TEXTOS
JURÍDICS
CATALANS
LLEIS I COSTUMS
II/9

CORT GENERAL DE MONTSÓ (1585)
MONTSÓ-BINÈFAR

ANNEXOS I ÍNDEX

ESBORRANY DEL PROCÉS FAMILIAR DEL BRAÇ REIAL, DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA I ÍNDEX

PARLAMENT DE CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

TEXTOS
JURÍDICS
CATALANS
LLEIS I COSTUMS
II/9

CORT GENERAL DE MONTSÓ (1585)
MONTSÓ-BINÈFAR

ANNEXOS I ÍNDEX

ESBORRANY DEL PROCÉS FAMILIAR DEL BRAÇ REIAL, DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA I ÍNDEX

22

TEXTOS JURÍDICS CATALANS

LLEIS I COSTUMS
I. Dret tradicional
II. Constitucions de Pau i Treva i de Corts
i actes d'assemblees polítiques
III. Actes regis
IV. Recopilacions
V. Costums
VI. Projectes i memorials

SENTÈNCIES

DOCUMENTS

ESCRIPTORS
I. Escriptors jurídics
II. Literatura polèmica

CONCILIS

DRET ESTATUTARI (1931-1939)

COMITÈ TÈCNIC D'EDICIÓ DELS TEXTOS JURÍDICS CATALANS

President
DR. JOSEP MARIA FONT I RIUS
Catedràtic d'història del dret

Vicepresident
DR. TOMÀS DE MONTAGUT I ESTRAGUÉS
Catedràtic d'història del dret

Secretari
SR. JOSEP CAPDEFERRO I PLA

Coordinadora
SRA. M. ELENA LAUROBA LACASA
Directora general de Dret i d'Entitats Jurídiques

Vocals
DR. JOAQUIM ALBAREDA I SALVADÓ
Catedràtic d'història moderna
DR. FERRAN BADOSA I COLL
Catedràtic de dret civil
DR. XAVIER GIL I PUJOL
Catedràtic d'història moderna
SR. LLUÍS JOU I MIRABENT
Notari
DR. MANUEL MUNDÓ I MARCET
Catedràtic de paleografia i diplomàtica
SR. JAUME DE PUIG I OLIVER
Assessor tècnic del Servei de Cultura de la Diputació de Barcelona
SR. JOSEP MARIA PUIG I SALELLAS (†)
Membre de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya
SR. JOSEP ENRIC REBÉS I SOLÉ
Membre de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya
DR. JOSEP MARIA SANS I TRAVÉ
Director de l'Arxiu Nacional de Catalunya
DRA. EVA SERRA I PUIG
Professora titular d'història moderna

CORT GENERAL DE MONTSÓ (1585)
MONTSÓ-BINÈFAR

ANNEXOS I ÍNDEX

ESBORRANY DEL PROCÉS FAMILIAR DEL BRAÇ REIAL, DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA I ÍNDEX

A cura de
Josep M. Bringué i Portella
Pere Gifre i Ribas
Manel Güell Junkert
Gerard Marí i Brull
Imma Muxella i Prat
Miquel Pérez Latre
Joan Pons i Alzina

Coordinació i introducció
Eva Serra i Puig

Nota i índex de
Miquel Pérez Latre

Barcelona, 2010

PARLAMENT DE CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

BIBLIOTECA DE CATALUNYA - DADES CIP

Cort General de Montsó (1585), Montsó-Binèfar. Annexos i índex:
esborrany del procés familiar del Braç Reial, documentació complementària i índex. –
(Textos jurídics catalans ; 22. Lleis i costums ; 2/9)
Índex. – Textos en català i llatí
ISBN 9788439383673
I. Bringué i Portella, Josep Maria, ed. II. Serra i Puig, Eva, 1942- dir. III. Catalunya.
Corts (1585 : Montsó) IV. Catalunya. Parlament V. Catalunya. Departament de Justícia VI.
Col·lecció: Textos jurídics catalans ; 22 VII. Col·lecció: Textos jurídics catalans. Lleis i costums ; 2/9
1. Catalunya. Corts – Història – S. XVI – Fonts 2. Dret – Catalunya – Història – S. XVI – Fonts
3. Corona Catalanoaragonesa – Història – S. XVI – Fonts 4. Catalunya – Història – S. XVI – Fonts
328(467.1)"1585"

BY NC

Primera edició: maig del 2010

© Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia | www.gencat.net/justicia
© Parlament de Catalunya
Parc de la Ciutadella, s/n - 08003 Barcelona | A/e: edicions@parlament.cat

Edició núm. 370

Coordinació i introducció: Eva Serra i Puig

Transcripcions: Josep M. Bringué i Portella, Pere Gifre i Ribas,
Gerard Marí i Brull i Joan Pons i Alzina

Correcció tècnica: Joan Pons i Alzina

Redacció de la taula de continguts i de l'índex de jornades: Gerard Marí i Brull

Elaboració de l'índex i la nota introductòria: Miquel Pérez Latre

Assessorament lingüístic: Serveis d'Assessorament Lingüístic
del Parlament de Catalunya

Producció: Departament d'Edicions del Parlament de Catalunya

Disseny gràfic: Plural Disseny

Impressió: Servei Gràfic NJR, Barcelona

Tiratge: 1.000 exemplars

ISBN: 978-84-393-8367-3

Dipòsit legal: B.24104-2010

Els originals d'aquesta edició estan dipositats a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, Arxiu Municipal de Girona, Arxiu Municipal de Perpinyà, Arxiu Departamental dels Pirineus Orientals, Arxiu Històric Municipal de Tarragona, Arxiu Comarcal de l'Urgell i Arxiu Episcopal de Vic, a qui agraïm la col·laboració.

Agraïm particularment a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona la cessió dels drets de reproducció d'algunes imatges del manuscrit de la secció Consell de Cent (XVI), vol. 73.

ABSTRACT

El volum present conté una selecció de documentació relativa a la Cort General de Montsó-Binèfar de 1585. Els processos familiars del braç reial, del braç militar i del braç eclesiàstic, i també el del protonotari, relatius a aquesta Cort General de 1585, han estat ja publicats en volums anteriors d'aquesta col·lecció «Textos Jurídics Catalans», secció «Lleis i Costums». El desenvolupament d'una cort general era sempre un moment polític decisiu de producció documental, d'escrits en esborrany de la mateixa actuació parlamentària o d'escrits dels seus síndics i assessors jurídics locals totalment implicats en aquesta actuació. Per als estudiosos de la vida de les corts catalanes és molt important el coneixement i el reconeixement d'aquesta documentació vinculada a l'actuació parlamentària, però que queda fora de les actes o processos formalitzats. Aquest volum aplega una selecció d'aquestes tipologies documentals, les quals contribueixen a il·luminar els debats interns de la Cort General de 1585. Podem afirmar que aquesta mena de documentació resulta per a l'historiador sovint més explícita que els mateixos processos o actes

El presente volumen contiene una selección de documentación relativa a la Corte General de Monzón-Binéfar de 1585. Los procesos familiares del brazo real, del brazo militar y del brazo eclesiástico, así como el del protonotario, relativos a esta Corte General de 1585, han sido ya publicados en volúmenes anteriores de esta colección, «Textos Jurídics Catalans», en la sección de leyes y costumbres («Lleis i Costums»). El desarrollo de una corte general era siempre un momento político decisivo de producción documental, de escritos en borrador de la propia actuación parlamentaria o de escritos de sus síndicos y asesores jurídicos locales totalmente implicados en esta actuación. Para los estudiosos de la vida de las cortes catalanas es muy importante el conocimiento y el reconocimiento de esta documentación vinculada a la actuación parlamentaria, pero que permanece fuera de los actos o procesos formalizados. Este volumen reúne una selección de estas tipologías documentales, que contribuyen a iluminar los debates internos de la Corte General de 1585. Podemos afirmar que este tipo de documentación resulta para

The present volume contains a selection of documents relating to the General Court of Monzón-Binéfar of 1585. The family proceedings of the royal, military and ecclesiastic estates regarding this General Court, together with those of the Prothonotary, were published in earlier volumes of this collection entitled «Catalan Legal Texts», in the section Laws and Customs. The convening of a General Court was always a politically decisive moment in terms of the production of documentation, drafts of parliamentary proceedings and texts of syndics and local legal advisors involved in the proceedings. Knowledge and recognition of documentation which, though associated with parliamentary activity, falls outside formal acts and proceedings, is paramount for scholars interested in the proceedings of the Catalan Courts. This volume brings together a selection of such documentary genres, which shed light on the internal debates of the General Court of 1585. Undoubtedly, for the historian, this type of documentation is often more explicit than the actual proceedings or acts of parliament themselves. This is the criterion

parlamentàries. Amb aquesta convicció i aquest criteri, s'ha decidit aplegar en el volum present: l'esborrany del procés familiar del braç reial de la mateixa cort, que permet observar la manera de treballar dels braços i les diferències entre la minuta i el text formalitzat, i 22 documents que il·lustren, sobretot, les diverses diligències que emprenien les ciutats i les viles quan es convocava cort general. Entre aquests 22 documents destaquen, especialment, les instruccions als síndics de Corts, i, en concret, les relatives a Barcelona i a Perpinyà; també hi podem trobar una minuta legislativa sobre delmes, un afer de greuges de la vila de Tuïr, la relació de documents que van portar representants de la ciutat de Tarragona per reclamar lloc a Corts i les acusacions que podien recaure sobre els síndics –en aquest cas sobre els de Barcelona– un cop clausurada la cort. El volum és precedit d'una introducció orientativa sobre el contingut documental aplegat i una nota informativa sobre la documentació parlamentària que hom pot trobar en els arxius locals municipals o eclesiàstics. Finalment, aquest volum està vinculat del tot als anteriors volums de 1585, no sols pel seu contingut, sinó perquè conté un extensíssim i valuós índex onomàstic i de matèries relatiu al conjunt dels cinc volums de la Cort General de Montsó-Binèfar de 1585, el qual és i serà de consulta ineludible.

el historiador a menudo más explícita que los propios procesos o actas parlamentarias. Con esta convicción y criterio se ha decidido reunir en este volumen: el borrador del proceso familiar del brazo real de la propia corte, que permite observar el modo de trabajar de los brazos y las diferencias entre la minuta y el texto formalizado, y 22 documentos que ilustran, sobre todo, las distintas diligencias que emprendían las ciudades y las villas cuando se convocaba corte general. Entre estos 22 documentos destacan, especialmente, las instrucciones a los síndicos de Cortes, y, en concreto, las relativas a Barcelona y a Perpiñán; asimismo, podemos encontrar una minuta legislativa sobre diezmos, un asunto de agravios de la villa de Thuir, la relación de documentos que llevaron representantes de la ciudad de Tarragona para reclamar lugar en Cortes y las acusaciones que podían recaer sobre los síndicos –en este caso sobre los de Barcelona– una vez clausurada la corte. El volumen está precedido de una introducción orientativa sobre el contenido documental recopilado y una nota informativa sobre la documentación parlamentaria que puede encontrarse en los archivos locales municipales o eclesiásticos. Por último, el presente volumen está totalmente vinculado a los anteriores volúmenes de 1585, no solo por su contenido, sino porque contiene un extensísimo y valioso índice onomástico y de materias relativo al conjunto de los cinco volúmenes de la Corte General de Monzón-Binéfar de 1585, que es y será de consulta ineludible.

under which this volume brings together, on one hand, the draft of the family proceedings of the Court's royal estate, which provides an insight into its workings and highlights the differences between the minutes and the formal texts, and, on the other hand, 22 documents that illustrate, above all, the different procedures adopted by cities and towns when a General Court was summoned. Of particular relevance among these 22 documents are the instructions to Court syndics and, in particular, those which refer to Barcelona and Perpignan. There are also minutes of tithes, a grievance in the town of Thuir, a list of documents used by representatives of the city of Tarragona in their claim to a place in Court and the indictments that might apply to syndics – in this case, those of Barcelona – once the Court was brought to a close. The volume is preceded by an introduction which describes the documentary content compiled and an informative note on the parliamentary documentation that is to be found in local municipal or ecclesiastic archives. Finally, this volume is entirely related to the other volumes for 1585, not only in content but because it also contains a valuable and extensive onomastic index and an index of materials relating to the other five volumes of the General Court of Monzón-Binéfar of 1585, which together constitute an indispensable source of reference.

TAULA DE CONTINGUTS

I Introducció 11

II Notes per a un repertori de fonts municipals i capitulars catalanes sobre la Cort General de Montsó-Binèfar de 1585 . . 61

III Esborrany del procés familiar del braç reial. Cort General de Montsó (1585) 75

1 Índex de jornades 76

2 Esborrany del procés familiar del braç reial. Cort General de Montsó (1585) 77

IV Documentació complementària 391

1 Esborrany del dissentiment del bras reial sobre el delmar en garba . . 393

2 Constitucions o capítols segons els apuntaments de la Divuitena de Corts que no van ser presentades a la decretació reial 395

3 Capítols del redreç segons els apuntaments de la Novena de Corts que no van ser presentats a la decretació reial 407

4 Minuta d'un síndic de Perpinyà en relació amb la resposta reial als greuges presentats i altres apuntaments memorialístics. 415

5 Minuta sobre els greuges que la ciutat de Barcelona vol presentar a la Cort General de Montsó de 1585 419

6 Instruccions de la Vintiquatrena de Corts als síndics de Barcelona en la Cort General de Montsó de 1585 421

7 Instruccions donades pels consellers i la Vintiquatrena de Barcelona als seus síndics a la Cort General de Montsó 427

8 Deliberació del Consell de Cent sobre l'actuació dels síndics de Barcelona a la Cort General de Montsó 443

9 Súplica al rei de Joan Sala i Bartomeu Bofill, en nom de Barcelona, dissentint del recurs, interposat a l'Audiència contra la ciutat, pels qui el 1585 foren síndics de Barcelona a Montsó 449

10 Instruccions donades pels jurats de la ciutat de Girona als seus síndics a la Cort General de Montsó 461

11 Instruccions donades pels cònsols i Dotzena de Corts de la universitat de Perpinyà als seus síndics a la Cort General de Montsó 493

12 Segones instruccions donades per la universitat de Perpinyà als seus síndics a la Cort General de Montsó 529

13 Terceres instruccions donades per la universitat de Perpinyà als seus síndics a la Cort General de Montsó 537

14 Resolucions dels cònsols i Dotzena de Corts de Perpinyà a la consulta realitzada pels seus síndics a la Cort General de Montsó 541

15 Resolucions del jurista Paulo Pla, advocat de la universitat de Perpinyà, a les instruccions dels cònsols i Dotzena de Corts als seus síndics a Montsó 549

16 Suplicacions presentades al rei pels síndics de la universitat de Perpinyà 557

17 Segones suplicacions presentades al rei pels síndics de la universitat de Perpinyà 571

18 Quartes suplicacions presentades al rei pels síndics de la universitat de Perpinyà 577

19 Inventari dels instruments lliurats a Lluís Liula, Rafel Jaques i Seràpio Bartomeu de Tarragona, els quals van ser utilitzats a la Cort General de Montsó per a reclamar lloc a Corts. 581

20 Instruccions per al síndic de Tàrrega a la Cort General de Montsó . . 587

21 Sentència dels jutges de greuges referent a la petició de la vila de Tuïr, que volia cobrar la part corresponent a la seva indemnització sentenciada el 1552, pels greuges dels soldats alemanys 591

22 Instruccions del Capítol de la Seu de Vic a l'ardiaca Jaume Coma, síndic a la Cort General de Montsó 595

V Índex onomàstic i de matèries 597

I

INTRODUCCIÓ

Un cinquè volum de documentació complementària

Quan es va prendre la decisió d'editar els processos familiars de les corts generals dels segles moderns, es va decidir començar per la de 1585 per tal de poder il·luminar més bé els fets polítics de 1588 i 1593. També, però, hi va haver altres motius: la Cort de 1585 era la darrera que hi havia hagut amb els tres regnes de la corona catalanoaragonesa reunits a Montsó i, d'altra banda, aquesta cort general conserva el volum del protonotari, si bé en molt mal estat a causa de la corrosió de la tinta.

Ara bé, altres fets van col·laborar, també, a reforçar l'elecció presa. Les fonts arxivístiques conservades han estat força generoses amb aquesta cort general, la qual cosa va fer pensar en l'oportunitat d'editar un cinquè volum de la Cort General de 1585 de caràcter complementari. Potser el fet inicial que ens va portar a editar un cinquè volum fou identificar l'esborrany o minuta del procés familiar del braç reial; aquest esborrany consta com a volum original del braç reial en la comunicació del Congrés de Corts Catalanes de 1988 sobre les fonts i el catàleg dels processos de corts i parlaments de Catalunya.[1] Valia la pena l'edició de l'esborrany[2] pel caràcter menys formal del manuscrit, que, entre altres coses, permet veure millor el mètode de treball i els mecanismes de decisió segons votacions i escrutinis continuats en el si del braç, i s'hi observa un llenguatge més directe. Així, el 9 de setembre estan disposats a oir els comptes del balanç del General quan «estiguessen amanits»,[3] o la intervenció intempestiva de misser Algueró, síndic de Lleida, posant dissentiment a tots els actes «fins que sie declarat si en coses de justícia y en fer Constitucions se ha de star a la maior part o no».[4] O en algunes ocasions s'hi troben fragments escrits en català que són

1 És el volum manuscrit AHCB, CC, XVI, 73. Conde, Rafael; Hernández, Ana; Riera, Sebastià i Rovira, Manuel. «Fonts per a l'estudi de les Corts i els Parlaments de Catalunya. Catàleg dels processos de Corts i Parlaments». En: *Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional, 28, 29 i 30 d'abril de 1988*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1991, p. 25-61. La referència es troba a la p. 54.

2 En la terminologia arxivística aquest manuscrit és un *esborrany* o *minuta*, les dues accepcions li són apropiades. També li podríem atorgar el caràcter d'*original* si féssim ús de la definició del diccionari Alcover-Moll, que defineix *minuta* com «escrit original sobre el qual es fa una còpia». Ara bé, no som davant d'una còpia exacta, sinó d'un text provisional o esborrany per posar en net i formalitzar.

3 P. 209.

4 P. 280.

traduïts al llatí a la còpia en net. Així, per exemple, la llicència d'absentar-se donada a Jaume Rondó, porter de l'estament reial, amb la possibilitat de substituir-lo per Joan Sentgenís.[5] O, finalment, s'hi troben dibuixos fets pels escrivans durant les estones buides de la seva feina, alguns dels quals reproduïm en aquesta edició.

La intenció de completar l'edició de 1585 amb un volum complementari respon fonamentalment, doncs, a la voluntat d'oferir, a tall de mostra, alguna part d'aquesta documentació complementària que, d'altra banda, sovint és més explícita que els processos familiars propiament dits, aquests, tots, més convencionals i formalistes pel fet que són uns textos tancats de consulta i validesa més o menys oficial. D'altra banda, en el cas concret de 1585, al costat de la localització de la minuta del braç reial, al marge de formalismes i amb uns esborranys més complets de les votacions, també es pot gaudir d'una àmplia documentació derivada del mandat imperatiu dels síndics de ciutats i viles que anaven a cort general. En aquest cas concret podíem disposar d'una àmplia documentació procedent de l'actuació de Perpinyà, però també de material menys considerable, però no menys important, pel que fa a les viles menors amb dret a corts o d'algun síndic canonge catedralici. Amb tot, això no vol dir que es tingui a l'abast ni que es reuneixi tota la paperassa que solia engendrar una convocatòria de cort general. De fet, no tenim ni el repartiment del donatiu, que sí que existeix en el cas de la Cort General de Tortosa-Barcelona de 1365, estudiat per Montserrat Fibla.[6] Tal vegada perquè el darrer fogatge és de 1553 i, a partir d'un moment determinat, el sistema polític del país preferí els censals als fogatges, els quals sempre originaven massa enrenou. Són especialment coneguts els contenciosos entre Barcelona i la Generalitat per raons de fogatges.[7]

Oriol Oleart ens ha mostrat la dispersió arxivística de les sentències de greuges.[8] Se'n poden localitzar en la sèrie *Vària de Cancelleria*, en els fons de l'Audiència que pertanyen a *Cancelleria*, i en el fons de la Generalitat. D'altra banda, es poden localitzar rastres indirectes documentals sobre la qüestió, no sols en els mateixos fons indicats,[9] sinó també en el Reial Patrimoni, sense oblidar localitzacions que no responen a les implicacions institucionals múltiples, sinó potser a la dispersió que els fons han patit. Així mateix, en la mesura que el Consell d'Aragó, a través del seu protonotari, va tendir a fer una actuació més intervencionista en les corts, els registres del Consell d'Aragó esdevenen igualment una font important per a llur estudi, com ha verificat Jon Arrieta.[10] Potser això explica que

5 P. 98.

6 Fibla Guitart, Montserrat. «Les corts de Tortosa i Barcelona, 1365. Recapte del donatiu». En: *Cuadernos de Historia Económica de Cataluña*, XIX (1978), p. 97-130.

7 Referències sobre aquesta qüestió a Casals, Àngel. *L'emperador i els catalans. Catalunya a l'Imperi de Carles V (1516-1543)*. Granollers: Ed. Granollers, 2000.

8 Oleart, Oriol. *Els greuges de Cort a la Catalunya del segle xvi*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona, 1991-1992. Vol. I, Introducció; i vol. II, Apèndixs.

9 És el cas de les àpoques derivades de la part del donatiu amb el qual el rei indemnitzava molts greuges i que eren cursades per la Diputació del General, com ens explica Oriol Oleart.

10 Jon Arrieta va indicar en primer lloc que els anomenats *Registros de la Real Cámara de Aragón* no són altra cosa que la continuació dels registres de *Cancelleria*, vinculats al Consell d'Aragó: Arrieta, Jon. «Los registros de la Real Cámara de Aragón y el Consejo Supremo de la Corona de Aragón». En: *Una oferta científica iushistórica internacional al doctor J. M. Font i Rius por sus ocho lustros de docencia universitaria*. Barcelona: PPU, 1985,

Miquel Pérez Latre hagi pogut localitzar en un lligall del Consell d'Aragó, un fragment del procés del protonotari de la Cort General de Barcelona de 1599,[11] procés que no consta en el repertori de fonts del Congrés d'Història Institucional de 1988.[12]

Jo mateixa ja vaig poder observar fa uns anys que en les etapes de celebració de corts els registres de *Cancelleria* incrementaven la seva actuació, a propòsit de la renovació de privilegis vilatans o gremials, en la mesura que aquests privilegis requerien el vistiplau reial i la proximitat del rei afavoria les gestions de renovació o innovació d'aquests.[13]

Les corts sovint també gaudeixen de referències en dietaris públics o privats que col·laboren a contextualitzar el moment històric i a enriquir-ne els avatars.[14] En el cas de la Cort General de 1585, es pot comprovar que el dietari de Frederic Despalau hi fa referència, si bé és més explícit pel que fa a la Cort General de Barcelona de 1599[15] —cort, aquesta darrera, que també gaudeix d'alguna referència en el Dietari de Jeroni Pujades.[16] Tampoc no podem oblidar que la presència de la monarquia en la convocatòria de corts arrossegava el món polític cortesà en pes, especialment el segle XVI. La presència de dignataris o magistratures cortesanes o d'estrangers amb funcions més o menys diplomàtiques explica que el 1585 disposem de referències a les corts tant d'Enric Cook, notari apostòlic i arxiver de la «guarda del cos reial», com del nunci pontifici o de l'ambaixador venecià.[17]

---

p. 27-43. Pel que fa al valor d'aquesta font en matèria de corts, veg. també ARRIETA, Jon: «El Consejo de Aragón y las Cortes catalanas». En: *Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1991, p. 245-255.

11 PÉREZ LATRE, Miquel. «Introducció» a *Cort General de Montsó 1585. Montsó-Binèfar. Procés del Protonotari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, Textos Jurídics Catalans, Lleis i Costums II/6, 2001, p. II, nota 4.

12 CONDE, R.; HERNÁNDEZ, A.; RIERA, S. i ROVIRA, M. «Fonts per a l'estudi...», p. 55.

13 SERRA, Eva. «Perpinyà a les Corts catalanes del 1599». En: *La Ciutat i els poders / La Ville et les pouvoirs. Actes del Col.loqui del 8è centenari de la Carta de Perpinyà, 23/25 d'octubre 1997*. Perpinyà: Universitat de Perpinyà, ICRESS, 2000, p. 333-345.

14 Es poden trobar referències esparses al *Dietari de l'antic Consell barceloní, vol. V (anys 1562-1587).* Barcelona: 1890; i als *Dietaris de la Generalitat de Catalunya, vol. III (anys 1578 a 1611).* Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1996.

15 «Diari de Frederic Despalau (1572-1600)». En: SIMON I TARRÉS, Antoni. *Cavallers i ciutadans a la Catalunya del cinc-cents*. Barcelona: Curial, 1991, p. 89-177.

16 Veg. CASAS HOMS, Josep M. (ed.). *Dietari de Jeroni Pujades*. Barcelona: Salvador Vives Casajuana, 1975, vol. I (1601-1605), p. 184, 267; vol. II (1606-1610), p. 95, en què Pujades denuncia el donatiu amb el qual «an escorxada la Generalitat y terra» i «han degollades» «les universitats» i «tothom està stomacat de la burla feta a la Ciutat» i denuncia la Cort del 1599 com unes «corts curtes y abonyagadas» i per «poder traurer diners de la terra». D'altra banda, són múltiples les referències que fa al conflicte de les constitucions de les corts esmentades, no estampades fins el 1603.

17 COCK, Henrique. *Relación del viaje hecho por Felipe II en 1585 à Zaragoza, Barcelona y Valencia.* Edició d'A. Morel-Fatio i A. Rodríguez Villa. Madrid: 1876; i còpia facsímil, València, París-València, 1994. PÉREZ LATRE, Miquel. «Nuncis i ambaixadors a la Cort General de Catalunya (segle XVI)», i SERRA I PUIG, Eva. «La informació diplomàtica sobre el sistema polític català entre 1599 i 1713»; ambdós treballs en: FERRERO, Remedios i GUIA, Lluís, eds. *Corts i Parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*. València: Universitat de València, 2008, p. 163-180 i p. 363-384, respectivament. D'altra banda, Núria SALES ens ha indicat el pas per Montsó de l'ambaixada japonesa de 1585 en plena celebració de Corts, segons el relat de Guidó Gualteri en *Les relationi della venuta degli ambassiatori giaponesi a Roma* (1586): SALES, Núria. «Japonesos a Barcelona, el 1585» dins *Avui*, dijous, 5 de gener de 1995, p. XIII. Tal vegada, potser també, Miquel de Giginta va suplicar al rei en aquestes corts de Montsó de 1585 el seu projecte de remei de pobres, si bé el treball de Fèlix SANTOLARIA SIERRA no

Finalment, la diversitat documental, en el cas de la Cort de 1585, ens ha permès la possibilitat, no sempre viable, de verificar les diferències entre els capítols de constitucions i del redreç del General elaborats pels braços, els presentats al rei, i els aprovats i estampats.[18] En aquest pròleg fem una aproximació comparativa entre aquests tres trams o fases de configuració de les lleis de la terra i les lleis de la Generalitat en el complex procés legislatiu. Això ens permet observar que no hi ha inicialment diferències entre constitucions i capítols de cort, que en un cas i l'altre l'elaboració pertany a un procés complicat entre els estaments i llurs membres o síndics, amb llurs principals al darrera, els constitucioners i les sessions dels braços en debat separat, per després, per la via de l'enllaç entre els promovedors dels braços i els tractadors reials, passar a mans de la monarquia i, en primera instància o en segona o en tercera, ésser aprovats o no. Jon Arrieta ja va fer algunes verificacions en aquest sentit pel que fa a la Cort General de Barcelona de 1599 amb relació al paper que hi van tenir els representants del rei.[19] Però al costat d'això és potser més significatiu posar una atenció especial en el paper dels advocats de la terra com a assessors de les viles i de llurs síndics, fet que ja ha pogut ésser constatat en el cas de Paulo Pla per a Perpinyà.[20] A més, cal indicar que, en darrera instància, els braços podien decidir acceptar o no una llei modificada per intervenció reial. També és important adonar-se que els estaments podien acceptar lleis amb un afegitó reial que deixés la norma sense la reforma sol·licitada o la deixés amb contradiccions o en un terreny d'interpretació ambigua.[21] També podien acabar acceptant sense ambigüitats la intervenció reial, o bé podien retirar una llei perquè la modificació reial l'alterava massa substancialment.[22]

Una societat assembleària de vot i escrutini

Una de les coses que fa valorar l'esborrany és el fet que posa més llum a les votacions, cosa important pel paper que en el sistema polític català tenia el vot i l'escrutini continuat, fos en la vida parlamentària, fos en les deliberacions quotidianes de ciutats i viles. La comparació entre l'esborrany i el procés formalitzat del braç reial permet observar tant la còpia en net de frases senceres de l'esborrany com l'existència de frases inacabades o aparentment sense sentit en l'esborrany. També, sovint, els vots són anònims, tot i que sempre emergeix la personalitat de qui fa qualsevol proposició. Ara bé, un cop esmentats alguns dels defectes de l'esborrany, cal sobretot indicar que la decisió de editar-lo ve

ens permet de confirmar-ho, pel cas de Montsó: Miguel de Giginta, *Tratado de remedio de pobres*. *Edición y estudio introductorio de F. Santolaria Sierra*. Barcelona: Ariel - Ed. Universitat de Barcelona, 2000.

18 També ha estat possible fer comprovacions similars en altres ocasions, com en les corts de 1547 i 1552: Serra i Puig, Eva «Constitucions perdudes (1547-1552). Algunes reflexions» En: Fontana, Josep. *Història i projecte social. Reconeixement d'una trajectòria*, vol. I, p. 407-423.

19 Arrieta, Jon. «El Consejo de Aragón...», p. 249-253.

20 Serra i Puig, Eva. «Perpinyà, una vila a Corts catalanes (Montsó, 1585)». En: *Afers*, 28 (1997), p. 573-626. Solé i Cot, Sebastià. «Juristes a les Corts catalanes de l'edat moderna» En: *Ius Fugit*, 10-11, (2001-2002), p. 735-761.

21 Sales, Núria. «Diputació, síndics i diputats. Alguns errors evitables». En: *Pedralbes*, 15 (1995), p. 95-102.

22 Serra i Puig, Eva. «Constitucions perdudes...», p. 411 i 415.

determinada perquè aquest, malgrat els defectes,[23] permet observar coses interessants que, malauradament, solen perdre's en el moment de fer la còpia en net. Podem agafar alguns dies concrets i coses esparses al vol. El 4 de juliol ens permet saber per quants vots foren elegits advocats pel braç reial Miquel Sarrovira, síndic de Barcelona; Nicolau Freixenet, síndic de Lleida, i Jeroni Jorba, síndic de Cervera, en concret per 19, 32 i 27 vots, respectivament; ara bé, tots tres, *a posteriori*, són confirmats per 34 vots, i aquesta confirmació de 34 vots és l'única que consta en el procés familiar en net. En el procés familiar formalitzat tampoc no hi consta la proposta del síndic de Tortosa, Joan Montornès, que volia que solament fossin nomenats els dos advocats més votats, proposta que es va quedar amb només 5 vots. No sempre és possible una identificació tan clara dels vots i de llur sentit.[24] En aquest cas, sabem pel procés familiar en net que hi assistiren trentanou síndics, als quals s'afegí més tard Joan Cucurull, del Voló. La votació de l'esborrany verifica, al costat de la confirmació general final, els recels que despertaven els síndics de Barcelona i ens mostra, al mateix temps, la persistència sense èxit del síndic de Tortosa per tal d'excloure misser Sarrovira de Barcelona com a advocat del braç. Pel que fa a l'elecció d'habilitadors, l'esborrany també ens permet observar la menor o major popularitat dels síndics del braç reial i el grau d'entesa existent entre ells.[25] Totes les tasques requerien una elecció prèvia dels qui les havien d'exercir. L'elecció dels que havien de fer el memorial dels greuges recau en Vilaplana (20 vots), Bordoy (19 vots) i Rebollet (19 vots); la tasca de constitucioners recau en Montornès (22 vots), Mascaró (20 vots), Algueró (18 vots), Baldó (18 vots), Sarrovira (16 vots) i Montserrat (13 vots), i la comissió del redreç pel braç reial recau en Vivet (14 vots), Terrena (14 vots) i Vilaplana (12 vots).[26]

Alguns debats, a través de l'esborrany, reben més llum. És el cas del debat sobre els síndics supernumeraris, 33 vots decideixen que cal votar si els síndics supernumeraris de Tortosa, Talarn i Cotlliure poden o no estar dins l'estament. Només misser Jorba de Cervera vota que no entrin els supernumeraris fins que els habilitadors decideixin; Montornès de Tortosa i quatre més voten que ningú no surti de l'estament; Castelló de Tortosa vota l'obligació que té de no moure's del lloc pel mandat de què disposa; 18 vots són partidaris que només entrin els que hi foren en les corts de 1563, i uns altres 18 voten la proposta de Freixenet de Lleida, el qual, tot i reclamar que s'observin els acords passats, vol que es mantinguin tots dins el braç i votin i, mentrestrant, que es verifiqui què s'havia fet en altres ocasions. Encara hi ha el vot de mossèn Andreu Vilaplana de Girona, que, com Freixenet, vol, prèviament a qualsevol decisió, la consulta dels processos antics, però, a diferència de Freixenet, no fa cap afirmació de mantenir-los provisionalment a dins i votant.[27] Més endavant, l'afer encara provoca més debat i genera més vots.

23 Com que és un esborrany podem trobar-hi aparents incongruències; així, l'ordre invertit de paràgrafs, com passa als folis 228v-229r de les pàgines 286-287. D'altra banda, les paraules que en el text que transcrivim consten al marge amb caràcter d'epígraf, la nostra edició les introdueix en el text en versaleta.

24 P. 82.

25 P. 117.

26 P. 221 i 233.

27 P. 84-85.

Passant a una altra qüestió, suscita també molts debats i votacions concretes, que no apareixen en el procés familiar, una carta dels diputats que es queixa per les acusacions parlamentàries fetes a la visita del General contra els fraus fiscals del trienni anterior presidida per l'ardiaca Oms. Continuant amb aquesta relació de petites diferències significatives entre esborrany i text en net, observem, també, que en el procés familiar en net no hi consta l'adhesió, amb 30 vots, del braç reial al pensament del bisbe de Girona de comunicar al comte de Chinchon que el rei s'abstingui de nomenar com a habilitadors persones de les quals es tingui «notables quexes»,[28] o el fet que 35 vots avalin l'acord del braç reial que el notari de l'estament eclesiàstic acompanyi els tractadors del rei a consultar els exemplars dels processos de les corts anteriors i el conjunt de la documentació arribada de Barcelona enviada per la Diputació «sens dexar-los de vista».[29] A través de l'esborrany coneixem petits detalls: per exemple, que l'acord d'encarregar a Miquel Sarrovira el cerimonial de corts es prengué per 26 vots amb l'absència almenys de vuit síndics,[30] que 24 vots són partidaris que el protonotari segui a l'esquerra del president del braç reial, mentre que 4 vots, entre aquests el del mateix president, prefereixen fer el que facin els altres braços,[31] o que 33 vots són favorables a proveir un bon recapte per a la gent pobra que es troba a Montsó, per tal d'evitar infeccions.[32] En el llarg debat sobre si els deutors del General podien o no tenir oficis o càrrecs en la cort general, les posicions són controvertides des del començament de l'afer: 12 vots són partidaris de deixar la decisió a les mans dels advocats; 15 que no siguin admesos en oficis del General però si en els de la cort; 4 defensen que els que constin com a deutors en el llibre de «Ferrando Paga» no siguin admesos; 1 vot pensa que cal esperar el balanç del General; un altre vot només és partidari que aquests no puguin tenir oficis del General, i un darrer vot considera que no és pertinent de tractar la qüestió en aquell moment. Aquest debat no es desenvolupa en el procés familiar en net, i només hi consta la decisió que tingué més vots.[33] La denúncia del pagès d'Alòs sobre la confiscació de les seves forques de ventar blat per una guarda del General és també objecte de debat, i l'esborrany indica que 18 vots són partidaris de la indemnització monetària, i 13, que li siguin restituïdes les forques sense indemnització,[34] i el tema encara suscità més debat i vots. El nomenament com a habilitadors de misser Ubach, jutge de reclams, i de misser Gort, assessor de governador, és contestat pels braços per la condició d'oficials reials d'ambdós, i la qüestió en el braç reial suscità diversos debats. En un, l'esborrany permet veure, per exemple, que 17 vots volen que els promovedors adverteixin els habilitadors de la incompatibilitat; 13 vots hi estan d'acord, si bé consideren que cal esperar que estigui llesta l'habilitació del braç reial; 1 vot considera

28 P. 98.
29 P. 105.
30 P. 109.
31 P. 112.
32 P. 113.
33 P. 129 de l'esborrany i p. 101 de: *Cort General de Montsó (1585). Montsó-Binèfar. Procés familiar del braç reial.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Textos jurídics catalans, Lleis i costums, II/5, 2001.
34 P. 131.

que es pot esperar la segona habilitació, i un altre vot creu que es pot esperar escoltar abans els habilitadors del braç reial.[35]

Més d'un cop apareix un «tots» després d'una proposta i a continuació un nombre de vots. És evident que aquest «tots» es correspon amb el nombre de vots al complet, tot i que a vegades sorprèn perquè són molt escassos. Hem de tenir present, però, les baixes que les tasques de les comissions o les malalties i les llicències d'absència podien provocar, sense oblidar que, dins d'un procediment tan continuat de presa de decisió per vots, no sempre hi devien ésser tots els que tal vegada hi podien haver estat. Poder observar això ens permet d'obtenir una referència d'assistència. Però el sentit d'aquest «tots» no sempre és prou clar. És el cas, entre altres, del 14 d'agost. El «tots», en aquest cas, correspon a la posició unànime d'elegir un síndic que substitueixi com a habilitador mossèn Ponces de Tàrrega, de baixa per malaltia. La deliberació, admesa per tots, és que cal un subrrogat, i els vots que vénen a continuació ja es corresponen a una altra votació que manifesta les discrepències relatives a la persona que cal elegir en substitució de Ponces. Terrena de Perpinyà obté 1 vot; Rocafort de Berga, 5 vots; Ortodó de Puigcerdà, 28 vots; Baldó de Perpinyà, 1 vot. Efectivament, en el procés familiar només consta l'elecció d'Ortodó de Puigcerdà,[36] i no hi consten ni la totalitat dels vots, que hauria estat de 35, ni les discrepàncies entre els assistents. No sempre, però, un vot unànime comporta l'expressió «tots», malgrat que els vots subsegüents siguin els vots totals, com és el cas dels 28 vots que aproven la confecció d'una caixa de tres claus per guardar la documentació enviada per la Generalitat.[37] En una mateixa sessió pot variar el nombre de votants, cosa que indica les entrades i sortides dels síndics durant les sessions, com demostra la sessió de la tarda del 27 d'agost. En altres ocasions, la totalitat de vots demostra una escassíssima assistència, com sembla que és el cas d'una votació del 20 de novembre, d'un total de només 3 vots, relativa al capítol 216 sobre els salaris del canceller i regent la Reial Cancelleria en temps d'exercici de la governació o vicerègia.

També es voten les ambaixades. Així, una ambaixada al braç eclèsiàstic i al militar per suplicar-los que retirin uns dissentiments suposa l'elecció de Freixenet de Lleida per 21 vots; de Rocafort de Berga per 20, i de Rebollet de Vilafranca del Conflent per 1.[38] Es voten, també, els síndics per valorar i ajustar els dissentiments del braç militar. Així, el 4 de setembre, després d'una votació general, surten elegits mossèn Algueró, síndic de Lleida, i mossèn Vilaplana, síndic de Girona, per 18 vots.[39] No tohom veu bé que hi hagi una intervenció de petició directa del braç reial al militar de cessament dels dissentiments, com proposa Magarola des de la presidència del braç reial, que obté només el seu propi vot. En canvi, la visió de Freixenet de Lleida, que proposa que hi hagi negociació entre els que dissenteixen i la comissió *ad hoc* de dissentiments, com opina el braç eclesiàstic, n'obté 21.[40] Quan els dissentiments del braç militar comencen a fer trontollar la Cort Ge-

35 P. 156.
36 P. 137 de l'esborrany i *Cort General de Montsó (1585)...*, p. 115.
37 P. 154.
38 P. 157.
39 P. 195.
40 P. 189.

neral, el braç reial primer és més partidari de trobar una solució entre els braços i d'evitar la intromissió dels tractadors o del rei. El 4 de setembre, 16 vots, que sembla que són la totalitat de l'estament en aquell moment, perseveraven «en lo dalt deliberat, que no entén se haje de fer embaxada als tractadors ni ha sa magestat»;[41] però el mateix dia els mateixos 16 vots decideixen notificar als altres dos braços que l'estament, per via de pensament, havia determinat elegir persones pel judici *in curia*, enfront de 2 vots que preferien encara esperar.[42] La tarda del mateix dia es feia l'elecció i sortien elegits Bastida de Barcelona, en funcions de president, Freixenet de Lleida i Terrena de Perpinyà, per 24, 16 i 14 vots, respectivament, obtinguts en una votació general;[43] tot i així, l'endemà encara hi donaven voltes i hi havia 11 vots, encapçalats per Montornès de Tortosa, a favor de passar a la via de la justícia sense fer cap més pas, i 20 vots que, amb matisos diferents, eren partidaris de fer, encara, un darrer intent negociador.[44] L'afer va continuar en dies successius amb més vots i més escrutinis. En ple dictamen sobre un privilegi del rei Martí,[45] per 22 vots, la totalitat dels assistents decidia requerir al braç militar la suspensió de totes les seves diferències sobre els deutors, per tal de dipositar la deliberació en mans dels braços eclesiàstic i reial.[46] Segons els braços, el privilegi donava competències exclusives a la Diputació en totes les matèries de la seva jurisdicció, com era l'afer dels deutors del General, el qual estava enverinant les sessions del braç militar; per tant, en cap cas res no permetia la intervenció judicial del rei.

La lectura de l'esborrany o minuta permet esbrinar millor els vots existents darrera d'una deliberació. Per 26 vots, una sessió va considerar que, segons els exemplars antics, primer calia nomenar les tres persones destinades a elaborar el memorial dels greuges i, només després d'aquest nomenament, es podien elegir els constitucioners.[47] En una altra sessió, 13 vots decidien que per admetre el jurament del príncep es requeria l'assentiment de llurs principals.[48] Per 20 vots s'aprovava d'escriure als diputats perquè enviessin la documentació dels greuges, especialment el de «la captura dels deputats».[49] Per 20 vots, també, es van reclamar la recerca i les gestions relatives al volum de la compilació endegat en la Cort General de 1563-1564.[50] 7 vots primer i 8 vots després obtenia la proposta de Jolí, seguit pel parer de mossèn Vilaplana, de fer fer pregàries per la salut del rei «sens, emperò, gasto algú del General».[51] Un total d'11 vots van considerar que «estan bé los

41 P. 193.
42 P. 193.
43 P. 194.
44 P. 196-197.
45 *Cort General de Montsó (1585)...*, Eva Serra, «Introducció», p.VII, nota 26.
46 P. 210.
47 P. 220.
48 P. 220.
49 P. 225. Es tracta de les detencions que van tenir lloc entre el juliol de 1568 i el març de 1570 pels conflictes amb la Inquisició encetats l'octubre de 1568.
50 P. 229. Finalment, aquesta compilació sortia estampada entre el 1588 i 1589. Pel que fa als avatars d'aquesta compliació, vegeu: Oleart, Oriol. «El capítulo 24 de las Cortes de Monzón de 1585 y la elaboración de la recopilación catalana de 1588-1589. Datos para su historia». En: *Initium,* 9 (2003), p. 223-286.
51 P. 280-281.

agravis legits de la Capitania General», i 16 que es demanés al rei la no-intervenció dels doctors del Reial Consell en el reconeixement i el proveïment dels greuges a causa de les queixes que hi havia contra ells.[52] Continuant amb aquest seguiment de vots, podem també observar que per 17 vots, la totalitat, sembla, dels presents volia acords molt ajustats entre els tres braços pel preàmbul del greuge del «scusado».[53] Pel que fa a la qüestió de la dependència de Montserrat de la província benedictina de Valladolid, 21 vots reclamaven que el monarca intercedís prop del papa perquè el monestir de Montserrat, «ab altres del matex orde de la Corona de Aragó, se fes província ha part y separats dels de Castella, per les moltes causes y rahons se contendran o contengudes en un memorial».[54]

El 2 d'octubre, ja en plena redacció de les constitucions, s'observa un debat sobre els pedrenyals que tampoc no consta en el procés familiar. Es tracta de plantejar al rei o als tractadors la qüestió «perquè sien llevats los pedrenyals» però amb la consideració que «la terra no romangués desarmada»: 2 vots volen consultar els seus principals; 3 vots s'hi sumen, però afegint que abans de fer ambaixada al rei els braços han de formular la manera com la terra ha de quedar armada; 18 vots insisteixen en la necessitat que els constitucioners «minuten y trassen la forma del capítol de la prohibitió de dits pedrenyals» i la consultin als braços prèviament a qualsevol ambaixada al rei o als tractadors.[55] Finalment, prospera per 19 vots la proposta de consultar els principals i no fer cap ambaixada abans que no es conegui resposta d'aquests.[56] La qüestió continua essent debatuda i votada en dies posteriors.

A partir del 4 de novembre a la tarda es comencen a votar els greuges; són votats d'un en un, si bé no sempre hi consta la votació. En canvi, sí que hi consta la votació del 9 de novembre a la tarda de resposta al braç militar: el braç reial, per 20 vots —els vots de la totalitat dels assistents d'aquell dia i hora—, reclama «que lo stament vol veure totes les constitucions axí com se veuen arreu»;[57] el braç militar volia accelerar la votació dels capítols per fer via i presentar a la decretació reial les constitucions «més principals» ja «apuntades y trassades», mentre que el braç reial volia primer la deliberació completa de la totalitat de les constitucions segons el ritme de la redacció abans de presentar qualsevol capítol a la decretació reial. El 12 de novembre, 22 vots reclamen que s'ajusti a l'escriptura del jurament al príncep hereu «la unió de Nàpols y Sicília conforme lo Bras Militar».[58] Entre el 15 i el 22 de novembre, l'endemà del jurament del príncep, es votaven les constitucions.[59] Tant l'esborrany com el procés en net, en aquesta data, ja han deixat rastres d'alguna discussió

52 P. 297 i 298.
53 P. 307.
54 P. 316.
55 P. 257-258.
56 P. 258.
57 P. 331.
58 P. 336.
59 Cal fer aquí un advertiment a propòsit del relligat i la foliació de la minuta o esborrany. La foliacio és nostra i el relligat és de l'època, i hi ha cosit, tot trencant el discurs corresponent al 13 de novembre, entre els folis 291v a 297r, un plec que conté el text de la tercera habilitació. Aquest plec conté, també, l'inici de la sessió del 17 de novembre amb els plàcets dels capítols 101 i 102, una ambaixada del braç militar i el dissentiment de misser Guerau Mascaró, síndic de Vilafranca del Penedès; aquests tres escrits corresponen també a la sessió del 17 de novembre, la qual hauria d'anar en el foli 316. La primera habilitació també és un quadern cosit entre els folis 87v i 99r.

a propòsit dels pedrenyals, de l'Observança, o de les abadies vacants, entre altres. Ara es tracta de la votació final dels capítols abans de portar-los finalment a la decretació reial. Aquesta votació, feta capítol per capítol durant vuit dies seguits, no consta en el procés familiar definitiu amb la singularitat de detalls amb què consten en l'esborrany.

En la introducció a l'edició del procés familiar del braç reial de 1585 ja vaig plantejar l'intricat camí que seguia el procés d'elaboració de les constitucions[60] fins arribar a la decretació reial.[61] La numeració de les constitucions votades entre el 15 i el 22 de novembre coincideix amb la numeració dels constitucioners, que no és la numeració dels capítols portats a decretar al rei. Podríem dir que l'esborrany completa la informació del procés familiar en net. Entre altres detalls, en aquest tram de les sessions això constata la presència d'una protesta contra el dissentiment de Barcelona dels síndics de Lleida misser Nicolau Freixenet i mossèn Francesc Algueró, protesta que no consta en el procés en net, i segons la qual el dissentiment de Barcelona endarrereix la tasca de «legir, apunctar y votar les Constitucions, les quals són en nombre de CC o pus, y per dit effecte sie mester molt temps», temps de què la pressa del rei no permetia de disposar.[62]

En tal esborrany consten més de dues-centes constitucions. Cal dir que a corts, contra el que a vegades s'ha volgut fer creure per l'existència de dissentiments i dilacions, s'hi treballava molt. Les lleis per votar foren 217;[63] les estampades són cent menys. Les votacions donen poca informació, però permeten de veure que les constitucions, o capítols, es voten d'una en una. Tot i que són escarides, aquestes votacions permeten observar alguns aspectes d'interès. Així, es pot indicar, sense afany d'exhaustivitat, que els *non placet* i els *repellatur* dels capítols 28, 29 i 30 pretenien frenar les situacions de risc de violència dels saraus i festes en poblacions petites o impedir-ho en els enterraments de persones mortes de mort violenta. L'una cosa i l'altra indiquen molts aspectes de la vida quotidiana. L'esborrany, a més, verifica, no sols el rebuig més o menys majoritari dels tres capítols pel braç reial sinó, i sobretot, per la vint-i-quatrena de Barcelona. El capítol 28 mereix un *non placet* per 26 vots, i encara 2 vots hi afegeixen «que sie repel·lit en lo dels juglars»; el capítol 29 és repel·lit per 12 vots, i el capítol 30 per 15 vots «per lo que apar infàmia de la terra que tal se diga se façe, y que, per altra via, sia provehit».[64] El capítol 38, destinat a fer vedes en l'ús dels sardinals, perquè «si açò no·s proveheix, dins breus dies no·y haurà peix en la costa», obté 11 vots, però hi ha el vot contrari de Jaume Rofí de Pals, el qual fa constar que Pals té potestat per fer-ho. Ara bé, no li val[65] perquè no té el consens dels altres, tot i que encara protestarà en la sessió següent i en la darrera sessió

60 La tasca de redacció dels capítols («apuntaments» i/o «trassar») està plenament en mans dels constitucioners a partir del material aportat per les institucions del país, generals i vilatanes, i els seus assessors jurídics. En el procés d'elaboració de les constitucions no s'hi veu l'intervencionisme del Consell d'Aragó de què ha parlat Jon Arrieta, el qual en situa els inicis en la Cort de 1563-64 (Arrieta, Jon. «El Consejo de Aragón y...»). En tot cas, aquest intervencionisme caldria observar-lo, indirectament, en la fase de decretació.

61 *Cort General de Montsó (1585)...*, Eva Serra, «Introducció», p. XXXI-XXXVIII.

62 P. 342-343.

63 En el curs de les votacions, l'escrivà (o escrivans) de l'esborrany es descompta i passa de la 195 a la 296, 297 i 298, però es corregeix a la 299, que és la 199.

64 P. 350 i 351.

65 P. 353.

de treball del braç, sense èxit.[66] El capítol 42, que pretén regular per constitució l'ús de les diverses séquies de Catalunya, obté 16 vots, i exclou el rec comtal de Barcelona, que ja tenia ordinacions pròpies; però hi ha consens, sembla, pel que fa a les de Lleida, Perpinyà, Puigcerdà i Tuïr. Misser Gaspar Montserrat de Balaguer hi feia costat, però en el seu *placet* hi afegia «ab què no s'i conprengue la séquia de Balaguer que va a Menargues».[67] L'acord no devia ésser tan clar, perquè després aquest capítol desapareix de la relació de capítols posats a mans del rei perquè puguin ésser decretats. Ara bé, es pot observar que el contingut d'aquest capítol es retroba en part recollit en la constitució 185 del procés en net i en la 102 de l'estampació.[68]

El capítol 98, que manca per defecte del document esborrany, tenia relació amb el tema dels delmes i es pot observar pel *placet* del braç amb la voluntat d'evitar qualsevol innovació constitucional: «placet, que sien passats los delmes y primícies de la manera que vuy se són acostumats pagar, sens innovar cosa alguna».[69] Coneixem el contingut d'aquest capítol pels procesos dels braços eclesiàstic i militar, els quals verifiquen l'alta pressió exercida pels braços baronials sobre el braç reial,[70] però aquest no abdicà formalment de la defensa dels plebeus en matèria de delmes. En els processos familiars del braços baronials hi podem trobar que el capítol dels delmes és presentat al rei sense el suport del braç reial.[71] Pel que fa al braç reial, també s'ha pogut conèixer el dissentiment de 1585 a la pressió dels braços baronials per delmar en garba per un esborrany de Perpinyà, que reproduïm en aquest volum complementari.[72] Ara bé, al final del quadern de la legislatura de 1585, estampat el 1586, consta un dissentiment del braç reial fet per boca de Freixenet de Lleida, el qual fa constar la protesta contra els actes dels braços eclesiàstic i militar fets en perjudici del braç reial. No s'hi explicita res més, però té relació amb el capítol

66 P. 389. La darrera protesta de Rofí de Pals sí que consta com a dissentiment en el procés familiar. *Cort General de Montsó (1585)...*, p. 386.

67 P. 354.

68 A l'apèndix d'aquesta introducció es publiquen dos quadres, un de constitucions i capítols de cort i l'altre dels capítols del redreç, que, a tres columnes, indica les correspondències entre les constitucions i/o capítols projectats, els presentats a la decretació reial i els aprovats i estampats. La columna dels capítols projectats a vegades conté algunes referències de suport explicatiu. Els capítols projectats i no presentats, com que no consten en els processos familiars, els transcrivim en el bloc de documentació complementària d'aquest volum. Els projectats presentats al rei, aprovats o no, no els transcrivim, perquè ja consten en els processos familiars.

69 P. 358. Es tractava de resistir l'ofensiva baronial que des de 1552-1553, si més no, havien començat a desplegar els braços eclesiàstic i militar per la delmació en garba, el delme universal i la jurisdicció baronial.

70 *Cort General de Montsó (1585). Montsó-Binèfar. Procés familiar del braç militar*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia i Interior, Textos Jurídics Catalans, Lleis i Costums, II/7, 2003, p. 512, 520, 521, 522, 526, 562, 575, 576, 585 i 709. I *Cort General de Montsó (1585). Montsó-Binèfar. Procés familiar del braç eclesiàstic*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia i Interior, Textos Jurídics Catalans, Lleis i Costums, II/8, 2003, p. 527, 528, 532, 533, 536, 571, 735 i 736.

71 En el procés familiar del braç eclesiàstic apareix com el capítol 202. En el del braç militar apareix com el capítol 27. En el volum del protonotari no consta. Amb aquesta numeració, per error o per malícia del tot confusionària, tant en un procés com en l'altre el capítol porta, això sí, un «plau a sa magestat». El braç eclesiàstic (*Cort General de Montsó (1585)...*, p. 735-736) i el braç militar (*Cort General de Montsó (1585)...*, p. 709), una vegada més, insistien en la delmació feta sota control, com es reclamava des de la pragmàtica de 1510, i feta en garba, com es demanava, almenys, des del 1542.

72 Document 1, p. 393-394.

de l'ofensiva baronial de la Cort General de 1552.[73] Aquesta ofensiva del 1552, pel fet de no tenir el vot favorable del braç reial, va deixar el capítol dels delmes reduït a acte de cort i no va esdevenir constitució i, el 1585, els braços baronials encara insistien a voler convertir l'acte de cort en constitució.[74]

Passant a altres constitucions, cal dir que la 109 va merèixer diverses intervencions, totes favorables a un capítol contra *lladres*, *incendiaris* i *assassins*, i que només hi va haver discrepàncies en els premis a concedir als capturadors, en la quantia, i en el tipus d'arbitri dels diputats —és a dir, per raons més formals que no de fons.[75] Pel que fa a la reforma de la Constitució de l'Observança, es pot veure que aquest intent de reforma trobà força obstacles. El 18 de novembre, la divuitena encara hi estava treballant i el braç reial, per 18 vots, acordava que «les XVIII persones» que haguessin rebut apuntaments del braç militar «vegen, miren y apunten [...] com millor los apparexerà haver de estar y, fet y apuntat, ho tornen a refferir al present stament per a què vists dits apuntaments, lo present braç pugue determinar lo millor convinga».[76] El temps es va precipitar i els braços eclesiàstic i militar reclamaren al reial les «decretacions fetes en les constitucions votades per a què les puguen conbinar, attès la brevedat del temps, no obstant que en altres corts se speràs que tots los braços les haguessen votades totes».[77] El 18 de novembre, sembla que els braços eclesiàstic i militar ja hagin enllestit la feina «com dits braços estiguen se[n]s què ffer per haver ja votades les constitutions».[78] Per aquesta raó reclamen material enllestit al braç reial, que encara no ha acabat. El 19 de novembre, els capítols de l'Observança sembla que encara no estan a punt i els notaris dels braços, enfeinats, no tenen temps d'«entendre en la combinació de les Constitucions com ere acostumat en altres Corts». La causa de tot aquest *impasse* sembla que és la reforma de l'Observança, perquè

73 El braç reial reclamava que el seu dissentiment contra l'ofensiva baronial figurés en els processos familiars i en l'estampació de les constitucions. Això no ho aconseguí. Però en l'estampació de les constitucions de 1586, si bé no en el present esborrany ni en el procés familiar del braç reial de 1585, figura una velada referència a aquesta qüestió en el dissentiment de Nicolau Freixenet, síndic de Lleida, que apareix després de l'acceptació de l'oferta del donatiu pel rei en el soli de clausura de Binèfar, recollit al final de l'estampació. A Binèfar, en la cloenda de la Cort, Freixenet, a més de fer constar en nom de totes les universitats del braç reial la seva protesta pel dissentiment al donatiu que mantenia Barcelona, la qual al·legava que no tenia la resposta de la vint-i-quatrena, afegia «y més avant protesta dit bras real, que los actes fets per los brassos Ecclesiàstich y Militar en perjuy del bras, sian de ninguna força y valor y no causen perjuy algú a dit bras, ans aquells sien haguts per cassats, irritos y nulles, com si no fossen estats fets, supplicant a vostra magestat mane a son pro[t]honotari lo present acte continue en lo procés». *Constitutions fetes per la sacra cathòlica real magestat del rey don Phelip rey de Castella, de Aragó, de les dos Sicílies etc en la segona cort de Cathalunya per la dita real magestat convocada y celebrada a tots los regnes de la Corona d'Aragó, en la església de Sancta Maria de la vila de Monçó en l'any MDLXXXV*. Barcelona: Casa de Damià Bages, 1586, fol. LIIIv. Fins el 1599, en què es publica el dissentiment del braç reial sencer, no es veu amb claredat l'abast triple de la qüestió: garba, universalitat del delme i jurisdicció. El dissentiment de 1599 contempla aquests tres aspectes amb total transparència. *Constitutions fetes per la SCR magestat del rey don Phelip segon rey de Castella, d'Aragó, etc. En la primera cort celebra als catalans en la ciutat de Barcelona en lo monastir de S. Francesch en lo any 1599*. Barcelona: Casa de Gabriel Graells i Giraldo Dotil, 1603, fol. LVIIr-LVIIIv.

74 Serra, Eva. «Constitucions perdudes...», p. 413 i 420 nota 51.

75 P. 362.

76 P. 367.

77 P. 367.

78 P. 367.

el braç reial havia decidit ajornar-ne la presentació al rei: «Que la Constitutió novament trassada de l'Observança sie presentada a part a sa magestat». El motiu era aconseguir el consens dels tres braços abans de presentar una reforma amb discrepàncies internes. Que abans —diu el braç reial— «sie votada per los tres braços» i s'acordava que calia que els dos capítols relatius al tema, el 174 i el 175, fossin posats segons una nova forma «ordenada i votada».[79] Entretant, acceleradament, es votaven els capítols de la Inquisició, capítols que la monarquia havia de deixar aparcats. Finalment, van quedar despenjats i sense presentar al rei els capítols 202 i 203, que pretenien una alternativa defensiva a la supressió dels pedrenyals.[80]

La causa dels diputats contra els deutors s'immisceix en les sessions del braç reial i suscita diversos debats. El de la tarda del 28 d'agost provoca 11 vots, amb el del president de la sessió inclòs, a favor d'escriure als diputats que no portin endavant la causa que hi ha entre Miquel Bastida i Joan Setantí; 4 vots són del parer de Montornès de Tortosa de prosseguir amb la causa, tot demanant, però, més informació als diputats abans d'actuar, i 12 vots són del parer de Vilaplana de Girona d'esperar, abans de decidir res, l'arribada de misser Oliba, doctor del Reial Consell, fet venir pel rei per aclarir la qüestió i informar-ne els diputats, i se'ls afegeix el vot de Salvador Rocafort, síndic de Berga. Només dos vots, el del notari Joan Navarro, de Camprodon, i un altre, són partidaris que els diputats portin endavant la causa directament.[81] Els dissentiments del braç militar, molt relacionats amb l'afer dels deutors envers el General, encenen un llarg debat. D'una banda, els tres estaments volen posar fi als dissentiments sense recórrer a cap *juditium in curia*, però de l'altra no es posen d'acord en els termes del consens. Per 16 vots el braç reial es vol desmarcar del militar quan aquest vol implicar-lo en els seus dissentiments interns: «que no·u diga en nom dels tres braços, sinó del militar tant solament».[82]

La numeració dels capítols de les constitucions i del redreç

No hi ha coincidència entre la numeració de les constitucions sortides de la comissió dels constitucioners o divuitena de les constitucions, la numeració de les constitucions presentades a la decretació reial i la numeració de les constitucions i capítols de cort estampats el 1586. No és una qüestió exclusiva d'aquesta cort, per tal com la qüestió està relacionada amb el procés de treball de qualsevol cort. Les constitucions o capítols votats entre el 15 i el 22 de novembre que consten en l'esborrany o minuta coincideixen amb el nombre, la numeració i, en allò que ha estat possible de verificar, amb el contingut de la relació treballada per la vint-i-quatrena de Barcelona.[83] Aquest volum complementari conté la transcripció dels capítols perduts entre la votació dels braços i la presentació al

79 P. 372. Les presses comporten defectes en la numeració d'alguns dels capítols que van del del 176 al 185, escrits en xifres romanes.

80 P. 373 i 376.

81 P. 173 i 174.

82 P. 250.

83 Es pot observar en els capítols dels números 8, 9, 10 i 11, dels números 21 i 25 o del número 203, entre altres.

rei. En aquesta mateixa breu introducció, tal com he indicat en nota, es publica un apèndix amb un quadre comparatiu entre aquests tres llistats o numeracions disponibles: la de la divuitena de les constitucions, la presentada a la decretació reial i la definitivament estampada. No sempre ha estat possible establir amb certitud la correspondència, i sempre serà possible en un futur millorar-la i corregir-la.[84] Pel que fa als capítols del redreç del General, no es troben rastres de votacions ni en l'esborrany ni en el procés familiar definitiu. Tot queda absorbit per l'afer dels deutors del General i el balanç del consistori. Amb tot, també fou objecte de treball conscienciós, com ho demostra el document del redreç procedent de la novena del redreç de la Cort, treballat per la vint-i-quatrena de Barcelona. També en aquest cas s'han transcrit els capítols desapareguts i s'ha elaborat un quadre comparatiu entre els capítols de la novena, els capítols dels procesos familiars, és a dir, els presentats a la decretació reial (l'obligatorietat d'aquesta presentació es considera dubtosa entre els braços) i els capítols estampats el 1587.[85] Tot plegat potser explica la informalitat dels capítols del redreç dels processos familiars que estan sense numerar i no tenen ni el plàcet reial ni la confirmació del vicecanceller, cosa que canvia en el volum del protonotari, en què els capítols porten numeració i estan formalitzats amb el vistiplau del rei i la confirmació del vicecanceller.

84 De fet, per fer-ho més bé, potser hauria calgut contrastar la comparació amb els originals en pergamí que es conserven a l'Arxiu Reial de Barcelona (ACA, Generalitat, G-150/5 (Constitucions i Capítols de Cort) i G-152/1 (Capítols del Redreç). Dins el quadern de pergamí dels capítols del redreç hi ha un paper solt amb un «dubte sobre lo capítol 74» que diu: «En lo capítol 74 del nou redrés stà disposat que los officials de la Casa de la Deputatió General y bolla y altres dins la Ciutat de Barcelona que vuy obtenen officis antics puguen renunciar dits lurs officis y desexirse per via de alienacions y altrament etc, en lo qual capítol no.s fa menció alguna dels officials foràneos, y encara que apar que no fent-se menció dels dits officials foràneos, que se entendria tenir la mateixa libertat que abans de les últimes corts tenien de poder renunciar lurs officis, majorment essent stat lo intent de la cort no fer differència en assò dels officials foràneos als de dins de Barcelona, com clarament apar per les decretations fetes per los tres brassos en les últimes corts als capítols del nou redrés, emperò per llevar tot dubte se demane sie declarat si los officials foràneos antics podran de assí havant [ratllat «de assí havant»] deseixir-se de llurs officis per via de renunciacions com de abans feyen».

85 A propòsit dels capítols de 1585, cal fer una consideració al meu entendre interessant des del punt de vista historicopolític. És sabut que, a causa de les torbacions catalanes de 1588-1592, la monarquia, el febrer de 1593, féu suprimir, fora de corts, els capítols 7, 13 i 34 del redreç de 1585 (Pérez Latre, Miquel. *Entre el rei i la terra. El poder polític a Catalunya al segle XVI*. Vic: Eumo, 2004, p. 225-228), els quals permetien reunions de juntes de braços i divuitenes i ampliava les competències en materia de despeses del General. La supressió era confirmada pels capítols del redreç de 1599. Tot i així, encara trobem tres edicions dels capítols del redreç de 1585, la de 1587, una segona el 1635 i una tercera el 1707. Oriol Oleart reclama d'esbrinar la cronologia i la lògica de l'edició dels capítols del redreç pel que fa als de 1599 («La creació del dret: els anomenats capítols del redreç del General de Catalunya». En: *Les institucions catalanes (segles XV-XVII). Tercer Congrés d'Història Moderna de Catalunya*. Universitat de Barcelona, 1993, vol. I, p. 245-258. El reclam es fa a la p. 257 nota 110). Per la meva banda, em sembla prou interessant la cronologia dels de 1585, editats sempre al complet, és a dir, sense la censura reial dels capítols 7, 13 i 34, tant el 1635 com el 1707. Ambdós moments són de crisi, amb crisi oberta i amb guerra i canvi de rei, el 1707. Tant el duc d'Anjou (Felip IV/V), en el seu primer regnat, com l'arxiduc Carles, en el seu regnat com a Carles III, van convocar cort general. Les constitucions de la Cort General de 1701-1702 van aprovar una compilació; el dissentiment final del braç reial contra els capítols baronials de la Cort General de 1705-06 verifica l'aspiració a fer una altra compilació («*quan de nou seran recopiladas las Constitucions*», diu el dissentiment). Només va tenir temps d'ésser editada la de Felip IV/V (1704), però al costat d'això es pot observar, també, que tant sota Felip IV/V com sota Carles III, l'arxiduc, es feren recopilacions dels capítols del redreç, però amb la diferència significativa que la recopilació de 1704 edita els capítols de 1599 i la de 1707 edita els capítols de 1585 al complet.

No consta, doncs, un debat explícit sobre els capítols del redreç, però sí el debat que hi està implicat sobre els dissentiments del braç militar lligat als deutors envers el General, i al qual m'he referit més amunt.

La documentació complementària

L'esborrany fou la motivació inicial d'aquest volum, amb la voluntat de posar a mans dels estudiosos una peça interessant de la manera de treballar dels braços i llurs escrivans en una cort general. Posteriorment va semblar, però, que també valia la pena de fer evident als investigadors que qualsevol estudi sobre la cort general obliga, tal com he dit a l'inici, a tenir present no sols els volums dels processos familiars, sinó l'existència de molta més documentació que simultàniament i paral·lelament generaven l'existència, l'actuació i el procés de treball de les corts.[86] Des d'aquesta perspectiva, podem observar que una cort general podia originar textos que es poden trobar, com ja hem dit, en altres fons documentals institucionals, notarials o particulars.

La representació de viles i ciutats per mitjà de síndics amb mandat imperatiu origina documentació municipal important des de la perspectiva parlamentària. Ciutats i viles enviaven síndics, i durant les corts aquests mantenien correspondència amb llurs principals, representats per la formació de comissions *ad hoc* durant les corts (vint-i-quatrena de Barcelona, dotzena de Perpinyà, tretzena de Lleida, ternes en poblacions menors com Torroella de Montgrí).[87] També la tasca dels síndics capitulars de les seus catalanes engendrava documentació. En aquesta mateixa introducció, Miquel Pérez Latre aporta una relació amb un comentari breu sobre aquesta mena de fonts.

Pel que fa a la Cort de 1585, Miquel Pérez Latre ha localitzat una documentació de valor divers amb relació a la tasca dels canonges síndics dels capítols de Barcelona, Lleida, Tarragona i Vic. També hi hauria d'haver reflectida, en forma de correspondència o de memorials, la tasca dels procuradors dels bisbes i de l'arquebisbe de Tarragona, que no van assistir-hi personalment, sinó que ho van fer per procuració. Tanmateix, pel que fa al 1585, no hi ha hagut resultats positius en la recerca, ni amb relació a la procuració de Jaume Reig -canonge de Tarragona i procurador de l'humanista Antoni Agustí, arquebisbe de Tarragona en aquell moment-,[88] ni amb relació a la procuració del vicari Ferran Quintana, procurador primer de Joan Izquierdo, bisbe de Tortosa i després també d'Ambrosi Hug de Montcada, bisbe d'Urgell.[89] El cas de Jaume Berguedà, citat com a procurador de Joan Baptista Cardona, bisbe de Vic, no compta, per tal com, en presentar-se a Montsó el mateix bisbe, Jaume Berguedà, fou repel·lit.[90] Pel que fa a aquest bloc de

86 S'ha ordenat aquesta documentació segons tres criteris: en primer lloc, els documents que tenen un valor general, és a dir, que impliquen tot el braç reial; en segon lloc, la documentació per ordre alfabètic d'universitats, i en tercer lloc, dins de cada bloc alfabètic d'universitats, en cas de més d'un document, aquests s'han col·locat per ordre cronològic.

87 Palos, Joan Lluís. *Catalunya a l'Imperi dels Àustria*. Lleida: Pagès editors, 1994, p. 282.

88 *Cort General de Montsó (1585)... Eclesiàstic...,* p. 143.

89 En no comparèixer Lluís Esquerrer (*Cort General de Montsó (1585)... Eclesiàstic...,* p. 144 i 473).

90 *Cort General de Montsó (1585)... Eclesiàstic...,* p. 143.

síndics eclesiàstics, en aquest volum complementari de la Cort General de 1585, s'editen, a tall de mostra, les Instruccions del capítol de la Seu de Vic al síndic capitular, l'ardiaca Jaume Coma,[91] en què es pot observar la reclamació de delmar en garba sobre la base d'una constitució provincial tarraconense, la negativa a admetre qualsevol fogatge pel convenciment que la Generalitat ja té prou ingressos, la suspicàcia que engendrava el Reial Consell, la poca simpatia que despertaven els notaris reials i la necessitat de moderar l'actuació del Tribunal del Breu.

Més important en volum és el material localitzat entre la documentació municipal de ciutats i viles amb síndics a corts. Han estat especialment fructíferes les recerques fetes a Barcelona i Perpinyà.[92] Però també Girona, Tàrrega i Tarragona han ofert alguna documentació valuosa. No sempre el que s'hi troba és simple correspondència, sinó també instruccions. El to de les instruccions, molt més vivaç que el de les lleis, revela, de manera també més directa, els problemes reals pendents, les ambicions locals, els interessos socials i l'estret lligam existent entre la vida material de la societat i les lleis que es reclamen. Les instruccions de Girona,[93] entre moltes altres coses, manifesten l'hegemonia que la ciutat vol mantenir sobre els pagesos i les universitats de la seva vegueria, tant si és en funcions de protecció, com seria el cas de Sant Feliu de Guíxols per la seva condició de carrer de Girona, com si és per evitar la voluntat de sindicatures pròpies a corts dels homes de la Vall d'Amer, o de les viles d'Hostoles o de Cruïlles, o per impedir el desig de Peralada de tenir diputat local propi. Però aquestes instruccions, barreja de projectes de llei de caràcter general i de normes de caràcter local, informen de moltes més coses. En les instruccions de Girona hi apareix la documentació que els síndics de la ciutat s'enduen a Montsó i es passa revista a les reformes legislatives i noves lleis o normatives locals que s'hi volen defensar. Hi desfilen moltes qüestions pendents de solucionar per greuges o legislativament: les males captures, la conducta irregular de la Governació, les extorsions dels comissaris, els abusos comesos en nom de les regalies, la parcialitat de la magistratura del Reial Consell, les irregularitats i les dilacions en els procediments judicials, els greuges per afers de pedrenyals, les irregularitats del General en els nomenaments de diputats locals i en la gestió dels ingressos; es reclamen limitacions en les avocacions a l'Audiència, la millora de la justícia general i local i del seu personal; es reclamen arcabussos de metxa; es parla de la creació de la tercera sala de l'Audiència i de la necessitat d'ésser vigilants davant l'increment de familiars del Sant Ofici; la ciutat mostra recels envers Barcelona perquè els seus doctors tenen més possibilitats d'accedir a l'Audiència i, tot i estar d'acord amb la unificació segons mesures de Barcelona, fa altres reclamacions de mercat, com un sol preu per a la carn a fi de limitar els preus barcelonins; també, en un altre ordre de coses, reclama el control dels rodamons i el càstig de galeres per als lladres en lloc de marcar-los. Les instruccions de Girona contenen diverses reivindicacions relatives a la defensa de la propietat, el comerç, la producció i el poder municipal, i fustiga les lleudes, les

91 Doc. 22 p. 595-596, document localitzat per Miquel Pérez Latre.

92 En una primera recerca, la documentació perpinyanesa em va permetre, pel que fa al 1585, l'elaboració de l'article «Perpinyà, una vila a Corts catalanes...». Cal indicar aquí que les signatures de la documentació de Perpinyà han canviat i que la documentació reproduïda en aquesta edició porta les signatures actuals.

93 Doc. 10, p. 461-492. Instruccions localitzades per Pere Gifre.

marques i els fogatges, fustiga els sardinals, denuncia les irregularitats en les execucions de censals i violaris; reclama que es renovi la confirmació de 1563 de la vella pragmàtica de *domibus evacuandis*, la qual permet el desnonament en els contractes agraris,[94] defensa mesures contra els abusos dels senyors directes en lluïsmes i foriscapis, reclama llibertat en les tasques de proveïment urbà, reclama prelació sobre les llanes d'Aragó en defensa de la producció catalanovalenciana contra genovesos i florentins, pretén part dels drets d'entrades i eixides del General per a les hisendes municipals, reclama impedir qualsevol avocació a l'Audiència sobre imposicions perquè és competència de les magistratures municipals, i denuncia la inhibició de la Diputació davant d'ingerències greus en els privilegis municipals; també reclama normes per als oficis de metges, serrallers i argenters, i rebutja que els notaris insaculats de la ciutat puguin ésser advocats contra aquesta perquè saben massa dels seus secrets; així mateix, reclama coses que només l'afecten a ella, com l'estampació de les consuetuds del Bisbat, alguns recursos episcopals per a una escola de minyons com a única manera de combatre el vici, la ignorància i l'heretgia; finalment, reclama poder fer adobs al riu Ter, obtenir el privilegi de ciutadans honrats com Barcelona i poder fer exercicis de destresa amb arcabussos per mitjà d'una Confraria de Sant Jordi com es fa a València i a Perpinyà. Els síndics de Girona van, doncs, a Montsó amb les alforges plenes de peticions.

Ja sabem que Tarragona no té dret a síndic perquè, segons la legalitat —que era contestada en cada cort general—, Tarragona era representada per l'arquebisbe. I no només Tarragona, sinó que també pateixen aquesta minorització, per les mateixes raons, Reus o Valls. Aquest volum complementari de la Cort General de 1585 aporta un document[95] que revela els esforços de la ciutat de Tarragona en la recerca i l'aplec de documents per donar suport jurídic a la seva aspiració de tenir síndic a corts.

Les instruccions de Tàrrega,[95bis] pel fet d'ésser més modestes, no són pas menys interessants. D'entrada, ens permeten observar el pes especial del seu *Consell General y Particular*. En les instruccions tenen un lloc destacat els greuges contra les vulneracions dels oficials reials, i es reclama una nova normativa que impedeixi el poder de la Sala Criminal, es denuncia l'aplicació repressiva del *laudamentum curiae*, la pragmàtica dels cavalls i els greuges de les fortificacions de Perpinyà, es donen instruccions contra l'aplicació de l'*excusado*, que perjudica la seva parròquia, i contra l'increment de les avocacions a l'Audiència. També es denuncia l'«agravi se feu a la terra» amb l'execució de mossèn Fornés de Perpinyà, es rebutgen les llicències als bohemians, es reclama que els deutors del General paguin i es rebutja qualsevol fogatge. Encara s'exigeix la millora de la justícia i l'agilització dels plets, així com reformes en la justícia local i en les normatives dels crèdits. Es reclama la regulació dels oficis de metge, apotecari i cirurgià. Des del punt de vista estrictament local, defensa els seus emprius enfront del bestiar foraster en el terme, reclama el retorn a la vegueria de les viles d'Anglesola i Verdú, necessàries

94 Tema especialment important, perquè suposa atorgar a la propietat agrària un vell dret de comís d'origen urbà: Serra, Eva. «El món urbà en l'espai històric català. Incidència territorial i legislativa». En: *Ciutats, viles i pobles a la xarxa urbana de la Catalunya moderna*. Barcelona: Rafael Dalmau, p. 41-140 (en concret, p. 103-104).

95 Document 19, p. 581-585.

95 bis Document 20, p. 587-589. Document localitzat per Miquel Pérez Latre.

per fer sometents sòlids, reclama lloc a la Diputació per la bossa d'oïdors com té Cervera i Balaguer, poder disposar de massers, i també reclama que es rebutgi qualsevol intent de Vilagrassa de tenir síndic propi a corts.

Pel que fa a Barcelona, s'han localitzat i seleccionat els advertiments fets per la vint-i-quatrena sobre els capítols legislatius de la divuitena de les constitucions i de la novena dels capítols del redreç,[96] i cinc documents més.[97] El document número 8 del 4 de gener de 1586 és una deliberació del Consell de Cent que fa un seguiment de la correspondència establerta entre la vint-i-quatrena de corts i els síndics de Montsó, per tal de verificar llur grau d'obediència al mandat imperatiu de la ciutat. És un text prou interessant, perquè mostra l'exigència de responsabilitats dels principals envers llurs síndics que, en partir cap a Montsó, havien jurat actuar de conformitat amb les instruccions, informar fidelment la ciutat i obeir en tot l'actualització de les ordres, renovades o no, en funció dels contratemps. El repàs global de l'actuació dels síndics de Barcelona, i l'examen primmirat sobre llur grau de fidelitat envers el mandat, permet observar quines havien estat les inquietuds de la ciutat durant la Cort General. N'hi consten de moltes menes. Des dels afers relatius a les insaculacions fins als relatius als deutors envers el General. Cal destacar que el document permet observar el caràcter tàctic del dissentiment de la ciutat envers la quantitat del donatiu, és a dir, en el fons una excusa per defensar l'estrategia legislativa: «envien la relatió de les coses demanades —escriu la vint-i-quatrena als síndics el 30 de novembre, quan ja només quedaven cinc dies per a la celebració de la clausura de Binèfar— y, en lo entretant, si per los brassos se entenia y volien passar avant en tractar lo negoci del donatiu, posen dissentiment, y aquell no lleven sens orde de la vint-i-quatrena, sia poch o sia molt lo dit donatiu».[98] Les angúnies dels síndics davant del ritme de la Cort General són també dignes d'ésser destacades: «les corts —escriuen el 4 de novembre els síndics a la vint-i-quatrena, tot queixant-se de respostes massa lentes— van ab tanta velocitat que dubten sien a temps llurs respostes per votar aquelles».[99] «La cort se dóna gran pressa y que pensan no y serà a temps la consulta en votar les Constitucions».[100] La indignació de Barcelona contra els síndics no sembla que pugui ésser deguda a una desobediència completa, d'altra banda poc clara, sobretot, si tenim en compte que, tal com demostra el Quadern de Cort estampat de 1586, la Cort General es va cloure amb el dissentiment de Barcelona al donatiu.[101] Sembla que la indignació es podia deure sobretot a l'obtenció

96 Documents 2 (p. 395-406) i 3 (p. 407-414). Els hem ordenat entre els primers perquè els considerem, també i sobretot, apuntaments de la divuitena de les constitucions i apuntaments de la novena del redreç.

97 Documents 5, 6, 7, 8 i 9, p. 419-459.

98 P. 446.

99 P. 445.

100 P. 445.

101 Si bé, potser, d'una manera poc formalitzada, és a dir, sense indicar el perquè, cosa que sí que es féu en corts anteriors. Segons el document 9 (còpia del 22 de març de 1588), es féu conscienciosament els anys 1534, 1547, 1552 i 1553 (de fet, hauria de dir, en comptes de 1553, 1563). Sabem que en totes aquestes corts hi hagué conflicte amb el dissentiment de Barcelona per poder-les cloure. En el cas de 1534 i 1552 foren tancades tot donant llicència d'un mes de temps més a la vint-i-quatrena de Barcelona per revisar el seu dissentiment; el 1547 Barcelona fou objecte d'un judici *in curia datum* per obligar-la a retirar el dissentiment i el 1563 hi hagué tota una llarga discussió en corts sobre si el monarca tenia capacitat unilateral de judicar i sentenciar davant d'un comú rebec (Serra, Eva. «Els dis-

d'alguns favors personals rebuts pels síndics a través de les relacions cortesanes establertes durant la legislatura. Ara bé, la indignació de la ciutat també es pot entendre si observem el seu neguit perquè no s'ha acabat d'aclarir la qüestió de les noves imposicions que sofreix Barcelona sobre el gra de Sicília, tot i la franquesa que té per privilegi reial sobre els grans de l'illa,[102] o a causa de la decretació d'una possibilitat oberta, tot i que molt parcial, de dret de reunió i acord dels «diversos col·legis y confraries ensemps»; aquesta possibilitat era vista amb molt de recel i contrària als interessos de les oligarquies de la ciutat.[103] Així mateix, és interessant de comprovar el disgust de la ciutat perquè no havien estat recollides les seves addicions als capítols 7 i 8 del redreç, i Barcelona estava també especialment disgustada per l'aprovació del capítol 64 del redreç, que rebaixava l'impost d'entrada de la roba de confecció (l'habillament d'homes i dones), tota d'origen estranger, del 50% a l'1,66%.[104] Cal advertir que en aquestes instruccions la vint-i-quatrena segueix la numeració dels apuntaments de la divuitena de constitucions. Ara bé, la vint-i-quatrena cita més capítols que no pas la divuitena, el darrer de la qual és el 217.[105]

El juliol de 1585[106] és feia un primer esborrany d'urgència sobre la necessitat de redactar els greuges de la ciutat. És interessant d'observar què s'hi diu pel que fa a l'ordre de les actuacions en corts: «ordinàriament —diu el document— la primera cosa se demane en corts és lo reparo dels agravis fets així en comú com en particular».[107] En aquesta llista d'urgència inicial es fa referència a la franquesa d'impostos de Barcelona en els grans de Sicília i Sardenya i a la voluntat de reclamar-ho per via de greuge contra els impostos pagats, dels quals caldria recuperar el retorn. Es fa referència a qüestions de precedència de Catalunya respecte del Regne de València i de Barcelona amb relació a Lleida; al dret de la vegueria a no sortir dels seus límits en cas de convocatòria general; al requeriment

sentiments del braç reial. El cas de Barcelona a la Cort General de Montsó de 1547», *Ius Fugit*, 10-11 (Universitat de Saragossa), 2003, p. 685-719).

102 Al meu entendre, la pèrdua de posicions de Barcelona sobre el gra sicilià cal relacionar-la amb la formació del Consell d'Itàlia i la separació de Nàpols i Sicília de la corona catalanoaragonesa en funció de l'imperi Habsburg (Serra, Eva. «Els catalans i la unió de Nàpols i Sicília a la Corona d'Aragó. El marc històric i les reclamacions parlamentàries (Corts de Montsó 1563-64 i 1585)». En: *Momenti de Cultura Catalana in un millenio. Atti del VII Convegno dell'AISC (Napoli, 22-24 maggio, 2000)*. A cura di Anna Maria Compagna, Alfonsina De Benedetto, Núria Puigdevall i Bafaluy. Nàpols: Liguori Editore, 2003, vol. I, p. 521-551.

103 Serra, Eva. «Constitucions i Redreç: Corts de Montsó-Barcelona (1563-1564) i Corts de Montsó (1585)» En: *Felipe II y el Mediterráneo*. Madrid: 1999 vol. IV, p. 172 i 172 nota 67; i Corteguera, Luis R. *Per al bé comú. La política popular a Barcelona, 1580-1640*. Vic: Eumo Editorial, p. 87-118.

104 P. 340-341. Sobre aquest tema: Sanllehy, M. Àngels, i Serra, Eva. «Comerç transpirinenc a Catalunya segons la documentació de la Generalitat de Catalunya (s. xvi-xvii)». En: *Circulation des marchendises et réseaux commerciaux dans les Pyrénées (xiiie-xixe siècles)*. CNRS-Université de Toulouse-Le Mirail, 2005, p. 472-522; i Serra, Eva. «Tarifs douaniers dans la Catalogne Moderne». En: *Douanes, états et frontières dans l'Est des Pyrénées de l'Antiquité à nos jours*, sota la direcció de Gilbert Larguier, Presses Universitaires de Perpignan, 2005, p. 61-88.

105 Cita els capítols: 104, relatiu al lliure comerç, que és el 81 de la decretació i que desapareix en l'estampació; 213, relatiu a abatuts i fallits, que és el 173 de la decretació i el 92 de l'estampació; i més enllà del 217 cita un capítol 219, del qual no puc identificar el contingut, un capítol 223 que és el relatiu a les reunions i acords entre col·legis i confraries, que és el 181 de la decretació i el 100 de l'estampació, i un capítol 225 del qual tampoc no he pogut identificar el contingut.

106 Doc. 5, p. 419-420.

107 P. 419.

de confirmació de privilegis; a la necessitat d'exigir que les confraries no puguin fer evocacions a l'Audiència, i a la necessitat d'aclarir la situació dels comptes entre la Diputació del General i la ciutat per raó dels greuges dels fogatges.[108]

El document 6, redactat el novembre de 1585, són unes instruccions de la vint-i-quatrena als síndics en plenes corts.[109] S'hi poden observar retrets per ambdues bandes: «no tenen orde ni poder —escriu la vint-i-quatrena— de consentir ni adherir ab cosa alguna sens exprés orde de aquest Consell, y en totes coses de gràtia tenen levada la facultat»,[110] mentre, indirectament, també veiem que els síndics estan queixosos per l'arribada de mossèn Francesc Gamis a Montsó, enviat per Barcelona per tal de reforçar la negociació de la ciutat, cosa que no ha agradat als síndics, perquè els ha «paregut disminuir llur autoritat».[111] Però el document va més enllà dels retrets. Al costat hi trobem que la vint-i-quatrena informa que els tramet els memorials pel bon redreç del Sant Ofici i de la Capitania General, no sols, i no tant, perquè es posi remei als greuges passats, sinó per impedir-ne de futurs i, per aquesta raó, la vint-i-quatrena, especialment pel que fa a la Capitania General, si més no, prefereix el remei no tant per via de reparació de greuges com per via de constitució. «Y en respecte de la Capitania General, desenganyen-se tots, que aquest Consell [de Cent] may consentirà en cloure les Corts que aquest particular de la Capitania General, Inquisitió y interpretatió y contrafactió de Constitutions no sie ben assentat, y axí no volem que vostres mercès en nom de la ciutat insistescan tant en lo reparo dels agravis que se dexats de assentar-ho en lo esdevenidor». «Que se assenti per via de Constitutió com en lo memorial que'ls tenim tramès està apuntat».[112] La idea de la força de la constitució per sobre de qualsevol altra disposició o normativa es fa evident també en altres qüestions, com en el redreç de la presó de Barcelona —«tota via ha paregut ordenar alguna cosa de nou, y estarà més fort per via de constitució que no per via de ordinació de la ciutat».[113] En aquesta lletra d'instruccions encara podríem assenyalar, entre altres mandats d'interès de la vint-i-quatrena als seus síndics: l'impediment d'oficis a moros i jueus; la forma de proveir els doctors del Reial Consell; mesures salvatòries a favor de l'Hospital General a les quals «tota Cathalunya se opposa»;[114] el proteccionisme sobre la seda en troca per evitar la sortida de la matèria prima; el redreç de la governació, de la batllia, dels alcaids i de la cort del veguer; el rebuig de la fórmula de la unió aplicat a la vegueria de Barcelona per a l'extirpació de lladres; els greuges contra misser Franquesa i contra la seva corrupció i, encara, la demanda del sisè conseller molt ben raonada, que és en les instruccions lliurades per Francesc Gamis a Pere Ferreres, però que es calcula que sigui defensada també pel barber mestre Gaspar Masseguer, que es preveu que anirà

108 Barcelona, el 1552, pretenia esquivar de pagar-los a canvi del pagament indegut de nous impòsits pel blat sicilià. Serra, Eva. *Les Corts catalanes, una bona font d'informació històrica. Discurs de recepció. IEC, Secció Històrico-Arqueològica*, Barcelona, 2003, p. 35 nota 102.

109 P. 421-426.

110 P. 421.

111 P. 422.

112 P. 423.

113 P. 423.

114 P. 423.

a Montsó per fer directament aquesta petició; la demanda de llocs en la bossa de diputats per als cònsols i defenedors de la Llotja, que el cònsol mossèn Rovirosa anirà a demanar a Montsó entre moltes altres peticions. Encara hi desfilen la petició de galeres, que hivernarien al riu Llobregat i a l'estany del Port; la reforma de la Sala del Criminal, i qüestions relatives als molins de la ciutat i, finalment, els deutes reials i la casuística jurídica entorn del jurament del príncep hereu.

El document 7, també redactat el novembre de 1585,[115] ja són instruccions relatives sobretot al procés de decretació de les constitucions, però també d'alguns capítols del redreç. De fet és un document que completa el coneixement de la voluntat legislativa de Barcelona, de les aspiracions normatives de la ciutat en termes generals i particulars, i permet aclarir alguns aspectes del document de la divuitena de constitucions. Les instruccions aporten informació entorn del parer de la ciutat sobre diverses constitucions: prorrogacions, capitania general, comandes de Sant Joan, evocació de causes de confraries, vot de qualitat de la lloctinència, crides i prohibicions generals, manlleutes, decisions, testimonis en causes criminals, tortures, *laudamentum curiae*, fautories, regalies, terna de jutges de taula, quantia dels dipòsits de la Taula de Canvi de Barcelona, testimonis en presència dels ordinaris, elecció de les tres sales i unió del consell criminal i civil, estil en els privilegis concedits als magistrats de l'Audiència, forma de concordar les parts en presència del relator, constitució de l'Observança, forma de denunciar i determinar les causes per l'observança de les constitucions, expedició de causes sumàries, Inquisició, Breu apostòlic, pedrenyals, execucions en les llegítimes, congregació i ajustament entre confraries, fallida de mercaders i botiguers i oficials de la seca. També en aquest document la vint-i-quatrena segueix la numeració dels apuntaments de la divuitena de corts i permet fer alguns aclariments més amb relació als forats o llacunes del document de la divuitena.[116]

115 P. 427-441.

116 Segons aquest document, el capítol 5 és el relatiu a la negativa d'oficis a jueus i moros, és el 4 dels presentats a decretació i no consta en l'estampació; el capítol 99, relatiu a la tortura, és el 76 dels presentats a decretació i no consta en l'estampació; el capítol 100, vinculat a qüestions de bandolerisme, està relacionat amb el 77 presentat a decretació, que es correspon amb el capítol de cort 4 de l'estampació; el capítol 101, relatiu a abusos en el regaliar, és el capítol 78 presentat a decretació i no consta en l'estampació; el capítol 102, relatiu a fer purgar taula als oficials reials, és el 79 presentat a decretació i no apareix a l'estampació; el capítol 104, relatiu al lliure comerç, és el 81 presentat a decretació i no consta en l'estampació; el capítol 105, relatiu a la qualitat dels dipòsits de la taula de Barcelona, és el 82 presentat a decretació i és el 48 de l'estampació; el capítol 112, relatiu al fet que els testimonis han d'actuar en presència d'ordinaris, és el 88 presentat a decretació i no consta en l'estampació; els 116 i 118 de les tres sales es corresponen, en part, amb el 91 presentat a decretació (també és així en el cas de la citació al capítol 116 que fa el document 4), i aquest capítol 91, presentat a decretació, es correspon, tot i que no és del tot idèntic, amb el 116 de l'estampació; esmenta el capítol 122, sobre privilegis dels doctors, que, segons la vint-i-quatrena, conté una decretació reial danyosa, per tal com col.labora a la parcialitat dels jutges; aquest capítol 122 es correspon més o menys amb el capítol 94 presentat a decretació i no surt a l'estampació; esmenta el capítol 125, relatiu a concordar les parts en presència del relator, que podria ser el 97 presentat a decretació, que es correspon amb el capítol de cort 6 de l'estampació. També cita el 140, sobre denunciacions de processos, que és el 111 presentat a decretació i el capítol de cort 9 de l'estampació i també el 155, sobre expedició de causes sumàries, que és el 126 presentat a decretació i no surt en l'estampació. El document 7, així mateix, esmenta que els capítols 176 a 185 parlen de la Inquisició, que els capítols 186 a 194 tracten del Breu apostòlic i que els capítols 195 a 203 tracten dels pedrenyals. Aquests tres blocs també han estat identificats en el quadre de correspondències d'aquesta introducció, però aquest document 7 comet algun lapsus en numerar malament un dels capítols de l'Observança, al qual dóna el número 179 quan hauria

Finalment, el document 9, el darrer que aportem de Barcelona, és la còpia d'una súplica-memorial feta el 22 de març de 1588, presentada per Barcelona al rei, relativa a les atribucions judicials de la ciutat sobre els seus síndics en llurs actuacions en Cort General. Aquesta súplica o memorial indica que la ciutat posseeix la potestat de conèixer les culpes dels seus oficials i, per tant, té el dret de no habilitar els seus síndics de 1585, si considera que no van actuar conforme als manaments de la vint-i-quatrena. El memorial ens assabenta que els síndics de 1585 van recórrer a l'Audiència contra l'acusació que la ciutat els feia i aquesta reclama, lògicament, la no-interferència de l'Audiència. D'altra banda, la súplica també fa referència a diversos capítols que van quedar penjats el 1585, com el relatiu a la creació d'un sisè conseller per a Barcelona, la qual cosa serveix a la ciutat per fer una breu explicació de la representació en el règim municipal barceloní des de 1273, i per fer afirmacions significatives com la següent: «como los dos estamentos ya dichos de artistas y menestrales sean la mayor parte del pueblo y por consiguiente la que más a cuestas lleva el yugo pessado de los drechos de la dicha ciudad, és justa cosa [...] que las personas de dichos dos estamentos puedan cada un año concurrir a conselleres» i no alternar-se, «y desta manera los pobres tenrán quien mire por ellos [...] que es cosa que conviene por bien, utilidad y pacifficación de aquella ciudad».[117] El Memorial consigna dotze reclamacions més, les quals havien quedat penjades des de 1585, o des d'abans, i que continuaven provocant conflictes: la reintegració de l'extracció de terna de batlle, la restitució de la clau del portal de la drassana, l'aclariment jurídic sobre els molins reials de la ciutat, els deutes reials pel censal del rei Alfons i el préstec a l'emperadriu Isabel, els greuges per noves imposicions —des dels blats sicilians fins al capsou sobre els carros que portaven fusta a les drassanes per imperatiu reial—, les necessitats de l'Hospital General, els greuges de la Capitania, aspectes del redreç del General que la Diputació encara no havia posat en marxa, les llicències del lloctinent a treure vitualles, i el despatx de privilegis i provisions pendents.[118]

La documentació de Perpinyà potser és la més rica de tota la documentació vilatana sobre corts localitzada fins ara.[119] Aquest volum aplega la minuta del dissentiment del braç reial contra el capítol de delmar en garba del braç eclesiàstic i militar. És una protesta del braç reial localitzada a l'arxiu departamental de Perpinyà, que va acompanyada de la instància feta en el mateix sentit per Antoni Jolí, síndic de Perpinyà, en funcions de

d'ésser el 174 o el 175 dels apuntaments de la divuitena, que és el 144 dels presentats a decretació i que no apareix a l'estampació. Finalment, són citats un capítol 222 i un capítol 225, és a dir, amb un número més enllà de la numeració dels apuntaments de la divuitena, que només arriba fins al número 217. No he sabut trobar correspondències a aquests números: el 222 vol posar limitacions a les execucions sobre llegítimes i el 225 no he pogut saber de què tractava. D'altra banda, en document perpinyanès del 3 de juliol de 1585 (document número 11) també hi consta un capítol 222, però és de contingut diferent i fa referència a l'augment salarial per al governador.

117 P. 453.

118 Pel que fa als impostos sobre transport de fusta, ens permet saber que es tallen molts arbres i que es paguen cinc sous per cadascun, quan molts, a preu de mercat, haurien valgut, -diu el memorial- deu ducats, i que els obliguen a alimentar i oferir casa als serradors per catorze diners per home i jornada, quantitat que no paga el pa que mengen.

119 Documents 1, 4 i 11 a 18, p. 393-394, 415-417 i p. 493-580.

promovedor del braç reial, i potser això explica que aquesta minuta d'interès general es trobi a Perpinyà.[120] Un altre document és una minuta de Perpinyà sobre greuges.

Perpinyà dóna l'oportunitat de poder seguir amb un cert detall la relació establerta entre els síndics i llurs principals de la vila (la dotzena de Perpinyà). Els documents són instruccions que es reactualitzen o renoven en funció dels avatars de la cort.[121] Les primeres instruccions són un llarg memorial de quaranta sis capítols, del 3 de juliol de 1585, tramès per la dotzena de Perpinyà als síndics Lluís Tarrena, Jeroni Baldó i Antoni Jolí, ja instal·lats a Montsó. Són moltes i diverses les recomanacions o els mandats que s'hi fan —generals de la terra i del territori dels comtats de Rosselló i Cerdanya, o particulars de la vila i vegueria—, i la intenció d'aquesta introducció no és elaborar-ne l'estudi sinó fer-ne una mera enumeració indicativa ordenant-les i aplegant-les segons llurs continguts.

S'hi troba, en primer lloc, un mandat explícit sobre les prorrogacions que s'han de fer. Després, pel caràcter dels capítols encomanats per defensar, podrien ésser ordenats en diversos blocs convencionals temàtics, tot i que la frontera entre continguts no és clara ni precisa. En un primer bloc es poden aplegar les denúncies pels abusos dels oficials reials i són diverses les mesures proposades per neutralitzar-los: així, són denunciats, per posar-hi esmena, els abusos de la Governació, dels comissaris, del Consell Reial Criminal, que des del 1579 actua contra els cònsols de Perpinyà, i és denunciat l'empresonament per oficials reials de les magistratures municipals en ple mandat i això pel fet de defensar les ciutats i viles des de l'exercici de llurs funcions. En aquest bloc se situa la queixa, *in extenso*, per l'execució de Marc Forner al castell de Salses «scanyant-lo ab dogal al coll, garrotat per via de fet sens ésser estat hoyt y sens ésser-li donat lloch o temps de deffenses y sens cognició de jutge algú, cas verament horrendo y de tyrànnico furor».[122] Aquest seguit de denúncies explica l'interès existent per la reforma de l'Observança, en la elaboració de la qual Perpinyà col·labora amb un capítol relatiu a la visita o inspecció sobre l'actuació dels oficials reials.

És evident que la condició de frontera de les vegueries del Rosselló i del Conflent afectava la vida perpinyanesa, obligada a fortificar-se i a pagar-se les fortificacions. Aquesta situació de frontera convertia el Rosselló en un territori propici a les ocupacions militars i a les convulsions de bàndols. Un altre bloc destacable de capítols hi està relacionat. Es fa referència als perills i les contingències del Rosselló per la seva condició de frontera, a l'incompliment del portantveus de governador en les seves funcions de vigilància itinerant

120 Per raó del seu interès general i la seva cronologia, els documents 1 i 4 s'han posat al començament, p. 393-394 i 415-417.

121 Per a una valoració d'aquestes instruccions: Serra, Eva. «Perpinyà, una vila a Corts catalanes (Montsó, 1585)». En: *Afers*, 28 (1997), p. 573-626.

122 P. 396. Marc Forner, donzell clergue de Perpinyà, havia estat acusat de contraban de cavalls; vegeu Pérez Latre, Miquel. *Entre el rei...* i *ídem*, *La Generalitat de Catalunya en temps de Felip II. Política, administració i territori*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2004. El capítol XXXI del document 11 conté una llarga relació de totes les conculcacions que l'execució sense judici havia comportat. D'altra banda, és interessant remarcar l'ús de la paraula tiànic, per tal com, tot i l'origen bíblic de la qüestió, és una paraula amb connotacions ideològiques a l'època, en la mesura que fou emprada per la publicística calvinista del segle xvi. Les *Vindiciae contra tyrannos*, atribuïdes a l'intel·lectual hugonot Philippe du Plesis Mornay, són del 1579.

per tenir «purgada» la terra de «mals hòmens»[123] i evitar el segrestament de persones amb finalitats crematístiques (se n'exposen alguns casos), a la denúncia de «les quadrilles dels bandolers» i a llur suposada o real maquinació «ab adjutori de francesos, huganaus o altres enemichs del rey nostron senyor».[124] Això també explica tant el rebuig de qualsevol unió de sometent com l'exigència dels cònsols de Perpinyà de mantenir el dret a disposar d'informació de naturalesa militar o sanitària quan calgui, o com la reclamació de la defensa dels Comtats per capitanies de la Diputació, i tot a càrrec del General de Catalunya.[125]

En un altre bloc es poden aplegar les denúncies i recomanacions fetes per millorar l'exercici de la justícia. Hi desfilen les irregularitats en les causes criminals; les mancances en l'actuació dels escrivans de manament; la necessitat de millorar les normatives salarials per evitar les extorsions practicades per jutges, notaris i escrivans en els processos de les corts judicials; la normativa sobre arrendaments d'escrivanies; les mancances en els procediments d'intimes; la necessitat d'evitar processos o de limitar les apel·lacions en causes menors; l'interès en delimitar les apel·lacions i d'evitar les intervencions mediadores dels jutges en causes d'apel·lació, tot en benefici del comú; la voluntat d'evitar tota mena d'impediments en l'exercici de la jurisdicció ordinària; l'obligatorietat de l'exercici de la justícia en llocs públics i no en cases privades. Dins d'aquest bloc de la justícia s'observa la voluntat de reforçar la capacitat de les escriptures de terç fetes en la cort del veguer del Rosselló i el Vallespir, i d'afermar la capacitat executiva del veguer del Rosselló i el batlle de Perpinyà en les penes de terç, tot posant en evidència que, amb l'increment de l'activitat econòmica del segle XVI, havien adquirit cada vegada més importància els conflictes civils i es feia més peremptòria la necessitat de garantir els crèdits. Que hi ha una activitat econòmica creixent ho verifiquen els capítols que denuncien les marques, les lleudes, els abusos en els preus de les vitualles que entren per Cotlliure i que obliguen a reclamar la jurisdicció dels cònsols perpinyanesos sobre la vila, o la demanda de flexibilitzar les regalies de control i inventari de vitualles per prevenir les caresties, per tal de permetre l'activitat comercial i per evitar retencions indegudes. També a aquest increment de l'activitat comercial respon la petició de Perpinyà de confirmació de la seva taula de canvi i d'ampliació de les seves competències com lloc de dipòsit dels drets del General de les vegueries del Rosselló i el Conflent, i segurament també el requeriment perpinyanès contra la disminució del valor intrínsec de la moneda de billó i els seus efectes negatius sobre els Comtats. Hi ha un bloc de qüestions d'interès sobretot municipal, de caràcter general i particular, com la necessitat de delimitar les jurisdiccions entre veguers i batlles; la necessitat d'impedir l'intervencionisme dels oficials reials en els contenciosos, que comporta la política municipal de fer noves imposicions «per pura força y per mera potència»;[126] la defensa de la jurisdicció municipal sobre les confraries i, en especial, s'esmenta la de Sant Jordi, que sembla mantenir unes relacions força conflictives amb la vila; els greuges per les servituds que imposa la política de fortificacions de Perpinyà,

123 P. 496.

124 P. 503.

125 Vegeu alguns d'aquests aspectes estudiats per Miquel Pérez Latre a «Frontera militar i poder municipal a Perpinyà (1571-1585)», en *Afers*, 27 (1997), p. 359-370.

126 P. 512.

«muralla perpètua de Cathalunya»[127] i que van acompanyats de la denúncia del braç militar, perquè es nega a fer les contribucions que li corresponen. També pertanyen a aspectes de caràcter municipal les limitacions imposades a les persones d'origen francès o, més ben dit, del regne de França, fins al segon grau inclòs, per a l'exercici de càrrecs municipals; la denúncia de l'actitud permissiva envers els jocs de daus i de cartes; la necessitat de mantenir la presó de Perpinyà; la defensa dels emprius per la carnisseria de Perpinyà i, al mateix temps, la defensa dels sembrats enfront de les agressions del bestiar gros o menut i la reclamació de la integritat del rec de la vila de Perpinyà, nomenat «lo rec de les Canals», que pateix moltes violacions. Dins el terreny municipal hi ha qüestions destinades a prestigiar la vila o a referendar-ne el pes: així, al costat del reforçament de la seva taula de canvi o de la seva autoritat sobre Cotlliure, Perpinyà reclama la transferència de la catedral d'Elna i l'ampliació de la seva representació en les bosses d'insaculació de la Diputació.

Totes aquestes disposicions foren degudament estudiades, i cada una conté un apuntament final sobre el seu destí o possible destí. Sobre la majoria s'aconsella la via de la constitució. És «cas de constitució», solen dir els apuntaments. En alguns casos ja està proveït per la divuitena, en d'altres es presenta i llegeix a la divuitena, que l'admet o no. En d'altres, la via ha d'ésser el privilegi reial, amb la súplica prèvia directa al rei, com és el cas de la petició sobre la taula de canvi, sobre la presó, sobre els emprius o sobre la moneda de billó. En d'altres, la via és el greuge, però amb la intenció que se'n derivi una constitució, com és el cas dels abusos del Consell Criminal, o l'afer dels algutzirs de la Governació, o l'afer de Marc Forner. Finalment, en d'altres la via és el redreç del General, com la petició a propòsit de la taula de canvi o de l'ampliació d'insaculacions, que no sols implicava Perpinyà. La petició relativa a les fortificacions fracassà per constitució i es tramità per petició o súplica al rei, el capítol sobre l'arrendament d'escrivanies seguí la via de la constitució però l'havia d'aprovar, abans, el Col·legi de Notaris. El rebuig de la lleuda de Mediona no es pogué tramitar «per haver-y interès de part»,[128] i tampoc pogué prosperar cap constitució d'atribucions defensives a la Diputació; la nota al darrer capítol del document 11 diu que no convenia a la terra perquè el rei se'n refiaria,[129] cosa que revela potser una certa innocència pel que fa al rei, però es pretén tramitar-ho per via de redreç del General.

El document 12 és del 22 de juliol de 1585.[130] Són unes segones instruccions més limitades a les circumstàncies dels Comtats i de la vila de Perpinyà en particular, i consta de vuit capítols. El tema cabdal és la denúncia de la violència exercida pel braç militar emparant-se en dos privilegis del 1380, que, per raons estamentals, un els exonera de tortura i l'altre imposa el requisit d'instància de part per poder procedir contra els cavallers. Tot i existir sovint proves en contra d'aquests, «havent algun militar mort o fet matar algun plebeyo [...] se passeja en públich encontinent dins la vila de Perpinyà», perquè, per por, els familiars de la víctima no s'atreveixen a fer instància de part.[131] «En les províncies en les quals se administre y té vigor la justícia en la punició dels delictes, —diu sàviament

127 P. 500.
128 P. 522.
129 P. 527.
130 Document 12, p. 529-535.
131 P. 530.

el text— no s'attén tant solament lo interès de la part privada damnificada, més encara se atén precipuament al interès de la república offesa y al exemplar de la pena».[132] El text té una gran vigor, acusa el braç militar d'ésser els «fautors occults» de bandolers, homicides, lladres, sacrílegs i rebels «infàmia de tota la natió cathalana»,[133] s'hi demana la revocació dels abusos fets amb l'excusa de privilegi i la màxima cautela envers el braç militar i no només del braç reial. També aquestes segones instruccions porten les seves anotacions particulars afegides al final de cada clàusula o capítol del text. En el cas relatiu a tenir sota cautela el braç militar i no només el reial, la consideració anotada és prou significativa: «No se ha de llegir a les 18 persones perquè és impossible que lo bras militar ý consentàs essent cosa contrària al bras militar».[134] Es reclama que s'elimini la impunitat i l'admissió de les confessions dels condemnats a mort com a proves. L'altre tema és la reclamació que figurin les armes del rei, és a dir els quatre pals, a la fortificació de Perpinyà, i no les insígnies del duc d'Alba, sobretot tenint present que es tracta d'una obra que ha estat pagada pels habitants del Rosselló i de tot Catalunya. Convé, diu l'apuntament final, que es demani per constitució. La presència militar continuada a la zona provocava moltes distorsions, una de les quals, denunciada per les segones instruccions, era la militarització de la població civil i la tendència de soldats i població civil regimentada a susbtraure's de la jurisdicció dels cònsols; es demana, així, el manteniment de la jurisdicció municipal d'uns i altres en els delictes no estrictament militars. No és estrany, doncs, que es reclami també convertir en constitució les obligacions fiscals envers la vila de la gent de guerra estipendiada, la qual cosa, com els drets de fleca i de carnisseria, entre altres, originava molts contenciosos amb la població civil i els cònsols de la vila. Són significatives les protestes contra el manteniment de bestiar gros i menut per als oficials reials en els termes del Rosselló, manteniment que abusava d'una provisió reial de 1368. Es reclamen recursos econòmics eclesiàstics per a l'Estudi General de Perpinyà amb l'argument de l'heretgia, i es fa referència, en aquest sentit, a les disposicions tridentines de posar rendes al servei de l'obertura de seminaris. També es reclamen les galeres promeses per defensar la costa «de turchs, moros y de altres mahometans»[135] i, fins i tot, es reclama que els discutits *subsidis de quartes y del scusado,* entre altres, siguin aplicats a aquestes galeres.

Encara unes terceres instruccions del 5 d'agost[136] proposen, dins la reclamació de millorament de la justícia, un millor funcionament judicial i de la Governació. «L'erecció del Consell en Perpinyà seria cosa molt utilosa», conclou l'anotació al capítol,[137] i es reclamen salaris competents per al governador i el seu consell amb relació a l'increment de l'activitat de la justícia.

Els documents perpinyanesos recullen també les resolucions dels cònsols i dotzena de Perpinyà en resposta a les anotacions de llurs síndics, tot seguint la numeració dels capítols de les diverses instruccions; i, encara, aquestes resolucions van acompanyades de

132 P. 530.
133 P. 529.
134 P. 530.
135 P. 534.
136 Document 13, p. 537-540.
137 P. 540.

noves anotacions fetes pels síndics.[138] Així, sabem que, malgrat tenir present la negativa del braç militar a la revocació dels abusos que provoquen els privilegis estamentals, cònsols i dotzena insisteixen en la presentació de la qüestió, i la nova anotació dels síndics ho recull: «Se ha de demanar al bras real contra los militars del Rosselló».[139] El mètode de treball que recullen aquestes resolucions, fetes a la vista de les anotacions dels síndics a les instruccions, permeten observar el treball, no sols de les autoritats de la universitat de Perpinyà, sinó també l'assessorament de juristes en les resolucions. En aquest cas ha estat possible verificar la tasca de misser Pere Aillà i de Pau Pla, o Paulo Pla com ell signava.[140] Ni la tasca d'Aillà ni de Pla porta data, però hem de pensar que, en bona part, és simultània al procés d'instrucció, anotació i resolució de les constitucions. En tot cas, alguns dels advertiments dels cònsols i la dotzena de Perpinyà fan referència a les instruccions de Pere Aillà, i les resolucions de Paulo Pla són fetes sobre les instruccions dels cònsols i la dotzena. La tasca d'un i altre jurista porta numeració pròpia, però sovint, per les indicacions que s'hi fan, permeten esbrinar a quin capítol de les diverses instruccions es refereixen. És interessant remarcar la consideració de Pere Aillà reforçant la idea de la necessitat que de l'afer Forner surti una constitució: «està ben advertit, demanar-se ha per agravi quant en lo fet y per constitució per lo sdevenidor»[141] o les de Paulo Pla remarcant que, en el cas de la Confraria de Sant Jordi, és millor que no es posin límits als seus drets de reunió i millor implicar els burgesos de Perpinyà en les activitats de la confraria «poder justar, tornejar [...] y [...] entrevenir ab los cavallers» «atteses les qualitats dels burgesos de Perpinyà»,[142] una petita mostra que verificaria tant la composició interestamental del braç militar a Catalunya[143] com la tendència jurídica a trencar les limitacions estamentals i a forçar la fluïdesa social. Així mateix, són interessants les remarques de Pla, fetes en relació amb el cas Forner, reclamant que es faci insistència en «la chalitat de la creueltat y tirania, fent que un criat seu mateix servís de botxí y·l'escanyàs, y ha-se de demanar per agravi manifestíssim y dels cruels que mai se sia fet en Cathalunya».[144] D'altra banda, Paulo Pla observa la impossibilitat de fer revocar els privilegis militars en matèria de tortura i d'instància de part i el perill d'obrir dissensions nocives amb la introducció d'aquest tema: «és millor dissimular lo contengut en dit capítol».[145] També Paulo Pla és partidari de soldats del país «Par no convinga demanar que sian prohibits los de la terra de ésser soldats; mas en tot lo que tocha a les impossicions y ha altres càrrechs de la vila, par hagen de contribuyr a les imposicions y als altres càrrechs de la vila».[146] Per l'assessorament de Pau Pla van passar totes les instruccions i també informació en relació al nou redreç, sobre

138 Documents 14 i 15, p. 541-556.

139 P. 544.

140 Vegeu la comunicació de Sebastià Solé sobre aquest assessorament jurídic i les consultes sobre les instruccions de la vila de Perpinyà en «Juristes a les Corts catalanes... ».

141 P. 546.

142 P. 550.

143 Serra, Eva. «El braç militar, un estament no homogeni. Una mirada a la cort de Montsó de 1552». En: *Antoni Saumell i Soler. Miscel·lània in memoriam*. Barcelona. Universitat Pompeu Fabra, 2007, p. 297-311.

144 P. 551.

145 P. 557.

146 P. 554.

el qual, pel que fa a la llana, dóna la indicació de demanar al rei «perquè tota la llana se passa en Fransa», «que sia prohibit expressament ab lo governador y altres officials que no puguen fer composició alguna sobre dites coses».[147]

Un altre bloc de la documentació perpinyanesa pertany a les suplicacions fetes al rei,[148] tal com les resolucions de les instruccions han recomanat amb relació a alguns temes com els següents: la presó de Perpinyà; els privilegis als burgesos de la vila a l'estil dels ciutadans honrats de Barcelona amb la possibilitat de participar en les festes de la Confraria de Sant Jordi; els emprius pel bestiar de la carnisseria de Perpinyà; el fre als abusos de les lleudes; els drets polítics dels habitants originaris del regne de França que viuen a la vila de Perpinyà; el fre dels abusos en els preus de les vitualles que entren per Cotlliure; els edictes sobre la unió de sometents; el rebuig de les insígnies dels Alba al castell de Perpinyà; l'augment de les funcions de la taula de canvi de la vila; la persecució contundent de les «quadrilles dels lladres y dels mals hòmens» i la persecució de la pràctica del segrests de persones amb finalitats de lucre; el control de la pèrdua de valor de la moneda de billó; les rendes eclesiàstiques per a l'Estudi General de Perpinyà; les pagues puntuals als soldats del Rosselló; els límits a l'evocació a l'Audiència de les causes de les vegueries del Rosselló, Conflent i Cerdanya; la millora en la conducta dels oficials reials; el control dels abusos en la sortida de la llana; la millora en els salaris d'oficis i funcions municipals; l'exigència als cavallers de contribuir a les despeses de les fortificacions de la vila; el reforçament de Salses; la protecció del rec de Perpinyà; la concessió a Perpinyà del privilegi de Puigcerdà de poder prohibir treta de blat; l'obtenció de més llocs en les bosses de la Diputació; el reforçament de la jurisdicció de la vila sobre els menestrals que es fan soldats; les prohibicions de manteniment de ramats als oficials reials; la condició de catalans dels alcaids del territori; les competències en els contenciosos sobre la fiscalitat municipal; el fre als abusos en les intimes i les extorsions de jutges, notaris i escrivans de corts judicials; el dret de disposar d'informació militar i sanitària dels cònsols de Perpinyà; la jurisdicció dels cònsols o el rebuig de les confessions dels comdemnats a mort com a proves judicials contra els cavallers. En totes aquestes suplicacions al rei consta, al final, la resolució reial, no sempre favorable als interessos de la súplica. Hi ha més d'un «no ha lugar» o resolucions diferides o dilatòries. En el cas del control de la sortida de les llanes, el rei hi diu que «no conviene que se haga novedat en esto».[149] És evident que per a la monarquia hispànica eren prioritaris els interessos dels genovesos, amb qui estaven compromesos financerament, i no les necessitats dels catalans.

El darrer document localitzat a Perpinyà és la sentència confirmatòria del greuge esgrimit per Tuïr per no haver cobrat encara tota la indemnització que, per sentència dels proveïdors de greuges del 1552, li fou reconeguda en compensació dels greuges infligits pels estipendiaris alemanys sobre la població.[150]

147 P. 556.

148 Documents 16-18, p. 557-580. No s'han localitzat les terceres suplicacions.

149 P. 567.

150 Document 21, p. 591-593. L'afer dels greuges dels alemanys venia de lluny i va afectar moltes poblacions rosselloneses. Serra, Eva. «Les corts catalanes, una bona font...», p. 18-19, nota 50. Per als greuges a Corts al segle xvi, veg. Oleart, Oriol. *Els greuges de Cort...*

Les instruccions de Perpinyà contribueixen a fer llum sobre la lògica que determina que un projecte de llei es presenti, es retiri, s'hi insisteixi o, eventualment, s'aparqui, i a la lògica de la mateixa monarquia en les respostes a les súpliques, en aquest cas perpinyaneses.

Esperem que aquest darrer volum de la Cort General de Montsó de 1585, de caràcter complementari amb l'esborrany o minuta del braç reial i vint-i-dos documents més procedents de l'actuació de les ciutats, viles i capítols canonicals, en combinació amb llurs síndics, sigui una aportació útil per als estudiosos de la vida parlamentària europea anterior al 1789.

Eva Serra i Puig

Apèndix 1

Constitucions i capítols de cort de 1585: quadre comparatiu[151]

Apuntaments de la 18a de corts, document treballat per la 24a de Barcelona [1585] AHCB-CC-XVI-80, doc. 78	Capítols presentats a la decretació reial segons els processos familiars	Constitucions i capítols de cort segons l'estampació de 1586
1	1	C. 1
2	—	—
3	—	—
4	2	—
—	3	C. 2
5 Ens manca per mal estat del document. Per l'ordre en què és esmentat en el document 6 de la documentació complementària podria ésser el relatiu a la negació d'oficis a jueus i moros.	4	—
6 Ens manca per mal estat del document.	—	—
7	—	—
8	5	C. 3
9	6	C. 4
10	7	—
11 Similar al capítol 129 d'aquesta columna.	8	—
12	9	C. 5
13	—	—
14	10	C. 6
15	11	—
16	12	Capítol de cort 1
17	13	C. 7
18	14	—
19	15	C. 8
20	16	C. 9
21	17	—
22	18	Capítol de cort 2
23	19	—

151 És una taula comparativa aproximada que conté algunes incerteses. Aquests apuntaments de la divuitena de Corts, al segle xix, van ser erròniament datats en els anys aproximatius de 1560-1570. La columna dels apuntaments només recull les postil·les de la vint-i-quatrena i algun comentari o eliminació. El document 2 de la documentació complementària és la transcripció dels capítols o parts de capítols que manquen als processos familiars de la Cort General de 1585 i a l'estampació de 1586.

24	20	Capítol de cort 3
25	—	—
26	21	—
27	22	C. 10
28 «*No ha plagut*»	—	—
29 «*No ha plagut*»	—	—
30 «*No ha plagut*»	—	—
31 «~~*Y se haje de aplicar la terça part per lo acusador si n'i aurà y les dos altres restants parts al dit ordinari y si la exequtarà sense acusador sia a ell tota aplicada al dit ordinar. Com semblants penes en les ciutats, viles y llochs hont y en les quals se cometen*~~» canviat per: «*y aplicada al dit ordinari o a qui per privilegis o altrament en les ciutats viles y lochs a hont se cometen semblants excessos se cometen* [sic] *se acostuman de aplicar*».	23	C. 11
32	24	C. 12
33	25	C. 13
34	26	C. 14
35	27	C. 15
36 Eliminada i ratllada entre «*se cumplen*» i «*y que lo scrivà*» la frase «~~*altrament caiguen en pena de sinquanta lliures applicadores al official ordinari de la tal ciutat, vila o lloch*~~».	28	C. 16
37	29	C. 17
38	30	C. 18
39	31	—
40 Entre «*se done fe alguna*» i «*y que ab la present no s'i comprengan*» es va treure la frase: «*y los que fins assí són stats ja creats no puguen ésser admesos per arrendar, regir ni governar cort alguna de portant veus de governador general de Cathalunya, comptats de Rosselló y Cerdanya ni de altra cort de jutge ordinari reals sinó és stat examinat en la forma sus dita y sie per açò inhàbil sens que primer se examine com demunt és dit*». La frase, però, no està ratllada.	32	C. 19
41	—	—

42	Té alguna relació amb el 185 d'aquesta columna	Té alguna relació amb la C. 102 d'aquesta columna
43	33	—
44	34	C. 20
45	35	C. 21
46	36	C. 22
47	37	—
48	38	C. 23
49	39	C. 24
50	40	—
51	—	—
52	41	—
53	42	—
54	43	—
55	44	—
56	45	—
57	46	C. 25
58	47	C. 26
59	48	C. 27
60	—	—
61	—	—
62	—	—
63	—	—
64	—	—
65	—	—
66	—	—
67	49	—
68	50	C. 28 Síntesi del 68-69 dels apuntaments o 50-51 dels capítols presentats per a la decretació
69	51	C. 28 Síntesí del 68-69 dels apuntaments o 50-51 dels capítols presentats per a la decretació
70	52	C. 29
71	53	C. 30
72	54	C. 31
73	55	C. 32

74	56	C. 33
75	57	C. 34
76	58	C. 35
77	59	—
78	60	—
79	61	C. 36
80 Quasi idèntic al 79 d'aquesta columna.	61	C. 36
81	—	—
82	62	C. 37
83	63	C. 38
84	64	C. 39
85	65	C. 40
86	66	—
87	—	—
88	67	C. 41
89	68	—
90	69	C. 42
91	70	C. 43
92	71	C. 44
93	72	C. 45
94	73	—
95 Eliminada i ratllada del final del capítol la frase: «~~*salvats privilegis a les universitats o col·legis de confraries si alguns n'i tindran*~~».	74	C. 46
96 Normes sobre encant de béns públics per endeutement. Capítol ratllat. Al marge diu : «No se scrigue». No l'hem transcrit en el document 2 perquè és un capítol ratllat i descartat pels mateixos braços, i l'hem recuperat aquí.[152]	—	—

152 96. Considerant lo que convé als domiciliats y habitants de dit Principat y Comptats ley certa y conforme a tots los tribunals y, desijant provehir als danys que per algunes universitats en lo modo de las subastacions y exequtions, contra tot lo stil axí de dret comú com per consuetut y pràtica antiquíssima conforme y de justícia se acostume, guardant que, quant se fa alguna exequutió en los béns dels deutors, se compet lo dit creador en pendre, en pagar de son deute los béns del deutor en los quals se fa la exequució. Supplica la dita cort a vostra magestat, li plàcia statuir y ordenar ab lur approbació y consentiment que, de achí avant, totas las subastacions que·s faran dels béns sobre dels quals de manament del jutge se farà exequtió a instància del creador, se fassen per lo missatge o corredor en la ciutat, vila o loch ha hont se farà la subastació, ab veu pública per los lochs acostumats, y se liuren los béns mobles e inmobles en los quals se farà la exequució y se subastaran al més donant, y los diners que de aquells procehiran assignen al creador, y no sie forsat a pendre los dits béns, no obstant qualsevol consuetut fins assí inventada, la qual sie servit com a iniusta abol·lir y revocar, y que en tot se guarde l'orde que per vostra magestat y son loctinent general y Real Consell se és praticat y pratique. [Al marge]: No se scrigue [Capítol ratllat].

97-126 Manquen. A vegades, per mitjà de l'esborrany o minuta del procés del braç reial i altres documents barcelonins, es pot saber o intuir quin podria ésser el contingut. Segons es desprèn de l'esborrany o minuta, el capítol 98 tractaria de delmes i primícies, però el braç reial no volia cap innovació prosenyorial sobre la qüestió; pel que fa al capítol 99, segons el document 7 de la documentació complementària és el relatiu a la tortura, que és el 76 dels presentats per a ésser decretats; el 100, segons el document 7 esmentat, fa referència al bandolerisme i està relacionat amb el 77 presentat per a la decretació; pel que fa al 101, segons el document 7, fa referència als abusos en el regaliar i és el capítol 78 presentat per a la decretació i, segons l'esborrany del braç reial, aquest volia afegir-hi que no es fessin ni regalies generals ni avocacions generals; pel que fa al 102, segons el document 7, tracta del purgar taula dels oficials reials i es correspon amb el 79 presentat per a la decretació i en l'esborrany del braç reial s'indica que s'emet un *placet,* tot afegint-hi «salvats els privilegis de ciutats i viles»; el 103 tal vegada és el 84 dels presentats a la decretació; el 104, segons el document 8 de la documentació complementària, tracta del lliure comerç i és el 81 presentat a la decretació, i segons l'esborrany del braç reial és rebutjat per Perpinyà i Puigcerdà, perquè no es poden perjudicar llurs privilegis perquè és terra de frontera; el 105, segons el document 7, fa referència a la qualitat dels dipòsits de la taula de canvi de Barcelona, i és el 82 presentat a la decretació; el 109 tal vegada és el 200 presentat a la decretació; el 112, sobre l'obligació dels testimonis d'actuar en presència dels ordinaris, és el 88 dels presentats a la decretació; el 115 tal vegada és el 80 presentat per a la decretació; els

75	—
76	—
77	Capítol de cort 4
78	—
79	—
80	C. 47
81	—
82	C. 48
83	—
84	C. 49
85	Capítol de cort 5
86	—
87	—
88	—

116 i 118, segons el document 4 i sobretot el document 7, fan referència a la creació de les tres sales, i en part es corresponen amb el 91 presentat per a la decretació; el 120 fa referència al salari de l'advocat fiscal; pel que fa el 121, segons l'esborrany o minuta del braç reial, reclama que el tresorer general sigui almenys de la Corona d'Aragó; el 122, segons el document 7 fa referència als privilegis dels doctors i a la parcialitat dels jutges, i podria ésser el 94 dels presentats per a la decretació; el 125, segons el document 7 conté la necessitat de concordar les parts en presència del relator, i podria ésser el 97 presentat per a la decretació.	89	C. 50
	90	—
	91	C. 116 No és idèntica
	92	C. 112 [?] No és idèntica
	93	Capítol de cort 26
	94	—
	95	C. 51
	96	C. 52
	97	Capítol de cort 6
	98	C. 53
127 Només consta un breu fragment final que coincideix amb el capítol 99 dels presentats a la decretació.	99	—
128	100	Capítol de cort 7
129 Similar al capítol 11 d'aquesta columna.	—	—
130	101	C. 54
131	102	C. 55
132	103	C. 56
133	104	C. 57
134	105	C. 58
135	106	C. 59
136	107	C. 60
137	108	C. 61
138	109	C. 62
139	110	Capítol de cort 8
140	111	Capítol de cort 9
141	112	C. 63
142	113	C. 64

143	114	C. 65
144	115	C. 66
145	116	C. 67
146	117	C. 68
147	118	C. 69
148	119	Capítol de cort 10
149	120	Capítol de cort 11
150	121	C. 70
151	122	C. 71
152	123	C. 72
153	124	C. 73
154	125	C. 74
155	126	—
156	127	C. 75
157	128	C. 76
158	129	C. 77
159	130	C. 78
160	131	C. 79
161	132	C. 80
162	133	C. 81
163	134	C. 82
164	135	C. 83
165	136	Capítol de cort 12
166	137	C. 84
167	138	Capítol de cort 13
168	139	C. 85
169	140	C. 86
170	141	C. 87
171	142	Capítol de cort 14
172	143	C. 88
173	—	—
174	144	—
175	íd.	—
176	145	—
177	146	—
178	147	—
179	148	—
180	149	—
181	150	—
182	151	—
183	152	—
184	153	—

185	154	—
186	155	—
187	156	—
188	157	—
189	—	—
190	158	—
191	159	—
192	160	—
193	161	—
194	162	—
195	193	C. 104
196	194	C. 105
197	195	Capítol de cort 25
198	196	C. 106
199	197	C. 107
200	198	C. 108
201	199	C. 109
202	—	—
203	—	—
—	163	—
204	164	C. 93
205	165	Capítol de cort 15
206	166	Capítol de cort 16
207	167	Capítol de cort 17
208	168	C. 89
209	169	C. 90
210	170	C. 91
211	171	Capítol de cort 18
212	172	Capítol de cort 19
213	173	C. 92
214	174	C. 94
215	175	C. 95
216	176	C. 96
217 El 217 és el darrer capítol que consta en el document de treball de la 24a de Barcelona, segurament per defecte documental, i ja no és possible seguir la comparació.	—	—
—	177	C. 97 No és idèntic
—	178	Capítol de cort 20. No és idèntic
—	179	C. 98
—	180	C. 99

En el document 7 de la documentació complementària consta la referència a un capítol 223 que prohibeix les reunions i acords entre col·legis i confraries.	181	C. 100
—	182	C. 101
—	183	—
—	184	Capítol de cort 21
—	185	C. 102
—	186	C. 103
—	187	—
—	188	Capítol de cort 22
—	189	—
—	190	Capítol de cort 23. No és idèntic
—	191	—
—	192	Capítol de cort 24
—	200	C. 110
—	201	C. 111
—	202	C. 113
—	203	C. 114
—	204	—
—	205	—
—	206	—
—	—	C. 115
—	—	C. 117
En el document 8 de la documentació complementària és citada una constitució 219 de la qual no es pot escatir el contingut.		
En el document 7 hi ha una constitució o capítol 222 que tracta la necessitat de posar limitacions a les execucions sobre llegítimes.		
En el document 8 de la documentació complementària consta una constitució 225 de la qual no es pot verificar el contingut.		

Apèndix 2

Capítols del redreç del General de 1585: quadre comparatiu[153]

Apuntaments (segurament, de la 9a de Corts dels capítols del redreç) segons l'exemplar treballat per la 24a de Barcelona. AHCB, CC-XVI-92, docs 64 i 65 [documents sense data]	Capítols del redreç del General segons els processos familiars. En els processos familiars els capítols no van numerats ni porten el plàcet del rei ni la confirmació del vicecanceller Frigola. En canvi, el text del volum del protonotari, de contingut idèntic als textos dels tres braços, porta el vistiplau reial i la confirmació. Es posa entre [ ] la numeració dels exemplars dels processos familiars	Capítols del redreç del General: estampació del 1587
—	—	Preàmbul
1 «*Placet*»	[1]	1
2 «*Placet*»	[2]	2
3 «*Placet*»	[3]	3
4 «*Placet, ab que no·s pugan luyr censals del Hospital General de Barcelona ni de beneficis o de causes pies que primer no sien lohits los censals dels lahics*»	[4]	4

153 És una taula comparativa aproximada amb algunes incerteses. El document, dividit en dos quaderns, no porta data, però sens dubte pertany a la Cort General de 1585. El document compta amb els plàcets i les anotacions de la vint-i-quatrena de Barcelona, i també amb alguns capítols que manquen tant en els processos familiars com en l'estampació. La columna dels apuntaments només recull les postil·les de la vint-i-quatrena i algun comentari relatiu a petites modificacions fetes en el text definitiu. El document 3 de la documentació complementària és la transcripció dels capítols que manquen als processos familiars de la Cort General de 1585 i a l'estampació de 1587.

5 Districtes fiscals de la bolla més petits per tal de reduir el volum monetari dels arrendaments. Capítol transcrit en el present volum.	—	—
6 «*Placet*»	[5]	5
7 «*Placet, ajustant que incidescan en la matexa pena los qui daran o prometran a les nou persones o quiscú de aquells*»	[6]	6
8 «*Placet, durador fins a les primeres corts y que sie per habit que, sense embaxades o altres elections, no puga ésser elet ningú dels XVIII*»	[7]	7
9 «*Placet*»	[8]	8
10 «*Placet*»	[9]	9
11 «*Non placet, ans bé convé estiga per serta, per molts inconvenients se'n porien seguir en descobrir los patrimonis per ocasió de cercar qüestions y grans plets y ja en altre temps s'és volgut fer y és estat repellit per no convenir y quant se difficulta en alguna restitutió de actes ab una cautió se remedia*»	[10]	10
12 «*Placet, ab tal que al official qui realment estarà malalt o impedit de tal impediment que no puga servir son offici, li correga son salari y al surrogat també*». Això fou acceptat i implicà anul·lar les frases següents: «*y al dit surrogat lo general no sia obligat a dar-li cosa alguna durant la malaltia de dit official*» i «*y li puguen consignar la meytat del salari del dit official a sou y a lliura per lo que li tocarà per quiscun dia dels dies serà estat malalt o impedit lo dit official*».	[11]	11
13 «*Placet*»	[12]	12
14 «*Placet*»	[13]	13
15 «*Placet, axí lo present com los caps o particulas subsegüents fins a XVI, ab tal que per no ocupar als doctors del real consell sia stattuït no pugan ésser cridats doctors del real consell*»	[14-15-16-17-18]	14-15-16-17-18
16 «*Placet*»	[19-20]	19-20

17 «*Placet, ab que las guardas sàpian legir, a effecte que sàpien legir las instructions que los deputats los donaran y capítols de cort*»	[21]	21
18 «*Non placet*»	[22]	22
19 «*Placet, ab que s'entenga obres d'importàntia totes les que exadiran de 10 liures y que s'i comprengan fusters, manyans y altres officials mecànichs*»	[23]	23
20 «*Placet*»	[24]	24
21 «*Placet*»	[25]	25
22 «*Placet*»	[26]	26
23 «*Placet*». Al marge s'indica que s'introdueixi entre les paraules «*que en res se torsa la administratió de justícia*» i les paraules «*ab los capítols quinze*» l'afegitó següent: «*se fassa y observa lo statuyt y ordenat*». Com a conseqüència d'aquest advertiment de la 24a, en lloc d'afegir-se la frase proposada, el capítol 27 dels processos familiars i de l'estampació introdueixen tot el paràgraf que va de les paraules «*entenent la Cort*» a les paraules «*llargament està disposat*».	[27]	27
24 «*Placet*»	[28]	28
25 «*Placet*»	[29]	29
26 «*Placet*»	[30]	30
27 «*Placet, fent-se sens perjudici dels arrendaments corrents en les taules estan arrendades*»	[31]	31
28 «*Placet*»	[32]	32
29 «*Placet*»	[33]	33
30 Braç reial una sola bossa d'insaculació. Capítol transcrit a la part documental del present volum.	—	—
31 «*Placet*»	[34]	34
32 «*Non placet, perquè lo mateix seria rahó se fes ab los de Barcelona*»	[35]	35
33 «*Placet, y assò consentint-se los lochs se demanen per als de Barcelona, axí i de tal manera que no donant los lochs se demanen*	[36]	36

per Barcelona no consenten en que se insaculen altres»		
34 «*Placet*»	[37]	37
35 «*Placet*»	[38]	38
36-37 Al marge del capítol 37, que comença amb les paraules «*Item que de aquesta hora en avant*», diu: «*Placet, que sols incidesca lo qui serà trobat y probat haver trets diners sens denunciar en pena de pagar lo dret del general y no puga ser punit per frau*». D'altra banda, aquest capítol 37 és menys precís que el 39 dels processos familiars i de l'estampació, per tal com no s'hi precisen els sis mesos de temps efectius per fer l'acusació i s'hi afegeixen les frases següents: «*y que si se desenvindrà traure...*» fins a «*ultra la pèrdua de la moneda*» i «*reduhint lo dret...*» fins a «*dos sous i mitg per cent*».	[39]	39
38 «*Placet, ab que no si entengan los arrendaments del trienni corrent, ~~els quals se dexen conforme~~*»	[40]	40
39 «*Placet*»	[41]	41
40 «*Placet*»	[42]	42
41 «*Non placet, sino que·s serve lo que ja sobre assò està ordenat, pus se serve sots pena de privatió de officis*»	[43]	43
42 «*Placet*»	[44]	44
43 «*Placet, entenent que fassen servar los capítols atràs ordenats com así se's apuntat y senyaladament lo capítol 38*»	[45]	45
44 «*Placet*»	[46]	46
45 «*Placet, no comprenent les bolles al present arrendades*»	[47]	47
46 «*Placet*»	[48]	48
47 «*Non placet, perque may lo General trobarà fermanses si asò.s fa*». Capítol de penalització de les fermances dels deutors, transcrit a la part documental d'aquest volum.	—	—
48 «*Placet*». Capítol que confirma el de 1553 sobre el manifest de bestiar fronterer.	—	—

Transcrit a la part documental d'aquest volum.		
49 «*Placet*»	[49]	49
50 «*Placet*»	[50]	50
51 «*Non placet, per lo dany ne resultaria al General en no trobar fermances, reste assò a coneguda de diputats*»	[51]	51
52 «*Placet, ajustant que tanbé se puga dexar a la lotja*»	[52]	52
53 «*Placet*»	[53]	53
54 «*Placet*»	[54]	54
55 «*Placet*»	[55]	55
56 «*Non placet, sinó que se serve axí com s'és acostumat fer y se fa al present*»	[56]	56
57 «*Non placet*». Tal vegada aquest *non placet* explica que els processos familiars i l'estampació afegeixin entre «*en altra part.*» i «*a pena de privació*» la frase «*per compte de Diputació o receptor y que quant demanen los diners sia en plata*».	[57]	57
58 «*Placet*»	[58]	58
59 «*Placet*»	[59]	59
60 «*Non placet, ans bé pugan ser diputats locals qualsevol personas que tingan bon nom y bona fama pus sien hàbils y sàpien legir y escriurer*». Aquesta posició de la 24a explica que en el capítol aprovat i estampat consti la frase «*a persones honrades y de qualitat y que sàpian llegir y scriure*».	[60]	60
61 [«*Placet*»]	[61]	61
62 No hi consta. Segurament és un salt de la numeració per error.	—	—
63 No hi consta. Segurament és un salt de la numeració per error.	—	—
64 «*Non placet, per ço que seria gran perjudici a tots los poblats y habitants en lo present Principat y Comptats perquè tota la més roba estrangera seria falsa y també seria gran dany al General. Donant orde als síndichs que si, no obstant llur contradictió, en los brassos se passa avant en votar dit capítol, que u notifiquen a sa magestat y li*	[62]	62

sertifiquen quant perjudicial és dit capítol y, per açò, posen dissentiment al servey o a hont se puga»		
65 «*Placet*»	[63]	63
66 «*Placet, ab tal que tots los altres officials que al present són y tenen officis asalarials, axí mecànics com altres, sian officials durant llur vida y no més, los quals no pugan renunciar dits officis y, morint ells, no se'n pugan nomenar, crear ni admetre altras sinó sols los anomenats en lo memorial baix continuat*»	[64]	64
67 «*Placet*»	[65]	65
68 «*Placet*»	[66]	66
69 «*Placet, que sie taxat al qui fa lo plom y li sie pagat per la fàbrica y totas despeses que per rahó de fer dits ploms se serven de fer, a més del ver cost del plom, per quiscun quintar dels camacurts a rahó quatre liures y per los fins y mijans a rahó sis liures lo quintar, ultra del ver cost com dalt és dit*». El plàcet de la 24a fa que el capítol aprovat i estampat sigui més precís que el de l'esborrany del redreç.	[67]	67
70 «*Aquest capítol sie conferit ab lo cap[ítol] 65. Placet, ab la aditió infra capituli posada*». Aquest afegitó de final de capítol, que no és recollit ni pels processos familiars ni per l'estampació, diu el següent: «*ni als tres qui ja hauran declarat ésser cars suplicable y que no puga ésser anomenat per ninguna causa de suplicació nengun doctor que no tinga sinch anys comptats de pràtica com han de tenir los assessors*». El capítol definitiu conté algunes precisions més que no consten en l'original de la 24a com, entre «*llevar acte*» i «*y quel notari*», la frase «*y per argui se puga demanar*», i, entre «*recusació a qualsevol*» i «*y llevar dit acte*», la frase «*notari fora de la casa per a que conste y fassa fe per a la privasió del offici del scrivà y per aggravi*».	[68]	68

71 «*Placet*»	[69]	69
72 Memorial dels oficis de la Diputació amb llurs salaris. Capítol transcrit a la part documental del present volum.	—	—
73 «*Non placet, sinó que s'estiga com s'és fet fins assí*». Aquest capítol, relatiu a la formalització de les àpoques, fou eliminat i és transcrit a la part documental del present volum.		
74 «*Placet*»	[70]	70
74 [bis] «*Placet, ajustant pus lo tal domicili no sie adquirit en frau per obtenir dita inseculatió y hage de constar legittimament que ha tres anys que posseheix lo tal domicili ans que puga ser insaculat si ja no fos per nova successió, per testament o vincle o per casament*»	[71]	71
75 «*Placet, ab tal que lo official qui exirà diputat o ohidor tinga facultat y puga anomenar y posar persona àbil y sufficient per regir lo offici que ell tenia, al qual nomenat y surrogat sie pagat per lo General lo mateix salari que havia de rebre lo official que sia extret en diputat y hoidor, lo qual no puga rebre salari del offici sinó sols de deputat o [o]hidor*». La redacció definitiva del capítol és més correcta, però el requisit reclamat en el plàcet de la 24a no hi és recollit.	[72]	72
76 «*Placet*»	[73]	73
77 Sobre com s'han de proveir els oficis del General. Capítol transcrit a la part documental del present document.	—	—
78 «*Placet*». Tot i ésser recollit en el redreç definitiu, és transcrit a la part documental d'aquest volum per les seves diferències i el contingut del plàcet de la 24a.	[74]	74
79 «*Non placet*». Capítol eliminat dels capítols del redreç definitius, es troba transcrit en la part documental d'aquest volum.	—	—
El document de la 24a de corts s'acaba amb el capítol 79, a partir del qual ja no és pos-	Segueixen els capítols [75 a 96].	Segueixen els capítols 75 a 96.

sible fer més comparacions. En un full solt del document CC-XVI-92, 65, s'escriu: «*No serà mester enviar còpia de aquests capítols per no haver-se de [a]cabar tart, pus que per al votar serviran los que ara se voten en los altres brassos y, axí, se poran aquí aturar aquests, pus se envien là, llur decretatió y parer, ab memorial conforme ab los altres capítols que aquí han votat ó tenen acostumat a fer*».

II

NOTES PER A UN REPERTORI DE FONTS MUNICIPALS I CAPITULARS CATALANES SOBRE LA CORT GENERAL DE MONTSÓ-BINÈFAR DE1585

Qualsevol apropament a l'estudi de les Corts del Principat i els Comtats a l'edat moderna ha de partir del seguiment exhaustiu de la convocatòria corresponent, reflectida sobretot al procés del protonotari reial; del dia a dia de les reunions dels estaments, tot resseguint els processos familiars dels tres braços; i de la legislació generada, reproduïda tant als volums esmentats com als reculls estampats mesos després de la cloenda de les sessions i el soli reial. Podem trobar un bon complement a aquesta documentació pública en la que emana de les primeres institucions, com ara la Diputació del General —als volums dels *Dietaris*, als *Registres de deliberacions* i a les *Lletres trameses*— o el Consell d'Aragó, especialment interessant pel que fa a l'estudi de la concessió de mercès i rendes per part de la corona, més o menys lligades a la celebració de la Cort. Ara bé, més enllà del seguiment del que podríem anomenar les actes oficials de la Cort i de les més altes institucions en representació del rei i de la terra, l'estudi aprofundit de la Cort General s'enriqueix considerablement amb l'espigolament de tot un seguit de fonts esparses distribuïdes per tot el país. La naturalesa delegada de la representació dels síndics assistents al braç reial i de bona part dels membres del braç eclesiàstic els obligava en primer lloc a rebre instruccions relatives als afers que la universitat o el capítol catedralici considerava clau o prioritaris en la negociació del país amb el monarca. El curs dels debats, a més, els obligava durant les sessions a repetides consultes amb els seus ordenants per tal d'aportar el consentiment a les decisions generals. Per aquest motiu, el rastre documental de les discussions de la Cort General als arxius municipals i capitulars resulta força remarcable.

Les línies que segueixen pretenen donar una notícia succinta de les principals fonts municipals i capitulars relatives a la Cort General de Montsó-Binèfar celebrada el 1585. Són el producte d'un seguiment prou exhaustiu que, tot i això, no exclou ni de bon tros l'existència d'altra documentació, sobretot pel que fa a les fonts eclesiàstiques, encara avui descrites de manera molt insuficient. El gruix d'aquesta aproximació permetrà, en tot cas, copsar la importància d'un tipus de font fins ara força negligida en el discurs dels historiadors, amb les gairebé úniques excepcions de treballs bastant recents de Núria Sales, Eva Serra, Joan Lluís Palos, Mònica González o Josep Capdeferro. L'aproximació ens permet conèixer no només la Cort General com a clau de volta d'un sistema polític basat en el pacte entre els estaments i el monarca, sinó també un ampli ventall de realitats econòmiques, socials i culturals de la Catalunya moderna. Pel que fa a la mecànica institucional de la celebració, ens il·lustra sobre les tensions relatives al nomenament dels

síndics, sobre el control a què estaven sotmesos a distància i sobre la seva retribució. Se'ns mostren, així mateix, les diverses formes d'elaboració de les instruccions, les comissions reduïdes que s'hi dediquen i l'exigència de responsabilitats per part dels governs municipals de molts punts del territori i dels canonges de les principals esglésies catedrals del país. Fem-hi una repassada.

Els capítols de les esglésies catedrals

El volum 664 de la sèrie *Escrivania del Capítol,* dipositat a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona, permet resseguir l'elecció, a mitjan abril del 1585, del seu síndic representant a la Cort General. Deixa constància de la polèmica —en forma de protesta presentada, entre altres, pel canonge i futur bisbe-bandoler Francesc Robuster i Sala contra l'escrivà del Capítol, Jaume Massaguer— al voltant dels canonges que es poden considerar hàbils pel fet de no trobar-se en possessió de càrrecs incompatibles, així com de la forma concreta de votació «en capsa» i sense que es pugui fer cap mena de recompte abans que no hagin dipositat el vot tots els canonges amb dret a fer-ho. Dos mesos després, a mitjan juny, el manuscrit recull l'aprovació oficial de les instruccions entregades al síndic Onofre Pau Cellers. Pels esdeveniments d'altres convocatòries sabem que aquestes instruccions i el seguiment de les sessions de la Cort General eren encomanades pel ple del Capítol a una comissió reduïda, la qual es relacionava directament amb el síndic delegat al lloc de celebració –en el cas de 1585, la vila aragonesa de Montsó.

La correspondència relativa a la secretaria del mateix arxiu capitular barceloní ens aporta noves informacions dins la sèrie de *Cartes enviades* corresponent als anys 1584-1588. Entre moltes altres d'adreçades als membres més importants del braç eclesiàstic i a la resta dels capítols catalans, hi trobem dinou interessantíssimes cartes trameses pel Capítol al seu síndic Onofre Pau Cellers entre els dies 5 de juliol i 28 de novembre, en les quals es traslluеix clarament el temor dels canonges barcelonins a les gestions que el Consell de la vila de Sitges, una de les seves senyories jurisdiccionals, porta a terme a Montsó amb el propòsit d'obtenir la reducció a la corona. Els grans afers assumpte de discussió en el si del braç eclesiàstic es poden resseguir igualment a través d'aquest epistolari. Dins la mateixa sèrie de correspondència hi trobem un lligall —menys interessant pel que fa al seguiment de la Cort General de Montsó de 1585— de *Cartes rebudes*, corresponent al bienni 1584-1585, que conté algunes missives rebudes principalment d'altres capítols i dels tractadors de la part reial. Hi descobrim aspectes prou significatius, com ara el fet que les cartes adreçades pel secretari Jeroni Gassol als canonges barcelonins siguin redactades en castellà.

Pel que fa al Capítol de la seu de Lleida, el volum 36 (dietari dels anys 1582-1592) de les *Actes capitulars* dipositades a l'arxiu capitular ilerdenc resulta, en canvi, prou decebedor pel que fa a informacions relatives a l'activitat del Capítol durant la Cort General de Montsó, notícies que, en canvi, si que ens forneixen els acords del Capítol pel que fa a altres convocatòries dels estaments (sobretot el 1563-1564).

De l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona ens han pervingut els *Llibres de determinacions del Capítol* com a registres fonamentals de l'activitat capitular. El volum A-73,

corresponent al bienni 1585-1586 —en un estat de conservació força precari a conseqüència de la corrosió de la tinta habitual en la documentació de finals del cinc-cents—, recull els principals acords del Capítol amb relació a la Cort General, començant pel nomenament, el 7 de maig de 1585, de l'ardiaca Rafael d'Oms com a síndic representant a la convocatòria dels estaments catalans. Pel que fa a les instruccions, disposem únicament de referències indirectes que es poden anar espigolant dins les notícies periòdiques del llibre esmentat. Sembla que el Capítol hi inclogué diverses propostes relacionades amb la polèmica qüestió del delmar en garba, sobre l'impost del subsidi i sobre l'activitat dels baciners a Tarragona.

En el cas del Capítol de Vic, si bé els llibres de secretaria o escrivania no ens informen dels acords del consistori amb relació a la Cort General, disposem d'un breu text d'instruccions, format per vuit capítols (sense, però, ni data ni foliació), que porta per títol «Instructions del reverent Capítol de la Seu de Vich per lo senyor ardiaca Jaume Coma, síndich elegit per dit Capítol per los negocis se han de tractar en las Corts de Monsó», document que hem transcrit com a mostra en el present volum. Es conserva a la secció de secretaria de l'Arxiu Episcopal de Vic, dins el lligall de *Registro Epistolarum Capituli* corresponent als anys 1570-1639.

Finalment, pel que fa a les recerques dutes a terme entre la documentació dels arxius capitulars d'Elna (amb actes només corresponents al període justament posterior, entre els anys 1588-1603, i del qual sí que es conserven, en canvi, les instruccions redactades el 1563), de la Seu d'Urgell, de Girona i de Tortosa, cal dir que han resultat del tot infructuoses. Tant o més que les encaminades a refer les relacions entre els bisbes catalans i els seus procuradors a la Cort de Montsó del 1585. Cap dels arxius consultats no aporta en aquest aspecte una documentació de tipus epistolar o de memorials d'instruccions que pugui complementar els fons eclesiàstics ressenyats fins aquí. És el cas de l'Arxiu Diocesà de Barcelona, en què el volum 67 dels *Registra communium*, corresponent al període 1579-1587, no ens forneix cap mena d'informació, mentre que en la correspondència dels *Registra litterarum* hi ha un salt que ens porta dels anys 1565-1574 (volum 48) al període 1597-1599 (volum 49). I el mateix podem afirmar respecte a l'Arxiu Diocesà de Girona, en què ni els volums 201 a 204 del *Registre de lletres episcopals*, ni el 4 (corresponent a l'amplíssim període 1542-1699) dels *Llibres d'afers del Capítol de la Seu*, no ens donen cap mena d'informació al voltant de la participació dels bisbes o el Capítol gironins a la Cort General.

La documentació del Consell de Cent barceloní

En tenim una primera aproximació gràcies a l'estudi exhaustiu que sobre la documentació de la Cort General van publicar Rafael Conde, Ana Hernández, Sebastià Riera i Manuel Rovira en l'obra *Les Corts a Catalunya* (Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1988), amb el títol «Fonts per a l'estudi de les Corts i els Parlaments de Catalunya. Catàleg dels processos de Corts i Parlaments» (pàg. 25-61). Aquest estudi dóna notícia —a part de les dues còpies del procés familiar del braç reial, d'un gruix de 841 i 871 folis— de l'existència d'una minuta prèvia —força interessant alhora pel que fa a l'estudi dels mè-

todes de treball dels escrivans i als mecanismes de decisió en el si dels estaments— amb la signatura XVI-73, que oferim en transcripció en la part central d'aquest mateix volum. Existeix, a més, un copiador de correspondència dels síndics als consellers de Barcelona (XVI-72), i també un recull de documents sobre les actuacions promogudes pel síndic tortosí contra els de Barcelona i Perpinyà per qüestions de precedència en el braç reial (XVI-75). La recerca entre diversos lligalls de la mateixa sèrie de *Corts* de l'arxiu del Consell de Cent barceloní permet observar, però, l'existència de nombrosa documentació miscel·lània, entre la qual trobem nombrosos memorials i instruccions —recollits tant en esborrany com en forma més acabada— relacionats amb la celebració de la Cort General de Montsó, tres dels quals es publiquen en aquest volum. Es tracta del «Memorial de les coses s'han de presentar per Barcelona a les Corts que s'han de celebrar a Montsó» (XVI-80, document 73), les instruccions parcials de la vint-i-quatrena de la ciutat redactades el 4 de novembre del 1585 (XVI-80, document 77) i les «Instruccions fetes als síndics de Barcelona o memorial del que han de respondre y replicar a les decretations li són estades presentades en les Corts de Monçó, any 1585» (XVI-91, document 108).

Pel que fa a la documentació seriada del mateix Consell de Cent, l'elecció dels quatre síndics barcelonins a la Cort General, el 20 d'abril de 1585, resta consignada al volum II-94 dels *Registres de deliberacions* del Consell de Cent, conservat a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. El nomenament dels síndics inclou un mandat sobre la forma i les obligacions de residència a Montsó i quantifica la seva retribució en la suma de cent ducats mensuals, que han de percebre en pagaments amb una periodicitat de cada dos mesos. La notícia de l'elecció ens informa, a més, de la tramesa en companyia dels síndics, com és costum, de l'escrivà del Consell Miquel Joan Cellers, amb un salari mensual de cent lliures. Notícies posteriors al mateix volum ens parlen de l'organització a mitjan juny del viatge i el pagament dels traginers i verguers encarregats del transport dels bagatges dels síndics, així com del lloguer dels immobles que aquells ocuparan a Montsó. El dia 18 d'aquest mes de juny, abans d'emprendre el camí reial, els quatre síndics barcelonins juren els seus oficis. Aquesta i altra documentació ens il·lustra igualment sobre els problemes de salut d'un bon nombre de síndics durant la Cort General, problemes que provocaran fins i tot la mort d'algun d'ells, com ara el síndic de Berga.

Vuit dies després, el mateix volum II-94 inclou l'elecció de la vint-i-quatrena de Cort barcelonina, comissió reduïda del Consell de Cent que s'ocupa del seguiment de les reunions a Montsó i dotada de plens poders per a les despeses de representació en nom de la ciutat. Primerament, els components són extrets de les bosses de consellers, i després el ple del Consell de Cent n'aprova els noms per via d'escrutini amb majoria de vots. El 3 de juliol juren els seus oficis els components del nou consell menor, amb el compromís de mantenir el secret de les deliberacions. Els seus treballs de control de l'acció dels síndics parteixen de l'aplec i l'estudi de tota la documentació, sobretot de memorials generats durant la darrera convocatòria de Cort General, en aquest cas el 1563-1564. Les reunions es produeixen periòdicament tot just en rebre notícies dels síndics. Les notícies recollides al volum esmentat ens mostren com, en procedir a l'estudi de les qüestions plantejades a la Cort General i trameses pels síndics, els membres de la vint-i-quatrena barcelonina es valdran tot sovint de l'assessorament jurídic de reconeguts especialistes, que finalment

tindran un paper clau en les decisions preses. La relació entre la vint-i-quatrena i els síndics es fa progressivament tibant al llarg dels mesos de juliol i agost, fins que desemboca en la destitució d'aquests, amb el convenciment per part de la comissió reduïda que els síndics s'ocupen més de gestionar els seus afers particulars que no pas dels interessos de la ciutat. A mitjan setembre, el mateix volum dels *Registres de deliberacions* consigna el segon nomenament de síndics en representació de la ciutat de Barcelona.

El seguiment de la correspondència rebuda de mans d'aquests síndics és possible gràcies a l'existència d'un copiador de cartes dins la sèrie de *Corts* de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, amb la signatura XVI-72. Les missives rebudes dels síndics es troben també recopilades al lligall X-49 de les *Cartes comunes originals* del Consell de Cent, a partir de l'arribada dels síndics a Montsó el dia 26 de juny. El seguiment permet conèixer des de les penoses condicions d'allotjament fins al seu paper de vehicles de participació a les reunions de multitud de persones no directament convidades a assistir-hi. Finalment, el volum VI-64 dels *Registres de lletres closes* inclou les extraordinàriament valuoses missives trameses des de Barcelona per la vint-i-quatrena als síndics destacats a Montsó. Les cartes esperonen els síndics a actuar d'una manera més esforçada, amb demandes com ara: «les pregam quant escrigan no sian tant curts ni deixen de scriure'ns y avisar del que aquí passa […]; és gran mengua que tenint esta ciutat tanta gent aquí en Montsó sàpian primer tots los de Barcelona lo que aquí se fa y passa que no nosaltres y aquest Consell». Es reclama, doncs, una actuació a l'alçada de la important representació de què gaudeixen en nom de la ciutat, al nivell de la dels representants de València i Saragossa. Des de Barcelona s'esperona els síndics a convidar els elements més destacats de la noblesa i l'Església catalanes presents a Montsó a menjar luxosament, per tal de guanyar-se'ls en la defensa de les posicions de Barcelona.

Les instruccions de la dotzena de Corts del Consolat perpinyanès

Als Arxius Municipals de Perpinyà i als Arxius Departamentals dels Pirineus Orientals es troba dipositada una riquíssima documentació relativa a les diverses instruccions trameses pels cònsols de la vila als seus síndics destacats a Montsó. Encara que no disposem de correspondència ni del reflex de les deliberacions del govern perpinyanès relatives a la Cort General als *Llibres de totis del Consolat de Perpinyà* (el volum corresponent a l'any 1585 és, potser més que cap altre, un recull de nomenaments d'oficials i arrendaments de drets locals de la vila sense cap notícia que puguem vincular amb Montsó), la diversitat de memorials d'instruccions conservats compensa totes les mancances documentals. Existeixen almenys nou memorials relacionats amb la convocatòria de 1585. Un extracte de la totalitat de les instruccions es pot trobar al document titulat «Sumari de les instructions nos han tramés los senyors cònsols y dotzena de Corts de la vila de Perpinyà» (ADPO, 112 EDT 14). El primer text de les instruccions redactades pels cònsols i la dotzena de Corts de la vila —estructurades en quaranta-sis capítols i datades el 3 de juliol de 1585— es conserva, en canvi, als Arxius Municipals de Perpinyà, sota la signatura 112 EDT 13 i porta per títol «Memorial e instructions del que per part de la universitat de la vila de Perpinyà se supplica y se demana ésser provehit, statuït y ordenat en la present Cort, tant

per la reformació de la justícia, redrés, conservatió y augment de dita vila, Comptats de Rosselló y Cerdanya, quant universalment per lo bé públich y utilitat comuna de Cathalunya». És possible que els capítols 22 a 46 no fossin finalment lliurats al monarca, atès que al lligall de documentació sobre Corts conservat als Arxius Departamentals dels Pirineus Orientals amb la signatura 112 EDT 14 hi ha tres còpies diferents del mateix document, en les quals només es contenen els primers vint-i-un capítols del memorial original. En tot cas, es tracta d'un altre dels documents transcrits en el present volum.

Encara successives addendes a aquest memorial inicial apareixen en les anomenades segones i terceres instruccions, conservades sota la mateixa signatura dins un lligall dels Arxius Municipals de Perpinyà (amb la signatura sistemàtica 112 EDT 13). Les segones, datades el 22 de juliol i estructurades en vuit capítols, porten per títol «Segona instrucció del que per part de la vila de Perpinyà se suplica y se demana ésser provehit, statuhit y ordenat per a reformació, redrés y bona administració de justícia de la vila de Perpinyà y Comptats de Rosselló y Cerdanya». Finalment, existeix una «Tercera instructió del que per part de la vila de Perpinyà se supplica y se demana ésser provehyt, statuyt y ordenat per la reformatió, redrés y bona administratió de justícia de dita vila», redactada el 5 d'agost, i en la qual s'afegeixen únicament dos nous capítols. En conjunt, els cinquanta-sis capítols de les tres instruccions ens permeten endinsar-nos en les grans preocupacions del govern municipal de la segona universitat del país, especialment afectada per la seva condició fronterera i per la decadència del seu pes econòmic i demogràfic en el conjunt de Catalunya.

Sobre la negociació amb els tractadors de la part reial durant la celebració de la Cort General ens ha pervingut, a més, un altre plec de documentació d'extraordinari interès, format per cinc textos de capítols, súpliques, memorials i resolucions jurídiques elaborats durant els mateixos mesos de la convocatòria. Amb data 29 d'octubre de 1585 trobem un altre document de suplicacions format per vint-i-un capítols presentats pels síndics de Perpinyà al regent del Consell d'Aragó, Miquel Terçà (ADPO 112 EDT 14). Amb la mateixa signatura dins els Arxius Departamentals dels Pirineus Orientals, trobem una altra súplica presentada al ministre Terçà, de data 12 de novembre, i dos súpliques i memorials lliurats al protonotari Simó Frigola, en data, respectivament, de 23 i 26 de novembre, durant el tram final de la negociació de la Cort. La súplica del 23 de novembre constitueix, de fet, la rèplica dels síndics de la vila a les decretacions reials als capítols presentades en memorials anteriors (en un paral·lel del procediment general de la Cort).

L'existència d'altra documentació, avui desapareguda, la coneixem gràcies al text d'unes «Resolucions fetes per lo senyor misser Paulo Pla, advocat nostre, sobre de les instructions trameses per los senyors cònsols y dotzena de les Corts de Perpinyà als syndichs de Perpinyà vuy residents en Montsó», conservat als Arxius Departamentals dels Pirineus Orientals, també amb la signatura sistemàtica 112 EDT 14. En aquestes resolucions, el canonge Paulo Pla —un jurista connotat per les seves posicions a favor de les polítiques més agosarades en defensa de les institucions de la terra durant les torbacions catalanes dels anys 1588-1593— comenta un per un els quaranta-sis capítols de les primeres instruccions, els vuit de les segones, els dos de les terceres, i tretze més d'un anomenat «Suplement de instructions», dinou de les «instructions fetes en Barcelona per

micer Ayllà» —un altre dels juristes més importants al servei de la Diputació del General a finals de segle— i, finalment, sis capítols d'unes instruccions que Pla anomena «quintes instructions».

Finalment, entre els llibres conservats als Arxius Municipals de Perpinyà cal destacar l'existència d'un recull dels privilegis de la vila en forma de *Llibre vert major* (112 EDT 1), en el qual es pot trobar la transcripció d'un privilegi atorgat pel rei a la vila des de Montsó, el 26 de novembre de 1585, referit al control per part de Perpinyà de les tretes de blat de les vegueries del Rosselló i el Vallespir, i també un altre privilegi datat a Binèfar el 4 de desembre, amb el títol «Privilegi del rey don Phelip Segon concedit en lo any 1585 lo qual conté molts caps», en què es fa ressenya dels onze capítols en què finalment es traduïren les gestions dutes a terme a Montsó pels síndics de la vila. En conjunt, per tant, la documentació perpinyanesa resulta d'un interès indubtable per al coneixement de la posició d'una part important del país amb relació a les discussions de la Cort General, sobre el tràmit parlamentari i sobre les seves realitzacions concretes.

Documentació generada pels governs municipals d'altres ciutats i viles

Si bé Barcelona i Perpinyà ens ofereixen un bon grapat de documentació d'enorme interès, hem d'acudir necessàriament a altres fons municipals per guanyar nous matisos en la nostra visió general. En el cas de Cervera, per exemple, ens ha pervingut una abundant documentació relativa a la Cort General de 1585. Algunes notícies relatives als darrers mesos de la reunió ens han arribat a través dels *Llibres de consell*. El volum 174, relatiu a aquell any, anota diverses deliberacions dels paers i la prohomenia especial de Corts. El síndic cerverí requerirà la presència d'un assistent pagat per la ciutat a Montsó: «persona hàbil y de fidelitat». Igualment, els acords de la prohomenia posen de manifest l'existència de pressions per via epistolar per part dels principals personatges de l'entorn reial sobre els governs de les principals viles i ciutats catalanes. De manera més completa disposem de notícies relatives a l'inici mateix de les sessions a través dels volums de la sèrie de *Consells de vint-i-quatrena*, dipositada com l'anterior a l'Arxiu Comarcal de la Segarra. El volum 388, relatiu als anys 1585-1586, ens permet resseguir des de l'elecció del síndic misser Jeroni Jorba (substituït per malaltia a mitjan novembre per Joan Vallbona, després de la renúncia d'un altre jurista, misser Hug Muntaner) fins a la dels membres de la comissió reduïda encarregada del seguiment de les sessions, que en el cas cerverí és formada per vuit membres, procedents a parts iguals del mateix Consell de vint-i-quatrena local i del Consell ordinari. La tensió en les relacions delegades entre el síndic i la vuitena de Corts cerverina és ben manifesta en l'estira-i-arronsa entorn de la sol·licitud de poders per part del síndic per a assistir en nom de la vila al jurament del príncep.

Dins el mateix arxiu cerverí, la sèrie de *Memorials i instruccions de missatgeries*, sense foliar i sense data, ens ofereix alguns documents d'extraordinari interès: en primer lloc, les «Segones instructions fetes per los senyors pahers y vuyt pròmens per lo Consell de vintyquatrena y ordinari elegits per al magnífich micer Hierònim Jorba en drets doctor, síndich per la universitat de Cervera, elegit per a les Corts que sa magestad per avuy celebre en la vila de Monçó del que ha de fer en dites Corts per la dita universitat», una

veritable recopilació dels afers i els problemes més importants de la política catalana a parer del consistori cerverí. En segon lloc, es compten entre la documentació cerverina diversos memorials annexos a les instruccions que són de gran interès. El primer conté les noves constitucions i capítols de Cort proposats per la vila, legislació que cal presentar al braç reial. La versió d'aquest memorial lliurada al síndic Joan Vallbona setmanes després serà lloada per l'interessat des de la Cort com una de les més completes dins l'estament reial: «lo memorial de les constitusions y capítols e donat als qui tenen lo càrech; an me dit que dengun síndich a portat trasa tant bona, tinch per sert penran molta cosa del que avem trasat». El segon constitueix un recull dels privilegis que se sol·liciten de mans del monarca i que li haurà d'ésser lliurat per mitjà de persones de confiança de la vila, en aquest cas el regent misser Terçà o el canceller misser Quintana. El síndic Vallbona negociarà els privilegis amb Terçà i a mitjan novembre anunciarà que ja han rebut la signatura reial, però que el ministre reial encara no li ha volgut comunicar quan costaran; Vallbona demanarà la tramesa urgent de diners «perquè lo temps és breu [i] si no aurem de anar a sercar-los a Castella».

El mateix lligall miscel·lani de documentació sobre la participació cerverina a la Cort General conté dos memorials més relatius a la convocatòria de Montsó de 1585. En primer lloc, un «Memorial de alguns caps que apar a la universitat de la vila de Cervera ésser necessaris y molt útils per lo bon govern, administratió y direcció de la justícia en lo present Principat de Cathalunya, dels quals demanarà lo síndich de dita universitat en Cort resident, que·n sien fetes constitutions e o actes o capítols de Corts». En segon lloc, un plec titulat «General de Cathalunya» que conté les principals propostes cerverines per al text dels nous capítols del redreç de la primera institució del país. L'un i l'altre, d'altra banda, semblen desmentir l'exclusiva deriva localista que una part de la historiografia ha atribuït a aquesta mena de documentació generada pels governs municipals durant les celebracions de Cort General. Finalment, dins la sèrie titulada *Corts i sindicatures (segles XIV-XVII)*, l'arxiu cerverí ha conservat —a part d'alguns petits memorials parcials adreçats als síndics i conservats en no gaire bon estat— una dotzena d'interessants missives trameses a la vuitena de Corts cerverina pel segon síndic de la vila a Montsó, l'apotecari Joan Vallbona.

L'Arxiu Municipal Girona conté un gruix de documentació relativa a la Cort General només comparable en exhaustivitat al de les tres ciutats i viles fins ara esmentades. Es pot consultar dins la sèrie de *Manuals d'acords*, als volums 185 i 186. El primer volum ressegueix les deliberacions del govern municipal al llarg de tot l'any; el segon és dedicat en exclusiva a la Cort i comença per l'exposició detallada de les ordinacions que els síndics representants de la ciutat de Girona haurien d'observar en l'exercici del seu ofici. A través de la documentació gironina podem resseguir amb detall gairebé diari l'actuació del Consell general, de la comissió reduïda específica per als afers de la Cort i dels síndics nomenats des de l'arribada a Girona de la mateixa carta reial de convocatòria el 10 d'abril de 1585.

A l'Arxiu Municipal de Caldes de Montbui es pot resseguir el rastre deixat pel govern de la universitat amb relació a la Cort General. Dins la caixa 1 de la sèrie d'*Acords municipals*, corresponent als anys 1575-1586, trobem diverses deliberacions dels jurats i el

Consell ordinari datades a partir del 24 d'abril de 1585, relatives al nomenament com a síndic del mercader Francesc Llunes i Arbós, el seu salari, l'endeutament municipal per la via de censals derivat de les despeses d'assistència a la Cort, o l'encàrrec al mateix síndic, a dos cirurgians, a un notari i a un altre notable de la vila de la redacció de memorials de propostes d'instrucció, els quals han d'ésser presentats al Consell. El 7 de juliol, el govern local aprovà definitivament les instruccions, que foren trameses personalment pel jurat quart a Montsó, on era ja destacat el síndic de la vila. A primers de setembre, finalment, davant la negativa del síndic de Caldes a defensar dins el braç reial els dos primers capítols de les instruccions rebudes en els termes aprovats pel Consell de la vila, aquest decidí revocar-lo de tots els seus poders i nomenar el negociant Antic Sabater i Cassany per substituir-lo. L'extracció social de tots els protagonistes de la negociació de la Cort General a Caldes de Montbui és ben diferent de la de les grans ciutats i viles del país i, per tant, constitueix una mostra de la participació de les petites universitats en el joc d'interessos desplegat durant les reunions dels estaments.

En el cas de Tàrrega disposem de les notícies reflectides al volum 19 dels *Llibres de consell* de la vila, corresponent als anys 1582-1591, conservat avui a l'Arxiu Comarcal de l'Urgell. Aquestes notícies ens permeten situar l'activitat del govern municipal targarí en el marc del que és habitual en la major part de les universitats catalanes amb participació a la Cort General. Se'ns dóna notícia del salari, de l'elecció de mossèn Ponces per a l'ofici, de la creació d'una prohomenia especial encarregada de la redacció de les instruccions i el seguiment de l'actuació del síndic a Montsó, inclòs l'atorgament de poders per al jurament del príncep, o de la petició de diners per part del síndic per tal de pagar els privilegis que la vila demana. A mitjan desembre, quan Ponces dóna compte del compliment de les instruccions rebudes, que hem transcrit com un altre dels documents complementaris recollits en aquest volum, trobem registrats a les deliberacions del Consell els vint-i-tres capítols que les conformaven. Un cop transcrites per l'escrivà, Ponces justifica davant dels paers de la vila, capítol per capítol, quina ha estat la seva gestió en cada cas a la Cort. Com a satisfacció per la seva actuació, el Consell de la vila tanca la relació amb el síndic amb un pagament especial en recompensa de trenta lliures.

El volum 8 dels *Llibres d'acords* conservat a l'Arxiu Municipal de Vic conté la presentació al Consell, el dia 8 d'abril de 1585, de la carta reial de convocatòria a la Cort General. Els folis d'aquest volum permeten analitzar tota l'activitat del Consell relativa a la reunió dels estaments, a partir de les notícies rebudes des de Montsó. La correspondència rebuda del síndic es pot consultar al lligall 3 de la sèrie de *Cartes rebudes* (1580-1586), que ens il·lustra sobre el paper consultiu de nombrosos juristes a Montsó, reclamats pels síndics dels consells municipals per posar en solfa les instruccions atorgades per les seves universitats, i també sobre les missives rebudes directament pels consistoris locals de part dels tractadors reials pressionant per aconseguir l'acceptació de determinats plantejaments de la monarquia. La correspondència enviada a Montsó pel Consell vigatà ha estat conservada en el copiador de cartes relligat en el volum 4 de la sèrie de *Cartes trameses*, corresponent als anys 1575-1589. Hi veiem des del nomenament del síndic Joan Ponsic fins al trasllat pel Consell general al seu síndic d'una súplica feta davant del govern municipal vigatà per un síndic arribat a la capital d'Osona des de la parròquia d'Olost. La

preocupació pels possibles beneficis que puguin obtenir a Montsó els habitants de Gurb, Malla, Vilalleons o Santa Eugènia de Berga ens situa en un context de competència local que la celebració de la Cort General acostuma a accentuar, i ens revela, una vegada més per trencar l'estereotip, formes de participació indirecta a la Cort General d'una relativa eficàcia. Tot i l'extraordinària riquesa dels fons arxivístics del municipi vigatà i el seu caràcter complet i seriat, especialment durant l'edat moderna, desconeixem si han estat conservats els memorials d'instruccions atorgats als síndics, més enllà de les notícies aparegudes als *Llibres d'acords*. Una primera cala a la sèrie *Corts, síndics, cartes, memorials (XVI-XVII)*, dipositada al mateix arxiu municipal, no aporta cap nova documentació relativa a la Cort General celebrada a Montsó el 1585.

Finalment, l'Arxiu Comarcal del Garraf conté també algunes notícies relacionades amb la participació del síndic de les universitats de Vilanova i de la Geltrú a la convocatòria de Cort. El volum 8 de les *Deliberacions del Consell*, corresponent als anys 1576-1593, enregistra algunes consultes fetes al Consell, com ara la relacionada amb l'aprovació del polèmic augment dels salaris dels jutges reials. Igualment, ens permet saber com a primers d'octubre de 1586 el síndic Joan Ballester encara no havia cobrat pels seus serveis a la vila aragonesa.

Qui es vulgui apropar de manera completa a la documentació relacionada amb la Cort General haurà de recórrer també a altres arxius municipals de viles i ciutats formalment no representades i sense una participació directa, però amb un pes demogràfic i econòmic remarcable, per tal d'analitzar les seves reaccions a la convocatòria. En alguns casos descobrirà intents de participació directa; en d'altres, l'apel·lació a altres universitats veïnes o a membres del braç militar o eclesiàstic per tal de fer arribar els seus interessos al ple dels tres estaments amb el monarca. Un bon exemple d'aquesta mena de reaccions es pot trobar al volum 4 de les *Actes de determinacions del Consell*, relatiu als anys 1584-1585, conservat a l'Arxiu Històric Municipal de la Selva del Camp. En altres ocasions, importants governs municipals exclosos d'una participació directa —reservada als seus senyors feudals— trameten síndics que, encara que no participen en les reunions, miren d'aconseguir privilegis per a les seves universitats, com ara el de reducció a la corona. És el cas que es pot rastrejar documentalment a través del volum corresponent als anys 1585-1593 de les *Actes municipals* de la vila de Reus dipositades a l'Arxiu Comarcal del Baix Camp.

Però moltes són també, per desgràcia, les universitats amb participació a la Cort General de Montsó de les quals no ens ha pervingut documentació. Ben sovint, buits documentals puntuals en les sèries de deliberacions i correspondència limiten, doncs, els nostres coneixements. És el cas confirmat, per exemple, d'un bon grapat de les primeres universitats del país a finals del cinc-cents. A Puigcerdà, en absència de correspondència, el volum corresponent als anys 1582-1596 dels llibres de *Registres dels consells* inclou en realitat informació relativa gairebé únicament als darrers cinc anys d'aquest període. A Granollers, només disposem del *Llibre de deliberacions del Consell* per al període 1555-1572. I a Tortosa ens hem d'acontentar amb els *Llibres de provisions* corresponents als anys 1591-1592, enmig d'un bon grapat de buits —i d'un fortíssim deteriorament dels suports documentals— pel que fa a la segona meitat del cinc-cents. A Mataró, el volum 2

dels *Acords municipals*, que abasta els anys 1544-1587 –tan importants en el desenvolupament d'una vila en plena expansió–, no ens aporta cap mena d'informació significativa. Finalment, en el cas de Lleida no disposem tampoc d'una documentació de deliberacions seriada i completa: els *Llibres de consells* de la Paeria pateixen un buit entre els anys 1566 i 1587, el qual no és compensat per possibles notícies al voltant de l'actuació lleidatana a la Cort General en altres sèries com les dels *Llibres de prohomenia de facció i bandera* (el volum 932 abasta el període 1549-1686) o els *Manuals d'actes de la ciutat* (el volum 712 comprèn els anys 1584-1612). En cap d'aquests casos, altres llibres com ara els de l'administració econòmica de les universitats no compensen de manera apreciable la possible informació corresponent a la documentació perduda.

Altres arxius municipals –i aquesta és una qüestió encara més greu– han vist desaparèixer, per causa de la desídia, l'expurgació o les contingències bèl·liques més o menys llunyanes en el temps, la major part, si no la totalitat, dels seus fons d'edat moderna. És el cas de viles i ciutats tan importants com ara Balaguer, Berga, Figueres, Manresa (on el volum 1087 dels *Registres de lletres* abasta únicament el trienni 1587-1589 i, per tant, resta al marge de la cronologia de la Cort de Montsó), Torroella de Montgrí o Vilafranca del Penedès. En aquests casos la documentació notarial ens podria ajudar, com a màxim, a fixar la personalitat d'alguns dels síndics designats. Finalment, l'existència de registres de deliberacions o correspondència dels consells municipals de poblacions més petites com ara Tuïr, Vilafranca de Conflent, Cotlliure i Salses, en el cas del Rosselló, o Cabra, Pals, Sarral, Santpedor, Camprodon, Besalú, l'Arboç, Prats de Rei, Vilamajor o Cardedeu, al Principat, —viles i ciutats convocades a assistir, i efectivament assistents, a la Cort General de Montsó de 1585— resulta una incògnita que, de moment, i pel que fa als esforços empresos en la nostra recerca, hem de considerar que té grans possibilitats de resoldre's en sentit negatiu. En aquest sentit, però, tant de bo les notes per a un repertori complet de fonts per al coneixement de la Cort General de Montsó de 1585, repassades al llarg d'aquestes pàgines, actuïn d'esperó en el foment i l'impuls de noves recerques documentals en els rics fons arxivístics municipals i eclesiàstics del nostre país, amb la finalitat de contribuir, a través de la conjunció dels prismes particulars de cada territori, com en un trencaclosques, a la construcció d'una completa visió de conjunt de la primera institució política del nostre país als segles moderns, institució en la qual el paper del poder distribuït al territori fou tan important.

Miquel Pérez Latre

III

ESBORRANY DEL PROCÉS FAMILIAR DEL BRAÇ REIAL CORT GENERAL DE MONTSÓ (1585)

Índex de jornades*

3-7 de juliol
dc. 77
dj . . . . . 81 i 116
dv . . . . . 83 i 117
ds
dg

8-14 de juliol
dl 84
dt 87
dc
dj 90
dv 92
ds
dg

15-21 de juliol
dl 95
dt . . . . . 99 i 101
dc. 101
dj 105
dv. 107
ds. 109
dg

22-28 de juliol
dl 112
dt 115
dc 119
dj
dv
ds. 120
dg

29 de juliol - 4 d'agost
dl 123
dt
dc 123
dj 124
dv. 124
ds. 125
dg

5-11 d'agost
dl 126
dt 128
dc. 131
dj 132
dv. 132
ds
dg

12-18 d'agost
dl 133
dt 135
dc. 136
dj
dv
ds. 137
dg

19-25 d'agost
dl 140
dt 144
dc. 147
dj . . . . . .150 i 164
dv. 152
ds. 155
dg 156

26 d'agost - 1 de setembre
dl 156
dt 157
dc. 169
dj 174
dv. 177
ds. 180
dg

2-8 de setembre
dl 182
dt 187
dc. 191
dj 195
dv. 202
ds. 206
dg

9-15 de setembre
dl 209
dt 211
dc. 216
dj 219
dv. 223
ds. 227
dg

16-22 de setembre
dl 230
dt 231
dc. 234
dj 237
dv. 238
ds
dg

23-29 de setembre
dl
dt 240
dc. 244
dj 246
dv. 249
ds. 251
dg

30 de setembre - 6 d'octubre
dl 253
dt 255
dc. 256
dj 259
dv. 260
ds. 260
dg

7-13 d'octubre
dl 263
dt 265
dc. 269
dj 270
dv. 273
ds. 275
dg

14-20 d'octubre
dl 278
dt 281
dc. 282
dj 285
dv
ds. 286
dg

21-27 d'octubre
dl 287
dt 289
dc. 290
dj 292
dv
ds. 295
dg 297

28 d'octubre - 3 de novembre
dl 298
dt 299
dc 301
dj 303
dv 307
ds 309
dg 312

4-10 de novembre
dl 314
dt 319
dc. 321
dj 324
dv. 326
ds. 329
dg 332

11-17 de novembre
dl 333
dt 335
dc 338
dj 344
dv 345
ds 352
dg . . . . . 341 i 359

18-24 de novembre
dl 364
dt 372
dc. 376
dj 382
dv. 385
ds. 389
dg

25 de novembre - 1 de desembre
dl, dt, dc, dj, dv, ds, dg

2-5 de desembre
dl, dt, dc, dj

* Notes per a la lectura de l'índex: No fem separació entre les sessions del matí i les de la tarda. Els dies que no hi hagué sessió, segons aquest manuscrit, van en gris. Dimecres 3 de juliol: el manuscrit diu, erròniament, *Die martis, III julii*. Dimarts 30 de juliol: el braç es va reunir, però no es va prendre cap acord per causa d'un dissentiment. Dimarts 1 d'octubre: el manuscrit diu, erròniament: *Die lune, prime octobris*. Dimarts 22 d'octubre: la sessió d'aquest dia no consta en el procés del braç. Divendres 25 d'octubre: en el procés del braç consta que aquest dia sí que tingueren sessió. Diumenge 24 de novembre – dijous 5 de desembre: en aquest manuscrit no consten les darreres sessions, des del diumenge 24 de novembre fins al dijous 5 de desembre (sessió de tarda a Binèfar), malgrat que, evidentment, hi són al procés familiar.

Die martis [sic], *iii julii, mdlxxxv*

In stamento regali Principatus Cathalonie.

Creatio notarii in personam Michaelis Joannis Cellers.

Et dicti syndici, constituti personaliter in dicto stamento regali, prestiterunt solitum juramentum in manu et posse Michaelis Joannis Cellers, notarii Barchinone et generalis scribe domus dicte civitatis et dicti stamenti, prout fuit eiusdem lectum per dictum notarium et scribam, sub forma sequenti:

Juramentum syndicorum.

Juren los syndichs, etc. *Inseratur prout in alio processu.*

Et in continenti, magnificus Hieronimus Jorba, syndicus Cervarie, dixit: que no consent a la nominatió o scriptura de la nominatió dels syndichs del present stament, en quant y en allò que scriuen primer lo syndich de Balaguer que lo syndich de Cervera, ans bé expressament y dissent per ço que la vila de Cervera és cap de vegueria y cap de condat, té la jurisdicció ab sa magestat en més de quaranta llochs de la vegueria y és estada sempre dels comptes de Barcelona y reys de Aragó; y segons lo orde de la scriptura de les firmes de les Corts proppassades, fonch preferida; y és poble hont habitent vuyt o nou juristes, quatre o sis metges, molts cavallers, burgesos y gent //1v// de honra; y per moltes altres rahons, [les] quals no militen en la ciutat de Balaguer, perquè [ha] poch és en la corona del rey de Aragó y [vuy sí] per rahó de la confiscatió que lo rey ne féu en [dita] ciutat per la rebel·lió del compte de Urgell,[1] son senyor, y per altres rahons que després se deduhiran. Protestant que no li sie fet en esdevenidor ningun perjudici.

Et in continenti, honorabilis Damianus Puy[ol] et Armengaudus Coll, syndici civitatis Balagarii, respondentes predictis, dixer[unt] per organum dicti Pujol que no c[onsenten] en la protestatió feta per lo syndich de Cervera, per quant és contra tot orde lo que pretén lo [dit] syndich de Cervera, per quant les scriptures a[ntigues], y assenyaladament en les Corts [passades, està] scrit y posat primer los syndichs de [Balaguer], per ésser com és çiutat principal, y viuen en aquella molts cavallers, doctors, gent populosa ab[2] tanta o major còpia

1 *A continuació, ratllat,* de.

2 *A continuació, ratllat,* molt més nu.

o número que en Cervera, y sempre fahels a la corona real, a la qual[3] és estada sempre fahel y molt lleal, com vuy ó és, sens rebel·lió ninguna; y axí, entenen continuar sempre en sa possessió de ésser scrits y continuats (primer) que los syndichs de Cervera.

Et dictus syndicus Cervera replicando dixit //2r// que està y persevere en lo per ell desobre protestat.

Et in continenti, discretus Antichus Sala, notarius et syndicus civitatis Minoriçe, protestatus fuit que no li sie fet prejudici en lo que primer han llegit Balaguer y Çervera que Manresa, de manera que per aquex orde en quant no·ls tocharà a llur torn, com ells stiguen a la mà dreta y ha ell toche en l'altra part, junct ha Vich, de manera que, si continuant-se *alternatim* i·ls ve als predits y ha quiscú d'ells la continuació de llur nom, que sie ab què no per axò se entengue preferir-li ni precehir a sa universitat.

Et dictus syndicus Cervarie dixit que està al per ell deduhit desobre.

Et nichilominus, predicti syndici Balagarii, etiam verb[o], dixerunt que estan y perseveren en lo que p[rimer] està dit y se entengue tan bé contra de Manresa com contra de Çervera.

Et in continenti, magnifici Joannes Montornès, Christoforus Gil de Villoro et Christoforus Castelló, syndici civitatis Dertuse, obtulerunt et presentarunt quandam in scriptis papiri scedulam[4] *dicto stamento tenoris sequentis:*

Lo syndich de la ciutat de Tortosa, etc. *Inseratur.*

2v// *Et illico, magnifici Ludovicus Terrena et Hieronymus Baldó, syndici ville Perpiniani responden[do] jamdicte requisitioni syndichorum Dertuse,*[5] *dixerunt* que sens approbació o pretesa demanda, ans expressament contradient-la, com sie justa y fora de la antiga possessió té la dita vila de Perpinyà que passa de 30 anys y molt més que sempre ha tingut lloch aprés de Girona, al costat dels de Lleyda,[6] feta per los syndichs de Tortosa sobre la presedèntia del seure, diuhen que·ls sia donada còpia de la pretesa demanda, a la qual respondran per tot lo die present, no corrent los temps algú fins tinguen aquella; requerint la present resposta al peu y seqüela de la dita requesta, sens la qual no sie lliurada còpia de la una sens inserta de la altra.

Et dicti syndici Dertuse, replicando predictis, dixerunt quod, denegatis ex adverso pro parte syndicorum dicte ville Perpiniani superius deductis, stant et perseverant in protestatis et [discensis] superius appositis.

Et replicando, dicti syndici Perpiniani dixerunt que la conexensa de la pretesa demanda y resposta feta per[7] Perpinyà tocha ha declarar-se via ordinària, y que no poden ésser despollats de la possessió *absque juris cognitione*, stant en lo demés en lo per ells protestat.

Et in continenti, magnifici[8] *syndici Barcinone,* //3r// *respondentes protestatis per syndicum Dertuse retinuerunt eisdem Constitutionis*[9] *tempus*[10] *ad respondendum pretensis per*

3 *A continuació, ratllat,* jamai.
4 *A continuació, ratllat,* i.
5 *A continuació, ratllat,* per or.
6 ans expressament ... dels de Lleyda, *al marge esquerre.*
7 Perp, *corregit.*
8 magnificus, *corregit.*
9 retinuerunt eisdem Constitutionis, *interlineat.*
10 *A continuació, ratllat,* juris.

dictos syndicos Dertuse. Testes sunt Jacobus Roldó, portarius dicti stamenti, et Salvator Mir, notarius.

Et[11] *illico, dicti syndici Dertuse*[12] *amoverunt eorum dissentimentum quo ad effectum tantum eligendi promotorem, advocatos, habilitatores et alios offitiales dicti stamenti necessarios et quo ad habilitandum horas dicti stamenti in quibus possit procedi ad tractandum negotia presentis Curie.*[13]

Et inmediate, dictum stamentum habilitavit horas ad tractandum negocia dicte Curie, videlicet, ab hora octava usque ad decimam ante meridiem et post meridiem a tertia usque ad quintam horas.

Post prandium

Dicti syndici Dertuse requisiverunt me, notarium, continuari sequentia, videlicet, que entenen assistir en lo que lo dia de vuy està determinat, ço és, en fer electió de advocats y altres officis, y açò sens perjuy //3v// de sos drets per no estar en son degut lloch. *De quibus, etc. Testes predicti.*

Sindici qui convenerunt et presentes fuerunt in dicto estamento sunt:

Jacobus Vila, presidens, Michael Bastida, Galcerandus Dezvalls, Michael Çarrovira; Barcinone.

Nicholaus[14] *Frexanet, Franciscus Algaró; Illerde.*

Raphael[15] *Vivet, Andreas*[16] *Vilaplana; Gerunde.*

Ludovicus Terrena, Hieronymus Baldó; Perpiniani.

Joannes Montornès, Christoforus Gil de Villoro, Cristoforus Castelló; Dertuse.

Joannes[17] *Ponsich, Vici.*

Damianus Puyol, Armengaldus Coll; Balagarii.

Hieronymus Jorba, Cervarie.

Antichus Sala, Minorice.

Geraldus Mascaró, Villefranche Penitensis.

Jacobus Hieronynus Ponçes, Tarrege.

4r// *Salvador Rochafort, Berge.*

Franciscus Arsís, Besalú.

Joannes Navarro, Campirotundi.

Jacobus Rocha, Sanctipedor.

Franciscus Oliveres, Figueriis.

Gabriel Arrancada Canet, Torricelelle [sic] *de Montegrino.*

---

11 *Precedit de* Et dicti syndici Dertuse. Et dictum stamentum habilitavit horas, *ratllat. Al marge esquerre,* Si+gnum Salvatoris Mir, junioris, auctoritatibus apostolica atque regia nottarii publici ville Tarrege, Vicensis diocesis, huic exemplo testis.

12 *A continuació, ratllat,* amobit.

13 *A continuació, ratllat,* quo usque.

14 *Precedit de* Niloc, *ratllat.*

15 *A continuació, ratllat,* Olivet.

16 *Precedit de* Antichus, *ratllat.*

17 *A continuació, ratllat,* Posich.

Jacobus Roffí, Pals.
Franciscus Llunes y Arbós, Calidarum de Montebovino
Benedictus Monjo, Martinus Pallerès; Talarni.
Joannes Cabessa, Salses.
Jacobus Puig, Granullariorum
Michael Argullol, Pratorum Regalium.
Antonius Molinés, Cruillis.
Baldrichus Rabollet, Villefranche Confluentis.
Petrus Inveni Rocha, Tuhir.
Joannes Pi, Jacobus Puignau; Coplliura.
Anthonius Ribes, Argileriis.
Arbós, Vilanova de Cubelles, Voló, Puigcerdà, al Voló.[18]

Per[19] *dictos syndicos civitatis Gerunde fuit oblata et presentata tam dicto stamento quandam papiri litteram quam requisiverunt ipsam in dicto stamento legere et publicare, et visum fuit in eius subscriptione sic se habere:* Als molt magnífichs y de gran providèntia senyors. Los senyors syndichs de les ciutats, etc. *Inseratur.*

4v// *Item, eligerunt et nominarunt venerabilem Bellver, comensalem ecclesie Tarracone et beneficiatum in ecclesia Barcinone, presentem in Curia, ad celebrandam missam quotidianam quotidie celebrandam in stamento regali,* ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Promovedor.

Item, eligerunt in promotorem: Michaelem Bastida, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [37 vots].

Que sien dos, [0 vots].

Dictus Bastida juravit in continenti in manu et posse notarii, prout eidem lecta fuit, etc.

Que sie reportat als altres staments los procehiments fets fins a la present hora, y tanbé si·s supplicarà a sa magestat millore los apposientos, per lo que hi ha molts syndichs mal aposentats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[20] [25 vots].

Algaró: del matex, sols[21] que no·s tracte de les posades,[22] ┼ [1 vot].

Vilaplana: del matex parer, ab què se procesche a la lectió dels advocats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Postmodum, venerunt in dicto stamento: lo abat de Nostra Senyora de la Real de Perpinyà, Jaume Coma, ardiacha de Vich.[23]

Advocats: abat Aymerich, misser Cellers y misser Puigvert.

Notari: un tal de Tarragona.

18 Arbós, Vilanova de Cubelles, Voló, Puigcerdà, al Voló, *interlineat.*
19 *Al marge esquerre,* Al Voló.
20 *Més un vot ratllat.*
21 del matex, sols, *interlineat.*
22 *A continuació, ratllat,* del matex parer.
23 lo abat... de Vich, *al marge esquerre.*

Y[24] tanbé havien elegit porter, y[25] promovedor don Miquel Aymerich, abat de l'Abax.[26]

5r// Abilitadors: lo bisbe de Elna y lo abat de Poblet y lo canonge Rajadell, capitular de Lleyda.

Les hores habilitades: de matí, de vuyt ha onze; aprés dinar, de tres a les sis.

Lo porter se diu tal Martí.

Lo notari, Joan Batista Mullola, notari de Tarragona, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[27] [19 vots].

Que·s fasse primer nominació de advocats y habilitadors, ┼ [1 vot].

Sala: que no sie feta la embaxada, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Jorba: que·s fasse embaxada lo senyor[28] Terrena ab misser Frexanet, ┼ [1 vot].

E los dits mossèn Miquel Bastida y misser Frexanet feren dita embaxa[da] al braç ecclesiàstich y, tornats, refferiren com lo[s] és estat respost que procurarien en tornar-los resposta asercha de la habilitació de les hores com de millorar los aposientos; y que en lo braç militar, per no ésser-hi lo president, qu·és lo duch de Cardona,[29] los ha aparegut no entrar-hi fins ha tant fos tornat, per lo que·s diu tornarà promptament.

Item, fuit presentata in dicto stamento per Joannem[30] *Pefarrer, syndicum ville de Argelés, que inseratur cum decreto in pede aposito.*

5v// Elegiren per Cervera a mossèn Pau Siurana, ab tal que si·s trobarà impediment algú, lo que fos en prejudici del stament, *et juravit die 4 predictis*: ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[31] [35 vots].

Mossèn Monjo, que no consent en la electió feta de la persona de mossèn Pau Siurana, per cerer,[32] sinó que sie hu del stament; y axí hi dissent en dita electió fins ha tant miren la delliberatió se féu en les Corts passades, ┼ [1 vot].

Dictus Monjo amovuit dissentimentum quo ad votandum, etc.

Y tornats dits Bastida y Frexanet del braç militar, digueren havien refferit en dit stament.

E lo[s] syndichs de Perpinyà respongueren: etc. *Testes ibidem.*

Die jovis, 4 julii, 1585

Dicta die comparuit Joannes Cucurell, negociator loci del Voló, et prestitit solitum juramentum.

24 *Precedit de* Porter, *ratllat.*
25 *A continuació, ratllat,* que havien habilit.
26 *En lloc de* de Labaix.
27 *Més dos vots ratllats.*
28 syndich, *corregit.*
29 *A continuació, ratllat,* no.
30 *A continuació, ratllat,* Pere.
31 ab tal que... die 4 predictis, *al marge esquerre.*
32 per cerer, *interlineat.*

Et conparuerunt omnes alii sindici superius nominati.

6r// Advocats: misser Miquel Çarrovira,[33] ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

E[34] misser Frexanet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [32 vots].

Jorba, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫[35] [27 vots].

Que sien tots tres, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [34 vots].

Montornès: que sien sols los dos que han tinguts més veus, publicat que sie, ╫╫╫╫╫ [5 vots].

Y axí, foren elegits y nomenats per lo dit stament y publicats advocats de dit stament los magnífichs: misser Miquel Çarrovira, misser Frexanet, misser Hieònim Jorba, advocats dels braç real, ab exprès orde que no puguen advocar ha ninguna universitat[36] o syndich de aquella del present stament contra de altra universitat o syndich del dit stament.

E feta dita electió y nominació, juraren dits advocats en mà del dit notari de donar bo y lleal consell al dit stament y de servar dita delliberació.

Que·s fassen ara habilitadors, ╫╫╫╫ [4 vots].

6v// Gerona:[37] Raffel Vivet, ╫╫╫╫╫ [5 vots].
Perpinyà: Luis Terrena, ╫╫╫╫╫ [5 vots].
Vich: Joan Ponsich, ╫╫╫╫ [4 vots].
Leyda: Algaró, ╫╫ [2 vots].
Barcelona: Galceran Dezvalls, ╫ [1 vot], Hieònym Baldó, ╫ [1 vot].

Post prandium

Omnes syndici predicti convocati et congregati modo et forma assuetis.

Et syndici Dertuse amoverunt eorum dissentimentum ad legan[dam] supplicationem infrascriptam[38] *oblatam per reverendum don Raphaelem d'Oms, archidiaconum, etc, que est thenoris sequentis:* Molt il·lustres senyors, etc. *Inseratur.*

Fuit procesum ad electionem habilitatorum, precedente prepositione presidentis:

Mossèn Vivet de Girona, ╫╫╫╫ [4 vots].
Mossèn Terrena de Perpinyà, ╫╫╫╫╫ [6 vots].
Mossèn Ponsich de Vich, ╫╫╫╫ [4 vots].
Mossèn Algaró de Leyda, ╫╫ [2 vots].
Mossèn Galceran Dezvalls, ╫ [1 vot].
Mossèn Boldó, ╫ [1 vot].

7r// Joan Montornès, syndich de Tortosa,[39] dix[40] qu·és de vot y parer en què se serve egualtat en les nomi[nations].

---

33 *A continuació, ratllat,* y misser Nicholau Frexanet.

34 *Precedit de* Frexanet, *ratllat.*

35 *Més un vot ratllat.*

36 *A continuació, ratllat,* de lo.

37 *Precedit, al marge superior, de* Ihesus, Maria et Joseph, nominibus humiliter invocatis; *i de* Muy illustre mi señor, *ratllat.*

38 *A continuació, ratllat,* et tenoris sequent.

39 Joan Montornès, syndich de Tortosa, *al marge esquerre.*

40 *Precedit, al marge superior, de* Ihesus, Maria.

Divendres, v de juliol, mdlxxxv

Mossèn Nicolau Frexenet, síndich de Leyda, aprés de haver votat los habilitadors per dit stament y ans de publicar aquell, dix que dissent a la nominatió feta del síndich de Tortosa per a habilitador *çitra infamie notam*, perquè és inconvenient de la Cort en lo que se haurà[41] de tractar.

E si lo tercer síndich tramès per la ciutat de Tortosa supernumerari y no acostumat de entrevenir per ser stats fins así dos[42] lo nombre, sien solament de dits síndichs pot o no[43] entrevenir en Corts.

Vingué aprés lo promovedor ecclesiàstich deduhint que lo bras ecclesiàstich desijave saber en quin stat stà lo present stament, per a què pogués passar avant lo progrés de la Cort.

7v// *Post meridiem, dicto die*

Convocato dicto stamento regali modo et forma ac loco predictis et hora assignata.

Magnificus Nicholaus Frexanet amovit dissentimentum per appositum hodie. Testes sunt virgarius et Mir, notarius.

Que sien publicats, † [1 vot].

Mossèn Vivet, syndich de Girona, apposà son dissentiment dient no consent se procesque ha electió[44] ni publicatió de ninguns officials que primer no sia vist ni lliquidat quins ni quals syndichs poden ni deuen estar y[45] votar en lo present stament, ço és, si poden tenir o no més syndichs dels que tenen acostumat en altres Corts, com són los de Tortosa y de Talarn y Coplliura. *Testes sunt predicti.*

Que·s torn resposta al stament ecclesiàtich, ††††††††††††††††††††††††††††††††††††† [37 vots].

Que demà se feriàs en los staments per a poder guanyar lo Jubileu, ††††††††††††† [13 vots].

Y dit Vivet alsà per dit effecte tan solament lo dissentiment.

8r// Que·s vegen per los advocats del present stament[46] scriptures, actes y processos si los dits syndichs qui vénen ab més nombre del que tenen acostumat poden o no ésser admesos en lo present stament ans d'ésser habilitats, †††††††††††††††††††††††††††††††† †††††† [38 vots].

Montornès: que sie dexat per a dilluns, ††† [3 vots].

Lo promotor ecclesiàstich refferí en lo stament real que lo[47] stament ecclesiàstich ha estat del matex que per a demà sobreseguessen los negocis per a guanyar lo sant Jubileu, y·s donàs rahó al vicicanceller.

41 que haven-se, *ratllat;* en lo que se haurà, *interlineat.*

42 lo no, *corregit.*

43 qui poden, *ratllat;* pot o no, *interlineat.*

44 *A continuació, ratllat,* de.

45 estar y, *interlineat.*

46 per los advocats del present stament, *interlineat.*

47 *A continuació, ratllat,* ec.

Fonch[48] refferit al militar y delliberat que se'n donàs rahó per los promovedors al vicicanceller.

Magnífich[49] Alentorn, senyor de Ceró, Argensola, reportant embaxada, refferiren com sols en dit stament militar sols se havia feta electió y nominatió de notari y que, volent procehir ha nominatió de altres officials, per algunes altercations, les quals enchara no staven dissidides, enchara no s'ere pogut fer; y que·ls apparexie molt bé //8v// porrogar la Cort fins ha dilluns per lo Jubileu, però que per no tenir promovedor no sabien quina forma tinguessen per a fer-ho saber al vicicanceller.

Don Berenguer de Peguera, tramès per lo braç militar per no tenir promotor,[50] que·ls apparrie bé per part dels tres brasos per a fer-ho saber al vicicanceller.

Die VIII julii, 1585

Joannes Amiguet, syndicus del Arbós. Joannes Ballester, syndicus Ville Nove de Cubillis et de la Jultrú.

Si los de Tortosa, Talarn y Coplliura, qui venen ab major número de l'acostumat, poden o no entrevenir y votar o no en lo present stament.

Que sie remès als habilitadors, als quals toque la delliberatió y dicissió si los tres syndichs de Tortosa y altres qui apporten major número del que tenen acostumat[51] o algú d'ells pot o no estar en lo present stament, per a què en lo entretant ningú d'ells sie remogut, ans bé estigue en lo present stament, ┼ [1 vot].

9r// Que isquen fora del present stament entretant se vote si poden o no estar en lo present stament los syndichs de Tortosa, Talarn y Coplliura, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [33 vots].

Montornès: que per ara ningú dels syndichs del present stament[52] no·s mogue ni·s isque de fora, ┼┼┼┼ [4 vots].

Castelló: que per quant aquest magnífich lloch vol conèxer de la causa proposada y no podent-ne conèxer, ans bé tochant als habilitadors de sa magestat y de la terra, pretenent que la ciutat de Tortosa enviant lo número dels syndichs que té enviats per a les dites Corts, conforme ús y costum ha tingut y ab privilegis té obtesos la magnífica ciutat de Tortosa per sa magestat donats, entench jo, Christòfol Castelló, altre dels syndichs de dita ciutat, no llevar-me de mon lloch en lo qual estich ab ma possessió, per ço que, fent-ho de altra manera, seria venir contra mon jurament y instructions, ┼ [1 vot].

48 *A continuació, ratllat,* de.
49 *A continuació, espai en blanc.*
50 *A continuació, ratllat,* per a què.
51 y altres qui apporten major número del que tenen scostumat, *interlineat.*
52 *A continuació, ratllat,* es.

Que[53] no entren en lo present stament sinó sols los qui tenen acostumat, conforme[54] al nombre se admetté en les Corts últimes de l'any 1563, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 18 [18 vots].

Frexanet: que·s serven les delliberations passades, però si[55] en lo entretant,[56] que los syndichs que excedexen al més número del que tenen acostumat,[57] que stiguen y voten conforme los altres, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 18 [18 vots].

9v// Mossèn[58] Vilaplana: que sien primer vists los processos antichs y vist que en cassos semblants com se resolgué, ┼ [1 vot].

Misser Jorba: pus se ha feta electió de habilitadors, que·s publiquen los noms de aquells y, publicada que sie, no entren fins ha tant que sien habilitats per los habilitadors, ┼ [1 vot].

Post prandium, dicto die

Convocato stamento predicto modo, forma ac in loco predictis, in qua convocatione intervenerunt syndici[59] *predicti, una cum prenominatis syndico de l'Arbós et de Villenove de Cubillis, exceptis Christoforo Castelló, Dertuse, Jacobo Puigmau, Coblliure, Anthoni Ribes, Argeleguers.*[60]

Vingueren en dit stament lo senyor de Ceró y lo senyor Blan:

Cortey, porter.

Hieònym Olivó, promovedor.

Ha don Phelip de Erill, Blan Ribera de Perpinyà, mossèn Joan Burguès y de Sso,[61] habilitadors.[62]

Advocats: misser Junyent, misser[63] Montaner y Alzina de Girona.

Han habilitades les hores de les 7 a les 10, y de les 3 a les 6.

10r// Que no entren los supernumeraris en lo present stament, sinó lo nombre dels qui tenen acostumat de entrar, conforme les Corts passades, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[64] 24 [24 vots].

Montornès: que per aquest vot que corre que estiguen fora y, votat que sie, que entren dins, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 14 [14 vots].

Christòfol Gil de Villoro, syndich de Tortosa, no consent, ans expressament dissent y contradiu, que aquest braç se entrometa del que entrametre no·s pot, ço és, que *ponit*

53 *Precedit de* Protestant, *ratllat.*

54 *A continuació, ratllat,* a la declaratió feta en los anys 1542, 47, 52.

55 *A continuació, ratllat,* no.

56 *A continuació, ratllat,* han de estar o no en los syndichs en lo present stament y en lo entretant.

57 que los syndichs ... tenen acostumat, *al marge esquerre.*

58 *Precedit, al marge superior, de* Ihesus, Maria et Joseph nominibus humiliter invocatis.

59 *A continuació, ratllat,* infrascripti.

60 exceptis Christoforo ... Argeleguers, *al marge esquerre.*

61 *A continuació, ratllat,* que.

62 *A continuació, ratllat,* misser Co.

63 *A continuació, ratllat,* Cor.

64 *Més dos vots ratllats.*

falsem in messem alienam, volent habilitar o inhabilitar les persones que entren en aquest estament, com açò solament toque als habilitadors nomenadors per sa magestat y per los braços; y per ço no consent que en aquest lloch passe ninguns actes fins ha tant açò sie declarat per sa magestat o per son vicicanceller o altre jutge a qui toque, si pot aquest lloch habilitar o inhabilitar, admetre o repel·lir les persones que han de entrar o no en aquest braç;[65] altrament, protes-te de vici,[66] nul·litat de actes fahedor y de tot lo lícit y permès de protestar. *Testes sunt* Vidal y Mir.

Vingué lo promovedor militar y refferí com se ha de vestir lo porter, etc, y de quin drap o seda y de quina color.

10v// Que·s done rahó als altres braços com lo braç no passe avant per causa del dissentiment apposat per lo syndich de Tortosa, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[67] [27 vots].

Çarrovira: del mateix parer, ab què no·s refferesque fins ha demà, ┼┼[68] [2 vots].

Ponsich: que sie comès ha[69] sis persones perquè determinen y resolguen la causa per la qual s'és posat lo dissentiment, y que entretant no·s fasse embaxada; y que[70] ho fassen esta nit, ┼ [1 vot].

Mossèn Navarro: que sie remès ha tres syndichs elegidors per lo senyor president, ┼ [1 vot].

Que sie remès als advocats si abans de ésser habilitats poden los syndichs posar dissentim[ent].

Vingué lo promotor del braç ecclesiàstich y refferí que han entès lo dissentiment del present braç; que·ls ajudaran, etc.

Més, que sien vestits los porters conforme ha dit: arruelo y casacha de raxa, calces de vellut y miges de filosella, gorra de risso y coltxa de domàs morat.[71]

Més, que se scrigue dels vestiments per a les capelles.

Més, que sían llimitades les hores de les 7 a les 10 y de les 3 a les 6.

11r// Torroella de Montgrí: que sie comès a VI, ço és, 4 de ciutats y 2 de viles, los quals ne coneguen, ┼ [1 vot].

Jorba: que·s veje dins una hora si·s porà[72] llevar lo dissentiment; hont no, que·s fasse la embaxada, ┼┼┼┼[73] [4 vots].

Puig: que sie comès a sis persones, les quals, si dins una hora no·s porían consertar, que sie feta la embaxada, ┼ [1 vot].

Ponçes: que sie pregat[74] lo syndich de Tortosa alse lo dissentiment ha electió de persones del present stament dins una hora; altrament, que·s fasse la embaxada, ┼ [1 vot].

65 si pot aquest ... en aquest braç, *al marge esquerre.*
66 vici, *interlineat.*
67 *Més un vot ratllat.*
68 *Més un vot ratllat.*
69 *A continuació, ratllat,* alg.
70 *A continuació, ratllat,* si ha demà d.
71 arruelo y casacha ... de domàs morat, *al marge esquerre.*
72 *A continuació, ratllat,* diss.
73 *Més un vot ratllat.*
74 *A continuació, ratllat,* dissentiment.

Fonch feta dilliberatió y conclusió que sie feta la embaxada als altres staments, deduhint-los la causa perquè lo senyor syndich de Tortosa ha possat lo dissentiment, y ha dita causa dit stament o braç real no pot passar avant en ninguna cosa.

Dit Gili, per effecte[75] per habilitar la hora y respondre a les embaxades y llegir la[76] lletra. *Testes sunt virgarius et Mir.*

11v// De 7 a 10 y de les[77] 3 a les 6.

Lo porter, que sie vestit de la matexa manera que diu lo braç ecclesiàstich, y los vestiments per a dir missa y càlser, canelobres y canadelles de argent per a tres capelles per a dir les misses.

Y més, que sien enviats ventalls grans y petits.

Fuit presentata in dicto stamento quedam littere deputatorum Principati Cathalonie per Paulum Ciurana super negotia Raphaellis d'Oms.

Fuit[78] *lecta et decretum quod videant advocati et refferant.*

Presidents: que sien rebudes, ╪╪╪╪╪╪╪╪ [9 vots].

Vivet: que no sien rebudes ningunes fermançes ecclesiàstiques, ┼ [1 vot].

Terrena: que millore de fermances que sien llaiques y que no·n sien rebudes ningunes de eclesiàstiques ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [17 vots].

Vilaplana: que prenguen la ferma dels llaichs y que dexen los ecclesiàstichs, ╪╪╪ [3 vots].

Ponsich: que sien preses les fermançes, axí llayques com ecclesiàstiques, ab què se obliguen *in forma camare*, ┼ [1 vot].

12r// Dimars, viiii de juliol, lxxxv

Convocato et congre[ga]to stamento predicto regali, ut moris est, intus solitum suum apartamentum, ad sonum campane, intus ecclesiam beate Marie, intus villam predictam Montissoni, in qua convocatione presentes fuerunt sindici predicti.

Christoforus Castelló, unus ex sindicis Dertuse, presentavit in dicto stamento quandam papiri cedulam quam requisivit per me, notarium et scribam infrascriptum, continuari et inseri in presenti processu, tenoris huiusmodi:

Christoforus Castelló, altre dels síndichs de la ciutat de Tortosa, etc. *Inseratur.*

Et dominus presidens dixit que ell,[79] que no·s pot dar ni presentar dita scriptura per haver delliberat lo stament[80] que ell, dit síndich,[81] ab altres qui no·y poden star, hisquessen del present stament,[82] per ser sobrenumerari als síndichs pot trametre dita

75 *A continuació, ratllat,* dels actes que·s faran esta nit, alse lo dissentiment.
76 *Interlineat i ratllat,* Testes sunt.
77 *A continuació, ratllat,* 6.
78 *A continuació, ratllat,* decretu.
79 *A continuació, ratllat,* pretén; *i interlineat i ratllat,* diu i pretén.
80 lo stament, *interlineat.*
81 dit síndich, *interlineat.*
82 *A continuació, ratllat,* fins.

ciutat y altres,[83] fins a tant que sie declarat per los habilitadors. *Testes Jacobus Rondó, portarii et Salvator Mir, notarius.*

Jaume Puignau, altra, Copliure.

Dit die, dit Christòfol Castelló síndich de Tortosa, per no perturbar lo progrés dels actes de la present Cort,[84] fent açò sens preiudici, novatió ni derogatió alguna dels privilegis, libertats, usos, pràctiques y costums de la ciutat de Tortosa, ans aquelles romanents en sa força y valor, se acontentave de obeir y star a la delliberatió feta per lo present stament y star fora lo present stament fins a tant sie provehit altra cosa per los habilitadors, a qui toca y pertany; y[85] ab la matexa protestatió, Jaume Puignau, altre dels sín//12v//dichs de Cobliure, se acontentave[86] de exir del dit stament. Y ab la matexa protestatió se'n isqué[87] Anthoni Ribes, síndich de Argillés. *Testes predicti.*

Et in continenti, Egidius de Villoro[88] dix que alsave[89] y llevave son dissentiment, attesa la voluntat del dit son[90] consíndich, y ab les matexes protestations per ell feta.

Et Vivet, Gerunde, et[91] *Perpiniani amoverunt eorum dissentimenta. Testes predicti.*

Conseller: lo syndich de Girona, mossèn Vivet,[92] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 20 [20 vots].

Ponsich: Tortosa, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 16 [16 vots].

Llevà's dits dissentiments y a pe[ti]tió del dit stament foren publicats los noms dels qui eren stats anomenats per habilitadors; y axí, fou publicat per lo notari y scrivà que Antich Sala, síndich de Manresa, y Jaume Ponces, síndich de Tàrrega,[93] los quals tenien més veus que·ls altres. Més, fou publicat que entre mossèn Vivet de Girona y Montornès de Tortosa havie paritat en lo vot y, publicat aquell, votà lo dit stament sobre dits dos qui eren en paritat, y fonch trobat aprés que lo dit mossèn Rafel Vivet tingué més veus; //13r// y axí són los dits tres habilitadors Rafel Vivet, síndich de Girona, Antich Sala, síndich de Manresa, Jaume Gerònim Ponces, síndich de Tàrrega. Als quals lo dit stament donà lo poder necessari y qual per la present Cort se'ls acostume de dar, per a què, junctament ab los altres, procehesquen a habilitar la present Cort.

Y axí, fonch referit tot lo susdit fins assí fet lo die present als altres staments per lo promovedor.

83 y altres, *interlineat.*
84 *A continuació, ratllat,* ans.
85 *A continuació, ratllat,* la.
86 *A continuació, ratllat,* y ysqué.
87 *A continuació, ratllat,* Rib.
88 *A continuació, ratllat,* per.
89 *A continuació, ratllat,* son.
90 *A continuació, ratllat,* consn.
91 *A continuació ratllat,* Terrena.
92 mossèn Vivet, *interlineat.*
93 *A continuació, ratllat,* als quals.

Post prandium

Venit promotor stamenti ecclesiastici et dixit que·s eren stades ordenades les tres suplications se han de presentar a sa magestat per los habilitadors, y que havie nomenat dit stament: al prior de Scala Dei, misser Moles,[94] de Urgell, capitular.

Als tractadors: abat de Gerri, don Agustí Gallart,[95] Jaume[96] Reig, procurador del bisbe de Tarragona, reverent Baltasar[97] de Reiadell, capitular[98] de Leyda.[99]

13v// [Per] los habilitadors.

Galceran Desvalls, ||||||||||||||||||||||||||||||||| 33 [33 vots].
Ponsich de Vich, ||||||||||||||||||||||||| 25 [25 vots].
Luís Terrena, ||||||||||||||||||||||||||| 27 [27 vots].
Misser Jorba, ||||||||| 10 [10 vots].
Francesch Algueró, |||||| 7 [7 vots].
Mossèn Sala, |||||| 7 [7 vots].
Per anar als tractadors per a què milloren lo aposentos.
Misser Çarrovira, ||||||||||||||||||||||||| 26 [26 vots].
Misser Frexenet, |||||||||||||| 15 [15 vots].
Misser Jorba, |||||||||||||||||||||||| 24 [24 vots].
Algueró, |||||||||||||| 14 [14 vots].
Montornès, ||||||||||||| 13 [13 vots].
Mossèn Monjo, | [1 vot].
Vilaplana,[100] | [1 vot].
Boldó, |||||| [6 vots].
Damià Puiol, ||| [3 vots].
Sala, |||||| [6 vots].
Ponsich, | [1 vot].
Rocafort; Berga, || [2 vots].
Bastida, ||| [3 vots].
Monio, | [1 vot].
Vich, | [1 vot].

Fuerunt relata per promotorem aliis stamentis.

14r// Per los habilitadors a sa magestat.

Que·s speren les robes, | [1 vot].

Que spere lo que dirà lo bras ecclesiàstich, | [1 vot].

94 molt, *ratllat;* Moles, *interlineat.*
95 *A continuació, ratllat,* Lo pro.
96 *A continuació, ratllat,* misser.
97 *Precedit de* mossèn, *ratllat.*
98 capitular, *interlineat.*
99 *A continuació, ratllat,* Que fuerunt relata per promotorem aliis stamentis.
100 *Precedit de* Vivet, *ratllat.*

Dijous, xi de juliol, lxxxv

Convocato dicto stamento regali, more et loco solitis, ad sonum campane, ut moris est, in qua interfuerunt omnes predicti.

Venerunt in dicto stamento Blanch Ribera et Alexander de Paguera, ex parte stamenti militaris, et reportarunt dificultatem de la embaxada per no star los porters vestits, per lo que apar se degue anar <a> ab la auctoritat deguda, y no anar sens elles, com haurie pensat lo stament scclesiàstich.

Que·s sper que les quotes se ha entès se fan ja en la present vila sien acabades, les quals se entén seran a punct per a demà, ┼ [1 vot].

Que no·s vage a la embaxada sinó ab los vestits y cotes[101] han de aportar los porters, com és acostumat, per lo que axí convé a[102] la auctoritat dels tres staments, endemés essent com és la primera, ┼┼┼ [3 vots].

14v// Lo abat de Gerri y Pere Thomàs, síndich del Capítol de Girona, reportaren embaxada per no detenir la embexada fahedora a sa magestad per los habilitadors y per no dilatar aquella.

Que·s esper que les cotes[103] de seda que assí se fan per los porters sien sperades pus seran promptament fetes.

Que[104] sie referit al stament ecclesiàstich[105] que apar bé se speren sien fetes les cotes per als porters, adherint-se ab lo dit stament ecclesiàstich que·s fassen de tafetà morat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Y al bras militar sie referit lo pensament de dit stament ecclesiàstich y del present stament, suplicant-los vullen adherir ab los dos staments, ┼ [1 vot].

Montornès: y que, fent-se les de tafetà, se'n sobreseguen les de domàs se eren deliberades, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].

Que sien les cotes sols de tafetà,[106] ┼ [1 vot].

Mossèn Vivet de Girona, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 14 [14 vots].
Mossèn Terrena,[107] Perpinyà, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 13 [13 vots].
Montornès, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].
Vilaplana, ┼┼┼┼ [4 vots].
Algueró, ┼┼┼┼┼┼ [6 vots].
Valls, ┼ [1 vot].
Sala, ┼┼┼┼┼┼ [6 vots].
Vich, ┼ [1 vot].
Monio, ┼ [1 vot].

101 *Paraula il·legible ratllada;* cotes, *interlineat.*
102 ab, *ratllat;* a, *interlineat.*
103 *A continuació, repetit i ratllat,* que les cotes.
104 *Precedit de* Que·s, *ratllat.*
105 al stament ecclesiàstich, *interlineat.*
106 *A continuació, ratllat,* adherint.
107 Montornès, *ratllat;* Terrena, *interlineat.*

Valls, ╪ [2 vots].
Vilafrancha, ┼ [1 vot].

15r// Mossèn Joan Monio, notari y síndich de Talarn, dix posave son dissentiment a tots actes de gràcia fahedors en lo present stament. Protestant de nul·litat de actes. *Testes*[108] *Bellver, presbiter Tarraconensis, et Onofrius Cho.*

Ex parte Rafaelis d'Oms, archidiaconi[109] *Tarracone, venit dictus Bellver et allegavit suspitiones contra Cornet, advocatum stamenti ecclesiastici.*

Terrena: que lo bras militar, oïdes les suspites al·legades per dit ardiacha, que ý provehesca lo que aparegue de justícia, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [26 vots].

Gili: que, verificades les causes de suspites, se n'haurà rahó, ╪ [2 vots].

Ponces: que sien primer mirat per los advocats y, conegut de les suspites, se fassa aprés embaxada al bras militar, ╫╫ [4 vots].

Tornats mossèn Vivet y mossèn Montornès, referiren la delliberatió se ere assí feta; y que lo ecclesiàstich referí stave bé y lo militar que allí se tractarie lo que·s haurie de fer.

Vivet: que tots los brassos entenguen en la causa de suspites al·legades per lo ardiacha d'Oms, ┼ [1 vot].

15v// *Post prandium*

Vingué[110] lo promovedor ecclesiàstich y dix que en lo stament ecclesiàstich se havi[a] pensat que, perquè los negossis passassen avanat y no parassen, que serie bé se habilitàs lo dissabte y diumenge aprés dinar.

Ex post, magnificus Michael Bastida, civis Barchinone, presentavit in dicto stamento quandam in scriptis suplicationis cedulam.[111]

Frexenet: que·s veje per los advocats si lo dissentiment al·legat per lo síndich de Tortosa comprén o no que no·s lija la suplicatió de mossèn Bastida, ab la qual demana justítia de les oppresions diu li fan los deputats, e·u referèscan en lo present stament, ╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [31 vots].

Montornès: mossèn Montornès dix que stave y perseverave en son dissentiment; y axí, no consent que·s ligen les suplications del senyor Bastida, ╪ [2 vots].

Mossèn Gili: que·s[112] referesca al bras ecclesiàstich que molts o la maior part dels del present stament no han guanyat lo Jubileu, que per ço delliberen no sie habilitat lo[113] dissabte que ve, per poder confessar dissabte y combregar al diumenge, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [32 vots].

108 *A continuació, espai en blanc.*
109 *A continuació, ratllat,* de.
110 *Precedit de* Vingué.
111 *A continuació, ratllat,* infrascriptam.
112 *A continuació, ratllat,* ded.
113 sie feriat, *ratllat;* no sie habilitat lo, *interlineat.*

16r// Reportà lo promovedor del bras militar[114] que dit stament havie pensat y delliberat no se habilitàs lo[115] dissabte ni diumenge qui ve; y lo del real reportà als altres lo mateix.

Reportà aprés dit militar[116] com misser Cornet se abstenie ja de no entrevenir en lo negossi de la suplicatió de l'ardiacha d'Oms.

Referí lo promovedor ecclesiàstich que dit stament adherie a què no s'habilitàs dissabte ni diumenge de matí, però que s'habilitàs lo diumenge aprés dinar.

Divendres,[117] xii[118] de juliol

Vingué lo promovedor del braç militar, referint que aquell stament havie pensat convindrie molt sercar[119] lo libre se féu en les Corts passades de la compilatió de totes les Constitucions y Actes de Cort per sos títols, lo qual se trameté ja ab tota perfectió a sa magestat en los anys passats; y que assí se fassa les diligènties necessàries per sercar y trobar aquell.[120]

16v// *Excepto:*[121] Montornès.

Mossèn Christòfol Gill de Villoro y Christòfol Castelló, syndichs de Tortosa, digueren que, adherint.[122]

Retulit Jacobus Rondó quod, ex parte dicti stamenti, dixerat Christoforo Gill de Villoro, syndico Detruse,[123] *qui exiverat a dicto stamento sponte, quod rediret et intraret dictum stamentum, qui respondendo dixit,* que ell[124] no volie tornar perquè lo'n havien llansat. *Et quod iterum eum monuerit ut intraret dictum stamentum, et nichilominus non curavit nec voluit intrare dictum stamentum. Que omnia retulit dictus portarius in presentia omnium syndicorum predicti stamenti, prout retulit et fidem fecit idem portarius juratus.*

Presidens: que sie refferit als altres staments la causa per la qual lo present stament no passe avant y que·s specifique la causa,[125] ||||||||||||||||||||||||| [23 vots].

17r// Fonch feta embaxada per los embaxadors del braç militar, qui són,[126] deduhint y apportant una scriptura, la qual requeriren fos llegida en lo dit stament real, y que lo deduhit en aquella ho resolguessen de prompte, per lo que ere perill en la tardança, perquè ere negoci

114 *A continuació, ratllat,* com.

115 *A continuació, ratllat,* bras.

116 dit militar, *interlineat.*

117 *Precedit de* Die.

118 XIII, *corregit.*

119 que·s suplicàs a sa magestat vulle decretar, *ratllat;* sercar, *interlineat.*

120 *A continuació, ratllat,* ; y que se'n scrigués als diputats en Barcelona que tot lo que tinguessen en aquest particular, y còpia, y specialment la còpia del dit libre és y restà en dita Deputatió.

121 *Precedit de* Ihesus, Maria et Joseph nominibus humiliter invocatis.

122 *Frase inacabada.*

123 *En lloc de* Dertuse.

124 ell, *interlineat.*

125 y que·s speciffique la causa, *al marge esquerre.*

126 *A continuació, espai en blanc.*

de l'ardiacha de Homs, y per haver-hi dissentiment possat per lo syndich de Tortosa, no·s pogué provehir ninguna cosa en dita scriptura, jatsia sie llegida en dit stament.

Per fer dita embaxada foren nomenats misser Frexanet y mossèn Vilaplana, ╪ [2 vots].

Y tornats de dita embaxada, refferiren que eren estats als altres staments y·ls havien deduhit tot lo contengut de dita delliberatió.

Vingueren en dit stament Martí Joan Franquesa y misser[127] Puig, doctors del Real Consell, de part dels tractadors de sa magestat, refferint com sa magestat determinave de venir a la present sglésia per a nomenar los tractadors e oir y rébrer la supplicatió li han de presentar los tres braços per raó dels //17v// habilitadors de la present Cort; y que si impediment algú hi havie, volguessen allanar aquell per a què·s passàs avant en poder habilitar la dita Cort, que fins assí tant s'és dilatada.

Que·s refferesque als altres braços com lo present stament està a punt per a presentar la supplicatió als dels habilitadors, pus mossèn Montornès diu que lo seu dissentiment no·n comprén la habilitatió, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [25 vots].

Post prandium, dicto die

Convocato dicto stamento, exceptis duobus ultimis sindicis Dertuse et Coll, sindico Balagarii, Pratorum Regalium, Puignau, Argillers. Et tractaretur super progressu presentis Curie[128] *et presentatione supplicationum faciendorum regie magestatis, Montornès, sindicus primus Dertuse, dixit*[129] *dissentimen[tum]*[130] *sindicorum Dertuse positum non fuisse nec esse positum ut negotia progressus*[131] *presenti stamenti et*[132] *Curie impediantur,*[133] *imo intentionis eorum esse ut presens stamentum possit progredi ad negotia presentis stamenti dirigenda.*

Vingué lo promovedor militar, deduhint que, per causa de passar avant los negocis de la present //18r// Cort, que dit stament havie més avant d'esta nit de l'acostumat, perquè si sa magestat ve en dita sglésia los trobe; que altrament, no venint, estigue habilitada la hora a l'acostumat, y que dit stament exorte a dit stament real per a què vulle fer lo matex.

Que sie habilitada la hora com los és estat deduhit per lo promovedor militar, ╪╪╪╪╪ ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [33 vots].

Vivet: que no sie habilitada la hora fins ha tant se sàpie si tenen amanides les supplications per a sa magestat, ╪ [2 vots].

Franciscus Agulló de Bellvehí.[134]

---

127 *A continuació, espai en blanc.*

128 *A continuació, ratllat,* et ut suplica.

129 *A continuació, ratllat,* suum.

130 *A continuació, ratllat,* suum.

131 *A continuació, paraula il·legible ratllada.*

132 *A continuació, repetit,* et.

133 *A continuació, ratllat,* j.

134 Franciscus Agulló de Bellvehí, *al marge dret.*

Dictus Bastida retulit que ell havie refferit als altres braços com en lo present stament[135] o bras havien habilitada la hora com per lo stament militar los ere estat exortat.

Venit promotor militaris, refferens que per haver renunciat lo offici de habilitador, per lo qual ere estat extret[136] mossèn[137] Joan Burguès y de Sso, donant justes causes[138] per les quals se li hagués de admettre dita renunciatió, se li és estada admesa[139] y se ha feta nova[140] electió y nominatió[141] de la persona de mossèn Francesch Agulló de Bellvehí.

Venit promotor ecclesiasticus et retulit que en dit estament eren stades[142] elegides persones per a tractar ab los tractadors per haver-se de donar les supplications ha sa magestat y dit braç exortave al present volguessen fer lo matex.

18v// Que·s torne resposta[143] als braços ecclesiàstich y militar,[144] deduhint que estan promptes per a tornar resposta als trectadors per donar les supplications ha sa magestat, ||||||||||||||||||||||||||||||| [30 vots].

Mossèn Çarrovira: que sie tornat resposta a l'un braç y a l'altre, |||||||| [8 vots].

Venit promotor ecclesiasticus et dixit que·s habilitassen los dies de les festes y diumenges, entenent que demà y demà passat no se entén y que en los altres dies de festes colents sols lo després de dinar y en los feriats tots los dies.

Venit promotor militaris et dixit que lo stament militar, desijant passar lo negoci avant: per les supplications donar ha sa magestat,[145] lo vezcomte de Rochabertí, Francesch Joan de Tamarit, Gaspar de Ponç.

Per a millorar les posades: Don Pedro Clariana, misser Joan Cella, Hierònym Cassador.

19r// *Et rediens dictus Bastida ab aliis stamentis ad que*[146] *missus fuerat, retulit* que ell havie refferit al braç ecclesiàstich que·s tornàs la resposta[147] als tractadors per fer venir ha sa magestat per poder-li donar les supplications, y açò si·s farie per los promovedors o per persones eletes; y lo matex refferí al braç militar.

Venit promotor ecclesiasticus et dixit[148] que anassen ha tornar la resposta los promovedors als tractadors perquè fassen venir sa magestat, per a poder-li donar les supplications.[149]

---

135 *A continuació, ratllat,* havie.

136 per lo qual ere estat extret, *al marge esquerre.*

137 *Precedit de* don, *ratllat.*

138 *A continuació, ratllat,* per la renúncia de aquell se li admetté.

139 per les quals ... estada admesa, *al marge esquerre.*

140 nova, *interlineat.*

141 y nominatió, *interlineat.*

142 sien, *ratllat;* en dit stament eren stades, *interlineat.*

143 *A continuació, ratllat,* als tractadors de sa magestat per presentar les sup.

144 y militar, *al marge esquerre.*

145 donar ha sa magestat, *interlineat.*

146 quibus, *ratllat;* ad que, *interlineat.*

147 *A continuació, ratllat,* als per los tractadors o per persones eletes; quant si·s tornarie per do, per les supplications de sa magestat y que lo matex havien refferit al braç militar.

148 *A continuació, ratllat,* res.

149 *A continuació, ratllat,* per do.

Venit promotor[150] *stamenti militaris et retulit se dictum estamentum adherere cum ecclesiastico* a què·s habiliten les festes de manament després de dinar; en los altres emperò[151] dies, abans y després dinar, no entenent demà ni demà passat.

Anaren los tres promovedors als tractadors per a dir-los de part dels tres estaments[152] que estaven promptes per a donar les supplications ha sa magestat, sempre que servey li fos.

19v// *Die lune, xv mensis julii, anno a nattivitate Domini mdlxxxv*

Algaró.
Mossèn Coll de Balaguer.
Puignau de Coplliura.
Argilés.

Comparuit Joan Onoffre Ortodó, Puigcerdà, jurà en forma.

Et cum per dictum Bastida peteretur ut legerentur supplicationes per eum jam alias oblate, Christoforus Gill de Villoro, syndicus Dertuse, dixit quod stabat et perseverabat in dissentimento jam alias posito die XII° julii proxime elapso.

Et dictus Bastida, in continenti, dixit per me, notarium infrascriptum, scribi et continuari in hec verba, que cum ab eius ore proferebantur scripta et continuata fuerunt in hec verba: que per quant la dettentió que fan los syndichs de Tortosa a les supplications que per mi són estades presentades en aquest braç, les quals primer són estades passades per los braços ecclesiàstich y militar y en aquelles sien estades fetes les decretations //20r// que ab elles appar, y perquè la tardança és molt danyosa perquè és molt gran dany de la Generalitat y de mi y de altres que estan adherits ab lo procurador fiscal de dita Generalitat, protesto contra dits syndichs, axí en nom de syndichs com en nom llur propri, de tots danys, interessos y despeses y de qualsevol altres coses lícites y permeses de protestar, per quant ells en dit nom han dexades passar altres supplications[153] y altres coses consemblants en aquelles,[154] com sie contra tota justítia y rahó y supplicatió ha estos senyors del braç real que sie feta la provisió ha daquelles que de justícia sia request.

Et dictus Christoforus Gil, dicto nomine, dixit que, dissentint lo contra d'ell y de sos consíndichs protestat, protesta contra dit mossèn Bastida la iniúria irrogada a la ciutat de Tortosa y dels danys e perjudicis que lo dit mossèn Bastida causa en impedir de fet que dita ciutat de Tortosa no sie desagraviada en sa pretenció de seure, essent estada primera en demanar dit desagravi, la estima de la qual iniúria y danys[155] se reserva en son cas y

150 *A continuació, ratllat,* m.
151 *A continuació, ratllat,* estaments.
152 *A continuació, ratllat,* per a dir-los.
153 *A continuació, ratllat,* cons.
154 de tots danys... en aquelles, *al marge esquerre.*
155 y danys, *interlineat.*

lloch; estant sempre en lo dissentiment posat, no consentint que en perjudici de aquell se fasse res en contrari.

Tàrrega y Caldes, Manresa y Camprodon, Vilafrancha, Perpinyà.

20v// *Et dicti syndici Barcinone per organum magnifici Michaelis Çarrovira dixerunt cesse* ésser ver que per los syndichs de la ciutat de Barcelona ni per algú de aquells en particular se haje fet ni procehit de fet en acte algú contra dits syndichs ni ciutat de Tortosa, com sie ver y cert que tots los procehiments y provisions fins assí fetes se són fetes consistorialment per lo present stament, jurídicament, justament procehint, segons tenen de costum, ans bé és ver y cert que quant alguns debats se són seguits, són estats procurats o moguts per part dels syndichs de dita ciutat de Tortosa voluntàriament, de hont se ha seguit impediment o impediments en lo discurs y progrés de la present Cort, en dany o iniúria axí en general com en particular dels syndichs de la ciutat de Barcelona, dels quals proteste en son cas y lloch haver-ne recors. Requerint, etc.

Et dictus Christoforus Gill de Villoro dixit que, denegades les coses *ex adverso* deduhides, està y persevera en lo protestat y dissentit.

Vingué lo promovedor militar, referint com, per via de pensament, havien allí pensat fóra bé se enviàs a diputats que enviassen los memorials dels agravis que ab diverses embaxades havien enviades a sa magestad y lo que de aquelles resulta; més, que preparen y envien lo Balans del General; més, que envien còpia del libre de les Constitucions compilades, del qual se presentà còpia a sa magestat per orde de les Corts passades.

Lo promovedor ecclesiàstich referí dit stament havie pensat lo matex, aiustant que envien també lo libre se diu Ferrando Paga.

21r// *Quaternus secundus*.[156]

Sia representat als braços que lo recors interposat per lo ardiaca Homs sia admès per la Cort *ad effectum de quo supplicatur*, ço és, que·s veje per la Cort si lo dit ardiaca és agraviat ab lo manament de conferir-se a la ciutat de Barcelona, en la casa de la Deputació; y en cars apparega que dit ardiaca reste agraviat per dit manament, sia desagraviat per la Cort. Altrament, parent no ésser agraviat, vaje dit ardiaca ha Barcelona i·s presente davant dels diputats, conforme li és estat manat. Y attès que de[157] dit manament ha recorregut a la Cort y per dita Cort, posant lo negoci en consulta, li és estat admès dit recors, no sia per dit manament exequutat en la pena de dos mil ducats ni altra. Entès, emperò, que hans de totes coses dit ardiaca Homs preste de nou cauctió idònea *cum fideiussoribus* dins tres dies primer vinents[158] *de judicato solvendo*, sens taxatió alguna de temps, no obstant lo termini de la visita fos acabat per Capítol de Cort, ans bé dure dita cauctió tot lo temps durarà la vesita.

Vingué lo syndich de Pu[i]gcerdà.

Lo vezcomte de Rochabertí diu que se adherex al vot y parer dels advocats y que, ans de totes coses, dit ardiacha Homs preste la cauctió; y que, per quant ha refferit lo

156 *A continuació,* Ihesus, Maria, Joseph nominibus. Muy magnífico señor. *Al marge esquerre,* A la muy magnífica.

157 de, *interlineat.*

158 dins tres dies primer vinents, *al marge esquerre.*

promovedor de aquest braç que en lo braç real hi haurie impediment per rahó de algun dissentiment y no effectuant-se ab brevedat lo parer dels advocats //21v// y protestatió de dita cauctió hi haurie perill en la tardança, se envie ab embaxada de aquest braç al braç real per a què alse lo dissentiment per aquest effecte; hi se done de dites coses relatió al braç ecclesiàstich per a què se fasse lo matex.

Syndici Dertuse amoverunt eorum dissentimentum quo ad effectum tantum legendi et decretandi supplicatione producta per dictum[159] *Bestida et suplicatione d'Oms,*[160] *et scribendum deputatis relata per alios stamentos dicto brachio. Testes portarius et Mir.*

Fuerunt lecta supplicationes Michaelis Bastida et fuerunt decretate prout in aliis stamentis.

Fecerunt etiam relationem advo[ca]ti de eorum voto circa negotium archidiaconi d'Oms et ibi fuit decretum prout in aliis stamentis.

Vingué lo promovedor militar, havien pensat serie bé y molt convindrie se scrigués als deputats envien lo libre de les Constitucions compilades, del qual se envià còpia a sa magestat; més, que preparen y envien[161] lo Balans del General; més, los memorials dels agravis fets al General y particularment dels que·s féu embaxada a sa magestat.

Lo promovedor ecclesiàstich referí lo matex, y que·s trametès per lo libre Ferrando Paga.

22r// Que·s referesca als altres staments com lo present stament no passa avant a causa del dissentiment dels síndichs de Tortosa, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Vingué ans[162] don Joan Burguès y de Ço, deduhint comptes de ser stat elegit en habilitador del bras militar, havie renuntiat dit chàrrech a causa de algunes altercations allí mogudes, y com aquelles[163] entengués no passaven com alguns pretenien, havie enviat a Barcelona, als diputats, per a què li enviassen certificatòria de les coses ell demanava, la qual se li ha enviada; suplicava per ço fos legida en lo present stament; y que si ell havia renunciat, sols ere per no impedir ni detenir que les suplications dels habilitadors lexassen de presentar-se a sa magestat.

Venit promotor estamenti ecclesiastici et retulit que·s[164] parle ab los tractadors per a què parlen ab sa magestat, deduhint-li com tots los tres braços estan conformes per a donar les supplications; y ha dita causa se pugue passar avant.

President: que·s adherexen al vot dels advocats ab lo de l'ardiaca d'Oms, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [27 vots].

President: que·s digue per los 4 caps han deduhit los altres staments als diputats de Cathalunya, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [33 vots].

Vilaplana:[165] que·s envie ha serchar lo que·s demane als diputats, exceptat lo llibre de Ferrando Paga, ┼┼ [2 vots].

---

159 *A continuació, interlineat i ratllat,* domi.
160 et suplicatione d'Oms, *interlineat.*
161 y envien, *interlineat.*
162 *Paraula il·legible ratllada;* ans, *interlineat.*
163 *A continuació, ratllat,* ere.
164 *A continuació, ratllat,* tracta.
165 *Precedit, al marge esquerre, de* Excepto lo, *ratllat.*

22v// Aprés, vingué misser Martí Joan Franquesa y dix de part del compte de Miranda y dels altres tractadors com aprés dinar a les sis hores s'era sa.[166]

Que habilitessin la hora tan quant sa magestat starie en la sglésia.

Post prandium

Legit lo memorial de les fermances[167] de l'ardiacha d'Oms, dellliberà lo stament real que millore les fermances layques y que no·n sien rebudes ningunes de ecclesiàstiques.

Venit promotor ecclesiastici et retulit que lo estament ecclesiàstic ha habilitat per avuy les hores per a tant quant sa magestat estarà en la sglésia per donar-li les suplications se servesque en nomenar habilitadors.

Venit promotor militaris et retulit idem quod supra.

┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].

Lo stament real donà licèntia a Jaume Rondó, porter del stament real,[168] que durant la absèntia sua e ocupations a ell molt necessàries y en dit stament deduïdes, puga en son lloch servir[169] Joan Sengenís, sinter, ciutedà de Barcelona, per dit Rondó presentat al present stament, durant lo beneplàcit del present stament.

23r// Referí lo promovedor ecclesiàstich que havien pensat que, quant se presentaran les suplications dels habilitadors a sa magestat, se li suplique que sie de son real servey que la nominatió fahedora per sa magestat en habilitadors sien persones de les quals no·s púgan dar notables[170] quexes,[171] axí en comú com en particular

E[172] entès dit pensament, que lo reverendíssim de Girona particularment advertesca al compte de Xinxón que sa magestat sie servit de no anomenar en habilitadors persones de les quals se tinguen notables quexes y se li anomenen la persona per dit senyor bisbe[173] abans de[174] anar a sa magestat per a dar les suplications, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [30 vots].

La forma de la embaxada.

166 *Frase inacabada.*

167 *A continuació, ratllat,* delliberà.

168 *A continuació, ratllat,* [...] per la causa tant justa per ell deduïda, deduhides, y que en lo entretant servesca,

169 que durant les... en son lloch servir, *al marge esquerre.*

170 notables, *interlineat.*

171 *A continuació, ratllat,* contra d'ells.

172 *Precedit de* Vingué dit p.

173 per dit senyor bisbe, *interlineat.*

174 *A continuació, ratllat,* dar.

Die martis,[175] *xvi mensis julii, anno a nattivitate Domini mdlxxxv*

Convocato et congregato stamento seu brachio regali, etc.

Discretus Benedictus Monjo, notarius et syndicus Talarni, amovit et amovere se dixit eorum dissentimentum[176] *durante eius absentia. Testes sunt portarius et Mir.*

23v// Presidens: que·s decrete la supplicació de mossèn Bastida conforme lo braç militar, ||||||||||||||||||||||||||||||||| [33 vots].

Fuit lecta suplicatio magnifici Michaelis Bastida et dictum stamentum adhesit stamento militari.

Fuit ex post facta embassiata tractatoribus ut meliorentur aposenta tandum.

Promotor stamenti ecclesiastici retulit ut provideatur titulus dominis tractatoribus.

President: que·s comunique ab lo compte de Xinxón per a què entenga y sàpia de sa magestat lo títol serà servit se done als tractadors, adherint en açò ab lo stament ecclesiàstich, || [1 vot].

Frexanet: que,[177] havent-se de consultar ab sa magestat,[178] que no sie per medi del compte de Xinxón, sinó per lo prothonorari; y que mossèn Bastida ó tracte ab lo prothonotari, ||| [3 vots].

Vivet: que se ha entès la voluntat de sa magestat que·s mire per ço y entenga lo títol se'ls donà en les Corts passades y se'ls done aquell, que és «il·lustríssims», ||||||||||| ||||||||||||||| [27 vots].

24r// Vingué mossèn Costa, scrivà de manament, demanant de part del vicicanseller y altres habilitadors de sa magestat que los habilitadors dels brassos vagen allí a prestar lo sagrament.

Que·s conferesca ab lo prothonotari.

Jorba: que·s spere la resolutió del braç [militar] lo títol se ha de dar als tractadors, || [2 vots].

Dicta die, post prandium

Connvocato, etc Add [...] *Puigcerdà et Serreal, qui fuerunt presentis. Absentes* Arbós,[179] Coll falta de Baleguer, Caldes, Talarn.[180]

Venit Joannes Alió, syndicus de Regali, qui juravit prout alii, etc.

Venit promotor militaris, retulit que lo sagrament y homenatge que se ha pres per lo regent Terça als habilitadors, no podia per ésser acte judicial.

Lo jurament en poder del canceller.

---

175 martis, *interlineat.*

176 *A continuació, ratllat,* quo ad effectum tantum.

177 *Precedit de* Del mateix, *ratllat.*

178 lo compte de Xinxón, *ratllat;* sa magestat, *interlineat.*

179 *Precedit de* Falta Tortosa, *ratllat.*

180 *A continuació, ratllat,* senyor don.

Que per quant lo jurament y sagrament y homenatge pres y exhigit[181] als habilitadors no s'és fet en la forma acostumada, que se'n done part als altres braços per a què se remedie, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Del matex, ab què se done rahó als habilitadors, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

24v// *Bernardus Macip, scriba mandati;* lo senyor vi[ce]canceller, doctors del Consell Supremo y habilitadors elegits per sa magestat staven sperant los habilitadors del present bras gran estona havia, y que ja altra volta los havien enviat dir lo matex y no eren vinguts; y que per ço lo enviaven a ell, dit Macip, advertint-los que, no venint, passarien avant sens ells, com tenen acostumat.

Que vage lo senyor Bastida als habilitadors, ┼ [1 vot].

Que·y vagen los promovedors del militar y real als habilitadors, que dits brassos stan tractant de coses concernents a la habilitatió, y que ab prestesa se resolran, ┼┼┼┼┼┼ [6 vots].

Canceller, Terça, Quintana, Cordelles, Gassol, Gort, Franquesa, Puig, Paguera.[182]

Anaren aprés los promovedors militar y real als habilitadors, que tenien necessitat de tractar ab les persones[183] dels habilitadors, y que promptament procurarien desp.[184]

Més, fonch referit que los[185] tres[186] promovedors anassen als tractadors per a què se'ls donàs còpia de les tres decretations foren ahir fetes per sa magestat a les tres suplications que ahir li foren presentades per los brassos per la nominatió dels habilitadors.

25r// E tornat lo promovedor de dit bras, referí com los tres promovedors havien parlat ab los tractadors y dit lo que assí se'ls here acomenat, y que·ls havien dit «vostres senyories illustríssimes»; y·ls digueren que com los tres tractadors haguessen ahir apunctat en què les tres supplications se havien de portar e·s presentaren ahir a sa magestat fos ab la matexa forma de les Corts passades, y que si les decretacions farie sa magestat serien les matexes de dites coses; y hagen vist vuy que lo homenatge[187] havie[n] de prestar los habilitadors los havie rebuts lo regent misser Terça del Concell Supremo, contra la forma en les altres Corts passades, que·l havie rebut lo regent lo Cancelleria de Catalunya.

Vingué lo promovedor militar y digué que lo dit stament havia delliberat que als dits tractadors se'ls [done] llur títol «il·lustríssims senyors» y en lo discurs [de la pràctica] «vostres senyories» a ssoles, y no «vostres senyories il·lustríssimes», com havien pretès lo ecclesiàstich; y que, conforme a la voluntat [de sa magestat, no se] havie de innovar en açò cosa nova; y que axí sols s'havie de dir a dits tractadors en lo progrés de la pràctica «vostres senyories» a ssoles, sens dir «il·lustríssimes».

181 y exhigit, *al marge esquerre.*

182 Canceller, Terça, Quintana, Cordelles, Gassol, Gort, Franquesa, Puig, Paguera, *al marge esquerre.*

183 *A continuació, ratllat,* anaren ahir ab embaxada a sa majestat per a [...] y que en lo que més promptament procurarien.

184 *Frase inacabada.*

185 *A continuació, ratllat,* tra.

186 *A continuació, ratllat,* tractadors.

187 jurament, *ratllat;* homenatge, *interlineat.*

25v// DIMECRES, XVII DE JULIOL, MDLXXXV

Convocat lo bras real en lo lloch y forma acostumat.

Falten: hu de Balaguer, altre de Copliure, los dos de Talarn, lo derrer de Tortosa y lo de Argellers.

Puigcerdà, Serreal.[188]

Lo promovedor militar referí que les fermances de l'ardiacha d'Oms no havien encara fermat, que se li digua per ço que dins breu termini fes fermar.

Lo promovedor ecclesiàstich referí que lo dit stament adherie al[189] títol donat als tractedors, que se'ls digués «il·lustríssims senyors» y en discurs «vostres senyories».

Y que prengués Felip Soler per fermança en lloch de mossèn Mullola.

Que se prenga per fermança Felip Soler, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [32 vots].

JORBA: que· ý consenten los altres fermaments, ┼ [1 vot].

Los síndichs de Tortosa alsaren llur dissentiment per a les coses demunt dites.

Que vegen los advocats y referesquen, conforme a la decretació del bras militar [...]; fa insertar la suplicació de dit misser Cella, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼ [35 vots].

Vingué lo promovedor ecclesiàstich solicitant la ambaxada fahedora als tractadors per lo dels posentos.

26r// Fermances de l'ardiacha d'Homs: lo senyor Honofre Ferrer, donzel; lo senyor Sabastià Costa, notari real; lo senyor Bernat Macip, notari; lo senyor Joan Sala, notari; lo senyor Joan Baptista Mullolla, notari; lo senyor Gabriel Alzina, notari.

A XV de juliol MDLXXXV, lo senyor ardiaca d'Homs nomenà y presentà al stament eclesiàstich les sobredites fermances per a obligar-se, conforme a la deliberació dels tres staments; y foren admeses y manaren que·s rebés la ferma d'elles y del principal. *Scriba stamenti eclesiastici, Joannes Baptista Mullola, notarius.*

Dit die, lo senyor ardiacha Homs nomenà y presentà al stament militar les sobredites fermanses, e fonch provehit comforme la provisió feta per lo stament ecclesiàstich lo die present. *Scriba stamenti militaris, Joannes Sala, notarius, et pro eo Philipus Soler.*

Dit die, en lo bras real fonch presentat dit memorial de fermances y fonch provehit lo mateix que en los altres staments lo die present. *Cellers, scriba brachii regalis.*

26v// *DIE MARTIS, XVI JULII, MDLXXXV*

A XVII de dit, en lloch de dit Mullola, donà Felip Soler; delliberà lo bras real que aparexie bé que firmàs dit Soler.

---

188 Puigcerdà, Serreal, *al marge esquerre.*

189 *A continuació, ratllat,* a la nominatió.

Testes firme reverendi domini Rafaelis d'Oms, archidiaconi, principalis, et Joannis Sala et Onofrii Ferrer,[190] *fideiussorum, sunt*[191] *Onofrius Cho et Joannes Vidal, virgarii dominorum conciliariorum.*

Testes firme.

Testes firme dictorum Macip, Costa et Olzina, fideiussorum, qui firmarunt dicta die in dicta ecclesia beate Marie Montissoni, sunt Onofrius Cho, Joannes Vidal, virgarii, magnifici consiliarii civitatis Barcelona, et Salvator Mir, junior, notarius ville Tarrage.

Testes firme dicti Filipi Soler, fideiussoris, qui firmavit XVII die predictorum mensis et anni, sunt Anthonius Molines ville de Cruïlles, et Joannes Santgenís, portarius dicti brachii.

26r bis//[192] Sia representat als brassos que lo recors interposat per lo ardiaca Homs sia admès per la Cort *ad effectum de quo supplicatur*, so és, que·s vege per la Cort si lo dit ardiaca és agraviat ab lo manament de conferir-se a la ciutat de Barcelona, en la casa de la Deputació; y en cars aparegua que dit ardiaca reste agraviat per dit manament, sia desagraviat per la Cort; altrament, aparent no ésser aggraviat, vage dit ardiaca a Barcelona y·s presente devant dels diputats, conforme li és estat manat. Y attès que de dit manament à recorregut a la Cort y per dita Cort, posant lo negoci en consulta, li és estat admès dit recors, no sia per dit manament executat en la pena de 2.000 ducats ni en altra; entès, emperò, que ans de totes coses dit ardiaca Homs preste de nou cautió idònea dins tres dies propvinents *cum fideiussoribus de judicato solvendo*, sens taxació alguna de temps, no obstant lo termini de la visita fos acabat per Capítol de Cort, ans bé dure dita cautió tot lo temps durarà la visita.

Lo bescompte de Rochabertí diu que se adherex al vot y parer dels advocats y que, ans de totes coses, dit ardiacha Homs preste la caució; y que, per quant ha referit lo promovedor de aquest bras que en lo bras real y haurie impediment per rahó de algun dissentiment y, no effectuant-se ab brevedat lo parer dels advocats y prestació de dita caució, y haurie perill en la tardansa, se envie ab embaxada de aquest bras al bras real per a què alse lo dissentiment per aquest effecte y se done de dites coses vagen al braç ecclesiàstich per a què se fasse lo matex.

La major part s'és adherit en aquest vot.

26v bis// Sobre lo negoci del senyor[193] ardiaca Homs, referida per los embaxadors del bras militar *die 12 julii 1585, in processu.*

Ego, Raphael d'Oms, archidiaconus maior ecclesie Tarraconensis, quia pro parte[194] *admodum reverendi*[195] *et magnificorum deputatorum Cathalonie fuit michi mandatum quatenus, ad penam bis mille librarum, monete barchinonensie, me conferrem ad civitatem Barchinone, a quo quidem mandato fuit per me apellatum ad brachia presentis Curie. Et*

190 et Onofrii Ferrer, *interlineat.*

191 *A continuació, repetit,* sunt. *Ratllat,* Joannes [...].

192 *Full solt, plegat per la meitat i cosit.*

193 dels advocats, *corregit.*

194 per magnificum, *corregit;* parte *interlineat.*

195 reverendum, *corregit.*

quia per advocatos trium[196] *brachiorum fuit consultum eisdem brachiis quatenus dictus recursus admiteretur, dum tamen ego prestarem prius de novo cautionem cum fideiussoribus de*[197] *solvendo quicquid judicatum*[198] *fuerit per*[199] *vos, dictos dominos deputatos, de consilio magnificorum assessorum, me obligatum fore infra tres; quare, volens*[200] *quod per dicta tria brachia fuit decretum operis per effectum adimplere, gratis etc., convenio et promitto vobis, dictis admodum reverendo et magnificis dominis deputatis Cathalonie, licet absentibus, et notario, etc., quod totum id quod per vos, dictos dominos deputatos, de consilio magnificorum vestrorum assessorum, fuerit declaratum et judicatum me solvere debere et obnoxium fore, totum id quicquid et quantum fuerit, dabo et solvam vobis*[201] *termino ac modo et forma in sententia inde ferenda continendis, sine dilatione, etc., missiones, etc., credatur, etc. Et dono vobis in fideiussores* //27r// *Onofrium Ferreres, civem Barchinone; Sebastianum Costa, notarium, et*[202] *Bernardum Macip, scribas mandati; Joannem Sala, notarium Barchinone, Gabrielem Alsina et Philipum Soler, notarios, cives Barchinone, et quemlibet eorum in solidum, qui mecum et sine me ad premissa per me promissa firmiter teneantur. Ad hec, nos, dicti fideiussores, laudantes et acceptantes in nos onus dicte fideiussionis, convenimus et bona fide promitimus vobis, dictis multum magnificis dominis deputatis, quod una cum dicto nostro principali et sine eo firmiter tenebimur ad premissa omnia et singula per dictum reverendum principalem nostrum*[203] *vobis desuper promissa. Et pro predictis omnibus et singulis attendendis, tenendis, complendis et inviolabiliter observandis nos, tam principales quam fideiussores, obligamus omnia et singula bona*[204] *et personas nostras et cuiuslibet nostrum in solidum tanquam pro debitis fiscalibus et regalibus. Renunciantes beneficio novarum Constitutionum et dividendarum et cedendarum actionum, epistole divi Adriani et Consuetudini Barchinone loquenti de duobus vel pluribus in solido se obligantibus et omnes foro proprio, submittentes nos ex pacto foro vestro, dictorum dominorum deputatorum et foro honorabili vicarii Barchinone et seu alterius curie ecclesiastice et secularis, cum facultate variandi et omnes omni alii juri, rationi et consuetudini premissis obviantibus.*[205] *Et juramus, etc. Ceterum, obligamus nos, dictus principalis et fideiussores, personas et bona nostra et cuiuslibet nostrum in solidum, videlicet, ego, dictus principalis, etiam in pleniori forma camere apostolice; et nos, dicti fideiussores, firmamus scripturam sub pena tercii in libro terciorum curie dicti vicarii Barchinone. Ad quas firmandas constituimus, videlicet, ego, dictus principalis, omnes scribas Curie romane et eorum quemlibet, et nos, dicti fideiussores, omnes scribas curie dicti vicarii Barchinone et quemlibet eorum in solidum. Testes firme.*

196 trium, *interlineat.*
197 *A continuació, ratllat,* judicato.
198 quicquid judicatum, *al marge esquerre.*
199 *A continuació, ratllat,* dictos.
200 *A continuació, ratllat,* quod per dicta tria brachia fuit decretum de.
201 *A continuació, ratllat,* termino vi.
202 *A continuació, ratllat,* scriba mandati.
203 nostrum, *interlineat.*
204 *A continuació, ratllat,* nostra et.
205 *A continuació, ratllat,* etiam.

28r//[206] Lo promovedor[207] militar referí que no·s[208] aparexie al stament militar se fes la ambaxada als tractedors per lo de les posades fins haguessen tornada resposta los dits tractedors del que ahir se'ls consultà.

Que·s adhereix ab lo militar que no·s fassa la ambaxada als[209] tractedors fins los sie tornada la resposta per los dits[210] tractadors en lo que ahir los fou deduhit; y digueren que·ls tornarien resposta, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [33 vots].

Lo prothonotari de sa magestat vingué de part dels tractadors, tornant resposta a la embaxada allí los feren los tres promovedors,[211] pretenent que lo sagrament y homenatge los habilitadors prestaren ahir en mà de misser Terça se havie de prestar en mà del regent de Catelunya; y que dits tractadors o havien tractat ab sa magestat y que sa magestat desijava en tota cosa[212] conservar los exemplars y orde passat tinguts en altres Cort[s]. Segueren a[213] dit prothonotari a la mà dreta del president, junct a ell.

Que·s vegen les decretations passades fetes a les suplications posades per sa magestat y altres exemplars, y lo que més avant se troberà es comunique ab los altres brassos per a poder mostrar y deduhir aquells a sa magestat, [0 vots].

Que los advocats del present stament, ab los altres, vegen, miren y apuncten los exemplars passats y lo que més avant troberan convenient,[214] y que referesquen al stament, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

28v// ***Post***[215] ***prandium***

Que quiscun bras tingués uns volums de totes les Constitucions.

Altre libre dels Capítols de Cort.

Que·s amostren los capítols que en les Corts passats se trassaren y no vingueren.

Venit in dicto stamento promotor militaris, refferens que[216] serie bé amostrasen los exemplars ab un advocat de quiscun braç y una persona tercera que apportàs los libres, perquè més prest se resolgués lo negoci.

Referiren los advocats que des de l'any quinse ensà, en les Corts se són celebrades per los[217] reys y senyors nostres, se trobe que los sagraments y homenatges se són senpre prestats en poder del regent la Cancelleria.

---

206 *Pàgina anterior, foli 27v, en blanc.*
207 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich.
208 *A continuació, ratllat,* fes la.
209 *A continuació, ratllat,* tracta.
210 dits, *interlineat.*
211 *A continuació, ratllat,* aserca de què.
212 *A continuació, ratllat,* dar.
213 a, *interlineat.*
214 *Interlineat i ratllat,* convenir.
215 *Precedit, al marge esquerre, de* A l'il·lustre. A la illustre mi señora.
216 *A continuació, ratllat,* en dit stament ecclesiàstich, militar, no·s; *i repetit,* que.
217 *A continuació, ratllat,* senyors.

Que, adherint ab lo bras militar, és de parer que los tres promovedors, ab un advocat de quiscun stament y ab los libres dels exenplars, per una persona tercera[218] sien amostrats als tractedors.[219]

29r// FREXENET: del parer del senyor president, ab què per ara no ý vagen los advocats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [35 vots].

Adheriren dit stament ab lo bras militar que sie enviat y tramès als deputats que trameten volums de Constitutions y volums dels Capítols de Cort y los capítols que en les Corts passades se presentaren a sa magestat y no foren decretats.

Venit promotor[220] *militaris, etc,* que se adherexen y conformen al present braç real, ço és, que no vagen los advocats ab conpanyia dels promovedors, hacercha se ha del tractar ab los tractadors de sa magestat sobre la receptió del sagrament y homenatge pres als habilitadors.

Referí lo promovedor[221] del present stament com, ab los altres, eren anats als tractadors[222] y·ls havien referits los exemplars des de l'any XV ensà.

29v// *DIE XVIII, MENSIS JULII, ANNO A NATTIVITATE DOMINI MDLXXXV*

Convocato et congregato stamento regali in loco, modo et forma assuetis.

Fou[223] legida la minuta de les lletres[224] per als deputats que envien los agravis, Constitutions y Capítols del General y lo original de les Constitucions[225] co[m]pilades, y les quals faran insertar quan sien fermades dels tres presidents qui les acostumen de fermar.

Referí lo president que lo prothonotari li havie dit de part dels tractadors que desijaven veure les letres[226] que los promovedors ahir los aportaren per veure los exemplars se'ls exhibiren.

Que vage lo notari del stament ecclesiàstich als[227] tractedors ab los processos hont són los exemplars se'ls mostraren ahir y que se'ls comunique, sens dexar-los de vista, ┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [35 vots].

---

218 *Paraula illegible ratllada;* tercera, *interlineat.*
219 *A continuació, un sol vot ratllat.*
220 *A continuació, ratllat,* rei.
221 *A continuació, ratllat,* com.
222 promovedors, *ratllat;* tractadors, *interlineat.*
223 *Precedit de* Foren llegides les minuta, *ratllat.*
224 *A continuació, ratllat,* per sa.
225 *A continuació, ratllat,* de.
226 *A continuació, ratllat,* dels qui·ls.
227 *A continuació, ratllat,* promovedors.

30r// *Post prandium, dicto die*

Convocat lo stament en la forma acostumada.

Presidens: que sien fets traspontins y respalleres per los banchs que no tenen respalleres, per lo que[228] estan lo syndichs mal acomodats; y del notari, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [25 vots].

Venit promotor stamenti militaris, refferint que dit stament se conforme ab los staments ecclesiàstich y real en què lo notari apporte los llibres als senyors tractadors.

Vingué embaxada del braç ecclesiàstich, en l[a] qual vingueren lo abat Puig de la Real y lo canonge Masdemunt, reportant los agravis los fan los deputats del General de Aragó[229] sobre extorquir-los demasiats drets de propri ús de entrada y exida.

President: que sie refferit al braç militar lo pensament de l'ecclesiàstich perquè se tracte ab los braços de Aragó les[230] oppresions los fan pagar les guardes de les provisions de propri ús, ╫╫╫╫╫ [6 vots].

Advertint que ja y ha capitolació feta en les Corts passades, com se advertesque abans.

30v// Algaró: que lisament adherex a l'ecclesiàstich, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [24 vots].

Venerunt Homs,[231] *embaxiatores stamenti ecclesiastici,* que satisfarie que als tractadors, per lo que lo[232] Cort [los] ha molt ha menester, se'ls donàs «senyories il·lustríssimes» y no «senyories» ha soles, com se ere determinat.

Que vajen ha fer la embaxada als braços de Aragó mossèn Montornès y mossèn Algaró.

Foren tramesos mossèn Montornès y mossèn Algaró per a què vagen al stament ecclesiàstich, com han adherit adaquell, hasercha de les opresions fa lo General de Aragó.

Vingueren lo senyor de Ceró y lo senyor de Rodonyà, ab embaxada del stament militar, y digueren que havien oyt lo pensament del stament //31r// ecclesiàstic, y que sobre d'ell se havie delliberat que fos mirada la capitulació se féu en les Corts passades, y que si en aquella se feie agravi o accesos hasercha de la exactió drets[233] de les provisions, se'n donàs part als braços del Regne de Aragó; y essent cosa pocha, que no·ls sie dit res, perquè no apparega que volem gràcia de pocha cosa.

Presidens: que se adherex ab lo bras militar que sie mirada primer la concòrdia, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [24 vots].

228 *A continuació, repetit,* lo que.
229 *A continuació, ratllat,* fan.
230 los, *corregit.*
231 *A continuació, espai en blanc.*
232 *En lloc de* la.
233 drets, *interlineat.*

Die veneris, xviiiº mensis julii, anno a nattivitate Domini mdlxxxv

Convocato et congregato stamento seu brachio regali in loco ac more solitis et assuetis, etc.

Venit promotor stamenti ecclesiastici, deduhint que los aragonesos fan pagar y extorquexen drets excessius als anants y venints cathalans,[234] enchara que sie propri ús, lo que és contra[235] la Capitulació entre los de Aragó y de Catalunya;[236] y que per a remediar-ho se fes una embaxada als 4 braços de Aragó per a què ho remedien.

31v// Lo promovedor militar referí que dit stament adherie ab lo ecclesiàstich de què·s fes ambaxada als quatre[237] brassos de Aragó, deduhint los agravis feyen los aragonesos als qui portaven y treyen vitualles de Aragó a Cathalunya,[238] contra la concòrdia és entre estos regnes; y que s'i posàs algun bon orde y assiento entre estos dos regnes.

President: que·s fassa ambaxada als aragonesos, adherint ab la voluntat y parer dels altres staments, conforme la relatió dels promovedors, per los agravis se fan als qui trauen y posen robes en Aragó, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [32 vots].

Frexenet: que sie feta la ambaxada, deduhint en general que vullen dar orde sie servada la concòrdia susdita, ┼ [1 vot].

Referí aprés[239] lo promovedor ecclesiàstic que son stament havie pensat dita embaxada se fes per lo[s] tres promovedors dels tres[240] brassos, amb les masses altes.

Lo dit stament ecclesiàstic adherí ab la forma de la dita embaxada fahedora als aragonesos.

President: que fassen relatió los advocats, conforme a la comissió se'ls done, de llur parer, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [22 vots].

Frexanet: que·s sper primer la resolutió o relatió dels altres staments[241] ans que los advocats fassen relatió de llur parer en lo negoci de mossèn Bastida, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [10 vots].[242]

32r// Referí lo promovedor militar que·ls apparrie que la ambaxada fahedora als aragonesos, per ser la primera esta, se'ls fes no per los promovedors, sinó per dos altres persones de quiscun stament, que serie, segons tindrien entès, lo que altres voltes s'és acostumat fer.

Referiren los advocats llur vot en lo negossi de mossèn Bastida que, ab lletres patents, sie scrit als deputats ab inserta de la suplicatió de mossèn Bastida, advertint-los que, servades les Constitutions de Cathalunya, procuren de fer y fassen[243] justítia, de manera no

234 *A continuació, ratllat,* ha.
235 *A continuació, ratllat,* conforma.
236 *Al marge esquerre, ratllat,* conforme conste e.
237 *A continuació, ratllat,* bras.
238 *A continuació, ratllat,* y.
239 aprés, *interlineat.*
240 *A continuació, repetit,* dels tres.
241 *A continuació, ratllat,* en lo n.
242 *A continuació, ratllat,* Que diguen los advo.
243 y fassen, *interlineat.*

tinga ocasió de quexar-se no se li fa justítia,[244] perquè altrament los staments no porien lexar de fer justítia a ses queixes.

Que·s fassa la embaxada als aragonesos per dos de quiscun stament, adherint al bras militar, no obstant se fos adherit ab lo ecclesiàstich, ††††††††††††††††††††††††††††††† [31 vots].

Billoro: que sols vagen los tres promovedors, † [1 vot].

Los tres promovedors ab acistència de un prom, †† [2 vots].

Los síndichs de[245] Tortosa alsaren llur dissentiment per a fer la ambaxada als aragonesos.

Post prandium

Fa posar Cruïlles.[246]

Granollers, Talarn, Vivet,[247] mossèn Boldú, faltaren.

32v// Misser Frexenet[248] que anàs, per a demanar lo libre de la compilatió de les Constitutions presentat a sa magestat en Madrit, al secretari Gassol, en poder del qual se entén serie romàs, adherint-se ab los altres brassos, ††††††††††††††††††††††††††††††††† [33 vots].

Mossèn Terrena, † [1 vot].

Montornès, † [1 vot].

Ardiaca Terça, mossèn Joan Cella.

Que les lletres minutades y legides fahent per lo recors de l'ardiacha d'Oms stan bé, y que aquelles vagen com stan ordenades, †††††††††††††††††††††††††††††††††††† [36 vots].

Reportà[249] lo promovedor ecclesiàstich havien pensat convindrie molt fer un libre de les serimònies que en la present Cort són stades fins assí fetes e·s faran en ella, per a què en sdevenidor se sàpie lo orde y serimònia se ha de tenir en la present Cort; y que quiscuna senmana, la persona serà elegida fasse relatió del que aquella senmana se haurà posat o·s posarà en lo dit serimonial; y que havien nomenat lo abat Pla.

President: que lo títol dels tractadors sie «il·lustríssims senyors», y en lo discurs «vostres senyories», com ja stava delliberat, per moltes y diverses causes y rahons, †††[250] [3 vots].

Bastida: que·s deduesca als altres staments[251] y que, aparexent-los altra cosa del que ja stave determinat, se anomenassen dos persones de quiscun stament per a què o vessen e·u trassassen entre si e·u referèscan[252] al present stament, per a què s'i pugue pendre cert apunctament, †††††† 6 [6 vots].

---

244 *A continuació, ratllat,* servant en tot.
245 *A continuació, ratllat,* Barcelona.
246 Fa posar Cruïlles, *al marge esquerre.*
247 Girona, *ratllat;* Vivet, *al marge esquerre.*
248 Misser Frexenet, *interlineat.*
249 *Al marge esquerre,* Xxammar, mi señor. Don Her(nando). Gregorius.
250 *Més un vot ratllat.*
251 *A continuació, ratllat,* del matex.
252 e que referesca, *ratllat;* entre si e·u referescan, *interlineat.*

33r// Lo[253] promovedor dels militars referí que dit stament adherie ab lo ecclesiàstich asserca del serimonial, y que havie elegit don Plegamans de Marimon.

Montornès: que s'adhereix ab lo bras militar que lo títol dels tractadors sie «excellèntia», ╫╫╫ [6 vots].

Billoro: «excel·lentíssim y il·lustríssims senyors», y en lo discurs dels negossis[254] «vostra excel·lència y senyors», ╫╫╫ [6 vots].

Lo promovedor militar deduhí que havien pensat que los tres[255] promovedors anassen al prothonotari per a deduhir-li que digués als promovedors que la causa perquè la Cort no passava avant[256] és per sperar la llur resposta.

Vilaplana: «excel·lentíssim y il·lustríssims senyors», y en lo progrés «vostres senyories», ╫ [1 vot].

Çarrovira: «excel·lentíssims senyors», y en lo discurs «vostres excel·lències», ╫╫╫ ╫╫╫╫╫ 12 [12 vots].

Lo promovedor ecclesiàstich dix no adherie ab lo militar que al prothonotari se enviassen, sinó als tractadors, y que per ço resolguessen lo títol se'ls ha de dar.

33v// Dissabte, xx de juliol, mdlxxxv

Convocat lo stament real.

Faltaren: misser Frexanet, hu de Balaguer, Talarn tots, Tortosa lo tres, Argelers.

Que·s adhereix ab los altres brassos de què sie fet un[257] libre de serimònies de la Cort, y que per dit effecte elegiren a misser Miquel Çarrovira, síndich de Barchinona, ╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [26 vots].

Vingué[258] en dit stament misser Franquesa de part del compte de Miranda y[259] dels altres tractadors de sa magestat,[260] que·s pot anar a dits tractadors a cobrar la resposta de la embaxada se'ls féu aserca de la receptió del[261] sagrament y homenatge dels habilitadors.

Promovedor ecclesiàstich: lo promotor ecclesiàstich referí lo matex del dit misser Franquesa, y que dit stament ecclesiàstich stava resolt que als tractadors se'ls digués al principi «il·lustríssimos senyors», en lo discurs de la pràtiqua «vostres senyories illustríssimes».

34r// Promovedor militar: Lo promovedor militar referí lo de micer Franquesa y que s'i vage als tractadors, però lo com no se'n eren resolt.

253 *Al marge esquerre,* Al muy.
254 *A continuació, ratllat,* Vostres senyories il·lustríssimes.
255 *A continuació, ratllat,* tractadors.
256 *A continuació, ratllat,* era.
257 *A continuació, ratllat,* mes.
258 vingueren, *corregit.*
259 *A continuació, paraula il·legible ratllada.*
260 *A continuació, ratllat,* que·s.
261 *A continuació, ratllat,* homen.

Que los tres promovedors tracten del títol de haurà de dar als tractadors y que u referèscan, ǂ [1 vot].

President: que s'adherex ab lo militar que·s digue al principi «il·lustríssims senyors» y en lo progrés «vostres senyories» tant solament, conforme lo militar, ǂǂǂǂǂ [5 vots].

Algaró: que adherex ab lo ecclesiàstich, ço és, «il·lustríssims senyors», y ab lo discurs «vostres senyories il·lustríssimes»; y que quan los militars no conformassen ab los altres dos staments se'ls fes a dita causa embaxada, ǂ [1 vot].

Vivet: que lo títol sie[262] «excel·lències» y en lo progrés «vostres senyories il·lustríssimes», ǂ [1 vot].

Montornès: que sie com lo ecclesiàstich «il·lustríssims senyors» y en lo discurs «vostres senyories il·lustríssimes», ǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ [20 vots].

Tots: que lo títol se darà als tractadors sie al principi «il·lustríssims senyors» y en lo progrés «vostres senyories ill·lustríssimes», conforme al stament ecclesiàstich.

Promovedor militar: lo promovedor militar dix que s'anàs als tractedors[263] promptament, sens emperò dir[264] ningun títol per no star-ne resolts en lo stament.

34v// Tornat lo promovedor, dix que los tractedors havien dit als tres promovedors que sa magestad restave advertit del que per part dels tres staments se'ls havie significat aserca del[265] homenatge havien[266] pres lo regent misser Terça dels habilitadors; y que, desijant dar-los contento, se havie[267] apunctat que per lo prothonotari de sa magestat serie llegida en los staments una scriptura, ab la qual entendran la voluntat de sa magestat en aquest particular.

Lo prothonotari de sa magestad, don Miquel Climent, y de part de sa magestad dix que, desijant[268] sa magestat dar tot lo contento als tres staments y que no se'ls llevàs ni mudàs cosa alguna en lo qu·és acostumat fer en lo dels homenatges dels habilitadors, havie provehit sa magestat la provissió que ell, dit prothonotari, los legiria, la qual ab si aportave, y legí sots la forma següent.

35r// *Post prandium*

Que[269] als altres staments se deduís que, per via de pensament, serie bé que·s[270] legís[271] y miràs[272] la scriptura que de matí per lo prothonotari és stada assí legida, si[273] en aquella y haurie alguna cosa preiudicial als brassos o no, ǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ [31 vots].

---

262 sie, *interlineat. A continuació, ratllat,* excel·lentíssim senyor.
263 *A continuació, ratllat,* y a.
264 *A continuació, ratllat,* lo ni.
265 *A continuació, ratllat,* sagra.
266 *A continuació, ratllat,* prestat.
267 *A continuació, ratllat,* ap.
268 *A continuació, ratllat,* donar contento.
269 *Precedit de* Que serie bé, *ratllat.*
270 *A continuació, ratllat,* los advocats dels brassos.
271 legissen, *corregit.*
272 mirassen, *corregit.*
273 sia, *corregit.*

Sala: que·s comane als advocats, ╪╪ [2 vots].

Y fou referit als altres brassos per lo promovedor.

Referí lo promovedor ecclesiàstich que en dit stament se havia tractat y pensat lo que se ha convengut sobre dita scriptura, y que·ls ha aparegut molt bé la dita scriptura.

Lo promovedor ecclesiàstich[274] referí que aparexie bé lo advertiment de aquest bras, y axí adherexen que·s vege si en la dita scriptura y [ha] algun preiudici a la terra.

Que los advocats del present stament, ab los altres,[275] miren y referèscan si en dita scriptura y haurie algun preiudici per a la terra, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [30 vots].

35v// Referí lo promovedor, mossèn Bastida, com lo canceller los havie dit als tres promovedors de quiscun que staven sperant los habilitadors dels brassos.

Que fassen primer relatió los advocats del que se'ls ha comès, ans que vagen los habilitadors, ╪ [1 vot].

Y que·s fasse ambaxada als ecclesiàstichs que vulla sos advocats, ab los dels altres staments, vegen la dita scriptura, tots, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [19 vots]; y axí, foren elegits per a dita embaxada, mossèn Galceran Desvalls y mossèn Luís Terrena.

Valls, ╪ [1 vot].

Terrena, ╪ [1 vot].

Colberò,[276] ╪ [1 vot].

Lo promovedor ecclesiàstich referí que staven promptes dit stament per a trametre los habilitadors al lloch hont se han de aplegar.

Lo[277] senyor de Seró, mossèn Joan Cella.

Lo promovedor militar referí que per a dita embaxada fahedora al stament ecclesiàstich havien elegits lo senyor de[278] Seró y mossèn Joan Cella.

Que los diumenges[279] ni les festes de manament no sien per encara habilitades, habilitant solament les altres festes que no sien de manament, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [25 vots].

Que sols demà, aprés dinar, se habilite per est negosi, ╪╪ [2 vots].

36r// Lo abat de Poblet, don[280] Oliver, y Ferrando Quintana[281] reportaren resposta a la ambaxada a ells feta.

Lo braç militar[282] determinar se digués al canceller que los tres staments[283] desijen y fan la diligèntia possible que·s passe avant en la speditió de les presents Corts, com convé al servey de Déu y de sa magestat y beneffici de la terra; y que per quant no tenen<e> enchara regulats los processos familiars de cada stament com convé, supplicaven los

274 *En lloc de* militar.

275 ab los altres, *interlineat.*

276 *En lloc de* Villoro.

277 *Precedit de* Misser, *ratllat.*

278 *A continuació, ratllat,* Seró.

279 *A continuació, ratllat,* no sien he.

280 *A continuació, espai en blanc.*

281 Quintana, *interlineat.*

282 *A continuació, ratllat,* adherint-se.

283 dels tres braços, *ratllat;* que los tres staments, *interlineat.*

fassen donar les supplications que s'eren presentades ha sa magestat, ab les decretations que en aquelles haurà fetes.

Que s'adherex lo stament real a la relatió del militar, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [20 vots].

Lo promovedor ecclesiàstich deduhí que la resposta se porie dar al canceller serie bé se li digués que los staments stan passant havant tot lo possible en los negossis occorren en dits staments, y que procuraran despedir aquells ab tota diligèntia.

Lo stament militar, per no dilatar tant la resposta, se adherí ab lo ecclesiàstich, e lo real féu lo mateix encontinent.

36v// Dilluns,[284] xxii de juliol, mdlxxxv

Convocato et congregato stamento regali loco et forma solitis.

Que vegen y[285] fassen relatió los advocats si la scriptura publicada per lo prothonotari és preiudicial o no a la Cort, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [27 vots].

Mascaró: que li stà bé la provisió, adherint-se al bras ecclesiàstic, ╫ [2 vots].

Conflent: que·s diguen y exprimisquen los dubtes quin són; altrament, no deduïnt-se, se adherex al bras ecclesiàstich, ╪ [1 vot].

Ponces: que fassen relatió los advocats del dubte tenen,[286] ╪ [1 vot].

Don Plegamans de Marimon y misser Agulló de Bellvehí reportaren embaxada, dient que vulle aquest stament adherir que·s digue als tractadors «vostres senyories» y no «vostres senyories il·lustríssimes», pus tenen entesa la voluntat de sa magestat.

37r// Que·s respongue al bras militar com lo stament real stave en lo que allí ja havie delliberat, y adherint-se al bras ecclesiàstich, com ja stave adherit, que ere al títol «illustríssims senyors» y en lo discurs «vostres senyories il·lustríssimes», y pregant los militars se vullen adherir ab los dos staments ecclesiàstich y real;[287] y anaren per a dita embaxada mossèn Rafel Vivet de Girona y mossèn Luís Terrena de Perpinyà, y tornats referiren havien feta.

Que a misser Franquesa, venint al present stament, se segua a la mà squerra del president, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [24 vots].

President: que s'hage primer informació de hont lo assentaren en los altres brassos y que assí se fasse lo matex, ╫╫╫[288] [4 vots].

Vingueren don Nofre de Alentorn, senyor de Seró, Francesch Joan de Tamerit, ab embaxada, referiren que lo bras ecclesiàstich havie resolt[289] que al compte de Miranda se

284 *Precedit de* Divendres, *ratllat.*
285 vegen y, *interlineat.*
286 *A continuació, ratllat,* y no·s.
287 militar, *ratllat;* real, *interlineat.*
288 *Més un vot ratllat.*
289 havie resolt, *interlineat.*

diga «excel·lèntia», y als altres tractadors, a quiscun d'ells segons llur títol; y que adherís lo militar ab lo ecclesiàstich.

PRESIDENT: que quant haurie entesa embaxada del bras ecclesiàstich sobre lo dit títol se delliberarà lo fahedor, ┼┼[290] [2 vots].

VOLLERÒ:[291] que[292] vage lo promovedor al bras ecclesiàstich, referint la embaxada feta del bras militar, per a què, sabuda llur voluntat, se puga assí delliberar lo fahedor, ┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [27 vots].

37v// Y tornat, referí que los ecclesiàstichs staven ab lo que havien referit dessobre al present stament en lo del títol dels tractadors, ço és, «vostres senyories il·lustríssimes».

Vingué aprés lo promovedor ecclesiàstich, deduhint que tenien per cert se havie pres algun bescompte per lo stament militar, y que lo stament ecclesiàstich stave en lo que havie delliberat en lo del títol, ço és, «il·lustríssims senyors» y en lo discurs de la pràtiqua «vostres senyories il·lustríssimes».

Aprés, feren relatió los advocats que la provisió feta per sa magestat stà bé y ab aquella no se ha fet preiudici algú a la terra, ans molt favor, y que axí o havien tractat y resolt los advocats del present stament y del militar. Emperò, perquè si la dita provisió, per ser stada feta en la casa de sa magestat y no en la sglésia, se havie apuntada y trassada una scriptura per a què aquella se continuàs al peu de la dita scriptura de sa magestat, la qual scriptura fou allí legida.

Que stà bé y que aquella sie continuada al peu de dita scriptura.

Que stà bé la scriptura y que sie comunicat ab lo bras[293] militar, per a què ab conformitat dels dos se deduesca al bras ecclesiàstich, tots.

38r// *POST PRANDIUM, DICTA DIE*

Referí lo promovedor ecclesiàstich que al dit stament se havie advertit de part de sa magestat mirassen quin orde y forma[294] se porie tenir en què molts pobres y gent miserable starien y dormirien per pallisses y barraques, malalts, de la malaltia dels quals se reçela alguna infectió;[295] que serie per ço bé veure y mirar la forma y orde se porie tenir no anassen a mal recapte ni patís tant la pobre gent, de la qual se entén ne moren molts de mal recapte, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [33 vots].

Que per mort de Joan Ribes, mercader de Girona, regint lo ofici de receptor de les entrades y exides dels drets del General en la col·lecta de[296] Girona y duané y receptor de fraus de dita col·lecta, sie provehit Jaume Gual, mercader de dita ciutat.

Absents los síndichs de[297] Tortosa, que ý tenen dissentiment.

290 *Més un vot ratllat.*
291 *En lloc de* Villoro.
292 *Precedit de* Que·s deduesca, *ratllat.*
293 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich.
294 *A continuació, ratllat,* se porie te.
295 *A continuació, ratllat,* o contàgio.
296 *A continuació, ratllat,* l General.
297 *A continuació, ratllat,* Barcelona.

Entre tres y quatre.

Que vinga a chàrrech de l'ecclesiàstich, ┼ [1 vot].

Villoro: que·s sper la resolutió dels ecclesiàstichs, als quals és stat deduhit per part de sa magestat, per a què aprés millor se puga delliberar, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[298] 13 [13 vots].

Vivet: que·s solicite lo bras ecclesiàstich per entendre d'ell lo que en dit negoci se pot y deu fer, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 17 [17 vots].

38v// Que dos dels síndichs del present stament tíngan particular chàrrech de procurar y sercar nou aposento, metge[299] y servey durant la malaltia del síndich de Granollers, qui per star mal aposentat y allí tenir mal recapte, patex molt; y que les despeses, tenint dit síndich diners, les pague, y no tenint-ne, que referesca al present stament.[300] Y que lo matex orde sie fet y tingut ab los altres síndichs, si algun caurà de malalt; y[301] lo dit chàrrech prenguen mossèn Sala, de Manresa, y misser Ponces, de Tàrrega,[302] tots, ┼┼┼ [3 vots].

Lo promovedor militar[303] referí que la scriptura ordenada per los advocats a causa de la scriptura que lo prothonotari, de part de sa magestat, publicà en lo present stament, que[304] stà bé, y que per ço, per los dos staments militar y real sie referit a l'ecclesiàstich per a què se adheresca ab ells que dita scriptura sie inserit[305] en los processos dels staments y del prothonotari.

Lo[306] stament real delliberà y se adherí al militar, y que per a la embaxada vagen mossèn Valls y mossèn Vivet.

Mossèn Valls, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].
Vivet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].
Villoro, ┼┼┼ [3 vots].

Que sien elegides dos persones del present stament per a què fassen memorial,[307] prenguen los noms dels síndichs que en lo present stament se pretén no ý poden star, y aquell sie presentat als habilitadors y deduhir-los les causes perquè·s pretén no ý poden entrar en lo present stament, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [26 vots].

Mascaró: que no se'n fasse res fins entendre los altres brassos, ┼ [1 vot].

Que·s en dix als habilitadors, ┼┼ [2 vots].

39r// Mossèn[308] Algueró, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].
Mossèn Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].
Jorba, Cervera, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].
Mascaró, Vilafrancha, ┼┼ [2 vots].
Al Voló, ┼ [1 vot].

298 *Més un vot ratllat.*
299 *A continuació, ratllat,* y q.
300 *A continuació, ratllat,* y lo matex.
301 *A continuació, ratllat,* qu.
302 Y que lo matex ... de Tàrrega, *al marge esquerre.*
303 ecclesiàstich nomenà, *ratllat;* militar, *interlineat.*
304 *A continuació, ratllat,* ste.
305 *A continuació, ratllat,* en la.
306 *A continuació, ratllat,* dit.
307 fassen memorial, *interlineat.*
308 *Precedit de* Mossèn Algueró, de Leyda, ┼ [1 vot]. Mossèn, *ratllat.*

Per a fer lo memorial per als[309] habilitadors dels qui apar no poden ni deuen entrar en lo present stament.

Vingué ambaxada de l'ecclesiàstich, dient se adherie dit stament que·s presentàs y continuàs la scriptura que era stada ordenada per a la resposta a la[310] scriptura que per part de sa magestat ere stade legide per lo prothonotari, per a què dit prothonotari la continuàs en son procés.

Que vagen los tres promovedors als tratedors, dient-los stan a punct per enviar los habilitadors a son lloch.

President: més,[311] los tres promovedors aporten al prothonotari la scriptura que vuy s'és ordenada y legida, per a què aquella continue dit prothonotari en son proçés[312] al peu de la dita scriptura, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪[313] [13 vots].

Y que per lo notari del present stament sie continuada en son procés, [0 vots].

Velleró:[314] y que en lo entretant no se passe avant, ╪╪[315] [2 vots].

Vilaplana: que·s continue en los processos dels tres staments y que aprés se porà dar al prothonotari per a què·s puga passar avant en la habilitatió, y que·s fassa la embaxada, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [17 vots].

39v// Ab embaxada, referí lo stament ecclesiàstich que stave y persevere que·s digués als tractedors «vostres senyories il·lustríssimes».

Que·s porte la scriptura ordenada al prothonotari per a què la continue en son procés per los tres promovedors, y que aprés vagen al tractedors a dir-los stan promptes[316] los habilitadors per a entendre en la habilitatió; y que dita scriptura sie continuada en lo procés de quiscun stament.

Dimars, xxiii de juliol, mdlxxxv

Convocat y congregat lo stament real en lo lloch y forma acostumat.

Referí lo promovedor com[317] eren stats tots tres los promovedors ab lo prothonotari y li havie donada la scriptura ordenada per los brassos,[318] requirint-lo la continuàs en son procés, al peu de la que ell per sa magestat havie legida als brassos; y que dit prothonotari la havie presa y dit que la continuarie en son procés. Y que de allí en fora eren anats al<s> canceller y als altres habilitadors de sa magestat, com los habilitadors dels tres staments staven promptes per entendre en la habilitatió de la Cort.

309 *A continuació, ratllat,* ambaxadors, tractedors.
310 resposta a la, *interlineat.*
311 *A continuació, ratllat,* que·s.
312 *A continuació, ratllat,* y que per.
313 *Més un vot ratllat.*
314 *En lloc de* Villoro.
315 *Més un vot ratllat.*
316 *A continuació, ratllat,* per a què.
317 *A continuació, ratllat,* havien.
318 *A continuació, ratllat,* per a què.

40r// Los brassos militar y real de la present Cort, attenent la mercè que sa magestat los ha feta en revocar la comissió havie feta al magnífich misser Terça, regent del Consell Supremo de Aragó, per a rebre los homanatjes dels habilitadors seculars de la present Cort, y en cometre dita receptió de homanatjes al magnífich micer Cordelles, regent la Cancellaria del present Principat de Catalunya, conformant-se sa magestat en açò a la voluntat que havia entesa dels tres brassos y estil antich de las Corts, desijant que los actes de la present Cort procehesquen legíttimament y vaian avant, perquè en sdevenidor no·s puga notar nul·litat, defecte ni preiudici algú, axí per lo stil y forma com per lo lloch ahont és estada feta dita revocatió y nova comissió, acceptan aquellas y, en quant menester sia, ý consenten, ab expressa protestatió que per dites o altres causes no sia fet preiudici als dits brassos ho algú de aquells, ni pugue ésser tret en conseqüèntia en lo sdevenidor, resten los dits brassos ab lo matex stat y dret que estàvan ans de la dita provisió he ho decretatió.

41r//[319] Responent Lluís Terrena y Hieroni Baldó, síndichs de la vila de Perpinyà, a la voluntària requesta a ells presentada lo dia present per los pretesos síndichs de Tortosa, diuen que la possessió antiquíssima e inmemorial és que en lo seure'n preseheixen los síndichs de Perpinyà als síndichs de Tortosa, com se pot veure clarament en lo discurs de diversos processos de Corts fins avuy fetes y celebrades, per la qual cosa desijen en la llur antiquíssima e inmemorial pocessió éser mantinguts, com an sempre estat e vuy estan; protestant en dita llur pacífica possessió no ésser més molestats ne inquietats, protestant contra d'ells de totes coses lícites de protestar. Deduïnt més avant que los dits síndichs de Tortosa no poden ni deuen entrevenir, seure ni assistir ni tenir vot en lo present estament per ser vinguts en més nombre de dos síndichs, so és, tres; y axí per dita causa com encara per no ésser del stament dels ciutedans de Tortosa, com han acostumat de ser fins açí, protesten contra d'ells de tot lo que·ls és lícit de protestar. Requerint a vós, notari, que de dita requesta no doneu còpia sens inserta de la present resposta.[320] *Die 3 julii, 1585. Testes sunt Rondó et Salvator Mir.*

41v// *Die 4 julii*

Paulus Ciurana tradidit intus jamdictum stamentum domino presidenti unam massam ex massis argentiis majoribus domus Generalis pro servitio dicti stamenti et legationibus seu embayxiatis faciendis per Curiam, quam in comandam durante celebratione presentiarum Curiarum confessus fuit habuisse et recipisse, presentibus testibus portario et Mir.[321]

319 *Pàgina anterior, foli 40v, només amb la inscripció* Si+gnum.

320 *A continuació,* Al il·lustre.

321 *A continuació,* Al il·lustre. Al il·lustre. Il·lustre. Il·lustre. Al il·lustre. Si+gnum.

42r// *DIE VENERIS, V JULII, MDLXXXV*

Convocato dicto stamento, in quo interfuerunt omnes sindici predicti. E lo del Voló. Proposà lo senyor president y anomenà per habilitadors los síndich[s]:

Mossèn Vivet de Girona, ||||||||||||||||| 17 [17 vots].
Mossèn Terrena, Perpinyà ||||||||||||||||| 16 [16 vots].
Misser Sala, Manresa, ||||||||||||||||||||||||||||||| [31 vots].
Mossèn Algueró, Leyda, ||||| [5 vots].
Mossèn Galceran Valls, Barcelona, | [1 vot].
Mossèn Ponsich de Vich, |||||||| [7 vots].
Mossèn Boldó, Perpinyà, | [1 vot].
Mossèn Ponces, Tàrrega, ||||||||||||||||||| 19 [19 vots].
Mossèn Montornès, Tortosa, |||||||||||||||||[322] 17 [17 vots].
Armengol Coll, Balaguer, || [2 vots].
Mascaró, Vilafrancha de Penadès, |||| [4 vots].

E per quant votat hagueren, y ans de publicar los que haurien tinguts més veus, fos fet dubte per[323] mossèn Frexenet si lo síndich de Tortosa podie o no, per ço, dissent a la nominatió feta del síndich de Tortosa habilitat[324] per habilitador[325] *citra infamie notam,* sinó perquè és inconvenient de la Cort que havent-se de tractar. //42v// E si lo tercer síndich tramès per la ciutat de Tortosa supernumerari y no acostumat de entrevenir per ser stat lo nombre de dos solament pot entrevenir o no en les Corts

43v//[326] Aprés de haver sa magestat feta la dita revocatió de la prestació de dits homenatges, per part de la Cort se donà y presentà la scriptura avall scrita, la qual és estada continuada en los processos axí del mateix prothonotari com de quiscun dels altres notaris dels tres estaments, la qual és del tenor següent.

44r// VILLERÓ: que[327] per enchara no sie feta cosa alguna, sinó que sien[328] elegides dues persones de quiscun stament per a què ab conformitat procuren de consertar lo títol se ha de dar als tractedors, ab resolutió, |||| [4 vots].

ÇARROVIRA: que sien tres de quiscun stament, | [1 vot].

Lo promovedor ecclesiàstich referí que stan y perseveren ab aquest stament en lo apunctat aserca dels títols dels[329] tractedors, per via de pensament, y que serie bé los dos staments fassen ambaxada als militars per a què se adherissen ab ells.

DELLIBERE LO REAL: que·s fasse ambaxada per lo bras ecclesiàstich y real al bras militar, pregant-los que·s vullen adherir ab dits dos brassos en lo dar dels títols als tractadors de sa magestat, ço és, «il·lustríssims senyors» y en lo discurs «vostres senyories

322 *Més un vot ratllat.*
323 *A continuació, ratllat,* lo.
324 habilitat, *interlineat.*
325 per habilitador, *al marge esquerre.*
326 *La pàgina anterior, foli 43r, en blanc.*
327 *Precedit de* Que per enchara.
328 *A continuació, repetit,* que sien.
329 *A continuació, ratllat,* pro.

il·lustríssimes»; y per fer dita embaxada foren tramesos mossèn Galceran Desvalls y misser Luís Terrena.

Valls, ╪╪╪╪╪╪╪╪ [9 vots].
Terrena, ╪╪╪╪╪╪╪ [8 vots].
Algueró, ┼ [1 vot].
Jorba, ┼ [1 vot].

Vingué[330] embaxada ab lo senyor de Seró y Tamarit, deduhint llargament com aquell bras havie resolt de dir als tractedors «vostra senyoria», pregant aquest stament se adheresque ab ells.

44v// Lo promovedor ecclesiàstich referí havien oïda la dita embaxada dels militars y desijave per ço saber si lo stament real havie tractat sobre d'ella y del que assí se apuntarie los ne manen avisar.

Dicta die, post prandium

Convocat y aiustat lo stament del braç real en lo lloch y forma acostumats.

President: que de quiscun stament sien elegides dos persones, los quals tracten y[331] concorden sobre del títol se ha de donar als tractadors, ┼ [1 vot].

Algaró: que lo promovedor[332] de aquest bras consulte ab lo stament ecclesiàstich per a què·s consulte ab embaxada[333] ab sa magestat sobre del títol se ha de donar als tractadors, ╪╪ [2 vots].

Bastida: que lo promovedor de aquest stament, junctament ab lo ecclesiàstich, per via de pensament, se tracte ab lo militar per a què se elegesquen dos persones de quiscun stament tracten i·s conserten sobre del títol se ha de donar als tractadors, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪╪╪╪╪ [21 vots].

Vilaplana: que se'ls done lo títol de «il·lustríssims senyors» y en lo progrés «senyories il·lustríssimes»; y que per part dels[334] staments ecclesiàstich y real sie pregat al militar per a què adheresquen al susdit, ╪╪╪[335] [3 vots].

45r// Jorba: que[336] lo braç militar pugue elegir quatre y los dos staments altres quatre, per a què tinguen ygualtat y aquells se'n avinguen, ╪╪ [2 vots].

Venit[337] *promotor stamenti ecclesiastici, refferens* que dit stament, conformant-se al parer de aquest stament real, han feta nominació y electió de les persones de[338] Gallart,

330 *Precedit de* La em, *ratllat.*
331 tracten y, *interlineat.*
332 promovedor, *ratllat;* promovedor, *interlineat.*
333 ab embaxada, *interlineat.*
334 part dels, *interlineat.*
335 *Més un vot ratllat.*
336 *Precedit* de Que·s fasse embaxada ab, *ratllat; a continuació, ratllat,* sien quatre.
337 *Precedit de* Coma, ardiacha major de Vich, abat Gallart de Gerri, y lo syndich. Venit promotor stamenti ecclesiastici, refferens que aquell stament ha elegit dos person, *ratllat.*
338 *A continuació, espai en blanc.*

abbat de Gerri, y[339] Coma, ardiacha major de Vich, los quals, junctament ab los altres dos de quiscun stament, se vejen y tracten hasercha del títol se ha de donar als tractadors.

Referí lo promovedor militar que lo dit stament adherie ab los altres staments de què·s anomenassen dos de quiscun stament per a què entre ells vehessen y tractassen entre si lo que·ls occorrerà aserca del títol se ha de dar als tractedors; y del que tracteran y apuntaran ne fassen quiscú d'ells relatió en llur stament, los quals aprés se poran resolre dits staments. Y foren elegits misser Miquel Çarrovira y misser Hieònim Jorba.

45v// Dimecres, xxiiii de juliol, mdlxxxv

Convocat lo stament real, referí lo promovedor de dit stament que lo compte de Xinxón havia enviat a demanar los tres promovedors, dient-los lo quant convindrie deputar lloch fora de la present vila en lo qual se poguessen recullir los molts malalts d'esta Corona que quiscun die acuden a la present Cort,[340] que són molts, no sens molt perill de algun contàgio; y que lo hospital de la Cort stà tant ple de malalts que no caben de gran part en aquell. Y que sa magestat ne restarie molt servit que s'í donàs algun bon orde y assiento.

46r// Que·s sper lo que los ecclesiàstichs y militars[341] delliberaran en lo recullir los pobres malalts vénen en la present Cort, per a què, entès llur parer, millor se puga assí delliberar lo fahedor per lo benefici dels pobres, tots, ||||||| [8 vots].

Lo[342] promovedor militar referí que en la present vila se havie feta una crida contenint que totes les persones són en la present vila sien tingudes y hagudes per desaforades, y com d'esta crida porien resultar molts inconvenients, endemés als de Cathelunya, per ser la present vila dins dit Principat, per a què pensassen sobre los inconvenients ne porien resultar.

Post prandium

Lo promovedor ecclesiàstich referí que havien pensat serie bé quiscun stament elegís dues persones per a què juncts tractassen l'orde y forma se haurà de tenir en tractar, pensar y apunctar lo que·s pot y deu fer aserca del reculliment ha assenyalat lo compte de Xinxón se deurie fer dels pobres malalts y mendicants, ab referiment; y si convindrie o no tractar-ne.

Que sien elegides dues persones del present stament per a veure, tractar y apunctar ab altres dos de quiscun stament lo que·s pot y deu fer aserca lo reculliment de dits brassos, ||||||| [8 vots].

46v// Bastida: que, ans de res, se consulte ab lo bras militar per entendre d'ells llur pensament en lo del reculliments dels pobres, |||| [4 vots].

339 *A continuació, espai en blanc.*
340 *A continuació, ratllat,* no s.
341 y militars, *interlineat.*
342 *Precedit de* Que·s sper lo re, *ratllat.*

Montornès: que s'adherex ab lo ecclesiàstich y que se'n do rahó al militar, ||||||| ||| [10 vots].

Que los advocats del stament, ab los dels altres,[343] vegen y tracten[344] entre ells lo que·s pot y deu fer asserca de la crida s'és feta en desaforar los poblats y habitants en la present Cort. E del que entendran y veuran ne fassen relatió en lo present stament, consultant-ho ab lo ecclesiàstich y tornant resposta al militar, ||||| [5 vots].

Lo promovedor militar referí que no se'ls podie tornar resposta al cap los havien referit de la electió de advocats per los negocis dels pobres[345] per haver-i dissentiments en llur bras, a causa de la crida s'és feta del desaforaments del[s][346] poblats en aquesta vila.

Los magnífichs senyors mossèn Jaume Vila, mossèn Miquel Bastida, Galceran Desvalls y Miquel Çarrovira, síndichs de Barcelona, posaren llur dissentiment a tots actes de gràtia fahedors en lo present stament. Protestant de nul·litat de actes. *Testes, Joannes Sangenís, portarius, et Salvator Mir, notarius.*

47r// Lo promovedor militar dix adherie son stament que los advocats de quiscun stament tractassen los camins y medis se porie tenir per a poder obtenir remey del pretés agravi de la crida feta del desaforament;[347] y que, junctament ab dits advocats, ý entrevinguessen dos altres persones de quiscun stament; y del que tractarien y apuntarien fassen relació. Y que per dit effecte se ere alsat lo dissentiment tenien en llur bras.

Lo promovedor ecclesiàstich dix adherie en lo matex.

Lo stament real delliberà y adherí en lo[348] matex, que s'elegissen dos persones de quiscun stament, junctament ab dos advocats.

Tots: foren elegits mossèn Montornès, síndich de Tortosa, y misser Mascaró, de Vilafrancha.

47v// *Die sabati, xxvii mensis julii, mdlxxxv*

Convocat y congregat lo stament real en lo lloch y forma acostumat, dins la sglésia de santa Maria de la dita vila de Monçó.

Mossèn[349] Damià Puiol, síndich de Balaguer, demanà licèntia al magnífich president y al stament de anar fins a Balaguer, ahont té malalta a la mort una filla sua. E fou-li concedida dita licèntia.

Lo promovedor ecclesiàstich referí que en son stament havien feta relatió los advocats y les dos persones a ells assossiada, y deduhit lo preiudici que se haurie fet als cathelans ab la cride que en aquesta vila és stada feta, desaforant ab aquella los poblats en esta vila; y que·ls apar convindrie se fes a dita causa embaxada als tractedors per a què·s das orde

343 ab los dels altres, *interlineat.*
344 *A continuació, ratllat,* ab.
345 *A continuació, ratllat,* y que.
346 *A continuació, repetit,* dels.
347 *A continuació, ratllat,* pus y si.
348 *A continuació, repetit,* en lo.
349 *Precedit de* A, *ratllat.*

se reparàs lo preiudici y agravi fets a Cathelunya; y que si aprés apparegués, se'n porie fer altra a sa magestad. Lo dit stament, entesa la dita[350] relatió de l'ecclesiàstich y lo dels advocats y de les altres dos persones a ells assossiats per lo present stament,[351] ab la qual se ha entès lo gran preiudici resulte de aquella a tots los poblats y habitants en lo present Principat de Cathalunya,[352] adherint-se ab lo bras ecclesiàstich, féu delliberatió que[353] sie feta la dita embaxada als dits tractedors de sa magestat, y no remediant-o ells, se fassa aprés embaxada a sa magestat. E per relatar y referir als altres staments, per impediment de mossèn Miquell Bastida, qui stà vuy detingut e ocupat,[354] fou anomenat mossèn[355] Joan Montornès, síndich de Tortosa.

48r// Que·s sper la resolutió y parer dels ecclesiàstichs en lo de l'hospital dels pobres.

Lo promovedor del bras militar referí que lo dit stament adherie ab los dos que·s fassa la embaxada primer als tractedors, per lo de l'agravi de la crida publicada, y que en lo que·ls ha referit asserca del fahedor[356] en lo del reculliment dels pobres. E lo dit stament, adherint[357] ab los altres en lo de la dita[358] embaxada fahedora als tractadors, elegí y nomenà per a fer aquella[359] a mossèn Andreu Vilaplana, síndich de Girona, misser Hieònim Jorba, de Cervera.

Mossèn Terrena, ||||||||||| [11vots].
Misser Jorba, ||||||||||||||||||||||||| [25 vots].
Vilaplana,||||||||||||||||| [17 vots].
Frexenet, ||| [3 vots].

Foren aprés en dit stament legides dos lletres dels deputats del General de Cathalunya dirigides als tres staments de la present Cort, la una en resposta de la que demanen lo Balans del General y Ferrando Paga y l'altra en resposta de la que admeten lo recors interposat per lo ardiacha d'Oms y una certificatòria del manament per dits deputats fet al dit ardiacha, les quals lletres seran incertades en lo present Principat.[360]

Aprés, misser Martí Joan Franquesa, del Real Concell Criminal, referí y deduhí de part del compte de Xinxón y altres tractedors com ells havien entès se perdie molt de temps en lo dar dels títols als tractedors y que desijaven en açò no·s perdés més temps, sinó que·s seguís l'orde[361] se tingué en les Corts passades, y que passassen avant los estaments en entendre en les Constitutions y Capítols de Cort si algunes se'n havien de fer y en lo reparo dels[362] agravis, axí en comú com en particular; y deduhint que son lloch ere lo costat de

350 *A continuació, ratllat,* pro.
351 per lo present stament*, interlineat.*
352 *A continuació, ratllat,* féu per ço delliberatió que.
353 féu delliberatió que, *interlineat.*
354 *A continuació, ratllat,* a causa.
355 *A continuació, ratllat,* Montor.
356 *A continuació, ratllat,* el.
357 per ço lo, *ratllat;* adherint, *interlineat.*
358 dita, *ratllat;* dita, *interlineat.*
359 *A continuació, ratllat,* a mossèn Andreu.
360 *En lloc de* procés.
361 *A continuació, ratllat,* de les Corts.
362 reparo dels, *intellineat.*

la mà dreta del senyor president, com fins assí ha acostumat seure. E tornats, referiren com havien explicada llur embaxada y que lo compte de[363] Miranda, en nom de tots los tractadors, los havie respost que dita crida se ere feta per los jurats d'esta vila, que ells mirarien y entendrien en lo degut reparo dels pretesos agravis de dita crida, per lo que sa magestat desige fer mercès a la Cort.[364]

48v// Referí lo promovedor que se ha entès los habilitadors havien desabilitat don Guillem de Sinisterra, governador de Rosselló, y que per ser oficial real no porie ser habilitat. Que per ço, per via de pensament, havien delliberat per via de pensament serie bé que per los tres promovedors se enviassen a sercar los habilitadors dels tres brassos. E lo promovedor del bras ecclesiàstich referí y digué lo matex, adherint-se ab lo ecclesiàstich. E inmediadament, dit stament real se adherí ab los altres staments y delliberà que lo promovedor del present stament anàs ab los altres a dir als dits habilitadors dels tres staments que vinguessen, que llurs staments los demanaven per lo que tenien necessitat d'ells.[365]

Post prandium, dicto die

Convocat[366] lo bras real, etc.

Lo promovedor ecclesiàstich referí que apparie tornassen los habilitadors a habilitar.

Que ans tornen los habilitadors a habilitar s'espere lo que deduhirà lo bras[367] militar, ┼ [1 vot].

Que·s[368] digue a los habilitadors proçehescan avant la habilitatió, ┼ [1 vot].

Lo promovedor ecclesiàstich deduhí que en lo bras militar y havie dissentiment y que per ço serie bé se digués als[369] habilitadors de sa magestat staven ja juncts, que a causa de dit dissentiment no·s passe avant.

Lo pro[mo]vedor[370] militar referí que·ls apar bé vagen los promovedors als habilitadors dient-los que per haver dissentiment en lo bras militar no·s passe avant y se'ls diga que la causa és per lo de la crida dels desafueros.

49r// Que s'adherex ab los altres staments.

Que·s donen rahó per[371] los promovedors als habilitadors que a causa del dissentiment dels militars no·s passe avant y se'ls diga la causa de dit dissentiment dels militars, ┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].

Que·s resolgue primer[372] si·s tornarà resposta o no als tractadors, ┼┼ [1 vot].[373]

363 *A continuació, ratllat,* Xinxón.
364 mercès a la Cort, *al marge esquerre.*
365 *Al marge dret,* In depi.
366 *Al marge esquerre,* Absent oficial real ho militar.
367 *A continuació, ratllat,* eccles.
368 *Precedit de* Que·s adherex, *ratllat.*
369 *A continuació, ratllat,* promovedors.
370 *A continuació, ratllat,* un.
371 per, *interlineat.*
372 passe avant, *ratllat;* resolgue primer, *interlineat.*
373 *A continuació,* Quando quidem dompno Filipus de Rocha nunc si o per. In Christi nomine, amen. Noverint universi quod anno.

Tornat[374] lo promovedor, dix havien deduhit als habilitadors de sa magestat la causa per la qual no·s passave avant en la habilitatió, y que lo canceller los havie respost serie servey de sa magestat se pasàs avant[375] en habilitar, per dar principi a la Cort, y que devien procurar que qui havie posat son dissentiment lo llevàs.[376]

49v// Dilluns, xxviiii de juliol, lxxxv

Convocat y congregat lo stament real.

Vingué lo promovedor ecclesiàstich, referint com les guardes del General de Aragó pretenien y volien fer pagar dret de General de la roba que los deputats de Barcelona enviaven[377] de present y que serie bé se tractàs ab lo archabisbe de Çaragossa per a què o manés remediar.

E lo dit stament real delliberà que s'executàs la delliberatió ja en dies passats feta que·s fes ambaxada als staments aragonesos, deduhint les moltes quexes fan los officials del General de Aragó als que aporten y trauen robes y provisions de Cathalunya en Aragó, y axí anaren a fer ambaxada los següents:

Abat de Gerri, lo canonge Cellers, síndich del Capítol de Barcelona, ecclesiàstichs.

Don Berenguer de Paguera, mossèn Jaume Salbà, militar.

E lo dit stament real elegí per a dita ambaxada mossèn Joan Montornès, de Tortosa, misser Garau Mascaró, de Vilafrancha de Penadès, real.

Montornès, ╪╪╪ [3 vots].

Mascaró, ╪╪╪ [3 vots].

E tornats de la dita embaxada, referiren los dos del bras real com havien feta aquella als quatre brassos de Aragó y·ls ere stat respost que ells ó mirarien e·u tractarien per a què no·s fes agravi als poblats de Cathalunya.

50r// *Post prandium, eiusdem diei*

Convocato et congregato stamento regali modo, loco ac forma solitis et consuetis.

Die[378] *mercurii, xxxi mensis julii, anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto*

Convocato et congregato jamdicto stamento regali, modo et forma predictis.

374 *Al marge esquerre,* Al ilustrísimo señor. Ilustre.

375 *A continuació, ratllat,* en lo ha.

376 *A continuació,* Sig+num Salvatoris Mir, junioris, ville Tarrege, vicensis diocesis, auctoritatibus apostolica atque regia nottarii publici, testis. Illustrissimo y reverendíssimo mi señor. Don Francisco de Arbolea, mi señor.

377 *A continuació, ratllat,* al present.

378 *A continuació, ratllat,* XX.

50v// *Die jovis, prima mensis augusti, anno predicto MDLXXXV*

Convocato stamento regali modo, loco et forma predictis.

Presidens: que·s[379] tracte ab los ecclesiàstichs y militars[380] que appar convindrie molt fer embaxada ha sa magestat, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [22 vots].

Frexanet: que·s procure primer de saber la resposta dels tractadors y, sabuda aquella, se tractarà[381] si·s farà embaxada ha sa magestat, ╪╪ [2 vots].

Joan Ortodó, syndich de Puigcerdà.

Joan Alió de Çarreal.

Joan Cucurell de Voló.

51r// Divendres, ii de agost, mdlxxxv

Convocato et congregato dicto stamento regali, loco, forma et more solitits.

Vingué una embaxada dels quatre staments dels aragonesos, los dos del stament o bras ecclesiàstich, altres dos del bras dels nobles, altres dos dels cavallers o infansons y altres dos del bras real o de les universitats de dit Regne de Aragó y, ab dues masses grans portaven dos massés revestits de grana, entraren lo dit stament real y aquells se assentaren tants de una banda com de altra, prenent en lo mitg lo president, deduhint y referint ab dita ambaxada resposta a la que per part dels tres brassos de Cathalunya los ere stada feta pochs[382] dies havie a causa dels molts agravis feyen los arrendadors del General als cathelans venien a les presents Corts en la exactió y extortió de diversos drets; deduhint en effecte lo quant desijaven tenir y mantenir tota correspondèntia ab los cathelans y los pesava molt haguessen tinguda ocasió de quexar-se dels arrendadors; y com, segons los Fueros del Regne y acte de[383] arrendament dels drets del General, no staven quals ells hagueren volgut, y axí desijaven molt per a què se continuàs tota pau y concòrdia entre estos Regnes y que, per millor posar y assentar aquella, havien pensat serie bé se elegissen persones de un Regne y altre per a què poguessen assentar, concordar y dar[384] bon assiento ab Cathelunya per a què als poblats en ella no·s fessen alguns agravis, y que, com en lo Regne no·y hagués de què poder smenar los danys serien stats fets als cathelans, que los particulars de llurs béns ó pagarien, fent molts grans cumpliments per llur part, mostrant la gran voluntat tenie lo Regne a correspondre y complaure en tot lo que puga[385] al present Principat. E per lo magnífich president //51v// de dit bras los fonch respost que

379 *Precedit de* Que·s fassa emb. *A continuació, ratllat,* fassa.
380 y militars, *interlineat.*
381 *A continuació, ratllat,* de.
382 *A continuació, ratllat,* des.
383 acte de, *interlineat.*
384 dar, *interlineat.*
385 *A continuació, ratllat,* al p.

se'ls agrahie molt la bona voluntat mostraven tenien y correspondèntia ab Cathelunya, com sempre havien acostumat fer nostres predecessors. Y feta aquella, se'n tornaren en llurs staments; y abans de entrar en lo present stament eren ja stats, segons se entengué, en los[386] ecclesiàstich y militar.

Deinceps, in[387] *jamdicto stamento*[388] *fuit*[389] *ex ordine eiusdem, per me,*[390] *Michaelem Joannem Cellers, lecta infrascripta preconitsatio que diebus proxime lapsis, ex ordine et ex parte juratis dicte ville, fuerat publicata; que cum ipsa sit admodum damnosa preiudicialis habitantibus in Principatu Cathalonie et contra Constitutiones eiusdem et etiam contra Foros Aragonum, fuerunt possita diversa dissentimenta tam per stamentum militare Cathalonie quam per stament[os] Aragonum.*

52r// *Post prandium, dicta die*

Venit promotor ecclesiasticus, refferens que lo stament[391] ecclesiàstic, per via de pensament, havie determinat que lo promotor de aquell, junctament ab lo del present bras, se conferissen al militar per a persuadir-los volguessen alsar lo dissentiment per a què·s passàs avant en lo progrés de les presents Corts o, al mancho, per a tractar alguna cosa.

Presidens: que·s adherex al pensament ecclesiàstic, ||||||||||| [12 vots].

Terrena: que no·s adherex al braç ecclesiàstic e que·s vage al militar[392] perquè tanpoch lo militar no voldrà llevar lo dissentiment, sinó que·s vage a l'ecclesiàstich donant-ne rahó ||||||| [8 vots].

Çarrovira: que ý vagen de si matexos, però no de part del stament, | [1 vot].

Montornès: que[393] per quant ja lo dissentiment posat per lo militar dure molt, que lo senyor Bastida vage a l'ecclesiàstich perquè apunten dita embaxada, || [2 vots].

52v// Jorba: que lo promovedor del present bras que vage a l'ecclesiàstich y, en cas que lo ecclesiàstich no vulle[394] que·s fasse la embaxada ha sa magestat, que no·s digue res al militar, ||||| [6 vots].

Dissabte, a 3 de agost, 1585

Nichil fuit factum.

386 *A continuació, ratllat,* militar y.
387 *A continuació, ratllat,* jam.
388 *A continuació, ratllat,* fuerunt.
389 *A continuació, ratllat,* lecta et pub.
390 *A continuació, ratllat,* notarium.
391 braç, *ratllat;* stament, *interlineat.*
392 e que·s vage al militar, *interlineat.*
393 *A continuació, ratllat,* fasse embaxada a sa magestat perquè.
394 *A continuació, ratllat,* que per aqueste.

53r// *DIE LUNE, QUINTA MENSIS AUGUSTI, MDLXXXV*

Convocat y congregat lo stament real en lo lloch y forma acostumat, vingué don Luís de Paguera, del Real Consell Criminal de Cathelunya, y digué venie per orde dels tractadors de sa magestat per a dir-los com los jurats d'esta vila havien revocada la crida que pochs dies ha ere stada feta dels desafueros; y pus a causa de dita crida stave parada la Cort, los encharregave volguessen passar avant.

Que speren lo que deduhiran los promovedors, ┼ [1 vot].

Que sie reportat als altres brassos lo deduhit per don Luís de Paguera, demanant-los si saben la forma se ha tinguda en la revocació y si en lo militar se serie llevat lo dissentiment, ┼ [1 vot].

Lo promovedor militar referí com allí havien llevat lo dissentiment, pus[395] la crida és stada revocada.

Vingué aprés lo promovedor ecclesiàstich referint lo matex y que·s passàs avant.

53v// Que·s envie al bras ecclesiàstich y militar per saber la forma se ha tinguda en la revocació de la dita crida, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

Terrena: y que·s diga se fa alguna marevella que sens saber lo com passà sien anats los habilitadors, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[12 vots].

Çarrovira: que vagen los habilitadors y en lo entretant se envie a saber la forma se ha tinguda en la revocació; y que diga que[396] en lo entretant[397] tenim pensament a fer altres negosis, ┼┼┼ [3 vots].

Tornat lo promovedor, referí que en lo ecclesiàstich li havien respost que ab lo que don Luís de Paguera los havie dit y referit y per lo militar los havie dit havien llevat llur dissentiment, se acontentaven ab això, y lo militar respòs que ells.[398]

Referí lo ecclesiàstich que, inseguint la resposta los havien feta los aragonesos de elegir personas per a entendre en lo reparo dels agravis fan las[399] guardes o arrendadors del General de Aragó als qui van y venen de Cathalunya en[400] Aragó, y que per llur stament havien anomenat y elegit:[401] lo reverent abat don Anthon Gallart, abat de Gerri; misser Onofre Pau Cellers, canonge y síndich del Capítol de Barcelona.

Entrà aprés mossèn Joan Setantí, donzell, deduhí y referí allí sos pretesos agravis a ell fets per los deputats del General de Cathalunya y donà una suplicatió, la qual fou allí legida.

54r// President: que·s responga al punt que ara stan tractant[402] de què vagen los habilitadors, ┼ [1 vot].

Frexenet: que vagen los habilitadors, ┼ [1 vot].

395 *A continuació, ratllat,* havien entès.
396 diga que, *interlineat.*
397 *A continuació, ratllat,* no sie posat.
398 *Frase inacabada.*
399 *A continuació, repetit,* las.
400 *A continuació, ratllat,* Argó.
401 *A continuació, ratllat,* los reverent.
402 *A continuació, ratllat,* de.

Lo promovedor militar reportà que adherex a que·s sàpie la forma de la revocatió; y que, pus entenien ere revocada, podien entretant habilitar y mentre habilitaven pot passar avant la habilitació.

Més, tornà y referí lo dit promovedor militar com don Berenguer de Paguera fou surrogat en lloch y durant la absència del baró de Erill,[403] altre dels habilitadors del militar.

Y axí, fou delliberat per lo stament real anassen los habilitadors.[404]

Que los advocats vegen[405] y referesquen lo que·ls apar se pot y deu fer en la suplicació de mossèn Setantí, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

President: que s'adherexen als altres brassos que·s scriga, servades, emperò, les Constitucions, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Çarrovira: que sien primer oïts mossèn Bastida y mossèn Boldó, ┼┼┼ [3 vots].

Dicta die quinta mensis augusti MDLXXXV fuit lecta in stamento regali et ibi provisum idem quod in aliis stamentis, servatis tamen Constitutionibus. Cellers, notarius Barcinone, dicti stamenti scribe.[406]

Que s'entenga del bras militar lo que hauran fet o faran en aquest particular; y·s sàpie y entenga d'essí a les tres per los promovedors la forma se ha tinguda en lo revocar los desafueros, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

Terrena: y que si vuy no·s sap, que·s sobresegue en lo habilitatió, ┼[1 vot].

Montornès: que los tres promovedors se'n informen y sàpien de la forma y de l'orde se ha tingut en la revocació de la crida, ┼ [1 vot].

54v// Vilaplana: que lo promovedor de aquest bras sàpie lo com y la forma se ha tinguda en revocar la crida y deman còpia del que en açò s'és fet; y que entretant no·s pare per los habilitadors, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [25 vots].

Post prandium

Mossèn Miquel Bastida, hu dels síndichs de Barcelona, dix posave son dissentiment a què no·s púgan firmar ni spedir lletres algunes resultants de les decretations firmades per[407] los tres staments a la suplicació presentade per mossèn Janot Setantí lo dia present. Protestant de nul·litat de actes. *Testes, Genís,*[408] *portarius, et Salvator Mir.*

Mossèn Montornés, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots]; misser Mascaró, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots]; per a tractar, oïr y referir ab los dels altres stament ab los de Aragó.[409]

Don Onoffre de Alentorn y tal de Çorribes, militars.

Miquel Bastida presentà una suplicació en dit stament, una suplicació, la qual fou allí legida per lo notari del stament real.

---

403 *A continuació, ratllat,* per una.

404 *A continuació, ratllat,* Que·s refere.

405 *A continuació, ratllat,* lo a.

406 Lo dit stament elegí, *ratllat;* Dicta die ... scribe, *al marge esquerre.*

407 *A continuació, ratllat,* la present Cort.

408 Genís, *interlineat.*

409 *A continuació, ratllat,* Don Nofre de Aler.

55r// Reportà lo[410] promovedor ecclesiàstich que, per via de pensament, los apar serie bé que ningú que degués al General no pogués tenir ningun offici o càrrech en los staments.

Lo del militar dix que, per ser cosa nova, no adherien dites coses ab lo ecclesiàstich.

Que no ý pot star mossèn Baldó, tractant-se dels negocis de mossèn Setantí, ╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [29 vots].

Lo promovedor militar: que per pensament apparexie convindrie que per los promovedors dels tres brassos se deduís als habilitadors com per lo bras militar ere stat elegit don Berenguer[411] de Paguera en lloch del baró de Erill; y que per ço sie dit als habilitadors.

Que sie remès als advocats, que vèjan la suplicació de mossèn Bastida y referesquen lo que·s pot y·s deu fer, ╫╫╫ [4 vots].

Vilaplana: que pus la suplicatió de mossèn Bastida[412] primer la deu suplicar per los brassos ecclesiàstich y militar o que sien mostrats altres exemplars de com s'és acostumat decretar en aquell bras primer que en los altres, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [17 vots].

Çarrovira: que legida y provehida en los altres brassos, se provehirà en lo present, ╫╫╫╫╫╫╫╫ [9 vots].

Mascaró: que la provisió ja feta en les primeres suplicacions sie reportada en la suplicació presentada per lo senyor Bastida, ╫ [1 vot].

President: que sols y vage lo promovedor dels militars, ╫ [1 vot].

Frexenet: que ý vagen los tres promovedors als habilitadors y·s referesca a l'ecclesiàstich, per via de pensament, y al militar que·s adherexen als altres, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [27 vots].

Que sie elegit algun lloch cómmodo en la present sglésia o fora d'ella, ahont se puguen juntar les persones s'eren eletes per la present Cort; y advocats per tractar los negosis los seran comesos y que·n tinga chàrrech mossèn Ciurana, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫ [28 vots].

55v// Que sie tornat a bestir[413] mestre Rondó en son offici de Porter, ╫ [1 vot].

Dimarts, vi de agost, mdlxxxv

Convocat lo bras real en la forma acostumada.

Que s'adherex ab lo bras ecclesiàstich y que sols vage lo promovedor militar als habilitadors per a què vullen admetre en surrogat de habilitador don Berenguer de Paguera, no obstant ahir se delliberàs que ý anassen los tres habilitadors, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [33 vots].

410 *A continuació, ratllat,* stament.

411 Alexandre, *ratllat;* Berenguer, *interlineat*.

412 la suplicatió de mossèn Bastida, *interlineat.*

413 a vestir, *interlineat.*

President: que los advocats del present stament, ab los altres,[414] vegen y referesquen si los qui són debitors del General o fermances poden ser prohibits de no poder tenir officis o càrrechs en la present Cort, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ XII [12 vots].

Frexenet: que en lo que tocarà als officis y càrrechs que assí se hauran de comanar,[415] los debitors[416] del General no puguen ser admesos a officis del General; però en lo que tocarà als officis de la present Cort, púgan ser admesos en aquells, ┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

Bastida: que ara no se'n tracte cosa alguna, ┼ [1 vot].

Mascaró: que·s sper sie assí lo «Ferrando Paga» y, vists qui són en aquells debitors, sien exclosos, que no sien admesos a officis de la present Cort, ┼┼┼┼ [4 vots].

Galderich Rebollet: que·s sper sie assí lo Balans del General, ┼ [1 vot].

56r// Joan Cucurell: que ningú puga concórrer a officis del General devent en aquell, ┼ [1 vot].

Que en los officis o càrrechs que en la present Cort se hauran de dar, cometre o nomenar per lo Redrés tocant al General, no ý púgan ser elegits ni anomenats debitors alguns de dit General,[417] però als altres ofitis de la present Cort[418] que no tòcan lo Redrés y exactions del General, bé púgan ser admesos.

Fonch legida y[419] decretada la suplicació de Matià Pejoan, la qual fou insertada ab les lletres se dispediran.

President: que servesque son offici Jaume Rondó, porter; emperò, que si alguna cosa deurà dit Rondó a dit Sengenís, que le·y pach, ┼┼┼┼[4 vots].

Carrovira: ab què dins tres dies li sie pagat a Santgenís del que degut li serà; y entretant servesca lo dit Santgenís, ┼ [1 vot].

Baldó: que no sie despullat Santgenís que no sie primer averiguat lo que ha de haver dit Santgenís del dit Rondó, ┼ [1 vot].

Que per avuy, pagat sie lo que serà degut al Santgenís, sie tornat lo offici an en Rondó y per dit effecte compareguen assí adès, ┼ [1 vot].

Gili: que sie restituït en Rondó en lo offici y l'altre que dins tres dies prove[420] dit Genís lo que pretén contra dit Rondó, ┼ [1 vot].

56v// Puigcerdà: que lo offici sie llevat an en Rondó y que[421] en lo entretant servesque en Santgenís ab beneplàcit del stament, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Vich:[422] que no sie remogut en Santgenís fins a tant que sien[423] oïts los testimonis, si dar-na volran.

414 ab los altres, *interlineat.*
415 deutors, *ratllat*; officis y càrrechs ... los debitors, *interlineat.*
416 los debitors, *sota la línia.*
417 *A continuació, ratllat,* però bé pugan ser.
418 *A continuació, ratllat,* en lo.
419 *A continuació, ratllat,* public.
420 *A continuació, ratllat,* lo.
421 *A continuació, ratllat,* lo dit Sangenís romangue en lo offici.
422 *A sota, ratllat,* Mascaró.
423 *A continuació, ratllat,* dits.

Mascaró: que no sie despullat en Santgenís, però que si los dos pretenen res lo hu del altre, que u determinen los advocats, ┼┼┼ [3 vots].

Jaume Rocha: que romangue lo offici ab en Santgenís y que sie fet enquesta altro, ┼ [1 vot].

Jorba: que vuy per tot lo die prove en Santgenís com en Rondó és stat content que servís tostemps en Santgenís; y si en Rondó pretendrà lo contrari, que u purgue ab proves no haver-i promès lo que al·lega en Sangenís, ┼┼┼┼┼ [5 vots].

57r// *Post prandium*

A la suplicació de misser Frexenet alsaren los síndichs de Barcelona llur dissentiment, per la insaculatió per mort de mossèn Terrós.

Y los síndichs de Tortosa alsaren llur dissentiment. *Testes*[424] *Sangenís, portarius, et Salvator Mir, notarius.*

Fonch legida[425] la dita per misser Nicholau Frexenet demanant lo lloch de oïdor vague per mort de mossèn Terrós, ciutedà de Lleyda, y fonch provehit en aquella lo matex que en los altres brassos, los quals provehiren *fiat ut petitur.*

Fonch aprés[426] legida la suplicació de Jaume Rondó.

Que sie comès als advocats per a què·s vege y entenga y referèscan[427] lo que·s pot y deu fer y provehir en la suplicatió presentada per Jaume Rondó, oïdes les parts,[428] ┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ XV [15 vots].

Vilaplana: que no servesca ni lo hu ni lo altre fins a tant que per los advocats sie vist y referit lo que·s pot y deu fer de justícia, ┼ [1 vot].

Jaume Rocha, Santpedor: que[429] sie llevat lo offici an en Rondó y que aquell servesque entretant en Sengenís,[430] durant lo beneplàcit del stament, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ XII [12 vots].

57v// Jorb[a]: que sie oït fins a demà en Santgenís per a què prove fins a demà en Santgenís lo tracte que diu fet ab en Rondó; y si no·u prove, que en Rondó[431] purgue ab jurament y, bé purgat ab jurament, li sie restituït, ┼┼ [2 vots].

Francesc Arsís, síndich de Besalú, posà son dissentiment a tots actes de gràcia.

Galderich Rebollet, síndich de Vilafrancha de Conflent y Martí Pallarès, síndich de Talarn, posà altre consemblant dissentiment a tots actes de gràcia. *Testes, Joannes Sangenís, portarius, et Salvator Mir, notarius.*

Mossèn Montornès, regint lo ofici de promovedor, refferí que lo promovedor del bras dels nobles li havie dit com staven ja revocats los statuts y crides fetes dels desa-

424 *A continuació, ratllat,* portarius.
425 *A continuació, ratllat,* la s.
426 *A continuació, ratllat,* la.
427 y referèscan, *interlineat.*
428 *A continuació, ratllat,* referesquen.
429 *A continuació, ratllat,* sta.
430 *A continuació, ratllat,* fins sie.
431 *A continuació, ratllat,* jure.

fueros; y que per los brassos de Aragó los habihen fet a ssaber ab embaxada y per un impediment que allí tenien no s'ere pogut fer.

58r// Joan Cucurell, síndich del Voló, posà son dissentiment a tots actes de gràcia. *Testes predicti.*

Dimecres, a vii de agost, mdlxxv

Venerunt[432] *seu comparuerunt in dicto stamento magnificus Gaspar Montserrat, utriusque doctor; Batista Bordoll, civis sindici Balgarii; Anthonius Jolit, sindicus ville Perpiniani; jurarunt jamdicti sindici in manu et posse notarii infrascripti.*

Et fuit lecta dicto die revocatio preconitsationis criminalis facte per juratos dicte ville, que fuit lecta in dicto stamento, que consuatur in sui propria figura in processu.

Mossèn Cella referí que.[433]

Que·s sie cancel·lada la caució havia prestada en Balaguer lo home de les forques y li sien pagades[434] les despeses per ell a dita causa fetes, conforme lo bras ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 18 [18 vots].[435]

Viloró: que les restituïsquen los que les haurà rebudes, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 13 [13 vots].

Y lo que ha gastat a l'hostal vage per gastat.

58v// Lo promovedor militar referí se[436] tingués molt mirament en lo de les forques, y que si se li feye gràcia se fes ab la forma deguda y[437] se li fes justítia, y que per fer aquella fos comès als advocats.

President: que stà y persevera en lo ja delliberat, ┼┼┼ [3 vots].

Frexenet: que lo promovedor vage a l'ecclesiàstich deduhint lo referit per lo militar; y que·s acontenten del que ja contenen les lletres, ┼┼┼┼┼ [5 vots].

Del[438] vot de misser Frexenet, emperò, sie per via de gràcia, que·stà bé; si emperò per via de justícia, que sia vist lo procés per los advocats, ┼┼ [2 vots].

Jolit: que·s spedesca sols per via de gràtia, atesa la qualitat del negosi, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Cruïlles: que no ý vol dir res que no isque lo fiansa fora, ┼ [1 vot].

Montornès: que·s comunique ab los altres brassos perquè s'o[b]serve lo orde y·s sàpie la cera se ha de rebre y qui ha de rebre aquella y quanta, ┼ [1 vot].

59r// Vilaplana: que lo senyor president envie a cercar mossèn Ciurana y li diga y encarregue fasse y serve en lo distribuir de la sera lo que en altres Corts és stat acostumat y que lo dit mossèn Ciurana fassa relatió en lo present stament y mostre en aquell la tarifa y orde té del dar de la dita sera.

---

432 *A continuació, ratllat,* in dicto.

433 *Frase inacabada.*

434 *A continuació, ratllat,* també.

435 *Més quatre vots ratllats.*

436 *A continuació, ratllat,* m.

437 *A continuació, ratllat,* si de.

438 *Precedit de* Si·s tracte per via de gràcia, que·s stiga com stà, *ratllat.*

Foren legides les lletres de inseculació de misser Nicholau Frexenet.
Y les lletres d'en Pejoan per les forques preses en Balaguer.

Die jovis, octava mensis augusti, mdlxxxv

Convocato jamdicto stamento, loco et forma solitis.
Nihil.

Post prandium

Mossèn Algueró, durant la absència de misser Frexenet, per lo de les posades, ╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [24 vots].
Baldó,[439] ╫ [1 vot].
Mascaró, ╫ [1 vot].
Pes, mesura y mida.
Lo[440] promovedor militar deduhí serie bé se tractàs si convindrie lo que pes y mesura y mides fossen totes unes en Cathelunya.
59v// Que·s respongue al bras militar que procuraran en haver consulta ab llurs universitats y que, haguda aquella, se tornarà resposta; y que·s consulte també de què tot fos una moneda.
Foren publicats y llegits los noms dels elegits per los quatre brassos dels aragonesos per a tractar ab los de Cathalunya.
61r//[441] *Tertius quaternus stamenti regalis*.

Die veneris, viiii° mensis augusti, mdlxxxv

Convocato et congregato stamento regali, loco, forma et more solitis.
Anà la embaxada ja en dies passats determinada anar de part dels tres staments als tractadors per a què manassen dar orde se millorassen les posades als cridats en la present Cort; y tornats aprés, referiren que enviaren a sercar los aposentadors y se'ls dirie procurassen de remediar-ho.

439 *Precedit de* Mossèn Montornès, *ratllat.*
440 *Precedit de* Que·s tractàs que convé haber, *ratllat.*
441 *El foli precedent 60 en blanc, llevat de dues anotacions al dors:* Christi nomine humiliter invocato. A la muy magnífica.

Post prandium[442]

President: que sien primer oïts los advocats del que·s deu y pot fer en la suplicatió de mossèn Bastida, ╫╫ [5 vots].[443]

Montornès: que·s diga al senyor Bastida que, provehit hage lo bras ecclesiàstich dita suplicatió, se[444] veurà aprés lo present stament lo que·s pot y deu fer, ╫╫ [5 vots].

Çarrovira: que sien primer vistes les altres suplications per dit mossèn Bastida presentades als brassos y, vistes que sien, assí se provehirà lo que·s deurà provehir,[445] ╫ [2 vots].

Que·s stiga al que ja se ha provehit en lo negossi del senyor Bastida y Setantí ab les lletres spedides, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots].

Més, fonch presentada en dit stament per lo promovedor ecclesiàstich la minuta conforme la qual han de consultar los síndichs ecclesiàstichs y reals ab llurs principals si convindrà que la mesura, pes y mida en Cathalunya fos tota una, conforme a les de Barcelona.

61v// Que·s juncten los advocats del present stament ab los altres en lo lloch se'ls ha aparellat y allí vegen, apunten y regoneguen los memorials y agravis que per los deputats de Barcelona són stats assí tramesos y aprés referesquen, tots, ╫╫ [5 vots].

Dilluns, xii de agost mdlxxxv

Convocat lo stament real, etc.

Foren presentades per mossèn Pau Ciurana unes lletres[446] dels diputats aporten lo Balans y Farrando Paga. Fan insertar.

Que lo Balans del General y lo Farrando Paga, que de la manera lo han vist los ecclesiàstics vegen aquells los militars y lo present stament real, y aprés se deliberarà lo orde y forma se haurà de tenir ab aquell, tots, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [24 vots].

Bastida: que sien segellats lo Ferrando Paga y closos fins los staments hagen delliberat lo que se ha de fer d'ells, ╫ [1 vot].

Vilaplana: que s'entenga si en los Ferrando Paga són stats tramesos són tots los debitors del[447] General vells y nous, ╫ [1 vot].

Lo promovedor ecclesiàstich referí que, per absèntia de l'abat de Poblet, hu dels habilitadors ecclesiàstichs, havien elegit y surrogat lo prior de Scala Dei; y que en llur stament havien deduhit de part dels habilitadors que per poder fer surrogar altre s'és fet //62r// presehint suplicatió dada a sa magestat; y que en l'any LIII y altres no·s servà tal forma y que pendria pler en aquest particular què·s podie ni devie fer.

442 *Al marge esquerre, ratllat,* Magnificat animat mea.

443 *A continuació,* In Christi nomine, amen. Noverint universi quod anno a nativitate Domini.

444 dita suplicatió, se, *interlineat.*

445 *A continuació,* In Christi nomine. Amen.

446 *A continuació, ratllat,* les.

447 dels tri, *corregit.*

Més, que lo Ferrando Paga y lo Balans sien closos y aquells acomenats al matex mossèn Pau Ciurana, als quals són stats remesos dits llibres.

Més, que los advocats se juncten quiscun die la hora del stament.

Libres: Que·ls[448] volen veure de la manera los han vists los ecclesiàstichs, ┼┼┼ [3 vots].

Balans: que fassen relatió los habilitadors del que han entès en lo de la surrogatió de l'abat de Poblet, ┼ [1 vot].

Que s'aiuncten los advocats quiscun die[449] les hores matexes se tenen los staments, los advocats dels brassos per a veure y regonèxer les scriptures enviades per los deputats, [0 vots].

Que·s remeta als habilitadors lo[450] fahedor aserca de la surrogatió[451] se pretén[452] se haurie de dar per la surrogatió de l'habilitador ecclesiàstich, [0 vots].[453]

Bastida: que·s serquen altres exemplars de l'any xxviii ensà y, aquells vists, se veurà lo que·s deurà fer, ┼┼┼ [3 vots].

Algueró: que los advocats miren[454] los exemplars se troberan per lo dels habilitadors y, aquells vists, se delliberarà leshores lo fahedor, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

62v// Misser Antich[455] Sala, síndich de Manresa[456] y hu dels habilitadors del stament real, dix posave son dissentiment a tots actes fahedors en lo present stament[457] sens que primer no li sie dada rahó de totes les coses que assí se tractaran. Protestant de nul·litat de actes. *Testes, Joannes Santgenís et Gabriel Mir, scriptor.*

Post prandium

Portà mossèn Pau Ciurana tres libres anomenats Ferrando Paga, ab lo Balans del General clos. Lo dit stament delliberà que fossen acomenats a mossèn Pau Ciurana.

Que no sien habilitats per ara los diumenges y festes de manament, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼ [19 vots].

Montornès: que sien habilitats los diumenges y festes manades aprés dinar, exceptades les festes de Nostra Senyora, ┼┼┼┼ [4 vots].

Jaume Rocha, síndich de la vila de Sanpedor, per quant, segon dix, que stà ab jurament en mirar lo bé y útil del General y per quant han dada cera a mossèn Ponsich, de Vich, y altres que no n'acostumaven de rebre, dissent que no·n sien dades al dit Ponsich y altres qui

448 *Precedit de* Que sien acomenats, *ratllat.*
449 *A continuació, ratllat,* per a veure y.
450 *A continuació, ratllat,* dels.
451 suplicatió, *ratllat;* surrogatió, *interlineat.*
452 *A continuació, ratllat,* a.
453 *Un vot ratllat.*
454 *A continuació, ratllat,* si·s.
455 Joan, *ratllat;* Antich, *interlineat.*
456 *A continuació, ratllat,* D.
457 *A continuació, ratllat,* fins.

no n'acostumen de rebre fins sie vist per lo present stament y no per altre [e]fecte. *Testes,*[458] *portarius et Gabriel Mir.*

63r// Dimars, xiii de agost, mdlxxxv

Convocat y congregat lo stament real en lo lloch y forma acostumat.

Fuit lecta quedam suplicatio oblata pro parte Michaelis Baltesaris Dot, notarii.

Post prandium

Antich Sala, notarius Minorice, amovit suum dissentimentum pro decretando suplicatione dicti Dot.

Legida la suplicació *stamento ecclesiastico una cum decretationibus. Et fuit provisum.*

Que·s decret.[459] Que·s, etc. Capítols de Cort *et servatis servandis, secundum qualitatem cause*, ||| [3 vots].

A la suplicació de mossèn Dot fou feta la provisió següent: *Lecta in stamento regali et ibi fuit provisum idem quod in dictis aliis*[460] *stamentis, servatis Constitutionibus et*[461] *servandis, secundum qualitatem cause.*

La dita suplicació fou presentada per Francesch Castelló, studiant en leys, procurador de mossèn Miquel Baltesar Dot, cavaller y notari de Barcelona; consta de sa procura en poder de Hierònim Talavera, notari de Barcelona, a tres del corrent.

Que sols lo promovedor del bras ecclesiàstich vage als habilitadors per a deduhir lo que adaquell stament occorre aserca de la surrogatió del prior[462] de Scala Dei feta en y per habilitador en lloch de l'abat de Poblet,[463] habilitador absent, adherint-se al bras ecclesiàstich y militar, |||||||||| [10 vots].

63v// Y oïts lo parer dels advocats, delliberà lo stament:

Frexenet: que·s deduescha als habilitadors lo exemplar de l'any LXIII y lo seguit ja lo corrent any ab la persona de don Berenguer de Paguera, y que sols ý vage lo bras ecclesiàstich o son promovedor, ||||||||||||||||||||| [21 vots].[464]

Que[465] s'adherex ab lo parer dels ecclesiàstich y militars que·s diga als habilitadors que·s seguesca los exemplars los app.[466]

---

458 *A continuació, ratllat,* ver.

459 *Al marge dret,* In Christi nomine. Ego Joannes, Dei gratia.

460 *A continuació, ratllat,* dic.

461 Constitutionibus et, *interlineat.*

462 abat, *ratllat;* prior, *interlineat.*

463 *A continuació, ratllat,* abs.

464 *A continuació,* In Christi nomine.

465 *Al marge esquerre,* V quatro.

466 *Frase inacabada. A continuació,* In Christi nomine, amen. Noverint universi quod anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, die vero veneris, quarta mensis junii.

Fonch refferit per lo promovedor ecclesiàstich que los habilitadors havien dit al[467] dit promovedor com ells staven promptes per a rebre lo jurament de prior de Cartoxa, surrogat habilitador en lloch de l'abat de Poblet; y que pus en açò se ha fet lo que los brassos desijaven, ho referien en lo present stament.

Que sien habilitadas dues hores més avant de les ordinàries, y aprés tant quant apparrà al stament[468] per haver deduhit lo promovedor militar que dit stament ab embaxada los farie a saber la causa, tots, ┼┼┼┼ [4 vots].[469]

64r// Vingué aprés dita embaxada del bras militar,[470] Blanch y Paguera, referint com referiren que devant los habilitadors havie comparegut mossèn Pau Ciurana, cavaller, ab una suplicatió, deduint ab aquella que[471] misser Francesch Serra y altres enquestats ab la visita fan los deputats contra los deputats del trienni passat y officials de la Diputatió no fossen habilitats; y com lo dar de dita suplicatió sie molt preiudicial als tres brassos de la present Cort, a la qual havien de dar rahó[472] y suplicar de dit negossi, que per ço en lo present stament se vulla detenir per a veure y tractar del que·s pot y deu fer en aquest particular.[473] E anat se'n foren dits embaxadors, entengué lo dit bras que los ecclesiàstichs[474] no han poguda habilitar la hora;[475] axí, fonch[476] delliberat que[477] los advocats esta nit y quiscú en particular pensen y miren què·s[478] lo que[479] en dit negossi se pot y deu fer y que demà de matí, ab més spay, se puga veure y delliberar lo fahedor.

64v// *Die mercurii, xiiii mensis augusti, mdlxxxv*

Convocato et congregato stamento regali,[480] *loco, more et forma solita, intus ecclesiam beate Marie dicte ville Montissoni, Principatus Cathalonie.*

Audièntia. Ciurana.

Vingué lo promovedor del bras militar, deduhint que per los habilitadors de llur bras los ere stat referit que los habilitadors de sa magestat volien y pretenien habilitar los doctors[481] de la Real Audièntia de Cathalunya militars,[482] y com ells no havien volgut en dit

467 *A continuació, ratllat,* pro.
468 y aprés ... al stament, *interlineat.*
469 *A continuació,* Il·lustre; decretum. Il·lustre y molt magnífich. Il·lustre y il·lustre. Il·lustre.
470 *A continuació, ratllat,* ref.
471 *A continuació, ratllat,* a.
472 *A continuació, ratllat,* pre.
473 *A continuació, ratllat,* E fora.
474 *A continuació, ratllat,* Que lo pus los ecclesiàstichs.
475 *A continuació, ratllat,* no han pensat y.
476 axí fonch, *interlineat i precedit de* pens, *ratllat.*
477 *A continuació, ratllat,* fos.
478 què és, *ratllat;* què·s, *interlineat.*
479 *A continuació, ratllat,* ab.
480 *A continuació, ratllat,* in.
481 *A continuació, ratllat,* militars.
482 de Cathalunya militars, *interlineat.*

negossi passar avant ni fer cosa alguna sens saber la voluntat de dit llur stament; y més, los havien referit que mossèn Pau Ciurana, per part dels diputats, havie dada una suplicatió devant los habilitadors, demanant no sien habilitats misser Serra y altres impetits en la visita de dit General, sens sabuda de la present Cort, del que dit stament havie fet molt gran sentiment y dat orde a llurs habilitadors que si dits habilitadors ho[483] volien incistir, se'n baxassen llurs habilitadors.

E lo dit stament, entesa dita relatió, delliberà[484] que tots los advocats vegen y referesquen lo que·s pot y deu fer, axí en la habilitatió se pretén fer dels doctors de la Real Audiència com de la suplitació ha dada mossèn Pau Ciurana per part dels deputats als habilitadors pretenent no poder ser habilitats misser Serra y altres impetits en la visita fa dit General; y també si los menors de quatorse anys poden entrar en lo bras militar, ||||| ||||||||||||||||||||||||||||||| [34 vots].

Rebollet: que en lo cap dels doctors del Real Concell sols ó vegen los advocats, | [1 vot].

Més, delliberà lo dit stament: que durant la malaltia y absèntia[485] de mossèn Ponces, habilitador del present bras, sie surrogat altre, tots: mossèn Terrena, | [1 vot]; Salvador Rochafort, de Berga, ||||| [5 vots]; Joan Onofre Ortodó, Puigcerdà, |||||||| ||||||||||||||||||| [28 vots]; //65r// mossèn Baldó, | [1 vot].

Fou refferit per lo promovedor als altres brassos y als habilitadors.

Post prandium

Que s'aiuncten les persones elegides per a tractar ab los aragonesos la concòrdia fahedora sobre les exactions dels drets de les entrades y exides del General de Aragó, y apuncten y trassen la forma de dita concòrdia y aquella referèscan. Del passat per ara no se'n diga res, ||||||||||||| [13 vots].

Algueró: del matex, emperò, que del passat puguen tractar, conforme ó faran los altres dos brassos, || [2 vots].

Baldó: que·s donen memorials qui·ls voldrà dar,[486] per a poder cobrar lo que per dits drets se haurà pagat, y en lo més avant, dels parer del president, |||||||||||| [12 vots].

65v// Dissabte, xvii de agost, mdlxxxv

Convocat lo stament real en lo lloch y forma[487] acostumats.

483 dits habilitadors ho, *interlineat.*
484 E lo dit stament, entesa dita relatió, delliberà, *al marge esquerre.*
485 y absèntia, *interlineat.*
486 qui·ls voldrà dar, *interlineat.*
487 *A continuació, ratllat,* ac.

En[488] lloch y per mort del magnífich misser Galceran Desvalls, quòndam[489] ciutedà[490] de Barcelona y hu dels síndichs de la dita ciutat de Barcelona, vingué y comparegué en dit stament lo magnífich mestre Hierònim Magarola, doctor en medicina, ciutedà de dita ciutat, síndich per aquella tramès a les presents Corts, progrés y conclusió de aquelles, sossi y companyó als restants síndichs de dita ciutat residents en dites[491] Corts, lo qual prestà lo jurament acostumat per los altres síndichs de dit stament, lo qual li fonch legit en mà y poder de Miquel Joan Cellers, notari de Barcelona y scribà del dit stament.

Sobre la habilitació dels doctors del Real Concell.

La suplicatió de mossèn Ciurana.

Que los doctors del Real Concell Civil y Criminal no sien habilitats, inseguint en açò lo vot y pensament dels militars.

Non habuit efectum istud votum. Més, que los maiors de quatorse anys sien habilitats, com fins assí s'és acostumat, ||||||||| [10 vots].

Vilaplana: que·s remeten dits dos caps als habilitadors a qui toca, inseguint en açò lo vot dels[492] advocats, los quals han referit la dita conexensa no toque en aquest bras, y que aquest tracte se done ab instructió als habilitadors elegits per los brassos, |||||| [7 vots].

66r// Ponces: que·s[493] seguesque los habilitadors lo vot dels advocats en los dit dos caps, |||| [5 vots].

President: que mossèn Pau Ciurana, de paraula, cobre dels habilitadors la suplicatió ha presentada als habilitadors,[494] axí contra de l'ardiacha d'Oms com la de misser Serra y altres, |||| [4 vots].

Frexenet: que si en lo procés del prothonotari seran buydats o continuades dites dos[495] suplications, que mossèn Ciurana demane aquelles en scrits, y si no seran en lo procés, que les cobre de paraula, ||||||||||||||||||| [19 vots].

Montornés: que mossèn Ciurana demane de paraula sols la suplicatió derrera ha dada als habilitadors, |||||||| [8 vots].

Jorba: que mossèn Ciurana, en scrits, demane als habilitadors les dos suplications los ha presentades, axí contra[496] lo ardiacha d'Oms com l'altra contra misser Serra, |||| [4 vots].

Foren llegides les lletres de la suplicatió de mossèn Dot contra mossèn Rufet.

66v// *Post prandium*

Convocat lo dit stament.

488 *Precedit de* Vingué lo promovedor militar, *ratllat.*
489 p, *corregit.*
490 *A continuació, ratllat,* y.
491 *A continuació, ratllat,* Corts.
492 *A continuació, repetit,* dels.
493 *Precedit de* Aquest negossi y.
494 *A continuació, ratllat,* contra.
495 dos, *interlineat.*
496 *A continuació, ratllat,* misser.

Que los doctors del Real Concell no sien en alguna manera habilitats.

Més, que los menors de vint anys no sien habilitats, si ja no·s trobaven exemplars.

Que de les suplications dades per mossèn Ciurana contra lo ardiache d'Oms y misser Serra y altres, no se'n parlés més, ni per dit Ciurana sie deduïda altra cosa alguna devant dits habilitadors, sens sabuda y horde dels presents staments.

Més, com ha arribade un plech dels deputats ab diverses scriptures de diversos agravis.

Més, com per absèntia de misser Puigvert, advocat del bras ecclesiàstich, havien elegit a don Ferrando Quintana.

Bastida: que·s consulte ab lo bras militar per a què ab lo real se trameta a l'ecclesiàstich per a què·s vulle adherir ab los dos en lo negossi de les suplications de mossèn Ciurana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Montornès: que·s lexés per a dilluns la dita consulta ab lo[497] bras ecclesiàstich, ┼ [1 vot].

Cella: que·s stiga en lo que ja vuy s'és delliberat.

Que·s referesca primer al bras militar y, entès llur parer, millor se'n poria resolre, ┼ [1 vot].

67r// Vilaplana: que·s sàpie primer lo que se ha fet en lo procés familiar del prothonotari, com vuy s'ès delliberat, y entès que·s sie se delliberarà aprés lo fahedor, ┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼ XII [12 vots]. Y[498] axí fou referit als altres brassos per mossèn Miquel Bastida, promovedor, per a què·s vullen adherir al parer del present stament.

Ponsich: que·s vege si en altre temps se són dades consemblants suplications sens sabuda dels brassos, ┼ [1 vot].

Cabes[sa]: fins que sien cobrades les dos suplications no·s fasse embaxada ninguna als altres staments, los quals vinguere,[499] ┼ [1 vot].

Foren llegides unes lletres dels deputats aserca de la captura feta assí en Monçó de la persona de Pau Riu, les quals fan assí insertar.

Que sien oïts mossèn Joan Gualbes[500] y mossèn Ciurana y mossèn Rius, collidors dels dits drets del General, del que deduhir volran en descàrrech del que·ls carreguen ab les lletres dels diputats y que vinguen assí llurs enquestes y processos per a què, vists y oïts aquells, millor se pugue delliberar y procurar lo fahedor, ┼┼┼ [3 vots].

Que los actes vinguts de Barcelona sien acomenats ab inventari a mossèn Pau Ciurana, en presèntia dels tres promovedors, tots, ┼┼┼┼┼ [6 vots].

67v// Montornès: que·s deduesquen als altres brassos que per via de pensament apparrie serie bé[501] se scrigués als deputats que·s don orde com lo offici de mossèn Rius[502] puga ser venut per dit Rius, per a què lo preu procehirà de aquell sie convertit en descàrrech del deute del dit Rius, y que si algú altri ne serie stat provehit, que·s sobresega y

497 *A continuació, ratllat,* brass.

498 *Precedit de* Y axí fou referit per lo promovedor als altres brassos, *ratllat.*

499 *Frase inacabada.*

500 Corbera, *ratllat;* Joan Gualbes, *interlineat.*

501 apparrie serie bé, *interlineat.*

502 *A continuació, ratllat,* sie passat com de.

revoque en la dita venda y transportatió del dit offici, y dit Rius sie oït y dada licèntia de fer procura per a deduhir de ses quexes, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ X [10 vots].

Vilaplana: que sperem primer la resolutió dels altres brassos y·s vegen primer les scriptures produhides per los deputats contra de mossèn Rius,[503] y que lo[504] dit mossèn Rius[505] sie oït y que sia dada licèntia de fer procura[506] per a deduhir de ses quexes, per a què vista la quexa dels deputats y la defensa de dit mossèn Rius, puga la present Cort provehir y delliberar lo fahedor, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ XIII [13 vots].

En lo de mossèn Ciurana y Gualbes, que·s scriga als deputats, exortant-los fassen allí justítia, y donen de tot rahó als brassos, ┼┼ [2 vots].

Que en lo de mossèn Gualbes y Ciurana no s'i procehescha res, pus no demanen ni quexen de res, ┼┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

68r// Balaguer: del parer de mossèn Vilaplana, ab què entretant no sie feta provisió alguna de l'offici de dit Riu; y si alguna ne serie stada ja feta, que revoquen aquella y que lo dit mossèn Rius sie oït y dada, ┼ [1 vot].

Rochafort, Berga: que sie oït mossèn Rius y si volia exir done nova cautió de representar-se a tota utilitat del General, ┼┼ [2 vots].

Que les suplications se presentaran demanant charitats y almoynes sien lexades la provisió d'elles a la derreria de les Corts, tots.

Die lune, xviiiº mensis augusti, 1585

Frexenet: que·s solicite los[507] tractadors per a què[508] vullen remediar lo de les posades y que no ý vagen tots los brassos, per llevar alguns inconvenients, ┼┼┼ [3 vots].

Bastida: que·s consulte ab los altres brassos si ý ha ningun inconvenient vagen de tots los tres[509] brassos per solicitar los tractadors[510] o si hi aniran de part de algú[511] dels dits staments a ssoles, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

President: que ý vagen los tres promovedors, pus de part dels tres staments[512] s'és feta la embaxada, ┼┼┼┼ [4 vots].

68v// Que·s[513] responge als deputats, regraciant-los la diligèntia tenen en lo exhigir y cobrar los diners, y que continuen la dita exactió.

Lo de mossèn Rius, que se li done licèntia de fer procurador y pendre advocat.

---

503 *A continuació, ratllat,* y que entretant dits deputats no·s desisquen dit offici de dit mossèn Rius.
504 al, *ratllat;* lo, *interlineat.*
505 *A continuació, ratllat,* se procure que.
506 fir, *ratllat;* dada licèntia de fer procura*, interlineat, repetint a continuació la paraula* procura.
507 Que los tractadors dels brassos vagen als, *ratllat;* que·s solicite los, *interlineat.*
508 deduhint-los, *ratllat;* per a què, *interlineat.*
509 tres, *interlineat.*
510 per solicitar los tractadors, *interlineat.*
511 *A continuació, ratllat,* de les.
512 *A continuació, ratllat,* fes.
513 *Precedit de* Lo de les, *ratllat, i de* In Christi nomine. Noverint uni. Lo del llibre de les Costitutions.

Lo de les posades, que·s vage per part dels tres brassos y que.[514]

Absent los de Tortosa y advertit lo stament del dit stament [sic], y mossèn Sala.

President: que sia comès als tres advocats del present bras per a què, junctament ab los dels altres staments, tíngan chàrrech de veure, comprovar, regonèxer y mirar si starà[515] ab la forma deguda lo libre de les Constitucions compilades, y fassen relatió del que trobaran y veuran durant les presents Corts, ┼┼┼┼ [5 vots].

Terrena: que ans de res, se procur de sercar y trobar lo original del dit libre, lo qual fou fermat de mà dels sis elets, ┼ [1 vot].

Vilaplana: que ans de passar avant en res, sie oït primer mossèn Cella y Tafurer,[516] y oïda sa relatió, millor se porà delliberar lo fahedor, ┼┼┼ [3 vots].

Algueró: que·s cometa als tres advocats com diu lo presedent, y que en lo entretant se fassen les diligènties possibles //69r// en sercar y trobar lo original, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Jolit: del matex parer, y que sie més avant en lo entretant oït a misser[517] en lo present bras, ┼┼ [2 vots].

Mascaró: que los advocats del present bras, junctament ab algun síndich del present bras, vegen y miren dit libre, y sobre de aquell[518] fassen relatió de aquell, y també si·ls apparrà sie tingut per original, ┼ [1 vot].

Monserrat: del matex parer de mossèn Algueró, ab què·s prometen strenes als qui troberan dit llibre, ┼┼ [2 vots].

Berga: del[519] parer de mossèn Algueró, ab què s'oie primer Pla y misser Cella.

Rebollet: que misser Cella y un altre advocat dels altres brassos vegen y regoneguen dit libre, y u referesquen en lo present stament, ┼┼ [2 vots].

69v// Que s'adhereix ab lo ecclesiàstich[520] que sie scrit als deputats,[521] regraciant-los molt lo bon cuydado tenen de la exactió dels deutes del General y que continuen aquella; y que en lo de mossèn Rius, se li done licèntia de fer procurador y pendre advocat, y li sien aleujades les presons, pus emperò stiga segur en dita presó; y assò ab tota diligèntia y prestesa, tots, ┼ [1 vot].

Granollers, de mossèn Jaume Puig.[522]

70r// *Post prandium*

Referí mossèn Rafel Vivet, de part dels habilitadors, al dit stament que tots los síndichs del dit stament donassen y posassen llurs sindicats en mà del notari del present bras, lo

514 *Frase inacabada.*

515 per a què stiga, r*atllat;* si starà, *interlineat.*

516 *A continuació, ratllat,* y.

517 *Sense nom.*

518 *continuació, ratllat,* resolgu.

519 *Precedit de* Del matex, r*atllat.*

520 *A continuació, ratllat,* que sie scrit als deputats.

521 *A continuació, ratllat,* per a què.

522 *A continuació, llistat de sindicats presentats pels síndics del bras reial, que són una continuació del llistat iniciat al foli següent.*

qual notari, quant se haurà de comensar y prosseguir la habilitatió del present bras, aporte dits sindicats y acistesca a la dita habilitatió, conforme se ha fet ab los altres dos brassos. E de continent, los síndichs avall scrits, en presència de dit stament, dona[ren] y lliura[ren] a mi, dit notari y scrivà, los llurs sindichats avalls scrits:

E primerament, lo dit[523] mossèn Rafel Vivet y mossèn Andreu Vilaplana, síndichs de Girona, donaren y liuraren llur sindicat a mi, dit notari y scrivà, fet en la ciutat de Girona, a XI de abril proppassat del corrent any LXXXV, clos per[524] lo discret mossèn Sagimon Solà, notari[525] de Girona, en lloch del dit mossèn Vilaplana, scrivà del Concell de dita ciutat.

Més,[526] lo sindicat de misser Guerau Mascaró.

Més, lo sindicat de Miquel Argullol.

Més, lo sindicat de la ciutat de Leyda.

Més, lo sindicat de la vila de Caldes.

Més, lo sindicat de la vila de Cervera.

Més, lo sindicat de la vila de Toïr, Pere Inveni Rocha.

Més, sindicat de la vila de Talarn.

Restituhit. Més, sindicat de Sarreal, Jaume Oliu.

Més,[527] lo sindicat de Jaume Roffí, de la vila de Pals.

Més, altro de la vila de Besalú.

Més, altro de Joan Cabesa, de la vila de Salses.

Més, altro de la vila de Cruïlles.

Més, altro de la vila de Coplliura.

Més, altro de Vilafrancha de Conflent.

Més, altro de Vilanova de Cubelles.

Més, altro de Torroella de Mongrí.

Més, altro de Sarreal.

Més, altro de la vila de Voló.

Més, altro de la vila del Arbós, en favor de Francesch Marrugat, balle.

Més, altro de la vila de Figueres.

Més,[528] lo de Argilés, en favor de Antoni Ribes.

70v// President: que ans de pendre lo apposento ha deduït lo promovedor del bras ecclesiàstich convindrie pendre per ajunctar-se los advocats y altres persones a les quals per lo present stament seran comesos negossis, se'n done rahó als qui stan en dits apposentos y se'ls ne procur de altres abans de traure'ls-ne, ┼┼[529] [2 vots].

Algueró: Que no·s procur ni serquen altres nous aposentos per ara, attès que·ls que ja se han presos són prou còmmodos, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ XVII [17 vots].

523 lo dit, *interlineat.*

524 *A continuació, ratllat,* mossèn.

525 *A continuació, ratllat,* clos per m.

526 *Precedit de* Més, mossèn.

527 *A partir d'aquí, el llistat continua al foli 69v.*

528 *A continuació, ratllat,* de.

529 *Més tres vots ratllats.*

Vilaplana: que oïda primer la relatió dels advocats per veure si's quexeran dels aposentos[530] se'ls ha ja assignat, se farà aprés la delliberatió qual millor convinga, ┼ [1 vot].

Lo promovedor[531] militar referí com en[532] dit stament se[533] havie posat dissentiment a tots actes fins a tant sie[534] pres assiento qual convé en lo cobrar de[535] les dos suplications presentades per mossèn Pau Ciurana als habilitadors.

Que[536] sien elegides dos persones per aquest stament, adherint ab lo ecclesiàstich, per a què·s vege la comoditat o incommoditat dels aposentos tenen ja los advocats y los que noba<ve>ment són stats referits, y oïda llur relatió, se farà resolutió, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ XIIII[537] [13 vots].

71r// Fou legida en dit stament la letra dels concellers dirigida als tres brassos, sobre lo negosi de mossèn Bastida y Setantí.

Fonch portat per lo promovedor militar un memorial de actes y scriptures per los diputats tramès en la present Cort, fet per lo[538] notari del bras ecclesiàstich y reportat per lo promovedor militar junctament ab diverses scriptures fa insertar en lo present proçés ab dit inventari, les quals scriptures foren presentades y dexades en presèntia del dit stament demunt la taula.

Francesch Oliveres, síndich de la vila de Figueres, posà son dissentiment a tots y sengles actes fahedors en la present Cort, ecceptat emperò lo progrés de la habilitatió dels brassos y dependents de aquell, y per a poder demanar les suplications dades per mossèn Ciurana;[539] protestant de nul·litat de actes,[540] fins a tant sien millorades les posades als qui stan mal aposentats[541] y·n sie donada condecent als qui no·n tenen o se'ls sia dada tal ruhin que no ý ha poder estar en ella. Requerint a vós, notari, etc. *Testes, en Genís et Mir.*

President: que sie[n] tornades les scriptures portades per lo promovedor militar al dit[542] bras militar, ┼┼ [2 vots].

Frexenet: del mateix parer, ab què se'ls diga que per no tenir temps ara de comprovar los inventaris se'ls torne per a què ab interventió dels tres notaris sien lliurats[543] a mossèn Ciurana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 10 [10 vots].

71v// Vilaplana: que sien acomanats al notari del present bras, entretant y fins que s'agés pres altre apunctament a qui ja·n de ésser comanats, ┼┼┼┼┼┼┼┼ 9 [9 vots].[544]

530 aposentos, *ratllat;* aposentos, *interlineat.*
531 *A continuació, ratllat,* ecc.
532 en, *interlineat.*
533 se, *interlineat.*
534 delliberat que fins se sie, *ratllat;* posat dissentiment a tots actes fins a tant sie, *interlineat.*
535 *A continuació, repetit,* de.
536 *Precedit de* Que per ara stan prou acomodades en le, *ratllat.*
537 *En lloc de* XIII.
538 *A continuació, ratllat,* bras.
539 y per a poder demanar les suplicacions dades per mossèn Ciurana, *al marge esquerre.*
540 *A continuació, ratllat,* Requerint a vós.
541 *A continuació, ratllat,* y·s.
542 dit, *interlineat.*
543 *A continuació, ratllat,* als tres no.
544 *A continuació, al marge dret,* Joannes Pro.

Jorba: del[545] parer de mossèn Vilaplana, ab assistèntia de dues persones del present bras aprés anomenadores, ┤[1 vot].

Fou tornat dit plech de letres y inventari per[546] lo promovedor real, ab companyia de Gabriel[547] Mir, al stament ecclesiàstich, segons la relatió dels dits.

72r// *Primo,* lo sindicat de la vila de Berga, en favor de Salvador Rochafort.

Més, lo sindicat de Perpinyà.

Més, lo sindicat de Campredó, en favor de mossèn Mavarro.

Die martis, xx augusti, 1585

En la compilatió de les Constitutions han[548] anomenats los[549] ecclesiàstichs als advocats. Emperò, lo militar no ha anomenat.

Ja se ha provehit, conforme los ecclesiàstichs.

Lo segon cas és que appar bé que los tres[550] promovedors soliciten per lo de les posades als senyors tractadors.

Ítem, en lo negoci de la[551] licèntia de mossèn Rius, ho dexen al procurador del General[552] y al jutge.

Ítem, en lo de la letra ha minutada lo bras ecclesiàstich per als diputats, del modo stà scrita no deu anar perquè la volen tornar a veure y diran sobre ella son parer.

Ítem, que no s'hage nova posada per als advocats, aderint-se en lo bras real.

Ítem, que s'ajuncten los notaris dels tres brassos cada vespre.

Ítem, que·s nomene una persona de cada bras[553] per a fer junctar los advocats.

72v// Francesch Oliveres, síndich de Figueres, ha alsat son dissentiment fins a les X hores.

President: que los tres promovedors del[s] brassos soliciten als tractadors per a què acomoden als qui no tenen possades, tots, ┤[1 vot].

President: que en lo de mossèn Riu, estan y perseveren en lo que està delliberat.

Refferí lo promovedor militar que dit stament havie pensat que serie bé y cosa justa se scrigue als diputats que continuen y fassen totes diligènties per executar les persones deutores a dites pecúnies al General, ab què, emperò, ab tot effecte fassen pagar primer als principals obligats y als portioners conparticipants en los arrendaments y profits de aquells y aprés a les fermances dels huns y de altres.

545 *Precedit de* Que·s face, *ratllat.*
546 *A continuació, ratllat,* mossèn.
547 *A continuació, ratllat,* d'Oms, al.
548 han, *interlineat.*
549 *A continuació, ratllat,* ad.
550 tres, *interlineat.*
551 que donàs, *ratllat;* en lo negoci de la, *interlineat.*
552 y advocats y dit Riu, *ratllat;* del General, *interlineat.*
553 *A continuació, ratllat,* per a què·s ajuncten; *interlineat i ratllat,* fer.

President: que adereix que al dit Rius sie donada licèntia de pendre advocat y procurador per deduhir de sa justítia, y que li sien alleugades les presons, puix stigue en lloch segur, ††††††††††††††††††††††††† [25 vots].

Montornès: Està[554] en lo que·s delliberà dissapte, ††††††††† [9 vots].

73r// President: que vingue la lletra minutada per als diputats y, vista aquella, delliberaran lo fahedor, tots, † [1 vot].

President: que[555] sien exequtats los debitors del General, axí[556] principals com portioners y fermances, segons la força y obligatió dels contractes, agrahint-los la bona diligèntia tenen en la executió dels deutes, y que perseveren, tots, †††††††††††††††††††††††† [24 vots].

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que·s[557] torne resposta al militar serie fer gran prejudici al General fer-se lo que han enviat a dir per son promovedor, perquè seria llevar la actió està stipulada.

73v// *Post prandium*

Convocat lo stament real.

Vingué embaxada del bras ecclesiàstich,[558] deduint que la posada se havie presa per aiustar-se los advocats és molt desacomoda[da], axí per ser lluny com per ser[559] lo restant de la dita casa hostal y a molt gran preu, y que junct adaquesta sglésia y havie una posada molt còmmoda[560] per a dit negossi y ab maior commoditat, y aquesta no convingués, se'n procuràs de sercar altre.

President: que sie primer legida la delliberatió feta sobre de las posades dels advocats y, aquella oïda, delliberarà aprés lo fahedor, † [1 vot].

Terrena: que·s stiga al que se ha delliberat aserca de les dites posades dels advocats, † [1 vot].

Montornès: que s'adhereix al parer del bras ecclesiàstih en lo del mudar dites posades y aquelles sien acomodades conforme lo bras ecclesiàstich, † [1 vot].

74r// Lo síndich de Figueres llevà son dissentiment per avuy.

Magarola: que ans de desacomodar los qui stan en lo dit aposento propr de la sglésia, sie vist, y que per ara no·n se'n tracte, † [1 vot].

Vilaplana: que sie feta comissió a dos persones per a què vegen si convenen los aposentos són prop la sglésia, a les quals, si no apparran bons, ne púgan sercar altre prop la sglésia, y del que troberan y veuran ne fassen assí relatió, adherint ab lo bras ecclesiàstich de què·n sie sercada altra de la que vuy tenen, ††††††††††††††††††††††††††† [27 vots].

Mestre Magarola,††††††††††††††††††††††††††† [27 vots].

---

554 *Precedit de* Que està, *ratllat.*

555 *A continuació, ratllat,* la.

556 p, *ratllat;* axí, *interlineat.*

557 *A continuació, ratllat,* fos.

558 *A continuació, interlineat i sense relació amb el text,* del de misser Quintana y del.

559 *A continuació, ratllat,* dins.

560 *A continuació, ratllat,* y.

Misser Mascaró, ╪ [2 vots].
Mossèn Baldó,╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪[561] [24 vots].
Mossèn Montornès, ┼ [1 vot].[562]
Mossèn Terrena, ┼ [1 vot].
Misser Montserrat, ╪╪╪ [3 vots].
Lo senyor Vilaplana, ╪ [2 vots].
Mossèn Joan Navarro, ┼ [1 vot].
Rochafort de Bergua, ┼ [1 vot].

74v// Refferí lo promovedor del bras militar com dos promovedors dels militars de Aragó los havien feta embaxada, dant-los rahó de l'orde se havie tingut en la revocatió dels desafueros y dada còpia de les scriptures s'eren fetes, y que·ls fos fet embaxada agrahint-los-ho.

Refferí lo promovedor del bras real, mossèn Montornès,[563] que ell, junctament ab los altres promovedors, eren anats als tractadors per a suplicar-los fossen servits manar dar orde com se milloren les possades als qui estan mal aposentats, als[564] quals[565] respongueren lo comte de Miranda[566] que ja n'havien parlat ab l'aposentador major y després se endolentí, però que ara ho tornarien tractar;[567] y que cada bras fes memorials de les persones estan mal aposentades y que, vists aquells, se provehirie lo fahedor.

75r// President: que sie decretada la suplicació dada per Antich Onbert, conforme los altres brassos, ço és, que sie[568] enfilada dita suplicació y aprés se'n haurà rahó, tots, ╪ [2 vots].

President: que és de parer que la conexensa sobre lo número de les procures poden tenir los militars toque al rey y als brassos, provehint-hi ab expressa Constitutió, y no als habilitadors, ┼ [1 vot].

Frexanet: que s'aconselle als habilitadors que lo dubte sobre quantes procures poden tenir[569] los militars en Cort toque al rey y a la Cort y no als habilitadors. E que per so no aderesquen ab lo vot contrari dels habilitadors del rey, y que se'n do rahó als altres brassos, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [17 vots].

Montornès: que se'n don rahó primer al bras militar per lo promovedor de aquest bras y, sabut lo que ells faran, se resoldrà leshores lo present stament, ╪╪╪ [3 vots].

Vilaplana: que[570] per ara sie servat lo que fins assí s'és acostumat fer; però per lo sdevenidor, que ý sie provehit ab expressa Constitutió sobre lo número de dites procures, ┼ [1 vot].

Cerrovira: que s'estigue a major delliberatió, ╪ [2 vots].

561 *Més un vot ratllat.*
562 *A continuació, ratllat,* Misser Montserrat.
563 Mossèn Montornès, *interlineat.*
564 los, *ratllat;* als, *interlineat.*
565 *A continuació, ratllat,* han respost.
566 lo comte de Miranda, *interlineat.*
567 *A continuació, ratllat,* y que·s fessen memorials.
568 *A continuació, ratllat,* vir.
569 *A continuació, ratllat,* lo.
570 *A continuació, ratllat,* los habilitadors serven.

Ponsich: que·s sie remès als advocats y que·n refferesquen, ||||||| [8 vots].

Rebollet: que·s fase com s'és acostumat fer, seguint los exemplars antichs, | [1 vot].

75v// *Die mercurii, xxi augusti*

Deduhí mossèn Miquel Bastida que ell és anat de part del present bras[571] als habilitadors estaven junct en lo loch acostumat y havie dit a llur porter digués als habilitadors del bras real que ell, dit Bastida, tenie necessitat de dit-los dos paraules, y tornà dit Riera y dix que lo senyor canceller li havie dit que no se'ls podie parlar; e replicant, dix dit mossèn Bastida a dit Riera digué[572] «Mirau que com a promovedor del bras real y per orde y parer llur hera tramès assí[573] per a dir-los lo que·s he dit a vós»; y dit Riera li dix «Jo no u havia dit tant larch, però tornar-hi he». E torna[t] dit Riera, dix a dit Bastida.[574]

Lo síndich de Figueres llevà son dissentiment.

President: que se'n don rahó als altres brassos del que ha dit lo senyor Bastida[575] y advertir-los que los tres promovedors anassen als habilitadors a deduhir-los lo aggravi se ha fet al promovedor de aquest bras, tots, || [2 vots].

Refferí lo promovedor militar que estava prompte dit estament aderir en tot lo que apparrie bé al real per anar als habilitadors, però que advertesquen que convindrie s'i enviàs o embaxa[da] o altrament de part del bras real[576] a ssoles.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que aderie en què hi anassen los tres promovedors a dits habilitadors.

76r// President: que·s scrigue als diputats que envien memorial dels officis nous han creats de les Corts proppassades, 1564,[577] ensà, y lo creximoni dels salaris de les Corts passades,[578] y assò per via de pensament, ||||||||||||||||||||||||||||||| [31 vots].

Que, puix lo promovedor militar diu li apar serie bé anar a dar-ne rahó als tractadors.[579]

President: que vage lo promovedor del bras real, junctament ab lo ecclesiàstich, als habilitadors, a fer quexa asercha del que han dit a dit mossèn Bastida, ||||||||||||||||| |||||||||||| [30 vots].

Algaró: que vagen dos persones del present bras, elegidores per ell, dant-ne rahó als tractadors, | [1 vot].

Sarrovira: que vagen dos persones del present bras als habilitadors, |||| [4 vots].

571 *A continuació, ratllat,* an en Riera.
572 digué, *interlineat.*
573 assí, *interlineat.*
574 *Frase inacabada.*
575 *A continuació, ratllat,* y dir.
576 real, *interlineat.*
577 1564, *interlineat.*
578 *A continuació, ratllat,* ensà.
579 *Frase inacabada. A continuació, al marge dret,* mossèn.

Refferí lo lochtinent de prothonotari, missèr Pere Franquesa, deduhint de part dels habilitadors que per estar los habilitadors tractant negoci de molta importàntia, no se havie pogut dar loch a què·s moguessen los habilitadors del bras real; y dit assò, se'n anà sens fer-li resposta alguna.

76v// E axí, anaren los tres promovedors als dits habilitadors a dar-los quexes per lo que havie refferit mossèn Bastida.

Tornat dit promovedor, refferí com eren anats dits tres promovedors, los quals los havien respost que, estant votant lo consell dels habilitadors, que si.[580]

77r// President: que·s[581] pose dissentiment per tot lo bras a l'acte de la habilitatió y prossecutió de aquella per lo pretès agravi fet axí al promovedor com al present bras en pretendre que són superiors y que no han de dar rahó als inferiors,[582] ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [22 vots].

Montornès: que ho dexe a major delliberatió, ╪╪ [2 vots].

Vilaplana: que·s fasse embaxada als tractadors, dant-se complida rahó de les paraules ha parlades lo senyor canceller, aggraviant de dret en dret als tres estaments, suplica[n]t-los hi vullen provehir de[583] opportú remey de promte; y que per dit[584] respecte no sie posat dissentiment per no haver-hi fonament[585] algú, ╪╪╪╪╪╪ [6 vots].

Cerrovira: del parer del senyor Vilaplana, ab què lo porter del bras vage encontinent als habilitadors y diga als de aquest bras venguen de prompte, ╪╪ [2 vots].

E[586] fonch refferit per dit promovedor del bras real com ere pujat als tres habilitadors, als quals digué com lo dit estament havie possat dissentiment //77v// en lo acte de la habilitatió.

E immediadament, vingueren los habilitadors[587] del bras real, refferint de part de tots los habilitadors y deduhiren les justes causes havien tingudes los habilitadors en no poder dexar baxar los tres del bras real.

Post[588] *prandium, dicto die*

Refferí lo promovedor[589] del bras real que los tractadors havien enviat a sercar entre 11 y 12 hores[590] sobre lo que ha passat vuy de matí asercha dels habilitadors, al qual han dit ho parlàs al bras, en què de sa part los digués[591] llevassen lo dissentiment havien possat vuy.

580 *Frase inacabada.*
581 *Precedit de* Que és de pe.
582 *A continuació, ratllat,* sec.
583 *A continuació, ratllat,* opt.
584 *A continuació, ratllat,* ef.
585 *A continuació, ratllat,* algui.
586 *Precedit de* Axí que, ratllat.
587 lo promovedor, *ratllat;* los habilitadors, *interlineat.*
588 *Precedit de* Post prandium, *ratllat.*
589 *A continuació, ratllat,* br.
590 entre 11 y 12 hores, *interlineat.*
591 *A continuació, ratllat,* lo.

Aprés, lo dit promovedor ha refferit als brassos ecclesiàstich y militar lo dissentiment.[592]

78r// President: que·s consulte ab los altres brassos sobre lo dissentiment havie possat lo present bras en què·s llevàs lo dissentiment perquè passat[593] la present Cort avant, ┼ [1 vot].

Frexanet: que en lo present bras se ha pensat que lo dissentiment sie llevat y que sie feta embaxada als tractadors per a què vullen reparar lo aggravi comès per los senyors habilitadors de sa magestat en la resposta tornada al promovedor del present bras y en impedir la vinguda dels habilitadors del bras real, demanats per dit bras, ┼┼┼ ┼┼┼┼┼ [9 vots].

Vivet: que sens consultar-ho als altres brassos, sie serquat remey en què·s lleve lo dissentiment possat per lo present bras, ┼┼ [2 vots].

Vilaplana: que, attesa y considerada la embaxada que s'ès feta per los brassos ecclesiàstich y militar en aquest bras, pregan-los tinguessen a bé de alsar lo dissentiment, attès havien donada satisfactió en conèxer lo error havien comès los senyors habilitadors, y perquè los negocis no patesquen detriment ni la Cort estigue parada, adharesch a llur opinió perquè la habilitatió passe avant, fent-los a ssaber[594] ab embaxada com s'ès alsat lo dissentiment y la resposta,[595] ┼ [1 vot].

78v// Vingué embaxada dels brassos ecclesiàstich y militar, ço és, per lo ecclesiàstich[596] lo abbat de Sant Feliu de Guíxols y don Hierònim Terça, y per lo bras militar don Gueran[597] de Marimon y mossèn Francesch Salbà, deduhint que lo present bras tingués bé llevar lo dissentiment, en què s'acontenten de la satisfactió han dada los habilitadors.

President: que, attès la ambaxada[598] han feta los altres brassos, los sie feta embaxada,[599] regraciant-los la[600] aquella han feta,[601] sabent lo modo de la satisfactió han feta al present bras, y aprés llevaran lo dissentiment, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Montornès: que sie[602] llevat lo dissentiment,[603] attesa que los habilitadors han baxats als present bras, ┼┼ [2 vots].

79r// Vilaplana: que està y persevere[604] parer per ell propdit, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼ [23 vots].

592 *A continuació, ratllat,* havie posat lo present bras y dir-los lo que li havie.
593 *En lloc de* passàs.
594 *A continuació, ratllat,* lo que·s haurà fet, fent-los a ssaber.
595 *A continuació, ratllat,* perquè.
596 *A continuació, ratllat,* lo bab.
597 *En lloc de* Plegamans.
598 *A continuació, ratllat,* de.
599 los sie fetra embaxada, *interlineat.*
600 la embaxa(da) aquella, *ratllat;* la, *interlineat.*
601 *A continuació, ratllat,* llevaran lo dissentiment.
602 *A continuació, ratllat,* feta embaxada als tracta.
603 *A continuació, ratllat,* attesa la satisfactió.
604 *A continuació, ratllat,* en lo que ha ja dit.

Refferí lo promovedor militar que serie bé se anomenàs una persona de cada bras per a fer lo[605] memorial de les persones estan mal aposentades.

Les persones per a fer la embaxada:

Mestre Magarola, ||||| [5 vots].

Mossèn Vilaplana, tots, ||||| [5 vots].

Refferiren[606] los embaxadors que han feta als brassos ecclesiàstich y militar, los quals han restat molt contents del que han fet.

Per aposentar les persones mal aposentades:

President: mossèn Baldó, síndich de Perpinyà, ||||||||||||||||||||||||| [25 vots].

Misser Masquaró: lo senyor Montornès, |||||| [6 vots].

79v// Refferí lo promovedor ecclesiàstich que per lo seu bras han anomenat lo senyor abbat de Gerri per millorar les posades.

Refferí lo promovedor militar que serie bé se anomenassen persones per a fer negocis de la present Cort, ço és,[607] memorials, apunctaments[608] y altres coses, y assò per via de pensament, attès que ara no ý ha molt que fer.

Per lo bras militar, misser Miquel Montagut.

Misser Batista Verdoll, altre dels síndichs de Balaguer, dix posave,[609] com de fet posse, son dissentiment a tots actes de gràcia fahedors en la present Cort; protestant de nul·litat de actes, etc. Requerint, etc. *Testes, Joan Vidal, virgarius, et Mir.*

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que lo dit bras se adereix[610] en lo present en què s'escrigués als diputats enviassen memorials dels officis nous y creximonis de aquells[611] se són fets de les Corts passades fins a les presents.

E més, que en lo dit bras ecclesiàstich se ha determinat per via de pensament que no·s fes nominatió de les persones han de entrevenir en fer les Constitutions, memorials y negocis de la present Cort, fins a tant sie publicada la habilitatió, a fi que no fossen nominades persones que no fossen habilitades.

80r// *Die jovis, xxii augusti, 1585*

Refferí lo promovedor militar que los tres notaris prenguen ab acte[612] de comanda les scriptures trameses per los diputats.

605 los, *corregit.*
606 *Precedit de,* Mossèn Bastida. Lo síndich, *ratllat.*
607 ço és, *interlineat.*
608 apunctaments, *interlineat.*
609 *A continuació, ratllat,* segon.
610 adherie, *corregit.*
611 *A continuació, ratllat,* de les Corts.
612 *A continuació, ratllat,* lo los llibres.

Mossèn Pere Arles vingué en lo present bras, al qual digueren que lo present bras havie determinat que la persona de Rius fos allehugada de presons y que pogués pendre advocat y procurador per poder-se deffensar.

E lo dit[613] Arles respongué que los diputats li havien scrit fes pendre a dit Riu hont lo trobàs y que ell no li vede en què no pogués pendre advocat y procurador, y que sempre ha estat y està en sa mà, y que ell no sab solament en quina presó lo tenen.

Refferí lo promovedor militar que lo bras ecclesiàstich volie veure les scriptures trameses per los diputats, attès que[614] lo bras[615] militar y lo real los havien vistes.

Prepose lo conseller.

President: que[616] les lletres y scriptures darrerament trameses per los diputats, les quals estan en poder del bras militar, sien restituïdes a l'estament ecclesiàstich, attès no és aggravi de aquest bras, y que aprés, estant ab disposició mossèn Cellers, se poran veure y fer-ne inventari, ||||| [5 vots].

Terrena: que sie fet lo inventari primer per lo notari de aquest[617] bras ans se tornen dites scriptures en lo bras ecclesiàstich, y que per la indisposició de mossèn [Cellers] hi intervingue altra persona, y que sien comanades dites scriptures aprés a mossèn Ciurana, com està ja determinat, |||||||||||||||||||||| [22 vots].

80v// Frexanet: que·s comuniquen dites scriptures a l'estament ecclesiàstich y al president de dit bras, a risch y perill de l'estament militar, |||| [4 vots].

Refferí lo promovedor militar que apportave les scriptures sobre les quals[618] és estat lo vot precedent ab lo inventari, a fi y effecte aquest bras puga comprovar aquell conforme los altres.

Lo senyor misser Frexanet,[619] altre dels síndichs de Leyda, dix posave son dissentiment, com de fet posà, a tots actes de gràcia fets y fahedors per la present Cort; protestant de nul·litat de actes. Requerint, etc. *Testes, Joannes Santgenís et Mir.*

Altre semblant dissentiment posà lo síndich de Pals. *Testes, jamdicti.*

Lo senyor Vilaplana,[620] síndich de Gerona, pose son dissentiment a tots actes fins que sien portats los vestiments en lo present estament, excepto de la habilitatió. *Testes Santgenís et Mir.*

81r// *Post prandium*

Vingué embaxada del bras ecclesiàstich, ço és, misser Ferrando Quintana y lo senyor Pere Thomàs, síndich del Capítol de la Seu de Gerona, los quals referiren per via de pensament que·s fes per los tres brassos[621] embaxada als quatre brassos de Aragó que restassen

613 *A continuació, ratllat,*
614 General, puix, *ratllat;* diputats, attès que, *interlineat.*
615 bras, *interlineat.*
616 *A continuació, ratllat,* sien.
617 *A continuació, ratllat,* ans.
618 *A continuació, ratllat,* est.
619 *A continuació, ratllat,* al so.
620 *A continuació, ratllat,* altre.
621 per los tres brassos, *interlineat.*

servits de fer lliurar als diputats de Cathalunya la persona de mossèn Riu, a effecte de fer portar aquell en Barcelona, perquè los dits diputats fessen justítia, lo qual stà,[622] detingut en los càrcers de la present vila a instàntia del exactor del dit General, etc.

Lo senyor Vilaplana alsà son dissentiment per ell posat[623] a tots actes, per esta nit *tantum*.

President: que sie comès als senyors advocats per a què s'ho miren y ho refferesquen tot lo contengut en la embaxada, ||||||||||||||||||||||||||||| [28 vots].

Per embaxadors per reportar lo susdit:

Mossèn Baldó, ||||| [6 vots].
Misser Masquaró, |||| [5 vots].
Misser Montserrat, | [1 vot].
Lo senyor Baldó, |||||||||||||||||| [19 vots].
Lo síndich de Berga, ||||||||||||||||| [18 vots].
Misser Montserrat, ||| [3 vots].
Lo síndich de Vilafrancha, ||| [3 vots].

81v// Han refferit los embaxadors han reportada la dita embaxada del modo los here estat manat al bras ecclesiàstich.

Die veneris, 23 augusti, 1585

Lo promovedor militar ha refferit que, attès los brassos dels[624] aragonesos han donat còpia auctèntica dels edictes dels desafueros y revocació de aquells, y també lo quant desijen estar confederats y units ab los estaments de Cathalunya, que per so ha[625] paregut en aquell bras militar que, per via de pensament, se'ls fasse embaxada agrahint-los la bona voluntat.

President: prepose lo conseller que, attès que vuy de matí mossèn Ciurana ha aportat en lo present stament los vestiments y altres adressos per celebrar missa, tramessos per los senyors diputats, és de vot y parer, per la bona custòdia de aquels, que sien portats ab una caxa o bahul quiscun dia aprés de ésser-se'n servits en lo estament militar y que allí dorme lo porter del present estament, ensemps ab lo porter del dit estament militar, perquè tinguen dits[626] vestiments y adressos[627] en custòdia, tots, |||||||||||||||| [16 vots].

Lo[628] senyor president ha fermada àpocha a mossèn Ciurana de les coses devall scrites:

Primo, dos candeleros de plata.

82r// Ítem, un[629] quàlser ab sa patena.

---

622 a effecte de fer ... lo qual stà, *al final del paràgraf. Interlineat i ratllat,* a effecte de fer d.
623 *a continuació, ratllat,* son.
624 *A continuació, ratllat,* qual.
625 *A continuació, ratllat,* pagu.
626 *A continuació, ratllat,* best.
627 y adressos, *interlineat.*
628 *Precedit de* Que lo senyor president, *ratllat.*
629 *A continuació, ratllat,* càlser.

Ítem, dos canalobres de plata.

Ítem, una bassineta ho plat per tenir les canadelles.

Ítem, una capsa de plata per les hòsties.

Ítem, un hamit y camits de ruans y un sinyell.

Ítem, una stola y manipla de domasquillo carmesí.

Ítem, una casulla de dit domasquillo ab dos barres devant y dues y detràs, de tela de or, ab les armes del General.

Ítem, un pàlit de dit domasquillo ab los entorns de tela de plata ab les armes del General al mig.

Ítem, dos tovalloles de ruans guarnides.

Ítem, una tovalla guarnida de llista de seda carmesina.

Ítem, un missal cubert de domasquillo carmesí guarnit de or.

Ítem, una bossa de domasquillo carmesí en la qual stan los corporals ab la ànima.

Ítem, un tafatà carmesí guardit de hor, per a cobrir lo quàlser.

Ítem, un coxinet de vellut carmesí.

Testes, Joannes Genís, portarius, et Mir.

Post prandium, dicto die

Que, attès mossèn Ponces ha proposat y fet a ssaber al present bras la sua indispositió, suplicant los sie servit donar-li licèntia per a anar en sa casa per a recrehar-se, ab offerta sempre estigue remediat de tornar; y lo dit bras, attesa la dita sua indispositió e lo que suplique ésser just, li concedí dita licèntia.[630]

82v// Lo promovedor militar refferí que, attès los magnífichs misser Ubach y misser Gort són officials reals, ço és, lo dit misser Ubach jutge de reclams y lo dit misser Gort assessor del governador, que per so sien repel·lits e inhabilitats, attès que han trameses procures per ser habilitats, y haurien entès serien estats habilitats, no advertint lo susdit.

President: propose lo senyor president que vote que sien habilitats los després dinàs de les festes de precepte, sent de vot y parer que sien habilitades, ┼ [1 vot].

Frexanet: que speren lo que delliberaran los brassos ecclesiàstich y militar, ┼┼┼┼ [4 vots].

Vivet: que per via de pensament sien habilitats los després dinars de les festes de precepte, ┼┼ [2 vots].

Mascaró: que demà y demà passat *tantum* sien habilitats los després dinars a tots actes, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

83r// Lo promovedor ecclesiàstich refferí que aderexen al vot y parer dels brassos militar y real asercha que mossèn Ciurana demane per la via que apparrà més sana les suplications avia donades mossèn Ciurana als habilitadors, y que lo dit bras, per via de pensament,[631] li ha aparegut serie convenient habilitassen demà y l'altre, que són festes, perquè·s pugue resoldre la habilitatió.

630 *A continuació,* Lo p.

631 *A continuació, ratllat,* y.

Refferí lo promovedor militar que lo promovedor del bras ecclesiàstich havia refferit en lo bras militar que aquell bras havie adherit ab los brassos militar y real asercha del cobrar les suplications ha donades mossèn Ciurana als habilitadors, y que apparia serie convenient hi anassen los tres promovedors; y que també, per via de pensament, los ha paregut se habilitassen demà y demà passat, axí per la habilitatió com per tos actes.

President: que se advertesque los habilitadors que no habiliten les persones del senyor misser Ubach per ser jutge de reclams y misser Gort per ésser assessor del governador, y axí tots dos officials reals; y que per axò vagen los tres promovedors a advertir los senyors habilitadors promptament, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [24 vots].

Prepose que vagen los tres[632] promovedors, de part dels tres estaments, als senyors de habilitadors per a demanar les suplications los ha presentades mossèn Ciurana, //83v// adherint en assò a la opinió dels brassos ecclesiàstich y militar, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫ [23 vots].

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que, per via de pensament, serie bé que ab la letra se té de scriure als[633] diputats, que los sie scrit que trameten lo libre de Vàlues, hont se creu estaran nomenats los debitors al General, ço és, fermanses y porcioners; com no, que trameten les clarícies convenients perquè se puguen saber dits obligats; y també, que·ls ha aparegut que, per via de pensament, que sien habilitats los dies de demà y despuix demà per tots actes.

Lo promovedor militar refferí que adereix ab lo bras ecclesiàstich sobre del que envien a demanar als diputats, ab què[634] no envien los originals, sinó les còpies.

President: prepose lo senyor president tot lo susdit, adherint ab lo bras ecclesiàstich, ab què vinguen los originals[635] y que[636] se fasse una caxa ab tres tanquadures y altres claus, dins la qual possen totes les scriptures han trameses los diputats y que per avant trametran, y que quiscun estament ne tingue una clau, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [28 vots].

84r// Refferí lo promovedor ecclesiàstich que, per via de pensament,[637] vinguen los originals y no les còpies, perquè trigarien dos mesos, aderint ab lo de la caxa[638] y adarint també que los tres promovedors vagen a[639] demanar les suplications presentades per mossèn Ciurana als habilitadors.

Primer,[640] lo senyor Bastida, lo síndich de Vilafranca de Conflent, lo senyor misser Frexanet, lo síndich de Pals, lo síndich de Balaguer, lo síndich del Voló. Los sobredits síndichs alsaren son dissentiment per ells posats a tots actes de gràcia per a decretar la suplicatió avall scrita *tantum*.

Lo estament real delliberà que sie decretada la suplicatió presentada per lo senyor doctor Sabata axí com és demanat.

632 *A continuació, ratllat,* habilitadors de.
633 *A continuació, ratllat,* després dina.
634 y que, *ratllat;* ab què, *interlineat.*
635 adherint ab lo bras ecclesiàstich, ab què vinguen los originals, *al peu de pàgina.*
636 *A continuació, ratllat,* vingués les còpies de dites Vàlues y que.
637 *A continuació, ratllat,* serie bé.
638 *A continuació, ratllat,* y da.
639 vagen a, *interlineat.*
640 *Precedit de* Reportà lo promovedor del present bras, *ratllat.*

Die xxiiii, dictis mensis et anni

Lo promovedor militar refferí que, per via de pensament, se havie tractat que si en aquest heren les suplications presentades per mossèn Ciurana als habilitadors y si apparrie cosa convenient tornar-los-ho solicitar.

84v// Lo promovedor[641] ecclesiàstich refferí que, entenent here cosa danyosa venir lo original del llibre de Vàlues, havien delliberat enviassen a sercar, diu que per via de pensament se havie resolt en aquell bras que no s'envie a demanar dit original, sinó còpia, ab tota la brevedat possible.

President: prepose lo senyor president que, attès los habilitadors no han enviades les suplications, que se'ls torn a solicitar per los tres promovedors, adherint ab lo bras militar, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

Y també adherint a la opinió del bras ecclesiàstich, és de vot y parer que·s tramete a serquar[642] la còpia del llibre de Vàlues y no lo original, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [29 vots].

Frexanet: quant en lo primer cap, adhereix ab lo vot del senyor conceller, y quant en lo restant, que primer sia reportat en lo stament militar, perquè enteses les resulucions de dits brassos, pugue millor aquest bras determinar lo millor, ┼ [1 vot].

President: que adereix a la opinió del bras cclesiàstich en què los diputats trameten la còpia del llibre de les Vàlues y no lo original, ab tota la[643] brevedat possible, ┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Frexanet: que sia reportat primer a l'estament militar y que, entesa la resulució dels dos brassos, pugue determinar lo present bras lo fahedor, ┼┼ [2 vots].

85r// Refferí lo promovedor ecclesiàstich que dit bras adhereix ab lo bras militar en què los[644] tres promovedors.[645]

Lo promovedor ecclesiàstich refferí que se haurie entès en lo bras ecclesiàstich que en lo bras militar haurie alguns dissentiments, y axí que la habilitatió no porie passar avant; y que per via de pensament haurien resolt en lo bras ecclesiàstich que·s fes embaxada de part dels dos brassos ab bras militar, supplicant-los volguessen alsar dit dissentiment a effecte la habilitatió pogués passar avant.

President: que per via de embaxada se fasse a ssaber de part dels dos brassos al bras militar lo sobredit, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que, per via de pensament, ha apparegut al bras ecclesiàstich fossen habilitades de les sis hores en amunt per a prosseguir lo acte de la habilitatió tantum, tant lo present dia com los altres.

President: que sien habilitades, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

641 *A continuació, ratllat,* milit.
642 *A continuació, ratllat,* la p.
643 *A continuació, ratllat,* p.
644 *A continuació, ratllat,* habilitad.
645 *Frase inacabada.*

Refferí lo senyor Vivet, altre dels habilitadors del bras real, de part dels senyors habilitadors que han resolt per lo scrúpol tenien de habilitar o dexar de habilitar les persones contra les quals per los senyors diputats són estats visitats, que los procuradors qui tenien procures de dits enquestats que·ls cobren, y axí, attès no·s mostraran les procures, seran repel·lits y dits habilitador tornaran les suplicacions presentades per mossèn Ciurana.

President: que[646] ho miren los advocats, ┼┼ [2 vots].

85v// Frexanet: que·s[647] fasse del modo ha refferit lo senyor Vivet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Bastida: que tot lo que·s pugue fer ab voluntats de les parts, que·s fasse, ┼ [1 vot].

Die dominica, 25 augusti, 1585

Refferí lo promovedor militar que, per via de pensament, serie bé los tres promovedors solicitassen los senyors[648] habilitadors asercha de fer-los recordant de la habilitatió de les persones de misser Gort, assessor de governador, y de misser Ubach, jutge de reclams, que són officials reals y an de[649] ésser[650] tinguts y reputats per tals.

Die lune, 26 augusti 1585

President: que vagen los tres promovedors als senyors de habilitadors per reduhir-los a la memòria com los dits senyors misser Ubach y misser Gort són officials reals y no és rahó sien habilitats,[651] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Que no s'i vage fins que la segona habilitatió se fasse, ┼ [1 vot].

Vilaplana: que adereix al vot del senyor president, ab una que primer se acabe la habilitatió del bras real, refferint-los que per ninguna via no dexen de passar avant la habilitatió del bras real,[652] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

86r// Mascaró: que per ara no s'i vage sinó, com se'n tractarà, los habilitadors del bras real que avissen al present bras y llavors oir si ha rahó, ┼ [1 vot].

Per part de la ciutat de Tarragona fonch donada en lo present bras una suplicatió, la qual fonch llegida en dit bras.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que adhereix lo bras ecclesiàstich ab lo militar per a solicitar los senyors habilitadors asercha de la habilitatió de misser Ubach y misser Gort.

---

646 *A continuació, ratllat,* s fasse del modo està refferit.
647 *A continuació, ratllat,* del vot.
648 senyors, *interlineat.*
649 des, *ratllat;* de, *interlineat.*
650 *A continuació, ratllat,* tingut.
651 *A continuació, 21 vots ratllats.*
652 *A continuació, 11 vots ratllats.*

Dicto die, post prandium

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que en dit bras se haurie entès que per part de la ciutat de Tarragona se haurie entès se haurie dada en lo present bras una suplicació, y que per assò supliquen al present estament sie servat lo orde en decretar aquella que és menester y se acostume.

Die martis, 27 augusti, 1585

Que, attès que misser Montserrat, altre dels síndichs de la ciutat de Balaguer, y té necessitat de comparèxer allí per algunes coses conserments lo benefici de dita ciutat, supplique a tot lo bras li sie servey de donar-li licèntia uns vuyt dies per a tractar dits negocis. E lo dit bras, attès lo supplicat és just, li concedí dita licèntia.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que, attès que per part dels tractadors de sa magestat és estat refferit en lo estament ecclesiàstich que tenien gana de entendre per quin respecte estaven //86v// possats los dissentiments en lo bras militar, y que axí, per dit respecte, ans de tornar-los resposta, haurien determinat, per via de pensament, en lo dit bras ecclesiàstich que se fes embaxada de part dels brassos ecclesiàstich y real al bras militar, supplicant-los restassen servits de alsar dits dissentiments, perquè·s pugués passar avant en lo progrés de dites Corts, fent electió de quatre persones, ço és, dues de quiscun bras, per effecte de dita embaxada.

President: que adereix en lo bras ecclesiàstich, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [29 vots].

Y axí fonch reportat per lo promovedor del present bras al bras ecclesiàstich.

E foren elegits per fer la dita[653] embaxada per[654] lo bras ecclesiàstich lo senyor abbat de Gerri y lo senyor comanador Copons.

Per lo bras real foren elegits:

Lo senyor misser Frexanet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Lo senyor síndich de Berga, qu·és mossèn Salvador Rochafort, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Lo síndich de Vilafrancha de Conflent, ┼ [1 vot].

87r// *Post prandium, dicto die*

Convocat lo bras real en lo loch acostumat, etc.

President: prepose lo conceller y de vot y parer que sie habilitada la hora de la habilitatió fins a les vuyt hores, y aprés, més avant, si serà necessari, totes les demés hores fins sie acabada dita habilitatió y publicada aquella, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [29 vots].

653 dita, *interlineat.*

654 *A continuació, ratllat,* fer la em.

Lo promovedor ecclesiàstich refferí que lo estament ecclesiàstich adhereix ab lo real per les hores se són habilitades en fins sie acabada dita habilitatió, conforme ha delliberat lo present bras.

Lo promovedor militar refferí que lo bras militar adhereix ab los brassos ecclesiàstich y real sobre les hores han habilitades.

Refferí lo promovedor militar que[655] lo bras ecclesiàstich stà adherit en què los tres promovedors tornen resposta als tractadors de sa magestat, notifficant-los les causes per les quals estan posats los dissentiments en lo bras militar.

President: que vage lo promovedor del present bras, junctament ab los altres, tots, ||||||||||||||| [15 vots].

Que, attès que és stat present en lo llegir de la publicatió y en aquella no està posat en orde conforme és acostumat posar en les Corts, proteste que en ningun temps li sie fet preiudici; protestant, etc. Requerint, etc. *Testes, mossèn Jaume Ponces et Mir, scriptores.*

87v// És estada publicada la habilitatió dins lo present estament.

Misser Mascaró, síndich de Vilafrancha, diu que, attès que és estat present en lo[656] llegir de la habilitatió y en aquella no és estat posat en orde conforme és acostumat posar en les Corts, per so proteste que en ningun temps li sie fet prejudici; protestant, etc. Requerint, etc. *Testes, Jacobus Ponses et Salvator Mir, scriptores.*

Lo present bras real donà licèntia al síndich de Santpedor per a què se'n pogués anar a sa terra per a millorar, attès que de present està malalt, la qual licèntia sie duradora fins aja cobrada salut.

88r// *In habilitatione facta per admodum illustres et admodum reverendos et magnificos dominos Hieronimum Manegat, utriusque juris doctorem et cancellarium regium, Michaelem Terça, utriusque juris doctorem et regentem Regiam Cancellariam in Sacro Supremo Regio Consilio Aragonum, Michaelem Cordelles, utriusque juris doctorem et regentem Regiam Cancellariam in presenti Principatu Cathalonie, civem honoratum Barchinone, Hieronimum Gassol, regium consiliarium et secretarium ordinarium, domicellum, Martinum Joannem Franquesa, etiam domicellum, fisci regii advocatum, de Consilio Criminali, Franciscum Puig, domicellum, patrimonii regii advocatum de Consilio Civili, nobilem Ludovicum de Pagaria, de Consilio Criminali Cathalonie, et Michaelem Gort, etiam domicellum et consiliarium regium et secretarium extraordinarium, habilitatores pro parte regie magestatis, reverendissimum don Joannem Terès, episcopum Elnensis, fratrem don Franciscum Oliver et de Botaller, abbatem monasterii Beate Marie de Populeto, ordinis Cisterciensis, Balthasarem de Rajadell, canonicum et sindicum illerdensem, nobilem Philippum de Eril, de Orchau et de Anglesola, baronem de Erill, Joannem Andreum Blan, alias Ribera, dominum qui dicitur de Tiurana et de Vilaplana, Franciscum Agulló, domicellum, dominum qui dicitur de Balvehí, Raphaelem Vivet, civem et syndicum civitatis Gerunde, Antichum Sala, notarium et syndicum civitatis Minorisse, Jacobum Hieronimum Ponçes, notarium et syndicum ville Tarrege, habilitatores pro*

655 *A continuació, ratllat,* reporte.

656 *A continuació, ratllat,* publicar, llegir de la publicatió. *Repetit,* en lo.

parte trium stamentorum seu brachiorum dicti Principatus Cathalonie in presenti Curia congregatorum que per dictam sacram, catolicam et regiam magestatem in presenti villa Montissoni de presenti celebratur, electos et nominatos; et per nobilem Berengarium de Peguera et fratrem don Andream Capilla, priorem monasterii de Scala Dei, ordinis Cartusiensis, et per Joannem Onoffrium Ortodó, syndicum ville Podioceritanii, surrogatos per tria brachia, vicelicet, dictum nobilem Berengarium de Peguera in locum //88v// *dicti nobilis Philippi de Erill, fratrem don Andream Capilla, priorem monasterii de Scala Dei, in locum dicti reverendissimi don fratris Francisci de Oliver et de Botaller, a presenti Curia absentium, et dictum Joannem Onoffrium Ortodó in locum dicti Jacobi Hieronimi Ponces, infirmantis, convocatos et congregatos intus ecclesiam beate Marie dicte ville Montissoni, in solio regio ibidem facto et parato, prestito prius tam per primo nominatos quam etiam per surrogatos, videlicet, per personas ecclesiasticas corporali juramento in posse dicti admodum illustris et reverendi cancellarii, per laycos vero homagio in posse dicti illustris domini Regiam Cancellariam regentis in Principatu Cathalonie, juxta seriem et tenorem cuiusdam provisionis et declarationis per suam magestatem super hiis facte pro exequendo, videlicet, onus habilitandi per suam magestatem eisdem iniunctum, precedentibus diversis tractatibus, frequentibus colloquiis inter eos habitis sive tentis super personis que possunt et debent predictis Curiis interesse habilitandis vel repellendis, et dictorum dominorum habilitatorum iussu et mandato, lecta et publicata per me, Joannem Sala, auctoritate regia notarium publicum Barchinone et stamenti militaris scribam assumptum, ad chalendarium vigessimi septimi diei mensis augusti, anno a nattivitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, in loco, videlicet, habilitationis supra mentionato, in dicta inquam habilitatione inter diversa decreta seu declarationes in dicta habilitatione publicate descriptas et descripta fuit repertum,*[657] *continuatum et scriptum quoddam decretum factum in habilitatione persone,*[658] *tenoris huiusmodi: Item, quo ad personam talis, etc.*

89r// *Noverint universi quod cum admodum illustris et reverendus dominus Hieronymus Manegat, utriusque juris doctor et cancellarius regius, illustres domini Michael Terça, Michael Joannes Quintana, domicellus, regentes Regiam Cancellariam in Sacro Supremo Regio Concilio Aragonum, illustris Michael Cordelles, utriusque juris doctor et regens Regiam Cancellariam in presenti Principatu Cathalonie, et magnificus Hieronymus Gassol, regius conçiliarius et secretarius ordinarius, domicellus, Martinus Joannes Franquesa, etiam domicellus, fisci regii advocatus, de Concilio Criminali, Franciscus Puig, domicellus, patrimonii regii advocatus, de Concilio Civili, nobilis don Ludovicus de Peguera, de Concilio Criminali Cathalonie, et Michael Gort, etiam conciliarius et secretarius extraordinarius ac domicellus, habilitatores pro parte regie magestatis, multum illustris et reverendissimus dominus Joannes Terès, episcopus Elnensis, frater Franciscus Oliver et de Boteller, abbas monasterii Beate Marie de Populeto, ordinis Cisterciensis, reverendus Balthazar de Rayadell, canonicus et sindicus illerdensis, nobilis don Philippus de Erill, de Orchau et de Anglesola, baronus de Erill, magnifici Joannes Andreu, alias*

657 *A continuació, ratllat,* et.

658 *A continuació, espai en blanc.*

Blan, alias Riber, Franciscus Agulló, domicelli, Raphael Vivet, civis et syndicus civitatis Gerunde, Antichus Sala, nottarius et syndicus civitatis Minorice, Jacobus Hieronymus Ponçes, nottarius et syndicus ville Tarrege, habilitatores pro parte trium estamentorum seu brachiorum dicti Principatus Cathalonie in presenti Curia congregatorum, que per dictam sacram, catholicam et regiam magestatem in presenti villa Montissoni de presenti celebratur, electi et nominati; prestito prius per eos, videlicet, per personas ecclesiasticas corporali juramento in posse dicti admodum illustris et reverendi cancellarii, per laycos vero homagio in posse eiusdem illustris domini Regiam Cancellariam regentis in Principatu Cathalonie, juxta seriem et tenorem cuiusdam supplicationis pro parte trium brachiorum prefate sacre, catholice et regie magestati presentate pro exequendo onus habilitandi per suam magestatem eisdem iniunctum, pluries convenissent, et congregati fuissent intus ecclesiam beate Marie dicte ville Montissoni, in solio, videlicet, regio ibidem facto et parato, et diversa colloquia et tractatus frequentes habuissent //89v// *super personis habilitandis que possunt et*[659] *debent Curiis interesse; cumque dictus illustris don Philippus de Erill, reverendus dominus Franciscus Oliver et de Botaller, abbas dicti monasterii beate Marie de Populeto, propter aliqua sibi occurrentia negotia a presenti Curia recessissent, et Jacobus Hieronymus Ponçes infirmasset et propter eius infirmittatem predicte habilitationi non possent vaccare, in quorum quidem absentium locum fuissent surrogati, videlicet, in locum dicti don Philippi de Eril, baroni de Eril, nobilis don Berengarius de Pagaria et in locum dicti reverendi abbatis de Populeto, frater don Andreas Capilla, prior monasterii de Scala Dei, ordinis Cartusiensis, et in locum dicti Jacobi Hieronymi Ponçes, Joannes Onofrius de Ortodó, syndicus ville Podii Ceritanii, per dicta tria brachia respective surrogati fuissent juramentumque et homagium modo et forma superius expressis ipsi surrogati prestitissent, et in eodem loco cum aliis habilitatoribus exhisterent; et omnes dicti habilitatores, tam primo nominati quam surrogati in loco*[660] *habilitatorum eorum absentia durante, super dictis personis que possunt et debent predictis Curiis interesse habilitandis vel repellendis sepissime ac diversis vicibus convenissent et frequentes tractatus diversaque colloquia inter eos hinc inde habuissent, tandem die 27*[661] *mensis augusti, anno a nattivitate Domini millesimo quingentestimo octuagesimo quinto, presenti magnifico Petro Franquesa, locumtenente nobilis prothonotarii regie magestatis, et presente*[662] *Joanne Sala, auctoritate regia notario publico Barchinone ac brachii militaris scriba,*[663] *interveniente in hiis vice, loco ac nomine mei,*[664] *infrascripti*[665] *Michaelis Joannis Cellers, etiam notarii Barchinone et stamenti regalis scribe, tunch temporis*[666] *infirmittatem detenti, et presentibus etiam discreto Joanne Babtista Mullola, nottario et scriba stamenti ecclesiastici, et Joanne Riera, virgario Regie Audientie, cive*

659 *A continuació, ratllat,* qu.
660 *A continuació, espai en blanc; manca la paraula* aliorum.
661 *Espai en blanc; de mà posterior s'ha afegit* 27.
662 *A continuació, ratllat,* me.
663 ac brachii militaris scriba, *al marge esquerre.*
664 mei, *interlineat.*
665 *A continuació, ratllat,* discreti.
666 Tunch temporis, *al marge esquerre.*

Barchinone, pro testibus ad ista voccatis specialiter et assumptis, dicti domini habilitatores mandarunt[667] *dicto Joanni Sala, nottario predicto, quatenus legeret et publicaret habilitationem per eos factam et per*[668] *dictum nottarium de eorum jussu et mandato legit et publicavit, que est tenoris sequentis:*

90v//[669]

Die martis, 27 augusti, anno 1585

Barcelona. *Primo namque, quo ad magnificos Jacobum Vila, civem et consiliarium primum in ordine civitatis Barcinone, Michaelem Bastida, civem dicte civitatis, et Michaelem Çarrovira, utriusque juris doctorem et civem eiusdem civitatis, alterum ex advocatis ordinariis eiusdem civitatis, ac Hieronymum Magarola, artium et medicine doctorem dicteque civitatis civem, syndicos dicte civitatis Barcinone, quia constat de eorum suficienti mandato, admitantur.*

Gerona. *Item, quo ad Raphaelem Vivet, civem Gerunde, et Andream Vilaplana, syndicos civitatis*[670] *Gerunde, quia constat de eorum suficienti syndicatu, admitantur.*

Manresa. *Item, quo ad Antichum Sala, notarium et syndicum civitatis Minorisse, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

Tàrrega. *Item, quo ad Jacobum Hieronymum Ponces, syndicum ville Tarrage, quia consta de eius sufficienti mandato, admitatur.*

Tortosa. *Item, quo ad Joannem Montornès, Christophorum Gil de Villoro et Christoforum Castelló, syndicos, procuratores et actores civitatis Dertuze, admitantur Joannes Montornès et Christophorus Gil de Villoro, attento quod civitas Dertuze non est in possessione mittendi ultra duos, reservato jure in proprietate super qua maiorem sibi reservarunt deliberacionem; sed quia in dicto syndicatus instrumento deficit decretum, prefixerunt eisdem terminum viginti dierum infra quos deferant aliud syndicatus instrumentum cum decreto, quibus elapsis, si non detulerint,*[671] *habeantur pro repulsis.*

Leyda. *Item, quo ad Nicholaum Frexenet, utriusque juris doctorem, et Franciscum Algueró, syndicos civitatis Ilerde, quia in instrumento syndicatus deficit decretum, prefigunt dictis syndicis terminum sex dierum infra quos hostendant an in duabus Curiis ultimo celebratis non*[672] *fuerit appositum decretum in instrumentis syndicatuum, quibus elapsis, si non docuerint in dictis duobus syndicatibus decretum non fuisse appositum, habeantur pro repulsis.*

Vich. *Item, quo ad Joannem Ponsich, mercatorem, civem civitatis Vici, syndicum, procuratorem et actorem civitatis Vici, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

---

667 *A continuació, ratllat,* mihi.
668 *A continuació, ratllat,* me.
669 *Pàgina anterior, foli 90r en blanc.*
670 *A continuació, ratllat,* Dertuze.
671 si non detulerint, *al marge esquerre.*
672 non, *interlineat.*

Perpinyà. *Item, quo ad Ludovicum Terrena, Hieronimum Boldó et Antonium Jolí, syndicos ville Perpiniani, quia constat de eorum suficienti mandato, admitantur, licet dictus Antonius Jolí non comparuerit in tempore, attenta eius infirmitate, de qua per informationem legitime constat.*

Figueres. *Item, quo ad Franciscum Oliveres, syndicum ville*[673] *de Figueriis, quia in instrumento syndicatus deficit decretum, prefigunt eis viginti quinque dies*[674] *ad obtinendum decretum, quibus elapsis, si non atulerint decretum, repellatur.*

91r// Vilafrancha de Conflent. *Item, quo ad Galdricum Rabollet, syndicum ville de Vilafrancha Confluentis, Helenensis diocesis, attento quod in instrumento syndicatus deficit clausulam consentiendi dono seu proferte domino regi faciendis, decreverunt quod syndicus*[675] *obtineat a dictis suis principalibus sindicatum cum dicta clausula consentiendi dicto dono infra triginta dies proximos.*

Voló. *Item, quo ad Joannem Cucurell, syndicum ville de Volono, Elnensis diocesis, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

Sant Pere de Auro. *Item, quo ad Jacobum Rocha, syndicum ville Sancti Petri de Auro, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

Çarreal. *Item, quo ad Joannem Alió, agricolam et syndicum ville de Regali, quia dicta universitas habuit litteram et non comparuerit in tempore, repellatur.*

Granollers. *Item, quo ad Jacobum Puig, syndicum ville Granullariorum, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

Talarn. *Item, quo ad Martinum Pallarès, Benedictum Monjo et Antonium Monjo, syndicos ville Talarni, quia villa Talarni non est in possessione mittendi nisi unum syndicum, admittatur Martinus Pallarès, quia est presens; ceteri repellantur.*

Arbós. *Item, quo ad Joannem Amiguet,*[676] *syndicum ville de Arbucio, quia constat de eorum suficienti mandato, admitatur.*

Copllıura. *Item, quo ad Joannem Pi et Jacobum Pugnau, syndicos ville de Cocholibero, quia villa de Cocholibero non est in possessione mittendi nisi unum syndicum, admitatur Joannes Pi, qui comparuit in tempore et est in primo nominatus in syndicatu, et alter repellatur.*

Salses. *Item, quo ad Joannem Cabessa, mercatorem et syndicum ville de Salsis, qui comparuit, fuit conclusum, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

Cervera. *Item, quo ad Hieronymum Jorba, utriusque juris doctorem, syndicum ville Cervarie, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

Pals. *Item, quo ad Jacobum Rofí, negotiatorem, et Salvatorem Romaguera, agricolam, syndicos ville Castri de Pals, quia dicta villa non est in possessione mittendi nisi unum syndicum, admitatur Jacobus Roffí, qui comparuit in tempore et est primo nominatus in instrumento syndicatus; alter vero repellatur.*

673 *A continuació, ratllat,* Figue.

674 *A continuació, ratllat,* infra quos.

675 *A continuació, ratllat,* habeat.

676 Bernardum Miquel, *ratllat;* Joannem Amiguet, *interlineat.*

Prats de Rey. *Item, quo ad Michaellem Argullol et Simonem de Pere, syndicos ville Pratorum Regis, quia villa Pratorum Regis non est in possessione mitendi nisi unum syndicum, ideo admitatur dictus Michael Argullol, qui comparuit et est presens, et alter repellatur.*

91v// Vilanova de Cubelles. *Item, quo ad Joannem Ballester, syndicum castrorum Villenove de Cubelles et locorum de Cubelles et de la Geltrú, Barcinonensis diocesis, admitatur.*

Berga. *Item, quo ad Salvatorem Rochafort, consiliarium primo in ordine et syndicum ville Berge,*[677] *admitatur.*

Vilafrancha de Panaders. *Item, quo ad Geraldum Mascaró et syndicum Villefranche Penitensis, admitatur.*

Argilés. *Item, quo ad Joannem Peferrer, consiliarium, syndicum ville de Argileriis, Helenensis diocesis,*[678] *quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

Argilés. *Item, quo ad Antonium Ribes, naturalem et populatum dicte ville de Argileriis et syndicum eiusdem ville, repellatur.*

Puigcerdà. [...] *habilitatores quia* [...] *infra tempus ei prefixum presentavit aliud sindicatus instrumentum cum clausula consentiendi dono et cum decreto, providemur quod admitatur. Item, quo ad Joannem Onofrium de Ortodó, syndicum ville Podii Ceritanie, qui comparuit die octavo mensis julii, quia in instrumento syndicatus deficiunt clausule consentiendi dono et decretum, prefixerunt ei terminum triginta dierum infra quos deferat aliud syndicatus instrumentum cum clausula consentiendi dono et cum decreto, quibus elapsis, si non docuerit, habeatur pro repulso, non obstante quod non comparuerit in tempore, attento*[679] *impedimento eius infirmitatis, de quo informationem prebuit.*

Camprodon. *Item, quo ad Joannem Navarro, syndicum ville Campi Rotundi, quia in instrumento syndicatus deficit decretum, prefigunt ei terminum viginti quinque dierum infra quos deferat decretum, quibus elapsis, habeatur pro repulso.*

Balaguer. *Item, quo ad Baptistam Bordoll et Gasparem Monserrat, syndicos civitatis Balagarii, quia in instrumento syndicatus deficit decretum, prefigunt eis terminum sex dierum ad obtinendum decretum requisitum in instrumento syndicatus, quibus elapsis, si non atulerint, repellantur.*

Tohir. *Item, quo ad Petrum Invesium Rocha, notarium et syndicum ville de Tohyrii, Helenensis diocesis, quia*[680] *constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

Item, quo ad Antonium Molinés, vicinatus de Robiosis, termini ville Crudillorum, diocesis Gerundensis, syndicum siudem ville de Crudillis,[681] *Gerundensis diocesis, quia*

677 *A continuació, ratllat,* qui no.

678 *A continuació, ratllat,* admitatur, sed quia in instrumento syndicatus deficit clausula consentiendi dono domino regi faciendo, prefixerunt eidem termino viginti dierum infra quos habeat mandatum suficiens cum dicta clausula consentiendi dono.

679 *A continuació, ratllat,* eius.

680 *A continuació, ratllat,* in instrumento syndicatus deficit clausula consentiendi dono, deficit decretum, prefigunt ei terminum triginta dierum infra quos deferat aliud syndicatus instrumento cum clausula consentiendi dono, prefigunt ei terminum triginta dierum infra quos deferat aliud syndicatus instrumentum cum clausula consentiendi dono et cum decreto, quibus elapsis, si non docuerit, habeatur pro repulso.

681 Bisulduni, *ratllat;* de Crudillis, *interlineat.*

in instrumento syndicaus deficit clausula consentiendi dono, prefigunt terminum viginti quinque dierum ad deferendum syndicatus instrumentum cum dicta clausula.[682]

Item, quo ad Franciscum Arcís, maiorem dierum, consiliarium et syndicum ville Bisulduni, Gerundensis diocesis, quia in instrumento syndicatus deficiunt clausula //92r// *consentiendi dono et decretum,*[683] *prefigunt terminum viginti quinque dierum ad deferendum syndicatum cum dicta clausula consentiendi dono et cum decreto, quibus elapsis, si non docuerit, habeatur pro repulso.*

Item, quo ad Gabrielem Arrencada Canet.[684]

93r//[685] *Die jovis, xxii mensis augusti, anno*[686]

Primo, quo ad syndicos civitatis Gerunde, cuius civitatis nomine[687] *comparuerunt Raphael Vivet et honorabilis et discretus.*[688]

10. *Primo, quo ad Raphaelem Vivet, civem Gerunde, et Andream Vilaplana, syndicos civitatis Gerunde,*[689] *quia constat de eorum suficienti syndicatu, admitantur.*

4. *Item, quo ad Antichum Sala, notarium et syndicum civitatis Minorisse,*[690] *quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

11. *Item, quo ad Jacobum Hieronymum Ponces, syndicum ville Tarrage,*[691] *quia constat de eius sufficienti mandato, admitatur.*

1. Fàltan lo decret y clàusula de consentir. *Item,*[692] *quo ad Joannem Montornès, Christophorum Gil de Villoro et Christophorum Castelló, syndicos, procuratores et actores civitatis Dertuze,*[693] *admitantur Joannes Montornès et Christophorus Gill de Villoro, attento*[694] *quod civitas Dertuze non est in possessione mittendi ultra duos, reservato jure in proprietate super qua maiorem reservant deliberacio; sed quia in dicto mandato deficit decretum, prefixerunt eis viginti dies.*

2. Falta lo decret. [...] *et* [...] *suficienti mandato a suis principalibus. Item, quo ad Nicholaum Frexenet, utriusque juris doctorem, et Franciscum Algueró, syndicos*

682 *A continuació, ratllat,* quibus elapsis, si non docuerit, habeatur pro repulso.

683 et decretum, *interlineat.*

684 *Text inacabat, manquen les habilitacions de Gabriel Arrencada Canet, síndic de Torroella de Montgrí, i de Francesc Llunes i Arbós, síndic de Caldes de Montbui.*

685 *Foli 92v, en blanc.*

686 *Frase inacabada. L'expressió de la data no té sentit aquí ni té relació amb el text que ve a continuació.*

687 *A continuació, ratllat,* si sindicorum.

688 *Frase inacabada en el manuscrit.*

689 *A continuació, ratllat,* admitantur.

690 *A continuació, ratllat,* admitatur.

691 *A continuació, ratllat,* admitatur.

692 *Al marge esquerre,* Faltan lo decret i clàusula de consentir.

693 *A continuació, ratllat,* quia constat de eorum suficienti mandato.

694 *A continuació, ratllat,* consulta.

civitatis Ilerde, quia[695] *in instrumento syndicatus deficit*[696] *decretum, concederunt dictis syndicis terminum sex dierum infra quos*[697] *hostendant an in duabus Curiis ultimo celebratis fuerit appositum decretum in instrumento syndicatus, quibus elapsis, si non docuerint in dictis duobus syndicatibus decretum non fuisse appositum, repellantur.*

3. *Habeantur* [...] *pro* [...] *repulsis et si docuerint habeantur pro admissis. Item, quo ad Joannem Ponsich, mercatorem, civem civitatis Vici, syndicum, procuratorem et actorem civitatis Vici,*[698] *quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

93v// *Item, quo ad Damianum Puiol et Armengaudo Coll, syndicos, procuradores et actores civitatis Balagarii, quia in instrumento syndicatus deficit decretum,*[699] *prefigunt eis terminum sex dierum*[700] *ad obtinendum decretum requisitum in dicto syndicatu, quibus elapsis, si non*[701] *atulerint, repellantur.*

6. *Item, quo ad Ludovicum Terrena, Hieronimum Baldó et Antonium Jolí, syndicos ville Perpiniani, quia constat de eorum suficienti mandato, admitantur, licet dictus Jolí non comparuerit in tempore,*[702] *attenta eius infirmitate, de qua per informationem legitime constat.*

7. *Item, quo*[703] *ad Franciscum Oliveres, syndicum ville de Figueres, quia in*[704] *instrumento syndicatus deficit decretum, prefigunt eis viginti quinque dies*[705] *ad obtinendum decretum, quibus elapsis, si non atulerui[t] decretum, repellatur.*

Item, quo ad Joannem Petrum Ferrer, syndicum ville de Argelés.

Item, quo ad Joannem Petrum Soler et Galdericum Rabollet, syndicos ville de Vilafrancha Confluentis, Elnensis diocesis,[706] *in instrumento syndicatus deficit clausula consentiendi dono seu proferte domino regi faciendis.*

Item, quo ad Galdericum[707] *Rabollet, syndicum ville de Vilafrancha Confluentis, Elnensis diocesis, attento quod in instrumento*[708] *syndicatus*[709] *deficit clausula consentiendi dono seu proferte domino regi faciendis, decreverunt quod dictus syndicus babeat a dictis suis principalibus facultatem consentiendi dicto dono infra triginta dies proximos.*[710]

31. *Item, quo ad Joannem Cucurell, sindicum ville de Volono, Elnensis diocesis, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

---

695 *A continuació, ratllat,* constat de eorum suficienti mandato.
696 *A continuació, ratllat,* legatum.
697 *A continuació, ratllat,* habeant ex suis principalibus suficiens mandatum et interim non admitantur.
698 *A continuació, ratllat,* admitatur.
699 *A continuació, ratllat,* concedu.
700 *A continuació, ratllat,* infra quos habeant ab eorum prin.
701 *A continuació, ratllat,* obtinu.
702 *A continuació, ratllat,* propter.
703 *A continuació, ratllat,* Petrum [Paret] et.
704 *A continuació, ratllat,* syndicatus instrumento.
705 *A continuació, ratllat,* in.
706 *A continuació, ratllat,* quia.
707 Galcerandum, *ratllat;* Galdericum, *interlineat.*
708 *A continuació, ratllat,* dicti.
709 *A continuació, ratllat,* no.
710 *A continuació, ratllat,* et interim.

18. *Item, quo ad Jacobum Rocha, syndicum ville Sancti Petri de Auro, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

25. *Item, quo ad Joannem Alió, agricolam et syndicum ville de Regali, habuit literam et quia non comparuit in tempore,*[711] *repellatur.*

24. *Item, quo ad Jacobum Puig, sindicum ville Granullariorum, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

22. *Item, quo ad Martinum Pallarès, Benedictum Monjo*[712] *et Antonium Monjo, syndicos ville Talarni, quia villa Talarni non est in possessione mitendi nisi unum syndicum,*[713] *admittatur Martinus Pallarès,*[714] *quia est presens; ceteri repellantur.*

32. *Item, quo ad*[715] *Bernardi Miquel, syndicum ville de Arbucio, quia constat de eorum suficienti mandato,*[716] *admitatur.*

28. *Item, quo ad Joannem Pi et Jacobus Puignau,*[717] *syndicos ville de*[718] *Cocholibero, quia*[719] *villa de Cocholibero non est in possessione mitendi nisi unum syndicum, admitatur Joannes Pi, qui comparuit in tempore et est primo notatus in syndicatu, et alter repellatur.*

94r// 17. *Item, quo ad Joannem Cabessa, mercatorem*[720] *et syndicum ville de Salsis, qui comparuit,*[721] *fuit conclusum, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

30. *Item, quo ad Hieronimum Jorba, utriusque juris doctorem, syndicum ville Cervarie, quia constat de eius suficienti mandato, admitatur.*

26. *Item, quo ad*[722] *Jacobum Rofí, negociatorem, et Salvatorem Romaguera, agricolam, syndicos ville Castri de Pals, quia dicta villa non est in possessione mitendi nisi unum syndicum, admitatur Jacobus Roffí, qui comparuit in tempore*[723] *et est primo nominatus in instrumento syndicatus;*[724] *alter vero repellatur.*

23. *Item, quo ad Michaelem Argullol et Simonem de Pere, syndicos ville Pratorum Regis, quia villa Pratorum Regis non est in possessione mitendi nisi unum syndicum, ideo admitatur dictus Michael Argullol, qui comparuit et est presens in Curiis,*[725] *et alter repellatur.*

---

711 quia constat de eius suficienti mandato, admitatur, *ratllat;* habuit literam et quia non comparuit in tempore, *al marge esquerre.*

712 Benedictum Monjo, *interlineat.*

713 constat de eorum suficienti mandato, ad, *ratllat;* villa Talarni non est in possessione mitendi nisi unum syndicum, *interlineat.*

714 *A continuació, ratllat,* ceteri repellantur.

715 *A continuació, ratllat,* pet.

716 *A continuació, ratllat,* repellatur.

717 et Jacobus Puignau, *al marge esquerre.*

718 *A continuació, ratllat,* Coho.

719 *A continuació, ratllat,* constat de eius suficienti mandato.

720 *A continuació, ratllat,* vi.

721 *A continuació, ratllat,* in, ad.

722 *A continuació, ratllat,* personam.

723 *A continuació, ratllat,* admitatur.

724 *A continuació, ratllat,* ideo, admitatur dictus Jacobus Rofí, alter vero repellatur.

725 et fuit primo notatus in sindicatu, *ratllat;* et est presens in Curiis, *interlineat.*

33. *Item, quo ad Joannem*[726] *Ballester,*[727] *syndicum*[728] *castrorum Ville de Nove de Cubelles et locorum de Cubelles et de la Geltrú, Barchinonensis diocesis, admitatur.*

19. *Item, quo ad Salvatorem Rochafort, consiliarium primo in ordine et syndicum ville Berge, admitatur.*

14. *Item, quo ad Geraldum Mascaró*[729] *syndicum*[730] *Villefranche Penitensis, admitatur.*

Item, quo ad Joannem Peferrer, consiliarium et syndicum ville de Argileriis, Elnensis diocesis, admitatur, sed[731] *quia in instrumento syndicatus deficit clausula consentiendi dono domini regi faciendo, prefixerunt eidem*[732] *terminum viginti dierum infra quos*[733] *habeat mandatum suficiens cum dicta clausula consentiendi dono.*

Item, quo ad Antonium Ribes, naturalem et populatum dicte ville de Argileriis et syndicum eiusdem ville, repellatur.

Item, quo ad Joannem Montornès, civem, Christophorum Gil de Villoro et Christophorum Castelló, syndicos civitatis Dertuze quia in syndicatus instrumento deficit decretum.

94v// 34. *Deficiunt clausule consentiendi dono et decretum. Item, quo ad Joannem Onofrium de Ortodó, syndicum ville Podii Ceritanie, qui comparuit die octavo mensis julii, quia*[734] *in instrumento syndicatus deficiunt clausule consentiendi dono et decretum, prefixerunt ei terminum triginta dierum infra quos deferat aliud syndicatus instrumentum cum clausula consentiendi dono et cum decreto,*[735] *quibus elapsis, si non docuerit, habeatur pro repulso,*[736] *non obstante quod non comparuit in tempore, attento impedimento eius infirmitatis, de quo informationem prebuit.*

21. *Deficit decretum. Item, quo ad Joannem Navarro, syndicum ville Campi Rotundi, quia in instrumento syndicatus deficit decretum, prefigunt eis terminum viginti quinque dierum infra quos deferat decretum, quibus elapsis, habeatur pro repulso.*

Deficit decretum. Item, quo ad Baptistam Bordoll et Gasparem Monserrat, syndicos civitatis Balagarii, quia in instrumento syndicatus deficit decretum, prefigunt eis terminum sex dierum ad obtinendum decretum requisitum in instrumento syndicatus, quibus elapsis, si non atulerint, repellantur.

15. *Deficit decretum. Item, quo ad Petrum Invesium Rocha, notarium et syndicum ville de Thoyrii,*[737] *Helenensis diocesis, quia in instrumento syndicatus deficiunt clausula consentiendi dono et decretum, prefigunt ei terminum triginta dierum infra quos deferat*

726 *A continuació, ratllat,* Scardó et; *i repetit* Joannem.
727 *A continuació, ratllat,* Villen.
728 syndicos, *corregit. A continuació, ratllat,* Villenove de Cubelles.
729 *A continuació, ratllat,* Paulum Martí, Petrum Garau, Jacobum Queralt, juratos et.
730 syndicos, *corregit.*
731 admitatur, *ratllat;* admitatur, sed, *interlineat.*
732 *A continuació, ratllat,* viginti.
733 *A continuació, ratllat,* dictus.
734 *A continuació, ratllat,* non comparuit in tempore et quia etiam.
735 *A continuació, ratllat,* et.
736 *A continació, ratllat,* attento impedimento eius infirm.
737 Argileriis, Elnesis diocesis, *ratllat;* Thoyrii, *interlineat.*

aliud sindicatus instrumentum cum clausula consentiendi dono et cum decreto, quibus elapsis, si non docuerit, habeatur pro repulso.

16. *Deficit*[738] *clausula consentiendi. Item, quo ad Antonium*[739] *Molinés, vicinatus de Robiosis, termini*[740] *ville Crudillorum, diocesis Gerundensis, syndicum eiusdem ville de Crudillis, quia in instrumento syndicatus deficit clausula consentiendi dono, prefigunt terminum viginti quinque dies ad deferendum syndicatum cum dicta clausula, quibus elapsis,*[741] *habeatur pro repulso.*

28. *Deficiunt clausula consentiendi et decretum. Item, quo ad Franciscum*[742] *Arcís, maiorem dierum, consiliarium et syndicum ville Bisulduni, Gerundensis diocesis, quia in instrumento syndicatus deficiunt clausule decreti et consentiendi dono, prefigunt ei terminum viginti quinque dierum infra quos deferat sindicatum cum dictis clausulis consentiendi dono et decreto, quibus elapsis, si non docuerit, habeatur pro repulso.*

27. *Deficit decretum. Item, quo ad Gabrielem Arrencada Canet, de consilio ac syndicum ville Turricelle de Montegrino, Gerundensis diocesis, quia in instrumento syndicatus deficit decretum,*[743] *prefigunt ei terminum viginti quinque dierum infra quos deferat aliud sindicatus instrumentum cum decreto, quibus elapsis, si non docuerit, repellatur.*

29. *Deficit clausula consentiendi dono. Item, quo ad Franciscum Llunes et*[744] *Arbós, mercatorem et syndicum ville Calidarum de Montebobino, quia in instrumento syndicatus deficit clausula consentiendi dono, prefigunt ei terminum viginti dierum infra quos deferat aliud syndicatus instrumentum cum dicta clausula consentiendi dono.*[745]

Item, quo ad magnificos Jacobum Vila, civem et consiliarium primum in ordine civitatis Barchinone, Michaelem Bastida, civem dicte civitatis, et Michaelem Sarrovira, utriusque juris doctorem et civem eiusdem civitatis, alterum ex advocatis ordinaris eiusdem civitatis, ac Hieronimum Magarola, artium et medicine doctorem dicteque civitatis civem, syndicos dicte civitatis Barchinone, quia contat de eorum suficienti[746] *mandato, admitantur.*

95r// *Item, quo ad Galcerandum Aymerich, de consilio et syndicum ville Tarracie,*[747] *attento quod dicta villa non est*[748] *in possessione*[749] *interessendi Curiis Generalibus, repellatur, reservato sibi jure super proprietate.*

---

738 *A continuació, ratllat,* decretum.
739 Joannem Steva, Pol de Manso et Bartholomeum, *ratllat;* Antonium, *interlineat.*
740 *A continuació, ratllat,* dicte.
741 *A continuació, ratllat,* rep.
742 *A continuació, ratllat,* ma.
743 *A continuació, ratllat,* et clausula consentiendi dono.
744 et, *interlineat.*
745 *A continuació, ratllat,* quibus elapsis, repellatur.
746 suficienti, *interlineat.*
747 *A continuació, ratllat,* quia.
748 fuit, *ratllat;* est, *interlineat.*
749 *A continuació, ratllat,* veniendi.

99r//[750]

Die mercurii, 28 augusti 1585

Convocat lo estament real, etc.

Lo[751] promovedor militar refferí que per ésser tart anit vespre y ésser[752] la publicatió de la habilitatió llarga, vuy han remirada aquella y se'l offereix algunes difficultats; per so, per via de pensament, han delliberat se ajunctassen tots los advocats dels estaments perquè miren e revixen dits difficultats que se porien offerir en los bras ecclesiàstich y real sobre dita habilitatió y publicatió de aquella.

Misser Batiste Bordoll me requerí continuàs que misser Jorba, com a síndich de Cervera, li ha usurpat y tret de possessió de son lloch hon acostumave de seure com a síndich de Balaguer, y axí proteste no li sie fet prejudici en res, sinó que sie conservat ab sa possessió. *Testes, Joannes Santgenís, portarius, et Mir.*

Mossèn Bastida. Misser Frexanet. Rafel Vivet. Mossèn Terrena. Mossèn Baldó. Mossèn Algaró. Misser Jorba. Mossèn Antoni Jolí. Mossèn Joan Montornès. Doctor Magarola. Mossèn Vilaplana. Salvador Rochafort. Galderich Rabollet. Joan Amiguet. Martí Pallarès. Jaume Puig. Francesch Luís. Pere Inveni Rocha. Joan Ballester. Joan Cabessa. Joan Peferrer. Mossèn Ponsich. Mossèn Ponces. Joan Pi. Joan Cucurell. Francesch Oliveres. Jaume Roffí. Gabriel Arrencada. Francesch Arçís. Joan Navarro. Miquel Carbonell. Antich Sala. Misser Guerau Mascaró. Christòfol Gil de Villòrio. Mossèn Bordoll.

99v// Bastida, president: Prepose[753] lo president lo que ha reportat[754] lo promovedor del bras militar y adhereix en aquell, ╪╪╪╪╪╪╪╪ [9 vots].

Vivet: que primer sia llegida la habilitatió en lo present stament y que se apuncte lo que apparrà convenient y aprés se fasse conforme està preposat, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪ [24 vots].

Joan Peferrer, síndich de la vila de Argilés, ha prestat lo jurament en lo modo y forma acostumats.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que, per via de pensament, serie bé se fessen electió de persones per obrir lo Balans.

Y també que se envie a demanar als diputats memorial de totes les fermances de tots los arrendaments de bolles deguts fins al corrent trienni, posant lo arrendament de cada bolla y lo que reste a dèurer, y consecutivament les fermances de cada arrendament.

Més, que envien memorial de tots los dèbits dels officials pecuniarys, servat la matexa forma, ço és, posant en cada hu d'ells la quantitat que deuen les fermanses que tenen donades, axí en lo introhit de sos officis[755] com aprés en milloraments y fermanses que hauran fet.

750 *Del foli 95v fins al 98v, en blanc. En aquest darrer consta:* Habilitatio secunda.

751 *A continuació, ratllat,* senyor misser Frexanet.

752 tart anit vespre y ésser, *interlineat.*

753 *Precedit de* Que, *ratllat.*

754 *A continuació, ratllat,* lo bras.

755 *A continuació, ratllat,* ans.

Y també que envien memorial dels porcioners de dits arrendaments de bolles dels[756] que ells tindran notícia.

100r// *Post prandium, dicto die*

Convocat y congregat lo estament real en lo loch y forma acostumat, etc.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que en dit bras se ha determinat que en la causa de mossèn Setantí y mossèn Bastida se sobre[757] segue fins a tant que misser Oliba sie arribat, com per part de sa magestat se aje enviat a sercar.

Refferí lo promovedor militar[758] que, per via de pensament, attès que lo bras ecclesiàstich no ha adherit ab lo bras militar y real sobre los aggravis pretenen se són fets en alguns caps de la habilitatió, han delliberat, per via de pensament, que se'ls fasse embaxada per part dels dos brassos, pregant-los que adheresquen ab ells, attès són conformes y los aggravis són generals y no particulars.

President: lo matex ha preposat y votat lo president, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [25 vots].

Vivet: diu que ell no és de parer de aderir-se al proposat que primer no sàpia si los agravis són generals, y entès, se determinarà lo faedor, ╪ [1 vot].

Terrena: que los advocats ho miren y facen relació y aprés se farà lo que convindrà, ╪ [1 vot].

100v// President: que, attès se ha entès que sa magestat ha tramès a sercar a misser Oliba, del Real Consell, lo qual és altre dels jutges de la causa aporte mossèn Bastida ab mossèn Cetantí devant los diputats de Cathalunya, que per so sien fetes letres a dits diputats que sobreseguen en dita causa fins dit Oliba sie tornar en Barcelona, ╪╪╪╪ [5 vots].

Montornès: que se pas avant en dita causa, conforme[759] han scrit als senyors diputats, y que per ara no se'ls scrigue[760] ni se innove cosa alguna, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪ [20 vots].

Algaró: que adhereix al vot del senyor president fins a tant sie assí misser Oliba, ╪╪ ╪╪╪╪ [7 vots].

Jorba: que, sabuda la voluntat del senyor Bastida, que no té per suspecte a misser Oliba, que se scrigue als senyors diputats, segons refereix lo bras ecclesiàstich, ╪╪ [2vots].

101r// Refferí lo promovedor militar que lo dit bras anomenà per fer la embaxada mossèn Salbà y mossèn Argensola.

Los[761] senyors síndichs de Barcelona, ço és,[762] lo senyor president, mossèn Bastida y mestre Magarola, requer[ir]en a mi, notari, que continue lo següent, ço és, que possen

756 d'ells, *ratllat;* dels, *interlineat.*
757 *A continuació, ratllat,* segre.
758 *A continuació, ratllat,* que lo bras militar haurie.
759 *A continuació, ratllat,* està.
760 no·s s'i scrigue, *ratllat;* no se'ls scrigue, *interlineat.*
761 *Precedit de* Lo senyor Bastida, *ratllat.*
762 qui són, *ratllat;* ço és, *interlineat.*

dissentiment a tots y qualsevol actes que·s puguen fer en la present Cort per causa que[763] la ciutat de Barcelona, havent scrit als tres brassos[764] fossen servits remediar lo aggravi fet al dit[765] Miquel Bastida, son síndich, y que com lo bras ecclesiàstich haja feta la determinatió que assí és estada reportada per lo promovedor del dit bras ecclesiàstich que no s'ha volgut estar en aquella, com axí sie de justítia; protestant contra los contrafahents perquè dita determinatió no pas avant, y que sie fet a ssaber als altres brassos. Requerint, etc. *Testes, Onofrius Cho et Mir.*

Mossèn Pere Inveni Rocha, síndich de la vila de Tuhir, requirí a mi, notari, continuàs lo següent, ço és, que posse dissentiment a tots y sengles actes fahents per la present Cort en[766] què sempre y quant se tractarà ninguna cosa del General de Cathalunya en lo present bras, que no puga intervenir-hi ningun debitor, fermança ni partícip; protestant de nul·litat de actes, etc. *Testes predicti.*

101v// De voluntat del present bras real és estat acordat que lo offici de porter del present bras sia ygualment partit, axí en los emoluments com en treballs, entre mestre Jaume Roldó, fuster, y mestre Joan Santgenís, cinter, tots de Barcelona, y que quiscú d'ells haje de servir dit offici quinze dies quiscú, los quals hajen de comensar a córrer lo primer del mes de setembre primer vinent, y aquells acabats, lo dit Genís haje de servir altres quinze dies; y axí consequtivament, fins sien acabades les presents Corts, servesquen dit offici de XV en quinze dies *alternatim*, y que la caxa en la qual estan los vestits del porter[767] estigue en lo present[768] lloch hont[769] se té lo bras real. *Testes, en Co et Mir.*

Lo senyor misser Jorba, síndich de Cervera, requerí a mi, notari, continuàs[770] aquesta scriptura contenint en effecte dissentiment a tots actes, requerint aquella ésser cosida y transcrita en lo procés familiar, etc. La qual és del tenor següent: Il·lustres y molt magnífichs senyors. Per lo que los síndichs de Balaguer, etc. *Inseratur, etc. Testes, Joannes Santgenís et Mir.*

102r// Il·lustres y molt magnífichs senyors.

Per lo que los syndichs de Balaguer y de Manresa se jacten y esforçen que han de inquietar y turbar la possessió, o quasi, que té lo syndic de Cervera de temps immemorial fins vuy, de y[771] en seure primer y més principal loc en aquest stament real, per les preheminènties que dita vila té y és avantatjada als pobles principals de dits syndics; y per lo que cada hu se deu acontentar del que és seu, lo syndic de dita vila de Cervera dissent expressament a tots actes fahedors en la present Cort fins que sie provehit que en lo dit lloc y abans de dits syndichs de Balaguer y Manrresa y aprés immediadament del syndic

763 de la, *ratllat;* que, *interlineat.*
764 *A continuació, ratllat,* fos.
765 *A continuació, ratllat,* misser.
766 que posse dissentiment a tots y sengles actes fahents per la present Cort en, *interlineat.*
767 vinguen, *ratllat;* del porter, *interlineat.*
768 *A continuació, ratllat,* bras.
769 *A continuació, ratllat,* Testes, en Co et Mir.
770 *A continuació, ratllat,* dissentiment.
771 ni, *ratllat;* y, *interlineat.*

de Vic, a la mà dreta, deu ésser conservat en sa antiga y justa possessió, lo que funde ab les rahons y motius següents:

1. Primer, per lo que ja en lo any 1285 dita vila y lur syndic en Corts fonc en lo assiento graduat aprés immediadament del syndic de Vic, Capítol «En nom de Déu», título «De preheminènties y conclu[sió] de Corts», foli 183, y may és estada separada de la Corona real.

2. Ítem, per dispositió feta acerca de dits assientos y orde en les Corts que tingué en Barcelona lo senyor rey don Ferrando[772] 2, de immortal memòria, a X de octubre[773] 1493, ahont és lo matex, que aprés del syndic de Vic, immediadament y a la mà dreta, té assiento lo syndic de Cervera.

3. Ítem, per la confirmatió de dit assiento y orde, fet y donat per lo emperador don Carlos, rey de Aragó, de indelible memòria, a 30 de novembre 1519, y per les rahons allí refferides, la qual és registrada en lo procés familiar de aquest bras de l'any 1552, foli 22.

4. Ítem, per la provisió feta per aquest estament en les Corts de dit any 1552, de consentiment de dits syndich //102v// continuada en dit procés, foli 37, pàgina 2, y abans en dit procés, foli 23, pàgina 2, *ad finem et sequenti*, «Disputen dits syndichs de l'orde de seure», al que se fa relatió y vol haver assí per repetit, com si fos continuat de mot a mot.

5. Ítem, per lo que los pahers de dita vila tenen la jurisdictió ab lo senyor veguer y balle *simul*, y poden judicar de causes de totes les persones militars de tota la vegueria, en la qual se comprèn tot lo ducat de Cardona, lo abbadiat de Solsona, les més terres del bisbe de Urgell y de molta magnats y principals barons, com en dita vegueria hi haje domiciliats molts més cavallers y barons que en ninguna altra vegueria, y més poble, exceptat la de Barcelona, com appar ab los processos familiars del bras militar.

6. Ítem, perquè ab dit veguer y balle, los pahers de dita vila tenen la jurisdictió criminal en més de quaranta locs de dita vegueria.

7. Ítem, per lo que per los braços de aquesta Cort sempre fonc tinguda dita vila en més compte que Balaguer y Manresa, lo que·s col·legeix per lo que ha molts anys que dita vila té dos locs per a oïdors de comptes reals, no tenint ni Manrresa ni Balaguer quiscun poble sinó hun y de l'any 1542 ensà tant solament.

8. Ítem, per lo que Balaguer, per confiscatió, fonc unit a la Corona real, encara que altre temps abans *forsan* ho fos, y no fou admès en Corts fins en lo any 1519; y per lo que Cervera, de aprés que lo Comdat de Barcelona és unit ab la Corona real de Aragó, o per millor dir, dit Regne al dit Comdat, sempre també hi és estada unida dita vila, y en totes les Corts ha entrevengut; y per ço, també té loc la Constitutió CVII, que comense «Per levar differènties» de l'any y Corts passades de 1564, no obstant qualsevol qualitat que lo qui fos darrer tingués.

9. Ítem, perquè per lo rey y Cort dita vila és graduada aprés de la vila de Perpinyà, com ha molt principal y populosa, Capítol «En les ciutats y viles», Real Pragmàtica 3,

772 *A continuació, rallat,* de.
773 *A continuació, ratllat,* 15.

sub titulo «De professione et jure fer.», títol 2, y no·ls ajude lo nom de dir-se ciutats, per lo que en dita Constitutió n'i diu Mieres y Guido pape, qu·és 106.

103r// 10. Ítem, per lo que en lo any 1564, segons lo ordre de la letra y firmes de les Constitutions, mossèn Hierònym Romeu, syndic de dita vila, fonc abans dels syndics[774] de Balaguer y Manrresa scrit.

Per les quals rahons y altres al principi de aquestes Corts al·legades per part de dita vila *et alias*, està ben justifficada la causa del dissentiment per dit syndic interposat, en lo qual entén estar y perseverar fins que per vostres mercès o per a qui toque, manen cessar les molèsties per dits syndics al de Cervera fetes, o altrament de justítia hi sie provehit, mantenint-lo en sa possessió, com aquexa instructió y orde tingue de sos principals dit syndic; lo qual requer al notari de aquest stament que la present scriptura de dissentiment inserte en lo procés familiar de aquest bras. Jorba, syndic de Cervera.

104v//[775] Vingué embaxada dels brassos eclesiàstich y militar, ço és, per lo ecclesiàstich lo senyor ardiacha Comas de Vich y lo senyor canonge Pere Thomàs de Gerona, y per lo bras militar mossèn Jaume Salbà y mossèn Argensola, los quals deduhiren que en dits brassos ecclesiàstich y militar se ha entès per lo promovedor del present estament que per los síndichs de la ciutat de Barcelona se haurie posat en lo present bras real algun dissentiment a tots actes, de manera que la Cort no porie passar avant; per so, supliquen los tres brassos que lo present bras se servesque, ab aquells millors medis que apparrà, alsar lo dit dissentiment, perquè los negocis no patesquen detriment y la Cort pugue passar avant.

Los senyors síndichs de Barcelona, ço és, lo senyor president, mossèn Bastida y mestre Magarola, misser Jorba de Cervera, mossèn Pere Inveni Rocha, síndich de Tuhir, tots alsaren los dissentiments per ells[776] y quiscú d'ells possats a tots actes, per a esta nit tant solament. *Testes, Joannes Santgenís, portarius, et Mir.*

President: prepose, attesa y considerada la embaxada feta per los brassos ecclesiàstich y militar, en què se scrigue als diputats que no passen avant en la causa[777] és entre mossèn Bastida y mossèn Cetantí, conforme és estat //105r// ja per[778] ell preposat, ╪╪╪╪ ╪╪╪╪╪ XI [11 vots].

Montornès: que és de vot y parer que·s reporte als brassos ecclesiàstich y militar, per via de pensament, se hauria advertit en aquest bras que, per lo que convé se cobren los deutes del Geneal, se scrigués una letra als diputats, regraciant-los la bona diligèntia possen en cobrar y exhigir los deutes de la Generalitat y advertint-los que no paren, ans bé ab tota diligèntia passen avant. E per lo que en estos brassos se ha entès de cert plet y qüestió entre mossèn Miquel Bastida y mossèn Joan Setantí y sobre de assò hagen donades algunes suplications a estos brassos y per no entendre en ferm lo que allí passe, assí no havem pogut determinar ni concedir lo que és estat suplicat, que per so nos donen avís ab sa carta en quin punct està dit plet y qüestió, y que, entesa aquella, se determinarà lo fahedor; y que dita carta vage ab la brevedat possible, ╪╪╪╪ [4 vots].

774 *A continuació, ratllat,* de dita vila.

775 *Foli 103v en blanc. En el 104r:* Si+gnum. Val. Cort. Cat. Il·lustre y molt. Monsenyor.

776 *A continuació, ratllat,* possa.

777 *A continuació, ratllat,* entre.

778 *A continuació, ratllat,* mi proposat.

Vilaplana: que,[779] entesa la prepositió del senyor president, és de vot y parer que, essent arribat lo senyor misser Oliba, conforme se entén del senyor Bastida que sa magestat lo ha tramès ha serquar, que leshores que·s rescrigue als senyors diputats, conforme la intentió del senyor president, perquè la Cort pugue passar avant, ┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼ XII [12 vots].

105v// Navarro: que·s[780] passe avant en dita causa, conforme an scrit als senyors diputats, y que per ara no se'ls scrigue ni se innove cosa alguna, ┼┼ [2 vots].

Rochafort: que se aguart lo senyor misser Oliba, ┼ [1 vot].

Die jovis, 29 mensis augusti, 1585

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que restassen servits[781] de alsar los dissentiments són en aquest bras o provehir de algun remey[782] oportú perquè los negocis puguen passar avant y·s pugue obrir lo llibre del Balans ha tramès lo General.

Refferí lo promovedor militar que, per via de pensament, han determinat de què assistesque hu de cada bras ab los advocats per a reveure los aggravis se preté se són fets ab la habilitatió.

Lo senyor misser Jorba, síndich de Cervera, alsà son dissentiment per ell posat a tots actes per avuy tantsolament. *Testes, Martín Parage, pagès, et Mir, scriptor.*

Mossèn Pere Inveni Rocha, síndich de Tuhir, alsà son dissentiment per ell posat a tots actes. *Testes,*[783] *Onofrius Cho et Mir.*

106r// *Post prandium, dicto die*

Convocat y congregat lo dit stament real, etc.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que adhereix ab lo bras militar y real asercha.[784]

Lo senyor president, Jaume Vila, mossèn Bastida y mestre Magarola, síndichs de Barcelona, alsaren lo dissentiment per ells posat a tots actes per avuy tant solament. *Testes, Jacobus Roldó et Mir.*

Lo senyor misser Guerau Mascaró, síndich de Vilafrancha de Panaders, possà dissentiment a tots actes fahedors per la present Cort, exceptat emperò en lo que tocarà asercha de obrir lo libre del Balans y dependents y emergens de aquell. *Testes predicti.*

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que adhereix ab lo bras militar sobre lo negoci dels prejudicis se pretenen se són fets ab la habilitatió, sinó que a soles los magnífichs advocats vegen y remiren dits prejudicis y aprés fassen relasió; y també, que en lo dits bras, per via de pensament, se ha resolt que elegesquen persones de tots los tres brassos

779 *A continuació, ratllat,* attès.
780 *A continuació, ratllat,* que.
781 *A continuació, ratllat,* de s.
782 *A continuació, ratllat,* o q.
783 *A continuació, ratllat,* lo d.
784 *Frase inacabada i ratllada.*

perquè se pugue procehir en[785] obrir lo Balans, pus saben lo quant importe per passar avant los negocis.

106v// Lo senyor misser Mascaró ha alsat lo dissentiment per a tractar los dits caps[786] que ha refferit lo promovedor ecclesiàstich, y que·s tracte primer lo cap de obrir lo Balans y aprés lo altre dels aggravis. *Testes predicti.*

President: que·s tracte de tots los dos caps y que·s fasse nominació y electió de persones perquè se procehesque en obrir lo Balans,[787] adherint ab lo dels agravis ab los brassos ecclesiàstich y militar que a soles ho vegen los advocats, y que per lo promovedor sie reportat als brassos, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [30 vots].

Que adhereix ab lo bras ecclesiàstich en lo que reportà assí en lo present bras lo promovedor de dit bras a 27 del corrent asercha de obrir lo Balans y scriure als diputats trameten lo memorial dels principals y fermanses de quiscun trienni, y també dels officials pecuniaris, com més llargament en dita relació se conté; y que sie refferit als altres brassos, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [27 vots].

107r// Refferí[788] lo promovedor militar que adhereix ab la opinió dels brassos ecclesiàstich y real en tots los caps, y per lo que falte un advocat, en lloch de aquell assistesque ab lo restant advocat mossèn Hieròn im Joan.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que,[789] attès han adherit a llur vot y intentió, per via de pensament han procedit en elegir tres[790] persones, ço és, la una lo reverendíssim bisbe de Vich,[791] los reverents tal Puig, abbat de la Real, y tal Masdemunt,[792] canonge y síndich del Capítol de Elna, per assistir en obrir lo llibre del Balans.

Lo bras real anomenà persones per assistir en obrir lo balans les següents.[793]

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que lo bras militar ha hanomenat per assistir en obrir lo Balans lo senyor vescompte de Canet, don Onofre Alentorn y lo senyor Pere Cassador.

Lo mossèn Terrena, síndich de Perpinya, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].
Mossèn Ponsich, síndich de Vich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].
Mossèn Algaró, síndich de Leyda, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Terrena: mossèn Vivet, ┼ [1 vot].
Mossèn Algueró, ┼ [1 vot].
Mossèn Baldó, ┼ [1 vot].

785 en, *ratllat;* en *interlineat.*
786 lo, *ratllat;* los dits caps, *interlineat.*
787 y que·s fasse nominació y electió de persones perquè se procehesque en obrir lo Balans, *al final de paràgraf.*
788 *Al marge superior, a la dreta, ratllat,* Hieròn im Joan.
789 *A continuació, ratllat,* adhereix.
790 quatre, *ratllat;* tres, *interlineat.*
791 *A continuació, ratllat,* per assistir ab los advocats en lo negoci dels agravis de la habilitació y los restants en.
792 demunt, *interlineat.*
793 *Frase inacabada.*

Montornès: mossèn[794] Ponsich, ┼ [1 vot].
Mossèn Navarro, ┼ [1 vot].
Misser Mascaró, ┼ [1 vot].

107v// Lo senyor Montornès,
Mossèn Ponsich, ╪╪╪ [3 vots].
Mossèn Navarro, ╪╪╪ [3 vots].
Ponsich.
Mossèn Montornès, ╪╪╪ [3 vots].
Mossèn Sala, ╪╪╪ [3 vots].
Mossèn Navarro, ╪╪╪ [3 vots].

Lo senyor Terrena, ┼ [1 vot].
Mossèn Ponsich, ┼ [1 vot].
Mossèn Navarro, ┼ [1 vot].

Mossèn Sala.
Mossèn Montornès, ╪╪╪╪ [4 vots].
Mossèn Ponsich, ╪╪╪╪ [4 vots].
Mossèn Navarro, ╪╪╪╪ [4 vots].

Lo senyor Vivet, ┼ [1 vot].
Lo senyor Terrena, ┼ [1 vot].
Mossèn Ponsich, ┼ [1 vot].

Navarro.
Mossèn Ponsich, ┼ [1 vot].
Mossèn Montornès, ┼ [1 vot].
Mossèn Rochafort, ┼ [1 vot].

Talarn.
Mossèn Ponsich, ┼ [1 vot].
Mossèn Navarro, ┼ [1 vot].
Mossèn Terrena.
Mossèn Baldó, ┼ [1 vot].

Joan Cabesa.
Mossèn Terrena, ┼ [1 vot].

Mossèn Rochafort, ┼ [1 vot].
Lo síndich de Tuhir, ┼ [1 vot].

Ponsich, ┼ [1 vot].
Mossèn Sala, ┼ [1 vot].
Mossèn Navarro, ┼ [1 vot].

794 *Precedit de* Misser Mascaró, *ratllat.*

Mossèn Vivet, ┼ [1 vot].
Mossèn Ponsich, ┼ [1 vot].
Mossèn Navarro, ┼ [1 vot].

Lo senyor Ponsich, ┼ [1 vot].
Mossèn Terrena, ┼ [1 vot].
Mossèn Rabollet, ┼ [1 vot].

Mossèn Vivet, ┼ [1 vot].
Mossèn Terrena, ┼ [1 vot].
Mossèn Sala, ┼ [1 vot].

Mossèn Vivet, ┼ [1 vot].
Mossèn Montornès, ┼ [1 vot].
Mossèn Navarro, ┼ [1 vot].

108r// Per lo bras real foren elegits: lo senyor Ponsich, síndich de Vich; mossèn Terrena, síndich de Perpinyà; mossèn Navarro, síndich de Camprodon.

Refferí lo promovedor militar que sie feta una[795] caxa ab tres claus y que cada huna tingue lo promovedor de quiscun bras,[796] per a tenir lo libre del Balans y altres scriptures se trametran per los deputats.

Die veneris, 30 augusti, 1585

Convocat y congregat lo stament real, etc.

Lo senyor misser Hieònim Jorba, síndich de la vila de Cervera, alsà lo dissentiment per ell posat en lo present bras a tots actes, attès que està de partida per anar-se'n a sa terra per trobar-se ser indispost, lo qual dissentiment alse fins sia tornat de sa terra o[797] altri per ell tenint sufficient poder, si per cars sa indispositió here llarga.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que en dit estament ecclesiàstich han[798] portats los libres de Ferrando Paga y lo Balans, los quals havien acomanats a mossèn Ciurana,[799] y que per assò ý vagen les persones per aquest bras nomenades per obrir aquells.

108v// Refferí lo promovedor militar que, attès en lo bras militar ý ha dissentiment y no·s pot tractar cosa alguna, se ha resolt, per via de pensament, que les persones eletes per tots los brassos se concorden de obrir lo Balans en lo loch[800] y del modo a ells ben vist los serà.

795 *A continuació, ratllat,* xa.
796 bras, *interlineat.*
797 *A continuació, ratllat,* altra.
798 havien, *corregit.*
799 los quals havien acomanats a mossèn Ciurana, *al marge esquerre.*
800 allí, *ratllat;* en lo loch, *interlineat.*

Los síndichs de Barcelona alsaren lo dissentiment per ells posat a tots actes del tot. *Testes, Jacobus Roldó et Mir.*[801]

President: que adhereix ab lo pensament del bras militar, és de vot y parer que les dites nou persones electes se ajusten y obren dit Balans en lo lloch y del modo a ells ben vits, tots, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [24 vots].

Sala: que se'n conserten ells matexos, puix sie en lloch públic y que no sie en ningú dels estaments, ╫ [1 vot].

Attesa la infirmitat de misser Jorba, síndich de Cervera, deduhida en lo present bras per part sua, li done licèntia lo present bras de anar-se'n en sa terra per a cobrar salut.

109r// Lo promovedor del bras ecclesiàstich refferí que tenien entès en dit bras la voluntat del present bras ab què adheriren a la voluntat del bras militar que les nou persones eletes obrissen lo Balans y Ferrando Paga en lo loch y del modo a ells ben vist los sia, y que s'entén que sempre se ha succehit tal n'i sien vingudes scriptures closes y sagellades se són primer portades en lo estament ecclesiàstich, donant-los la preheminèntia, descloent aquelles tals scriptures y, aprés de descloses, les comunicaven als altres brassos; y axí estan determinats, inseguint dita consuetut y lo Capítol de Cort sobre assò parlant ab què està disposat que, publicada la habilitatió, se tingue de obrir lo Balans sens empaix ni contradictió de obrir aquell, no acudint en dit bras[802] les persones electes per obrir aquell, aprés de hubert lo comunicaran als altres brassos, com és de consuetut.

Refferí lo promovedor militar lo mateix y que, per via de pensament,[803] havien resolt[804] que se'ls fes embaxada ab dos persones de cada bras, persuadint-los no hobrissen aquell, sinó que les dites nou persones eletes lo prenguessen y obrissen.

Que sie feta embaxada al bras ecclesiàstich, adherint ab assò en lo bras militar sobre lo demunt refferit, tots, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

Tots: Lo senyor misser Frexanet, ╫╫╫╫╫╫╫ [8 vots]. Mossèn Vivet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [11 vots].

109v// Refferí lo promovedor ecclesiàstich que per avuy y los demés dies, attès que la nit va crexent y lo dia menguant y és gran dia com arriben a l'estament, que se habiliten, axí com estave habilitat de les set a les deu, que sien de les vuy a les onze.

President: que sie fet com ha refferit lo promovedor ecclesiàstich, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫ [22 vots].

Terrena: que, attès se tracte alguna differèntia entre lo bras ecclesiàstich y real, que per ara se estigue, ╫╫╫╫ [5 vots].

Bastida: que sie habilitada la hora de vuy tantsolament, ╫ [1 vot].

Lo promovedor del present bras real portà unes letres dels[805] senyors deputats, les quals li donaren en lo bras ecclesiàstich, y foren legides en lo present estament, les quals són del tenor següent:

801 alsaren lo... et Mir, *dos paràgrafs més avall.*
802 *A continuació, ratllat,* pe.
803 *A continuació, ratllat,* havient.
804 *A continuació, ratllat,* que dos.
805 *A continuació, ratllat,* bras ecclesiàstich.

Als reverendíssims y molt il·lustres senyors, los tres estaments de la Cort General del Principat de Cathalunya convocada en la vila de Monçó.

Reverendíssims y molt il·lustres senyors.

La visita contra nostres predecessors, etc. *Inseratur.*

110r// *Post prandium, dicto die*

Convocat y congregat lo estament real en lo lloch y forma acostumat, etc.

Vingué embaxada del bras ecclesiàstich, ço és, lo senyor abbat de Gerri y lo senyor don Hieònim Terça,[806] ardiacha de Tortosa,[807] deduhint que ells estan y perseveren en la delliberatió feta en llur estament de poder obrir lo Balans, inseguint la consuetut y exempla[r]s, entre los quals ne han fet llegir hu en lo present estament per lo notari de l'estament ecclesiàstich, ab què en lo dit bras ecclesiàstich, a XVIII de dezembre 1552, se obrí en dit bras ecclesiàstich lo Balans; per so, supliquen al present bras tinguen per bé de adherir a llur intentió.

President: prepose lo conseller y de vot que sie consultat lo susdit ab lo bras militar y que sie mirat lo procés familiar de les Corts de 1564, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 14 [14 vots], ┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 15 [15 vots].[808]

Montornès: que adhereix ab la determinatió del bras ecclesiàstich, assignant a les nou persones eletes algun lloch acomodat per poder mirar aquell y lo que més avant convé, perquè aprés puguen fer relació, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[809] XIIII [14 vots], ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼ XIIII [14 vots].

Refferí lo promovedor militar que adhereix ab lo bras ecclesiàstich en què vagen allà les nou persones eletes per obrir lo Balans.

110v// President: que adhereix ab lo bras militar en què vagen les nou persones eletes al bras ecclesiàstich per a obrir lo Balans, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

Dicto die

Fan a continuar en lo qüern.

Don Pedro Torrelles, governador de la present vila de Monçó, ha fermada àpocha a mossèn Pau Ciurana, thesorer del General de Cathalunya, present, de XXV lliures, sous, rebudes de comptat a sa voluntat,[810] les quals li pague per orde dels senyors diputats del General de Cathalunya per satisfactió dels treballs de haver pres la persona de mossèn Pau Riu. *Ideo, renuntiando, etc. Testes, Onofrius Cho et*[811] *Joannes Vidal, virgarii.*

806 *A continuació, ratllat,* ad.

807 *A continuació, ratllat,* que.

808 *En aquesta proposta i la següent hi ha dues votacions, possiblement per haver empatat a vots en la primera.*

809 *Més un vot ratllat.*

810 id, *ratllat;* de comptat a sa voluntat, *interlineat.*

811 *A continuació, ratllat,* Franciscus Vidal, virgarii.

Mossèn Pere Arles, exector del General, ferme altra àpocha de X lliures, sous, al dit Ciurana, rebudes a sa voluntat,[812] les quals li ha pagades per orde dels senyors diputats per les causes y rahons contengudes en una letra[813] tramesa per los senyors diputats, hagudes a sa voluntat. *Ideo, renuntiando, etc. Testes jamdicti.*

President: que aprés que s'haurà hubert lo Balans, que comanen aquell si y segons en les altres Corts se hés acostumat fer, tots, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [12 vots].

111r// Lo senyor misser Nicholau Frexanet, síndic de Leyda, dissent a tots y sengles actes y a que sie hubert lo Balans de General fins a tant estigue acordada la Cort com y en poder de quines persones o persona dega restat lo dit Balans hubert; protestant de nul·litat de actes, etc. *Testes, Onofrius Cho et Mir, scriptor.*

President: que sie habilitada la hora de esta nit fins a les 7 hores *tantum*, tots, ╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫ [13 vots].

Lo promovedor militar refferí que ha dissentiments en lo bras y que per so no·s pot habilitar la hora.

Vingué embaxada del bras ecclesiàstich, ço és, lo abbat de Poblet y lo ardiacha de Vich, los quals deduhiren que atteses les difficultats que se han offert en aquell sobre la obertura del Balans, adherexen en lo present bras que les nou persones hobren dit Balans.

Lo senyor misser Frexanet alsà lo dissentiment per ell posats a tots actes. *Testes Vidal et Mir.*

Lo promovedor militar refferí que les[814] persones eletes per los brassos anassen al bras ecclesiàstich per a obrir //111v// lo Balans y que anassen prest, attès que la hora és prop.

Die sabbati, xxxi et ultima augusti, 1585

Convocat lo estament real en lo loch, modo y forma acostumats, etc.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que, attès és lo impediment en lo bras militar aserca dels dissentiments y no·s pot en aquell passar avant en cosa alguna, per so han delliberat en lo estament ecclesiàstich, per via de pensament, se'ls fes embaxada de part dels dits estaments ecclesiàstich y real, per entendre dita causa y veure si·ls podrien ajudar en alguna cosa, perquè los negocis puguen passar avant.

President: que se'ls fasse embaxada,[815] adherint ab assò ab lo bras ecclesiàstich, tots, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [15 vots].

Refferí lo promovedor militar que fan a ssaber que la causa de què no tornen la resposta ha[816] algun cap[817] és per los dissentiments són en aquell bras, los quals no·s se'ls ha pogut dar, entenent als que·ls han possats[818] per via alguna se llevassen.

812 rebudes a sa voluntat, *interlineat.*
813 *A continuació, ratllat,* tenen.
814 *A continuació, ratllat,* nou persones.
815 *A continuació ratllat,* segons.
816 de, *ratllat;* ha, *interlineat.*
817 cap, *interlineat.*
818 als que·ls han possat, *interlineat.*

112r//Tots: President: lo senyor Vivet, ||||||||||| [11 vots]. Lo senyor Terrena, |||||||| [9 vots].

Per lo bras ecclesiàstich foren elets per la embaxada: lo senyor ardiacha de Vich y lo senyor canonge Masdemunt, síndich del Capítol de Elna.

Refferiren los embaxadors del present bras que ells, junctament ab los del bras ecclesiàstich, feren la embaxada al bras militar y lo president de aquell, qui és lo senyor vezcomte de Peralada, respongué que·ls agrahie la bon pensament[819] havien[820] tingut asercha de la embaxada y que aquestos brassos ecclesiàstich y real sercassen exempla[r]s com se ha acostumat fer en semblant cassos.

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que se fes a ssaber als senyors del bras militar si serien contents, per ajudar-los en lo treball que estan dels dissentiments, que ho dexassen en mà de alguns del bras ecclesiàstich y real, elegint ells matexos les persones.

President: que adhereix a la opinió del bras ecclesiàstich per ara y que aprés se sercaran altros remeis, tots, |||||||||||||||||||||| [22 vots].

Fonch[821] determinat per lo present bras[822] que, ab ambaxada y ab los matexos embaxadors, se fasse lo proposat en què vagen al bras militar, refferint-los lo que assí se ha determinat.

112v// Refferiren los embaxadors que[823] aprés de haver splicada la embaxada en lo bras militar, com los here estat manat, lo senyor vezcomte, president, responent dix «que·ls ho agrahie molt y que ell ho tractarie en aquell bras y que tornarien resposta».

Vingué embaxada del bras militar, ço és, lo senyor don Berenguer de Paguera y lo senyor[824] Blan Ribera, los quals han refferit que ells han pregat a les persones qui han possat los dissentiments en llur bras fossen servits de alsar-los, atteses y considerades les embaxades se'ls són fetes del bras ecclesiàstich y militar, y perquè més clarament vessen les causes perquè se són possats dits[825] dissentiments, han fet venir lo notari de llur estament perquè llegís dits dissentiments; los quals llegits, lo president del present bras ha respost se'ls tornarà resposta.

Post prandium, dicto die

Convocato et congregato stamento seu brachio regali, loco, modo et forma solitis et consuetis.

No·s féu ninguna cosa per causa dels dissentiments.

819 la bona diligèntia, *corregit i ratllat;* pensament, *interlineat.*
820 *A continuació, ratllat,* feta.
821 *Precedit de* Que·s haja còpia.
822 per lo present bras, *interlineat.*
823 *A continuació, ratllat,* han.
824 *A continuació, ratllat,* Blanch.
825 *A continuació, ratllat,* imp.

113r// *Die lune, ii septembris, 1585*

Convocat lo stament real en lloch y modo y forma acostumats.

Vingué lo promotor del bras militar y refferí que per part del compte de Miranda y los demés senyors tractadors lo dissapte passat tramatteren per los promovedors dels tres brassos, deduhint-los com sa magestat se desservie que no passassen avant en lo progrés de les Corts, causant-ho los molts dissentiments aposats en lo militar,[826] y que si apparexie que ells fossen part per a remediar, ho farien; y ha[827] determinat dit bras,[828] per via de pensament, que·s vage ha supplicar, per via de embaxada,[829] als dits[830] senyors tractadors per a què hi vullen posar la mà y remediar-ho trame[te]nt-ho ha demanar als qui han posats aquells,[831] per a què los vullen alsar, *saltim* perquè la Cort pugue passa avant.

Lo matex, encontinent, refferí lo promotor del stament ecclesiàstich.

President: que adherex a la opinió dels braços ecclesiàstich y militar, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫ [16 vots].

Anà lo promotor del present stament, refferint-los lo dalt determinat.

113v// Vingué lo promotor del stament militar, que han determinat que per ha fer la dita embaxada vagen los promovedors dels[832] staments.

Adheriren los del present stament que vagen los tres promovedors per fer dita embaxada.

Vingueren en dit stament mossèn Argensola y mossèn Raffel Joan, reportant embaxada del stament militar, deduhint [en] effecte que com en aquell stament, tractant de negocis concernents ha aquell, alsant la veu un poch alt[833] mossèn Montagut de Vallgornera, y sforsant son vot, perquè no·s mogués[834] scàndol,[835] tots los de dit stament se alsaren, y sentint[836] alguns crits y hacostume de haver en dit stament,[837] se avalotà molta gent allí a la porta; y sentint dit avalot,[838] entrà allí en dit stament[839] lo governador del[840] Regne de Aragó y hapresà la persona de dit Montagut, lo qual no sabem hahont la ha apportada; y poch aprés, és tornat en aquell y ha demanat qui ere lo senyor de Monclar, que li volie parlar, y amostrant-lo-y, lo[841] ha pres y lo ha portat a la presó; y com allí no se ha fet ni

826 en lo militar, *interlineat.*
827 han, *corregit.*
828 dit bras, *interlineat.*
829 per via de embaxada, *interlineat.*
830 dits, *interlineat.*
831 dits dissentiments, *ratllat;* aquells, *interlineat.*
832 *A continuació, ratllat,* sen stament.
833 *A continuació, ratllat,* la veu un poch alt.
834 fos, *ratllat;* mogués, *interlineat.*
835 *A continuació, ratllat,* de alguna cosa.
836 *A continuació, ratllat,* los.
837 en dit stament, *interlineat.*
838 se avalotà molta gent allí a la porta; y sentint dit avalot, *al marge esquerre.*
839 en dit stament, *interlineat.*
840 *A continuació, paraula il·legible ratllada.*
841 *A continuació, ratllat,* prengué.

dit ninguna cosa //114r// per la qual dits Montagut y senyor de Montclar se haguessen de pendre, *maxime* que estant en Cathalunya, com són, se havie de fer y tractar de altra manera, ço és, arrestant-los en ses cases, com és de costum;[842] que per ço, sentint-se agraviats, han determinat[843] per via de pensament, que sie feta embaxada als senyors de tractador per a què ho manen remediar per tots los braços.

President: que sie feta embaxada als senyors tractadors, deduhint-los lo predit, adherint ha aquell, tot lo qual refferí lo promotor als altres staments ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪ [21 vots].

Vingué lo promovedor militar, deduhint hadaquell que, attès los dissentiments hi ha en los braços, no·s pot habilitar la hora, que per ço se entretinguen un poch.

President: que vagen ha fer la embaxada al senyor doctor Magarola y mossèn Vivet per a tornar la resposta als altres braços, com se adherexen al militar, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [16 vots].

Maguerola: lo senyor Vivet y misser Frexanet: ╪╪╪╪ [4 vots].

114v// Del[844] Voló: misser Frexanet y mossèn Jolí, ╪ [1 vot].

Vingué lo promovedor ecclesiàstich, deduhint que, adherint-se a la voluntat y determinació del braç militar de fer embaxada als senyors tractadors per a què manen desagraviar les persones del[s] senyors Montagut y senyor de Montclar han preses, com sie contra nostres llibertats y no podent-se pendre sens instàntia de part y altres solempnitats, que per ço, per fer dita embaxada,[845] han nomenat tres persones, ço [és]: lo bisbe de Elna, lo abat de Poblet y lo syndich del Capítol de Vich.

Reportà lo promotor del[846] bras militar que per la embaxada fahedora han nomenat les persones dels: lo vezcomte de Canet, don Jayme de Rochabertí y mossèn Salbà.

115r// President: que[847] per quant lo promotor del bras militar ha refferit que en llur stament se havie posat dissentiment per don Joan Burguès[848] hasercha de la electió de les persones, y[849] no obstant açò, se entén se són elegides, y perquè li appar és punt de dret si·s pot fer o no, que sie reportat a l'ecclesiàstich y que·s mire lo fahedor, de tal manera que los actes no sien nul·les, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [18 vots].[850]

Frexenet: que sàpie primer per lo promotor del present bras ab don Joan Burguès si s'és acontentat que·s fes nominació de les persones,[851] y si diu que no lo ha alsat, que·u reporte a l'ecclesiàstich, conforme la propositió, ╪╪ [2 vots].

Algaró: attès que los promovedors dels braços ecclesiàstich y militar, aprés de la relatió feta per lo promovedor del militar, eren elegides les persones que·ls ha anomenades ab lo dissentiment de don Joan Burguès, la qual electió s'és confirmada ad diverses

842 ço és, arrestant-los en ses cases, com és de costum, *al marge esquerre.*
843 *A continuació, ratllat,* que.
844 *Precedit de* Joan Core, *ratllat.*
845 embaxada, *interlineat.*
846 promotor del, *interlineat.*
847 *Precedit de* Joan Ponsich, lo bo per.
848 per don Joan Burguès, *interlineat.*
849 *A continuació, ratllat,* que per quant el punt de.
850 *Més tres vots ratllats.*
851 ha alsat dit dissentiment, *ratllat;* s'és acontentat que·s fes nominació de les persones, *interlineat.*

embaxades sens haver fet ninguna mentió del dit dissentiment, que per ço de aquell no·s tracte, sinó que·s passe avant la executió del que està comès ha dites sis persones, en conformitat de tots los 3 braços, ╪╪ [3 vots].

Anà lo promotor ha reportar lo dalt contengut.

Vingué lo promotor militar y deduhint que en dit braç ere estat lo de l'ecclesiàstich,[852] deduhint-los que aquell stament, per via de pensament, havien determinat se tornàs rahó als senyors tractadors hasercha de la declaratió de la embaxada se'ls féu haïr,[853] dient-los que la nominatió de les dues persones se havien de elegir per quiscun stament ja estave feta; y quant al 2 cap de elegir ara les 3 persones per al judici *in curia*, que no eren de parer de nomenar-les ara fins ha tant[854] sie vist què faran dites sis persones; y que dit stament se ha adherit al dit.

115v// President: que·s vage ha donar rahó en lo braç ecclesiàstich altra vegada del dissentiment posat per lo senyor don Joan Burguès hans de tornar la resposta als tractadors, com sia de cosa de molta importàntia y qualitat, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [19 vots].

Frexanet: que s'adherex als braços ecclesiàstich y militar, ╪╪ [3 vots].

Los tres estaments del Principat de Cathalunya congregats en les Corts Generals que la sacra, catòlica, real magestat de present celebre en la vila de Monçó als íncoles de sos Regnes de la Corona de Aragó desà la mar. Al reverent, nobles y magnífichs senyors los diputats del General del[855] dit Principat y als oydors de comptes del dit General y ha totes altres persones a qui·s pertanga y lo present negoci toque y tochar pugue. Salut y honor. Sapiau que per part de Matià Çabata, en medicina doctor, ciutadà de Lleyda, nos és estada presentada una supplicatió del tenor següent: Molt il·lustres, etc. *Inseratur.* A la qual supplicatió, com ha justa y rahonable, per nosaltres és estada feta provisió que fos fet axí com era supplicat, y axí de fet enseculàrem, segons que ab la present enseculam y enseculat[856] ésser volem y provehim y manam lo dit Matià Sabata en lo dit lloch de hoïdor de comptes del predit //116r// General, vacant per mort del sobredit Miquel Farrer, tanbé doctor en medicina. Per ço, deduhint a vostra notícia les coses predites, ab tenor de les presents vos diem y manam que, observant dita enseculatió y provisió per nós, com és dit, feta, encontinent aprés que les presents vos seran presentades, sens dilatió y exceptió alguna escrigau y continueu y continuar y scríurer façau en lo llibre y altres llochs hahont les inseculations de oydors se scriuen y continuen, lo dit Matià Çabata, ciutadà de Lleyda, axí com dit és per nós enseculat per oydor, en lloch de dit Miquel Ferrer, a ffi y effecte que, havent-se de fer extractió de semblants oydors, concorregue de fet en dita extractió axí y en la forma que los altres en semblants llochs posats y enseculats concorren, tots dubtes y difficultats cessants. En testimoni y fe de les quals coses havem manat fer la present, sotascrita de mà dels tres presidents y sagellades del major sagell de dita Cort. *Datta* en la villa de Monçó, quant al braç ecclesiàstich a XXII del mes de agost, entre les

852 militar, *ratllat;* ecclesiàstich, *interlineat.*
853 *A continuació, ratllat,* dedu.
854 *A continuació, ratllat,* se.
855 *A cotinuació, ratllat,* Cathalunya.
856 *A continuació, ratllat,* volem.

vuyt y nou hores ans migjorn, y quant als braços militar y real a XXIII del matex mes y any de la nativitat de Nostre Senyor 1585.

117r//[857] President: nomene lo senyor president per fer dita embaxada als senyors tractadors: los senyors syndichs de Leyda, Vich, Perpinyà, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [17 vots].

Frexanet: Vich, Perpinyà y Tortosa, ╫ [2 vots].

Villoro: Tortosa, Vich y Manresa, ╫ [2 vots].

Mossèn Jolí: Frexanet, Vich, Sala, ╫[858] [1 vot].

Vich: Frexanet, Montornès, mossèn Sala, ╫ [1 vot].

117v// Tornaren los embaxadors al present estament y refferiren que tots los embaxadors de tots los tres braços se són conferits als senyors de tractadors y per orgue del senyor bisbe de Elna los és estat refferit lo agravi fet a les persones del senyor de Montclar[859] y de mossèn Montagut de Vallgornera, los quals havien capturats, contra totes les Constitutions y llibertats del present Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Serdanya, y que ha dita causa, com la intentió de sa magestat no sie de agraviar ha ningun, ho manen remediar y desagraviar, perquè en lo sdevenidor no·s pugue traure en conseqüèntia; y noresmenys, los han refferit que com en lo braç militar hi havie alguns dissentiments posats, còpia dels quals se'ls donà,[860] a causa dels quals no·s pot passar avant en lo[861] progrés de les Corts, que per ço suppliquen ha ses senyories hi interposasen ses parts y fessen demanar se facilitàs lo camí se pogués passar avant en dites Corts, responqueren dits senyors tractadors que havien pres molt gran plaher del que los ere estat deduhit y que ells procurarien de desagraviar-los; y noresmenys, farien lo possible //118r// en fer alsar los dits dissentiments per a què se pugue passar avant.

Post prandium, dicta die

Convocat y ajustat lo estament real en lo lloch, modo y forma sòlits y acostumats.

Dominus Jacobus Boyl, notarius, causidicus civitatis Cesarauguste, Montissoni residens, firmavit apocham magnifico Paulo Ciurana, regenti computa domus Deputationis Cathalonie, presenti, de X libris, solidis, receptis realiter et de facto, in notarii et testium infrascriptorum presentia; et sunt pro laboribus receptis ut[862] *procurator in captione facta de persona Pauli Riu,*[863] *facta ex ordine magnifici Petri Arles, exactoris dicti Generalis Cathalonie. Et ideo, etc. Fiat apocha, etc. Testes sunt, Jacobus Cezar de familia dicti Ciurana, et magnificus Gaspar Spinosa, utriusque juris doctor, dicti oppidi Montissoni.*

857 *Foli 116v en blanc, només amb les anotacions* Ite sub tali signo. Die 3 mensis setembris, an(n)o a nativitate Domini.

858 *Més un vot ratllat.*

859 Çeró, *ratllat;* Montclar, *interlineat.*

860 còpia dels quals se'ls donà, *al marge esquerre.*

861 *A continuació, ratllat,* pro.

862 *A continuació, ratllat,* pre.

863 *A continuació, ratllat,* qua in effec.

118v// PRESIDENT: que sie reportat, per via de pensament, a l'ecclesiàstich[864] per veure si trobarie camí y modo perquè los dissentiments aposats en lo stament militar se llevassen o altrament se donàs[865] y posàs algun bon assiento, ╪ [2 vots].

Omnia infra contenta sunt[866] *extra horam.*[867]

Vingué lo promovedor de l'estament ecclesiàstich deduhint com[868] don Loís de Peguera havie dit al senyor bisbe de Barcelona[869] de part dels senyors tractadors per a què los matexos embaxadors o altres[870] de vuy vagen ha cobrar la resposta de aquells, y que dit stament havie nomenats los matexos, los quals estaven promptes.

Lo senyor[871] Vilaplana, en lloch de mossèn Ponsich, syndich, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [12 vots].

En lloc de mossèn Ponsich, syndich de Vich qu·és absent,[872] que vage mossèn Vilaplana, syndich de Gerona, junctament ab los dos altres alt anomenats, per a cobrar la resposta dels senyors tractadors, tot lo que·l refferí als altres braços lo promotor.

Vingué lo promotor del stament militar, deduhint en aquell[873] y fent-li entendre com per part dels senyors tractadors los ere estat dit per don Loís de Peguera que se anàs a cobrar la resposta dels senyors tractadors; y que per via de pensament se adherien adaquell, y que ja estaven amanits los matexos qui vuy eren anats ha fer la dita embaxada.

119r// Tornant los embaxadors elegits per a cobrar la resposta dels senyors tractadors, deduhiren y refferiren com los senyors tractadors, per orge del senyor compte de Miranda, los havie dit que sa magestat, per sa benignitat y clemèntia, desijant fer mercès als del present Principat per llur innata fidelitat, que ell darie orde per a què fossen desagraviats; y quant al segon cap, que serie bé que los tres staments elegissen persones per a què aquelles vessen y mirassen lo dels dissentiments posats y mirassen lo de justítia, per a què les Corts puguen anar avant, que[874] sa magestat se deservex molt de la [dila]tió de aquelles; y lo senyor bisbe de Elna los respongué que ja tenien entès com sa magestat sempre se havie servit de fer mercès adaquest Principat y en aquest particular entenien ja farie llargament; y quant als dissentiments, que ells ho consultarien ab los staments y del fahedor se'ls farie entera relatió.

---

864 *A continuació, ratllat,* y militar.
865 *A continuació, ratllat,* lo assiento qual convé.
866 *Interlineat i ratllat,* dominus Loys de Peguera.
867 *A continuació, ratllat,* est extra [...] et horam.
868 *A continuació, ratllat,* en aquell estament ere vingut.
869 havie dit al senyor bisbe de Barcelona, *al marge esquerre.*
870 embaxadors o altres, *interlineat.*
871 syndich de, *ratllat;* senyor, *interlineat.*
872 qu·és absent, *interlineat.*
873 *A continuació, ratllat,* com.
874 *A continuació, ratllat,* fent-ho.

119v// *DIE MARTIS, III MENSIS SEPTEMBRIS, ANNO PREDICTO MDLXXXV*

Convocato et congregato jamdicto stamento regali, loco, modo et forma solitis et assuetis.

Les lletres de la inseculatió de mestre Sabata foren llegides en dit stament.

Vingué lo promovedor del bras militar, refferint que esta nit tart los fonch refferit per los embaxadors eren anats per cobrar la resposta dels tractadors,[875] los quals los havien deduhit que per a què se assentàs lo negoci dels dissentiments posats serie bo se elegissen persones de cada stament per a què ho assentassen y conponguessen; y que dit stament, per via de pensament, havie determinat de elegir persones per al susdit.

PRESIDENT: que s'adherex al militar que sie feta electió de persones, ||||||||||||| |||||| [21 vots].

Anà lo promotor ha refferir lo[876] pensament.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint que ells adherien ab lo militar y real, ço és, de elegir y nomenar persones per a què //120r// alssen o sobreseguen los dissentiments per a què la Cort pugue passar avant; sols advertexen y han determinat en aquell estament, per via de pensament,[877] que la nominatió de les persones per dit effecte sien tant solament dos perquè no aparegue que haje de ésser judici, lo que·s deu evitar en tota manera.

Vingué lo promotor de l'estament militar, deduhint que lo promotor del stament ecclesiàstich havie deduhit en aquell com dit stament, per via de pensament, havie determinat que les persones elegidores per tractar dels dissentiments són en lo bras militar fossen dos y no tres, y que dit stament militar adherie aquell; y més, digué que lo compte de Xinxón havie tramès ha demanar als promotors dels 3 braços.

Vingué lo promotor de l'estament ecclesiàstich y que per a tractar de dits dissentiments havien nomenat: lo abbat de Poblet y lo canonge Rajadell, syndich del Capítol de Lleyda.

PRESIDENT: Algaró[878] y lo senyor Vilaplana, ||||||||||||| [13 vots].

ALGARÓ: lo senyor Vilaplana, lo senyor Jolí de Perpinyà, ||| [3 vots].

120v// VILAPLANA: Magarola, Vivet, ||| [3 vots].

BOLDÓ: mossèn Vivet,[879] mossèn Rabollet, || [2 vots].

VILLORO: lo senyor[880] Vilaplana y mossèn Antich Sala, || [2 vots].

MOSSÈN JOLÍ: mossèn Alguaró y lo syndich de Vilafrancha de Conflent, | [1 vot].

PALLERÈS: mossèn Algaró, mossèn Baldó, || [2 vots].

Fonch feta electió y nominatió per lo estament real per a tractar y apuntar y assentar los dissentiments posats en lo bras militar ha: mossèn Algaró, syndich de Leyda, y ha mossèn Vilaplana, syndich de Gerona.

875 *A continuació, ratllat,* als.
876 *A continuació, ratllat,* pre.
877 per via de pensament, *interlineat.*
878 *Precedit de* Lo senyor Frexenet, Magarola, misser Vivet, ||| [3 vots], *ratllat.*
879 *A continuació, ratllat,* lo senyor.
880 *A continuació, ratllat,* Montornès.

121r// Tornant lo promotor del present stament, lo qual junctament ab los altres[881] eren anats per veure lo que los senyors tractadors volien, tornat dix que, essent allí, no trobaren sinó lo senyor comte de Xinxón y lo senyor vicicanceller, y axí dit compte de Xinxón los dix que·ls havien tramès ha demanar per a aclarir lo que haïr tart los havien dit, ço és, que la llur intentió ere y és que dos[882] persones elegidores per quiscun stament, ço és, dos per lo stament ecclesiàstich y dos per lo stament del braç militar, ço és, una per part dels qui han posat una manera de dissentiments y altra per part dels qui han posat altra manera de dissentiments, y per lo present braç real altres dos, les quals sis persones vegen, miren y assienten y·s concorden, si fer se porà, en què sien alsats dits dissentiments aposats en lo estament militar, y si cars serà que no·s puguen concordar y hauran menester sa ajuda, que ells s'i posaran y no planyeran gens sos treballs, entenent que sa magestat se'n servirà molt;[883] y tanbé veure lo millor modo se porà tenir per a exhigir y recobrar los deutes del General de les persones són tingudes adaquells, procurant en no arrohinar als debitors; y si no se'n poran concordar, que tots los braços elegesquen nou persones, ço és, 3 de quiscun stament y a *nunc pro tunch*,[884] y per part de sa magestat se'n elegiran altres tantes, y que se digue per via de justítia y no·s detingue més, perquè sa magestat se'n deservex molt; y fent-se de aquexa manera, don Galceran de Cardona y los demés alsaran los dissentiments.

Fonch feta delliberatió y conclusió que primer se veje si les sis persones elegides per tots los staments, ço és, dos per quiscú, se poran concordar y assentar //121v// y concordar se alsen dits dissentiments; y si no·u poran, que leshores se elegiran les tres persones, conforme la relatió feta per lo promotor del present braç.

Vingué lo promotor militar y refferí que, volent en dit stament fer la electió y nominatió de les dos persones per a tractar y veure y assentar lo dels dissentiments,[885] mossèn Joan Burguès y de So dix que, essent-hi posats los dissentiments, no·s podie elegir persones, y que·s miràs primer si essent dits dissentiments, se podie passar avant en dita electió; y que no fos declarat açò primer no consentie se elegissen, hans ha posat dissentiment ha tots actes, etc, y no obstant axò, se ha prosseguit en nominar dites persones, y són: lo justítia de Aragó, don Jayme de Cardona.

Que la massa del present estament sie posada y custodida hahont se y en lo lloch se guarden los altres vestiments del General se són portats, y adherí en açò tot lo stament.

Vingué lo promotor del bras ecclesiàstich y refferí que s'adherie ab lo present braç, ço és, que per ara no s'elegesquen les 3 persones per quiscun stament per al judici fins ha tant sie vist si les sis persones elegides faran ningun effecte.

Vingué lo promotor del bras militar y refferí que aquell stament se adherex a la determinatió fetà per aquest stament y per lo ecclesiàstich, ço és, que no·s nomenen persones per al judici *in curia datum* fins ha tant se vege si les sis persones faran ningun effecte.

122r// *Quartus quaternus negociorum estamenti regalis.*

881 *A continuació, ratllat,* una.
882 *A continuació, ratllat,* hon.
883 *A continuació, ratllat,* y tat.
884 per a, *ratllat;* y a nunc pro tunch, *al marge esquerre.*
885 per a tractar y veure y assentar lo dels dissentiments, *al marge esquerre. A continuació, ratllat,* de.

Dicta die martis, iii septembris, mdlxxxv, post prandium

Convocat y congregat lo dit estament real en lloch, modo y forma sòlits y acostumats.

Vingué lo promovedor ecclesiàstich, refferint que en aquell, per via de pensament, havien determinat que lo[886] dit bras que s'elegissen dos persones de quiscun bras per a què ab embaxada se anàs al militar per a pregar-los que quiscú dels dissentints elegís una persona qui, ensemps ab les persones elegides, dicidissen lo dels dits dissentiments.

President: proposà y votà lo magnífich mestre Magarola, presidint, que se vaja de part del present bras[887] ab embaxada en lo bras militar, pregant-los tinguen a bé de cesar tots los dissentiments són en dit bras, a effecte se puga tractar de remey opportú per què del tot se alsen dits dissentiments, ┼ [1 vot].

Frexanet: que adherint al bras ecclesiàstich, se fasse embaxada al militar per a pregar-los que quiscú dels dissentints elegís una persona qui, ensemps ab les elegides, dicidesquen los dits dissentiments, affigint que sien pregats aquells senyors que per aquest effecte vullen alsar llurs dissentiments, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Anà-u ha refferir lo promovedor.

122v// Vingué lo promovedor ecclesiàstich, refferint y deduhint que aquell estament havie feta electió y nominatió per al dit effecte de la embaxada: lo ardiacha Comes de Vich y lo ardiaca Terça.

President: lo senyor Vivet y lo senyor Sala, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Frexanet: lo senyor Baldó y lo senyor syndich de Tortosa, lo segon, ┼┼┼┼ [4 vots].

Mossèn[888] Sala y mossèn Baldó, ┼┼ [2 vots].

Fonch feta determinatió que per a fer dita embaxada al braç militar vagen: mossèn Vivet, mossèn Sala. Fonch refferit per lo promovedor.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint que en lo estament militar se ere tractat si obstave lo dissentiment posat per don Joan Burguès, si impedie per fer la electió y nominatió de[889] persones per a tractar de llevar los altres dissentiments, y han determi//123r// nat que per quant se tracte de pendre camí per alsar aquells, se pot molt ben fer de elegir persones y fer embaxades y altres coses per ha dit effecte necessàries.

Tornats los embaxadors de fer la embaxada[890] al bras militar per a què elegissen persones, ço és, una per part de[891] quiscun dels dissent[int]s, per a què aquestos, junctament ab los altres quatre dels altres braços,[892] ço és, dos per quiscú, vegen y miren com se porà assentar lo fet dels dissentiments per a què la Cort pugue passar avant, han respost lo vezcomte que[893] mira[ra]n lo[894] fahedor y consultar-lo han.

886 *A continuació, ratllat,* dit.
887 *A continuació, ratllat,* en lo.
888 *Precedit de* lo s, *ratllat.*
889 *A continuació, ratllat,* les.
890 *A continuació, ratllat,* dels senyors tra, ço.
891 part de, *interlineat.*
892 *A continuació, ratllat,* és.
893 *A conitnuació, ratllat,* te.
894 lo, *interlineat.*

Vingué lo promovedor del bras militar,[895] deduhint que en aquell stament tenien entesa la embaxada se'ls és estada per lo stament de aquest braç y de l'ecclesiàstich sobre de la nominatió se havie de fer de les dos persones per apuntar del negoci dels dissentiments, y axí dit stament ho havie molt sforçat ab los qui tenien posats aquells y no han pogut acabar, sinó que los[896] qui havien posats una manera de dissentiments havien nomenades dos persones y aquelles no han volgut publicar al dit stament, sinó que els[897] an nomenats a la orella del notari, y los altres qui havien posats contraris dissentiments no·ls han volgut nomenar sinó ab tal que aquelles persones que ells elegirien lo dit stament les tingués per bones, y a la postre, no aparexent axí al dit stament, se acabà ab ells que si los senyors de tractadors los ho manaven los nomenarien, y no altrament. Y que en aquell bras, per via de pensament, havien determinat que los tres promovedors ho tractassen ab dits senyors tractadors, attesa la offerta se'ls havie feta de ajudar-los.

123v// Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint[898] y refferi[n]t tot lo que havie refferit lo militar, y s'adherien ab aquell.

Lo senyor president, junctament ab tots los del present stament, han feta delliberatió y conclusió que s'adherexen a la determinatió feta per los militar y ecclesiàstich.

Lo promovedor del present estament, tornat de la embaxada feta als senyors tractadors, ha refferit al present stament com tots los 3 promovedors se eren conferits[899] ab los senyors tractadors y·ls deduhit com[900] ja los braços ecclesiàstich y real havien feta nominatió y electió de persones per a què mirassen y apuntassen lo dels dissentiments, y que en lo bras militar enchara no se eren elegides sinó per la una part dels dissentiments, y aquells no havien volguts publicar sinó a la orella del notari, manant-li no·ls publicàs *publice* fins ha tant los altres disentints, que són don Galceran de Cardona y los de sa part, nomenassen los de sa part, lo que no han volgut fer, sinó ab què los que nomenarien, lo bras los llohàs y aprovàs y tingués per bons; y a la postre, ha dit que si per ses senyories[901] lo·y manen, ho farien, y que per ço eren occorreguts adaquelles, per ço que volguessen interposar ses parts per a què aquest negoci obtingués son degut effecte; y lo compte de[902] Xinxón los responqué //124r// dient que[903] aquestes persones elegides què havien de fer, si havien de tenir compte en los deutes del General y fer pagar aquell o per lo negosi tant solament de fer alsar los dissentiments; fonch-li respost que la intentió dels braços no ere sinó per effecte dels dissentiments. Y replicant dit compte, dix que ells ho mirarien.

895 *A continuació, ratllat,* y.
896 *A continuació, ratllat,* uns.
897 *A continuació, ratllat,* ho h.
898 *A continuació, ratllat,* lo refferit.
899 *A continuació, ratllat,* ha.
900 *A continuació, repetit,* com; *i ratllat,* los.
901 los senyors de tractadors, *ratllat;* ses senyories, *interlineat.*
902 *A continuació, ratllat,* Xix.
903 *A continuació, ratllat,* les persones.

Die mercurii, iiii mensis septembris, 1585

Convocat y ajustat lo estament real en lo lloch, modo y forma sòlits y acostumats.

Mossèn Antoni Vila de Vich, Argensola, don Jayme de Cardona.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint, deduhint com en aquell estament ere vingut lo militar, refferint que en dit estament ja s'i havie fet electió y nominatió de les dos persones per alsar los dissentiments, ço és, don Galceran de Cardona y sos còmpliçes a mossèn Antoni Vidal de Vich; y que per part de mossèn Argensola y sos còmpliçes ha don Jayme de Cardona, los quals tinguen poder, junctament ab los 4, dos de cada bras,[904] per a què puguen tractar y mirar[905] se alsen los dits dissentiments tant solament y no per altra cosa. En totes les altres coses, dits dissentiments romanguen en sa plena força y valor.

President: que sie feta embaxada al militar per a què vullen remediar lo dels dissentiments, ||||||||||||||||||| [18 vots].

Y que dit stament ecclesiàstich havie entès com //124// los que an[906] elegides dites persones o la una part dels dissentints, volen retrocidir, que per ço dit estament, per via de pensament, havie determinat[907] que·s trametès embaxada al militar per lo dits staments[908] ecclesiàstich y real perquè tinguen ha bé de què·s passe dita nominatió y se pugue passar avant en[909] lo progrés de les presents Corts.

Lo senyor president y los demés del bras real se adherien al parer<er> de l'ecclesiàstich que·s fasse embaxada.

Vingué los promotor ecclesiàstich, deduhint que per a dit effecte se havia fet electió de: lo abbat de Poblet y lo canonge Rajadell, syndich del Capítol de Lleyda.

Vingué lo promotor militar, deduhint que aquell estament, per condecendre y complaure al que per los altres ab embaxada los ere estat deduhit, y axí se havie fet nominatió de les persones de mossèn Antoni Vidal y de don Jayme de Cardona per a què per aquest effecte de alsar los dissentiments tinguen poder y no altrament. En lo demés, emperò, dits dissentiments stiguen en sa plena força y valor.

Féu-se nominatió per la dita embaxada per part del stament real: a mossèn Algaró y mossèn Vilaplana.

125r// Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint que en aquell stament, per via de pensament, havien determinat que serie bé que tots los 3 promotors anassen als senyors tractadors, fent-los nominatió de les persones se eren elegides per tots los staments per a tractar y apuntar de alsar los dissentiments.

Fuit lecta in stamento regali quadam supplicatio pro parte talis Monsterrat, Balagarii, et fuit ibidem provisum prout in ea continetur; pro qua provisione fuerunt sublata dissentimenta. Testes sunt virgarius et Mir.

904 *A continuació, ratllat,* los quals te.
905 *A continuació, ratllat,* de.
906 *A continuació, ratllat,* posats.
907 *A continuació, ratllat,* que lo present.
908 *A continuació, ratllat,* re.
909 *A continuació, ratllat,* dita.

Refferí lo[910] promotor del stament ecclesiàstich que adherie al pensament del militar en anar hals tractadors per dir-los[911] la nominatió y electió han feta de les persones per tractar de l'alsament dels dissentiments en dit bras aposats, pus cesse lo de la embaxada se havie de fer al militar.

125v// President: que vagen los promovedors dels 3 braços als senyors tractadors per dir-los la nominatió s·e feta de les persones per tractar de alsar los dissentiments, ||||| ||||||||||||| [16 vots].

Fonch reportat per lo promovedor als altres brassos.

Vingué lo promotor del braç ecclesiàstich, deduhint que en aquell bras procuren via si sabia de cert com en lo militar hi havie molts dissentints, de manera tal que·s tem no vingue ha molt major; y que per ço, per via de pensament, havien determinat que los dos promovedors, ço és, de l'ecclesiàstich y real, se fes embaxada als senyors tractadors donant-los-ne part per a què ho manen remediar.

Tornat lo promovedor del present estament de la embaxada se ere feta als senyors tractadors per a dir-los la electió y nominatió se ere feta dels sis persones, y nomenades que foren, lo senyor vicicanceller los respongué que·n tractarien y·ls tornarien resposta.

Lo present braç real, unànimes, se adheriren a l'ecclesiàstich que los dos promovedors vagen als senyors tractadors per a què manen remediar y posar medi per a què los militar no vinguen ha medis.

126r// Tornat lo promotor del present estament de la embaxada s'ere feta per los dos braços ecclesiàstich y real hasercha manassen remediar les dissentions hi havie entre los dissentints del braç militar, per a què no vingue adamés,[912] respongueren que qui eren los que tenien dites differènties; digueren-los que los caps de qui tenien posats los dissentiments eren don Galceran de Cardona y Argensola, respongueren que ells los trametrien ha demanar y que ells procurarien remediar-ho.

Vingué lo promotor del bras militar,[913] refferint que aquell estament, per via de pensament, havien determinat de fer saber als braços ecclesiàstich y[914] real com don Galceran de Cardona havie revocada la nominatió de les persones havie legida per sa part per a tractar y apuntar lo alsar[915] dels dissentiments, y dita revocatió se ha feta en la forma y modo que en dit stament per lo notari de aquell és estat llegit, y ha tornats a posar los matexos dissentiments de nou, y que per ço serie bé que·s fes embaxada als senyors tractadors per a[916] què ho manassen remediar.

President: que té a bé que, considerats y entesos los dissentiments que ha tornats ha posar don Galceran de Cardona y los demés, que·s fasse embaxada per part dels dos braços al militar que tinguen ha bé de donar la matexa facultat als elets per a tractar lo

910 *A continuació, ratllat,* stament eccl.
911 fer, *ratllat;* dir-los, *interlineat.*
912 *A continuació, ratllat,* addenda.
913 *A continuació, ratllat,* del bras.
914 *A continuació, ratllat,* mi.
915 alsar, *interlineat.*
916 per a, *interlineat.*

negoci de alsar los[917] dissentiments; que dexant de fer, se haurà de passar //126v// en lo judici; y que de prompte tornen resposta, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [16 vots].

Fonch reportat als altres braços.

Vingué lo promotor del bras ecclesiàstich y refferí com en aquell estament ere vingut lo militar, deduhint tot lo predit; y que dit ecclesiàstich se ere conformat en lo present que·s fes dita embaxada al militar per a què ho remediassen.

Vingué lo promovedor de l'estament militar ha refferir que en aquell bras, com se havie determinat que·s fes ha saber als tractadors les dissentions que allí eren, que tanbé havien determinat que tanbé anàs ha donar-ne part ha sa magestat y que per a dit effecte se hagués hora y lloch.

Fonch delliberat per lo present estament que està y persevere en lo dalt delliberat, que no entén se haje de fer embaxada als tractadors ni ha sa magestat, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪ [16 vots].

127r// En lo present estament se conferiren los il·lustres senyors canceller, regent la Cancelleria de Cathalunya, prothonotari y misser Franquesa, misser Puig, don Luís de Peguera y lo llochtinent de prothonotati, y per lo dit canceller fon explicat que sa magestat, usant de la clemèntia acostume, havie aguardat alguns dies per veure si·s porien consertar y alsar los dissentiments són en lo bras militar, a fi y effecte la Cort pogués passar avant; y vist no·s són poguts consertar, és la voluntat de sa magestat que·s vingue ha terme de justítia, qu·és lo *juditium in curia*, y que per ço los exorten, amonesten y requerexen que fassen nominació ab diligèntia de persones per a entrevenir en lo dit judici; fent-los ha saber que no se'n llevarà mà, y tanbé que si en lo entretant se poran consertar, ne rebrie contento sa magestat.

President: que sie refferit per lo promovedor[918] al bras ecclesiàstich y militar,[919] deduhint-los que aquest bras, per via de pensament, havie determinat de nomenar-les les persones per al judici *in curia*, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [16 vots].

Terrena: que no se vage per ara, ╪╪ [2 vots].

128r//[920] Vingueren en dit estament lo senyor de Ceró, lo senyor de Montclar y don Juan Burguès, reportant embaxada del militar, deduhint en effecte que com en aquell estament sien venguts lo canceller y los demés alt anomenats, per part de sa magestat los havien deduhit en effecte que, attès no s'eren poguts concertar los dissentiments estaven per diverses persones posats, y tanbé considerat lo que sa magestat,[921] usant de sa clemèntia, havie aguardat veure si·s porien consertar, que tenien orde de sa magestat los amonestassen, que fessen electió de 3 persones per fer lo *juditium*, vehent no·y havie altre remey, perquè coneguessen de dits dissentiments, y tanbé de l'assiento se té de donar hasercha dels debitors al General. Y que ere veritat que ells ho tenien per una cosa molt grave en què sa magestat tingués ha posar la mà en les coses del General, com fins assí may la ý hagués posada per ser axí de justítia, conforme està disposat per Capítols de Cort; y que

917 *A continuació, repetit,* los.

918 feta embaxada, *ratllat;* refferit per lo promovedor, *interlineat.*

919 militar, *ratllat;* ecclesiàstich y militar, *interlineat.*

920 *El foli anterior 127v, en blanc.*

921 *A continuació, ratllat,* po.

per ço venien assí de part del dit bras militar per a supplicar-los tinguessen ha bé de fer electió de persones per a què se anàs ab embaxada als senyors de tractadors, notifficant-los com per part de dit bras militar no se havie perdut res,[922] ans havien adherit a la intenció dels dits senyors tractadors fent nominació de persones per dit respecte.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint que en aquell estament havien elegit per part de dit estament per al judici *in curia*: lo bisbe de Barcelona, lo abat de Gerri, lo ardiaca[923] Coma de Vich.

128v// *Post prandium*

Congregat y [a]justat lo estament real en lo lloch, modo y forma sòlits y acostumats.

President: misser Frexanet, mossèn Vilaplana y lo senyor Terrena, ┼[924] [1 vot].

Frexanet: lo senyor president, lo senyor Baldó y misser Mascaró, ┼ [1 vot].

Montornès: lo senyor president,[925] Mascaró, Vilaplana, ┼┼┼┼ [5 vots].

Terrena: lo senyor president, misser Mascaró, mossèn Bal[d]ó, ┼ [1 vot].

Algaró: lo senyor president, misser Frexanet, mossèn Terrena, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

Mossèn Sala: lo senyor president,[926] misser Frexanet, misser Mascaró, ┼ [1 vot].

Mossèn Bordoll: lo senyor president, misser Mascaró, mossèn Sala, ┼ [1 vot].

Arrencada Canet: lo senyor president, mossèn Vilaplana, mossèn Sala, ┼ [1 vot].

Lo[927] senyor president, misser[928] Frexanet, misser Mascaró, ┼ [1 vot].

Lo senyor president, mossèn Vilaplana y lo de Vich, [0 vots].

129r// Lo present bras, inseguint lo vot y determinació de l'ecclesiàstich hasercha de la electió fahedora de les persones, y axí han feta electió y nominació per al judici *in curia dandum* sobre dels dissentiments posats en lo stament militar *tantum*, y axí han feta nominació y electió de: senyor president, misser Frexanet, mossèn Loís Terrena,

Vingueren en dit estament don Plegamans de Marimon y mossèn Joan de Resenda, reportant embaxada del militar,[929] deduhint en aquell estament[930] que per evitar lo judici, que·s deu en tota manera evitar, mossèn Argensola havie alsat llur dissentiment ha effecte que aquest estament y lo ecclesiàstich vegen y miren lo de la exactió dels[931] deutes del General tant solament, y de tot allò que faran ells ho tindran a bé.

129v// Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint que com ja en lo bras militar, per part de mossèn Argensola se havien ja alsats los dissentiments posats, y no falte sinó que don Galceran de Cardona alse los seus, que per ço en aquell estament havien determinat,

922 *A continuació, ratllat,* anys.
923 abat, *ratllat;* ardiaca, *interlineat.*
924 *Més un vot ratllat.*
925 *A continuació, ratllat,* Ma.
926 *A continuació, ratllat,* misser Mascaró.
927 *Precedit de* Lo senyor pre.
928 *A continuació, ratllat,* ma.
929 reportant embaxada del militar, *interlineat.*
930 estament, *interlineat.*
931 *Precedit de* del.

per via de pensament, que fos fet embaxada als senyors tractadors per a què per medi de aquells[932] dit don Galceran de Cardona sie pregat per alsar son dissentiment. Y per dit effecte nomenaren: lo abat de Poblet y lo canonge Rajadell, syndich del Capítol de Lleyda.

Que adherex al pensament de l'ecclesiàstich y nomene als matexos ja s'eren anomenats per lo present bras per als dissentiments, ço és: mossèn Algaró, Vilaplana, ||||||| ||||||||| [18 vots].

Fonch deduhit y refferit per lo promovedor als[933] ecclesiàstich.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint que en aquell estament, per via de pensament, havien delliberat que les 4 persones elegides per lo ecclesiàstich y real entren en lo stament militar[934] //130r// per a què hajen una inspectió[935] de l'alsament del dissentiment fet per lo senyor Argensola, y tanbé que·s declaren més,[936] perquè vagen sobre ferm.

Lo bras real adherí al matex, ab què se demane còpia de l'alsament del dissentiment y altres coses necessàries perquè se vage més ferm.

Tornats los embaxadors, mossèn Algaró y mossèn Vilaplana, al present stament real, refferiren que ells dos, junctament ab los nomenats per lo ecclesiàstich, eren entrats en lo estament militar per a entendre y compendre bé los dissentiments posats per don Galceran de Cardona y mossèn Argensola, enchara que lo de Argensola ja estave alsat; y axí, de paraula se'ls digué si se acontentaven que aquest bras y lo ecclesiàstich vesen y mirassen y tinguessen facultat per a poder declarar si los deutors del General y ses fermançes, quant se[937] tractarà de dit negoci, si dits deutors si entran o no en dit estament, y tanbé de la forma de la exactió de aquells; y axí, dit estament militar[938] respongué que allò ere y és la intentió dels dissentints, assenyaladament de don Galceran de Cardona. Y axí, ab aquest //130v// apuntament y consert, se són exits de dit[939] estament y són anats ha reportar-ho als senyors tractadors de sa magestat lo que se ere tractat, los quals respongueren que havien pres plaher que lo negosi estigués tant remediat y estigués en aquexos tèrmens tant bons, y que ells farien lo possible per a què don Galceran alsàs son dissentiment, perquè[940] entenen que de aquesta via ne seran més prest fora.

Die jovis, v mensis septembris, anno predicto mdlxxxv

Convocat y ajustat lo stament real en lo lloch, modo y forma sòlits. President mestre Magarola.

932 *A continuació, ratllat,* alse.
933 *A continuació, ratllat,* altres braços.
934 *A continuació, ratllat,* perquè.
935 *A continuació, ratllat,* del.
936 *A continuació, ratllat,* y, si menester serà, que hajen una còpia del que se ha de dir als tractadors.
937 *A continuació, ratllat,* en.
938 real, *ratllat;* militar, *interlineat.*
939 *A continuació, repetit,* de dit.
940 *A continuació, ratllat,* més.

Vingué lo promovedor del bras militar, refferint[941] que aquell bras, per via de pensament, havie determinat de supplicar a l'ecclesiàstich y militar per a què ells ente[nen] fer embaxada als senyors tractadors per a informar-los llargament del que en aquell bras ha passat,[942] perquè entenen[943] no estan ben informats, y ha dita causa la rebrien que dits ecclesiàstich y real los fessen conpanyia; hont no, han determinat fer-la assoles.

131r// President: que sie donada primer rahó a l'ecclesiàstich per veure què diran al supplicat per part del militar, ╪ [2 vots].

Frexanet: que sien aconpanyats ha fer dita embaxada per aquest bras, ┼ [1 vot].

Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint com en aquell estament ere vingut lo militar[944] deduhint lo predit, y se'ls respongué que ja dita embaxada s'ere feta esta nit passada,[945] descarregant-los tot lo que havien pogut, y que no ere necessari tornar-la ha fer; y després han replicat dits militars, y per conplaure'ls havien determinat de correspondre ha llur voluntat; y per fer dita embaxada han feta nominació: lo abat de Sant Feliu de Guíxols y a misser Reig, procurador de l'archebisbe de Tarragona.

President: que adherex a la determinació de l'ecclesiàstich que sien aconpanyats los militars per fer dita embaxada, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [18 vots].

President: lo senyor Vivet, lo senyor Jolí, per a fer la embaxada, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪╪ [20 vots].

Lo senyor Vivet, Joan Sala.

Senyor Vivet, mossen Baldó, ┼ [1 vot].

Misser Frexanet, mossèn Vivet, ┼ [1 vot].

131v// Anà-u ha reportar lo promovedor del present estament.

Vingué lo promotor del bras militar, refferint que aquell bras[946] regratiave molt en aquest stament la mercè se li ere estada feta en correspondre ha lur voluntat per a fer dita embaxada, y per dit effecte han feta nominació: don Onofre Altern,[947] senyor de Çeró, mossèn Andreu Blan Ribera,[948] de Perpinyà.

Mossèn Francesch Algaró, altre dels syndichs de Lleyda, dix posava son[949] dissentiment en lo present bras ha tots actes de gràtia; protestant de nul·litat de actes. *De quibus, etc. Testes sunt portarius et Mir.*

Mossèn[950] Vivet y mossèn Jolí, tornats de aconpanyar los embaxadors elegits per lo militar per fer la embaxada als senyors tractadors,[951] fonch refferit adaquells, per orgue

941 *A continuació, ratllat,* refferint.
942 del que en aquell bras ha passat, *interlineat.*
943 *A continuació, ratllat,* se.
944 *A continuació, ratllat,* per a.
945 esta nit passada, *interlineat.*
946 *A continuació, ratllat,* besa la mà.
947 *En lloc de* Alentorn.
948 Ribera, *interlineat.*
949 son, *interlineat.*
950 *Precedit de* Tornats, *ratllat.*
951 *A continuació, ratllat,* refferiren com aquells havien deduhit ha dits senyors tractadors la desculpa tenien.

de don Onoffre de Alentorn,[952] lo descàrrech tenien fer hasercha del que[953] los havien carregats, dient que no havien seguida la forma de l'elegir les persones conforme los altres braços, lo que contrariejave,[954] perquè aquell bras havie elegit per aquell lo justítia de Aragó y don Jayme de Cardona; y tanbé los dissentints havien elegits, ço és, don Galceran de Cardona ha mossèn Antich Vidal de Vich, y mossèn Hieònim de Argensola ha don Jayme de Cardona, de manera que axí ab lo hu ho ab l'altre se havie dat forma; y ha dita causa feren llegir per lo notari de aquell bras dita electió o elections, que prenguessen aquella que volguessen. E lo compte de Xinxón,[955] hu dels tractadors, presidint, ha respost que ells tenien entès que los militars fins assí havien fet lo que d'ells se confiava, y essent axí, que ells valdrien en tot lo que podrien a ffi que los dissentiments se llevassen; mes, perquè se fes una y no·s dexàs l'altra, seria bé que los braços tinguessen feta la electió de les persones, perquè no havent-hi remey de ygualar-ho, se pogués fer lo *judicitum in curia*.[956]

132r// President: que sie pregat don Gaceran de Cardona, ab embaxada, se servesque de alsar son dissentiment, pus se entén que mossèn Hieònim de Argensola ja ha alsat lo posat per sa part, ┼ [1 vot].

Frexanet: que sie feta embaxada, ├[1 vot].

Vivet: que vage lo promovedor a l'ecclesiàstich per a què sàpie ab ells quin modo se ha de tenir y la forma per a què don Galceran alse son dissentiment, ┼┼ [2 vots].

Montornès: que, attès que se són posats tots los medis necessaris[957] per los quals don Galceran de Cardona y sos cònplices alssassen son dissentiment y no s'haie pogut obtenir de aquell,[958] que per ço sie passat avant en lo judici, y s'i digue de justítia, ┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼ [11 vots].

Algaró: que·s vage a l'ecclesiàstich y lo promovedor de aquell, junctament ab lo[959] del present estament, se conferesquen ab don[960] Galceran de Cardona, pregant-lo alse son dissentiment; y si per aquest medi no·s alse, *fiat juditium*, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[961] [13 vots].

Vilaplana: que declaren primer que aquelles paraules que dihuen que[962] tanment se abdiquen lo poder de no entrevenir en la exactió dels deutes del General les persones interessades y declarar sien que·s fasse lo que diu lo vot de mossèn Algaró, y no aprofitant, que·s fasse embaxada ha sa magestat y de qui al judici, ┼ [1 vot].

132v// Jolí: que les persones elegides per lo present bras, juntament ab les de l'ecclesiàstich, pus tenen llarch poder, miren y vejen y apunten com se ha de alsar lo dissentiment posat per don Galceran de Cardona, ┼ [1 vot].

952 fonch refferit... de Alentorn, *al marge esquerre.*
953 *A continuació, ratllat,* per.
954 tot s'ere fet, *ratllat;* contrariejave, *interlineat.*
955 *A continuació, ratllat,* president, un.
956 militars fins assí... lo juditium in curia, *al marge esquerre.*
957 necessaris, *interlineat.*
958 y no·s haie pogut obtenir de aquell, *interlineat.*
959 *A continuació, ratllat,* present.
960 *A continuació, ratllat,* que la.
961 *Més un vot ratllat.*
962 *A continuació, ratllat,* carcen.

Mossèn Sala: que s'elegesquen dues persones del present bras, pregant a l'ecclesiàstich fasse lo matex, y aquestos ab embaxada reporten[963] y deduhir ha don Galceran y sos cònplices[964] tingue a bé de alsar son dissentiment; altrament, que·s passarà avant al judici, ┼ [1 vot].

Vingué lo promotor del bras militar, deduhint com en aquell estament, per via de pensament, havien delliberat que, per més justifficatió de aquell bras y perquè[965] se entengue clarament llur disculpa ab lo que los tractadors los havien carregats, que sie feta embaxada ha sa magestat, donant-li entera rahó del que en aquell bras ha passat.

Vingué lo ardiacha Terça aportant una supplicatió, la qual demanà fos[966] llegida, y axí se llegí y se féu la decretatió en aquella contenguda.

Y tots los dissentiments de dit estament per coses de gràcia, per aquesta decretasió lo alsaren tant solament. *Testes sunt portarius et Mir.*

133r// Vingué lo promotor ecclesiàstich refferint com en aquell ere vingut lo promotor del militar, deduhint com en aquell, per via de pensament, havien delliberat que·s fes embaxada ha sa magestat, deduhint-li com en los estaments[967] se havien fetes[968] totes les diligènties per a llevar los dissentiments, de manera que poguessen passar avant la Cort, y ha llur causa no s'ere perdut, que per ço pregaven adaquell estament adherís al dit pensament; lo dit bras ecclesiàstich havie delliberat que primer se posasen tots los medis necessaris per a què don Galceran de Cardona[969] alse[970] los dissentiments, perquè si axò no serà possible, que després se fasse[971] la embaxada ha sa magestat, com ha[972] determinat lo militar, però no per ara.

Y tanbé, que·s tenie per molt cert que sa magestat ha rebudes cartes del príncep de Parma, ab les quals resta[973] avisat del bon succés de Anvers, y que ha dita causa serie cosa condecent se li fes embaxada solempne donant-ne lo *parabién*.

President: que·s fasse embaxada a sa magestat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint com en aquell estament, per fer la embaxada, havien feta electió de: lo bisbe de Barcelona, lo abat de la Real, lo canonge Cellers.

Y que en lo demés se adherien al present estament real, ço és, que·s donàs rahó ha don Galceran de Cardona; altrament, *fiat juditium*.

133v// Misser Frexanet.
Mossèn Vilaplana.
Mossèn Loís Terrena.
Lo senyor president.
Mossèn Terrena.[974]

963 *A continuació, ratllat,* al militar.
964 y sos cònplices, *interlineat.*
965 *A continuació, ratllat,* no·s pugue carrech; *i repetit,* y per què.
966 fonch, *corregit.*
967 *A continuació, ratllat,* y pe.
968 fetes, *interlineat.*
969 de Cardona, *al marge esquerre.*
970 *A continuació, ratllat,* la em.
971 vage, *ratllat;* fasse, *interlineat.*
972 han, *corregit.*
973 *A continuació, ratllat,* està.
974 *A continuació, ratllat,* y mossèn Vilaplana.

Vilaplana.
Lo senyor president.[975]
Vilaplana.
Mossèn Terrena.
President.
Algaró.
Misser[976] Rabollet.
President.
Vilaplana.
Misser Mascaró.
President.
Vivet.
Terrena.
President.
Vivet.
Misser Mascaró.
President.
Vivet.
Mascaró.
President.
Mossèn Montornès.
Mossèn Antich Sala.
President.
Vivet.
Mascaró.
President.
Vilaplana.
Mascaró.
President.
Vivet.
Terrena.
President.
Montornès.
Sala.
President.
Terrena.
Sala.
President.
Frexanet.
Terrena.

975 *A continuació, ratllat,* mossèn.
976 *A continuació, ratllat,* Mascaró.

President.
Vivet.
Terrena.
President.
Vilaplana.
Terrena.
President.
Vilaplana.
Mascaró.
Frexanet, ╪ [2 vots].
Vilaplana, ╪╪╪╪╪╪ [7 vots].
Terrena, ╪╪╪╪╪╪╪╪ [9 vots].
Mascaró,[977] ╪╪╪╪╪ [6 vots].
Vivet, ╪╪╪╪╪ [6 vots].

Lo senyor president, Vilaplana, Terrena. Per a fer la embaxada a sa magestat, donant-li lo *parabién* de les bones noves.

134r// Molt il·lustres senyors.

Per mort de l'ardiacha Cerveró, canonge de Tortosa, vague un lloch de diputat ecclesiàstich; per ço, supplique a vostres senyories y mercès Hierònim Terça, ardiacha, canonge y syndich de aquella yglésia en les presents Corts, li fassen mercè ensecular-lo en dit lloch; que ultra de què faran vostres senyories lo qu·és de costum, lo suplicant ne rebrà singular merçè. *Que licet, etc.*

Lecta in stamento ecclesiastico, die V septembris 1585, hora decima, et fuit provissum quod, attento lo suplicant residex en la Cort com ha syndich del Capítol de Tortosa y ajude a portar lo *pondus diei et estus*, per ço determinen se fasse lo per ell supplicat, *ceteris exclusis. Mullola, notarius.*

Lecta in stamento militari per me, Joannem Sala, auctoritate regia notarium publicum Barchinone et presentis stamenti militaris scribam assumptum, dictis die et anno, et fuit decretum quod, sublatis dissentimentis, attento quod jam per huiusmodi brachium fuit super supplicatis in favorem alterius persone provisum, supplicata per dictum archidiaconum Terça non procedere.

Lecta in stamento regali, dicta die quinta septembris 1585, hora decima, et fuit provisum quod, attento lo supplicant residex en la Cort com ha syndich del Capítol de Tortosa y ajude ha portar lo *pondus diei et estus*, per ço determinen se façe lo per ell supplicat, *ceteris exclusis. Pro Cellers, Salvator Mir, notarius.*

Post prandium

Convocat lo estament real en lo lloch, modo y forma sòlits y acostumats.

134v// Vingueren en dit stament don Plegamans de Marimon y Gaspar de[978] Vilanova, reportant embaxada del militar, deduhint que lo dissentiment posat per don Galceran de

977 Algaró, *ratllat;* Mascaró, *interlineat.*
978 de, *interlineat.*

Cardona sols comprén que los interessats y deutors del General, quant se tractarà sobre la exactió de aquells, que dits interessats no entrevinguen ni assistesquen[979] en aquells; y com lo dit bras o estament militar ho haje dexat y donada facultat líbera per a què lo[980] stament ecclesiàstich y real ho assentassen y allanassen, que per ço donaven la present intel·ligèntia al present bras.

Que, attès lo deduhit en lo present bras per los als dits embaxadors, és de parer lo present bras que ab embaxada del present bras real se vaja al militar per a què sien servits donar còpia dels dissentiments de mossèn Argensola y de don Galceran de Cardona y los alsaments de aquells, y de la deliberatió se ha feta en lo bras militar de què aquell bras[981] no entenie entrev[en]ir en lo que·s dirà hasercha de la exactió dels deutes del General, perquè per lo present bras se veja de què manera se són alsats dits dissentiments y de aquí se puga delliberar lo fahedor. Y per fer dita embaxada han nomenat: a mossèn Boldó de Perpinyà y mossèn Bordoll de Balaguer.

Vingué lo promotor del bras militar, refferint com aquell estament[982] se havien adherit al pensament de l'ecclesiàstich y militar hasercha de la embaxada fahedora ha sa magestat, donant-li lo *parabién* de les bones noves tenien de Anvers. Y per fer dita embaxada han nomenat: lo vescomte de Rochabertí, don Jayme de Cardona, mossèn Miquel Joan de Pons, senyor de Montclar.

135r// Vingué lo promovedor ecclesiàstich, refferint[983] que aquell bras, per via de pensament, havien determinat que los promovedors de aquell bras ecclesiàstich y real anassen als senyors tractadors que, attès no s'ere entès haguessen dits tractadors parlat ab lo senyor don Galceran de Cardona per a effecte aquell volgués alsar son dissentiment, que tinguessen per bé de aiudar en açò enviant-lo ha serchar, o altrament.

Lo senyor president té proposat lo predit y és de vot y parer que no s'i vaja, sinó que se vingue al judici; y[984] la major part adherí al seu parer, y que se notiffique als tractadors les persones són estades elegides per al judici.

Mossèn Hieònym Baldó, syndich de Perpinyà, interposà son dissentiment en què no·s passe avant lo *juditium in curia* per lo que és danyós y perjudicial al present estament y se haje molt de scusar fins ha tant que primer se sie feta embaxada per part de l'ecclesiàstich y de aquest bras als senyors tractadors, conforme y ab la forma del[985] vot de mossèn Francesch Algaró, syndich de Lleyda, lo qual disposa que, conformant ab lo estament ecclesiàstich que los promovedors dels dos braços ecclesiàstich y real vagen als senyors tractadors de sa magestat ha supplicar-los molt encharidament fassen lo que haïr ab embaxada los fonch supplicat, ço és, que parlen ab don Galceran de Cardona vulle alsar los dissentiments, mostrant-los *in specie* lo dissentiment posat ab acte en lo bras militar y lo memorial donat per dit don Galceran de Cardona lo die present als promovedors dels

979 ni assistesquen, *interlineat.*
980 *A continuació, ratllat,* bras ecc.
981 *A continuació, ratllat,* en co.
982 *A continuació, ratllat,* per via de pensament.
983 *A continuació, ratllat,* p.
984 *A continuació, ratllat,* tots.
985 ho disposa lo, *ratllat;* del, *interlineat.*

dos braços ecclesiàstich y real, per a què se advertesque la varietat de sos pensaments y de sos adherents, fent-los ha saber la commissió feta per lo bras militar als dos braços ecclesiàstich y real, per a què ho conponguen del modo que vullen. Protestant de nul·litat de actes, etc. *De quibus, etc. Testes sunt portarius et Mir.*

135v// *Die veneris, vi mensis septembris, 1585*

Presidí[986] mestre Magarola.

Lo promovedor del present stament féu relatió adaquell com lo senyor compte de Xinxón los havie tramesos ha demanar, ço és, los 3 promovedors,[987] y·ls ha dit que ja tenie entès com los braços havien feta delliberatió de fer embaxada ha sa magestat per donar-li lo *parabién* de les bones noves tenie de Anvers, y que ell ha dita causa havie obtinguda hora ab sa magestat per a rebre aquella, y serà vuy a les sinch hores y mija després dinar, en punt; y que en aquella hora sien tots los braços en palàtio, que ell tanbé assistirie allí. Y tanbé, que serie bé que los staments habilitassen la hora per a fer los negocis de la present Cort del punt de les set hores de matí fins a les deu.

President: lo[988] president proposà y[989] votà que serie bé que·s fes embaxada per lo present bras y per lo ecclesiàstich ha sa magestat, deduhint-li com ha causa dels molts dissentiments posats en lo bras militar no·s pot passar avant en lo progrés de les presents Corts; que per ço sa magestat ý done lo orde convenient y que sie deduhit a l'ecclesiàstich, supplicant-lo se adheresque en açò; hont no, anirà sol lo present stament per fer dita embaxada, ┼[990] [2 vots].

Vivet: que no sie feta la embaxada ha sa magestat que primer no sie donada rahó al bras militar per veure si dit bras voldrà fer conpanyia per fer dita embaxada, ┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼ [11 vots].

Rabollet: que no sie feta la embaxada, sinó que·s fasse conforme se delliberà esta nit, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

136r// Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint que per la embaxada fahedora ha sa magestat per donar-li lo *parabién* del bon succès dels estats de Flandres, y que per més autoritat de aquella, serie bé se anàs a cavall, conforme altres vegades s'és acostumat,[991] pus per aquella ja lo senyor compte de Xinxón havie obtinguda hora per a rébrer aquella a les sinch hores y mija després dinar; y que ho havie refferit al militar y[992] lo senyor vezcomte li havie dit que·s temie se pogués fer dita embaxada ha causa dels tants dissentiments hi havie en dit bras, y que cadal dia almentaven.

986 *A continuació, ratllat,* lo.
987 ço és, los 3 promovedors, *interlineat.*
988 *Precedit de* Que serie bé que lo, *ratllat. A continuació, ratllat,* present bras.
989 proposà y, *interlineat.*
990 *Més un vot ratllat.*
991 *A continuació, ratllat,* s y u.
992 *A continuació, ratllat,* ls havie.

Vingué lo promotor militar, deduhint com en aquell bras havie reportat lo ecclesiàstich, deduhint-los com per la embaxada se havie de fer ha sa magestat per donar-li lo *parabién* de les bones noves tenie de Flandes,[993] y que habien delliberat, per via de pensament, se fes dita embaxada ha cavall; y que aquell bras militar estave molt ganós de fer aquella, però no podien per causa dels molts dissentiments havie en dit bras militar.

Lo senyor misser Grau Mascaró, doctor en drets y syndich de Vilafrancha de Panadès, interposà son dissentiment ha tots actes que tocharan interès del General, que no·s puga votar en aquell ni fer ninguns actes essent presents ningú dels deutors o tinguen interès[994] del dit General. Protestant de nul·litat de actes. *De quibus, etc. Testes sunt portarius et Mir.*

136v// Mossèn Hieònym Baldó, altre dels syndichs de Perpinyà, dix alsave lo dissentiment per ell posat lo dia de haïr.

Lo promovedor del bras militar ha refferit que aquell bras se havie adherit al pensament de l'ecclesiàstich y real en fer la embaxada ha sa magestat per donar-li lo *perabién* de les bones noves, pus en aquell bras estaven per açò alsats los dissentiments, ab tal que ab la forma se ha de tenir per fer aquella, que·s miren los exemplars se són fets per fer aquella.

Que sie servada la consuetut antiga per a fer dita embaxada; y en cas que no·s trobe exemplar, que·s vage a peu y que partesquen de la sglésia, perquè vagen millor acompanyats, tots.

Vingué lo senyor de Ceró y mossèn Blan de Ribera, reportant embaxada del bras militar, dient que per lo estament ecclesiàstich[995] y[996] per lo present estament real se havie ja feta electió y nominatió de les tres persones per al juditi, lo que feyen molta maravella, sens haver-los tornada resposta de la embaxada s'ere feta en lo present estament per don Plegamans de Marimon y de,[997] la qual contenie que[998] mossèn Hieònym de Argensola havie alsat son dissentiment y, aquell alsat, se havie feta nova determinatió, per via de pensament, lo que per altra se havie fet saber per don Onoffre de Alentorn, mossèn Miquel de Pons y mossèn Joan Burguès y de Sso, ço és, que los qui pretenen ser debitors del General en aquell bras no entrevenir-hi, han entès ni incistir més en donar forma a la exactió, ans són contents se done la forma per los braços ecclesiàstich y real, car totes les lletres y decrets que s'aparexerà hacercha de dita exactió ordenar lo[999] dit bras militar les fermarà sens pretendre tenir vot algú; y essent axí, dit bras militar havie feta molta maravella com dits braços ecclesiàstich y real havien feta ja dita determinatió y electió de persones fins ha tant vehessen si·s podie donar dita forma ha ells comesa, y que per ço los pregaven molt divertissen no·s vingués al judici al[s] staments, tant da[n] yós y prejudicials, pus ha ells estave comès llargament.[1000]

993 *A continuació, ratllat,* y per açò estave entès tenien hora per les sinch.
994 o tinguen interès, *al marge esquerre, precedit de* del General, r*atllat.*
995 *A continuació, ratllat,* se havie.
996 *A continuació, ratllat,* primer.
997 *A continuació, espai en blanc.*
998 *A continuació, ratllat,* lo dit stament ecclesiàstich y lo present, aquell bras militar; *i repetit,* que.
999 los dits, *corregit.*
1000 aparexerà hacercha ... comès llargament, *al marge esquerre.*

137r// President: que aquell bras no entén fer ningunes diligènties hasercha del que per aquell bras militar lo és[1001] stat comès al present bras real y a l'ecclesiàstich que primer don Galceran de Cardona no alse son dissentiment, per quant una cosa dependex de l'altra; y que sie reportat al dit bras militar ab embaxada, ┼┼┼┼[1002] [4 vots].

Vivet: que los braços ecclesiàstich y real donen forma en la exactió dels deutes del General de quina manera se ha de fer, pus lo bras militar tot allò que dits braços faran, ho decretarà, ┼ [1 vot].

President: que s'offerexen en acceptar lo càrrech y pendre tots los treballs que se offeriran en aquest particular, ab una que, abans de posar-ho en executió, sien certifficats per lo notari que no ý ha impediment ningun en lo dit bras; y per açò se fasse embaxada, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

President: lo senyor Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots], mossèn Sala, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Dicta die, post prandium

Vingué lo promotor[1003] militar, deduhint que lo ecclesiàstich havie refferit en dit bras com havie fetes totes les diligènties possibles per veure si trobarien algun exemplar si per anar ha fer[1004] embaxades ha sa magestat, si anant a cavall o ha peu, y no trobant-ne ningú, aquell estament havie determinat que per ser cosa de alegria y perquè[1005] se fes ab més autoritat, se anàs ha fer aquella a cavall; y que dit bras militar havie determinat lo matex, que·s vage a cavall.

En lo matex adherí lo present bras real.

137v// Tornats mossèn Vilaplana y mossèn Sala, embaxadors per lo presente stament elegits per fer embaxada al militar[1006] per deduhir lo dalt delliberat, y lo senyor vezcomte, qui presideix en aquell bras, lo havie respost que, en lo scrúpol tenien que per no haver alsat don Galceran de Cardona los dissentiments, per a [què] poguessen passar avant en compondre sobre la exactió dels deutes de General, que ere cosa que toque ha punt de dret, y que en aquest bras y ha advocats y tanbé en lo llur, que tots que se·u vegen y miren si obste dits dissentiments posats per dit don Galceran de Cardona.

President: que lo reportat per mossèn Vilaplana y mossèn Sala ó reporten a l'ecclesiàstich per veure[1007] dit estament sobre dita resposta feta per lo militar què[1008] delliberaran, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Frexanet: que sie comès als advocats, conforme ha dit lo militar, si obste lo dissentiment o no; y que·s reporte al bras ecclesiàstich, ┼┼ [2 vots].

1001 militar lo és, *interlineat.*
1002 *Més un vot ratllat.*
1003 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich.
1004 *A continuació, ratllat,* les.
1005 *A continuació, ratllat,* anàs.
1006 *A continuació, ratllat,* deduhiren.
1007 *A continuació, ratllat,* sobre a.
1008 *A continuació, ratllat,* y.

Vingué lo promotor[1009] militar, ha refferit que aquell bras, per causa de la embaxada per aquest adaquell feta si obste o no los dissentiments posats la commissió feta per aquell bras a l'ecclesiàstich y real que[1010] //138r// sobre la exactió dels deutes del General, que se servesquen que lo present bras fasse nominatió dels advocats de aquest bras o altres persones ha ell ben vistes,[1011] junctament ab los de aquell bras, per a què vejen, delliberen y determinen si obste o no dits dissentiments, perquè la[1012] dita commissió per dit bras militar al present y a l'ecclesiàstich té lloch o no; y noresmenys, refferí que mossèn Montagut de Vallgornera havie dexat son negoci sobre lo que havie posat son disentiment en mà y poder del vezcomte de Canet y de ell, dit promotor.

Vingueren mossèn Joan Andreu, àlias Ribera, y mossèn Cella, reportant embaxada del bras militar, dient com[1013] aquell bras militar estave molt posat en què la commissió per dit bras a l'ecclesiàstich y real feta tingue lloch, ço és, que aquells miren lo orde y forma se ha de tenir en la exactió dels deutes del General; y per a[1014] clarament se entengue lo desig que té aquell bras militar deduhir lo predit ha executió,[1015] vuy lo president de dit bras ha fermades unes lletres, les quals contenien que los deputats exhigissen los deutes del General rigurosísimament, sens fer exceptió de persones ningunes; y que, entenent açò don Galceran de Cardona, ha feta[1016] continuar[1017] una scriptura al notari de aquell bras, en la qual requer y proteste que, no consent que dites lletres ni altres coses sien despidides fins ha tant sien declarats los dissentiments.

Dit dia se llegiren les lletres de la inseculatió del paborde Terça.

Més, les lletres se scriví als diputats per a què fassen executió ha tothom, sens exceptió de persones.

138v// Lo vezcomte de Rochabertí, ardiacha, Blan Riber, Gaspar de Pons.

Relatió dels embaxadors anaren ha sa magestat.

Tornats que los embaxadors de fer la embaxada ha sa magestat, referiren en lo present bras com ells, ensemps ab los embaxadors dels staments ecclesiàstich y militar, han exequtada la embaxada dels braços[1018] y estaments de Cathalunya los ere estada comesa, y han dit ha sa magestat, per orgue del reverent bisbe de Barcelona, president del bras ecclesiàstich, com ells, en nom y per part de tots los tres staments de Cathalunya, besaven la mà ha sa magestat y donaven lo perabé del pròsper succès de la[1019] reductió de Envers y de la occasió que de aquell se offeria para reduhir lo demès del estat de Flandres, de sa Real Casa. A la qual embaxada sa magestat, de peus, ab un semblant alegre, mostrant gran

1009 *A continuació, ratllat,* ecc.
1010 *A continuació, ratllat,* ha dita causa lo present.
1011 *A continuació, ratllat,* per a què.
1012 *A continuació, ratllat,* econ.
1013 *A continuació, ratllat,* en.
1014 *A continuació, ratllat,* posar per obra lo predit.
1015 clarament entengue... ha executió, *al marge esquerre.*
1016 *A continuació, ratllat,* fer.
1017 continuar, *al marge esquerre.*
1018 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich y real.
1019 *A continuació, ratllat,* rud.

contentament, respongué que·ls agrahia molt la bona voluntat y contento que entenia[1020] los tres estaments de Cathalunya tenien de aquest succès, conexent en assò, com en totes altres coses ha conegut sempre, la fidelitat del dit Principat, y que sempre se offerís occasió, se offeria fer-los tota mercè.

Die sabbati, 7 septembris, 1585

Congregat, etc. Presidí mestre Magarola.

Vingué lo promotor del bras militar, deduhint que aquell bras, insistint ab lo que ab altres vegades ha supplicat al present stament per a què se fes embaxada ha sa magestat, donant-li entera notícia del que ha passat en dit bras militar hasercha dels dissentiments en aquell bras posats, y tanbé la commissió tenen feta al<s> present bras y estament ecclesiàstich, per a què dits dissentiments, y tanbé[1021] en lo que toche a la exactió //139r// dels deutes del General ó conponguessen y donassen forma a ells ben vista, y per donar dit descàrrech havien determinat, per via de pensament, que·s fes embaxada ab sa magestat, fent-lo ha saber de dites coses,[1022] supplicant dit bras se vulle adherir en açò; y tanbé, aquell bras havie nomenat, per a fer lo judici, en cas que se hagués de fer: lo vezcomte de Rochabertí, mossèn Andreu Blan de Ribera, mossèn Gaspar de Pons.

President: proposà y votà lo senyor president que no·s fasse la embaxada demanada per los militar, sinó que·s passe avant al judici, attès que per ventura[1023] serie donar gran pesadumbre y molèstia ha sa magestat; y que sie reportat als braços y als tractadors, ┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Vivet: que sie feta la embaxada primer, antes de passar avant en lo judici, ┼┼ [2 vots].

Terrena: que sie remès als advocats dels presents braços si lo[s] dissentiments posats per don Galceran de Cardona obsten, ┼ [1 vot].

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que en aquell bras ere estat lo militar, deduhint com en aquell bras havien determinat, per via de pensament, que·s fes embaxada ha sa magestat, deduhint-li e donant-li rahó de tot lo que en aquell bras ha passat ha//139v// sercha dels dissentiments posats en dit bras; y tanbé la commisió se ha feta per dit braç a l'ecclesiàstich y real, per a què donassen forma a la exactió dels deutes del General; y que per açò havien pregat ha dit estament[1024] volguessen en açò condecendre al per ells determinat. Lo dit estament ecclesiàstich ha[1025] delliberat que dit bras militar mostràs[1026] les scriptures[1027] per les quals se havie de fer la embaxada ha sa magestat, perquè vistes, la embaxada se pugue millor formar;[1028] més, que·s mire si·s trobarà ningun exemplar

1020 tenia, *ratllat;* entenia, *interlineat.*
1021 *A continuació, ratllat,* lo.
1022 *Al marge esquerre i ratllat,* maxime que havien co.
1023 que per ventura, *interlineat.*
1024 bras, *ratllat;* estament, *interlineat.*
1025 havie, *corregit.*
1026 *A continuació, ratllat,* quines.
1027 *A continuació, ratllat,* són o quals les que volen portar ha sa magestat, per veure-les primer.
1028 per les quals ... millor formar, *al marge esquerre.*

que semblants embaxades se sien fetes; y tanbé, que ja que se haje de fer, que primer se'n done rahó y se refferesque als senyors tractadors, pus que tanbé[1029] d'ells se ha de haver lo lloch y hora per a parlar ab sa magestat.

President: proposà y votà lo senyor president que, considerat lo deduhit per lo promotor de l'estament ecclesiàstich, que·s fasse embaxada tant solament als senyors tractadors, perquè serà cosa més breu, demanant còpia de les scriptures volen apportar los militars, ||||||[1030] [7 vots].

Frexanet: que s'adherex al pensament de l'ecclesiàstich,[1031] ||||||||||||[1032] [11 vots].[1033]

140r// Fonch deliberat per lo present estament real que adherex al vot y parer de l'estament ecclesiàstich, ab què se fasse encontinent, attès que ja la matexa cosa s'és delliberada moltes vegades.

President: que, attès ha molt que dura, no·s fa res en lo present ni altres braços per impediment dels dissentiments té posats en lo bras militar don Galceran de Cardona y altres, y aprés de haver serchats diversos medis y remeys, ningun ha hagut de suficient per a poder-li fer alsar lo dissentiment y passar avant en lo progrés de la Cort, de manera que los syndichs del present stament estan assí infructuosament, gastant los béns de llurs universitats; per ço, per via de pensament, li appar que·s faça electió de persones per part de aquest bras, vagen ab embaxada ha sa magestat, notifficant-li en effecte tot lo susdit y supplicant-lo que, attès no·s fa res ni·s pot passar avant en lo progrés de la Cort, sie de sa benignitat y clemèntia manar provehir de algun remey y opportú, o altrament se çervesque sa magestat de manar-nos dar llicèntia per tornar-nos-ne en nostres cases; y que·s reporte primer[1034] als tractadors per a demanar hora per a reportar aquella embaxada, dient-los lo effecte d'ella, y tanbé als braços,[1035] |||||||||||||||||| [18 vots].

140v// *Dicta die, post prandium*

Convocat, etc.

Vingueren en dit estament don Berenguer de Peguera y Andreu Blan Ribera, reportant embaxada del bras militar, refferint que en aquell estament ere vingut lo promotor del present bras, refferint-los com aquest bras entenie fer embaxada ha sa magestat per a notifficar-li causa per la qual està parada la Cort, y axí aquell bras militar, attent lo delliberat per dit bras real ésser just y sanct, recauhen y se adherexen en lo matex parer que·s fasse dita embaxada[1036] notifficant ha sa magestat totes les causes y respectes per los quals la Cort de tant dies ensà està parada, que ells assistiran ha ella perquè·s fasse com convé.

1029 per veure quals ne apparexerà, pus, *ratllat;* pus que tanbé, *interlineat.*
1030 *Més un vot ratllat.*
1031 *A continuació, ratllat,* y militar.
1032 *Més dos vots ratllats.*
1033 *A continuació, ratllat,* Que no·s fasse embaxada, sinó que ja que se.
1034 *A continuació, ratllat,* als braços.
1035 als tractadors ... als braços, *al marge esquerre.*
1036 *A continuació, ratllat,* que ells assistiran a ella perquè.

President: que·s fasse la embaxada axí com està determinat y ha ella adherit lo militar en tal que com se explicarà la embaxada[1037] ha sa magestat. En cas que lo qui·s farà se dexarà ninguna cosa convenient al present bras, que la persona qui anirà per lo present bras[1038] suple allò que li apparrà que haurà faltat, ╪╪╪╪ [5 vots].

Vilaplana: que·s fasse conforme lo vot del senyor president, ab tal que primer se aguarde lo ecclesiàstich què determinarà sobre de assò, ╪╪ [2 vots].

141r// Montornès: que·s fasse nominatió de persones per a exequtar la determinatió[1039] aquest matí feta per lo present bras, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [16 vots].

President: anomene lo senyor president per a fer la embaxada als senyors tractadors per haver la hora per a anar ha sa magestat y per a deduhir-los lo effecte de la embaxada *juxta* la delliberatió alt feta: misser Frexanet y mossèn Francesch Algaró, syndich de Leyda, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [19 vots].

Frexanet: mossèn Algaró y mossèn Baldó, ╪╪╪╪╪╪ [7 vots].

Algaró: al senyor Vivet, mossèn Baldó, ╪ [1 vot].

Bal[d]ó: Algaró,[1040] Vilaplana, ╪ [1 vot].

Montornès, ╪ [1 vot].

Fiat ut petitur.

Vivet: que sie donat hu home,[1041] pobre, ╪ [1 vot].

141v// Lo bras ecclesiàstich, vist lo memorial han portat en lo present bras los embaxadors del bras militar, delliberen no·s façe embaxada ha sa magestat y, per via de pensament, són de parer que per part de aquest bras y del real se façe embaxada als senyors tractadors, dient-los en resolutió la justifficatió que ha fet lo bras militar y lo que per part dels braços s'és fet en procurar que los dissentiments fossen alsats, y[1042] pregar ses senyories sien servits veure si·s podrie trobar remey algú per llevar dits dissentiments; y si no, que·s nomenen persones per part de sa magestat per fer dit judici, que la Cort les ha nomenades.

Fonch llegida en lo present estament la avall scrita supplicació:

Il·lustríssim, molt il·lustres y molt magnífichs senyors.

Dimecres, a 4 del present, morí Barthomeu Salvador, de la vila de Ascó, lo qual en dita vila tenia càrrech de la taula del General; lo qual offici val quiscun any VIII o X lliures, sous; supplica ha vostres senyories y mercès Joan Abencomeix, natural de dita vila, sien cervits fer-li gràcia de dit offici, que·n rebrà singular gràcia y merçè de vostres senyories y mercès. *Que licet, etc.*

Die 7 septembris 1585 lecta in stamento ecclesiastico, et fuit decretum quod fiat ut supplicatur, sublatis dissentimentis. Et in continenti, fuerunt sublata pro huiusmodi effectum tantum. Mullola, notarius.

1037 farà lo rahonament, *ratllat;* explicarà la embaxada, *interlineat.*

1038 *A continuació, ratllat,* digue ha sa magestat lo que més li.

1039 *A continuació, ratllat,* alt dita.

1040 *Precedit de* Vilapla, *ratllat.*

1041 *A continuació, ratllat,* pro.

1042 *A continuació, ratllat,* p.

Dictis die et anno lecta in stamento militari per me, Joannem Sala, auctoritate regia notarium publicum Barchinone et presentis stamenti scribam, et fuit decretum quod fiat ut supplicatur, sublatis dissentimentis et fiant littere opportune.

Dicta die lecta in estamento regli et fuit decretum quod fiat ut supplicatur, sublatis dissentimentis. Et in continenti, fuerunt sublata pro huiusmodi effectum tantum. Pro Cellers, Mir, notarius.

Omnes dissentientes amoverunt eorum disentimentum pro huiusmodi effectum tantum. Testes, portarius et Mir.

142r// *Die lune, viiii° septembris, 1585*

Convocato stamento regali, etc. Presidí misser Çarrovira.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que[1043] aquell estament ere de parer que·s fes relatió del Balans y oïssen aquell y que sempre que estiguessen amanits lo apportaran.

Mossèn Francesch Algaró, altre dels syndichs de Lleyda, dix[1044] que sempre que·s dirà missa de les vuyt a les onze, que aquell tal dia no·s pugue fer ningun acte fins ha dinar, y ha dita causa pose son dissentiment. *Testes sunt portarius et Mir.*

Vingué lo promotor del bras militar y refferí lo que lo bras ecclesiàstich y s'ere adherit en aquell.

Tots foren del matex parer.

Qu·és de vot y parer que·s fasse la relatió en lo present bras del Balans y que sie reportat als altres braços.

Vingueren los senyors mossèn Andreu Blan, àlies Riber, Hierònym Joan y misser Cornet, reportant embaxada del militar, deduhint en effecte que·s té de mirar molt y tenir gran mirament en què no se'n nomenen persones per part de sa magestat per fer dit judici, perquè ab privilegi //142v// particular concedit a la Deputatió o deputats per lo rey en Martí se abdiqués tota la potestat en lo que tocha a la Generalitat y dependents y emergents, sinó que, per via de pensament, se ha resolt en lo bras militar que sempre se tingue de venir en lo judici, que·s fasse electió de nou persones, ço és, tres de[1045] quiscun bras, no dient res als officials y ministres de sa magestat; y en effecte, lo senyor misser Cornet, advocat de dit bras militar, legí en lo dit estament lo dit privilegi del dit rey en Martí.

Llegí·s en dit[1046] estament lo Balans, etc.

Vingué lo promotor militar, refferint com lo promotor ecclesiàstich ere estat en aquell, deduhint com la embaxada per lo bras militar[1047] en aquell feta, y axí se han determinat, per via de pensament, que se'ls donàs còpia del privilegi del rey en Martí en dit estament

1043 *A continuació, ratllat,* en.
1044 *A continuació, ratllat,* posar.
1045 de, *interlineat.*
1046 *A continuació, ratllat,* in.
1047 *A continuació, ratllat,* al real f.

llegit, y se eren determinats que·u mirassen los advocats dels braços y que dit bras militar se ere adherit al dit pensament de l'ecclesiàstich.

President: que s'adherex al pensament dels braços ecclesiàstich y militar[1048] que los advocats miren lo que conté lo dit[1049] privilegi del rey en Martí en lo present braç llegit; y més, han determinat que, per via de pensament, que·s[1050] fasse embaxada per part del present bras y de l'ecclesiàstich al militar, pregant-los que los uns y los altres[1051] de dit bras dexen tots los debats y diffe//143r//rènties tenen als dits braços[1052] ecclesiàstich y real, per a què aquells puguen consellar y declarar sobre dits debats sense reservatió alguna, axí de la exactió dels deutes del General com del Redrés de aquell, y[1053] altres qualsevol debats tinguen entre ells per causa dels dissentiments en dit bras posats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Vingueren en dit estament lo canceller, don Miquel Climent, prothonotari, misser Franquesa, misser Puig, don Lloís de Peguera y Franquesa, llochtinent de prothonotari, reportant embaxada per part de sa magestat, que com per molts dies haguessen esperat que en los dissentiments posats en lo bras militar se donàs orde se llevassen y conponguessen, y com aprés de tants dies no s'i haje pres ningun assiento; y desijant remetar dit negosi, venien per a dir, monestar y requiri[r] al present bras per a què elegís y nomenàs persones per a fer sobre dits dissentiments lo *juditium in curia*, segons que ja altra volta per part de sa magestat los havien dit, monestat y requerit elegissen persones per a fer dit judici, per lo que sa magestat desijave en gran manera se proseguís en lo progrés de les Corts. E per dit mossèn Çarrovira, president, fonch respost que assí se tendrie compte y mirament en fer promptament lo que·s podie y devie fer.

143v// President: anomenà lo senyor president per fer la embaxada alt determinada:

Misser Frexanet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].
Mossèn Vivet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].
Misser Mascaró, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].[1054]

Post prandium

Vingué lo promotor militar, refferint que, havent vuy delliberat los tres braços que los advocats de aquells se junctassen per a què mirassen lo privilegi del rey en Martí y lo demés, ha vingut dit promotor ecclesiàstich[1055] dient com no·s podien ajustar dits advocats per quant en aquell estament se havie posat dissentiment, motivant-lo que no volie misser Cornet en dit negoci, donant-lo per sospitós[1056] per les causes en dit dissentiment contengudes; y que dit bras militar havie delliberat, per via de pensament, que los dos staments

1048 *A continuació, ratllat,* ab què se.
1049 *A continuació, ratllat,* en lo del.
1050 Que los advocats ... de pensament, que, *al marge esquerre.*
1051 *A continuació, ratllat,* dels dits.
1052 *A continuació, ratllat,* re.
1053 *A continuació, ratllat,* aq.
1054 *A continuació, ratllat,* Hieònym Baldó, ┼ [1 vot]
1055 *A continuació, ratllat,* due.
1056 donant-lo per sospitós, *interlineat.*

militar y real, ab embaxada, se anàs al dit estament ecclesiàstich, supplicant-los vullen alsar dit dissentiment perquè los negocis puguen passar avant de la manera alt deliberada.

144r// President: que·s vage a l'ecclesiàstich per lo promovedor del present bras, supplicant-los de part de aquest bras se servesquen de alsar lo dissentiment en dit bras posat per causa de misser Cornet,[1057] perquè los advocats dels braços se puguen junctar, pus és cert que los advocats no tenen sinó lo vot consultiu y no dicissiu, [0 vots].

Frexanet: que·s fasse dita resposta per via de embaxada y no per lo promovedor, [0 vots].

Frexanet: que s'adherex al pensament del militar, referint-li per lo promovedor del present bras, ||||||||||||||||||||||| [22 vots].

Vingué lo promotor del bras militar, refferint que en aquell bras havien nomenades per fer la dita embaxada ha: don Plegamans de Marimon y mossèn Joan Burguès y de Sso.

President: lo senyor president nomenà per a dita embaxada: mossèn Baldó de Perpinyà y mossèn Bordoll, Balaguer, |||||||||||||||||||| [20 vots].

144v// Vingueren en dit estament lo ardiaca Coma de Vich y lo ardiacha Terça,[1058] reportant embaxada de l'estament ecclesiàstich en què havie paregut en dit estament[1059] que los advocats de[1060] dits estaments se junctassen promptament per veure y mirar lo privilegi enviat de Barcelona per los deputats, entre los altres contenguts en lo llibre de la Ànima, en lo qual se pretén, conforme la dispositió de aquell, que en[1061] les coses tochants a la Generalitat[1062] les han de fer los braços a ssoles y no ab interventió de sa magestat; y que promptament procurassen de fer relatió perquè la Cort pugue passar avant en la Cort, que tant ha que està parada.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, deduhint com lo procurador de l'archebisbe de Tarragona y lo syndich del Capítol han posat dissentiment ha tots actes.

Die martis, x mensis septembris, 1585

Convocat y congregat lo estament real en lo lloch y forma sòlits y acostumats, presidint misser Çarrovira.

Los senyors misser Çarrovira y misser Frexanet, advocats del present bras real, exequtant la delliberatió haïr feta sobre la exhibitió de un privilegi concedit per lo rey en Martí en dit bras llegit, ab lo qual se pretén[1063] per part del militar que lo rey se abdique la facultat de conèxer en[1064] coses tochants a la exactió dels deutes del General ni Redrés

1057 per causa de misser Cornet, *al marge esquerre.*
1058 ardiacha Terça, *al marge esquerre.*
1059 *A continuació, ratllat,* co.
1060 *A continuació, repetit,* de.
1061 en, *interlineat.*
1062 *A continuació, ratllat,* que.
1063 *A continuació, ratllat,* que.
1064 *A continuació, ratllat,* los.

de aquell, sobre del qual[1065] //145r// los braços foren de parer que los advocats de tots los braços se juntassen[1066] per mirar y refferir sobre lo pretés, que ells dits advocats se eren juntats y discutit dit privilegi *semel et pluries*, y que·ls appar que lo deduhit per dit militar ni lo contengut de dit privilegi no se estén ni abrasse al per ells deduhit.

Vingueren en dit estament lo abbat de Gerri y misser Onofre Pau Cellers, canonge y syndich del Capítol de la seu de Barcelona, reportant embaxada del stament ecclesiàstich, deduhint com haïr, a causa del privilegi exhibit per lo militar concedit per lo rey en Martí, de bona memòria, en lo present stament llegit,[1067] en virtut del[1068] qual per part de dit bras militar se pretenie que en les causes tochants a la exactió dels deutes del General ni Redrés de aquell, com altres a dit Genera[l] tochants,[1069] no s'i pot immiscuir lo senyor rey sinó tant solament de aquelles ne són[1070] conex[e]dors los braços; y ha dita causa, ab delliberatió precedent de tots los tres braços, se féu adjust dels advocats de aquells, donant[1071] hadaquells facultat per a què mirassen y revessen lo dit privilegi y fessen relatió quiscú dels advocats ha sos braços; y com en dit estament ecclesiàstich, oïda la relatió de misser Onofre Pau Cellers, altre dels advocats de dit stament feta, y en dit stament se haje resolt que dit privilegi no se estén ni abrasse lo pretés per dit militar, màximament que lo deduhit per aquell és suprema[1072] regalia de sa magestat, la qual no se ha de entendre en ninguna manera que sa magestat la apparte de si; y que no apparegue que la Cort està detinguda en un fil de aranya, endemés en coses tant frívoles y de ninguna efficàtia y en lo dit cas tant poch concernents, y que ja per part de sa magestat los braços són //145v// estats interpel·lats per dos vegades[1073] per a què·s fes lo judici, y serie mal cas se speràs la tercera; que per ço, en dit estament ecclesiàstich, per via de pensament, havie feta delliberatió y conclusió que·s passe avant en lo judici y, ha dita causa, que·s vage al militar pregant-los no[1074] vullen incistir en dits dissentiments, sinó que no·s pot fer més sinó passar avant en lo judici, pus ja estaven nomenades les persones.

Fonch proposat y delliberat que s'adherex en lo pensament de l'ecclesiàstich en tot, y per dit effecte nomenà per embaxadors[1075] per tornar resposta a l'ecclesiàstich: misser Frexanet, lo syndich de Besalú.

Vingué lo promotor de l'estament ecclesiàstich havie feta delliberatió y nominatió per la embaxada se ha de fer al bras militar deduhint lo dalt scrit, al: lo abbat de Gerri, misser Cellers.

Lo present stament féu nominatió per fer la sobredita embaxada: misser Frexanet, Francesch Arsís, syndich de Besalú.

1065 *A continuació, ratllat,* de les.
1066 *A continuació, ratllat,* so.
1067 en lo present stament llegit, *al marge esquerre.*
1068 lo, *ratllat;* virtut de, *interlineat.*
1069 com altres a dit Genera(l) tochants, *interlineat i al marge dret.*
1070 és n, *ratllat;* són, *interlineat.*
1071 *A continuació, ratllat,* los.
1072 suprema, *interlineat.*
1073 *A continuació, ratllat,* qu.
1074 no, *interlineat.*
1075 *A continuació, ratllat,* per anar al militar.

146r// Fonch concedida a mossèn Pallarès, syndich de Talarn, llicèntia per lo present estament per a anar ha sa terra ha causa té lletres està sa muller malalta y altres de sa casa, attesa la causa tant justa.

Vingueren don Plegamans de Marimon y tal de Vilanova, reportant embaxada del militar, refferint que pus[1076] ja en[1077] los dies passats se ere tractat en los estaments se fes embaxada deduhint y donant[1078] rahó ha sa magestat com ha causa dels dissentiments posats en dit bras militar no·s podie passar avant, per a què entengue sa magestat no reste per ganes tenen los staments se passe avant en lo progrés de les Corts y reduhir a la memòria dita embaxada del bras militar, per via de pensament ha determinat que, ans que no·s passe avant en lo judici, se fasse y se[1079] exequte primer dita embaxada.

President: que·s llige primer la delliberatió, si alguna se'n ha feta, per fer dita embaxada, ┼ [1 vot].

Frexanet: que se spere primer què·y dirà lo ecclesiàstich, ┼ [1 vot].

Montornès: que·s[1080] torne resposta ab embaxada al bras militar, dient-los que lo estament desije molt conplaure en què·s fasse dita embaxada; emperò, per lo que veuhen en elles molts inconvenients, en los quals se enfadarie sa magestat, que no·s fasse per ara dita embaxada,[1081] y se'ls digue que lo bras real està determinat en no detenir-se ni perdre més temps en açò,//146v// attès majorment se ere ja assí resolt no·s fes dita embaxada per no haver de fer quexes de ningú. ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[18 vots].

Fou reportat a l'ecclesiàstich y nomenà per a fer la embaxada al militar: a mossèn Baldó, syndich de Perpinyà, y mossèn Arrencada Canet, syndich de Torroella de Montgrí.

Vingué lo promotor de l'ecclesiàstich, referint que adherex al present bras que no·s fasse embaxada ha sa magestat demanada per lo militar, sinó que per part de l'ecclesiàstich y real se fasse embaxada[1082] als senyors tractadors, dient y explicant-los planament tots los dits impediments posats en dit bras militar, per a què se servesquen posar-hi lo remey convenient; y en cas anomenen persones per al judici, los embaxadors del present bras y los de l'ecclesiàstich apporten los noms ha dits senyors tractadors de les persones elegides per al judici.

Tornà lo promotor ecclesiàstich, refferint que per a dita embaxada als senyors tractadors: don Capilla, prior de Scala Dei, lo canonge Masdemunt, syndich de Elna.

Lo dit estament anomenà per embaxadors per dit effecte: mossèn Vilaplana y mossèn[1083] Puig de Granollers.

Tornats los predits embaxadors de fer y explicar la dita embaxada, refferiren com per orgue de don Capilla se[1084] ere refferit als senyors //147r// tractadors tot lo al[t] dit,

1076 *A continuació, ratllat,* hi.
1077 en, *interlineat.*
1078 dant, *ratllat;* donant, *interlineat.*
1079 *A continuació, repetit,* se.
1080 *Al marge esquerre,* Verte sub tali signo et est una et eadem.
1081 *A continuació, ratllat, dos vots ratllats.*
1082 embaxada, *interlineat.*
1083 *A continuació, ratllat,* Gil.
1084 *A continuació, ratllat,* era.

y[1085] tanbé nomenades les persones per al judici; y no res més li·s nomenaren ells los del present bras, y dits senyors tractadors han respost que prenien plaher de llur conformitat y que ells darien orde en què lo progrés de les Corts passassen avant.

Dicta die, post prandium

Convocat y congregat lo estament real en lo lloch, modo y forma sòlits y acostumants. Presidí misser Çarrovira.

Vingueren en dit estament don Plegamans de Marimon y[1086] Vila, reportant embaxada del militar, deduhint y refferint lo sentiment molt gran y quexa ha feta aquell bras militar sens correspondre[1087] a la fraternitat que·s deuen los uns braços als altres, com fins assí s'és fet,[1088] que lo present bras y ecclesiàstich haje feta embaxada als senyors tractadors del senyor rey sens dar hadaquell bras militar rahó alguna per a què si volguessen anar ab aquells braços y nomenar, junct a.[1089]

Vingueren en lo present estament don Plegamans de Marimon y[1090] Vila, reportant embaxada del militar, refferint com en aquell bras militar havie feta molt gran meravella de la embaxada vuy feta per als senyors tractadors per lo present bras y ecclesiàstich, sens dar-los-ne rahó alguna, sens tenir mirament[1091] a la conformitat y correspondèntia que s'acostumen de tenir los braços los uns [als] altres, y més que més del present bras, lo qual sempre ha conformat ab aquell; y axí dit bras no havie pogut dexar de fer-los ha saber lo sentiment qual[1092] en dit cas se havie tingut.

147v// President: que·s vage al bras ecclesiàstich per a refferir-los la embaxada per part del militar feta en lo present estament y la quexa en dita embaxada deduhida, per a què dit estament ecclesiàstich veje lo orde y forma se ha de dar sobre lo contengut en dita embaxada, ┼ [1 vot].

Frexanet: que·s vage a l'ecclesiàstich[1093] y se'ls diga als[1094] que com se tractave de interés del bras militar y en la embaxada dels dos braços per als tractadors se havie de tractar de procurar remey per a llevar los impediments, ha aparegut que ere convenient no donar-ne part ni anar junctament ab lo bras militar, y no perquè lo bras real haje volgut fer falta y dexar de tenir la correspondèntia que·s deu, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

Vivet: que·s vage a l'ecclesiàstich, dient-los que si en lo descuyt ha hagut vuy en fer la embaxada per part del militar y de aquest sens dar-ne rahó al militar, que no s'és feta ab malítia ninguna,[1095] en dita causa se don la desculpa per part de aquest bras, ┼ [1 vot].

1085 *A continuació, ratllat,* dits senyors.
1086 *A continuació, espai en blanc.*
1087 *A continuació,* ab la, a la.
1088 sens correspondre ... fins assí s'és fet, *al marge esquerre.*
1089 *Frase inacabada i nova redacció al paràgraf següent.*
1090 *A continuació, espai en blanc.*
1091 correspondèntia, *ratllat;* mirament, *interlineat.*
1092 *A continuació, ratllat,* per dit.
1093 *A continuació, ratllat,* ab què.
1094 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich.
1095 *A continuació, ratllat,* ni per vo.

147bis//[1096] *Lo que ha de leer el prothonotario en cada estamento:*

Viendo su magestat lo que ha que se començaron estas Cortes y que hasta agora no se ha puesto mano en las cosas graves, no porque sienta estar aquí, pues antes està de muy buena voluntat, sinó porque el tiempo se aproveche en negocios importantes y útiles, os ruega y encarga mucho que, pues lo que más importa y principalmente ha traydo a su magestat ha estas cortes es tratar de lo que conviene al bien público destos reynos y ha su buena governatión y administratión de la justitia, de que pende mucha parte de vuestra quietud y reposo, penseys y trateis de lo que para esto podrá ser más a propósito, desnudándoos de toda passión y affición particular y attendiendo sólo el bien público con mucho zelo y cuydado, y que assí se lo acordeys para mandarlo proveher, pues con ninguna otra cosa puede recebir maior servicio que el que en esto le hareis. Y siendo de las más principales el juramento del Príncipe, que Dios guarde, holgará su magestad que le digays, pues no menos os toca tanbién a vosotros, quándo os pareçe que será[1097] *meior jurarle, si agora o en otro tiempo. Y en todo espera que os avreys de vuestra parte como es razón y se debe, y os encarga que trateys de todo esto con mucha brevedat y con ella le respondays a ello, que no duda que será correspondiendo al mucho amor que tiene su magestad a estos sus Reynos.*

148r// Vingué lo promotor de l'estament ecclesiàstich refferint[1098] que en lo bras ecclesiàstich se havie feta embaxada per part del militar,[1099] volent ab aquella carregar del que aquell bras ni menys lo present no tenen[1100] culpa asercha de la embaxada per part <de> dels dos brassos ecclesiàstich y real[1101] feta als senyors tractadors, y que aquell stament havie delliberat,[1102] per via de pensament, que anàs per part de aquell estament[1103] ecclesiàstich y real, en correspondèntia y conformitat de la tramesa[1104] per los del militar, per a què se'ls diga que dita embaxada vuy als tractadors feta abans ere més per fer[1105] llur negoci[1106] que no en dany. Per fer la dita embaxada havien fetes[1107] electió y nominatió de:[1108] dels reverents don tal Capilla, prior de Scala Dei, y de misser Puig.

Lo present bras se adherí a l'ecclesiàstich y ha dita causa féu electió y nominatió: de mossèn Boldó, syndich de Perpinyà, y lo syndich de Tohir.

Fonch exequutada la dita delliberatió.

Lo present bras real, oyda la propositió per lo senyor president adaquell feta, féu delliberatió y conclusió que·s torne resposta ab embaxada al bras militar, en conformitat de la

1096 *Full solt entre els folis 147 i 148.*
1097 *A continuació, repetit,* será.
1098 *A continuació, ratllat,* la embaxada.
1099 *A continuació, ratllat,* fent quexa molt gran.
1100 *A continuació, ratllat,* del.
1101 *A continuació, ratllat,* sens ha.
1102 delliberat, *al marge esquerre.*
1103 *A continuació, ratllat,* al prior don Capilla.
1104 *A continuació, ratllat,* misser Ref.
1105 fer, *interlineat.*
1106 bé, *ratllat;* negoci, *interlineat.*
1107 feren, *ratllat;* havien fetes, *interlineat.*
1108 *A continuació, ratllat,* Mossèn Boldó y lo syndich de Tuhir, ||||||| [8 vots]

de aquell bras al present estament feta, reportant-los que lo present estament desije[1109] y voldrie molt se fes la embaxada ha sa magestat demanada per lo estament militar, per correspondre ha llur voluntat; emperò,[1110] per lo que vehuen en ella molts inconvenients per causa dels quals se enfadarie sa magestat, que per ara no·s fasse, y se'ls //148v// diga ab resolutió que lo present bras real està determinat en no detenir-se ni perdre més temps en açò, attès maiorment se era ja assí resolt no·s fes dita embaxada perquè ab ella no se hagués de fer quexes de ningun particular.

Die mercurii, xi mensis septembris, 1585

Convocat lo estament real en lo lloch, modo y forma acostumats, en lo qual presidí mossèn[1111] Raphel Vivet, syndich de Girona.

Refferí lo promotor del present estament que los senyors tractadors de sa magestat havien tramesos ha demanar tots los tres promovedors dels braços, dient-los com sa magestat havie delliberat de trobar-se a la present iglésia aquest aprés dinar, al punt de les tres hores,[1112] per a convocar los braços de Cathalunya; y per a dit effecte, se'ls és estat dit per lo senyor compte de Xinxón[1113] que los braços que elegissen persones per a què, com sa magestat sie assí en la sglésia y·ls trametrà ha dema[na]r, estiguen aparellats; y feta la nominatió, que la·ls fassen ha saber.

Proposà y votà lo senyor president que s'aguarde los altres brasos per veure sobre lo dalt refferit què ý delliberen, y sobre allò faran lo que més convindrà.

149r// *Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que en aquell bras ecclesiàstich,*[1114] *inseguint lo deduhit per llur promotor, lo qual havie refferit com*[1115] *los senyors tractadors de sa magestat*[1116] *havien tramesos ha demanar los 3 promovedors dels braços, dient-los com sa magestat los feie merçè de trobar-se aquest després dinar, al punt de les tres hores aprés migdia y que havie tractat que ha dita hora estiguessen junctats los braços y elegissen persones per a què, com los trametessen ha demanar, stiguessen promptes; y ha dita causa ne havien feta nominatió dels: lo bisbe de Barcelona, lo abat de Poblet, lo ardiacha Coma de Vich.*

Lo present estament real féu[1117] electió y nominatió per al susdit effecte als senyors:[1118]

President, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [23 vots].

1109 *A continuació, ratllat,* molt.
1110 *A continuació, repetit,* emperò.
1111 *A continuació, ratllat,* Çarrovira.
1112 al punt de les tres hores, *interlineat.*
1113 *A continuació, ratllat,* te.
1114 *A continuació, ratllat,* obt.
1115 *A continuació, ratllat,* en aquell bras.
1116 *A continuació, ratllat,* si.
1117 *A continuació, ratllat,* delliberatió y conclusió.
1118 *A continuació, ratllat,* President. Mossèn Vilaplana. Mossèn Ponsich. Ponsich, Terrena.

Vilaplana, ┼ [1 vot].
Ponsich,┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].
Terrena,┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[18 vots].[1119]

Refferí lo militar, refferint que per al susdit effecte en dit bras havien feta electió y nominatió de: lo vezcomte de Rochabertí, lo senyor de Ceró, Jaume Salbà.

149v// Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que ja havien elegides persones en aquell estament per a fer los Capítols, memorials, Constitutions y Capítols de Cort: lo bisbe de Elna, misser Rex, procurador de l'archebisbe de Tarragona, per prelats; lo abat de Gerri y lo abbat Paulo Pla, per abats; lo ardiacha Coma de Vich y lo canonge Thomàs de Girona, per capitulars.

Dicta die, post prandium

Convocat y congregat lo stament real en lo lloch, modo y forma sòlits y hacostumats, en lo qual presidí mossèn Raffel Vivet, syndich de Girona.

Lo estament ecclesiàstic refferí que aquell bras, per via de pensament, havien delliberat que s'habilitassen les hores de 8 ha 11 avans dinar y aprés de 3 ha 6.

150r// Los tres estaments del Principat de Catalunya, congregats en las Corts Generals que la sacra, catòlica, real magestat de present celebre en la vila de Monçó. Al honrat Joan Abencomex, del lloch de Ascó. Salut y honor. Com ha nostra notícia sia pervingut que lo offici de tauler del lloch de Ascó de present vague per mort de Barthomeu Salvador, del dit lloch, últim possessor del dit offici, y síam estats supplicats per mossèn Gaspar de Perves, òlim de Vilanova, donsell, en nom y per part vostra, que de dit offici axí com és dit vagant vos provehíssem; per ço y altrament, admesa dita supplicatió y confiant de vostra legalitat, indústria y probitat, lo dit offici de tauler y cullidor del dit lloch de Ascó en lo modo sobredit vagant, a vós, dit Joan Abencomex, conferim, provehim y donam, y de aquell, ab tots sos drets, pertinènties, perrogatives, càrrechs, guanys, salaris y altres qualsevol emoluments, axí y per la forma que lo quòndam Barthomeu Salvador, predecessor vostre, tenia, rebia y possehia, y semblants officis se acostumen y poden donar y provehir; volem, emperò, y manam que, abans que prengau possessió del dit offici y aquell regiau y administreu, presteu lo jurament sòlit en mans y poder dels reverendíssims, nobles y magnífichs deputats del General de Catalunya en Barcelona residents, y cauctió idònea ha llur coneguda y totes les altres coses que sobre açò sien necessàries fassau, axí y segons que per vostres predecessors en //150v// dit offici és acostumat fer y per Capítol de Cort disposat. E ab la present nostra provisió diem y manam als dits reverendíssims, nobles y magnífichs diputats y encara al deputat local de la col·lecta y vegueria de la ciutat de Tortosa y ha totes y qualsevol altres persones a qui·s pertanga y als quals lo present negoci toque y tochar pugue, que encontinent que la present nostra provisió los serà presentada, y per vós dits jurament y cauctió seran prestats, posen y metten, y posar y mettre fassen en real, actual, corporal possessió del dit offici y de tots los drets, pertinènties y perrogatives de aquell, y del salari y emoluments de dit offici vos paguen y responguen y

1119 *A continuació, ratllat, tres noms i votacions il·legibles.*

pagar y respondre fassen, axí y segons han acostumat fer ab dit vostre predecessor y per Capítols de Cort tenen obligació. En testimoni y fe de les quals coses manam ésser feta la present, sotascrita de mà dels tres presidents y sagellada del sagell major de dita Cort. *Datta* en la vila de Monçó, a 7 de setembre, 1585. El bisbe de Barcelona. Lo vezcomta de Rochabertí.

151r// Delliberà lo dit stament,[1120] adherint-se al bras ecclesiàstich que les hores sien habilitades quiscun die[1121] no feriat, ço és, de matí de les vuy ores[1122] a les onse y aprés dinar de les[1123] tres a les sis, com ja altra volta se ha delliberat;[1124] y que també sie habilitada la ora y més tots los dies y[1125] tant quant sa magestat estarà en la present sglésia, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Y més, totes les festes manades als aprés dinar, exceptats los diumenges, ┼ [1 vot].

A les tres hores aprés dinar vingué en la present sglésia sa magestat y se'n entrà en la secristia de dita sglésia. Y poch aprés vingueren [en] dit stament misser Franquesa y misser Francesch Puig,[1126] doctors del Real Concell, de part de sa magestat, deduhint que les persones havien elegides junctament ab la dels altres staments, fossen y anassen a sa magestat, que·ls sperave en la secristia; y axí anaren les persones ja a dita causa eletes a sa magestat, lo qual stava en dita secristia, a la qual anaren ab masses altes, y que sa magestat los digué que[1127] ell enviarie als staments lo compte de Miranda y los altres tractadors,[1128] los quals los dirien algunes paraules concernents lo servey de sa magestat y·ls maneria se'ls legís[1129] una scriptura que contindrien ab si alguns caps segons ab aquella més clarament entendran;[1130] y que se li farie gran servey de fer lo contengut en dita scriptura ab la maior brevedat possible.[1131]

Que sie més habilitat lo aprés dinar dels diumenges y festes manades y[1132] tant quant lo rey serà assí, ┼┼┼┼┼┼┼┼ 8 [8 vots].

Que s'habilite aprés dinar de les festes manades, no emperò los diumenges, ┼ [1 vot].

Mascaró: de les dues a les sinch aprés dinar, ┼ [1 vot].

151v// Y lo bisbe havie respost que «Tots los qui aquí som[1133] presents[1134] referirem als brassos lo que vostra magestat nos mane; y besam les reals mans de vostra magestat per la mercè nos ha feta de què conegam la voluntat de vostra magestat».

1120 *A continuació, ratllat,* que·s.
1121 *A continuació, ratllat,* ço és.
1122 ores, *interlineat.*
1123 *A continuació, ratllat,* sinch a l.
1124 *A continuació, cinc vots ratllats.*
1125 y més tots los dies y, *interlineat.*
1126 *A continuació, ratllat,* del.
1127 *Al marge esquerre,* y la hora tr.
1128 ab una scriptura que serie allí llegida, *ratllat;* y los altres tractadors, *interlineat.*
1129 ab, *ratllat;* y·ls maneria se'ls legís, *interlineat.*
1130 Veuran en acte que, *ratllat;* entendran, *interlineat.*
1131 los quals ... possible, *al peu de pàgina.*
1132 *A continuació, ratllat,* tan.
1133 estan, *ratllat;* som, *interlineat.*
1134 *A continuació, ratllat,* en nom dels.

Y per quant per los staments de Valèntia, segons.[1135]

Que[1136] sie deduhit als altres brassos lo exemplar y orde se tingué en les Corts passades en la embaxada envià sa magestat als tres Regnes; y lo que allí s'i provehí per la preheminèntia de Cathalunya, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Montornès: embaxada als valentians, ┼ [1 vot].

Vingué[1137] en dit stament misser Franquesa,[1138] en lo present stament, deduhint com promptament, per part de sa magestat, vindrien al present stament per a deduhir la embaxada los havie significat sa magestat. E per a sperar aquella y adherint-se en açò als altres braços, delliberà que sie habilitada la hora tant quant lo die present los dits tractadors de sa magestat estaran en la present sglésia.

152r// Poch[1139] aprés, vingué en dit estament la dita embaxada, en la qual vingueren:[1140] lo comte de Miranda, lo vicicanceller misser Frigola, lo comte de Xinxón, lo canceller de Cathalunya, misser Manegat, lo regent Çapena, lo regent Campí,[1141] lo regent Terça, lo regent Quintana, don Miquel[1142] Clement, prothonotari; misser Martí Joan Franquesa, misser Francesch Puig, misser don Loys de Peguera, Hierònym Gassol.[1143]

152v// No·s votà. Que per via de pensament se referesca als altres staments que assí se havie pensat serie bé se[1144] scrigués als deputats dient-los que, vagant alguns officis de dit General, no provehesquen aquells, ans la nominació y provisió de aquells los sie[1145] abdicat,[1146] dels quals officis[1147] se reserva la dita Cort la provisió de aquells.

153r// *Jovis,*[1148] *XII de setembre, MDLXXXV*

Convocat lo dit stament real en lo qual presidie misser Rafel Frexanet, síndich de Leyda, fonch deduït[1149] lo fahedor aserca del que sa magestat demanà ahir als brassos ab la scriptura presentada als staments.

Frexenet: que ab ambaxada sie deduït als altres brassos la dissentió que assí se ha moguda[1150] sobre lo que sa magestat demanà ab sa scriptura, de què se ha de consultar ab

1135 *Frase inacabada.*
1136 *Precedit de* Que lo promovedor, *ratllat.*
1137 *Al marge esquerre,* Registrata.
1138 *A continuació, ratllat,* vingué.
1139 *Al marge superior,* Ihesus. Maria.
1140 *A continuació, ratllat,* Lo compte de Miranda. Lo comte de Xinxón. Lo canceller.
1141 *A continuació, ratllat,* Lo regent misser Cordelles.
1142 *A continuació, ratllat,* de.
1143 *A continuació,* Sig+num Salvatoris Mir. Il·lustríssim, reverendíssim, excel·lentíssim. Y Anton de Çacosta, domicellus. Mossèn Jaume.
1144 *A continuació, ratllat,* sg.
1145 *A continuació, ratllat,* ab diq.
1146 *A continuació, ratllat,* la provisió.
1147 officis, *interlineat.*
1148 Dimecres, *ratllat*; Jovis, *interlineat.*
1149 *A continuació, ratllat,* y tractat.
1150 *A continuació, ratllat,* en què se ha de consultar.

llurs principals; y si assò de què se ha de consultar ab llurs principals serie bé se tornàs resposta a sa magestat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots]. E per fer dita ambaxada foren elegits: mossèn Algueró, síndich de Leyda; mossèn Gill de Villoro, síndich de Tortosa.[1151]

Vivet: que·s torne resposta a sa magestat com lo stament real consulterà ab llurs universitats y, haguda resposta de la consulta, respondran a sa magestat; y que sie primer[1152] consultat y deduhit als altres brassos, ┼ [1 vot].

153v// Montornès: del parer del senyor Vivet, referint-li que per aquest stament no ha stat de passar avant, sinó a causa dels dissentiments posats en los altres brassos, ┼ [1 vot].

Algaró, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].
Gili, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].
Baldó, ┼┼ [2 vots].
Arrencada, ┼┼ [2 vots].

Vingué ambaxada del bras ecclesiàstich, lo abat de Gerri, lo ardiacha d'Oms, lo ardiacha Terça, refferint que en llur stament se havie delliberat que los síndichs capitulars consultassen ab tota brevedat ab llurs principals, y que axí fan compte de fer aquella ab tota brevedat.

Que sie reportat als altres brassos que assí se havie pensat se fes nominació de tres persones per a fer lo memorial dels agravis ans de elegir los qui han de fer les Constitutions, inseguint en assò alguns exemplars antichs,[1153] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [26 vots].

154r// Reportà ab ambaxada lo bras militar que per via de pensament se fes ambaxada a sa magestat, en la qual quiscun stament deduhís la causa han tinguda de no haver pogut passar havant; y en lo del jurament, com[1154] los síndichs han de consultar ab llurs principals.

Que·s torne resposta als tractadors o[1155] a sa magestat com los síndichs del present stament no tenen poder de fer lo que demana sa magestat en promte[1156] aserca del jurament del príncep; y que ab tota brevedat se consulterà ab llurs principals[1157] y, rebuda la[1158] consulta, se tornerà resposta a sa magestat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots]. Y per a fer dita embaxada[1159] als dits tractadors, foren elegits los dits: mossèn Algueró de Leyda, mossèn Gil de Villoro de Tortosa.

Vingué lo promotor militar, dient que lo bras militar és de parer[1160] que se elegèscan primer[1161] 3 persones per a mirar agravis[1162] y aprés altres persones, quant apparrà a la Cort.

1151 mossèn Algueró ... de Tortosa, *al peu de pàgina.*
1152 primer, *interlineat.*
1153 *A continuació, ratllat,* ans maiorment lo.
1154 *A continuació, ratllat,* que.
1155 als tractadors o, *interlineat.*
1156 en promte, *interlineat.*
1157 ab llurs principals, *interlineat.*
1158 *A continuació, ratllat,* resposta se.
1159 *A continuació, ratllat,* foren.
1160 lo bras militar és de parer, *interlineat.*
1161 primer, *interlineat.*
1162 mirar agravis, *interlineat.*

Referí lo promovedor ecclesiàstich que adherie ab lo present stament que s'elegessen tres per fer memorial dels agravis a part, y altres sis per fer les Constitutions y Capítols de Cort. //154v// Y axí foren elegides les dites tres persones per a fer dits memo[rials] dels agravis:

Mossèn Vilaplana, ||||||||||||||||||| [20 vots].
Bordoy, Balaguer, |||||||||||||||||| [19 vots].
Rebollet, Conflent, |||||||||||||||||| [19 vots].
Algueró, |||| [4 vots].
Sala, || [2 vots].
Christòfol Gil, ||| [3 vots].
Misser Mascaró, | [1 vot].[1163]
Jolit, | [1 vot].

Miquel de Montegut, Joan Cassador. Elegits per los militars per a sercar aposentos per los advocats y altres.

Mossèn Vivet.

Magarola y Baldó.

Vingué lo promotor militar, refferint que, adherint-se als altres staments sobre la nominatió de mirar los memorials dels agravis particulars y universals: don Jayme de Cardona, don Berenguer de Peguera y mossèn Pere Cassador.

155r// Lo reverendíssim de Vich, lo abat de Poblet y lo canonge Cellers, capitular de la seu de[1164] Barcelona.

President: que se sie decretada la supplicatió conforme los altres staments, |||||| ||||||||||||| [21 vots].

Que·s procehesca a electió y nominatió de sis persones per a fer, ordenar y trassar las Constitutions,[1165] Capítols y Actes de Cort:

Misser Çarrovira, |||||||||||||||| 16 [16 vots].
Mossèn Algueró, |||||||||||||||||| 18 [18 vots].
Mossèn Montornès, |||||||||||||||||||||| 22 [22 vots].
Mossèn Baldó, |||||||||||||||||| XVIII [18 vots].
Misser Mascaró, |||||||||||||||||||| XX [20 vots].
Misser Monserrat, de Balaguer |||||||||||| XIII [13 vots].
Misser Frexenet, | [1 vot].
Mossèn Sala, |||||||| [8 vots].
Mossèn Navarro |||||[1166] [5 vots].
Misser Frexenet, |||| [4 vots].
Ponsich, |||[1167] [3 vots].
Arrencada, ||| [3 vots].
Argullol, | [1 vot].

1163 *A continuació,* Lo.
1164 *A continuació, ratllat,* Tarragona.
1165 *A continuació, ratllat,* y.
1166 *Més un vot ratllat.*
1167 *Més un vot ratllat.*

155v// Als quals lo dit stament dóna facultat de fer, ordenar, trassar[1168] y ordenar les Constitutions,[1169] Capítols y Actes [de] Cort, ab necessitat de referir al present stament.

E referí lo promovedor militar com per a dit[1170] effecte dit stament havie elegits: lo bescompte de Canet, don Nofre de Alentorn, don Plegamans de Marimon, mossèn Jaume Salbà, mossèn Andreu, àlies Blan Ribera; mossèn Cella y de Tafurer.

Que, adherint-se al bras militar,[1171] és de parer se envie als tractadors per a deduhir y informar lo dret y justítia que[1172] lo present Principat té[1173] en precehir al[1174] Regne de Valèntia, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots]. Fou referit als altres brassos.

Fuit lecta in dicto stamento quedam supplicatio pro parte notariorum trium stamentorum Cathalonie et portariorum eiusdem, et fuit provisa et decretata prout in pede eiusdem latius sunt descripti.

156r// Vingueren en dit estament lo abat de Gerri, lo ardiacha de Homs y lo ardiacha Terça, aportant embaxada de l'ecclesiàstich. Refferiren que·ls apparexeria, per via de pensament, se respongués a la embaxada ha ells feta per los tractadors de sa magestat responent als dos caps de la scriptura que per part de sa magestat se presentà als braços, ço és, lo hu de què la Cort passe avant en lo progrés dels actes de aquella y l'altra com desijaven condecendre ab la voluntat de sa magestat en lo jurar lo sereníssim príncep; però com en dit estament havie alguns syndichs de Capítols y procuradors de alguns prelats, ab tot tinguessen la matexa gana que los altres, emperò, aparexie se havia de donar rahó de consenblant alegria ha sos principals, y ab què[1175] la diligèntia possible se procurarà de haver la consulta.

Refferí lo promotor ecclesiàstich que en aquell estament, per via de pensament, havien delliberat que sobre la pretensió tenen los valentiants ab los cathalans sobre del prosseir,[1176] que los advocats dels braços que ho miren y que vejen la sentèntia donada per lo rey en Jaume segon y altres coses per dit effecte necessàries, perquè vagen sobre ferm.

President: que adherex al bras ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

156v// Vingué lo promotor militar, refferint que ab lo de la presedèntia dels valencians ab los cathalans s'eren adherits al<s> present bras ecclesiàstich y real que los advocats ho miren.

1168 trassar, *interlineat.*
1169 *A continuació, ratllat,* Onofr.
1170 *A continuació, ratllat,* Onofre.
1171 *A continuació, ratllat,* so.
1172 *A continuació, ratllat,* té.
1173 té, *interlineat.*
1174 la presedèntia que té al, del qual del regne, ço és, que té de més, *ratllat;* precedir al, *interlineat.*
1175 *En lloc de* que ab.
1176 *En lloc de* precedir.

Die veneris, 13 septembris, 1585

Presidí misser Frexanet.

President: que sie reportat als altres braços, dient-los com aquest bras està[1177] prompte de tornar la resposta als tractadors de sa magestat hasercha de la scriptura en los estaments per part de sa magestad llegida[1178] dimecres proppassat, donant per respost lo que ja ha dits braços és estat reportat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Vingué lo promotor del stament ecclesiàstich y refferí com aquell estament, per via de pensament, que los tres notaris dels estaments minuten[1179] un poder o procura[1180] per a jurar lo sereníssim príncep,[1181] axí per als promovedors de aquell estament com del militar, si voldran, y als syndichs de aquest; y, aquella minutada, la lligen als braços y, aparexent està bé, la aporten al prothonotari per veure //157r// se li apparexerà estigue bé, perquè no se perde temps en anar y venir.

President: que lo notari de aquest estament real no se aiuste ni vage als altres notaris dels altres estaments per a minutar la dita procura, per quant[1182] los syndichs de aquest bras estan en consulta ab ses universitats hacercha del jurament del príncep, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Montornès: que s'adherex a l'ecclesiàstich que los notaris dels estaments facen la minuta de la procura per a jurar lo príncep, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 13 [13 vots].

Vilafrancha de Conflent: que si los notaris se voldran junctar de sa plena gràtia, que·u façen; altrament, ab delliberatió que no·s façe, ┼ [1 vot].

157v// Molt il·lustres, reverendíssims, il·lustres, molt reverents y molt magnífichs senyors.

Són grans y excessius los gastos que assí, en la present Cort, los notaris y porters dels tres estaments de la present Cort del Principat de Cathalunya han patits y patexen, axí en lo que tocha a les coses necessàries per al viure com en lo que tocha en pagar aposientos per ells y per llurs criats y scrivents, que necessàriament han de entretenir y sustentar per a què la scriptura dels actes de la present Cort vage regulada com és rahó; los quals gastos, que tant necessaris són, no·ls poden pagar del salari que fins havuy se'ls ha acostumat de donar, com sols tenen de salari 13 lliures y sous lo notari, y los porters set lliures y sous. E jatsia que ab altre temps de aquex salari se sien passats, però la concorrèntia del temps apeteix creximoni de salaris, car de altra manera haurien gastar llur propri patrimoni en servey dels braços, lo que no par conforme a rahó que los officials que de tant bona gana y voluntat vénen ha servir los braços, dexant ses cases y scrivanies y negoci particular y privant-se //158r// dels contrahents y utilitats que aquells en llurs scrivanies reporten, paguen los treballs que ells per la pública utilitat patexen; per hont, per part dels dits

1177 estave, *corregit.*

1178 *A continuació, ratllat,* com ja s'ere r, hasercha.

1179 *A continuació, ratllat,* una pro.

1180 o procura, *interlineat.*

1181 *A continuació, ratllat,* y aquella.

1182 *A continuació, ratllat,* enchara los syndichs del present estament no saben si llurs principals voldran se jure lo príncep.

notaris y porters, se supplica a vostres senyories y mercès se servesquen manar[1183] créxer lo salari que fins assí s'és acostumat donar, a ffi y effecte que ells puguen viure ha honra de la present Cort y sua; que en tots, los dits supplicants ho rebran ha singular gràtia y mercè. *Et licet, etc. Altissimus, etc.*

A X de[1184] setembre 1585 fonch llegida en lo present estament ecclesiàstich; per les causes en dita supplicatió contengudes, dit estament delliberà que ha cada hu dels notaris se done per son salari, de pecúnies del General, a rahó de 14 reals per cada dia, y ha cada hu dels dits porters dels 3 braços, a rahó de 6 reals per cada dia, pagadors dits salaris per terçes, segons lo estil de la Cort, comensant de córrer dits salaris del dia de la propositió de les presents Corts, alsats primer los dissentiments són en lo present bras, segons que, encontinent, ha effecte de la present delliberatió, foren alsats. *De his fidem facio ego, Petrus Thomàs, canonicus et syndicus Gerunde in dictis Curiis, manu propria.*

Lecta in stamento militari per Jacobum Tristany, scriptorem, die XI mensis septembris, anno predicto, et fuit decretum quod idem quod in brachio ecclesiastico, sublatis dissentimentis, que in continenti, etiam ad effectum predictum, fuerunt sublata. De premissis fidem facio ego, don Franciscus Dalmatius, vicecomes de Rupebertino.

158v// *Lecta in stamento regali per Salvatorem Mir, notarium, die XII predictorum mensis et anni, et fuit decretum idem quod in brachio ecclesiastico, sublatis dissentimentis, quod in continenti ad dictum effectum fuerunt sublata. De premissis fidem facio ego, Nicholaus Frexanet, syndicus Illerde et nunch presidens.*

Vingué en dit estament lo promotor ecclesiàstich, que en aquell bras per lo promotor del present estament los ere estat refferit com en lo present bras real se havie feta determinatió que·s tornàs resposta als senyors[1185] tractadors de sa magestad y que allí cade hu dels estaments, o los qui per ells anir[i]en, tornassen resposta conforme en cada bras haurie determinat; aquell estament ecclesiàstich havie feta delliberatió, per via de pensament, que serie mal cas que cade hu tornàs allí sa resposta, sinó que se fes una scriptura y aquella se llegís als estaments perquè de aquella se col·legís lo que se haurà de dir per tots los staments; y que la[1186] proferís lo ecclesiàstich, conforme és[1187] costum.

President: que·s fasse la scriptura per tornar la resposta als tractadors, conforme ha reportat lo ecclesiàstich, y que aquella se consulte,[1188] la qual vista, determinarà lo fahedor; y que se'ls aporte la delliberatió sobre açò feta, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [15 vots].

159r// Algaró: que sie tornada la resposta als senyors tractadors de sa magestad, en conformitat de tots los braços proferida per lo embaxador ecclesiàstic, com és de costum; emperò, que hage de respondre per lo present estament conforme ha[1189] ja delliberat, y no altrament, ┼ [1 vot].

1183 *A continuació, ratllat,* y exer.
1184 *A continuació, ratllat,* de.
1185 *A continuació, ratllat,* de.
1186 *A continuació, ratllat,* fes lo ecclesiàstich.
1187 *A continuació, ratllat,* tant.
1188 *A continuació, ratllat,* advertint-los la difficultat que té aquest bras que té de adherir al bras ecclesiàstich en determinar se jure lo príncep, per causa de la consulta d.
1189 *A continuació, ratllat,* ja.

Post prandium

Vingué[1190] lo promotor militar, refferint com les 6 persones elegides per los 3 braços per sa serchar aposiento hont se puguessen junctar los advocats y persones eletes per a fer memorial dels agravis y de les Constitutions han feta diligèntia en serchar aposientos y que no han pogut trobar comoditat alguna si no és en lo monestir de la Santíssima Trinitat, en la qual hi ha algunes instànties vàcues reservades per al bisbe de Urgell, qu·és absent; y lo provincial[1191] de dit monestir, en lo entr[et]ant, darà les claus de dites instànties; y appar al militar que·s deu pendre lo dit apo[siento]. Fonch reportat als altres staments per lo promotor.

President: que s'adherex al militar, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Vingué lo promovedor militar, refferí que, per via de pensament, se havie delliberat en son bras convindrie scriure als deputats per a què enviassen tots los memorials dels agravis fets per les embaxades trameses ha sa magestad y lo que més avant tinguen per informació dels agravis deduhits ab ses embaxades; y particularment los qui·s feren per la captura dels deputats en les qüestions tingueren ab ells los inquisidors.

159v// President: que adherex al pensament del militar, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Vivet: que se scrigue als deputats, conforme ha deduhit lo militar, ab què se aiuste ab la lletra que com estos dies passats per part dels estaments se'ls havie scrit exequutassen ha tots los deutors del General, sens fer exceptió de persones, y com se haje entès que alguns deuen ha dit General no·ls exequuten, que per ço sien exequutats,[1192] ┼ [1 vot].

Vingué poch aprés lo promotor ecclesiàstich[1193] y adherí ab lo ecclesiàstich y real ab què·s digue ab paraules generals, sens nomerar los inquisidors;[1194] y més, se havie pensat en dit estament ecclesiàstich que s'escrigués ab dita lletra que los deputats envien nòmina de tots los inseculats, axí de deputats com oydors, y que envien còpia dels Capítols se lligen al temps se fa alguna inseculatió.

Vingué lo promotor militar y adherí ab lo pensament de l'ecclesiàstich, segons la relatió del promovedor.

Adhiriren al pensament de l'eclesiàstic y militar en lo present estament.

160r// President: que ab les dites lletres se han de fer als deputats s'i scrigue envien còpia dels noms de tots los inseculats y dels Capítols se lligen quant se inseculen, conforme diu lo ecclesiàstich.[1195]

Del matex, ab què·s reporte als altres braços lo pensament tingut per[1196] lo present bras de què, vagant algun offici o inseculatió durant les presents Corts,[1197] tinguen a bé

1190 *Al marge esquerre,* Registrata.

1191 prior, *ratllat;* provincial, *interlineat.*

1192 *A continuació, ratllat,* altrament, se provee.

1193 *A continuació, ratllat,* referí que lo promotor militar.

1194 ab què·s digue ... los inquisidors, *al marge esquerre.*

1195 *A continuació, tres vots ratllats.*

1196 per, *interlineat.*

1197 *A continuació, ratllat,* fos abdicada la potestat als deputats y aquella conferida y reservada a la present Cort.

de insecular y provehir de dits officis y llochs los qui residexen en la present Cort, tant en los estament[s] ecclesiàstich, militar y real; fonch reportat als estaments, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Vingué lo promovedor ecclesiàstich y refferí que s'adherexen ab lo prop dit.

Mossèn Galdrich Rabollet, síndich de Vilafrancha de Conflent, dix dissentie a la dispiditió de les lletres fahedores[1198] si en elles no·s contenie no[1199] s'i pose expressament que los deputats tinguen a bé de preferir als officis que[1200] vagaran los qui residexen en la present Cort. *Testes, Santgenís et Mir.*

160v// Lo promovedor militar dix que aquell bras adherie ab tot al present bras.

Lo promovedor del bras ecclesiàstich referí que en lo de les inseculacions adherie ab los altres brassos, scrivint que precisament o fassen los deputats,[1201] però que ab lo dels officis no·ls apparrie, per quant ab lo Redrés del General s'i porà dèbitament provehir.

A mossèn Batista Bordoy donà licèntia lo stament de anar a Balaguer.

Que s'escriga com ja stà delliberat,[1202] als deputats,[1203] exortant-los y encarregant-los tíngan a bé de insecular y provehir las inseculations y[1204] officis en los llochs vagants als síndichs[1205] qui residexen en les presents Corts,[1206] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Montornès: del mateix, ab què no·s reporte fins a demà, ┼ [1 vot].

Que·s[1207] fornesca un llit al verguer del present stament ab son farciment, conforme o han delliberat los altres brassos sie fet ab llurs porters, que dormen al,[1208] ┼┼┼┼┼ [6 vots].

Mossèn Ponsich, síndich de Vich, posà son dissentiment.

Mossèn Joan Navarro, síndich de Camprodon, posà dissentiment a tots actes fins a tant que los síndichs del present stament que, sens determinació del bras, han rebut atxes en los //161r// mesos de juliol y agost, que[1209] no són necessàries, aquelles restituesquen o verament les paguen, o que sie delliberat que·n sien donades a quiscun síndich qui no n'han rebut en estos mesos de yvern qui venen, en los quals seran necessàries per anar de nits. *Testes,*[1210] *Joannes santgenís et discretus Salvator Mir.*

Los tres braços de Cathalunya, havent entès per vostres senyories la voluntat de sa magestad, axí en lo que tocha al bon progrés de les Corts com en lo jurament del sereníssim príncep, responen que besen humilment les mans ha sa magestad per la bona memòria té del bé de aquest son Principat; y quant al primer cap, que per[1211] part sua han posat y posen

1198 *A continuació, ratllat,* hasercha.
1199 *En lloc de* ni.
1200 *A continuació, ratllat,* residexen.
1201 scrivint que precisament o fassen los deputats, *al marge esquerre.*
1202 *A continuació, ratllat,* que·s scrigue.
1203 *A continuació, ratllat,* pregant.
1204 las inseculations y, *interlineat.*
1205 síndichs, *interlineat.*
1206 *A continuació, ratllat,* no entenent se comprengan los.
1207 *Precedit de* Que sien fets ma*, ratllat; i de* sie fet.
1208 *Frase inacabada.*
1209 *A continuació, ratllat,* són.
1210 *A continuació, ratllat,* Rondó et Salva.
1211 part, *ratllat;* per, *interlineat.*

tots los medis a ells possibles per a llevar tots los destorps que s'offerexen, com són certs ho ha entès sa magestad per medi de vostres senyories, y en lo pervenir ab tota diligèntia procuraran lo progrés de les Corts no·s sia destorbat, desijant sumament lo bon y breu succès; quant al jurament del sereníssim príncep, tots los braços, per la innata fidelitat y amor que sempre sos passats han tingut als predecessors reys de gloriosa memòria y vuy los presents tenen a la magestad del rey nostre senyor, desijaven en gran manera poder donar precissa resposta, conforme a l'ànimo de cada hu dels qui vuy se troben en los braços; però, //161v// com en lo braç ecclesiàstich ý haja alguns ab poders dels prelats absents y dels Capítols de les sglésies cratedals y tots los del braç real entrevinguen ab poders de les ciutats y universitats reals, als quals, per ser la cosa de tanta importàntia y contento, tenen obligatió de donar rahó, no poden tornar la resposta al present fins la tinguen de sos principals; speren, emperò, la tindran tal que serà al servey de Nostre Senyor y de sa magestat, bé y utilitat de aquest son Principat.

Que sie feta ambaxada als dits tractedors de part dels[1212] tres staments, tornant resposta a la embaxada se féu de part de sa magestat y adaquells presentada per dita scriptura, ╪ ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [21 vots].

Mossèn Navarro y los altres[1213] alsà son dissentiment.

Mossèn Joan Cabessa, síndich de Salses, demanà licèntia al stament de anar fins a la sua terra per a portar lo sindicat per a poder jurar lo sereníssim príncep, la qual li fonch concedida.

Die sabbati, 14 septembris, 1585

162r// Misser Nicolau Frexenet, president; Francesch Algueró, síndichs de Leyda.
Rafael Vivet, Andreu Vilaplana, Girona.
Luís Terrena, Hieònim Baldó, Anthoni Jolit, Perpinyà.
Joan Montornès, Christòfol Gil de Villoro, de Tortosa.
Joan Ponsich, de Vich.
Galderich Rebollet, Vilafrancha de Conflent.
Antich Sala, Manresa.
Jaume Puig, Granollers.
Joan Navarro, Camprodon.
Guerau Mascaró, Vilafrancha de Penedès.
Francesch Narcís, Besalú.
Francesch Oliveres, Figueres.
Pere Inveni Rocha, Tuhir.
Gabriel Arrencada, Torroella ded Mongrí.
Joan Cucurell, Voló.
Joan Pi, Copliure.
Jaume Rofí, Pals.

1212 *A continuació, ratllat,* tres.
1213 y los altres, *interlienat.*

Miquel Argullol, Prats del Rey.
162v// Joan Ballester, Vilanova de Cubelles y de la Jultrú.
Joan Peferrer, Argellers.
Joan Amiguet, Arbós.

Post prandium

Convocat, etc.

Vingué lo promotor[1214] militar y portà la davall scrita scriptura:

Perquè no és rahó que una obra tant necessària per al present Principat de Cathalunya y en dos Corts, ço és, de l'any 1553, 1564, ab tant santa intenció determinaren de ser imprimada la recopilatió de les Constitucions de Cathalunya, qu·és lo effecte per lo qual s'és manada fer, com és cert se dexaria de fer si per los 3 estaments no·s feya maiors diligènties de les que de XX anys ha esta part que fonch acabada dita obra se són fetes, enchara que se'n an fetes algunes ab prou gastos de la Generalitat, segons que de tot particularment per los llibres dels dietaris de la casa de la Deputació se pot clarament veure. Per tant, és de parer lo vezcomte de Rochabertí que, ab embaxada y supplications o altrament de la millor manera y forma que ha tots los 3 estaments apparrà, se supplique a sa magestat o per[1215] medi dels senyors tractadors se procure per a què sa magestat sie servit donar lloch y orde que dit llibre de recopilatió de Constitucions se puga trobar, lo qu·és vingut ha ses reals mans fermat de totes les sis persones eletes per sa magestat y per tots los 3 braços; o verament conprovar lo últim que vuy resta en poder dels deputats y, feta dita conprovatió, se'n fassen dos volums, lo hu per a què reste en son real archiu y lo altre en lo archiu de la Deputació; y axí, aprés se imprimesca dita nova recopilatió segons sèrie y tenor de dits dos exemplars entre si conprovats y en dits dos archius recòndidos, posant //163r// en quiscú de aquells son[1216] decret y real auctoritat, com convé en una obra de tanta importàntia que concernex totes les lleys de dit Principat de Cathalunya. Y tanbé, per fi y effecte que si per ventura, per algun sinistre succès, no·s podie fer dita conprovatió de volums per no trobar-se lo dit qui fonch enviat ha sa magestat fermat per totes les persones eletes, supplicar ha sa magestat[1217] que fos servit, com dit és, fer nova commissió de tres persones, les quals, ab altres tres nomenadores per los tres estaments, revegen durant la present Cort la dita recopilatió que vuy resta en poder dels tres staments ab les altres de les recopilations de les Constitucions fahedores, ab sos convenients títols, com convé; y feta dita revista, se proseguesca lo orde dalt donat.

Vingué lo promotor de l'estament ecclesiàstich, refferint que en aquell estament, per part de militar, los havien donada[1218] una scriptura, per la qual mirar per aquell estament havien elegides les persones: lo abat Pla, lo canonge Cellers,[1219] per a què regoneguen lo

1214 *A continuació, ratllat,* eclesiàstic.
1215 *A continuació, ratllat,* ne.
1216 *A continuació, ratllat,* dr.
1217 *A continuació, ratllat,* com dit és.
1218 los havien donada, *interlineat.*
1219 *A continuació, ratllat,* los quals miren lo contengut en dita scriptura.

volum de les Constitutions vuy en la present Cort firmat de mà de les 3 persones foren eletes per a dit effecte; y en lo entretant, se supplique als senyors tractadors vullen fer regonèxer les scriptures del vi[ce]canceller don Bernat de Bolea, per vèurer si lo volum de les Constitucions firmat per les sis persones eletes, conforme fou delliberat, se trobarà, o en altra qualsevol mà; y que·ls plàcia manar lliurar aquell a la present[1220] Cort. Y que per a fer dita regonexensa no s'espere vinga lo dit volum firmat per les 6 persones, per lo perill corre se pogués effectuar de conprovar aquell durant la present Cort.

163v// President: que adherex al pensament de l'ecclesiàstic,[1221] ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [20 vots]. Y ha dita causa se féu electió de, y per lo susdit effecte nomenà:

Lo senyor Vivet, ╪ [2 vots].
Lo senyor Ponsich, ┼ [1 vot].
Misser Mascaró, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [12 vots].
Mossèn Sala, ╪╪╪╪╪╪ [7 vots].
Misser Frexanet, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [20 vots].
Misser Montserrat, ┼ [1 vot].
Misser Jorba, ┼ [1 vot].

Vingué lo promotor de l'ecclesiàstich, refferint que[1222] en aquell estament havien delliberat que los matexos eren anats, tornen la resposta als tractadors per la scriptura manà llegir sa magestat en los estaments y se'ls digue ab breus paraules, refferint-se a la scriptura que s'és stada feta per a dit effecte. Lo bisbe de Barcelona, lo abat de Poblet, lo ardiacha[1223] Coma de Vich.

Vingué lo militar y refferí que adherien al present braç y ecclesiàstich en lo tornar la resposta als tractadors los matexos, conforme lo ecclesiàstic: president, lo senyor de Ceró, Jaume Salbà.

Que s'adherexen als altres que vajen los 3 matexos, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [17 vots], que són: lo senyor president, mossèn Terrena, mossèn Ponsich.

164r// *Quintus quaternus.*

Vingué[1224] lo promotor del stament militar, refferint que aquell stament adherie al pensament de l'ecclesiàstich ab lo que havien delliberat per[1225] la scriptura presentada per part del militar[1226] sobre la conpilatió de les Constitutions,[1227] y ha dit effecte havien feta electió y nominatió de: mossèn Joan Cella y de Tafurer y de don Bernat de Guimerà, senyor de Ciutadilla.

Lo present stament donà llicèntia a mossèn Miquel Argullol, syndich dels Prats del Rey, y al syndich de Figueres, per a què vagen a ses cases, attès que lo dit Argullol té una filla molt mala y dit mossèn Oliveres sa muller, ab què tornen tant prest com a ells sia possible.

1220 *A continuació, ratllat,* cot.
1221 *A continuació, ratllat,* y per ço de.
1222 *A continuació, ratllat,* lo.
1223 canonge, *ratllat;* ardiacha, *interlineat.*
1224 *Precedit de* Ihesus, Maria et Joseph.
1225 conté, *ratllat;* havien delliberat per, *interlineat.*
1226 ecclesiàstich, *ratllat;* militar, *interlineat.*
1227 *A continuació, ratllat,* axí com en aquella se està.

Tornats foren los embaxadors[1228] de la embaxada han feta los predits misser Frexanet, mossèn Loys Terrena y mossèn Ponsich, com ells, junctament ab los dels altres estaments, s'eren conferits hals tractadors de sa magestat y allí foren lo senyor bisbe de Barcelona, president de l'estament ecclesiàstich, dix que los braços de Cathalunya tornaven resposta ha ses senyories del que era stat dit per ses senyories ab una scriptura dexada en[1229] los braços y aquella llegida per manament de sa magestat per lo prothonotari, la qual resposta digué estava contenguda en una[1230] //164v// scriptura del tenor següent: *Inseratur.* La qual fonch llegida per lo notari del stament ecclesiàstich, qui ensemps ere anat ab dits embaxadors, a la qual resposta[1231] satisfeu lo senyor comte de Miranda, altre dels tractadors, que sa magestat estava satisfet del bon ànimo y serveys de aquest Principat y Comtats, y que ells ab sa magestat intercediran per dit Principat y Comtats en continuar de fer-los mercè, corresponent al bon ànimo y zel tenen de servir-lo, dits tractadors[1232] offerint-se ha tot lo que convingués servir adaquestos Principat y Comtats.

Die lune, xvi mensis septembris, 1585

Convocat, etc.

Llegí's en lo present estament la minuta de la procura feta hasercha del jurament del príncep.

Disentiment. Mossèn Antich Sala, notari y síndich de Manresa, presentà a mi, Miquel Joan Cellers, notari y scrivà del present stament, una scriptura, la qual requirí continuàs en lo present procés, la qual és del tenor següent:

Com una de les més importants coses que se deu tractar en estes Corts és lo Redrés del General, visitant aquell y reformant-lo, per ço dissent a tots y sengles actes de la present Cort, axí que no·s pugue tractar, ni per via de pensament ni altrament, sinó actes //165r// que tochen al Redreç del General, nomenant persones per lo semblant;[1233] altrament, proteste de nul·litat del tot lo que contra dita forma se farà; y que sia notifficat y reportat als altres braços. *De quibus, etc. Testes sunt Joannes Santgenís et Jacobus Rondó, portarii dicti estamenti.*

President: que sien anomenades persones per al Redreç del General, y que sie reportat als altres[1234] estaments, deduhint-los,[1235] per via de pensament, convindrie molt se fes dita electió y que ha dita causa se ha posat dissentiment a tots actes fins sien nomenades dites persones, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [25 vots]. Fonch reportat als altres braços.

Mossèn Navarro alsà son dissentiment per lo susdit per dit effecte *tantum*.

1228 *A continuació, ratllat,* dels senyors.
1229 *A continuació, ratllat,* aquest bras.
1230 *A peu de pàgina,* Yo, el rey. Yo, el rey.
1231 *A continuació, ratllat,* replicà.
1232 dits tractadors, *interlineat.*
1233 *A continuació, ratllat,* Redreç.
1234 *A continuació, ratllat,* dissentiments.
1235 deduhint-los, *interlineat.*

Vingué lo promotor militar, refferint que per haver-hi alguns impediments que se han de resoldre, que resolts aquells, procuraran entendre en fer dita nominatió per al Redreç del General.

President: que, attès de moltes Corts a esta part se ha sempre acostumat donar cera als syndichs del present estament, ço és, ha tots candeles y adalguns antorxes, per lo que los qui no reben dites antorxes appar hajen //165v// alguna occasió de quexar-se, com axí se done entorxes[1236] als uns y no als altres, desijant per ço servar tota ygualtat entre tots los syndichs del present estament, és de parer que als syndichs que no se ha acostumat fins assí donar antor[x]es los ne sien donades[1237] de assí al davant, *ultra* dites candeles, una atxa quiscun mes[1238] a quiscun syndich del present estament mentres que faran residèntia en la present Cort y no altrament, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [13 vots].

Vingué lo promotor ecclesiàstich y refferí que havien rebudes lletres dels diputats, junctament ab dos llibres, en lo hu dels quals estan continuats los noms de tots los principals, partícips y fermanges debitors al General, y en lo altro lo que deuen los officials pecuniaris del General y los noms de aquells y les fermanges;[1239] del hu del quals han fins assí passat los vulls, dexant l'altre per a mirar després de dinar; y aquells han remesos al estament militar per a què los vehessen y després los comunicassen al present bras real.

Refferí lo promotor ecclesiàstich que en aquell bras hagueren ja elegides persones per al Redreç del General, conforme per part de //166r// aquest bras los és estat reportat, sinó per dos destorps hi ha en lo stament militar per los dissentiments en aquell posats; y tanbé que tanbé n'i ha en aquell estament.

Post prandium, dicta die

Convocat y congregat lo estament real en lo lloch, modo y forma sòlits y acostumats.

President: que se scrigue als deputats, manant-los que durant lo temps se tindrà la present Cort no insiculen[1240] ni donen offici ningú de dit General, ans bé se hajen de donar als qui servexen a la present Cort, conforme la delliberatió de l'ecclesiàstich, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪╪╪╪ [18 vots]. Fonch refferit per lo promovedor.

Die martis, xvii mensis septembris, anno predicto MDLXXXV

Convocat lo estament real en lo lloch, modo y forma sòlits y acostumats.

166v// Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que en aquell bras se ere refferit com los lacayos y patges[1241] aragonesos y valentians se eren amotinats contra los lacayos

1236 *A continuació, ratllat,* alguns.
1237 *A continuació, ratllat,* do.
1238 *A continuació, ratllat,* com és dat als altres.
1239 *A continuació, ratllat,* de dels q.
1240 *A continuació, ratllat,* nin.
1241 lacayos y patges, *interlineat.*

y patges cathalans, no tenint comte quant van ab sos amos ni altrament;[1242] y jatsie que enchara[1243] no s'haie entès que ha dita causa se haje rebut dany algú, tota via, per lo que·s pot fer un desastre, prevenint al que·s porie sdevenir,[1244] haurie pensat en dit estament que los tres promovedors dels braços vagen als tractadors de sa magestat per a què ells ho manen remediar y prevenir de oportú remey.

President: que[1245] adherex al pensament ecclesiàstich;[1246] y tanbé que lo promovedor del present bras se conferesque al militar, deduhint-los com[1247] per lo promovedor ecclesiàstich se ere entès havien rebudes unes lletres dels deputats, junctament ab dos llibres, lo hu dels quals està en dit bras militar,[1248] lo ý comuniquen, per a què aquest braç lo pugue veure y llegir,[1249] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots]. Fonch[1250] refferit per lo promovedor.

Vingué lo promotor del militar, refferint que en les differènties dels lacay[o]s y patges, que ser[i]a bé que[1251] aquell estament no s'i mostre, sinó que·u fasse lo ecclesiàstich.[1252]

166bis//[1253] Molt il·lustres y reverendíssims, excel·lentíssim, molt il·lustres y molt magnífichs senyor.

Per mort de Antich Archer, mercader de la ciutat de Gerona, vague lo offici de credenser de la bolla de la ciutat y col·lecta de Gerona, lo qual és fins al die de vuy sens algun salari, per ço que tanpoch no serveys sinó en temps que dita bolla dexe de arrendar-se; supplica per ço y altrament a vostres excel·lèntia, senyories y mercès Jaume Gual, mercader de dita ciutat, sien servits fer-li merced y gràtia de dit offici, conforme estava proveït a dit Archer. *Que licet, etc. Altissimus, etc.*

A quatre de octubre MDLXXXV fonch legida en lo stament ecclesiàstich y fonch delliberat que·s face lo supplicat, alsats, emperò, los dissentiments. *Scriba stamenti ecclesiastici, Joannes Baptista Mullola, notarius.*

Dit die fonch llegida en lo estament ecclesiàstich[1254] y fonch deliberat que·s fassa lo supplicat, alsats los dissentiments. *Scriba stamenti militaris, Joannes Sala, notarius publicus Barchinone.*

167r// Vingué lo promotor de l'ecclesiàstic, refferint que los senyors elegits per als memorials y Constitutions han menester un porter per a plegar les taules y altres coses per llur servey necessàries.

1242 no tenint comte quant van ab sos amos ni altrament, *interlineat.*
1243 *A continuació, ratllat,* no·s.
1244 prevenint al que·s porie sdevenir, *interlineat.*
1245 *Al marge esquerre, ratllat,* president.
1246 *A continuació, un vot.*
1247 *A continuació, ratllat,* assí, per lo b.
1248 *A continuació, ratllat,* los f.
1249 *A continuació, ratllat,* y quant no·s pugue obtenir del militar, qu, y primer.
1250 *Precedit de* Que lo, *ratllat.*
1251 *A continuació, ratllat,* los.
1252 *A continuació,* Com la obra de porter.
1253 *Suplicació en un full solt, entre el foli 166v i el 167r.*
1254 *En lloc de* militar.

Post prandium

Presidí mestre Magarola.

Vingueren mossèn Vilaplana, syndich de Girona,[1255] y mossèn Galdrich Rabollet, syndich de Vilafrancha de Conflent,[1256] en lo present stament, los quals eren anats a la casa hont se junten los elets per a les Constitutions y memorials de agravis, y per part de aquells refferiren que allí faltaven misser Montserrat y mossèn Bordoll, syndichs de Balaguer; y com hajen entès que són fora de la vila y no puguen exercir los càrrechs per los quals són estats creats, ço és, misser Montserrat per a les Constitutions y mossèn Bordoll per als memorials de agravis, ha apparegut adaquell que lo present estament, per lo que allí fan molta falta,[1257] que[1258] *citra tamen infamie notam*[1259] ne deurien crear y nomenar de nou per als dits officis, attès lo deduhit.

President: nomene[1260] lo senyor president, en lloc de misser Montserrat, de Balaguer, Constitutions,[1261] mossèn Argensola; y en lloch de mossèn Bordoll, memorials de agravis,[1262] mossèn Joan Ponsich.

Sala, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

Ponsich,┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

Reportà lo promotor ecclesiàstich, refferint que en aquell estament havien feta electió y nominatió del Redreç del General:[1263] lo bisbe de Vich, misser Puig, abat de la Real, lo[1264] canonge Masdemont.

Mossèn Ortodó, ┼ [1 vot].

Navarro, ┼ [1 vot].

Lo senyor Vivet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Mossèn Loys Terrena, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Mossèn Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].

President: ┼┼ [2 vots].

Frexanet: que sien nomenats los qui foren ja elegits per a obrir lo Balans, ┼ [1 vot].

167v// Lo present stament, adherint a la determinatió feta per lo estament ecclesiàstich sobre la electió de les persones feta per al Redrés del General, han feta electió y nominatió de: mossèn Raffel Vivet, mossèn Loys Terrena y mossèn Andreu Vilaplana.

Dissentiment. Mossèn Joan Navarro, syndich de Camprodon, dissent ha tots actes fahedors en la present Cort[1265] fins ha tant sie vist si los dos senyors syndichs de Girona

1255 syndich de Girona, *interlineat.*
1256 syndich de Vilafrancha de Conflent, *interlineat.*
1257 ha apparegut ... fan molta falta, *al marge esquerre.*
1258 *A continuació, ratllat,* per.
1259 *A continuació, ratllat,* ne crehen per dit effecte altres, y axí.
1260 *A continuació, ratllat,* mossèn.
1261 Constitutions, *interlineat.*
1262 memorials de agravis, *interlineat.*
1263 *A continuació, ratllat,* al.
1264 *A continuació, ratllat,* cango.
1265 fahedors en la present Cort, *interlineat.*

poden entrevenir en[1266] lo càrrech los han donat[1267] per a redreçar lo General. Protestant, etc. *Testes sunt Joannes Santgenís et Salvator Mir.*

Refferí lo promotor ecclesiàstich que per haver-hi molts disse[nti]ments en lo bras militar destorben lo progrés de la Cort, serie per ço bé que per part del stament ecclesiàstich y real se'n donàs rahó als senyors tractadors, y primer[1268] al bras militar.

Foren apportats per lo promovedor del present bras unas lletres dels diputats y dos llibres, y fonch llegida la lletra y començà·s ha legir lo hun llibre; y portà·ls del bras militar. Foren tornats dita lletra y llibres a l'estament ecclesiàstich sens acabar-los de llegir.[1269]

168r// *Die mercurii, xviii mensis septembris, 1585*

Convocat lo estament real, etc.

Dissentiment. Lo syndich de Campredon presentà a mi, notari y scrivà del present estament, una scriptura, la qual requirí la continuàs, la qual és del tenor següent:

Com per Joan Navarro, notari y[1270] syndich de la vila de Campredon, dissapte proppassat sie estat posat dissentiment ha tots actes fahedors en la present Cort per les causes y rahons en aquell contengudes, al qual se reffer; e com lo present estament, ab interventió sols de la quarta part dels syndichs de aquell, no obstant dit dissentiment, lo die de ayr aje prossehit, en absèntia de dit syndich de Campredon, en alguns actes, y specialment ha electió de algunes persones per alguns officis, y particularment dels dos syndichs de Giro-

1266 *A continuació, ratllat,* vot.

1267 *A continuació, ratllat,* p.

1268 *A continuació, ratllat,* que se'n do.

1269 *Full solt entre els folis 167 i 168, que conté l'escriptura ja copiada en els folis 162v i 163r:* Perquè no és rahó que una obra tant necessària per al present Principat de Cathalunya y en dos Corts, ço és, del any MDLIII y 1564, ab tant santa intenció determinaven de ser imprimida la recopilatió de las Constitutions de Cathalunya, que és lo effecte per lo qual s'és manada fer, com és cert se dexeria de fer si per los tres staments no·s feyan mayors diligèntias de las que de vint anys ha esta part que fonch acabada dita obra se són fetes, enchara que se n'han fetes algunes ab prou gastos de la Generalitat, segons que de tot, particularment per los libres dels dietaris de la casa de la Deputatió, se pot clarament veure. Per tant, és de parer lo bezcompte de Rochabertí que, ab embaxada y supplications o altrament de la millor manera y forma que a tots los tres staments apparrà, se supplique a sa magestat o per medis dels senyors tractadors se procur per a què sa magestat sia servit donar lloch y orde que dit llibre de recopilatió de Constitucions se puga trobar, lo qu·és vingut a ses reals mans fermat de totes les sis persones electas per sa magestat y per tots los tres brassos; o verament comprovar lo últim de vuy resta en poder dels deputats y, feta dita comprovatió, se'n fassen dos volums, lo hu per a què reste en son real archiu y lo altre en lo archiu de la Deputatió; y axí, aprés, se imprimesca dita nova recopilatió segons sèrie y tenor de dits dos exemplars entre si comprovats y en dits dos arxius recondidors, posant en quiscú de aquells son decret y real auctoritat, com convé en una obra de tanta importàntia que concerneix totas las lleys de dit Principat de Cathalunya. Y també, per fi y effecte que si per ventura, per algun sinistre succès, no·s podie fer dita conprovatió de volums per no trobar-se lo dit que fonch enviat a sa magestat fermat de totes les persones eletes, supplicar a sa magestat fos servit manar, com dit és, fer nova comissió de tres persones, les quals, ab altres tres nomenadores per los tres staments, revegen durant la present Cort la dita recopilatió que vuy resta en poder dels tres staments ab las altres recopilations de les Constitucions fahedores, ab sos concisos y convenients títols, com convé; y feta dita revista, se proseguesca lo orde dalt donat. *Al dors:* Delliberatió del bras militar per la compilació de les Constitucions, a 14 de setembre, 1585.

1270 notari y, *interlineat.*

na, per al Redreç del[1271] General de Cathalunya. A la qual electió, dit syndich, encontinent vingué ha sa notítia, dissentí per les causes en aquell posades. Per ço *et alias*, dit syndich de Campredon, estant y perseverant en lo dissentiment per ell posat en primer lloch, y en quant menester sia aquell y lo segon aprés per ell posat de nou confirmant, proteste de nul·litat de tots los procehiments fets y fahedors en lo present estament en absèntia sua y fora de son consentiment, obstant lo dit dissentiment. Requerint ne sie llevat acte. *Testes sunt Santgenís et Mir.*

168v// Vingué lo promotor de l'estament ecclesiàstich, reportant que aquell bras, insistint al que haïr havien determinat[1272] sobre lo Redreç del General y que ha dita causa[1273] havien feta ja electió de les persones per a dit effecte;[1274] y com enchara se entengue que lo militar no ha nomenat aquelles, per ço, que·s vage ha dit bras y se'ls diga que·s servesquen de nomenar-les; altrament, que·n donaran part als tractadors de sa magestat per a què provesquen de remey oportú.

President: que adherex a l'estament ecclesiàstich.[1275]

President:[1276] que·s fasse conforme ha reportat lo ecclesiàstich, ab què no se'ls diga als militars que los braços ne daran rahó als tractadors, per ser la primera vegada, ||||| ||||||||||| [17 vots].

Y mossèn Navarro, syndich de Camprodon, alsà son dissentiment per al dalt delliberat, y que·s reporte dita delliberatió.

Vingué lo promotor militar,[1277] referint que aquell bras havia entès lo que per part de l'ecclesiàstich y del present bras los ere stat deduït[1278] que nomenassen persones per al Redrés del General, y com aquell bras no desije altre cosa, però per haver-hi dissentiments[1279] y particularment lo de don Galceran de Cardona, en lo qual stà expressat que no fossen passats los XV dies no·s pogués fer electió de persones per al Redrés del General, no han pogut elegir aquelles, però que los dits dos brassos serquen los remeys, si algun ne tindrà, per a què·s puga donar forma.

169r// *Dicta die, post prandium*

Convocat, etc. Presidí mestre Magarola.

Mossèn Francesch Algueró, altre dels syndichs y hu de les persones elegides per a fer les Constitutions y Capítols de Cort, aportà una scriptura o delliberatió feta per totes les persones eletes per a les Constitutions[1280] a effecte se ves en dit braç lo que en ella se conté, y és del tenor següent:

1271 *A continuació, ratllat,* gl.
1272 *A continuació, ratllat,* qu.
1273 fa, *ratllat;* ha dita causa, *interlineat.*
1274 per a dit effecte, *interlineat.*
1275 *A continuació, tres vots ratllats.*
1276 Vivet, *ratllat;* President, *interlineat.*
1277 *A continuació, ratllat,* dient.
1278 *A continuació, ratllat,* y que·s.
1279 *A continuació, ratllat,* los q.
1280 *A continuació, ratlat,* lo qual.

Les devuyt persones eletes per a ordenar les Constitutions han delliberat que·s deduesque y reporte als braços que·s fasse embaxada als tractadors[1281] de sa magestat, representant-los que sien servits tractar ab sa magestat que la recopilatió de les Constitutions se féu per lo Capítol de Cort de 1564, firmada per les persones nomenades per sa magestat, lo qual està en poder de la Cort, sia de son real servey que, revista per tres persones nomenadores per los braços, se impremescha, ajustant a les Constitucions fetes les fahedores en la present Cort.

President: que adherex al pensament de les devuyt persones, conforme lo memorial per part de aquells[1282] en dit estament portat, ço és, que·s fasse la embaxada als tractadors de la magestat, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

Mossèn Navarro alsà son dissentiment per lo susdit effecte.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que aquell bras ha delliberat se fasse embaxada als tractadors de sa magestat per a reveure la conpilatió de les Constitutions, adherint a la determinatió feta per lo present bras real.

169v// Refferí[1283] lo promotor militar, refferint que aquell bras se ere adherit a l'ecclesiàstich y real sobre de la embaxada fahedora als senyors tractadors, conforme la scriptura; y que sobre dit effecte portave una lletra, la qual ja ere llegida en lo estament ecclesiàstich y militar y se llegís en lo present estament, y axí·s llegí.

Embaxada. Lo promotor ecclesiàstich dix que per a dita embaxada als senyors tractadors han feta nominatió de: ardiacha d'Oms de Tarragona, ardiacha Tersa, Tortosa.

Embaxada: lo senyor president féu nominatió per lo susdit effecte:

Mossèn Loys Terrena, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].
Mossèn Navarro, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].
Misser Frexanet, ┼ [1 vot].

Embaxada: lo promotor ecclesiàstich[1284] refferí que per a la susdita embaxada se havie feta electió y nominatió de: don Joan[1285] Ycart, Onoffre de Comelles.

Tornats los senyors embaxadors de la embaxada, referiren[1286] als senyors tractadors lo dalt deduhit en la scriptura, y los dits senyors tractadors, per orgue del senyor compte de Miranda, los dix //170v// que[1287] li dexen lo llibre de la conpilatió de les Constitutions y la carta de sa magestat, que vist aquell tornarien resposta.

Llegí·s en dit bras unes lletres per als diputats, les quals són del tenor següent:

Reverents, nobles y magnífichs senyors.

Ab la del darrer del passat tenim escrit lo que de fins adaquella hora se offerex, y en tres coses enviàrem a demanar se'ns enviassen certes scriptures que per al bon progrés de les Corts eren necessàries. Ara se offerex avisar que, a més de les dites scriptures, convenen y són de molta importàntia per a nostra intel·ligèntia y bona directió de les

1281 *A continuació, ratllat,* be.
1282 per part de aquells, *interlineat.*
1283 *A continuació, ratllat,* al.
1284 *En lloc de* militar.
1285 *A continuació, ratllat,* Cap.
1286 *A continuació, ratllat,* lo.
1287 *Al marge esquerre,* Est enim irrevocabilis.

Corts los memorials, axí en fet com en dret, que se són fets per los negocis que a la Generalitat se són offerts de les últimes Corts fins havuy, axí sobre la captura dels diputats, per lo negoci dels reverents inquisidors, com per altres negocis, sobre los quals se són fetes embaxades ha sa magestat; tanbé un memorial dels noms de les persones de tots estaments que estan enseculades a diputats y oydors de aquexa casa de la Deputatió, y còpia dels capítols que s'acostumen llegir quant se fa inseculatió de algun lloch vagant, y hu dels llibres vulgarment dits dels Quatre Senyals que tenen los diputats. Per ço, vos diem y encarregam que ab tota diligèntia y prestesa, com teniu de bon costum, nos envieu totes les dites scriptures y altres que us apparexerà concernesquen y façen per a coses de la Cort, per a què, en son cars y lloch, nos púgam valer de aquelles en lo que convinga al bé, utilitat, redreç y govern de la terra y de aquexa casa, que de assò y advertir-nos lo que se us offerirà de importància se dega tractar y remediar en les presents Corts, ne rebrem particular contento. En Monsó, y setembre, a XVIII, MDLXXXV. El bisbe de Barcelona. El vezcomte de Canet y Illa. Nicholau Frexanet, syndich de Leyda, president.

Los tres estaments del Principat de Cathalunya, congregats en les Corts Generals que la real magestat de present celebre en la vila de Monçó, a la honor vostra apparellats.

170v// Dissentiment. Mossèn Joan Onoffre Ortodó, syndich de Puigcerdà, dix que no consentie, ans bé expressament dissentie, a la expeditió de les lletres dalt llegides, volent que aquelles no vagen fins ha tant se exequte la delliberatió[1288] feta contenint que los deputats no puguen donar ni insecular ha ninguns officis ha ningú ni donar ningun offici durant la present Cort. Protestant de nul·litat de actes. *Testes sunt Joannes Santgenís et Mir.*

Votà lo president[1289] que no vagen les lletres llegides[1290] fins ha tant se aje ajustat adaquelles la delliberatió per lo present bras feta, ço és, que durant la present Cort los diputats no inseculen[1291] a diputats ni oydors[1292] ni donen offici ningun, ans bé los que durant la present Cort vagaran, aquells hajen y se[1293] donen als qui servexen la present Cort, conforme[1294] lo memorial se'ls donarà.

Y per açò llevà lo dissentiment mossèn Navarro.

Tots los dissentints alsaren y suprimiren llurs dissentiments ha effecte se fermassen y despedissen les lletres susdites per a què vagen als deputats.

171r// *Die jovis, xviiiº mensis septembris, 1585*

Convocat y congregat lo stament real en lo forma acostumada. Presidí misser Frexenet.

Entrà en lo present estament lo magnífich misser Martí Joan Franquesa, doctor del Real Consell Criminal y advocat fiscal, reportant embaxada dels tractadors de sa mages-

1288 *A continuació, ratllat,* en los dies proppassats. *Interlineat i ratllat,* despús de.
1289 *A continuació, ratllat,* dient que.
1290 *A continuació, ratllat,* fins ha tant.
1291 *A continuació, ratllat,* ha ningú a ningun offici.
1292 a diputats ni oydors, *al marge esquerre.*
1293 *A continuació, ratllat,* hajen.
1294 *A continuació, ratllat,* al lloch hont vagaran.

tat, deduhint en effecte que, ultra de les diligènties tenen ja fetes de donar còpies de la minuta de la procura s'és feta per jurar lo sereníssim príncep ha tots los syndichs qui les han volgudes y aquelles encaminar-les a les universitats que dits syndichs han volgut, que ara de present, desijant dits tractadors la brevedat de les presents Corts, de nou se tornen a offerir que si algun syndich ne voldrà ninguna còpia o còpies, que vagen a ell, que les donarà y tanbé les encaminarà allí hont voldran ab tota la brevedat possible, ente[ne]nt que de tota la brevedat sa magestat ne restarà servit.

Post prandium

Convocat lo estament real en lo lloch, modo y forma sòlits y acostumats.

171v// President: que sie sols comès ha misser Mascaró lo conpilar de les Constitutions, lo qual, junctament ab hu de[1295] quiscun bras, que seran tres, tots tinguen càrrech de entendre lo conpilar de les Constitutions, com estava delliberat, no obstant leshores fossen elegits dos de quiscun estament,[1296] ┼ [1 vot].

Misser Frexanet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

Mossèn Navarro alsà son dissentiment.[1297]

Die veneris, xx mensis septembris, anno predicto MDLXXXV

Convocat y congregat lo stament real en la forma acostumada

Refferí lo promotor ecclesiàstich en dit estament se haurie pensat convindrie molt se scrigués als deputats que·s fasse prompta executió en persones y béns, axí contra los principals com contra les fermançes y debitors dels General, servat lo orde de dret; y que los deputats no solten ningú de la presó sens que hajen[1298] pagat lo que deuran o sens tenir orde dels braços; y que lo procurador fiscal del General digue en les proprietats que·s //172r//[1299] vendran, conforme lo stil y pràtiga de la Deputació, si no·s trobe qui hi digue;

1295 dels, *corregit.*

1296 *A continuació, ratllat,* perquè.

1297 Mossèn Navarro alsà son dissentiment, *al marge esquerre.*

1298 *Interlineat i ratllat,* que.

1299 *Hi ha un foli 171bis, en molt mal estat, que és la suplicació del Mestre de Sant Joan de Jerusalem. Els buits de la transcripció s'han suplit amb la còpia inserida en el procés del braç reial:* Suplicació de la Religió de Sanct Joan. 19 setembre 1585. *In processo*. *Est in processo*. Reverendíssims [y molt il·lustres senyors]. [A totes vostres senyories y mercès són notoris los contínuos perills, treballs y gastos que la Religió dels cavallers de l'àbit de Sanct Joan patex per la conservació] de [nostra fe cathòlica y debel·latió dels turcs y moros enemics de aquella y de nosaltres] y [que, per sustentatió de dita Religió, offer]int-[se cada hora, ultra los ordinaris gastos, tants de] extraor[dinaris y essent aquella tant pobre, té necessitat de] valer-se [de diverses parts y províncies per sa sustentatió], entre [les quals particularment acostume de re]mediar-se y sub[venir-se de certes rendes del Regne de Castella] y Leó, [les quals acostumen ser, de uns anys ab altres, de] vint-y-[sinch o trenta mília liures, poch més o menys, y algunes joyes] de [or y plata, les quals per a portar a la isla de Malta tenen lo més segur y acommodat pas per lo present Principat de Cathalunya, axí perquè s'escusen los grans perills] que [les] galeres y [altres vaxells patexen anant a] la costa de Castella, en la [qual no y ha ports] acommodats per a defensar-se de les bor[rasques de la mar y conf]lictes

y conparent dits debitors o donant-se rahó per part d'ells, no·s dexarà de usar ab ells de[1300] tota aquella comoditat y benignitat que podrà. Quant al negoci d'en Pau Riu y son offici, se vena y lo preu entre en utilitat del General, y que per ço sien fetes lletres notifficant al dit estament que en dit estament hi ha sobre la dispiditió de les lletres dissentiments[1301] y altres coses, los quals deduhí y specifficà en dit stament.[1302]

President: que s'adherex en tot al pensament de l'ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼[1303] [9 vots].

Vivet: que s'exequten los debitors del General, sens fer exceptió de persones,[1304] y que lo offici de mossèn Pau Riu, que sie venut per ses fermançes y lo preu de aquell servesqua en descàrrech de son deute, ┼┼ [2 vots].

Montornès: del[1305] parer de l'ecclesiàstich, ajustant-hi en les lletres se han de escriure als deputats que assí se ha entès que fan exceptió de algunes persones que no les exequuten, que·s serve igualtat; y que lo offici de mossèn Riu sie venut ab interventió de ses fermances,[1306] //172v// y lo preu de aquell sia en descàrrech de son deute, per[què] altrament seria forsat provehir-hi, ┼┼ [2 vots].

---

dels moros enemichs que acostumen sovi[ntejar aquelles], quant també perquè des de la ciutat de Barcelona, [estant los dits diners] y joyes segurs en la Taula de la [ciutat, se procura fàcilment] sens perill enviar aquells [per cambis] y remeses de mercaders catalans, los quals tenen [negossis] y commercis en Palerm, en lo que també lo present [Principat reb gran com]moditat, perquè molt a tart [sinó en la forma sobredita hixen los diners de Cathalunya. Per ço y altrament, tenint sperimentat la dita Religió quanta mercè hacostume sempre en semblants] y maiors [coses fer aquest Principat, per part de aquella y] del Gran [Mestre y convent de dita Religió, humilment supplique a] vostres senyories y mercès [fra Hugo de Copons sien servits manar-li conce]dir y atorgar [que puguen líberament apportar en lo present Principat, y sp]ecialment [en la ciutat de Barcelona, tots los diners que trauran de Ca]stella o altra part [fora del Principat, y que aquelles aprés] puguen [tràurer y enviar fora del dit Principat sens pagar dret algú al General, ab les condicions y pactes a vostres senyories y mercès ben] vistes per [a llevar tot gènero de presumptió de frau; lo que ultra serà] gran [benefici y adjutori per a dita Religió y en gran deffensa de la christiandat, dit Gran Mestre y convent y lo dit fra Ugo de Copons en particular, ho reputarà ha molt singular gràtia y mercè. Et licet, etc.] Altissimus, etc.

A XVIIIIº de setembre, [mil sinch-cents vuytanta-sinch], fonch llegida en lo stament ecclesiàstich, y ha tres de octubre de dit any fonch provehit que·s face la matexa provisió que·s féu en les Corts passades, ço és, que lo supplicat per part de dita Religió sie fet, ab tal emp[erò] que quiscuna vegada que portarà diners de Castella y plata d[e la] Religió de Sanct Joan en la ciutat de Barcelona haien de manifestar [als] diputats la moneda y plata que portaran, y al temps [que la volran] traure també la haien a manifestar [als dits deputats; y tant a l'entrar] com al [traure] de dita moneda y plata haien de jurar [de] oyr sentència de excomunicatió lo recibidor o altres si hi haurà que ting[an] càrrech per lo Gran Mestre y convent que tota la dita moneda [y pl]ata és del convent y tesor de la dita Religió portada de Castella [o de] altra part fora del Principat de Cathalunya, y que no porten [ni] traguen més de la que hauran denuntiada, y que de dita moneda [y] plata no n'i ha de altra persona sinó solament del th[esorer de la dita] Religió, tot dol y frau cessants. *[Scriba stamenti ecclesiastici, Joann]es Baptista Mullola, notarius.*

A IIII de dit mes de [octubre fonch llegida en] lo stament militar y fou provehit lo [matex que per lo bras] ecclesiàstich és estat prov[eh]it, llevats o a[lsats primerament] los dissentiments. *Scriba [stamenti] militaris, Joannes Sala, notarius publicus Barchinone et [stamenti pre]dicti militaris.*

1300 ab, *ratllat;* de, *interlineat.*

1301 dissentiments, *interlineat.*

1302 *A continuació, ratllat,* alguns dissentiments.

1303 *Dos vots ratllats.*

1304 *A continuació, ratllat,* ab lo de mossèn Pau Riu, que sia venut son offici y.

1305 *Precedit de* Que sie, *ratllat.*

1306 *A continuació, ratllat,* perquè se'n haje lo íntegre del preu y servescha en, de son deute, y serve·s.

Alguerò: que lo reportat per lo ecclesiàstich se dexe a major delliberatió,[1307] ╪╪╪╪╪╪ [7 vots].

Mascaró: que[1308] s'adherex ab lo ecclesiàstich en tot, sinó que[1309] per quant dita delliberatió diu «que lo fisch digue en les proprietats» que·s dexe a major delliberatió; en lo offici de mossèn Riu, conforme lo parer de mossèn Montornès, ╪ [2 vots].

Que·s[1310] fasse la executió sens fer exceptió de persones y ab los deutors que ses mullés se opposaran y altres, que sie capturada la tal persona; y ab lo del fisch,[1311] se dexe la delliberatió y ab lo de mossèn,[1312] ┼ [1 vot].

Que·s fasse exequutió en los debitors del General sens fer exceptió de persones, conforme lo stil y pràticha del General; y que si en les //173r// exequutions de alguns, axí principals com fermanças, se feyen algunes exceptions impedint aquelles, enaquells tals sien capturats y [a]quells detenguts fins per los braços sie determinat en contrari. En lo del fisch, que per ara, per les confusions que se'n porien seguir y desavans del General, se reserve a maior delliberatió, perquè se haurien de crear administradors per a les proprietats que compraven y donar los salaris de manera que de dites conpres redundarie poch profit al General; y tanbé, entrant en mà morta, hi haurie terços y se haur[i]e de tornar ha vendre, de manera que los gastos s'o menjarien tot y se'n seguirie gran confusió. En lo de mossèn Riu, que·s vene lo offici ab interventió de les fermanças, perquè se n'haie lo verdader preu y sia e descàrrech del que deu, ╪ [2 vots].

Mossèn Navarro alsà son dissentiment per lo susdit effecte.

173v// *Die martis,*[1313] *xxiiii mensis septembris, anno a nativitate Domini mdlxxxv*

Presidí misser Frexanet.

Convocat y congregat lo stament real en la forma acostumada.

Vingué lo promotor militar, refferint que lo dit estament, desijant passar avant y no impedir lo progrés de la Cort a causa dels dissentiments són en aquell, havia elegit los: lo vezcomte de Rochabertí, lo vezcomte Roda, justítia de Aragó, per a què vessen y tractassen ab los qui tenien dits dissentiments si hi haurie modo y forma llevassen aquells. E com, aprés de haver-hi molt treballat, no hajan pogut acabar ninguna cosa, ans bé ý ha dissentiment ha tots actes[1314] a causa de[1315] alguns procehiments fets en la visita fan los deputats contra los diputats passats y officials, per rahó de la qual misser Çerra, hu

1307 *A continuació, ratllat,* attesos los dissentiments són al ecclesiàstich.
1308 *Precedit de* Que no·s que, *ratllat.*
1309 *A continuació, ratllat,* lo fisch no.
1310 *Al marge esquerre,* 1436.
1311 demés, *ratllat;* del fisch, *interlineat.*
1312 *Frase inacabada.*
1313 *Precedit de* Ihesus, Maria.
1314 *A continuació, ratllat,* que lo present stament ves y mir.
1315 dels, *corregit.*

dels impedits ab dita visita, ha posat dissentiment ha tots actes, y al contrari de aquell n'i ha de altres; que per ço, lo present stament ves y miràs si ab los processos antichs o altrament se trobarie lo orde y forma per a poder llevar dits dissentiments, y que en açò los hi vullen ajudar.

174r// Montornès:[1316] que[1317] està prompte y aparellat lo present bras de regonèxer y mirar los processos antichs per veure si trobarà algun exemplar del que·s féu en consemblant cas, y se offeresche a dit militar que, si menester serà, lo present estament elegirà altres[1318] per a entendre lo modo y forma se porà tenir en què dits dissentiments se llevassen, ╪ [2 vots].

Vingué lo promotor de l'estament ecclesiàstich, refferint com per part del stament militar havie reportat lo susdit a l'estament ecclesiàstich, y que dit estament ecclesiàstich havie delliberat de no fer ni entendre ninguna cosa, sinó que primer elegesquen persones per al Redreç del General.

174v// President: que s'adherex ab lo vot y parer de l'ecclesiàstich, ab què s'elegesquen primer persones per al Redreç del General y que, feta aquella, entendran ab lo refferit per lo estament militar, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [19 vots].

Vilaplana: del matex parer del senyor president, ab què per lo promovedor del present bras reporte al braç militar que, entretant tardarà de fer la nominació de persones per lo Redreç del General, lo present[1319] bras tindrà la correspondèntia té obligatió; y axí en elegir persones perquè regonexen los processos familiars per veure si·s trobaran los exemplars demanen y que en tot lo que més avant los convindrà, no faltarà, com té obligatió de tenir correspondèntia un bras a l'altre, ┼ [1 vot].

Alsaren mossèn Sala y mossèn Navarro llurs dissentiments per lo sobredit effecte tant solament.

Post prandium

Convocat lo stament real en la forma acostumada. Presidí misser Frexanet.

175r// Refferí[1320] lo promotor ecclesiàstich que en aquell estament era vingut misser Ubach, reportant en aquell bras dos lletres[1321] dels diputats de Cathalunya sobre de la visita de misser Serra y de Nostra Senyora de Montserrat,[1322] y dit stament no ha volgut provehir ninguna cosa fins ha tant que lo militar haje nomenat persones per al Redreç del General.

1316 *Precedit de* President, *ratllat.*

1317 *Precedit de* Ihesus, Maria, salva nos.

1318 *A continuació, ratllat,* dos persones.

1319 dit, *ratllat;* lo present, *interlineat.*

1320 *Precedit de* Ihesus. Maria, salva nos. Al illustre mi señor don Francisco.

1321 *A continuació, ratllat,* de crehensa, la una sobre lo negoci de misser Cerra y l'altre sobre la visita de Montserrat.

1322 *A continuació, ratllat,* y no la han.

Misser Francesch Ubach, altre dels assessors de diputats del General de Cathalunya,[1323] entrà en lo present estament, reportant en aquell dos lletres dels dits[1324] deputats del General de Cathalunya, la una de les quals concernex la causa de sa vinguda en aquesta Cort, ço és, que per haver donat misser Francesch Serra uns articles per a la provança dels quals és necessari exhigir la depositió de algunes persones, les quals per avuy se troben en la present Cort, y per la difficultat hi ha de poder conpel·lir dits testimonis se conferesquen en lo tribunal de la Deputatió y lo perill en haver de[1325] trametre lletres subsidiàries dirigides ha algú dels doctors o altra persona de les que en la present Cort residexen, haguts molts tractaments en la casa de la Deputació, axí per los magnífichs doctors del Real Conçell qui en la[1326] visita de dit misser Francesch Serra y altres entrevenen y[1327] assessors, com tanbé de altres persones doctes y expertes, //175v// han trobat per més assertat y expedient conferir-se lo hu dels magnífichs assessors de dita casa en la present vila de Monçó per a l'effecte sobredit de exhigir los[1328] dirs dels presents testimonis per part de dit Serra ministradors. E que per ço, los dits senyors deputats lo han manat venir en aquesta vila, maiorment entenent que de justítia no·s podrà reffusar la receptió de dits testimonis, pus de aquella dependex la maior y més principal part de la deffença del dit misser Serra.[1329] Entenent en açò dits deputats, magnífichs[1330] doctors del Concell y assessors entrevenints en dita visita satisfer a la obligatió de son offici.

Axí bé, explicà la crehensa dit misser Ubach de l'altra lletra de dits deputats tramesa a la present Cort, ab la qual advertexen lo perill gran se offerex en portar lo proçés de la visita de la casa de Nostra Senyora de Montserrat[1331] en la present vila de Monçó, com se ha entès se procure sie apportat al reverendíssim bisbe de Lleyda, visitador de aquella santa casa de Montserrat, //176r// per a continuar y consumar la vesita incohada per lo predecessor bisbe de Lleyda, don Benet de Tocho; y que per ço havien pensat dits deputats provehissen los 3 braços, per via de embaxada ha sa magestat o de la millor manera apparrie, per a què dit procés no fos apportat a la present vila. Emperò, pus ara de present y en aquest punt se entenia que dit proçés era ja arribat en la present vila de Monçó, li par cessava la causa de procurar lo remey.

E entesa sa crehensa per dit misser Ubach explicada, lo magnífich misser Frexanet, syndich de Lleyda y president en dit bras, respongué com lo present bras havie entès dites lletres y lo que per ell era estat deduhit, sobre lo qual, en conformitat de tota la Cort, aquest bras acordarie lo que entendrà ser més convenient; y encontinent se'n anà.

Lo tenor de les quals lletres, una aprés l'altra, són lo següent:

1323 altre dels assessors de diputats del General de Cathalunya, *interlineat.*
1324 dits, *interlineat.*
1325 de, *interlineat.*
1326 *A continuació, ratllat,* p.
1327 y, *interlineat.*
1328 *A continuació, ratllat,* dits.
1329 *A continuació, ratllat,* la.
1330 *A continuació, ratllat,* cons.
1331 de la casa de Nostra Senyora de Montserrat, *al marge esquerre.*

Als reverendíssims y molt il·lustres senyors, los tres staments de la Cort General del Principat de Cathalunya convocada en la vila de Monçó.

176v// Reverendíssims y molt il·lustres senyors.

Aprés de haver publicades les deffenças dos vegades a misser Francesch Serra, assessor del General; ço és, a 24 de juliol proppassat y sis del corrent mes de setembre, y assignat a relatió per a fer y despedir sa causa, ha ajustat a la deffença ab diversos articulats *respective*, demanant ab aquelles ésser-li porrogat lo terme de deffença; y ultimadament ab diverses supplications ha deduït que tenia molts testimonis per a ministrar en sa deffença, los quals residien en exa vila de Montçó, occupats en les Corts Generals que de present en ella se celebren, y axí occupats en cosa per la qual no podien ser compel·lits de exir de dita vila per venir per al dit effecte a la present ciutat; sobre la qual pretenció havem juntats en nostre consistori los magnífichs doctors del Real Consell, qui són assí dels aplicats en dita vesita, los quals, junctament ab los assessors qui vuy són del General, han tractat diverses vegades sobre dit article, y a l'últim an resolt y·ns han aconsellat, per la qualitat y gravesa del negosi, convenir y ser necessari que misser Francesch Ubach, altre dels assessors y particularment creat per als negocis de la visita, per ser en ella plenament instruït, se conferís promptament en exa vila a effecte de examinar los testimonis per part de dit misser Serra en dites supplications designats y designadors, perquè dit Serra no·s puga quexar-se de no ser estat plenament oyt y deffençat, y perquè sens intermedis ni diffugis se puga donar ab brevedat fi y conclusió en dit negoci y per altres causes devant nosaltres per dits magnífichs doctors deduïdes; les quals y tot lo demés que se ha fet en dita visita, apparexent a vostres senyories, refferirà dit misser Ubach, a qui manaran vostres senyories donar fe y crehença. Nostre Senyor les reverendíssimes y molt il·lustres persones de vostres senyories guarde //177r// ab lo augment y prosperitat que desíjan. De Barcelona, a 18 de setembre, 1585. Don Pedro Botaller y de Oliver.

Reverendíssims y molt il·lustres senyors, besen la mà a vostres senyories, sos més certs servidors, los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barcelona.

In registro comuni II, foleo LVIIII°.

Registrata.

Als reverendíssims y molt il·lustres senyors, los tres staments de la Cort General del Principat de Cathalunya convocada en la vila de Montçó.

Reverendíssims y molt il·lustres senyors.

Per part dels concellers de la present ciutat nos han dit com, per orde de sa magestat, se portà lo procés de la visita dels monjos del monestir de Nostra Senyora de Montserrat, fet per lo quòndam bisbe de Lleyda, en aquexa vila de Montçó, lo que appar gran inconvenient que, venint ara lo bisbe de Lleyda, vesitador elegit en lloch del deffunt, y havent-se de instruir de dita vesita ab dit proçés, lo se'n porten aquí, ab perill de[1332] desviar-se, lo que serie no sols gran dany de dita vesita, però havent-hi fet part en ella los consellers y los deputats passats y nosaltres havent-ho continuat per los grans abusos se feyen en aquella sancta casa y per los grans fraus se cometien, en gran dany del General, serie molt gran inconvenient se perdés dit procés; representam estes coses a vostres senyories per a què, si

1332 *A continuació, ratllat,* desd.

seran servits y [del] modo que a vostres senyories apparrà fer-ho ha saber ha sa magestat, puguen fer lo que en dit negoci convinga. Lo magnífich misser Francesch Ubach, altre dels assessors de aquesta casa, informarà a vostres senyories més llargament, al qual manaran donar fer y crèdit. Nostre Senyor les reverendíssimes y molt il·lustres persones de vostres senyories guarde ab lo augment y prosperitat que desíjan. De Barcelona, a XVIIIIº de setembre, 1585. Don Pedro Oliver y de Botaller.[1333]

Reverendíssims y molt il·lustres senyors, besen la mà a vostres senyories sos més certs servidors, los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barcelona.

In registro comuni II, foleo LXV.

177v// *Die mercurii, xxv mensis septembris, 1585*

Convocat, etc. Presidí misser Frexanet.

Dissentiment a tots actes de gràtia.

Lo senyor misser Frexanet posat son disentiment ha tots actes de gràcia. Protestant, etc. *Testes sunt Joannes Santgenís et Salvator Mir.*

President: qu·és de vot y parer en què no·s prosescha a[1334] ninguna cosa fins ha tant lo militar haie elegit y nomenades persones per al Redreç del General, ┼ [1 vot].

Vingué lo promotor del militar, refferint.[1335]

178r// Vingueren lo canonge Reig y lo canonge Masdemon[t], reportant embaxada que com sien ja passats los XV dies per los quals se alsaren los dissentiments del bras militar,[1336] y dins aquells ni aprés no se sie pres ningun apuntament en la exactió ni Redreç del General, ans bé de nou se han tornats ha posar nous dissentiments, de manera que no·s pot entendre en lo Redreç de dit General y exactió de sos deutes, en molt gran dany de tota la Generalitat. E com posar assiento en les coses de dit General sie cert importe més que no fer les Constitutions y memorials de agravis, havien per ço pensat que no·s passàs avant en les dites Constitutions ni agravis fins fossen elegides les persones per al Redreç de dit General, y per dit effecte se fes embaxada axí ha dits militars perquè llevassen dits dissentiments com als tractadors per a què per llur part vehessen si porien fer llevar aquells, y no podent-se llevar, se passàs avant al judici *in curia*; y que lo present estament per sa part vulle condecendre y adherir-se ab lo pensament de dit ecclesiàstich.

Los qui tenien posats dissentiments alsaren per delliberar lo reportat per lo ecclesiàstich.

178v// President: que[1337] s'adherex al pensament del bras ecclesiàstich en què pare lo exercisi de les Constitutions y agravis fins sien eletes les persones per part del

1333 *A continuació, ratllat,* Il·lustres.

1334 adherex al pensament del ecclesiàstich en què no sie provehit, *ratllat;* de vot y parer en què no·s prosescha a, *interlineat.*

1335 *Frase inacabada. A continuació,* Que·s refferesq. Fiat ut supra, ┼ [1 vot].

1336 ecclesiàstich, *ratllat;* militar, *interlineat.*

1337 *Precedit de* Ihesus, Maria, salva nos.

militar per al Redreç del General; e que se facen totes les diligènties possibles, axí[1338] ab los militars com ab los tractadors, y per tots los medis possibles, per a llevar dits dissentiments; y que, per ara, en ninguna manera se inste y parle cose alguna de fer lo *juditium in curia*, ╪ [2 vots].

Montornès: que s'adherex llisament ab lo ecclesiàstich, ┼ [1 vot].

Algaró: que sie refferit al bras ecclesiàstich que lo present estament adherex ab ell d'esta manera: que primer, per los dos braços, sie feta embaxada als militars que vuy, per tot lo present die, vullen alsar los dissentiments y vullen elegir persones per lo[1339] y Redreç del General, lo que si no faran, se façe embaxada als tractadors de sa magestat[1340] per a què proveesquen de justítia lo fahedor, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

Misser Montserrat, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [16 vots].

Y mossèn Inveni Rocha de Tuïr, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [14 vots].

Algaró, ╪ [2 vots].

179r// Lo promotor ecclesiàstich refferí se adherien ab lo parer del real, y per a fer embaxada havien elegits los susdits: canonge Reig, Masdemont.

Lo real: misser Montserrat y mossèn Inveni Rocha.

Post prandium

Don Plegamans de Marimon, mossèn Argensola y mossèn Toni Vila, de Vich, reportant embaxada del militar, reportant ab aquella com de matí havien entesa la embaxada se'ls era estada feta per los estaments ecclesiàstich y real, encarrega[n]t-los volguessen llevar llurs dissentiments per a què pogués passar avant la Cort, y que ells, dits militars, havien molt treballat y havien fetes moltes diligènties y estaven fent aquelles per a què dits dissentiments cessassen; emperò, que la prefictió los han feta per tot lo die present los appar termini molt apretat y que ells en la exactió dels deutes del General ja se'n havien llevada la llibertat y[1341] aquella comesa, y de nou la cometien, als dits dos staments per a què ho assentassen com millor los apparegués; y que per a fer capítols del General, que ja les 6 persones per a fer les Constitutions *impliciter* tindrien facultat de fer los capítols del General; y que, axí, se havie molt de mirar a què no·s vingués ha fer lo *juditium in curia*, per los molts inconvenients que de ordinari porten ab si.

1338 *A continuació, ratllat,* ab.
1339 a la exactió, *corregit.*
1340 de sa magestat, *interlineat.*
1341 *A continuació, ratllat,* que.

179v// *Die jovis, xxvi mensis septembris, 1585*

Presidí misser Frexanet.

Convocat, etc.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que en aquell bras havien pensat que lo present bras, junctament ab aquell, se conferesquen al militar, dient-los com aquestos braços estan determinats de anar als senyors tractadors de sa magestat per a què ells per sa part elegesquen persones al judici[1342] sobre los dissentiments posats en dit bras militar y veure si dits militars hi voldran anar; hont no, que los dos braços hi aniran, attès que de la embaxada se féu aïr per part de aquells[1343] no s'entén que dits dissentiments tinguen camí de llevar-se tant prest, perquè ja per moltes vegades se són fetes consemblants embaxades[1344] y lo temps se scorre. Y tanbé, que per part de dona Hieònima Junyent y mossèn Tamarit de Rodonyà,[1345] debitors del General, se havie presentat[1346] dues supplications en dit estament ecclesiàstich,[1347] demanant ab aquelles los concedissen temps y·ls acomodassen per a pagar lo que deuen al General; han determinat que los nomenats per al Redreç del General miren, tracten y apunten ab ells de la manera millor se porà acomodar, y del que faran ne façen relatió als braços.

President: que adherex al pensament ecclesiàstich en què·s vage als militars, deduhint-los lo refferit per lo ecclesiàstich, ço és, que attès que la Cort està parada per causa dels dissentiments en dit bras posats, y com no s'espere remey per a què se alçen tant prest, que se servesquen que, junctament ab lo ecclesiàstich y real, ab conformitat, vagen al[s] senyors tractadors per a què hi provesquen per los remeys de justítia; hont no, aniran los dos braços;[1348] y quant a les supplications presentades per part de la senyora Junyent y mossèn Tamarit, que[1349] quant seran llegides en lo present estament se provehirà lo que·s deurà fer sobre de aquelles, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [19 vots].

180r// Vivet: que·s vage als tractadors per a què, ab los medis possibles, procuren en què se alsen los dissentiments; pus no, so se'ls demane lo judici, ╪╪ [2 vots].

Nomenà lo ecclesiàstich per a anar al militar y als tractadors: lo canonge Reig y lo canonge Masdemont de Elna.

Per anar al militar tant solament y se advertesqua al[1350] bras ecclesiàstich que no·s vage als tractadors, sinó que primer tinguen temps de elegir lo militar o veure quina resposta faran: misser Montserrat, mossèn Inveni Rocha, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [15 vots].[1351]

1342 ells per sa part elegesquen persones al judici, *interlineat.*
1343 militar, *ratllat;* aquells, *interlineat.*
1344 embaxades, *al marge dret.*
1345 *A continuació, ratllat,* se havie.
1346 *A continuació, ratllat,* u.
1347 en dit stament ecclesiàstich, *interlineat.*
1348 ço és, que·s face lo judici, *ratllat;* hont no, aniran los dos braços, *interlineat.*
1349 *A continuació, ratllat,* attès que.
1350 *A continuació, ratllat,* tractadors.
1351 *A continuació,* Registrata.

Vingueren los predits don Plegamans, mossèn Argensola, mossèn Vidal de Vich, refferint com havien entesa la embaxada de l'ecclesiàstich y real, y ab aquella entès la gana tenen se llevassen los dits dissentiments que alguns particulars de aquell bras tenien posats,[1352] que dit estament militar ho desijave molt y per sa part hi havien fetes y feyen totes les[1353] diligènties possibles; y com per aquelles no se'n pogués acabar ab dits dissentints alsassen aquells, per ço, adherint al pensament del bras ecclesiàstich y present, havien feta deliberatió que·s fes[1354] ab embaxada de part dels[1355] tres braços y se supplicàs als senyors tractadors per a què per llur part, ab los medis y tractes que[1356] millor convinguessen, fossen servits voler entendre se llevassen[1357] dits dissentiments, sens, emperò[1358] dir ni senyalar cosa alguna del judici *in curia dandum*, per evitar lo dany y prejudici que de dit judici ne porie redundar.

180v// Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que dit estament, desijant tota conformitat ab los altres,[1359] los apparexie se fes embaxada als senyors tractadors, supplicant-los de part de tots los 3 estaments que vullen ajudar adaquells en veure la forma y modo se porie tenir per a què los que tenen dissentiments en lo braç militar llevassen aquells, y que ha dits tractadors no se'ls parlàs ni digués cosa alguna del *juditium in curia*; se havie pensat de supplicar-los se fes y que desijaven lo present stament adherís ab lo ecclesiàstich per a poder-ho aprés deduir al bras militar.

Y axí, adherí dit stament y fonch reportat, per lo ecclesiàstich:[1360] lo procurador de l'abat de Santes Creus, lo canonge Reig y Mademont.

Per lo real: misser Montserrat, misser Mascaró, mossèn Pere Inveni Rocha.

181r// *Post prandium*

Convocat y congregat lo[1361] stament real en la forma acostumada. Presidí misser Frexanet.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que lo dit bras[1362] ecclesiàstich adherí en què per tots los staments se fes la embaxada als tractadors de sa magestat; y que perquè dita embaxada se[1363] fasse en tota conformitat, ans de nomenar les persones per a reportar aquella, se conserten los braços y apunten lo que ha de contenir dita embaxada.

Don Joan Ycart, Hieònim Argensola, Anton i Vila de Vich.

Per a fer la embaxada als senyors tractadors: lo canonge Reig, Masdemont, lo procurador de Santes Creus.

1352 *Paraula il·legible interlineada i ratllada;* tenien posats, *al marge esquerre.*
1353 *A continuació, ratllat,* dig.
1354 y com per aquelles ... deliberatió que·s fes, *al marge esquerre.*
1355 dels, *corregit;* part dels, *interlineat.*
1356 *Interlineat i ratllat,* a ells.
1357 fossen llevats, *ratllat;* se llevassen, *interlineat.*
1358 emperò, *interlineat.*
1359 *A continuació, ratllat,* per ço.
1360 *A continuació, ratllat,* per fer.
1361 *A continuació, ratllat,* g.
1362 *A continuació, ratllat,* real.
1363 *A continuació, repetit,* se.

Vingué lo promotor de l'ecclesiàstich, refferint que[1364] en aquell bras se ere portat per part del militar una scriptura, la qual conté gran llarguesa y ambigüitat ab si, y que dit ecclesiàstich havie pensat que si lo militar no volie fer la embaxada conforme la scriptura en dit bras ecclesiàstich feta, que los dos braços ecclesiàstich y real vagen ha fer la embaxada conforme està determinat.

181v// Vingueren en dit stament don Berenguer d'Oms, mossèn Jaume Salbà, reportant embaxada del militar, reffferint que en [a]quell bras ere estat lo promovedor de l'ecclesiàstich, refferint com en aquell bras s'ere[1365] feta resolutió que·s fes la embaxada als tractadors reportant-los lo contengut en la scriptura en dit bras ordenada y no conforme a la scriptura per dit militar feta; y tanbé, que lo present bras real se ere adherit ab ells, del que aquell bras militar havie feta meravella[1366] per lo que dit bras havie sempre tinguda molta conformitat, y que per ço[1367] aquell[1368] bras supplicave molt adaquest que, ans de determinar-se, assaborissen y llegissen la scriptura per part de aquell feta, perquè apparexie estave molt conforme a rahó.

President: que·s torne resposta al militar, refferint-los que aquest bras enchara no[1369] resolt[1370] ninguna cosa hasercha de la scriptura[1371] per dit bras en aquest portada, ni tanpoch ab la portada per part de l'ecclesiàstich; que del que sercha de aquelles se determinarà,[1372] se'ls darà entera relatió y que si dubtes alguns hi hauran, no dexarà aquest bras de consultar-ho ab ells, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Y per a fer dita resposta: mossèn Boldó de Perpinyà, mossèn Ponsich de Vich.

182r// Los tres braços de Cathalunya fan a saber a vostres senyories com per sa part se són fetes totes les diligènties que han pogut ha effecte que los dissentiments que són en los dits braços que impedexen lo progrés de les Corts se alsen, y que ja no saben ni tenen més que fer. Y per so suppliquen a vostres senyories sien servits en veure y procurar remey convenient perquè dits dissentiments sien alsats y·s pugue passar avant en lo progrés de les Corts, com convé al servey de Déu y de sa magestat y benefici de la terra.

Militar. Los tres braços de Cathalunya fan a saber a vostres senyories com per sa part se són fetes totes les diligènties que han pogut y fan, ha effecte que los dissentiments que són en los dits braços que impedexen lo progrés de les Corts se alssasen; y s'és vist per experiència que lo temps que no han estat impedits per dits dissentiments han fet tot lo que convé per a la bona dispeditió de la present Cort, conforme los exemplars dignes de observança de totes les altres Corts passades han acostumades de fer; de tal manera que, ben considerat, si no són particulars de negossis que no poden donar gran torb al progrés de dites Corts no estan impedits per altres, en aquest endemig, que les persones

1364 *A continuació, ratllat,* ha.
1365 havie, *ratllat;* s'ere, *interlineat.*
1366 *A continuació, ratllat,* que.
1367 per lo que dit ... y que per ço, *al marge dret.*
1368 aquest, *corregit.*
1369 *A continuació, ratllat,* està.
1370 *A continuació, ratllat,* sobre.
1371 *A continuació, ratllat,* apportada per part del.
1372 farà, *ratllat;* determinarà, *interlineat.*

eletes per a les coses necessàries, per al fi y effecte que les presents Corts són estades convocades, haien acabat de fer lo que //182v// se'ls és[1373] estat comès, del qual exirà tot lo que convé per a la bona dispeditió de les presents Corts, a fi y effecte que los agravis generals y particulars que·s són fets als poblats de Cathalunya sien remediats y lo dit Principat mantengut ab pau y quietut per medi de les bones Constitutions y Capítols de Cort y observança de aquelles; y que axí suppliquen a vostres senyories sien servits de entendre les sobredites coses y donar-nos camí per a què los impediments posats per algunes particulars persones, en lo que torbar puguen, sien alsats y remoguts.

183r// Divendres, a xxvii de setembre, mdlxxxv

Convocat y congregat lo stament real, en lo qual presidí misser Nicholau Frexanet.

Que no sie acceptada la scriptura trassada per lo bras militar, per[1374] algunes[1375] causes justes[1376] a dit stament ben vistes, y que sie acceptada la scriptura de l'ecclesiàstich, ab què allà hont diu «remey» diga «medis», ┼┼┼┼[1377] [4 vots].

Vivet: del matex, ab què no·s diga «medis», sinó «remey», com s'està, y que·s presente la scriptura de l'ecclesiàstich de la manera que jau, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].

Jolí: que de les dos scriptures ne sie minutada la una com millor se puga adaptar a la intentió d'ells, ┼ [1 vot].

Sala: que no adherex que·s presente ninguna de les dos scriptures, sinó que·s fasse lo que ja stave delliberat, que·s fassa la embaxada per los dos staments ecclesiàstich y militar, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

Vilaplana: ab[1378] què[1379] digue «per diversos dissentiments posats per diverses persones», ┼ [1 vot].

183v// Lo promovedor ecclesiàstich referí que allí[1380] pensat anassen los promovedors al stament[1381] al militar dient-los volguessen adherir ab ells, per a què·s fes ambaxada als tractadors ab la scriptura trassada per los dits ecclesiàstichs, certificant-los que no adherint, y anirien los dos a ssoles.

Que los dos promovedors vagen al militar, dient-los com volrían fer la embaxada als[1382] tractadors, y que, pus ja les persones són eletes, que vullen fer aquella tots juncts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].[1383]

1373 és, *interlineat.*
1374 *A continuació, ratllat,* lo que en ella y ha.
1375 *A continuació, ratllat,* paraules despitoses.
1376 justes, *interlineat.*
1377 *Més un vot ratllat.*
1378 *Precedit de* Que no se'n presente, *ratllat.*
1379 *A continuació, ratllat,* abrase to.
1380 *A continuació, ratllat,* pensar.
1381 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich.
1382 *A continuació, repetit,* als.
1383 *A continuació, ratllat,* Quando quidem. In Christo nomine, amen, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, die vero veneris intitulata.

Aprés, don Joan Ycart y mossèn Montagut de Vallgornera, per part del bras militar, que attès la scriptura dels ecclesiàstichs és molt preiudicial, per lo que ab aquella, si no és expressament, tàcitament ab ella se demana lo judici *in curia*, que tant se ha de evitar per lo dany ne pot redundar; y que, axí, no pensave dit stament anar ab la dita scriptura dels ecclesiàstichs als tractadors.

184r// Que ab la scriptura de l'ecclesiàstich s'i adobe aquella paraula que allà hont diu «remey» digués «medis», ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ 11 [11 vots].

Que stà bé la scriptura de l'ecclesiàstich de la manera jau, ╫╫╫╫╫╫╫╫ 9 [9 vots].

Tornà lo promovedor ecclesiàstich, replicant que lo matex se sent en dir «remey» o «medis», y que axí devien pensar, pus no ý a ha més inconvenient en lo hu, que[1384] per ço anàs dita scriptura com jau.

Que s'adherex ab lo parer de l'ecclesiàstich en què vage la scriptura de la manera stà ordenada, y que·s diga a l'ecclesiàstich la obligatió té[1385] lo present stament de tornar resposta a la ambaxada del militar, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

Jolí: que stà ab lo ja determinat que diga «medis», ╪ [1 vot].

Que·s torne resposta a la embaxada del militar com la intentió del stament no és stada demanar lo judici, y que la scriptura starie bé y que per ço se volguessen adherir a què anàs la embaxada ab la dita scriptura, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [14 vots].

184v// Anaren a dita embaxada: misser Monserrat de Balaguer y mossèn Inveni Rocha de Tuïr.

Abat de la Real, ardiacha Gomis, per los ecclesiàstichs.

Vingué lo promotor militar, refferint que aquell estament, desijant tota correspondèntia y conformitat[1386] ab los altres braços, la qual sempre han conservada; són contents de fer la embaxada de part dels braços als senyors tractadors, ab què los ecclesiàstichs reporten adaquelles lo apuntament y scriptura han feta y los militars que puguen dir lo contengut en la scriptura per ells feta.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint lo alt contengut, y[1387] han pensat no adherir ab lo militar, per quant aparexerie mal que los ecclesiàstichs digués una cosa y los militars altra; y per quant se entén que fos diffugis, que lo ecclesiàstich y real vagen ha fer la embaxada conforme la scriptura en dit bras ordenada.

185r// Que sie reportat al braç ecclesiàstich que, presentada la scriptura ordenada per aquell braç y lloada per aquest als senyors tractadors, se consenta al bras militar deduesque lo que voldrà, ab què no·u diga en nom dels tres braços, sinó del militar tant solament; y que açò apar en aquest bras per fugir ha tota dilatió, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [16 vots].

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que per quant per lo promotor del stament present los era stat.[1388]

1384 *A continuació, ratllat,* l'altre, sinó.
1385 tenen, *corregit.*
1386 y conformitat, *interlineat.*
1387 *A continuació, ratllat,* són de parer y.
1388 *Frase inacabada.*

Lo estament ecclesiàstich havie pensat que serie gran inconvenient anar a la embaxada tots juncts[1389] y que los uns hagen de dir una cosa y los altres una altra, essent tot un matex effecte y cosa que la Cort no la té usada; que per ço, que lo present bras considere dites coses.

Post prandium

Convocat, etc.

President: que està y persevere en lo que ja està delliberat, que vagen juncts y·s presente la scriptura feta per lo braç ecclesiàstich; y si los militars voldran dir ninguna cosa per part de son estament, que la puguen dir, pus no sie més del que està contengut en la scriptura per ells en dit estament presentada, ||||| [5 vots].

185v// Gili: que no essent conformes los 3 staments en la embaxada conforme la scriptura del bras ecclesiàstich, y vagen a ssoles los dos estament ecclesiàstich y real; y que lo militar, si altra cosa vol dir, que vage a ssoles, |||||||||||| [12 vots].

Refferí lo promotor ecclesiàstich que allí se haurie pensat que, no venint y adherint lo bras militar ab los altres braços promptament, que los dos braços a ssoles, que vagen ha fer la embaxada.

Que·s digue al militar que may la intentió de aquest estament és estat demanar lo *juditium in curia*, sinó dexar a la bona discreció dels tractadors los medis convenients per a què·s poguessen llevar los[1390] dissentiments són en los braços; y que lo present estament ha desijat sempre tenir tota conformitat ab lo militar, la qual desijen en gran manera conservar; y que lo present estament està prompte en fer la embaxada conforme lo parer de l'ecclesiàstich, y que sien supplicats dits militars se vullen adherir ab ells, |||||||||||| [12 vots].

186r// Que los militars diguen en la embaxada lo<s> que·ls apparexerà, sols no sie més del que·s està contengut [en] la scriptura per dit bras trassada, |||||| [6 vots].

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint.[1391]

Die sabbati, xxviii mensis septembris, anno predicto MDLXXXV

Convocat, etc. Presidí misser Frexanet.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint com aquell estament havie adherit al militar sobre la embaxada se ha de fer als senyors tractadors per part dels 3 braços, en què se face aquella y que los militars refferesquen aquella conforme la scriptura per ells ordenada.

1389 *A continuació, ratllat,* vagen a fer la embaxada.
1390 *A continuació, ratllat,* inconvenients.
1391 *Frase inacabada.*

President: que adherex al bras ecclesiàstich, ço és, que·s presente primer la scriptura ordenada per los 3 braços y que si aprés voldrà lo bras militar[1392] deduir lo contengut en la scriptura per ell ordenada, que·s façe com demane dit estament militar, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫ [19 vots].

186r// Per fer la dita embaxada elegiren los militar: mossèn Hieònim Sorribes, Gaspar de Perves, òlim de Vilanova; mossèn Vila de Vich.

Per[1393] a fer dita embaxada per lo bras real: misser Monserrat, Balaguer; misser Mascaró, Vilafrancha; mossèn Pere Inveni Rocha, Tuhir.

Referí lo militar que stant a punct per a fer la embaxada, los digué que fent-se la embaxada, aprés se havie dit y explicat lo contengut en la scriptura ordenada per lo ecclesiàstich y militar, dirie que lo bras militar tenie que dir per sa part alguna cosa y que leshores lo militar explicàs per sa part a soles lo contengut en la scriptura per ell ordenada, y que lo dit stament militar no·ls appar sinó que, parlat hage lo ecclesiàstich, diga que lo més avant explicarían los embaxedors del militar.

Lo procurador de Santes Creus, Masdemont, lo canonge Reig.

187r// President: que s'adherex ab lo parer de l'ecclesiàstich[1394] y que·s procur ab lo bras militar se vulle adherir ab lo matex,[1395] ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫[1396] [20 vots].

Vivet, ╫╫ [3 vots].

Post prandium

Magnificus Gaspar Monserrat, sindicus Balagarii, posuit suum dissentimentum omnibus actus gratie. Protestans de nullitate. Requirens. Testes, Rondó et Mir.

Fiat ut petitur, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

Legí's la supplicació del carlà de Corbins.

Mossèn Jaume Puig, síndich de Granollers, posà dissentiment a la suplicatió de la inseculatió de mossèn Guillem de Yvorra y a la speditió y concessió del contengut en aquella y a tots actes de gràtia. *Testes, Rondó et Mir.*

Fou feta la ambaxada per lo stament ecclesiàstich y real a ssoles als tractadors de sa magestat.

187v// Refferiren los elets per a fer les Constitutions que, estant junts ab los altres de part de estament ecclesiàstich, era estat enviat ha dir a l'abat de Poblet, hu dels elets dels Capítols, que entre ells no permetessen estiguessen los advocats dels estaments.

President: que[1397] se envie al braç ecclesiàstich per saber la causa per la qual no volen que los advocats estiguen entre los elets per a apuntar los agravis, ╫ [1 vot].

Vivet: que no se'ls done rahó ninguna, sinó que ý estiguen los advocats, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫ [13 vots].

1392 *A continuació, ratllat,* per sa part dir o.
1393 *Precedit de* Rafel Vivet, mossèn Jolit, *ratllat.*
1394 *A continuació, ratllat,* y no ab lo parer del militar.
1395 *A continuació, ratllat,* o que lo bras ecclesiàstich no digue ninguna cosa de lo que vol dir lo militar.
1396 *Més un vot ratllat.*
1397 *A continuació, ratllat,* sie.

188r// *DIE LUNE, XXX ET ULTIMA MENSIS SEPTEMBRIS, ANNO PREDITCO MDLXXXV*

Convocato et congregato stamento regali loco, modo et forma solitis et consuetis.

La suplicatió de l'ardiacha Gerònim Jordà[1398] demana lo lloch de l'ardiacha Serveró.

Mossèn Montornès: Argensola, Ciurana.
Mossèn Navarro: Argensola.
Misser Monserrat: Argensola.
Mossèn Sala: per Serveró y Olivó, Ciurana.
Mossèn Rebollet: Argensola, Ciurana.
Mossèn Puig: Argensola y Cerveró, Ciura[na].
Mossèn Inveni Rocha: Argensola, Ciurana.
Mossèn Cururull: Ciurana.
Rebollet: Argensola, Olivó y Tamarit, Ciurana.
Ecclesiàstich, ┼ [1 vot].

Fonch llegida en dit stament la supplicatió per part de l'ardiacha Terça.

Molt il·lustres y reverendíssims, il·lustres y molt reverents, excel·lentíssim, molt illustres, il·lustres y molt magnífichs senyors.

Per mort de l'ardiacha Nicholau Cerveró, canonge de la santa yglésia de Tortosa, vaga un lloch de diputat ecclesiàstich en lo General de Catalunya; per tant, supplica a vostres senyories, excel·lència y mercès lo //188v// ardiacha Hierònim Terça, canonge de la dita sglésia, per lo que servex en les presents Corts de syndich de aquella, los plàcie fer-li la mercè, com pochs dies fa se li féu, de provehir-li dita vagant, pux que en aquella coniunctura no tingué lloch la dita provisió per no ser mort leshores dit Cerveró; que ultra que lo dit supplicant ho rebrà ha singular gràtia y mercè, vostres senyories, excel·lèntia y mercès faran lo que tenen ben acostumat de affavorir y prefferir als qui residexen y servexen en la present Cort. *Que licet, etc. Altissimus, etc.*

Die XXX septembris, 1585, lecta in stamento ecclesiastico et fuit decretum quod fiat ut supplicatur, sublatis dissentimentis. Scriba stamenti ecclesiastici, Joannes Babtista Mul[l] ola, notarius.

189r// *Die lune, XXX septembris, 1585, lecta in stamento regali, et ibi fuit provisum quod fiat ut supplicatur, sublatis tamen dissentimentis. Cellers, notarius Barchinone et dicti stamenti scriba.*

Dicta die fuerunt sublata dissentimenta.

Reverendíssims, excel·lentíssim, il·lustres, molt reverents y molt magnífichs senyors.

Per mort de Anthoni Viladamor, vaga un lloch de diputat per la vegueria de Barcelona; supplica per ço Hierònim de Argensola a vostra excel·lèntia, senyories y mercès sien servits manar-lo insecular en dit lloch, attès que residex y ha dit residit de principi en la present Cort; y en lloch de oydor que vagarà inseculant a dit Argensola, suplica Joan

1398 *En lloc de* Jorba.

Francesch de Tamarit sien servits insecular ha Hugo de Tamarit, son fill, que los dits supplicants o rebran ha singular gràcia y mercè. *Quod licet, etc. Altissimus, etc.*

Die XXV septembris, 1585, fuit lecta in stamento ecclesiastico et fuit decretum que sie fet lo que mossèn Argensola demane d'ésser inseculat ha diputat en lloch de mossèn Anthoni Viladamor, alsats los dissentiments; quant al lloch de oydor que ocupe dit Argensola, reserven maior deliberació. *Scriba stamenti ecclesiastici, Joannes Babtista Mullola, notarius.*

189v// *Dictis die et anno lecta in stamento militari, fuit provisum quod fieret prout fuit supplicatum tam pro parte dicti Argensola quam dicti Tamarit, sublatis dissentimentis. Scriba stamenti militaris, Joannes Sala, notarius.*

Die 30 mensis septembris, 1585, lecta in stamento regali et ibi fuit provisum idem quod in stamento militari, sublamentis[1399] *tamen dissentimentis. Cellers, notarius Barchinone et dicti stamenti scriba.*

Dicta die fuerunt sublata dissentimenta.

Post prandium

Presidint misser Frexanet.

Fonch llegida[1400] en dit stament la supplicació presentada per dona Hierònima de Junyent y de Rovira.

President: que lo promovedor de l'estament vage a l'ecclesiàstich y que allí se deduesque com assí s'és presentada una supplicació per dona Hierònima de Junyent, demanant certa comoditat en lo dèbit de la bolla del quòndam son marit; y que desije saber lo present estament si lo braç ecclesiàstich y real tenen commissió del militar de entendre y delliberar lo fahedor en los negocis de la exactió dels deutes del General, com se haurie entès //190r// la tenen; y si axí és, desijen saber la causa per la qual no són expedides les lletres són estades minutades y llegides de part dels braços per als deputats per a què passassen avant la executió contra los debitors de dit General; y si la tenen, com dit és, que[1401] entenen serie axí per la despiditió de dites y altres lletres com per lo tractar y resoldre lo fahedor hasercha de la exactió y assiento dels altres deutes de dit General, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [15 vots].

A 4 de setembre. A[1402] 5 de dit.

La supplicació de mossèn Pau Ciura[na], regent los comptes, demanant ésser admés ha oydor o deputat, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [16 vots].

Foren llevats tots los dissentiments.

1399 *En lloc de* sublatis.
1400 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich.
1401 *A continuació, ratllat,* per.
1402 *A continuació, ratllat,* 6.

Die lune, prime octobris, anno predicto mdlxxxv

Los 3 staments del Principat de Cathalunya de la Cort General que la sacra, catòlica y real magestat de present celebre en la vila de Monçó als íncoles de sos regnes de la Corona de Aragó deçà la mar. Als reverents, nobles y magnífichs senyors, los[1403] deputats del General del dit Principat de Cathalunya residents en Barcelona. Salut y honor. Com nosaltres haiam delliberat que de pecúnies de dit General sien donades y pagades a Juan Babtista Mullola, residint en Tarragona, del bras ecclesiàstich scrivà y notari públich; a Joan Sala del braç militar, y ha Miquel Joan Cellers, del braç real de la dita Cort, y scrivans y notaris públichs de Barcelona, és ha saber, ha quiscú d'ells, dos-centes sinquanta-sis lliures y quatre sous, moneda barcelonesa, per salari de dos terçes de llur offici de scrivans de dits tres braços, la primera //190v// de les quals terçes ha començat a XXVIII del mes de juny y ha finit a XXVII del mes de setembre proppassat, y la 2a ha començat a XXVIII de dit mes de setembre y finirà a 27 del mes de dezembre propvenidor, a rahó de XIIII reals per cada dia, conforme a la deslliberatió per los dits braços ha X dies del mes setembre feta. Per ço, ab la present vos diem y manam que, de les pecúnies de dit General, doneu y pagueu realment, y de fet a quiscú dels dits tres scrivans, la dita quantitat de CCLVI lliures, IIII sous, y cobreu d'ells àpocha de rebuda. E noresmenys, diem y manam als hoydors de vostres comptes que, posant vosaltres en compte les dites quantitats ensemps ab les àpoches de rebuda de aquelles, vos admètan en compte de legíttimes dates, tots dubtes y difficultats cessants. En testimoni de les quals coses manam per vostra cauthela ésser feta la present, sotascrita de mà dels 3 presidents en dita Cort y sagellada del maior sagell de aquella. *Data* en la vila de Monçó, al primer del mes de[1404] octubre, any de la nativitat de Nostre Senyor 1585. El bisbe de Barcelona. *El duque y marqués.*

Los 3 staments del Principat de Cathalunya de la Cort General que la sacra, catòlica, real magestat de present celebre en la vila de Monçó als íncoles de sos Regnes de la Corona de Aragó deçà la mar. Als reverents, nobles y magnífichs senyors deputats del General de dit Principat de Cathalunya, residents en Barcelona. Salut y honor. Com nosaltres haiam delliberat que de pecúnies del dit General sien donades y pagades a Luys Martí, del bras ecclesiàstich, ha Juan Pau Bugatell, del bras militar, y ha Jaume Rondó y Joan Santgenís, del bras real, de dita Cort porters y als dits braços servints, és ha saber, als dits Luys Martí, a Juan Pau Bugatell, ha cada hu d'ells, cent y nou lliures y setze sous, moneda barcelonesa, y als dits Jaume Rondó y Joan Santgenís, entre ells dos consemblants cent-y-nou lliures, setze sous, de la matexa moneda, per salari de llur offici de porters de dits 3 braços; la primera de les quals terçes ha comensat a XXVIII del mes de juny y ha finit a XXVII del mes de setembre proppassat, y la 2a ha comensat a XXVIII del mes de setembre y finirà a 27 del mes de dezembre primer vinent, a rahó de VI reals per cadal dia, conforme a la delliberació per los dits braços a X dies del dit mes de setembre feta. Per ço, ab la present vos diem y manam que, de les pecúnies del dit General, doneu y pagueu realment y de fet ha quiscú dels dits Luys Martí y Juan Pau Bugatell, //191r// porters,

1403 los, *interlineat.*
1404 *A continuació, ratllat,* setembre.

la quantitat de CVIIII lliures, XVI sous, y als dits Jaume Rondó y Joan Santgenís, entre los dos consemblants CVIIII lliures, XVI sous, y cobreu d'ells àpocha de rebut. E noresmenys, diem y manam als hoydors de vostres comptes que, posant vosaltres en compte les dites quantitats ensemps ab àpoches de rebut de aquelles, vos admèttan en compte de legíttimes dates, tots dubtes y difficultats cessants. En testimoni de les quals coses manam per vostra cauthela ésser feta la present, sotascrita de mà dels tres presidents en dita Cort y sagellada del maior sagell de aquella. *Data* en la vila de Monçó, al primer del mes de octubre, any de la nativitat del Senyor 1585. El bisbe de Barcelona. *El duque y marqués.* Nicholau Frexanet, syndich de Lleyda, president.

Fonch llegida la supplicatió presentada per mossèn Navarro.

191v// *Die mercurii,*[1405] *ii octobris, lxx[x]v*

Mossèn Joan Rocafort, síndich de Berga, posà son dissentiment a totes coses de gràtia y a la speditió de aquelles.

Francesch Arsís, síndich de Besalú, posà son dissentiment a tots actes de gràtia fins sien spedides les lletres se han delliberat sien fetes als diputats per a què dels llochs vagaran durant les presents Corts provehiscan los qui residexen en les presents Corts. *Testes, Rondó et Mir.*

La suplicatió de don Plegamans.

Que sie fet com és suplicat, tos, ||||| [6 vots].

Mossèn Cucurell dix posave son dissentiment ha tots actes.

La segona habilitatió.

Molt il·lustres senyors.

Don Plegamans de Marimon, persona que acistex y ajude als negocis de les presents Corts, supplica a vostres senyories y mercès que, apparexent que en sa persona concorren les qualitats requisites per a ser inseculat a diputat del General de Cathalunya, sien servits manar als diputats en Barcelona residents que, en lo primer lloch de noble que vagarà, inseculen y posen al dit don Plegamans; que ultra qu·és cosa s'és fet algunes vegades en les Corts passades, ho reputarà a molt gran mercè. *El licet, etc. Altissimus, etc.*

192r// *Lecta in stamento ecclesiastico die XIII septembris, 1585, et die XVI dicti mensis et anni fuit decretum* que·s façe gràtia a dit don Plegamans del primer lloch noble de diputat que vagarà durant les presents Corts y per ço sien fetes lletres, llevats los dissentiments.

Fuit lecta in stamento militari die prima mensis octobris, 1585, et fuit decretum quod, sublatis dissentimentis, fiat ut supplicatur. Joannes Sala, notarius et [dicti] stamenti [scriba].

Die 2º mensis octobris, MDLXXXV, lecta in stamento regali et fuit decretum quod fiat ut supplicatur, sublatis dissentimentis. Cellers, notarius Barchinone et dicti stamenti scriba.

1405 martis, *ratllat;* mercurii, *interlineat.*

Que sie fet un llit al porter de dit stament ab tot son forniment, com tots los altres staments.

192v// E més, lo dit estament féu delliberatió y conclusió que lo senyor Pau Ciurana pague lo lloguer de les cases se són llogades per obs dels qui tenen càrrechs de les Constitutions, advocats y memorials de agravis, ço és, a Montserrat Parra L lliures, sous, per una mesada que finí a 4 de setembre.

Més, ha[1406] XXXII lliures, XVI sous, per cada mes.

Y més, que sien pagades per dit senyor Ciurana les obres que se són fetes y se hauran de fer necessàries per als susdits.

Post prandium

Convocat, etc.

Comparegueren lo senyor[1407] Pere Ferreres,[1408] ciutadà de Barcelona, y misser Francesch Çaragossa, doctor en quiscun dret, syndichs de la ciutat de Barcelona, novament tramesos a la celebratió de les[1409] presents Corts; y assentant-se dit misser Çaragossa aprés del syndich primer de Gerona y abans del primer syndich de Tortosa, hahont //193r// lo segons syndich de Barcelona se acostume de assentar; mossèn Joan Montornès, syndich de Tortosa, dix y protestà que per seure dit misser Çaragossa en dit lloch hahont s'és assentat no sie fet prejudici algun a ell, dit mossèn Montornès,[1410] ni ha sa universitat, per lo que pretén y entén seure ha hont lo dit misser Çaragossa s'és assentat, ans bé sos drets y pretencions de la ciutat de Tortosa sien y romanguen en son bon dret, força y valor, conforme que ja ab compliment ho té protestat al principi de la present Cort, y que no pugue ésser tret en conseqüèntia en ningun temps.

E inmediadament, dit mossèn Pere Ferreres y dit misser Francesch Saragossa prestaren lo jurament sòlit prestar per los altres syndichs del present estament, en mà y poder de mi, Miquel Joan Cellers, notari de Barcelona y scrivà de dit bras.

Sobre lo pensament refferit per les persones eletes per lo fer les Constitutions, que serie bé se llevassen los pedrenyals de tot en tot de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Serdanya, sens exceptió de persona alguna de qualsevol estament o qualitat sia, y serchar e dar orde y forma //193v// com la terra no[1411] romangués desarmada, que·s fes resolutió sobre lo dit pensament, ans de representar-ho a sa magestat o als senyors tractadors, per a què, aprés de resolts sobre açò los braços, se puga representar y supplicar a sa magesta sie servit decretar lo capítol ne serà ordenat

President: que volen primer consultar ab sos principals, ┼[1412] [2 vots].

1406 *A continuació, espai en blanc.*
1407 lo senyor, *interlineat.*
1408 *A continuació, ratllat,* cuu.
1409 *A continuació, repetit,* de les.
1410 *A continuació, ratllat,* y.
1411 *A continuació, repetit i ratllat,* no.
1412 *Més dos vots ratllats.*

Vivet: que ans de fer la embaxada ha sa magestat perquè sien llevats los pedrenyals, sie primer assí tractat l'orde y forma se haurà de tenir en què la terra romangue armada, llevant dits pedrenyals; y que vol primer consultar ab sos pedrenyals,[1413] ╫ [3 vots].

Algaró: y que entretant, les XVIII persones minuten y trassen la forma del capítol de la prohibitió de dits pedrenyals y la[1414] representen y consulten ab los braços ans de fer embaxada ha sa magestat y als senyors tractadors, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [18 vots].

194r// Mossèn Joan Vallbona, syndich de la vila de Cervera, comparegué en dit stament y prestà lo jurament prestar acostumat per los syndichs del present estament en poder de Miquel Joan Cellers, notari de Barcelona y de dit stament.

E prestat dit jurament, protestà y requirí dit syndich[1415] continuàs acte com ell, dit syndich de Cervera, pretén que son lloch ha de seure és ans dels syndichs de Balaguer y Manresa, conforme y en[1416] altres Corts ha acostumat de seure, estant y perseverant en lo matex protestat y requirit per misser Hieònim Jorba, syndich en les presents Corts y per sa malaltia absent, segons que en los actes del present proçés està continuat, al qual se refferí; y dix pose son dissentiments a tots actes fins ha tant que per justítia sie vist y declarat lo lloch li conpetex. Requerint, etc. *Testes.*

E lo dit misser Gaspar[1417] Montserrat, altre dels syndichs de la ciutat de Balaguer,[1418] responent, dix que de temps inmemorial ensà en totes les Corts Generals és estat son lloch aprés del syndich de Vich, y axí bé ans del syndich de Cervera y Manresa; y en aquexa possessió ha estat y està, y que fa molt gran admiració del //194// syndich de la vila de Çervera de sa nova pretenció y de sa pocha memòria, sabent que per Constitutió General està donada forma com han de seure en congregatió de Corts Generals, ço és, que primer són graduades en primer lloch les ciutats y aprés les viles; y axí bé, essent ciutat Balaguer, està en degut lloch, en lo qual pretenen ser conservat.

Que per quant per[1419] [lo] present bras és estat delliberat que, ans de resoldre ninguna cosa, sien consultats los principals, que per ço no poden adherir ni són de parer de què·s presente scriptura alguna o supplicatió ha sa magestat parlant de dits pedrenyals sens saber primer la resposta y voluntat de dits sos principals,[1420] ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

195r// Les lletres de la inseculatió de mossèn Guillem de Yvorra, carlà de Corbins, y de mossèn Francesch Gilabert y Pou, per lo lloch del senyor de Çarrocha.

Les lletres de la inseculatió de mossèn Hieònim de Argensola y de mossèn Francesch Joan de Tamarit.

1413 *En lloc de* principals.
1414 *A continuació, ratllat,* consult.
1415 *A continuació, ratllat,* o.
1416 en, *interlineat.*
1417 Gaspar, *interlineat.*
1418 altre dels syndichs de la ciutat de Balaguer, *interlineat.*
1419 quant per, *interlineat.*
1420 *A continuació,* Registrata.

Die jovis,[1421] *iii mensis octobris, anno a nativitate Domini mdlxxxv*

Convocat, etc. President, mossèn Pere Ferreres.

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que en aquell estament, per part de la senyora dona Hierònima Junyent, se havie presentada altra supplicatió demanant ab aquella la acomodassen en les pagues del que deu al General y aquella[1422] e o lo ab ella supplicat han comès a les persones elegides per lo Redreç del General.

195v// *Post prandium*

Fonch demanada licèntia per mossèn Pere Cassador, per part del comte de Bondia, per poder tràurer de Cathalunya per a Ytàlia mil y tres-cents ducats sens pagar dret algú.

Que li sie donada la dita licèntia y scrit als deputats *per hac vice tantum*, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Que se entengue primer lo que en açò han provehit en los.[1423]

Vilaplana: que se entengue primer lo que han provehit en aquest cas per los altres braços, per entendre si és contra Capítol de Cort o no; y tanbé, per lo que no anant dit senyor comte, no·s pot donar lo propri ús; y entès lo susdit, se pugue millor lo que·s pot y deu fer de justítia; y fetes les diligènties, li sie donada licèntia, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].[1424]

Arranchada:[1425] que·s vege[1426] primer[1427] lo que han provehit als altres estaments, ┼ [1 vot].

196r// Que·s[1428] sien spedides les lletres conforme són minutades per los mil y tres-cents ducats, per mil y sinch-cents ducats. Tots los dissentint alsaren llur dissentiment per lo effecte susdit.

Los 3 staments del Principat de Cathalunya, etc. A tots y qualsevol officials del General en Barcelona y Lleyda, Tarragona y altres qualsevol parts y llochs del dit Principat y Comtats de Rosselló y Serdanya, de qualsevol nom sían, residents y ha quiscú de vosaltres. Ab tenor de la present vos diem y manam que dexeu passar y traure dels dits Principat y Comtats a l'il·lustríssim comte de Buendía o a qui son poder tindrà, de aquesta vegada tant solament, mil y tres-cents ducats, los quals envie a Gènova ab los diners de sa magestat, perquè per los presents braços al dit comte de Buendía, a petició per sa part feta, li són estats donats per propri ús dits mil y tres-cents ducats, y no façau lo contrari, tota dilatió y exceptió cessants. En testimoni de les quals coses havem manat fer y expedir les presents, sotascrites de mà dels tres presidents de dita Cort y sagellades del sagell

1421 jovis, *interlineat.*
1422 *A continuació, ratllat,* en.
1423 *Frase inacabada.*
1424 *A continuació, notació musical.*
1425 *Precedit de* Rocha, *ratllat.*
1426 vege, *interlineat.*
1427 *A continuació, ratllat,* se reporte als altres estaments.
1428 *A continuació, ratllat,* fass.

de aquella. *Data* en la vila de Monçó, a 3 de octubre 1585. El bisbe de Barcelona.[1429] *El duque y marqués.* Pere Ferreres.

196v// Lo dit stament delliberà que demà, qu·és festa del gloriós sant Francesch, no sie habilitat lo dematí, sinó lo després dinar.

Que si los altres no vénen, que tanpoch no vinguen, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

Divendres, iiii de octubre, mdlxxxv

Convocat lo present stament real en la forma acostumada, en la qual presidí mossèn Pere Ferreres, síndich de Barchinona.

La suplicatió del Mestre de Malta.

La suplicatió y lletres de mossèn Gual.

197r// Dissabte, v de octubre, mdlxxxv

Convocat.

Que sien eletes novament[1430] tres persones de quiscun stament, als quals sie donat chàrrec axí de apunctar y trassar lo Redrés del General com la forme se porà tenir en la exactió dels deutes deguts a dit General, ab necesitat de referir tot lo que hauran apuntat, sens poder resoldre cosa alguna, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Alsaren lo dissentiment.

Vilaplana: que per la sola exactió dels deutes del General sien eletes tres persones a part y separades de les que han de entendre ab lo Redrés del General, y que per la dita exactió no sie impedit lo dit Redrés del General, per a què tots púgan passar avant ab electió de differents persones, ab necessitat de referir al present stament, sens poder resoldre cosa alguna; y sie reportat als altres brassos, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Rebollet: del matex parer del senyor president,[1431] ab què no·s procehesque a fer cosa alguna que primer los militars no hagen per sa part[1432] feta la electió de persones per lo Redrés del General, ┼ [1 vot].

197v// Referí lo promovedor militar, responents a la propdita delliberatió, y dix que en lo que toca a la exactió, ja lo dit stament o té tot comès als dos brassos ecclesiàstich y real, y que axí no té res que dir ni fer en dita exactió. E quant en lo de la electió de altres tres persones per al Redrés del General, que per haver dissentiment en dit bras no·s podie passar avant.

Dissentiment. Joan Onofre Hortodó, síndich de Puigcerdà, dix dissentie[1433] a què no·s despedesquen les lletres delliberades fer per la exactió y executió dels deutes del General,

1429 El bisbe de Barcelona, *al marge esquerre.*
1430 persones ab, *ratllat;* novament, *interlineat.*
1431 parer del senyor president, *interlineat.*
1432 *A continuació, ratllat,* fet la.
1433 *A continuació, ratllat,* que.

que no vagen junctes les lletres de les inseculations y provisions dels oficis vagaran durant las presents Corts, com ja stava delliberat. *Testes Rondó et Mir.*

Mossèn Rebollet posà son dissentiment a la speditió de les lletres de don Plegamans de Marimon.

198r// Que·s done rahó[1434] als senyors[1435] tractadors del dissentiment posat novament.

Ferreres: que sia feta ambaxada al stament ecclesiàstich, reportant allí vullen dar orde sie llevat lo dissentiment allí posat per lo abat de Poblet a la expeditió de les lletres fetes sobre la exactió dels deutes del General, y se'ls digue més avant que, no llevant-se dit dissentiment, se anirà[1436] ab embaxada als tractadors, notificant-los la persona que impedex la expeditió de les lletres consernents la exactió dels deutes deguts al General; y si per dits senyors tractedors no ý serà dat remey, que·s fassa ambaxada per lo matex efecte a sa magestat, deduhint lo matex, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].[1437]

Terrena: que los dos promovedors del stament ecclesiàstich y real vagen als senyors tractadors, solicitant-los se vullen recordar en dar orde y medi se lleven los dissentiments són en los brassos militar y ecclesiàstich, com ja ab embaxada dels dits dos brassos los és estat suplicat, ┼ [1 vot].

Vilaplana: del parer del president, sols se digue avisant en aquells que, no llevant-se dits dissentiments.[1438]

Çaragossa, ┼┼ [2 vots].
Terrena, ┼┼ [2 vots].
Vilaplana, Gerona,[1439] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[19 vots].
Joan Amiguet, Arbós, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

198v// Vingué embaxada del bras ecclesiàstich, en resposta de la precedent embaxada, la qual reportaren: lo ardiacha de Homs y lo canonge Cellers; deduhint com la causa per la qual lo senyor abat de Poblet havie posat son dissentiment no era per a impedir la exactió dels deutes del General, sinó per lo que havien entès que los diputats en la exactió no servaven ygualtat, exequutant ha uns y dexant altres, y axí estava prompte en llevar aquell; y tanbé, com allí s'eren tinguts molts pensaments y se'ls havien donats memorials per al Redreç del General, les quals és cert que tots juncts los staments no·s porien axí resoldre; los apparexerie que les persones en açò deputades trassen y ordenen los capítols seran necesaris per lo Redreç del General, ordenen los capítols seran necessaris y, aquells fets y concordats, se puga donar orde prompte per a la cobrança dels deutes de dit General, segons ab compliment deduhiren ab una scriptura per ells, dits embaxadors, apportada y per son notari, qui ab ells vingué, llegida. La qual és del tenor següent:

Lo estament ecclesiàstich, considerant de quant gran importàntia és la exactió[1440] dels molts deutes del General, y que fins al die de vuy no se ha pogut donar per los braços

1434 *A continuació, ratllat,* del.
1435 senyors, *interlineat.*
1436 que·s vage, *ratllat;* se anirà, *interlineat.*
1437 se anirà ab embaxada ... [23 vots], *a peu de pàgina.*
1438 *Frase inacabada i ratllada.*
1439 Terrena, Perpinyà, *ratllat;* Vilaplana, Gerona, *interlineat.*
1440 *A continuació, ratllat,* dels mol.

ecclesiàstich //199r// y real forma certa y convenient per a dita exactió, per ço delliberaren que les persones eletes per lo present bras per a ordenar la forma se ha de tenir en la dita exactió, que són: lo reverendíssim de Vich, lo reverent abat de la[1441] Real y lo reverent syndich de Elna, junctament ab les persones nomenades o nomenadores per lo bras real, ordenen y traçen alguns caps generals per la forma se pot y convé tenir de prompte en la dita exactió, y que per estos dos braços ecclesiàstich y real, als quals per lo bras militar està comès lo donar dita forma a dita exactió, se nomenen persona o persones les quals vagen a la ciutat de Barcelona y, junctament ab los deputats y hoydors del General, entenguen la dita exactió dels dits deutes, conforme a les instructions y capítols[1442] predits, per a què axí se pugue alcansar lo fi tant desijat en aquest particular.

Mossèn Orto[dó] llevà son dissentiment.

Que·s responga ab embaxada al bras ecclesiàstich que han vistes les lletres són estades[1443] trassades per la exactió dels deutes del General, y per lo que aquelles appar són molt justifficades, serie de parer que dites lletres anassen com estan ordenades; y quant a les persones diuhen se enviassen ha Barcelona ha entendre junctament ab los deputats la exactió dels deutes del General, que appar no convingue per ara;[1444] y axí, [és] de parer no vagen, perquè [res]tarien los deputats [af]frontats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1445] [22 vots].

199v// President: que per a executió de la delliberatió de matí feta, sien ara elegides[1446] tres persones per a entendre en la exactió dels deutes del General, ┼ [1 vot]; ço és: mossèn Vivet, misser Çaragossa, mossèn Terrena.

Mossèn Rebollet alsà son dissentiment, y don Plegamans.

Per quant sobre de la electió feta alguns dies ha de tres persones per a entendre en lo Redreç del General,[1447] entre los quals foren elets dos syndichs de Girona, feta dita electió, lo syndich de Camprodon posà son dissentiment, pretenent dita electió no haver lloch, per quant pretenen que per un sol negoci no se acostumen elegir dos syndichs de una matexa universitat; y que quant aquella[1448] se féu havia molt pochs síndichs en lo stament; y axí, posà son dissentiment a tots actes fins a tant fos declarat y delliberat per lo present stament si dits dos síndichs[1449] ara ne podien conjuncts anar.

En lloch de mossèn Vilaplana, nomenà misser Çaragossa per lo Redreç del General, ┼┼[1450] [2 vots].

Mossèn Gil, ┼ [1 vot].

Mossèn Navarro, ┼ [1 vot].

200r// *[Sextus qua]ternus.*

1441 *A continuació, repetit,* de la.

1442 *A continuació, ratllat,* de Cort.

1443 *A continuació, ratllat,* des.

1444 per ara, *interlineat.*

1445 [és] de parer no vagen, perquè [res]tarien los deputats [af]frontats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼, *al marge esquerre.*

1446 *A continuació, ratllat,* les persones.

1447 *A continuació, ratllat,* per lo.

1448 *A continuació, repetit i ratllat,* aquella.

1449 *A continuació, ratllat,* deg.

1450 *Més un vot ratllat.*

Dissabte, v de octubre lxxxv

Mossèn Vivet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].
Mossèn Terrena, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].
Misser Çaragossa, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].
Mossèn Navarro, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].
Mossèn Vilaplana, [0 vots].
Christòfol Gil de Villoro, ┼ [1 vot].
Ponsich, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].
Puigcerdà, ┼ [1 vot].
Balaguer, ┼ [1 vot].

Sextus quaternus.

Fou donada licèntia a mossèn Montornès per a anar ha Tortosa.

Dilluns, vii de octubre, lxxxv

Convocat lo stament real, etc. Per executió de la delliberatió se fes ambaxada al bras ecclesiàstich.

[Sobr]e la executió [dels] deutes [del Gene]ral.

Mossèn Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].
Ponsich,┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].
Mossèn Navarro, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].
Mossèn Algueró, ┼ [1 vot].
Berga, ┼ [1 vot].
Misser Monserrat, ┼┼┼ 3 vots].
Ortodó, ┼┼┼ [3 vots].
Berga, ┼┼┼ [3 vots].

200v// Mossèn Pere Ferreres, misser Francesch Ceragossa; Barcelona.
Misser Frexanet, mossèn Vivet; Leyda.
Mossèn Vilaplana, Geron[a].
Mossèn Jolí, Perpinyà.
Mossèn Ponsich, Vich.
Rofí, Pals.
Pi, de Copliure.
Francesch Oliveres, Figueres.
Joan Peferrer, Argellés.
Jaume Rocha, Sanctpedor.
Joan Cucurell, Voló.
Jaume Puig, Granollers.
Joan Navarro, Camprodon.
Joan Vallbona, Cervera.

Gabriel Arrencada, Torroella.
Misser Monserrat, Balaguer.
Ortodó, Puigcerdà.
Rocafort, Berga.
Rebollet, Vilafrancha de Conflent.
Rocha, Tuïr.
Anthoni Molinés, Cruïlles.

201r// Mossèn Jolit, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots]. Perpinyà.

Ortodó, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots]. Puigcerdà.

Per a fer la ambaxada als ecclesiàstichs se delliberà desobre.

Misser Monserrat, ┼ [1 vot.]

Que sie remesa la suplicatió de mossèn Tamarit y de la senyora Junyent a les tres persones elegides per a la exactió dels deutes del General, ab necessitat de referir al present stament; y que en lo entretant, no pare[1451] ni sie impedida la executió dels dits y altres deutes deguts, ans bé aquella sie passada avant, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Rebollet: no consent se fassen dites decretations a dites suplications que primer los militars no hagen feta electió de persones per al Redrés del General, ┼ [1 vot].

A set de octubre, MDLXXXV, fonch llegida en lo stament real, lo qual provehí que sie remesa dita suplicatió a les persones elegides per a entendre en la exactió dels deutes deguts a dit General, ab necessitat de referir en lo dit stament; y que en lo entretant no pare ni sie impedida la executió[1452] dels dits y altres deutes deguts a dit General, ans bé sie passat avant en dita executió.

201v// Dissentiment. Jaume Rocha, síndich de Santpedor, posà son dissentiment a tots actes de gràtia, protestant de nul·litat de actes, requerint, fins a tant sie vist y declarat per justítia si la dita vila de Santpedor ha de haver lloch per a deputat o oïdor real,[1453] atès és vila molt antiga y és ballia expressa per si y carrer de Barcelona y vila molt antiga tornada a la corona real tres voltes. *Testes, discretus Joannes Sala et Salvator Mir.*

Post prandium

Que los dos promovedors del bras ecclesiàstich y real vagen a solicitar los tractadors per a què sien servits manar se recorde de procurar medi com se puguen llevar los dissentiments del bras militar, com se'ls és suplicat per dits brassos,[1454] y axí sie reportat al bras ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Vingué lo promovedor ecclesiàstich, dient adheria ab dit pensament, y que serie bé dar-ne rahó als militar per a veure si volrie llur promovedor venir ab ells.

Lo síndich de Cervera alsà son dissentiment.

1451 pare, *interlineat.*
1452 *A continuació, ratllat,* de la.
1453 *A continuació, ratllat,* attenent és vila molt antiga.
1454 com se'ls és suplicat per dits brassos, *interlineat.*

Que·s[1455] vagen los dos promovedors al bras militar per saber si volran anar ab ells als senyors tractadors, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

202r// Lo promovedor del bras militar referí aprés que adherie anassen los tres promovedors juncts als tractadors per a què procuren ab los qui tenen posats llurs dissentiments que vullen llevar aquells.

Lletres de don Plegamans.

Los 3 staments, etc. Als reverents, nobles y magnífichs senyors los diputats del General del dit Principat y als hoydors de comptes del dit Principat qui vuy són y per temps seran y ha totes altres persones qui·s pertanya y lo present negoci toque y tochar pugue. Salut y honor. Sapiau que per lo noble don Plegamans de Marimon nos és estada presentada una supplicatió del tenor següent: *Inseratur.* A la qual supplicatió, com ha justa y rahonable, per nosaltres és estada feta provisió que fos fet axí com era supplicat, maiorment essent cosa justa fer-se semblants perrogatives y gràties als entrevenints en aquelles. Per ço, inseguint la dita delliberatió y decretatió per los dits //202v// tres brassos feta, ab tenor de les presents vos diem y manam que en lo primer lloch de diputat noble de dit Principat de Cathalunya que vaccarà durant les presents Corts, al dit noble don Plegamans de Marimon, realment y de fet, sens dilatió y exceptió alguna, insiculeu y en la matrícula de semblants inseculats scrigau y continueu y continuar y scríurer façau, axí e per la forma que[1456] los altres en semblants llochs posats y enseculats concorren, tots dubtes, dilations, excusations y consultes cessants, no obstant qualsevol capítols o ordinations de dit General lo contrari disposants, a les quals per aquest effecte tant solament derogam. En testimoni de les quals coses manam ésser fetes les presents, sotascrites de mà dels tres presidents, sagellades ab lo sagell maior de dita Cort. //203r// *Datta* en Monçó, quant al bras ecclesiàstich a XVI del mes de setembre, quant al bras militar al primer de octubre, y quant al bras real lo segon die del mes de octubre, any de la nattivitat del Senyor MDLXXXV. El bisbe de Barcelona. *El duque y marqués.*

Die martis, viii mensis octobris, mdlxxxv

Dit die lo alsà per poder fermar les lletres de don Plegamans de Marimon.

Joannes Onofrius Ortodó, síndich de Puigcerdà, posà son dissentiment a què no·s spedesquen ni·s fermen ningunes lletres ni coses de gràtia que primer no sien expedides y trameses les lletres ja minutades per als diputats per a què, vagant algun offici o lloch de inseculatió, provehesquen aquells en cap de les persones que stan y residexen en la present Cort, com en aquelles se conté. *Testes, magnificus Federicus Cornet, civis Barchinone et utriusque juris doctor, et discretus Salvator Mir, notarius.*

203v// La supplicatió de mossèn Yvorra.

Ortodó, Rebollet, Cucurell: que *fiat ut supplicatur, sublatis tamen dissentimentis*, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

1455 *A continuació, ratllat,* envie.
1456 *A continuació, ratllat,* en.

Reverendíssims, excel·lentíssim, molt il·lustres y molt magnífichs senyors.

Axí per dispositió de dret comú com municipal està disposat que pare y fill no puguen entrevenir tots plegats y ésser jutge y notari en una matexa causa. E com en la vila de Camprodon sie per avuy y molts anys.[1457]

204r// Feren relatió misser Frexenet, advocat, de la suplicatió de misser Navarro, síndich de Camprodon, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Que sien spedides lletres citatòries per mossèn Francolí, diputat local, conforme lo bras ecclesiàstich.

Molt il·lustres y reverendíssims, excel·lentíssim y molt il·lustres y molt magnífichs senyors.

Estos dies proppassats vostra excel·lèntia, senyories y mercès feren [mercè] de provehir lo lloch de diputat que, segons se digué, vaga per mort del senyor de Sarrocha, ha Guillem de Yvorra, y lo lloch de oydor que obtenie dit Yvorra a Francesch de Gilabert; y aprés se ha novament entès que dit senyor de Çarrocha no és mort fins ha dijous proppassat. Supplica per ço y altrament Hieònim de Olivó, per part de dits Yvorra y Gilabert, a vostra excel·lència, senyories y mercès sien servits manar confirmar les dites inseculations y, en quant menester sie, de nou fer la dita inseculatió perquè tingue effecte la mercè que ja vostra excel·lèntia, senyories y mercès feren al[s] sobredits en los matexos llochs per què ara se suplica. *Et licet, etc. Altissimus, etc.*

Die 8 octobris, 1585, lecta in stamento ecclesiastico et fuit decretum quod fiat ut supplicatur, sublatis dissentimentis. Scriba stamenti ecclesiastici, Mullola, notarius.

204v// *Dictis die et anno fuit lecta in stamento*[1458] *militari et fuit provisum quod fiat ut supplicatur, sublatis disentimentis. Scriba stamenti militaris, Joannes Sala, notarius Barchinone et dicti stamenti.*

Dicta die lecta in stamenti regali et ibi fuit provisum quod fiat ut supplicatur, sublatis tamen dissentimentis. Cellers, notarius Barchinone et dicti stamenti scriba.

President: que les persones ja elegides per lo stament ecclesiàstich y real y les 3 que elegiran lo militar per entendre en lo Redreç del General tinguen facultat de redressar dit General sens necessitat de refferir, sols sie ans[1459] dins XV dies comptadors de XV del present mes en avant,[1460] ┼┼┼┼[1461] [4 vots].

Vilaplana: que los elets per lo Redreç del General no puguen resoldre[1462] cosa ninguna sinó que haien de refferir tot lo que apuntaran al present estament, sinó que ab rahons més vives y forts de les que són deduïdes fins assí[1463] no li persuadissen altra cosa, ┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

205r// Que les persones eletes per lo Redreç del General dins XV dies primer vinents haien de haver ordenat y trassat tot lo que conexeran y·ls apparrà ordenar per al Redreç

1457 *Text inacabat.*
1458 *A continuació, ratllat,* ecclesiastico.
1459 *A continuació, ratllat,* de la conclusió de les presents Corts.
1460 dins XV dies comptadors de XV del present mes en avant, *al marge esquerre.*
1461 *Més un vot ratllat.*
1462 refferir, *ratllat;* resoldre, *interlineat.*
1463 *A continuació, ratllat,* no·l, no li llevassen.

del General, y dins quinze dies publicar aquell, que per ço no sie privada la Cort de ajustar y llevar algun cap si li apparexerà, ┼ [1 vot].

Algueró: que les persones eletes per lo Redreç del General tinguen facultat sols de minutar y trassar los capítols seran necessaris per lo Redreç de dit General y aquells se haien de refferir en lo present estament; e açò haien de fer per tot lo present mes de[1464] octubre,[1465] comptadors del die present, passats los quals sie expirada la present commissió y no puguen passar avant sens tinguen altre orde del present estament, ┼┼ [2 vots].

Jolí: del matex parer de mossèn Algueró, ab què los XV dies comensen a córrer de XV del present en avant, ┼ [1 vot].[1466]

Lo síndich de Çervera alsà son dissentiment.

Misser Çaragossa, ┼┼┼ [3 vots].

Vilaplana, ┼ [1 vot].

205v// Que durant lo impediment de mossèn Montornès y de mossèn Bastida[1467] servesque misser Çaragosa per promovedor, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].

Tornà dit die mossèn Pallarès de Talarn.

Dissentiment. Mossèn Pallarès, syndich de Talarn, pose son dissentiment ha tots actes de gràtia. Protestant de nul·litat de actes. *Testes sunt discretus Joannes Navarro, notarius, et Salvator Mir.*

Dissentiment. Mossèn Joan Navarro, syndich de Camprodon, posà son dissentiment ha tots actes de gràtia. Protestant de nul·litat de actes. *Testes sunt Rondó et Mir.*

Los 3 staments, etc. A mossèn Joan Pau Ciurana, donzell, regent los comptes del General de dit Principat, residint en la present vila de Monçó. Salut y honor. Com nosaltres haiam delliberat que de pecúnies del dit General, per vós en nom de aquell, sien donades y pagades ha mossèn Montserrat Parra, causídich, ciutadà de Barcelona, resident en la present vila de Monçó, per lo lloguer de una mesada de certs aposientos que en la casa que ell de present possehex en la present vila se li llogaren per a estar les persones eletes per a ordenar y compondre los memorials y tanbé //206r// per a juntar-se los advocats, L lliures, sous, moneda barcelonesa. Y tanbé ha mossèn Miquel Grètia, rector de Permissan, y ha Guillem de Comptes Celler, senyor de les cases que per avuy les persones eletes per als memorials de les Constitutions y agravis se junten los són estades llogades, a rahó de XXXII lliures, XVI sous, per mesada, que comènçan a XVI del mes de setembre proppassat. Per ço, ab la present vos diem y manam y encarregam que de pecúnies del dit General doneu y pagueu al sobredit Montserrat Parra les dites L lliures, sous, y als dits mossèn Miquel Grètia y Guillem de Comptes, entre los dos, cada mes XXXII lliures, XVI sous, tot lo temps que dita casa estarà per orde dels braços llogada; y noresmenys, fareu fer les obres que són necessàries en la dita casa per a poder-se junctar en ella dites persones, portant compte particular de tot lo que gastareu, y cobrareu àpoches de rebudes. Dient y manant als reverent, nobles y magnífichs deputats y oydors de comptes del dit

1464 dins XV dies, *ratllat;* per tot lo present mes de, *interlineat.*

1465 octubre, *al marge esquerre.*

1466 *A continuació, ratllat,* Del matex de mossèn Algueró.

1467 de mossèn Bastida, *interlineat.*

General que, pagant vós les sobredites quantitats, les vos admetten en compte de legítima data. En testimoni y fe de les quals coses havem manat fer y expedir les presents, sotascrites de mà dels tres presidents de dita Cort, sagellades ab lo sagell menor de aquella. *Data* en la vila de Monçó, al primer de octubre, any de la nativitat del Senyor 1585. El bisbe de Barcelona. *El duque y marqués.* Pere Ferreres.

206v// Per lo compte de mossèn Rondó, que sie mirat y concordat y, abans de resoldre, que·u refferesquen aprés en lo present stament: mossèn Arrancada y mossèn Oliveres, tots, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Que sie elegida una persona de quiscun estament per a què juncts, per part dels 3 estaments, vagen a visitar [sa magestat ca]da dia, per a saber y entendre de sa salut, per lo que se ha entès ne està [de mala gana], ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Per mossèn Navarro. *Die 8 mensis octobris, anno predicto, audita relatione advocatorum, fuit provissum in dicto stamento idem quod in dicto stamento ecclesiastico. Cellers, notarius Barchinone et dicti stamenti scriba.*

Lo promovedor militar dix que als tractedors anassen dos persones dels dits tres brassos.

Que vagen los promovedors als tractadors per saber la hora, y que sie reportat als altres brassos, y deduït al militar[1468] lo inconvenient appar en què als[1469] tractedors anassen dos y a sa magestat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Jolí: que s'aguart la resposta de l'ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].

207r// Vingué lo promovedor del bras militar y adherí ab lo parer del real que ý anassen dits tres promovedors.

Tornat lo promovedor, referí que li havien dit los tractadors que ells sabrien ab sa magestat lo die que serie servit se fes en lo de vesitar sa magestat, y que ells regratiaven als tres staments lo bon cuydado, y que·u farien entendre a sa magestat.

Anà aprés lo promovedor al bras ecclesiàstich per a saber si havien cobrat lo libre de les compilations[1470] de les Constitutions.

Aprés, per part de[1471] mossèn Gil de Villoro, síndich de Tortosa, fou demanada licèntia de anar-se'n a Tortosa, a causa de sa malaltia, la qual li fonch donada per dit stament.

Referí[1472] lo promovedor ecclesiàstich que allí se havie elegit lo prior de Cartoxa per anar a visitar a sa magestat.

Referí lo del militar havien elegit per dit efecte a don Joan Ycart, per a saber de algú de la cambra del rey la indispositió de sa magestat.

Mossèn Terrena, ┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots], per a dit effecte.

1468 al militar, *interlineat.*
1469 *A continuació, ratllat,* ambaxadors.
1470 *A continuació, ratllat,* des.
1471 *A continuació, ratllat,* sa.
1472 *Precedit de* Referí sa magestat, *ratllat.*

207v// **Dimecres, viiiº de octubre, mdlxxxv**

Convocat lo stament real.

Referí mossèn Luís Terrena com lo die de ahir a la tarda anà ell, ab los altres elets per los stament[s], al palàtio de sa magestat y allí parlaren ab lo comte de Bondia, dient-los la causa per la qual venien y eren tramesos; lo qual los dix com sa magestat stave remediat molt de la febra que esta nit havie tingut, y que segons relatió dels metges stave ja quasi quiti y de prou bona gana, y que leshores se li havie dat un servitial y tenien sperança[1473] seria prest remediada la sua mala gana;[1474] e que ell[1475] o dirie a sa magestat la ànsia que los brassos tenien de sa salut.

E aprés, los susdits tornaren lo die present, de matí,[1476] anar a la casa de sa[1477] magestat y allí parlaren ab lo marquès de Dènia, de la cambra de sa magestat, lo qual los dix stave millor y que de les onse de la nit passada stava sa magestat sens febre, y que havie dormit molt bé; y féu aprés saber a sa magestat com per part dels brassos de Cathalunya eren allí per saber de la salut de sa magestat, y que sa magestat li dix los agrahie lo bon recort tenien de sa salut.

208r// Vingué[1478] lo promovedor del bras militar, deduhint que serie bé que los tres[1479] promovedors anassen als tractadors, fent-los a saber les diligènties que lo vescomte de Rochabertí ha fetes ab los que tenien posats dissentiments en lo bras militar, y particularment ab don Galceran de Cardona, lo qual ha dit que volie entengués sa magestat les causes per les quals ha posat son dissentiment, y que restant sa magestat servit que·l leve, llevaria aquell.

E lo promovedor ecclesiàstich dix que per procurar que los qui tenen dissentiment en lo bras ecclesiàstich llevassen aquell, havien elegit lo abat de Poblet.

Joan Vallbona, síndich de Cervera, alsà son dissentiment per sis dies primer vinents.

Que·s fassa a saber als altres brassos com en aquest stament no·y ha ningun dissentiment, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

208v// Les lletres de Yvorra. *Sunt inserenda supra VIII cunctas.*

Los 3 staments, etc. Als reverendíssim, nobles y magnífichs senyors los deputats del General del dit Principat y als oydors de comptes del dit General y ha totes altres persones a qui·s pertanga y lo present negoci toque y tochar pugue. Salut y honor. Sapiau que per part de mossèn Guillem de Yvorra, carlà de Corbins, y de mossèn Francesch Gilabert y Pou nos és estada presentada una supplicatió del tenor següent: *Inseratur.* A la qual supplicatió, com ha justa y rahonable, per nosaltres és estada feta provisió que fos fet axí com era supplicat, y axí de fet enseculàrem, segons que ab la present enseculam y enseculats ésser volem, provehim y manam, ço és, lo dit mossèn Guillem de Yvorra en

1473 *A continuació, ratllat,* serie pe.
1474 *A continuació, ratllat,* y que ell dir-lo. E digueren.
1475 *A continuació, ratllat,* o farie.
1476 lo die present, de matí, *interlineat.*
1477 *A continuació, repetit,* de sa.
1478 *Al marge esquerre,* Al muy ilustre.
1479 *A continuació, ratllat,* tractadors anassen.

lo dit lloch de deputat militar del General per la vegueria de Balaguer, per mort del dit mossèn Santcliment de Prunera vagant, y lo dit mossèn Francesch Gilabert y Pou en lloch de oydor militar per la vegueria de Lleyda que occupave lo dit mossèn Guillem de Yvorra, novament enseculat en diputat. Per ço, deduhint a vostra notícia les coses predites, ab tenor de les presents //209r// vos diem y manam que, observant dita enseculatió y provisió per nós com és dit feta, encontinent aprés que les presents vos seran presentades, sens dilatió y exceptió alguna, scrigau y contin[u]eu y continuar y escríurer façau en lo llibre y altres llochs ahont les inseculations de diputats y oydors se scriuen y·s continuen, ço és, lo dit mossèn Guillem de Yvorra en lo dit lloch de diputat[1480] militar del General per la vegueria de Balaguer vagant per mort del dit mossèn Santcliment de Prunera, y lo dit mossèn Francesch Gilabert y Pou en lloch de oydor militar per la vegueria de Lleyda que occupave lo dit mossèn Guillem de Yvorra, novament enseculat en diputat, a ffi y effecte que, havent-se de[1481] fer extractions semblants de diputats y hoydors, concorreguen de fet en dites extractions respectivament, axí y en la forma que los altres en semblants llochs posats y inseculats concorren, tots dubtes y difficultats cessants. En fe y testimoni de les quals coses havem manat fer y expedir les presents, sotascrites de mà dels tres presidents y sagellades ab lo sagell maior de dita Cort. *Datta* en la vila de Monçó, a VIII dies del mes de octubre, any de la nativitat de Nostre Senyor 1585. El bisbe de Barcelona. *El duque y marqués.* Pere Ferreres.

209v// *Post prandium*

Referí aprés dinar mossèn Luís Terrena com ell, junctament ab los altres elets, ere anat a visitar a sa magestat, y parlat ab lo marquès de Dènia com venien per saber de la salut de sa magestat y ell los digué que·u entendrie de sa magestat y·ls farie a saber la bona ànsia[1482] que de sa salut tenen los brassos; y tornats, los dix que sa magestat, mercès al Senyor, estave sens febre y·s trobava millor.

Les lletres citatòries per a Camprodon, a instàntia de mossèn Joan Navarro.

210r// *Die jovis, x mensis octobris, mdlxxxv*

Convocat lo stament real.

Mossèn Luís Terrena, síndich de[1483] Perpinyà, referí com ell, ab lo[s][1484] elets dels altres staments, a les vuyt hores eren anats a palàtio per a saber de la salut de sa magestat, y que allí havien parlat ab don Christòfol de Mora, president dels Consells de Portugal, lo

1480 *A continuació, ratllat,* vagant.
1481 de, *interlineat.*
1482 *A continuació, ratllat,* dels.
1483 *A continuació, ratllat,* Puigcerdà.
1484 *A continuació, ratllat,* dos.

qual,[1485] entès[1486] lo que demanaven, se'n entrà[1487] hont ere sa magestat per saber lo que passava de la salut, y que, tornat fora,[1488] los dix com a les dotse hores de la nit li havia tornada la febra y no tanta com la primera, y lo havien sagnat vuy,[1489] entre sis y set, y li havien tretes set o vuyt onçes de sanch; y que sa magestat los agrahie lo bon cuydado tenien de sa salut. E hisqué aprés.

Refferí lo pomovedor ecclesiàstich lo contengut en la avall scrita scriptura.

Lo stament ecclesiàstich, tenint entès per lo pare don prior de Scala Dei, nomenat per aquest effecte, que la indispositió de sa magestat persevera, no sens molt gran sentiment del present braç, considerant lo molt que importa per tota la christiandat, y en special ha tots[1490] estos Regnes, tenir sa magestat //210v// salut, per ço dellibera, per via de pensament, que de part dels braços del present Principat se façe saber a sa magestat, per medi dels senyors tractadors o anant una o més persones a sa magestat, com estos brassos estan prests y apparellats de fer tot lo que sia de son real servey, sols sa magestat tinga salut, que és de maior importàntia que quantes coses se poden tocar en les presents Corts; y que axò sie notifficat als altres braços.

Les lletres trameses per los diputats, les quals foren llegides. Fan insertar.

Que sie reportat al braç ecclesiàstich perquè digue y declare *in specie* lo que pretén y entén dir ab la generalitat de la offerta que ab llur scriptura són de parer se façe a sa magestat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Çarrovira: que se envie ab diligèntia als tractadors per a què se entengués de sa magestat la voluntat y de què serie servit poguessen fer los braços en son servey, ┼ [1 vot].

211r// Vilaplana: que està bé la scriptura, affigint-hi que estan promptes de fer lo que puguen[1491] acercha del que toche a sa salut, ┼ [1 vot].

Post prandium

Convocat.

Que sie reportat als altres braços lo quant lo present braç real ha sentit y sent en la indispositió de sa magestat, y com sie cert que la malaltia y la salut venien de la mà del Senyor, segons li és servey, y per ço sien fetes orations, professons y almoynes, escrivint ha dita causa als diputats per a què ho fassen, specifficant-los, emperò, per la present Cort, quines ne quals se deuen fer per a llevar los inconvenients y excessos que en dit motiu se porien fer y que abans de res se'n don rahó[1492] als tractadors de sa[1493] magestat per a què se entengue lo bon zel y ànsia tenen los presents braços la salut de sa magestat y quant effectadament desijen aquella.

1485 *A continuació, repetit,* lo qual.
1486 *A continuació, ratllat,* lo que.
1487 *A continuació, ratllat,* de.
1488 per saber lo que passava de la salut, y que, tornat fora, *al marge esquerre.*
1489 *A continuació, ratllat,* a les sis.
1490 tots, *interlineat.*
1491 que estan promptes de fer lo que puguen, *interlineat.*
1492 tracta, *ratllat;* rahó, *interlineat.*
1493 *A continuació, ratllat,* Vingué lo promovedor.

Lo promovedor militar fonch, referí lo pensament de les pregàries havie pensat se fessen, conforme al paper ell aportà.

211v// Que sie feta altra scriptura, prenent ab aquella de les dos escriptures del bras ecclesiàstich y militar, ço és.[1494]

Que sien fets y despedits[1495] dos pelegrins, a despeses del General, des de si,[1496] lo hu per a Nostra Senyora de Montserrat y l'altre per a Cartoxa, per a supplicar al Senyor per la salut de sa magestat, y que quiscun syndich del present bras scrigue a sa universitat que vullen ha dita causa fet devotes orations e ni professons, supplicant tots per la salut de sa magestat,[1497] y oratió contínua, encarregant als de Cartoxa y Montserrat vullen ab ses devotes orations y pregàries supplicar per la salut de sa magestat; y que sie reportat als tractadors per a què se entenga si serà axí la voluntat de sa magestat; y tanbe reportat als altres braços,[1498] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Que abans de determinar-hi res, se'n don rahó als[1499] tractadors de sa magestat, per saber sa real voluntat, ┼ [1 vot].

212r// Mossèn Loys Terrena refferí com ell, junctament ab lo prior de Cartoxa y don Joan Ycart, elets per a visitar ha sa magestat en la indispositió corrent, que aquest després dinar, entre quatre y sinch, són anats a palàcio y allí han demanat al marquès de Dènia de la salut de sa magestat, lo qual los ha respost que de les[1500] onze hores ensà estava quiti, y que ara estave tractant ab alguns cavallers, del que dit estament féu moltes gràties als Senyor de la bona nova.

Que s'adherex per ara al pensament ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Fou llegit lo memorial presentat per lo ecclesiàstich, de mossèn Tamarit.

Refferí lo promovedor militar que li appar bé lo pensament del bras real, particularment en lo que diu se don primer rahó als tractadors y se'ls diga en general, sens specifficar ninguna cosa, que los braços volen fer pregàries y devotions per la salut de sa magestat, y que ha dita causa voldrien saber de sa magestat si·s servex que·s façen.

Adherex en lo militar, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Que·s[1501] façe càlcul que los qui han guanyat, que paguen tot lo que deuen, y los que han perdut, que sien acomodats, ┼ [1 vot].

212v// Anaren aprés los tres promovedors als senyors tractadors per dit effecte,[1502] los quals responent los dix que agrahien lo compte tenien los brassos de la salut de sa magestat, al qual ó referirie; y que pus sa magestat se trobave millor, aquelles devotions se havien de fer ere bé, pus no fassen aquelles axí públiques, sinó secretes,[1503] en les sglésies y monestirs ahont[1504] poria fer-les.

1494 *Frase inacabada.*
1495 y despedits, *interlineat.*
1496 des de si, *interlineat.*
1497 *A continuació, ratllat,* y que·s façe a saber.
1498 la voluntat de sa magestat; y tanbé reportat als altres braços, *al marge esquerre.*
1499 *A continuació, ratllat,* sa magestat.
1500 *A continuació, ratllat,* 11.
1501 *Al marge esquerre,* Procurador. Procurador.
1502 per dit effecte, *interlineat.*
1503 *A continuació, ratllat,* dins.
1504 *A continuació, ratllat,* po.

213r// *DIE VENERIS, XI MENSIS OCTOBRIS, MDLXXXV*

Refferí mossèn Luís Terrena que vuy són anats los tres elets a palàtio, y allí los ha dit don Christòfol de Súnyega y·ls dix com sa magestat[1505] stave quiti, sens febre, y que havie ben dormit esta nit passada.

Als reverendíssims, excel·lentíssim y molt il·lustres senyors, los 3 staments de la Cort General del Principat de Cathalunya convocada en la vila de Monçó.

A[1506] les moltes scriptures que vostres senyories, ab ses cartes de 10 y 13 del passat, nos manen enviar y per orde dels commissaris dels agravis són demanades, férem posar mà en continent; y les que d'elles fins ara són fetes enviam per aquest portador, Pau Genovers, que són: en hun plech, onze crides reyals, generals y particulars, de diverses prohibitions, y assenyaladament dels cavalls, una de les quals és ab incerta de pracmàtiga de sa magestat; dues precmàtiques y una conclusió de la Règia Audiència sobre que no·s poden fer crides generals. En altre plech: còpia de la Bulla del Papa Leó Xè y de la Bulla del Papa Climent VII al jurament del inquisidor Loazes; XVIII còpies de requestes de una //213v// presentació de Breu y altra de supplicatió, memorials, lletres de sa magestat y vots de diversos doctors sobre fets resultants de la contentió dels inquisidors. E altre plech: XXX requestes presentades ha officials reyals sobre agravis del General y contrafactió de Constitutions, compreses dues supplications presentades al lloctinent general. En altre plech: 3 còpies de lletres, provisions y actes y un memorial sobre la convocatió del Usatge *Princeps namque* y de una crida de observança del privilegi militar. Y en altre plech: còpia dels enseculats en deputats y oydors de tots staments[1507] y dels capítols que·s lligen al temps de la enseculatió, y memorial de les creations de officis vells y nous, salaris y augments de aquells, y còpia de les ordinations de la casa de la Deputatió fetes per commissió de la Cort General l'any 1520; y juntament ab axò, un llibre de Capítols de Cort que·s diu de Quatre Senyals. Del que·s trobarà més per enviar, no·s llevarà la mà y procurarem vaja ab tota diligèntia; emperò, les strenes, atxes, candeles, gramalles //214r// y altres avaries són ja llargament designades en lo Balans, y tanbé los salaris de officis fora Barcelona, que no són en lo capbreu de aquesta casa. En lo que tocha a la exactió del que·s deu al General y a la executió contra dels debitors, se fa la diligèntia qual convé, y seria molt maior y més certa si vostres senyories se fossen servits de tornar resposta y pendre apuntament a les difficultats que ab altra llargament deduïrem, y com aquelles vagen sempre augmentant, stam-la guardant per a poder ab maior seguretat y prestesa continuar la dita executió; y axí, per nostre descàrrech, ho recordam y supplicam a vostres senyories, cuyas reverendíssimas, excel·lentíssima y molt il·lustres persones Nostre Senyor guarde ab tot augment y prosperitat. De Barcelona, a V de octubre, MDLXXXV. Don Pedro Oliver y de Botaller.

1505 *A continuació, ratllat,* hav.
1506 *Al marge esquerre,* Registrata.
1507 *Al marge esquerre,* Mossèn Vivet, Rebollet, per tot octubre.

Reverendíssims, excel·lentíssim y molt il·lustres senyors. Besen la mà a vostres seyories sos més certs servidors. Los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barcelona.

In registro comuni II, foleo LV.

214v// Que mossèn Vivet y mossèn Rebollet tinguen càrrech de anar ha vesitar los syndichs malalts quiscun die una vegada per tot lo present mes de octubre.

Lo promovedor del bras militar aportà unes scriptures ab dos plechs o pliques y un llibre de pregamí, ab cubertes vermelles, que·s diu de Quatre Senyals, enviades per los senyors diputats, conforme a les dites lletres, per a què aquelles fessen aportar als elegits per als agravis; les quals scriptures, sens desplegar aquelles, foren trameses per mossèn Rebollet, ab lo porter, als de dits agravis, lo memorial de les quals és stat fet per lo scrivà del bras ecclesiàstich, y farien assí inserir.

Que de assí a dilluns per tot lo dia no sien solicitades ni despatxades les lletres se havien trassades per als diputats sobre la exactió dels deutes del General, adherint en açò ab lo pensament del braç ecclesiàstich, per lo què, entretant, se ha entès se pendrie algun bon apuntament o assiento en la exactió dels dits deutes, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

215r// E tornat dit mossèn Rabollet, lliurà en presèntia de dit stament dos plechs, lo hu intitulat «Creations de officis vells y nous, salaris y emoluments de aquells», l'altre «Ordinations fetes per commissió feta per la Cort General en l'any 1520 per los officis de la casa de la Deputatió».

Més, lo llibre dels 4 Senyals, ab cobertes vermelles de pergamí.

Més, còpia de la inseculatió.

Post prandium

Convocat, etc.

Que de part dels tres brassos se anàs al militar, pregant-los vullen elegir per al Redrés, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Vivet: que sien solicitades y que vagen ab tota diligèntia les lletres minutades per la exactió dels deutes del General, ┼┼┼┼┼ [6 vots].

215v// Refferí mossèn Loys Terrena que ab los altres elets venien de palàtio, als quals lo comte de Bondia dix com sa magestat estava quiti y sens febra y havia molt ben dinat y estava millor, llahós al Senyor, y ara, en aquest punt, havie reffrescat de algunes confitures, per no haver de sopar; y que dit compte los havie dit sa magestat agr[a]ïe molt als braços de Cathalunya del contínuo cuydado que mostraven tenir de sa salut.

Que·s respongue als altres braços que, attès ja[1508] per los síndichs se ha avisat a les universitats per a què fessen pregàries al Senyor per la salut de sa magestat, que per ço los senyors bisbes y prelats volguessen dar consemblant orde ha llurs sglésies y que als[1509] diputats se scrigués fessen fer devotions y pregàries per los monestirs de la ciutat

1508 y ha, *ratllat;* ja, *interlineat.*
1509 los, *ratllat;* als, *interlineat.*

de Barcelona y circumvehins d'ella, als quals poguessen dar a quiscú d'ells, per caritat, X lliures, sous.[1510]

VIVET: que·s responga a l'ecclesiàstich,[1511] dient-los que estant bé les lletres, emperò, que serie bé ab aquelles se digués als diputats poguessen donar caritat y almoyna ha quiscun monestir y hospitals[1512] ab quantitat taxada, per què no·s fessen alguns desordes,[1513] ┼┼┼┼ [4 vots].

216r// ÇARAGOSSA: que, pus los syndichs, quiscú d'ells, ha scrit a ses universitats de la salut de sa magestat per a què fessen pregàries, i·s té per cert que ecclesiàstichs, prelats y Capítols[1514] hauran fet o faran lo matex, y volent correspondre a la intentió y voluntat dels senyors tractadors, que per ço no·s fessen dites lletres per llevar alguns inconvenients subseguir se porien, ┼ [1 vot].

JOLÍ: que·s sobresegue la expeditió demà[1515] per tot lo die, per veure com se trobarà sa magestat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

DIE SABBATI, XII MENSIS OCTOBRIS, ANNO A NATTIVITATE DOMINI MDLXXXV

Convocat, etc.

Lo abbat de la Real, lo ardiacha Terça, don Berenguer d'Oms, lo senyor de Montclar, entraren en lo present stament, reportant embaxada de l'ecclesiàstich y militar, deduhint com les lletres minutades y llegides en los staments sobre de les pregàries se havien de fer per la salut de sa magestat serie cosa conferent anassen ab tota la prestesa possible, attès que la mala gana de sa magestat persevere; y tanbé que, tots tres los braços unànimes, eren anats als tractadors de sa magestat, refferint-los com los braços estaven determinats de fer fer dites pregàries, y que ha dita causa, axí per lo hu com per l'altro, ere cosa necessària anassen dites lletres ab promptitut.

216v// Reportant embaxada per part de l'ecclesiàstich y militar, deduhint en effecte que com la mala gana de sa magestat persevere, que ja abans s'ere determinat se anassen les lletres, ja que.[1516]

Que, attès lo deduït per lo ecclesiàstich y militar,[1517] sien spedides les lletres haïr llegides per als deputats ab tota la brevedat possible, ab què ab aquelles, per los excessos se acostumen de fer per los deputats, sien donades per caritat a cada monestir y hospital de Barcelona y contorn de aquella,[1518] sie taxat per los braços lo que apparrà haver de

1510 *A continuació, un sol vot ratllat.*
1511 *A continuació, ratllat,* que.
1512 y hospitals, *interlineat.*
1513 *A continuació, ratllat,* y que aquest bras apparexerie fins en X lliures, sous.
1514 *A continuació, ratllat,* faran.
1515 demà, *interlineat.*
1516 *Frase inacabada.*
1517 *A continuació, ratllat,* vage.
1518 *A continuació, ratllat,* deu lliures tant solament.

donar; ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 12 [12 vots]. Y reportaren dita delliberatió, mossèn Raffel Vivet, misser Montserrat.

Rabollet: que[1519] ab una suma sie expressat per los braços lo que ha dita causa se haurà de donar y, aquella expressada, se haie de repartir per tots los monestirs y hospitals[1520] de les villes[1521] les quals tenen a la present Cort syndichs, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots].

217r// Vivet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].
Monserrat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].
Puigcerdà, ┼┼┼┼┼ [5 vots].

Fou donada[1522] la inseculatió vingué de Barcelona al promovedor ecclesiàstich en presèntia del bras.

Lo vezcomte de Canet, don Noffre de Alentorn, mossèn Pere Cassador, elets per lo bras militar per lo Redrés del General, segons relatió del promovedor.

Que vagen les[1523] lletres dels diputats per les pregàries de sa magestat, conforme estan minutades y assí se són llegides, ┼┼┼┼┼┼┼[1524] [7 vots].

Jolí: del matex parer, ab què no excedesquen de D ducats[1525] en amunt, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Montserrat: que vagen les lletres y que se'ls don lo orde y la forma en què se han de gastar, conforme les lletres, ┼ [1 vot].

Rebollet: que s'escrigue als deputats que·s facen fer les pregàries per tots los monestirs y altres pies cases[1526] de les universitats que tenen syndichs assí, ┼┼┼┼┼┼ [6 vots].

217v// Que sien despedides les lletres conforme són minutades, ab què en aquelles.[1527]

Refferí mossèn Loys Terrena com ere anat ab los altres elets ha palàtio per saber de la salut de sa magestat, y allí havie entès ab lo marquès de Dènia com haïr, entre les sis y set de la tarda, vingué fret y febra ha sa magestat, la qual li durà fins havuy de matí, a les dues hores, que restà quiti; y ara de present està quiti, llahós al Senyor. Y que en la matinada li han donat exerops y que aprés havie dormit molt bé; y que dit marquès ho havie dit ha sa magestat y que sa magestat dix regratiave als braços en los bon cuydado de sa salut.

Conforme les lletres estan trassades, que vagen, adherint-se ab lo ecclesiàstich y militar, ┼┼┼[1528] [3 vots].

1519 *A continuació, ratllat,* tot lo que.
1520 *A continuació, ratllat,* de tota Cathalunya.
1521 *A continuació, ratllat,* en.
1522 *A continuació, ratllat,* la ca.
1523 *A continuació, repetit,* les.
1524 *Més un vot ratllat.*
1525 CCC lliures, sous, *ratllat;* D ducats, *interlineat.*
1526 y altres pies cases, *interlineat.*
1527 *Frase inacabada.*
1528 *Més dos vots ratllats.*

Terrena: del matex, ab què se envien correus per les universitats[1529] que tenen syndichs assí per a què fassen ells pregàries, y sien dades charitats[1530] als monestirs o hospitals de les quals se'ls façe alguna caritat, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots].

218r// Que sien despedides les lletres, ab què se done X lliures, sous, a cada monestir de la vila de Figueres.

Post prandium

La supplicatió de l'ardiacha Jordà, que sie decretada conforme lo bras ecclesiàstich, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots]. En virtut de les quals decretations foren spedides les lletres del tenor següent.

Lo abat de la Real,[1531] lo ardiacha Terça, don[1532] Francesch de Ortofà y mossèn Pere Cassador, deduhint volguessen adherir a què anassen les lletres als diputats com staven ordenades, per a fer pregàries per la salut[1533] de sa magestat, y ab la additió ha referit lo promovedor.

Ferreres: que vagen les lletres per als diputats conforme[1534] stan trassades, adherint-se en açò ab lo stament ecclesiàstich y militar, ╫╫╫╫ [4 vots].

Frexanet: que està y persevere ab lo matex parer de dematí, que·s fassen fer pregàries[1535] en aquelles universitats de les quals tenen síndichs en la present Cort, donant almoynes als monestirs y hospitals de aquelles y ab[1536] que·s fasse assò promptament y ab tota la urgèntia, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots].

Del parer de misser Frexenet, y fent-se de altra manera y posa des de ara son dissentiment.

Jolí: del matex parer de misser Frexenet, ab què los senyors deputats[1537] puguen donar en Barcelona duplicat més del que·s donarà en les altres universitats, ╫ [1 vot].

218v// Anaren los tres promovedors als tractadors per a solicitar se donàs resolutió en lo fahedor del libre de la recompilatió de les Constitutions, lo[s] quals tornats referiren que[1538] digueren que ells ó farien, y que fins ara se eren recordats, sperant y entrassen les que·s faran.

Oliveres: del parer de misser Frexenet, ab què no·s puga dar més charitat als monestirs de Barcelona que als de les altres universitat.

Misser Frexenet, Pere Inveni Rocha, per a reportar als brassos la delliberatió de les pregàries per a la salut de sa magestat.

1529 *A continuació, ratllat,* a les quals sie feta algu.

1530 per a què fassen pregàries, y sien dades charitats, *al marge esquerre; a continuació, ratllat,* en los monestirs.

1531 *A continuació, ratllat,* ardiacha d'Oms, lo abat Pug de.

1532 *A continuació, ratllat,* Joan.

1533 *A continuació, ratllat,* del so.

1534 *A continuació, ratllat,* stan.

1535 *A continuació, ratllat,* per aquelles un.

1536 promptament, *ratllat;* y ab, *interlineat.*

1537 *A continuació, ratllat,* donen de.

1538 com, *ratllat;* que, *interlineat.*

Ferreres: que[1539] demà, en lo monestir de sant Francesch, sie celebrat un offici cantat, suplicant al Senyor per la salut de sa magestat;[1540] y que quiscun die, en la present sglésia, a la tarda,[1541] acabada la hora habilitada, stígan tots los del present bras dins aquell[1542] en horatió per spay de mija hora; y que sia reportat als altres staments lo dit pensament, ┼┼┼┼ [5 vots].

Vivet: del matex parer, ab què la horatió de la dita mija hora la fassa quiscun particular en sa casa; y que dit ofici se fassa a la Trinitat, ┼ [1 vot].

Algueró: del president, pus lo ofici sie a la Trinitat, ┼ [1 vot].

219r// Algueró: que per a demà se fasse solemne ofici en lo monestir de la Santa Trinitat, en la hora que lo offici se acostume de celebrar, y en los altres dies subsegüents, a les set ores de matí, se diga una missa cantada, trahent lo sant sagrament sobre lo altar, ab llum condecent al present stament, y se cante aprés de la missa un *Miserere* y letanies ab les orations acostumades per Santa Mare Sglésia; y que demà, a les nou oras, lo present stament se juncte assí per a què juncts vagen al dit monestir de la Santa Trinitat.

Refferí mossèn Luís Terrena com ell, ab sos companyons elet[s], eren anats a palàtio y allí havien parlat ab lo marquès de Dènia, lo qual los dix com sa magestat, mercès al Senyor, stave quiti y sens febra, tractant ab alguns cavallers y de molt bona gana; y que dit marquès ó farie entendre a sa magestat en haver acabat de negotiar.

219v// *Die lune, xiiii mensis octobris, mdlxxxv*

Fonch legida la suplicatió per la inseculatió de deputat a misser Nicholau Frexenet.

Que lo lloch de deputat sie donat a misser Frexenet y lo de oïdor sie donat a mossèn Algueró de Leyda, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].

Llevaren los dissentiments: misser Montserrat, Ortodó, Navarro, Cucurell, Rebollet, Pallarès, Roffí, Inveni Rocha, Vallbona, Cervera, mossèn Jolí, Besalú.

Die XIII mensis octobris, MDLXXXV, lecta in stamento regali et ibi fuit provissum quod in locum dicti Noguers, defuncti, insecularetur[1543] *dictus*[1544] *Frexenet, et in locum dicti Frexenet.*[1545]

Die XIIII mensis octobris, fonch legida en lo stament real, lo qual provehí.[1546]

Alonso de Súnyiga y Córdova.

Refferí mossèn[1547] Luís Terrena que ell, junctament ab los altres, eren anats a palàtio y allí havien demanat de la salut de sa magestat a don Alonso de Súnyiga y Córdova, lo

1539 *A continuació, ratllat,* per.
1540 *A continuació, ratllat,* y vagen a hoïr aquell.
1541 a la tarda, *interlineat.*
1542 dins aquell, *interlineat.*
1543 *A continuació, ratllat,* magnificus.
1544 *A continuació, ratllat,* magnificus.
1545 *Frase inacabada.*
1546 *Frase inacabada.*
1547 *A continuació, ratllat,* Frexe.

qual los dix com sa magestat stave quiti, sens febre, y que la nit passada ne tingué a la tarda y molt pocha.[1548]

220r// Lo abat de Gerri y misser Cella[1549] y mossèn Sala aportaren una suplicatió minutada per a sa magestat sobre los pedrenyals.

Die XIIII, mensis octobris, MDLXXXV, fuit lecta in stamento regali y allí fonch provehit que lo dit lloch vagant de diputat sie provehit en persona de dit misser Frexanet, y lo lloch tenie dit misser Frexanet de dit oïdor sie provehit mossèn Francesch Algueró, notari de Leyda, llevats però[1550] primer los dissentiments.

Lo matex die, de voluntat del dit Algueró, fou anomenat en dit lloch de diputat y que·s provehís mossèn Miquel Oliver, ciutadà de Leyda.

Lo libre dels Quatre Senyals, les creations de oficis vells y nous, salaris y augments de aquells, les ordinations fetes per comissió de la Cort General l'any MDXX per los oficis de la casa de la Deputatió, foren donats per orde del bras a mossèn Joan Pau Ciurana.

Mossèn Francesch Ubach, assessor del General, dix que com ell fos vengut en la present Cort per orde dels deputats ab un notari de dita casa per a rebre testimonis en les defenses de misser Serra, qui havie deduhit eren en la present Cort; y com dit Serra ni ningú per part d'ell hage exhibit ningun testimoni dins lo temps a ell prefigit, que per ço se venia a spedir y donar ell als brassos, per a què axí com los done rahó de sa vinguda, los ne dava a la spedida. E més, informà a dit bras //220v// deduïnt quant pocha causa havie tinguda dit misser Francesch Serra de recórrer a la present Cort dels procehiments contra d'ell fets en la causa de la visita que en Barcelona se fa contra d'ell, y principalment que no havie pogut recórrer a la present Cort ni evocar sa causa[1551] per les moltes causes y rahons per ell ab molt compliment deduïdes en dit bras.

Ferr[er]es: que[1552] sie donada la suplicatió dels pedrenyals a sa magestat, conforme lo bras ecclesiàstich ha apuntat, ab la qual se demana a sa magestat la forma com restàs armada la terra, prohibint-se los dits pedrenyals, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Vivet: que·s sper primer la resposta de sa universitat, ab la qual ne havie consultat per delliberatió del present bras, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1553] [9 vots].

Dissentiment. Mossèn[1554] Rebollet, síndich de Vilafrancha de Conflent, dix dissentie a la presentatió de dita suplicatió, fins que tingués consulta de sa universitat, per quant ab orde del present bras ne ha consultat y no té enchara la resposta de sa universitat, ┼┼[1555] [2 vots]. A XV de dit fonch llevat dit dissentiment per dit Rebollet.

Inveni Rocha: dit[1556] mossèn Rocha llevà son dissentiment a XVI de dit.

1548 *A continuació, ratllat,* la qual li durà fins a la.
1549 *A continuació, ratllat,* por.
1550 primer, *ratllat;* però, *interlineat.*
1551 ni evocar sa causa, *interlineat.*
1552 *Precedit de* Que·s sper lo que los militars faran, *ratllat.*
1553 *Més un vot ratllat.*
1554 *Precedit de* Mossèn Rebollet, síndich de Vilafrancha de Conflent, dix posa d.
1555 *Més un vot ratllat.*
1556 *Precedit de* dit alsà, *ratllat.*

Anthoni Molinés, síndich de Cruïlles: que dissent a què·s presente dita scriptura ni que·s leven los pedrenyals, si no són solament los curts, ┼ [1 vot].

Llevà lo dit dissentiment a XXI de octubre.

221r// Rebollet alsà lo dissentiment a XV per lo de mossèn Olivó y mossèn Jolit.

Mossèn Ortodó.

Post prandium

Los[1557] dos libres dels de les bolles y l'altre de les entrades y exides, per orde del stament foren donades a mossèn Ciurana, dix les volie per als elets per a la exactió dels deutes del General.

Les lletres a diputats de part dels staments per la inseculatió de mossèn Guillem de Yvorra en diputat y mossèn Gilabert y Pou en oïdor de comptes fan assí insertar en virtut[1558] de les decretations fetes a la suplicatió per los dits presentada a VIII del corrent.

Referí aprés mossèn Terrena com[1559] ere stat[1560] a palàtio y allí se havie entès com sa magestat, lahors al Senyor, stava quiti; emperò, que ans de dinar se ere trobat un poch de mala gana.

Que·s presente a sa magestat la scriptura que vuy s'és assí legida per saber com restarà la terra desermada llevant-se los predrenyals, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Cucurell: que sper la resposta del bras militar, [0 vots].

221v// Rebollet, Oliveres, Pallerès: que no consent se presente dita scriptura sens tenir la consulta de sos principals, la qual procurarà haver de assí a diumenge, com li és stat atorgat primer per lo present bras, ┼┼┼┼┼ [6 vots].

Inveni Rocha: que stà ab lo de dematí y ab lo matex dissentiment, ┼ [1 vot].

Mossèn Algueró: posà dissentiment a tots actes fins que sie declarat si en coses de justítia y en fer Constitutions se ha de star a la maior part o no.

Que vage algú per part del present bras ab los altres promovedors,[1561] donant rahó de la causa del vot del present bras en lo de les pregàries se han de fer per la salut de sa magestat, ┼┼┼[1562] [3 vots]; y que se'n don rahó als brassos que lo promovedor irà ab ells.

Se[1563] done allí rahó de son vot y que la intentió és que·s fassen les pregàries comunes per tota Cathalunya, [0 vots].

222r// Que s'afegesque en les lletres, allà hont diu «de aquexa ciutat» que s'i afiga «de tots los altres monestirs del Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Serdanya», ┼┼┼┼┼┼┼┼ 9 [9 vots].

Jolí: del parer de mossèn Vilaplana, ab què s'i afija «sens, emperò, gasto algú del General», ┼┼┼┼┼┼ 7 [7 vots].

1557 *Precedit de* Lo libre, *ratllat.*
1558 *A continuació, ratllat,* de les lletres.
1559 *A continuació, ratllat,* sie.
1560 *A continuació, ratllat,* av.
1561 tractadors, *ratllat;* promovedors, *interlineat.*
1562 *Més un vot ratllat.*
1563 *Precedit de* Que·s respongue. Que per sa part a soles vage del present. Que·s, *ratllat.*

Rebollet: que[1564] vage lo promovedor ab los altres als tractedors, deduhint com la causa no·s són stats assí fetes les pregàries no és stat culpa del present bras, per quant, volent ampliar les devotions y pregàries per la salut de sa magestat, li apparexie que no sols en Barcelona, però en tots los monestirs de Cathalunya y Rosselló y Serdanya se deurien, al que no·s són volguts adherir los altres brassos, ┼ [1 vot].

222v// *Die martis, xv mensis octobris, anno a nativitate Domini mdlxxxv*

Convocat lo stament real.

Referí mossèn Jolí, síndich de Perpinyà, per ocupatió de mossèn Luís Terrena, com ell, juntament ab los altres elets per a visitar, eren stats a palàtio y allí parlat ab lo compte de Bondie,[1565] dient-li la causa de llur vinguda; lo qual, entesa aquella, se'n tornà dins per parlar ab sa magestat y tornàs-se'n fora, los dix com sa magestat los agrahie la bona ànsia y cuydado que de sa salut tenien los tres brassos; y que esta nit passada, encara que no fos la nit de la cessió, ha tinguda febre, y que la gota li ha assenyalat en la mà, y que axò serie la causa de la febre d'esta nit passada, y que aquest matí lo han tornat a sagnar.

223r// Que les lletres minutades per als deputats per les pregàries per la salut de sa magestat sien spedides de la manera que stan ordenades, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ X [10 vots]; habilitant aquelles en lo que passa[1566] de la malaltia de sa magestat, adherint-se ab los altres brassos, los quals lo die present, ab embaxada, o han deduhit y encarregar al present stament per a què·s volgués adherir ab aquells; y per a reportar dites coses als altres brassos foren elegits y anomenats: mossèn Vilaplana, mossèn Arrencada, los quals reportaren en la ora matexa dita delliberatió.[1567]

Jolí: del matex parer, pus ab aquells se diga que·s fassen sens ningun gasto del General, ┼┼┼┼┼┼┼┼ 8 [8 vots].

Que,[1568] ┼ [1 vot].

Jolí, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Navarro, ┼ [1 vot].

Delliberà aprés lo dit stament que durant lo impediment y ocupations de misser Ceragossa, qui fou elegit per als capítols del Redrés del General y stà ocupat en fer //223v// aquelles, sie en son lloch elegit, com de fet elegiren, a mossèn: Anthoni Jolí, síndich de Perpinyà. Lo qual de continent fou tramès al bras ecclesiàstich per a solicitar la spedició de les lletres que ja dies ha són stades trassades y legides en los brassos per als deputats, per a què passen avant la exactió dels deutes del General.

La suplicatió de Francesch Antich fa assí insertar y és ficada en lo present cüern.

1564 *Precedit de* Que·s v, *ratllat.*

1565 *A continuació, ratllat,* lo qual los dix y referí.

1566 que passa, *interlineat.*

1567 y per a reportar ... dita delliberatió, *després del paràgraf següent.*

1568 *A continuació, espai en blanc.*

Post prandium

Referí mossèn Anthoni Jolí com eren anats ab los altres elets a palàtio y allí havien demanat al compte de Bondia,[1569] lo qual hisqué la hora matexa, al qual digueren la causa de sa vinguda, y respongué·ls que·u sabrie promptament ab sa magestat; y tornat fora, dix que sa magestat regratiave als brassos la bona memòria y ànsia tenien de sa salut, y que sa magestat se sentie millor, encara que fadigat de la febre passada y de la sagnia de vuy y que tenien[1570] sperances de millorar per los senyals del variar de la febre.

224r// Inmediadament, foren legides y spedides les lletres se delliberà de matí per als deputats per fer pregàries per la salut de sa magestat, les quals fan insertar.

Que ab embaxada se notifique als altres convindrie fer a saber als del Concell Supremo o als tractadors com,[1571] havent-se posades algunes empares al segell,[1572] no[1573] obstant aquelles,[1574] se despatxarien alguns privilegis e confirmations de aquells; y volent posar algunes empares, se dilate lo posar aquelles; y per a dita embaxada foren elegits:[1575]

Misser Miquel Çarrovira, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [19 vots].
Mossèn Ortodó, de Puigcerdà, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [17 vots].
Rocafort, ┼ [1 vot].

Que vagen los tres promovedors als tractedors fent-los a saber los dissentiments són en lo bras militar; y que·s diga als[1576] altres brassos per lo promovedor que lo present stament adherex ab aquells.

Lo senyor Rafel Vivet, síndich de Girona, posà son dissentiment a tots actes de gràtia y speditió de aquelles. Protestant de nul·litat de aquelles. Requirint, etc. *Testes, Joannes Valbona, ville Cervarie, et Franciscus Oliveres, ville de Figueriis.*

224v// Dimecres, a xvi de octubre, mdlxxxv

Convocat y aiustat lo stament real.

Que los advocats dels braços[1577] apuncten y vegen lo pretès agravi se fa en no tenir les empares fa lo canceller de Cathalunya[1578] a la expeditió axí de coses de gràtia com de justítia, segons que dit agravi se ha deduhit en lo present stament,[1579] los quals ne fassen aprés relatió en lo present stament, adherint ab lo[s] altres brassos, los quals ab embaxada

1569 *A continuació, ratllat,* q.
1570 *A continuació, ratllat,* relatió.
1571 A c*ontinuació, ratllat,* volien fe.
1572 o volent posar aquelles, *ratllat;* al segell, *interlineat.*
1573 *A continuació, ratllat,* obsant.
1574 dites empares, *ratllat;* aquelles, *interlineat.*
1575 *A continuació, ratllat,* Que lo promovedor vage a fer part als altres.
1576 *A continuació, repetit,* als.
1577 sien elegides dos persones de quiscun stament per a què, *ratllat*; los advocats del bras, *interlineat.*
1578 de Cathalunya, *interlineat.*
1579 *A continuació, ratllat,* per a què·s vege si feta aprés se'n darà rahó o no als tratedors.

havien deduït dit llur pensament, ||||||||||||||||| [17 vots]; y per a referir dites coses als altres braços foren elegits:

Anthoni Jolit, ||||||||||||||| [15 vots].
Joan Valbona, ||||||||||||||| [15 vots].
Ortodó, || [2 vots].[1580]

Jolí: que sien elegides dos persones de quiscun stament per a què deduesquen lo pretès agravi als tractedors de sa magestat, attès maiorment que los advocats dels braços stan molt ocupats, |||| [4 vots].

Joan Vilabona, síndich de Cervera, alsa primer per a dit[1581] son dissentiment de[1582] a tots actes per tot lo die present.

225r// Referí mossèn Luís Terrena com ell, junctament ab los altres elets per a visitar a sa magestat, eren anats a palàtio y allí parlat ab lo compte de Bondia, dient-li la causa de sa vinguda, lo qual los respòs que sabrie ab sa magestat, lo qual tornat de sa magestat los dix com sa magestat los agrahie lo bon recort tenien de sa salut, y que esta nit dormí fins a les dues hores, que·s despertà, y aprés tornà a dormir un poch fins a la hora de pendre los[1583] axerops que se li donen; y que aprés lo han sagnat tercera volta; y que ha stat sempre y vuy stà ab una[1584] poqueta de febra, encara que pocha; y que la complectió de sa magestat pren fàcilment les sagnies y·s costume de trobar bé ab elles.

Que los advocats dels braços vegen si miser Josef Ferrer, anomenat per advocat del bras militar, és official real o no, y si per rahó de dit offici pot o no ser advocat de dit bras, per a què·s púgan llevar los dissentiments posats a dita causa en dit bras militar; y fou reportat als altres braços per lo promovedor, |||||||||||||||||||||| [22 vots].

225v// *Post prandium*

Convocat y congregat lo stament real[1585] en lo lloch y forma acostumats.

Que·s vage als[1586] tractedors per los promovedors dels tres brassos, deduïnt-los les diligènties y devotions fetes per orde[1587] dels tres brassos per la salut de sa magestat, y serà sa voluntat que se'n fassen altres, que los brassos stan promptes de fer aquells, adherint en açò ab lo pensament del bras militar que u ha axí referit per son promovedor.

Que sie pagat lo compte de mossèn Jaume Rondó, fuster, qui puia LIII lliures, XII sous, lo qual és stat vist y examinat per les dos persones elegides per lo present stament, ultra de les quals, sis reals al fuster que és stat aplicat per examinar dit compte, |||||||||||||||| |||| [20 vots].

1580 y per a referir ... Ortodó, || [2 vots], *a peu de pàgina i al marge esquerre.*
1581 *A continuació, ratllat,* efecta.
1582 de, *interlineat.*
1583 uns, *ratllat;* los, *interlineat.*
1584 *A continuació, ratllat,* poqueta de.
1585 *A continuació, ratllat,* fins la ir.
1586 *A continuació, ratllat,* promovedors.
1587 orde, *ratllat;* orde, *interlineat.*

226r// Anthoni Jolit, síndich de Perpinyà, referí que ell, ab los altres promovedors, eren anats als tractedors de sa magestat, fent-los fer[1588] a saber les diligènties fetes per los brassos en fer fer pregàries per la salut de sa magestat, y que si a ses senyories aparie se'n fessen de maiors de les fetes, atè[s] tenien entesa la mala gana de sa magestat, que par se curava, que los brassos les farien; als quals respongueren[1589] com sa magestat, des de la sagnia tercera que vuy se li ha feta, s'és trobat molt millor y de molt millor gana; y que en fer noves pregàries no ere mester innovar cosa alguna fins tíngan altre orde dels dits tractedors; y que.[1590]

Vingué aprés en lo stament lo compte de Cosentayna, don Hieònim Corella,[1591] de part dels tratedors, deduïnt com que sa magestat, mercès al Senyor, se trobava ab milloria y sa indespositió, segons que humanament se pot compendre, no serie ab perill, que per ço scriguessen los brassos als diputats per a continuar llurs orations, fent gràties al Senyor per la milloria de sa magestat, pus dites devotions y gràties no·s fasse públiques.

Alonso de Súnyiga y Córdova.

Dit mossèn Anthoni, junctament ab los altres, eren anats palàtio y allí parlat ab Alonso de Súnyega y de Córdova, fent-li a saber com de part dels brassos de Cathalunya venen a visitar a sa magestat per saber com se trobave, lo qual dix que sabrie de sa magestat, y axí anà a saber-ó de sa magestat; y tornat, dix com sa magestat los agrahie la bona ànsia tenien de sa magestat, y que, mercès a Déu, des de //226v// la sagnia de dematí ensà se trobava ab molta milloria y de molt millor gana y ja quasi sens ninguna febra, del que[1592] tots los del stament se alegraren molt, regratiant molt al Senyor la mercè y suplicant per la salut de sa magestat.

Referí lo promovedor militar que per mort de Agulló de Bellvehí, dit stament ha elegit y anomenat: misser Joan Cella y de Tafurer.

Les lletres dels tres brassos en resposta de les que[1593] dels diputats aportà en la present Cort, les quals són assí insertar.

Misser Enrich Serra presentà en dit stament una suplicatió, la qual, per ser la hora tarda y aquella molt llarga, fou lexada per a legir-la per[1594] al sendemà

La casa de l'alcalde Valledares devant de l'aposento maior, al costat del regent Çapena. XIII lliures per les obres tenie fetes lo de les.[1595]

1588 elets de sa magestat són anats a palàtio y allí los ha referit lo compte de Bondia, *ratllat;* promovedors eren anats als tractedors de sa magestat, fent-los fer, *interlineat.*

1589 a saber les diligènties ... als quals respongueren, *al marge esquerre.*

1590 *Frase inacabada.*

1591 don Hieònim Corella, *interlineat.*

1592 *A continuació, ratllat,* ne dave.

1593 *A continuació, repetit,* de les que.

1594 *A continuació, ratllat,* molt de ni.

1595 *Frase inacabada.*

227r// **Dijous, a xvii de octubre, mdlxxxv**

Convocat y congregat lo stament real.

Lo síndich de Cervera alsà son dissentiment per tot lo die present.

Que sie suplicat al canceller[1596] se vullen aiuntar per a fer nova habilitatió resta a fer a causa[1597] de molts resten encara per habilitar, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [21 vots].

Y que los que aniran a dit canceller li vullen fer recordar se mane resolre en què·s done orde[1598] poder fer imprimir lo libre de la recopilatió de les Constitutions; y si s'acontentaran de les firmes que ja han firmat lo dit libre o si faran nova nominatió de persones, per lo que tant importe, adherint-se en dits dos caps al parer del bras militar.

Fonch tingut pensament en dit stament que convindrie molt sercar forma y modo com se puguessen extinguir totes les lleudes de Cathalunya, Rosselló y Cerdanya que no sien pròpries[1599] de les universitats per elles comprades o[1600] altrament acquisides,[1601] per los grans agravis que en elles se fan a tots los poblats de les universitats de Cathalunya y poblats en ella; y que sie reportat als altres brassos ab embaxada, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪╪╪ [26 vots].

Çaragossa: del[1602] matex parer, entenent-ho tant solament de les lleudes universals que universalment se paguen y no de les lleudes particulars que particularment se exhigexen, ┼ [1 vot].

227v// Çarrovira: que tant solament se tracte de extinguir la lleuda de Mediona, per lo que aquella és tant universal en Cathalunya.

Sala: a maior delliberatió, ╪ [2 vots].

Referí mossèn Luís Terrena, síndich de Perpinyà, que ell, juntament ab los altres elets[1603] per a visitar a sa magestat, són anats a palàtio y allí parlat ab lo marquès de Dènia, dient-li la causa de sa vinguda, lo qual los dix que esta nit passada sa magestat és restat sens febre y ha ben reposat; y que aquest matí havie combregat y ara axí matex stà, mercès al Senyor, sens febre; del que dit stament prengué gran pler y alegria, regratiant tots al Senyor la mercè.

Que sien pagades a Bernabé de Gavara, resident en la present vila, tretse liures, moneda barcelonesa, per unes obres havie fetes[1604] en una de les cases que stan llogades per a obs de les persones que stan juntades per als memorials de les Constitutions de Cathalunya, en virtut de la qual foren spedides[1605] la cauthela del tenor següent.

1596 habilitadors, *ratllat;* canceller, *interlineat.*
1597 a causa, *ratllat;* a causa, *interlineat.*
1598 *A continuació, ratllat,* en.
1599 pròpries, *interlineat.*
1600 *A continuació, ratllat,* imposades.
1601 que no sien ... acquisides, *al marge esquerre.*
1602 *Al marge esquerre,* anno Domini millesimo quing.
1603 *A continuació, ratllat,* per so.
1604 *A continuació, ratllat,* en casa.
1605 *A continuació, ratllat,* letres.

228r// *Post prandium*

Referí mossèn Jolit que ell, junctament ab los altres elets, eren stats a palàtio per a visitar a sa magestat, y allí havien parlat ab lo marquès de Dènia, dient-los la causa de llur vinguda, lo qual dix s'entrava dins per a fer-ó a saber a sa magestat, y tornat, havie referit que al punct de les tres d'esta tarda havie vingut algun poch de fret a sa magestat,[1606] encara que poch, que denotave la febre li havie de venir; emperò, que encara no se li hera determinada ni vinguda la febre, y que sa magestat regratiave lo contínuo cuydado tenien los brassos de Cathalunya de sa salut.

Die sabbati, xviiii de octubre, mdlxxxv

Convocato stamento regali.

Magnificus Geraldus Mascaró, utriusque juris doctor, sindicus Villefranche Penitensis, Joannes Amiguet, sindicus ville[1607] *del Arbós, et Joannes Ponsich, sindicus civitatis Vici*,[1608] posaren llur dissentiment a tots actes de gràtia; protestant de la nul·litat de aquells. Requerint, etc. *Testes, Joannes Santgenís, porterius, et Franciscus Oliveres, fusterius ville de Figueres.*

Fonch en dit stament legida la suplicatió de misser Serra, que·s decretà conforme los altres braços la han[1609] decretada, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1610] [11 vots].

Vivet: que·s scrigue a diputats per a què fassen prompta justítia en la causa de la visita de misser Serra; y si, feta la sentèntia y provisió, volrà recórrer dit misser Serra, que leshores se'n haurà rahó, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

228v// Que[1611] la causa de misser Serra sie restituïda als diputats per a què declaren[1612] primerament sobre les suspites, y que en lloch dels quatre doctors de la Audièntia que·ý entrevenen,[1613] sien elegits altres quatre doctors[1614] axí del matex Real Concell com fora de aquell, no sospitosos a les parts, per a què declaren sobre les suspites[1615] contra aquells entrevenen en dita causa si són justes o no; y declarades aquelles, que sia procehit en dita causa fins a declratió de aquella, ┼ [1 vot].

Die[1616] *lune, XVIIII° predictorum mensis et anni, fuit lecta in stamento regali et ibi provisum* que·s scriga[1617] a diputats que fassen prompta justítia en la dita causa del dit

1606 *A continuació, ratllat,* que.
1607 *A continuació, ratllat,* franche.
1608 et Joannes Ponsich, sindicus civitatis Vici, *al marge esquerre.*
1609 *A continuació, ratllat,* trassada.
1610 *Més un vot ratllat.*
1611 *Precedit de* Que los diputats el, *ratllat.*
1612 *A continuació, ratllat,* sobre.
1613 *A continuació, ratllat,* sien e.
1614 *A continuació, ratllat,* del matex Real Concell.
1615 *A continuació, ratllat,* cot.
1616 *Precedit de* Que·s remeta als advocats, los que. Que sie remesa la dita causa, *ratllat.*
1617 *A continuació, ratllat,* de.

misser Francesch Serra, y si feta la provisió o declarató en dita causa volrà aprés recórrer dit misser Serra, que leshores se'n haurà rahó.

Post meridiem

B. Referí mossèn Anthoni Jolí com ell, ab los altres elets, eren anats a palàtio y allí parlat ab lo president de Portugal, dient-li la causa de llur vinguda. E responent, los dix que farie a saber a sa magestat; y tornat, dix com sa magestat agrahie als brassos lo contínuo cuydado tenien de sa salut y que, mercès al Senyor, sa magestat se trobava molt remediat, y que sent vuy lo die li havie de venir la febre, no li havie vinguda cosa alguna.

229r// Alonso de Súnyiga y Córdova, marquès de Luna.

A. Referí mossèn Luís[1618] Terrena[1619] que ell, junctament ab los altres elets per anar a visitar a sa magestat, anaren ahir a palàtio per a saber de sa salut, y que don Alonso de Súnyiga y Córdova los digué com, mercès al Senyor, sa magestat stave quiti y sens febre; y que lo die present y eren tornats y havien parlat ab lo marquès de Dènia, lo qual los dix com, llahors al Senyor, sa magestat stave axí matex quiti y sens febre; y que tal relatió tenien dels metges del die de ahir y vuy, del que·s alegrà molt tot lo stament.

Post meridiem

La relatió de mossèn Jolit és atràs.

Foren legits en dit stament los agravis[1620] apunctats y trassats per les persones eletes[1621] fets per los pares inquisidors a particulars[1622] y per los llochtinents generals al General de Cathalunya.

Més, se legiren dos memorials o pensaments de la forma se porie tenir en la cobrança dels deutes dels arrendaments del General.

Mossèn Joan Vallbona alsà per avuy y per altres actes.

229v// Dilluns, xxi de octubre, mdlxxxv

Convocat y congregat lo stament real.

Joan Vilabona, síndich de Cervera, alsà son dissentiment que a tots actes té posat per tot lo die present.

Per a presentar a sa magestat la suplicatió contenint en efecte[1623] que, llevant-se los pedrenyals, com s'és servit reste la terra armada, llevant-se los pedrenyals.

Que sien elegides dos persones de quiscun stament per apunctar.

1618 *A continuació, ratllat,* Frex.
1619 *A continuació, ratllat,* que.
1620 *A continuació, ratllat,* pre.
1621 *A continuació, ratllat,* ass.
1622 a particulars, *interlineat.*
1623 *A continuació, ratllat,* sie servit de manar que, llevant sa magestat.

Que·s solicite la resposta del bras ecclesiàstich en lo de les lleudes, ||||||||||||||| |||| [20 vots].

230r// Don Alonso de Súnyiga.

Referí mossèn Terrena com ahir ell, junctament ab los altres elets per anar a visitar a sa magestat, entengueren lo die de ahir com sa magestat havie tingut ahir alguna calorera en la nit, encara que pocha, y que la matinada se ere adormit y havie bé reposat, y que vuy y havien tornat y que havien entès de don Christòfol de Mora com sa magestat stave, mercès al Senyor, bé y sens febre alguna.

Post prandium

Vingué lo promotor militar, refferint que aquell stament ha pensat que per part dels tres braços se vage als tractadors de sa magestat, deduhint-los en effecte se servesquen de manar al canceller passe avant en la habilitatió a causa que en aquell bras entreven[en] alguns y voten que enchara no estan habilitats, y ha dita causa passe perill que no s'i pose algun dissentiment que serà difficultós de fer-lo alsar.

Que los[1624] promovedors dels 3 braços se conferesquen als tractadors de sa magestat, deduhint-los se servesquen manar al canceller passe avant[1625] la habilitatió 3ª. Fonch reportat per lo promovedor, |||||||||||||||||| [18 vots].

230v// Vingué lo promovedor ecclesiàstich y refferí que dit stament se havie adherit ab lo pensament militar.

Refferí mossèn Boldó com havien presentada, ell ab los altres elets, la supplicatió per los pedrenyals als tractadors de sa magestat, y ha respost lo comte de Miranda que tenie per cert que sa magestat li plaurie molt que·s llevassen los pedrenyals.

President: que·s façe saber als altres braços com per moltes diligènties se sien fetes per lo estament real ab los del Consell Supremo per a què fossen servits tenir compte en no despedir ningunes coses en els quals per lo cançeller de Cathalunya fos posada empara, may fins assí se ha donat orde algú, ans bé, no obstant dites empares, se són spedides moltes coses, en molt gran dany dels qui havien fet posar aquells, y que per ço, fins sie donat lo remey qual convé,[1626] y que per part dels tres braços se'n fes embaxada als tractadors, per lo que tenien entès, segons la relatió dels advocats, que·s fa en açò molt gran agravi,[1627] |||||||||||||||||||||||| [24 vots]. Fonch reportat per lo promovedor.[1628]

No és borrat.

231r// Sobre los capítols de la exactió del General fet per les persones del bras real.

Capítol II.[1629]

1624 *A continuació, ratllat,* ters.

1625 *A continuació, ratllat,* ab a.

1626 *A continuació, ratllat,* entén dit bras real posar dissentiment qual convé, y que ans de posar-lo ne donaven rahó als braços, perquè per llur part miren lo remey convenient per los senyors tractadors.

1627 y que per part ... molt gran agravi, *a peu de pàgina.*

1628 *A continuació, ratllat,* y al.

1629 *A continuació, ratllat,* Que los debitors del trienni darrer tercer enderrera sien acomodats que paguen de comptants lo quart del dèbit, y lo(s) restants tres quarts dins sinch anys immediadament següents.

Que los deutors dels arrendaments del General haien de pagar lo trienni que comensà lo primer de juliol 1575 y finí lo darrer de juny de 1578, sien acomodats d'esta manera, ço és, la meytat de comptants y la restant meytat dins tres pròximos, en iguals pagues faedores una quiscun any.

Lo 2n trienni començà al primer de juliol 1578 y finí lo darrer de juny de 1581, sien acomodats los deutors de aquesta manera, ço és, de present y de comptants un terç y los altres dos terços dins 4 anys, ab quatre yguals pagues, una quiscun any.

Y lo[1630] terçer trienni, qui començà lo primer de juliol de 1581 y finí lo darrer de juny de 1584 haien de pagar un quart de comptants y lo restant dins sinch anys, ab sinch yguals pagues, una quiscun any, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1631] [22 vots].

231v// Cervera: que s'atture tems per a consultar ab llurs principals, ┼ [1 vot].

Rabollet: que tots ygualment paguen la meytat del que deuen y que los[1632] arrendadors del darrer trienni sien sperats un any més, ┼ [1 vot].

Arbós: que paguen la meytat y que se'ls don ha tots un any més, ┼ [1 vot].

Die 22. Die martis, XXII octobris, MDLXXXV

Que per la exactió dels deutes del General sie donada la matexa facultat als oydors com als diputats, y axí no ý haurà necessitat de crear noves persones ab nous salaris per a dita exactió, y no·s faran los gastos ni·s daran salaris que necessàriament se haurien de dar a les persones que ha dita causa novament serien eletes, los quals deputats y oydors tinguen plena facultat de exequutar lo contengut en los capítols que són estats llegits, *juxta* la forma y sèrie de aquells, conprenent ab les penes axí als deputats com oydors, ┼┼┼┼┼┼┼┼[1633] [8 vots].

Mascaró: del parer del senyor president, ab què no·s publicàs res que no haguessen primer vist lo Redreç, perquè[1634] lo hu frisse molt ab l'altre.

232r// Del parer del senyor president, ab què s'i pose que lo contengut en lo memorial no puga ser interpretat sinó axí per los assessors de la casa com altres qualsevol doctors, ans bé se haie de estar a la lletra lo contingut en dit memorial, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1635] [22 vots].

Navarro, Rabollet, Cervera, Jaume Rocha. Joan Navarro no consent, ans expressament dissent, que lo orde y conçert de la exactió se va trassant se publique ni tingue effecte fins ha tant que los capítols ordenats sobre lo Redreç del General sien portats,[1636] llegits y votats en lo present stament, com sie cosa que lo hu vage encadenat ab l'altre; requerint ne sie continuat acte en lo present procés, ┼┼┼┼ [4 vots].

1630 *A continuació, ratllat,* darrer.

1631 *Més un vot ratllat.*

1632 *A continuació, ratllat,* del arre.

1633 *Més dos vots ratllats.*

1634 *A continuació, ratllat,* ho.

1635 *Més dos vots ratllats.*

1636 *A continuació, ratllat,* assí y.

Post prandium

Mossèn Loís Terrena referí com sa magestat havie presa esta nit purga y que li havie molt ben obrat, Déu volent; y vingué lo promovedor ecclesiàstich, refferint que·s trobave millor.[1637]

232v// Que[1638] stà bé lo capítol que comense «Y perquè los diputats y oydors millor façen son offici, etc.», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Mascaró: la qual cognitió si la dita exactió feta per diputats serà ben feta o no, ne sien conexedors los vesitadors de dit General, ┼ [1 vot].

Que està bé lo capítol comensant «Y més, se ordene», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Que[1639] està bé que lo fisch pugue dir en les proprietats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Lo capítol comensant «Ítem, per quant se entén, etc.» qu·és dels sobrecullidors, ab què s'i affige que·s done facultat als dits dos cobrecullidors presos de vendre llurs officis, pus lo preu entre y sie en descàrrech y reconpensa de llur deutes, y los diners en compte dels diputats en la Taula de la Ciutat, ┼┼ [2 vots].

Vilaplana: del parer del senyor president, pus lo temps sie tres anys, ┼ [1 vot].

Sala: que·stà molt bé lo capítol, ab què hi sie comprès mossèn Pau Riu, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

233r// Lo[1640] capítol comensant «Que en aquell consert, etc.», que està bé, ┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Lo capítol comensant «Ítem, per quant los arrendadors, etc.», que[1641] sie llevat dit capítol, ┼┼┼┼┼ [6 vots].

Vilaplana: que està bé lo dit capítol comensant «Ítem, per quant los arrendadors», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Mossèn Onofre Ortodó posà son dissentiment ha què no·s passe dit capítol dels arrendadors del trienni corrent. Protestant, etc.

Tot lo demés està bé.

Referí mossèn Jolí com sa magestat, aprés de haver pres la purga, aquella li ha molt obrat[1642] dotse voltas, y que, sagnat, lo die de la medicina stave ben sforçat.

Die 23 octobris, 1585

Convocat, etc.

Fonch llegida la supplicatió presentada per misser Puig.

1637 *A continuació, ratllat,* Misser Nicholau Frexanet, altre dels síndichs de Leyda, dissent a la.
1638 *A continuació, ratllat,* sie.
1639 *Al marge esquerre,* Registrata. Mi señor. Al muy.
1640 *Precedit de* Ihesus. Maria.
1641 *A continuació, ratllat,* no.
1642 *A continuació, ratllat,* dotse v.

Que sien oyts los advocats del present estament primer y los Capítols de Cort, y constant ab certificatòria com lo dit misser Puig és anat ab lo dit gobernador fora de la ciutat de Barcelona per tot lo temps que dit //233v// governador és anat fora de dita ciutat, se'n haurà aprés la rahó que se'n ha de haver, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ 16 [16 vots].

Vilaplana: que[1643] sie llegida la Constitutió de l'any 1547 y mirat lo registre per veure lo die entrà y acabà de ser assessor, y constant al present bras[1644] del deduhit y[1645] supplicat, li sie feta la gràtia li fan los altres braços, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ 12 [12 vots].

A la supplicatió de mossèn Setantí fou provehit:

President, misser Çarrovira, misser Çaragossa: que sie scrit ha diputats que per mort de misser Claris elegesquen un altre no sospitós a les parts, per a què succescha y stiga en lo lloch de dit misser Claris, perquè dita causa se despedesque a consell dels tres, ╫╫╫ [3 vots].

Joan Andreu, syndich de Salses.

Mossèn Vallbona alsà son dissentiment per tot lo dia present.

Frexanet: que sie decretada[1646] conforme la decretatió feta per los braç ecclesiàstich y militar, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [23 vots].

234r// La decretatió a la supplicatió de mossèn Mullola:

La matexa decretatió, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫[1647] [21 vots].

Tortosa y Leyda: que sa magestat està, mercès al Senyor, sens febre y que ha dormit molt bé esta nit, y que la purga li féu fer aïr 14 cambres.

Jaume Rocha.
Joan Vallbona.
Francesch Arsís.[1648]
Gaspar Montserrat.
Misser Frexanet.
Mossèn Rebollet.
Francesch Algueró.
Pere Inveni Rocha.
Jaume Roffí.
Mossèn Navarro.
Mossèn Pallerès.
Mossèn Ortodó.
Mossèn Cocurell.

Mossèn Andreu Vilaplana dix posava son dissentiment ha tots actes de gràtia. Protestant de nul·litat de aquells. *Requirens, etc. Testes sunt Santgenís et Mir.*

1643 *Precedit de* Que·s reba primer informatió.
1644 al present bras, *interlineat.*
1645 que·s, *ratllat;* deduhit y, *interlineat.*
1646 *A continuació, ratllat,* com lo braç ecc.
1647 *Més un vot ratllat.*
1648 *A continuació, ratllat,* Joan Rochafort.

234v// *Post prandium*

Vingué lo promotor militar, refferint que aquell bras havien pensat que los 3 promotors dels braços vagen ha solicitar als senyors tractadors de sa magestat per a què vullen passar avant en la abilitatió; y tanbé, que les lletres ordenades en les quals se scriu als deputats que, vagant enseculations,[1649] sien preferits los de la present Cort, ab què[1650] ab aquelles no s'i pose sinó «exortant» y no «manant»; y los memorials que llegiran en lo bras ecclesiàstich, que vagen llegint y votant; y que se sien solicitats los de les Constitutions que·s donen pressa en acabar-les.

Que adherex ab lo militar, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Jolí: de parer del senyor president, exceptat lo cap de les Constitutions, que se spere tres dies, pus se entén no se'n lleve mà, ┼ [1 vot].

Vingué lo promotor ecclesiàstich,[1651] refferint que aquell bras o estament se adherie al predit.

235r// Que sie reportat als altres brassos[1652] que no convé en manera alguna fer capítol algú que·s fassen soldats ni gents de armes en Cathalunya ab motiu de pendre ladres,[1653] per los molts y grans danys ne resultaven a tota Cathalunya, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots]. Y per a reportar la abaxada foren elets: misser Frexenent ┼ [1 vot], misser Arrencada, ┼ [1 vot]. Tots.

Referí mossèn Jolí com sa magestat, mercès al Senyor, stave ab molta milloria y[1654] sens febre des de que havie presa la purga ensà.

Die jovis, 24 mensis octobris, 1585

Vingué mossèn Argensola y,[1655] reportant embaxada del militar, en resposta adaquest[1656] feta, y axí digueren que les persones eletes[1657] per a les Constitutions són tant previstes y sagasses que, no apportaran ni deduïran alguna cosa als staments per les quals hagués de redundar ningun dany ni prejudici a la terra.

Foren llegits y presentats per los syndichs de Barcelona 3 memorials ha effecte de fer-ý armar galeres per a deffensar la costa de Cathalunya.[1658]

Frexanet: que vol consultar ab sa universitat, ┼ [1 vot].

1649 *A continuació, ratllat,* y·s.
1650 *A continuació, ratllat,* se digue so.
1651 *A continuació, ratllat,* adherint-s.
1652 *A continuació, ratllat,* gens.
1653 ab motiu de pendre ladres, *al marge esquerre.*
1654 *A continuació, ratllat,* ab bona.
1655 *A continuació, espai en blanc.*
1656 adaquell bras, *corregit i ratllat.*
1657 *A continuació, ratllat,* per lo.
1658 *A continuació, ratllat,* Que·s mun, comuni.

235v// Çarragosa: que sien comunicats dits pensaments de les galeres als altres braços per a què y pensen, y que sabut lo pensament y determinació[1659] dels altres braços, se veurà y determinarà lo que convindrà, haguda emperò primer consulta de les universitats per les quals són tramesos abans que lo present bras se determine en res, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼ [19 vots]. Per los matexos syndichs de Barcelona que han reportat dit pensament sie reportat als altres braços.

Jolí: que sien elegides dos persones, les quals, dels tres memorials assí legits, ne façen hu; y aquell fet, se consulte ab los braços lo que·ls apparrà fer y, entès dit pensament, se determinarà lo present bras, ┼ [1 vot].

Refferí mossèn Terrena,[1660] per relatió del marquès de Dènia, com sa magestat aïr tota la tarde y vuy fins a la hora present, havie stat quiti y de present stava sens febre alguna, y havie sopat y dormit molt bé.

La suplicatió de mossèn Mullola fou legida y feta la gràtia, *sublatis dissentimentis*.

Mossèn Algueró, Puigcerdà, Berga. Tots.

236r// *Dicta die, post prandium*

Convocat, etc.

President: que se adherex[1661] a la decretatió feta per los braços ecclesiàstich y militar en la supplicatió donada per[1662] misser Puig, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Mossèn Navarro, syndich de Camprodon, dissent ha què no·s passe avant en decretar y provehir en la supplicatió presentada per misser Puig y que·s passe avant en votar la present supplicatió

A 24 de octubre, 1585, lo dit stament real, oyda la relatió dels advocats, los quals feren relatió axí del contingut en dit capítol de Cort com de la notòria informatió en la qual conste dit misser Puig ser anat ab lo dit governador fora de la ciutat de Barcelona per lo temps dit governador és estat fora de dita ciutat,[1663] per ço, provehí y decretà dit stament real lo matex que han provehit y decretat los dits dos staments ecclesiàstich y militar, llevats emperò los dissentiments.

Navarro, Algaró, Rochafort.

236r// Fonch llegida la supplicatió presentada per mestre Castelló.

Que sie decretada y habilitat lo dit mestre Francesch Castelló, conforme los altres braços, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Dissentiment. Mossèn Raffel Vivet y mossèn Vilaplana,[1664] syndichs de Girona, dix dissent ha què no li sie concedida ha dit Castelló la naturalitat o habilitatió de cathalà sens tinga expressa llicèntia y orde de sa universitat.

Navarro. Rochafort. Algueró.

1659 y determinatió, *interlineat.*
1660 *A continuació, ratllat,* que sa magestat.
1661 *A continuació, ratllat,* ad.
1662 *A continuació, ratllat,* lo.
1663 *A continuació, ratllat,* que.
1664 altres dels, *ratllat;* y mossèn Vilaplana, *interlineat.*

A 7 de novembre 1585, mossèn Vivet y mossèn Vilaplana alsaran llurs dissentiment[s] tenien posat[s] a la supplicatió donada per mestre Castelló.

Refferí lo promotor militar que dit stament se adherie a què·s tramettès als tractadors, supplicant-los manen dar orde que se remedie lo de les empares se fan y se han de fer per lo canceller de Cathalunya, a les quals no s'obeex en speditió de dit sagell; y que tanbé se'ls supplique manen dar orde se façe la habilitatió[1665] reste fer.

Lo promotor ecclesiàstich refferí que dit bras adherí al predit, y havien fet nominatió de: lo canonge Rajadell de Lleyda y lo ardiacha Terça.

237r// Lo[1666] militar elegí per lo susdit: don Ramon de Vilanova, mossèn Joan Ramon de Calders.

Per lo stament real:

Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].
Vallbona, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].
Jolí, ┼ [1 vot].

Fonch llegida la supplicatió dels porters dels staments.

Que sien fetes les robes per als porters de drap, conforme és costum,[1667] ┼┼ [2 vots].

Vilaplana: que·s[1668] dexe ha maior delliberatió, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Refferí mossèn Terrena com sa magestat s'ere vuy llevat y havie provat molt bé y stave bo y havie meniat ab gust, segons relatió de don Christòfol de Mora, president de Portugal.

238r//[1669] Ferreres: que s'adherex al stament ecclesiàstich[1670] de què per lo jurament del sereníssim príncep se fassen demostrations de alegries qual convenen per a tanta festa, particularment que los que residexen y servexen los staments de la present Cort sien abillats o vestits, per maior demostratió de tanta alegria, de béns del General, ┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ 26 [26 vots].

La suplicatió de l'ardiacha Terça,[1671] que sie decretada com los altres brassos, ço és, que sie remès als advocats, *qui videant et referant*, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [25 vots].

Les lletres dirigides a deputats per a què, vagant algun lloch de inseculatió o algun offici, inseculen als qui residexen y servexen los staments de les presents Corts.

Les altres lletres per dos inseculations, la una de la vegueria de Tortosa y altre lloch de la vegueria de[1672] Leyda.

Referí lo promovedor militar que·s ves lo procés de les Corts de l'any LXXXXII, per a què, vist aquell, se puga fer lo que leshores se féu.

1665 *A continuació, ratllat,* se mane fer.
1666 *Precedit de* mossèn, *ratllat.*
1667 *A continuació, ratllat,* per.
1668 *A continuació, ratllat,* y.
1669 *Pàgina anterior, foli 237v, en blanc.*
1670 *A continuació, ratllat,* y militar.
1671 Jordà, *ratllat;* Terça, *interlineat.*
1672 *A continuació, ratllat,* de Cervera, Ley.

239r//[1673] Tornats los promovedors, los quals eren anats ha palàtio ab los tractadors per a dir-los manassen donar orde y assiento en lo de les empares del sagell, per a què aquelles se feçen per lo canceller de Cathalunya, y que dits tractadors los digueren que ho manarien veure los registres passats,[1674] per a què se seguís y servàs la forma fins assí servada, y que en lo entretant darien orde en què no·s pespatxassen[1675] ningun privilegi.

Die sabbati, xxvi mensis octobris, mdlxxxv

Convocat, etc.

Refferí lo promotor militar que allí se havie entès que los memorials de les Constitutions serien apportats y comunicats als braços de Valèntia y llegits en aquells ans de continuar-se en los braços de Cathalunya, lo que apparexie mal cars; que per ço fos dit y signifficat a les XVIII persones quant mal cars apparexie aquest y tinguessen millor mirament en no comunicar scriptures algunes que primer no sien vistes per los braços.

239v// *Post meridiem*

Convocat y aiustat lo dit stament real.

Foren legits los[1676] agravis fets per los inquisidors y sos oficials, los quals agravis foren primer legits per los altres staments ecclesiàstich y militar, y oïts; y entesos los dits.[1677]

Lo compte de Miranda, canceller, regent, misser Franquesa, misser Puig, don Luys de Peguera, misser Sabater, Pedro Franquesa. E entrats foren en dit estament, deduhí y refferí dit senyor comte de Miranda, de part de sa magestat, com havie ja quatre mesos residie sa magestat en la present vila de Montçó, ab la continuació de les Corts que d'aquesta vila se celebre als tres Regnes de la Corona de Aragó, y com en dit temps sie stat malalt de unes febres terçanes, de les quals, mercès ha Déu, ha cobrada salut, però és romàs flach y, segons consell dels metges, ere aconsellat mudàs de aire, exint-se de la present vila //240r// y ab tot se vege que axí convé ha sa[1678] salut; tota via, desijant veure la conclusió de les presents Corts per veure en aquelles redressar lo que més convingua al servey de Déu y bé d'estos sos Regnes, ha delliberat, postposat lo que convé tant ha sa salut, no anar-se'n[1679] fins ha veure dites Corts closes,[1680] per les quals estarà sperant y aguardant en la present vila de assí al primer de desembre primer vinent, dins lo qual temps encarregave als braços se dasen la presa possible per a què poguessen acabar y cloure dites Corts.

1673 *Pàgina anterior, foli 238v, en blanc, només amb la suma:* VIII lliures XVI sous + II lliures IIII sous + II lliures.

1674 *A continuació, ratllat,* y seguir.

1675 *En lloc de* despatxassen.

1676 *A continuació, ratllat,* Cos.

1677 *Frase inacabada.*

1678 *A continuació, repetit,* sa.

1679 *A continuació, ratllat,* sinó.

1680 *A continuació, ratllat,* les que.

Al que fou respost per lo magnífich president que per lo[1681] que tocharia al present stament.[1682]

Mossèn Navarro alsà son dissentiment per la dispiditió de les lletres de misser Puig.

Foren legides y spedides les lletres en favor de misser Francesch Puig als deputats, per a què se li paguen CCC lliures, les quals fan insertar.

Fou llegida la supplicatió dels advocats dels staments.

President: que sie decretada conforme los altres braços, ╪╪╪ [4 vots].

240v// Que a quiscú dels dos[1683] advocats dels estaments[1684] sien donades y pagades, a raó de XXVI lliures, sous, per quiscun mes; y si més de les dites XXVI lliures, sous, se donarà, que ab la present hi pose son dissentiment.

Vilaplana: que, considerats los treballs que los senyors de advocats han presos, que és de vot y parer que·s sie duplicat lo salari als dos advocats ordinaris de quiscun bras, ço és, que axí com se'ls donave XIII lliures, sous, quiscun mes a quiscun, que·ls ne sien donades XXVI lliures, sous, a quiscun del dos, per llur salari ordinari; y si més de dos seran, que se repartesquen entre ells, ╪╪╪ [4 vots].

Jolí: que sie donat ha quiscú dels dos advocats ordinaris, a rahó de XIIII reals, per quiscun die, y[1685] si més seran, sie repartit entre·lls, comensant ha córrer del dia de llur electió, ╪ [2 vots].

Dissentiment. Mossèn Joan Navarro, syndich de Camprodon, dix posava son dissentiment a què no·s tracte de[1686] crèxer ni alsar lo salari als senyors advocats, perquè a la conclusió de les Corts, conforme als treballs que hauran rebuts, seran remunerats.

241r// Mossèn Francesch Algueró, posà son dissentiment ha què no·s tractàs ni resolgués ningun acordi ni consert ab los arrendadors y debitors del General, sinó que sie scrit y manat ha diputats que ab tota rigor exequuten los debitors rigurosament.

Que sie tornada la resposta al comte de Miranda a la embaxada que de part de sa magestat sia reportada en lo present bras, dient-li com los 3[1687] braços estaven determinats en no llevar mà del negoci de la Cort; y per millor entendre en aquells, havien delliberat ja de habilitar demà diumenge y després demà, festa de sant Simon y Judes, als després dinar; y tornats foren dits promovedors, refferí lo del bras real com lo comte de Miranda los regratiava la bona diligèntia y com axí confiava y sperave ho havien de fer, per saber lo quant importe al servey de sa magestat, y que ells dirien ha sa magestat la diligèntia tenen feta en habilitar dits dos dies.

Més, que vage lo promovedor al braç ecclesiàstich per saber la resposta del que han pensat en lo del acordi dels debitors del General, y que se'n vullen resoldre o que vagen les lletres dirigides als deputats, perquè passen avant la executió contra los debitors; y tornat

1681 *A continuació, ratllat,* primer.
1682 *Frase inacabada.*
1683 dos, *interlineat.*
1684 dels estaments, *interlineat.*
1685 *A continuació, ratllat,* si menester serà; *i repetit,* y.
1686 de, *interlineat; a continuació, ratllat,* ni.
1687 en los, *ratllat;* los 3, *interlineat.*

dit promovedor, dix que lo bisbe de Barcelona li havie dit que per certes occupations no l'havien pogut acabar de llegir, però que esta nit la legirien, ||||||||||| [13 vots].

Refferí lo promotor del bras militar com en dit stament havien legits los memorials dels agravis fets per los llochtinents generals al General de Cathalunya, y que·ls apparexie estaven bé per a presentar ha sa magestat; y que lo matex havie entès del braç ecclesiàstich.

241v// Tornà aprés lo dit promovedor militar, reportant com en dit stament eren estats llegits y entesos los agravis fets per los offitials de la Capitania General, y que aquells los staven bé; y que·ls aparie que, copiats fossen, se podien presentar a sa magestat.

Foren en dit stament legits los memorials de diversos agravis fets per los inquisidors y llurs ofitials a diversos particulars y universitats.

Los altres memorials de altres agravis fets per los[1688] llochtinent al General de Cathalunya.

Que stan bé los dits capítols o memorials dels dits agravis a ells legits, ||||||||| |||||| [17 vots].

242r// *Die dominica, xxvii*[1689] *mensis octobris, mdlxxxv, tertia hora post meridiem jam pulsata, et per tria brachia habita*

Convocat, etc.

Que sie decretada conforme los altres braços la supplicatió de l'ardiaca Terça, ||||| |||||||||||||| [22 vots].

Que los promovedors dels tres braços vagen a les persones eletes per a fer les Constitutions y Capítols de Cort, deduhint lo que haïr per lo comte de Miranda fonch aportat per part de sa magestat, per a què ha dita causa se donen més pressa en fer dits capítols; y tanbé se refferesque al braç militar, perquè en avent legit los memorials, los trametran per a còpia, |||||||||||||||||| [19 vots].

Refferí lo promovedor ecclesiàstich que adherien que los 3 promovedors anassen a les persones eletes per a deduhir-los lo sobredit, y tanbé que lo dit braç ecclesiàstich o persones de aquell han tramès ha dites persones eletes per a què los donassen lo que ja tenie fet y a punt, perquè dit bras està vagant; han respost que ja·u faran, però que ells hi volen ésser presents;[1690] y que ha dita causa serie bé se'ls donàs una maneta, perquè appar estan molt y sens fer res.

242v// Que estan bé los agravis legits de la Capitania General, |||||||||| [11 vots].

Los tres memorials resten en poder de misser Frexanet, la Inquisitió General y Capitania General.

Les letres de misser Terça foren spedides.

1688 *A continuació, ratllat,* los ofitials de la Ca.

1689 *A continuació, ratllat,* Post prandium.

1690 *A continuació, ratllat,* y cont.

Die[1691] *lune, xxviii mensis octobris, mdlxxxv*

Que sien solicitats los staments per a què·s cobre resposta dels tractadors de sa magestat sobre de les empares del sagell, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Que s'adherex[1692] lo militar al real pus[1693] se façe per via de embaxada y no per via de promovedors, pus ja y són stats una vegada y no ha tingut effecte.

Que, adherint-se a l'ecclesiàstich, que·s façe ha saber per los promovedors, ┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Dicta die, conparuit Jacobus Hieronimus Ponçes, syndicus Tarrage.

243r// Tornat lo promovedor del bras real, lo qual, junctament ab los dels altres braços, eren anats als tractadors de sa magestat solicitant-los que fossen servits[1694] que lo canceller de Cathalunya continue sa inmemorial possessió de conèxer de les empares del sagell, si y segons ja per embaxada dels braços estos dies proppassat[s] se'ls era estada feta; al que ha respost lo comte de Miranda que ells havien enviat fora per veure papers y exemplars, a fi se servàs lo acostumat, y que dins breu vinguts fossen, se darie orde en dit negoci; y que en lo entr[et]ant, per no fer prejudici, havien donat orde que no se spedissen privilegis.[1695] E lo comte de Xinxón ha dit que encarregava als braços se dassen pressa en los negocis, perquè sa magestat entenie partir-se lo primer de dezembre pròxim.

Que, adherint als altres braços, és de parer sie habilitada la hora fins a les set, per a veure si dintre dit temps se porà ninguna forma[1696] en altres Corts feta per a presentar los agravis ha sa magestat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1697] [17 vots].

Navarro: qu·és[1698] de parer del senyor president en lo habilitar la hora, però que pus ja en lo bras militar se ha trobada la forma la qual tingueren en presentar los agravis a sa magestat, que no sien sercats més llibres, sinó que·s presenten segons se conté en aquella, ┼┼ [2 vots].

243v// Que per lo promovedor sia reportat als altres braços que los agravis, axí generals com particulars, sien ans de totes coses presentats ha sa magestat per a obtenir d'ells lo degut reparo; y que per a presentar aquells sien elegides tres persones de quiscun stament, inseguint en açò los exemplars de les Corts de l'any 1553, lo qual los han allí aportat; y que ab la[1699] supplicatió se farà per dits agravis sie supplicat ha sa magestat que en lo regonèxer y provehir de dits agravis no ý entrevíngan doctors del Real Consell, per lo que contra d'ells hi ha molts agravis y queixes, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Vingueren aprés los promovedors del bras ecclesiàstich y militars, adherexen al pensament desús scrit per dit bras real.

1691 *A continuació, ratllat,* v.
1692 *A continuació, ratllat,* ab lo mil.
1693 *A continuació, ratllat,* ab què.
1694 *A continuació, ratllat,* manar red, remediar.
1695 *A continuació, ratllat,* al que y.
1696 *A continuació, ratllat,* an.
1697 *Més un vot ratllat.*
1698 *Precedit de* Que quant als, *ratllat.*
1699 *A continuació, ratllat,* delliberatió se farà a la.

E demanant en dit stament tal Riera, porter del senyor canceller, de part del comte de Miranda, que per a demà e altres dies de la habilitatió los staments provehissen de llums, //244r// veles y atxes. E com en dit estament tingue entès que és cosa nova lo que demane dit Riera, y que serie pensament seu, endemés que, volent dit senyor comte de Miranda dites llums, és cert no haguera enviat ha dits estaments lo dit Riera, delliberà per ço lo dit stament, adherint-se als altres braços, que no·s façe cosa nova si ja no·s mostraven exemplars que en semblant cars se haguessen dades dites llums.

Refferiren més avant los promovedors ecclesiàstich y militar, quiscú per si, adherint se fes dita embaxada y electió de persones per a presentar los agravis ha sa magestat; y que se advertís en la supplicatió y s'i digués expressament que per estar sa magestat malalt y haver tingudes febres, de manera que no pot venir a la sglésia, com és de costum y stil de la Cort; y que los advocats ordenen la dita scriptura, advertint-los no·s pugue traure en conseqüèntia.

244v// *Die martis, xxviiiº mensis octobris, mdlxxxv*

Convocat y congregat lo stament real.

Vingué lo promovedor ecclesiàstich, deduhint com allí havien pensat que los memorials dels agravis, stant aquells a punct, fossen presentats a sa magestat; y que en lo entretant fossen[1700] legides les Constitutions y Capítols de Cort; y perquè ab maior facilitat se pugués legir juncts en los braços.

Lo bisbe de Vich, lo abat de Poblet, lo canonge Cellers, per a presentar los agravis a sa magestat.[1701]

Don Jayme de Cardona, Berenguer de Paguera, mossèn Pere Cassador, per a presentar los agravis a sa magestat.

Que·s[1702] fasse primer la supplicatió y provisió per a presentar los agravis a sa magestat, la qual presentatió[1703] se havie de fer en la sglésia, però a causa de la malaltia se fasse en son palàtio.

La segona, que·s fassen tres còpies de les Constitutions y Capítols de Cort, per a què juncts per si //245r// quiscun stament púgan legir aquells.

Lo tercer,[1704] fer elections de les tres persones per a presentar los agravis.

Que·s demane la hora als tractadors per a presentar[1705] los agravis al rey.

Que les persones eletes per a les Constitutions al matí sien en los staments y als aprés dinars se juncten.

1700 *A continuació, ratllat,* fetes Cons.
1701 *A continuació,* La suplicatió per al rey. La.
1702 *Precedit de* Que ans sien fet, *ratllat.*
1703 *A continuació, ratllat,* sie feta.
1704 *A continuació, ratllat,* que.
1705 *A continuació, ratllat,* los.

Andreu Vilaplana, Joan Ponsich, Galderich Rebollet, per a presentar los agravis a sa magestat.

Galderich Rebollet, síndich de Vilafrancha de Conflent, dix que ell dissentie a què·s[1706] demane hora a dits tractadors per enchara, fins a tant sien acabats de assentar uns agravis que se han de acabar de assentar ab los memorials de agravis.

Dicta die conparuit Christoforus Gil de Villoro, syndicus Dertuse.

245v// Dissentiment. Mossèn[1707] Ponçes, syndich de Tàrrega, dix posà son dissentiment ha tots actes fahedors fins a tant se sie votat en la supplicatió donada per lo magnífich misser Serra, com sia cosa de justítia que de agravis fets, com enchara *a futuro gravamine*, se pugue recórrer ha superior. E com sie interès de la cosa pública pretén ésser irrogat interès en aquella, que fins ha tant sie desagraviat sie continuat son dissentiment. Protestant de nul·litat de actes, etc. *Testes sunt Rondó et Mir.*

Dicta die, post prandium

Mossèn Ponçes y mossèn Vallbona alsaren per les coses avall scrites lo dissentiment.

Foren legits los dos capítols de agravis, lo hu de la pracmàtica de la fortalesa de Perpinyà, l'altra dels cavalls.

Delliberà[1708] dit stament que·s posasen en bell y que·s presentassen.

246r// Que los promovedors dels 3 braços vagen als tractadors de sa magestat per a saber d'ells si serie servit sa magestat se continuen les pregàries en Barcelona o en altres parts, per sa salut o si per ella, pus merçès al Senyor és bona, se faran gràtias o *Te Deum laudamus*, adherint-se en açò als altres braços fessen la relatió de[1709] llurs promovedors, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].

Y tornats dits promovedors, refferí lo del bras real que los tractadors los havien respost que serie bo se scrigués als qui se ha scrit fessen pregàries y fessen orations de gràties, *Te Deum laudamus* per la salut[1710] és stat servit lo Senyor donar ha sa magestat.

Que la supplicatió donada per Francesch Oliveres, syndich de Figueres, contenint en effecte que per ajuda dels habillaments se haurà de fer ha quiscú dels qui servexen los staments dels braços ecclesiàstich y militar sie donada alguna competent quantitat, la qual legida fou delliberat que per lo promovedor del present bras fos deduhit al braç ecclesiàstich lo contengut en aquella, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Legí's la supplicatió donada per Francesch Antich y aquella decretada conforme los altres braços, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1711] [21 vots].

Vilaplana: que trameta ha serchar los actes y si deu quexa e,[1712] ┼ [1 vot].

1706 *A continuació, ratllat,* no·s.
1707 *Precedit de* Ihesus, Maria.
1708 *Precedit de* Que·s, *ratllat.*
1709 *A continuació, ratllat,* sos.
1710 *A continuació, ratllat,* et.
1711 *Més un vot ratllat.*
1712 *Frase inacabada.*

246v// Misser Grau Mascaró posà son dissentiment a què no sien llegides les supplications presentades per lo syndich del Capítol de Barcelona ni altres,[1713] fins a tant que sien llegides les Constitutions y agravis y haguda reahó de aquells. *Testes sunt portarius et Mir.*

Que fins a demà no·s demane la hora a sa magestat per a presentar-se-li los agravis, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Que sia habilitada la hora fins a les set a nit y[1714] de vuy enllà, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Vilaplana: que esta nit se demane la hora, ┼┼┼┼ [4 vots].

Pere Inveni Rocha, síndich de Tuhir, dix posave son dissentiment a que no·s presenten ninguns agravis a sa magestat que no vage també ab ells lo agravi de la pregmàtica de la fortalesa de Perpinyà. *Testes, Rondó et Mir.*

Die mercurii, xxx octobris, mdlxxxv

Convocat lo stament real.

Joan[1715] Vallbona, síndich de Cervera, alsà per tot lo die present son dissentiment té a tots actes.

Gerònim Ponces, de Tàrrega, per lo acte de la electió de les persones avall scrit.

Prior Cartoxa, d'Oms.

Fan assí a buydar les lletres dels tres brassos dirigides a diputats per a què, vagant alguns llochs de inseculatió y officis, provesquen de aquells als qui residexen en Cort.

Més, les lletres ab les quals se scriu a dits diputats fassen fer gràties al Senyor per la salut de sa magestat.[1716]

Sala, ┼ [1 vot].

Vingué lo promovedor ecclesiàstich, deduïnt com lo dit bras se adherie ab lo real de què per lo jurament del sereníssim príncep se fessen demostrations de alegries y abillaments per als qui servexen y residexen en la present Cort; y per a fer embaxada al bras militar havien elegit:[1717] lo pare don prior de Cartoxa y lo ardiacha d'Oms.

Lo dit stament elegí y anomenà per a dit effecte: misser Monserrat, síndich de Balaguer; Galderich Rebollet, síndich de Vilafrancha de Conflent, per anar ab embaxada a dit bras militar.

247v// Don Plegamans de Marimon, mossèn Argensola de les Pallargues, reportaren[1718] embaxada del bras militar, resposta de la susdita a ells feta, desijant entendre que·s declarassen los brassos què entenen quina manera de regosijos entenen los brassos se fassen.

1713 ni, *ratllat;* ni altres, *interlineat.*
1714 a nit y, *interlineat.*
1715 *A continuació, ratllat,* Vila.
1716 *A continuació, ratllat,* Misser Monserrat.
1717 y per entendre ab dits affers havien elegit, *ratllat;* fer embaxada al bras militar havien elegit, *interlineat.*
1718 reportant, *ratllat;* reportaren, *interlineat.*

Reportà lo promovedor militar que·s fes embaxada als habilitadors que vuy se han de aiunctar, deduhint-los alguns agravis se pretén serien stats fets ab la primera habilitatió; y que serie bé que los advocats fessen un memorial, lo qual poguessen presentar ab dita embaxada als dit habilitadors.

Que la intentió de aquest bras és conforme les scriptures se són presentades, ┼ [1 vot].

Que lo promovedor deduesca al bras real com desijava saber de aquell bras se declaràs de quina manera de regosijos entenien se fes per lo jurament del sereníssim príncep, y que lo dit stament real ho entendrie com de la manera ho demane o deduex en la scriptura en lo dit bras real presentada per lo syndich de Figueres, la qual se apporte allí, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

248r// Monserrat: que sien girats II^{cc} ducats a cada bras, ┼ [1 vot].

Jolí: que quiscú dels 3 braços sien donats L ducats per convertir-los en lo que per quiscun bras serà determinat, ┼ [1 vot].

Que adherexen al bras militar que vagen los 3 promovedors als habilitadors fahedors per los advocats, ┼┼ [2 vots].

Que los pretesos agravis fets per los habilitadors sien presentats als tractadors de sa magestat, per a què·ls manen remediar, y que los advocats ho apunten primer, ┼┼┼┼[1719] [4 vots].

Que los advocats primer façen lo memorial y conferesque entre ells los pretesos agravis, y que·u refferesquen, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Fonch llegida la supplicatió donada per misser Montserrat.

Que sie decretada conforme los dissentiments, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Mossèn Algueró, Vilaplana, Ponces, Vallbona.

248v// Algueró, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Dicta die, post prandium

Lo dit stament, attesa la enfermetat de mossèn Hierònim Boldó, lo qual ere elegit per lo negoci dels pedrenyals, elegí[1720] la persona de mossèn Francesch Algueró.

Que los promovedors ecclesiàstich[1721] y real vagen al militar, junctament ab la supplicatió que assí ha presentada lo syndich de Figueres, per a què vegen millor y entenguen lo que supplique facen los 3 braços per regosijo y festa del jurament del sereníssim príncep.

Dissentiment. Mossèn Joan Navarro, syndich de Camprodon, posà son dissentiment ha què no·s llegís la supplicatió presentada per don Loys de Peguera. *Testes sunt Rondó et Mir.*

Que per los promovedors sien solicitats los tract[ad]ors per lo fet de les empares[1722] del sagell.

Misser Mascaró levà son dissentiment tenie ha tots actes de gràtia.

1719 *Més tres vots ratllats.*
1720 elegiren, *corregit.*
1721 *A continuació, ratllat,* y militar v.
1722 *A continuació, ratllat,* del car.

249r// Que adherex al pensament ecclesiàstich de què quiscun bras, per lo jurament del sereníssim príncep, façe aquelles demostrations de alegria que[1723] ha quiscú de dits braços apparexerà, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [27 vots].

Refferí[1724] lo promovedor dels bras militar que es presenten los 3 agravis pretesos fets a la Cort per sa magestat en les declarations fetes en les Corts passades per lo rey a ssoles, sens la terra. Y axí matex, que se presenten als tractadors o habilitadors los pretesos agravis fets per los habilitadors en la habilitatió han feta en la present Cort.

E lo dit stament, oyt la relatió dels advocats del present estament, que en açò són estats consultats, y adherint-se al vot y parer dels dits militars, féu delliberatió que sien presentats dits tres agravis ab los altres de sa magestat e o ha dits senyors[1725] tractadors.

Que[1726] s'adherex al bras militar, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].[1727]

249v// *Die xxxi, ultima octobris, 1585*

Que sie feta embaxada a l'ecclesiàstich, deduhint-los convindrie molt presentar los[1728] agravis, los de la Inquisitió, Capitania General y del General, del scusado, de les precmàtiques y los que resulten de les últimes Corts,[1729] y ara darrerament llegits, junctament ab los altres, ha sa magestat.

Vingué en dit estament don Miquel Climent, prothonotari de sa magestat, y de part de sa magestat digué y demanà que sa magestat rebrie contento don Symon Frigola, vicicanceller de sa magestat, sie habilitat en cathalà, per concórre[r] en ell les qualitats requisides, advertint al present braç que quant més prest se farà dita delliberatió, ho tindrà y rebrà ha maior contento y servey sa magestat.

Mossèn Francesch Algaró, syndich de Lleyda, attès que lo dissentiment posat per[1730] mossèn Ponces, syndich de Tàrrega, no procehex de justítia, attès que és estat sobre cosa votada ja en lo present bras y passada en cosa judicada, y tanbé lo de mossèn Vallbona, per.[1731]

250r// Diu mossèn Hieònim Ponçes, syndich de Tàrrega, que, attento no voler decretar en lo present bras una supplicatió de misser Francesch Serra presentada y conformar-se ab los braços ecclesiàstich y militar és cosa contra justítia, axí perquè ha ningú se li pot denegar lo no oyr-la, com tanbé perquè conformar-se ab los altres braços és cosa molt rahonable y justa, y tanbé perquè és contra la auctoritat y potestat del present bras[1732] que, essent ell superior com és, no haie de scoltar als que ha ell se quexen, conforme han

1723 *A continuació, ratllat,* se.

1724 *Precedit de* Que los promovedors, *ratllat.*

1725 *A continuació, ratllat,* pro.

1726 *Al marge esquerre,* Al illustre mi señor.

1727 *A continuació, ratllat,* Hoc est exemplum bene et fideliter in vila Montissoni, Principatus Cathalonie, sumptum a quodam mandati seu procurationis instrumento in papiro exarato, manuque publici notarii subscripto et subsignato inferius inserto, non viciato, non cancellato nec in aliqua eius parte suspectum, cuius tenoris talis est.

1728 estos, *ratllat;* los, *interlineat.*

1729 los de la Inquisitió, ... de les últimes Corts, *al marge esquerre i precedit de* del General, *ratllat.*

1730 *A continuació, ratllat,* lo syndich.

1731 *Frase inacabada.*

1732 bras, *interlineat.*

fet en los altres braços ecclesiàstich y militar; y per ço, dissent a tots y sengles actes de la present Cort y progrés de aquella, axí de gràtia com de justítia, fins ha tant que en lo present bras se tingue la matexa conformitat en lo decretar la dita supplicatió que han tingut lo ecclesiàtich y militar y fer tot lo que serà de justítia. E requerex sie assentat en lo present procés, etc. *Testes, Rondó et Mir.*

Que[1733] lo prommovedor del present bras vage als altres braços y allí los represente los dissentiments són stats en lo present bras a tots actes,[1734] ┼┼┼┼┼┼ [6 vots].

250v// Que adherex al pensament de l'ecclesiàstich que les nou persones eletes per als agravis se juncten ab los advocats, los quals miren dits agravis, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [27 vots].

Mossèn Vallbona y mossèn Ponçes alsaren son dissentiment tenien, per est·effecte.

Refferí lo promotor ecclesiàstich com en lo stament, per condecendre a la voluntat de sa magestat, la qual los havia signifficada son[1735] prothonotari, havien habilitat en cathalà la persona de don Symon Frigola, vicicanceller de sa magestat, en la forma, modo y manera que havien habilitat ha don Bernardo de Boleo, quòndam vicicanceller. E més, que per lo syndich de Manresa los havia dada una supplicatió contenint en effecte que fos supplicat sa magestat[1736] fos de son real servey manar provehir les abadies vagants, per los danys és cert patexen dits monestirs en no tenir abat; y que adherint lo dit bras ecclesiàstich ha tant justa demanda y condecendent ab aquella perquè havien delliberat se fes dita supplicatió ha sa magestat, y que per presentar aquella, havien elegits: lo bisbe de Elna, lo abat de Labax[1737] y lo ardiacha Terça.

251r// *Post prandium*

Fonch llegit lo agravi fet a mossèn Cassador y ha mossèn Puigjener.

Que sie decretada la supplicatió del syndich de Salses conforme los altres braços, ┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Ferreres.
Frexenet.
Vilaplana.
Jolí.
Christòfol Gil.
Misser Montserrat.
Vallbona.
Ortodó.
Ponces.[1738]
Arrencada.

1733 *Precedit de* Mossèn Vila.

1734 posats per mossèn Ponçes, de Tàrrega, y mossèn Vallbona, *ratllat;* són stats en lo present bras a tots actes, *interlineat.*

1735 *A continuació, ratllat,* lo.

1736 *A continuació, ratllat,* que les ab.

1737 Laabbax, *corregit.*

1738 *Precedit de* Be, *ratllat.*

Cucurell.
Figueres.
Argilers.
Cruïlles.
Santpedor.
Talarn.
Tuhir.
Copliura.
Granollers.
Pals.
Mossèn Navarro.
Mossèn Algueró.[1739]

Il·lustríssims y reverendíssims, excel·lentíssim, molt il·lustres, reverents, il·lustres y molt magnífichs senyors.

Per mort de Juan Cabeça vaca al present lo offici de cullidor de la taula del General de la vila de Salses; y com al present estiga assí en la present Cort Francesch Andreu, com a syndich de aquexa vila, y entrevinga en los tractes de la present Cort com ha altre qu·és dels syndichs reals, supplica per tant lo dit Francesch Andreu a vostres senyories, excellèntia y mercès sien servits fer-li mercè de la dita col·lectoria del General de aquella vila; que ab assò la rebrà de vostres senyories, excel·lèntia y mercès en particular en benefici y mercè, etc. *Altissimus, etc.* Amat.

Die 31 octobris, 1585, post meridiem, lecta in stamento ecclesiastico et fuit decretum quod fiat ut supplicatur, sublatis tamen dissentimentis. Scriba stamenti ecclesiastici, Joannes Baptista Mullola, notarius.

Dictis die et anno lecta in stamento militari, et fuit decretum quod fiat ut supplicatur, sublatis tamen dissentimentis. Scriba stamenti militaris, Joannes Sala, notarius publicus Barchinone.

Dictis die et anno fuit lecta in stamento regali, et ibi provisum idem quod in aliis stamentis, sublatis tamen dissentimentis. Cellers, notarius Barchinone et dicti stamenti scriba.

251v// Mossèn Pere Ferreres, misser Miquel Çarrovira, syndichs de Barcelona,[1740] posaren llur dissentiment ha què no·s propose ni·s tracte ninguna habilitació de persona alguna en cathalà fins ha tant tingue resposta y lo beneplàcit de sos principals. Protestant en lo entretant de nul·litat de tots actes. *Testes sunt portarius et Mir.*

Lo promovedor militar refferí en dit stament que dit stament militar havie habilitat en cathalà[1741] la persona de don Symon Frigola, vicicanceller, en cathalà, tant solament sa persona.

Que los 3 agravis fets en les Corts passades ab les provisions fetes per sa magestat ha soles y la de mossèn Pere Cassador, per la ciutat de Barcelona,[1742] los quals són stats assí

1739 Ferreres ... Mossèn Algueró, *al marge esquerre.*
1740 syndichs de Barcelona, *al marge esquerre.*
1741 *A continuació, ratllat,* en.
1742 per la ciutat de Barcelona, *al marge esquerre.*

legits, sien presentats ab los altres a[1743] sa magestat per a obtenir d'ells lo degut reparo, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [25 vots].

Vilaplana: que tostemps y quant li seran mostrats tres o 4 exemplars que li han dit meliten en aquest cars, no és de parer se presenten los dits tres agravis resultants de les dites 3 provisions de les Corts passades, per no offuscar //252r// les altres; y sempre no ý sien dits[1744] exemplars, és de vot y parer que·s presenten dits 3 agravis junctament ab los altres ┼ [1 vot].

Çarrovira: qu·és de parer que·s presenten tots los agravis, los uns y los altres, y que si lo bras ecclesiàstich no vol adherir en què·s presenten los agravis fets en les Corts passades, que los altres que·s presenten, ┼ [1 vot].

Lo[1745] promovedor del bras militar refferí que dit stament adherie ab lo present bras que·s presentassen ha sa magestat axí los 3 agravis de les Corts passades com los dat[s] per Barcelona de mossèn Pere Cassador; que de part dels[1746] dos staments se fes embaxada a l'ecclesiàstich per a què se adherís ab ells.

Que sie feta dita embaxada al bras ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Misser Çarrovira, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].

Mossèn Pere Inveni Rocha, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].

Que sien habilitades les[1747] festes y diumenges, los després dinars, exceptat emperò demà, festa de Tots Sants, per la honor de tant gran festa.

Lo vezcomte de Rochabertí, don Joan Burguès.

252v// Que, attès que demà és festa y demà passat, que sie esta nit habilitada la hora fins a les 8 hores.

Lo reverendíssim de Vich, lo ardiacha de Homs, reportant embaxada de l'ecclesiàstich, responent a la d'aquell feta lo die present, deduhint que lo dit estament, per llevar tota manera de altercats, de adherir-se ab los estaments, havie delliberat[1748] que los agravis, axí los 3 de les Corts passades com los de mossèn Cassador, vagen juncts ab los altres.

Que si[e] habilitat demà després dinar, de l[e]s 4 fins a les 7, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Entenent-se,[1749] emperò, que los habilitadors habiliten, y no altrament, ┼ [1 vot].

Que·s[1750] digue als tractadors de sa magestat com lo stament ha habilitat la hora demà,[1751] després dinar,[1752] de les quatre fins a les 7; y que per ço se servesquen de fer juntar los habilitadors, ┼ [1 vot].

1743 de, *corregit.*
1744 *A continuació, ratllat,* exo.
1745 *Precedit de* Que. Que se spere la resolutió, *ratllat.*
1746 *A continuació, ratllat,* do.
1747 y sens, *corregit.*
1748 *A continuació, ratllat,* adherir.
1749 *Precedit de* Qu, *ratllat.*
1750 *A continuació, ratllat,* du.
1751 *A continuació, ratllat,* fins.
1752 *A continuació, ratllat,* fins a les.

253r// Durant la malaltia y absèntia de mossèn Montornès, síndich de Tortosa, és elegit, per ab a[1753] misser Mascaró, per a concordar ab los aragonesos: Francesch Algueró, síndich de Leyda.

Que està bé lo[1754] preludi dels capítols del scusado, adherint-se al parer del bras militar; e que·s façe embaxada a l'ecclesiàstich, perquè s'i vulla adherir, ||||||||||||||||| [17 vots].

Don Plegamans de Marimon y mossèn Joan Cella y de Taffurer,[1755] per lo militar.

Per anar als ecclesiàstichs: misser Frexanet, mossèn Navarro.

Reportà lo promovedor del bras militar, reportà en lo present que dit stament havie pensat que les persones foren elegides per fer les Constitutions tinguessen càrrech de ordenar y apuntar los capítols se haurien de fer per la repulsió de tots los pedrenyals, axí curts com llarchs, per a què, trassats aquells, ho refferesquen al present stament.

253v// *Die veneris, prima mensis novembris, mdlxxxv*

Convocato et congregato stamento regali, loco et more solitis, post meridiem.

Reportà lo promovedor ecclesiàstich que en dit stament havien legits los memorials fets sobre de la exactió dels deutes del General, y sobre de aquelles havien fets alguns advertiments, conforme veurien en lo marge de la scriptura y ab un memorial portava a part.

Vingué aprés embaxada del bras ecclesiàstich, la qual referiren: lo abat de Gerri, misser Reig, procurador del archebisbe de Tarragona; referiren que volgués aquest adherir-se ab aquell en los apunctaments per aquells fets en lo agravis del scusado; y no parexent-los bé, que per millor conformitat dels tres braços anassen dits agravis sens prohemi algú, y que axí se llevarien tots dubtes y scrúpols entre los braços.

Jaume Hieònim Ponçes, síndich de[1756] Tàrrega, y Joan Vallbona, síndich de Cervera, alsaren son dissentiment per avuy, que tenien a tots actes.

254r// Que lo promovedor reporte al bras militar la embaxada feta del bras ecclesiàstich sobre lo prohemi dels delmes, fent-los ha saber que aquest bras tindrie ganes de saber en açò llur parer, perquè entès aquell se pugue millor determinar lo que més convé, |||||| ||||||||||| [17 vots].

Lo memorial dels agravis del scusado foren lliurats al promovedor del bras militar, en presèntia del stament.

Més, fou habilitada la hora fins a les vuyt, conforme o han ja fet en lo bras ecclesiàstich y militar.

Sobre los capítols de la exactió del General. Que·s presenten a sa magestat tots los agravis que·s.[1757]

1753 *En lloc de* per anar ab*?*
1754 *A continuació, ratllat,* pensament.
1755 *A continuació, ratllat,* per lo.
1756 *A continuació, ratllat,* Cervera.
1757 *Frase inacabada.*

Que la scriptura aportada y presentada per lo senyor president sie vista per les persones eletes per la exactió del General y, aquella vista, sie feta relatió en lo present stament, ╫ [4 vots].

Vilaplana: que no·s presente nova scriptura, sinó que la ja feta y apuntada per los braços se veje lo que convé, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫[1758] [18 vots].

Çarrovira: que abans de ninguna cosa se apporte assí lo Balans del General y legir los noms dels debitors, perquè legits aquells se pugue millor assentar la exactió dels debitors, ╫ [1 vot].

254v// Algaró: que qualsevol cosa que aportaren per a la bona directió per lo bon assiento de la exactió, li starà bé, ╫ [1 vot].

Que sie[1759] demanada hora als tractadors per a poder presentar ha sa magestat los agravis, y que per los presents staments són ja presentats, adherint-se al bras militar; y que per lo del scusado, lo militar apporte scriptura a part, la qual presentarà ha sa magestat ha part, aprés de haver-li presentats los altres agravis,[1760] ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots].

Mossèn Algaró posà son dissentiment ha què no·s tracte de la exactió dels deutes del General que ell no ý sie present.

Refferí lo promotor que ell, ab los altres, ere anat junctament ab los advocats dels braços als habilitadors per a informar dels agravis fets en la habilitatió tenen feta en la present Cort, y que allí havien dexats als dits advocats, qui informarien.

E tornat fou en dit stament //255r// misser Frexanet, hu dels advocats del present stament, féu llarga relatió adaquell dels agravis pretesos fets en la habilitatió dels staments.

Mossèn Francesch Algaró dix que ell no conçent, ans expressament dissent, ha què per ara no sia resolt ningun tracte ab los debitors del General que primer no sàpia y entenga què és lo que se haurà de donar de servey ha sa magestat y quins ne quans diners té lo General per a[1761] pagar aquell, per quant al temps de la paga, faltant diners,[1762] starie lo General ab les mans lligades,[1763] no podent exequutar los debitors ab qui haurie concordat; y que, per ço, entretant sie scrit ha diputats perquè tinguen la mà en la contínua exactió de dits deutes, y que aprés, sabudes y enteses dites coses, se porà millor y ab més certitut saber lo que·s porà concertar y concordar per los dits debitors.

Don Joan Ycart, mossèn[1764] Hieònim Sorribes, per anar al bras ecclesiàstich que·s vulle conformar ab los altres braços sobre la.[1765]

E per fer embaxada junctament ab los militars als ecclesiàstichs per a què volguessen adherir ab los dits dos brassos, per a què ab conformitat se presentassen los agravis passats ja per los staments ha sa magestat; y quant en lo del scusado, aprés de haver-se feta la embaxada ha sa magestat, que lo militar ha part done y presente aquell en son nom y

1758 *Més un vot ratllat.*
1759 *A continuació, ratllat,* n presentats los.
1760 ha sa magestat ... los altres agravis, *al marge esquerre.*
1761 *A continuació, ratllat,* què.
1762 *A continuació, ratllat,* seri.
1763 *A continuació, ratllat,* ab los.
1764 *A continuació, ratllat,* Jo.
1765 *Frase inacabada.*

del stament real ha sa magestat; y que dits ecclesiàstichs se vullen adherir a què·s façe //255v// ab dita forma de dita embaxada.

Foren elegits: mossèn Vilaplana y mossèn Vallbona.

Y per lo militar: don Joan[1766] Ycart, mossèn Hieròmim Sorribes.

Dissentiment. Mossèn Joan Onoffre de Ortodó dix posava,[1767] no consent, ans expressament dissent, ha què·s clogue los capítols de la exactió que primer no sie fet lo Redreç del General, bé emperò puguen tractar sobre dita exactió, pus emperò no·s clogue aquella. Protestant de nul·litat de actes. *Testes sunt Rondó et Mir.*

256r// Don[1768] prior de Scala Dei, misser Reig, refferint y deduhint los molts inconvenients que dit braç ecclesiàstich en presentar los agravis ab lo scusado, ab lo prohemi de aquell, per lo que se diu y dedueix que los delmes en Cathalunya són proffans, contra de moltes y expresses doctrines que los delmes són de *jure divino* y no profans, com se dedueix; que, per ço, dit bras no li par adherir vagen dits agravis ab[1769] dits preludis, però que, anant llisos o ab lo preludi fet per dit braç ecclesiàstich, adheririen y serien contents anàs lo dit agravi del dit scusado.

Fonch habilitada la fora fins a les 9, ||||||||||||[1770] [12 vots].

Mossèn Algaró: que no sie habilitada, ||||||||| [8 vots].

Posa per tal de Pinós en lo bras militar.

Que si semblant agravi en lo de una iniustíssima presó per temps de més de dos anys fonch fet a don Ramon de Carròs y Sentelles, quòndam, compte de Quirra, per lo llochtinent general de vostra magestat, qui leshores ere don Garcia de Toledo, y doctors del Real Concell en dit temps, lo qual, per resultar d'ell infinits altres agravis, se donarà a vostra magestat ab memorial a part per part del dit compte.

256v// *Die sabati, ii mensis novembris, mdlxxxv*

Convocat y congregat lo stament real en lo lloch y forma acostumats.

Mossèn Joan Vallbona, síndich de Cervera, dix qu·ell, per avuy, demà y dilluns primer vinent, per tot lo die, alsave son dissentiment tenie posat a tots actes, passats los quals sie y stigue dit son dissentiment en sa força y valor. Requerint, etc. *Testes, Franciscus Vidal, pellerius, et Jacobus Rondó, fusterius.*

Per orde del senyor Ferreres, president, y en poder del stament, doní a Francesch Vidal, tramès per les[1771] divuyt persones, la suplicació presentada a sa magestat y uns memorials apunctats per rahó[1772] del[s] pedrenyals.

1766 Hieròmim, *ratllat;* Joan, *interlineat.*
1767 *A continuació, ratllat,* son.
1768 *Al marge superior,* Ihesus, Maria.
1769 *A continuació, ratllat,* les p.
1770 *Més dos vots ratllats.*
1771 *A continuació, ratllat,* vuint.
1772 *A continuació, ratllat,* lo stament real.

Mossèn Jaume[1773] Hierònim Ponces, síndich de Tàrrega, dix alsave per avuy y demà,[1774] per tot lo die, lo seu dissentiment posat a tots actes.

Més, lo susdit, attès que en Cathelunya, etc. *Prout in papiro.*

257r// Referí lo promovedor militar que ell, ab lo del stament real, eren anats ab conformitat al bras ecclesiàstich y allí encarregat fossen servits que los capítols dels agravis del scusado, junctament ab los altres que assí són stats ja presentats <als> y legits als staments, se presentassen a sa magestat, conforme stave ordenat y apuntat per los dits dos brassos; y que dits ecclesiàstichs los referiren y digueren que si lo preludi dels dits agravis del scusado no s'adobaven y limitaven conforme ells havien apunctat, que no·n eren de parer que anassen; y que, per ço, se presentassen los altres agravis. Que[1775] havie pensat dit stament militar que los altres agravis se presentassen a sa magestat tots juncts, y que quant lo ecclesiàstich haurie parlat, y no dient res del scusado, que leshores lo militar digués que de altra part se presentave a sa magestat,[1776] de part del militar y real, lo dit agravi del scusado, de la manera que per ells stave apunctat y ordenat; y que axí se digués primer als tractadors de sa magestat.

Que s'envie a dir als ecclesiàstichs per a què diguen y d'ells se entenga quin és lo agravi pretenen ab la scriptura, per a poder veure.[1777]

257v// Refferí més avant que per medi de don Hierònim Corella, comte de Constantaya, se haurie procurat que los dits agravis del scusado, y de la manera que per los braços militar y real són stats apuntats, sien presentats ha sa magestat per los dits 2 staments real y militar a ssoles, ans o aprés dels altres; y que·ls dits y altres agravis, exceptat lo del scusado, sien per part dels 3 braços presentats ha sa magestat ab conformitat.

Que tots los agravis presentats a les persones eletes y[1778] assí llegits, exceptat lo del scusado, sien presentats per part dels 3 braços ha sa magestat, ||||||||||||||||| [16 vots].

Que los advocats apunten la scriptura se ha de fer per presentar ha sa magestat los agravis, los quals se allí[1779] de presentar en[1780] la present sglésia y, a causa de sa mal[al] tia, per no poder exir de casa, se haurà de presentar en son palàcio; y que hoyda aquella, puguen anar dits agravis ha sa magestat, y façen relatió.

Foren llegits los agravis per lo duch de Terranova a la ciutat de Leyda fets, los quals apparegueren bé.

258r// Que s'adherex al braç militar per a què·s deman hora ha sa magestat presentar los agravis ha sa magestat, |||||||||||||| [14 vots].

Reportà lo promovedor del bras ecclesiàstich que la scriptura o protesta fahedora ha sa magestat[1781] per causa de sa malaltia no pot venir en la present sglésia, sie minutada

1773 Jaume, *interlineat.*
1774 *A continuació, ratllat,* los sindicat lo seu.
1775 *A continuació, ratllat,* per ço
1776 *A continuació, ratllat,* lo.
1777 *Frase inacabada.*
1778 presentats a les persones eletes y, *interlineat.*
1779 *En lloc de* han.
1780 *A continuació, ratllat,* lo pa.
1781 *A continuació, ratllat,* co.

y apportada y llegida en los braços y aquella posada al principi o preludi dels agravis; los quals agravis apparexerie al dit bras que fossen buydats en los processos familiars de quiscun bras, per a què al menester se puguessen trobar.

E lo promovedor militar reportà aprés se adherie ab dit bras en què lo dit preludi o protesta se posàs al principi de dits agravis.

Que s'adherex ab los altres braços; emperò, que·s diga als senyors tractadors e·s sàpia d'ells si sa magestat porà venir o no a la present sglésia per a presentar dits agravis, y dient que no, que leshores se façe la dita protesta al principi de dits agravis, ┼ [1 vot].

258v// Que[1782] vage la protestatió al principi de tots los agravis, y que los promovedors vagen al bras ecclesiàstich per a què resolguen la dita protestatió, y se habilite una hora més, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

La supplicatió dels arenesos.

Tots: que sia rebuda informatió del contengut en dita supplicatió y que aprés se farà deguda provisió, *sublatis*[1783] *tamen dissentimentis tunc temporis*.

La supplicatió del censals lluïts al Capítol.

Que sie decretada conforme lo bras ecclesiàstich, ┼┼┼┼[1784] [4 vots].

Que no procehex de dret lo[1785] contengut en dita supplicatió, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1786] [15 vots].

La supplicatió del carreró.

Que sie decretada conforme lo bras ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

A dos de nohembre, MDLXXXV, fou legida en lo bras real y allí provehit que no procehex de dit dret ni justítia[1787] lo contengut en dita supplicatió.

259r// Dissentiment. Mossèn Puig dissent a tots actes de gràtia. Protestant de nul·litat de actes. *Testes sunt Rondó et Mir*.

Que està bé lo preludi assí llegit per als agravis se han de presentar ha sa magestat, ab les protestations en aquell contengudes, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Que sie demanada hora als tractadors per presentar los agravis ha sa magestat, los quals li seran presentats, ┼ [1 vot]. Per[1788] presentar los quals agravis vagen los matexos elets que foren elegits per a trassar aquells, los noms dels quals faran assí assentar.

Lo bisbe de Vich.
Lo abat de Poblet.
Canonge Cellers.
Don Jayme de Cardona
Don Berenguer de Peguera.
Pere Cassador.
Mossèn Vilaplana.

1782 *A continuació, ratllat,* los promovedors façen.
1783 *A continuació, ratllat,* tam.
1784 *Més un vot ratllat.*
1785 *A continuació, ratllat,* dre.
1786 *Més un vot ratllat.*
1787 ni justítia, *interlineat i precedit de* lo, *ratllat.*
1788 *A continuació, ratllat,* lo.

Mossèn Ponsich.
Mossèn Rabollet.

259v// E anaren los 3[1789] promovedors als tractadors per a saber la hora de sa magestat, y respongueren que·u sabrien de sa magestat y que tornarien resposta, sabuda la hora.

Die dominica, iii mensis novembris, 1585, post prandium

Que lo agravi fet al comte de Quira, pare de aquest que vuy viu, lo qual és estat llegit en lo present estament, que junctament ab los altres sie presentat ha sa magestat, ||||| ||||||||||| [19 vots].

Referí don Garcia de Mendossa, tramès als brassos per los tractedors de sa magestat, com per a les sinch ores sa magestat los havie dada hora per a presentar-li los agravis se li havien de presentar per los tres[1790] brassos, a les sinch hores.[1791] Emperò, que per a presentar-li los altres agravis que per los militars y del bras real se haurían aprés de presentar, se'ls farà a saber si seran per a anit o per altra hora.

E de continent, lo dit stament real delliberà que a dita ambaxada fahedora a sa magestat vagen los ambaxadors a cavall, y axí anaren a fer aquella los susdits.

E per mon descàrrech, jo, Miquel Joan Cellers, notari, supliquí al dit bras que, hans de presentar dits agravis, se cobrassen los ori//260r//ginals de aquells o còpia, per a posar-los en procés, per a què[1792] al mester se trobassen, y no fos com en les Corts passades, que·s presentaren los agravis sens lexar-ne còpia, si no fos la que ell se procurà, la qual tenia ben guardada y aportí a les presents Corts, que ninguna altra còpia se'n trobà en tota la Cort ni en altra part; y axí, dit stament me digué que·m farien dar lo matex original o còpia d'ella per a què·l posàs o cosís en lo procés familiar; y axí matex als altres notaris dels altres brassos.

Que los promovedors vagen a prevenir al compte de Xinxón per a què, fent-se dita ambaxada, anassen les masses ab la ambaxada fins a la vista de sa magestat, y que leshores se abaxen, és acostumat; y no permeta sie[1793] en res preiudicat a les[1794] prerogatives del present Principat de Cathelunya, ||||| [6 vots].

Los agravis presentats són:
Los agravis de la Inquisitió.
Los agravis fets al General.
Los agravis fets per la Capitania General.
Los agravis de les precmàtiques dels cavalls.
Los agravis de la precmàtica de Perpinyà.

1789 *A continuació, ratllat,* trac.
1790 *A continuació, ratllat,* agravis.
1791 a les sinch hores, *al marge esquerre.*
1792 *A continuació, ratllat,* sie de.
1793 *A continuació, ratllat,* en passo.
1794 *A continuació, ratllat,* circa.

Los agravis de Pere Cassador presentats per la ciutat de Barcelona.

Los del compte de Quirra.

Los presentats per la ciutat de Leyda.

Los agravis resultants de les últimes Corts,[1795] ço és, la declaratió feta per lo rey sense la Cort y lo adheriment féu lo rey[1796] al vot dels habilitats.

260v// Tornats de la dita embaxada, referiren los[1797] qui eren anats per lo bras real, referiren com dits agravis eren stats presentats a sa magestat,[1798] los quals li donà de sa mà lo bisbe de Vich,[1799] qui parlà en dita embaxa[da], dient-li[1800] com allí se li presentaven per la Cort molts agravis fets a la terra, suplicant a sa magestat sie de son real servey manar-los legir en presèntia sua y manar desagraviar la terra; y que sa magestat los prengué de sa mà, offerint-se de mirar y oïr aquells, y que maneria provehir en què la terra fos desagraviada, conforme serie de justítia,[1801] mostrant rebre contento de què los braços se donassen pressa, dient-los[1802] que la continuassen, per lo que ell tenie determinat de anar-se'n per al primer de desembre vinent.[1803]

Mossèn Andreu Vilaplana, síndich de Girona, dix posava son dissentiment.

261r// Que sie feta ambaxada als tractedors per a què manen dar orde que los habilitadors se aiunten y acàpien de fer la habilitatió reste a ffer, ||||||||| [9 vots].

E més, se digue y referesque als altres brassos què·ls aparie que ab dita embaxada se suplicàs també que fossen servits donar orde en lo de les empares del canceller, que no obstant aquelles se pretenen no haver d'estar a dites empares, per los molt[s] inconvenients que a dita causa ne resulten.

Vingué aprés lo ecclesiàstich y dix que si fins así dits habilitadors no s'aiunctaven, que la culpa no era dels habilitadors del rey, sinó dels matexos de la terra; y que si demà no se aiunctaven, que leshores se porie fer dita embaxada. No obstant la qual relatió, lo dit stament real se adherí ab lo parer del stament real,[1804] y fonch axí reportat per lo promovedor als altres staments; lo qual tornat, dix li havie dit lo president que, pus de assí a demà s'i darà remey conforme diuen los ecclesiàstichs, que s'havien adherit ab ells, però que ells tornarien a mirar y·n tornarien resposta.

Referí lo promovedor ecclesiàstich se adherie ab los dits dos staments y que·s fasse dita ambaxada de dits dos caps als tractedors.

1795 *A continuació, ratllat,* Los tres agravis.

1796 *A continuació, ratllat,* ab.

1797 *A continuació, ratllat,* dit.

1798 *A continuació, ratllat,* lo qual los havia presos de sa mà.

1799 *A continuació, ratllat,* qui anave.

1800 *A continuació, ratllat,* sup.

1801 y que maneria ... de justítia, *al marge esquerre i precedit de* y dur, *ratllat.*

1802 dient-los, *interlineat.*

1803 *A continuació, ratllat,* Quam. Quandam in scriptis papiri. Quia. Quandam in. In Christi nomine. Anno Domini millessimo qu. Domini millesimo quingentesimo. Anno.

1804 *En lloc de* militar.

Lo abat de la Real, lo canonge Masdemont. Terrena, ┼ [1 vot], Mascaró, ┼ [1 vot]. Plegamans de Marimon, Hieròn im Argensola. Ambaxada als tractedors per la habilitatió fahedora y per les empares dels concellers.[1805]

261v// Tornats, referiren que[1806] procurarien los[1807] tractadors se donàs orde se fes y acabàs la habilitatió; y quant en lo de les empares, que speraven alguns papers que havien enviades a demanar y que tenint aquelles se provehirà lo que serà de rahó y justítia.

Que los tres promovedors vagen als elets per als agravis per a què·s donen pressa, y també per a què s'entenga se serquen uns memorials de agravis se són desviats o presos de dites persones.

Gerri, Thomàs de Girona.

D càrregues de forment per Torto[sa].

Més, que per la sglésia de Tortosa se entén suplicar als aragonesos per a què vullen dar licèntia a dita sglésia de poder traure del Regne de Aragó sinc-centes càrregues de forment, y que per açò havien delliberat en dit stament fer ambaxada a dits aragonesos; y per a fer dita ambaxada havien[1808] elegides: lo abat de Gerri, lo canonge Thomàs de Girona, per a fer dita ambaxada.

Que s'adherex dit stament ab lo ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].

Monserrat, ┼┼┼ [3 vots]. Puig, ┼┼┼ [3 vots].[1809]

Per fer dita embaxada foren elegits: mossèn Algueró, mossèn Navarro.

262r// Y per lo militar nomenaren: don Francisco de Erill y Joan Ramon de Caldes.

La supplicatió de mossèn Andreu Botella de Benavent.

Ferreres: que essent axí, que lo dit mossèn Gaspar de Perves sie enseculat en lo lloch de Tortosa;[1810] sie donat lo lloch de mossèn Joan Baptista Mulliner ha mossèn Andreu Botella, senyor de Benavent, y lo lloch de oydor que vagarà per lo dit Andreu Botella[1811] sie donat ha mossèn Hieròn im de Vilanova, constant primer que tingue son contínuo domicili en la vegueria de Lleyda, conforme ha Capítols de Cort, sublatis disenti[mentis].

262v// *Die lune, iiii mensis novembris, anno a nattivitate Domini mdlxxxv*

Vingué lo promotor[1812] militar, refferint que aquell bras havie delliberat que per lo regosijo se ha de fer lo dia del jurament del sereníssim príncep sie donat ha quiscun bras

1805 *En lloc de* del canceller.

1806 *A continuació, ratllat,* ells.

1807 *A continuació, ratllat,* promovedors.

1808 *A continuació, ratllat,* legit.

1809 Monserrat, ┼┼┼ [3 vots]. Puig, ┼┼┼ [3 vots], *al marge esquerre.*

1810 *A continuació, ratllat,* y que lo dit mossèn Hieròn im de Vilanova tinga son contínuo domicili en la ciu, vegueria de Leyda, que sie fet com és supplicat.

1811 *A continuació, ratllat,* en lo qual ja està enseculat.

1812 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich.

mil ducats, distribuhidors quiscun bras per lo que·ls apparexerà, pagadors per lo General, llevats emperò los dissentiments.

Vescompte de Rochabertí, don Joan Burguès, don Joan Ycard; referí lo promovedor militar que, adherint-se dit stament a l'ecclesiàstich, li apparexie que·s suplicàs a sa magestat que fos servit manar dar orde se provehissen les abadies, per lo molt dany patexen aquelles.

Que·s don orde en resoldre lo que fa fer en lo cap de la exactió per lo[1813] Redreç del[1814] General, sens emperò dar-hi conclusió, ans bé lo puguen variar y mudar en tot lo que voldran,[1815] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Mossèn Algaró alsà lo dissentiment fins que sie assentat y acabat.

Mossèn Navarro alsà son dissentiment.

Vallbona: que no·s resolgue[1816] que primer no haie vist lo Redreç, ┼┼ [2 vots].

Les Constitutions doní per orde de misser Frexanet y del senyor, al syndich de Copliura.

263r// Que·s[1817] digue al bras militar que, per lo que són molt més que no los dels altres staments, appar serie pocha la quantitat assenyalada dels dits mil ducats, y que per ço serie bé allargar la mà en la quantitat, per lo que és rahó se façe de la manera que convé per la honra de tanta festa, axí ha un bras com ha altre, ┼ [1 vot].

Algueró: que·s[1818] digue al bras militar y ecclesiàstich que[1819] manen donar o assignar per quiscuna persona de quiscun bras L ducats; e si assò no apparrà, que se allargue fins en dos mília ducats per quiscun bras, ┼ [1 vot].

Vilaplana: que lo promovedor del present bras vage en lo stament ecclesiàstich y de part del bras real los supplique resten servits que, attesa la quantitat assignada als 3 braços és pocha per los braços militar y real, que sien servits vagen los dos promovedors en lo bras militar per a supplicar-los, attès lo número és en dits brassos, vullen allargar la mà, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Mascaró: que s'adherex lo present bras al[1820] <y> militar de què·s repartesquen entre los braços, advertint lo demés lo contengut ab lo de mossèn Vilaplana, ┼ [1 vot].

263v// Que s'adherex ab los altres braços que sie supplicat a sa magestat que sie servit manar provehir[1821] les abadies, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Misser Frexanet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Misser Mascaró, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Il·lustríssims, excel·lentíssim, reverendíssims, il·lustres, molt reverents y molt magnífichs senyors.

1813 del, *corregit.*
1814 *A continuació, ratllat,* ga.
1815 ans bé ... voldran, *al marge esquerre.*
1816 *A continuació, ratllat,* primer.
1817 *Al marge esquerre,* No és borrat. *Al marge superior,* Ihesus. Maria.
1818 *A continuació, ratllat,* donen.
1819 *A continuació, ratllat,* don.
1820 *A continuació, ratllat,* ecclesiàstich ab.
1821 *A continuació, ratllat,* lo d.

Essent la Vall de Andorra dins los tèrmens y límits de Cathalunya y, per consegüent, los habitants de dita Vall són part regits y governats per los officials y ministres del reverendíssim bisbe de Urgell, y com no obstant sien cathalans y per tal tinguts y reputats, de les[1822] robes y provisions metten en dita Vall los habitants de aquella per llur comersi y manteniment necessari los fan a pagar dret del General, com si fossen los més estranys del món, y aquell //264r// de deu anys a esta part multiplicat; per ço y altrament, lo syndich de la dita vila de Andorra supplica a vostra senyoria, excel·lèntia y mercès sien servits manar provehir, attès ells són regnícoles y dins los àmbit del present Principat contenguts, ésser reputats per tals y, per consegüent, de les robes y provisions necessàries per llur manteniment entraran per altres parts del present Principat en dita Vall no paguen dret del General, sols paguen dret quant traguen dites robes y mercaderies del present Principat ha França o altre regne, o quant de altre regne les entrassen en lo present Principat; perquè hademés se farà ab ells esta justítia, dit syndich ho tindrà ha particular gràtia y mercè. *Que licet, etc. Altissimus, etc.*

A 30 de octubre, 1585, fonch llegida en lo stament ecclesiàstich y fonch delliberat que los dits hòmens de Vall de Andorra sien tractats com ha cathalans, segons és de rahó y justítia, y per ço sien fetes lletres necessàries. *Scriba stamenti ecclesiastici, Mullola, notarius.*

Dicta die fuit lecta in stamento militari. Et postea, die I mensis novembris, anno predicto, et fuit decretum quod tractentur ut cathal[an]i, juxta Capitula Curie. Scriba stamenti militaris, Joannes Sala.

264v// A dos de nohembre, MDLXXXV, fonch legida en lo bras real, lo qual provehí que sie rebuda informatió del contengut en dita suplicatió y que aprés s'i farà deguda provisió. *Cellers, notarius Barchinone et dicti stamenti scriba.*

Refferí lo promotor ecclesiàstich que mossèn Galceran Cahors, per part de la ciutat de Barcelona, és estat supplicat volgués dit stament ab los altres supplicar ha sa magestat volgués intercedir ab Sa Santetat per a què lo monestir de Nostra Senyora de Montserrat, ab los altres del matex orde de la Corona de Aragó, se fes província ha part y separats dels de Castella, per les moltes causes y rahons se contendran o contengudes en un memorial, lo qual serà aportat per 3 persones, una de quiscun estament, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots]; y que dit bras havie elegit:[1823] lo abat de Gerri.

E lo dit[1824] stament se adherí ab lo dit parer de l'ecclesiàstich y elegí per apuntar dit memorial y presentar aquell ha sa magestat ha misser Frexanet.

265r// Algaró, ╫╫╫╫ [5 vots].
Ortodó, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots].
Misser Frexanet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].
Navarro,[1825] [0 vots].

1822 *A continuació, ratllat,* roles.
1823 *A continuació, ratllat,* Que·s adherex ab lo bras ecc.
1824 *A continuació, ratllat,* mossèn.
1825 *Precedit de* President, *ratllat.*

Per a fer embaxada als militar per a dir-los que, adherint y exceptant lo llur parer, los encarregaven volguessen que se repartís maior suma entre los[1826] altres braços per les alegries del jurament del sereníssim príncep.

Referí lo promovedor militar que adherie dit stament que s'elegís una persona de quiscun stament per a fer y apunctar un memorial per a presentar a sa magestat per a la província fahedora dels monestirs de Nostra Senyora de Monserrat, y que havien elegit: mossèn Galceran Cahors.

Fou legit en dit stament lo memorial presentat per dit mossèn Cahors per la separatió dels[1827] monestirs de la Corona de Aragó dels de Castella, los quals fan insertar en lo procés.

265v// *Post prandium*

Que lo promovedor, junctament ab mossèn Cellers, vage als staments ecclesiàstich y militar per a què dit Cellers refferesque adaquells com lo original dels agravis tramesos per la ciutat de Barcelona contra de misser Franquesa és romàs en son poder, perquè no se entengue ni presuma que la còpia se donà a les persones eletes per als agravis, la qual diuhen s'és perduda o desviada, no la ý han tornada, sinó que és lo matex original y que·s mostre en sa pròpria figura. Y axí, anà dit Cellers a dit stament y allí, ocularment, mostrà lo dit original, lo qual sempre tingué guardat en son poder, per a què tots vehessen y entenguessen que si se ere perduda la còpi[a], no s'ere perdut lo original; lo qual, per orde[1828] del dit[1829] stament militar, fou legit en presèntia de aquell per dit Cellers.

Don Hieònim Corella, compte de Consentayna, vingué en dit stament, dient de part de sa magestat que a les sinch hores podien anar a palàtio, a presentar-li los agravis que lo die de ahir se li digué li volien presentar los brassos militar y real; y axí, delliberà lo dit stament[1830] que los tres que ahir anaren a sa magestat a presentar-li los //266r// agravis, junctament ab los tres del bras militar, vagen a presentar a sa magestat los agravis fets per rahó del scusado, conforme que per dit stament són stats ordenats y en aquells legits, a la qual embaxada anaren a cavall;[1831] y essent dits embaxadors ab sa magestat, lo suplicaren fos de son real servey manar fer-se legir y ohir aquells y manar-los remediar, com de sa real mà s'esperava; y que sa magestat <*Jo*> rebé de sa mà dits agravis y, rebuts aquells, respongué y dix aquestes o consemblants paraules: *Jo mandaré ver este papell y lo en ell contenido, lo qual entendido, mandaré haser justitia.*

Fonch aprés en dit stament legida la suplicatió minutada per a presentar a sa magestat, ab la qual se li suplique vulla provehir les abadies vagants, la qual és del tenor següent:

Té-la misser Frexanet.

Sacra, Catòlica, Real Magestat.

1826 *A continuació, ratllat,* altr.
1827 de los, *corregit.*
1828 *A continuació, ratllat,* dels.
1829 dit, *interlineat.*
1830 *A continuació, ratllat,* adherint-se als altres.
1831 a la qual ... a cavall, *al marge esquerre.*

Vehent los poblats en lo Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Serdanya lo eminentíssim y contínuo dany que ha resultat y resulta de la vacatió dels monestirs de la Religió axí de Sanct Benet com de Sanct Agustí, situats en dit Principat y Comptats, moltes voltes per part dels presidents de dits monestirs y diputats de Cathalunya és stat representat a vostra[1832] magestat fos servit manar provehir aquells, lo que fins avuy no s'és obtengut; y per lo que·s veu que la tardança en la provisió de dits monestirs y abadies poria causar no menors danys del que en temps passats per dita vacatió se són vists, suplí-can a vostra magestat los tres braços de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Serdanya //266v// sie de son real servey manar provehir dites abadies en persones de vida exemplar y doctrina quals de mà de vostra magestat[1833] se confie. Lo que, antès que redunderà en servey de Déu, benefici de dites coses y de dits Principat y Comptats, serà cosa digna de vostra magestat y dits braços ó rebran en singular gràtia y mercè.

Refferiren mossèn Algaró y mossèn Navarro, elets junctament ab los dels altres braços, se són conferits als staments dels braços de Aragó, als quals han reportat que·s servissen de dexar traure quiscun any, per obs de la sglésia de Tortosa, sis-centes càrregues de blat franchs de dret;[1834] y los presidents de dits braços los han re[s]post que ells ho entendrien y procurarien en tota manera de condecendre al demanat.

Lo ardiaca Coma, capitular de Vich, y lo procurador de Santes Creus, reportant embaxada de l'ecclesiàstich, deduhint en aquella que com la exactió dels deutes //267r// dels Generals sie matèria tant important, com tots veuhen, y com lo temps per a resoldre aquella sie tant breu, supplicaren al present bras fossen servits en donar[1835] conclusió en aquella.

Los capítols de la exactió dels deutes del General.

Lo primer capítol.

Que·s done un any més a quiscú dels que se'ls assenyalave, ┼ [1 vot].

Frexenet: al primer trienni, sinch anys, ┼┼┼[1836] [3 vots]; al segon, sis, ┼┼┼[1837] [3 vots]; al terser, set anys, ┼┼┼[1838] [3 vots].

Vilaplana: que[1839] se'ls don dos anys més a quiscú, ço és, sinch, set, nou, ┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Foren llegits en dits staments diversos agravis fets a la ciutat de Barcelona, los quals apparegueren bé; y que per ço anassen de la manera que estan llegits.

267v// Lo segon, que stà bé conforme[1840] stà legit y ordenat, ab la addició del marge feta per lo ecclesiàstich, tots, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

Lo ters, stà bé ab la additió del marge.

Lo quart, que stà bé.

1832 sa, *ratllat;* vostra, *interlineat.*
1833 *A continuació, ratllat,* los tres braços de Cathalunya.
1834 *A continuació, ratllat,* los quals los presidents.
1835 *A continuació, ratllat,* en dita.
1836 *Més un vot ratllat.*
1837 *Més un vot ratllat.*
1838 *Més un vot ratllat.*
1839 *Precedit de* Al primer sin, *ratllat.*
1840 *A continuació, repetit,* conforme.

Lo quint, un[1841] mes aprés de la publicatió, com lo ecclesiàstich.

Lo sisè,[1842] stà bé, llevant-ne aquelles paraules «y que de assò se soplique a sa magestat», per lo que la jurisdicció és concedida als deputats y al General *privative*; y acusant-hi lo que diu lo ecclesiàstich, que al que instica les penes se li done lo quart d'ella.

Lo setè, stà bé.

Lo VIII, stà bé.

Lo VIIII stà bé, tots, ╫╫╫╫╫╫╫╫ [8 vots].

Que no li stà bé dit capítol, sinó que·s serve lo Capítol de Cort parlant de oficials pecuniaris, ╫╫ [3 vots].

Lo desè, que stà bé.

268r// Lo onsè, no apar bé, conformant-se ab lo bras ecclesiàstich, ╫╫╫╫╫╫╫╫ [8 vots].

Frexanet: que·s don un any per a dues terçes tant solament, ╫ [1 vot].

Vilaplana: que stà bé lo capítol onsè, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [16 vots].

Lo dotsè, stà bé lo capítol.

Lo XIII, que stà bé lo capítol, ab la addició de l'ecclesiàstich.

Lo XIIII, que stà bé.

E[1843] votats foren dits capítols,[1844] fou delliberat que ab embaxada se fes a saber als altres brassos, ab la qual fos aportat los dits vots y parers, junctament ab los matexos memorials de la dita exactió;[1845] y en aquella anaren: mossèn Gil de Villoro de Tortosa,[1846] Pere Rocha, síndich de Santpedor.

268v// *Die martis, quinta mensis novembris, MDLXXXV*

Convocat lo stament real.

Joan Hieònim Ponces lleva per avuy son dissentiment.

Joan Vallbona, síndich de Cervera, alsa son dissentiment.

Que s'adherex ab lo bras ecclesiàstich de què sie scrit als diputats per a ygualment sien executats los[1847] béns[1848] de mossèn Junyent y dels partísips seus ygualment, ╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫ [15 vots].

Ortadó: y les fermanses, ╫ [2 vots].

La suplicatió de mossèn Botella.

Que sie decretada conforme a la de l'ecclesiàstich, llevats, enperò, los dissentiments.

Ferreres y Çarrovira: Barcelona, II sous.

1841 *A continuació, ratllat,* ne.
1842 setsè, *ratllat;* sisè, *interlineat.*
1843 *Precedit de* Per la exac, *ratllat.*
1844 *A continuació, ratllat,* foren elegits in.
1845 junctament ... exactió, *al marge esquerre.*
1846 *A continuació, ratllat,* y misser Pere Inveni.
1847 *A continuació, ratllat,* partícips y sos béns.
1848 *A continuació, ratllat,* y.

Jolí.
Arrencada.
Ponces.
Arbós.
Ortadó.
Pals.
Monserrat.
Peferrer.
Pallerès.
Salses.
Tuïr.
Voló.
Cruïlles.
Figueres.
Cervera.
Copliure.

Los que l'alsaren, mossèn Vilaplana, 9.

Lo primer cuern és en mans de misser Monserrat.

269r// Il·lustríssims, reverendíssims, excel·lentíssim, molt il·lustre, il·lustre, molt reverents y molt magnífichs senyors.

Per mort de Joan Batista Moliner y de mossèn Pere Cardona, de Betea, vagaren dos llochs de deputats, lo hu de la vegueria de Leyda y l'altre de la vegueria de Tortosa; y per dits llochs fonch manat per vostres senyories, excel·lèntia y mercès a XXII de octubre proppassat se scrigués a diputats manant-los no inseculassen en dicts llochs, entenent la present Cort insecular aquells. Mossèn Gaspar de Perves y de Vilanova obtingué per vostres senyories, excel·lèntia y mercès la una d'estes dos inseculations, la qual per nova certa ha tingut lloch y reste inseculat per la vegueria de Tortosa; reste a insecular la dita vegueria de Leyda. Mossèn Guillem de Yvorra suplica a vostres senyories, excel·lèntia y mercès sien servits dit lloch donar a mossèn Andreu Botella,[1849] senyor de Benavent; y per ser dit mossèn Andreu Botella inseculat a oïdor de la matexa vegueria, son lloch fer mercè d'ell a mossèn Hieròlim de Vilanova, qu·és de la matexa vegueria de Leyda; que en tot los dits supplicants ne rebran de vostres senyories, excel·lèntia y mercès molt particular mercè. *Altissimus, etc.*

A III del mes de nohembre, MDLXXXV, fou legida en lo stament ecclesiàstich y fou deliberat que, sent axí que lo dit mossèn Gaspar de Perves sie inseculat en lo lloch de Tortosa, que sie fet lo[1850] //269v// *suplicat, alsats emperò los dissentiments.* Scriba stamenti ecclesiastici, Mullola, notarius.

Dictis die et anno fuit lecta in stamento militari, et fuit decretum idem quod in stamento ecclesiastico, sublatis tament dissentimentis. Scriba stamenti[1851] *militaris, Joannes Sala, notarius publicus.*

1849 *A continuació, ratllat,* inse.
1850 *A continuació, a la pàgina següent, repetit,* lo.
1851 *A continuació, ratllat,* ecclesiastici.

Die quinta mensis novembris, anno predito, fuit[1852] *lecta in stamento regali et ibi provisum idem quod in dictis aliis stamentis, sublatis tamen dissentimentis. Cellers, notarius Barchinone et dicti stamenti scriba.*

Dicto die, post meridiem

Convocat y aiustat lo dit stament real.

Que·s vage als altres brassos per a què vullen enviar als tractedors a dir-los sien servits manar dar orde se spedesca y entenga lo fahedor en lo de les empares del canceller, com diverses voltes los és stat suplicat; y per a què·s don orde que promptament se acòpien los agravis per los elegits, per a poder-los presentar a sa magestat ab diligèntia, ╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [18 vots].

270r// Vingué lo promovedor ecclesiàstich, responent a la dita relatió del promovedor del real, deduhint serie bé se dexàs per a demà lo anar als promovedors, per lo que lo compte de Miranda los dix dos dies ha que dins a tres dies rebrien unes scriptures que speraven, y que leshores se darie orde. Més, que s'adherie a què se solicitassen los elets per als agravis.

Vingué aprés lo promovedor militar, dient adherie ab lo ecclesiàstich.

Que[1853] stà bé los agravis fets[1854] per[1855] mossèn Franquesa legit en lo dit stament.

La suplicatió de mossèn Mullola fou decretada conforme los altres brassos; fa insertar.

Lecta in stamento regali et fuit decretum idem quod in aliis stamentis, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪╪╪╪ [21 vots].

Que sie habilitada la hora fins a les vuyt lo die present, tots, ╪╪ [2 vots].

Die mercurii, 6 mensis novembris, 1585

Dissentiment. Mossèn[1856] Joan Onoffre de Ortodó, syndich de Puigcerdà, ajustant al dissentiment té ja posat que no·s fase conclusió en la exactió del General fins ha tant que sie vist lo Redreç, com sie cosa de gràtia, ara dissent de nou ha totes les coses que de gràtia se poden consentir en aquest bras. Protestant de nul·litat de actes. *Testes sunt portarius et Mir.*

270v// Joan Vallbona y Gerònim Ponces alsaren per vuy llurs dissentiments.

Foren legits los agravis de la vila de Perpinyà en dit[1857] stament, legits ab altres contra capità[1858] don Ferrando de Toledo.

Les lletres citatòries per a la causa de mossèn Mullola, notari de Tarragona.

1852 fuit, *interlineat.*
1853 *Al marge esquerre,* 30.
1854 de, *corregit.*
1855 per, *interlineat.*
1856 *A continuació, ratllat,* Onof.
1857 *A continuació, ratllat,* concell.
1858 capità, *interlineat.*

Post meridiem

A sis de dit mes y any fou comunicat lo procés de les Corts de l'any MDXXXXII del bras real al magnífich misser Gaspar Monserrat, síndich de Balaguer, per mi, Miquel Joan Cellers, notari de Barcelona, scrivà de dit bras. Gaspar Montserrat.

Reportà lo promovedor del stament militar[1859] aportava una scriptura[1860] o suplicatió per a sa magestat per a què sie servit se donàs orde que la casa y monestir de Nostra Senyora de Monserrat fos separada de la congregatió de Valladolid, la qual havia apparegut bé al stament ecclesiàstich y axí matex al militar; però que al dit militar aparie més avant que del contengut en dita suplicatió se'n fes Constitutió a part, axí que per dues vies se procuràs lo degut remey, y aiustar més avant que los diputats tinguessen facultat de gastar lo que convindrie, axí en Roma com en altra part, per a deduhir a efecte la dita ceperatió y effectuatió de província a part del dit y altres monestirs de la Corona de Aragó; y foren en dit stament legits dita suplicatió y memorial en lo dit stament.

271r// Mossèn Joan Vallbona, síndich de Cervera, dix alsave son dissentiment per avuy, lo qual tenie posat a tots actes.

Que·s presente la suplicatió a sa magestat, y de altra part se fasse Constitutió ab la qual se done poder als diputats que, per a obtenir ceperatió del monestir de Monserrat de la congregatió de Valladolit, per a enviar a Roma y altres despeses, púgan los diputats gastar lo que sie mester, ┼[1861] [1 vot].

Frexenet: que·s presente la suplicatió y se'n fasse Constitutió, però lo poder gastar los deputats a dita causa s'espere altra ocasió, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].

Vilaplana: que·s fasse la suplicatió y presente aquella a sa magestat,[1862] y·s fasse també la Constitutió; y que, feta y[1863] sabuda[1864] la decretatió de sa magestat,[1865] leshores tíngan facultat y poder[1866] los deputats de gastar lo que convindrà per a la ceperatió de dita casa de la[1867] congregatió de Valladolit, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots]; y aprés, adherí ab dit parer lo bras militar.

Que, com per les XVIII persones eletes per a ordenar les Constitutions sie estat delliberat, a part del memorial principal, ordenar 4 o 5 Constitutions principalíssimes, y aquelles, en conformitat de tots los braços, presentar ha sa magestat[1868] ans de les altres; y de aquest particular de la[1869] disgregatió de Montserrat de la obediència de Valladolit sie feta nova Constitutió y,[1870] ajuntades ab aquelles principals y distinctes, sens altra suppli-

1859 *A continuació, ratllat,* de.
1860 *A continuació, ratllat,* per a.
1861 *Més un vot ratllat.*
1862 a sa magestat, *interlineat.*
1863 feta y, *interlineat.*
1864 *A continuació, ratllat,* feta, feta.
1865 *A continuació, ratllat,* que.
1866 y poder, *interlineat.*
1867 *A continuació, ratllat,* província.
1868 *A continuació, ratllat,* entre·ls.
1869 *A continuació, ratllat,* dece, desa.
1870 *A continuació, ratllat,* as.

catió, donadora ha sa magestat[1871] per aquest effecte; y puix la decretatió de aquelles y de aquesta se farà a la conclusió de les Corts, aprés de feta la decretatió se porà advertir lo que més convindrà; y se fasse tot ha despeses del General, ┼┼┤ [3 vots].

271v// Fou reportada embaxada del bras ecclesiàstich, la qual reportaren: lo abat de Gerri, sacristà Pons de Urgell; reportant que, com ja los valentians stígan a punt per a demà a jurar lo serenísim príncep, y los aragonesos se entén stan resolts de fer aprés lo matex, y que, pus los que speraven en dit stament llurs recaptes tenen ja rebuts aquells, que·ls aparexerie que, per dar tot contento a sa magestat, los brassos de Cathalunya fessen lo matex.

Fonch aprés legit lo agravi a dit stament presentat per Martí[1872] Pallarès, síndich de Talarn, contra misser Franquesa.

Que sie representat als altres brassos y aprés aportat a les[1873] persones eletes per als agravis, per a què ab los altres agravis sien presentats a sa magestat,[1874] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots]; y axí, fou reportat per lo promovedor als altres brassos.

Referí aprés lo promovedor militar que, per a persebre lo fahedor per al jurament del sereníssim príncep, convindrie molt elegir y anomenar certes persones per a què, vists y mirats exemplars antichs, apunctassen lo fahedor ab[1875] relatió.

272r// B. Que[1876] s'adherex ab lo bras militar per a què s'elegesquen persones per a apunctar lo que se haurà de apunctar y prevenir[1877] per lo jurament del sereníssim príncep.

C. Y que ab axò se'ls digue vullen posar en executió lo pensament tingut acerca de les alegries,[1878] ┼┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].

E. Que per ara no·s tracte[1879] aserca de[1880] l'elegir persones algunes per a entendre lo fahedor aserca del jurament del sereníssim príncep <y> que primer no·s done orde en lo[1881] fahedor aserca de les alegries fahedores per lo dit jurament, per lo que entén asenyalar-se en una jornada tant assenyalada y de tanta importàntia, atès maiorment la conformitat dels brassos ecclesiàstich y[1882] real, ┼┼ [2 vots].

D. Y que en lo del jurament, que no stan encara a punct, ┼ [1 vot].

Algueró: que no se parle de les alegries, ┼ [1 vot].

A. Jolí: que·s fasse electió de dos persones y aquelles trameses al bras ecclesiàstich, referint-los lo preposat per lo senyor president; y les matexes persones vagen al militar y referesquen lo votat per mossèn Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

1871 ha sa magestat, *interlineat.*
1872 mossèn, *ratllat;* Martí, *interlineat.*
1873 *A continuació, ratllat,* se'n pen.
1874 per a què ... sa magestat, *al marge esquerre.*
1875 *A continuació, ratllat,* la.
1876 *Precedit de* Que·s adherex ab lo stament militar.
1877 *A continuació, ratllat,* per al sereníssim príncep.
1878 abilitations, alegries, *ratllat;* alegries, *interlineat.*
1879 *A continuació, ratllat,* de altra cosa.
1880 *A continuació, ratllat,* jurament del sereníssim príncep.
1881 primer no·s done orde en lo, *interlineat; a continuació, repetit,* en lo.
1882 *A continuació, ratllat,* mili.

272v// Anaren a referir lo susdit ab embaxada; misser Frexenet de Leyda y mossèn Amiguet, síndich de l'Arbós.

Que sie habilitada la hora fins a les vuyt hores[1883] per tot lo corrent mes de nohembre, adherint-se ab los altres brassos, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [13 vots].

Fins a les,[1884] ╫╫╫╫╫╫╫ [8 vots].

Que, adherint al bras ecclesiàstich, sie llevat lo 11 capítol de la exactió dels deutes del General, que parle dels arrendadors, que ne sie llevat y borrat, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

Jolí: que està bé lo dit capítol, ╫╫ [2 vots].

Foren legits los agravis de la duchessa de Cardona, per a posar ab los altres que seran presentats a sa magestat.

273r// *Die jovis, vii mensis novembris, mdlxxxv*

Mossèn Joan Vallbona, síndich de Cervera, dix que per tot lo present die ell alsava son dissentiment que té posat a tots actes de la present Cort.

Foren legits los agravis fets a la cort ecclesiàstica, per a posar aquells ab los altres per a ser presentats a sa magestat.

Vingué ambaxada del bras ecclesiàstich, reportant al present stament vulle passar la suplicatió que en dies passats se presentà als brassos per part del[1885] Gran Mestre de Malta. E lo dit stament real se oferí de fer legir y decratar aquella, havent-hi lloch.

Reportà aprés lo promovedor militar que en dit stament havie [dissentiment] y havie posat mossèn Pere Cassador, lo qual sols havie alsat per al die de ahir; y que per a fer-ó a saber al present bras los[1886] ne daven rahó.

Hieònim Ponces, síndich de Tàrrega, alsà per lo dia de vuy son dissentiment té posat a tots actes.

273v// Frexenet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [18 vots].[1887]
Vilaplana, ╫╫╫╫ [4 vots].
Ortodó,[1888] ╫╫╫╫╫ [5 vots].
Arbós, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [17 vots].

Que·s torne resposta als altres braços, dient-los se aderexen ab los altres brassos per a què·s procur se lleven los dissentiments són en lo bras militar, y se'ls diga y fasse a saber los dos dissentiments que a tots actes tenen los síndichs de Cervera y Tàrrega, ╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [25 vots].

1883 *A continuació, ratllat,* per avant.
1884 *A continuació, espai en blanc.*
1885 *A continuació, ratllat,* gra.
1886 *A continuació, ratllat,* da.
1887 *Al marge dret,* nono.
1888 *Al marge esquerre,* anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, anno Domini mill quin. *Al marge dret,* millesimo quingentesimo, anno, anno Domini.

Que sien suplicats los senyors tractadors[1889] per los promovedors[1890] per a què vullen manar dar orde se spedèscan los privilegis dels síndichs del present stament, pus se ha entès se despedexen molts dels altres síndichs fora del bras, ┼ [1 vot].

Vilaplana: del matex parer, ab què s'i vage ab embaxada, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots].

Vilaplana: que ab embaxada sien suplicats los senyors tractadors vullen dar orde se despedèscan los privilegis y provisions demanen los síndichs del present bras,[1891] per lo que·s quexen no se'ls despedexen aquells; y que·n sien suplicats ab embaxada dels present bras a soles, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

274r// Y per a fer la dita embaxada, foren elegits:

Misser Frexenet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Mossèn Pallerès, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Vilaplana, ┼┼┼┼ [4 vots].

La suplicatió de la Religió de Sant Joan, conforme lo bras ecclesiàstich, durador fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Joan Rebollet dix stà en son dissentiment.

Advocat Peguera, Valbona, Navarro, Rebollet.

Tornats de la embaxada, referiren que lo compte de Miranda se'ls oferex ab mo[lta] .[1892]

Tinch jo, misser Montserrat, comunicat de vostra mercè, mossèn Cellers, lo procés original de les Corts de l'any 1564, vuy, a 7 de novembre 1585. Montserrat.

Los agravis de la duquesa, sglésies, Tortosa, resten en poder de misser Cornet.

274v// President.

Vilaplana.

Algueró.

Terrena.[1893]

Ponsich.

Sala.

Cucurell.

Amiguet.

Jaume Pefarré.

Salsas.

Als advocats, la suplicatió dels quals se legí.

Farreres: que·s decrete conforme lo bras ecclesiàstich y que no pugue traure a conseqüèntia en altres Corts, levats los dissentiments, ┼┼┼┼ [5 vots].

Vilaplana: que sien XXX,[1894] axí com era XIII lliures per mes, ┼┼┼┼ [4 vots].

Ortodó: que sien remunerats conforme apparrà al senyor president,

Sala: que se'ls do a rahó XV reals per die, ┼ [1 vot].

1889 promovedors, *ratllat;* tractadors, *interlineat.*

1890 per los promovedors, *interlineat i precedit de* ab embaxada, *ratllat.*

1891 los síndichs del present bras, *interlineat.*

1892 *Frase inacabada.*

1893 *A continuació, ratllat,* Jolí.

1894 XXVI, *ratllat;* XXX, *interlineat.*

Rocha de Santpedor: mossèn Jaume Rocha diu persevere en son dissentiment a coses de gràtia, ┼ [1 vot].

Suplicatió[1895] de advocats.

Pere In[ve]ni Rocha dix que dissent a que·s lija ni decreta la suplicatió dels advocats. Protestant de nul·litat de actes.

Mossèn Arcís, síndich de Besalú, dix posave son dissentiment a actes de gràtia. Protestant de nul·litat de actes. *Testes, Rondó et Mir.*

275r// *Divendres, viii de novembre, mdlxxxv*

Lo[1896] primer cuern de les Constitutions fou, en presèntia del stament, comunicat a mossèn Vallbona, síndich de Cervera, que volie legir unes Constitutions allí ordenades.

La suplicatió donada per lo syndich de Tortosa fou decretada conforme los altres braços, ço és, *quod comittatur advocatis, qui videant et refferant.*

Que se accepten los mil ducats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[1897] [22 vots].

Que no se accepten, ┼┼┼┼┼ [5 vots].

Misser Nicholau Frexanet, syndich de Lleyda, dix posa son dissentiment ha totes coses de gràtia, exceptat emperò la habilitatió de misser Frigola.

Que no se'n tracte fins se sàpie la voluntat de la ciutat de Lleyda, per causa del dissentiment per lo syndich de aquella posat, ┼ [1 vot].

Misser Mascaró posà lo matex dissentiment ha tots actes de gràtia.

Lo ardiacha Coma de Vich, misser Cellers, reportant ambaxada com, a causa dels molts agravis que de quiscun die novament acuden, serie bé prefigir algun termini per als qui volran dar aquells.

275v// Que[1898] sie prefigit termini ha tots los qui voldran presentar agravis que[1899] de assí a dilluns[1900] dies los presenten ha les persones eletes; altrament, que de dit dia enllà no seran admesos, attès que per la multitut de aquells en alguna manera detenen la Cort, ┼┼┼┼┼┼ [6 vots].

Vilaplana: que·ls[1901] sie donat temps precissament per a assí ha dilluns[1902] pròxim, adherint-se als altres braços, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Jolí: que se'ls done per a de assí ha dimarts, ┼ [1 vot].

Y[1903] per a reportar lo susdit elegiren:

Mossèn Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

1895 *Precedit de* Mascaró, *ratllat.*
1896 *Al marge esquerre,* Al il·lustre.
1897 *Més un vot ratllat.*
1898 *Precedit al marge superior, de* Ihesus. Maria; *i al marge esquerre de* Al il·lustre.
1899 *A continuació, ratllat,* dins.
1900 *Espai en blanc i* dilluns *interlineat.*
1901 *Al marge esquerre,* Quandam in scriptis papiri cedulam. Quandam.
1902 diumenge, *ratllat;* dilluns, *interlineat.*
1903 *Precedit de* Y per a, *ratllat.*

Mossèn Arrencada, ||||||||||||||| [15 vots].
Jolí, || [2 vots].
Montserrat, || [2 vots].
President, |||||||||||||||||||||| [22 vots].
Vilaplana, ||||| [5 vots].

Jolí, |||||||||||||||||||||| [22 vots].
President, [0 vots].

Sala,[1904] |||||||||||||||| [16 vots].
Ortodó, ||| [3 vots].

276r// Vingueren en dit stament mossèn Joan Blan, àlies Ribera, y tal, reportant embaxada del militar, deduhint en effecte que per los[1905] molts agravis de quiscú die apporten per a presentar ha sa magestat, appar que en alguna manera impedexen lo progrés de les Corts; per ço, se havie determinat que se'ls donàs ha tots dos o tres dies dins los quals haien de apportar-los.[1906]

Don Jayme de Pinós y mossèn Bellafilla portaren embaxada.

Gravalosa, Montagut de Vallgornera.

Que sien forrades de bayeta les cotes de domàs dels porters, perquè no senten fret, y que quiscun die sia hajen de apportar; y dita bayeta sie de la matexa color, ||||||||||||
|||||||| [19 vots].

Que sie reportat als altres braços que adherexen en acceptar los mil ducats y que·s respartesquen entre tots, |||||||||||||||||||| [19 vots].

Misser Çarrovira, || [2 vots].
Ponçes, || [2 vots].
276v// Misser Montserrat, ||||||||| [10 vots].
Mossèn Ponses, |||||||||| [11 vots].

Post meridiem

Que vagen los promovedors als tractadors per a què vullen dar orde que s'acàpie de habilitar los qui resten habilitar, adherint-se[1907] al bras militar.

Misser Garau Mascaró posà son dissentiment a què no·s parle ni prepose[1908] de la habilitatió presentada pel part del bisbe de Elna. *Testes, Rondó et Mir.*

Que sie fet decretada la suplicatió[1909] conforme lo bras ecclesiàstich ha decretada la suplicatió presentada per part del senyor bisbe de Elna, *sublatis tamen dissentimentis,* | [1 vot].

1904 *A continuació, ratllat,* Ortodó.
1905 los, *interlineat.*
1906 *A continuació, ratllat,* ab l.
1907 *A continuació, ratllat,* als al.
1908 ni prepose, *interlineat.*
1909 decretada la suplicatió, *interlineat.*

Referí lo militar promovedor que fins sien acabats de presentar tots los agravis fins per tot dilluns, no sien[1910] votades les Constitutions.

Y que adherien que les cotes dels porters tenen de seda los sien forrades de vayeta morada.

277r// Que s'habilite lo die de demà, qu·és la dedicatió de la sglésia, adherint en açò ab lo bras militar.

Referí lo promovedor ecclesiàstich que per[1911] no ser habilitat cathelà lo prothonotari serien per ventura nul·les los actes per ell fets, y que per ço serie bé se'n donàs rahó als senyors tractadors.

Delliberà lo stament real s'espere lo que dirà lo stament militar en dit negossi.

Fou[1912] aprés reportada embaxada per lo bras ecclesiàstich, la qual reportaren: lo abat de Gerri, lo ardiacha d'Oms; reportant que per demostratió de les alegries sent la present Cort del jurament han de fer del sereníssim príncep, convindrie que per a demostratió de aquelles se gastassen fins en set mília liures,[1913] ço és, dos mil per lo stament ecclesiàstic, tres mília per lo militar y dos mília per lo real, qui les distribuïssen en coses y bollíssies públiques que·ls convinguessen, a la honra de la present Cort.

Referí lo promovedor que per haver-se dades moltes còpies de diverses Constitutions a diverses persones y a diverses parts,[1914] del que se'n ha seguit o pot seguir molts inconvenients a les decretations, que serie per ço bé no se'n dassen més còpies, per llevar dits y altres inconvenients.

277v// La suplicatió dada per lo síndich de Tarregona contra de Barcelona, per rahó de les impositions de les quals són franchs en totes les parts de Cathalunya; diu-se dit síndich mossèn Serafí Pau Barthomeu.

Que·s torne resposta al bras ecclesiàstich a la llur embaxada y se'ls diga com, a causa del que ab ella han deduhit als brassos[1915] asserca de les jocunditats del jurament del sereníssim príncep, se ha moguda molta altercatió entre los militars,[1916] per lo que los negossis de la Cort no passen avant; que serie per ço bé que per los dos brassos se anàs al militar, dient-los que·ns apar que no se'n parlàs més, per a què·s puga passar avant en los[1917] negossis de la Cort,[1918] ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots]; y per a dita embaxada anaren:

Mossèn Vilaplana, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [20 vots].
Mossèn Navarro, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [11 vots].
Terrena, ╫ [1 vot].
Sala, ╫ [1 vot].
Ponces,[1919] ╫╫╫╫╫╫╫╫ [8 vots].[1920]

1910 *A continuació, tatllat,* decretades ni.
1911 *A continuació, ratllat,* ser.
1912 *A continuació, ratllat,* aprs.
1913 *A continuació, ratllat,* cos.
1914 *A continuació, ratllat,* les quals porien.
1915 *A continuació, ratllat,* hasserca.
1916 *A continuació, ratllat,* que serie per ço bé.
1917 dits, *ratllat;* los, *interlineat.*
1918 per a què·s ... de la Cort, *interlineat.*
1919 *Precedit de* Vila, *ratllat.*
1920 Mossèn Vilaplana, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [20 vots] ... Ponces, ╫╫╫╫╫╫╫╫ [8 vots], *a peu de pàgina.*

Algueró: que[1921] per part dels dos brassos se'n don rahó als tracatdors per a què o[1922] vullen remediar, ┼ [1 vot].

Çarrovira: que per ara sols se vage al militar significant-los com ja los dos brassos stan concordes, y que ells se vullen adherir, [0 vots].

278r// Que no·s pot votar res asserca de la suplicatió ha donada lo síndich de Tarregona[1923] per quant lo contengut en ella és contra sentènties reals dades[1924] per la Real Audiència;[1925] y que del contengut en ella y ha plet en la Real Audiència, la qual és conexedora dels mèrits y pretentions del contengut[1926] y pretès en dita suplicatió, la qual no consent sie presentada per lo present bras; y que lo que l'a presentada no té[1927] potestat de presentar semblant scriptura, y los síndichs de Barcelona no tenen potestat de respondre a dita scriptura,[1928] ┼┼ [2 vots].

Vingué lo promovedor ecclesiàstich, reportant que s'adherien ab lo present stament en què·s fassa la dita ambaxada al stament militar.

Vivet: que·s fasse conforme diu y rahone la suplicatió dada per lo síndich de Tarregona, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Dissentiment a tots actes. Mentres que·s votaven dites coses, vingué[1929] mossèn Pere Ferreres, lo qual encontinent[1930] dix posave son dissentiment a tots y sengles actes fahedors en lo present stament, y que no consent que en alguna manera se lija dita suplicatió. Protestant, etc. Requerint, etc. *Testes, Rondó et Mir.* Fou sobresegut y no·s passà avant en lo dit votar, y axí fou llevat a dita causa dit dissentiment.

278v// Roman[1931] lo primer cuern de les Constitutions en poder de mossèn Navarro.

Die sabbati, 9 novembris, 1585

Mossèn Joan Cu[cu]rell, syndich del Voló, pose son dissentiment[1932] fins ha tant[1933] se haie donada forma en què los deutes del General sien pagats y lo Redreç de aquell sie fet.

Dissentiment a tots actes. Fou llevat. Mossèn Joan Cucurell, syndich del Voló, posà son dissentiment ha què no·s puga tractar de ninguna cosa sinó de la forma y modo

1921 *Precedit de* Que no·s, *ratllat.*
1922 y, *ratllat;* o, interlineat.
1923 *A continuació, ratllat,* y la causa.
1924 fetes, *ratllat;* dades, *interlineat.*
1925 *A continuació, ratllat,* y contra.
1926 *A continuació, ratllat,* en ella.
1927 note, *ratllat;* no té, *interlineat.*
1928 y que lo ... dita scriptura, *després del següent paràgraf.*
1929 Mentres que·s votaven dites coses, vingué, *al marge esquerre.*
1930 lo qual encontinent, *interlineat.*
1931 *Precedit de* Mossèn Batista Bordoll fa, *ratllat.*
1932 *A continuació, ratllat,* ha tots actes.
1933 *A continuació, ratllat,* la exactió dels deutes del General y Redreç de aquell sie fet o los cavallers o.

se ha de tenir ex[1934] la exactió dels deutes del General y Redreç de aquell, exceptat de la habilitatió del senyor vicicanceller. Protestant de nul·litat de actes, etc. *Que licet, etc. Testes sunt Rondó et Mir.*

279r// Dissabte, viiii° novembre, mdlxxxv

Convocat lo stament real.

Vingué lo promovedor militar, referint com en dit bras havie dissentiment a tots actes, a efecte que sols se[1935] entengue en la exactió dels deutes del General, per poder cobrar lo que se li deu, per lo que són mester molts diners axí per lo servey de sa magestat, fàbrica de galeres y torres; lo qual dissentiment fou allí aportat y legit per lo[1936] notari del stament militar.

Mossèn[1937] Joan Onoffre de Ortodó, syndich de Puigcerdà, presentà una scriptura o memorial dels deutes, segons que fàcilment se poden exhigir, lo qual requirí que sie guardat en poder del notari.

Lo abat de Gerri, lo síndich del Capítol de Urgell, misser Cellers, per a presentar lo jurament del sereníssim príncep.

280r[1938]// Dissabte, viiii de nohembre, *post meridiem*

Convocat lo stament real.

Mossèn Cucurell alsà. Hieònim Ponces, síndich de Tàrrega, alsà per avuy lo dissentiment té a tots actes.

Mossèn Joan Vallbona, síndich de Cervera, per a les coses avall scrites alsà son dissentiment.

Per a entendre en la nominatió de persones. Don[1939] Plegamans, lo senyor de les Pallargues,[1940] Onofre de Argensola, misser Luís Cornet, per advocat.

Per a entendre en la nominatió:

Misser Frexanet, per advocat, ||||||||||||||||||||||| [23 vots].
Misser Vilaplana, ||||||||||||||||||||| [21 vots].
Mossèn Rebollet, ||||||||||||||||| [17 vots].
Misser Monserrat, |||||||| [7 vots].
Misser Mascaró, ||| [3 vots].
Misser Çaragossa, || [2 vots].
Misser Çarrovira, advocat, | [1 vot].

1934 *En lloc de* en.
1935 fins que, si no és que se, *ratllat;* a efecte que sols se, *interlineat.*
1936 *A continuació, ratllat,* stament.
1937 *Al marge esquerre, ratllat,* Dissentiment a tots actes.
1938 *La pàgina anterior, foli 279v, en blanc, només amb l'anotació* (Si)+gnum Salvatoris Mir, etc.
1939 *Precedit de* Onofre de, *ratllat.*
1940 *A continuació, ratllat,* ara.

Los quals susdits foren elegits per a apunctar la forma se haurà de tenir en lo jurament del senyor príncep, ab los altres elets per los altres braços, ab necessitat de referir als braços.[1941]

La suplicatió de l'ardiaca Tersa contra lo canonge Miró.

Que·s conforme ab los altres staments, ço és, *quod remitant advocatis, qui videant et referant*, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [25 vots].

Foren aprés legits uns memorials de agravis de diverses universitats, per a presentar aquells ab los altres a sa magestat.

280v// Per lo stament ecclesiàstich: lo abat de la Real, lo síndich del Capítol de Urgell, misser Onofre Pau Cellers, advocat.

Per lo stament dels militars: don Plegamans de Marimon, mossèn Onofre de Argensola, senyor de les Pallargues, misser Cornet, advocat.

Per lo stament real: mossèn Andreu Vilaplana, síndich de Gerona, Galderich Rebollet, de Vilafrancha de Conflent, misser Nicolau Frexanet, advocat.

Lo promovedor militar referí que serie bé que s'elegesquen primer algunes Constitutions més principals y se voten aquelles, per a què promptament se presenten a sa magestat.

Que·s respongue que lo stament vol veure totes les Constitutions axí com se veuen arreu, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [20 vots].

Reportà lo[1942] promovedor ecclesiàstich y militar serie bé se fes ambaxada a sa magestat per lo negossi de les abadies y per lo monestir de Monserrat.

Mossèn[1943] Joan Vallbona, síndich de Cervera, dix que,[1944] inseguint ell l'orde de sa universitat, que mentre que lo síndich de Balaguer seurie en lo lloch hont pretén seure Cervera, pose dissentiment a tots actes fins se lleve de aquell; y pus dit misser //281r// Monserrat se ere tornat a seure allà hont pretén seure Cervera, que per ço ell tornava a posar son dissentiment a tots actes; y per ser fora.[1945]

Que sie feta la ambaxada a sa magestat per las abadies vagants y per lo negossi del monestir de Monserrat, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [13 vots].

Lo quart cuern de las Constitutions se'n porte mossèn Vilaplana, dit dia.

Domini habilitatores presentis Curie electi[1946] *tam per sacram, catolicam, regiam magestatem domini nostri regis quam electi per tria stamenta eiusdem Curie, convocati et congregati pro infrascripta habilitatione facienda, prout moris est, infrascriptam fecerunt habilitationem prout sequitur:*

Primo, quo ad syndicos civitatis Ilerde, quibus in prima habilitatione fuit iniunctum quod fidem facerent et ostenderent an in sindicatuum instrumentis in ultimis duabus Curiis firmatis per dictam civitatem Ilerde ad comparendum in Curiis intervenisset decretum vicarii, et nisi hostenderent quod repellerentur, attento quod docuerint sindicos dicte

1941 Altres braços ... als braços, *al marge esquerre.*

1942 *A continuació, ratllat,* stament.

1943 *Precedit de* Mon, *ratllat.*

1944 *A continuació, ratllat,* mentre que si lo síndich stà.

1945 *Frase inacabada en el manuscrit.*

1946 *A continuació, ratllat*

civitatis[1947] *intervenisse et interfuisse in duabus ultimis*[1948] *Curiis cum suis syndicatibus sine decreto, fuit deliberatum quod admittantur.*

Quo ad personam Jacobi Puignau, sindici ville de Copliure, quia in prima habilitatione fuit jam debite provisum, fuit delliberatum quod, non obstantibus deductis et allegatis in suplicatione per eum oblata, repellatur.

281v// *Est infra, 29 novembris.*

Quo ad personam Serapionis Parthomeu, sindici civitatis Tarracone, qui suplicavit ipsum admisi in presentibus Curiis, fuit delliberatum quod remitatur ad maiorem delliberatinem et interim non admitatur.

282r// *Die dominica, x mensis novembris, 1585*

Mossèn Ponçes y mossèn Vallbona alsaren llurs dissentiments tenints posats ha tots actes, per tot lo die present.

Mossèn Andreu Vilaplana, syndich de Gerona, dix no consentie ha què no·s vote ni resolgue ningun negoci que ell no ý stigue present, per lo que lo stament li ha dat càrrech en lo qual stà ocupat. Protestant de nul·litat de actes. *De quibus, etc. Testes sunt Jacobus Rondó, portarius, et Salvator Mir, nottarius Tarrege.*

Que vagen los tres promovedors als tractedors per a què vullen procurar se lleve lo dissentiment de mossèn Pere Cassador, ||||||||||||||| [15 vots]. E aprés, tornà delliberar.

Lo militar a soles y vage, ||||| [6 vots].

Que s'adherex ab lo militar que·s sper la relatió de les persones eletes, ||||||||||| ||||||||| [22 vots].

Lo primer cuern de Constitutions té mossèn Navarro.

Lo quart cuern de Constitutions té mossèn Vilaplana.

La còpia del procés de l'any quaranta-dos té lo dit mossèn Vilaplana; dix lo volie per a mirar aquell ab les persones eletes per a[1949] fer la scriptura se havie de fer per lo jurament del sereníssim príncep.

Los agravis de mossèn Setantí se tornaren a mossèn Mullola per a posar en procés.

282v// Que vage lo promovedor als altres brassos, dient-los que lo present bras, per via de pensament, havie pensat se enviàs als tractedors per a què dassen orde al prothonotari que comunique a les persones eletes per a entendre en la scriptura fahedora per lo jurament del sereníssim príncep les scriptures tindran necessitat de veure aquelles; y axí, anà dit promovedor.

Vingué y compare[gué] dit die en dit stament Antich Çabater y Cassanya, síndich de la vila de Caldes; prestà lo sòlit jurament acostumat prestar per los altres de dit stament.

1947 *A continuació, ratllat,* interfuisse.

1948 duabus ultimis, *interlineat.*

1949 *A continuació, ratllat,* fer; *i repetit,* per a.

Miquel Argullol, síndich dels Prats del Rey, lo qual en dies passats se'n anà de la present Cort ab licèntia del present stament a causa de sa malaltia, tornà y comparegué en lo present stament per a continuar[1950] los actes de la present Cort.

Mossèn Jolí,[1951] mossèn Pere Ferreres, misser Çaragossa, posaren son dissentiment ha tots actes de gràtia. Protestant, etc. *Testes, Rondó et Mir.*

283r// Que sie decretada conforme.[1952]

Que per lo promovedor se torne la resposta al bras militar, dient-li que la suplicatió ha portada per misser.[1953]

Cervera, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

Legí's la suplicatió donada per mossèn Christòfol Gil de Villoro.

Que sie decretada conforme los altres braços, ┼ [1 vot].

La supplicatió de mossèn Vilaplana.

Que sie decretada conforme los altes braços, ço és, que li sien donades XX lliures, sous, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Mossèn Ponçes.
Mossèn Robollet.
Mossèn Sala.
Besalú.
Vallbona.
Vivet.

285r//[1954] Johan Onofre de Ortodó, síndich de Puigcerdà, attès la vila de Puigcerdà és pas en frontera de Fransa, per la qual entren en Catalunya les demés coses, hi la bolla és molt gran[1955] lo arrendament, y en dita vila hi ha molts burgesos y persones principals abtes y suficients per tenir officis de diputats y hoydors, hi en la Diputatió no tenen ningun loch de diputat real, y té lo dit síndich dada suplicatió al bras ecclesiàstich,[1956] lo qual no la ý han decretada; per so, posa disentiment a tots actes[1957] fins a tant li haien fet cumpliment de justítia. *De quibus, etc.*

285v// Dissentiment del syndich de Puigcerdà.

287r[1958]// *Die lune, xi mensis novembris, mdlxxxv*

Convocat y congregat lo stament real.

Mossèn Vallbona alsà son dissentiment per a tot avuy.

1950 *A continuació, ratllat,* en.
1951 *A continuació, ratllat,* posà so.
1952 *Frase inacabada.*
1953 *Frase inacabada.*
1954 *Les tres pàgines anteriors, folis 283v i 284r-v, en blanc.*
1955 *A continuació, ratllat,* y té.
1956 militar, *ratllat;* ecclesiàstich, *interlineat.*
1957 *A continuació, ratllat,* de.
1958 *El foli anterior, 286r-v, en blanc.*

Lo[1959] del Voló alsà son dissentiment, exceptats, emperò, per a coses de gràtia.

Fou legida la suplicatió[1960] se ha presentar a sa magestat demanant reparo dels agravis fets y que fan los inquisidors, la qual farà[1961] insertar en lo procés. Que vage a sa magestat ab la de Monserrat y abadies.

Referiren en presèntia[1962] dit stament molts dels síndichs, com lo reverent canceller los havie dit que ja se havia dat orde y asentat que lo canseller de Cathelunya havia de fer y continuar les empares al segell y no al vicicançeller; y que de fet, molts dels síndichs ne havien posades, y que lo dit canceller les havie provehides. Y que·s continue en lo present procés.

La suplicatió del canonge Miró per les suspites al·legades fou legida y decretada conforme los altres brassos.

La suplicatió dels jóvens notaris fou legida; provehit conforme los altres staments.

La suplicatió de mossèn Sala, que sie decretada com los altres staments, L ducats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Frexenet, Algueró, Vilaplana, mossèn Vivet, Jolí, Terrena: XXV ducats.

287v// Que vagen als tractedors[1963] per a dir-los vull[en] despatxar los privilegis dels síndichs: Monserrat y Ponces.

Tornats, digueren que los tractadors ó entendrien y darien orde se despatxassen.

La suplicatió de misser Luís de Paguera.

CC ducats, conforme los altres brassos, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots].

C lliures, sous, ┼┼ [2 vots].

Cruïlles, Vivet, Navarro.

Vilaplana: que no pot votar que no ý sie son consíndich, mossèn Vivet, ┼ [1 vot].

Mossèn[1964] Bordoy, síndich de Balaguer, dix que no ý consent, ans expressament dissent, a què[1965] passe avant en lo votar de dita suplicatió, sinó que·s vote dita suplicatió y les[1966] altres de coses de[1967] gràtia[1968] ab scrutini secret. *Testes, Rondó et Mir.*

Mossèn Roca alsà son dissentiment a XIII de dit.

La suplicatió dels advocats.

XXX lliures cada mes *pro nunch*, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots]; y que no·s puga allegar a conseqüèntia; entenent-ho que les trenta lliures sien per a quiscú dels dos advocats de quiscun stament, entenent que si en un stament n'í ha més de dos, que·s repartesquen[1969] les LX lliures entre tots.[1970]

1959 *Precedit de* Joan Va, *ratllat.*
1960 *A continuació, ratllat,* presentada.
1961 *A continuació, ratllat,* assí.
1962 presèntia, *interlineat.*
1963 *A continuació, ratllat,* los.
1964 *Precedit de* Que no se li don res per ara, *ratllat.*
1965 *A continuació, ratllat,* no.
1966 les, *interlineat.*
1967 *A continuació, ratllat,* Testes, Rondó et Mir.
1968 *A continuació, ratllat,* fins.
1969 *A continuació, ratllat,* tots en.
1970 *A continuació, ratllat,* y no que·n.

Rocha: 30 ducats, ┼ [1 vot].
XX scuts, ┼ [1 vot].

288r// *Dicto die, post prandium*

Convocat, etc.
Suplicatio presentata.
Anà la embaxada a sa magestat per los ambaxadors elets per los tres staments, ço és, 3 de quiscun stament, per a presentar a sa magestat la suplicatió de les abadies vagants y la del monestir de Monserrat, les quals presentaren a sa magestat, lo qual responent los dix que ell manerie[1971] y provehirie com millor convindrie al servey de Déu y bé de aquest Principat, y que ell manerie veure dits memorials o suplications.
Anaren a dita embaxada: mossèn Algueró, Jolí, Navarro; anaren a dita ambaxada.
Fa haver còpia de les dites scriptures fan assí insertar.

288v// *Die*[1972] *martis, xii novembris, 1585*

Vingué lo promotor ecclesiàstich, refferint que aquell bras ha[1973] feta delliberatió que dos persones del stament miren en los processos antichs quins salaris se han rebuts per los ministres de la Cort, ço és, promovedors, habilitadors y altres officis; y per fer lo susdit, feren electió de: prior de Scala Dei, lo ardiaca Terça.
Lo abat de Poblet, lo ardiacha d'Oms, lo canonge Reiadell de Leyda, reportaren ambaxada, deduhint en efecte lo quant convenia ab tota la prestesa del món[1974] fer ambaxada a sa magestat offerint-se-li lo[1975] jurament del sereníssim príncep.
Lo dissentiment de mossèn Onoffre de Ortodó, lo qual està assí ensertar. *Testes sunt Rondó et Mir.*
La suplicatió de mossèn Ponces.
Que sie decretada conforme los altres braços, *sublatis tament dissentimentis,* ┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [25 vots].
Cruïlles, ┼┼┼ [3 vots].
Gerona, Cruïlles, Rebollet.
Tornà aprés lo promovedor militar, referint tenien entès que a[1976] sa magestat[1977] no li stava mal s'í posés lo de la unió de Nàpols y Sicília, y lo matex digué lo compte de Cossentayna.
289r// Que allà hont diu «la unió dels regnes», que digue «Nàpols y Sicília».

1971 manerie, *interlineat.*
1972 *Precedit de* Maria.
1973 havie, *corregit.*
1974 *A continuació, ratllat,* da.
1975 fer, *corregit*
1976 a, *interlineat.*
1977 *A continuació, ratllat,* no serie s.

Vingueren lo senyor de Ceró, lo senyor de Monclar, mossèn Argensola, reportant embaxada del militar, deduhint que en aquell bras eren vinguts los embaxadors ecclesiàstichs refferint-los[1978] la gana tenien de jurar lo sereníssim príncep, exortant-los quant danyosa era la tardança de dar lo contento ha sa magestat pendrà en jurar dit sereníssim príncep; y dit stament militar ha adherit ab lo matex,[1979] ab què la scriptura s'és feta per prestar lo dit jurament, allí hont diu «unió del regnes» s'í ajuste «Nàpols y Sicília».

Que sie feta embaxada en resposta de la del<l> ecclesiàstich y militar, deduhint ab aquella[1980] que·ls apparexeria ha dit stament real que en la scriptura del jurament del sereníssim príncep s'í affegís que allà hont diu «la unió dels regnes» s'í ajuste «la unió de Nàpols y Sicília»; y que los advocats se ajuntassen per a veure com y de quina manera s'í porie juntar.

Que·s per lo promovedor se digue[1981] al militar[1982] desijarie molt aquest stament saber d'ells per hont se funden hasercha de la unió de Nàpols y Sicília desijen se pose ab lo jurament del sereníssim príncep, per lo que lo bras real entén adherir ab ells en aquest particular, ┼┼┼┼┼ [7 vots].

289v// Que sie reportat als dos braços com lo present stament, adherint-se ab lo militar, li apparexerie bé que la scriptura del jurament del sereníssim príncep s'í affigís[1983] lo de la unió de Nàpols y de Cicília, pregant-los[1984] se vullen adherir en açò al militar y real.

Est infra.

Que[1985] se adherexen ab los altres braços hasercha del jurament se façe al sereníssim príncep ajustant-hi a la scriptura ordenada per a dit jurament «la unió de Nàpols y Scicília, conforme lo bras militar», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Lo senyor mossèn Mascaró és del vot del senyor president.

Vilaplana: que adherex al vot del senyor president,[1986] apuntant primer la jornada en lo present bras que·s tindrà de fer dit jurament, perquè tots stiguen previnguts per fer lo que convé, ┼ [1 vot].

Misser Frexanet.

Vilaplana.

Ponces.

290r// Tots: adherex lo bras real en què sie jurat per los 3 braços lo sereníssim príncep y que en la forma del jurament, allà hont sa magestat promet no separar los regnes de Mallorcha y altres[1987] de la Corona de Aragó, sien aposades les paraules de «no alienar ni separar de la Corona de Aragó lo realme de les dos Scicílies, ço és, Nàpols y Scicília».

Té la scriptura del sereníssim príncep mossèn Jolí.

1978 *A continuació, ratllat,* com.
1979 y dit ... matex, *interlineat.*
1980 *A continuació, ratllat,* deduhint-los.
1981 diga, façe embaxada , *ratllat;* per lo promovedor se digue, *interlineat.*
1982 *A continuació, ratllat,* dient-los.
1983 *A continuació, ratllat,* lo.
1984 supplicant, *ratllat;* pregant, *interlineat.*
1985 *A continuació, ratllat,* sie reportat al.
1986 *A continuació, ratllat,* ajustan.
1987 de Mallorca y altres, *interlineat.*

Post meridiem

Convocat lo dit stament.

Anaren los demunt dits per a dita ambaxada a fer aquella als altres brassos en virtut de la delliberatió lo die present feta lo dit de matí.

E tornats, referiren que en dits staments mirarien lo fahedor.

La scriptura del jurament del sereníssim príncep fou dada, en presèntia del president y del bras, al criat de mossèn Sala, qui la demanà de part de l'excel·lentíssim duch y del bras militar.

Bisbe de Barcelona, abat de Gerri, ardiacha d'Oms, per a fer la ambaxada a sa magestat per lo jurament del sereníssim príncep.

290v// Referí lo promovedor del bras militar que lo dit bras havie [e]legits: lo duch de Cardona, don Plegamans de Marimon, don Nofre Argensola, per a fer la ambaxada a sa magestat per a fer-li saber stave prompta la Cort de jurar lo sereníssim príncep.

Que vage lo promovedor als advocats apuncten los agravis a dir-los que en lo agravi dat per lo síndich de Vilafrancha de Conflent, en lo qual se han borrat alguns noms, que, atès dit agravi és de síndich del bras real, que per ço se anomenen los noms borrats del dit agravi, per lo que per calificar lo agravi ne té necessitat lo síndich de dita vila, ||||| ||||||||||||||||[1988] [22 vots].

Vingué aprés lo promovedor ecclesiàstich solicitant la nominació dels ambaxadors per a sa magestat.

Çarrovira: que·s represente als brassos lo inconvenient de esborrar los noms, ||| [3 vots].

Los promovedors ecclesiàstich y militar referiren que llurs staments havien habilitada la hora fins a les nou.[1989]

Que s'habilite la hora fins a les nou de la nit.

291r// Lo present bras, ab conformitat dels altres braços, per la embaxada se ha de fer ha sa magestat per a jurar lo sereníssim príncep, elegiren y nomenaren:

Lo senyor president.

Mossèn Vivet, ||||||||||| [12 vots].

Misser Mascaró, ||||||||||[1990] [11 vots].

Terrena, | [1 vot].

Lo promovedor del bras militar reportà que tingués a bé lo stament real de habilitar la hora fins a les nou.

Que s'habilite la hora fins a les nou, |||||||||||||| [14 vots].

Navarro: que[1991] no s'habilite la hora, pus no tenen res que fer, | [1 vot].

1988 *Més un vot ratllat.*

1989 *Al marge dret,* DL, anno Domini M.

1990 *Més un vot ratllat.*

1991 *Precedit de* Que té dubte que no·s pot hab, *ratllat.*

291v// *Die mercurii, xiii mensis novembris, 1585*

Que, adherint a l'ecclesiàstich y militar, se vage als tractadors per a demanar hora per a sa magestat per fer la embaxada del sereníssim príncep, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Que per vuy, per tot lo die, sien comunicats los actes de misser Ter<e>ça al procurador del canonge Miró, en presència del notari, ┼ [1 vot].

Lo bras real, adherint ab lo ecclesiàstich y militar, ha feta delliberatió y determinatió que los 3 promovedors dels tres brassos se conferesquen als senyors tractadors, fent-los entendre lo dissentiment posat en dit bras militar per misser Henric Serra, posat ha tots actes, per no haver-lo habilitat ni provehit si ni no; y que per ço, ses senyories y manen provehir de còngruo remey.

Lo promotor del present bras, lo qual, juntament ab los altres, és anat per lo effecte damunt dit als senyors tractadors, los quals per orgue del senyor comte de Xinxón han respost ells ho remediarien y que en lo entretant no paràs la embaxada fahedora ha sa magestat per lo jurament del sereníssim príncep, attès que la delliberatió ja estave feta y conclosa ans de posar dit dissentiment.

292r// 3ª habili[tació].

Abilitació tercera.

Deinde, autem, die[1992] *mercurii, XIII novembris, MDLXXXV, intitulata, anno a nattivitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, presente et ad hec voccato me, Michaele Joanne Cellers, auctoritate regia notario publico Barchinone ac scriba stamenti regalis Cathalonie infrascripto, et presentibus etiam Joanne Santgenís et Salvatori Mir, notario pro testibus ad ista voccatis specialiter et assumptis, admodum illustris et reverendus dominus Hieronimus Manegat, utriusque juris doctor, cancellarius regius, illustres domini Michael Terça, utriusque juris doctor, civis honoratus Barchinone, Michael Joannes Quintana, domicellus ac utriusque juris doctor, regentes Regiam Cancellariam in Sacro Supremo Regio Consilio Aragonum, Michael Cordelles, utriusque juris doctor et civis honoratus Barchinone, regens Regiam Cancellariam in presenti Principatu Cathalonie et Comittatibus Rossilionis et Ceritanie, Martinus Joannes Franquesa, domicellus, utriusque juris doctor ac fisci regii advocatus, de Consilio Criminali Cathalonie, Franciscus Puig, etiam domicellus fisci regii advocatus patrimonialis et de Consilio Civili Cathalonie, nobilis Ludovicus a Pagaria, utriusque juris doctor et de Consilio Ciminali Cathalonie, habilitatores pro parte regie magestatis una cum illustribus Hieronimo Gassol, domicello, regio consiliario et secretario ordinario,*[1993] *et Michaele Gort, etiam domicello et regio consiliario et secretario extraordinario, nominati; reverendus dominus Balthazar de Rajadell, canonicus ecclesie Illerde, nobilis Berengarius de Pagaria,*[1994] *surrogatus in locum et propter absentiam nobilis Philippi, baronis de Erill, habilitatoris una cum infrascriptis habilitatoribus militaribus per brachium militare nominati; magnifici Joannes Andreu alias Blan Riber, Franciscus Agulló, domicelli, Raphael Vivet, civis et syndicus*

1992 *A continuació, ratllat,* marti.

1993 *A continuació, ratllat,* ac.

1994 *A continuació, ratllat,* ir.

civitatis Gerunde, et Antichus Sala, notarius et syndicus civitatis //292v// *Minorice, et Jacobus Hieronimus Ponçes, notarius et syndicus ville Tarrege, habilitatores pro parte trium stamentorum seu brachiorum presentis Principatus Cathalonie in presenti Curia congregatorum que per dictam sacram, catolicam et regiam magestatem in presenti villa Montissoni celebratur, una cum multum illustri et reverendissimo don Joanne Terès, episcopo Elnensi, reverendissimo don Francisco Oliver et de Botaller, abbate monasterii Beate Marie de Populeto, absentibus, electi et nominati personaliterque constituti intus ecclesiam beate Marie presentis ville Montissoni, in solio regio ibidem facto et parato, exequendo onus habilitandi per suam magestatem eis iniunctum, processerunt ad habilitandum personas infrascriptas,*[1995] *mandantes michi, dicto notario et scriba, quatenus dictam habilitationem sic ut prehabetur factam et per me, pre et infrascriptum notarium, de eorum iussu et mandato in scriptis redactam, legerem et publicarem; ego vero dictus notarius et scriba, de dictorum brachiorum jussu et mandato, dictam habilitationem legi et publicavi huiusmodi sub tenore:*

293r// *Quo ad personam Francisci Andreu, sindici ville de Sallses, qui per*[1996] *obitum Joannis Cabessa, sindici dicte ville, comparuit pro interessendo in presentibus Curiis, admitatur.*

Quo ad[1997] *personam Antici Cabater y Cassa[nya],*[1998] *sindici ville*[1999] *Calidarum de Montebovini, qui comparuit in locum talis Arbòs alias Llunes, etiam syndici eiusdem universitatis, qui propter infirmitatem recessit a presentibus Curiis, admitatur.*

Quo ad personam Joannis Navarro, sindici ville[2000] *Campi Rotundi, cui in prima habilitatione fuit iniunctum quod infra XXV dies deferret decretum quod in eius syndicatu deficiebat, sin minus quod elapso dicto*[2001] *termino repelleretur, atento detulit dictum decretum,*[2002] *admitatur.*

Quo ad Babtistam Bordoll et Gasparem Monserrat, sindicos civitatis Balagarii, quibus in prima habilitatione fuit iniunctum quod infra sex dies defferrent decretum quod in[2003] *eorum sindicatu defficiebat, sin minus quod elapso dicto termino repellerentur, attento detulerunt dictum decretum, admitantur.*

Quo ad personam Galderici Rebollet, sindici Villefranche Confluentis, cui in prima habilitatione fuit iniunctum quod obtineret a suis principalibus sindicatum cum clausula consentiendi dono infra triginta dies,[2004] *attento detulit sindicatum cum dicta clausula consentiendi dicto dono, admitatur.*

1995 *A continuació, ratllat,* quarum alique comparuerunt.
1996 *A continuació, ratllat,* mortem.
1997 *A continuació, ratllat,* Antichum; *interlineat i ratllat,* personam.
1998 Çabata, *ratllat;* Çabater y Cassa[nya], *interlineat.*
1999 Ca, *ratllat;* ville, *interlineat.*
2000 ville, *interlineat.*
2001 dicto, *interlineat.*
2002 *A continuació, ratllat,* ideo.
2003 *A continuació, ratllat,* eius.
2004 *A continuació, ratllat,* et qui.

Quo ad personam Francisci[2005] *Oliveres, sindici ville de Figueriis, cui etiam in prima habilitatione fuit iniunctum quod obtineret decretum quod in eius sindicatu defficiebat infra XXV*[2006] *dies, alioquin repelleretur, attento detulit alium sindicatus instrumentum cum dicta clausula consentiendi dicto dono, admitatur.*

293v// *Quo ad personam Joannis Montornès et Christofori Gili de Villoro, sindicorum civitatis Dertuse, quibus in dicta prima habilitatione fuit iniunctum*[2007] *quod infra XX dies deferant sindicatus instrumentum cum decreto, quibus elapsis habeantur pro repulsis, attento detulerunt dictum decretum, admitantur.*[2008]

294r// *Quo*[2009] *ad mandata Joannis Pefarrer et Antonii Ribes, sindicorum ville de Argilés, quorum alter, videlicet, Joannes Pefarrer comparuit et fuit admissus et alter repulsus, in prima habilitatione fuit decretum quod dictus Pefarrer continuet tractatus Curiarum usque ad illarum conclusionem, non obstante revocatione dicti Joannis Pefarrer per dictum Ribes facta, et dictus Ribes assistat receptioni juramenti et prestet dictum juramentum nomine dicte universitatis serenissimi Philippi, principis et domini nostri.*

295r//[2010] *Martis, 2 aprilis.*

Primo,[2011] *quo ad personas Petri Ferreres, civis, Francisci Çaragossa, utriusque juris doctoris, sindicorum civitatis Barchinone noviter missorum per dictam civitatem ad presentes Curias, quia constat de eorum legittimo mandato, admittantur.*

Quo ad personam Joannis Vallbona, syndici ville Cervarie, quia in eius syndicatu defecit clausula consentiendi dono faciendo regie magestati, prefixerunt sibi terminum X dierum infra quos aliud defferat mandatum cum dicta clausula, quibus elapsis si non docuerit repellatur, et interim admittatur.

295v// *Quo ad personas Nicholai Frexenet et Francisci Algueró, sindicorum Illerde,*[2012] *quibus fuerat iniunctum*[2013] *docerent in duabus ultimis Curiis*[2014] *in eorum sindicatibus non intervenisse decretum, et quia docuerunt*[2015] *in ultimis duabus Curiis in eorum sindicatibus non intervenisse decretum, providerunt quod admitantur.*

2005 *A continuació, ratllat,* p.

2006 *A continuació, ratllat,* dies.

2007 *A continuació, ratllat,* ostenderent quod in duabus ultimis Curiis in suo sindicatuum instrumento non intervenit decretum.

2008 *A continuació, ratllat,* Quo ad personam Francisci Oliveres, sindici ville de Figueriis, cui in prima habilitatione fuit iniunctum quod infra XXV dies afferret in eius sindicatu clausulam consentiendi dono et decretum que in eius sindicatu deficiebant, sin minus quod elapso dicto termino repelleretur, attento detulit aliud sindicatu instrumentum cum dicta clausula consentiendi dono et cum decreto, admitatur.

2009 *Precedit de* Quo ad mandata Joannis Peferrer et Antonii Ribes, syndicorum ville de Argillés, quorum alter, videlicet, Joannes Pefarrer comparuit et fuit admissus et alter repulsus, in prima habilitatione fuit decretum quod dictus Pefarrer continuet tractatus Curiarum usque ad illarum conclusionem, non obstante revocatione dicti Peferrer per dictum Ribes facta, et dictus Ribes assistat receptioni juramenti et prestet dictum juramentum nomine dicte universitati(s) serenissimi Philippi, principis et domini nostri, *ratllat.*

2010 *La pàgina anterior, foli 294v, en blanc.*

2011 *Precedit de* Quo ad personas Petri Ferreres et Francisci Ceragossa, sindicorum civitatis Barchinone, qui noviter per dictam civitatem Barchinone fuerunt missi ad celebrationem Curiarum, *ratllat.*

2012 *A continuació, ratllat,* quia docuerunt.

2013 *A continuació, ratllat,* decretum in duabus ultimis; *interlineat i ratllat,* decretum.

2014 *A continuació, ratllat,* non intervenisse qua decre.

2015 *A continuació, ratllat,* admitantur.

Die dominica, xvii novembris, lxxxv[2016]

Capítol CI.

Placet, ab què s'í affige que en ninguna manera sien fetes regallies generals ni evocatió de causes generals,┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

102.

Placet, salvat lo privilegi de las ciutats y viles que per privilegi tenen altra[2017] forma, com en la ciutat de Barcelona lo privilegi del rey don Ferrando, los quals privilegis se haien de observar, ┼┼┼ [3 vots].

Placet, salvats los privilegis a les ciutats, viles y llochs atorgats, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

296r// Que·s face la nominatió de aquelles[2018] nou persones de les persones que han de ésser representades en jutges de taula; que·s serve la alternativa que té la ciutat de Manresa ab Berga y Berga ab Manresa, ┼ [1 vot].

Referí lo promovedor militar que, com en dit stament hi haie diversos dissentiments ha tots actes, per los quals se pretén poden impedir lo votar les Constitutions y altres que no poden impedir, fos per ço comès als advocats dels braços per a què, vists los processos antichs y exemplars en semblant cars, ó apunten y ho refferesquen.

Misser Grau Mascaró, syndich de Vilafrancha de Panadès, diu que pose son dissentiment en lo modo refferit per lo promovedor militar que diu que los dissentiments posats per lo bras militar se[2019] tracte[2020] per via dels advocats, com[2021] sie contra forma de la Cort, sinó ab lo modo y manera que la Cort té acostumat. Protestant de nul·litat de actes.

297r[2022]// *Post meridiem*

Les lletres de misser Gaspar Monserrat fan insertar.

Anà a sa magestat embaxada de part dels tres brassos per a dir y oferir-li com staven promptes dits braços de jurar lo sereníssim príncep lo die y hora que a sa magestat li serà servey, en la qual embaxada anaren les persones per los tres brassos elegides, en la qual anaren a cavall; y tornats de dita embaxada, digueren y referiren los del[2023] bras real com ells, ab los altres elegits per los tres brassos, havien feta dita ambaxada a sa magestat, la qual, responent, los dix:[2024]

2016 *Al marge dret,* Secunda habilitatio. *Els paràgrafs que vénen a continuació i al foli següent 296r estan fora de lloc, ja que corresponen a la sessió del 17 de novembre, que es troba al foli 316r. Vegeu els comentaris sobre paginació i relligat a la introducció.*

2017 altres, *corregit; i a continuació, ratllat,* coses.

2018 *A continuació, ratllat,* X p.

2019 *A continuació, ratllat,* dici.

2020 *A continuació, ratllat,* y reffere.

2021 *A continuació, repetit,* com.

2022 *Pàgina anterior, foli 296v, en blanc, només amb les anotacions* Exordium 2e habilitationis. Per la habilitatió. Gassol, Terça, Gort, Quintana.

2023 del, *repetit i interlineat.*

2024 *Frase inacabada; a continuació,* Ihesus. Maria.

Y tornats foren los embaxadors, los del present estament refferirent com.[2025]

297v// Pere Mas, notari, síndich de la vila de Berga, vingué y comparegué en la present vila en lloch y per mort de mossèn Salvador Rochafort, síndich òlim de dita ciutat, diffunct en la present Cort; lo qual mossèn Pere Mas jurà en mà y poder de Miquel Joan Cellers, notari de Barchinona y scrivà de dit bras, en la forma lo tenen prestat los altres síndichs de dit bras.

Volent lo dit stament real[2026] votar los Capítols de Cort y les Constitutions ordenades y trassades per les persones eletes per la present Cort,[2027] y[2028] aprés de haver comensat de legir aquelles,[2029] en la hora matexa, los magnífichs[2030] mossèn Pere Ferreres, misser Francesch Ceragossa y Miquel Çarrovira, síndichs de Barcelona, posaren llur dissentiment a què[2031] no·s ligen per a votar ni·s voten les Constitutions ni Capítols de Cort sens tenir ells primer consulta de llur[2032] universitat, ab[2033] la qual[2034] han consultat y spéran la resposta de moment en moment.

E inmediadament,[2035] misser Nicholau Frexanet y mossèn[2036] Francesch Algueró, síndichs de Leyda, per quant la principal part y causa de la convocatió de les Corts té respecte a assentar les coses //298r// del Principat de Cahalunya y Comptats de Rosselló y Serdanya per la bona administratió de la justítia, com per diverses Constitutions stà disposat; y axí, lo principal medi per al sobredit sie fer Constitutions, Capítols y Actes de Cort y altres leys generals, les quals sa magestat, per sa benignitat y clemèntia, se ha imposat ley a ssi matex de fer-les ab consentiment, llohatió y aprovatió de dita Cort o de la maior part de aquella; y com per lo senyor president y los consíndichs de la ciutat de Barcelona sia stat posat dissentiment en què les Constitutions ordenades ab orde de tots los tres brassos no sien legides,[2037] apuntades y votades en y per lo present stament, com los brassos ecclesiàstich y militar hagen procehit en legir, apuntar y votar aquelles, com axí sie stat referit per los dos promovedors dels dits dos brassos, y los apunctaments de aquells aportats y legits[2038] en lo present bras en poder del scrivà de aquell; y sie stat dit en aquest bras per lo compte de Miranda, en nom y per part de sa magestat, que sa magestat entenie partir-se de la present vila de Monçó lo primer die del mes de desembre pròxim //298v// venidor, y correga vuy lo tretsè die del mes de nohembre, axí que reste poch temps fins al die que sa magestat ha assignat per a licenciar la Cort, en legir,[2039] apunctar y votar les Constitutions, les quals són en nombre de CC o pus, y per dit effecte sie mester molt

2025 *Frase inacabada.*
2026 real, *interlineat.*
2027 per a fer y ordenar aquelles, *ratllat;* per la present Cort, *interlineat.*
2028 *A continuació, ratllat,* comprès.
2029 *Interlineat i ratllat,* y ordenar aquelles.
2030 Volent ... magnífichs, *afegit amb posterioritat, entre el marge esquerre i el paràgraf anterior.*
2031 *A continuació, ratllat,* no·s.
2032 sa, *ratllat;* llur, *interlineat.*
2033 ab, *al marge esquerre.*
2034 *A continuació, ratllat,* speran.
2035 *A continuació, ratllat,* misser Rafel Frexanet.
2036 mossèn, *interlineat.*
2037 *A continuació, ratllat,* y per lo que.
2038 aportades y legides, *corregit.*
2039 elegir, *corregit.*

temps; per ço y altrament, los dits síndichs, ab lo acato que·s deu, requerexen als senyor president y sos consíndichs de la ciutat de Barcelona alsar lur dissentiment,[2040] provehesca y consenta[2041] sien legides, apunctades y votades les dites Constitutions, pus lo present bras stà aparellat per al sobredit. Requerint al notari. *Testes, Joannes Santgenís et Mir.*

E feta y assentada la dita scriptura, en la hora matexa, mossèn Andreu Vilaplana, síndich de Girona, adherint a dita protesta per los dits síndichs de Leyda feta, diu que no consent se tracte[2042] ni·s puga tractar negossi algú de la Cort en lo present stament que primer ab effecte no sien legides, apunctades y votades les Constitutions, Actes y Capítols de Cort, attesa la brevedat del temps contenguda //299r// ab dita requesta, ans expressament ý dissent, requerint a maior cauthela que per lo promovedor del present bras ne sien fets sabedors los senyors tractadors y los altres brassos,[2043] a ffi y effecte resten servits de provehir de degut remey. Requerint, etc. *Testes predicti.*

E[2044] inmmediadament, fou delliberat per dit stament[2045] que lo promovedor y notari escrivà de dita bras aportassen y referissen dites coses[2046] als altres brassos y als senyors tractedors, per a què sàpien y entèngan lo que en dit stament[2047] passa asserca dels dits dissentiments e impediments per los quals no·s passa avant en lo votar dels capítols y Constitutions, per a què·y posen y serquen remey qual millor convinga per a la bona[2048] speditió y decretatió dels negossis de la present Cort, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [26 vots].

Mossèn[2049] Ponces, síndich de Tàrrega, posà son dissentiment a tots actes[2050] fins a tant fos legida y votade per lo present stament la suplicatió adaquell presentada per misser don Luís de Paguera.

Fou reportat als altres brassos y legit adaquells per Miquel Joan Cellers, notari.

Lo matex[2051] die, dit mossèn Ponces alsà son dissentiment per a demà per tot lo die.

Mossèn Vallbona lo alsà per a demà per tot lo die.

La relatió del promovedor, que s'alsassen per a tot.

300r//[2052] *Octavus quaternus stamenti regalis.*

Lo abat Puig, lo canonge Masdemont, don Plegamans de Marimon, Galceran Cahors,[2053] reportaren ambaxada exortant lo present bras que volgués alsar y llevar los dissentiments havien entès eren en aquest bras, per a què la Cort pugués passar avant en lo progrés dels tants negossis resten per a fer en un temps tant breu com reste.

2040 *A continuació, ratllat,* manar y.
2041 y consenta, *interlineat.*
2042 *A continuació, ratllat,* no.
2043 y los altres brassos, *interlineat.*
2044 *Precedit de* E inmediadament, *ratllat.*
2045 *A continuació, ratllat,* que·s fassa a saber.
2046 que lo promovedor ... dites coses, *al marge esquerre.*
2047 a lo que assí, *ratllat;* per a què ... stament, *interlineat.*
2048 ab lo promovedor y lo notari, *ratllat;* qual convinga per a la bona, *interlineat.*
2049 *Precedit de* Ponces, que stà y persevere en son dissentiment, *ratllat i amb l'anotació al marge esquerre* No.
2050 *A continuació, ratllat,* fns.
2051 *A continuació, ratllat,* dix.
2052 *Pàgina anterior, foli 299v, en blanc.*
2053 *A continuació, ratllat,* Al il·lustre. *I una suma, ratllada, al marge dret.*

Referí lo promovedor ecclesiàstich com havien elegit:[2054] lo bisbe de Barcelona, lo abat de Gerri, lo ardiacha d'Oms, elegits per a presentar a sa magestat la scriptura o protesta ordenada per los brassos lo die de[2055] demà per lo sereníssim príncep; y que havien habilitada la hora fins a les nou.

Que·s reporte als altres brassos com en lo present stament no ý[2056] ha impediment algú ni dissentiment per a què impedèscan lo jurament del sereníssim príncep.

Misser Gaspar Monserrat, ┼ [2 vots].

Mossèn Arrencada, ┼ [2 vots].

E aprés, dit stament elegí: lo president, mossèn Vivet, misser Mascaró, per a presentar dita scriptura o protesta a sa magestat, junctament ab los elegits per los altres brassos.

300v// Lo prior de Scala Dei, lo canonge Cellers de B[arcelona]. Per[2057] lo militar: Berenguer de Paguera, Joan de Altariba. Per a tornar resposta als tractadors a la embaxada per ells feta, dient-los com los brassos starien promptes de jurar lo sereníssim príncep per a demà y la hora assenyalada.

E lo stament real elegí inmediadament per a tornar dita resposta als dits tractadors, los següents: Terrena, Martí Pallerès.

Referí aprés lo promovedor militar havien elegit per a presentar la scriptura del jurament del sereníssim príncep: lo duch de Cardona, don Jaume de Cardona y de Rochabertí, mossèn Miquel Joan de Pons, senyor de Monclar.[2058]

301r// *Die jovis, 14 mensis novembris, 1585*

Lo senyor Hieònim de Olzinelles, donzell domiciliat en la ciutat de Barbastre,[2059] com a procurador de la senyora Matiana de Àger y Garsés, viuda,[2060] habitant per ara en Barbastre, segons que de sa procura conste ab acte rebut y testifficat en poder de,[2061] die, etc, en dit nom, firmà àpocha al senyor Pere Ferreres, ciutadà de Barcelona, present, de DCCC sous, moneda jaquesa, hagudes de comptans y realment y de fet, ha totes ses voluntats; y són per les causes y rahons[2062] contengudes y specifficades en un acte de concòrdia y avinensa entre los predits, fermada en poder de mossèn Pere Mambla, notari de Barcelona, die, etc, y són per la tanda que fon ha terme en juny passat;[2063] y en testimoni de la qual, etc. *Testes sunt Anthonius Jolí, notarius Perpiniani, et Salvator Mir.*

2054 *A continuació,* procurador.
2055 *A continuació, ratllat,* l jurament.
2056 *A continuació, ratllat,* hage.
2057 *Precedit de* Per a res.
2058 *A continuació,* A sa fe y paraula real.
2059 Çaragossa, *ratllat;* Barbastre, *interlineat.*
2060 *A continuació, ratllat,* relicta de.
2061 *A continuació, espai en blanc.*
2062 *A continuació, repetit,* per les causes y rahons.
2063 y són per la tanda que fon ha terme en juny passat, *al marge esquerre.*

Mossèn Joan Vallbona, síndich de la vila de Cervera, alsà son dissentiment per avuy per tot lo die, atès que la qüestió és[2064] entre la vila de Cervera y Balaguer stà en mà de sa magestat y lo hu y l'altre privat de son lloch hont pretén seure.

E lo magnífich mossèn Gaspar Monserrat dix que estava en possessió de son lloch y que entén conservar sa possessió y no divertir-se de son lloch.

301v// *Primo,* una reverèntia entrant en lo pla del catafal, la qual té respecte a la Creu, al rey y al príncep junctament. Dos, reverèntias ans de arribar a la creu. Tercera, agenollar-se a la Creu, adorant-la, o posar-hi les mans. *Quarto,* alsar-se[2065] y, un pas atràs, altra reverèntia. *Quinto,* devant lo príncep, ans de arribar junct d'ell. Sisena, al besar-li la mà. Setena, alsar devant lo príncep.[2066] Vuytena, devant del rey. Novena, al besar la mà al rey. Desena, alsant-se devant lo rey. Onsena, al príncep. Dotsena, a la Creu.

Post meridiem

Jurament del sereníssim príncep. Fa asentar assí lo jurament del sereníssim príncep. E insertar.

Que·s vage als tractadors de sa magestat per a fer-los ha saber los dissentiments són en aquest bras, per los quals la Cort no pot passar avant, ab embaxada, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ ╪╪╪╪╪ [21 vots].

Mossèn Christòfol Gil de Villoro, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [18 vots].

Y mossèn Cucurell, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [19 vots].

Vilaplana, ╪╪ [2 vots].

Joan Cucurell, síndich del Voló, llevà son dissentiment tenie posat a tots actes fins fos fet lo Redrés y exactió del General.

302r// *Die veneris, xv novembris, mdlxxxv*

Hieònim Pons, síndich de Tàrrega, alsà son dissentiment per a poder votar totes les Constitucions.[2067]

Vots de les Constitucions del bras real.

Lo primer capítol:

Pere Ferreres.
Misser Çaragossa.
Miquel Çarrovira.
Misser Frexenet.
Mossèn Algueró.
Mossèn Vivet.
Mossèn Vilaplana.
Mossèn Terrena.

2064 *A continuació, repetit i ratllat,* és.
2065 *A continuació, ratllat,* un.
2066 *A continuació, repetit,* Setena, alsar devant lo príncep.
2067 *A continuació,* Ihesus. Maria.

Mossèn Joli.
Misser Montserrat.
Mossèn Bordoll.
Mossèn Villoro.
Antich Sala.
Misser Mascaró.
Mossèn Arrencada.
Mossèn Arsís, Besalú.[2068]
Mossèn Ortodó.
Mossèn Ponces.
Mossèn Argullol.
Mossèn Navarro.
Mossèn Inveni Rocha.
Jaume Roffí.
Martí Pallerès.
Francesc Oliveres.
Pere Mas, Berga.
Mossèn Cu[cu]rell.
Antich Çabater, Caldes.
Toni Molinés.
Joan Pi.
Mossèn Puig.
Jaume Rocha.
Joan Amiguet.

302v// Lo primer capítol.

Fou legit lo dissentiment posà misser Serra en lo bras militar, lo qual reportà lo promovedor militar, y al contrari ne posà altre don Jaume de Pinós; y per dit dissentiment delliberà lo bras vagen los promovedors als tractadors.[2069]

Quant al primer capítol, en lo qual se confirme lo capítol XXVIIIIº de les Corts de l'any 33, calendat ab dit primer capítol, que sie prorogada fins a la conclusió de les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Capítol 3 de les últimes Corts, comensant «Ítem, per quant molts lladres», calendat ab lo primer capítol que de present se vote, que sie prorogat fins a la conclusió de les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [28 vots].

Sala: que no cayga en la pena de galera ni insidesca en ella essent trobat algú, ┼ [1 vot].

Jolí: que com són sinch anys, diga dos, ┼ [1 vot].

Plau, ab què en les bolletes dòtan los pastors se designe la cera, ┼┼ [2 vots].

Capítol 58 de la Cort de 47, comensant «Ítem, com per experiència», stà bé que sie perpètuo, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

2068 Antich Sala. Misser Mascaró. Mossèn Arrencada. Mossèn Arsís, Besalú, *al marge esquerre.*
2069 y per dit ... als tractadors, *al marge esquerre.*

Vivet: que sie stès fins a les primeres Corts, ╪ [2 vots].

Y que sia corporalment castigat a arbitri del jutge, ┼ [1 vot].

303r// Capítol de Cort 2 de l'any 47, comensant «Ítem, confirmam».

Vingué don Hieònim Corella de part dels tractedors, encarregant que·s donen pressa y vinguessen prest al stament.

Horis habilitatio.

Lo dit stament prorogà[2070] los després dinars de quiscun die de les dues.

De les dues a les vuyt a les onse de matí, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [13 vots].

Aprés dinar, de les dues a les vuyt, ╪ [2 vots].

Vivet: de les tres a les vuyt aprés dinar y de les vuyt a les onze de matí, tots a la,[2071] ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [15 vots].

De les tres a les deu, ╫╫╫╫ [5 vots].

Ponsich: de les tres a les nou, ╪ [2 vots].

De les III a les onze, ┼ [1 vot].

De les III a les XII, ┼ [1 vot].

Fa la advertió y llegir.

Que·s sobresegue en votar dit capítol fins ha<n> veure les Constitutions que sobre dita Capitania General estan ordenades[2072] y que·s recorde que allí hont diu «4 doctors» sien los més antichs, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots].

Capítol 10,[2073] que comence «Ítem, com alguns», que sie perpetuat, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫ [20 vots].

Fins a les primeres Corts, ┼ [1 vot].

303v// *Post*[2074] *prandium*

Constitució 2a.

Placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

3a Constitució.[2075]

Terrena: *non placet,* ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots]. *Non placet.*

4a Constitució.

Placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [27 vots].

5a Constitució.

Placet, ab què no sie fet perjudici al privilegi tenen los alcaldes, ╫╫╫ [3 vots].

Placet ut jasset, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [27 vots].

6a Constitució.

Placet, ab què se ajuste «jueus, moros o conversos», ╫╫╫╫ [4 vots].

Placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [24 vots].

2070 *A continuació, ratllat,* lo de.

2071 *Frase inacabada.*

2072 *A continuació, ratllat,* y qe.

2073 *A continuació, ratllat,* de.

2074 *Precedit de* Constitutió 2ª, *ratllat.*

2075 *A continuació, ratllat,* ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [16 vots]

304r// 7a Constitució.[2076]

Repellatur in totum, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [26 vots].

Frexanet: *placet,* ab què sie llevada la pena de les 50 lliures, sous, y lo comís, ┼┼┼┼ [4 vots].

Vilaplana: *Repellatur in totum,* y que sien servades les Constitucions antigues, ┼ [1 vot].

8a Contitució.

Placet, ab què s'i affige «los droguers y qualsevol que tinguen o venen drogues» y allí hont diu[2077] «llansar les medicines y drogues», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [25 vots].

9a Constitució.

Placet, ab lo advertiment del bras ecclesiàstich, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Xa.

Placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

11.

Placet, ab què s'í ajuste[2078] «cònsols de la mar[2079] y administradors de les places y causes de extractions y elections de officis»; y que s'í affige allà hont diu «viles y llochs» digue «reals»; y que no·s pugue evocar a la Audiència *neque 1ª neque 2ª instàntia*, ┼ [1 vot].

Frexanet: *Placet,* ab les sobredites advertènties y ab tal que digue «sens derogatió de privilegis», ┼ [1 vot].

304v// 11.

Placet, ab què s'í ajuste «cònsols de mar y administradors de les places y causes de extractions y elections de officis» y allà[2080] hont diu «ciutats, viles y llochs» s'í ajuste «reals» ,[2081] ans bé[2082] los consellers, paers, etc. y conçells *respective*[2083] ne sien jutges, *mutato assessore*,[2084] y no obstant qualsevol qualitat o motiu, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].[2085]

Del matex parer, ab què s'í affige «no obstant qualsevol inhibitions, haien de passar avant aquells a qui toche[2086] en la causa, enchara que sie qualitat de miserabilitat, viduïtat, pupil·laritat[2087] ni ab *pretextu qui agitur de viribus privilegiis»*.[2088]

2076 *Precedit de* Ihesus, Maria.

2077 *A continuació, ratllat,* llars.

2078 *A continuació, ratllat,* totes causes de contractions de officis y elections de officis y [...].

2079 llotge, cònsols de perayres, pahers, mostassaffs y confraries*, ratllat;* mar, *interlineat.*

2080 *A continuació, paraula il·legible ratllada.*

2081 *A continuació, ratllat,* y que no·s puguen evocar a la Audiència dites causes in primera nec in 2a instàntia, ans bé.

2082 ans bé, *interlineat.*

2083 y conçell respective, *interlineat.*

2084 *A continuació, ratllat,* y no obstant qualsevol appel·lant inhibitions, ans tinguen y sien obligats en passar avant.

2085 Més q*uatre vots ratllats.*

2086 los ordinaris*, ratllat;* aquells ha qui toche, *interlineat.*

2087 *A continuació, ratllat,* etiam si.

2088 privilegiis, *al marge esquerre. A continuació, ratllat,* Çarrovira: que sie affigit «no obstant qualsevol qualitat o motiu».

11.[2089]

Placet, ab què s'í ajuste «cònsols de mar y administradors de les places y causes de extractions y elections de officis» y allà hont diu «ciutats, viles y llochs» s'í ajuste «reals»; y los concellers, paers, etc. y concell *respective* ne sien jutges, *mutato assessore*, y no obstant qualsevol qualitat o motiu; y que no obstant qualsevol inhibitions hàian de passar avant aquells ha qui toche la executió[2090] de les tals causes, enchara que se evocàs o pretengués evocar ab *pretextu* de miserabilitat, viduïtat, pupil·laritat ni ab *pretextu qui agitur de viribus privilegiis*.

305r// 12.

Placet, y que s'í affige que lo llochtinent ni altres officials no puguen donar llicèntia alguna, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots].

Placet ut jacet, ╫╫╫ [4 vots].

13.

Placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [28 vots].

14.

Placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].

15.

Placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [22 vots].

16.

Placet omnibus.

17.

Placet omnibus,

18.

Placet omnibus.

19.

Placet.

20.

Placet omnibus.

21.[2091]

Placet, ab què s'í ajuste allí hont «ho ha son Real Concell fossen necessàries algunes prohibitions y crides» se ajuste «en los casos per Constitutions y altres drets de Cathalunya permesos».

305v// 22.

Placet, ab què s'í affige que ni per diputats ni altres officials se faça, ╫╫ [2 vots].

Placet ut jacet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [25 vots].

23.

Mossèn Ponces alsà son dissentiment tenie posat ha tots actes per la supplicació de don Luís de Peguera, reservant-se tots actes de gràcia.

Capitania General.

2089 P*recedit de* 12, *ratllat.*

2090 conexensa, *ratllat;* execució, *interlineat.*

2091 *A continuació, ratllat,* Que sia revista per les persones elegides.

Placet, ab lo advertiment del bras militar y ab què lo canceller, vicicanceller y regent la Cancelleria haie y sie obligat de comettre dita ferma de dret, y lo doctor del Real[2092] Concell ha qui serà comesa haie de provehir y admettre aquella y no pugue ésser impetit per lo llochtinent general; y que en la pena incorrega axí lo canceller, vicicanceller y regent la Cancelleria com los altres doctors, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [22 vots].

24.

Plaçet ut jacet omnibus.

25.

Placet, ab què no·s pugue ab los francholins, faysans, perdius y coloms y no ab lo més avant, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [16 vots].

Non placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [17 vots].

26.

Placet, ab[2093] què allà hont diu «tots los officials» diga «que en les ciutats, viles y llochs reals los consellers, pahers, jurats, cònsols[2094] haien de fer la dita tatxa, y en les terres de barons los barons»; y a la fi del capítol digue «salvats los privilegis de les universitats atorgats, usos y costums de aquelles».

306r// Galdrich[2095] Rebollet, syndich de Vilafrancha de Conflent,[2096] etc, diu que per quant per part y per orde de sa universitat ha donat un agravi a les persones eletes per los braços per a apuntar agravis y aquell no li és estat admès ab la forma que en aquell bras és estat delliberat, seguint lo stil y orde servat en los demés agravis en los quals són estades nomenades persones molt graves y principals, com són los llochtinents generals, doctors del Real Conçell y altres, specifficats los noms de aquells, ans bé en lo bras militar sien estats borrats los noms de les persones expressades en dit agravi. Per ço y altrament, no consent que·s pas avant en lo votar ni presentar los memorials de agravis que se han de donar ha sa magestat, los quals són estats fets per officials reals, ni ha qualsevol altre acte si no és tant solament en lo votar de les Constitucions. Protestant de nul·litat de actes y de qualsevol altres coses a ell en dit nom lícites y permès de protestar. Requirint, etc. *Testes sunt Santgenís et Mir.*

Que sie habilitada la hora fins a les 9 hores.

27.

Placet, ab què s'í affige que no pugue jugar ningú al adressaní, ni del[2097] lutgi y que·s lleve lo joch de trenta per forca, ╫╫╫ [3 vots].

Placet ut jaçet, ╫╫╫[2098] [4 vots].

306v// *Placet,* acceptada o llevada,[2099] emperò, la pena cominada al notari, pus lo acte serà nul·le, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [23 vots].

2092 Real, *interlineat.*
2093 ab, *interlineat.*
2094 etc. *ratllat;* Cònsols, *al marge esquerre, amb la paraula* mostasaffs *ratllada.*
2095 *Precedit de* mossèn, *ratllat.*
2096 syndich de Vilafrancha de Conflent, *interlineat.*
2097 al j, *ratllat;* del, *interlineat.*
2098 *Més un vot ratllat.*
2099 o llevada, *interlineat.*

28.

Non placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [26 vots].

Mossèn Vivet: que sie repel·lit fins en lo dels jutglars, ┼┼ [2 vots].

29.

Repellatur, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].

30.

Repellatur, per lo que par infàmia de la terra que tal se diga se[2100] façe, y que per altra via sia[2101] provehit, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

Placet,[2102] en cas que·s façe en alguna part de Cathalunya, ┼┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

Placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].

31.[2103]

Placet, ┼┼┼[2104] [3 vots].

Algaró: *Placet,* ab què al peu del dit capítol «salvat los privilegis atorgats a les ciutats, viles y llochs», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Plaçet, s'í ajuste «tavernes y begudes» y s'í entèngan y comprenguen totes y qualsevol altres cases que fan semblant exercissis, ┼ [1 vot].

307r// 31.

Placet, ab què allí hont diu «hostals» s'í comprenguen «y altres cases que fan semblants exercissis»; y al peu de dit capítol digue «salvats los privilegis a les ciutats, viles y llochs atorgats», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

32.

Plaçet, ajustant que los verguers de la Real Audiència y porters de altres tribunals també haien de portar les penyores en poder de la guarda de aquelles; y en lo vendre de aquelles haien de entrevenir lo notari de la cort o[2105] consistori per orde del qual se és fet dit empenyorament, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

33.

Plaçet, ab què tingue lloch en les senyories que seran declarades per jutges o assessors que haien pratiquat 6 anys y no altres, per obviar als abusos que ara se[2106] fan, que lo primer any que ixen del studi se umple la cort del veguer y balle de Barcelona y les altres corts de doctors jóvens, alguns dels quals tenen 24 anys, y açò se deurie molt remediar, ┼┼┼[2107] [3 vots].

Plaçet prout jacet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[2108] [19 vots].

Plaçet, ab què no·s puga exequutar en més de[2109] XXV[2110] lliures, sous, ┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].

2100 diga, se, *interlineat.*

2101 *A continuació, ratllat,* repel·lit.

2102 A *continuació, ratllat,* ab què·s digue que·s fa en algunes par.

2103 31, *ratllat i repetit al començament del foli següent; els vots que segueixen a continuació, però, fan efectivament referència al contingut del capítol 31.*

2104 *Més tres vots ratllats.*

2105 o, *ratllat;* de la cort o, *interlineat.*

2106 *A continuació, repetit,* se.

2107 *Més un vot ratllat.*

2108 *Més tres vots ratllats.*

2109 A *continuació, ratllat,* XX lliures.

2110 XXX, *corregit.*

307v// 34.

Placet, ajustant que les tals causes se haien de dicidir y determinar dins 3 mesos, passats los quals sie haguda per confirmada la primera sentèntia; y sie duradora fins a les primeres Corts, ||| [3 vots].

Frexenet: del matex parer, ab què com diu «3 mesos» sien dos, ||||||||||| [12 vots].

Placet prout jacet, ||||||||||||||| [15 vots].

35.

Plaçet, ab què sien sis anys, ||||| [6 vots].

Placet ut jacet, |||||||||||||||||||||||| [24 vots].

Mascaró: *Placet,* ab què sols en cas de judicament de mort se haie de aplicar leshores un doctor, | [1 vot].

36.

Placet, ab què se ordene se pose en la matexa taula en les tases dels jutges del Criminal y corts ordinàries,[2111] |||||||||||||||||||| [21 vots].

308r// *Placet prout jaçet,* | [1 vot].

Prout jacet, levades les L lliures, sous, || [2 vots].

Dos letres dels diputats: la una de Francesch Antich y la altra per les scriptures del Redrés.

Die sabbati, xvi mensis novembris, mdlxxxv

Joan Vallbona, syndich de Cervera, dix que, attès y considerat que la precedèntia del seure és entre[2112] Cervera y Balaguer estava dexada en mà de sa magestat, ab què en lo entretant[2113] lo syndich de Balaguer lexàs lo lloch, conforme ell lo té lexat, en què no s'í segués lo hu ni l'altre que pretenien; y com vege ell ara que lo síndich de Balaguer s'és assentat en lo lloch que li té occupat, per ço torne son dissentiment ha tots actes fins a tant sie declarat per sa magestat hahont ha de seure quiscú dels dits syndichs, o que dits syndichs de Balaguer se lleven de allí hont seuen fins ha tant sie declarat per sa magestat, com està dit. Protestant de nul·litat de actes. *Requirens, etc.*

Dit die, dit Vallbona alsà dit dissentiment per avuy tot lo die.

308v// E encontinent, lo magnífich misser Gaspar Montserrat, altre dels syndichs de la ciutat de Balaguer, dix que nuncha los syndichs de Balaguer se són divertits de la possessió tenen de seure en lo lloch per avuy seuhen y entenen conservar aquella.

Francesch Oliveres, syndich de Figueres, dix que, attès digueren als trompetes de sa magestat dins lo[2114] present stament que no volien bullísia alguna en lo jurament de sa magestat, y com, no obstant axò, demanen ara dits músichs ser pagats y dada supplicació ha dita causa, dissent per ço que no sia donat y pagat cosa alguna ha dits músichs, pus,

2111 *A continuació, ratllat,* y també se tatxen los salaris dels jutges de cort y assessors per les agraduacions y aasig[nacions]; y que sie romoguda la pena de les L lliures, sous.

2112 entre, *ratllat;* és entre, *interlineat.*

2113 en lo entretant, *interlineat.*

2114 al, *ratllat;* dins lo, *interlineat.*

com dit és, se'ls digué per lo present estament no volien que sonassen. Protestant, etc. Ni que·s propose ni·s vote dita supplicació. *Testes sunt, etc.*

Jaume Puig, syndich de Granollers, Anthoni Molinés, syndich de Cruïlles, Antich Cassanyes, syndich de Caldes, adherexen al dalt dit dissentiment.

309r// XXXVII.

Dissentiment. Mossèn Antich Sala dix posà son dissentiment ha què no s'apporte ningun agravi a sa magestat[2115] que no ý sien tots los que són ja donats per les universitats o llurs syndichs, Protestant, etc. *Testes sunt, etc.*

37.

Plaçet, ┼ [1 vot].

Placet, ab què s'í affiga «sia del tot llevada la reservació de part que en algunes parts de Cathalunya és estada abusada», ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots].

Mossèn Sala: *placet,* ab què s'í affige que sie exequutada la scriptura de terç per lo official ha qui tocharà, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

Berga: que sie continuada en tot cap de vegueria y sotsvegueria, ┼ [1 vot].

Voló: no perjudicant a privilegi ningú attorgats a les viles, ┼ [1 vot].

Que s'í affige que sien moderats los salaris per les universitats o regidors de aquelles, conforme bonament apparexerà, ┼ [1 vot].

309v// Lo ardiacha Coma de Vich, lo procurador de Santes Creus, don Pedro Clariana, lo carlà de Corbins.

Mossèn Ponçes alsà son dissentiment posat per tot lo die primer vinent.

XXXVIII.[2116]

Frexanet: *Placet,* ab què també sia prohibit per tota la costa de la mar de Cathalunya, Rosselló y Cerdanya de poder pescar en algun temps de l'estiu ab xàrxia[2117] o filats nomenats sardinals,[2118] com de pochs anys ensà, per lo gran inconvenient que·s segueix; y que ab dits filats prenen tot lo peix menut y los grossos, no trobant meniar, se desvien; y si açò no·s proveheix, dins breus dies no ý haurà peix en la costa; y açò ab pena de cinquanta lliures y les exàrcies perdudes, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].

Jaume[2119] Rofí, síndich de Pals, dix que dissent a què no·s passe lo dit capítol ab la additió del president, per lo que en ses mars estan en possessió de pescar ab serdinals y que no sie botada, ┼ [1 vot].

Placet ut jacet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

310r// Que s'í affige que ab bassols no s'í pugue pescar, ┼ [1 vot].

XXXVIIIIº.

Placet ut jacet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [27 vots].

40.

Que està bé, ab què allà hont diu «4 anys» digue «6 anys» lo que voldrà ser admesos, ┼┼ [2 vots].

2115 *A continuació, ratllat,* sinó q.

2116 *A continuació, ratllat,* 39.

2117 *A continuació, ratllat,* y.

2118 *A continuació, ratllat,* cort.

2119 *Al marge esquerre,* Vivet.

Placet ut jaçet, ab què no comprengue los notaris vuy creats, ┼ [1 vot].

Vivet: *placet ut jaçet,* ab què los notaris han praticat X anys no s'í entengue, ┼┼┼┼[2120] [4 vots].

Terrena: *plaçet,* ab què los que voldran examinar haien de ésser dins 4 mesos aprés que haie requerit al Col·legi que l'examine, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

De parer de mossèn Vivet, ab què baste que aye 6 anys qu·és ja notari, ┼ [1 vot].

Ut jacet, ┼┼ [2 vots].

Està bé ab què no s'í conprenguen los notaris ja[2121] creats de deu anys en atràs; y que los qui se voldran examinar, aprés que haurà demanat son examen, sien obligats los Col·legis de admetre y dar-los plaça per a l'examen y dins dits[2122] 4 mesos[2123] lo haien de examinar y fer la relació de dit examen.

310v// *Dicta die.*

Magnificus Franciscus Puig firmavit cessionem domino Paulo Ciurana de XVI libris, X solidis, per dictum Ciurana dicto Puig bistractis. Testes sunt don Plegamans y en Texidor.

Post prandium

Mosèn Rebollet dix alsave son dissentiment per ell posat lo die de aïr.

41.

Placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

42.

Placet, no comprenent-se ab la present Constitució lo rech quondal de Barcelona, en lo qual estan ja certes ordinations statuhides, y que·s façe capítol de Cort per la[s] sèquias de Lleyda, Perpinyà, Puigcerdà y Tuhir, remoguda la pena de privatió de regar y que la pena pecuniària sie[2124] per la primera vegada 3 lliures, per la 2a 6 lliures y per la 3 volta X lliures, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Non placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Rebollet: *placet,* ab què la pena sie moderada a X lliures, sous per quiscuna vegade, ┼ [1 vot].

Montserrat: *placet,* ab què no s'í conprengue la sèquia de Balaguer que va a Menargues, ┼ [1 vot].

43.

Placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [20 vots].

Placet, ab què se entengue per tota Cathalunya, ┼ [1 vot].

311r// 44.

Placet, ab què s'í affige «no obstant que lo contracte sie firmat fora Cathalunya, pus la execució se façe en Cathalunya», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

2120 *Més un vot ratllat.*
2121 ja, *interlineat.*
2122 dits, *interlineat.*
2123 *A continuació, ratllat,* dins los quals s.
2124 *A continuació, ratllat,* de X lliures, sous.

Ponces: *placet,* ab què[2125] lo notari que testifficarà[2126] tal acte sabent que sie en potestat de son pare, que lo tal acte no tingue ninguna força, com diu la Constitució; y que lo notari que testifficarà aquell sie privat de sa auctoritat per dos anys, ┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].

45.

Lo stament real manà al senyor Miquel Joan Celler que llexàs lo procés original de les Corts de LIII al porter per aportar al senyor regent de Aragó.[2127]

Placet, aiustant «veguers, cònsols de la Lotia de Mar, jutge de apells, administrador de places, mostassaf, en diners preceptor de peccúnies», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

311v// Delliberà lo stament real que sien comunicats los dos processos originals de les Corts dels anys MDLXIII, MDLII, XXXVII al senyor regent Terca, del Consell Supremo, per la qüestió és entre Balaguer y Cervera sobre llurs assientos en lo bras.

XXXXVI.

Stà bé, ab què·s diga allà hon diu «minuta» diga «minuta oblata», ┼┼ [2 vots].

Que sie remès dit capítol *ad maiorem deliberationem*.

Placet, ab què·s lleven aquelles paraules que diuen «ab la minuta de aquell» y allà hont diu «de manera que lo poder» s'í afija immediadament estes paraules «dels substituts forasters»; y a la fi del capítol s'í afija «salvats, emperò, los privilegis a les universitats, Col·legis de notaris y scrivanies públiques sobre açò atorgats». Fou revotada conforme stava concordada a més los brassos.[2128]

XXXXVII.

Placet, tots.

XXXXVIII.

Tots: *placet,* salvats los privilegis de les ciutats, viles y llochs sobre açò disposants.

XXXXVIIIIº.

Placet, aiustant-hi que la pena sie deu liures, la qual sie executada per lo clavari o mostassaf, a qui d'ells tocarà, ┼┼ [2 vots].

312r// Frexenet: que·stà bé, salvats los privilegis[2129] <u> a les universitats concedits, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

Jolí: que sie la pena 3 lliures, y aquella executada per lo clavari o mostassaf, salvats los privilegis, ┼┼┼┼ [4 vots].

Ponces: la pena de III lliures, y que la execute lo mostassaf, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Copliura: que no parlés de les ovelles, sinó dels anyells, ┼ [1 vot].

L.

Placet, tots.

LI.

Placet, ┼┼┼┼┼ [6 vots].

2125 *A continuació, ratllat,* fills.
2126 *A continuació, ratllat,* a t.
2127 *A continuació,* Referí lo.
2128 Placet, ab ... los brassos, *al marge esquerre, precedit de* Stà bé, *ratllat.*
2129 *A continuació, ratllat,* de la ciutat.

Placet, stant,[2130] emperò,[2131] la presó ben segura,
Repellatur, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [19 vots].
LII.
Tots: *placet*.
LIII.
Tots: *placet*.
312v// LIIII.
Tots: *placet*.
LV.
Tots: *placet*.
LVI.[2132]
Tots: *placet,* ab què lo jutge que contrafarà sie suspès de son ofici un any y los deputats no li puguen pagar lo salari, ╫╫╫╫ [5 vots].
LVII.
Stà bé, ab què se aiuste «si lo pres exie de la presó de nit ni de dia, en tal cas lo carceller hage de pagar la despesa del pres y no la part instant; no obstant que[2133] dit scarceller al·legàs que per provisió o paraula de jutge lo havia dexat exir, pagant tot lo que de tal die en avant starà pres», ╫ [1 vot].
Tots: plau com jau la Constitutió, y que lo scarceller[2134] no puga pretendre haver ni retenir-se res del que donat li serà per la despesa en nom de scarcellatge ni altrament, com lo scarcellatge no li sie degut fins que lo pres[2135] hix de la presó, ╫╫╫╫╫ [6 vots].
313r// LVIII.[2136]
Placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [10 vots].
Vivet: *placet,* ab què s'ordene que lo [...] no pot dar licèntia, atès lo dar licèntia puga dar, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [11 vots].
Ponces: *plaset,* salvada la execució al mostassaf, ╫╫╫╫ [5 vots].
Vallbona: ab què fasse la execució aquell que la acostuma de fer, ╫ [1 vot].
LVIIIIº.[2137]
Dissentiment. Mossèn Raffel Vivet, syndich de Gerona, dix posave son dissentiment[2138] ha tots y qualsevol creximonis de salaris fahedors ha qualsevol persones, ha qualsevol Constitucions o Capítols de Cort fahedors en les presents Corts. Protestant, etc, fins ha tant tinga consulta. *Testes sunt Santgenís et Mir.*
La supplicatió de mossèn Mullola per rahó de l'ofici és stat provehit vagant en Tarragona.[2139] *Item quod in brachio ecclesiastico fuit decretatum.*

2130 *Interlineat, repetit,* stant.
2131 *A continuació, ratllat,* bé la.
2132 LVII, *corregit.*
2133 *A continuació, ratllat,* lo pres.
2134 *A continuació, ratllat,* no puga retenir.
2135 scarceller, *ratllat;* pres, *interlineat.*
2136 *Al marge esquerre,* 1585. Insaculaciones. Minutas de la Diputación.
2137 *A continuació, ratllat,* Placet. LVXI.
2138 *A continuació, ratllat,* ha tots y qualsevol ha qual.
2139 per rahó...en Tarragona, *interlineat.*

313v// La suplicatió del canonge Miró sie decretada conforme los altres braços, la qual fa assí asentar.

La suplicatió de mossèn Joan Setantí, que sie comès als advocats dels brassos, qui vegen lo que·s deu fer conforme a justítia e Capítols del General, y fassen relació, ||||| ||||||||||||||||||||| [26 vots].

Frexenet: conforme lo bras militar, || [2 vots].

Vivet: que diga mossèn Setantí contra lo present agravi, perquè si contra lo [...] sie cridat lo fisch; y si contra [...] sie stat deputat, que sie decretat [confor]ma a Capítols de Cort;[2140] y per ço o vegen los advocats y·n fassen relatió, ||| [3 vots].

Que sie feta embaxada, fent-los ha saber com mossèn Robollet ha suppremit son dissentiment lo die de aïr per ell posat; y a dit effecte nomenaren: mossèn Joan Ponsich y mossèn Ortodó.

314r// Fins a les 9, | [1 vot].

Fins a les 11, || [2 vots].

10, |||| [4 vots].

Que lo promotor del present bras se conferesque a l'ecclesiàstich, refferint-los com aquest bras se adherex ab aquell per a què·s façe embaxada als militars vullen alsar[2141] lo dissentiment que en lo bras militar s'és posat per los pedrenyals. Y per fer la embaxada nomenaren a:

Misser Frexanet, |||||||||||||||| [18 vots].

Mossèn Inveni Rocha, |||||||||| [11 vots].

LX. LXI. LXII. LXIII. LXIIII. LXV.

Resten per a votar, perquè los militar[s] enchara no les han votades.

66. És borrat.

67.

Placet, ||||||||| [9 vots].

68.

Placet, |||||||||| [10 vots].

Fonch habilitada la hora fins a les 10 hores.

69 fins en 81, *inclusives*.

Sien admesos, servats emperò los privilegis de les universitats y sens prejudici de aquells.

82.

Placet.

314v// Lo bisbe de Vich, lo abbat de Poblet, misser Cellers, per a presentar los agravis ha sa magestat.

83.

Placet, |||||||||| [10 vots].

84.

Placet, |||| [4 vots].

2140 [...] lloch per ser ja passat lo temps [de la] visita, conforme Capítols de Cort, *ratllat;* sie decretat [confor] ma a Capítols de Cort, *interlineat.*

2141 *A continuació, ratllat,* ans no pot.

85.
Placet.
86.
Placet.
87.[2142]
Repellatur omnino, ╪ [2 vots].
88.
Placet, ╪╪╪╪╪ [5 vots].
89.
Que stà bé, ab los advertiments del bras ecclesiàstich y militar. Tots
315r// 90.
Placet, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [11 vots].
91.
Placet,[2143] ab lo advertiment dels militars, que diu «cunyats y altres que abans impedien».
92.
Placet, ab què allà hont diu «taules y banchs de Barcelona» diga «y altres qualsevol taules y banchs del present Principat y Comtats»; y més, se affiga allí hont diu «jutges», «los jutges de reclams y altres».
93.
Placet omnibus.
94.
Plaset omnibus.[2144]
95.
Està bé, ab què·n sien borrat la salvetat dels privilegis de universitats y confraries y solament diga «salvats los privilegis attorgats a les ciutats, viles y llochs, no obstant alguns privilegis particulars concedits ha confraries y col·legis», a pena a arbitre dels administradors de las ciutats, viles y llochs.[2145]
96.
Non placet.
97.
Placet, ab lo advertiment dels braços[2146] ecclesiàstich y militar.
98.
Placet[2147] que sien passats los delmes y primícies[2148] de la manera que vuy se són acostumats pagar, sens innovar cosa alguna.

2142 *A continuació, ratllat,* placet.
2143 *A continuació, ratllat,* omnibus.
2144 *A continuació, ratllat,* 95. Stà bé, borrada la paraula que diu «col·legis o confraries» sinó tant solament romangue «ciutats, viles y llochs», de manera ne sie borrat «los privilegis de col·legis y confraries». Placet omnibus. 96.
2145 a pena a arbitre dels administradors de las ciutats, viles y llochs, *al marge esquerre.*
2146 *A continuació, ratllat,* militar.
2147 *Precedit de* Non, *ratllat, i seguit de* ab, *ratllat.*
2148 y primícies, *interlineat.*

99.[2149]

Placet, ab la additió del militar.

100.

Placet, ab la additió del bras ecclesiàstich.[2150]

Lo negossi de misser Mullola.

315r bis// Per quant la vila y universitat de Vilafrancha de Panadès, per las causas y rahons llargament deduhides en una suplicatió presentada per mi, Garau Mascaró, síndich de dita vila, al bras ecclesiàstich, inseguint l'orde acustumat, y dirigida a tots los tres braços, molts dies ha, llargament appar la iusta causa y rahó té de demanar y suplicar a tots los tres braços sían servits de consedir-li alguns llochs de diputats y oydors en la cassa de la Diputatió de Catalunya; y encara fins lo dia de vuy no sols no és estada proveïda per dit bras ecclesiàstich, mes encara ni llegida ni feta mentió alguna de aquella, de hont, per[2151] no voler legir ni proveir aquella, manifestament appar la voluntat té dit bras de denegar y no voler consentir lo que tant iustament en aquella és demanat y supplicat; y noresmancho, apar la manifesta iniustítia y agravi fet a dita universitat y, per consegüent, restar[2152] agraviada en ésser denegat lo que a altres que no són de maior calitat, autoritat y ser que dita vila, com són la vila de Servera, Bessalú, Torroella de Montgrí, Puixcerdà, Manressa y Balaguer y moltes altres; per ço, io, dit Garau Mascaró, síndich de dita vila y universitat, posse mon disentiment a ttots y sengles actes faedors en la present Cort y en lo progrés de aquella, fins a ttant dita vila, y especialment lo estament de burgessos, sia desagraviada y reintegrada del iniust y gran agravi fins ací fet y per denegatió de dita iustítia se li espere fer, com axí[2153] aga de fer y possar dit mon[2154] dissentiment, pus m'és[2155] manat per dita vila y universitat, segons consta en lo acte de mes[2156] instructions, capítol[2157] primer, *prout ecce. Requirens, etc.*

316r// *Die dominica, xvii mensis novembris, mdlxxxv*

CIII. 103.

Fa a veure una deliberació, fa ací a posar, que és en 3 habilitatió.

Placet,[2158] ab què s'í afije «quant se instarà la execució de la sentèntia, sie a instàntia de la part y aquella present, per si o per son procurador».

Placet ut jacet, ab què s'í afije que, quant se instarà la executió de la sentèntia, sie a instàntia de la part y aquella present, per si o per son procurador.

2149 *A continuació, ratllat,* Que sie repel·lit y que·s passen los delmes y primícies conforme és acostumat, † [1 vot]. Repellatur, †††† [5 vots]. Que no·s done [...], † [1 vot]

2150 *A continuació, ratllat,* Misser Grau Mascaró, syndich.

2151 *A continuació, ratllat,* la negligèntia.

2152 reste, *corregit.*

2153 *A continuació, ratllat,* bé se.

2154 son, *corregit.*

2155 li és estat, *ratllat;* m'és, *interlineat.*

2156 ses, *corregit.*

2157 *A continuació, ratllat,* 1.

2158 *Precedit de* ab lo borrat per lo stament ecclesiàstich, *ratllat.*

Y[2159] que pague[2160] les despeses.[2161]

Dissentiment ha tots actes. Misser Grau Mascaró, syndich de Vilafrancha de Panadès, diu que, per quant la dita[2162] vila y universitat de Vilafrancha de Panadès, per les causes y rahons llargament deduïdes en una supplicatió presentada per misser Garau Mascaró y síndich de dita vila, al bras ecclesiàstich, inseguint l'orde acostumat, y dirigida a tots los tres braços molts dies ha, llargament appar la justa causa y rahó té de demanar y supplicar a tots los tres braços sien servits de concedir-li alguns llochs de diputats y oydors en la casa de la Deputatió de Cathalunya, y encara fins lo die de vuy no sols //316v// no és estada provehida per dit bras ecclesiàstich, mes enchara ni llegida ni feta mentió alguna de aquella, de hont, per no voler llegir ni provehir aquella, manifestament appar la voluntat té dit bras de denegar y no voler consentir lo que tant justament en aquella és demanat y supplicat; y noresmancho, apar la manifesta iniustítia y gravitat ha dita universitat y, per consegüent, restar agraviada en ésser denegat lo que ha altres que no són de maior qualitat, auctoritat y ser que dita vila, com són la vila de Cervera, Besalú, Torroella de Montgrí, Puigcerdà, Manresa y Balaguer y moltes altres; per ço, jo, dit Grau Mascaró, syndich de dita vila y universitat, pose mon disentiment ha tots y sengles actes fahedors en la present Cort y en lo progrés de aquella, fins a tant dita vila, y specialment lo estament de burgesos, sia desagraviada y reintegrada de l'iniust y gran agravi fins açí fet y per denegatió de dita iniustítia se li espere fer, com axí haia de fer y posar dit mon dissentiment, pus m'és manat per dita vila y universitat, segons consta en lo acte de mes instructions, capítol 1, *prout ecce. Requirens, etc. Testes sunt Santgenís et Mir.*

317r// Que sie fet ha saber per lo[2163] promovedor als braços ecclesiàstich y militar lo dissentiment té posat lo syndich de Vilafrancha de Panadès per no haver-li volgut dit braç ecclesiàstich decretar una supplicatió per ell presentada, ab la qual demanave[2164] llochs de diputats y hoïdors per a dita universitat; y si dits braços no ý donen remey, que vagen als tractadors de sa magestat, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

Que·s vage als tractadors, ┼ [1 vot].

Navarro: que vage lo promovedor als altres braços juntament ab lo notari[2165] y llige allí lo dissentiment per a què·u remedien; y si no u remedien, que·s vage als tractadors, ┼┼┼┼ [4 vots].

Algaró: que vage lo promovedor als altres braços ha dar-los-ne rahó y, dant-hi remey o no dits braços, que lo matex promovedor ne done rahó als tractadors,┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

2159 *Al marge esquerre,* 2.
2160 ministres, *ratllat;* pague, *interlineat.*
2161 *A continuació, ratllat,* 103. Ha maior delliberatió.
2162 dita, *interlineat.*
2163 *A continuació, ratllat,* senyor.
2164 *A continuació, ratllat,* un ll.
2165 consentime, *ratllat;* notari, *interlineat.*

317v// Misser[2166] Grao Mascaró, syndich de Vilafrancha, dix alsave son dissentiment fins a tant que sien llegides y votades les[2167] Constitutions.

En lo capítol 103, en lo bras eclesiàstich és borrat de la paraula «les quals no obstant» fins a la paraula «Per tant»; y també bax, en lo de la paraula «puguen[2168] si·ls apparrà» se ha posat «resten en sa libertat de procehir per censures ho altrament».

També, més avant, hahont diu «com és acostumat» diuhen «com és de justítia»; tot lo més avant de la dita Constitutió és[2169] borrat *usque ad sui finem.*

CIIII.

Stà bé lo capítoll, ab la additió o declarató de Barcelona, ┼ [1 vot].

Frexanet: ha maior delliberatió, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].

Nofre Ortodó, síndich de Puigcerdà, no consent en esta Constitutió sinó ab salvetat del privilegi a la dita vila otorgat. Y mossèn Luís Terrena y Anthoni Jolí no consenten en la dita Constitutió per convenir axí al servey de sa magestat, bé y quietut de la terra, per ser terra de frontera los dits Comptats, y haver de star sempre provehits y sens preiudici de sos privilegis.

105.

Apar bé, ab què sie de XXXX sous en amunt, axí com diu de X lliures, sous, en amunt, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

106.

Placet.

318r// Que[2170] demà,[2171] per ser la dedicatió de la Seu y la cadira de sant Pere, sie habilitat, refferí lo promotor ecclesiàstich.

Que sie habilitada, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].

Lo canonge Thomàs y lo canonge Rayadell, reportant embaxada de l'ecclesiàstich,[2172] deman[an]t los fos donada còpia dels capítols[2173] que ý ha *plaçet* perquè se puguen posar en bell, attesa la brevedat del temps, los capítols que seran concordes.

Que, attès se ha donada rahó per los promovedors als senyors[2174] tractadors, que ara que se'ls ne don rahó per embaxada del dissentiment posat per misser Mascaró, ┼┼┼[2175] [3 vots].

Que se'n don rahó als braços, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

2166 *Precedit al cap i al marge esquerre de,* Ihesus. Maria. In Christi n. In Christi nomine, amen. Noverint universi quod anno a nativitate Domini millesimo. In Christi nomine, amen. Noverint universi quod anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo.

2167 *A continuació, ratllat,* supplications.

2168 *A continuació, ratllat,* se ha posat.

2169 *A continuació, ratllat,* bor.

2170 *Precedit de,* Testes. Ihesus, Maria, Joseph nominibus humiliter invocatis.

2171 *A continuació, ratllat,* lo després dinar sie feriat.

2172 *A continuació, ratllat,* que.

2173 *A continuació, ratllat,* que·s diu pla.

2174 senyors, *interlineat.*

2175 *Més un vot ratllat.*

Monserrat: que·s[2176] vage primer al bras ecclesiàstich[2177] per a dir-los que per haver-hi dissentiment en aquest bras no se'ls torne resposta; y que tots los 3 promovedors ne donen rahó als tractadors, ┼┼┼┼[2178] [5 vots].

Rabollet: que no se'n don rahó sinó sols al bras ecclesiàstich y dient-los les causes per les quals està posat lo dissentiment, ┼┼ [2 vots].

Algueró: que·s face embaxada als tractadors, dient-los les causes y rahons per les quals s'és posat y alsat lo dissentiment de misser Mascaró, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].

318v// Y per a fer dita embaxada nomenaren a mosèn Algueró y mossèn Arrancada.

Misser Mascaró alsà son dissentiment ha què·s puguen presentar los agravis ha sa magestat y fer embaxades ha dita causa necessàries.

107.

Ad maiorem delliberationem.

23 novembris. *Placet.*

Refferí lo promovedor que los tractadors assignen jornada als braços per a presentar los agravis ha sa magestat demà després dinar, a les 4 hores.

108.

Placet.

109.

Non placet, ┼┼ [2 vots].

Que adherex ab lo ecclesiàstich, ┼[2179] [1 vot].

Vilaplana: *non placet,* sinó que se'n façe Constitutió a part del premi se porie donar als qui pendran lladres, incendiaris y acessins, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

Navarro: que sie repel·lida y que sie feta Constitutió nova, promettent[2180] CCC ducats ha qui pendrà o matarà ningun lladre, bandoler y cap de quadrilla; los altres, emperò, CC ducats, ┼ [1 vot].

Çarrovira: que·s façe Constitutió, pus la quantitat que·s donarà no excedesque de dos-centes lliures, ┼┼ [2 vots].

Rebollet: que·s façe Constitutió, promettent a cada cap de quadrilla CC lliures y als altres C lliures, sous; y si serà tant notable que meresque més premi, que sie arbitre dels deputats.[2181]

319r// L'abbat de Gerri, misser Reg, don Phedrich Bosch y mossèn Pol,[2182] reportant embaxada [com] los advocats, als quals estava remès mirassen lo negoci del canonge Terça y Miró, façen relatió, no obstant se'n vullen scusar per no voler alsar dit ardiaca Terça y abbat Puig lo dissentiment tenen posats a la supplicatió del salari dels advocats.

2176 *A continuació, ratllat,* se'n façe embaxasa als senyors.
2177 *A continuació, ratllat,* y mi.
2178 *Més tres vots ratllats.*
2179 *Més un vot ratllat.*
2180 *A continuació, ratllat,* 3 d.
2181 *Les propostes i votacions de Navarro, Çarrovira y Rebollet es troben a la pàgina següent.*
2182 *A continuació, ratllat,* refferint.

319v// 110.

Placet, ab què s'í affige «duradora fins a les primeres Corts», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].[2183]

Repellatur, ┼ [1 vot].

Que no sie cavallers approbats per les universitats, ┼┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

111.

Placet, ab què puguen ésser fins a 25, ┼ [1 vot].

Placet, ab lo advertiment dels dos braços y que sie duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [16 vots].

112.

Plaçet omnibus, ab què sie duradora fins a les primeres Corts.

113.

Placet omnibus, ab què sie duradora fins a les primeres Corts.

114.

Placet, ab què sie duradora fins a les primeres Corts.

115.

*Non placet,*per les causes deduhides per lo ecclesiàstich.

320r// 116.[2184]

Està bé,[2185] fent memòria y attendèntia com la separatió fos temporal y fins a les primeres Corts; y que la present Constitutió sie duradora també fins a les primeres Corts, ┼ [1 vot].

117.

Placet, conforme lo deduhit per Barcelona.

Placet, ab lo advertiment del bras ecclesiàstich y que s'í ajuste «los qui gaudexen de privilegi militar»; durador fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

118.

Placet, ab què no sien sinó dos jutges de corts, y que sie duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots].

Ut jacet, fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

119.

President: *placet,* ab lo advertiment de Barcelona, ┼ [1 vot].

Frexanet: stà bé la Constitutió que quescú lleve aquella paraula que diu «incompetible» y que llisament diga «no puga tenir altre offici», ┼ [1 vot].

320v// Vivet: *Placet,* ab què·s diga que lo advocat fiscal no tinga vot, y se'n lleva aquella paraula que diu «incompetible» ,[2186] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

120.

President: *Plaçet,* ab què per lo General sien donades quiscun any a l'advocat fiscal 400 lliures, sous, ultra del que ja reb y sol rebre de sa magestat sobre la Thesoreria o

2183 *A continuació, ratllat,* 111.

2184 *Precedit de* Ihesus, Maria, salva nos.

2185 *A continuació, ratllat,* ab.

2186 *A continuació, ratllat,* durador.

altrament; y açò se entén tenint effecte lo susdit de la unió dels Consells y coses dalt ordenades y no altrament; y sie duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[2187] [12 vots].

Que[2188] està bé la Constitució, ab què sie attorgat lo precedent capítol y no altrament, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

121.

Placet, ab què s'í affige «lo thesorer general, lo qual haie de ésser almeys de la Corona[2189] de Aragó», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

122.

Placet, ab què se amplie «per als que vuy són» y que s'í ajuste «més los assessors dels governadors».

321r// *Die*[2190] *lune, xviii mensis novembris, mdlxxxv*

Convocat lo stament real y congregat, fou procehit.

Vingué lo promovedor militar, deduhint de part del stament militar, per via de pensament, que serie bé que los capítols tracten de creximonis de salaris, axí de doctors de la Real Audiència, governador y altres, no·s presenten a sa magestat fins se entenga la decretatió haurà sa magestat feta als altres capítols, los quals apar serie bé que a part se presentassen a sa magestat, per a què vistes les dites decretations, leshores se porà millor delliberar lo fahedor en los dits capítols del creximoni dels dits salaris.

CXXIII.

Placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [25 vots].

124.

Placet, conforme Barcelona.[2191]

Placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots].

321v// 125º.

Joan[2192] Spinosa, porter del Consell Supremo, refferí en dit stament que portava una provisió feta per lo Concell Supremo sobre la presedència del seure; fonch llegida, les parts presents, y la han tinguda per intimada. I de continent fon tornada, en presència de les parts, als dits porters.

Repellatur dita Constitutió, per los molts inconvenients que ella aporte ab si, ┼┼┼[2193] [3 vots].

Ad maiorem delliberationem,┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Placet, ab què se assigne en quin temps lo jutge ha de fer la prefictió del temps se ha de donar a les parts, si serà aprés de denuntiar o quant.

2187 *Més tres vots ratllats.*
2188 *A continuació, ratllat,* se li.
2189 *Interlineat,* aquests tres.
2190 *Precedit, al marge esquerre i ratllat, de* Assi falta una jornada que és dit dia.
2191 *A continuació, ratllat,* Placet.
2192 *Precedit de* Ihesus, Maria, salva nos.
2193 *Més un vot ratllat.*

126.
Placet, y fa veure y apuntar si és reiterada.
127.
Placet, ab què s'i ajuste que los jutges no sien estats advocats de les parts, ||||||| ||| [11 vots].
Repellatur, |||||||||| [10 vots].
322r// 128.
Plaçet.
129.
Placet, conforme las decretations dels altres brasos, ço és, que s'í affige «extractions de officis», conforme lo ecclesiàstich; y que se entèngan també les evocations de les[2194] causes de administrations, axí de ciutats, viles y llochs reals com de barons, ser irrevocables; per[2195] quant diu «reste la conexensa de dites causes[2196] en poder dels concellers, jurats y pahers» que se entén sols de les causes de les universitats reals y no de les baronies, car aquelles resten y restar hàian en poder dels barons, conforme ho diu dit bras militar.
130.
Placet, ajustant que estigue en facultat de la Règia Audiència fer manament que haien de fer paraula *etiam* de causes menors de 400 lliures, sous, pus sien maiors de cent, segons la qualitat del negosi, com stà ja demanat y tramès per la ciutat ab lo memorial de la Ballia General, | [1 vot].
Placet, ab què la còpia del procès se haie de fer y enviar ha comunes despeses de les parts, ço és, del fisch y de la part,[2197] ab la additió de Barcelona, ||||||||||||||| [15 vots].

322v// *Post prandium*

131.
Placet.
132.
Placet.
133.
Placet.
134.
Placet.
135.
Placet.
136.
Placet, |||||| [7 vots].
Placet, remoguda la pena dels deu ducats, ||||| [6 vots].

2194 *A continuació, ratllat,* 130.
2195 *A continuació, ratllat,* en.
2196 *A continuació, ratllat,* ab.
2197 ço és, del fisch y de la part, *interlineat.*

Vivet: *Placet,* ab què la pena sie per al advoca[t] tot sol y no per la part, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].

Que no·n haie ninguna pena, ┼ [1 vot].

323r// 137.

Placet, ab lo advertiment dels dos braços ecclesiàstich y militar.

138.

Placet, ab què se donen deu dies precissos y peremptoris y que no se'n puguen dar més, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

139.

Placet.

140.

Placet, ab lo advertiment del bras ecclesiàstich.

Refferí[2198] lo promovedor ecclesiàstich que dit bras havie delliberat primer que les XVIIII persones de les Constitutions miren y apunten lo Capítol de la Observança per lo militar en dit bras apportat, perquè lo vegen y apunten y miren lo més necessari.

323v// 141.

Placet, ab tal que ans de publicar-se les sentènties se haie de fer un altra última y precissa assignatió assignant lo dia se haurà de publicar; y si les parts no·u instaran, lo jutge *ex officio* ó haie de fer y fer-la intimar a les parts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

142.

Placet.

143.

Fa ha veure la forma dels altercats prefigida en la causa de la primera instàntia.

144.

Placet.[2199]

Mossèn Francesch Algueró,[2200] altre dels syndichs de Lleyda, dix pose son dissentiment ha tots actes fins ha tant que lo dissentiment posat per lo syndich de Vilafrancha de Panadès haje alsat lo dissentiment té posat ha què no·s puguen conbinar les Constitucions. *Testes, Rondó et Mir.*

324r// 145.

Plaçet.

146.

President: ab l'apuntament de Barcelona, ┼┼ [2 vots].

Frexanet: No és borrat lo present vot, ans ha prevalgut. Que plau la Constitutió, llevades aquelles paraules «tretes de una vegueria en altra», y que lo privilegi de scriptura de terç que se ha de concedir a les altres corts del veguer del present Principat no tingue tatxa alguna de quantitats o suma, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Terrena: *placet ut jaset,* ┼┼┼┼┼┼┼┼┼[2201] [10 vots].

2198 *Precedit de* que·s, *ratllat.*

2199 *A continuació, ratllat,* 145.

2200 *A continuació, ratllat,* syndich de L.

2201 *Més quatre vots ratllats.*

Vingué lo promovedor militar, refferint que dit bras no ere de parer que lo Capítol de la Observança, per ser cosa de tanta qualitat, de tornar-la a les XVIII persones, com ha delliberat lo bras ecclesiàstich, sens que primer dit bras militar la vés y llegís primer y apuntàs primer lo que li apparrà haver-hi de apuntar.

324v// Tornats foren los embaxadors eren anats ha sa magestat per a presentar-li los agravis, refferiren los del bras real que lo senyor bisbe de Vich havie presentats dits agravis dient-li com se li donaven dits agravis que eren les relíquies del que pretenia lo present Principat y Comtats; y sa magestat, prenent-los de ses mans, respongué que ell ho manarie llegir y desagraviarie als agraviats com merexien tant bon vassalls.

Que lo dit Capítol de la Observança lo vegen, miren y apunten les XVIII persones[2202] com millor los apparexerà haver de estar y, fet y apuntat, ho tornen a refferir al present stament per a què, vists dits apuntaments, lo present bras pugue determinar lo que millor convinga,[2203] ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [18 vots].

Fonch llegida la supplicatió donada per lo syndich de Tortosa, la qual requerí a l'estament que aquella[2204] fos votada per lo estament sobre lo contengut en aquella.[2205]

Que sie servat lo stil de la Cort, que primer sie decretada la dita supplicatió per los altres braços y, vistas les altres decretations, faran lo que serà de justítia, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ ╫╫╫╫ [17 vots].

325r// Don Jayme de Cardona, mossèn Argensola, senyor de les Pallargues, Hieònim de Vilanova, per a què miren y aproven lo negosi de les galeras y u refferesquen.

Lo abbat de Gerri, lo canonge Thomàs, per a què vagen ab embaxada als[2206] braços de Aragó donen entrada y exida a la casa de Nostra Senyora de Montserrat sens pagar dret algú; y també per a què se li don treta de dit Regne de Aragó de dos mília caffisos de blat y altres tants de ordi[2207] per a dita casa; y que ab la Constitutió se volie fer per a desaparar la unió de dita casa ab la casa de Valladolit, que per açò no ý troben forma sinó que sa magestat intercedís ab Sa Santedat per a què sie servit fer dita separatió.[2208]

Don Berenguer de Peguera, mossèn Galceran Cahors, per a l'effecte susdit.

325v// Misser Cellers, lo canonge Rajadell, don Gispert de Guimerà, mossèn Anthoni Vila y de Serraçona, reportant embaxada de l'ecclesiàstich y militar,[2209] que com dits braços estiguen se[n]s què ffer per haver ja votades les Constitutions,[2210] que per ço lo present bras se servís en donar les decretations fetes en les Constitutions votades per a què les puguen conbinar, attès la brevedat del temps, no obstant que en altres Corts se speràs que tots los braços les haguessen votades totes.

2202 les XVIII persones, *al marge esquerre.*
2203 *A continuació, ratllat,* y que·ls sia.
2204 aquella, *al marge esquerre.*
2205 *A continuació, paraules il·legibles ratllades.*
2206 *A continuació, repetit,* als.
2207 de blat y altres tants de ordi, *al marge dret.*
2208 *A continuació, ratllat,* Don Berenguer de Peguera y Galceran Cahors.
2209 *A continuació, ratllat,* per.
2210 *A continuació, ratllat,* per a.

Vingueren los promotors dels[2211] braços ecclesiàstich y militar per a què sobre de la supplicació donada per lo syndich de Tortosa sobre la precedèntia dels seure[2212] entre lo syndich de Perpinyà y[2213] segon de Barcelona y dit syndich de[2214] Tortosa, se'n don part als tractadors de sa magestat per a què hi donen assiento.

Lo present bras, adherint als altres braços ecclesiàstich y militar sobre lo negoci de Nostra Senyora de Montserrat, determinaren se fes la embaxada als braços de Aragó y lo demés contingut en lo reportat per dits brassos; y per lo susdit nomenaren ha mossèn Ponsich y mossèn Robollet.

326r// Misser Mascaró alsà son dissentiment esta nit tant solament.

Que los tres notaris se junten y miren les decretations que estan fetes.

Que, attesa la brevedat del temps, se trague còpia de les decretations fetes per lo present bras y de aquelles sen don una còpia per lo scrivà del present bras als altres braços,[2215] per a què se puguen conbinar dites decretations ab les fetes per los altres braços; y s'í vage ab embaxada, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼[21vots]. Y per fer aquella nomenaren: mossèn Algueró, mossèn Rocha de Santpedor.

Que sie feta electió de tres persones per a què miren y apunten y trassen si serà bé fer galeres, conforme lo memorial donat per los syndichs de Barcelona, y u refferesquen al present bras, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Misser Çarrovira, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].
Mossèn Jolí, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].
Mossèn Arrencada, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].
Vich, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].
[...],[2215bis] ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].
Vilafrancha de Conflent, ┼┼┼┼┼ [6 vots].

Vingué[2216] lo promovedor ecclesiàstich, refferint que pus se ha de anar ha fer la embaxada als aragonesos, que se'ls diga més avant.

326v// 147.

Placet, entenent fins ha 300 lliures, sous, ┼┼ [2 vots].

Placet ut jaçet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].[2217]

Que sie feta embaxada a l'ecclesiàstich en conformitat del militar, per a què se servesquen decretar la supplicació[2218] donada per mossèn Joan de Setantí, conformes los altres braços militar y real; y per dit effecte elegiren ha mossèn: Francesch Algueró y mossèn Rocha de Santpedor.

2211 promotors dels, *interlineat.*
2212 *A continuació, ratllat,* ser.
2213 *A continuació, ratllat,* 2.
2214 *A continuació, ratllat,* Perpinyà.
2215 als altres braços, *interlineat.*
2215bis *Il·legible.*
2216 *Precedit de* Que·s, *ratllat.*
2217 *A continuació, ratllat,* 148.
2218 *A continuació, ratllat,* o ag.

148.

Placet.

327r// Lo compte de Xinxón, lo reverent Terça, lo reverent Quintana, misser Cordelles, don Hierònim Corella, don Luys de Paguera, lo secretari Gort, refferint[2219] per orgue del senyor comte de Xinxón com sa magestat agrahie molt al present bras[2220] la diligèntia tenen en despatxar los negosis de la present Cort y rebrà particular servey continuen aquella, perquè sa magestat entén partir-se lo dia assignat, que serà ha dos del primer;[2221] axí li havie manat ha ell y als demés tractadors que asistesquen en la present sglésia de dia y de nit y tant quant sie menester, per la bona directió y speditió del[2222] progrés de las presents Corts.

149.

Placet, duradora fins a les primeres Corts.

150.

Conforme[2223] lo deduhit per Barcelona, ╫ [3 vots].

Placet ut jacet, fins a les primeres Corts, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [21 vots].

327v// 151.

Non placet,[2224] sols se ha de demanar que los altercats haien de ésser declarats per los jutges o reladors dins lo.[2225]

Placet, ab què sie duradora fins a les primeres Corts, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [11 vots].

152.

Placet, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [10 vots].

153.

Placet omnibus.

154.

╪ [1 vot].[2226]

Placet ut jacet, duradora fins a les primeres Corts, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [14 vots].

155.

Placet ut jacet.[2227]

328r// 156.

Placet,[2228] fins a les primeres Corts, ╫╫╫╫╫╫╫╫ [9 vots].

157.

Placet, fins a les primeres Corts.

158.

Placet, duradora fins a les primeres Corts, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [13 vots].

2219 *A continuació, ratllat,* de part com sa magestat.
2220 *A continuació, ratllat,* de la.
2221 *A continuació, ratllat,* y noresmancho.
2222 de la, *corregit.*
2223 *Precedit de* Lo senyor president, *ratllat.*
2224 *Precedit de* Placet, *ratllat.*
2225 *Frase inacabada.*
2226 *No hi ha cap proposta.*
2227 *A continuació, ratllat,* fins a les p.
2228 *A continuació, ratllat,* ut.

159.

Placet, ab la additió del bras militar que diu que no·s parle de seqüestre; y que sie duradora fins a les primeres Corts.

160.

Placet, duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

328v// 161.

Placet, duradora fins a les primeres Corts.

162.

Placet, ab lo advertiment del bras militar; duradora fins a les primeres Corts.

163.

Placet.

164.

Placet, ab lo advertiment del bras militar[2229] que sie un mes; fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].

Placet, ab lo advertiment del bras militar que diu que axí com diu «XV dies» diga «un mes»;[2230] y que consedir comunicatió del procés sia a arbitre del jutge, ab què ab una o moltes voltes no excedescha en més; y que sie duradora fins a les primers Corts, ┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

165.

Placet, ab què sie romoguda la pena de XXV ducats y posat pena de dupplicades despeses pagadores per lo que subcumbirà en la[2231] causa principal y haurà produhit semblant acte; duradora fins a les primers Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [14 vots].

Que la pena sie per al advocat, ┼┼┼┼┼ [6 vots].

Entre lo advocat y la part, ┼ [1 vot].[2232]

329r// Refferí lo promotor ecclesiàstich que aquell bras havie pensat que[2233] serie bé se elegissen jutges de greuges per causa de la brevetat del temps reste per a cloure les Corts, segons lo refferit per lo compte de Xinxón; y que serie bé se fes embaxada ha sa magestat per a què nomenàs los de sa part; y tanbé, que dit bras ecclesiàstich havie assignat al porter[2234] qui ha servit los elegits per les Constitucions y altres, a rahó de VI reals per dia.

Lo molt reverent senyor, lo ardiaca Terça, Agostí Gallart, abbat de Gerri, don Berenguer de Peguera, mossèn Galceran Cahors, mossèn Ponsich, mossèn Rabollet. Tornats foren los embaxadors elegits per anar als braços de Aragó per lo negosi de Montserrat, los del bras real refferiren com s'eren conferits als 4 braços del Regne de Aragó y allí, per orgue del senyor abbat de Gerri, los ere estat refferit que, attès importe molt per la bona conservatió, pau y tranquilitat de la casa y monestir de Nostra Senyora de Monserrat, se deseparàs y desunís

2229 ecclesiàstich, *ratllat;* militar, *interlineat.*

2230 *A continuació, ratllat,* y que la.

2231 *A continuació, ratllat,* producta de dit acte o actes.

2232 Entre lo advocat y la part, ┼ [1 vot], *al peu de la pàgina següent.*

2233 *A continuació, ratllat,* per lo.

2234 *A continuació, ratllat,* del.

dit monestir[2235] ab lo de Valladolit, se servissen de aconpa[n]yar-los ha sa magestat[2236] per a supplicar-lo intercedís per dit monestir ab Sa Santedat per concedir[2237] dita deseparatió; y més avant,[2238] los fou deduhit que per[2239] lo molt gasto té dita casa de grans[2240] y moltes voltes[2241] en Cathalunya no·s trobe ab comoditat, que per ço[2242] los plagués de donar licèntia ha dit monestir y casa de donar-los licèntia de poder //329v// traure quiscun any, si serà menester, dos mília cafissos[2243] de blat y altres tants de ordi; y a més de axò, que·l sie lícit de traure y posar qualsevol coses ha dita casa necessàries sens pagar entrada ni exida ni altre dret algú; y los presendents,[2244] quiscú en son bras, han respost que ells[2245] tenen molta gana de correspondre al supplicat, que·u tractarien y tornarien resposta.

166.

Placet.

167.

Plaçet, ab una que no excedesque la suma de CC lliures, sous; y que sie duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [12 vots].

168.

Placet.

330r// 169.

Placet; fins a les primeres Corts.

170.

Barchinona: *non placet,* ┼┼ [2 vots].

Ad maiorem deslliberacionem, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].[2246]

171.

Placet, ab què en lo[2247] tatxa[2248] que faran les universitats dels salaris sien també compresos los salaris que per rahó de dites execusions se exhigiran, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [9 vots].

President: *non placet,* ┼┼┼ [3 vots].

172.

Placet, ab lo[2249] advertiment dels bras ecclesiàstich.

173.

Placet ut jasset.

Lo primer qüern y 2 de les Constitutions té mossèn Algueró.

2235 *A continuació, ratllat,* lo.
2236 *A continuació, repetit,* ha sa magestat.
2237 fer, *ratllat;* concedit, *interlineat, seguit de* dita, *ratllat.*
2238 *A continuació, ratllat,* que attès.
2239 *A continuació, ratllat,* la un.
2240 de grans, *interlineat.*
2241 *A continuació, ratllat,* no.
2242 *A continuació, ratllat,* se.
2243 migeres, *ratllat;* cafissos, *interlineat.*
2244 presents, *corregit incorrectament en lloc de* presidents.
2245 *A continuació, ratllat,* ho miran y.
2246 *Més cinc vots ratllats.*
2247 lo, *interlineat.*
2248 taxa, *corregit.*
2249 *A continuació, ratllat,* decret.

331r//[2250] Dimarts,[2251] xviiii de nohembre mdlxxxv

CLXXIIII.

177. *Placet,* y vege's quin sou reben vuy sobre lo General.

177 de l'ecclesiàstich diu *placet*, fins a 204, que diu *placet* ab l'advertència feta.

177 *Placet pro nunch,* ab què si alguns altres saben alguna altra forma millor, que·u diguen; y se aiuste que la [sentència?] se hage de fer en la ciutat de Barcelona, devant lo llochtinent o ahont residirà dit llochtinent, dins lo present Principat y Comptats de Rosselló y Serdanya.

Refferí lo promovedor militar que a causa de les moltes occupations tenen ara los notaris dels braços, per les quals no poden entendre en la combinatió de les Constitucions, com ere acostumat en altres Corts, en lloch de la orde[nada], mossèn Amat.

Que la Constitució novament trassada de la Observança sie presentada a part a sa magestat y ab embaxada de tres persones de quiscun bras, ╪ [2 vots].

Que ans de presentar dita Constitutió, sie votada per los tres braços, tots, ╪╪ [3 vots].

Que en lloch de dita Constitutió sie posada la que novament se és ordenada y votada, emperò, primer aquella per los tres braços conformes; y lo matex sie fet del capítol 174.

CLXXV.

Idem quod in precedenti.

[CLXX]VI, [C]LXXVII, [C]LXXVIII, [C]LXX[VI]IIIº, [C]LXXX, [CLXXXI, CLXXXII, CLXXXIII], [C]LXXXIIII, CLXXXV.

331v// Don[2252] prior de Cartoxa y ardiacha Terça. Refferí lo ecclesiàstich promovedor com los susdits eren estats elegits per fer embaxada als valentians per a què ells per llur part volguessen suplicar a sa magestat la ceperatió de la casa de Monserrat de la província de Castilla.

Més, que per millor[2253] spedir les suplications de molts demanen remunerations, elegí lo militar: don Pedro Clariana, mossèn Joan Spuny.

Per a combinar les Constitutions foren elegits: per lo militar, Mossèn Amat; per lo bras real, Francesch Algueró de Leyda.

Per[2254] mirar y apuntar les suplications de les remunerations, elegí[2255] lo bras real: misser Monserrat, misser Ponces, ab referiment fahedor als brassos.

Per a la embaxada dels valentians per lo de Monserrat, foren elegits per los tres staments los matexos anaren[2256] ahir als aragonesos per dit negosi de la ceperatió del monestir de Nostra Senyora de Monserrat.

2250 *El foli 330v està en blanc.*

2251 *Al marge esquerre,* Josepi nomine. Quandam. In Christi nomine, amen. Noverint universi quod anni qua. V. Uti q. Jam.

2252 *Precedit de* Que per spedir, *ratllat; i de* Que.

2253 *A continuació, ratllat,* spedir.

2254 *Precedit de* Per mirar y apuntar les discordànties de les Constitutions, *ratllat.*

2255 elegiren, *corregit.*

2256 foren, *ratllat;* anaren, *interlineat.*

332r// Breu. CLXXXVI, CLXXXVII.[2257]

Lo dit capítol de la Inquisitió, junctament ab los altres fins al nombre 180, aparen bé.[2258]

Referí lo promovedor militar que, ultra les persones elegides per a combinar les discordànties, se'n elegís una altra per a què, ab les elegides, puga apunctar y dar rahó als brassos y saber d'ells la causa de llurs dubtes[2259] y additions,[2260] per a què aprés se'n hage de fer relatió als brassos[2261] per millor speditió de la Cort.

Lo dit[2262] bras real se adherí ab lo parer del[2263] bras militar que sie elegida una altra persona de quiscun bras per a dit effecte.

Tots: ╫╫╫╫╫╫ [7 vots].

CLXXXVI, CLXXXVII, CLXXXVIII, CLXXXVIIIIº, CLXXXX, CLXXXXI, CLXXXXII. Parlen[2264] del Breu Apostòlich. *Placent.*

332v// CLXXXXIII. CLXXXXIIII. *Placent* los del Breu.

Pedrenyals.

CLXXXXV, CLXXXXVI, CLXXXXVII, CLXXXXVIII, CLXXXXVIIIIº.[2265]

Lo abat Pla, y lo canonge Thomàs, de Girona. Refferí lo promovedor ecclesiàstich[2266] foren anomenats per a combinar les discordànties són entre los brassos en los capítols vorrats y referir aquells duptes als brassos.

Lo promovedor militar referí aprés havien anomenat[2267] per a referir les discordànties y la causa d'elles als braços: mossèn Cella.

Lo bras real: misser Çarrovira

CC,[2268] CCI, CCII.

332r bis// 196. *Placet,* ab tal que la pena de la Constitutió sia moderada en la forma següent, ço és, quant als militars y a altres persones qui gosen de privilegi militar, sie desterro per a las yslas e ho para Itàlia per temps de deu anys; e si aquell tal romprà lo desterro, li sie duplicada la pena. E quant als plebeos naturals de Cathalunya, sie la pena de galera al rem per temps de deu anys; y quant als strangers francesos y gascons, si[a] la pena de perdre la vida. Las quals penas en ninguna de dites persones se puga commutar, composar ni remetre per lo llochtinent general de sa magestat, portantveus de general governador ni altres officials reals ni de barons; y allà hont diu «quinze dies» que diga «dos mesos»; y ab tal que en lo del tenir los pedranyals se entenga estar en casa ab sciència y paciència del senyor de la casa; y que sie duradora fins a les primeres Corts.

2257 *A continuació, ratllat,* CLXXXVI, CLXXV.
2258 *A continuació, ratllat,* a dit y consedint-se aquells aparexerà. CLXXXVII, CLXXXVI.
2259 *A continuació, repetit,* dubtes.
2260 y additions, *interlineat.*
2261 *A continuació, ratllat,* p.
2262 *A continuació, ratllat,* bras.
2263 *A continuació, ratllat,* bras.
2264 *Precedit de* Parlen de la Inquisitió, *ratllat.*
2265 *A continuació, ratllat,* Placent.
2266 *A continuació, ratllat,* foro.
2267 *A continuació, ratllat,* per a refer.
2268 *Precedit de* CL, *ratllat.*

333r// Lo canonge Retx, lo canonge Thomàs, reportaren embaxada que, fent lo stament ecclesiàstich reflectió[2269] sobre la suplicatió de mossèn Setantí, ab la qual done quexes contra los deputats y ofitials dels triennis passats, los quals són[2270] stats ja visitats, contra dels quals podie en la visita dar quexes; que per ço y per llevar molts inconvenients, han delliberat, per ço, que del contengut en dita suplicatió no se'n parle.

Misser Mascaró llevà y alsà son disstentiment, axí lo de tots actes com lo de gràtia,[2271] per avuy y per a demà tot lo die.

Magnificus Gaspar Monserrat, utriusque juris doctor, cives civitatis Balagarii, in solutum XXX librarum sibi solvendarum <per> ex provisione facta per tria brachia, in cesionem Joanni Paulo Ciurana de dictis XXX libris. Testes, Martinus Pallarès et Salvator Mir.

333v// *Post meridiem*

Vicicanceller.

Lo dit stament, entesa la qualitat y valor de la perso.[2272]

Que sie habilitat la persona de don Symon Frigola, vicicanceller de sa magestat, en cathalà[2273] ha sa persona sola, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

A ell y un fill, ┼ [1 vot].

Algueró, Cervera, Balaguer, Tortosa,[2274] Navarro, Rebollet, Jolí. Que sia habilitada la persona de mossèn Blay Berga, valencià, en cathalà, *sublatis dissentimentis*. Fa a buydar la suplicació per ell presentada, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots]. *Lecta in stamento regali et ibi provisum idem quod in aliis stamentis.*

Mossèn Rebollet dix no ý consentie.

Rebollet: la suplicatió de mossèn Pere Puigvert de Gravalosa. *Ut suplicatur, sublatis dissentimentis*, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].[2275]

Pallarès està en son dissentiment.
Besalú.
Joan Amiguet.
Joan Cucurell.

334r// La suplicatió de mossèn Hieònim Joan.[2276] *Fiat ut suplicatur, sublatis dissentimentis*, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [17 vots].

Pallarès no ý consent.
Arbós.
Cucurell.
Granollers.

2269 *A continuació, ratllat,* en.
2270 *A continuació, ratllat,* tres ja bon.
2271 *A continuació, ratllat,* per a dir.
2272 *Frase inacabada.*
2273 *A continuació, ratllat,* p.
2274 *A continuació, ratllat,* Balaguer.
2275 *A continuació, ratllat,* Mossèn Ortodó dissent en la supplicatió de dit Gravalosa.
2276 *A continuació, ratllat,* Fiat f.

Besalú, Pallerès, Arbós, Granollers, Cruïlles, Voló, Tortosa: La suplicació de mossèn Gaspar de Pons, senyor de Monclar. Lo matex parer del bras ecclesiàstich, que sie admès, *sublatis dissentimentis*.

La suplicatió de mossèn Joan Navarro. Que sie decretada primer per los altres braços, com és stil, y vistes les decretations y què faran los altres braços, faran lo que serà de justítia, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Que sie feta la decretatió necessària, no obstant que no sie decretada per los altres braços, ┼ [1 vot].

Que sie comunicat lo Redrés al vezcomte de Canet lo Redrés del General, ab cauthela, ab tal que no sie destorp del General, ço és, que sempre que l'haie menester lo haie de tornar, adherint en açò als braços ecclesiàstich y militar, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [19 vots].

La supplicatió de Francesch Antich fonch decretada *quod videant advocati et refferant*, ┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

334v// Dissentiment ha tots actes. Mossèn Joan Navarro, syndich de Camprodon, per les causes contengudes en la supplicatió que lo die present y poch ha per part de sa universitat té presentada, dissent ha tots actes fahedors en la present Cort fins ha tant[2277] per lo present stament y per los altres staments sie provehit en dita supplicatió lo que demane de justítia, o altrament sie vist y declarat lo que demane per part de dita sa universitat no ésser just. Protestant etc, de nul·litat dels actes, etc. Y que·n sie llevat acte. *Testes sunt Santgenís et Mir.* Dit die lo alsà per tot lo die present. A XX lo alsà per tot lo die.[2278]

Que·s face embaxada als tractadors fent-los ha saber lo dit dissentiment posat per dit Navarro,[2279] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [23 vots].

Anaren a dita embaxada: mossèn Vilaplana, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots], mossèn Mas, ┼┼┼ ┼┼┼┼┼┼┼ [11 vots].

La supplicatió de Blay Berga.

La supplicatió de mossèn Puigvert y Gravelosa.

La supplicatió de mossèn Valgornera.

La supplicatió de mossèn Pere Jerònim Joan.

335r// La suplicatió del monestir de Benifassà, que sie duradora conforme los altres brassos, tots, ┼┼┼┼ [4 vots].

E volent continuar[2280] lo legir dels capítols de Cort en lo stament real, los síndichs de Barcelona digueren que ells no consentien, ans expressament dissentien, a què no·s passe avant a la lectura de dits capítols fins a tant tíngan consulta de llurs universitats, la qual speren de die en die y de punct en punct.

La suplicatió dels scrivents qui han scrits los capítols y Constitucions, etc. *Idem quod in aliis stamentis.*

2277 *A continuació, ratllat,* sie.

2278 Dit die lo alsà ... per tot lo die, *al marge esquerre.*

2279 *A continuació, ratllat,* ab.

2280 y continuant, *ratllat;* continuar, *interlineat.*

Post meridiem

Misser Pere Ferreres, síndich de Barchinona, per quant ell y sos companyons consíndichs seus, tenen posat dissentiment a què no·s continue ni·s passe avant en lo legir y votar les Constitutions sens haver rebuda consulta dels senyors concellers y Vint-y-quatrena de dita ciutat, dels quals de punt en punt speren; y ara[2281] lo stament real entén y vol continuar lo legir dels capítols resten a votar, dels quals no tenen enchara resposta; que per ço, no consent que aquells se ligen y voten si no és[2282] ab conditió que, arribada dita consulta, se hagen de legir los advertiments y apunctaments de dita consulta en presèntia del present stament y tornar a votar altra volta los capítols resten, per a què leshores puga lo stament líberament votar sobre dels capítols que resten; y que en lo entretant no entén votar[2283] sobre de dits capítols per lo descàrrech seu y de son offici. La qual scriptura fou legida en presèntia de tot lo stament.[2284]

Fou llevat lo matex die per lo síndich de Barcelona, com en ell se pot veure.

La segona supplicació de Francesch Antich

335v// Dimecres, xx de novembre, mdlxxxv

Convocat lo stament real.

Refferí lo promovedor militar havie dissentiment en lo bras real [sic] a tots actes, posat per misser Enrich Serra, y que per ço[2285] serie bé que los tres[2286] promovedors anassen als tractadors per a fer-los a saber dit<s> dissentiment.

Delliberà, per ço, dit stament vagen los promovedors a dits tractadors per a fer-los saber dit dissentiment.

Que vage lo promovedor al bras militar, encarregant-los molt.[2287]

Que vage lo promovedor al bras militar, encarregant-los que·s vúllan resolre en los capítols dels pedrenyals.

336r// CCIII.

Vilaplana: *plaçet,*[2288] ab una que la cullera[2289] sie de pes de deu[2290] reals y que sie y entengue en totes ciutats, viles y llochs qui acostumen de trametre síndichs qui entren en Corts Generals en lo bras real, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [16 vots].

Bordoy: *placet ut jacet,* ╫╫╫╫ [5 vots].

2281 *A continuació, repetit,* ara.
2282 *A continuació, ratllat,* que.
2283 *A continuació, ratllat,* ni.
2284 leshores puga lo stament ... en presèntia de tot lo stament, *a la pàgina següent.*
2285 *A continuació, ratllat,* tot.
2286 *A continuació, ratllat,* brassos.
2287 *Frase inacabada.*
2288 *A continuació, ratllat,* ab.
2289 *A continuació, ratllat,* vàlega, pese.
2290 de dotse, *ratllat;* de deu, *interlineat.*

Que·s fassa ambaxada al bras militar per los dos staments ecclesiàstich y real, per a què vullen llevar lo dissentiment[2291] y ha en aquell bras a tots actes, per a què·s clogue la Cort, ╪╪╪╪╪╪╪ [8 vots].

CCIIII.

Stà bé, ab què ab dit capítol se continue més avant y s'í pose y comprenga la altra causa se aporte en la Real Audiència, a relatió de misser Francesch Puig, entre la Loja de la Mar de Barcelona e o mercaders de aquella, la qual és lo procés ja denuntiat y lo salari deposat; que per ço sie afigit «manant al relador de dita causa que dins quatre mesos aprés de la conclusió de les presents Corts la despedesca», sots la pena del Capítol de la Observança, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [22 vots].

336v// Del sobre dit parer, sots pena per al relador de privatió de dos anys de son salari, ╪ [1 vot].

Misser Ferrando Quintana, referí lo promovedor ecclesiàstich que ere stat elegit per sercar remey com se pogués llevar lo dissentiment del bras militar.

Que·s fassa embaxada al bras militar per los altres dos staments, encarregant-los vullen dar orde se lleven los dissentiments són en aquell; y[2292] no volent-lo llevar, se'n done complida rahó als tractedors per a què·s procure s'í fasse *juditium in curia*.

CCV.

Placet ut jacet, ╪╪ [2 vots].

337r// Lo canceller misser Manegat, lo reverent Terça, lo regent Quintana, lo regent Cordelles, lo prothonotari, misser Martí Joan Franquesa, misser don Luís de Paguera, reportant embaxada de part dels tractedors de sa magestat, deduhint en efecte que com sa magestat stigués determinat per a dos del que ve partir-se de aquesta vila en la qual ha stat tant, per lo que ha entès que dins dit temps se podien cloure y spedir les Corts,[2293] desijant per sos designes que molt li importen partir-se d'esta vila, y[2294] entenent que al temps se ha de cloure la Cort se són posats diversos dissentiments impedint lo[2295] progrés de la Cort o impedint los actes de justítia de aquella; que per ço, desijant sa magestat rematar y fer lo que·s deu de justítia, fent *juditium in curia*, venien per ço ells[2296] desús anomenats per a dir-los[2297] que sa magestat los prefigie temps de una hora per a què elegessen persones per a fer *juditium*[2298] *in curia*; y dins dues hores aprés se entén fer aquell; y que per ço habilitassen la hora fins a les deu o onse hores, dins lo qual temps se farà[2299] dit judici sobre dits dissentiments.

337v// Que s'habilite la hora fins a les onse, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [10 vots].

Y que los advocats se juncten per a veure y entendre lo fahedor aserca del deduhit per los senyors regents ab dita embaxada, tots, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [10 vots].

2291 *A continuació, ratllat,* que·n fassa.
2292 *A continuació, ratllat,* de a no vollent.
2293 *A continuació, ratllat,* y co.
2294 *A continuació, ratllat,* vista.
2295 *A continuació, ratllat,* progrés.
2296 *A continuació, ratllat,* dits regen.
2297 *A continuació, ratllat,* los.
2298 *A continuació, ratllat,* in curii.
2299 *A continuació, ratllat,* a dit.

Mossèn Hieònim Ponces, síndich de Tàrrega, llevà[2300] tots sos dissentiments tenia posats a tots actes, exceptats, emperò, actes de gràtia.

Mossèn Jaume Pug, síndich de Granollers, llevà sos dissentiments tenie fins a sis posats en los present bras.

Joan Cucurell, síndich del Voló, llevà sos dissentiments tinga posats a tots actes, exceptats los de gràtia.

Joan Onofre Ortodó, síndich[2301] de Pugcerdà, llevà tots sos dissentiments.

Francesch Oliveres, síndich de Figueres, dix y féu lo matex.

Antich Sabater y Castanya, de Caldes.

Anthoni Molines, síndich de Cruïlles.

338r// Lo ardiacha Coma, de Vich; misser Ferrando Quintana, síndich de Urgell, Montagut de Vallgornera, don Gaspar de Guimerà, reportant embaxada que, decretant aquest bras la suplicatió presentada per misser Enrich Serra, adherint-se als altres brassos, se llevarie lo dissentiment té posat dit misser Francesch Serra a tots actes, y axí se porie obviar al *juditium in curia* que s'entén fer, com tots tenen entès.

Lo bisbe de[2302] Vich, lo abat de Gerri, lo ardiacha de Girona,[2303] referí lo promovedor ecclesiàstich com los susdits eren stats elegits per a fer y declarar lo susdit y altres judicis se hauran de fer sobre qualsevol dissentiments durant les presents.

Mossèn Pere Ferreres, misser Francesch Ceragossa, misser Miquel Çarrovira, síndichs de Barcelona, diuen que per quant tenen orde de sos principals de no consentir que sien tocades les Constitutions en aquest bras de les quals dits síndichs no tenen resposta de la[2304] consulta[2305] han fet ab sos principals, com tenen obligatió, fins aquella sie vinguda, no consenten sien aquelles legides. Fou respost per lo bras que, enchara que no tinga obligatió lo bras de[2306] //338v// sperar dita consulta, y que per so no·s pot impedir la lectura de dites Constitutions, emperò, oferex que, vinguda que sie la resposta de dita consulta, triarà de ella lo que·ls aparrà, conforme han fet en les altres Constitutions votades, acceptant de dita respota lo que·ls aparrà convenir al benefici públich y repudiant lo demés. Y dita scriptura fou votada y acceptada per los dits síndichs de Barcelona y per lo dit bras, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

Mossèn Navarro no consent a la dita scriptura, ans bé ý dissent per sa part y diu que sien legides y votades les Constitutions que resten a votar per lo present bras, y si no, que·s fassa lo qu·és de justítia, ┼ [1 vot].

2300 *A continuació, ratllat,* son.
2301 *A continuació, ratllat,* de Vilafranc.
2302 *A continuació, ratllat,* Barcelona.
2303 *A continuació, ratllat,* per fer lo judi.
2304 de sa ni de sa, *ratllat*; de la, *interlineat.*
2305 *A continuació, ratllat,* ha.
2306 *A continuació, a la pàgina següent, repetit,* de.

Que·s torn ambaxada als altres brassos[2307] per lo negossi de misser Serra, dient com per tenir mossèn Arrencada, síndich de Torroella, posat dissentiment a què no·s lija la[2308] suplicació de misser Serra.

Y misser Mascaró y mossèn Joan Navarro tenen llur dissentiment a causa que no·ls han feta justítia en lo bras ecclesiàstich en la suplicatió per ells dada, ab la qual demanen certs llochs de deputats y oïdors.

A la qual embaxada foren tramesos: mossèn Francesc Algueró, mossèn Ortodó.

339r// Mossèn Joan Navarro, síndich de Camprodon, dix que requer[2309] per lo senyor promovedor del present bras, junctament ab lo scrivà, sie intimat y notificat als brassos ecclesiàstich y militar[2310] y legit son dissentiment per ell posat lo die proppassat, junctament ab la suplicatió per ell donada.

Mossèn Joan Navarro, misser Mascaró, alsaren llur dissentiment per tota esta nit tenen a tots actes.

CCV.

Placet ut jacet, ||||||||||||| [14 vots].

Terrena: *placet,* ab què s'í pos «n'í hage per la universitat de Perpinyà mil ducats», ||||| [6 vots].[2311]

Mossèn Luís Terrena y mossèn Anthoni Jolí, síndichs de Perpinyà, dix dissentien a què no·s presente lo dit capítol CCV a sa magestat,[2312] per quant és cosa mera de gràtia, si ja no és per lo que[2313] en lo Studi de Perpinyà concorren les matexes qualitats que concorren en dita Universitat de Leyda, y té[2314] los matexos privilegis de Universitat que·n Leyda, si ja ab dita Constitutió no·s suplica també la mercè per lo Studi General de Perpinyà fins en mil ducats. Protestant de nul·litat y posant llur dissentiment a què no·s pas ni·s presente a sa magestat. La resposta és.[2315]

339v// Tornaren poch aprés en dit stament la dita embaxada del dit senyor canceller y regents de part de sa magestat, dient venien[2316] al present testament y als altres per a fer-los la segona monitió per a què los brassos elegissen persones per a fer lo *juditium in curia* sobre los dissentiments serien en los brassos y que tornarien tantost per a fer la tercera[2317] monitió, per a què nomenassen persones per a fer lo dit *juditium*; certificant-los

2307 *A continuació, ratllat,* per la res.

2308 *A continuació, ratllat,* scriptura.

2309 *A continuació, ratllat,* que.

2310 als brassos ecclesiàstich y militar, *al marge esquerre*.

2311 *A continuació, ratllat,* Placet, a. CCVI.

2312 *A continuació, ratllat,* que no s'i pos també per lo Studi de Perpinyà, lo qual sie subvengut fins en forma de mil ducats.

2313 si ja no és perquè, *ratllat,* si ja no és per lo que, *interlineat, seguit de* com, *ratllat.*

2314 per tenir, *ratllat;* y té, *interlineat.*

2315 fins en mil ducats ... La resposta és., *al marge esquerre.*

2316 *A continuació, ratllat,* al test.

2317 segona, *ratllat;* tercera, *interlineat.*

que en no fent-se per los staments la nominatió per ell fahedora,[2318] se procehirie en fer noresmenys[2319] a fer lo dit judici a soles, sens la terra, esta nit matexa.

Lo dit stament, entès lo parer dels advocats, procehí a electió de les persones avall scrites per al *juditium in curia*:

Misser Frexenet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].
Misser Ceragossa, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].
Misser Monserrat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

La qual nominatió fou referida als altres brassos per son promovedor.

Mosèn Joan Navarro, síndich de Camprodon, dix llevava, segons que de present lleva, son dissentiment que ell tennie posat a tots actes.

Misser Mascaró, síndich de Vilafrancha de Penadès, llevà son dissentiment que tenie posat a tots y sengles actes.

340r// E llevats foren dits dissentiments del present bras real, foren aquells notificats[2320] en la hora matexa als senyors tractedors y als altres brassos ab embaxada, per a la qual foren elegits y tramesos: mossèn Algueró; de Leyda, mossèn Pere Inveni Rocha, de Tuïr.

Los quals tornats, referiren havien mostrat, axí los tractedors com los altres brassos,[2321] tenir-ne molt contento.

E més, per a encharregar y pregar al bras militar volguessen procurar se llevàs lo dissentiment és en dit bras, junctament ab los del bras ecclesiàstich, foren elegits: mossèn Luís Terrena,[2322] mossèn Ortodó de Puigcerdà.

Vingueren aprés lo abat de la Real, lo canonge Masdemont, per a fer gràties al stament real del bon cuydado havien tingut en procurar se llevassen los dissentiments són posats en lo bras[2323] militar; los quals inmediadament partiren juncts per a dita embaxada.

340v// Misser Nicolau Frexenet,[2324] síndich de Leyda, dix, responent al dit dissentiment, que ben sabuda és la qualitat del Studi de Leyda y universitat de aquella y de l'asert Studi, com se diu, de Perpinyà, com lo dissentiment posat per los síndichs de Perpinyà, parlant ab lo degut acato, és frívol, iniust y nul·le, ni en lo contengut en lo present capítol se demane cosa que sie de gràtia a la qual se puga contradir, ans bé depenge de la liberalíssima mà de sa magestat; y contradir a la presentatió del dit capítol és notòriament contra justítia. Per tant, no consent en lo deduhit per dits síndichs de Perpinyà, ab referiment de gràties a tot lo present stament de la mercè han feta a la dita universitat de Leyda.

2318 *A continuació, ratllat,* pro.
2319 *A continuació, ratllat,* al dit.
2320 *A continuació, ratllat,* als.
2321 *A continuació, ratllat,* n.
2322 *A continuació, ratllat,* lo canonge.
2323 *A continuació, ratllat,* real.
2324 *A continuació, ratllat,* y mossèn.

Et dicti sindici Perpiniani dixerunt que stan y perseveren en lo dit dissentiment y les causes[2325] per ells deduhides[2326] subsistexen; requerint sie continuat en lo procés familiar del[2327] present stament.

Lo canonge Retx de[2328] Tarragona, lo ardiacha Tersa de Tortosa, referí lo promovedor ecclesiàstich eren stats elegits per a fer embaxada[2329] als senyors tractadors com los dissentiments dels brassos eren tots fora, de manera que la Cort stava desembarasada y podia líberament //341r// passar avant.

E per lo stament militar:[2330] don Federich Despoch, Joan de Yvorra.

E lo stament real elegí los susdits: mossèn Algueró, mossèn Nofre Ortodó.

CCVI.

Plaçet.

CCVII.

Placet, ab què allí hont diu[2331] «ab què lo dit algutsir» diga també «mestre de scuela», tots. ╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [10 vots].

CCVIII.

Misser Frexenet: *Non placet,* ╫╫╫╫╫╫ [7 vots].[2332]

Vivet: *Plaçet,* ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [15 vots].

Mossèn Jolí: per[2333] los síndichs de Perpinyà,[2334] que no·y consenten, ans bé y dissenten y posa son dissentiment, com sie cosa mera de gràtia, ╫ [2 vots].[2335]

E votant-se en dit bras o stament la Constitutió parlave de pes y mesura,[2336] que[2337] per tota Cathelunya y Comptats de Rosselló y Serdenya[2338] fos com és lo[2339] pes y mesura de Barcelona, digueren:

Los síndichs de Leyda no ý consenten.[2340]

Lo síndich de Copliure no·s consent.

Lo síndich de Tuïr ý dissent.

Lo[2341] síndich de Salses ý dissent.

Lo síndich de Vilafrancha de Conflent no ý consent, ans ý dissent.

2325 *A continuació, ratllat,* fin.
2326 *A continuació, ratllat,* substi.
2327 de la, *corregit.*
2328 *A continuació, ratllat,* Torto.
2329 *A continuació, ratllat,* a sa magestat.
2330 *A continuació, ratllat,* real.
2331 *A continuació, ratllat,* lo.
2332 *Més dos vots ratllats.*
2333 per, *al marge esquerre.*
2334 *Interlineat i ratllat,* mossèn Jolí.
2335 *A continuació, ratllat,* Lo síndich del Voló no·y consent.
2336 *A continuació, ratllat,* digueren.
2337 *A continuació, ratllat,* fo.
2338 y Comptats de Rosselló y Serdenya, *interlineat.*
2339 *A continuació, ratllat,* de Barcelona; pe, *interlineat i ratllat.*
2340 *A continuació, ratllat,* de Perpinyà.
2341 *Precedit de* Francesch Ant, *ratllat.*

341v// Que les persones eletes per apunctar les concordances y discordàncies fassen posar en bell,[2342] per a poder presentar a sa magestat, los capítols que fins ara sien ja concordes los brassos y axí com aniran concordant-se, per maior spedició de la Cort.[2343]

CCVIIIIº.

Placet omnibus, tots. ┼┼┼┼ [4 vots].

CCX.

Placet omnibus.

CCXI.

Plaçet, ab lo advertiment de l'ecclesiàstich, ┼ [1 vot].

A MAIOR DELIBERATIÓ, per respecte dels nous salaris, tots, ┼┼┼┼┼┼┼ [7 vots].

CCXII.

Placet, emperò, par duplicada en lo número XIII.

CCXIII.

Placet, duredora fins a les primeres Corts.

Suplicació.[2344]

Suplicació del prior Oluja.

De mossèn Mullola.

342r// *DIE JOVIS, XXI NOVEMBRIS, MDLXXXV*

CCXIIII.[2345]

Placet, ab què allà hont diu «o ab proprietat inmoble» se afija «a arbitre del jutge», ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [24 vots].

CCXV.[2346]

Placet, afigint-hi «reservada la legítima tocant al pare»,[2347] ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

Sens preiudici de la legítima tocant al pare, ┼ [1 vot].

Que, oïda la relatió y parer dels altres brassos.[2348]

Per quant sobre lo Capítol de la Observança les divuit persones no·s són pogudes consertar, que per ço sien elegides tres persones de quiscun stament, pus no ý entrevingue ninguna dels ja elegits per dites Constitutions,[2349] per a trassar la dita Constitutió y forma d'ella, ┼┼┼ [3 vots].

Misser Frexenet, mossèn Vivet, Arrencada, elets per dit efecte del Capítol de la Observança.

2342 *A continuació, ratllat,* les.
2343 *Al marge dret,* Anno Domini mil, millesimo.
2344 *A continuació, ratllat,* del prior.
2345 *A continuació, ratllat,* No és votada.
2346 *A continuació, ratllat,* No és votada. Placet.
2347 afigint-hi «reservada la legítima tocant al pare», *al marge esquerre.*
2348 *Frase inacabada.*
2349 *A continuació, ratllat,* per Constitutions.

342v// CCXVI.

Placet, tots, ╪╪╪ [3 vots].

Referiren los advocats que,[2350] havent entre ells tractat lo[2351] negossi del canonge Miró y de l'ardiacha Tersa y que tres d'ells aparie se haguessen de dar sinch dies, altres deu al dit canonge Miró per[2352] provar dits sos articles y que lo stament ne fes lo que millor li apparrà.

Lo bisbe de Girona, abat de la Real, lo canonge Masdemont, ecclesiàstichs per a apunctar y trassar lo Capítol de la Observança.

CCXVII.

Vescompte de Rocabertí, don Joan de Boxadors, lo senyor de Monclar: per dita trassa[2353] de la Constitutió de la Observança.

A maior delliberatió.

218.

Placet, ╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪╪ [11 vots].

343r// 219.

Placet.

220.

Placet.

221.

Non plaçet,[2354] ┼ [1 vot].

222.

Los[2355] senyors syndichs de Girona tenen posat son dissentiment ha tot creximoni de salari y axí no·s vota dita Constitució; al qual dissentiment adherexen mossèn Bordoll, syndich de Balaguer, y mossèn Jaume Rocha, syndich de Santpedor.

223.

Non placet, tots.

343v// Lo present stament delliberà que les persones eletes per a[2356] mirar les remunerations y altres salaris se acostumen a dar en los processos antichs[2357] que tinguen facultat y poder de[2358] refferir en lo present stament lo quant aparexerà haver de donar ha quiscú dels supplicants, conforme los treballs hauran presos, ab tal que lo present bras[2359] tingue facultat de llevar y ajustar allò que apparexerà ésser poch o supèrfluo o haver-ne de donar més.

2350 *A continuació, ratllat,* per aprovar lo cànon.
2351 *A continuació, repetit,* lo.
2352 *A continuació, ratllat,* un st.
2353 embaxada, *ratllat;* trassa, *interlineat.*
2354 *A continuació, ratllat,* perquè tots han de entrevenir en lo Criminal.
2355 *Precedit de* Ad, *ratllat.*
2356 *A continuació, ratllat,* mila.
2357 *A continuació, ratllat,* han de.
2358 *A continuació, ratllat,* pos.
2359 *A continuació, ratllat,* haie.

Post prandium

Que les matexes persones eletes per a apuntar les concordànties y discordànties dels[2360] capítols tinguen càrrech de anar per los braços serà menester anar per a concordar les differènties dels capítols, ||||||||||||||||| [17 vots].

344r// Que sien[2361] elegides dues persones per a què junctament ab altres dos de quiscun bras soliciten de quiscun die de matí y després dinar los tractadors de sa magestat per a què sien servits[2362] recordar a[2363] sa magestat vulle provehir en los agravis li són stats presentats, adherint en açò als altres brassos, ||||||||||||||||| [18 vots].

Foren elets: mossèn Terrena y mossèn Ortodó.

CCXXIIII.

Placet.

CCXXV.

Plaçet.

Lo Capítol de la Observança se n'aporte mossèn Jolí per a donar-lo a les persones elegides.

Mossèn Algueró se n'aporta lo cuern de les Constitutions ab lo *placet* de aquelles del bras real.

344v// La supplicatió[2364] dels pubills Terrens y de mossèn Dot, de la cort del veguer. Fou[2365] decretada conforme los altres brassos.

Que sien elegides dos persones per a què, en nom y per part de aquest bras, supliquen a sa magestat que concellers alguns, pahers, procuradors, cònsols de qualsevol viles, llochs reals del present Principat no puga ser pres durant lo càrrech de llur conselleria ni tres dies aprés per ningun cas ne causa alguna, axí civil com criminal, ni per qualsevol crim, causa ni rahó algun;[2366] y que los dits elets tíngan càrrech de ordenar aquella,[2367] legir-la en lo present stament, lo qual aprés darà lo orde e forma de la embaxada; y axí foren elets: Antich Sala, de Manresa; Christòfol Gili de Villoro, de Tortosa.

Que sien elegides dos persones per a so.[2368]

345r// Elegí lo dit stament a mossèn Rafel Vivet, síndich de Gerona, per a què junctament ab hun altre de quiscun stament vegen y miren si seran sinch o deu dies lo que se han de dar al canonge Miró per a provar los articles per ell donats contra lo ardiacha Terça, attès que los advocats als quals stava comès són stats en paritat sobre lo nombre de dits dies.

2360 d'ells, *corregit.*
2361 sien, *interlineat.*
2362 *A continuació, ratllat,* manar se.
2363 recordar-se que, *ratllat;* recordar a, *interlineat.*
2364 *A continuació, ratllat,* de mo.
2365 *Precedit de* Que s.
2366 *A continuació, ratllat,* que y f.
2367 *A continuació, ratllat,* preg.
2368 *Frase inacabada.*

Referí lo promovedor militar com lo dit stament havie elegit per anar a visitar y solicitar quiscun die[2369] ab los altres dos dels altres brassos: don Joan de Queralt, mossèn Mahull de Leyda.

E poch aprés, anaren los anomenats per a la dita embaxada als tractadors staven en la sacristia de dita sglésia.

E tornat de dita embaxada, referiren com dits tractadors los havien dit y respost que ells procurarien ab sa magestat provehir en los agravis a ell presentats y tornarien d'ells resposta als brassos.

345v// Delliberà[2370] lo dit stament, adherint ab lo bras militar, que·s fessen a saber als[2371] senyors tractadors lo dissentiment que a tots actes té[2372] posat mossèn Joan Setantí, per a què vullen dar orde[2373] com aquell sie llevat perquè la Cort puga passar avant; y axí anà lo dit promovedor del present bras.[2374]

Die veneris, xxii mensis novembris, mdlxxxv

Convocat lo stament real.

Lo promotor militar referí se adherie ab los dos altres staments asserca de l'ordenar lo Capítol de la Observança, en particular que les[2375] persones elegirà lo rey sien[2376] tres y sis los de la terra.

Que·s fasse embaxada als tractadors suplicant-los sien servits intercedir ab sa magestat per a què no·s despedesquen ningunes lletres ni provisions de les que demanen los hereters de la marcha, en molt gran preiudici dels poblats en Cathalunya, atès maiorment que ja en la Règia Audiòntia pengen diversos plets //346r// sobre de dita marcha; y axí fou reportat per lo promovedor als altres brassos.

Post meridiem

Que vagen los promovedors als tractadors per a fer-los a saber los dissentiments són en lo bras militar posat a tots actes per[2377] mossèn Ferran, de Torroella de Fluvià, y altre per mossèn Joan Setantí, per a què per llur part vullen procurar se lleven dits dos dissentiments, adherint en açò al parer dels altres staments. Y axí, anaren a dits tractedors los tres promovedors.

2369 *A continuació, ratllat,* los.
2370 *Precedit de* Referí lo, *ratllat.*
2371 *A continuació, ratllat,* bras.
2372 de, *ratllat;* té, *interlineat.*
2373 *A continuació, ratllat,* que.
2374 *Al marge esquerre,* Anno Domini millesim. Anno Domini.
2375 *A continuació, ratllat,* del rey.
2376 *A continuació, ratllat,* les.
2377 *A continuació, ratllat,* lo.

Les lletres per lo lloch de senyor Hierònim Joan per a diputat foren fermades y spedides dit die, si no són ja inserir-les al preu de la suplicatió.

A la supplicatió de Francesch Vidal fou decretada com los altres brassos y fa assí inserir.

Que a tal Vidal, lo qual ha servit per la present Cort en la casa ahont se són aiunctades y se aiuncten de quiscun die les persones eletes per a fer les Constitutions y memorials y altres apunctaments, sie pagat[2378] a rahó de sis reals per die, adherint-se a la delliberatió per los altres staments sobre açò feta y reportada[2379] per los altres brassos al present stament, comensant a córrer lo die comensaren a junctar-se[2380] les persones eletes per a fer les Constitutions, y fins al die de la conclusió de les presents Corts, en cas que altra cosa dits brassos no ý haguessen provehida.

346v// Pedrenyals, capítol CLXXXXV.

Plaçet, ab què la pena del[2381] dit capítol[2382] sie sols de desterro per a les illes o per a Ytàlia, per temps de X anys; y si aquell tal romprà lo desterro, sie duplicada la pena. La qual pena sie comuna axí als militars y altres persones que[2383] gosen de dit privilegi militar com dels plebeos naturals de Cathalunya, Rosselló y Cerdanya.[2384] La pena, emperò, dels strangers francesos y gascons y altres que no seran vassalls de sa magestat, pena de mort natural; a la qual pena[2385] per als dits strangers francesos y gascons y altres que no seran vassalls de sa magestat, comensa córrer lo dia que començarà a córrer la prohibitió dels pedrenyals curts; duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼ [4 vots].

Del matex parer del senyor president, ab què s'í affige «les quals penes en ninguna de dites persones se puga commutar, composar ni remettre per lo llochtinent general de sa magestat, portantveus de general governador ni altres officials reals ni de barons»; y allà hont diu «XV dies» que diga «2 mesos»; y ab tal que en lo del tenir los pedrenyals se entenga estar en casa ab scièntia y pacièntia del senyor de casa; y sie duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼ [3 vots].

347r// *Placet,*[2386] ab la additió fa lo bras militar al capítol 196, ab què la pena sie ygual ací ab los cavallers com ab los altres de qualsevol altre testament y conditió sien, exceptat emperò ab los strangers francesos y gascons y altres que no seran vassalls de sa magestat, la pena dels quals sia de mort natural; y que comens a córrer, quant en dits strangers (entenent que los strangers que són casats o seran estats casats ab dona cathalana sien yguals en la pena dels naturals de aquest Principat y Comptats),[2387] lo dia que començ

2378 sie pagat, *interlineat,*
2379 *A continuació, ratllat,* al.
2380 *A continuació, ratllat,* a fer.
2381 en, *ratllat;* del, *interlineat.*
2382 *A continuació, ratllat,* contenguda, qu·és de mort natural.
2383 *A continuació, ratllat,* fo.
2384 Rosselló y Cerdanya, *al marge esquerre.*
2385 *A continuació, ratllat,* comensa a córrer dits dos mesos aprés que serà feta crida de dita prohibitió als caps de les vegueries, quant als dits strangers.
2386 *Precedit de* del pa, *ratllat; a continuació, ratllat,* ab què.
2387 (entenent que los ... Principat y Comptats), *al marge esquerre.*

la prohibitió dels pedrenyals curts; duradora fins a les primeres[2388] Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼┼ [18 vots].

Placet, ab la[2389] additió del bras militar, ┼ [1 vot].

Ortodó: del parer de mossèn Jolí, ab què se'n lleve aquelles paraules de «sciència y paciència del senyor de la casa», ┼ [1 vot].

Navarro: que los pedrenyals curts de mancho de 3 palms de mida no·s puguen portar ni tenir, a pena de la vida; y los altres de mida de tres palms o maiors, que no sien repel·lits fins ha tant se entengue lo Regne de Aragó los hauran repel·lits, ┼┼┼┼┼ [6 vots].

347v// Del parer del senyor president, ab què puguen procedir contra dels militars ha instàntia del fisch.

296.

Placet, ab la matexa pena y forma[2390] del[2391] precedent capítol; y duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [25 vots].

Placet, ab la pena del dit capítol; fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

297.

Placet, ab la pena del capítol 296; duradora fins a les primeres Corts.

298.

Placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [15 vots].

La relatió per los 5 dies attorgats al canonge Miró per a provar sos articles, fa ha buydar.

348r// 199.[2392]

Plaçet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [18 vots].

200.

Plaçet, ┼┼┼┼┼┼┼┼ [8 vots].

201.

Placet.

Que[2393] sie habilitada la hora fins a les 10.

348v// 202.

Placet, ab què[2394] los diputats de Cathalunya façen fer XII archabussos dins Cathalunya, Rosselló y Cerdanya, ab sos flaschós y flasquillos y ab altres arreus que hà menester un archabús, los quals sien de llargària de V palms de canó y la bala de pes de tres quarts y onza, fent una crida per tota Cathalunya, Rosselló y Cerdanya per a tots los mestres qui vullen empendre dits archabussos, procurant de concertar-se ab qui millor los farà y ab més comoditat; los quals, aprés de fets, se haien de repartir per Cathalunya, Rosselló y Serdanya, per les ciutats, viles y llochs, parròchies y tèrmens, segons més y menys, com

2388 *A continuació, ratllat,* durad.
2389 *A continuació, ratllat,* parer.
2390 pena y forma, *interlineat.*
2391 *A continuació, ratllat,* presen.
2392 299, *corregit. Els anteriors números 296, 297 i 298, tot i que també són incorrectes, no estan corregits.*
2393 *Precedit de* 202, *ratllat.*
2394 *A continuació, ratllat,* sie supplicat; *i repetit,* que.

millor ha dits diputats apparrà, a ffí y effecte que los concellers, pahers, jurats y cònsols y pròmens los[2395] púgan repartir entre los poblats y habitants en dites ciutats, viles y llochs, tèrmens y parròchies, tenint vull[2396] a les facultats y necessitats de cada hu. E los qui pendran de dits archabussos haien de pagar dos terços del ver y just cost que costaran y estaran ha dit General. E lo altre restant terç vingue ha càrrech y paga de dit General de Cathalunya.

349r// 203.

Està[2397] bé, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

204.

Barcelona. Està bé lo dit capítol de Barcelona, lo qual se haie de affigir al dit capítol ja votat, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [22 vots].

Misser Frexanet vol sperar consulta de sa universitat hasercha del salari de les scriptures, per lo que en pagar diners del General no pot consentir sens orde de son principal, ans expressament y té dissentiment.

Que no·s pague dels diners del General lo salari de les scriptures, ┼ [1 vot].

205. 206. 207.

Que està en lo que està votat.

Que lo algutzir y mestre de scuelas que sie cathalà.

351r//[2398] 206. 207.

Placet, ab què lo mestre de sqüela y lo algotzir sien cathalans; y que sie duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼ [5 vots].

Placet com està votada, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [13 vots].

Ha maior delliberació, ┼ [1 vot].[2399]

208. 209.

Com estan.

210.

Placet.

211.

Placet, ab què les causes de appel·lacions que emanaran dels processos fets en la batllia los porten los scrivans per los scrivans de manament de la matexa ballia, responent-los de sos drets, com fan los altres que per ells escriuen en la Real Audiència; y de açò resultarà que axí la causa principal com la de appel·lació s'í trobarà junta en dita ballia, per lo que tant convé per a quietut de les parts y benefici del real patrimoni, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ ┼┼┼┼ [14 vots].

351r// 212.

Placet, duradora fins a les primeres Corts, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [6 vots].

213.

Com està votada.

2395 no·s, *ratllat;* los, *interlineat.*

2396 *En lloc de* ull.

2397 *Precedit de* Que són de parer. Non placet, *ratllat.*

2398 *Folis 349v i 350r en blanc.*

2399 *A continuació, ratllat,* 208.

214.

Com està votada.

215.

Placet ut jacet, llevant les paraules del primer vot «que sie llevada», col·legint-se del pare.

216.

Placet, fins a les primeres Corts.

217.

Misser Montserrat, altres dels syndichs de Balaguer, dix possava son dissentiment a creximonis del salari del dit capítol o constitutió de salari nou. Lo syndich de Camprodon adherí ab lo matex.

351v// *DIE SABATI, XXIII MENSIS NOVEMBRIS*

Jaume <Ro> Roffí, síndich de Pals, posà un dissentiment per los sardinals de pescar, conforme lo paper assí ficat. *Testes, Genís et Mir.*

Constitutió. Jauma Roffí, síndich de la vila de Pals, no consent, ans spresament possa son dissentiment en lo que posar-lo pot sobre dita Constitució,[2400] que la Constitució o capítol fet aserca de la proïbició de pescar ab sardinals o lo contengut en ella és astat ja votat, difinit[2401] y resolt ab plena desliberasió del present bras, com consta en lo procés de aquel, que los pescadors púgan y·ls sia lícit y permès pescar ab dits sardinals[2402] de así avant, com fins avuy àn acostumat pes[c]ar; y requer a vós, notari del present bras, ne laveu acte. Protestant de nul·litat de actas si lo contrari serà fet. *Est in processu.*[2403]

III. [sic]

Placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [10 vots].

Non placet, ┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼┼ [21 vots].

Mossèn Raffel Vivet y mossèn Andreu Vilaplana, syndichs de Girona, posen son dissentiment ha tots actes, axí en votar com concordar Constitutions com altre qualsevol, inseguint en açò lo orde a ells donat per sa universitat. Protestant de nul·litat de actes. *Testes sunt*[2404] *Santgenís et Mir.*

Lo senyor misser Grau Mascaró, syndich de Vilafrancha de Panadès, pose son dissentiment ha tots y sengles actes concernents interès[2405] y Redrés del General y casa de la Deputatió del present Principat de //353r//[2406] Cathalunya y altres coses deppendents y

2400 en lo que posar-lo pot sobre dita Constitució, *interlineat.*

2401 difinit, *interlineat.*

2402 *A continuació, ratllat,* com fins.

2403 Constitutió. Jauma ... serà fet. Est in processu., *en un full solt numerat com a foli 352r-v. Correspon al «paper assí ficat» que s'esmenta en el paràgraf anterior.*

2404 *A continuació, ratllat,* Ro.

2405 *A continuació, ratllat,* del Ge.

2406 *Aquest text iniciat en el foli 351v continua en el foli 353r, perquè hi ha un full solt numerat com a 352r-v que conté el dissentiment de Jaume Roffí.*

emergents de aquell, fins y ha tant li sie feta justítia[2407] ab los modos y remeys condecents del que pretén y ja llargament ha deduhit[2408] en supplicació, y altrament[2409] y sie ynsecula-da[2410] sa universitat en los llochs de la Deputació tenen occupats les ciutats, viles y llochs reals. Protestant, etc. *Testes predicti.*

Alsà lo dissentiment per tot lo die de 25 del corrent. Alsà per a XXVI de dit, tot lo die.[2411]

Mossèn Galdrich Rabollet, syndich de Vilafrancha de Conflent, adherex al propdit dissentiment per les matexes causes y rahons en ell contengudes, pretenent lo matex agravi que dalt ést dit per sa universitat, ajustant que tanpoch no consent se vote ni·s tracte de la forma se ha apuntat per la exactió dels deutes del General fins que se li haie administrat compliment de justítia. Protestant.

Dit mossèn Rebollet, a XXV de dit, per a dit die, alsà dit dissentiment. Alsat fins a mitg die de XXVI de dit.

Mossèn Raffel Vivet y mossèn Andreu Vilaplana, syndichs de Girona, posen son dissentiment ha tots actes, axí en votar Constitutions com altres qualsevol, inseguint en açò lo orde a ells donat per sa universitat. Protestant de nul·litat de actes, etc. *Testes sunt Santgenís et Mir.*

353v// Que lo senyor president, acompanyat de 8 síndichs, vage als tractadors ha fer-los ha saber lo disentiment dels syndichs de Girona ha tots actes y supplicar-los, attesa la brevedat del temps,[2412] manen donar orde opportú, y axí matex de les dues Vilafranches, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [22 vots].

Tornats, refferiren com los tractadors se offeriren promptes en fer ses parts y medis per a què se lleven dits dissentiments.

Que dos persones del present stament vagen als altres braços, fent-los ha saber lo dissentiment és en lo present bras y les causes perquè, ╫╫╫╫╫╫╫╫ [9 vots].

Sala: que·s vage al bras ecclesiàstich y se'ls don rahó del dissentiment posat en lo present bras, y que diguen que la intentió dels syndichs de Gerona és que·s despedesquen les lletres fetes per la exactió del General y que se tracte se done orde que la exació se face rigurosament, nomenant persones per dit effecte, ╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫╫ [18 vots].

Que no se'n tracte fins sien llevats los dissentiments.

L'abat de Gerri, Coma de Vich, senyor de Montfalchó, lo carlà de Corbins, referiren volgués aquest bras dar orde com se llevassen dits dissentiments.

2407 *A continuació, ratllat,* concedida.
2408 *A continuació, ratllat,* han.
2409 *A continuació, ratllat,* fins.
2410 *A continuació, ratllat,* en lo.
2411 Alsà lo ... tot lo die, *al marge esquerre del foli 352v.*
2412 *A continuació, ratllat,* hi.

IV

DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

I

1585, desembre, 5. Binèfar

Esborrany del dissentiment del bras reial sobre el delmar en garba

Arxiu Departamental dels Pirineus Orientals (ADPO), 112-EDT-12, sense numerar

Protesta feta per part del Bras Real

Sacra, Catòlica Real Magestat

A notítia dels syndics del Bras Real del Principat de Cathalunya, serie pervingut que per los braços ecclesiàstich y militar, no consent[in]-hi dit bras real ans bé dissentint expressament en aquell, haurien fet un capítol de cors o constitució, segons se assereix, disposant que los delmes en Cathalunya, contra la pràtica, stil y costum que fins assí s'és acostumat en la maior part de Cathalunya, se pagàs ab altra forma, ço és en garba, lo que és contra la consuetut fins vuy observada, del què al dit bras real redunda en notable dany y no menys perjudici. És per dit bras infàmia que aprés de haver sforçat ab dit bras de què consentís al que dit bras se adherís al predit s'és [...] presentats [...] lo que per ser perjudici de les universitats no han volgut consentir y los parts? han sercat la dita forma. E com lo predit en quant tocha a l'interès del bras real y de tots aquells qui paguen e són tinguts ha solutió de delmar, proteste per ço lo dit bras real de nul·litat del dit capítol com ha surrepticiament obtingut impetrat així que de aquell en ningun temps se'n [...] ni haver [...] e rahó ni per virtut de aquell puguen en alguna manera ser condemnats en pagar contra la forma solita y si alguns altres capítols ab la dita forma seran impetrats e obtinguts sien haguts per invàlits y per no fets per ésser fets contra forma de la Cort General de Cathalunya suplicant que al peu hont seran continuats dit Capítol o Capítols sie la present insertada per lo plau? de vostra magestat.

Dijous a sinch de dezembre 1585 en Bineffa lo die

A instància de Antoni Jolí syndic de Perpinyà y promovedor del bras real és estada presentada la protesta? per serta solicitut? present? del? senyor canceller de Cathalunya al senyor Pere Franquesa llochtinent de protonotari, a ffi que aquella inserte al peu del dit capítol de cort a petició dels brassos ecclesiàstich y militar fet sobre lo delmar en garba, requerint y protestant si y segons apar ab dita scriptura. Són y estats presents per testimonis

lo venerable? mossèn[2413] [...] Macià prevere? familiar del dit senyor canceller y mossèn Pere Cassador, cavaller domiciliat en Barcelona, y mossèn Luys Terrena burgés de Perpinyà. E lo dit llochtinent de protonotari ha respost que aquella insertaria en lo peu del dit capítol si y segons li és estat request.

2413 *A continuació espai en blanc.*

2

Constitucions o capítols segons els apuntaments de la Divuitena de Corts que no van ser presentades a la decretació reial[2414]

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), CC-XVI-80, doc. 78.

2. Per los grans agravis reben moltes voltes les parts a qui particularment lo interès toca, axí en negocis civils com criminals, que penjant la causa de contensió de jurisdictió, les corts, axí ecclesiàstica com secular, porroguen lo temps donat al canceller per a decidir-les. Se supplica a vostra magestat li plàcia, ab llohació y approbació de la present Cort, statuir y ordenar que dites corts, axí ecclesiàstica com secular, no puguen porrogar lo dit temps sens consentiment de la part que ha fermat de dret en la cort eccesiàstica o secular, de la qual fonch ferma de dret es exida la causa de contenció.

3. Com la jurisdictió donada al canceller en les causes de contenció sie streta y limitada per decclarar a qui toca la jurisdictió, y és cert que no.s pot donar orde de procehir a la una cort o a l'altra en favor de la qual se decclare la dita causa de contenció, y se veja que en algunes causes lo canceller ha excedit los tèrmens de la jurisdictió, decclarant tocar la jurisdictió a l'ecclesiàstich, però que no puga procehir juxta forma de la Constitució de Tarragona i *Invatoribus* o altrament, donant-li orde de procehir y encara manat a les voltes que lo pres si[a] detengut *pro dampnis iniuria et interesse etc* haya satisfet. Per ço supplícan los 3 braços a vostra magestat li plàcia, ab lur approbació y consentiment, statuhir y ordenar que lo dit canceller no.s puga entremetre ni declarar, sinó simplement a qui tocha la jurisdictió, tant en causes civils com en criminals, o si lo pres se alegre o no del privilegi creditat o de immunitat, y no pose limitacions ni modo algú en ses decclaracions.

2414 *Aquests apuntaments, localitzats a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, no formen part de la documentació del procés familiar del braç reial, sinó que pertanyen a la documentació dels síndics i de la vint-i-quatrena de Barcelona. La transcripció respecta la numeració del document original. Els punts suspensius indiquen que s'elimina el text corresponent als capítols presentats a la decretació. A l'apèndix de la introducció hi ha un quadre comparatiu, especialment pel que fa a la numeració, entre els capítols dels apuntaments, els capítols de la decretació i les constitucions i capítols de cort finalment aprovats i estampats. El quadre, provisional i amb incerteses, conté algunes observacions no sempre recollides en la present transcripció.*

7. ... alienació que en la aprísia del tal acte no exprimesca *in individuo* lo senyor alodial o feudal y la quantitat del cens y lo termini com és dit, encara que en les cartes velles donades al notari no sie exprimit, y encara que la part que ven jure no saber qui és lo senyor y quan és lo cens o en quin termini se pague, puix que confesse haver-hi senyor directe y, en tal cas, haya de aportar carta o precari del senyor directe, altrament lo notari caigue en la dita pena acquisidora com damunt dit és, y en cars que lo donador offeresca que lo que ven és franch en alou y, aprés, aparegue esser sots senyoria directa de algú, sie tingut per denegat lo domini, y la proprietat sie cayguda en comís *ipso facto* y lo senyor directe les puga acomissar.

13. Item en les sentències donades per lo portantveus de governador, procehint Vicerègia, sien donades molta maturitat. Supplica la present Cort a vostra magestat li plàcia stathuir y ordenar, ab llur approbació y consentiment, que les sentències que·s donaran per lo dit portalveus de general governador ab vot y parer de una de les dos sales de la Real Audiència, procehint com dit és Vicerègia, prestada caució, se haien de exequutar, ni més ni manco, com si per lo loctinent general y la Real Audiència fossen donades.

25. Com per Constitutió feta per lo rey don Joan lo 2on, leshores rey de Navarra y lloctinent general del rey don Alfonso quart, en la Cort de Barcelona, Constitució 3, que comensa «Item ratifficant», sia prohibida la caça de perdius, flaysans, francolins y coloms en cert temps de l'any y del modo y manera que en dita Constitutió se conté, y se veja per experiètia que, per no observar-se la dita Constitutió y per los molt grans abusos que en lo modo de caçar se ha tingut, haja diminuït molt y diminueix cadal dia en lo present Principat y Comptats de Rosselló y Cerdanya la caça, per ço, en part innovant y confirmant la dita Constitutió y part en aquella ajustant lo que segons a la diversitat del temps convé, plàcia a vostra magestat, ab lloatió y approbatió de la present Cort, statuir y ordenar que la cassa de perdius, flaysans, coloms y francolins sie, en tota manera y en qualsevol modo de caçar, generalment prohibida del dia de carnestoltes fins per tot lo mes de agost a tots y sengles poblats en los dits Principat y Comptats de qualsevol stament, grau o conditió que sien, axí que en lo dit temps ningú que pretengue qualsevol privilegi o exemptió, ans ara que sie familiar del Sant Offici o soldat o de jurisdictió del capità general, pugue cassar perdius, francolins, flaysans o coloms, sots pena de deu lliures barceloneses per cada vegada per los ordinaris de la ciutat, vila o lloch en terme del qual se cassarà, irremissiblement exhigidora, de la qual la ter[cera] part sie aplicada a l'acusador y les dos pa[rts] [...] dit jut[ge] ord[inari].[...][2415] // sens acusatió ni denunciatió de altri farà la executió de la pena sie tota a ell aplicada. Y per tot lo any y per qualsevol temps, sia prohibit cassar ab reclam o brill llebres, ni conills ab llaços, sots la matexa pena com dit és irremissiblement exhigidora, llevada la facultat al lloctinent general de vostra magestat y al portantveus de general governador y a tots y qualsevol altres officials de donar licèntia y facultat de poder cassar contra lo contengut en lo present capítol.

27[2416] [...] y si en ell se narra prèstech graciós o altre spécie de dèbit lícit, sie obligat lo notari ha vèurer los dinés comptants o la dita de taula o, altrament, ab testimonis

2415 *Destruït per la humitat.*

2416 *A continuació fragment que no consta en el capítol 27 del procés familiar.*

de l'acte, restar verificat lo deute ésser verdader y no de joch, sots pena de privatió de son offici [...]

28. Los tres braços del present Principat de Catalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya, considerant lo perill que en si aporten los ajusts de gent en los susdits Principat y Comptats, principalment en dies de festes majors y en dia que algú o alguns se nupcien en alguna vila o lloch, per lo que, ab motiu de pendre alegria e plaher de honrar al tal casat o casats, serquen modos y traçes, postposat lo temor de Déu y de la justítia temporal, de invadir o mourer rixes ab son pròxim, per coses que entre ells anys ha hauran passades, per correspondre al que.s deu a la venja del dany e/o iniuria rebuda, de hont se seguexen morts y bàndols, los quales per aver-se quietar tenen necessitat de llarch discurs de temps, de interventió de molts principals y certifficades persones, com ab experièntia infinitíssimes vegades se.s vist. Ademés de assò los domiciliats en dites viles o llochs, ab ocassió de les festes majors, gales de siris e/o de les núpcies fan gastos excessius, donant als tals convidats volateria, porcells o diversos gèneros de caçes y carns, lo que és stat causa de la royna y destructió dels domiciliats en lo present Principat y Comptats de Rosselló y Cerdanya, perquè no·s té compte al que ses cases poden supportar sinó al que comunament se fa. Desijant obviar a un tant gran e irreparable dany, supplícan los dits tres braços a vostra magestat sie de son real servey provehir, ordenar y manar que persona alguna de qualsevol grau y conditió que sie, en casa sola o en poblatió de menor número de sinquanta cases juntes, sien dites festes mayors e/o al temps de sposalles o núpties, no goze ni // presumescha tenir jutglars y que no puga donar a menjar per occasió de dita festa o alegria ab tant excés com han fet fins assí, ans se hajen de acontentar de donar a menjar carn de moltó y cabrit y lo més algun porcell y conills, sots pena de vint-y-sinch ducats y repartits en tres iguals pagues, ço és la una a l'ordinari de la tal vila e/o lloch ahont dita festa mayor e/o núpcies se scelebraran y l'altra a la sglésia parochial y l'altre als pobres de dita vila o lloch sens ninguna gràcia y mercè, exceptats los cavallers y altres gaudints de privilegi militar, los quals ab sa bona prudèntia y consell, en semblants casos, donaran de ses persones y cases tot bon exemple, com fins avuy lloablament han usat y pratichat.

No ha plagut.

29. E per quant poch valdria haver donat remey en los excessos de les festes majors si, en lo que per occasió de sepultures, novenes y capdeanys y cantatjes en los dits Principat y Comptats de Rosselló y Cerdanya desordenadament se fa, no si aplicàs lo remedi saludable, vehent que se fan gastos tant excessius en dits suffragis, que no són de menys considerató que los que en les festes mayors se fan. E considerant la tristeza y treballs que per ocasió dels defuncts resten y la pèrdua que per llurs morts a ells ne resulta y a la misèria de la terra y lo que a [...] excessius gastos se vénen del tot a arruy[nar] [...], // resecant tot gènero de abús y los inconvenients que fins avuy de açò han resultat als domiciliats en dits Principat y Comptats de Rosselló y Cerdanya y a a [sic] una bona y honesta forma reduint-ho. Suplica la dita Cort a vostra magestat sie de son real servey provehir y manar que ninguna persona de qualsevol stat o conditió que sia pugua [sic] al temps de la sepultura donar als sacerdots, parents y amichs al tal suffragi comú dats per la refectió corporal sinó una sola vianda, ara sia de peix ara sia de carn, sens les primeries y darreries de fruytes seques o altres, y lo matex se serve en la novena, en cas que per altre dia se aguardàs fer, y lo dia de capdeany

e/o regonexent e/o cantars que per dits defuncts se faran, y a què, demés del què la novena y capdany se.s ordenat, puguen donar carn rostit, resecant tot lo abús y superstitió de donar pesca solament lo dia de la sepultura o altres dies sobredits, sots pena de vint-y-sinch lliures aplicadores la terça part a l'acusador y les dos a l'official exequtant.

No ha plagut.

30. E per quant alguns, oblidats de ses pròpries ànimes y consciènties y moguts per lo dimoni, han inventat en alguns llochs del present Principat que, solevenint-se que algú mor en rixa o de altra manera per armes, solen, los deutés y parents y amichs que a la sepultura del dit defunct són ajustats y congregats, anar a la sglésia ab pedrenyals y guorres de grana, dient coses // exorbitants y fora de tota ley christiana al temps lo posen a la sepultura, lo possen ab les matexes vestidures que lo han mort y ab ses armes y ab una flassada vermella sobre lo bras, y ells desarmen tots junts los pedrenyals, assenyalant que allò se fa per venja, y los rectors y vicaris de alguns llochs petits no són bastants per a llevar una semblant superstitió. Y encara que per los prelats en ses visites en açò se'ls ha donat orde, qual convé tota via, perquè ab més facilitat se pugue a dita superstitió donar orde y remey que los suffragis no s'impedesquen de fer-se conforme sancta mare yglésia té statuït y ordenat. Suppliquen a vostra magestat los braços sie de son real servey statuir y ordenar que, sempre y quant dit cas se solevingua, ningú goze ni presumescha anar ab armes y acompanyar lo cos, sots pena de la pèrdua de dites armes y de vint-y-sinch ducats, la meytat aplicadora a l'official ordinari y l'altra a la yglésia parochial de dita vila y lloch ahont dita sepultura se farà, y que sots la matexa pena les altres coses en lo present capítol contengudes fer no·s puguen, reservant en açò als prelats les ordinations per lo demés per ells en ses visites fetes y fahedores.

No ha plagut.

41. Item, com molts ab cautela, tenint ànimo de fer-se ecclesiàstics, obtenen privilegi real de art de notaria y aprés són promoguts a sagrats òrdens y no dexe[n] // de usar de dita art y fer actes entre laychs, y si contrafan a la obligatió que tenen no.s pot de sos delictes ésser conegut per los officials de vostra magestat. Per ço suplique la dita Cort sie de son real servey manar statuir y ordenar que los tals notaris reals promoguts a sagrats òrdens no.s puguen usar de dita auctoritat real, ni testificar actes entre laychs, ni los laychs recórrer a ells per a fer actes alguns. E si ho faran, los tals actes sien de ninguna força e valor e de ningun effecte, e de aquells no.s pugue haver rahó alguna en juy ni fora d'ell, ni tampoch no.s dóne fes als actes rebuts per notaris apostòlichs fets entre laychs sinó seran examinats en la forma que en lo present capítol es posada.

42. Com les cèquies de tot lo Principat sien de molt gran importàntia e utilitat, e no sia just que per algú sien dampnificades, ni lo trànsit de l'aigua perturbat per los qui tenen ús de regar aquelles ni altres, en dany de les ciutats y viles senyores de dites síquies, govern y administratió de aquelles. Per ço, se suplica a vostra magestat sia de son real servey, ab lloatió y aprobatió de la present Cort, statuhir y ordenar que los qui tenen ús de regar de dites síquies y quiscuna // de aquelles, aprés que hauran regat les possessions, hayen de tornar l'aygua ha dites sèquies, tancant lo vull portell o bolló per hont l'aygua discorre per a l'ús de ses heretats sens frau algú. Lo que, si no faran, encórreguen los contrafahents per la primera vegada en ésser privats de l'ús de regar per lo tal vull albelló que haurà

dexat de tancar, per un mes, aprés que seran trobats haver-lo dexat ubert, y per la segona sien axí mateix privats per tres mesos contínuos, y per la tersera, com ja sia malícia, per tres anys. De la qual privació y de quiscuna d'elles haya de fer la declaració lo consell de la ciutat, vila o loch senyora e/o governadora de dites síquies y intimar-la al contrafahent. Y si, contrafent ha dita privació, regarà per lo dit vull, portell o albelló, qui tal farà encorrega en pena de 50 lliures sous, acquisidores per lo un terç al veguer o altre official exequutant, lo altre a l'acusador y l'altro a la manutenènsia de dita sèquia. E que no.s puguen fer més vulls o portells dels que vuy hi són, ni exemplar aquells sens llicènsia de dites ciutats, viles o lochs. Y que los qui tenen obligació de scombrar dites sèquies en los enfronts de sos tèrmens y heretats, haien de traure la runa y scombres de dites sèquies, scombrant-les fins al degut livell. Y si no ho faran, la ciutat y governador de dites sèquies puguen manar-la scumbrar en lo temps degut y traure la runa y scombraries a despesa dels renitents, les quals se hayen de tachar y exequutar per lo Consell de la ciutat o vila de qui és la sèquia, com està dit. Restant en tot lo demés ha dites ciutats viles salvos y il·lesos dels privilegis y // altres drets sobre dites sèquies a ells competents.

51. Item, com sie rahó que quiscú sie tractat segons la qualitat de la persona y grau en què stà posat, y les presons sien donades per custòdia y no per pena, suppliquen los tres stats a vostra magestat que, ab llur approbació y consentiment, li plàcia statuhir y ordenar que per nengún official per preheminent que sie, encara que loctinent general de vostra magestat, puga ésser posat un cavaller o persona, gosant de privilegi militar, en ceps ni en cadenes, ni se'ls puguen posar grillons, ni sposes, ni altres semblants stretures de presons, sots les penes imposades contra violadors de Constitucions.

60. Com una de les coses que Nostre Senyor Déu nos comane en la sua s[an]ta ley evangèlica sie mirar per los pobres y deffensar aquells, e en los pobres presos hi haja dos calitats juntes ayxí per la pobresa com per la presó, y per ço sien stats creats per los reys predecessors de vostra magestat, de gloriossa memòria y per los tres staments dos officis de advocats de po // bres y altres dos de procuradors en la ciutat de Barcelona, en les presons de la qual ciutat són detenguts molts presos de tot lo Principat de Cathalunya, Comtats de Rosselló y Cerdanya y presideix comunament lo lloctinent general de vostra magestat lo Real Consell, y, per consegüent, molts pobres són forçats tenir allí moltes causes, ayxí civils com criminals y, en deffenció de elles, són stades fetes moltes Constitutions y molts Capítols de Cort. Y, per ço, per mayor deffença dels dits pobres y spetialment dels presos, suppliquen a vostra magestat los tres braços li plàcia statuhir y ordenar que los dos advocats de pobres y los dos procuradors qui vuy són y per temps seran sien obligats en advocar y patrocinar en totes les causes civils, no sols per aquells per los quals serà enviat albarà per lo canciller vicicanciller y en son cars lo regent la Cancelleria, però encara per tots los altres pobres, ayxí hòmens com dones, que van mendicant per les portes, ajustant en açò a la Constitutió feta per vostra magestat en les Corts proppassades de l'any 1564 capítol 20 que comense «Item per donar bon òrden», y que, en la expeditió de les causes dels dits pobres mendicats, los doctors de la Real Audiòntia hayen ha preferir les causes civils dels dits pobres mendicants, ara sien actors ara sien reos, a totes les altres causes.

61. Item, per quant moltes voltes se sdevé que, per culpa y negligèntia dels advocats y procuradors, los pobres y miserables de la presó no donen [sic] tant bona deffensa com

porien, y tinguéssen qui millor y ab major affectió miràs per ells, y molts qui yxen de la presó condempnats ne exirien absolts y llur causes serien més prest despetxades, y com ab les persones que més compte se ha de tenir // y haia més descuyt. Per ço, suppliquen a vostra magestat los tres staments, ab llohatió y approbatió de la present Cort, li plàcia statuhir y ordenar que los advocats y procuradors de pobres, cadal dia jurídich, hàjan de assistir a la presó de matí, tantes hores com los doctors de la Real Audiència estan en consell, y que de allí no puguen exir sinó per a informar ha dit Real Consell o ab licència del loctinent general, y que, puys són dos los advocats y los procuradors de pobres, deguen, los uns una semmana y los altres l'altra següent, informar-se ab lo carceller y guardes de la presó y ab los mateyxos presos de quins presos hi ha que sien miserables y fer posar aquells a la almoyna, a fi que gosen dels aliments y altres prerogatives que los de la almoyna tenen, y aquells tinguen ygualment de bayx de sa protectió y defensa, com fins assí han acostumat. Y sien obligats los dits advocats de pobres de llegir respective cada hu al pobre que deffensarà la enquesta que contra d'ell serà stada feta a lo memorial de aquella que lo tal advocat haurà fet así, que entenent lo pres, axí, lo que en offensa contra de ell starà provat y la qualitat dels testimonis que contra de ell hauran testificat, pugue millor instruhir lo advocat del què en sa deffensa haurà de articular. Y que, axí mateyx, los aprés dinars los advocats de pobres hajen de tenir son studi ubert, conforme los doctors de la Real Audiència, per aconsellar y patrocinar als pobres que advocaran, y que en casa de cada advocat de pobres haie de assistir un procurador de pobres y fer, en benefici dels pobres, lo que per dits advocats los serà ordenat.

62. Per quant per la Constitutió feta per vostra magestat en les darreres Corts, capítol 12, que comense «Item ab llohatió y approbatió», és statuit y ordenat que, si lo advocat volrà parlar a algun pobre pres, lo carceller o guarda lo haie de traure, altrament caygue en la pena en dita Constitutió contenguda, per hont se entén que no ha de entrar lo tal advocat en lo corral o altre lloch ahont està detengut lo dit pobre pres. Per ço, supplica la present Cort a vostra magestat sia statuit y ordenat que, per al effecte contengut en lo prop precedent capítol, sie donada a cada hu de dits advocats de pobres una clau dels deposadors de la obra nova de les dites presons comunes de la dita ciutat de Barcelona, ahont lo carceller o guarda haja de traure lo pobre pres quant lo advocat volrà parlar y converçar ab ell per lo que tocha a sa deffensa o, altrament, li parexerà ésser necessari per la expeditió de sa causa.

63. Perquè ab major facilitat los pobres presos sien deffensats y los advocats y procuradors de ells puguen entendre al que cumple a la deffentió sua, plàcia a vostra magestat statuhir y ordenar, ab llohatió y aprovatió de dits tres braços, que los dits advocats y procuradors de pobres no puguen patrocinar ni advocar per persona alguna en nengun tribunal, civil ni criminal, que no sien de les persones que seran admeses per pobres en la Real Audiència, ni tampoch lo tenir offici algú que'ls pugués occupar ni impedir lo exercissi de dit offici; y que, puix de tot altre emolument y utilitat seran privats, los sie constituït y assignat salari competent de 400 lliures sous annuals de les pecúnies // de la Generalitat per a quiscú dels advocats y dos-centes per a quiscú dels procuradors pagadores per ses terses, y si seran trobats ni convenguts que patrocinen, procuren, ni advoquen, ni aconsellen, ni se ocupen en altra cosa per altres persones fora dels dits pobres, en què

prenguen diners ni presents, de molta ni poca vàlua, directa ni indirectament dels tals pobres per qui advocaran, procuraran e/o concellaran, sien *ipso facto et constante* privats de llurs càrrecs y officis, exceptades les causes pròpries y de llur patrimoni, en les quals los sie lícit advocar y procurar.

64. E més, supplica la dita Cort a vostra magestat que, ab llur approbació y consentiment, sie statuït y ordenat que, quant los dits advocats y procuradors de pobres visitaran les presons, tinguen obligació de mirar si los dits pobres presos estan malalts, perquè puguen provehir a llurs malalties, com és rahó que ab charitat sien en ses necessitats provehits, y també hajen de mirar que als dits pobres, o altres encara que no sien pobres presos, no se'ls fassen agravis per lo scarceller o guardes, spetialment en fer-lo[s] comprar de ells les vitualles y axí de pa y de vi com de companatge lo excessiu preu ha molt més del que les trobarien en altra part; e que lo dit scarceller no impedesque que les mullers dels pobres presos o altres persones no puguen aportar alguns regalos en sos marits o parents y també en la honestat de les dones, tant de les detengudes en les dites presons com de les mullers dels presos que'ls aporten a menjar o vénen a visitar als dits pobres o atre qualsevol pres, y si trobaran que les tals dones ... // fa alguna descortesia y attentaran alguna desonestat ab ells, o hagen de significar al lloctinent general de vostra magestat y, en son cars, al portantveus de general governador perquè sien rigurosament castigats los qui tal atreviment tindran, com la rahó y justícia exigie, encarregant en assò molt la conciència dels advocats y procuradors dels pobres, y si en assò seran negligents puguen ésser privats de sos officis.

65. Més avant, atès y considerat que, axí com és rahó provehir a la necessitat y deffença dels pobres detenguts en los càrcers reals de Barcelona, també cau en obligació mirar per los qui estan presos en les altres ciutats y viles reals de tot lo Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya. Per ço, la present Cort supplica a vostra magestat, ab llur aprobació y consentiment, li plàcia statuhir y ordenar que, en tots los caps de vegueries ahont lo General té assessors dels diputats locals, los tals assessors, no havent-hi en aquella ciutat o vila advocat y procurador de pobres, ayen de ésser advocats ayxí en civil com en criminal dels pobres, y tanbé los procuradors fiscals del dit General hayen de ésser sos procuradors, axí en les causes criminals dels encarcerats com dels qui tindran causes civils, si n'i lo aurà y, si no, lo scrivà de dit General, los quals aportaran albarà dels pahers, cònsols, jurats o procuradors de la ciutat o vila que serà cap de vegueria; y allà hont hi ha advocat y procurador dels pobres, aquells haien de fer son offici com deuen y, ab tota diligèntia, deffensen als dits pobres en les causes civils y criminals com és dit, tenint devant sos ulls lo gran servey que a Déu ne faran. Y axí, als assessors y procurador fiscal y notari del General, en son cars, y als dits advocat y procurador de pobres, ahont hi seran, // se donen, al advocat X lliures sous y al procurador V lliures sous de salari cada any per la advocació y procuració respective dels dits pobres, pagadores per los dits deputats dels drets de les generalitats, la meytat la vigília de Nadal y la altra meytat la vigília de Sant Joan de juny.

66. Per remoure lo abús de alguns jutges y altres officials, los quals quant se'ls done alguna requesta o se'ls presente appel·lació o recors respective que trobaran la resposta en poder del scrivà de la causa qui tindrà lo procés o enquesta o de altre notari, recusant respondre en poder del mateyx notari qui és estat rogat de la presentació de la tal reques-

ta o recors, lo que és en notable dany de les parts y, a les voltes, sense que yxen molts inconvenients. Supplica la present Cort a vostra magestat que, ab llur consentiment y approbatió, li plàcia statuhir y ordenar que lo official a qui serà presentada alguna de dites requestes, appel·lacions o recorsos, si volran, donar resposta haja de lliurar aquella dins lo temps per altres Constitutions prefigit al mateyx notari qui la dita scriptura li haurà presentada e/o a son substituït scrivent en la casa del notari, y si lo notari serà de altre lloch, aye de sperar lo temps de la Constitutió o assenyalar altra persona en lo mateix lloch per a rebre la tal resposta, altrament pugue lo notari testificar acte públic de la presentatió de dita requesta, appel·latió, recors, y lliurar-lo a la part, a instància // de la qual haurà presentat la dita scriptura, y que de la resposta donada en poder del scrivà de la casa o de qualsevol altre notari no se'n pugue haver considerató alguna, ni face fe en juy ni fora d'ell.

81. Item, que sempre y quant que, per l'aygua de qualsevol rech del molí o molins, se negaran gorets o sembrats n'í darà dany algú, lo senyor de la terra qui rebrà dits danys puga fer extimar aquells danys per los stimadors o prohòmens de aquella parròchia, e que lo senyor dels mo // lins o son arrandador sie obligat en pagar lo tal dany, conforme haurem estimat, en diners o en gra, y de la stima sia obligat lo dit senyor de la terra ha pagar lo delme de aquell a qui pertanyerà.

87. Aiustant a la Constitutió del rey en Pere segon en la Cort de Barcelona, capítol 44 comensant «Item statuim volem y approvam» sots títol «De servituts y emprius», atteses les rixes y decensions, males voluntats e moltes vegades morts y bàndols que resulten als domiciliats y poblats del present Principat y Comptats de Rosselló y Cerdanya, per lo excés que·s fa en lo de l'empriuar, excedint axí en lo pèxer, herbejar, ampletar com lo del llenyar. Desijant obviar ha un tan gran inconvenient y posar los poblats de dits Principat y Comptats en tota pau, quietut y repós, suplica la dita Cort a vostra magestat sie de son real servey provehir y ordenar y manar que ningú puga llenyar, pèxer ni herbeiar, empriuant en terme de altre sinó de aquell ha sol y ab propri bestiar e/o per ells y altres animals propris y ab la tatxa ordinària y no ab collochs e/o arrendament, e venint apletar en sos propris tèrmens, tota frau y consuetut etiam inmemorable cassant camullant, imposant als contravenidors de la present Constitutió pena de 10 lliures sous per cada vegada inremisiblement exigidores de sos bens, repartidores en dues yguals parts, ço és la una al jutge ordinari quant farà la executió y l'altra a la sglésia parrochial de la vila o lloch que·n rebrà lo dany, salvos emperò los privilegis de les ciutats viles y llochs per vostra megestat y sos reals predecessors en aquells atorgats.

129. Item, plàcia a vostra magestat, ab llohatió y approvatió de la present Cort, statuir y ordenar que les causes de les ministrations dels officis de les ciutats, viles o llochs, com són de botiguers de forments y obres, vehedors, mustasaffs, clavaris e altres officis per dites universitats comenats, y de confraries y altres qualsevol tocants a la conexensa y administratió dels consellers, pahers, procuradors, cònsols y jurats de dites ciutats, viles o llochs, encara que fossen dites causes maiors de sinch centes liures, no·s puguen per calitat alguna evocar en la primera instàntia a la Real Audiència, revocant lo capítol segon de les Corts de l'any 1547 en quant, sobre la evocatió de les dites causes, dexave a arbitre del lochtinent general y Real Consell.

173. Com per les comoditats dels littigants sie ordenat per lo Capítol 17 de l'any 1547 que tots los scrivans de manament y peticioners y sos substituts hagen de scriure en la sala gran del Palau Real, en la qual se han, per satisfer a la dita Constitució, adaptats llochs que per ells y los processos y en la qual han de residir tots los scrivants de dits processos, y tota via resta encara molta incomoditat per los dits littigants, per lo que fins avui no se ha designat ni deputat lloch cert en lo qual se tingué lo registre y sagell per lo protonotari o son llochtinent o per qui té per ell lo càrrech, per lo que dits littigants patexen, així perquè an de anar a registrar y sagellar les provissions y letres en casa del qui té lo sagell y registre, lo qual és moltes voltes com ara molt lluny de dita sala, y per no star en lloch cert y públich se veu a la experiènsia que los scrivans de registre no fan en dit registre la residèntia que conforme al Capítol 59 de les mateixes Corts són obligats, y si·s deputa lloch cert y contiguo a dita sala gran en la qual residexen dits scrivans, ahont lo qui té càrrech dels sagells y scrivans de registre haguessen de fer personal residèntia a les hores per dita Constitució està statuhit, serie complir ab lo fi e intenció de dites Constitucions, y los littigants tindrien més prompte exepeditió [sic], com axí lo qui tindrà càrrech del sagell los scrivans del registre no podrían dexar de residir en dites hores en lo registre per star en lloch públich, y com per açò stiguen ja acomodades stànties en la casa feta per los deputats, que són tres o quatre entresuelos e/o instànties que stan junt a la dita sala gran y en lo primer replà de la scala de dita casa, // per lo qual se passa des de dita sala a dita casa, les quals stànties són sufficients per a tot lo exercici de la concelleria. Per ço, supplica la present cort a vostra magestat que, ab llur consentiment, sie statuit y ordenat que lo registre y segell se tingue en dits studis y que dit llochtinent de protonotari o qui té lo segell o per temps lo tindrà y scrivans de registre hagen, en dites hores, de residir personalment allí y spedir los negotiants; y que per dit effecte de dinés del General o de altra part se fassen taules, armaris, claus y altres coses necessàries per conservatió y custòdia dels libres o registres corrents que starien en dits studis, la clau o claus dels quals estudis tinguen lo protonotari e/o son llochtinent.

Observansa

174. Perquè poch valdria fer Constitucions y altres lleys si los doctors del Real Consell no les observen, y aproffitaria molt poch per a la breu despeditió de les causes civils y criminals que en la Real Audièntia o reals consells se tracten, y preffigir temps a les parts perquè se puguen instruhir los processos ab brevedad y posar-los en punt de poder en ells donar-se sentèntia, si també los jutges y reladors de dites causes, dins los terminis a ells també per les dites Constitutions y altres lleys de la terra preffigits, no les spedien; y, encara, des del principi que la Real Audièntia fonch en lo Principat de Catalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya per lo catòlich rey // don Ferrando, de gloriosa memòria, besavi de vostra magestat, y los tres staments en les Corts Generals, eregida y creada fins ara, se sien diverses Constitucions y Capítols de Cort per la observàntia de dites Constitutions, fetes segons la diversitat del tems parrien necessàries, però se és vist, y vuy per experièntia se veu, que no si és donat lo remey convenient, ans, més al dia de vuy que nunca, y ha diverses quexes, així de persones particulars com de universitats, per pretendre

molts agravis y no observar-se los Usatges de Barcelona, Constitucions de Cathalunya, Capítols i Actes de Cort y altres lleys de la terra, y també haver-hi tants milanars de causes penjants en la dita Real Audiència que, stan en punt de donar-se en ells sentència diffinitiva e restar indecises, mostre tenir molt gran necessitat que los poblats en los dits Principat y Comptats, supplicans a Vostra megestat, com a tant cathòlic y xristianíssim rey y senyor nostre, sie servit donar-hi lo remey convenient y, per ço, dexades totes les altres formes y maneres fins assí donades perquè [sic] los doctors de la Real Audiència y Consell Real y los portantsveus de generals governadors en lo Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya. Suppliquen humilment a vostra magestat los tres brassos que, ab llur consentiment y approbació, li plàssia statuir y ordenar que de assí avant, perquè los dits doctors del Real Consell y Audiència sien més advertits en guardar y observar los dits Usatges de Barcelona, Constitucions de Cathalunya, Capítol[s] y Actes de Cort y altres lleys de la terra, se guarde lo modo següent, és a saber que, dins quatre mesos aprés de la conclusió de les presents corts, // vostra megestat hage de nomenar tres persones que sien dels regnes de la Corona de Aragó, calificades y doctes en dret canònich y civil, si·s vol sien ecclesiàstiques o seculars, les quals en lo present Principat y Comptats, com a conservadors de les Constitucions y altres lleys sobredites, proceheixquen de la manera següent, ço és, que lo hu de ells se conferesque en la ciutat de Barcelona y lo altre en la ciutat de Lleyda y lo tercer en la vila de Perpinyà y, manades fer per quiscú de ells y fetes crides generals, ço és, lo qui residirà en Perpinyà en la mateixa vila y en les viles de Prada, Vilafrancha de Conflent y Puigcerdà, y lo qui residirà en Barcelona en la mateixa ciutat y en la de Gerona y Vilafrancha de Panadès, y lo que residirà en Lleyda en la mateixa ciutat y en les ciutats de Tortosa y Balaguer y en la vila de Cervera, ab prefixió de trenta dies per tots y sengles, axí particulars persones com universitats y col·legis, qui pretendran agravis o quexes per haver-se rompudes dits usatges de Barcelona, Constitutions de Cathalunya, Capítols y Actes de Cort y altres lleys de la terra, que hagen de comparèxer davant lo hu dels dits conservadors y donar sos memorials o demandes sobre lo que pretendran y los qui les hauran donades als dits conservadors y a cada hu d'ells, procehint *ex officio* com puguen procehir, dins tres mesos hagen de fer totes les proves que'ls convindrà fer als dits querellants o parexerà al dit conservador, procehint *ex officio*, que se deguen fer, carregant en assò llur conciència, los quals correguen immediadament *et ipso facto*, passats los dits trenta dies, de tal manera que lo prossés en offensa dels dits doctors o Concell y // Audientia Real y altres officials que no són obligats a tenir taula, procehint los dits tres conservadors y cada hu de ells o a instàntia de part o *ex officio* com li parega y sens haver de citar lo official contra qui serà stada donada demanda o querella, sinó prenent la enquesta com se acostume en les causes criminals haja de ésser fet instruhit y complit dins quatre mesos comptadors des de la publicació de la dita crida, y aprés los dits conservadors qui hauran residit en la dita ciutat de Lleyda y vila de Perpinyà ab los processos que en offensa hauran fet se hagen de conferir en la ciutat de Barcelona, ahont com dit és haurà residit y fet son procés lo altre conservador, y allí cada hu dels tres haia de fer intimar als doctors del dit Consell y Audiència Real contra qui serà feta querella, si parexerà que tenen necessitat de deffensa, publicant-los la enquesta y preffigint terme de altres tres mesos per a fer llur deffensa, així per actes autèntichs y altres scriptures com per testimonis y altres qualsevol

gènero de proves, los quals tres mesos així per la offensa com per la deffensa sien precisos y peremptoris y no·s puguen en manera alguna perrogar y, appassats aquells, tots los dits tres doctors y conservadors de les Constitucions y altres lleys de la terra junts hagen de regonèxer y mirar, com convé a bons jutges, los procés per cada hu de ells fets, dins altres tres mesos hagen aquells determinar per sentència diffinitiva absolutòria o condemnadora, y si judicarà algú dels dits doctors del Real Consell o Audiència Real, o altres officials sobredits que no són obligats a tenir taula, haver romput alguna Constitució o contrafer a ella, pugu[en] // declarar y declaren lo tal haver incidit en privatió de son offici y en les altres penes posades contra los tals per Constitucions de Cathalunya y Capítols y Actes de Cort y altres lleys de la terra, de la qual sentència ho sie absolutòria o comdemnatòria no·s pugue interposar appellatió o altra provocatió o recors, ni per via de simple querella o altrament, sinó que aquella tingue son dèbit y competent effecte y exequutió.

175. Y per quant la instàntia contra aquell qui contrafà a Constitucions de Cathalunya y altres lleys sobredites, per moltes altres Constitucions y lleys del present Principat y Comptats està comesa als diputats, com a protectors de elles, plàcia a vostra magestat, ab llohatió y approbatió de la present Cort, statuhir y ordenar que lo procurador fiscal de la Deputació pugue a soles, o si per algú dels poblats en los dits Principat y Comptats serà request ab scrits o de paraula, junctament ab ell, hage de instar y fer part contra lo tal jutge o official que se pretendrà haver contrafet a Constitució, y lo advocat fiscal de la Deputació sie obligat en aquest cas aconsellar y advocar y fer son offici de bon advocat contra lo tal official o jutge, com lo haver de observar los dits usatges de Barcelona, Constitucions de Cathalunya, Capítols y Actes de Cort y altres lleys de la terra y no contrafer a ell no sols sie interès particular dels singulars però públichs y general dels dits Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya.

202. E perquè terra de tantes fronteres com és lo Principat de Cathalunya en los comptats de Rosselló y Cerdanya no reste desarmada, per lo qual effecte vostra magestat y la present Cort han dexat lo ús dels pedrenyals, lo canó dels quals és de largària de tres pams o més per temps de dos anys, y los dits Principat y Comptats entenen armar-se per a llur deffensa, com convé al servey de vostra magestat y bon govern dels dits Principat y Comptats, almenys de vint mília archabussos de metxa que lo canó de cada hu de ells tingue quatre pams y mig de llargària y tire bala o pilota de tres quarts de ona y dit canó aprés de ésser polit pese de sis fins en set lliures, que és la arma útil y necessària per a la guerra. Plàcia a vostra megestad manar donar orde que de Biscaya se fassen portar y se lliuren per aquest effecte los millors archabussos de metia y flascos adaptats y al preu més còmmodo que serà possible, los quals, per ara, se paguen per los diputats dels dinés del General, y per ells se dividesquen entre los diputats locals y altres officials que en taules del General del present Principat Comptats són ordenades, a ffi y effecte que.[2417]

203. Perquè los poblats en los dits Principat y Comptats se exerciten més y millor en lo exercissi de la guerra, plàcia a vostra magestat, ab lloatió y aprobatió de la present Cort, statuir y ordenar que cada diumenge del mes, aprés dinar, en cada ciutat y vila que sia cap de vegueria y en altres viles y llochs dels dits Principat y Comptats que aparegue als

2417 *Inacabat en l'original.*

deputats, se fasse joya per als qui volran tirar ab arcabús de metja que sien de quatre pams y mitx o més de llarch, ab pris y premi qui millor tirarà de una cullera de argent de valor de deu reals, y puguen fer y ordenar com millor los paregue a fi y effecte que los poblats en los dits Principat sien més aptes y exercitats en lo ús de dits arcabussos de metxa.

3

Capítols del redreç segons els apuntaments de la Novena de Corts que no van ser presentats a la decretació reial[2418]

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), CC-XVI-92, docs. 64 i 65.

Primer Quern del Redrés del General, 1. 2.

4. Luicions de censals.

Placet. Ab que no.s puga luyr censals de l'Hospital General de Barcelona, ni de beneficis o causes pies, que primer no sien lohits los censals dels lahics.

5. Aument del nombre de les bolles

Per quant la experièntia ho mostra, que per ésser les bolles de Gerona y altres que baix se diran de tanta importàntia y valor que, segons les quantitats que de aquelles procheixen, ab difficultat se poden assegurar los preus dels arrendaments de aquelles, y axí lo General corre grans arrischs, com se és vist també en les bolles de Perpinyà, Tarragona, Vich y Vilafranca de Penedès. // Statueix y ordena la present Cort, per més fàcil expedició dels arrendaments de dites bolles, tuició y seguretat del General, que les sobredites bolles de Gerona, Perpinyà y altres dalt nomenades y quiscuna de aquelles sien dividides y altres de nou elegides, com millor apparrà als deputats y oydors y persones elegidores, si és segons en lo present capítol està disposat. Ço és, que los diputats y oydors que vuy són deguen

2418 *Aquests apuntaments, localitzats a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, no formen part de la documentació del procés familiar del braç reial, sinó que pertanyen a la documentació dels síndics i de la vint-i-quatrena de Barcelona. La transcripció respecta la numeració original del document. També transcrivim els capítols o fragments de capítols de la novena que coincideixen temàticament amb els capítols aprovats i estampats, però que tenen una redacció substancialment diferent. Els punts suspensius indiquen que s'elimina el text corresponent als capítols presentats a la decretació. Així mateix transcrivim els «non placet» del marge dels capítols, encara que aquests haguessin estat presentats, aprovats i estampats, així com els «placet» amb observacions. Ho fem només per restituir la posició discrepant o condicional de Barcelona. En aquests casos no reproduim el capítol senser, perquè ja hi és en els processos familiars, però reproduim el títol del capítol per tal de donar una orientació mínima al lector. De tota manera, el lector, si vol un coneixement complet del seu contingut, haurà de recórrer als capítols aprovats i/o estampats. Fem remissió a l'apèndix de la introducció on hi ha un quadre comparatiu entre els capítols dels apuntaments, els capítols lliurats per a la decretació i els capítols del redreç finalment aprovats i estampats. En el quadre hi consten tots els* placet *i* non placet *amb les seves observacions, però, on, tot i algunes repeticions amb el present text, no s'hi transcriuen ni els capítols ni els fragments de capítols exclosos, que, en canvi, són els que hem transcrit aquí.*

convocar en la casa de la Deputatió les persones dels tres estaments de Cathalunya, ab les quals los dits diputats fassen nominatió de devuyt persones, és a saber sis de quiscun stament, per a què los dits deputats y oydors, ab dites devuyt persones eletes, hajen y sien tinguts, dins dos mesos abans del termini proximament venidor de l'arrendament fahedor de dites bolles, separar o dividir dites bolles y en quiscuna de aquelles de nou erigir, com li.s aparrà convenir en quiscuna de les sobredites, ab què ninguna de les dites bolles excedesca en arrendament de quatre o de sinch mil lliures quiscun any, donant-los plena facultat per a exequir tot lo contengut y ordenat en lo present capítol.

Placet.

7. Diligències fahedores per los diputats ab les universitats reals per a ensacular.

Placet. Ajustant que incidèscan en la matexa pena los qui daran o permetran a les nou persones o quiscú de aquells.

8. Forma com se han de fer gastos extraordinaris importants.

Placet. Durador fins a les primeres Corts y que sie prohibit que fent-se embaxades o altres elections no puga ésser elet ningú dels XVIII.

11. Luicions de censals.

Item, per evitar un gran inconvenient que·s se // gueix al temps lo General lueix censals, que per poder cobrar los preus de dits censals, los quals an de rebre, los són damnats tots los títols estan continuats en los capbreus del General, y se sdevé de cada dia que quant los censals són antichs, per haver-hi molts títols y no tenir-los lo qui·ls ha de rebre dit censal per haver-los perduts quant per no trobar los notaris y scriptures de aquells, y altrament pàssan molts mesos y anys no [pot] recuperar lo dit preu de dit censal. Per ço, per obviar dits danys en lo pervenir, de consentiment de dits brassos, plàcia a vostra magestat statuyr y ordenar per lo que tos temps y quan lo General manllevarà censals alguns que se hajen de fer uns llibres haont se hajen de continuar aprisiats tots los actes que lo qui reb dit censal aportarà y los qui succehiran en dit censal, a fi y effecte que en cas de lluyció, fermada la luició, pugue rebre lo censaliste lo preu del dit censal li serà lluit liberament.

Non placet. Ara bé, convé estiga com s'està per molts inconvenients se'n porien seguir en descobrir los patrimonis, per ocasió de sercar qüestions y grans plets, y ja en altres temps s'és volgut fer y és estat repellit per no convenir, y quant se difficulta en algúna restitutió de actes ab una cautió se remedia.

12. Forma com se an de posar los surrogats dels officis y en quin temps.

...y al dit surrogat lo General no sia obligat a dar-li cosa alguna durant la malaltia de dit official...

...puguen posar altra persona de la matexa conditió y li puguen consignar la meytat del salari del dit official a sou y a lliura per lo que li tocarà per quiscun dia dels dies serà estat malalt o impedit lo dit official...

Placet. Ab tal que a l'official presumiblement estarà malalt o impedit de tal impediment que no puga servir son offici y li correga son salari y al dit surrogat també.

15. Salaris de doctors que seran cridats a la Deputació per los deputats.

Placet. Axí lo present com los caps o particulars subsegüents fins a XVI,[2419] ab tal que, per no ocupar als doctors del Real Consell, sia estat dit no púgan ser cridats doctors del Real Consell.

17. Capítol que ningun estranger puga ser guarda del General ni mosqueta.

Placet. Ab que les guardas sàpian legir a effecte que sàpien legir las Constitucions que los deputats los dónan y Capítols de Cort.

18. De les guardes del General de terres de barons.

Non placet.

23. Forma dels assessors de la Diputació y de què se an de entremetre.

Placet. Se fassa y observa lo statuyt y ordenat.

27. Mijes llanes no paguen bolla

Placet. Fent-se sens perjudici dels arrendaments corrents en les taules estan arrendades.

30. De la extractió de diputats y oydors

Item per llevar inconvenients que per lo sdevenidor se porien seguir axí en lo bras ecclesiàstich com militar, per lo que.s veu que en les extractions de diputats y oydors reals, de alguns anys a esta part, se ha feta distinctió, que uns anys trauen los diputats y oydors de Barcelona y altres de les restants vegueries del Principat de Catalunya, lo que no apar bé, essent tot un bras com és en los altres brassos; per ço altrament plàcia-li a vostra magestat statuyr y ordenar, de consentiment y voluntat dels tres estaments, que, de aquí al devant, los diputats y oydors reals, axí de Barcelona com fora de Barcelona, quiscun trienni hagen de ésser mesclats y units, segons antiguament estava ordenat y en lo modo y forma són extrets los ecclesiàstichs y militars.

Placet.

32. Enseculations en la Deputació de fills y nets de la vila de Perpinyà.

Non placet. Perquè lo mateix seria rahó se fes ab los de Barcelona.

33. Enseculatió de sinch mercaders a oydors, de consell de la vila de Perpinyà.

Placet. Y assò concedint-se los lochs, se demanen per als de Barcelona, axí y de tal manera que no donant los lochs se demanen per Barcelona, no consenten en què se insaculen altres.

37. Que ninguna persona puga traure or ni plata de Catalunya sena pagar lo dret al General.

...ni haver pagat lo dret al General y aprés en qualsevol altre temps seran acusades al General...

...condemnats per los diputats y oydors y mana...

Placet que sols incidesca, lo qui serà trobat y provat haver trets diners sens denunciar, en pena de pagar lo dret del General y no puga ser punit per frau.

38. Com se an de cobrar les terçes dels arrendaments de les bolles del trienni corrent y de les bolles que per avant se arrendaran.

Placet. Ab que no s'í entèngan los arrendaments del trienni corrent.

2419 *Corresponen als capítols 14 a 19 del procés familiar i de l'estampació.*

41. Del recceptor de la taula de la bolla de Barcelona de les entrades y exides del General.

Non placet. Sinó que.s serve lo que sobre assò està ordenat pus se serve sots pena de privatió de offici.

43. De la exactió an de fer los diputats.

Placet. Entenent que fassen servar los capítols atràs ordenats com así s'és apuntat, assenyaladament lo capítol 38.

45. Que lo dret de mig de més tint sie extint.

Placet. No comprenent les bolles al present arrendades.

Part del tercer quern del redres del General, 3.

47. Fermanses dels deutors

E més avant, que sie statuït y ordenat, quant a les fermanses dels deutors del General, que no puguen axí matex concórrer a diputats y oydors, que no hasen // pagat la predita fermansa al temps que voldran concórrer, a sou y a lliura lo que los porà tocar a respecte del deute y per lo que serà entrada la tal fermansa, y que per ço no entengue la predita fermansa ésser liberada sinó tant solament per poder concórrer.

Non placet. Perquè may lo General trobarà fermansés si asò fa.

48. Capítol dels bestiars.

Que lo Capítol de Cort de les Corts de l'any 1553, capítol 6, sobre lo bestiar, ajustant y acudint en aquell, que quiscun any, tots los bestiars que estan a quatre llegües de Catalunya [sic] se hajen de posar en manifest y donar rahó de les bèsties mortes, com fins assí s'és acostumat, y que lo predit capítol sia de nou instituït y confirmat.

Placet.

51. Qui deu al General no puga ésser fermansa ni pugue tenir arrendament

Non placet. Per lo dany ne resultaria al General en no trobar fermansés, resta assò a coneguda de diputats.

52. Que los deputats no puguen dexar la tapiceria, plata ni altres coses.

Placet. Ajustant que també se puga dexar a la Lonja.

56. En quina moneda se an de pagar los drets del General en Perpinyà y Conflent.

Non Placet, si no que se serve axí com s'és acostumat fer y se fa al present.

57. Aont ha de deposar lo collector o receptor de la vila de Perpinyà les monedes de la Generalitat.

Non Placet.

60. Que officis de diputats locals se hajen de provehir en persones aprovades y hàbils

Non Placet. Ans bé púgan ser diputats locals qualsevol persones que tíngan bon nom, bona fama pus sían hàbils y sàpien legir y scriure.

Part y fi del terç quern del redrés del General

64. Que les calses d'estam y gorres no paguen de entrada més de quatre dinés per lliura.

Non Placet. Per ço que seria gran perjudici a tots los poblats y habitants en lo present Principat y Comptats, perquè tota la més roba estrangera seria falsa y també seria gran dany al General. Donant orde als síndichs que si, no obstant llur contradictió, en los bras-

sos se passa avant en votar dit capítol, que u notifiquen a sa magestat y li sertifiquen quant perjudicial és dit capítol, y per açò posen dissentiment al servey o ahont se puga.

66. Que diputats no puguen aumentar salaris y fer creximonis ni crear officis axí a ells com encara a official ningú que asò se especta a la Cort General.[2420]

Placet. Ab tal que tots los altres officials que al present són y tenen officis assalarials, axí mecànichs com altres, sían officials durant llur vida y no més, los quals no púgan renunciar dits officis y morint ells no se'n púgan nomenar, crear ni admetre altres, sinó sols los anomnats en lo memorial baix continuat.

69.[2421] *Placet*. Que sia tatxat al qui fa lo plom y li sie pagat per la fàbrica y totas despeses que per rahó de fer dits ploms se deuen de fer a més del vert cost del plom, per quiscú quintar dels camacurts a rahó quatre liures y per los fins y mijans a rahó sis liures lo quintar, ultra del vert cost com dalt és dit.

70.[2422] Aquest capítol sie conferit ab lo capítol 65.

Placet. Ab la aditió *infine capituli* posada: ... ni altres qui ja hauran declarat ésser cars suplicable, y que no puga ésser anomenat per ninguna causa de suplicació ningun doctor que no tinga sinch anys comptats de pràtica, com han de tenir los assessors.

72. Memorial de tots los officis vells y nous de la Casa de la deputatió y de la bolla y del general y altres dins la ciutat de Barcelona y fora Barcelona, tots los quals an de restar ab approbació de la present Cort, y la reformació de salaris de tots ells.

Primo a l'escrivà mayor per son salari . . . . . 270 lliures
més per sos escrivents . . . . . 50 lliures
a l'ayudant del scrivà mayor que nota las àpoquas . . . . . 120 lliures
a l'altre ayudant que posa en forma les àpoques . . . . . 120 lliures
a l'altre ayudant Pere Joan Ortolà . . . . . 80 lliures
al regent los comptes del General . . . . . 250 lliures
al seu ayudant Pere Vernet. . . . . 120 lliures
al rational Ribot de Palmerola. . . . . 160 lliures
a l'ayudant del rational Hierònym Ferrer . . . . . 120 lliures
a l'altre ayudant Jusep Bosch . . . . . 80 lliures
a l'ajudant comú que.s diu Miquel Doms . . . . . 100 lliures
a l'altre ajudant que.s diu Llosada. . . . . 150 lliures
// a l'exactor del General . . . . . 200 lliures
al procurador del General . . . . . 120 lliures
al síndic del General. . . . . 100 lliures
als tres porters de la Deputatió tres-centes lliures, ço és çent lliures
a quiscúd'ells quiscun any . . . . . 100 lliures
a quiscú dels assesors . . . . . 200 lliures

2420 *Mateix títol que el capítol 65.*

2421 *En els apuntaments aquest capítol no té títol. És el capítol 67 de l'estampació del 1587 on porta el títol:* Tatxa dels ploms del General.

2422 *En els apuntaments aquest capítol no té títol. És el capítol 68 de l'estampació del 1587 on porta el títol:* Suplicacions, com se han de provehir y cometre.

al credenser dels salaris dels doctors del Consell . . . . . 70 lliures
ab lo sobredit offici se ha de unir lo offici de receptor de les avaries y composiçions de la Règia Cort ab 30 lliures de salari que los dos officis sient junts . . . . . 100 lliures
al receptor dels salaris, mossèn Cornet . . . . . 70 lliures
al receptor de la bolla del General, mossèn Antoni Granollachs . . . . . 150 lliures
al credenser dels draps de la taula de la bolla . . . . . 120 lliures
al credenser de les sedes de les bolles . . . . . 120 lliures
a qui lo manifest dels draps de la bolla de Barcelona . . . . . 100 lliures
a les sis guardes de la bolla, a quiscú d'elles . . . . . 90 lliures
al portaler del portal nou . . . . . 80 lliures
al portaler del portal de Sant Antoni. . . . . 80 lliures
al receptor de les taules de la bolla, Hieònym Sescases . . . . . 140 lliures
al receptor de les entrades y exides de la taula de Barcelona . . . . . 140 lliures
// al credenser de les entrades y exides, Domingo Campamar . . . . . 130 lliures
a l'albaraner del General . . . . . 100 lliures
a les sis guardes del General, a quiscuna . . . . . 90 lliures
a la guarda de Badelona . . . . . 20 lliures
a la guarda de Mataró . . . . . 5 lliures

Officis nous

a l'ayudant del rational que ayuda a mossèn Ribot . . . . . 100 lliures
lo qual offici no.s pugue alienar ni vendre, y que per mort sua sie unit ab lo ofici que té Bosc ab salari de . . . . . 40 lliures
lo que té càrrech de la Capella de la Diputatió sie proveyt un mes aprés de la publicatió de les presents Corts en avant en persona ecclesiàstica y sufficient, que tinga *ad minus* òrdens de subdiaca, y los diputats n'agen de fer la dita provisió del dit offici y no.l pugui tenir secular y que li sie donat per salari . . . . . 30 lliures
el qui té càrrech de escarceller de la Diputatió . . . . . 30 lliures
a l'offici de correu . . . . . 30 lliures
a l'andador de la confraria de Sant Jordi . . . . . 30 lliures
a la guarda qui té càrrech de tancar y obrir al Palau . . . . . 60 lliures
al receptor de les averies de les composicions fa la Règia Cort té mossèn Setantí. . . . . 70 lliures
al portaler del portal de l'Àngel . . . . . 50 lliures
al bastaix de la bolla. . . . . 16 lliures
a l'offici del portal de la Dressana. . . . . 20 lliures
al bastaix del General . . . . . 16 lliures
al portaler del portal de Mar. . . . . 80 lliures
a l'advocat fiscal de la Deputatió . . . . . 20 lliures
y que dit offici se assente com se assentava lo dels assessors a mossèn Nicolau Molner . . . . . 50 lliures

73. Abol·lició de les àpoques en forma

Item, a causa que lo posar les àpoques en forma ab pregamí causa molts treballs supèrfluos, y serà més convenient, axí per a la expedició dels negocis com encara per la salvetat del General, que aquelles se hajen de posar en forma en paper y a bon llibre; per ço, ordena la dita Cort que, d'esta hora en avant, lo scrivà de les àpoques qui vuy és y sos successors, a més del quern que té aont prenen les fermes de dites àpoques, haje de tenir dos llibres per continuar y posar en forma totes les àpoques, ço és que en la hu de dits llibres si continuen totes les de un die y ab lo altre totes les del die aprés, per lo que té càrrech de posar aquellas en forma que las posava en pregamí; y que lo ayudant del regent los comptes sie obligat de pendre cada dia dit llibre y tocar aquelles y notar-las en los capbreus, y aprés donar-lo al regent los comptes del General per posar aquelles en albarà sense averias de cloure lo scrivà mayor, y tot se haja de fer en lo matex die y aprés tornar aquell al scrivà de les àpoques y pendre l'altre llibre del // dia aprés y fer lo matex; y axí sia servat ordinàriament, y cada mes se hajen de mudar dits llibres, y aquells haje de guardar lo regent los comptes fins a tant que sien comprovats, y lo matex sie fet ab les diffinitions dels censals, y que dits llibres los hajen de pujar y baxar los porters com feyen les àpoques ab lo salari que està tatxat y reformat per la present Cort.

Non Placet, sinó que s'estiga com s'és fet fins assí.

74 [bis]. Forma de ensaculacions.

Placet. Ajustant pus lo tal domicili no sie adquirit en frau per obtenir dita inseculatió y hage de constar legítimament que ha tres anys que posseheix lo tal domicili ans que puga ser inseculat si ja no fos per nova successió, per testament o vincle, o per cesament.

75. Que los officials del General puguen concórrer en la Diputació.

Placet. Ab tal que lo official qui exirà diputat o hoydor tinga facultat y puga anomenar y posar persona àbil y sufficient per seguir lo offici que ell tenia, al qual nomenat y surrogat sie pagat per lo General lo mateix salari que havia de rebre lo official que era extret en diputat y hoidor lo qual no puga rebre salari de l'offici sinó sols de diputat o hoïdor.

77. Com se an de proveyr los officis.

Item, ajustant al capítol 2 de les Corts de l'any 1533, e per observança del dit capítol, ordena la present Cort que, sempre y quant occorrerà aver-se de proveyr algun offici en la Diputació, axí dins Barcelona com fora Barcelona, que se hajen de convocar los tres estaments, los quals ajustats, hajen de elegir tres persones de cada estament, y los diputats y oydors hajen de fer nominatió respectivament de la persona que voldran provehir en lo tal offici, les quals nou persones hajen de delliberar si és idònea y sufficient // y si tindrà les calitats per al tal offici, y la dita deslliberació se haja de fer per escrutini.

Placet. Ab tal que sie provehit y ordenat que, havent-se provehir algun offici, si serà tal que no requeresca que lo official tinga intel·ligèntia de scriptura y comptes, ni de actes o scriptures públiques, o sien per officis de guardes, portalers o porters, púgan ser provehits y portats en caps de cavallés o ciutadans; per los officis, emperò, que se requeresca sàpien y tíngan scriptura y comptes, sien provehits ab mercaders; los officis, emperò, que han de tractar y fer actes o scriptures públiques, o veure y regonéxer aquelles deliberations o processos, sien provehits ab notaris; y los altres, emperò, officis de portalers, guardes y porters sien provehits ab menestrals que tots sien hàbils y sufficients.

78. Que adiuctions y renunciations en los officis del General que no sien comesses.

Item, per a què en lo prevenir no.s fassa lo abús tan gran com fins assí s'és fet dels officis del General, ordena la present Cort que ningun official de la Diputatió, axí dintre com de fora, puga ésser donat adiunct ningú ni menys que los dits officis se puguen renunciar en favor de altri. Ans de aquí al devant hajen de ser provehits dits officis per mort del qui.ls tindrà, y que ab aquells hajen de finir.

Placet. Ab tal que los officials que al present són y tenen officis a la Diputatió y General púgan, si volran renunciar sos officis, ho púgan fer, y los senyors diputats hagen y sien obligats en admetre les tals renunciations, y assò perquè no sien enganyats dits officials y sesant ab ells lo que abans se feya.

79. Que arrendaments de les entrades y exides del general

Item, per quant lo General reb un notable dany en les entrades y exides de les mercaderies y dinés y propris usos se donen per lo General, y no si té lo mirament que.s deu tenir en utilitat del General, y aparria millor y més útil per lo General que dites entrades y exides fossen arrendades per los diputats y oydors com les bolles; ordénan los tres estaments de la present Cort que, aprés de la conclusió de les presents Corts, los diputats y oydors puguen arrendar les entrades y exides y propis usos del Principat de Catalunya al més donant, y se haja de assegurar lo dit arrendament com los arrendaments de les bolles, entès emperò que los naturals del regne per lo que trauen y meten per propri ús no puguen ésser compresos ab lo dit arrendament, sinó los que ne faran mercaderia.

Non placet.[2423]

No serà mester enviar còpia de aquests capítols per no haver-se de [a]cabar tart, pus que per al votar serviran los que ara se voten en los altres brassos y axí se poran aquí aturar aquests pus.

Se envien la llur decretatió y parer ab memorial, conforme ab los altres capítols que aquí han votat o tenen acostumat a fer.

2423 *A continuació* No serà... a fer, *anotació adjunta.*

4

[*1586, novembre. Montsó*]

Minuta d'un síndic de Perpinyà en relació amb la resposta reial als greuges presentats i altres apuntaments memorialístics

Arxiu Departamental dels Pirineus Orientals (ADPO), 112-EDT-12, sense numerar

1r// Scriptura portada per lo prothonotari als brassos en resposta dels agravis presentats:

Sa magestat, enchara que no ha acostumat de respondre als agravis per escrits, per fer merced als brassos, respon als agravis per ells pretesos lo següent:

En lo de la Inquisició, ja està procehit ab les respostes als capítols de la Inquisició.

En lo de la Capitania General, està provehit en lo universal ab la constitució que està decretada.

En lo de March Forner, lo interès de la part està concordat; lo universal, pus no paragué bé la Constitutió que se era ordenada, se remediarà per los jutges de greuges, reservant dret al síndich del General y de la ciutat de Barcelona y vila de Perpinyà.

En lo dels agravis del General y presa de diputats, se diu que sa magestat manarà reveure lo procés en Barcelona dins tres mesos aprés que estiga assentada la audiència, y trobant-se que se ha fet algun agravi contra los drets, auctoritat y jurisdictió dels diputats, ho manarà provehir y remediar com convinga per conservació y augment del General, la qual sa magestat molt desija. Y en lo dels propris usos la obligació cumplirà ab ella.

Quant a la infàmia que·s preté per la ciutat de Barcelona y resulta de Pere Casador ab la execució que·s féu en persona de Miquel Utioles, resta purgada la infàmia perquè se entengué dit Casador no tenia culpa alguna; y en lo que se pretén contra altres sa magestat manarà provehir segons contra ells se deu de justícia.

Quant a la prammàthica dels cavalls, pus està ja feta constitució que proveheix contra los que'n passen en Fransa, sa magestat mane que no·s guarde ni execute y sia haguda per no feta.

Quant a l'escusado, ja se'ls ha dit als promovedors que se'ls darà tal satisfactió de part de sa magestat, que de aquella restaran satisfets en lo universal, y quant al particular ya·s procura donar contento a molts de ells, y lo mateix se farà ab los demés.

Quant als greuges de les ciutats, viles y llocs y altres particulars perquè tenen necessitat de proves y requereixen exhibitions de actes y processos, sa magestat mana que se

disidèscan per los jutges de greuges, als quals encarrega que fassen justícia y miren per lo descàrrech de sa magestat.

Y adverteix sa magestat que, si alguns excessos constarà haver comesos sos officials, manarà provehir ad aquells conforme a justícia, procurant donar tota satisfactió y contento en aquest Principat y Comptats per quietut y sossiego dels pobres en aquells.

1v// Quant a les prammàtiches de la constitució de las obras de Perpinyà y Roses, sa magestat, tenint consideració a la fidelitat dels poblats en lo Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya, y per lo servey que ab tant prompta voluntat entén li ten determinat de fer sa magestat, és content de revoquar y revoque dites prammàtiches.

Las constitucions que falten són:

la constitució de la Inquisició.
la constitució del capbrevar.
la constitució de la Capitania General.
la constitució del delmar en garba.
la constitució dels cavalls

Les que sobren són:

la cent-y-onze en folio 76.
la cent-y-dotze en folio 76.
la cent-y-desacet en folio 78.
la cent-y-quinze en folio 37.

Les alterades y mudades en cosa principal:

la cent-y-setze en folio 37, que està diferent en la extinctió del criminal ab lo que sa magestat decreta.

la offerta en folio 53, per les derreres línees que fan sindicat per a menllevar y és contra lo determinat.

De hiis que desunt:

La constitució de la Capitania General y de traure cavalls y aportar-los a Fransa, són decretades per Pedro Franquesa, regent lo offici de prothonotari, y escrita la decretació de sa magestat, y estan en mans de mossèn Miquel Cellés, notari del Bras Real, los mateixos originals de dites constitucions.

2r// La constitució se pretén que és feta per lo de la Inquisició, no·s féu sinó que suplicant-ne al rey, offereix de fer que si pos tot lo remey que convinga y que las Corts o diputats púgan enviar en Madrit una o dos personas per tractar lo que convinga per dit effecte, com més llargament se conté en las decretacions sobre de assò fetes per sa magestat, les quals són en los processos dels tres estaments.

La constitució del capbrevar també se demana y la decreta sa magestat com en dits processos se conté, però no agrada, y així en lo procés del notari del bras ecclesiàstich està notat que no havia agradat, y aprés en les acceptacions de les Constitucions no·s fa menció de aquella.

La constitució de delmar en garba no fonc feta per lo estament real sinó per lo militar y ecclesiàstich y per so no és constitució sinó que se féu capítol de cort, lo qual féu decretar lo abbat Aymerich y decretat ne féu pendre còpia al notari del bras ecclesiàstich y aprés la lliurà en mans de dit Pedro Franquesa qui la avia decretada com ha regent lo offici de

prothonotari y se n'aturà còpia, y lo dit notari del bras ecclesiàstich diu té en son procés dit capítol de cort, com dit és.

De hiis que supersunt:

La constitució cent-y-onze de les pranmàtiches no la tenen los notaris com a Constitució sinó com Acte de Cort, y par que no danya estar entre les estampades si bé par que sia supèrflua fa entendre y considerar si pot danyar.

La cent-y-dotze, qu·és de l'augment del salari dels jutges, no·s en ningun dels notaris. És ver que en llurs processos consta, *et signanter* en lo del bras ecclesiàstich, que se'ls féu enbaixadors de part de sa magestat, significant-los que seria de son real servey que se fes dit augment de salari, y no·s trobe se haje feta alguna conclusió en dit negoci, ans bé troben dos dissentiments, la hu del síndich del capítol de Tortosa lo ardiacha Tersa y lo altre del procurador del bisbe d'Urgell miser Farrando Quintana. Y en los processos del bras militar y real consta de dita embaixada y demanda, y resolen que se fassa *sublatis dissentimentis*. És ver que en lo procés del bras real y a sobre dita matèria catorze dissentiments.

La cent-y-quinze, que és los militars no·s púgan obligar ab scriptura de ters, en ningun de dits notaris és, y en lo bras real consta que no fou apro//2v// vada per dit bras, y en lo bras ecclesiàstich fonch aprovada ab certes condicions y pactes. Y la decretació que sa magestat féu de dita Constitució no concorda ab aquella, perquè sa magestat la decreta dient que li plau exceptat emperò que no age respecte a les obligacions fetes ni a les fahedores per deutes fiscal o del General y de universitats, del què en dita Constitució no·s fa mensió alguna.

La cent-y-desacet, que és de la ajuda y almoyna de l'Hospital General de Santa Creu de Barcelona, en los processos de dits notaris no ý ha tal Constitució ni determinació o conclusió que aquella se fes ni tanpoch decretació alguna. Es creu que entre ells se féu determinació y conclusió que les quantitats en dita Constitució mensionades se donen al dit Hospital, y que per assò se fessen lletres, com se són fetes y expedides firmades de tots los presidents, y per los administradors de dit Hospital presentades als senyors diputats.

De hi[i]s que non concordant cum decretationibus:

La constitució cent-y-setze, de la extinctió del Criminal y erectió de la Tercera Sala, la qual consta en poder dels tres notaris, que fou decretada per sa magestat tres voltes, y quiscuna d'elles diu «plau a sa magestat la extinctió del Consell Criminal y la erectió de la Tercera Sala», specíficant que la erectió de la Tercera Sala fos duradora fins a la conclusió de dites primeres Corts y la dita constitució està estampada conté extinctió de Criminal y erectió de Tercera Sala duradora fins a la conclusió de les primeres Corts, de tal manera que allà ahont diu ara «e que la present constitució, així en respecte de la extinctió del Consell Criminal com de la erectió de la Tercera Sala, sia duradora fins a la conclusió de les primeres Corts» ha de dir, conforme ditas decretations, «E que la present constitució, quant a la erectió de la Tercera Sala y nou modo de discidir les causes criminals, sia duradora fins a la conclusió de les primeres Corts».

3r// En la offerta que los tres brassos han feta a sa magestat en tots los processos dels notaris dels tres estaments no consta que sia donat poder de sindicat per a manllevar a censal.

5

[*1585, juliol. Barcelona*]

Minuta sobre els greuges que la ciutat de Barcelona vol presentar a la Cort General de Montsó de 1585

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), CC-XVI-80 doc. 73.

Memorial de diverses coses se an despatxat y apuntat per los magnífichs senyors consellers per a les Corts à de celebrar sa magestat en Monçó.

Primo, se ha de fer memorial molt llarc y complit ab lo qual se deduesquen los molts diversos agravis fets a la ciutat per los llochtinents general de sa magestat, dels quals agravis se ha de demanar a sa magestat lo degut reparo de aquells. Lo dit memorial és necessari se cometta a fer a alguna persona desecupada, la qual lo porà fer y traure de les instructions y lletres ab diverses embaixades y altrament tremeses a sa magestat, per lo que ordinariament la primera cosa se demane en Corts és lo reparo dels agravis fets axí en comú com en particular.

Més, fer lo compte de lo que lo senyor rey deu a la ciutat per les pensions dels censals lo hu del rey don Alonso y l'altro del rey don Joan, per lo que molt importe dar assiento en la forma de la paga de dits censals, lo qual compte té molt al cap mossèn Dalmau Ros rational de la present casa.

Més, per quant en temps passat fou provehit per lo jutge de greuges que les dites pensions entrassen en lo compartiment entre los altres agregats y trets executorials de dita sentèntia, que·s vege per ço si convindrà o no prosseguir la dita execució y dar nova supplicatió al jutge de greuges per les altres pensions caygudes fins lo dia present. Dels quals dos censsals lo senyor rey quità los anys passats lo sensal del rey don Alfonso del qual la ciutat té rebut lo preu y no les pensions.

Més, per quant per exprés privilegi la present ciutat és francha y exempta de pagar ninguns drets o impòsits de qualsevol forment que per sa provisió compre y trau dels regnes de Cisília y Çerdenya, no obstant lo qual privilegi, quant la ciutat ha comprat forment de Çicília, lo virrey de dit Regne a fet pagar a la ciutat los nou impòsits, per los quals ha pagats la ciutat molts milanars de ducats, los quals serie bé se demanassen a sa magestat així per via de greuges com altrament, y ser molt necessari que per lo dit racional fos fet lo compte del que la ciutat ne ha pagat a dita causa, lo qual compte pot

traure y fer de les àpoches o clarícies que de Çicília an tremeses, les quals se troberan en poder de dit rational.

Més, per lo que ordinariament y a qüestions y alterations aserca la precedèntia té lo Principat de Cathalunya al Regne de Valènçia y la ciutat de Barcelona als de Lleyda y los magnífichs consellers de Barcelona a tots los altres concellers e jurats de Cathalunya, seria per ço necessari que los senyors concellers dassen orde que de molt bona lletra se copiassen així los dits privilegis com molts altres se hauran de portar los síndichs per a Monçó fahents per diversos negocis y afers de la present ciutat.

Més, per quant los poblats de Barcelona per exprés privilegi no són obligats de exir ni trametre persona alguna a convocations universals o alguna vegueria, no obstant qualsevol necessitat encara que urgent y extramós, y essent com ó és tant important, és durador tant solament de Corts a Corts en quiscuna de les quals lo senyor rey lo acostuma de confirmar durador fins a les primeres Corts. E com en les darreres Corts se sie la ciutat descuydade de demanar dita confirmació fa per so veure si dit privilegi haurie spirat o no y que·s procur nova confirmació o perpetuatió de aquell.

Més, veure y apuntar de quins e quals privilegis se pot, es deu demanar nova confirmatió a sa magestat y en cars concedís dita confirmatió e·s ab aquella clàusula (*pro ut estis in possessione*) si convé o no acceptar tal confirmatió, car en les Corts proppassades sa magestat per posar dita clàusula ab algunes confirmacions demanava, la ciutat no volgué acceptar aquella y axí no feren traure ninguna confirmatió.

Més, com no obstant los molts privilegis té la ciutat de què causes de denegacions, de ordinacions, delliberacions y extractions de officis y de ordinacions de confraries no·s puguen a qualitat alguna advocar a la Audiència, ans que dites causes sols los magnífichs consellers ne sien jutges, no obstant assò, de quiscun dia són evocades a la Règia Audièntia, les unes ab motiu de negació de justítia, altres per lo que interpreten que dits privilegis se han sols de entendre ne són jutges los senyors concellers en primera instàntia però que en la segona se poden evocar a dita Règia Audièntia, y ab estos motius les abracen, tots en reben salari e lliguen les mans als senyors concellers en molt gran dany dels poblats d'esta ciutat.

Més apuntar y resolrre lo compte és entre la ciutat y lo General per rahó dels greuges e fogatges del qual derà complida rahó mossèn Dalmau Ros.

6

1585, novembre, 4. Barcelona.

Instruccions de la Vintiquatrena de Corts als síndics de Barcelona en la Cort General de Montsó de 1585

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), CC-XVI-80 doc. 77.[2424]

4 noembre
Registrata
Molt magnífichs senyors

Primo, dos cartas de vostres mercès, la una molt gran y copiosa de 19 y altre de 22 del mateix, tenim rebudes, y encara que ab la primera nos envien molts capítols però no·ns avisen de resolutió ni conclusió alguna, y axí no tenim que respondre a dita letra, sinó meravellar-nos molt que no·ns avisen de res del que aquí fan y tracten, pensam espéran a quant seran closes les Corts. Y, com saben vostres mercès, no tenen orde ni poder de consentir ni adherir ab cosa alguna sens exprés orde de aquest Consell, y en totes coses de gràtia tenen levada la facultat y, assò no obstant, entenem fan lo que·ls apar. Senyaladament han consentit en una espectativa s'és donada a don Plegamans de Marimon del primer loch de noble que vagava per insecular en la Diputatió, lo que fer no podien, encara que bé podien consentir en insaculations y en totes les provisions de officis que vaguen per mort y no per adjudications ni habilitations de naturalitat, y assò des del principi està prohibit y ordenat.

També havem entès que aquí se ha obtinguda provisió dels brassos que misser Oliba y misser Myr a soles fessen la causa del senyor Bastida y Setantí y que vostres mercès també han consentit se fes, o almenys no han contradit de la manera que devien y tenien orde nostre ab letra de aquest Consell, ab la qual se'ls donà orde posasen dissentiment, y si diuen que aprés se digue, que estave ja apuntat y assentat lo negoci, que per ço cessave lo orde que·ls havíem donat, se ha de entendre no mudant aprés dit orde com entenem s'és mudat, y, a més de axò, estant disposat, per lo capítol 4 de les Corts de l'any 1547 dels capítols del General, que les causes de suplicació de sentènties de la Deputació han

2424 *Compulsada amb la còpia existent a la sèrie de Lletres Closes, (AHCB), CC-VI-64, folis 95v-101.*

de ser comeses a tres doctors y no a dos, com ara se entén volen contra dit capítol, lo qual tenen obligatió de // servar los brassos fins que se n'hage fet altre en contrari derogant aquell, lo que ha de ser en la forma y com se fan los altres capítols de Cort. Per totes les quals coses y altres devien vostres mercès tenir gran compte de assò, y lo qui en assò apar tenir major culpa són misser Sarrovira y mossèn Cellés, qui tenien plena notícia del que abans de mossèn Pere Ferreres y misser Saragossa fossen allí, encara que entenem han tingut tots aprés notícia de dites letres y orde per dit Consell donat, y per ço procuraran per totes les vies y modos possibles en reparar aquest agravi seguin a tot y per tot lo orde que d'esta ciutat tenen, altrament seríam forsats de provehir.

També havem entès per mossèn Gamis les quexes que vostres mercès tenen, per lo que ab la instructió los donarem al temps de partida de mossèn Ferreres y misser Saragossa, per lo que pretenen ab ella se'ls estreny la facultat y libertat de fer moltes coses que pretenen poder fer sens tenir obligatió de consultar-les, y perquè entenguen altra volta la intentió del Consell, inseguint lo que en altre temps havem trobat se feya, diem a vostres mercès que no consèntan en nenguna cosa de gràtia que se tracte en aquexa Cort que primer no·n consulten ab lo present Consell y tíngan d'ell resolutió, y si bé u consideren, per llevar-se aquí de importunations y decisions se porien seguir entre vostres mercès, és la cosa que més los convé. Y per declaratió de nostra voluntat diem que no consèntan que adjudications de officis, ni en espectatives, habilitations de naturalitat, ni mersès algunes, satisfactions ni salaris nous y no acostumats creximonis de aquells, ni altres coses de gràtia, sens orde del present Consell. Bé, emperò, púgan, com ja·ls tenim scrit, consentir en insaculations de lochs de deputats o ohidors y officis que vagassen per mort y també en elections y nominations de persones per tractar negocis de la Cort y altres officis y càrrechs de Cort.

// Y perquè entenem y creyem que tindran apuntats las persones eletes molts capítols dels memorials que·ls són estats donats, axí per fer Constitutions com Capítols de Cort y altres, y també dels agravis y redrés de la Diputatió, ab ésta los diem que·ns consulten, que ninguna cosa se vot que primer no·ns hagen tramès compta de tot lo que serà apuntat, perquè assí ho púgam mirar, y quant se volgués votar hi posaran dissentiment, perquè abans que no·s votarà volem haver-ho vist i dir-hi lo que assí nos aparrà, y no fassen altre cosa perquè esta és la deliberatió del Consell nostra.

Quant al que vostres mercès scriuen ab sa carta de vint-y-dos, la qual aportà dit Francesch Guanis y Abellà, mostren restar sentits de la anada de dit Guanis en aquexa Cort, no tenen ninguna rahó, perquè, com nosaltres no tíngam ull sinó al benefici públich y no a nostres interessos particulars, nos ha aparegut convenia, axí per més obligar a sa magestat, a fer merçè a la ciutat y no a nosaltres en particular y per mostrar major affecto y sentiment per la indispositió de sa magestat y per donar-li major contento y senyelar-se més en son servey que no ser-ho per la via ordinària pus era negoci tant extraordinari, en los quals, no obstant que los papas y reys tinguen embaxadors quant se'ls offereix algun negoci particular acostumen de enviar llurs secretaris o algú del consell per a dir moltes vegades coses que ab letres no·s poden scriure, y per parèxer més inconvenient enviar-hi algú del Consell se determinà trametre a dit Guamis com a secretari y qui sabia lo intent del Consell, y encara que a vostres mercès los hage paregut disminuhir llur autoritat per

no haver remès a ells lo negoci, ben considerat y sens pació havien de prefferir la autoritat de la ciutat y de aquest Consell a la de vostres mercès, mayorment que vostres mercès estan subordinats a lo que apar a n'aquest Consell y no fem nosaltres a ells, y tenen prou que fer en lo que'ls és acomanat ab ésta, que'ls hajam posats en millor conditió que may síndichs foren si volen ben negociar a utilitat de la ciutat.

// E per quant moltes voltes los havem scrit nos avisasen del que serà fet y feya acerca dels memorials que la present ciutat los ha tramesos, y may fins ara havem rebut avís se hage resolt ninguna cosa, y perquè tots hàgan notícia del que havem avisat y dat orde, se demanat fer lo present memorial perquè si tots no u han vist que u vegen y demanat a misser Sarrovira o mossèn Cellés y procuren se tracte.

Primo, se trameta lo memorial sobre lo redrés de l'offici de la Sancta Inquisitió, y encara que se tramete memorial de alguns agravis no és perquè se insisteca en reparo d'ells sinó sols per remediar y dar orde a què en lo per venir no·s fassen.

Més, los tramaterem un memorial per al bon redrés de la Capitania General y també memorial de alguns agravis fets per dita Capitania General, y assò no tant per remediar o reparar los agravis passats com per assentar les coses de dita Capitania per lo esdevenidor, perquè no sien fets altres o majors agravis en lo per venir, y en respecte de assò se han molt de guardar de tractar de les sentènties de misser Miralles, del regent Montaner, de misser Negrell, perquè si tornaven ab aquexa mar may ne exirien, sinó que se assenti per via de Constitució com en lo memorial que'ls tenim tramès està apuntat, y en respecte de la Capitania General, desenganyen-se tots, que aquest Consell may consentirà en cloure les Corts que aquest particular de la Capitania General, Inquisitió y interpretatió y contrafactió de Constitutions no sie ben assentat, y axí no volem que vostres mercès en nom de la ciutat insistèscan tant en lo reparo dels agravis que se dexàs de assentar-ho en lo sdevenidor.

Més, avem tramés un memorial per a què se suplique en estatuhir y ordenar que jueus y moros o sarrahins o llurs decendents no púgan ser de Consell ni obtenir officis de jurisdictió.

Més, altre memorial de la forma y com entenem se han de atorgar los privilegis dels doctors del Real Consell, fent-se com se feya antigament *ad visam et durante regio beneplacito* y no com ara *durante mera et libera voluntate sue magestatis*.

Més, altre memorial sobre la interpretatió y observatió y contrafactió de les Constitutions de Cathalunya, en lo qual cap han de fer tota la forsa possible perquè ab ell se reparen no sols los agravis passats, però se posa orde en què en lo pervenir no n'í hage, y perquè poria ésser se fos divertit los ne tornaran enviar una còpia y, a més de axò, ne scrivim a sa magestat dar-li han la letra, y a son temps y loch ho solicitaran

Més, havem tramés uns capítols sobre lo redrés de la presó, encara ja estava prou apuntat si fos estat ben observat y fora rahó que los advocats fossen represos, tota via ha paregut ordenar alguna cosa de nou, y estarà més fort per via de constitutió que no per via de ordinatió de la ciutat.

Més, altre memorial sobre la salvatió de l'Hospital General de Barcelona fahedora per lo General de Cathalunya, a la necessitat del qual és rahó, que tota Cathalunya se opposa y també se'ls scrigue sobre lo agravi se fa a tota la terra de traure en madexa tota la més seda se fa en ella procurant se posàs algun dret gran com ja los tenim scrit.

Més, los havem tramés uns memorials sobre lo redrés de la governació, ballia general, alcaldes y de la cort del veguer.

Tots los quals memorials y caps entenem són molt conferents al servey de Déu i de sa magestat, benefici, pau i tranquilitat de tot lo Principat, y per açò és mester no descuidar-se ni dexar // de tractar-los ab calor sens refiar-se de ningú, y avisar-nos del que sobre quiscú d'ells se apuntarà y també dels contraris què s'í faran perquè de assò s'í puga respondre y satisfer y sie ab diligentia.

Per letra del senyor Bastida de[2425] [ ] del passat, tenim entès que encara no tenen casa ni estan junts. No sabem a què atribuhir-ho ni en [e]sta ja paciència en poder-ho comportar, entenent que de assò ve la total ruhina y perditió dels negocis, però és mester que sens més dilatió procuren de pendre casa y estígan junts com per lo Consell està ordenat y al benefici y bona directió del negoci convé, altrament seria forsar provehir-hi que ja passa ralla, y axí havem manat al correu no se'n torne que no·ls veja estar tots junts y de la manera que deuen.

Entès havem que se hauria tractar aquí se fermàs unió per la extirpatió dels ladres, si a cars és axí procuraran se fassa de la manera que últimadament la ciutat tenia apuntat, altrament avisen de posta perque se'ls puga dar lo orde que en assò se ha de tenir.

Ab lo memorial que estos dies tremateren a vostres mercès sobre algunes quexes y agravis se pretenían contra lo magnífich misser Franquesa, entre altres coses dèyan que havent un majordom o guardià de les sues vinyes, que té en la sua torre fora Barcelona, mal tractat a bastonades un pobre home treballador de mestre de casas que feya feyna en dita torra dels quals morí, y que, aprés, dit homicida estave pacíficament en la dita torre sabe[n]t-ho lo dit Franquesa y no castigant-lo, y també escrigueren que, venent-se per executió de cort la dita torra en lo encant públich a instàntia de creadors, lo dit misser Franquesa la comprà y aprés no havia pagat los creadors, hans los forsave a fer gràties de lurs rèdits y que molts no gosaven demanar aquells. // Los quals agravis nos eren estats deduhits ab un memorial secret a nosaltres y al Consell de la XXIIII donat, y deprés som estats informats que era tot maldat y gran vellaqueria, y per ço havem fetes algunes diligènties y rebudes certes informations secretes, ab les quals entenem ser axí veritat que lo dit guardià donà de bastonades a un moço y que morí, però ell se absentà y fugí, y dit misser Franquesa féu moltes diligènties en pendre'l y li féu enquesta y al present està en la presó, de modo que en assò se purga tota culpa que al dit misser Franquesa se pogués donar, y també en lo de la torra nos han mostrades la compra y les àpoques del preu y axí, per actes com per partides, consta ser tot pagat, de manera que satisfent dit misser Franquesa a la quexa nostra com és sert hi respondrà, seria gran inconvenient se provàs lo contrari del que nosaltres y la ciutat afirma, per ço quant en los dits dos caps o agravis vostres mercès pararan y no passaran avant en dar quexa d'ells fins que tíngan altre orde nostra per evitar lo inconvenient dalt dit.

En lo negoci dels germans Saurins, com ja·ls tenim escrit, vostres mercès continuaran en dar-los tot favor com entenem han fet perquè ells ho merexen.

2425 *A continuació espai en blanc*.

Ja vostres mercès tindran a memòria quant important fou lo cars dels germans Cassadors y la infàmia que a tota la terra se resultaria d'ells, y si degudament no s'í proveheix encara resta en lo ànimo de alguns enemichs de nostra nació. Per ço procuraran en valer // y ajudar al senyor Pere Cassador, lo qual entenem és aquí per dit effecte, amostrant lo interès que a tots nos toca y fent tot lo que sie menester, axí en els brassos com ab sa magestat, y posant totes les forses que convíngan de manera que se obtinga lo degut remey.

Per lo que ab la de vostres mercès y també ab la relatió de dit Framcesc Guanis havem entès, per obtenir lo privilegi de les insaculations era mester deliberatió del Consell General de Cent Jurats y per altres effectes per los memorials que tenim enviats contenguts, per ço ho havem proposat en Consell, lo qual ha deliberat com en ell se conté, còpia del qual trametem ab la present y també del privilegi del regiment e ho dels caps que apar contenia, axí per les inseculations com per la extractió de terna de balle, jutges de taula y jutges de appells. Vostres mercès procuraran que ab diligèntia se obtinga perquè aquest any se pogués posar en executió, y de assò los pregam molt ho fassen.

En lo mateix Consell, a instàntia dels dos estaments artistes y menestrals, se proposà lo cap de que se fes extractió quiscun any de un conseller artista y altre conseller menestral, conforme al memorial que donà al senyor Ferreres lo dit Francesch Guanis. Lo dit Consell ho ha axí determenat com veuran ab dita deliberatió, còpia de la qual trametem ab ésta. Los dits dos estaments han fet electió de mestre Masseguer barber, lo qual se n'aportà letra hoberta per vostres mercès y còpia de dit consell. Va per solicitar a vostres mercès. Procuraran de encaminar-ho tot.

//També se ha presentat un memorial per la lotja, cònsols y deffenedors d'ella per demanar moltas cosas y, entre altres, que tíngan locs a diputats reals pus sia sens diminutió dels que ja ý són, y per dit effecte va mossèn Rovirosa cònsol ab letra hoberta per vostres mercès perquè lo afavorèscan en lo que sia mèster. Vostres mercès ho facian com confiam. Ab esta va còpia del dit memorial y al marge de cada capítol lo que assí se ha determenat se fassa y mane. Vostres mercès no exiran del que en ditas margenades està posat.

Galeres. Ja pensam hauran vist lo memorial de les galeres que volriem se demanàs y comensàs a tractar per veure si los brassos y vindran bé ho no y la forma que apar se poria tenir, deprés se ha tramés al riu de Lobregat y se ha fet escandall. Y realment poden hivernar moltes galeres en dit riu y també en lo estany de Port fent-hi no moltes despeses. Vostres mercès ho pensen y avisen perquè púgam aprés determenar-nos y suplicar-ho a sa magestat.

Los IIII memorials. Assí han apuntats alguns memorials per lo redrés del civil y criminal y per lo bon govern y altres coses que nos apar convenen a la bona administratió de la justítia, són per tots quatre signats de a, b, c ab sos títols. Vostres mercès los miren y apunten y presentaren perquè aprés se púgan deliberar, demanar, estatuhir y ordenar. Lo primer de la letra a és per lo redrés del civil y criminal conté XVIIII capítol, l'altra de letra b per los redrés del juy conté // ab si XVI capítols, lo altre de letra c que és apuntaments per lo bon govern de Cathalunya conté en si [ ],[2426] y lo altre de letra d que és sobre alguns apuntaments per los depòsits y soltes y taula dels testaments que conté IIII capítols.

2426 *A continuació espai en blanc.*

E quant al jurament se ha de prestar al sereníssim príncep nostre senyor, assí havem mirats molts exemplars y vistes moltes formes de altres semblants juraments prestats a prínceps menors, y vist també lo jurament se prestà a la magestat de nostre rey y senyor quant lo juràrem príncep. Hagut madur parer sobre dites coses se ha apuntat la offerta que la Cort ha de fer a sa magestat de jurar dit sereníssim príncep y lo jurament que sa magestat com ha tudor de dit sereníssim príncep ha de prestar y també lo que han de prestar aprés los brassos. Vostres mercès los miraran y comunicaran y estant concordes ab los brassos se fassen y presten com escrivim, sens altre consulta ho executaran, y per dit effecte se tramet ab la present lo sindicat y poder que la present ciutat fa y dóna a vostres mercès. Avisar-nos han del què sobre assò aquí se haurà apuntat y el dia y quant se farà dit jurament. Assí se entenia que sa magestat prestàs lo jurament com ha pare y administrador legíttim del dit príncep y tudor y perquè apar aporta // contradictió perquè *tutor non datur filio existenti in potestate patris* y també *in filio non existenti in patria potestate pater non dicitur legitimus administrator*, y sobre assò havem altercat, per ço que se pretén que *in rege fallit* per una doctrina de Baldo per la qual se entén que *rex filiis etiam non emancipatis potest donare propter regiam auctoritatem*, Baldó *in capitulo item sacramenta numero 19 de pace iura fir in usi feu_allegat bonum tex in libro p^a^. capitulo de donationis inter virum et uxorem. Et antea Baldo posuit questionem de divisione facta per regem Aragonum inter filios de regnis Aragonie et Majoriacarum et ibi vult quod si rex vult quod valeat donatio predicta auctoritate regia debet illud exprimere; idem voluit et tenuit alex. in Iibro quanquam numero 3 capitulo de testamentis militum*. Vostres mercès ho tractaran y procuraran y faran lo que millor convinga.

Los altres caps que·ns scriuen dels molins, censal del rey Alfonso y altres no se són poguts resolrre, aniran per altre portador quan més prest porem y també altres memorials que se acaben de ordenar. En lo entretant vostres mercès donaran orde ab lo que ab la present scrivim. Nostre Senyor los molt magnífichs personas de vostres mercès guarde y prospere com desijam. De Barcelona a IIII de nohembre MDLXXX.

Per part de mossèn Miquel Ardèvol nos és estada presentada una letra ab la qual suplica que la ciutat lo affavoresca en la pretenció que té de sert agravi li fonch fet prenent-li serta suma de diners, ell informarà a vostres mercès de tot, assí se ha determenat lo afavorent y axí ho faran en tot que púgan y si és mester ab sa magestat y allí ahon convinga.

Los consellers de Barcelona, a la honor de vostres mercès aparellats.

7

[*1585, novembre. Barcelona*]

Instruccions donades pels consellers i la Vintiquatrena de Barcelona als seus síndics a la Cort General de Montsó[2427]

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, (AHCB), CC-VI-64, fols. 154v-166v. i CC-XVI-91, doc. 108.

1r// Instructions fetes per los magnífichs consellers de la ciutat de Barcelona y Consell de la XXIIIIa als magnífichs síndichs de la ciutat de Barcelona residen[t]s en las Corts que al present celebra sa magestat, del que han de fer y dir en nom de la ciutat acerca de las decretations han trameses fetes per sa magestat a les Constitutions a sa magestat per los brassos presentades.

Porrogar [Capítols]

Primo, han de advertir a sa magestat que en[2427bis] les decretations fetes a dites Constitutions han entrevingut los regents[2428] y doctors del Consell Real de Cathalunya, los quals, per lo interès que tenen en la observança y contrafactió[2429] de les Constitutions de Cathalunya, no han[2430] aconsellat plagués a sa magestat ningú dels Capítols que tenien respecte al que[2431] ells havien[2432] ésser forsats de fer per la bona directió y administratió de la justícia. Y axí, ab los millors térmens que púgan, han de suplicar a sa magestat sia servit de manar reveure les dites Constitutions y decretations[2433] per persones que no tíngan interès en la obervansa de aquellas, per a què, ensemps sa magestat, si los que han entrevingut en dites decretations han tingut lo respecte que devien al servey de Déu y de

2427 *Les instruccions segueixen la numeració dels apuntaments de la divuitena de Corts.*
2427bis en, *interlineat*.
2428 *Segueixen alguns caràcters ratllats.*
2429 y contrafactió, *al marge esquerre.*
2430 *Segueixen alguns caràcters ratllats.*
2431 *A continuació, alguns caràcters ratllats.*
2432 *Segueixen alguns caràcters ratllats.*
2433 y decretations, *al marge esquerre.*

sa magestat, y benefissi del present Principat,[2434] y a la bona administratió de l[a] justícia, lo que sa magestat porà fàcilment ente[n]dre ab lo que se advertirà en cada Capítol y a la decretatió en aquell serà.

Capitania General

E primerament, quant al Capítol primer parlant de la Capitania General, lo qual està decretat que sia perpetuat lo Capítol de Cort segon de les Corts de l'any 1547, replicaran aserca de dita decretatió y advertiran a sa magestat, que dit Capítol 2 conté moltes coses contràries a dret y justícia, primo perquè dóna jurisdictió al capità general indistintament en temps de guerra o suspita d'ella en provincials. 2º perquè dóna també jurisdictió[2435] a dit capità general en tot temps ab estipendiaris, e més la dóna ab los familiars de aquells, dit lo que és contra dret no distinguir los delictes, com en los delictes comuns ninguna jurisdictió hage lo capità general[2436] *etiam* en los stipendiaris ni ab sos familiars, y en los provincials en ningún cas la tinga ni la puga tenir, y de aquí pretesa ocasió de dit Capítol se són fets tants desordes y agravis com són estats presentats del dit any 1547 ensà a sa magestat. Y més, que conforme a dit Capítol, la intervensió dels quatre doctors de la Audiència és tantsolament en cars que dit capità general procehesca contra provincials, y axí resta saneat de procehir contra estipendiats, y resten los altres jutges que fa lo capità general. Y finalment, és dit Capítol niu de qüestions sobre si és temps de guerra o no, o si y ha suspita de guerra ho no, y axí diuen vulgarment que sempre estan ab guerra o sospita de guerra, i per los sobredits inconvenients s'és dexat de perpetuar dit Capítol y seria dany irreparable que·s perpetuàs, y per ço faran diligència //1v// grandíssima que dita decretació se commute en millor, decretant lo que està apunctat per esta ciutat sobre la jurisdictió de capità general, ab lo qual estan levats los dubtes e inconvenients que en sdevenidor se porían seguir.[2437]

Encomandas

Més, quant al Capítol 6, que parla de les encomandas de Sant Juan, fa advertir a sa magestat acerca de la decretació feta en dit Capítol que no és dir res, perquè lo que toca a sa magestat[2438] en respecte de dites encomandes és molt poch, y axí se ha de advertir que sa magestat sia servit de intercedir ab sa santedad donant obra ab acabament que sa santedad lohe y aprove lo contengut en dit Capítol, a despeses del General, perquè és cert que les comandes de Sant Juan[2439] de la Castellania de Amposta que són dins[2440]

2434 y benefissi del present Principat, *al marge esquerre.*

2435 *Segueixen alguns caràcters ratllats.*

2436 *Segueixen alguns paraules ratllades.*

2437 *Les paraules*, ab lo qual estan levats los dubtes e inconvenients que en sdevenidor se porian seguir, *semblen un afegitó posterior.*

2438 *Segueixen alguns caràcters il·legibles ratllats.*

2439 *A continuació, alguns caràcters il·legibles ratllats.*

2440 *Segueixen taques de tinta que podrien amagar alguns caràcters.*

Cathalunya toquen de dret y justícia y per Constitucions als cathalans y no altres, y axí és just que sa magestat, en respecte de dit capítol, fassa que sia feta justícia y dades dites encomandes a qui toca.[2441]

Evocations de causes de confraries

Més, quant al Capítol 11 que parla de les evocacions de les causes de les confraries fa molt a replicar y incistir se adobe la decretació, per quant per privilegis a esta ciutat concedits los concellers y Concell respective en primera y altres instàncies són jutges de causes de confraries y confrares, y encara que abusant y mal entenent dits privilegis sien estats interpretats en la Audiència que se han de entendre en primera instància y no en les altres, és molt just y conforme rahó que en totes sien jutges los concellers y Concell, y que no·s puguen evocar en la Audiència per qualitat alguna, y que altrament seria tota la[2442] destructió de les confraries, ni és rahó que per coses tant poques com costumen de ésser las que litiguen dites confraries se fassen les despeses que acostumen de ésser en les causes de la Audiència, //2r// y les rahons y causes de dits privilegis que militen en la primera instància, militen també y tenen loch en les altres instàncies.

Del vot del loctinent

Ítem, en lo capítol XV que per lo del votar lo loctinent general y diu la decretatió no·s fassa novedat, insistiran perquè se adobe dita decretatió per quant és contra tot dret que, no havent-hi paritat ab los doctors del Consell, tinga lo loctinent general, y tant qualificat que fent ell paritat prevalega al altre, de la qual perrogativa se n'han seguits molts inconvenients,[2443] seguint la part ahont concorren manco vots, y axí manco presumptió de justícia, y és molt contra rahó que essent los loctinents persones lahiques,[2444] havent-hi més vots de doctors, prevalega en la administratió de justícia[2445] lo vot de la menor part y de justícia, *etiam* en cas de paritat en lo criminal se ha de seguir lo vot més benigne, y abasta que les personas reals tíngan dita perrogativa y no los loctinents, los demés dels quals van a la rigor, y lo pres ja pateix en los altres vots com són del jutje y advocat fiscal, que per ordinari són contra dit pres.

Ítem, en lo capítol XVI que parla de la declaratió dels guiatges y de les exceptions, y la decretatió diu que lo relador hage a declarar dins XXXX dies, fa insistir a que se adobe dita decretatió per quant lo terme de 40 dies és molt larch, y no és rahó que los guiats o mal presos estiguen tant de temps en la presó, y és camí per forsar-los a que se composen per no haver d'estar tant de temps a la presó, lo que és espètia de oppressió y extortió.[2446]

2441 *Segueix, ratllat,* com més largament trobaran ab un memorial.

2442 la*, interlineat*.

2443 *Segueix, ratllat,* seguint la part en lo ý.

2444 *Segueix, ratllat,* tíngan.

2445 *D'aquí fins al final del capítol sembla produir-se un afegitó posterior a la redacció inicial del text, que apareix interlineat i al marge esquerre.*

2446 Lo que és espètia de oppressió y extortió*, és un afegitó a la redacció original.*

Crides y prohibitions generals

Ítem, en lo capítol XXI que parla de les crides e prohibitions generals per les quals se evoquen les causes a la Audiència, és larga y prejudicial; insistiran molt en què se adobe dita decretatió, endemés que per altres Constitutions estan prohibides altres evocations generals y és en perjudici de la jurisdictió dels barons y del commerci de les vitualles, y axí fa molt insistir,[2447] y las regalias no poden ésser generals sinó particulars, y així menys las evocations poden ser generals.

Capitania General

Ítem, en lo capítol XXIII que parla de la Capitania General y la decretatió és que sa magestat vol se guarde lo capítol segon de l'any 1547, fa insistir se adobe dita decretatió conforme està dit y apuntat en les presents instructions, capítol primer,[2448] y las horas seran remediats los inconvenients conciderats en dit capítol, y altrament romandria la porta uberta per a fer majo[r]s danys del que fins assí se són seguits.

Manleutes

Ítem, al capítol XXIIII que parla de les manleutes, y la decretatió és que sa magestat és servit[2449] se guart lo Capítol segon de l'any 1564, han de replicar a la dita decretatió per quant lo dit[2450] Capítol 24 conté reparo de grans agravis que se són fets ab ocasió de dites manleutes, renovant aquelles en forma de dit Capítol segon, heu-se noves proves y sertitut nous delictes per tornar-los en los càrcers, y és ocasió lo que estave ordenat de grandíssims danys los quals tots se reprovarien ab dit Capítol 24, y per ço se ha de instar que la decretatió sia millor y més convenient al benefissi públic del present Principat.[2451]

2v// Ítem, en lo Capítol 27 que parla de la [prohibició] els jochs de daus, en lo qual està decretat se leve la paraula preheminents.

Item, en lo Capítol XXXII fa advertir que·s mire si en dit Capítol està aiustat que hi sien compresos los verguers de la Audiència, com estava demanat per aquesta ciutat.[2452]

Decissions

Ítem, en lo Capítol XXXVIIIIº que parla de les decissions[2453] que se han de fer de les conclusions que·s fan en la Real Audiència, lo qual stà decretat que·s serve lo que

2447 *D'aquí al final del capítol trobem un afegitó posterior a la redacció inicial del text, que apareix interlineat.*

2448 *D'aquí fins al final del capítol es tracta d'un afegitó posterior a la redacció inicial, interlineada i al marge esquerre.*

2449 *Segueix, ratllat,* lo.

2450 dit*, interliniat.*

2451 y més convenient al benefissi públic del present Principat*, és un afegitó posterior.*

2452 *Els dos darrers capítols apareixen ratllats al manuscrit.*

2453 *Segueixen alguns caracters il·legibles ratllats.*

fins assí és acostumat, se ha de insistir molt que·s llohe y approve dit Capítol, perquè és conforme a diverses Constitutions que sobre dites decisions són stades fetes, encara que de elles algunes spirades, y és conforme ab bon govern de tots los tribunals del món, en los quals se administre justícia, perquè en tots ells se han fetes decisions de les oppinions y resolutions fetes en dits consells com és en la Rota de Roma, de Nàpols, de Milà, de Gènova, de París, del Delfinat, de Tholosa, y en fi de tots los Consells del món, hahont volen que en les coses de justícia hi haia regla certa, y los advocats no puguen abrassar oppinions no rebudes ni approbades, y los jutges no puguen fer en un temps una cosa y en altre lo contrari, com sia cert que en Cathalunya se és vist en diverses coses fer-se vàries y contràries desisions, y és cert que lo poch que ha fet misser Miquel Ferrer, doctor de la Real Audièntia, dón alguna[2454] notícia de algunes coses de pràtiga y del que és stat decidit en ells, y no ha dexat de fer molt fruyt, y serie mellor si·s feia ab lo compliment y perfectió que·s deu fer[2455] y que los brassos an supplicat a sa magestad, perquè a la veritat no·s pot deixar de dir que no és bon zel del servey de Déu y de vostra magestad aconsellar altra cosa, éssent ab tantas Corts apuntada y supplicada.

3r// Ítem, al Capítol LII,[2456] parlant de les guardes que·s posen als presos a despeses dels matexos presos, y està decretat que sa magestat manarà tenir-hi lo comte que·s deu, se ha de insistir en què·s decrete conforme conté dit Capítol, per quant és cosa molt conforme a justícia que lo càrrech de guardar lo pres vinga a costes del qui té la custòdia dels càrcers y no del pobre pres, fortificant esta rahó com millor púgan,[2457] per lo que a l'affligit de càrcers y presons no és just donar-li altra afflictió, en demés offerint ell donar fermanses, alargant-li las presons.

Ítem, al Capítol LIII, parlant de les treves y habusos que fan los officials, lo qual està decretat que plau a sa magestat si ja lo official real no tenia altre orde en scrits, han molt de replicar que dita decretatió és molt perjudicial, per quant està en mà dels jutges y thezorer,[2458] ab lo orde que donaran, contrafer a les Constitutions mensionades ab dit Capítol, y donar loch a que·s fassen los agravis que fins assí se són fets, per remey dels quals se fa dita Constitutió, y ab la decretatió és no concedir cosa alguna, y per ço convé s'í insista molt se remedie.

Ítem, en lo Capítol LIIII que parla de la executió de treves trencadas, y la decretatió diu plau si ja la causa no és evocada.[2459]

Com se han de rebre los testimonis en causes criminals

Ítem, en lo Capítol LV que parla de com se han de rebre los testimonis en causes criminals, y que està decretat se guarden les Constitutions sobre assò disposants, se ha de

2454 *A continuació, ratllat,* llustre.

2455 *D'aquí al final del capítol trobem un afegitó posterior a la redacció del text, que apareix interliniat.*

2456 *Segueix, ratllat,* que.

2457 *D'aquí al final del capítol es tracta d'un afegitó posterior a la redacció del text, interliniat i al marge esquerre.*

2458 y thezorer, *al marge esquerre del text*.

2459 *El capítol sencer està ratllat al text original.*

replicar que, per no ésser-se, guardades dites Constitutions, és necessari se pose la pena que en lo Capítol, y per ço suplicar a sa magestat se servesca decretar lo dit Capítol com està contengut.

Ítem, en lo Capítol[2460] LXXXVIIIIº que parla dels qui prenen algú sens provisió o crim fragant y se posa pena als contrafahents, y la decretatió diu se guarde la Constitutió antiga, fa insistir en que se decrete lo Capítol com està contengut, ab la pena per als contrafahents.

Laudamentum curie

Ítem, en lo Capítol LXXXXIIII que parla en quins casos y com se ha de fer lo *laudamentum curie*, lo qual està decretat plau a sa magestat no·s fassa sinó en los cassos dels Usatges, se ha molt de replicar y dir que la dita decretatió és molt[2461] escura y no leva los inconvenients que fins assí se són seguits, per[2462] haver mal interpretats los Usatges y fets *laudamentum curie* en casos no permesos y com sia //3v// cosa de gran perjudici y de moltes despeses y danys irreparables, és necessària la present Constitutió, y per consegüent, la decretatió se ha de fer conforme y com en los capítols és contengut, y en assò se ha de replicar molt, com és cosa que molt importa y lo[2463] contrari és contra la mente y dispositió de dits Usatges.

Tortures

Ítem, en lo Capítol LXXXXVIIIIº parlant de les tortures se fan aprés de la sentèntia, y està decretat que no·s fasse sinó en los delicte[s] exceptats, se ha de insistir que dita decretatió és també obscura o inserta[2464] y no leva los abusos fins assí fets, interpretant-se los delictes a gust del jutge y advocat fiscal,[2465] y per ço se ha de[2466] decretar la Constitutió com en ella és contengut,[2467] perquè és posar ley serta declarant los cassos, y levar dubtes y arbitres, que és la bona administratió de la justísia, y en assò han de insistir molt.

Fautories

Ítem, en lo Capítol 100, parlant que no·s puga procehir contra los qui estan en cases soles[2468] per rahó de fautories, y està decretat que no·s puga fer sens provisió de jutge, fa a replicar que ab dita decretatió a ninguna cosa repara los molts agravis fins assí fets en

2460 *Segueix, ratllat,* LXI.
2461 *A continuació algunes lletres ratllades il·legibles.*
2462 *Segueixen algunes lletres ratllades il·legibles.*
2463 lo*, corregit al damunt d'un fragment il·legible.*
2464 o inserta*, afegit interliniat.*
2465 y advocat fiscal*, afegit al marge.*
2466 *A continuació, ratllat,* interpretar la.
2467 *Segueix, ratllat,* y.
2468 *A continuació, ratllat,* y de.

aquest particular, per quant remetent-ho ha provisió de jutge se ha de creure serà com fins assí, que sempre s'és fet ab provisions de jutge, y lo que diu dita decretatió que se hage[2469] de publicar la enquesta és no fer res, perquè totes les compositions que se són fetes són estades per no entrar en los càrcers y esperar los larchs procehiments que·s fan contra los presos, y per ço y han de insistir molt.

Regalies

Ítem, en lo Capítol 101, que parla que no·s púgan fer regalies que primer no conste del cas y ab sert procehiment, y en la decretatió diu que sa magestat manarà advertir a son loctinent general que en fer les regalies tindrà degut mirament. Ha se de contradir a dita decretatió per quant és no dir cosa alguna ni levar los abusos que fins assí són estats fets de fer tantes regalies en perjudici de les jurisdictions dels ordinaris y dels barons, y per ço se ha de insistir no·s púgan fer sinó en la forma[2470] de la present Constitutió, la qual posa ley serta com se dègan fer en lo esdevenidor, y sols fa que·s leven los abusos fins assí fets contra la mente y dispositió dels Usatges, en virtut dels quals se fan ditas regalies.

4r// Terna de jutges de taula

Ítem, al Capítol CII, parlant de la[2471] terna se ha de fer dels jutges de taula, y la decretatió és que sa magestat o son loctinent pendrà dels de la terna o altres que li aparexerà. Ha se de fer contradictió en la dita decretatió, en quant diu que sa magestat pendrà de la terna o altres, car poch aproffitaria fer terna si sa magestat o son loctinent pren altres fora de aquella, y és dita decretatió contra[2472] les altres Constitutions dels jutges de taula y privilegis de moltes universitats.

Depòsits

Ítem, al capítol CV, tractant dels depòsits no han avisat si s'és presentat lo capítol com primer estave apunctat o si s'és presentat ab lo advertiment de la ciutat que fos y se entengués de XXXX sous en amunt,[2473] perquè com saben, los més depòsits se fan de X lliures en avall, y per ço convé provehir-hi[2474] per los pobres per qui[2475] se fan dits depòsits, los quals per ser pobres no·ls poden aver, y per no perdre temps se an de deixar perdre.[2476]

2469 *Segueixen algunes lletres ratllades il·legibles.*
2470 *Segueix, ratllat,* com.
2471 *A continuació, ratllat,* terna.
2472 *Segueix, ratllat,* altres.
2473 *Segueix, ratllat,* y si s'és pau.
2474 *A continuació, ratllat,* per que és mirar.
2475 *Des d'aquest punt fins al final del capítol, es tracta d'un afegitó al marge.*
2476 *A continuació,* Ítem, al Capítol CX, que los comissaris sien militars, lo qual està decretat que sa magestat manarà que sie com més convinga, per ço insistiran. *El capítol apareix ratllat en la seva totalitat.*

Que no·s púgan rebre testimonis sinó en presèntia dels ordinaris

Ítem, al Capítol CXII, que los comissaris no púgan rebre testimonis sinó en presèntia dels ordinaris, y la decretatió diu que sa magestat manarà que les infomations se rèban per persones ydònehas, fa replicar y fer entendre a sa magestat que aquest article és molt important, y del qual resulten grans danys rebent-se los testimonis de offensa contra forma del present Capítol, y per so insistiran a que se decrete com en lo Capítol és contengut, per lo que se és vist que en dits processos se són donats molts testimonis falsos, rebuts a plaer de la[2477] part qui pagava a dits comissaris las dietas, ho altrament los dàvan de menjar y feyan altros presents.

Electió de tres sales

Més, sobre lo Capítol 116, qui parla de la electió de les tres sales y unió del Consell Criminal y Civil, en lo qual Capítol ha decretat sa magestat[2478] ab una decretatió molt larga, presuposant en ella que la separació del civil y criminal feta en lo any 1564 és perpètua, ha dexat de fer dita unió, y en respecte de les tres sales en dit Capítol suplicades se fa certa nova forma de fer tres sales[2479] de nombre tant solament de sinc doctors,[2480] ço és, quatre doctors y lo regent y canceller en les dues sales, afegint un loc y doctor[2481] en la tercera sala, se ha de incistir i pretendre que la dita separació feta en lo any 1564 no fonch ni és[2482] perpètua, //4v// perquè encara que en lo principi de dit capítol se fassa menció en la dita separació ab una paraula que diu[2483] «de manera que de assí avant perpètuament lo dit Real Consell dels negocis criminals haje de ésser dividit y separat de la Real Audiència de les causes civils, y ningú dels dotse doctors del Real Consell qui vuy són y han de restar en la Audiència Real per conèxer y dicidir dites causes civils, ni los qui en loch de aquells per temps succehiran no·s púgan entremetre en ninguna manera en negocis criminals, y també per lo contrari, ningun doctor del Real Consell se puga entrementre ni entrevinga en les causes civils», se han de entendre dites paraules per les que són baix en la matexa Constitutió, ahont diu «y lo que és dit de no entrevenir los doctors de un tribunal en l'altre, dure fins a la[2484] conclusió de les primeres Corts», y en altre part en lo matex capítol, tractant de la presidència[2485] del regent en lo dit Concell Criminal diu «dure fins a la conclusió de les primeres Corts», de les quals clàusules clarament se amostre y prove que la separació del Consell Civil y Criminal fonch y[2486] és temporal fins a les primeres

2477 *Des d'aquest punt fins al final del capítol, es tracta d'un afegitó al marge.*
2478 *A continuació, ratllat,* que la separatió del.
2479 *Segueix, ratllat,* tant s.
2480 *A continuació, ratllat,* a.
2481 y doctor *és un afegit interlineat*.
2482 fonch ni és, *afegit interliniat*.
2483 *Segueix, ratllat,* perpètuament és cert que la dita paraula està declarada per altres dos clàusules del matex Capítol.
2484 *A continuació, ratllat*, primer.
2485 *Segueix, ratllat*, de dit Consell.
2486 fonch y, *interlineat*.

Corts y no[2487] gens perpètua. Axí que aquella paraula de la dita Constitutió dalt posada, que diu perpètuament, se ha de entendre essent confirmat dit Capítol y perpetuat en les presents Corts, y no altrament, y per ço vostres mercès no consentiran en dita decretatió en ninguna manera ni en la perpetuació de[2488] la separació de dits Concells, ans bé si en assò[2489] per lo contrari s'í farà força ni s'í incistirà[2490] posaran dicentiment al servey com los està ordenat, y suplicaran a sa magestat que per observansa de la Constitutió del rey en Jaume segon, capítol 10 y 3, en lo títol «*De interpretació de constitucions, etc.*» se eligèscan las vint //5r// personas en ditas Constitutions ordenades per a interpretar la dita Constitutió,[2491] protestant que altrament en renitèntia de anomenar aquellas serà prossehit en y per les formas obervadas en virtut de ditas Constitutions y segons en altres coses semblants és estat fet.

Ítem, advertiran que de la separació del civil y criminal no sols no n'ha resultat expedició en les causes civils, però encara molt gran destorp, y particularment ab la multitut de les causes de duptes que de aquí són suscitades, les quals no sols no se són acabades dins sis dies, conforme les Constitutions, però han durat molts mesos y anys, y atres multiplications de causes que de aquí han resultat quant en les causes dels duptes han declarat que·s prossehesca en la Audiència Civil y Criminal, axí que per la una no fos impedida la altra, y així[2492] de una causa se'n són fetes moltes y vuy hi ha més processos en la Audiència Civil que no eren ans de la separació del Criminal, y han resultat altros inconvenients de molta importància y qualitat que, com a notoris y públichs, se dexen de particularitzar, sols per en as[sò] abastaria una rahó que ha de móurer a sa magestat en decretar la[2493] Constitutió que·s estada ara presentada, vèurer que tota Cathalunya universalment *et nemine discrepante* ho demane y ho té per bé.[2494]

Tres sales

Ítem, axí per lo sobredit com per a respondre a la decretació feta en lo Capítol 118, la qual ordena tres sales de Consell Civil, restat lo sobredit Consell Criminal, se ha de dir y informar a sa magestat que en ninguna manera convé fer-se les dites tres sales de aquexa manera, ab tant poch número de doctors en cada sala,[2495] per quant en effecte no són sinó quatre doctors en quiscuna sala per quant als canceller y regent no se'ls comet causes y lo canceller no és obligat de anar a la Audiència, sinó[2496] quant vol, y lo regent sempre està en lo Criminal, y és molt gran inconvenient que ý haje tant pochs doctors en cada sala, perquè ordinàriament en quiscuna causa, endemés de importància, y ha doctors qui no

2487 *Segueix, ratllat,* és.
2488 *A contiuació, ratllat,* dit Consell Criminal.
2489 *A contiuació, ratllat,* se farà.
2490 *Segueixen algunes lletres ratllades il·legibles.*
2491 *Des d'aquest punt fins al final del paràgraf es tracta d'un afegitó al marge.*
2492 *Afegit al marge,* per la una no fos impedida la altra y així.
2493 *Segueixen algunes lletres ratllades il·legibles*
2494 *A continuació, ratllat,* Ítem.
2495 en cada sala*, interlineat.*
2496 sinó*, interlineat.*

poden entrevenir per ser estats advocats, //5v// o ser parents, o tenir altres impediments[2497] com se veu de cada dia, axí y de tal manera que si vuy que són sis los doctors y lo regent o canceller set en cada sala, se veu que en moltes causes no y poden entrevenir sinó dos o tres, que serà quant no ý haje sinó quatre doctors en una sala, que és cert que no ý haurà qui puga entrevenir sinó hu o dos, majorment que sempre ý ha lochs vàccuos que estan para provehir, com és vuy lo loch del magnífich misser Quintana, y se'n són vists molts altres vagar no sols los tres mesos conforme la Constitutió, però encara molts més, axí que és gran inconvenient que las causas se voten y fassen ab poch número de doctors, per què és més fàcil de persuadir una injustícia ab pochs doctors que no a molts, per totes les quals rahons en ninguna manera adheriran ans contradiran a dita decretatió com està dit, fent-ý grandíssims esforços, informant-ne a sa magestat y humilment supplicant-lo no permeta un tant grandíssim dany de aquest son Principat, ans se servesca de decretar les dites Constitutions 116 y 118, com en aquelles és contengut.

Privilegis dels doctors

Més, quant en lo Capítol 122, que tracta dels privilegis concedits al canceller, regent y als doctors del Real Consell ab la clàsula *durante mera et libera voluntate*, en lo qual està decretat sa magestat és servit que·s guarde en assò lo estil que fins ara ý ha hagut, replicaran y molt informaran a sa magestat que aquesta decretació és en grandíssima manera danyosa y prejudicial a tot lo Principat, per quant fa y causa que los doctors qui són jutjes en les causes axí aportades del patrimoni real, com de altres que presidents per alguna via poden tenir interès, no tenen la libertat que han de tenir los jutjes en votar y dar la justítia sens respecte particular ni temor si·ls //6r// levaran los officis o no, y axí antigament[2498] los privilegis que sa magestat acostumbrava donar per los dits càrrechs y officis era durant lo beneplàcit del senyor rey, lo qual revocar no·s podia sens causa justa y cognitió de causa, y axí·s veya que ab molta libertat y ànimo de fer justícia y sens tenir respectes judicaven los jutges de aquella temporada, aprés de alguns anys ensà fos mudada la dita forma dient que sa magestat proveheix los tals officis durant la sua mera o líbera voluntat, per revocació de la qual no ý ha menester causa ni cognició de causa, y axí se diu públicament que s'és vist algun president amanassar a algun doctor del Consell de fer revocar[2499] son privilegi, y lo exemplar que s'és vist ab lo[2500] canceller misser Montaner y ab lo regent misser Serra en las adjuntions que se'ls donà en lurs officis per la dita forma y sens demanar-ho ells ni tenir-ne necessitat, és cert à posat temor a molts dels jutges y·ls ha levada la libertat que deuen tenir per ben judicar, y per ço, com ha cosa de molta importància y principi de molt bé, incistiran en que sa magestat decreta [sic] la present Constitutió com en aquella és contengut, commutant la dita decretació com a prejudicial y danyosa.

2497 *Segueix, ratllat,* axí que.
2498 *Segueix, ratllat,* per.
2499 *A continuació, ratllat,* la dita mena fet.
2500 *Segueix, ratllat,* regent.

Sobre los memorials y concordar les parts

Més, en lo Capítol 125, que tracta dels memorials y concordar les parts en presència del relador, y fer y decidir les causes en cert termini, y la decretació és que plau a sa magestat en les causes y al temps que apparrà al relador, se ha de replicar que la dita decretatió és molt prejudicial per quant, axí com dit Capítol obliga a les parts ab certs terminis, també obliga al relador per la declaratió de la causa, y axí no és just que las parts resten obligades a la observansa de dit Capítol axí com aparrà al relador, y lo relador no resta obligat per què restant en lo temps y en les causes a arbitre seu reste ell desobligat de decidir la causa en lo terme prefigit //6v// y de la pena de la Constitutió de la Observansa, y axí se ha de decretar o dient plau a sa magestat, o se ha de levar del tot lo dit Capítol, y en assò incistiran com a cosa molt prejudicial y molt danyosa.

Sobre la decisió de les causes

Més, en lo Capítol 179, que parla de l'orde y forma que se ha de tenir en lo decidir y determinar les causes per la observansa de les Constitutions sobre assò disposants, en lo qual és estat[2501] decretat que plau a sa magestat que·s guarden les Constitutions sobre assò disposants, reservat arbitre al loctinent general y als presidents y precehint alguna justa causa, fa a replicar que dita decretació no sols no remedie los danys que se són causats per no ésser-se observades les Constitutions en dit Capítol mentionades, però encara constitueix arbitre al loctinent general y als presidents que ab dites Costitutions no eren reservats axí que no·s remedie lo dany fins assí resultant de no ser guardades dites Constitutions, però encara se dóna occasió ab dits arbitris que·s guarden molt manco del que fins assí, y pus lo orde posat ab[2502] lo present Capítol és just conforme de dret y justícia molt apte, perquè les causes sien més breus y los jutges no detíngan la declaratió de aquellas, han molt de incistir que se adobe dita decretació y que plàcia a sa magestat com en dit Capítol és contengut, y si no aparrà a sa magestat remediar dita decretació no se admeta tampoch lo present Capítol.

Denunciations de processos

Ítem, quant en lo Capítol 140, que parla de les denunciacions dels processos, que és decretat que plau a sa magestat lo que és dit en lo Capítol precedent, se replique conforme està dit en la precedent nota, y si no s'adobarà la decretació que no se admeta en res lo Capítol,[2503] y és fugir de servar lo orde de las denuntiations, lo qual és just se serve[2504] en la espedisió de las causas y és conforme diuen las Constitutions.

2501 *Segueix, ratllat,* declarat.
2502 *A continuació, ratllat,* dit Capítol.
2503 *A partir d'aquest punt, les darreres línies són afegides per una mà diferent.*
2504 *Segueix, ratllat,* y.

7r// Causes sumàries

Ítem, en lo Capítol 155, que tracta de la expeditió de les causes sumàries, que està decretat que sa magestat manarà que·s despedèscan dites causes ab major brevedat, se ha de replicar a dita decretació dient que dit Capítol ab dita decretació no obligaria en res als jutges y la contrafactió de aquell no·ls obligarie a les penes de la observansa, y per ço seria dit Capítol de ningun fruyt, axí que supplicaran a sa magestat que u vulla remediar per la bona despedició de les causes, y per què los jutges tinguen gana de despedir-les, vulla decretar dit Capítol com en aquell se conté.

Observansa

Ítem, en lo Capítol 174, que posa la observansa de les Constitucions, y està decretat que plau a sa magestat que·s guarde lo Capítol 22 del rey don Ferrando, comensant «*Poch valdria*», se ha de replicar més particularment en aquesta decretació, per quant val molt poch fer Constitutions si no·s guarden, y la forma del present[2505] Capítol[2506] conté[2507] lo més essencial y de més importància de tot lo que·s tracte en les presents Corts, y per ço informaran a sa magestat que al temps de la Constitutió del rey Cathòlich, Capítol 22, comensant «*Poch valdria*», encara no estave feta formal Audiència alguna de doctors certs, per quant en la segona Cort, que fou aprés, fonch lo número primer cert de vuyt doctors y axí en la dita Constitutió del dit rey Cathòlich, en quant diu que se assignen lo número dels doctors per judicar la contrafactió de Constitutions, no era per què·s fes electió dels doctors certs com són vuy en lo Concell[2508] Real, sinó que de tots los doctors eren en Barcelona se podia fer electió dels doctors conforme diu dita Constitutió,[2509] y per ço, ara no·s pot guardar la dita Constitutió ni de molts anys ensà s'és guardada, perquè ý fan entrevenir doctors de la Audiència formada que com són tots un col·legi y vuy se esdevé la quexa contra hu y demà contra altre se han de tenir molt gran respecte, y axí de gran temps ensà essent estades rompudes moltes //7v// Constitutions may hi ha haguda declaració declarant ésser estat contrafet, y per no[2510] haver de venir a dits tèrmens, lo General y ciutat són estats forçats fer grandíssimes despeses anant a sa magestat en Alemanya y en Castella y en diverses altres parts, ab gastos de grans milenars, y per ço ha de ser servit sa magestat de decretar dit Capítol, significant-li que no pot tenir esta ciutat contento algú de les presents Corts ni de les coses en ella tractades, si lo present Capítol no passa com en aquell està contegut. E si en cars se hagués de adobar lo dit Capítol, per voler-lo axí sa magestat, essent ben informat del sobredit, li proposaran lo que sobre de aquest particular és estat fet en la present ciutat, ço és, que les persones que conforme la Constitutió del rey en Jaume se han de anomenar per interpretar les Constitutions sien les

2505 *Segueix, ratllat,* prin.
2506 *A continuació, ratllat,* és.
2507 conté, *interlineat*.
2508 *Segueix, ratllat,* real.
2509 *A continuació, ratllat,* lo que.
2510 *Segueix, ratllat,* ha.

matexes qui judiquen y han de judicar la contrafactió de Constitutions, y apar axí ésser de justícia perquè en conseqüència de la declaració que·s fa sobre la contrafactió ve la interpretatió, y axí sa magestat no ordenaria forma nova, sinó que seria sustentar la antiga ab la dita Constitutió del rey en Jaume, ab lo títol «*De interpretar Constitutions*» feta y ordenada, y en assò instaran tot lo que sia menester, y altra cosa no faran sens consulta del present Concell,[2511] y en respecte de la interpretatió de les Constitutions és sert que sa magestat per virtut de las ditas Constitutions del rey en Jaume és forçat de nomenar[2512] las personas en ditas Constitutions designadas per fer ditas interpretations, las quals incidentment declararan las contrafactions.

Inquisidors

Ítem, quant en lo Capítol 176 y los altres següents fins 185 que parlen de la Inquisició e de la observansa de les Constitutions sobre de assò fetes en lo any 1512 y en lo any 1520, sobre de les quals està feta una molt larga decretatió ahont sa magestat diu procurarà que·s guarde la concòrdia de l'any 1568, replicaran que en ninguna manera convé dita decretació ni manco la observansa de la dita concòrdia de l'any 1568, la qual com a prejudicial a la jurisdictió real e contrària a les Constitutions de Cathalunya no s'és observada //8r// ni·s deu servir sa magestat se observe, sinó que·s guarden les dites Constitutions ja fetes y confirmades ab auctoritat apostòlica, y se servesca sa magestat de aquelles y dels presents Capítols a despeses del General de Cathalunya a haver confirmació. E axí informaran a sa magestat sobre dits Capítols y per la bona decretació de aquells, deduint les causes molts grans que ab altres memorials y escriptures de assí enviades se són més largament dites. E advertiran vostres mercès que entre sa real magestat de una part y los inquisidors generals del Regne de Castella de part altra és feta una concòrdia, la qual és molt avantatjada en favor de sa magestat y de sa real jurisdictió, la qual s'és vista assí, y vuy la tenen los deputats, y per ço, en cars que sa magestat en ninguna manera volgués decretar los presents Capítols, se podria entendre si voldria estar a la dita concòrdia feta ab los inquisidors de Castella, que no manco bons vassalls som nosaltres que los castellans, y en aquest cas nos avisaran pròmptament per què leshores los púgam enviar la dita concòrdia, y en assò faran les diligències que convenen[2513] per ésser article dels més importants per aquest Principat.

Breu apostòlich

Ítem, acerca dels Capítols[2514] 186 fins en 194 *inclusive* que tracten del Breu apostòlich, sobre dels quals sa magestat ha fetes decretacions en que diu plau a sa magestat en quant li toca, y altres decretacions que no conclouen ni releven los agravis que se són vists

2511 *En aquest punt s'inicia un afegitó d'una altra mà que continua al marge del text.*
2512 *Segueix, ratllat,* alg.
2513 *A continuació, ratllat,* com de [...].
2514 *Segueix, ratllat,* 186.

ésser comesos contra persones ecclesiàstiques ab occasió del dit Breu obtingut a instància de sa magestat, y per ço se ha de incistir que sa magestat *saltim* intercedint ab sa[2515] sanctedat que, ab la deguda forma, ab breu nou done la matexa forma que està assentada ab los presents Capítols, y entretant que los presos ecclesiàstichs estiguen en la presó de l'ordinari ecclesiàstich y no en la presó comuna //8v// tant infamament com estan[2516] vuy, estant entre lladres y altres facinerosos hòmens.

Pedrenyals

Ítem, quant al Capítol 195 fins al Capítol 203 *inclusive*, que tracte de pedrenyals, les decretacions que·s troben conforme lo memorial que han enviat no conformen ab lo que·s tracte en dits Capítols. Per ço, advertir-ho han bé, y si les decretacions no seran conforme als Capítols replicar-hi han, fent lo que b[oname]nt se pot fer.

Per les executions se feyen en les legíttimes

Ítem, quant en lo Capítol 222 que parla de les exequutions que·s fan per delictes dels fills en les llegítimes vivint los pares, y en la decretatió que diu plau a sa magestat y que·s lleva lo prohemi de la Constitutió perquè opposada la exceptió per lo que no s'és declarat tal, està molt bé en quant diu plau a sa magestat, y en quant diu que·s lleva lo prohemi entendran que seria feta particular quexa per casos que se'n són seguits, y de aquells ne d[i]rà algú misser Ferrando Quintana, qui resideix aquí, lo qual dirà en quin cas se ha succehit lo que·s diu en lo prohemi de la present Constitutió.

Que diversos estaments y confraries no·s púgan ajuntar ensemps

Ítem, quant en lo Capítol 223, que parla de la prohibitió de ajustar-se diverses confraries y officis, y stà decretat per sa magestat plau a sa magestat com la decretatió sia conforme al Capítol, se adverteix tant solament no sia fet periudici als privilegis que quiscun[2517] stament, col·legi y confraria té de congregar-se y ajustar-se, y de assò ab la instructió que se'n porten los 4 de la 24a se ha scrit lo que aparegue poder-se scríurer lo qual veuran per a què·s fassa allò que sia de justícia.

Per mercaders y botiguers fallits

Ítem, quant en lo Capítol 213, que parle dels botiguers y mercaders fallits, y la decretatió és plau a sa magestat, se adverteix y nota que dit Capítol és particular,[2518] parlant tant solament dels mercaders y botiguers, per quant tota lley ha de ser general y compèndrer

2515 *A continuació, ratllada, l'abreviatura* sd.
2516 *Segueix, ratllat,* dit.
2517 *A continuació alguns caràcters ratllats il·legibles.*
2518 *Segueix, ratllat,* dels.

tot gènero de persones, y per so se auria de ajustar en dit Capítol que //9r// [així] com diu mercaders y botiguers, digués qualsevol persona de qualsevol grau, stament o conditió sia, comprenent totes y qualsevol persones sens exceptió de ninguna, procurant en tota manera que se adoba lo dit Capítol.

Officials de la seca

E quant al Capítol quint parlant dels officis de la seca, en lo qual està decretat plau a sa magestat, fa advertir y notar que per diversos privilegis y particularment per lo privilegi del rey Alfonso, *datum* en lo Castell Nou de Nàpols[2519] a 12 de desembre 1445, està estatuït y ordenat tot lo contrari del que contè lo dit Capítol, ans bé expressament dispon que lo privilegi que los officials de la seca tenen de la exemptió tinga loch batent la seca o no batent, o del tot desistint, com estiguem sempre prests per exercir son offici tota hora y quant sia necessari,[2520] los quals privilegis són confirmats en diverses Corts y axí tenen força de Capítol y Acte de Cort.

2519 *A continuació, ratllat,* està.
2520 *Segueix, ratllat,* per alguna causa.

8

1586, gener, 4. Barcelona.

Deliberació del Consell de Cent sobre l'actuació dels síndics de Barcelona a la Cort General de Montsó

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), CC-II-95, fols. 26v-28

Dissabte a IIII de janer MDLXXXVI

22v// Convocat y congregat lo present Consell de Cent Jurats en lo modo y forma acostumats, enteses les propositions per los magnífichs consellers en aquell fetes, féu sobre elles les deliberations y conclusions següents:

Primerament, quant al que és estat proposat per dits magnífichs concellers que, per exequtió de la desliberatió y conclusió del present Concell celebrat a vint-y-sis del mes de dezembre proppassat, ells, dits magnífichs concellers, ensemps ab les persones per lo present Concell ellegides, han vist y regonegudes totes les lletres //23r// per lo Concell de la Vintiquatrena trameses als síndichs de Monçó, y també les que los dits síndichs han tramès de Monçó als magnífichs consellers y Concell de Vintiquatrena y lo procés de la Cort fet per lo bras real y tot lo que los à paregut veure y mirar, apuntant les coses en les quals han trobat y vist que los síndichs tremesos per la present ciutat en Monçó, per a entrevenir en les Corts en lo any passat celebrades per la real magestat, han contrafet y dexat de seguir la voluntat y orde que per lo dit Concell de la Vintiquatrena los era estat donat, fent algunes coses contra llur voluntat y contra del què ab diverses lletres y altrament los tenien escrit y donat orde. De les quals, per millor refferir y fer relatió en lo present Concell, han fet un memorial en escrits, lo qual conté relatió de tot lo qui per ells és estat apunctat, conforme al qual referiren y feyen relatió, perquè lo present Concell, entessa aquella, veya y deslibere lo que millor li aparega convenir y fer. Y per dit effecte manaren dits magnífichs concellers llegir lo dit memorial o relatió, lo qual encontinent fonch en presentatió de dit Concell llegit per mi Francesch Guamis, altre dels scrivans jurats del honorable Concell. Y és del thenor següent:

Memorial o relatió del que los magnífichs concellers y vuyt persones eletes han de referir en lo Concell de Cent, del que han vist y entès ab les letres trameses per lo honorable Concell de Vintiquatrena als magnífichs síndics de Monçó y rebudes de dits síndichs

y en lo procés fet en la Cort y, finalment, de tot lo que més ha vist y hoït en virtut de la comissió a ells feta per //23v// lo dit honorable Concell de Cent.

Primerament, en lo jurament per dits magnífichs síndichs ans de anar en Monçó a les Corts, prestat conforme que tots los altres acostumen, se conté y juren dits síndichs lo següent: Primo etc. *legatur juramentum prout est in libro deurato*[?].

A V de juliol scriuen los magnífichs concellers y Vintiquatrena als síndichs de Monçó que no donen ni presten son consentiment en cosa ninguna que se tracte en Cort, sens exprés orde y consentiment de la Vintiquatrena com tenen jurat. E més, los donen orde que encontinent posen dissentiment general a totes coses de gràtia.

A XII de juliol responen los síndichs de Monçó que en cosa de gràtia, que·ls aparega a ells danyosa o periudicial a la ciutat, no daran llur consentiment com los ordenen, ans posaran discentiment. Número? que d'esta lletra se infereix que los síndichs se volen reservar a ells la conexensa de quines causes han de consentir o contradir y quines no no tocant a ells tal conexensa.

A XXI de dit responien los de la Vintiquatrena reptant als síndichs vúllan ells conéxer y reservar-se la conexensa y los tornen escriure que, sens mirar ells si és danyós o no, posen discentiment a totes coses de gràtia y no·l lleven sens exprés orde y comissió del Concell de Vintiquatrena. Y també los scriuen tracten sobre la unió del regne de Nàpols a la Corona de Aragó y que lo tesorer general sie de la Corona, no tenint compte si se faran enemigues persones poderoses o no, com ells ab sa letra de XVII de juliol scriuen

A XXIIII de juliol, inseguint lo orde donat a dits //24r// síndichs per la Vintiquatrena, han posat disentiment a totes coses de gràtia, com havem vist en lo procés de Cort y dits síndichs scriuen.

A III de agost scriuen lo Concell de Vintiquatrena, y declaren als síndichs quines coses entenen que ells, sens consulta, poden fer y quals no, dient que púgan consentir a les provisions de officis o càrrechs de la Cort y Diputatió o General que, per mort, vaguen o vagaran y també les insaculations de diputats y hoïdors, y en altres coses no. Replicant-los que no leven lo discentiment general tenen posat sens orde del present Concell de Vintiquatrena.

A VI de agost se alça lo discentiment, a effecte de insacular misser Frexanet solament.

A XX de agost se enmalaltí mossèn Celerrs.

Als darrers de dit se enmalaltiren mossèn Jaume Vila y mossèn Bastida.

A XVIIII de agost tots los síndichs posaren llurs sindicats en mà de Soriva per regonéxer aquells, de hont se ha de inferir tingueren notícia los síndichs de Barcelona no tenien poder de consentir al servey.

A IIII de setembre se escriu als síndichs reprenent-los de moltes coses y, entre altres, se'ls scriu que no vagen a tractar ab sa magestat ni tractadors si ya no és tots junts o la hu ab licèntia y consentiment dels altres.

A XVII de setembre scriuen los síndichs que lo estament havia anomenat a misser Miquel Çarrovira entre altres per ordenar les Constitutions.

A XXVI de dit se escriu als síndichs tracten ab sa magestat sobre lo que se demana de la insaculatió pública y privilegis y altres coses de gràtia que se demanen, y supliquen

a sa magestat per la ciutat los //24v// quals sa magestat a soles sens los brassos pot fer, y fins ara no·s troba vist hagen obtingut res.

A XXX de setembre arribaren en Cort mossèn Pere Ferreres y misser Çaragossa, síndichs, y a II de octubre foren habilitats los quals tenien instructió de la ciutat y consell de Vintiquatrena, ab les quals, entre altres coses, se'ls diu y encarrega que no fassen ni consèntan en res sens consulta de la Vintiquatrena, conforme ho tenen ja jurat.

Lo dit dia de dos de octubre scriuen los síndichs com se són comunicades al senyor Ferreres y senyor Çaragossa totes les letres que los de la Vintiquatrena tenien escrites als síndichs, juntament ab los memorials que en Barcelona se presentaren per los magnífichs concellers a sa magestat.

A IIII de nohembre se scriu als síndichs ab gran quexa, perquè han consentit a una spectativa de un lloch de insaculatió en favor de don Plegamans legat.

Dia dia scriuen los síndichs quexant-se de la Vintiquatrena com no responen al que ells demanen, avisant axí que les Corts van ab tanta velocitat que dubten sien a temps llurs respostes per votar aquelles.

A X de nohembre los de la Vintiquatrena scriuen als síndichs de Monçó que no consenten se concloguen los capítols y apuntaments trassats ab los debitors del General, si no donen consemblant temps y fan lo mateix consert ab los arrendadors de l'arrendament corrent, qual se fa ab los arrendadors dels altres triennis dels arrendaments passats y, si no aparrà als brassos fer-ho axí, posaran dicentiment a tots los dits capítols fets sobre lo dit consert dels debitors del General //25r// y no·l levaran sens orde del present Consell, y, fins ara, no se sab si és passat dit consert ho no, ni com s'és fet, ni tal han scrit los síndichs.

A XIII de dit se scriu als síndichs que, si no·s pot obtenir se remedie lo de la jurisdictió dels pares inquisidors com se demane, posen dicentiment general de totes coses de gràcia, y axí bé de la Capitania General y altres coses. Y com se entenga que no s'és obtengut axí, no trobam se sie posat tal dicentiment.

Lo dit dia de XIII de nohembre fonch posat dicentiment per los síndichs de Barcelona a què se passàs avant en votar, sens tenir ells consulta de la Vintiquatrena y escriuen, també, que los valencians, catalans y aragonesos han levats tots discentiments.

A XVII de nohembre se torna a escriure als síndichs que estígan a l'horde que ja·ls és donat y no passen de aquell sens consulta.

A XX de dit se torna a scriure als síndichs que fan meravella com no avisen dels negocis tenen a càrrech, comminant-los que, si no fan y seguexen lo orde que tenen, se provehirà per lo Consell.

A XXV de dit scriuen los síndichs que la Cort se dóna gran pressa y que pènsan no ý serà a temps la consulta en votar les Constitutions, e que pènsan que promptament se tractarà del donatiu, y que·ls avisen de la intentió de la Vintiquatrena perquè creuen que la conclusió de les Corts serà per lo dia assignat, sens poder-se allargar.

A XXVIII de nohembre scriuen los síndichs que pènsan sa magestat porrogarà per Tortosa o allargarà lo temps y que, fins en aquella ora, no se ha parlat del servey fahedor a sa magestat, però que, pensaven que, //25v// en demanar-lo y resoldre los brassos serà tot hu, pregant-los que·ls avisen del que faran aserca del donatiu.

A XXX scriuen los de la Vintiquatrena als síndichs que, encontinent, envien la relatió de les coses demanades y, en lo entretant, si per los brassos se entenia y volien passar avant en tractar lo negoci del donatiu, posen disentiment, y aquell no lleven sens orde de la Vintiquatrena, sia poch o sia molt lo dit donatiu.

A dit dia XXX responen los síndichs que pènsan se porrogaran les Corts per a Tortosa, y fan querimònia que no tíngan facultat de consentir en servey y demanen facultat per an assò.

A IIII de dezembre responen los síndichs, confessant tenir lo orde de la Vintiquatrena de posar dissentiment en lo donatiu y que aquell no leven com se offerexen obehir, avisant com fins en aquella ora no se havia tractat del donatiu en lo bras real, bé que en lo bras ecclesiàstich y militar se haya tractat de dit donatiu que sien D mil lliures sous y que creyen que aquella tarda se tractaria en lo bras real, y que, si·s tractave, posarien dissentiment en lo bras real, com los estava ordenat.

A IIII de dezembre se posà per los síndichs dissentiment al servey e o offerta se feya a sa magestat de aquell y, també, a què se tractàs del dit servey, no obstant lo qual dissentiment, se desliberà per lo stament se fes y offerís, com de fet se féu segons apar en lo procés de Cort.

Lo dit dia se féu electió per los tres brassos de XVIII //26r// persones, ço és VI de quiscun estament, per apuntar a sa magestat les Constitutions y la suplicació de l'offerta del donatiu y, entre los altres del braç real, fonch anomenat misser Francesc Çaragossa, president del dit bras. E més, deliberà lo estament real, adherint-se als altres dos estaments, que, per als endemà a les dotze ores, tots los del dit estament fossen a Binefa, ahont sa magestat tindria lo soliu. Y los dits síndichs de Barcelona protestaren que estaven y persaveraven ab llur dissentiment per ells posat sobre del donatiu.

Lo mateix dia se publicà lo memorial de les remunerations se havien de dar per la Cort a diverses persones, axí ha officials, síndichs, pies causes, esglésies y monestirs, de les quals coses o renuntiations ja ans del present se havia tractat y reportat en lo bras per part dels militars perquè se tractàs, y los síndichs de Gerona y Vilafrancha posaren dissentiment, lo qual memorial fou fermat per les persones que per assò estaven deputades. Y com los síndichs tinguessen orde de no consentir a coses de gràtia, se pretén han excedit y passat son orde.

A V de dezembre se tractà en lo bras si se afigirien als doctors de la Real Audiència cent liures a quiscú, y los síndichs de Barcelona no consentiren hans posaren son dissentiment per no tenir tal orde de llurs principals si y a dins un mes dits sos principals no ý consentien y, no consentint-hi, que dit dissentiment estiga en sa forsa y valor.

E lo mateix dia, tractant-se de remunerar los tractadors y altres officials reals que han treballat en les //26v// Corts, se determena per lo bras real que sien repartides per sa magestat, ab les persones del memorial a sa coneguda, vuyt mília lliures proporsionadament, no tenint poder los síndichs de consentir en tal, ans bé tenien orde de no fer-ho sens consulta de la Vintiquatrena com ho han fet.

E finalment, aprés de presentades les constitutions a sa magestat, estant en lo solio, y també la supplicació de la offerta del donatiu, los síndichs de Barcelona dicentiren a dita offerta donant a sa magestat una suplicació o petitió en escrits, la qual manà sa magestat

al protonotari la posàs en procés. La qual supplicatió era conforme la que se presentà per los síndichs en semblants cars en les Corts de l'any 1553, segons en lo procés de Cort està contengut.

Que per lo Consell de la Vintiquatrena, a instàntia dels senyors de la vuytena dels forments, fou tramès un gran plech de moltes scriptures per provar lo que ha pagat la ciutat per los nous impòsits, que són grans sumes y, també, per obtenir de sa magestat licèntia de traure forments de Cicília, y may, sobre de assò, han respost los síndichs, ni se sab lo que han fet y negociat ab sa magestat.

Que, votant-se en lo bras lo capítol CIIII parlant del líbero comers, los síndichs han votat conforme la additió de la Vintiquatrena y no ha prevalgut llur vot, sinó que se remeté a maior desliberatió, segons trobam en lo procés de la Cort.

Que en la constitutió del Capítol de la Observansa se demanà per la Vintiquatrena en serta forma y, si no·s passave axí, se posàs dissentiment, y de la Cort trameteren dit Capítol ordenat en altra forma, y per la //27r// Vintiquatrena s'í replicà y torna a trematre, y sa magestat ha decretat que «plau a sa magestat que·s guarde lo capítol 22 del rey don Ferrando segon en la primera Cort de Barcelona». Y, replicant los brassos sa magestat; respon «no ý a que mudar, però sa magestat serà servit que·s porrogue lo capítol de la visita fet en l'any 47 en fins a la conclusió de les primeres Corts».

Que en la constitució 213, «De abatuts y fallits» havien de votar, conforme bo [sic] orde se'ls dava per la Vintiquatrena, que fos la constitutió general a tots estaments y per ço se havia demanat se assentàs conforme al memorial tramès de la Vintiquatrena y no se troba, en los vots continuats en lo procés, si han votat axí ho no, sinó sols la conclusió que és *placet*, duradora fins a les primeres Corts y no consta altrament del vot dels síndichs.

Que la constitutió 219 determina y ordena la Vintiquatrena *non placet*, y en lo procés trobam *placet*, sens trobar vot particular dels síndichs.

Que la constitutió 223, De no poder-se ajustar diversos col·legis y confraries ensemps, la Vintiquatrena diu *non placet* y en lo procés, votant-se dita Constitutió, diu *non placet*, y en les decretations de sa Magestat, en nombre 181 comensant la dita constitutió «Y per quant encara que», diu «plau a sa magestat». Y, per ço, se difficulta si, essent repellida en lo bras real, com se podia presentar a sa magestat ni decretar.

Que la constitutió 225 en lo procés se troba *placet* y en lo orde de la Vintiquatrena se'ls da //27v// ve orde se votassen en altra forma, y no consta que los síndichs hagen votat conforme a dit orde.

Que los capítols del General, ço és en lo VII y VIII capítol, se fa additió y nota per la Vintiquatrena y no·s troba que, en lo votar los síndichs, la hagen seguida.

Que en los capítols del General, capítol 64, parlant de què les coses entraran en Cathalunya per abellaments de home y dona, com abans pagaven X sous per liura ara pagaven solament quatre diners per liura, y tenint orde de la Vintiquatrena que no u concentissen per les rahons en lo marge de dita constitutió deduydes y que, volent passar avant en votar dita constitutió, ne donassen rahó a sa magestat e, si tota via se passave avant, posasen dissentiment al servey. Y en lo procés de Cort se troba *placet* sens aparexa contradictió dels síndichs, ni que hagen votat conforme a l'orde tenien.

Que se entén y troben en lo procés votades més constitutions que no són estades trameses per los síndichs a la Vintiquatrena.

Lo dit Consell, hoït dit memorial o relatió en escrits per dits magnífichs concellers y per les vuyt persones a qui dit negoci ere estat comú y tot lo que axí dits magnífichs concellers com dites vuyt persones, particularment y de paraula, volgueren dir y refferir, ultra lo contengut en dit memorial, féu desliberatió y conclusió que, atès que, ab lo dit memorial o relatió és estat refferit y dit, los havia constat y constava, per lo que havien vist ab dites lletres y procés de la Cort, que los dits síndichs, ço és misser Francesch Çaragossa, mossèn Pere Ferreres //28r// y misser Miquel Çarrovira, han incorregut en les penes contengudes en lo jurament per ells prestat en lo principi de llur càrrech, que per ço sían exequutades ab ells, dits síndichs, les penes contengudes y posades en dit jurament, y si, per cas, recorreran o volran recòrrer de la present deliberatió y conclusió o determinatió del Concell, dit recors los sia admès, y aquell se haja de tractar y veure en lo present Consell de Cent.

9

Súplica al rei de Joan Sala i Bartomeu Bofill, en nom de Barcelona, dissentint del recurs, interposat a l'Audiència contra la ciutat, pels qui el 1585 foren síndics de Barcelona a Montsó

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), CC, XVI-80, doc. 81.

Còpia del memorial que Joan Sala y Barthomeu Bofill, syndichs de la ciutat de Barcelona han presentat.

Lo excel·lentíssim loctinent general a XXII de mars 1588 donà als magnífichs consellers lo original de hont és tret la present còpia dient lo copiassen y le ý tornassen

1// Señor.

Lo que Juan Sala y Barthomeu Boffill, syndichos de aquella suya fidelíssima ciudad de Barcelona, por parte de dicha ciudad y consejo de aquella a vuestra magestad suplican y representan es lo siguiente:

Per haver closes les corts ab dissentiment de la ciutat en lo any 1585

[I] *Primeramente, que como la ciudad de Barcelona y consejo de aquella, por privilegios reales y uso immemorial, el qual ha dado interpretación a ellos, estén en possessión, de tanto tiempo acá que no ay memoria de hombres en contrario de conoscer y juzgar, de las causas y delictos cometidos por los officiales de la casa della y condenar y absolver a los tales según los deméritos o disculpas dellos, de las quales nunca se ha recurrido ni se ha acostumbrado recurrir sino al mesmo consejo, lo qual, revisto el negocio y oídas las partes, haze prompta y expedida justicia en la causa del recurso todavía los síndicos de dicha ciudad para assistir a las cortes generales por vuestra magestat ultimadamente celebradas en la villa de Monçón, que se llaman Pedro Ferreres, micer Miquel Çarrovira y micer Francisco Çaragossa, han pretendido recurrir al lugarteniente de vuestra magestat y a su real consejo de la tercera sala, la qual rige y administra la jurisdicción cri//2//minal de aquellos Principado y condados de Cataluña y Rossellón y Cerdaña de la provisión que contra dellos hizo el consejo de dicha ciudad por los delictos que cometieron en las dichas cortes, assí en no haver seguido el orden del consejo de la vint y quatrena, como estavan obligados y lo havían jurado al tiempo que aceptaron su cargo,*

como por no haver puesto el discentimiento y proseguido aquell como lo devían y como lo pusieron y prossiguieron los síndicos en las cortes de los años mil quinientos y treynta y quatro, 47, 52 y 53,[2521] *según en el proceso que contra ellos se ha hecho, copia del qual se da en el presente a vuestra magestat, más largamente paresce, por lo qual ha venido grande mal y se ha pasado grande prejuyzio, no sólo a la dicha ciudad, más aún a todo el Principado, y con todo el consejo real quiso poner la mano en la causa del dicho recurso y hizo provisión a relación de micer Francisco Ubach, uno de los juezes de la corte real de aquellos Principado y condados de vuestra magestat, de la qual, salvo un mandamiento para los consejeros y síndicos de dicha ciudad que dentro de seys días se diessen a los dichos síndicos (a cuya instancia se* [...] *el dicho mandamiento) y los anantos que se hizieron por la ciudad contra de aquellos y como aquella haya pretendido y pretenda que de las declaraciones y provisiones della ni de su consejo se puede recurrir a nadie, si no es al mesmo consejo, el qual se haze revista del processo y oye otra* //3// *vez las partes plenamente y administra pronta y espedida justiticia, no curando dar los dichos procedimientos en anantos después de algunos requirimientos por parte de dichos síndicos hechos al scrivano maior de la casa de la dicha ciudad, que se llama Hierónymo Antique Canyelles, a instancia de los mesmos síndicos se hizieron otra provisión y tres mandamientos por el dicho consejo real a relación del mesmo juez de corte para el dicho scrivano maior para que diesse los dichos procedimientos, el último de los quáles fue a pena de cárcel. Y haviendo el consejo de dicha ciudad determinado se hiziessen embaxadas al lugarteniente general de vuestra magestat y suplicalle fuesse servido no prejudicar a dicha ciudad y que no diesse lugar a qué tal causa de recurso se admitiesse ni se tractasse en su consejo, hecho las embaxadas y supplicado con ellas al dicho lugartiniente de vuestra magestat, todavía a instancia de los dichos síndicos, proveyó dicho real consejo que fuesse tomada, como se tomó, la persona del dicho scrivano mayor de la dicha ciudad fue llevado a la cárcel real de aquella a los dos de abril próximo passado y como por deliberación del consejo de dicha ciudad fuesse determinado que se diessen dichos procedimientos, como se dieron, y que se suplicasse al dicho lugarteniente de vuestra magestat que pues dichos avantos eran ya librados a los síndicos, se sirviesse mandar relaxar de la cárcel al dicho* //4// *scrivano, de cuya presencia aquella casa tenía mucha necessidad, no embargante esto fue todavía detenido en aquella hasta doze de mayo próximo passado, el qual día fue sacado della a suplicación del mesmo scrivano, los quales anantos hechos por los dichos syndicos se pretende por parte de la dicha ciudad son en deservisio de vuestra magestat y en muy grande daño de aquella ciudad, porque entendiendo aquella y su consejo que el dicho lugartiniente general de parte de vuestra magestat dixo a los consejeros de aquella ciudad que convenía que se habilitassen las personas de los dichos syndicos, viendo aquel consejo lo quan mal los dichos syndicos han hecho su officio por reparo de tanto daño, en occasión de otras cortes habría de usar la dicha ciudad de la facultad y poder que tiene por privilegios reales de hazer muchos syndicos para el dicho effecto, porque entre tantos aya alguno que tracte los negocios devidamente y como conviene a la dicha ciudad y tenga*

2521 *Aquesta relació de corts no es correspon amb les corts que hi hagueren, que foren 1533-1534, 1537, 1542, 1547, 1552 i 1563-1564.*

la devida correspondencia con la vintiquatrena de aquella, lo que sería hazer deservisio a vuestra magestat, porque haviendo acostrumbado los tractadores de vuestra magestat en cortes tratar los tractos y negotios de aquellas con pocas personas por facilitar y atajar los negocios que se suelen tractar en ellas, tractando con muchos se alargaría la conclusión de dichas cortes y destos y de otros remedios sería forçada dicha ciudad usar por remedio del mal que ha venido a ella por //5// culpa de dichos síndicos, ansí por no haver aquellos dados los agravios que se les mandó diessen a vuestra magestat, como en no haver pedido a vuestra magestat las mercedes y gratias que pedidas vuestra magestat por su clemencia hiziera en favor de dicha ciudad, como vuestra magestat y los serenísimos reyes predecessores de vuestra magestat han acostumbrado de conceder y aunque por parte de dichos syndicos se pueda pretender que haviendo ellos hecho mal su officio en no haver seguido el orden del consejo de la vintiquatrena como estavan obligados y lo havían jurado y por ello prestaron juramento y homenage según fueros de Catalunya, que aquello paresce todo haver sido en servicio de vuestra magestat, pero mirando el dicho negocio como se ha de mirar y considerando el estado venidero, no han hecho dichos syndicos bien su officio, ni ha de ser servido vuestra magestat de lo que se assenyaló por el lugarteniente general por parte de vuestra magestat que convendría que al presente se habilitassen las personas de los dichos syndicos porque estando el negocio en los términos que está, sería irritar los ánimos del consejo de aquella ciudad y persuadirles que lo que los dichos syndicos an hecho lo han hecho con tractos y confiansa que han tenido de algunos ministros de vuestra magestat y sería poner en condición lo que en occasión de otras cortes se habría de hazer y por tanto por parte de aquella ciudad suplican a vuestra magestat Juan Sala y Bartomeu Boffill, síndicos de aquella, que pues dicha ciudad // 6// está en su quieta y pacíffica possessión de conoscer de las culpas de los officiales y ministros suyos por privilegios y uso immemorial que ha interpretado los privilegios a ella concedidos y es servido vuestra magestat que dicha ciudad se sirva de personas de mucha legalidad y confiansa. Sea de su real servicio mandar al lugarteniente general de vuestra magestat y a su real consejo que dicha causa se restituya a dicha ciudad y a su consejo y remitan las partes a ella y en esto se servirá mucho vuestra magestat y será no poner en condición la dicha ciudad de mayores gastos y multiplicación de personas, todo en deservicio de vuestra magestat y notable daño de aquella república.

[Acudan al lugarteniente general y Audiencia real, ante quien se ha tratado este negocio, a los quales se ha encargado que sobre su pretensión administren cumplimiento de justicia, de manera que ninguna de las partes reciba agravio].[2522]

PERQUE QUISCUN ANY SE FASSA EXSACULACIÓ DE CONSELLER, ARTISTE Y MENESTRAL. SISEN CONSELLER[2523]

[II] *Como la dicha ciudad del principio de su fundación hasta el año 1273 aya sido regida y administrada differentemente unos tiempos por ocho conselleres, otros tiempos*

2522 *La resposta, escrita al marge, s'introdueix entre claudàtors.*
2523 *Al marge i en una altra lletra.*

por seis y finalmente por quatro, el qual año por el serenísimo rey don Jayme primero fue ordenado que la dicha ciudad se administrasse por sinco conselleres que se elegían sin discreción de estamentos, sino solamente en la elección se considerava la virtut y sufficiencia de la persona que se elegía, ansí que por esta reforma algunos años se elegían artistas, otros menestrales, en conselleres primeros los que oy son ciutedanos honrados, y otros años se elegían dos artistas o dos manestrales de una mesma arte y officio en conselleres, como la dicha ciudad no estuviesse aún repartida por estamentos y esta //7// forma de govierno y administración duró con permisión de los sereníssimos reyes de Aragón hasta el tiempo que reynó el sereníssimo rey don Alonso, en el qual tiempo el Consejo de Cien jurados de la dicha ciudad, atendiendo el buen regimiento de aquella, en conformidad ordenó unos capítulos, en los quales, entre otras cosas, se suplicava le fuesse concedido privilegio que los moradores en dicha ciudad fuessen repartidos por quatro estamentos, es a saber, ciudadanos, mercaderes, artistas y manestrales, y que cada un año, perpétuamente, huviessen sinco conselleres, uno de cada un estamento, y el quinto que se pudiesse elegir de qualquier de los dichos quatro estamentos, los quales capítulos fueron por el sereníssimo rey don Alonso concedidos y con su perpetuo real privilegio fue fecho en el castillo nuevo de Nápoles a siete días del mes de octobre de 1455, confirmado, y con esta forma fue administrada dicha ciudad hasta que el católico rey don Fernando, de gloriosa memoria reynó, que persuadido el Consejo de Ciento por los ciudadanos que convenía mucho se mirasse la forma del regimiento y election de conselleres de dicha ciudad y se dexasse de dicho sereníssimo rey católico, el qual en su privilegio real concedido a dicha ciudad en el año 1493 ordenó que los sinco conselleres de dicha ciudad huviesse cada un año tres ciutadanos, un mercader y que [el artista y] el me//8//nestral alternativamente fuessen conselleres, es a saber, el un año el artista y el otro el manestral, y con esta forma se quitó a los dos estamentos la administración como la tenían y también se mudó la forma que dava el rey don Alonso en su privilegio que cada un año huviesse un conseller de cada un estamento, es a saber, un ciutedano, un mercader, un artista y un manestral, y el quinto que se pudiesse elegir de qualquier de los dichos quatro estamentos como está dicho, y después en el año 1497 el dicho sereníssimo rey católico mudó la forma del dicho regimiento, es a saber, que como se hacía por election se hiciesse por extraction y admitió en esta administración con los ciutedanos los militares, ansí que de aquí adelante huviesse dos ciutadanos y un militar y como la dicha forma de administración que de los sinco conselleres sean los dos ciutadanos y un militar aya tan mal salido y causado tantos daños y gastos a dicha ciudad y tenga irritado los ánimos de las personas de los demás tres estamentos, mercaderes, artista y manestrales, ansí por haver los ciutadanos vendicado por vías exquisitas, no sólo lo que no les compete, pero lo que por privilegios de aquella ciudad les está prohibido en prejuycio de todos los demás tres estamentos que ha dado causa más justa al Consejo de Cien jurados que a 28 de octubre //9// 1585 huviesse deliberación insiguiendo otra hecha por el Consejo de la vintiquatrena que se scriviesse, como se scrivió, a los dichos síndicos de Barcelona, que para entonces residían en la villa de Monçón, que convenía al buen govierno de dicha ciudad suplicassen a vuestra magestad, entre otras cosas, que fuesse de su real servicio, con su real privilegio, ordenar y conceder a dicha ciudad que cada un año se hiciesse estracción de seys conselleres, es a saber, dos ciudadanos,

un militar, un mercader, un artista y un manestral, por dichos syndicos fue suplicado a vuestra magestat, según les fue ordenado, y después las quatro personas de los quatro estamentos embiadas aquí a vuestra magestad continuaron la mesma suplicación como a cosa que conviene mucho al servicio de vuestra magestad que con esta forma se administre aquella república, porque con aquella los dos estamentos de artistas y manestrales estarán satisfechos y se les restituirá lo que les fue otorgado y por los dichos sereníssimos reyes concedido y será dar entre los estamentos una igualdad que ahora no está, porque haviendo de votarse algunas cosa entre los conselleres, siendo tres de un estamento, como dos ciudadanos y un militar, y por los otros tres estamentos no haviendo más de dos, siempre los tres de un estamento serán mayores en número y por consiguiente potiores *en voto y ansí las demás vezes hazen los ciudadanos lo que ellos quieren, en prejuycio de los demás* //10// *tres estamentos, siendo ellos como son una mínima partícula del pueblo a respecto de los demás tres estamentos, que son de las tres partes no sólo las dos, pero aún mucho más, y está averiguado que por cada imparidad que es entre los estamentos, haviendo como ay tres conselleres de un mesmo estamento, se dexan de ordenar entre ellos algunas cosas para bien y utilidad de la universidal*[2524] *república y a esto se puede añadir otra causa que movió al Consejo de Cien jurados de suplicar a vuestra magestad esta merced y es que como los dos estamentos ya dichos de artistas y manestrales sean la mayor parte del pueblo y por consiguiente la que más a cuestas lleva el yugo pesado de los drechos de la dicha ciudad, es justa cosa que quien en uno está agravada, sea en otra cosa relevado y honrado, y serán relevados y honrados los dichos dos estamentos con conceder vuestra magestad a dicha ciudad que las personas de dichos dos estamentos puedan cada un año concurrir a conselleres, como concurrían, hasciéndose estractión de seys conselleres en la forma que está dicho y por evitar confusión entre ellos se provea que, en caso de paridad, que aquella parte con quien el consejero primero concordare sea la mayor en voto y desta manera*[2525] *los pobres tenrán quien mire por ellos, lo que no tienen, antes son muy apremiados por* //11// *no tener conseller de su estamento, quien mire por ellos y ansí lo suplican a vuestra magestad los dichos syndicos porque además que es cosa que conviene por bien, utilidad y pacifficación de aquella ciudad, será continuar las mercedes ya hechas y con ellas benefficar aquell pueblo que con tanta fidelidad a vuestra magestad y a los sereníssimos reyes predecessores de vuestra magestad ha servido y desea hasta la fin del mundo servir con toda integridad y firmesa.*

[Ya sobre esto está respondido en el memorial que dieron los síndicos en Monçón y aquello está bien por agora].

Per poder fer la ciutat extracció de terna de balle[2526]

III. *E por quanto por parte de dicha ciudad se ha suplicado que se sirviesse vuestra magestad mandar reintegrar la dicha ciudad en la possessión que tenía de poder hazer*

2524 *Per* universal.
2525 *Repeteix* y desta manera.
2526 *Al marge, en lletra diferent*.

estractión de terna de bayle y juezes de tabla y de apelaciones de tres en tres años en el día de sant Pablo, a lo qual por parte vuestra magestad fue dada respuesta que la dicha ciudad amostrasse sus privilegios que de aquello tenía, se representa a vuestra magestad por los dichos syndicos que aunque la dicha ciudad tenga los antiguos privilegios de hazer la dicha estractión por títulos de venta a ella hecha de aquellos con carta de gracia por cierto precio, pero el sereníssimo y católico rey don Fernando, en los privilegios que otorgó a dicha ciudad del nuebo regimiento, dió en ellos una perpetua forma sobre la presentación de los officios de la casa de la dicha ciudad y con aquellos privilegios perpetuó aquellos antigos[2527] *por quanto dize en los nuevos que de aquí adelante se haga perpetuamente dicha* //12// *estractión de tres en tres años como está dicho y por tanto se suplica a vuestra magestad mande guardar dichos privilegios del dicho sereníssimo rey don Fernando y restituir a dicha ciudad en la possessión que ha tenido de poder hazer dicha extractión.*

[Está bien provehido en el memorial que sobre esto dieron los síndicos de la ciudad en Monçón].

Per la clau del portal de la dressana[2528]

IV. *E quanto a la respuesta que vuestra magestad mandó dar a lo que por parte desta ciudad se le ha suplicado mandasse bolver a los conselleres de aquella la llave de la puerta del muro della por la qual se entra en el patio de las aterassanas de vuestra magestad, además que es prejudictical a los privilegios y prerrogativas de la mesma ciudad es muy danyosa en que a respecto de la custodia de la dicha puerta se haia de mudar la forma que de tiempo immemorial la dicha ciudad ha tenido y tiene en la guardia y custodia de las demás puertas della porque se tenga cuenta en que no se frauden los drechos de aquella; y por evitar los que las guardas de las puertas podrían acometer, está instituído que cada un trimestre se passan las guardas de una puerta a otra por el clavario de dicha ciudad y por tanto suplican los dichos síndicos a vuestra magestad sea servidor mandar restituir la dicha llave a la dicha ciudad, pues tan voluntariamente fue dada al lugarteniente general de vuestra magestad, que entonces estava, por la necessidad que entonces les occuría y conviene al servicio de vuestra magestad, que la dicha puerta esté como conviene a dicha ciudad y están las demás puertas de aquella, pues los abusos que por dicha puerta se pueden hazer no vienen en utilidad de vuestra magestad, sino de particulares personas que no atienden sino sólo a sus privados interesses.*

[A este capítulo se responde lo mesmo que en el precedente].

2527 *Per* antiguos.
2528 *Al marge, en lletra diferent.*

13// Per los molins reals[2529]

V. *E ansí mesmo por lo qual por parte de vuestra magestad fue respondido a lo que por la dicha ciudad fue suplicado sobre los molinos y drechos de copes que vuestra magestad possehe y recibe en la dicha ciudad y término della, acudió dicha ciudad al lugarteniente de vuestra magestad y le suplicó nombrasse dos personas por parte de vuestra magestad que assentassen el negocio, hasta oy el dicho lugarteniente no ha nombrado personas nigunas,*[2530] *suplican por tanto a vuestra magestad se sirva mandar que aquellos se nombren nuevos, con brevedad se effectue lo que más servitio fuere de vuestra magestad y utilidad de aquella república.*

[Acudan al lugarteniente general que tiene ya orden de nombrar las personas necessarias para el effecto que contiene este capítulo].

Per lo degut de les pensions del censal del rey don Alonso[2531]

VI. *E por que a lo que por parte de dicha ciudad ha sido suplicado a vuestra magestad en la villa de Monçón y aquí en esta corte sobre lo que vuestra magestad deve a esta ciudad de pensiones devidas por razón del censo del sereníssimo rey don Alonso, por parte de vuestra magestad se ha dado respuesta se acontenta se nombren personas por ambas partes para averiguar las cuentas de lo que se deve de las pensiones y por quanto por vuestra magestad ni por su parte hasta oy no se han nombradas personas algunas, de nuevo dichos syndicos suplican a vuestra magestad mande que dichas personas se nombren para que se averigüen dichas cuentas y, constando que conste a vuestra magestad lo que se deve a dicha ciudad, mande dar orden que aquella sea pagada, lo que por dicha razón se decidiere.*

[Respóndese lo mesmo que en el precedente capítulo].

14// Per cobrar lo pagat dels nous impòsits[2532]

VII. *E quanto a lo que por parte de dicha ciudad fue suplicado fuesse vuestra magestad servido mandar pagar a ella lo que en Sicilia por nuebos drechos o impositiones ha pagado más de lo que estava obligada por razón de las tratas del trigo que ha sacado de dicha isla por provisión de dicha ciudad del año de 1564 hasta la presente jornada, por vuestra magestad se ha respondido que amuestre dicha ciudad los privilegios que dello tiene y lo que por dicha razón ha pagado y se hará justicia y se mandará dar las provisiones necessarias; y como la dicha ciudad no sepa a quien ha de acudir para hazer ostensión de los privilegios que tiene y lo que ha pagado, aunque aquellos y lo que por dicha razón se ha pagado ayan visto los juezes de greuges por vuestra magestad nombrados en las postreras cortes de Monçón, se suplica de nuevo a vuestra magestad se*

2529 *Al marge, en lletra diferent*.
2530 *Per* ningunas.
2531 *Al marge, en lletra diferent*.
2532 *Al marge, en lletra diferent.*

sirva assenyalar personas a quien acuda dicha ciudad para averiguar la cuenta de lo que por dicha razón ella ha pagado y mandar pagar a dicha ciudad lo que fuere averiguado aquella haver de cobrar por dicha causa.

[Acudan al Consejo de Italia, a quién esto toca].

Per les XIIm. lliures prestades a la serenísima emperatriz[2533]

VIII. *E por quanto vuestra magestad ha sido servido que del servicio que hizo la corte a vuestra magestad en la villa de Monçón se paguen a la dicha ciudad las doze mil libras que aquella ha emprestado a la cesárea magestad de la sereníssima emperatriz que para ellas se den las provisiones y recaudos necessarios se representa a vuestra magestad, como las trescientas* //15// *mil libras del dicho servicio están ya pagadas al conde de Chinchón, tesorero general de aquella corona, y por tanto se suplica a vuestra magestad sea servido mandar dar dichas provisiones y en ellas orden y forma con que la dicha ciudad sea pagada y no haia de cobrar aquellas de las fiansas que por la restitución dellas se obligaron a dicha ciudad.*

[Acudan al lugarteniente general que les dará la libransa desta cantidad].

Per lo hospital general[2534]

VIIII. *E como las necessidades del hospital general de Santa Cruz de la dicha ciudad sean tantas y tan vigentes, en mucha parte causadas por muchos enfermos que salen de las galeras y armadas de vuestra magestad, y concurre en aquel sean tantas y tan vigentes que para suplir aquellas han sido forçados los administradores de aquell vender los censos proprios de dicho hospital o la mayor parte dellos, por lo que claramente se puede collegir ser grande la enfermería del dicho hospital y pocos los réditos de aquel, por tanto los dichos syndicos representan a vuestra magestad, lo que otra vez por parte de aquella ciudad le ha sido representado, y suplican humilmente a vuestra magestad mande remediar con algún subsidio la necessidad de aquella casa que en ello se servirá Dios nuestro señor y sus pobres sean affavorescidos y remediados.*

[Ya su magestad le hizo limosna de quinientas quarteras de trigo y mil de ordio y adelante ten[d]rá memoria de hazerles la que huviere lugar]

Per lo capsou de les carretes[2535]

X. *También se representa a vuestra magestad los grandes agravios que se hazen a los vezinos de Barcelona que tienen casas y tierras fuera della y a los comarcanos de dicha ciudad los quales por el lu*//16//*garteniente son compellidos con grandes penas en pagar un drecho nuevamente inventado que le dizen capsou a los carreteros que*

2533 *Al marge, en lletra diferent.*
2534 *Al marge, en lletra diferent.*
2535 *Al marge, en lletra diferent.*

carretean la madera por la fábrica de las galeres y es que, como los officiales y ministros de las atarassanas no quieren pagar el justo precio, fuerçan a los dichos vezinos y comarcanos de Barcelona o que sirvan con sus azémilas, alimanyas y carretas por el dicho menor precio o que paguen lo demás, lo qual han tassado a hocho libras y doze sueldos por cada una carreta y por cada un mes por el dicho capsou, lo que es contra las constituciones de Cataluña y de nuebos vectigales que disponen que nuebos vectigales no se pueden poner y también contra las que disponen que quando vuestra magestad se sirve de azémilas y carretas de los vezinos de aquel Principado ha de pagarles vuestra magestad el justo precio, y por tanto se suplica a vuestra magestad se sirva mandar remediar dichos abusos, y que dichas constituciones se guarden, y considerar que harto están los regnícolas agraviados y damnificados por los muchos árboles se les cortan con darles por cada uno dellos cinco sueldos, haviendo muchos que por cada un árbol les darían diez ducados y lo que peor es, que quando piden el poco precio dellos, los maltratan y si quieren insistir a pedir lo tassado los ponen a la cárcel. E ultra los dichos agravios se les añade otro de grande importancia, que como //17// *los officiales y ministros, para cortar la madera y serrar aquella, sean muchos y lleven consigo muchos serradores quieren que los dichos vezinos de aquel Principado les hagan la costa a ellos y a los serradores a razón de catorze dineros por cada un hombre cada un día, el qual precio no paga el pan que comen, y aún quieren se les dé lo mayor de casa y si no se les da, los maltratan; y por tanto suplican a vuestra magestad remediar los abusos y mandar scrivir al dicho lugarteniente de vuestra magestad que no permite que se hagan, sino que en todo se guarden dichas constituciones.*

[Sobre esto se proveherá lo que conviene en el memorial que por parte de los deputados se ha dado].

PER LOS AGRAVIS FA LO CAPITÀ GENERAL[2536]

XI. *Represéntase también a vuestra magestad que todavía van cresciendo y augmentando los agravios que el capitán general de vuestra magestad en los dichos Principado y condados haze a los provinciales vezinos de Barcelona y de aquellos y causa lo no haver sido remediados los agravios que a vuestra magestad se p[resen]taron en la villa de Monçón y, entre otros, ay uno que se ha pretendido por el capitán general executar a doña Ana de Sentmenat, como heredera de don Antón Doms, su hermano, a Pedro Cassador, a Francisco Carlos y a Francisco Marni, vezinos provinciales de aquella ciudad, por cierta pretesa sentencia que se dio aquí al* [...], *en ausencia de las partes, queriendo executar aquella, como si se diera dentro de aquell Principado, lo que no se ha podido hazer,* //18// *ansí por haverse dado dicha sentencia fuera de aquel Principado por no poderse agitar ni tractar causas contra moradores de dicho Principado fuera de aquél, como también por ser dada por juez no natural del dicho Principado, porque el juez que tiene judicatura en los vezinos del dicho Principado ha de ser natural y domiciliado en dicho Principado y no ha sido tal Francisco de Salablanca, el quál, en nombre de pretenso visitador y ansí*

2536 *Al marge, en lletra diferent.*

como nuevo official, quiso hazer ciertos processos contra los susonombrados, lo que no pudo hazer por las razones sobredichas y también por no haver proveído en la forma devida haviendo juzgado contra drecho municipal de aquel Principado y aún contra el común porque no publicó el processo a los susodichos, ni les dió tiempo para deffenderse, lo quál es contra drecho natural, civil y también contra constituciones y fueros de aquel Principado, todos los quáles anatos y otros muchos que hazen los officiales de dicha capitanía general son muy prejudiciales y con ellos se rompen los fueros y constituciones de aquel Principado y ansí queda dicha ciudad y los vezinos della y de todo el dicho Principado muy agraviados, los quales agravios se han representado por la dicha ciudad al lugarteniente de vuestra magestad y suplicarlo fuesse servido mandarlos remediar, que nunca los ha remediado, ni tampoco ha querido admitir que los dichos particulares interessados appellassen o firmassen de drecho de los dichos procedimientso //19// *a la Real Audiencia de vuestra magestad, no queriendo admitir aquellas, por lo que suplican los dichos síndicos humilmente a vuestra magestad sea de su real servicio mandar las dichas apellaciones y firmas de drecho ser admitidas, pues ansí se ha de hazer conforme a fueros y constituciones de Cathaluña y estilo de la Real Audiencia.*

[Respóndese lo mismo que en el precedente capítulo].

Per lo redrés del General[2537]

XII. *E como entre otras cosas que dicha ciudad ha summamente deseado y desean es lo que estas postreras cortes se ha redressado el General de Cathaluña, el qual redresso ha pedido muchas vezes el syndico de dicha ciudad a los deputados porque aquel se pusiesse en execución y por los deputados se ha respondido que no lo tenían, y es cosa cierta que ellos lo han pedido al lugarteniente de vuestra magestad, porque públicamente se dezía que vuestra magestad lo havía mandado embiar a Barcelona y como el dicho redresso nunca* [...] *suplican, por tanto, humilmente los dichos syndicos a vuestra magestad sea de su real servisio mandar embiar a los dichos deputados el dicho redresso del qual se speran grandes efetos al servitio de vuestra magestad y en muy grande benefficio de todo aquel Principado.*

Per les licènsies dóna lo lochtinent general de traure vitualles

XIII. *Y como los años passados por las sterelidades del tiempo ayan sido trabajados, por lo qual los vezinos de aquel Principado han padescido muchas urgentíssimas necessidades, apiadándose Dios nuestro señor de aquellos el año passado alargando su liberal mano les quiso dar abundancia de trigos y otros granos, con la qual sperança todos* [...] *abarató el trigo, no se les ha correspondido a su deseo como esperavan y esto han causado las* [...] //20// *de sacas de trigo que el lugarteniente general de vuestra magestad ha dado a muchas personas para Génova y otras partes, el qual trigo sacado es muchíssimo, que son al pie de setenta un mil ochocientas y veinte una corteras, poco más o menos, lo*

2537 *Al marge, en lletra diferent.*

que se ha sacado como claramente parece por un aranzuel que de aquello se ha hecho y por mucho que por parte de aquella ciudad se haya suplicado al dicho lugarteniente de vuestra magestad fuesse servido mandar que dichas sacas no se diessen, no ha podido alcansar sino que aquellas se han continuado y se saque todavía trigo de aquelos Principado y condados y por tanto los dichos syndicos en nombre y por parte de aquella suya ciudad humilmente a vuestra magestad suplican mande a su lugarteniente que no permita que de las sacas se den ni se saque el dicho trigo de los dichos Principado y condados, como ansí convenga por el servicio de vuestra magestad y beneficio universal de aquellos.

[Su magestat ha mandado scrivir al lugarteniente general encargándole que no dé estas licencias si no es con mucha consideración y quedando la provincia bien provehida].

XIIII. *E por quanto aquella suya fidelíssima ciudad está confiada que vuestra magestad por su benignidad y clemencia ha hechas a ella muchas mercedes y en tal confiansa nos ha ella nombrados para suplicar a vuestra magestad sea de su real servicio mandar despachar los privilegios y provisiones necessarias* [...] *que se remitan al lugarteniente de vuestra magestad y será relevar la dicha ciudad de muchos gastos que por havérseles remitido de aquí y no haverlos querido nunca publicar dicho lugarteniente ha sido forsado de hazer y ara es la que entienda qual sea la real voluntad de vuestra magestad en este particular que se ha suplicado y por parte de aquella suya fidelíssima ciudad todavía suplicamos a vuestra magestad.*

[En todo se ha provehido lo que conviene].

10

Instruccions donades pels jurats de la ciutat de Girona als seus síndics a la Cort General de Montsó

Arxiu Municipal de Girona (AMGI), Manual d'acords núm. 186 (*Liber curiarium*, 1585), fols. 5 v-19v).[2538]

5v// Memòria e instructions fetes per los magnífichs jurats de la ciutat de Gerona e adjuncts a ells associats per lo concell general de la dita ciutat als magnífichs mossèn Raphel Vivet e Andreu Vilaplana, notari públich de dita ciutat, síndichs e missatgers elets y constituïts per la universitat de la dita ciutat per a entrevenir en la Cort General per la sacra catòlica e real magestat convocada en la vila de Monçó.

I. Primo, quant a Déu plaurà que dits syndichs seran en la vila de Monçó, los dos ensemps se presentaran a sa magestat y ab humils y decents subjectió y reverència daran la lletra de crehença s'enporten, en virtut de la qual diran y explicaran a sa magestat que los dits jurats y adjuncts besen les mans de sa magestat y que per obeyr y servir a aquella han feta electió de síndichs de ells per a entrevenir en dita cort, crehents succehirà ha servey de sa magestat y benefisi y repós del Principat, e supplicaran a sa magestat vulla haver en special memòria la dita ciutat per los serveys que sa magestat y sos predecessors de gloriosa memòria d'ella han rebut.

II. Ítem, supplicaran a sa magestat y als molt il·lustre y reverents senyors canceller, vicecanceller e regent la cancellaria que·ls plàcia en deguts fets qui toquen la dita ciutat, ballia y vegaria de aquella no sien manades ni spatxades letres, provisions, privilegis ni altres coses sens que los dits síndichs no ý sien demanats y que de present, a major cauthela, los dits syndichs ne faran fer empara en lo registre en qualsevol provisions, privilegis y altres actes que·s volguessen[2539] obtenir per la Vall de Àreu contra la vila de Sant Feliu

2538 *Volum que recull la major part de la documentació conservada per l'Arxiu Municipal de Girona relatiu a la Cort general de 1585. Es tracta d'un volum que actua de copiador de la documentació creuada entre els síndics i el consell general de la universitat de Girona amb motiu de la cort. Hi ha algun acte més, sobretot correspondència, copiada en el manual d'acords de 1585, així com les resolucions del consell en materia de corts (Manuals d'acords, vol. múm. 164). Hi ha diferents tipus de paginacions, fet que respectem en la transcripció a fi de poder localitzar fàcilment el text.*

2539 *Ratllat* fer.

de Guíxols, per lo que dita vila és carrer, part y membre de aquesta ciutat, y en això seran molt advertits y renoveran la empara de quatra en quatra mesos, perque·s diu que en cort spiren les empares de quatra en quatra mesos.

III. Ítem, tindran molta diligència dits syndichs en mirar que en dita cort no entrevinguen o sien admesos en lo stament real alguns en nom de síndichs de la vila y vall de Amer ni de Hostoles, ni de altres llochs e universitats qui no tenen acostumat entrevenir-hi, //6r// ni per lo semblant alguns pagesos de la vegaria de Gerona, ni de altres vegaries, ni altres persones algunes ab color o títol de syndicat de alguna universitat fora dita vegaria, com se diu han fet en algunes corts, ni síndichs de universitats que no sien de la matexa universitat, y en cas que tinguen sentiment de alguna de dites coses procuraran ab los abilitadós y altrament excloure'ls de dites corts, fahents sobre assò totes les provisions y diligències que sie menester, majorment perque·s diu que en la cort de l'any MDXXXXII se'n féu axí conclusió y delliberatió per los abilitadós perquè en les lletres de cort se diu *constituatis ex vobis sindicum* y per dit respecte tragueren del stament en Bosser de Bordils y en Gispert de la Bisbal, qui·s deyen syndichs de Cruïlles, y que se mir que no sia donat lloch en manera alguna, ans y posen exprés disentiment; y que en ninguna manera permetau entre síndich que no sie domiciliat en la vila o lloch per la qual serà creat o constituhit síndich perque axí·u disposen les letres de cort, com dalt és dit.

IIII. Ítem, feta la proposició en dita cort, los dits síndichs sentiran les voluntats e intencions dels presents en dita cort acerca la dita proposició y encontinent trametran còpia de aquella als dits jurats y adjunts, notificant-los tot lo que poran saber y sentir de les intencions dels congregats en dita cort y del parer dels dits síndichs y de tot lo que més los accorrerà, assí que, ben sertificats y avisats dits jurats y adjunts, puguen respondre lo que·ls semblarà ésser fahedor.

V. Ítem, si en dita cort se tractave o demanave de abilitar persones algunes, tant del present Principat com strangers, ni de fer adjunctions de officis alguns, ni créxer ni augmentar salaris per qualsevol causa o respecte, no·y consentian dits síndichs sens consulta y voluntat dels dits jurats y adjunts, ans, entre tant y fins tinguen dit consentiment, y hagen dissentir e hi dissenten.

VI. Ítem, per quant en algunes corts és estat demanat que fos diputat local a Peralada, que és de la matexa estació y col·lecta de Gerona, a què fou contradit per lo síndich de dita ciutat y axí no s'í donà lloc, per so si en dita cort se tornave demanar, axí en dita vila com en altres qualsevol que sien dins dita col·lecta y estació de Gerona, no ý donaran lloch dits síndichs, ans expressament y dissentiran // 6v// per lo que seria en disminutió de la dita deputació local de Gerona y dan del General, y destent dels poblats de dita ciutat y vegaria, y en assò tindran molta diligència.

Ítem,[2540] que si acàs los síndichs de la vegaria volien impetrar algun privilegi que fos vist fer contra la present ciutat directament o indirectament, és manaster posar-li dissentiment fins haian consultat, y aprés seguiran l'orde de la consulta.

Ítem, procuraran de fer lo que convé per los hòmens de Viladasens, conforme la instructió y privilegi s'emporten.

2540 *En lletra diferent des d'aquí fins al final del foli.*

De manament dels dits magnífichs jurats y adjunts han expedides y segellades ab lo segell menor de dita ciutat per mi Sagimon Sala, notari públich de dita ciutat de Gerona, per absència de mossèn Andreu Vilaplana, comissari y scrivà dels dits magnífichs jurats y consell de dita ciutat, de mà pròpria, a XVII del mes de juny MDLXXXV.

Dimars a XVIII del mes de juny MDLXXXV se dóna a mossèn Raphel Vivet y a dit Vilaplana, síndichs per entrevenir en la celebració de dites corts per sa magestat convocades en la vila de Monsó las actes següents:

Primo, lo acte del sindicat.

Més, lo acte del jurament, sagrament y homenatge per dits síndichs prestat.

Més, lletra per sa magestat.

Més, altra per lo sereníssim príncep.

Més, altre per los síndichs de les universitats.

Més, altre per lo compte de Miranda.

Més, altre per lo compte de Xinxon.

Més, altre per lo canceller.

Més, altre per lo regent.

Més, altre per lo comanador major.

Més, las instructions.

Dimecres, a XVIIII de dit partiran dits mossèn Rafel Vivet y Andreu Vilaplana, síndichs de la present ciutat, per anar a Monsó per entrevenir en la celebració de dites cors.

1r//[2541] Per via de Constitució

Comissaris

Atès que de la ciutat de Barcelona se pot anar ab dos dies a la ciutat de Gerona y ab altres tants tornar, que serian quatre, y ab dos dies se pot fer venir qualsevol home de la vegaria de Gerona en dita ciutat, y en dits dies negociar qualsevol negocis, y los officials que van de Barcelona a Gerona per pendre algunes treves poch considerant lo alt dit se dónan poca pressa, fent venir la gent de dita vegaria a fermar ditas trevas tant a despau que costumen en pendre aquelles molts dies enviant a sercar en quiscun dia algun parell de hòmens al més fort dels que han de fermar y açò per comptar y guanyar moltes dietes y per ço per provehir a dit abús se deu provehir que los officials que per dit effecte vindran en la ciutat de Gerona no puguen exhigir de ninguna de les parts, ni de alguna d'ellas, ni entre totas las dos parts, més de sis dietas entre anar, tornar y star en dita ciutat de Gerona, allí hont se pendran las trevas, e que dit official no puga rebre per ditas trevas ninguna dieta que totas las parts no hajen fermat e hàjan de comunicar lo memorial dels qui hauran fermat a l'official ordinari.

2541 *Tot i que segueix el text anterior, inicia una nova paginació. Sens dubte el resultat d'un volum factici que recull els documents diversos de la Cort de 1585.*

Comissaris y treves

Ítem, com de pochs anys ensà se veja lo gran abús fan los comissaris reals tramesos per lo lloctinent general y Real Concell de fer fermar treves per casos de poca importància en la ciutat y vegaria de Gerona y llochs circunvehins en aquelles a molts y moltes voltes se //1v// sia vist fer-les fermar a persones que no tenien ningun interés, ni deute algú, ni menos amistat ab alguna de les parts, que s'és vist haver fet fermar en unas trevas tot los poblats en un lloch, no obstant que molts de aquells qui en aquell cars podien tenir interés algú aguessen fermat en poder de l'ordinari y axí venien a muntar dites treves grans sumes de diners exhigint dos y tres-centes lliures per dites treves, per ço per provehir a dit abús se deu provehir que los comissaris reals no púgan fer dits excessos, ni fer fermar treves a qui ja las haurà fermadas en poder del official ordinari de aquella ciutat o lloch ahon habitarà, ni per altres causes, sinó per aquelles hont tindran lloch treves reals, ni ha perçones que no tinguen deute molt acostat ab alguna de les parts.

Hypotechas

Moltes dones viudes, reffiant-se que no poden ésser tretas de la hypotheca y tenuta sens primer ser satisfetes, no volen donar compte de l'inventari tenen rebut dels béns del marit fins a tant tenen lo adot y aprés donen-lo del modo que volen y lo hereu no té de hon poder cobrar per haver de pagar lo adot en comptants, si y encara moltas vegadas sots color de llegats o altras coses se retenen los béns fins que han fet composar lo hereu, que sia ordenat que lo hereu tingua libertat si volran en deposar en les parts hon haurà taula en la taula, y hahon no y haurà taula en poder de algun depositari elegidor per lo jutge de aquell lloch, de hon la viuda o la muller no·l puga llevar que primer no haje donat compte y retut lo inventari. Y encontinent lo tal depòsit serà fet, no puga la muller fer fruyts seus ni puga tenir los béns per altres drets, sinó que, restituït y posat lo adot y dexats los béns los tals drets, haje demanar via ordinària.

Intimes

Que les intimes faran o donaran los porters o núncios y misatges no las puguen fer ni donar aprés de ésser post lo sol y lo tal porter, núncio y misatge haje de fer relació de la hora la haurà donada y lo scrivà sia obligat continuar la hora dirà lo núncio haver-la donada, altrament la dita intima sia per no feta e que lo scrivà haja de posar en la intima lo die de la provisió.

Scèdules

Que los scrivans no puguen posar scèdula *oblata pro parte t.*, sinó que sían obligats en scriure y continuar lo nom y cognom del qui haurà presentada la scèdula y del per qui la haurà presentada.

2r// Nom del procurador

En las corts de l'any 1564, capítol 22, fonch disposat que algun scrivà no prengués scèdules algunes de algú com a procurador de altri, no constant-li de la procura, seria molt convenient se stangués dit capítol *etiam in ex judicialibus*, ço és, que notari algú no pogués presentar requestas algunas, ni apel·lacions, ni cosa alguna instant algú en nom de altre, no constant-li de la procura la qual haje ha designar en lo instrument farà de la presentació del que haurà presentat.

Resposta de requestas

Acostumen los officials als quals són presentades requestes, apel·lations o altra qualsevol cosa, respondre que trobarà la resposta en poder del scrivà qui té la enquesta o de altre notari, fent-se en açò molts abusos y vexations de les parts, per ço sie provehit que lo notari qui tal requesta o proposició o altra qualsevol cosa haurà presentada als dits officials, no puga continuar la tal resposta sots alguna pena, ans bé lo official tingua obligació de donar dita resposta en poder del matex notari qui tal requesta o acte haurà presentat.

Exequutions de lletras subsidiàrias

Grans danys reben los poblats del present Principat en las recusations fan tant los officials reals com los de barons en no voler exequir les exequtorials de altres corts, tant reals com de barons emanants, y açò moltes voltes causat per llurs particulars respectes, e per ço seria convenient a la bona administració de la justícia de dit Principat fos provehit que qualsevol official, tant real com de baró, fos obligat exequutar las exequutions emanades de altra cort real o de baró, encara que fossen de jutge emphiteoticari.

Lletras de requesta

Cosa par no conforme a rahó que sent lo creador y debitor tots de for e jurisdictió de un matex senyor, la exequutió se fassa per altre senyor al qual dit debitor no és subjecte y assò sols per donar dispendi y vexar ab despeses lo debitor, podent-lo fàcilment convenir davant lo jutge del matex lloch y a tots ordinari. Per ço convindria en gran manera, per rellevar los poblats de semblants vexations, provehir que lo creador no puga fer traure lletra de requesta de altre cort, sinó de la pròpria, encara que lo deute fos ab instrument corroborat ab clàusula de renunciatió de propri for, ans lo tal creador sia //2v// obligat a convenir y exequutar son debitor davant lo jutge ordinari de for del qual los dos són, y lo notari y scrivà qui a tals lletras despedirà incidesca en alguna pena e lo official request no puga rebre ni exequir tals lletres de requesta.

Jutge emphiteoticari

Que lo jutge ordinari de qualsevol part, o sia real o de baró, no puga ser jutge emphiteoticari, y si lo contrari se feya, los actes sien nul·los.

Votants

Que los jutges que no són juristes per fer votar los processos de las causas que davant d'ell se aporten, no puguen fer pagar a las parts lo salari del votant, sinó que·s pach de son salari.

Jutges de taula

Encara que per constitucions de Cathalunya sia prohibit que los jutges de taula no puguen haver ningun salari dels processos devant d'ells se aporten, e sia vist y·s veja cada dia que per indirecto reben salaris surrogant algú altre doctor qui per promulgar la sentència exhigex salari contra la forma y seria de la constitució, e per ço sia disposat que lo jutge de taula no puguen surrogar, si no és en cars de malaltia, y que lo tal surrogat no puga exhigir salari algú de les causes declararà com ha surrogat, pus és cert aquell en lo lloch del és surrogat no·n podia exhigir.

Causes de apel·lacions

Molts litigants aprés de ésser condempnats per lo jutge ordinari de aquella ciutat o lloch ahon residexen per vexar la part en favor del qual és estada la sentència dada ab speranças que les causes que s'introduexen davant la Real Audiència sían inmortals, no tenen cuydado de introduhir-la davant lo jutge de appells de aquella ciutat o lloch de hont és lo jutge primitiu, ans bé introduexen la appel·lació devant la Real Audiència ab speranças de la llarguesa dalt dita, e per ço se deu provehir que les causes de appel·lacions se hajen de introduir y tractar davant lo jutge de apells de aquella ciutat o lloch de hont serà lo jutge primitiu del qual se serà appel·lat y que no puga ser evocada en la Real Audiència, si no serà per appel·lació interposada de la sentència promulgada per lo jutge de apells de aquella ciutat o lloch, y que essent la sentència del jutge de apells confirmatòria de la sentència del jutge primitiu se puga deduhir en exequtió dita sentència *provita cautione* no obstant qualsevol appel·lació ni inhibició introduhida en la Real Audiència.

3r// Comissaris

Com per la multiplicatió de comissaris creats en lo Principat de Cathalunya sían comesos diversos abusos en evidentíssim prejudici dels poblats del dit Principat y derogatió de las constitucions de Cathalunya sobre assò disposants, que novells officials no sían posats hont no són acostumats posar, etc. Molts comissaris, y particularment mossèn Anthoni Canyellas, comissari eo algutzir real, no ha duptat residir en la ciutat y vegaria ab sa casa parada e família, exercint offici de jurisdictió contra la seria y mente de les constitucions

de Cathalunya, les quals disponen que ningú, tenint casa parada en la ciutat, no puga tenir offici real, si no és los ordinaris de dita ciutat y vegaria, y si lo contrari és fet, no sia obligat persona alguna obeir-los ni tenir-los en compte algú dels officials, per ço sia provehit se serven dites constitucions en açò disposant, resecant e llimitant tots abusos.

Scrivans no púgan ser procuradors

Ítem, com en les corts dels ordinaris y haja molts abusos, y entre los altres y és aquest molt gran que los scrivans de dites corts scrivint comunament dos en un matex taulell, y segueix-se moltas vegades que lo qui és scrivà de la causa està junt al qui és procurador de la matexa causa qui li scriu al costat, y tant en lo examinar dels testimonis, com en los altres actes se fan, entenen allí tot lo que·s tracte y se fa per lo scrivà de dita causa y si és menester ab facilitat poden llegir los dits dels testimonis de la part adversa, per ço supplicant la dita cort a vostra magestat stetuir y ordenar sia llevat dit abús de ditas corts dels ordinaris, de manera que ningun scrivà puga ser procurador de ningunes causes de la cort hont ell scriurà y serà scrivà, sots pena de privació de son offici de scrivà y assò se entenga també procehir y haver lloch en los scrivans de la cort ecclesiàstica.

Procuradós

Ítem, com per ésser los procuradós ignorants, no sabent llegir ni scríurer y per ço se seguèscan molts inconvenients y danys a las parts per no entendre ells lo que tracten, supplica per ço la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar que tots y qualsevol procuradós ans de usar de llurs officis hajan de ésser examinats per lo jutge o assessor de la vegaria hont staran, posaran de dit offici si saben ben llegir y scriure conforme dit offici requer.

3v// Pena de terç

Ítem, per quant és vist i·s veu de quiscun dia que per las penas de terços per los poblats de la present ciutat y Principat de Cathalunya se han patits grandíssims danys y·s són seguits molts inconvenients, y de quiscun dia se seguexen dites penes, moltíssimes vegades són causa que no podent-se pagar la pena menys se pot pagar lo deute al creador, com se veja los officials per dits terços sercar mil cauthelas y manyas de manera que primer se paguen los terços que lo deute principal contra la constitució sobre assò disposant, supplica per ço humilment la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar y del tot la dita pena del terç llavar, cassar y anul·lar de manera que dits officials no púgan exhigir la dita pena de ters, lo privilegi emperò sobre assò concedit en totas las altras cosas restant en sa força y valor y que los officials hajan per la exequutió sols las dietas a ells tocants.

Contensions

Ítem, alguns volent dilatar e cavil·lar en les causes reffiant-se que no han de pagar despeses fermen de dret, reffiant-se se fermarà contensió, y axí s'és vist i·s veu cada·l·dia de un matex cars declarar-se moltes contensions en diversos temps y ab las matexas parts, per ço supplica humilment a vostra magestat la dita cort que per rellevar los abusos sobre assò se són fets statuhir y ordenar als àrbitres y canceller qui sobre ditas contentions declararan de aquí al davant hajen a condemnar y declarar la part qui·s succumbirà en las despeses y las sentèntias motivar, axí com ab altres setències s'és acostumat fer.

Carcellers

Ítem, per quant en los càrcers reals de la ciutat de Gerona lo veguer y balle de dita ciutat posen per carcellers a la persona a ells ben vista, lo qual o per temor dits officials no·l traguen de dita càrrech, s'és vist per experiència per fer venir als presos a composició strényer-los posant-los als seps y en la cadena, de manera que·ls és forçat fer lo que dit scarceller y official volen per no ésser vexats, supplica la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar que en dits càrcers e[2542] de dita ciutat de Gerona los jurats de dita ciutat hajen de provehir de scarceller per dits càrcers, lo qual haja idòneament assegurar dit càrrech y la custòdia de aquells, conforme en la ciutat de Barcelona y altres se acostume.

Evocacions de causes

Ítem, com per constitucions de Cathalunya sia provehit les causes de la ballia //4r// deure's tractar dins la ballia y las de la vegaria dins la vegaria y vuy en dia se evoquen casi totas las causas en la Real Audiència ab qualitats affectadas y procuradas per las parts, en tant que ja en las corts dels jutges ordinaris no·s tracten sinó causes de poca qualitat e interés, lo que resulta en molt gran dany e dispendi de las parts, per ço supplica la dita cort a vostra magestat que d'esta hora en avant no·s puguen evocar causes en la Real Audiència *pretextu cuiuscunque qualitatis* en la primera instància que no excedesquen al manco la suma de dos-cents ducats.

Advocats fiscals

Per quant experiència ha mostrat que los advocats fiscals de vostra magestat en la ciutat de Gerona per tenir ells officis de prelats, barons, de religiosos y richs hòmens, los officials reals han sostinguts grans treballs per no aconcellar-los los advocats fiscals lo que convenia de justícia per complesència de dits officis de advocations de dits prelats, barons y capítols que·lls tenen, per ço supplica la dita cort a vostra magestat, ajustant a la constitució en la segona cort de Barcelona del rey en Jaume segon, capítol 19, que ningú de dits dos advocats fiscals de dita ciutat puga en secret ni públicament ésser advocat de

2542 *Paraula tacada, il·legible*.

prelats, barons, capítols y altres richs hómens havent jurisdiccions en lo present bisbat de Gerona, ni menys officis de aquells tenir, sots pena de privació de llurs officis, ultra altres penes per constitucions y altres drets imposades.

Advocats

Com la ciutat de Gerona de vostra magestat sia ciutat insigne y en la qual habiten molts doctors en lleys y en cànones, supplica la dita cort a vostra magestat sia servit statuhir y ordenar que en dita ciutat des del dia de la conclusió de la present cort en avant, los qui advocaran en dita ciutat hajen de tenir lo grau de doctor agraduats en universitats aprovades per lo concell real de vostra magestat, los quals ans de usar de offici de advocat hajen de fer fe del doctorat als jurats de dita ciutat de Gerona y aquell fer registrar en la cort real de dita ciutat, sens prejudici dels qui vuy són y ha deu anys advòcan en dita ciutat, y los altres hajen de pendre lo grau de doctor en universitat aprobada dins sis mesos comptadors del dia de la conclusió // 4v// de ditas corts, altrament púgan al·legar nul·litat de actes en lo procés e lo jutge ordinari no·ls puga admetre, ni provehir scèdula alguna, que primer no li conste lo privilegi del doctorat ser registrat en lo registre de dita cort, sots pena de privació de son offici.

Jutge ordinari

Ítem, com lo offici de jutge ordinari de Gerona sia offici de molta importància y en poder de aquell vinguen molts negocis de molta calitat, tant civils com criminals, y axí requeresca ser home de madura edad, sciència y experiència, supplica la dita cort a vostra magestat provehir y ordenar que ningun doctor puga ésser jutge ordinari de Gerona, ni concórrer en dit offici de jutge, ans sia tingut per inhàbil, que no tinga edad cumplida de trenta anys y haja advocat en dita ciutat almenys per temps de sinch anys, tenint studi ubert abans de dita extracció.

Intimes

Ítem, com en la cort real de Gerona haje un styl, o més verament abús, molt prejudicial als litigants, per quant los portés o misatjés quant fan las intimas no serven en la relació que fa al scrivà de dita intima lo que per constitució del rey en Ferrando segon en la segona cort de Barcelona, capítol 32, e per lo emperedor Carlos quint en la constitució de l'any 1542, capítol 22, e en la constitució per vostra magestat feta en la vila de Monsó de l'any 1564, capítol 39, està disposat, supplica per ço la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar y ditas constitucions sían inviolablement servadas de mot a mot, conforme en aquellas se conté, sots las penas per al notari en ditas constitucions y quiscuna de aquellas contingudas.

Scrivans

Ítem, per quant se veu los scrivans en la cort dels ordinaris, majorment en les causes criminals, deguen ésser hòmens de edat y experiència y de bona conciència, per concórrer allí lo parill de la vida, supplica per ço la dita cort a vostra magestat sia ajustat en lo capítol dotze del any 1564, en lo qual és disposat los scrivans hajen de tenir 25 anys, que des de la conclusió de la present cort ningun scrivà de ninguna cort ordinària puga ser scrivà de ninguna enquesta que no tinga edat complida de trenta anys e sie examinat.[2543]

Advocat y procurador de pobres

Com los officials reals de vostra magestat en lo bisbat de Gerona als //5r// pobres presos, per no tenir aquells amichs, ni parents, ni de què ajudar, se acostumen de fer fer les deffensas de aquells per los advocats a dits officials ben vistos, los quals moltas vegadas per complasència dels officials fan las deffensas que servexen més de offensas que de deffensas, de hont molts pobres presos han molt patit, y són stats indegudament punits, supplica per ço humilment la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar que en dita ciutat de Gerona y haja un advocat y procurador de pobres, los quals tinguen de advocar y fer les deffenses dels pobres presos que advocat ni procurador tindran, lo qual advocat y procurador hajen de tenir compte en totes les enquestas dels officials reals de tot lo bisbat que acostumen de venir-les provehir y votar en casa del advocat fiscal major de la ciutat de Gerona; e que lo dit offici de advocat sia triennal, e haja de ser extret de la bossa del jutge ordinari de la present ciutat quiscun trienni lo dia que se acostume de tràurer lo offici de jutge ordinari, e sia lo primer extret àbil aprés de ésser feta la terna de jutges, al qual sia assignat per son salari quinze lliures quiscun any pagadores per terças dels emoluments faran los officials, e al procurador sia assignat salari de sinch lliures quiscun any, pagadores del matex modo y manera dalt està dit del advocat.

Carnissers de ovellas

Com en la constitució feta en lo any 1553, capítol 26, comensant «Per llevar lo abús», ab què està prohibit que en carnisserias no·s puguen tallar anyells ni anyelles que no tinguen un any complit, lo qual capítol en las corts celebradas en lo any 1564, capítol primer, fonch prorrogat fins a la conclusió de la present cort, sia confirmada e perpetuada com en aquella se conté fins a la conclusió de las primeras corts, e sia en aquella ajustat que axí bé no·s pugan tallar ovellas prenys en ningunas carnisserias e imposada pena de XXV lliures als contrafahents, e que los officials ordinaris exequten las ditas penas ab rigor, sens poder remetre ni composar aquellas, ni·s pugan impetrar la ciència de algun superior per a poderles tallar, y assò per llevar lo dupte que no havent-hi pena los contrafahents no són stats punits en cosa alguna, sots pena de galera per tres anys, y que no puga ser guiat, composat

2543 *Afegit en una altra lletra,* e sie examinat.

per official algú, sots privació de llur offici,[2544] y axí bé sia ajustat en dita constitució que los consellers, jurats, cònsols, payés y procuradós de les uni //5v// versitats sien haguts per legítima instància contra dels qui contrafaran en dita constitució.

Vitualles

Ítem, que lo capítol de cort XIè de les dites corts del any 1553 ab lo qual està provehit lo dret que han de pagar los qui trauen bestiar y vitualles de Cathalunya, lo qual està confirmat en las corts aprés celebrades l'any 1564, capítol I, qu sie confirmat y prorrogat fins a la conclusió de las primeras corts.

Manutenències de beneficis

Ítem, que la constitució del dit any 1553, capítol 29, començant «Com l'ordinari collador», ab la qual està provehit aserca de les manutenèntias dels beneficis ecclesiàstichs, lo qual capítol aprés en las corts celebradas en l'any 1564, capítol 1, fonch prorrogat fins a la conclusió de las primeras corts, sia altra volta confirmat y prorrogat fins a la conclusió de las primeras corts.

Procuradors

Ítem, que la constitució de l'any 1547, capítol 58, començant «Ítem com per negligència», ab lo qual està provehit que si per negligència dels procuradós les causes de appel·lations són desertas, sien obligats de pagar les despeses de sos propris béns e si per dol o subornatió sían punits corporalment, la qual havia expirat y aprés fonch innovada y porogada en les corts de l'any 1564, capítol 1, fins a la conclusió de les primeres corts, que sia confirmada y porogada fins a la conclusió de les primeres corts.

Visita

Ítem, que la constitució de l'any 1564, capítol 2, començant «Com la cort general disposant sobre la visita», sia confirmat y porrogat fins a la conclusió de las primeres corts y sie en aquell ajustat que penjant la causa de les quereles, los querelats sien suspesos de llurs officis perquè més llíberament los testimonis puguan dir y deposar lo que sebran sobre dita querela, lo que no fan restant en llurs càrrechs *nam de iure officialis syndicandus etiam perpetuus debet ab offico interim suspendi ex quo alias adstruerent testes scientes veritate vel illis minaretur*.

2544 *Afegit en una altra lletra,* sots pena de galera per tres anys y que no puga ser guiat, composat per official algú, sots privació de llur offici.

Doctors de la Real Audiència

Ítem, que com fins assí se veja que los doctós de la Real Audiència de //6r// Cathalunya sían stats y sían naturals eo habitants de la ciutat de Barcelona y com tots los doctors de Cathalunya no púgan star ni habitar en dita ciutat de Barcelona y fora dita ciutat en Cathalunya se poran trobar doctors benemèrits temerosos de nostre senyor Déu y del senyor rey, y per tant ab sufficiència de doctrina, y sia cosa rahonable que los beneficis del senyor rey sían amplament repertits ab tots los habitants en Cathalunya, per tant se supplica a sa magestat que de cada ciutat de Cathalunya y de la vila de Perpinyà haja hun doctor de dita Audiència, y fent-se ternes se hajen de posar doctors de ditas ciutats y vila, a·ffi que de cada ciutat de Cathalunya y de la vila de Perpinyà haja un doctor del Real Concell e haja ésser doctor que almenys hajan preticat per spay de dotze anys e tingua edat de quaranta anys complits.

Comissaris

Ítem, ajustant a la constitució feta per sa magestat en la cort celebrada en Barcelona en lo any 1564, capítol 13, comensant «Ítem, ajustant», sia statuhit que axí bé lo tal algutzir ordinari o extraordinari o comissari sían obligats en dexar les armes pendran del tal pres en poder de l'ordinari.

Lladres

Ítem, com se veja a la clara no ésser bastant remey per a del tot llensar los lladres e vagabundos del Principat de Cathalunya lo assotar-los y marcar-los, ans bé sia causa de majors mals, fahent-se molts remeys per llevar-se la marca, perque tornant a robar no·s conegua sían stats marcats e axí no sían punits conforme marexen, e se sdevingua ser un matex home per robos differents assotat dos y tres voltas, per ço supplica la present cort a vostra magestat provehir y ordenar que qualsevol lladre que serà condemnat assotar sia condemnat també en galere almenys per temps de tres anys y més, segons la qualitat del furt ó requerrà e no sían d'esta ora en avant marcats.

Manlleutas

E que lo capítol 2 dels actes de cort de l'any 1564 tractant que les manlleutes sían duradoras per temps de dos anys, sia confirmat y porrogat fins a les primeres sdevenidores corts.

Clàusula dum modo non sit eam impositione, etc.

E més aprés que los doctors del Real Concell, no obstant que en //6v// las lletras citatòrias e inhibitòrias dígan *dum modo non sit causa impositionum*, etc, tota via volen ells conèxer de aquexes causas com de les demés, encara que sia contra constitució, e per ço supplica la dita cort a vostra magestat rellevar y resecar dit abús per expedició de les

causes y rellevar los poblats de tant grans danys, e que no obstant dita citació y inhibició lo jutge ordinari puga passar avant la dita causa, sots privació de son offici.[2545]

Capítol 14, 1564

Ítem, que lo capítol de cort de l'any 1564, capítol 14, sia confirmat y porrogat fins a la conclusió de les primeres corts celebradores.

Remissions

Ítem, per obviar a molts abusos fan de cada·l·dia los officials reals fent compositions e remissions de casos no composables, supplica la dita cort a vostra magestat provehir y ordenar que ningun official real puga fer remissió alguna, ni composició de algun crim, sens concell y firma del jutge ordinari o assessor de la ballia o vegaria de hont serà official y de l'advocat fiscal de aquella statió, e que si lo contrari here fet, que dita remissió fos nul·la y de ningun effecte y valor, ni aquell en favor del qual seria feta dita remissió o composició se'n pogués valer *etiam in vinguidatici*, e lo official qui tal composició o remissió hagués feta, fos privat de son offici e fos obligat restituir dita composició de sos propris béns.

Visuras

Ítem, han inventat los doctors del Real Concell una manera de gasto per los lliti-gants tant excessiu en lo de las visuras fent-se donar a menjar per las parts a ells y a tots los de sa companyia, que ja ningú gose demanar visuras vehent se ha de gastar tant en la visura, com lo interès de tot lo que·s pladeje y·s litigue, e axí resta lo procés mal instruït per part de aquell a qui convindria la visura per sa justícia e per obviar a tant gran abús e rellevar de semblants vexations los poblats del present Principat, supplica la present cort a vostra magestat statuhir y ordenar que ningun doctor del Real Concell, anant per visures ni per altra qualsevol cosa demanada per las parts, puga haver sinó son salari tatxador per vostra magestat en la present cort, ni puga fer pagar los gastos ni despeses tant anant, venint y estant a las parts, e si lo contrari ferà serà punit y castigat, removent-lo de son offici o altrament com millor aparrà fahedor de justícia o altrament remetre les tres visuras als ordinaris.[2546]

7r// Fautories

Ítem, com de un inconvenient regularment se'n seguesca altre e de un abús seguir-se'n molts, axí en lo Principat de Cathalunya de pochs anys ensà s'és vist que abusant-se dels casos de regalia regaliant per qualsevol cars a tot gènero de persones, axí també se à

2545 *Afegit en una altra lletra*, sots privació de son offici.
2546 *Afegit en una altra lletra*, o altrament remetre les tres visuras als ordinaris.

abusat de donar lo que és propri del patrimoni real y no·s pot separar de la persona real al portantveus del general governador, donant-li las fautorias dels hòmens gitats de pau y treva, lo que fins assí no s'hera fet, per no poder-se fer, lo que ha servit sols per a vexatió de molts qui indegudament són stats composats sens haver comès delicte algú, de hont ha tret lo dit portantveus de general governador gran summes de diners, per ço supplica la dita cort humilment a vostra magestat statuhir y ordenar que del dia de la conclusió de les presents corts en avant dites fautories no puguen ésser donades a dit portantveus de general governador, ni a ningun altre official, sots gravíssimes penes y decret de nul·litat.[2547]

Sotsveguers

Ítem, com lo offici de sotsveguer de la ciutat de Gerona sie offici molt preminent y per constitució de Cathalunya sia disposat que dit offici de sotsveguer no puga ésser regit sinó per persona de honor, lo que la consuetut antiga havia interpretat en personas de cavaller o ciutadans honrats, de molts anys ensà se sia vist ésser estat regit per algunes persones de baixa mà, y, per no haver tingut les parts y qualitats que en semblants officis se requere[xe]n, han fetes moltas baxesas, agravis y vexations, per ço supplica la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar dit offici de sotsveguer sia regit de aquí al davant per las personas admeses per la consuetut antigua.

Surrogat de jutge

Ítem, com ningú qui sia stat jutge ordinari de alguna cort real no puga tornar ésser jutge, ni assessor, sens que primer taula haja tinguda e per sentència ne sia absolt y axí matex no sia rahó que sia surrogat de jutge o de assessor, y se haja vist moltes vegades en Gerona ésser stats surrogats de jutge ordinari de dita ciutat y haver exercit lo offici de assessor en la governatió alguns qui heren stats jutges ordinaris de dita cort real y que encara no havien tinguda taula, ans bé tenia alguna querela encara lashoras indicisa, per ço supplica la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar que, ningú que sia stat jutge odinari de alguna //7v// cort real o jutge de apel·lacions de la matexa cort, no puga usar de offici de surogat de jutge ordinari, ni de assessor en la cort del portantveus de general governador de Cathalunya fins que taula haja tinguda e sia absolt de aquella.

Capturats

Ítem, com se sdevingua los officials reals de Gerona y de altras parts sens causa alguna prenen y posen en la presó a moltes y diverses persones y assenyaladament la de baxa sort y xicas, y aquelles tenen destretes als seps, cadenas y grillons perquè ab ditas extorsions y mals tractes se composen, y com per constitucions de Cathalunya stiga diposat que ningú no puga ser pres ni més en presó, si no és precedent concell de jutge o crim fragant, per ço li plàcia a vostra magestat statuir y manar que lo official qui lo contrari

2547 *Afegit en una altra lletra*, y decret de nul·litat.

farà incorrega en pena de sinch-centas lliuras de or e sia inhàbil perpètuament per obtenir qualsevol offici real.[2548]

Votar

Ítem, que per los doctors qui entrevenen en lo votar de les causes criminals més llíberament púgan votar y descarregar llurs conciències, supplica la present cort a vostra magestat statuhir y ordenar lo portantveus de general governador, ni altre official real algú pugua assistir en la relacions se tindran de les enquestes se faran per qualsevol crim en la cort de portantveus de general governador o de qualsevol altre official real, com per lo assistir-hi dits officials sían restats molts crims impunits y altres que sían castigats ab major pena que lo delicte comès marexia.

Governador, poder-li presentar qualsevol requestas

Ítem, com ab experiència se sia vist que de alguns anys ensà los doctors qui advoquen en la ciutat de Gerona y los notaris públichs de dita ciutat per temor assoles han dexat y dexen de advocar, patrocinar y ordenar supplicacions, requestes, apel·lacions y recursos y presentar aquelles respective al portantveus de general governador de Cathalunya trobant-se aquell en la ciutat, ballia y vegaria de Gerona o qui anassen dirigides ad aquell en tant que alguna vegada és estat usat haver de anar en la ciutat //8r// de Barcelona per aconsellar-se ab advocats de allí y per a què los ordenassen supplicacions y requestes per dit portantveus de governador, y asenyaladament ab la detenció de Miquel del Riu, mercader, y del forner de Sant Pere de Gerona, se vehé aquells perillar molt de llur vida, per so que no·s trobava advocat qui gosàs advocar aquells, per ço apparagués den de manar que qualsevol doctor qui advocarà sia tingut en fer y ordenar supplicacions y requestes dividides a dit portantveus de general governador de Cathalunya, y axí matex que qualsevol notari públich de Gerona sia tingut en presentar a dit portantveus de general governador totes y sengles supplicacions, requestes, appel·lacions y recorsos, sempre que sien requests, y dit lloctinent de governador se troba present en la ciutat, ballia o vegaria de Gerona, sots pena que lo tal doctor qui dexarà de fer y ordenar supplicacions, requestes, appel·lacions y recorsos essent-ne instat sia ipso facto y sens altre declaració privat y inhàbil per advocar per sert temps, y lo tal notari dexarà de presentar ditas suplicacions, requestas y appel·lacions y recorsos sia privat e sia inhàbil de rebre y testificar tot gènero de contractes e instruments per cert temps, y axí matex que·s deman que ab constitució o acte de cort sia manat a dit lloctinent de governador que no vexe, agravihe, ni opprimesch ha ningun doctor o notari per rahó de dites coses, pus se fassen ab aquella descència que pertany.

2548 *Afegit en una altra lletra*, li plàcia a vostra magestat statuir y manar que lo official qui lo contrari farà incorrega en pena de sinch-centas lliuras de or e sia inhàbil perpètuament per obtenir qualsevol offici real.

Governador

Ítem, per lo que·s veu ab experiència que quant lo portantveus de general governador ve en Gerona y tot lo temps que resta los demés pagesos de la vegaria y ballia forana per temor no gozen venir en Gerona, ni aportar provisions en aquella, y axí los poblats y habitants en dita ciutat pateyxen y és causa de vendre's molt més caras las poques provisions que ý entren, y se sia seguit que alguns anys los jurats de Gerona per llurs privats respectes hagen supplicat al virrey fes venir en dita ciutat dit portantveus del general governador appar convindria demanar que los jurats de Gerona no·s puguen enviar demanar en nom de la ciutat, sens vot y parer de tots los del consell general o de los dos de las tres parts de dit consell unànimes y concordes.

Privilegi dels doctors de la Audiència

Ítem, com se veja a la clara lo gran dany dóna als poblats del Principat de Cathalunya lo aver admesos los privilegis dels doctors del Real Consell ab lo beneplàcit de sa magestat, de hont se segueix no gozar los doctors del Real Consell votar líberament en les coses tocants als interessos de sa magestat, per ço supplica la dita cort //8v// a vostra magestat statuhir y ordenar que los privilegis dels doctors del Real Consell sían tornats a la antiga forma y llevat d'elles lo beneplàcit de sa magestat y que no puguen ser remoguts de llurs officis sens coneguda de dret.

Jutges de barons

Ítem, com los jutges de barons se deguen en tot conformar en lo que toca ab la administració de la justícia ab los jutges de corts reals y principalment en lo exhigir de llurs salaris en las causas se aporten devant d'ells y dits jutges de barons los reben molt acceptans, per ço suplica la dita cort a vostra magestat statuyr y ordenar que los jutges de barons no poguen rebre per llurs salaris més del que reben y poden rebre los doctors del Real Consell y los jutges de corts reals, segons ja per constitucions està disposat, no obstant qualsevol styl o consuetut en contrari observar acostumada.

Salaris de jutges

Ítem, per llevar un grandíssim abús y absurdo qui·s praticha en algunes corts del present Principat de Cathalunya, ço és, que los notaris o scrivans de dites corts quant lo salari dels jutges és maior que no lo que pròvan les fulles de l'original procés altre tant com ne ha hagut de salari de la sentència diffinitiva lo jutge y per lo contrari, si las fullas de l'original procés pugen més que no lo salari de la sentència que ne ha hagut lo jutge, reben y exhegexen lo que pugen les fullas de dit original procés, axí que comunament reben y exegexen molt més del que·ls és degut y per ço appar convindria se demanàs que tots y qualsevol notaris o scrivans, axí de corts reals com de barons, com encara de tots y qualsevol jutges, comissaris o delegats no puguessen usar tal electió, ans bé que no puguessen rebre ni exhigir per llur

salari dels processos, tant original com còpies, més del que per constitucions generals de Cathalunya està ja taxat.

Treves

Ítem, com de alguns anys ensà vagen molts comissaris per la terra fahent fermar treves reals a tots los parents y amichs de una part y altre dels qui han tinguda alguna rixa o fet algun cas y ab dit fermar de treves extorqueyxen, de quiscú qui ferma, tres lliures, y se ha trobat algun comissari haver-ne exegit cent y dos-centes lliures solament de unes treves, per ço, per llevar tant gran abús y extorsions seria bé demanar que dits comissaris, no puguessen, fer fermar semblants treves, //9r// maiorment attès hi són ja los ordinaris en quiscun lloch.

Captures

Ítem, per llevar molts grans abusos que·s fan en capturar y destrènyer los abitants y poblats de la ciutat, ballia y vegaria de Gerona y de Besalú, seria bé que·s demanàs que ningun home casat pugués ésser posat en presó per causas criminals sens tenir instància de part o si ja també no era en cas que provat maresqués pena corporal.

Reductió de mides, pesos y mesures

Ítem, reduhir totes les mides, pesos y mesures a una a ffi no n'í hagués més per a facilitar lo comprar y vendre y si·s podia consertar que las carns se tallassen ha hun for o preu franc en Cathalunya par seria molt profitós per ha què no puiassen cada·ny lo hun per l'altre y lo qui en aço més contrari fa és Barcelona, com a més poderosa y per lo qual totes les demés poblacions patexen.

Regalias y evocata causa

Ítem, és gran lo abús cada·l·dia se fa per les moltes cauteles y medis se cèrchan axí ab justes, regalies o *advocata causa* o altres remeys o pretextos més per a a trame[tre] les causes criminals y lo thesorer composar aquells que per fer justícia. Per ço appar seria expedient provehyr y ordenar que per via ni pretextu algú se pugués traure causa criminal alguna de la conexensa y jurisdictió dels ordinaris, si no era per vera regalia tant solament, y que los ordinaris per ço sien obligats en procehir en dites causes madurament y ab menys guastos y dispendis de les parts que puguen los altres remeys de appel·lació, *causa recognoscendi* y altres drets civils y municipals concedits en sa forsa y valor remanents.

Consell criminal

Mirar ab molta consideració si convé o no llevar o regular lo consell criminal y ferne tercera sala en lo civil per los molts agravis y vexations té rebuts aquest Principat del consell criminal.

Causes de imposicions

Ítem, que causes menors de vint lliures[2549] de impositions, administracions y policia y govern de ciutats, viles o llochs reals, lloguers de cases y les qui seran posades i*n rem iudicatam* sían hevocables a la Règia Audiència y que per ellas o alguna d'elles no·s puguen inibir los ordinaris, ans bé constant-los les causes ser tals y puguen procehir y passar avant y axequutar-les no obstant qualsevol inibició dels quals provheiments aprés no puguen conèyxer y haver rahó si·ls apparrà en la diffinitiva com dels mèrits de la causa principal y que las //9v// causas de administració, policia y govern y imposicions de ciutats, viles y llochs se hagen de trectar, disidir y terminar y exequir en la primera, segona y tercera instància per los jurats, consellers y payers de aquelles *mutato assessore* y les menors de vint lliures de lloguers de cases y de soldadas de campanyas en la primera instància devant lo jutge ordinari, en la segona devant lo jutge de appells, de la tercera devant la Real Audiència si volran.

De littibus abreviandis

Ítem, per ser les causes civils en Cathalunya immortals y servar-se poch les constitucions *de littibus abreviandis,* suplica la dita cort a vostra magestat donar algun oportun remey ressecant los intermedis de dites causes que *sunt cause* de tanta llarguesa, llevant los salaris de dit intermedi e ordenant dits intermedis sien verbals.

Familiars del Sant Offici

Ítem, per quant los familiars del Sant Offici han tant crescut y abundat que a penes vuy se coneixen o saben qui són y las causas civils que no sols entre ells, però encara ab altres, se porten són tantes que quasi se igualen ab los consistoris reals, per ço apar seria bé, per llevar tot dupte y sàpia ab qui·s negocia y·s tracte, que tots los familiars que vuy són dins trenta dies aprés de la constitució de la present cort los qui avant seran fets o rebuts familiars dins altres trenta dies aprés que seran fets o rebuts en la familiatura hagen de infirmar y manifestar-los llur privilegi o familiatura en la cort real del cap de la vegaria hahont residexen, en la qual per ço se hage de fer y tenir hun llibre a depart com lo de las infirmacions de donacions y en aquell ser descrits y mensionats tots los noms y cognoms dels familiars ab sufficient designació y data de llur privilegi y lletres, per la qual designació paguen y pagar hagen tant solament dos sous, lo qual llibre se hage de

2549 *Apareix ratllat*, dos-centes lliures.

comunicar y dar inspecció d'ell a qui lo volrrà, sens interès ningú, altrament lo qui axí no ý serà descrit o continuat en dit llibre sia hagut y tractat com a home particular y comú, y també que devant los molt reverents senyors inquisidors y los comissaris llurs solament se tracten y tractar puguen les causes civils y criminals, que quant contra los tals axí descrits familiars se mouran y portaran y les de la fe y no altres, com vuy fan en no poc dany de la jurisdicció real y ecclesiàsticha y altres, y contra tot orde y regle de dret *quod actor sequi habebat* //10r// *forum rei*.

Sardinals

E per quant a tothom és notori lo gran dany que reb lo comú des que se pesca en esta costa de mar ab sardinals, perquè no sols és dolenta y mala la sardina que ab ells se pren, però encara squiva y fa fugir lo altre peix, que evidentment se veu no n'í mor tant com abans feya, appar per ço se deu prohibir ab bones penes exhigidores per los ordinaris sens poder-se aquelles remetre ni composar com alt està dit de les anyells que de vuy havant no·s pesque ni pescar pugue ab dits sardinals.

Leudes

Ítem, vist quant són odioses les lleudes en Cathalunya y les grans qüestions y littes que vehem cada·l dia se'n segueyxen, appar seria expedient lo General les compràs y axí se abolissen y llevassen, o al mancho la ciutat de Gerona compràs lo *jus luendi* de sa magestat de dites lleudes de aquelles que se axhigecen y se afama de exhigir en la ciutat de Gerona.

Que los deutós no ajen pagat no sia posat fogatge

Ítem, per a remoure los abusos y complassències que fins así són fets en dessimular los debitors del General de Cathalunya per lo arrendament de les bolles, suplica a sa magestat la present cort statuhir y ordenar no sían posats drets alguns ni fogatge en lo present Principat que no sia feta exequutió y discussió de tot lo que·s deu al General de Cathalunya per arrendament de bolles.

Officials tíngan de exequir les ordinacions dels magnífichs jurats

Ítem, com los officials ordinaris recusen cada dia exequir las ordinacions dels magnífichs jurats, trancant lo jurament prestat en lo introhit de llur offici, se fan molts grans perjudicis als magnífichs jurats y donen dans irreparables a la universitat, per ço supplica la dita cort a vostra magestat statuhir y odenar que d'esta hora en avant sien dits officials obligats exequir dites ordinations dels magnífichs jurats e los servesca de provisió de jutge.

Advocat fiscal y trasorer

Ítem, com manifestament se veja lo gran dan reben los poblats de aquest Principat que lo offici de advocat fiscal del Consell Real criminal de sa magestat y lo offici de tinent de trasorer estiguen // 10v// junt en una persona, sent officis tant incompatibles, com ja per Constitucions de Cathalunya estave disposat que ningun notari de manament fos tresorer en lo present Principat de Cathalunya, per ço supplica la present cort a vostra magestat statuhir y ordenar que des del dia de la present cort en avant comptador los dos officis, ço és, de advocat fiscal y thesorer puguen estar junts en una persona, ni tampoch puga tenir ningun altre doctor del Real Consell, tant civil com criminal.

Salaris de officials y scrivans

Ítem, per llevar los abusos y accessos fan los officials y scrivans en lo rebre de llurs salaris y dietes, per ço supplica la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar que dites dietes de officials y salaris de scrivans, tant de processos civils com criminals y de qualsevol altre scriptures que·s reben en la cort real de Gerona sien tatxats per dos personas pratigues nomenadores per los magnífichs jurats, e sia feta una post en la qual estigua continuada la tatxa dels salaris, que segons constitucions poden rebre e estigua posada en alguna part ben vistosa de la cort real, assí que quiscú la puga veure y entendre lo que per qualsevol cosa hauia de pagar, com axí sia ja disposat per la cort del sereníssimo rey Alfons 2, capítol 10.

Algutzirs que no púgan rebre morabatí

Ítem, com no obstant les constitucions y privilegis a la ciutat de Gerona concedits que lo algutzir del portantveus del general governador no exhigesca morabatí dels poblats de dita ciutat que per orde del portantveus de general governador són posats en los càrcers reals de la present ciutat y de assò sia stat querelat en alguna visita y en aquella condemnant totavia a perseverat en exhigir-lo, opprimint en assò los pobres presos, mudant lo nom de morabatí en altre nom, exhigint consemblant o major quantitat, lo que ha redundat en molt gran deservey e vilipendi de sa magestat e gran dan dels poblats de aquesta ciutat, per ço supplica la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar que des de la conclusió de les presents corts dit algutzir no puga exhigir, ni li sia lícit haver, per sa dieta, sinó lo que pot rebre lícitament per constitucions de Cathelunya, sots pena de privació de son offici.

Vagabundos

Ítem, que la constitució parlant de la privició dels vagabundos, quant a n'aquelles paraules si seran vistos més de una vegada en lo present Prin//10r//[2550] cipat de Cathelunya sia declarada de manera que los votants púgan fàcilment descarregar llur consciència.

2550 *Repeteix 10r i 10v; és un error de paginació de l'escrivà, que mantenim.*

Governador

Com lo portantveus de general governador de Cathalunya contra forma de les constitucions e capítols de cort de l'any 1542, capítol 9, e de l'any 1547, capítol 62, comensant «Ítem per constitució», la major part de l'any residesca en la ciutat de Gerona en tant que més se pot dir governador de Gerona que no del Principat de Cathalunya, com en les altres parts de dit Principat vaja sols forsat y allí residesca molt breu temps, havent en Gerona officials ordinaris creats per sa magestat, qui aquella ab compliment de justícia govèrnan, per ço supplica la dita cort a vostra magestat estatuhir y ordenar que dit portantveus de general governador no puga residir ni exhercir jurisdicció en la dita ciutat de Gerona passats los quatre mesos, ans bé sia tinguda per privada persona, fent tots los actes que farà, passats dits quatre mesos, nul·los y de ningun valor y no puga tornar en aquella que antes no haje visitades les altres ciutats y vegaries del Principat de Cathalunya, conforme és obligat per rahó de son offici.

Governador

Ítem, que los advocats fiscals que vuy són o per temps seran creats per sa magestat en dita ciutat de Gerona servèscan al dit portantveus de general governador en lo offici de advocat fiscal e que dit governador no puga pendre altre doctor per advocat fiscal sinó dels qui són creats per sa magestat en dit offici en la ciutat de Gerona.

Governador

Ítem, que lo procurador fiscal que vuy és y per temps serà creat per sa magestat o per son lloctinent general en dita ciutat de Gerona servesca al dit governador en lo offici de procurador fiscal e que dit governador no puga crear altre procurador fiscal ni servir-se de aquell, sinó del qui serà creat per sa magestat o per son lloctinent general en la dita ciutat de Gerona.

Governador

Ítem, que ningú habitant en dita ciutat de Gerona no puga ésser//10v// pres per dit governador sen enquesta precedent y ab concells y provisió de son assessor.

Visita de la presó

Ítem, que lo jutge ordinari de Gerona sia tingut y obligat sots pena de privació de son salari y altres penes de visitar quiscun divendres los càrcers reals de dita ciutat de Gerona junctamnet ab los advocats fiscals y procurador fiscal.

Causes de imposicions

Ítem, com per constitució de Cathalunya, capítol 29, del rey don Joan segon en la cort de Monçó, e capítol de cort de l'any 1510, comensant «Com los reys de Aragó» e per constitucions de l'any 1537, capítol 23, e per capítol de cort 1547, capítol 37, e altrament per privilegis reals a les universitats del Principat de Cathalunya sobre de les imposicions concentits, sia no tantsolament statuhit y hordenat que les causes de impositions per alguna qualitat no puguen ésser evocades a la Real Audiència, ans la conaxensa de ditas causes de imposicions sia dels consallers, jurats, payers, cònsols y procuradors de las confraries y universitats reals e dels officials de aquelles, però encara que qualsevol persona de qualsevol dignitat o preheminència sia, encara que sia capità o gent de guerra, en temps de pau y de guerra, sían tinguts en paguar imposicions y sises y que los administradós de les universitats tinguen jurisdictió de les causes de imposicions y noresmenys per evocar-se lo lloctinent general de Cathalunya envers sí ditas causas de imposicions aquelles no són degudament paguades, lo que redunda en molt gran dan de dites universitats, per ço evocant dit lloctinent general o portantveus de general governador envers sí algunes causes de imposicions los jurats o concellers de ditas universitats sían obligats *ante littis ingressu* opposar que ditas causas són de impositions y que si dins trenta dias aprés de dita appel·lació o excepció la magestat real o son lloctinent general o lo portantveus de general governador de Cathalunya no haurà restituhides dites causes als jurats o concellers, revocant lo procehiment contra dits jurats e concellers fets en y sobre dites causes de appel·lacions, que en continent passats los dits trenta dias ditas causes sían hagudas per restituhides e dits procehiments revocats e los dits jurats púgan passar avant ditas causas, sens incorriment de pena alguna.

11r// Diputat local

Ítem, com ab experiència se veja lo gran peccat se comet en vendre los officis en la Diputació y assenyaladament lo offici del diputat local en les stacions de Cathalunya y·s tinga sertitut se ha pagat de l'offici de diputat local de la stació de Gerona aquest trienni corrent setanta lliures, venent-se al més donant en encant públich y axí matex se creu han fet en les altres stacions de dit Principat, lo que redunda en molt gran dan e vergonya dels poblats del dit Principat abusar-se tant manifestament dels officis públichs, per ço supplica la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar que del dia de la conclusió de la present cort en avant y quiscun trienni aprés successivament los deputats locals de las stacions del Principat de Cathalunya sían extrets a sort de rodolí, fent de quiscuna estació del Principat de Cathalunya una bossa, en la qual sían ensaculats en quiscuna d'ellas los qui són ensaculats en la Diputació de aquella estació. E lo primer extret fos lo diputat local, sols fos persona que tingués son principal domicili en lo cap de la stació de hont serà feta dita bossa, ab una que lo tal extret tingués de fer sa principal habitació en la ciutat hont se té y en assò concorreguessen tots los ensaculats de qualsevol estament fossen, rellevats los il·lustrísims senyors bisbes, per ser personas de molta qualitat y no convenir dit offici a ells, y fos assignat per quiscun any per llur salari cent sinquanta lliuras en la stació de

Gerona y axí, segons més y manco, se fes en quiscuna de las altras stacions del Principat de Cathalunya. Y la extractió de dits officis se fes immediatament després de haver trets los diputats generals de Cathalunya o almanco lo endemà per no ocupar la cort a ningú que concorregués a diputat local y també attès que los altres officials de la dita diputació local de Gerona y altres ciutats suppòrtan y ténan molts grans y excessius treballs per la exacció y conservació dels drets de dit General, tant per rahó de les entrades y axides, com encara del dret de sagell de plom y cera per ser de dita col·lecta de Gerona tant gran e de tanta importància, dels quals treballs són molt pochs satisfets y remunerats, per no tenir dit diputat local sinquanta lliures, lo assessor y advocat fiscal quinze lliures e lo scrivà y notari vint lliures, e lo procurador fiscal deu quiscun any y axí no poden, ab compliment, fer lo que convé per la utilitat de dit General y també conciderada la obligació que tenen de residència en las casas del General los dias de concistori, per ço sia statuhit y ordenat que de assí al devant dit diputat local tingua de salari quiscun any 150 lliures y dits assessor y advocat fiscal quiscú.

Arcabussos

Ítem, com lo ús de las armas sia molt convenient a la conservació de la corona real e per elles los reys regnen, principalment de aquelles armes ahont stà la força de la guerra y en aquelles deguen star les gens molt exercitadas per los casos occiorrents, e com la experiència mostra ser una de las millors e més útils armas que més convenientment se usen en la guerra lo arcabús de monició e en Cathalunya, a causa dels arcabusos padrinyals, la gent stigua molt desprovehida y poch exercitada en tirar ab arcabús de metxa, per ço supplica la present cort a vostra magestat statuhir y ordenar que de la matexa manera que lo General de Cathalunya done quiscun any a la confraria // 11v// de Sant Jordi cent ducats per exercitar-se en las armas, done y assigne en la stació de Gerona una molt manor summa per a los qui exercitaran en tirar ab arcabusos de monició assignant una joya de valor de 6 lliures de quatre en quatre mesos per lo qui millós trets haurà tirats en semblant temps, conforme se's fa en València y Perpinyà y en altres parts.

Jutges

Seria molt necessari que en la ciutat de Gerona, majorment no podent-se evocar les causes menors de sinch-centes lliures, ý agués un jutge per les causes civils y altre per les causes criminals, y que los officials no poguessen composar a persona alguna de delicte algú que no fos, essent-y present lo jutge del criminal, y que la remissió fos fermada per dit jutge, conforme està ja disposat ab reals pragmàtiques y constitucions.

Llanas

Ítem, per quant la fàbrica de la roba de llana és estat y és la sustentació dels poblats en lo present Principat de Cathalunya, comptats de Rosselló y Cerdanya y de algun temps ensà se veja clarament que per aportar-se'n los genovesos y florentins y altres no

vessalls de sa magestat les llanes del regne de Aragó y fabricar aquelles en ses terres, se ha impedit en lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya la fàbrica de la roba, la qual, per la sobredita rahó, no se és pugada tant continuar, de manera que per dita occasió los poblats en les ciutats, viles y llochs de Cathalunya y Rosselló y Cerdanya han patit y patexen molt, no sabent de què manera valer-se, y continuant-se de traure les llanes seria forsats de dexar ses cases y fills per no saber ni poder de altre manera viure ni entretenir-se faltant-los dita fàbrica y modo de viure, per tant supplica la dita cort a vostra magestat fos servit manar que ningú pugués enbarcar llanes ningunes en lo regne de València, ni en lo Principat de Cathalunya, comptats de Rosselló y Cerdanya, per traure y aportar-se'n aquelles fora dels dits regne, principats y comptats, sots les penes a vostra magestat ben vistes, y asenyaladament de perdre dites llanes, si ja no here que los qui voldrían aportar-se'n dites llanes fora paguassen deu sous per lliura de dret de General, y sots les matexes penes prohibir que per terra no pogués passar dites llanes per portar aquellas en França, si no és paguant dit dret al General.

12r// Salari de jutges de taula

Que los salaris dels jutges de taula de la ciutat y stació de Gerona sían crescuts e que los officials que per temps seran de la ciutat, batllias e vegaries de Gerona e Besalú ans de l'introhit de llur offici hajen a deposar los salaris dels dits jutges a la taula de canbi o depòsits de dita ciutat de Gerona dits y scrits als jutges de taula, no obstant qualsevol ús o més verament abús en contrari fent.

Scarcellers

Que ningun pres de dits càrcers reals de Gerona haje de pagar deu sous de cadena, ni sinch sous de ceps, sinó que lo scarceller no puga més rebre de tres sous y quatre de entrada e quatre diners per dia e si lo contrari serà fet, incorrega en molt bona pena pecuniària e sie declarat inhàbil per obtenir offici algú de jurisdicció de sa magestat.

Regalia

Que la constitució de l'any 1542, CXI, que la regalia no sia feta sinó feta paraula al Real Consell que sie perpetuada y a·d'aquella ajustat que sien exprimits los cassos en los quals se deu fer regalia y que en lloch de regalia no sia fet *evocata causa* per traure les causes de la vegaria y ballia en frau de la constitució *quod cause viccarie intra viccarie etc cause baiulie intra baiulia* ni ab qualsevol altre vocable cobrat.

Presos

Ítem, per obviar als excessos que fan los officials ordinaris y algutzir del portantveus de governador, capdeguaytes y missatges o porters y scrivans del capturat y exhigir dels capturats y per llevar ocasions de capturar injustament per exhigir de dits capturats, statuhim

y ordenam que de assí al davant algú qui sie relaxat *etiam reservata inquisitione* no sie obligat paguar dieta alguna, ni peatge algú als predits, ni als scrivans escriptures fins dita relaxació fetes; exceptades les scriptures fetes part o útil de dit relaxat fetes, exceptat emperò los relaxats presos, aprés que seran citats ab provisió de jutge o assessor per comparer per lo delicte de què són impedits, los quals sien obligats paguar dietes per les scriptures de dita citació y clam e si·s seguirà y altres com alt és dit, y exceptats los relaxats ab provisió de jutge o assessor, y ab dita provisió serà provehit que deu paguar dexant-ó arbitre a dit jutge o assessor, y en aquest cars en les corts hahont serà stil o pràtica de paguar per que si tal stil //12v// o pràtica de paguar no serà, no volem que ab la present constitució tinguen facultat dit jutge o assessor de provehir que paguen.

Presos

Ítem, sempre que serà qüestió quantes fulles deuen paguar los enquestats de les enquestes, que lo scrivà request ab provisió de jutge o assessor sie obligat portar la enquesta al jutge o assessor y dit jutge sie obligat decidir dita qüestió y, fins sie decidida, lo tal enquestat no sie molestat de presó, ni altrament, ans bé si és en presó y sols està per dites fulles, que posades penyores en depòsit o prestada idònea caució sie tret de presó.

Censals y violaris

Ítem, com per moltes constitucions de Cathalunya los censals y violaris tíngan grandíssimas prerrogatives y privilegis en tant que la exequució de aquells sia prompta y rigurosa y no·s puguen evocar a la Règia Audiència,[2551] tant los jutges de la Audiència reals com los ordinaris contra forma de dites constitucions tracten ditas causas plenàriament y no ab aquella exempció que dites constitucions disponen. Per tant, que ditas constitucions de Cathalunya sían servadas per los ordinaris e que ditas causas no púgan, ans bé, si se evoquen per lo ordinari, puga pasar avant en la exequució de aquells, sots pena de privació de son offici y si per la Règia Audiència serà provehida inhibició ni impediment si farà a dit jutge, en dit cas lo doctor del Real Concell qui tal cosa provehirà, que sia privat de son offici *ipso facto et jure*.

Ternas de officials

Ítem, attès que lo del fer ternas de officials reals és molt gran confusió y se done lloch de cada trienni de dir mal y paraules injuriosas y se seguexen molts danys et fòrsan alguna vegada algun notable prejudici, per tant supplica la dita cort a vostra magestat que de aquí al davant no·s fàssan ternas, sinó que·s fassa la extracció com se fa del mostassaf y que en las bossas de jutja, balla y sotsballa s'í posen persones hàbils y idòneas y que per dit effecte los jurats lo dia de la extracció ne hàjan sentència de excomunicació com fan los deputats de Cathalunya.

2551 *Paraula il·legible.*

Ítem, com lo offici dels diputats de Cathalunya sia per deffensar los privilegis de Cathalunya consentits tant al Principat de Cathalunya //13r// com a las universitats y s'és vist de cada·l dia que ha attentat la Règia Audiència de Cathalunya rompre privilegis consentits a la ciutat de Gerona y los diputats may han volguda fer part, per ço supplica la dita cort a vostra magestat que sia statuhit que tractant-se de observança de privilegis consentits a las universitats y a quiscuna de aquelles los diputats de Cathalunya hàjan fer sa part sots pena de privació de llurs officis y salaris.[2552]

Com per constitució del sereníssimo rey Fernando 2 en la cort de Barcelona, capítol 3, estigue disposat que dins vint-y-sinch dies aprés que algú serà posat en presó se haje de fortificar e instruhir la enquesta, e passats dits 25 dies se haje publicar al dit delat dins sinc dies si serà vist deure's publicar si lo delicte serà comès dins Cathalunya, e si és comès fora de Cathalunya és ja presigit altre termini en dita constitució, y si és vist no deure's publicar deu ésser lo tal pres relaxat o donat a manlleuta, y per experiència se és vist que en la Règia Audiència y en altres corts han tingudas moltas personas en las presons per crims comesos en Cathalunya quatre y sinch mesos, y en la Règia Audiència un any y dos anys, sens publicar la enquesta a dits presos, patint dits presos en sas personas y béns molts grans detriments y aprés los han donat a sagrament y homanatge, pretenint lo llochtinent no ésser obligat a la observança de dita constitució contra seria y forma de aquella, per ço supplica la dita cort a vostra magestat que sia statuhit y la dita cort ajustat que sa magestat, lloctinent general de Cathalunya, governador general y lo portantveus de general governador, doctors del Real Concell y tots los altres officials, tant reals com de baró, y altres sien obligats a la observança de dita constitució y que de assí al davant se haja instruir, fortificar y publicar las enquestas als reos dins lo temps en dita constitució contengut y que dits terminis corrègan també aprés que lo total inculpat estarà arrestat eo detingut, ab manlleuta de no moure's de alguna casa, ciutat, vila o altre lloch encara que lo tal pres no·u demane y encara que fos detingut y inculpat lo tal pres per procés o crims de regalia y altre qualsevol enormíssims crims y que si és contra fet a dita constitució per los dits lloctinent, governador generals, portantveus de governador.

Ítem, com se sie vist per experiència que publicada la enquesta y donades deffensas per los reos per las quals constava ésser immunes //13v// dels delictes de que heren inculpats, que los tals presos en la Règia Audiència y en altre son podien acabar may que se'ls fes la causa o que fossen relaxats de les presons, ans bé per molestar y vexar-los y per fer que·s composassen, encara que no tinguessen culpa sots nota [...][2553] de què heren vinguts a notícia a la cort altres delictes o altres novas provas sobre los delictes per los quals lo detenían, del que és estat molt vexat lo present Principat, que·s demane sia statuhit sert termini per a fer dita causa criminal qui correga aprés que lo reo haurà donadas sas deffensas, ço és, si no ý ha altres delictes o proves en la Règia Audiència, deu dies, y en altres corts, sis dies, y si serà dit haver-ý altres delictes o novas provas, que en tal cars lo official ho haje de dir ab scèdula de fama scrita o sotascrita y que aleshores dins deu dies se haja fortificar y instruhir lo procés sobre ditas causas y publicar los nous actitats y aprés

2552 *Afegit en una altra lletra*, y salaris.
2553 *Paraula il·legible.*

se haja de fer la causa predita, donadas las deffensas per lo reo, conforme alt està dit, y si en lo dit cars que lo tal official haurà dit haver-ý altres delictes o novas provas en lo dit procés, no·s trobaran proves algunas urgents sobre dits crims com sie vist lo tal official haver-ho fet ab ànimo danyat de gravar ab presons, lo pres que en tal incidesca en la pena baix exprimida y assò sots la matexa per als contrafaents que dalt és dita.

Ítem, com sia vist infinidas vegadas quant més hun pres és inmune dels delictes de que lo incúlpan y és persona de facultats y tinguda en opinió de bon nom y vida, més és vexada en presons per los officials de vostra magestat y altres, posant-los en los ceps ab grillons y cadenas per a què més prest envían y vinguan a composició, encara que no hajen comès delicte algú, de tal manera que moltas vegadas patèxan més pena ab un dia y nit que estan de aquexa manera que no marexeria lo delicte per lo que lo han pres, provat que fos, que sia statuhit ajustant a la constitució del cathòlich rey Ferrando 2, feta en la cort 3 de l'any 1503, capítol 4, y en la cort 5 de l'any 1510, capítol 2, comensant «Confirmant que ditas constitucions sien observadas», no obstant qualsevol consuetut, ecsamen, memorial introduhida y per avant introduhidora y que ninguna persona puga ésser posada eo dettenguda per sa //14r// magestat, lloctinents, governador o portantveus de aquell, ni per altres officials, tant reals com de barons, ab sepos o grillons, o cadena, sens que expressament no sie provehit per son jutge o assessor, attesa la qualitat del delicte y de la persona del delinqüent y altres circumstàncies de fet, ans bé aquellas tals personas hajen d'ésser dettingudas en la instància de la presó ahont aparrà al relador de la causa, jutge o assessor de aquell tal official o ab arrest o idònea manlleuta, conforme aparrà al dit relador, jutge o assessor.

Ítem, com de algun temps ensà se sia introduhit en la Règia Audiència que aprés de és-ser-se publicades algunas cridas de part del lloctinent general de Cathalunya se fa evocació general de totas las causas criminals del qui han contrafet o contrafaran a ditas cridas y regalia aquells tals y envían comissaris per lo present Principat, los quals estan per alguns llochs y prenen los contrafahents de ditas cridas y aquells aporten en Barcelona presos, per hont és camí y modo de vexar greument los poblats del present principat de Cathalunya, y llevan y abdícan en tot la potestat y jurisdicció dels ordinaris, y moltas vegadas volent lo ordinari fer justícia de algun pres lo comissari qui està y habita en aquella ciutat o vila procure de pendre informacions contra aquell tal pres y lo lleve de mà y poder de l'ordinari y dexa anar lo dit pres ab manlleuta de molt poca pena, per a què tal pres no reba la pena condigna, lo que és tot contra serie y mente de las constitucions y pragmàticas generals de Cathalunya, per ço suplica la dita cort a vostra magestat que sia statuhit que de assí al davant no sien fetes tals evocacions de causes criminals generals, ni specials, si dons los ordinaris no heren potents o negligents en castigar los tals delinqüents y que comissari algú no pugue star y habitar ab casa parada en alguna part del Principat de Cathalunya, sinó allà hont residirà lo Consell Real.

Ítem, com per lo llochtinent general de Cathalunya sían creats y elegits molts co-missaris a effecte que guarden y preserven lo present Principat de Cathalunya de robos, incendis y de altres delictes y per experiència se sia vist hi·s veja que los tals comissaris han presos molts pochs lladres y en lloch de perseguir aquells van ells per lo present Principat ab molta gent armada inculpada de lladres de pas, fahent molts agravis, que sie

provehit que no·s fàssan comissaris sinó en número de deu o dotze y que sían personas patrimoniadas y honradas.

14v// Ítem, com en la ciutat de Gerona y en altres parts se sie introduhit per los scrivans que si lo official deixa a·d'algun pres o manlleuta los tals scrivans fan paguar al dit pres tota la offença de la enquesta y si són dos o tres o quatre enquestats a cada hu de ells fan paguar tota la dita enquesta, lo que és contra dita rahó y, axí matex, si lo tal pres demana relació y sentència, li fan paguar tot lo procés de la offensa, com de la deffensa, lo que és contra forma y serie de las constitucions de Cathalunya, per ço supplica la dita cort a vostra magestat que sie statuhit que lo dit pres sols sie obligat en paguar lo salari de la dita manlleuta tatxat per altras constitucions y la part del dit procés per ell fet y que los scrivans no puguen rebre del dit pres ni de altre per ell més del salari de dita manlleuta, y del procés per part del dit pres fet si donchs encars que dit pres se composàs, sots pena de privació de llurs officis, no obstant qualsevol consuetut ni styl etiam immemorial.

Ítem, com per constitució del sereníssimo rey don Fernando 2 en la 2 cort de Barcelona, [capítol] 50, estigue disposat que los jutges per exequucions de pencions de censals o violaris o de scriptures de ters no puguen haver salari si donchs no éran estades posades rahons, ab clam de dita constitució se sie abusat tant en la ciutat de Gerona, com en altras parts de algun temps ensà rebent los jutges de las provisions de ditas exequucions salaris conforme la tatxa dels salaris de sentències difinitivas, lo que no és conforme rahó que·s reba tant salari de una provisió que·s fa de ordinari se acostume fer sens ressolució de llibres y sens procés, com de las sentències diffinitivas per las quals és menester mirar lo procés y llibres y los pobres deutors ja són prou vexats ab altres despeses, emperò per quant al temps se féu dita constitució lo jutge no feya provisió alguna en scrits, sinó que sols vistos los actes y lo registre de la obligació, los officials feyan ditas exequucions y com després sie stat statuhit per constitució que ningú pot ser pres ni penyorat sens provisió de jutge, necessàriament té de fer provisió en scrits sobre dita exequució y si dita exacució no·s podia fer, estar a càrrech y parill seu y de l'official que per ço sie statuhit, que los jutges o assessors, tant reals com de barons no puguen rebre per salari de ditas provisions més de una terça del salari tatxat per las sentències // 15r// diffinitivas, ço és, per provisió fahedora en execució de censal o scriptura de ters de deute, fins en deu lliures, vuyt diners per lliura, y de deu lliuras fins en 50 lliuras quatre diners, y de sin-quanta en avant dos diners per lliura, no obstant qualsevol constitució immemorial introduhida o introduidora, y si a dit clam eren posades rahons, que aleshoras lo jutge pugués rebre lo salari íntegre, conforme està contingut en dita constitució.

Ítem, que la constitució del sereníssimo rey don Ferrando 2, feta en la segona cort de Barcelona, capítol 57, comensant «Per semblant per llevar plets sie estesa», que haje lloch en los deutes de doctors en medecina, botiguers de drap y en botiguers de telas, com ab aqueix milite la matexa rahó de dita constitució, y també com se sie trobat demanar-se dits deutes dos vegadas.

Ítem, com en la audiència del portantveus de general governador de Cathalunya y en altres corts reals de algun temps ensà se sie introduhit que lo assessor de dit portantveus de general governador y altres officials de dit Principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, a bé que reben salari cert cada any de vostra magestat o del Gene-

ral de Cathalunya, reben y exhigesen avarias y per ditas exhigessen sis sous per lliura, lo que tot és contra la constitució del rey en Pera 3, feta en la cort de Servera, capítol 7, comensant «Encara statuhim y és occasió», que per rebre dits assessors y jutges avarias a molts delats són remesos de crims no composables, y de tals que la punició de aquells serie molt exemplar, en gran dany de la cosa pública, que sie statuhit que dita constitució sie inviolablement observada, no obstant qualsevol consuetut immemorial, que més verament ab abús introduida y introduidora, y que dit assessor ni altres jutges o assessors o advocats fiscals, procuradós fiscals y altres officials qui reben salari cert dany de vostra magestat o del General de Cathalunya no puguen rebre, ni exhigir ninguna cosa per avarias, ans bé tot lo que ne exhigeran sían obligats a restituhir, y los altres officials entre tots no puguen rebre més de quatre sous per lliura entre ell divididors, conforme tenen acostumat per avarias.

Ítem, que sie llevat lo abús se fa en la ciutat de Gerona en què lo advocat fiscal se fa pagar per los officials qui tenen taula per a fer los interrogatoris en la enquesta general hun ducat per lo procurador fiscal per presentar aquells sis reals, com sie cosa contra rahó que lo dit official haje //15v// de paguar a dits per a què fàssan enquesta contra d'ell y que assí al davant non exhigir ni rebre res.

Ítem, com se sie moltas vegadas duptat si la pragmàtica *de domibus evacuandis* confirmada per vostra magestat en las últimas corts, capítol 29, comensant «Com per pragmàtiga si té lloch», y en los camps, vinyas y altras cosas que s'arrèndan, com sie vista parlar en cosas y la observança de aquella sie molt utilosa, per ço supplica la dita cort a vostra magestat que sie declarat per llevar tot dupte la disposició de dita pragmàtica y de dita constitució tenir lloch en camps, horts, vinyas y totas altras cosas que se arrenden.

Ítem, com se veja per experiència que en las causas se apòrtan en la Règia Audiència per la multitut de causas que ý ha y altrament les causes són immortals y las parts despenen per ditas causas moltas vegadas deu vegades més que no val lo interès de què litiguen, que sia statuhit y ordenat que totas las sentències que·s donaran per qualsevol jutges ordinaris de caps de vegarias que sien doctors en drets en causas menors de sinch-centas lliures, prestada caució tinguen exequució y aquella se pugue execuutar, no obstant qualsevol inhibició.

Ítem, que per dits respectes no·s pugue evocar a la Règia Audiència causa alguna etiam ab qualsevol qualitat que sie major de sinch-centes lliures y que si·s feya, que lo jutge pugua passar avant sens incorriment de pena alguna.

Ítem, que lo ordenat en la cort de Santa Anna, vulgarment dit *de litibus abreviandis*, sie servat en totas las terras de barons, com sie vist ésser dit orde molt utilós, y per servar-se aquell sols en terras reals y no en terras de barons se sien seguits molts inconvenients.

Ítem, com en lo paguar foriscapis y llohismes se sie molt excedit en lo bisbat de Gerona, fahent paguar los senyors directas per foriscapi la meytat del preu de las cosas alienades, que sie restituhit dit dret, ço és, foriscapi a quatre sous per lliura y lluhisme a dos sous, no obstant qualsevol consuetut etiam immemorial.

16r// Ítem, que sie tractat que apparexeria convenir per la bona administració de la justícia que·s donassen certs salaris als officials y·s cresquessen los que vuy reben.

Ítem, com per mudar la Real Audiència de cade·l die las cridas sobre lo port de pedrinyal se sien fets molts grans agravis y vexacions ab moltas personas que ignorantment y ab justa ignorància per la tanta gran variació de ditas cridas aportaven pedrinyals, per ço supplica la dita cort a vostra magestat que sobre ditas cosas sie provehit debitament, ço és, o que·s prohibesca lo port del pedrenyal o que·s dóna forma certa sobre lo port de aquell.

Ítem, com se sie vist infinidas vegadas que per no star bé informat sa magestat són estats creats en lo present Principat veguers, sotsveguers y altres officials, personas de molt poch patrimoni y que no tenien les qualitats necessàries per administrar justícia y per aquex respecte és molt malament administrada justícia per a què no tenen possibilitat per a perseguir los lladres, ans bé aquells algunas vegadas composen per fer diners, com prenguen dits officis més per fer diners que no per administrar justícia, per ço supplica la dita cort a vostra magestat que sie statuït sien fetes ternas dels dits officis de veguer y sotsveguer per los jurats, conforme se fa ab los officis de batlle, sotsbatlle y jutge y que per llevar tots odis y altres inconvenients y plets y apareix convenir demanar-se que lo primer que aixirà de las bossas fos batlle, jutge, veguer y sotsveguer y sotsballe y que sols hagués de haver las provisions de sa excel·lència.

Ítem, que per quant lo dret del General és molt excessiu y ningú se n'alegre, sinó alguns particulars, y los diners de aquell no servexen per los effectes per los quals hera statuhit, sinó per cosas vanas, per ço supplica la dita cort a vostra magestat que lo ters del que·s reb del dret del General fos de las universitats per a reparacions de cosas públicas y particularment per a Gerona, per reparació y deffença del riu de Ter, entès emperò que lo dit dret sie disminuït per ésser tant accessiu com és.

Ítem, que atès ha molt gran temps que las marchas han spirat y és gran dany dels poblats del present Principat de Cathalunya, per ço supplica //16v// la dita cort humilment a vostra magestat que del tot ditas marchas sien llevadas y abolidas.

Ítem, alguns, volent dilatar les causes, refiant-se que no àn de paguar despeses fermen de dret y són causa de contenció de causes civils e criminals de cort ecclesiàstica a cort secular, sie provehit que lo qui serà estat causa de la tal contenció y subcunbirà en ella sia ipso facto condemnat a totes despeses, tatxadores per lo jutge qui aprés de la causa serà conexedora.

Attès les contencions se declaren en la ciutat de Barcelona per hon és necessari discurs de temps per ser avisada la cort a favor de la qual se declara y lo official ecclesiàstich encontinent són passats los trenta dies proceeix contra lo official secular que sia presigit algun termini, lo qual aprés dels trenta dies hage de pasar ans que lo official ecclesiàstich puga procehir.

Ítem, que apothacaris no púgan rompre processos ni scripturas en pública forma redigides, ni altres públicas sens consentiment dels officials qui presidiran en las universitats de Cathalunya, les quals hajen de obrar ab voluntat dels consellers, jurats, o cònsols o paiés de las universitats ahon se sdevindrà y assò per evitar los inconvenients se'n seguexen.

Ítem, que ningun serraller, argenter, ni altre, puga fer claus de pany ab motllo de cera, ni altrament, que no sia ab llicència de l'official real y assò ab bones penes y que hage en sa cort tenir llibre y en aquell scriure los noms dels qui faran la clau y per qui la faran.

Ítem, que ningú puga exercir offici de metge en ninguna ciutat, vila o lloch del present Principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Serdanya que primer no haje subit un examen en la ciutat o lloch principal de aquell bisbat hont ha altres metges.

18r// Per via de privilegi

Primo, que ningun doctor, notari, ni altres personas que sían ensaculats en casa de la ciutat puga advocar ni procurar contra dita ciutat per rahó de son offici, altrament que sia agut per desansaculat y que sían de facto desensaculats de la bossa hont seran ensaculats, perquè càusan molt gran dany a la ciutat, perquè saben los secrets d'ella y aquells descobren.

Ítem, attès en lo present bisbat de Gerona ha moltes consuetuts les quals *in contradictorio judicio* se sèrvan si emperò los processos són allegades e provades e podria ser ab lo temps se perdessen, per no haver-hi persones que de aquelles puguessen testificar, que sie consentit als jurats de Gerona, que ab los doctors a ells ben vistos, puguen repolir totes les dites consuetuts, y aquelles fer estampar, y estampades sien servades en les causes y negocis del dit bisbat, segons seran estampades, sens altre necessitat de prova.

Ítem, com la ignorància sia causa de molts mals y gravíssims pecats hoc encara de les heretgies y en la present ciutat haje moltes cases de vicis y ninguna scola ahont los minyons puguen apendre virtut, la qual si se aprén en la pràtica sempre resta redicada, per ço que sia suplicada sa magestat sia servada consentir tres-centes lliures de renda o pensió sobre lo bisbat d'esta ciutat a ops del studi qui és comensat cerca del monastir de predicadors, la qual penció comens de córrer aprés la mort del reverendíssimo bisbe qui vuy és, ho fent-li sa magestat mercè de altra sglésia per no fer-li agravi, majorment, pus sa magestat ho ha fet axí ab los studis de Lleyda y de Tortosa.

Ítem, que sie obtingut privilegi perquè lo síndich de Gerona puga comprar qualsevols vitualles en qualsevols terras de sa magestat y los habitants de dita ciutat per tota la diòcesi de aquella per aportar-las en dita ciutat sens incorriment de penas, no obstant qualsevols prohibicions fetas y fahedoras.

Ítem, sens prejudici dels privilegis que té la dita ciutat, ans bé llohant y confirmant aquells obtenir-ne un altre ab lo qual se li consenta que //18v// per sa provisió, propri ús o menester se puga rettenir y aturar tots moltons, bous, vadells, vadellas, porchs, cabres, ovellas, cabrits y altres gèneros de bestiars y altres qualsevol vitualles y provisions que de passada o altrament li entreran o passaran per ell o per sos térmens, axí com pot y li és lícit fer per privilegis reals dels vaxells carregats de forments e altres vitualles que passen en lo port o mar de Sant Feliu de Guíxols, no obstant qualsevol privilegis concentits a altres universitats y singulars persones per les quals dits bestiars y provisions fossen comprades per servar l'orde de la caritat.

Y també que per son menester y provisió de sos poblats e sens altre licència o impediment algú puga dita ciutat comprar o fer comprar y traure o portar o fer portar per terra o per mar o aygua dolça de Urgell, València o Aragó e de altres qualsevols terres o llochs qualsevol summas o qualitats de forments, blats e altres qualsevol grans, provisions, vi-

tualles, axí com d'ella, com és estat menester, se són provehides altres y açò no obstant qualsevol vedas, cridas o prohibitions encontrari.[2554]

19// E per quant molts ensaculats y embossats en les dites bosses qui a parer human ho farien bé per no ser forçats de acceptar lo juradesch o de haver de paguar la pena als recusants acceptar aquella apposada lo dit die de ninou com la nova extracció se ha de fer se absenten y ixen fora de la cita ciutat o se fan manco en llurs cases en no menor deservey de sa magestat que detriment y dan de la dita ciutat, appar se deu supplicar a sa real magestat sia servit axí bé per special privilegi statuhir y ordenar que de vuy avant ningú que sie extret per lo càrrech o offici de juradesch no·s puga exhimir o excusar de acceptar aquell o de haver de paguar la dita pena si ja per aquell dia no·s trobave absent del present principat de Cathalunya y dels comptats de Rosselló y Cerdanya o per algun legítim impediment impedit o per ordinacions y statuts de la casa de la dita ciutat tingut y declarat per inhàbil, segons la forma y judici en dita casa fer y servar acostumats.

Ítem, per quant per la policia de las ciutats són aquellas ben regidas y governadas y apar que per causa que los jutges de taula vénen ja bons y creats de l'excel·lentíssim llochtinent general, no són tant ben regidas y governadas com serían si de dits jutges de taula se feyan bossas particulars, per ço supplica la dita cort a vostra magestat statuhir y ordenar per via de privilegi que en dita universitat de Gerona hont y ha jutges de taula fassen bosses per via de rodolí, conforme té de stil la ciutat de Barcelona, sens prejudici dels qui fins assí són stats y vuy són.

Ítem, per obviar als abusos fan los officials sobre lo donar de llochs de corredós, apar seria expedient suplicar y impetrar a sa magestat un privilegi que des de la conclusió de les presents corts los magnífichs jurats de dita ciutat fossen donadas dels llochs de corredós vagaran y assò per llevar los grans abusos fan dits officials.

Ítem, la confimació del privilegi dels quatre jurats ab extenció que tots los enseculats qui·s trobaran ser extrets per jurats y altres officis dins lo Principat de Cathalunya a pena de CC lliures hajen acceptar y attès ab lo privilegi vell se dispose//19v// que sien ser vuytanta de consell, compresos los sis jurats y attès lo nombre dels jurats s'és reduït a quatre fassen dos per lo nombre de vuytanta, per ço que sie crescut lo dit nombre dels dits dos que fassen, ço és, un de la mà mijana y altre de la mà menor, perquè sie complir lo dit nombre de vuytanta, sens perjudici ni derogació dels actes fins assí fermats.

Ítem, de nou confirman lo privilegi que la ciutat té de fer los ciutedans forans y protectora la parròchia hon habitaran sie hagut per ballia.

Ítem, la confirmació del privilegi de ciutedans honrats, conforme los privilegis tenen los ciutedans honrats de Barcelona.

Ítem, veuran los dits síndichs tornar demanar per via de greuges lo de Rosas y avisaran y tremetra-se'ls còpia autèntica del procés.

Ítem, se rebrà informació sobre la ruhina causa lo riu de Ter a la present ciutat per les grans innundacions, y rebuda se'ls tremetrà perquè púgan demanar a sa magestat alguna mercè per lo reparo de dit riu.

2554 *Segueix un ítem ratllat en el qual es demanava de reduir la composició del Consell General de la Universitat de Girona de 80 persones a 41.*

II

1585, juliol, 3. Perpinyà

Instruccions donades pels cònsols i Dotzena de Corts de la universitat de Perpinyà als seus síndics a la Cort General de Montsó

Arxiu Municipal de Perpinyà, AA13.

[Lletres tr]ameses als syndichs de la vila de Perpinyà de 1585. Syndichs Luys Tarrena, Hieònym Baldó y Antoni Jolí. 1585.[2555]

Memorial e instruccions de lo que per part de la Universitat de la vila de Perpinyà se supplica y se demana ésser provehit, statuit y ordenat en la present Cort, tant per la reformació de la justícia, redrès, conservatió y augment de dita vila, Comptats de Rosselló y Cerdanya, quant universalment per lo bé públich y utilitat comuna de Cathalunya.

I. Primerament demana que sie per la present Cort suplicat que les Constitucions y lo Capítol de Cort de què en les últimes Corts de l'any 1564, capítol 1, fou feta innovació y prorogatió duradora fins a la conclusió de les presents Corts, sien ab consentiment y approbatió de la dita present Cort perpetuades y sie perpetuat. Y que a la Constitució de les Corts de l'any 1553, capítol 26, comensant «Per llevar lo abús», etc., refferida en dit capítol 1, sie avistat que si en jurisdictions y en terres del senyor rey o de barons ecclesiàstichs o seculars se farà contra dita Constitució, los contrafahents y officials negligents en la observansa de aquella incorrègan en pena de vint-y-sinch ducats per quiscuna vegada, exhigidora y executadora per lo veguer dins la vegueria o per lo governador en sa governació, ço és per lo primer qui previndrà lo cas, com aquell sia molt danyós y sie la principal causa de la fretura y de la carestia de les carns de moltó en Cathalunya y en los Comptats de Rosselló y Cerdanya. [Ja s·és fet per Constitució].

2555 *A continuació hi ha l'anotació següent*: Fa·s nota que en les Corts de l'any 1542 sols entrevengueren dos syndichs de Perpinyà, so és, Francès Vilaceca y Joan Gener. E més que lo any 1537 entrevengueren tres syndichs, so és, Francesch Paulet, Francesch Mates y Joan Bajoles. En les Corts de l'any 1493 sols se trobà que acistiren per Perpinyà Joan Andreu, Miquel Cesvilles, syndichs. Y lo any 1495 foren syndichs Honorat Andreu y Ermengau Martí

Lo 30 sobre les represàlies no si ha proveït; y lo 34 que los salaris sien deposats en la Taula /37/. Lo 7 de les segones sobre de les galeres fa a fer. Lo 3 instrució de la creació del consell. 13/21/31/

II. Ítem, per reprimir los grans abusos que fan los comissaris de la règia cort y per obviar als grans danys, interessos y despeses que pateixen los poblats en Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya, se demana que per la present Cort sie supplicat que ab approbatió y consentiment de aquella sie statuhit y ordenat que en les causes criminals en //1v// virtut de Usatges o per Constitucions de Cathalunya per regalia los processos sien formats per tot gènero de proves, tant de offensa com de defensa, per los officials ordinaris de les vegueries y ballies y, en son cas, per lo portantveus de governador de Rosselló y Cerdanya de consell de son assessor, y sien remesos al loctinent general de sa magestat y al Real Consell, si seran demanats, y per dit Real Consell sien votats, y ab dit vot dits processos sien sentenciats, y les sentències sien executades. Y no sien destinats per dit loctinent general ni per la règia cort comissaris reals, los quals porten y causen grans gastos a la Thesoreria y als pobles, ab potestat de fortificar enquestes y de fer captures, si ja no ere destinat hun doctor del Real Consell per dit loctinent general expressament per cas o per casos qualificats y àrduos de les supremes regalies, per los quals paregués convenir per la bona administració de la justícia haver de destinar doctor del Real Consell. Y en tal cas per assistir y exequir púgan e sia lícit anar comissari o comissaris reals, y los testimonis se examinaran sien interrogats y examinats per dit doctor del Real Consell y no altrament. Y assò per obviar a la subpositió de falsos testimonis que molt soviny se fa per la ignoràntia, y algunes vegades se és feta per passió, per corruptió y per malícia dels comissaris reals. [Ja és de Constitució].

III. Ítem, per quant los càrcers comuns de la vila de Perpinyà és casa del senyor rey y aquella és estada concedida y stablida ab prestació de vint-y-sinch lliures de cens annual y de present posseheix la dita casa mossèn[2556] Traginer, el qual la ha dexada preterir y de quiscun dia se dirrueix ha culpa o per omissió de dit Traginer, y les estàncies de dit càrcer són molt malsanes y mal acomodades y poch segures, en tal manera que molt soviny los presoners, així los que són ja condemnats com los que estan en via de condem//2r//natió, fugen y scapen de dit càrcer en frustració de la justícia y ab occasió de cometre maiors delictes los qui evadexen fugint dits càrcers . Per ço se demana a la present Cort que sie statuyt y ordenat que dita casa del càrcer sie appresa e incorporada en lo patrimoni real y a despeses del dit patrimoni sie millorada, a coneguda del procurador real y dels cònsols de la vila de Perpinyà. Y per dit procurador real sie arrendada a persona qui sie scarceller y sie persona legal, y lo preu de l'arrendament entre en rebuda del dit procurador real per intrada ordinària, de la qual se hagen de entretenir y conservar en bon stament dit càrcer y al dit mossèn Traginer li sie assignada equivalent satisfactió. [No és cas de Constitució, fer-o, demanar-o per via de mersè y suplicar-ó fos servit. Al rey s·és ja demanat].

IIII. Ítem, per quant los dos scrivans maiors de la cort del governador, ço es lo scrivà maior de les causes de la primera instància, tant civils com criminals y mixtes, com lo altre scrivà maior de las causes de appel·lació de la segona y tercera instàncie, per la authoritat de la Governació y per la gran importància de les causes y dels negocis que per ells respectivament han de ésser tractats y tractades com ha scrivans de dita Governatió, és convenient y necessària cosa que sien persones de molta integritat, habilitat y

2556 *A continuació espai en blanc.*

bondat. Per tant se ha de demanar en la present Cort que sie suplicat que ab auctoritat y consentiment de aquella sie statuyt y ordenat que los dits dos scrivans maiors sien de prentació per lo governador o portantveus de aquell ab vot, conclusió y desliberatió de la sua audiència, los quals sien persones qui tinguen les qualitats requisides per ha regir tant grans e importants officis, y que ab la matexa forma sien tatxats los preus que dits scrivans maiors hauran de pagar en nom de arrendament de dites scrivanies als senyors de aquelles, ço és a don Ramon de Torrelles per la scrivania maior de la Governació de la primera instàntia y ha magnífic Hieònim Joan per la cort de les appel·lacions, ço és de la //2v// segona y tercera instàntia, y que los predits se hagen de contentar de les quantitats tatxades, y quels sie prohibit y manat, sots pena de privació de dites scrivanies, que no fassen, ni fer attenten, arrendaments de dites scrivanies a altres persones, sots pena de la dita privació de dites scrivanies, en la qual *ipso facto* incorrègan sens exceptió y remissió alguna, per evitar los grans abusos que fins assí són estats fets per créixer y augmentar los preus de dits arrendaments, arrendant les dites scrivanies a persones incapaces, inhàbils e insufficients per ha regir dites scrivanies, en desauctoritat y desreputació de dits officis y en dany evident dels litigants, als quals han fetes extorcions y exactions indegudes. Y lo portantveus de governador ho ha permès, passant-ho per dissimulació, y altrament per a plaure als senyors de dites scrivanies y més per tenir lo scrivà maior totalment a voluntat y disposició sua. [Ja està fet per Constitució lo que ha paregut als brassos convenir. Quant als salaris posant als notaris, ja està desposat per la Constitució de l'any 64, capítol 23 y ab açò està proveït al preu dels arrendaments, però par molt bé qu'és deman que los notaris de dites scrivanies sien examynats].

V. Ítem, per quant de la Taula de la vila de Perpinyà resulte molt gran fruyt als poblats de dita vila y ha tots los habitants del Comptat de Rosselló y ha altres moltes persones y universitats y col·legis, y assenyaladament a les iglésies, a les viudes y als pobills, per tant, desijant que lo crèdit de dita Taula sie conservat y augmentat, se demana a la present Cort sie suplicat que los privilegis reals, fins assí per sa magestat y per sos predecessors y per lo loctinent general seu a favor de dita Taula atorgats, sien confirmats. Y sie statuyt y ordenat que totes les pecúnies procehidores dels drets de General que de assí avant se exhigiran per los col·lectors de dits drets en totes les taules del Comptat de Rosselló y de Conflent per lo receptor dels dits drets, que de present és mossèn Galceran de Vallgornera, y per los altres qui per avant seran, sien deposades en dita Taula de la vila de Perpinyà, y que dit receptor hage y sia tingut de posar //3r// aquelles en dita Taula y no en altre part, y que no les puga lliurar a sobrecullidor algú, y que dites pecúnies no hagen ni púgan ésser tretes de dita Taula sinó tant solament per quitacions e luycions de censals imposats sobre la Generalitat del Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya y per pagar lo donatiu que·s serie offert en Corts Generals per los tres brassos de Cathalunya a sa magestat del rey nostron senyor en cas que pagat no fos. Y si lo contrari ere ordenat o manat per los diputats de Cathalunya directa o indirectament que no ý sie obeyt per los regidors de dita Taula. [Quant a la confirmació dels privilegis de la Taula s·és demanat per privilegi. Lo demés del present capítol en lo redrès del General està apuntat part].

VI Ítem, per quant lo Comtat de Rosselló conssisteix en terra plana en bella planície y és frontera de Fransa, ciruyda de montanyes fragoses per la maior part, y per la restant

part és circuyda de la mar, y per la gran facilitat y per lo gran aparell que tenien los lladres y los bandolers y gent de mala vida de inquietar, vexar, opprimir y quasi tirannysar los habitants en dit Comtat, tant per la avinentesa tenen de salvar-se en dites montanyes com encare per la negligèntia, fluxedat y mala cura dels officials reals y administradors de la justícia, als quals specte purgar la prominícia dels mals hómens. Com se sia vist y se sia succehit en lo corrent y present any, y en alguns anys pròxim passats, que bandolers, lladres y persones de mala vida, enemichs del rey nostron senyor, han trestejat y trestejen molt soviny per la plana de Rosselló robant, matant y fent altres imnumerables maleficis, fins arribar molt propinqües a les portes de la vila de Perpinyà, sens ésser perseguits ni altrament contradits per los dits officials reals a qui specte, y han preses y captivades algunes persones, les quals an tingudes preses y captivades dins lo mateix Comtat, y aprés les han transferides en Fransa, compel·lint-les a forsa de turments y maltractes //3v// de rescatar llurs persones, molt pijor de lo que se rescaten en terra de moros. Y assenyaladament, en lo mes de juliol de l'any 1584 fou pres y captivat Antoni Lucia en la plana de Rosselló, molt cerca de la vila de Argelers, y fou portat en la montanya de Albera, que és dins Rosselló, frontera de Empurdà, y aquí fou detingut pres tres dies per los lladres, que no eren en número de sis fins en vuyt, essent-ne avisat y certificat lo portantveus de governador, lo veguer y los balles de Copliure y de Argellers, y aprés lo transferiren de dita montanya en la terra de Fransa, travessant tota la dita plana del Comtat de Rosselló sens obstacle algú. Y axí bé la mateixa captivació y transportació en Fransa fou feta de la persona de don Miquel de Vilanova del seu lloch y castell de Molig, y de Antoni Syrach, pagès de la sua casa en lo lloch de Tautaull, y aixibé de la persona de mestre Perot, barber, el qual fou pres molt prop de Cobliure y transferit per la plana de Rosselló en Fransa, y de hun fill d'en Marià de Ria, de la terra de Conflent, y de la persona del predicador de les indulgències de l'Hospital General de Barcelona, y de moltes altres persones y de molts bestiars. Y per quant, consemblants maldats se freqüenten y se freqüentaran si no·ý és posat remey, y appar que lo millor remey que·s podria donar serie que·s conduyssen deu hòmens de cavall y deu de peu, bé armats convenients armes, y naturals cathalans o de la Corona de Aragó o de Castella, los quals perseguissen los mals hòmens y tinguessen la terra purgada de aquells, trestejat y freqüentat ordinàriament lo dit Comtat ab lo veguer o sotveguer, segons lo que serie convenient, per purgar la terra de mals hòmens y entretenir los poblats en dit Comtat segurs y quiets en bona pau. Y fos lo capità d'ells lo veguer y loctinent de capità lo sotveguer en Rosselló, //4r// y en Conflent lo veguer y sotveguer de Conflent, als quals los sie assignat per stipendi als de cavall sis ducats, valents dotze lliures, a quiscun. Y als de peu quatre ducats valents vuyt lliures, moneda de Rosselló. Y per poder pagar dits stipendiaris sie imposat dret sobre del ferro que·s traurà, tant per mar com per terra, del Comtat de Rosselló y de la terra de Conflent, hun real per quintar de ferro, el qual dret reba la universitat de la vila de Perpinyà per medi dels col·lectors, per los cònsols de dita vila deputadors, o per arrendadors del dit dret; y dits cònsols sien pagadors y vehedors dels dits stipendiaris de cavall y de peu, assí no·s fassa frau per dits veguers y subveguers. Y les pecúnies que se exhigiran de dit dret sien depositades en la Taula de dita vila de Perpinyà en compte a part. Y, si sobrarà cosa alguna pagats dits stipendis, tot lo que sobrarà sie applicat a la fàbrica del pont maior de dita vila, nomenat

lo Pont de la Pedra, y, aquell acabat, en la obra de la fortificació de les muralles de dita vila. Entès, emperò, que dits cònsols púgan augmentar y disminuir lo número de dits stipendiaris y regular y conformar dit número, segons los emoluments que resultaran de dit dret. [Al rey se ha demanada la imposició de 1 real per quintar de ferro y per Constitució se·s apuntat que qui pindrà ningun lladre se li darà certa cosa].

VII Ítem, com la scriptura y pena de ters de la cort del veguer de Rosselló y del Vallespir tinga la matexa forsa y rigor que té la scriptura de ters de la cort del veguer de Barcelona, segons està disposat per lo capítol XXV de les últimes Corts per sa magestat celebrades. Y no res manco, alguns crehedors maliciosos, més per apetit de damnificar a son debitor que per intent de cobrar solament son rèdit, en virtut de les clàusules dels instruments de renunciació de son propri for y de la submissió de tot altre for, y assenyaladament del for del veguer de Barcelona, y del rigor de la scriptura de ters de la matexa cort del veguer //4v// de Barcelona, exposen reclam en dita cort y en la Real Audiència per evocació de causa. Y lo mateix insten y procuren alguns causídichs de Barcelona y també de Perpinyà, sia fet per pura y sola cupdícia de goanyar dietes y salaris, en detriment intol·lerable dels poblat en dits comtats, de què se·n succehiren y succeheixen de quiscun dia destructions de moltes cases y de molts patrimonis y desolacions de moltes cases sens alguna utilitat dels crehedors. Per tant, per obviar a tant gran mal se sia de demanar a la present Cort sie supplicat que ab consentiment y approbació de la mateixa Cort sie constituyt y ordenat que los habitants de la vila de Perpinyà y de dits comtats no púgan prerogar la jurisdicció del veguer de Barcelona, ni se púgan submetre en persona ni en béns a la cort del dit veguer, ni a la scriptura de ters de aquella. Y si lo contrari serà fet sie tot nulle. E que quant als contractes de qualsevol spècie sien, summa o quantitat, de tot en tot sie suspesa la auctoritat del notari, en quant a la dita prerogació de jurisdictió, y en quant a la dita submissió de dita cort del veguer de Barcelona y a la scriptura de ters de aquella, en tal manera que los contractes contra lo present capítol fets sien haguts per privades scriptures y no tinguen execució ni valor alguna. [Ja està apuntat lo possible per Constitució].

VIII Ítem, per quant, per la inobservansa de la Constitució de les Corts de l'any 1503 de les causes criminals, capítol 4, y per los abusos fets per lo portantveus de governador en los Comtats de Rosselló y Cerdenya contra la mente de dita Constitució, moltes persones són estades incarcerades y detingudes en càrcer ab cadenes y ab gran aspresa de presons, alguns per temps de 40, altres per temps de 50 dies y altres per maior o per menor temps, ab grandíssima vexatió y tortura de llurs persones y ab gran factura de llurs //5r// patrimonis, per manament verbal de dit portantveus y sens precehir enquesta y sens consell de son assessor. Per tant se ha de demanar en la dita Cort sie supplicat que ab approbació y consentiment de aquella sie statuhit y ordenat que, reprobats dits abusos, sie prohibit e inhibit expressament a dit portantveus de governador de pendre o de fer pendre y posar en càrcer persona alguna que no sie trobada en crim fragrant sens enquesta precedent y sens provisió de son assessor. Y, si lo contrari serà fet, sie tingut per privada persona y contra ell sie procehit com a contra persona privada exercint jurisdicció. Y no res manco sie privat *ipso facto* sens altre declaració alguna de son salari, del qual lo procurador real li fassa retenció, request que sie per lo síndich de la vila de Perpinyà, en tal manera que

en lo racional al dit procurador real no li sie admès en rebuda, y sie tingut dit procurador real de sos béns propris en tots los danys, interessos y despeses. [Ja està proveït per Constitució. Està proveït ab dita Constitució y lo abús se à de deduir devant lo visitador].

VIIII Ítem, jatsia que en frau de les Constitucions de l'any 1503 de les causes criminals, capítol VI, disposants que lo qui serà pres sens culpa no pach res y lo qui farà despendre ha algú sens culpa pague les despeses, moltes y diverses vegades en les causes criminals per la scriptura del procurador fiscal no se fan absolutòries sentències dels presoners ni condemnatòries de despeses y danys contra les parts privades instants, instruynts o coadjuvant lo fisch. Per tant per extirpació de dits fraus se ha de demanar en la dita Cort que sie statuyt y ordenat ab approbació y consentiment de aquella per millor effecte de dites Constitucions que, aprés del passament dels trenta dies assignats per altres Constitucions per fortificar la enquesta y per publicar aquella, les quals eo *ipso* per la present Constitució comensen a córrer lo die de la //5v// captura, sempre y quant serà demanat per part del presoner que·s proferesca sentència absolutòria o condemnatòria, se hage de proferir la tal sentència o se hage de elargir del càrcer lo tal presoner a requesta de dies, y no proferint-se dita sentència o no elargint del càrcer lo dit presoner a requesta de dies, fetes tres interpel·lacions per part del dit presoner ab interval·les de temps legítim, sie hagut per absolt lo dit presoner y sie relaxat sens pagar dret de mesa ni scarcellatge ni altres despeses o drets alguns. [Ja aquest capítol és cas de Constitució, advertint emperò no comprenga los presos francesos ni de *extra regnum*].

X. Ítem, attenent és justa cosa que a quiscun official sie servada il·lesa la sua jurisdicció y que lo orde és confús y se segueix gran perturbació y confusió quant lo hun official se entromet de la jurisdicció de l'altre, y se és seguit moltes y diverses vegades que, jatsie los presoners per la cort del veguer hagen de estar a disposició de dita cort y lo scarceller, en quant als dits presoners sie de for y jurisdicció de la cort del veguer, y lo mateix sie en quant als presoners de la cort del balle y dels presoners del consistori dels cònsols y dels alcaldes y de altres officials de jurisdicció, no res manco, contravenint a la Constitució de les Corts de l'any 1534, capítol 9, y a la mente de la Constitució de l'any 1510, capítol 44 y del Capítol de Cort de l'any 1520, número II, lo portantveus de general governador dels Comtats de Rosselló y Cerdanya de son propri motiu, sens procehir consell ni provisió alguna de son assessor, ha fetes retenir en dit càrcer contra lo que per dites corts ordinàries, per les quals los tals presoners estaven detinguts en càrcers, ere provehit y ordenat, en frau y en elusió de la justícia y en vilipendi dels dits ordinaris, compel·lint y forsant en dites coses al dit scarceller ab amanassas y ab terrors y algunes vegades procehint //6r// de fet. Per tant sie demanat a la dita Cort que sie suplicat que ab consentiment y approbatió de aquella sie statuyt y ordenat que los presoners estiguen totalment a dispositió de aquella cort per la qual estaran presos y que lo scarceller, quant al respecto de dits presoners, sie totalment de for y jurisdicció de aquell official o officials per lo qual o per los quals estaran presos, y que sia inhivit y manat al portantveus de general governador que se abstinga totalment de elargir del càrcel presoner o presoners alguns que estinguen per altres official presos, encara que sien inferiors. Y axibé que se abstinga de retenir o recomendar dits presoners sinó en quant ab provisió y signatura de son assessor fos provehit y ne fos lliurat cartell al scarceller, y assò sots pena de privació de son offici y retenció de

son salari degut y devedor, la qual retenció sia estret lo procurador real fer-ó a suplicació o requisició del syndich de la vila de Perpinyà o de la part interessada, y que no li sie a dit procurador real admès lo partit de dit salari y en rebuda en lo rational y sie tingut de sos béns propris de tots danys, interessos y despeses a la part lesa. [Ja està proveït per Constitució. És cas de Constitució].

XI. Ítem, com per la Constitució de l'any 1534, capítol XXII, y per la Constitució de l'any 1547, y per la mente de aquelles sie disposat que la conexensa y la jurisdictió sobre les confraries de les ciutats, viles y llochs de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya se sguarde y pertany als consellers, jurats, cònsols, pahers y als altres regidors de aquelles, y assò ab molt gran causa y rahó, per quant los habitadors en les ciutats, viles y llochs distribuyts en confraries són los membres del cos místich de la universitat y de tota la república dels habitadors en aquelles, lo govern de les quals, a tota fidelitat de la magestat del rey nostron senyor y per bo y tranquil·le estat de dites ciutats, viles y llochs, és comès y pertany als predits consellers, jurats, cònsols o pahers, y no és cosa convenient a rahó ni adaptable a bon govern que los membres discrepen del cos. No res manco en lo Comptat de Rosselló //6v//, en la vila de Perpinyà, de pochs anys enssà, és estada erigida una nova confraria de persones militars sots invocació del gloriós Sanct Jordi ab permissió segons se diu del rey nostron senyor, la qual encara que en los primers principis y com fou concedida sie estada instituyda per ha augmentar lo ús y exercici de l'art militar y per altres fins bons y loables, emperò, ab lo discurs y ab la varietat del temps, com les confraries y totes congregations donen occasió de promoure novedats y de intemptar stranyeses, y per ço sien regularment il·lícites y prohibides. Y axí la dita confraria y los singulars confrares de aquella més se ocupen y maior vigilansa y cura tenen, ab color y nom de confraria, en los avansos de llurs patrimonis particulars, y en pròpries grangeries, y en mercadeiar sobre les vitualles per augment dels preus de aquelles de que ha de viure y han de ésser sustentat lo poble y tots los provincials, y axibé los presidis en Perpinyà y en tot lo Comtat de Rosselló, y axibé més se ocupen y més se empleen en prejudicar a la universitat de dita vila y república de Perpinyà, de la qual ells són membres, y en repugnar contra de aquella, intentant y suscitant controvèrsies y pretencions ambicioses y de incessable cubdícia, que no en los exercicis militars, per quant si en hun any fan algun exercici militar és de molt poch moment, y aquell fan a despeses de les pecúnies de la Generalitat de Cathalunya, com sie justa cosa que ha pròpries despeses y de dita confraria los hagen de fer y no ha despeses de dita Generalitat, de què se poden succehir molts grans e irreparables danys, discòrdies y dissentions, maiorment que industriosament de dita confraria són confrares los maiors y més principals officials reals, ço és, lo portantveus de general governador, lo noble don Guillem de Finisterra, lo procurador real, lo noble don Luys de Lupià y lo jutge de balle, micer Francés Vidal Descamps. //7r// Per hont ab molta facilitat la predita confraria pot y podrà opprimir tota la dita república y les singulars persones inferiors de dits officials, als quals haurien de recórrer per ésser sublevats de les sobergaries y oppressions de dits militars. Per tant sie demanat a dita Cort que per aquella sie suplicat que ab son consentiment y approbació sie constituyt, ordenat y statuyt que dita confraria y los privilegis reals, fins assí concedits y per avant se conce-

diran ad aquella, sien limitats, entesos y restrets, haver lloch en lo culto divinal y en la veneració del gloriós Sanct Jordi, y en los actes de la milícia tant solament. Y que per altres affers ho tractes o negocis la dita confraria ni los confrares de aquella no·s púgan ni los sie lícit congregar-se, y que en cases privades ni en altre lloch sinó en la capella que és cap de dita confraria no·ls sie lícit, ans bé los sie prohibit, congregar-se, y que en tot cas de lícita congregació hage de ésser ab presèntia y assistència de official real qui no sie militar. Altrament sie congregatió il·lícita y punible. Y axibé que no púgan impetrar privilegis alguns, gràties, prerogatives o libertats algunes specials per la dita confraria y confrares de aquella, en comú o en particular, altres dels que per avant se concediran en Cort General al bras y estament militar de tota Cathalunya ab consentiment y approbació del Bras Real, y si lo contrari ere fet en manera alguna que no valga y no ý sie obeyt, ans bé lícitament e impune y sie contrafet y resistit. [No se ha de llegir devant les 18 persones. És estat llegit a les 18 persones. Per no haver-se pogut obtenir per Constitució ni per lo redrès se ha demanat per via de privilegi a sa magestat].

XII. Per les Constitucions de Cathalunya Generals del rey en Pere Segon y del rey Alfonso Segon, col·locades en lo títol «De obres públiques», etc., la contribució per les obres y fortificació del castell de la vila de Perpinyà, la qual és la muralla perpètua de Cathalunya, és servitut y càrrech real en tal manera que totes les persones que per occasió //7v// de guerra o sospita de guerra són de la recullida de Perpinyà per les terres que posseheixen són tingudes en contribució, sens exceptió y sens exemptió alguna, lo que és conforme a dret comú, en tant que los cavallers y totes les persones del stament militar són astretes y tingudes per occasió de llurs terres en dita contributió, lo que per special y ab exprés privilegi del rey en Pere, *dattum* en Perpinyà a XIII de les calendes de octubre de l'any 1207, està disposat en los cavallers de dita vila. No res manco, encara que ab real pracmàtica la dita contribució, per més fàcil exactió y prestació, sie estada reduyda en jornals personals los dits militars de la vila de Perpinyà fins assí no han contribuyt en dita obra, de hont se és seguit que dita obra no és acabada y dura encara y durarà, y la contributió se és augmentada y se augmentaria més als altres contribuynts si los jornals cessats y no exhigits de dits militars des del principi de les obres de la fortificació de les muralles y del castell de dita vila, y contra la disposició de dites Constitucions y de dit privilegi real y del dret comú y contra tota equitat y bona rahó, no se exhigien de dits militars. Per tant se ha de suplicar per la present Cort que sie estatuyt y ordenat ab approbació y consentiment de ella que sie ab effecte y sens dilació exhigida de dits militars de Perpinyà y del Comtat de Rosselló, qui són de la recullida de Perpinyà, la dita contribució per tot lo temps cessat y per tot lo temps y tant quant durarà la obra y fortificació de dites muralles, com altrament contra justícia sien gravats los altres vassalls de sa magestat contribuynts, y que en lo entretant cesse la llur contribució y la dita obra sie continuada ab la contribució recegada y deguda de dits militars, la qual és de tanta importància que ab ella y ab lo que //8r// obra sa magestat dita fortificació se compliria ab acabament. [Que los militars contribuèscan en les obres del rey. Súpplica. Per no ésser-se pogut obtenir per Constitució s'és demanat a sa magestat].

XIII. En lo any 1579 se comensà de introduyr per lo loctinent general de sa magestat, qui les hores ere, hun molt gran abús contra Constitucions Generals y en violació de privilegis reals concedits a les universitats reals més insignes de Cathalunya, ço es, que per dit loctinent

general fou destinat hun dels egregis doctors del Consell Real Criminal ab una cartilla de fe y de crehensa, vulgarment anomenada, dirigida als cònsols de la vila de Perpinyà. Y en dita vila y dins la casa del consolat de aquella dit doctor féu molts y diversos manaments penals y moltes y diverses provisions repentines e inconsultes y algunes execucions contra dita universitat y contra los cònsols y contra persones del consell y regiment de la matexa vila, y axibé féu algunes captures, entrometent-se del regiment de aquella vila y en tors de dit regiment, contravenint ha diversos privilegis reals y axibé contrafahent a la Constitució de l'any 1547, capítol 48, y ha de altre Constitució del rey Fferrando Segon que comensa «Si per nós», etc., y ha altre Constitució del mateix rey comensant «Encara provehim», etc., col·locades en lo títol «De la Audiència y Consell Real», ab que està disposat que en causes criminals de universitats an de entrevenir y votar almenys sis doctors del Real Consell, ultra del vicicanceller o regent la Cancelleria. Y en violació de altres Constitucions y Leys de la pàtria ab que és estatuït y dada la forma de la administració de la justícia y en fer comissions y en deputar commissaris y altres officials ab poders. Per tant, per evitar semblants abusos y per excusar escàndols que·s podrien succehir, se demana a la present Cort que sie suplicat que ab approbació y consentiment de aquella sie estatuyt y ordenat que, revocat y reprobat dit abús, sie statuyt //8v// y ordenat que a semblants letres de fe y crehensa del loctinent general de sa magestat o de altres officials reals no sie donada fe en lo que se explicarà en virtut de aquella en les coses concernents la administració de justícia en quant tinga respecte ha interès de part a part deduhible en judici. Y que per dites letres no sie obehit en lo que serà refferit o explicat, encara que fossen en coses de regalies, sinó en quant servades les Constitucions de Cathalunya Generals y los privilegis particulars serà estat provehit, manat o ordenat, de què hage de fer fe y ostenció y lectura a les universitats a les quals serà destinat, ço és, als cònsols, consellers, jurats o pahers de aquelles, y en tot cas que se demane hage de donar lloch y temps a consulta y se hage de sperar ab temps competent segona jussió del loctinent general y del Real Consell, feta *conclusione inde sequuta*, y en lo entretant sie tingut y obligat lo doctor del Real Consell o altre official tramès ab consemblant letra de fe y crehença en sobreseure en tota cosa, altrament no li sie obeyt e impune li sie resistit. [És cas de Constitució y se ha de proveir en execució del rey en Martí perquè per aldevant a semblants lletres de fe y crehensa contràries a Constitucions y a privilegis no·s do crèdit algú. També s·és dat als agravis. Se n'ha de fer Constitució, devallant dels agravis].

XIIII. Ítem, com sie propri y peculiar a l'offici del president de la província tenir aquella pacíffica y purgada de mals hòmens y per la Constitució feta en la Cort de l'any 1542, capítol VIIII, y per altre Constitució feta en la Cort de l'any 1547, capítol LXII, sie estatuyt y ordenat en lo portantveus de general governador del Principat de Cathalunya que dit portantveus de governador hage a sercar y visitar la terra, de tal modo que no puga estar y residir en una matexa vegueria ultra quatre mesos quiscun any. Y com lo que està disposat en Cathalunya sie tant necessari o més necessari que sie //9r// disposat en lo Comptat de Rosselló y Cerdanya y assenyaladament en la vegueria de Vilafranca de Conflent, per lo que ab experiència se és vist y se veu quantes quadrilles y quantes cohadrinacions se formen y·s conformen en dita vegueria de Conflent, les quals sumeten tota la terra de Rosselló y tota la terra de Cerdanya y bona part de Cathalunya per la falta y per culpes dels officials reals. Per tant se demana a la present Cort sie supplicat que

ab approbació y consentiment de aquella sie estatuyt y ordenat que lo que està statuyt y ordenat en lo portantveus de governador de Cathalunya sie extès y tinga lloch y sie servat en lo portantveus de governador de dits Comtats de Rosselló y Cerdanya. Y aixibé que dit portantveus de governador y lo veguer y los altres officials reals, anant per la terra, visquen ells y llurs gents y perseguèscan los mals hòmens a despeses de la cort o llurs pròpries de llurs officis, com per privilegi real del rey en Pere *dattum* en Gerona a VIIII de juny, 1358, axí estiga disposat, y que no·s fassen donar ni reben de les persones que voluntàriament los voldrien donar aliments de menjar, de beure, ni púgan rebre punts alguns. Y si lo contrari ere fet sien punits ha àrbitre de sa magestat o de son loctinent general. [És cas de Constitució y se ha de demanar en effecte com està posat. Ja s·és proveït per Constitució en la Constitució se li ha augmentat lo salari al governador. Està augmentat ab la Constitució de número 222].

XV. Ítem, per quant les garrigues, les selves y los erminis en Cathalunya y en los Comtats de Rosselló y Cerdanya són empriu dels pobles sens tot contrats, segon està disposat per Usatge de Cathalunya, y aixibé per consuetut y observansa antiquíssima de les quals no és memòria en contrari, equivalent a privilegi en les universitats de les ciutats, viles y llochs de Cathalunya, per més fàcilment trobar carnicers y entretenir bestiars per aliments dels poblats en aquelles, los bestiars tant grosses //9v// com menuts dels carnicers o altres arrendadors o provehidors de les carniceries tenen empriu franch y líbero dels dits erminis y de les pastures de llochs erms e incultes. No res manco, en la vila de Perpinyà, la qual té annexos los térmens de Sanct Joan, Malloles, Vernet, Orla, Cabestany, Santc Genís de Tayneres, Basoles y altres térmens consignats a la vila de Perpinyà, lo procurador real per medi de balles y de arrendadors de dits térmens prohibeix lo dit empriu dels bestiars de les carniceries de la vila de Perpinyà, fahent degollaments y penyoraments de dits bestiars y de capes y robes dels pastors, guardians dels dits bestiars, cosa molt danyosa y molt contrària a dita consuetut equivalent a privilegi, de la qual és feta espressa mentió y approbació en la Constitució del rey Joan Segon que comensa «Ítem senyor molt excellent», etc. col·locada en lo títol «De offici de alcayts», etc. Per tant se demana a la present Cort que sie suplicat sie estatuyt y ordenat ab consentiment y approbació de la matexa Cort que los bestiars dels carnicers y altres arrendadors o provehidors de carniceries públiques de les ciutats, viles y llochs, y assenyaladament de la vila de Perpinyà, que seran per tallar en les carniceries per provisió dels poblats en aquella o aquelles, tíngan lo empriu de dits erminis líbero y sens contrast y sens pagar cosa alguna per dret de pasquer, emperò, que sien emprius y obligats en les tales y danys que faran. [No és cas de Constitució y ja està apuntat lo que convenia acerca de les erbes per los bestiars dels carnicers de Perpinyà ab lo memorial s·és donat a sa magestat].

XVI. Ítem, per quant dels conrreus y dels sembrats de camps, olivars y vinyes y de les altres agricultures de les terres del Comtat de Rosselló y per tota Cathalunya se sustenten[2557] los poblats en aquelles, y és iniustíssima e intol·lerable cosa que los bestiars grossos o menuts entren en dites terres y mengen y devoren los béns y los treballs agenos, com ab molt gran abús y ab grandíssim e intol·lerable dany de les persones qui incistexen

2557 *A continuació,* ten

//10r// en la agricultura en benefici públich se és fet y·s sol fer en lo Comtat de Rosselló, y jatsie que als habitants de la vila de Perpinyà per privilegi real del rey en Pere *dattum* en Barcelona[2558] a vuy de maig, any 1378, los sie atorgat que poden defendre llurs possessions per via de fet contra qualsevol donant-ý damnantge, e si nafres o altres injúries si seguiran sien impunibles los dits hòmens de Perpinyà en tal cas. Y axibé per la Constitució del rey en Pere Antich que comensa «En lo any de Nostre Senyor», etc., situada en lo títol «De pau y treva», etc., sobretot està constituyt que sia llagut a cascu qui trobarà bèsties, aregües o algunes altres en son mal fet, qui en vulgar es dit tala, que pusque aquelles pendre e tant llongament tenir entro sie d'ell satisfet per los senyors de les bèsties. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que ab approbació y consentiment de aquella sie innovada la dita Constitució y sie confirmat lo dit privilegi, y sie estatuyt y ordenat que quiscú en ses terres y proprietats de conrreu y de prats apradats puga penyorar y degollar bèsties del bestiar menut, y pendre y penyorar de aquelles, y axibé de pendre y penyorar bestiars grossos de qualsevol gènero sien trobats y trobades en la malifeta, y retenir dits bestiars penyorats fins a tant que realment y de fet li sie pagada la malifeta. Y si los guardians de dits bestiars faran resistència o impediment a la tal degolla o penyorament incorrègan en pena de servir tres anys en les galeres de sa magestat, de la qual pena no púgan ésser composats ni altrament remeses per via ni manera alguna. Y assò tinga lloch y sie servat en senyories y dominacions de barons axí ecclesiàstichs com seculars. [És cas de Constitució y ja s·és proveit].

XVII. Ítem, per quant la experiència ha mostrat de //10v// alguns anys enssà que les quadrilles dels bandolers, dels lladres y dels mals hòmens se són fetes tant poderoses y se entretenen y se conserven ab potèntia, matant, robant i cremant y fent tant grans, enormes y detestables delictes contra los habitants de la vila de Perpinyà com los bé en voluntat, per ésser la dita vila propingüe de montanyes, de boschs y del regne de França, en tant y en tal manera que los officials reals y los altres officials de prelats y barons ab los remeys ordinaris no són poderosos, no sols per ha castigar més encare per ha comprimir o reprimir les maldats que les dites quadrilles y los mals hòmens cometen y machinen y poden machinar ab adjutori de francesos, huganaus o altres enemichs del rey nostron senyor contra la universitat de la vila de Perpinyà y contra los habitadors de dita vila. Y com per la defensa de dita vila y dels habitadors de aquella y dels béns llurs sie estat ja antiquíssimament introduyt y ab privilegi real del sereníssim rey en Pere dat a set de les calendes de maig, any 1196, statuyt, constituyt y ordenat ab les paraules següents: *Quod si aliqua persona que non sit ville nostre Perpiniani aliquod forfactum seu dampnum sive malum sive detrimentum sive injuriam fecerit de honore sive de havere sive de lesione sive de verberacione sive ullo alio modo alicui homini ville nostre Perpiniani sive femine, ille vell illa qui iniuriam et dampnum acceperit vadat ad consules et ad meum baiulum et vicarium, etc.* Donant certa forma als cònsols de dita vila y al balle y veguer del senyor rey, la qual servada aixibé està statuyt y ordenat que dits cònsols ab dit balle y veguer virilment y poderosa ab tot lo poble de dita vila ab host formada perseguèscan los malfactors o malfactor en persona y en béns allà hont serà y a hontsevulla que sie si y com més plenament ab dit privilegi està propossat. //11r// E com

2558 *A continuació, ratllat,* a XXVI de juliol, any 1374.

dit privilegi sie estat per los successors reys nostres no sols confirmat més encare declarat y ampliat fins en lo regnat de la magestat de l'emperador Carles Quint, rey de Aragó, de sempiterna recordació digne, com appar ab son real privilegi dat en la ciutat de Sevilla a 14 de abril, any 1526, y sie estat dit privilegi en viril observansa y hage produyts molt grans y molt notables effectes no tant solament contra bandolers y altres mals hòmens estranys de la vila de Perpinyà, màs encare contra incursions de francesos o altres enemichs que en forma de hostilitat per terra o per mar hagen invadit lo Comtat de Rosselló y damnificat les persones o béns de la vila de Perpinyà fins en estos nostros dies, en los quals los bandolers han comeses coses horrendes de homicidis en diverses persones de dita vila, contra dels quals, volent infringir en deffensa de dita vila *vim vi repellendo,* los cònsols ab los dits veguer y balle ab la host segons la disposició de dit privilegi y les observànses de aquell y segons les consuetuts de dita vila, alguns officials reals an pretès que per dit privilegi intitulat «De la mà armada» no pot procehir per coses de mort ni per coses pertanyents a la jurisdicció del mer imperi, y ab dita pretenció an impedida la persequció dels homicidis y la observansa y exequció de dit privilegi, en gran dany de la vila de Perpinyà y dels poblats en aquella, y contra la disposició *saltem* comprehensiva de dit privilegi en la qual per bona part conciste y resideix la deffensa y conservació de dita vila. Per tant se ha de demanar en dita Cort sie suplicat que ab approbació y consentiment de aquella sien confirmats eo innovats dits privilegis, y sie de nou statuyt y ordenat y concedit a la universitat de la vila de Perpinyà y a les singulars persones de aquella, en declaració //11v// y en ampliació dels predits privilegis, que sie lloch a la execució de dits privilegis de mà armada contra los qui hauran comès homicidis, ferit, nafrat o offès algú, en persona, o en béns cremans, o en altra manera injuriant als habitadors de dita vila, y contra los saltejadors de camins, lladres, robadors, y contra los qui en camí o fora camí per cases, masies y en qualsevol altres parts haurien comeses violències públiques o privades, devastacions y destructions de fruyts en camps, vinyes, de bestiars o de altres béns de les singulars persones dels habitants de dita vila. [Se ha demanat per via de privilegi a sa magestat. Ja està proveït per les 18 persones].

XVIII. Ítem, com ab la Constitució de l'any 1510, capítol 29, comensant «Havent a cor la utilitat de nostres súbdits», etc., per la qual està disposat que los arrendaments de les scrivanies de les corts reals, axí maiors com menors, dins los Comtats de Rosselló y Cerdanya no sien aquelles arrendades sinó a naturals, examinats, abtes, idòneos, sufficients y de bona fama, y que aquelles sien regides y governades per los dits notaris. Y·s sie vist que, contravenint a dita Constitució, lo procurador real de dits Comtats y los altres senyors útils de alguna de les dites[2559] corts de dit Comtat hagen fets arrendaments de algunes corts a menestrals y ha persones totalment inexpertes per augmentar los preus de dits arrendaments, y dits arrendadors, per acudir al pagament dels preus y altrament per utilitat, hagen comesos molts y diversos excessos en dany dels habitants en dits Comtats. Per tant se ha de demanar a dita Cort sie suplicat que dita Constitució sie observada per lo procurador real y per totes altres persones qui poden fer arrendaments de dites corts reals o de alguna de aquelles, que altrament incorrega e incorrègan en pena per quiscuna vegada que serà contrafet de sinchcents ducats, applicadora a la obra dels //12r// murs de la vila de Perpinyà, per la qual tinga

2559 *A continuació, ratllat,* coses.

actió lo síndich de la universitat de dita vila. Y que contra los arrendadors, qui no seran notaris examinats, abtes, idònees, sufficients y de bona fama, ab approbació del col·legi de notaris exhaminats de dita vila, que personalment no regiran les dites scrivanies, se puga y·s dega procehir criminalment y aquells hagen de ésser punits y castigats corporalment si lo cas ho requerrà, conforme a justícia, ha instància del dit síndich. [És cas de Constitució. Ja està proveït que han de ésser aprovats per lo col·legi de notaris].

XVIIII. Ítem, per quant les obligacions fetes ab pena de ters del veguer de Rosselló y axibé ab pena de ters de la cort del balle de la vila de Perpinyà y de altres corts reals del present Comtat per privilegis de dites corts han de ser executades prenent, penyorant y venent rigurosament y no admeten excepció alguna sinó és de solució ab prova instrumental. Y s·és succehit y succeheix en gran dany dels poblats del Comtat de Rosselló que alguns creadors, podent com poden exigir son rèdit a ells degut ab consemblants obligacions ab una sola pena de ters denuntiada, si aquella prossegueixen fins ha íntegra satisfactió llur, no·s contenten de denunciació de una pena de ters, més encare multipliquen aquelles, y los arrendadors o cullidors dels terçes, encara que los crehedors no·u denuncien tantes, ne continuen en llurs libres moltes més de les que los creadors denuncien, en tal manera que les exactions fetes, que·s fan per dits arrendadors o cullidors de terçes del dret que és dit dret de rey, són plaga y ruyna de aquella terra. Y per lo semblant alguns creadors maliciosos, podent exhigir, com és dit, son crèdit denuntien penes de ters ab reservació de la part, de la qual algunes vegades fan partit ab los matexos officials exequtants. Jatsie que en dits abusos y excessos sie estat provehit per la Constitució del rey en Pere 3 que //12v// comensa «Part açò», etc., col·locada en lo títol «De offici de advocat de fisch y cullidor de terços», etc., e per la Constitució de les Corts de l'any 1534, capítol 15; no res manco se ha contrafet en dites Constitucions y son estades inventades noves machinations contra la mente de aquelles per dits tercers o cullidors de terços, en dany inestimable dels habitants en dit Comtat. Per tant se ha de demanar a la present Cort sie suplicat que, revocats tots abusos, dites Constitucions sien innovades y ad aquelles sie anyadit que al crehedor no sie lícit ni puga denuntiar més de una pena de ters contra lo debitor instrumental nominat en dit instrument y contra hereters o tercers possessors hun clam o reclam tant solament, y que prosseguesca dit ters lo clam o reclam per cobransa de son crèdit. Y ni puga ni li sia lícit, ans bé li sie prohibit, multiplicar penes de terços, clams y reclams, puix que ab lo rigor de la obligació feta ab submissió de predites corts privilegiades per conseguir son deute ab manco dany del debitor, del qual dany dit crehedor no n'à profit. E aixibé sie prohibit als arrendadors o cullidors de terços que no vagen ni trameten ha exhigir lo llur dret dit de rey sinó és ab provisió e signatura del jutge ordinari de llur cort, el qual no puga e li sie prohibit provehir execució per dit dret de rey fins a tant que li conste que la part és pagada y satisfeta. E si lo contrari faran dits arrendadors y cullidors de terços que sien punits com ha persones privades exercints jurisdictió maiorment en causa pròpria. [És cas de Constitució y s·és proveït que[2560] no paren per ningunes inhibicions].

XX. Com sie cosa molt verificada per experiència en lo Principat de Cathalunya y en los Comptats de Rosselló y Cerdanya, y sie cosa approvada per la Constitució de la reyna

2560 *A continuació una paraula il·legible.*

dona Eleonor, comensant «Sanament ja sie», etc., y per la Constitució del rey Fferrando Primer, comensant «Experiència nos ha amostrat», etc., col·locades en lo títol «De moneda, de valor e forma de aquella», y que la deminusió de la valor intrínseca, //13r// que vulgarment és dita ley de la moneda de menuts, appel·lada moneda de billó, o de altres qualsevol monedes, és danyosa als drets reals y als drets del General y de la bolla de la Generalitat de Cathalunya, y és danyosa y molt preiudicial universalment a les iglésies y a les ecclesiàstiques persones axí regulars com seculars, y a tots los poblats en dits Comtats y Principat. Y és per dret canònich, en lo rey de Aragó expressament disposant, prohibida la semblant diminució de moneda per la deceptió que en si matexa conté y per ella és feta entre los contrahents, y per les grans sedicions y scàndols que de semblants fraudulentes diminucions de monedes se solen seguir en intol·lerables danys dels pobles. Sia, més avant, encare cosa certa que los privilegis reals de fabricar moneda de billó a les ciutats, viles o llochs, a supplicació de aquelles concedits, han lloch en moneda entre los de la tal ciutat, vila o lloch y no fora de aquelles smersadora, com sien tals privilegis locals, y per ço que en la impetració y en la concessió de dits privilegis és necessari lo consentiment exprés dels pobles entre los quals se ha de smersar, sens lo qual tals privilegis no poden ésser impetrats ni poden ésser concedits. No res manco, de poch temps ensà la vila de Puigcerdà, per occasió de privilegi o privilegis reals pretén haver impetrats de fer fabricar y batre moneda de billó de ardits y menuts, ha pretès y preté que dita moneda de billó de dits ardits en número de[2561] milanars de ducats, segons llur fraudulent y deceptuós valor avaluats, ha de ésser rebuda y ha de haver ús y curs en la vila de Perpinyà y en totes les viles y llochs del Comtat de Rosselló y de la terra de Conflent. Y per so ha //13v// instituyt cert judici o pretès possessori en la règia Audiència Civil, ha relació del magnífich micer Miquel de Tamarit, contra la vila de Perpinyà, pretenent la dita vila de Puigcerdà ésser estada en possessió o quasi de smersar aquella dins la vila de Perpinyà y ésser-ne estada spoliada, que és tant com al·legar possessió de fraudar y de decebre, per quant en hun ducat de quorante sous de dits ardits no ý ha valor intrínseca de sinch reals, en tal manera que en quiscun ducat de aquella moneda ha deceptió, frau y dany per qui la reb de set reals. Jatsie que apparega ésser ver de justícia que en tals casos no sols és prohibit més encare és scàndol al·legar possessió o quasi, ni pretendre estat algú per lo qual competesca remey restitutori algú, y com la intenció de sa magestat en concessió del dit privilegi o de dits privilegis sie estada qual ésser deu, ço es, sens preiudici y sens dany de tercer no convocat, cridat ni hohit en la impetració y concessió de aquell, y en quant segons de justícia, y salva sa consciència, en mutació del just valor intrínsich de la moneda pot y deu privilegiar, y com pertanga a la magestat real y li sie propri y peculiar directament interpetrar y declarar los privilegis per sa magestat concedits y exprimir la mente sua (*eciam lite quorumque pendente*). Per tant y altrament los tres brassos de Cathalunya y el Comtat de Rosselló, per lo interès de sa magestat y del General de Cathalunya y de les iglésies y de tots los poblats en dit Comtat y terra de Conflent y encare en lo Principat de Cathalunya, per lo que cessaria la contractació entre dites províncies per occasió de lo menys valesa y de la decepció de dits ardits, car de lo que en Cathalunya haurien o costaria hun

2561 *A continuació espai en blanc.*

ducat de dotze reals de argent en Rosselló no·u cobrarien sinó sinch reals, demane //14r// sia suplicat per los tres brassos que sa magestat per Capítol de Cort declare dit privilegi o dits privilegis, ha suplicació de Puigcerdà per sa magestat concedit o concedits, ésser local y no estendre's més avant ni haver-los mes avant ni fora de la terra de Cerdanya, en tal manera que, per la vigor de aquell o aquells o de sentència o sentències o provisions en la Real Audiència, qualssevulla que sien, per exequtió de dit privilegi *in possessorio* o altrament a favor de dita vila de Puigcerdà contra la vila de Perpinyà o de altres viles o llochs de Rosselló o de la terra de Conflent obtingudes, la dita moneda de dits ardits no tinga ús ni hage ni puga ésser smersada en la vila de Perpinyà ni en lo Comtat de Rosselló ni en la terra de Conflent. [No és cosa de Constitució, ans se ha de tractar ab sa magestat sobre los ardits. Ja està demanat a sa magestat].

XXI. En frau de la provisió real del rey Pere[2562] dada en Lleyda a XXII de febrer, any 1375, ab la qual és prohibit al portantveus de governador en los Comtats de Rosselló y Cerdanya tenir algutzir com en la governació, veguers, sotveguers, balles, sotballes y caps de guaites y porters en número copiós, conforme està per bona administració de la justícia per les Constitucions Generals de Cathalunya y per reals privilegis particulars de les universitats constituyts, los quals officials són los executadors de les provisions y de les sentències y dels manaments de dit portantveus de governador fets y fetes, servades les dites Constitucions y dits privilegis, ab provisió o signatura de son assessor o si procehirà ab desliberació de son consell y no altrament. Y per lo semblant, en violació de les Constitucions del rey Alfonso y de la reina Maria y del rey don Joan Segon //14v// col·locades en lo títol «Que novells officials», etc., el dit portantveus de governador en los Comtats de Rosselló y Cerdenya, qui de present és, ha tinguts contínuament en la casa de la sua pròpria habitació dins la vila de Perpinyà dos comissaris reals residints dins dita vila, dels quals se servia y serveix per criats de sa casa y per fer captures de hòmens de Perpinyà y de persones del Comtat de Rosselló exempts de la sua jurisdictió y supposades a la jurisdicció del balle de Perpinyà y a la jurisdicció del veguer, respectivament, en tors y en confusió de les jurisdictions ordinàries, de què se són seguides grans oppressions, greuges e vexacions, injustícies e extortions a les gents, exhigint y extorquint a *regna solta* salaris e dietes de alguatzirs de la règia cort, com si ab comissió special partissen de la ciutat de Barcelona destinats de la règia cort y arribassen y fessen la captura o execució que fan de manament de dit protantveus de governador. Y en dit abús dits comissaris contravenen a la Constitució del rey Ferrando que comensa «Tolent tot abús», etc., y ab lo Capítol del rey en Pere Ters comensant «Ítem, com los alguatzirs», etc., y a la Constitució de la reyna Maria comensant «La superfluitat», col·locades en lo títol «De alguatzirs y de llurs salaris», y ha altres moltes Constitucions, y als privilegis reals de la vila de Perpinyà ab los quals los és prohibit de tot en tot usar de jurisdicció com ha comissaris reals sinó ab special comissió de la règia cort per aquell cas que exerciran, la qual comissió hagen de amostrar. Y per quant les prohibicions de dites Constitucions y les penes en aquelles y en les altres Constitucions vulgarment dites De la Observansa apposades, ni lo propri jurament, ni lo sagrament y homenatge no són estats bastants remeys per al dit protant-

2562 *A continuació espai en blanc.*

veus ni per ha dits comissaris per a què fes y sie observat lo que és estat tant bé en altres Corts Generals //15r// constituyt. Per tant se ha de demanar en la present Cort sie suplicat que, avistant a la Constitució de l'any 1520, capítol 2, sie de dits excessos y abusos y danys donats per dits comissaris inquirit, y que aquells y los altres officials qui seran en culpa sien punits condignament, y les persones damnificades sien satisfetes, confirmant e innovant en quant sie menaster la Constitució del rey don Ferrando Primer que comensa «Confirmants la Constitució», etc. col·locada en lo títol «De dany que sie esmenat», etc. sobre assò disposant y toca a la cognició del loctinent general de sa magestat y de son Real Consell. Y que en lo sdevenidor, si dit portantveus de governador tindrà ni usarà de dits o de altre comissaris de la règia cort y, axibé, si comissaris alguns capturaran persona o persones algunes, o en altra manera usaran de jurisdicció sens tenir particular y special comissió de la qual fassan fe (si ja no ere trobant-se ells en crim fragrant) nol·s sie obeyt, ans bé impune los sia ressistit, y sien capturats y detinguts en càrcers per los officials ordinaris y per ells remesos a la règia cort ab la enquesta formaran los dits ordinaris, a despeses de dits presoners, per la qual hagen de ésser condignament punits, y dit portantveus de governador *ipso facto* sie privat de son offici y sie privada persona y en res no li sie obeyt. [Ja és-se donat per agravi y de aquí resultarà lo remey de Constitució. Llegint la Constitució se à de apuntar si està ben proveït].

XXII. La multiplicació de les exemptions causa molts grans impediments a l'exercici de la jurisdicció dels ordinaris y tribueix audàcia de cometre delictes y de no pagar deutes, y per tant ab la Constitució de la reina Maria comensant «Ab scrit de la present», etc. col·locada en lo títol «De offici de governador, de balle general, procurador real», etc. és estat inhibit al balle general de Cathalunya y al procurador real dels Comptats de Rosselló y Cerdanya que no defenen per auctoritat o color de llur offici o en altra manera alguna //15v// persones de la jurisdicció dels officials ordinaris, encara que fossen arrendadors de rendes reals, ans aquelles lleixen jutjar, punir, condemnar y absolre per los dits ordinaris. Y altrament, com més stesament ab dita Constitució és estat disposat, y per lo semblant per privilegi real del rey en Pere, dat en Tortosa ha 27 dies de febrer, any 1383, és estat inhibit y manat que lo mestre dels ports, qui és de present lo procurador real dels dits Comtats de Rosselló y Cerdanya, no tinga guardes de mestrat de ports sinó en los passos antichs forans e més confins del regne de Fransa, ço es a ssaber, ha Salses, Stagell, Vingrau y altres llochs pus strems del Comtat y no en altre lloch. No res manco, dit procurador real dins la vila de Perpinyà ha creades y fetes tantes guardes de mestrat de ports, que excedeixen lo número de vuytante o norante y per totes les viles y llochs del comtat de Rosselló, axí reals com de barons, indifferentment ha creades guardes en molt gran número, les quals, per sola exemptió de la jurisdicció dels ordinaris y per exhimir-se de las servituts y càrrechs, los pobles de les universitats són tinguts en coses de somatents, y en coses de guardes en les muralles, y en altres casos en què los pobles del dit Comtat són tinguts servir, y axí bé en les coses concernents lo govern polítich de dites universitats, y la observansa dels statuts y de les ordinacions de les confraries de menestrals, y altres, accepten y se procuren dits officis de guardes de mestrats de ports, dels quals càrrechs dit procurador real los exhimeix y·ls defensa y los protegeix de la jurisdicció y potestat dels cònsols, clavaris, mostasaphs y dels balles y dels jutges ordinaris, axí reals com de

barons ecclesiàstichs y seculars, en gran confusió y turbació de la bona administració de la justícia y de la quietut y repòs públich. Per tant se ha de demanar a la dita Cort sie suplicat que la sobredita Constitució //16r// de la reyna Maria sie innovada y sie stesa en les guardes de mestrat de port y en los porters de la procuració real, no obstant qualsevol pracmàtica o altre qualsevol provisió real en contrari disposant com aquella feta aprés de dita Constitució, la qual és en Cathalunya ley paccionada feta en Corts Generals ab intervenció, assentiment y consentiment dels tres brassos sie estada e sie inmuntable ab altra solemnitat y forma del que fou feta en Cort Generals, com axí sie expressament disposat per la Constitució del rey en Pere Segon comensant «Ítem volem, statuym y ordenam que si nós», etc. col·locades en lo títol «De lleys, Usatges e Constitucions». [És cas de Constitució. Ja s·és proveït y posat fins en cert nombre de guardes].

XXIII. En lo any 1493 en la Cort celebrada en la ciutat de Barcelona per lo cathòlich rey don Ferrando a suplicació dels tres braços fonch ab Capítol de Cort ordenada certa reformació e mutació de la antiga forma de la elecció de diputats, hohydors de comte del General, y com en les ensaculacions que de llavors enssà són estades fetes de persones per ha obtenir dits officis sie estat fet molt gran preiudici a la universitat de la vila de Perpinyà y ha moltes altres universitats y vegueries del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya, per lo que són estades inseculades per ha dits officis persones que conforme al Capítol de Cort de l'any 1533, capítol 33, y conforme als privilegis de la vila de Perpinyà no devien ni podien ser insaculades. Y aixi bé los habitants de dits Comtats sien intol·lerablement aggraviats en haver de pagar, com realment los fan pagar, los drets de general y bolla en moneda de argent y ab certa imposició que és dita dret de dret. E per lo semblant totes les vegueries y totes les universitats del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya fora la ciutat y vegaria de Barcelona sien ab gran desigualtat tractades en les eleccions y nominacions de //16v// embaxadors y en les congregacions y applechs dels tres braços que en los sdevenints casos se acostumen fer en la casa de la Diputació y en altres moltes coses. Per tant fa a demanar a la dita Cort sie suplicat que sie feta reformatió y melioració de dits preiudicis, agravis e defigualtats e que per dits effectes per sa magestat, ha nominació de dita Cort, sien nominades y deputades persones dels tres braços que tinguen bastant poder per ha regonèixer dites inseculacions y per ha reformar y millorar aquelles y los preiudicis y les desigualtats sobredites ab tots los incidents, dependents y emergents. Y assenyaladament per ha cullir los mercaders matriculats de la vila de Perpinyà en alguns llochs de hoydors y diputats, sens emperò augments del número dels llochs assenyalats a la vila de Perpinyà. Y axí bé tíngan pleníssima potestat per ha reveure, habilitar y reformar les despeses excessivament fetes de les pecúnies de la Generalitat si fetes se·n seran per ha donar orde y forma que per al sdevenidors no·n sien fetes. [Tocha al redrès del General sobre de les ensaculacions y que no·s pas de dret. No s·és pogut llevar lo dret de dret perquè és de Capítol de Cort y·s paga per tota Cathalunya].

XXIIII. Ítem, com per occasió de la tafuraria y de la permissió de joch de daus y de cartes se seguèscan blasfèmies, perjuris, bregues, qüestions y molt grans destruccions de patrimonis y molts altres intol·lerables danys, jatsie que per alguns privilegis reals concedits a la vila de Perpinyà y per les Constitucions del rey Ferrando Primer comensant

«Per tal que mal e occasió de mal», etc. y per altre comensant «Per obviar a tota manera de tafuraria», etc. col·locades en lo títol «De jugadors», etc. hi sie estat provehit. No res manco, per occasió de la suspensió de la pena apposada en dita Constitució que comensa «Per tal que mal e occasió de mal», etc. en aquelles paraules «la dita pena volem ésser sospesa cascun any de la vigília de Nadal tro a la festa de Apparissi *inclusive»,* los officials reals per diners permeten taules públiques per //17r// cases, per carreres y plasses, venent les licències de tenir dites taules de joch en gran deservey y ofensa de Déu Omnipotent y en gran scàndol, dany, ruyna y perdició dels pobles, axí de persones casades com de persones solteres. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que tafuraria y les taules y cases de joch, tant en públich com en particular, sien en tot temps prohibida y prohibides y les dites Constitucions en quant a la prohibició y a les penes en aquelles apposades sien innovades y confirmades, aiustant en aquelles que los officials qui permetran dites taules o cases de joch o dissimularan aquelles sien tinguts y obligats en pagar a les persones qui hauran jugat lo que en lo joch hauran perdut. Y ultra de axò, que los cònsols o consellers de les ciutats, viles y llochs púgan y los sie lícit, en negligència o dissimulació de dits officials, per via de fet derrocar y rompre les taules de dits jochs que estaran en llochs públichs y en cases particulars en què se fassa exercici de tafuraria y pendre y posar en càrcer los jugadors assí que condignament sien punits y castigats per los ordinaris a qui spectarà y lo taulatger qui tindrà taula o taules parades de joch incorrega en pena de ésser assotat públicament. [És cas de Constitució. Ja està proveyt].

XXV. Encara que per la Constitució de les Corts de l'any 1534, capítol 4, e per altra Constitució de les Corts de l'any 1542, capítol 14, sie estat bé y complidament disposat que los scrivans de manament púgan y los sie lícit y sien tinguts y obligats presentar qualsevol suplicació, requestes, actes o scriptures al loctinent general, canceller, vicicanceller, regent la Cancelleria, pus se fassa ab decència y no sien actes apostòlichs de causes profanes entre laychs, y als portantveus de governador de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya, mestre racional, batlle general y altres qualssevol officials, los scrivans de llurs corts o concistoris request sien tinguts y obligats per //17v// consemblants presentacions. Y noresmenys tots los scrivans de manament y notaris predits sien obligats testificar dits actes y lliurar aquells auctèntichs a les parts, satisfets en llurs salaris condecents sots les penes en les dites Constitucions apposades. Noresmanco, en frustració molt gran de dret y de la justícia de algunes universitats y de alguns col·legis y de algunes singulars persones del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya, los scrivans de manament y los scrivans y notaris de les altres corts y concistoris y altres notaris requests han recusat fer y servar lo que ab dites Constitucions està disposat per amor y les demés vegades per temor dels presidents y dels officials als quals se havien de fer les presentacions. Per tant se ha de demanar a la dita Cort sie suplicat que, confirmant les dites Constitucions e innovant la Constitució del rey en Jaume Segon comensant «Ítem que quiscun notari», etc. col·locada en lo títol «De notaris y scrivans», etc., sie statuyt y ordenat y a les dites Constitucions anyadit y aiustat que en tot cas dits scrivans de manament o altres notaris o scrivans fossen molestats per dits presidents, jutges o officials, comprenent-hi expressament lo procurador real com hy és comprés, lo balle general y mestre racional, per fer y conservar lo contengut en dites Constitucions aquells sien defensats per los diputats

de Cathalunya y dels béns y emoluments de dita Diputació. E no resmenys, en recusació de dits scrivans de manament, o de altres qualssevol notaris o scrivans ab auctoritat real, sie lícit y permès als notaris apostòlichs fer dites presentacions y retenir los actes segons seran request y a les parts requerir y instar dites presentacions y que als actes retindran y faran auctèntichs dits notaris apostòlichs, en dit cas tant solament, sie attribuyda fe y aucthoritat en judici y fora judici. [És cas de Constitució. Ja està proveït per Constitució, la qual obliga als scrivans de manament de fer dites presentacions y també està proveyt que los diputats hagen de donar notari].

XXVI. Les extorsions he immoderades exaccions fetes per los notaris y scrivans de processos de les corts reals, assenyaladament //18r// en la vila de Perpinyà, són causa de grans danys y cedeixen en desautoritat de la justícia y dels officials de jurisdicció, y com en la dita vila de Perpinyà hy sie estat molt bé provehit ab tatxes fetes per lo portantveus de governador real y per cònsols de dita vila, nomenades tatxes de la post, confirmades aprés ab privilegi real de l'emperador Carles, rey de Aragó, ab son real privilegi dat en lo castell de Molí de Rey ha XXI de novembre, any MDXVIIII. Y no res manco, los notaris y scrivans de dites corts, excedint, extorqueixen de les parts excessius salaris, sabent, vehent y dissimulant lo dit portantveus de governador y son assessor, lo procurador real, lo jutge del patrimoni real, lo veguer, balle y los jutges de llurs corts y los altres officials a qui specte en gran detriment dels litigants. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que dita taxa per Capítol de Cort sie approvada y que sie comès y manat a l'assessor de dit portantveus de governador, que de present és y per avant serà, que ab auctoritat de la present Cort fassa servar les dites tatxes de la post a tots y sengles notaris y scrivans de qualsevol cort o tribunal sien, sens exceptió ni exemptió alguna, sots pena de ésser tingut dit assessor de satisfer de ses béns propris a les parts les immoderades exaccions de dits scrivans y notaris. Y axí bé fassa servar lo que fou suplicat en lo capítol VII dels Capítols y Actes de Cort de les Corts de l'any 1564 que los originals processos no poden ésser scrits sinó per notaris qui tinguen auctoritat real. [És cas de Constitució. Ja se ha proveït sobre los abusos y extorsions dels notaris de les corts].

XXVII. Ab la Constitució de l'any 1564, capítol 39, és stada donada forma de fer les íntimes certes e indubitades ab la specificació en dita Constitució descrita y, per quant, per corrupció y algunes vegades per descuyt de misatges, per saigs o porters als quals són comanades dites íntimes ha effecte de intimar aquelles, se són fets molts abusos y se'n poden fer y de quiscun dia en dany molt gran y a les vegades //18v// irreparable de les parts litigants per no estar continuada en la íntima la jornada, die y any de la provisió o sentència de que·s fa y de la qual insurgeix dita íntima. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que sie anyadit a la dita Constitució que a les íntimes sie posat y scrit lo dia y any de dita provisió o sentència sots la pena en dita Constitució apposada. [No à paregut ser necesari ni inportonir en res lo que·s demana. Seria bé y hagués nombre cert de porters en les corts de Perpinyà. Ab la Constitució s·és advertit lo nombre y que sien catalans].

XXVIII. En lo capítol 24 de les Corts Generals celebrades en lo any 1534 fou disposat a favor de la stació de la ciutat de Gerona que la Constitució del rey en Pere 3, celebrada en Montçó, capítol XIII, disposant en effecte que sentències de causes menors de sinquante sous

sien inappel·lables, y los matexos abusos he inconvenients y danys que succehien en dita stació de Gerona se succehèscan en la vila de Perpinyà y Comtats de Rosselló y Cerdanya y encare maiors. Se demana en la present Cort sie suplicat que de aquí al devant los jutges de appel·ls ni comissaris no gosen ni púgan conèixer *in viam appellacionis* de causes menors de cent sous, sots les penes en dit capítol expossades. [És cas de Constitució. Ja està proveït per les 18 persones].

XXVIIII. Quant odiós sie lo dret vulgarment appel·lat de les marches y quant preiudicial al General de Cathalunya y a les singulars persones negociants habitants en Cathalunya y en los Comptats de Rosselló y Cerdanya significan-ho lo capítol de les Corts de l'any 1542, capítol 14, y la Constitució de la Cort de l'any 1547, capítol 71, y lo capítol de les Corts celebrades en lo any 1564, capítol 9. Y trobe·s ab experiència de quiscun die, y com dit dret sie defensat, sustentat y mantengut per algunes persones particulars pretenents crèdits, per occasió dels quals se exhigeix dit dret, y en la exacció y per los col·lectors, officials y ministres entrevenints en dit dret se fassen tants y tants grans fraus y abusos que les pecúnies exhigides de dit dret per la maior //19r// part resten en poder y en les bolses pròpries dels col·lectors y la menor part és scrita y continuada en los libres de aquells en compte de rebuda. Y per los conservadors vulgarment appel·lats de les marches y per los altres ministres del dit dret de quiscun die se inventen noves inventions y nous creiximonis de officials nous y de nous salaris, com sie veritat que de poch ensà hagen exigit y format tribunal nou ab creació de jutge o assessor del conservador, advocat fiscal, procurador fiscal y multiplicació de guardes de les marches contra les Constitucions de Cathalunya Generals en la vila de Perpinyà y en lo Comtat de Rosselló y Cerdanya ab assignació de salaris. Y axí bé dits protectors, officials y ministres de dit dret han fetes y fan tants y tants grans abusos y tants fraus y furts que als comptes per ells donats y donadors en la liquidació y calculació, lo procehit y procehidor de dit dret molt a tart, y per ventura may, extinguiria los llurs pretesos crèdits si altrament no ý ere provehit per inquisició y formació de procés criminal e imposicions o punicions de penes corporals contra les persones que seran trobades culpables en dits fraus, furts y abusos y males e fraudulents exactions, administracions y readicions de comptes. Per tant se ha de demanar a la dita Cort sie suplicat que sien deputades per sa magestat y per la present Cort dels mateixos Principat y Comtats per totes les ciutats, viles y llochs en què se cull y s·és cullit dit dret ab potestat de inquirir-í a despeses de la Generalitat de dits abusos, excessos, fraus y furts comesos de tranta anys enssà y ab potestat de suspendre lo dit dret en tot cas que·ls apparega, segons Déu y llur bona consciència ésser lloch a suspensió, y dites enquestes formades sien judicades y los culpables sien punits per lo lloctinent general de sa magestat ab vot y conclusió del Real Consell. Y dites inquisicions y processos criminals //19v// per les predites persones sien formats y formades per tot gènero de persones dins spay de temps de sis mesos. [En la erecció novament feta del tribunal y abusos de les marques és menester se provehesca per Constitució. Ja està proveït per les 18 persones ab Constitució].

XXX. En algunes ciutats y viles del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya se són succehits de algun temps enssà alguns procehiments de fet per pura força y per mera potència, fets per alguns consellers, jurats, cònsols, paers y

altres regidors de dites ciutats y viles y per occasió de drets de les sizes e imposicions de aquelles, pretenent les unes franquesa dels drets de imposicions de les altres. Y per lo contrari, pretenent los altres de les mercaderies y de les altres coses exigir igualment dits drets de impositions sens exemptió o franquitat alguna. Y axí bé, pretenent cada una de dites universitats y los consellers, jurats y cònsols o paers de aquelles spectar a [e]lles la conexensa y total jurisdicció en los fets de imposicions y en los incidents, dependents y emergents de aquellas, com verament los specte, y que el senyor rey no se'n pot entrometre y menys son loctinent general y Real Consell. Y per disposicions de privilegis reals y per la disposició dels Capítols y Actes de Cort y de la Constitució de l'any 1547, capítol 37, en tant que de fet se és procehit en represaliar y pendre béns y vendre aquells de fet y moltes vegades en capturar e incarcerar de fet y ab mera violència persones no obligades y béns no obligats, contra la Constitució del rey Ferrando II comensant «Per ha obviar a alguns abusos», etc. col·locada en lo títol «De Marques, pignoracions», etc., y contra la pracmàtica real del rey en Jaume Primer dada en Valèntia a XII de les calendes de dezembre, any 1243, y en manifest perill de alguns scàndols y de algunes sedicions populars, en deservey de Déu y de sa magestat del senyor rey y en dany dels pobles. Y com sie //20r// justa cosa que en semblants contentions y debats tinga més lloch la via de dret que la via de fet. Per tant se ha de demanar a la present Cort sie suplicat que, sens prejudici dels dits privilegis, Capítols y Actes de Cort y de les Constitucions Generals a favor y en confirmació de les imposicions disposants e tribuynts a les dites universitats y als regidors de aquelles la dita total jurisdicció ab abdicació y ab expropriació de aquella per lo senyor rey feta, ans bé ab expressa confirmació de dits privilegis, Capítols y Actes de Cort y de dites Constitucions, sie statuyt y ordenat que los cas o casos de dites Constitucions de jurisdicció entre universitats y dels debats ab pinorations de béns, captures de persones y altrament, seguits y seguidors, specten al lloctinent general de sa magestat en tot cas que per alguna de dites universitats a ell se hage recors, el qual sumàriament y verbalment, ab intervenció y vot del regent canceller y del regent la Cancelleria, sens strèpit y figura de judici dins terme de dos mesos, citades he hohides les parts, hage e sie tingut descidir y terminar la dita contenció de jurisdicció y los dits debats seguits y seguidors per penyorament de béns o vendes de aquells o per captures de persones per rahó, causa o occasió dels drets de dites sizes e imposicions. Y que durant los dits dos mesos lo dret de imposició, sobre del qual serà la contentió y se haurà recorregut, sie exhigit y pagat y aquell reba la universitat que recorregut y firmat de dret haurà idòneament, en nom y com ha seguestre de dit lloctinent general, a la determinació del qual ab dits vots se hage de estar per dites parts. Y que dits consellers qui aconsellaran al lloctinent general per llurs treballs y salari rèban fins en vint-y-sinch lliures y no més avant. [És cas de Constitució y si ha de donar algun asiento sobre lo negoci de les represàlies. És estat llegit a les 18 persones y no si ha proveït res].

XXXI. Ítem, per quant és cosa consemblant a la feròtia dels pobles bàrbaros y a la dominació dels tyrannos pendre //20v// y capturar los submesos, sots ombra y color de justícia, y aquells de fet ab tyrànnica furor y potència fer-los matar no hohits ni defensats. Y se és seguit en nostres infortunats dies, ço es, en lo mes de agost de l'any 1573 que un tal Pedro Rodrígues, de natió castellà, com ha tenint mandato y comissió del lloctinent y

capità general de sa magestat en lo Principat de Cathalunya y en los Comtats de Rosselló y Cerdanya, ab gran congregació de soldats armats, y entre ells ab hun castellà soldat com ha comisari del breu apostòlich, se conferí en lo lloch de Opol del Comtat de Rosselló a hora captada de la nit y en nom del rey assaltà la casa de hun tal March Forner, persona provincial de imatge militar y obtenint beneffici ecclesiàstich, y aprés en nom del comissari del dit breu prengué la persona del dit March Antoni Forner qui a ell se donà y aquella amenà presa en lo castell de Salses, y dins del dit castell dit Pedro Rodrígues lo féu matar scanyant-lo ab dogal al coll, garrotat, per via de fet sens ésser estat hohyt y sens ésser-li donat lloch o temps de deffenses y sens cognició de jutge algú, cas verament horrendo y de tyrànnico furor. Y com en dit cas sien estades violades les sanccions canòniques en exemptió y a favor de les persones ecclesiàstiques diposants y les Constitucions de Cathalunya Generals y los privilegis particulars de la vila de Perpinyà, en la qual dit March Anthoni Forner era domiciliat, e signantment si[e] estat contrafet a la Constitució del rey Pere Segon comensant «Prometem», etc., y a la Constitució del rey Jaume Primer comensant «En nom de Jesucrist», etc. col·locades en lo títol «De les Sanctes iglésies», etc. sobre la exemptió y sobre la deffensa de les persones dels clergues disposants. Y axí bé sie estat contrafet a la Constitució del rey Jaume Segon que comensa «Ítem que alguns homs» etc., y axibé a la Constitució del rey Alfonso Ters comensant «Ítem ordenam que ningun», etc., y ha altre //21r// Constitució del rey Pere Ters comensant «Primerament confirmant», etc., col·locades en lo títol «De penes corporals», etc., ab les quals és disposat y està prohibit de procehir en condemnació o en apposició de pena corporal o en execució de torments sens legítima cognició de causa y de jutge competent y donades deffenses. Y als privilegis reals del rey en Pere, *datum* en la ciutat de Barcelona a 14 de juny, 1370, y de altre provisió del rey en Pere, *datum* en Barcelona a 23 de setembre, 1472, a la vila de Perpinyà concedits y als habitadors de aquella lo mateix disposants. Y per lo semblant sie estat contrafet a la Constitució de les Corts de l'any 1534, capítol II y al capítol II dels capítols de les Corts de l'any 1547, ab que està disposat que los capitans de guerra, axí generals com particulars, no usen ni usar puxen de jurisdicció ni se entrometen ni·s púgan entrometre dels provincials sinó tant solament dels stipendiaris y de família de dits stipendiaris. Y com per causa y occasió del dit *horrendo y nefando* cas, què causà molt gran admiració y alteració en los ànimos de tots los pobles del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya, sien estades fetes algunes diligènties ab embaxades y trameses a sa magestat del rey nostre senyor y a la Sancta Sede Apostòlica. Y altrament, per reintegració dels abusos fets en dit cas y dels preiudicis y violacions fetes de les lleys de la pàtria y per ha obtenir punició condigne de les persones culpables en aquell, se sien fetes molt grandíssimes despeses y se sien sustentats molts y molt grans treballs y damnatges per lo General de Cathalunya, per la ciutat de Barcelona, per la vila de Perpinyà y per algunes singulars persones de dita vila. Y sie cosa certa e disposada per la Constitució del rey Jaume II comensant «Ítem que sota mala feta», etc., y per altre Constitució del rey Ferrando Primer, comensant «Confirmants la Constitució», etc., col·locades en lo títol «De dany donat que sie smenat», etc., y per altres Constitucions col·locades en lo títol «De reparació de greuges» que dites despeses y dits danys //21v// an de ser reffets, restituyts y esmenats. Y axí bé, sia de dret y de justícia que los officials qui sots color y

ombre de officials maten o fan matar persona alguna per via de fet sens deguda cognició de causa encorren en pena de mort natural y com ha homicides voluntaris encorren en les penes per dret comú contra los homicides statuydes. Per tant fa ha demanar a la dita Cort sie suplicat que ab los processos formats de dit cas sie procehit contra les persones que·s trobaran ésser en qualsevol manera culpables en aquell fins a exemplar punició *inclusive*. Y axí bé sia suplicat que les dites despeses sien pagades y reffetes y los dits danys donats satisfets y smenats conforme a justícia, al dit General de Cathalunya y a les ciutat de Barcelona y vila de Perpinyà y a les singulars persones de aquella. Y perquè de assí al devant no·s cometen tals o consemblants nefandes coses, sie statuhit y ordenat que als diputats de Cathalunya, com a protectors y deffensors de les Constitucions de Cathalunya Generals, Capítols y Actes de Cort y dels privilegis y libertats de les iglésies y ecclesiàstigues persones y dels barons, magnats y de les persones de stament militar y de les universitats de les ciutats, viles y llochs de l'estament y bras real, en nom y per part de sa magestat del rey nostron senyor y de dita Cort, sie comès, insurgit y manat inquirèscan y en son cas insurgèscan virilment y poderosa contra qualsevol official, per gran y prohominent que fos, encara que fos portantveus de governador, loctinent de capità general o capità general y lloctinent general de sa magestat, y aquell o aquells prenguen y capturen e tinguen pres en bona custòdia fins a tant que per sa magestat del senyor rey per son Supremo Real Consell de Aragó sie judicat, al qual la enquesta o procés o processos sien tramesos y sie feta y prosseguida la instàntia per lo syndich de la Diputació y tot se fassa a despeses y de pecúnies de la Generalitat. [Sobre lo negoci de March Forner ja està donat per agravi y de aquí ha de resultar-ne Constitució per proveyr y per aldevant. Està proveït per les 18 persones].

22r// XXXII. Per quant és molt grant inconvenient que los jurats, pahers, cònsols o consellers de les universitats reals de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya y los síndichs o embaxadors de aquelles en lo temps que fan y exerceixen llurs officis per deffensió de dites universitats, incistint en impugnar e contradir als agravis e violacions de privilegis y de altres de la pàtria contra los officials reals, sien per orde d'ells presos, incarcerats o arrestats, fahent-los torcedor per a què los tals desistèscan y que altres per temor no emprèngan tals deffenses en deservey de Déu y del senyor rey y en grandíssim dany dels pobles y de les repúbliques de Cathalunya. Per tant se ha de demanar a la dita Cort sie suplicat que lo que està estatuyt y ordenat en los paers de Lleyda en lo Capítol de Cort nou de les Corts celebrades en lo any 1542 y en lo privilegi en dit Capítol de Cort refferit sia extès y hage lloch y sie servat en tots los jurats, cònsols y consellers y síndichs de les ciutats reals de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya. [Se ha de proveir y expressar per Constitució que lo que sobre lo present capítol està ordenat en los paers de Lleyda sie servat en tots los jurats, cònsols, consellers y syndichs de les ciutats y viles reals de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya. Ja està proveït per les 18 persones per Constitució y fa mirar que diga per causes civils ni criminals].

XXXIII.[2563] Ítem, com sia cosa convenient a la authoritat de la justícia y sie necessària cosa per la bona administració de aquella que los presidents, com són los portantveus

2563 *De fet, diu* 33.

de generals governadors en lo Principat de Cathalunya y en los Comtats de Rosselló y Cerdanya, los veguers, balles y altres officials qui tenen tribunal cert deputat y destinat per lo senyor rey, administren la justícia en dits tribunals y no en cases particulars, com fou disposat en los officials nomenats en la Constitució celebrada en lo any 1493, capítol 27, comensant «Com en algunes ciutats», etc., maiorment que en dits tribunals són y resideixen y tenen son assiento los scrivans y notaris y les altres persones necessàries y útils per la administració de la justícia y los litigants tenen la entrada y tota altre commoditat per ha demanar y obtenir justícia millor en //22v// dits llochs públichs que no en les cases privades y particulars, ahont moltes vegades són repel·lits y ultraiats y los és denegada la entrada per ha parlar y fer quexes y demanar justícia als presidents per los criats de aquells. Per tant se demana sie suplicat que sie statuyt y ordenat que lo portantveus de general governador en los comtats de Rosselló y Cerdanya (el qual se ha attribuyda prerogativa de celebrar les audiències en la casa de la sua habitació, y no en lo lloch per tots sos predecessors per celebració de les audiènties freqüentat y per los reys a despeses de llur patrimoni real deputat, y de tenir les audiències en la casa de la sua habitació, en la qual per la incommoditat de dita casa los negocis no·s poden tractar ab la auctoritat, reputació, punitat y secret que és menaster y ab la commoditat per a les parts que la bona administració de la justícia requer, y los maiors an consttituyt y servat fins en aquestes temporades y axí bé los veguers y balles y altres officials, qui tenen cert tribunal que és dit *locus maiorum,* sien tenguts y obligats sots pena de retenció de llurs salaris, y en cas de recusatió sots pena de privació de llurs officis, de administrar la justícia personalment en llurs tribunals, salvat just impediment de malaltia, vera y no fingida o dissimulada, y assenyaladament dit portantveus de governador de Rosselló. Y en dit cas de malaltia sua o de altre just impediment que son assessor presidesca e celebre y tinga les audiènties en dit lloch ab los altres doctors qui seguiran la dita audièntia y no en casa de la habitació de dit portantveus de governador. Pus lo dit portantveus sie en la matexa vila o lloch segons la disposició de la Constitució del rey Ferrando Segon comensant «Lo assessor del portantveus», etc., col·locada en lo títol «De offici de governador». Y lo mateix sie servat en los veguers, balles y jutges de aquells en llurs tribunals. [Se ha de demanar per Constitució perquè en via de dret se pot dir que tots los actes fets fora del tribunal assignat són nul·les. Ja esta proveït per les 18 persones y se n'ha feta Constitució].

23r// XXXIIII. Ítem, per quant en les causes de appel·lacions y de suplicacions per les Constitucions de Cathalunya Generals són assignats los térmens fatals, los quals són concedits en benefici de l'appel·lant per deduyr lo que no ha deduhit y per provar lo que no ha provat en la primera instàntia, y alguns jutges o comissaris en causes de appel·lacions per amor o per odi de alguna de les parts o per cupdítia del salari donen lloch y permeten que la part appel·lada previnga a la part appel·lant y ells dits jutges o comissaris lleven lo benefici de dret comú y per dites Constitucions tribuyt a la dita part appel·lant, lo que no tenen ni poden fer, y declaren en dites causes de appel·lació no havent tingut lloch ni temps de deduhir ni provar la dita part appel·lant, lo que és grandíssim dany y molt gran inconvenient, y cedeix en privació de degudes deffenses y en ocultació de la justícia y és per vies exquisides fraudulentment en effecte sobre la appel·lació. Per tant se demana a la dita Cort sia suplicat que sie estatuyt y ordenat que los térmens fatals per Constitucions

statuyts sien servats y que la part appel·lada no puga prevenir a la part appel·lant en lo primer fatal. Y als jutges y comissaris en causes de appel·lations sie manat serven dits térmens fatals y no tolguen per via directe ni indirecte a la part appel·ant lo benefici de dits térmens fatals per Constitucions concedits, sots privació del salari de la causa y sots pena de ésser tingut a la part de tots los danys, interessos y despeses. E no resmanco la sentència sie nul·la y de aquella no·s puga haver rahó alguna. [No convé lo contengut en lo present capítol perquè seria allargar los plets. Ja està proveït per les 18 persones ab les Constitucions novament fetes *de litibus abreviandis*].

XXXV.[2564] Ítem, com per la exactió de salaris de provisions y de sentències se sien seguits y·s seguèscan de cada el dia molts grans danys a les parts litigants y per lo que los jutges o comissaris de causes se fan deposar en llur poder los salaris abans de la prolació de la sentència y abans de ésser feta la provisió y les demés //23v// vegades abans de haver regonagut lo procés y les causes no·s decideixen. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que sie estatuyt y ordenat que los jutges ordinaris o altres als quals competirà salari de sentències diffinitives o interlocutòries no púgan y los sie prohibit rebre salari algú fins a tant que les dites sentències sien proferides. Y per millor efficàcia de dita prohibició y per la bona administració de la justícia sie statuyt y ordenat que tots salaris de sentències o provisions dels jutges ordinaris o de appel·lacions o altres sien deposat en Perpinyà en la Taula comuna y assegurada de dita vila en compte de salaris de jutges. Y de dita Taula sien trets per tals jutges o comissaris y a ells lliurats ab certificació en scrit del scrivà maior de la cort o tribunal en lo qual se portarà la dita causa y no altrament, certificant als regidors de dita Taula com la tal sentència és proferida e en cas de provisió que la tal provisió és estada feta e intimada, provehint expressament que les publicacions de les sentències y provisions y les íntimes de aquelles se hagen de fer necessàriament per los scrivans maiors de dites corts y no per scrivents ni per altres notaris sots decret de nul·litat y que sie manat al portantveus de general governador serve y servar fassa dites coses sots privació de son offici. [És cas de Constitució y és justíssim que los salaris de les sentències sien deposats en la Taula de la vila de Perpinyà. Ja està proveït en lo *de litibus abreviandis* y alli·s dóna forma en los salaris].

XXXVI. Ítem, per quant molt sovintment se sdevé en les terres fronteres de Fransa, y assenyaladament en la vila de Perpinyà y en los Comtats de Rosselló y Cerdanya, que·s segueixen coses repentins e inopinats concernents lo bon govern y lo bon estat y la deffensa y conservació de dita vila y de dits Comtats. Y a les vegades són tant àrduos y tant urgents que per descàrrech dels cònsols, consellers y regidors de les repúbliques y per opportú remey y bona //24r// providència en dits perillosos casos se ha de donar necessàriament rahó al senyor rey o a son loctinent general y la dita rahó se donaria ab maior rectitut si ab probanses fetes per testimonis per dits effectes en les corts dels ordinaris inferiors se donava, com fins assí és estat acostumat fer en la vila de Perpinyà. Y de poch enssà sie estat introduyt hun abús en la cort del balle de Perpinyà y en la cort del portantveus de governador que, demanant los síndichs de dita vila ésser rebudes certes informacions a dits fins de informar al senyor rey y a son loctinent general en casos que requerien proptíssima consulta y

2564 *Per primera numeració posa* XXXIIIII.

prompte remey, lo jutge de dita cort per sos indeguts respectes provehí que *facto verbo in audientia gubernatoris* y provehiria. Y aprés, feta paraula en la dita audiència, axí bé per los indeguts respectes, fonch provehit que fos feta consulta ab lo lloctinent general si·s rebria la dita informació o no, cosa de molt mal exemple y abús per lo qual se poden seguir molts grans he irreparables danys. Per tant se demana a la dita Cort sie suplicat que, revocats dits abusos, sie manat als jutges ordinaris que, requests per lo síndich de dita vila de Perpinyà a effecte de informar al rey nostron senyor o a son loctinent general, sien tinguts y obligats rebre les informacions seran demanades en fets concernents machinations o empreses bèllicas de enemichs de sa magestat y en fets concernents perills de ses vassalls y de la vila de Perpinyà y dels habitadors de aquella, tant per occasió de fams com altrament. Y de dites informacions sien tinguts y obligats fer lliurar còpies auctèntiques al dit síndich. Y en cas de recusació, per quant en tals casos la dilació de consultes pot causar danys irreparables, sie statuhit y ordenat que los cònsols de dita vila de Perpinyà púgan rebre la dita informació y ad aquella sie donada plena fe. [A·y coses molt ben apuntades en lo present capítol y se ha de demanar generalment per tots los cònsols, jurats y paers. No se ha volgut proveir sinó que basta donar requestes als tals jutges y en la visita o en la taula sindicar-los molt bé].

XXXVII. Per lo capítol primer dels Capítols y Actes de la Cort de l'any 1542 és estat copiosament y sanament explicat quant sie útil y quant necessària sie la visita, que altrament és dita sindicat, dels officials reals de jurisdicció perpètuos o de per vida del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya. Y verament és tant útil, per al descàrrech de la consciència de sa magestat del senyor rey y és tant necessària per reformació dels abusos fets contra les Constitucions de Cathalunya, Capítols y Actes de Cort y contra los privilegis generals y particulars, que lo dexar o ja més differir dita visita seria permissió de abusos y seria donar als dits officials maior occasió de fer lleys de la pròpria voluntat y del propri apetit, com si no fossen astrets ab propri y corporal jurament y ab prestació de homenatges y ab censures, assumptes y ab altres moltes penes a la observansa dels Usatges, de les Constitucions y dels Capítols y Actes de Cort y dels privilegis predits, etc.[2565] Imperò, per quant en la forma donada en dit capítol de procehir en dita visita y en lo *ritu* de la decisió dels processos de aquella se és conegut per experiència haver-hy occasió de gran inequalitat y haver-hy grans guastos del General de Cathalunya ab pocha utilitat per occasió de dita inequalitat, per quant lo visitador no ix de la ciutat de Barcelona ni visita la terra, almenys les ciutats y viles més insignes del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya, ahont trobaria y se justificarien los maiors y més importants abusos, excessos, culpes y delictes comesos ab omissions y dissimulacions doloses y de fets acordadament comesos, y trameten certs commissaris persones de poca qualitat e importància y de poch sperit y axí bé de notari més intent a sos profits y ha complacènties y en adquerir parrochians per ha llurs scrivanies //25r// que a la importància y a la gravedat dels fets que han de tractar, que és de desagraviar yglésies, ecclesiàstiques persones, repúbliques, magnats y pobles vassalls del senyor rey. Y axí bé, per quant, havent-se de judicar dits processos en castellà, los officials querelats o visitats ells mateixos van personalment o trameten persones qui informen y rahonen llurs causes, per lo gran interès que en elles

2565 *A continuació un espai i una línia en blanc. Al marge, ratllat,* XXXVI.

les y va per lo que se tracte de l'estat de llurs persones officis y béns, y los querelants no ý comparen ni persona alguna per ells per no poder sustentar los grans guastos y per no poder tol·lerar altres danys he interessos en la persequtió de llurs quereles y de llurs justícies, ultra de les que han patits ab los agravis de que se querelen y moltes vegades per la misèria y gran pobresa dels dits querelant. Y per quant en la visita o sindicat contra los jutges de cort fou ordenat ab lo capítol sisè dels Capítols y Actes de la Cort de l'any 1542 fossen deputats de visitadors per ha inquerir-y sinch doctors per ha votar les causes de la dita visita y terminar aquelles dins Cathalunya ab ygualtat y ab manco despesa. Per tant, se ha de demanar a la present Cort sie suplicat que dit capítol primer disposant de la visita en los Capítols y Actes de dita Cort de l'any 1542 sie innovat, habilitant e aiustant en aquell, que sien per lo senyor rey abans de la conclusió de dita Cort nomenades y deputades tres persones qualificades de qualsevol part dels regnes de la Corona de Aragó, famós en dret, en visitadors, los quals se conferèscan personalment, ço es, lo hu en la ciutat de Barcelona, lo altre en les ciutats de Lleyda y de Tortosa y lo altre en la vila de Perpinyà y en la ciutat de Gerona. Y que dits tres visitadors //25v//quiscun per si, en la stació que eligirà ab la forma y servats los térmens de dit capítol, inquirèscan e inquirint sospèngan de l'exercici de llurs officis aquells officials als quals apparrà bé haver de sospendre, segons Déu y llur bona consciència, y axí bé formen les enquestes y los processos per tot gènero de proves tant de offensa com de defensa, servats dits terminis. Y dits tres visitadors aprés de ésser conclosos dits processos eligèscan deu doctors juristes cathalans, ço és quatre de la ciutat de Barcelona, dos de la ciutat de Gerona, dos de la vila de Perpinyà, dos de la ciutat de Lleyda, persones versades y molt pràtiques en les lleys de la pàtria y de timorada consciència. Y dits tres visitadors ab los dits deu consellers, en nom y per part y ab authoritat del senyor rey y de la present Cort, en lo palau del rey congregats, voten y desliberen y concloguen lo que sia de justícia en dits processos y causes, condemnant y absolvent. Y la conclusió y desliberació sie feta segons los més vots y sien publicades dites conclusions y desliberacions en la sala gran de dit palau per lo lloctinent general del senyor rey en persona *domini regis* ab la matexa forma y ab la matexa efficàcia de dit capítol primer parlant de la visita y deduhides en execució irremisiblement. Y tíngan facultat dits tres visitadors e quiscun de ells de assumir notari o notaris ab auctoritat real naturals de la Corona de Aragó. E, en tot cas de suspensió o suspensions de l'exercici de l'offici o de officis de alguns officials sotmesos a la visita, sien per lo lloctinent general provehydes persones abtes, idònees y sufficients per ha exercir aquells, no parents, attinents, adherents o afficionats als suspesos ab lo mateix o altre maior salari, ha àrbitre del dit lloctinent general. Y tot sia fet a despeses de pecúnies del General de Cathalunya e instant //26r// en quant falte o cesse instància privada ha instància del syndich de la Diputació. [Coses de importància y ha en lo present capítol sobre de visitadors. En la Constitució de la Observansa s·és apuntat y pres gran part del present capítol].

XXXVII[I].[2566] Ítem, com per special regalia ab la Constitució del rey en Jaume Segon comensant «Ítem, que el capítol», etc., y ab la Constitució del rey en Pere Ters que comensa

2566 *Ratllat,* XXXVIII. *L'error de numeració de l'escrivà, des d'ara i fins a l'últim capítol, s'ha anat corregint disminuint un enter al número de cada capítol.*

«Com segons les Constitucions», etc., col·locades en lo títol «De vectigals, vendes», etc., lo senyor rey se haja retingut y reservat que per necessitat de carestia de la terra púgan ésser fetes inhibicions de traure de dita terra blats o altres vitualles, duradores en quiscun any fins al primer dia del mes de juny tant solament, segons altre Constitució del mateix rey comensant «Ítem statuym que lo capítol», etc. situada en lo mateix títol. Y com per la execució de dita regalia y perquè més plenament sie provehit a la dita necessitat de carestia de la terra convinga que sie fet en quiscun any en lo estiu fins al mig mes de agost manifest de tots los forments, setglós, ordis, mills y civades als consellers, cònsols, jurats, pahers, procuradors o altres administradors y regidors de les universitats del Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya, los quals fassen relació al lloctinent general y per dita relació reste certificat dit lloctinent general y el senyor rey si serà convenient sàpia quines vitualles de dits grans haurà en dita terra y quines parts seran abundants y quines seran freturoses de dites vitualles. Y, fet dit manifest, sien posats dins la vila de Perpinyà, que és en frontera de francesos y de altres enemichs situada y per aquells soviny infestada y molt guerrejada, y en les altres ciutats, viles y llochs de frontera de enemichs y sien enclosos tants grans dels sobredits, qui seran estats cullits o rebuts en llurs territoris y en los altres térmens de aquella comarcha per les persones que en temps de guerra //26v// o de sospita de guerra són de la recullida de la dita vila de Perpinyà y de les altres sobredites viles y llochs, com seran menaster, ha conaguda de dits cònsols, jurats o pahers, ab interventió y voluntat del veguer o balle, taxant a hun quiscú segons més y manco, hagut respecte al número de les persones y famílies de llurs cases y a la sementera fahedora per següent any, tot frau cessant. Y que de tot lo demés púgan comerçar, contrictar y fer vendes y cargasons y tretes, tant per mar com per terra, per a les altres parts freturoses de la dita terra (si fretura hy haurà) sinó en altres parts permeses, conforme ha Constitucions Generals, Actes y Capítols de Cort y privilegis generals y particulars, no obstant qualsevol inhibicions, crides y prohibicions per regalia o per special prerogativa que en contrari fer se sdevingués, a les quals impune se puga contrafer. Y los diputats de Cathalunya se hagen de opposar y defensar la opposició ha despeses del General al qual també toca interès. Per tant se demana a la dita Cort sia suplicat que axí sie statuhit y ordenat. [Convé se advertescha specialment a favor de la vila de Perpinyà y sia ordenat per Constitució. No han volgut proveir-y les 18 persones en quant té respecte a favor del manifest faedor devant cònsols, màs si·s obté lo privilegi consemblant de Puigcerdà seria tenir lo que asi·s demana].

XXXVIII[I]. Jatsia que per la Constitució del rey en Pere Segon, comensant «Ítem, atorgam», etc., confirmada y ampliada ab altre Constitució del rey Jaume Segon, comensant «Ítem, statuhym que lo capítol de la dita Cort», etc., situades en lo títol «Vectigal», y per altres moltes Constitucions en la exacció de les lleudes sie prohibida tota novedat y totes exaccions de lleudes se hagen y dègan reduyr a l'estament primer antich, sie axí bé prohibida exacció de lleuda de blat ab la Constitució del rey en Jaume Segon comensant «Ítem, que el capítol», etc. col·locada en lo mateix títol. No resmanco, lo procurador real dels Comtats de Rosselló y Cerdanya, de poch temps enssà, ha introduhida, eo los arrendadors de la lleuda real[2567] en los portals de la vila de Perpinyà ab provissió sua han

2567 *A continuació un espai en blanc.*

intro//27r//duhida, nova exacció de dret de lleuda del blat que pagesos y altres habitants fora Perpinyà, qui forçats per guerres o per temor de guerres y algunes vegades forçats per edictes y crides reals, posen dins la vila de Perpinyà y aprés lo·u trahen per llur sustentació, cosa verament contrària a dites Constitucions y a altres drets de la pàtria y al dret comú, per quant les coses que deuhen dret de ixida si per compulsió forçosa entren en lo lleudari segons bona justícia no són tingudes al dit dret de ixida. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que de forments o de altres grans o de vitualles que seran posades dins la vila de Perpinyà lo procurador real ni altre official ni arrendador algú no exhigesca ni puga exhigir en nom del patrimoni real ni altrament dret de ixida de les persones habitants en lo Comtat de Rosselló. [Importa molt sia proveït per Constitució expressant en ella la vila de Perpinyà. Ja està proveït per Constitució y també s·és demanat al rey].

XXXVIIII[I]. Encara que ab lo capítol 9 dels Capítols y Actes de les Corts de l'any 1553, havent suplicat dita Cort que francesos fills de aquells encara que sien casats no púgan tenir offici real en Cathalunya y los qui·n tenen ne sían remoguts. Y sie estat axí statuyt y ordenat en los qui no tindran son domicili per deu anys en Cathalunya. No resmancho, en los officis del govern, administració y regiment de la vila de Perpinyà, com són los officis de cònsols, clavaris, mostaphs y altres officis del regiment, y de la facultat de poder entrevenir en los consells de dita vila, per ésser aquella situada en frontera de Fransa y de enemichs de la Corona de Aragó, tant per terra com per mar, y axí bé per ésser estada dita vila ab diverses empreses de enemichs y ab poderosos exèrcits assetiada y combatuda y ab diversos aguayts infestada. Y podrie·s succehir que, si persones en alguna manera suspectes, com són francesos y fills de francesos encara que nats en Spanya, obtenen dits officis ni entraven o entrevenien //27v// en los consells de la vila revelassen los secrets y les providènties y les desliberacions de dits consells, o altrament machinassen contra la Corona Real en ruyna de dita vila, maiorment que molts de ells tenen parents y llur genealogia y béns en la terra de Fransa y és versemblant los resta la affecció hereditària de llurs progenitors. Per tant se demana a la present Cort que sie suplicat que sie statuyt y ordenat que en la vila de Perpinyà persona francesa de natió o que derive de persones o de persona francesa fins al segon grau inclusive no puga ésser cònsol, mostassaphs, tauler, obrer ni puga obtenir offici algú de govern de la administració e regiment de dita vila ni puga, ans bé li sie prohibit, intrar o entrevenir en los consells de dita vila. Y que en assò no·s puga dispensar en manera ni forma alguna. [Lo present capítol fa a passar per via de privilegi. Ja s·és demanat a sa magestat].

XXXX[I]. Ítem, per quant los hòmens de la vila de Perpinyà, igualment ab los ciutadans de Barcelona, per reals privilegis són franchs de drets de lleudes y en possessió o quasi de tal franquitat són y han de ésser de immemorial temps ensà de les lleudes se exigeixen en la ciutat de Barcelona y en les altres terres del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya y en los regnes de València, Mallorca, Menorca e Hivissa. No res manco los col·lectors de la lleuda (nomenada lleuda de Mediona) de Mediona y de Cadaqués y hun dret de Mallorca, nomenat dret fora, la qual se exhigeix dins la ciutat de Barcelona, contravenint als dits privilegis reals y ab diverses Constitucions de Cathalunya, exhigexen de fet eo més verament extorqueixen dels hòmens de dita vila de Perpinyà per llurs mercaderies dit dret de lleuda de Mediona y de les altres, abusant de dit dret. Per tant se ha de demanar sie suplicat, revocats dits abusos, sie statuhit y ordenat

que los dits privilegis real, importants franqueses de lleudes per als hòmens de Perpinyà, sien igualment servats en la ciutat de Barcelona //28r// y en la dita lleuda de Mediona, com són y seran servats als ciutadans de Barcelona en la vila de Perpinyà y que, altrament en la vila de Perpinyà no·ls competesca als ciutadans de Barcelona franquesa de lleudes puys que abusen dels privilegis reals ab desigualtat y ab sobergaria. [Fasa decernir per los braços y advertir que lo proveran com per tots aqueixos drets per llevar de molestia los negocians. No s·és pogut obtenir per haver-ý interès de part].

XXXXI[I]. Per la cupdícia dels scrivans y notaris y per la pocha curiositat dels jutges se ha abusat de la Constitució feta en les Corts de l'any 1493, capítol II, comensant «Com les causes poques», etc., disposant que les causes poques menors de vint lliures no sia fet procés sinó de la citació, demanda, articles, testimonis y sentència tant solament, en tal manera que en les corts dels ordinaris y del portantveus de governador de Rosselló son axí fets grans processos ordinaris de dites causes mínimes com de altres causes de gran importàntia. Per tant, perquè no sie frustat lo bon effecte per lo qual dita Constitució fou feta, se ha de demanar a la present Cort sie suplicat que a dita Constitució sie anyadit que les parts litigants o alguna de elles no sie tinguda en pagar al scrivà o notari cosa alguna per dit procés, si més procés serà fet de lo què permet dita Constitució; y que aquella sie estesa y haje lloch la sobredita pena en les causes fins en quantitat o estimació de sinquante lliures *inclusive,* y que en dites causes no sien tinguts los jutges donar les dilacions segons lo orde *de litibus abreviandis* de causes plenàries, ans puixen aquelles abreviar a llur conaguda, com fou disposat en les causes menors de trenta lliures ab la Constitució del rey Ferrando comensant «Ítem statuym e ordenam que les causes», etc., col·locada en lo títol «De dilacions» y assò mateix sie servat per lo jutge de appel·lació. [Ja està proveït per les 18 persones ab Constitució. És cas de Constitució, advertint si pos penes contra los jutges y notaris que faran lo contrari].

XXXXII[I]. Ítem, com sie molt gran dany per als negociants y per la gent de guerra y per tots los qui negocien per les mars del Principat de Cathalunya y del Comtat de Rosselló y sie //28v// aixi bé molt destorp de la negociació de la mar que en la vila de Cobliure, la qual és situada en dit Comtat de Rosselló, lo pa, lo vi, el oli, la carn y les altres vitualles sien venudes als passatgers y als negociants a preus duplicats y moltes vegades a triplicats y a quadruplicats preus de lo que se venen en la vila de Perpinyà y en les altres terres del mateix Comtat, y que fassen rescatar als negociants y als passatgers y als soldats de armada del senyor rey los manteniments de menjar y beure y les posades inhumanament, com fins assí de algun temps enssà ho han fet los habitants en Coplliure, en tal manera que moltes vegades fan pagar hun ducat per persona de hun llit per dormir quiscuna nit, sis reals de una gallina, hun real de hun ou y lo pa, lo vi y la carn com més poden sens tatxa y sens fre o llimitació alguna, lo que és estat y és gran detriment de la negociació y de la contractació dels mercaders de la vila de Perpinyà, de la ciutat de Barcelona, Gerona y de les altres terres de Cathalunya, en Alexandria, en Trípol, en Nàpols, en Sicília y en altres isles y en les altres regions marítimes, en les quals solien y podrien negociar y comersar, en gran dany de tots los pobles de Cathalunya. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que sie statuyt y ordenat que, attès la dita vila de Coplliure és situada en lo Comtat de Rosselló, del qual és lo cap y la terra més insigne la vila de Perpinyà y

de aquella és molt propinqüe, sien los cònsols de dita vila de Perpinyà y per aquells los clavaris, mostassaphs, refformadors de dits excesos y abusos y sien los afforadors de les vitualles y de les posades ab pleníssima jurisdicció. Y per quant, algunes vegades temeràriament de alguns vexells carregats de forments, aportats per la vila de Perpinyà de parts remotes en temps de caresties //29r// per mar, en los Portsvenrres o en altres parts del mar de Coblliure han pres per força dits hòmens de Coblliure dits forments, ab color de pròpria y precisa necessitat de fam, y han parades botigues de dits forments, venent aquells ha persones stranyes y fent-ne barates ab ferros y fent-ne altres negociacions y albitres, en dany dels poblats en la vila de Perpinyà y dels presidis de ella, y per fer pesar y donar dit dany a la dita vila ho han fet y se jacten de fer-ho com los plaurà. Sia per tant statuyt y ordenat que en tots casos o altres consemblants lo portantveus de governador de dit Comtat y lo veguer de Rosselló, requests per los cònsols o per lo syndich de la dita vila de Perpinyà, se conferesca ab dits cònsols en dita vila de Coplliure e inquiresca y los culpables prenga y castigar-los sie tingut, segons per justícia serà fahedor, y dits forments abans de totes coses prenga en son poder y aquells y aquells ab inventari desliure als dits cònsols de la vila de Perpinyà a qui llur poder tindrà en continent. [Ja està apuntat y demanat per privilegi attès lo desordens se fan en Coplliure. És cosa de privilegi y se à de demanar a sa magestat per privilegi].

XXXXIII[I] Ítem, per quant ab causes urgentíssimes concernents los stats del Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya, lo sereníssim rey don Joan, rey de Aragó, statuy y ordenà y declarà ab son real privilegi, *dattum* en València al primer de mars, any 1344, ab les paraules següents al portantveus de governador dirigides: *Accepimus ut dum contingit exercitum dicte ville Perpinani mandato nostro vel aliis ab ea extrahi quavis raciones sive causa ipsa villa que in fronteria constituta est in magno remaneat periculo. Cum si (quos absit) casus occurreret ab inimicorum insultibus defectu pugnantium non valeret commode se tueri. Volentes, igitur honori et conmodo nostris in salvacione dicte ville que inter alia loca dominii nostri per dei graciam notabilis est et insignis, et a cuius salva* //29v// *tione comitatum Rossillionis et Ceritanie, et etiam pro maiori parte Principatus Cathalonie dependet debite provideri, dicimus et districte precipiendo mandamus expresse et de certa sciencia quatenus cum contingerit exercitum dicte ville ab ea quavis racione sive causa extrahi si et quando vobis videbitur faciendum qualitate occurrendis temporis circumspecta de qua quidem qualitate cum consulibus dicte ville habeatis colloquium ut juxta ipsam qualitatem de numero personarum que dictam villam possint deffendere valeatis certificari plenius, super eiusdem vile deffensione et custodia taliter providere curetis quod villa ipsa in tuto sit posita ut si casus sinister occurrerit debita remaneat defensione munita.* No resmancho, instant lo procurador general de la règia cort, se ha intentada y·s preté introduyr una novedat molt gran, de la qual se podrie succehir coses sinistres e irreparables en ruyna y total perdició de dita vila, ço es, que per exequtió dels edictes reals fets per lo excel·lentíssim lloctinent general per effecte dels processos de somatent y de pau y treva entre les altres universitats del Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya designades ab assignació de número cert per ixir fora al somatent, és nomenada la dita vila de Perpinyà en número de cent hòmens, certs y sabuts, per los cònsols de dita vila deputadors; pretenent que·l sobredit privilegi no comprèn los

casos de la regalia del somatent y de pau y treva sinó lo cas tant solament de la regalia suprema de l'Usatge *Princeps namque*. La qual novedat fins assí may és estada posada en obra per ningú dels excel·lentíssims lloctinents generals de sa magestat, jatsie que per aquells dits edictes sien estats fets y manats publicar tenints respecte al grandíssim e irreparable dany que de dita nominació y de la dita extracció de cent hòmens se podria seguir //30r// per estar la dita vila en frontera de enemich, axí per la mar com per la terra, los quals incessantment machinen ab aguayts y ab tots los medis danyosos a ells possibles com puguen invadir o assaltar la dita vila. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que per lo que convé a la segura guarda, tuyció y defensa de dita vila sie statuyt y ordenat que dit privilegi sie servat y en declaració y explicació de aquell sie concedit y atorgat a la universitat de dita vila que en tot cas de host o de cavalcada o de adiutori per qualsevol de les regalies del senyor rey, axí per Usatge *Princeps namque* com per procés de pau y treva o per somatent o per exequció de justícia o per altre qualsevol cas, dit privilegi del rey don Joan y lo que en aquell està disposat sie observat per lo lloctinent general, portantveus de governador o altres qualssevol officials reals als quals se specte. [Lo present capítol se ha de suplicar per via de privilegi].

XXXXIIII[I]. Ítem, per quant de antiquíssim temps ensà és estat tractat y determinat per los reys de Aragó, de alta recordació, y assenyaladament per lo invicte emperador Carles, de gloriosa memòria, y per los vassalls seus de la vila de Perpinyà que per maior servey de nostre senyor Déu y per augment, ornament y decoro de dita vila serie convenient remey transferir la cathedral de Elna en la dita vila de Perpinyà, per quant per la incommoditat y per la fàbrica de totes les coses necessàries per la residència dels canonges y dels altres ecclesiàstichs lo culto divino no·s fa ni·s celebre tan bé axí com se celebraria en la dita vila de Perpinyà, ahont hy són tots los apparells necessaris per ha la dita residència tant per als sans com per als malalts, com la ciutat de Elna sia terra molt poca y malsana y la dita vila de Perpinyà per medi de dita translació cobraria molts habitadors y seria poblada y augmentada de moltes més //30v// cases de lo que és al present y serie il·lustrada y decorada y més freqüentada y de maiors forces per ha resistir als enemichs de lo que ara és. Per tant se ha de demanar a la present Cort que sie suplicat que, ab effecte de dita translació, sie feta y sie exequtat lo que per la magestat de l'emperador y rey de Aragó don Carles per effecte de dita translació fou ordenat y volgué fos fet, ab tal, emperò, que Perpinyà retinga tots los privilegis, libertats, prerogatives, honrres y preheminènties y precedènties. Y assenyaladament retingue lo lloch y veu en Corts Generals, en parlament y en totes convocacions y congregations y tots los altres privilegis y prerogatives maiors o menors que fins assí ha obtinguts y de present obté y li han competit y competexen de present y sie intitulat Perpinyà ciutat y vila fidelíssima, com fins assí per reals privilegis és estada intitulada, y ha de ésser intitulada. Y que sie suplicat per sa magestat del senyor rey a sa sanctedat del nostre Sanct Pare vulla fer y fassa dita translació. Y axí bé mane al embaxador de Spanya, residint en cort romana, y li encarregue, solicite y procure en quant en ell sie part ha degut effecte en nom de la Corona de Aragó dita translació *in forma brevis,* o altrament com millor se podrà obtenir de la Sancta Sede Apostòlica, ab les franqueses competents al rey de Aragó en cort romana, y que per dits effectes lo senyor rey mane expedir les

cartes necessàries y aquelles lliurar als syndichs de la vila de Perpinyà. [Ja està demanada per sa magestat la translació de la seu de Elna].

XXXXV[I]. Ítem, per quant del rech de la vila de Perpinyà y de la aygua del dit rech, vulgarment nomenat lo rech de les canals, se proveheix y se ha de proveyr la fortaleza del castell mayor de dita vila y axí bé totes les fonts de la matexa vila y alguns molins se han de provehir com la sèquia de la ciutat de Barcelona //31r// és per servey e ús de dita ciutat. Y dit rech y la aygua necessària derivadora de la ribera de la Thet per dit rech per concessions reals són de dita vila, ab plena potestat y sota jurisdicció civil y ab imposició de bans y penes, ab càrrech de donar aygua al dit castell real. Y per quant moltes persones molt a menut clamdestinament rompen dit rech y roben la aygua discorrent per aquell, el qual és estat fabricat y és sustentat ab grandíssimes despeses de dita vila de Perpinyà, y en tanta manera és robada dita aygua que les fonts de dita vila ja estan seques y no manen aygua, los molins no molen y la dita vila no pot proveyr de dita aigua lo dit castell real ni les obres de la fortificació de aquell per no tenir dita vila eo los cònsols de aquella remeys opportuns per castigar corporalment los rompedors de dita sèquia y los robadors de dita aygua. Per tant se demana a la present Cort sia suplicat que sie statuyt y ordenat que dit rech de dita vila de Perpinyà sia privilegiat y prerogativat ab los matexos privilegis y prerogatives de la sèquia de la ciutat de Barcelona y de la sèquia de la ciutat de Lleyda. Y que contra les persones de qualsevol grau o condició sien, encara que fossen militars, barons o magnats o que fossen comunitats, rompen lo dit rech o roben la aigua de aquell se puga procehir virilment y poderosa per dits cònsols de la vila de Perpinyà per auctoritat de la present Cort, y axí per los altres officials reals als quals specte així y com y en la forma que se pot procehir contra los qui rompen la sèquia de la ciutat de Barcelona o de la ciutat de Lleyda o contra los qui prenen la aygua de dites dues sèquies. [Est negoci del rech de les canals convé molt. Ja s·és demanat. A se de demanar solament lo que·s demana ab lo present capítol. És en lo segon memorial donat al Consell Supremo].

XXXXVI[I]. En lo mes de mars y en la Domínica dels Rams de l'any 1570, estant lo senyor rey en bona pau ab lo rey de Fransa, los heretges hugonauts rebel·les del dit rey //31v// de Fransa, dels quals eren capitans principals lo príncep de Bearn, vassall de dit rey, y lo almirant, feren entrada en lo Comtat de Rosselló repentinament ab hun exèrcit volant de cavalleria francesa y de ristres alamanys molt poderós, en número de XVIII[2568] mil hòmens, portant ab si canons de artillaria, ab intent robar y de ocupar dit Comtat, confiats de llur potència y que el senyor rey era en son regne de Castella y estava intent y occupat en affers molt àrduos del Regne de Granada y de altres estats seus. Y axí bé, confiats de que assaltaven e invadien dit Comtat, descuydat e imprevist, de la qual invasió en temps impensat ab tanta potència feta fou causada tant gran alteració com ab lo perill llavors present amenassava a la vila de Perpinyà. Per lo qual y per apposar-se a l'enemich exèrcit y per deffensió de la pàtria y de la honrra del senyor rey y de tota la república de Cathalunya, los cònsols y lo consell de dita vila feren tots los apparells y usaren totes les providències possibles ab promptitut increhible. Y entre les altres providències que usaren fonc donar rahó y avís ab tota fúria a l'excel·lentíssim loctinent del senyor rey, lo príncep

2568 XVIII *al marge, fora del text.*

de Melito, y als diputats de Cathalunya y als concellers de Barcelona, invocant llur auxili ab lletres y ab tramesa de Francés Masdemont, burgès de dita vila, qui los representà la necessitat y lo gran e impensat cas y manifest perill en què se trobava tot lo Comtat de Rosselló, al qual dexaren de correspondre com eren obligats dits diputats y dits consellers. Y respongueren ab lletres als dits cònsols donant certes rahons en excusació del socorr y auxili los era demanat contra dels comuns y públichs enemichs; y assenyaladament dits deputats respongueren al dit Masdemont de paraula que no trobaven forma com poguessen despendre de les pecúnies del General de Cathalunya //32r// per socórrer en dit cas la vila de Perpinyà y dit Comtat. Emperò, Déu Omnipotent ab sa special mà y el dit lloctinent general y los pobles de les vegueries y ballia y los barons, magnats y cavallers particulars de Cathalunya, per llur innata fidelitat y valerositat, ab llurs persones y a pròpries despeses de llurs béns feren dit socorro a la vila de Perpinyà ab tanta celeritat y ab tant gran poder de armes que lo enemich exèrcit, desconfiat y frustrat de sos designes, ignominiosament se retirà y féu son retorn en Fransa. Y per quant se podria succehir en dit Comtat altre tal o major cas en absèntia del senyor rey y en desapercebiment de la terra de què pogués patir Perpinyà y dit Comtat y tota la república de Cathalunya. Y no és versemblant que la dita resposta y la ommissió feren los diputats en emplear les pecúnies del General en defenssió de la terra fos per faltar-los bon ànimo y prompta voluntat sinó per no haver trobats per ha llavors exemplars, los quals en la Diputació són en gran veneració y en observansa, y per no haver trobat capítol de cort que sobre aquell particular cas disposàs, jatsie que és veritat que la primitiva ordinació dels drets que reb lo General de Cathalunya y la primària institutió de la Diputació y dels diputats dels tres staments, de les vegueries y dels bisbats, ciutats, viles y llochs de tota la terra del Principat de Cathalunya y dels Comtats de Rosselló y Cerdanya fou y és, no sols per defensió y mantenir les lleys y les libertats de dita terra y perquè per los officials del senyor rey sien observades, màs encara, més principalment y més mèritament, fonch y és dita ordinació y és dita institutió y se fa la exacció y la solució de dits drets per totes les persones de dits braços per tuytió y per deffensa de la dita república y dels membres de aquella y expulsió de llurs enemichs, com appar //32v// ab diverses scriptures en la casa de la Diputació y expressament és exprimit ab les bulles plúmbeas de Papa Leó X y de Papa Clement VII. Y és axí bé veritat que los gloriosos prínceps y magnànims reys, qui per temps són estats en esta terra, per llurs magnificències y per los bons mèrits dels cathalans, han remesos sos drets de la gabel·lia de sal, del bovatge, de l'erbatge, passatges, mesuratges, barres, lleudes, desenes y albergues, com és manifest ab moltes Constitucions de Cathalunya Generals y ab diversos privilegis reals particulars, y molts altres drets, rendes y vectigals reals de grandíssima valor y entrada annual ab que defensaven la terra sua y los pobles de aquella de los enemichs. Y per dita deffensió y manutentió foren y són sulcintrants los fogatges y los drets de plom y bollia y totes les intrades del General de Cathalunya administradores per diputats y hohydors dels dits tres staments, en tal manera que, tant per llur primera ordinació e institució y subregació com encara per disposició de dret comú, se deuen applicar y esmersar en tot temps de urgent necessitat en propulsió dels enemichs y en defensió de la república de Cathalunya y dels membres de aquella, de hont provenen y són exhigides dites entrades. Per tant se ha de demanar a la present Cort

sia suplicat que sie statuhit y ordenat que, en tot cas de invasió de enemichs del senyor rey repentina ab exèrcit o gran armada que fos feta contra la vila de Perpinyà o contra altre ciutat, vila, castell o lloch dels dits Principat y Comtats de Rosselló y Cerdanya, los diputats de Cathalunya, no ab llurs persones sinó ab tramesa de gent armada en número competent a soldada, se hagen de opposar als enemichs y fer la //33r//defensa de les dites terres invadides, trametent en aquelles lo capità o los capitans que assenyalaran y deputaran los pobles invadits y no altres capitans y conduydors, y tot a despeses del dit General de Cathalunya, per quant les convocacions de host y les deffenses y los remeys antichs de l'Usatge *Princeps namque, etc.*, al qual per les guerres e invasions de aquell temps eren bons e sufficients y are en aquesta maligna temporada per la malignitat de les artilleries y dels altres nous instruments bèl·lich y noves invencions de garrejar són inútils y sens algun fruyt. Y per tant en lo any 1512, regnant lo cathòlich y victoriós rey don Ferrando, per deffensió de dita terra foren formades companyies y capitanies de quatrecents cavallers ab cavalls, hòmens de armes y ginets o cavalls llaugers, pagats de les dites entrades del general, com apar ab los Actes de les Corts Generals celebrades en dit any 1512. [És cosa justíssima y seria bé se'n fes Constitució que en temps de necessitat y de ésser invadida una terra per enemichs lo General donàs favor y ajuda. Ha paregut no convenir al bé de la terra perquè en cas de necessitat lo rey se'n refiaria. A se de donar al redrès per dit General per a què se provehesqua].

Francés Maldemont, Honorat Coma, Galderich Ffarrer, Antoni Rius, Fransés Axa, cònsols de la Vila de Perpinyà.

Les presents instructions són fetes per dits magnífichs cònsols y Dotzena de Corts y enviades en Montçó als honorables mossèn Lluys Terrena y Hieònym Baldó, syndichs de la Universitat de Perpinyà a III de juliol, any MDLXXXV.[2569]

2569 *A continuació segueix un segell il·legible.*

12

1585, juliol, 22. Perpinyà.

Segones instruccions donades per la universitat de Perpinyà als seus síndics a la Cort General de Montsó

Arxiu Municipal de Perpinyà, AA13.

Segona instructió del que per part de la vila de Perpinyà se suplica y se demana ésser provehit, statuhit y ordenat per la reformació, redrès y bona administració de justícia de la vila de Perpinyà y Comtats de Rosselló y Cerdanya

I. Entre les moltes províncies compreses en los regnes de Spanya esta província del comtat de Rosselló y la terra de Conflent, la qual província per la clemèntia del cel y per la fertilitat de la terra se podria ygualar ab les ínsules beates si no fos infestada de tants bandolers, de tants lladres, de tants homicides, de tants assessinos y de tants assaltehadors de camins, de tants sacrílegos y de tants plagiàrios, y de tants rebelles enemichs de Déu y de la magestat del senyor rey com ho és infestada, inquietada, perturbada y està oppressa segons que de alguns anys ensà se és vist per experièntia y resulta notòriament ab diversos actes fets per la Règia Cort y per la cort del Sanct Offici y per les altres corts ordinàries seculars y ecclesiàstiques. Y com la una y la prioríssima causa de què tant perniciosa gent freqüenta y oprimeix tant bona província y los bons habitadors de aquella sien los receptadors y fautors occults dels dits lladres y dels dits saltehadors de camins, plagiàrios, sacrílegos, homicides y dels enemichs de sa magestat, per quant és cosa evident que si los fauctors y los receptadors no fossen, los predits no durarien ni se sustentarien com duren y se sustenten en la dita província en deservey de Déu y del senyor rey y ab gran nota de infàmia de tota la natió cathalana. Y sie axibé veritat que los fautors y los receptadors predits per la maior part sien los cavallers y les persones del marge militar de dita província per lo que los tals són los instruments y coltells de llur ira[2570] y són los vindicadors de llurs passions y quereles y de ells se serveixen dites persones del marge militar tractes secrets a llur salvo sens temor de la justícia, confiats //43v// de dos privilegis per les persones del bras militar

2570 *A continuació espai amb una línia horitzontal.*

extorguits del sereníssim rey en Pere Tercer en lo any 1380, lo hun dels quals conté que contra dites persones no pot ésser regularment procehit a tortura sinó tant solament en los casos en dit privilegi expressats; lo altro és que contra dites persones no pot ésser procehit criminalment sinó ab instància y prossecució de part interessada, confirmats per lo rey don Joan y per altres successors reys y més encare confiats de la extensió per lo cathòlich rey don Ferrando ab hun acte de Cort a sola suplicació de dit bras militar feta en lo any 1510; ab lo qual el dit privilegi, contenint que no·s puga proceyr sinó ab instància de part formada, és estat ampliat en què, cessant la instàntia de la part formada, no puyxa ésser continuada o represa per lo fisch la dita instància. Y com dits privilegis sien notòriament preiudicials y danyosos a tota la república ab irreparables danys, y lo primer de aquells, encara que tinga alguna apparèntia (sens emperò subcistència de ésser privilegi pactionat), ha de ésser entès y declarat segons la disposició de dret no haver lloch en delictes confessats ni en delictes contra miserables persones, contra yglésies y en officis de jurisdictió o de administració del senyor rey comesos; y per semblant lo segon privilegi y assenyaladament la dita extensió y nova concessió feta al dit Acte de Cort del dit any 1510, han de ésser entesos y observats segons justícia, equitat y bona rahó en delictes y en causes criminals entre persones de l'estament militar tant solament y no en delictes ni en causes criminals que contra persones del dit bras militar prosseguissen o tinguessen interès persones del bras real com lo sobre dit acte de cort no sie Constitució ni lley general *uniformiter quo ad omnes personas* del bras //44r// real y del bras ecclesiàstich, les quals no ý han consentit com lo dit bras militar qui·u ha impetrat, per la qual impetració de hun bras o estament sol no és fet ni lo senyor rey entén haver fet preiudici als altres brassos no concentients; y axí bé per quant dit acte de cort és preiudicial, odiós e impeditiu de la justícia y és danyós a la república, de la qual és lo principal interès que los delictes no resten impunits, per quant se és seguit y se sdevé moltes vegades en dit Comtat que havent algun militar mort o fet matar algun plebeyo y de assò constant ab proves iurimcibles lo tal militar no fou capturat ans bé se passeja en públich encontinent dins la vila de Perpinyà perquè la part interessada, ço és la mare y lo germà del mort, per terrors y per menasses no gosaren fer instància; y se és sdevingut moltes vegades que en semblants coses y en altres pijors les parts instants defereixen la instància o la renuncien per amenasses o per diners; y és cosa molt certa que en les províncies en les quals se administre y té vigor la justícia en la punició dels delictes no se attén tant solament lo interès de la part privada damnificada, més encara se atén precipuament a l'interès de la república offesa y a l'exemplar de la pena. Per tant suplica a vostra real magestat lo bras real que, revocats tots abusos per occasió del dit privilegi y del dit acte de cort fets, li plàcie, a més abundant cauthela, declarar aquell haver lloch tant solament en crims y en causes criminals *active vel passive* entre persones del bras o estament militar, y no entre persones del bras real y assò suplica dit bras real a sobre abundant cauthela com és estat dit, dissentint expressament y contradihent a les coses concedides en dit acte de cort com millor fer pode //44v// en quant al interès de les persones del bras real de la terra de Rosselló y de Conflent y de aquell a vostra real magestat reclamem. [No se ha de llegir a les 18 persones perquè és impossible que lo bras militar ý consentàs essent cosa contrària al bras militar]

II. Ítem per quant la difficultat de la prova contra los receptadors y fauctors dels adelats, lladres, saltejadors de camins y de altres publicats enemichs del senyor rey causa impunitat y causa entreteniment y sustento a dits mals hòmens, per tant se ha de demanar sie suplicat que sie estatuhit y ordenat que la confessió feta judicialment y separadament per tres adelats, lladres, saltejadors de camins o enemichs del senyor rey, publicats, condemnats y que hagen patit lo suplici de la mort, fassa plena prova contra les persones del stament militar y contra totes altres persones del delicte de la receptació y de la fauctoria a effecte de imposar la pena corporal o altre condigna de dit delicte. [És danyós lo contengut en lo present capítol y non convé demanar-lo. Ja està provehit per les 18 persones].

III. Attenent que la gran admirable y sumptuosa obra de la fortificació del castell maior de la vila de Perpinyà per la maior part és estada feta a despeses y per la contribució dels pobles de la terra de Rosselló y de Cathalunya y axí bé és estada feta a despeses del senyor rey y en lo portal y en alguns baluarts de dit castell són estades posades les insígnies y armes de la casada dels duchs de Alba y les insígnies y armes en consemblants llochs plantades importen senyals de senyoria, de domini y copossessió per als presents y per als sdevenidors qui les veuran en gran e intol·lerable preiudici de dita vila y de tota la terra y de la Corona Real de Aragó. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat que sie statuhit y ordenat que en les obres públiques y en los edifficis públichs de dita vila, la qual és la primera de Spanya del senyor rey y és obiecte de França, no sien //45r// affixes, sculpides ni pintades altres algunes insígnies y armes sinó les del rey nostron senyor y les de la Corona de Aragó ab la mixtura del gloriós Sanct Joan Babtiste, patró de dita vila, y que los sobre dits scuts de les dites armes he insígnies de la dita casa de Alba ne sien arrencats y llevats de dita obra y de dits edifficis y sien posades les del senyor rey encontinent dins terme de vint dies comptadors del dia de la conclusió de les presents Corts, y que altrament cesse y sie suspesa la dita contribució. [Convé se deman per constitució.[2571] Ja s·és demanat a sa magestat]

IV. Lo príncep duch de Franchavila, loctinent y capità general del senyor rey en lo any 1570 constituhí y féu hun statut y edicial sanctió, mogut de lloables sancts y molts respectes, ab molta maturitat de conçell y ab disesta desliberació, com en dit statut està expressat, la qual és del tenor següent: *El príncipe duque de Franchavilla, lugartiniente y capitán general, etcétera. Al spectable don Joan de la Cueva nuestro lugarteniente de capitán general en la frontera de Perpiñán e a los officiales de su magestat, capitanes, soldados, gente de guerra a nós sottopuestos a quien lo infrascripto toca o tocar pueda en qualquier manera a cada uno de vos, salud y dilectión. Con zelo de ataiar, remover y quitar las contentiones, controversias y differencias que muchas vezes se han movido y atravessado entre la gente de guerra y los cónsules de la vila de Perpinyán sobre la exectión de las sizas e imposiciones que se pagan en la dicha villa y obviar que de aquí adelante*//45v// *no haya occasión de succeder los scándalos y excessos que han estado apuncto de seguirse por no haverse specificadamente proveydo y declarado por nós lo que cerca desto se deve tener y observar, havemos acordado (movido de estos respectos y por la gran obligación que tenemos de proveher algún inconvenientes que podrían turbar*

2571 *A continuació text il·legible.*

la pas, quietut y conformidat con que es razón que se viva en esta fidelíssima villa) de assentar esse negocio en la forma siguient. Primeramente, attendiendo y considerando que en virtut del privilegio del rey don Pedro Tercero, confirmado por los reyes successores y de constituciones y capítulos de cort, está declarado por sentencias pronunciadas en la causa que en la dicha villa de Perpinyán y en esta Real Audiencia se ha tractado sobre las dichas sisas e imposiciones, que los soldados y gente de guerra residentes en la dicha villa de Perpinyán deven y son obligados a pagar las imposiciones y sisas que se imponen en la dicha villa, mandamos se haga assí, removido todo fraude y abuso. Ítem, conformándonos con el capítulo que comensa «Com los reyes de Aragó», etcètera, *otorgado por el serenísimo príncipe don Fernando en las Cortes que celebró el anyo mil y quinientos y diez, que contiene en effecto que el conoscimiento de las causas de imposiciones y execusión de aquellas se remita a les universidades reales, toda appellación y recurso cessante, mandamos que por observancia del dicho capítulo vos el dicho lugartiniente nuestro de capitán general ni otro ningún official ni ministro de guerra no os entrometáis en impedir ni perturbar a los dichos cónsules la jurisdictión y libre exercicio de exhigir y cobrar las dichas imposiciones por sí y por sus ministros para ello diputados ni el conoscimiento y execución que por el dicho capítulo toca y pertenesce a los dichos cónsules, revocados qualesquier auctos y mandamientos en contrario hechos.* //46r// *E por quitar y remover todo abuso y presumptión de fraude, entendiendo que assí conviene a la quietut y reposo de todos, proveemos y ordenamos que de aquí adelante no haya carniceria ni fleca en el castillo y ciudadella de la dicha villa de Perpinyán, con que los cónsules della permitan y den lugar que si la gente de guerra quisiere tener en la dicha villa tabla de carne y fleca de pan aparte por sí para su provisión no se les ponga storbo ni impedimento en ello; declarando que en caso de urgente necessidat, como será viniendo exército de enemigos contra la dicha villa de Perpinyán o succediendo otro semeiante acontescimiento, pueda la dicha gente de guerra tener carniceria donde más le conviniere, pagando sin fraude las dichas sisas e imposiciones. Ítem, ordenamos que para esto mismo fin de obviar que no sea fraudado el derecho de las dichas imposiciones se observe y guarde el privilegio del rey don Alonso, dado en Gaeta ha 27de março, 1537, en que en effecto se prohibe que por la puerta del bosque ni por otra del dicho castillo no entre en él ni en la dicha ciudadella trigo, harina, vendemia, carne ni otras victualles en fraude de las dichas imposiciones. Lo qual todo que dicho es mandamos se guarde, cumpla y execute según está por nós declarado y expeficado y contra ell tenor y forma dello no se vaya ni passe ni se consienta yr ni passar con ningún color ni causa, como por los respectos arriba dichos sea nuestra determinada delliberación y voluntad que los dichos privilegios, constituciones, auctos de corte y sentencias tengan su devida exegución y effecto, según su serie y tenor. Dattum en Barcelonaa 24 de hebrero, 1570. El príncipe y duque. Velasco. En el 2º communi ffolio 2 registro*. Y com dit statut sie estat fet per lo loctinent y *alter nos* del senyor rey ab plenitut de la potestat *prefecti pretoris* y sia estat fet en coadvinació y per observansa y execució //46v// de Corts Generals de Cathalunya, de Capítols y Actes de Corts y de privilegis reals a la vila de Perpinyà concedits, se ha de tenir, reputar y observar com ha ley perpètua local y no com ha temporal. No resmanco, algunes persones amigues de novedats, desijoses de suscitar discòrdies y contencions

entre los provincials y la gent de guerra stipendiada, entre los quals principalment és necessària la concòrdia y tota bona conformitat resultant de la rectitut de lo que cada hu ha de fer, servar y complir, han pretès que dit statut y edictal sanctió fou duradora per lo temps de la lloctinència y capitania general del dit príncep duch de Franchavila y no per més temps, y han preteses altres pretencions en impugnació de la veritat y de la justícia del dit statut o edicte approbat, auctoritsat y confirmat y de aquell segons la sua sèrie y tenor sia feta Constitució general y lley perpètua pactionada, la qual sie inviolablement observada per la gent de guerra y per tots los officials de dita gent de guerra y per tots los altres officials maiors o menors del senyor rey en la dita vila de Perpinyà y en lo Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya. [És molt necessari se apunte molt bé ab constitució, que així convé per totes les universitats. Ja és proveyt per les 18 persones ab constitució].

V. Per provisió real en pracmàtica feta per la magestat del rey[2572] en Pere, dat en Barcelona a 3 de abril, any 1368, està molt santament proveyt que los officials reals no poden tenir ningun gènero de bestiars grossos o menuts en lo Comtat de Rosselló; y com alguns officials reals abusant de la dita provisió tíngan guàrdies de bestiars, gros y menut, y per medi de subposades persones per no incórrer en les penas apposades en dita provisió real; y de molts anys enssà lo loctinent de capità general en dit Comtat palesament tinga bestiar menor per lo rodador de la vila de Perpinyà, fahent molts grans danys y malifetes als explets són per los camps y possessions dels habitants en dita vila, los quals no volen pagar tales ni les malifetes y danys fets per dits bestiars als habitants de dita vila; y com los officials eo sobreposats de la orta, los quals en virtut de privilegis reals tenen llur concistori y tribunal y són jutges y //47r// estimadors dels danys, malifetes y tales donen y causen los dits bestiars grossos y menuts qui van tremutant per los termes de Rosselló y no sien potents per pendre ni executar los dits bestiars trobats en dites malifetes, ni tampoch dit loctinent de capità general permet ni dóna lloch a què se executen les sentències y provisions de dites tales per dits sobreposats de la orta proferides y fetes, ans totalment impedeixen la execució de aquelles en gran dany y preiudici dels habitants en dita vila y en deservey de Déu y del senyor rey. Per ço, per remediar dits inconvenients y abusos se suplica a la present Cort que en ninguna manera per via directa ni indirecta dits officials reals tinguen ni puguen tenir per ells matexos ni en nom de altres persones, com és fills, pares, mares ni altres subposades persones, tenir bestiars alguns tant grossos com menuts, y que sie manat a dit loctinent de capità general y a altres qualssevol officials reals, qui vuy són y per avant seran, no tígan ni púgan tenir ramades algunes de bestiars tant grossos com menuts, ans bé sien tinguts y obligats de observar la dita provisió real y lo demont dit sots les penes en ella contengudes. [És cas de constitució. Ja està proveyt per les 18 persones ab constitució].

VI. Ab providència molt singular y ab gran rahó los reys de Aragó, dignes de immortal recordació y la Sancta Sede Apostòlica, il·luminada del Sperit Sanct, presidints en ella los Sancts Pares Clement[2573] y Nicholau[2574] fundaren en la vila de Perpinyà universitat de Studi

2572 *A continuació, ratllat,* nostre senyor.
2573 *A continuació espai en blanc*.
2574 *A continuació espai en blanc*.

General en lo qual se interpretassen y publicament se llegissen cànones, lleys, theologia, medecina y totes les arts liberals y totes bones divines y humanes letres, comensant dels primers rudiments de la grammàtica, per lo que dita vila és insigne y és situada en lo principi y en lo cap de Spanya, la qual des de l'imperi dels godos competeix ab França en armes y en sciències de liberals disciplines y assenyaladament en les divines lletres per les quals lo món de la vera llum és il·luminat y les tenebres de les //47v// ignoràcies y los errors són excluses y la dita universitat dits prínceps ecclesiàstichs y seculars dotaren y decoraren de moltes gràcies y prerogatives y de molts grans privilegis a la par e igualment del Studi General de la ciutat de Lleyda y del Studi General de la antiquíssima universitat que llavors floria de Monpeller en lo Regne de Fransa. Y com per los immensos treballs y per los multiplicats infortunis de guerres y de altres casos adversaris sobrevinguts de molts anys ensà a la dita vila se sien tant atenuades les facultats de aquella que no han bastat ni basten per pagar los salaris condignes als cathedràtichs, professors, mestres, doctors y lectors en dits studis de què se és seguit que les lectures de les dites sciències han cessat en la terra, en la qual són més necessàries que en tot lo restant de Spanya, ço és en Perpinyà, frontera de França, poblada de molts heretges pol·luta ab diversitats de heretgies, contaminada de varietat de festes; y jatsie que per instaurar dits studis per la gran he inestimable utilitat que en tota Spanya resultarà de la restautació y la reformació de aquells de poch temps enssà se són fundades en dits studis dues lectures o càthedres de theologia, emperò amb dotació tant exigua, ço és de vint-y-sinch ducats per quiscuna, que no se offereixen doctors ni lectors tant célebres y de tant eminent doctrina quant és menaster e importa al benefici de la república christiana; y com en lo sacrosanct concili Tridentino sie estat statuhit y ordenat ab special decret que en cada hun dels bisbats per subpressió de dignitats o beneficis ecclesiàstichs y per applicació dels proventos y rendes de aquelles y aquells sie eregit y fundat seminari que sie planter de persones útils per servey de la sglésia //48r// y per exaltació de la sancta fe cathòlica. Y dit Studi General en la dita vila de Perpinyà del bisbat de Elna sie lo propri y verdader seminari ordenat per la Sancta Sede Apostòlica y per dit decret statuyt, per tant se demana a la present Cort sie suplicat a la magestat del senyor rey que, per medi e intercessió sua y ab solicitació de son embaxador residint en cort romana, sien per sa Sanctedad del Summum Potífice aplicades rendes ecclesiàstigues fins en quantitat y summa de mil ducats per la sustentació del dit Studi General, ço és per los salaris dels doctors, mestres y altres lectors del dit Studi General de la vila de Perpinyà, per suppressions y applicacions de rendes de les dignitats y beneficis regulars y seculars que a sa Sanctedat seran nomenats y designades que no sien de patronat real. Entenen, emperò, que en dits studis generals de dita vila no sien admesos ni púgan ésser admesos scolars que no sien vassalls de la dita magestat real o que fossen de altres nacions, regnes o dominis no subiectes a la dita magestat real. [Que deman[2575] [...] per a sustento de dites coses com del Studi ne redunden moltes utilitats. Ja s·és demanat al rey].

VII. Ítem, per quant la costa del mar del Principat de Cathalunya y del Comtat de Rosselló és tant infestada de molts anys ensà y és tant contínuament cassajada de turchs, moros y de altres mahometans ab galeres, galeotes, fustes y altres vexells que ja la negociació per

2575 *A continuació text il·legible.*

la mar per als cathalans és més danyosa que profitosa y les habitacions y altres poblacions que no sien bé murades y ben fortificades se han de deshabitar; y per remey de dits mals en les Corts de l'any 1547, capítol VI, havent-se suplicat a sa //48v// magestat manàs ivernar sis galeres en dita costa per seguretat de aquella y per remediar tantes vexacions com de dits cossaris patexen sos vassalls, y per sa magestat fou respost que ý provehirie lo que més convindrie; y com de llavors ensà los danys se sien augmentats y los perills sempre vagen crexent per la multiplicació y gran freqüèntia de dits cossaris, sie suplicat a sa magestat sie servit que dels subsidis de quartes y del scusado y dels altres adiutoris se reben en lo Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya per la expedició de la guerra y per sustentació de la armada de mar contra infahels sien entretingudes y sustentades sis galeres en la dita costa y que lo pagador y lo vehedor y lo provehedor de dites galeres sien cathalans y que residèscan en la ciutat de Barcelona o en altres viles de dita marina. [Sobre de tenir galeres convé se apunte per contitució y no se encativarien tantes persones en molt gran deservey de Déu y de sa magestat y del benefici públich].

VIII. Ítem, per quant en lo Principat de Cathalunya y en los Comtats de Rosselló y Cerdanya los vassalls del senyor rey dègan y sien tinguts fer moltes servituts reals, personals y patrimonials al dit senyor rey en somatents, hosts, cavalcades, adiutoris a la justícia, en obres públiques y en altres casos y·s sie succehit y·s seguesca molt soviny que alguns dels dits vassalls y provincials, qui són sastres, calsaters, sabaters, fusters, ferrers, perayres, texidors y altres artesans, ortolans, pagesos se assenten en la milícia y·s són fets soldats de les companyies dels presidis de la vila de Perpinyà y de altres presidis y goarnicions del Comtat de Rosselló y Cerdanya y del Principat de Cathalunya y per aqueix medi se eximeixen de dites servituts y los càrrechs //49r// de aquells són augmentats indebitament y gravatòriament als altres provincials qui no són soldats; y axí bé per lo mateix medi ab dissolució y ab tota libertat sens servar les ordinacions y los estatuts dels officis que fan y arts que exerceixen, ans bé contravenints en aquells y en aquelles, fan y venen coses falsificades y exeguten tot so y quant los plau, en gran confusió, storp y perturbació de les repúbligues y en impediment del govern polítich y dels ministres y officials en les repúbliques deputats. Per tant se demana a la present Cort sie suplicat, statuyt y ordenat que los provincials, los quals ja en los casos necessaris de guerra estan residents en la terra, no sien admesos en soldats de la milícia y en cas que convinga a sa magestat de admetre'ls sie estatuyt y ordenat que los tals soldats, cavalls lleugers, artillers o altres provincials qui seran de la milícia sien en totes coses subposats y obligats en fer, prestar y complir dites servituts y en servar totes les ordinacions y statuts dels artesans y de les confraries respectivament y totes les altres coses concernents lo govern polítich de la vila de Perpinyà y de les altres terres, viles y llochs hont habitaran y que sien exemps de les jurisdictions ordinàries en los actes, delictes y affers militars tant solament. [Que és de proveyr per les 18 persones. Que los soldats en coses de artesania y de pesos y mesura y en policia sien de for y jurisdictió dels cònsols].

Francès Cassademont. Honorat Coma. Galderich Ffarrer. Antoni Rius. Francès Asa. Les presents instructions són fetes per dits magnífichs cònsols y dotzena de Corts y enviades en Montçó als honorables mossèn Luys Terrena y Hierònym Baldó, syndichs de la universitat de Perpinyà a 22 de juliol, 1585. Cònsols de la vila de Perpinyà.

13

1585, agost, 5. Perpinyà

Terceres instruccions donades per la universitat de Perpinyà als seus síndics a la Cort General de Montsó

Arxiu Municipal de Perpinyà, AA13.

//52r// Tercera instructió del que per part de la vila de Perpinyà se supplica y se demana ésser provehyt, statuyt y ordenat per la reformatió, redrès y bona administratió de justícia de dita vila.

I. La província dels Comtats de Rosselló y Cerdanya abans y après de l'uniment fet de dita província ab lo Comtat de Barcelona és estada governada en la administració de la justícia, és al present governada per hun[2576] portantveus de general governador, presidint en dita província en la administració de dita justícia ab hun conçell de doctors juristes, intitulat Audiència del governador de Rosselló y Cerdanya, segons sèrie y tenor de la Constitució del rey Alfonso Quart, comensant «Les causes de pupills», etcètera, col·locada en lo títol «De la Audiència y Consell del governador»; y segons altre Constitució que comensa «Confirmants la Constitució», etcètera, de les Corts de l'any 1510, capítol 21; y segons la Constitució que comensa «Havents a cor», etcètera, de l'any 1512, capítol 13; y la Constitució comensant «Jatsia que», etcètera, de les Corts de l'any 1520, capítol 10; y de altra Constitució de l'any 1547, capítol 36, y segons la sèrie y tenor de altres constitucions generals y privilegis particulars de la vila de Perpinyà. Y dita Audiència del dit portantveus de general governador en dits Comtats de Rosselló y Cerdanya, segons lo que fins assí és estat usat, és estada formada de consellers voluntaris, cridats y applicats en les occurrents casos a voluntat y a gust del mateix portant veus de governador, exceptat lo assessor del dit portantveus lo qual li és conçeller necessari. Y com per larga experièntia se sie trobat y se sia vist y·s veya molt sovimy quant gran absurditat sie y ab quanta parcialitat se administre la justícia quant los conçellers són assumipts per affectió o voluntat de l'official qui ha de ésser aconsellat, en dany dels sotsmesos y ab total càrrega de la consciència del senyor rey, //52v// per quant aquí té lloch el favor, el amor y se executa lo odi, la passió y la mala vo-

2576 *A continuació, ratllat,* governador general.

luntat del president, prenent y dexant ab sa voluntat absoluta los doctors qui han de ésser consultors y formant la Audiència per los casos occurrents de persones reduydes a sa intenció y voluntat, de que se són seguits y se podrien succehir abusos e irreparables danys en la administració de la justícia en favor de les persones potents y en dissimulació dels bandolers y de altres persones facineroses y en oppressió dels impotents y de les persones pacífiques. Y vehem axí bé y se és fins assí observat en los syndicats eo visites dels portantsveus de general governador en dits Comtats que, jatsie en les conclusions o desliberations de la sua Audiència, no sie entrevingut son assessor ordinari a consell del qual és tingut estar, o hy haye entrevingut y per los més vots de dita Audiència se hage conclòs contra lo vot, parer y desliberació de dit assessor, *etiam* que en lo dit maior número de vots sie comptat y comprés lo seu vot de dit portantsveus de governador; y noresmanco lo que és estat disposat en lo Conçell Real y en la Audiència del governador de Cathalunya ab la Constitució vulgarment dita «De la observança» que comensa «Poch valrria fer lleys», etcètera y ab lo Capítol de la Cort de l'any 1510, comensant «Per donar camí», etcètera, en quant disposen que los presidents per sentènties, provisions o exequtions que fassen ab conclusió o desliberació de la maior part dels doctors de la Real Audiòntia o de la Audiència del governador de Cathalunya, *respective*, no púgan ésser querelats. És estat observat y se observe en los portantveus de general governador, qui per temps són estats y ab quin és de present en dits Comptats, y per lo semblant lo que és estat disposat en les causes criminals sobre recursos per denegació de justícia, per perhorrescèntia y per oppressió ab la Constitució del rey Ferrando II, comensant «Clarificant», etcètera, col·locada en lo títol «De jurisdicció de tots //53r// jutges», en lo governador de Cathalunya, procehint ab desliberació de la sua Audiència o del Conçell Real, tot lo mateix en dits recursos se attribueix y se applica y és observat en lo dit portantveus de governador en dits Comtats procehint ab la sua Audiència de conçellers voluntaris a sa posta, segons los concurrents casos, per ell de nou formada, lo que ha causat mala administració de la justícia en dits Comtats. Per tant se ha de demanar a la dita Cort sie supplicat que per resecar tants grans abusos y per reformació de dita Audiòntia del portantveus de general governador en dits Comptats per la bona administració de la justícia sie estatuyt y ordenat que de assí al devant la dita Audiència del dit portantveus de governador sie de concellers necessaris y no de concellers voluntaris com fins assí ho és estada, ço és que sia de sis doctors juristes cathalans, savis en drets, pràtichs y de timorada consciència, de bon nom, vida y fama, entre los quals sien compresos lo assessors del dit governador, lo advocat fiscal de les corts reals, lo jutge de patrimoni real, los dos jutges de primeres y segones appel·lacions y hun altre doctor per lo senyor rey eligidor, supprimint los dits dos officis de jutges de primeres y segones appel·lacions; los quals sis doctors ensemps ab lo portantveus de general governador, si present serà, haien hoyr, examinar y votar totes les causes civils y criminals de la Governació y de la Audiència en la vila de Perpinyà, comprenent-hy les causes de les corts ordinàries reals en les quals a petició de alguna de les parts litigants o per propri motiu del jutge o per manament del dit portantveus se n'haurà de fer paraula en dita audiòntia; entenent que en tal cas lo jutge de tal causa, ara sie civil, ara sie criminal, tingua lloch en dita Audiència y sie admès a effecte de fer relació y donar son vot en la causa ab los altres doctors de dita Audiència, als quals farà participants de una terça de son //53v// salari; y en aqueix y en tot altre capítol que los vots fossen en

paritat se hage de fer la conclusió ab aquells vots als quals[2577] se adherirà lo president y que los dimecres o dijous de quiscuna senmana que no sie feriat los doctors de dita Audiència se hagen de ajunctar en lo concistori de la procuració real per tractar y expedir les causes fischals patrimonials presidint, emperò, en dites causes lo procurador real de dits Comtats o lo loctinent de procurador real y en llur absèntia lo jutge del patrimoni real quant se tractaran dites causes patrimonials. Als quals sis doctors sie prohibit advocar o aconsellar a alguna de les parts en qualsevol gènero de causes que en dita Audiència poguessen ésser tractades, exceptat lo advocat fiscal, el qual puga e li sie lícit y permès advocar en causes fiscals patrimonials y no en altres; y dits sis doctors serven y servar sien tinguts tant en lo modo del procehir y del processar y de hohir les informacions de les parts dels llurs advocats y de assistir en la dita Audiència, quiscun die no feriat y així bé en los dies de dissapte de quiscuna senmana, en la visita dels càrcers[2578] y en no rebre presents y en les altres coses prohibides als doctors del Real Conçell, tot lo que per Constitució és estat ordenat en los doctors del Real Conçell; la qual Audiència se hage de tenir y celebrar en la vila de Perpinyà en lo tribunal ja per la dita Audiència de inmemorial temps enssà constituyt, communament appel·lat lo Cort del Governador, y no en altre part y en ella presidesca, salvat just impediment de absència o de malaltia, dit portant veus de general governador y en deffecte de aquell, encara que fos absent de dita vila o de la vegueria de Rosselló pus sie dins lo àmbit de la sua governació, presidesca son assessor; y en absèntia o impediment de l'assessor presidesca lo més antich doctor y sie continuada la administració de la justícia en dita Audiència com si lo dit portantveus fos present. Les causes, emperò, que se //54r// tractaren en la dita Audiència ó seran de la província de dits Comtats, no púgan ésser evocades en la Real Audiència per qualitat de pobretat, miserabilitat, religió, viduitat, pupillaritat o per altre qualitat alguna en la primera instància fins a sentència diffinitiva y fins a la real exequció de aquella inclusive, ans bé en les causes que·s seran tractades y declarades en dita Audiència del dit portantveus de general governador de dits Comtats y en les altres causes en les quals los jutges ordinaris ne hauran feta paraula en dita Audiència hy hy hauran declarat o sentenciat ab lo vot y desliberació de dita Audiència les sentències tíngan execució y hagen de ser exequtades prestada primer idònea caució, no obstant que de fet fossen estades evocades en dita Règia Audiència y la part fos citada y fossen provehides e intimades inhibicions en nom del lloctinent general de sa magestat y del dit Real Conçell, per les quals los dits inferiors no hagen de sobreseure ni parar ansbé sien tinguts de passar avant fins la dita real execució sie feta. Y si en lo progrés de dites causes abans de la dita sentència diffinitiva y abans de la real exequtió de aquella se suscitaven alguns altercats, intermedis en què fossen fetes provisions, interlocutòries, se pretenia greuge y se havie de demanar revocació o melioració, no sie procehit en tals casos per appel·lació, attenent que los officis de les appel·lacions seran supprimits; emperò, sie procehit per via de reclamació, mudat lo relador o jutge de la causa en quant a l'article de la reclamació, y sie procehit axí com se serva en la Audiència del governador del Principat de Cathalunya en tals causes de reclamacions. En les causes, emperò, de officials o jutges ordinaris reals o de barons de dits

2577 *Repetit* quals.
2578 *Ratllat,* en tots los dies ordinaris.

Comtats, qui tenen les jurisdictions infeudals o ab concessions del senyor rey, ab retenció de les appel·lacions o de alguna de aquelles, sien les appel·lacions introduhydes, prosseguides y terminades en la //54v// Audiència del dit portantveus de governador recta via sens que sie necessària evocació de causa y sien tractades ab la mateixa prerogativa de la execució y de la prohibida evocació en la Real Audiència, com és estat dalt dit en les causes de la primera instància en quant al dit judici de la Audiència del portantveus de general governador en los Comptats de Rosselló y Cerdanya. En quant, emperò, a les sentències diffinitives que se donaran o se proferiran en dita Audiència ab desliberació o conclusió de aquella, les appel·lacions sien emeses e interposades directament a la Real Audiència del Principat de Cathalunya y Comptat de Rosselló y Cerdanya y aquelles sien introduydes, tractades y determinades en dita Real Audiència, en tal manera que la appel·lació sie remey *devolutin* tant solament y no sie en res ni per res remey suspensiu fins a tant que la sentència de la qual serà estada interposada e introduyda la appel·lació en la dita Real Audiència sie íntegrament y realment executada com dalt és estat dit. [La erectió del Consell en Perpinyà seria cosa molt utilosa].

II. Ítem com sia cosa justa augmentar los salaris adaquells a qui se'ls augmenten los treballs y han de incistir en la administració de la justícia y perquè los dits portantveus de general governador y los dits sis doctors de la sua Audiència sien remunerats de sos treballs y se púgan sustentar condignament en la administració de la justícia, se demana a la present Cort sie estatuyt y ordenat que al dit portantveus de general governador, en tot cas que la dita Audiència en lo modo sobredit sie reformada e fundada y no altrament, li sie assignat salari de mil lliures moneda de Barcelona per quiscun any y als dits sis doctors de la dita Audiència sie assignat salari de tres-centes lliures per quiscun doctor quiscun any moneda de Barcelona, pagadores de pecúnies del General de Cathalunya per los diputats per terces dels emoluments y de les //55r// entrades que·s reben en les col·lectes dels drets del General de dits Comptats de Rosselló y Cerdanya; los quals salaris hage y sie tingut pagar lo receptor de dites pecúnies, qui de present és mossèn Galceran de Vallgornera y lo qui per temps serà receptor. Y açò ultra del salari ordinari lo dit portantveus de governador y son assessor y advocat fiscal y lo jutge del patrimoni real reben y han acostumat rebre sobre los emoluments de la procuració real o de altres corts ordinàries; y los dits sis doctors de la dita Audiència púgan exhigir o rebre salari de les parts de les sentències diffinitives e interlocutòries que declararan en causes civils tant solament, segons que per Constitucions són taxats als doctors de la Real Audiència y que dits salaris se hagen de deposar per les parts en la Taula Comuna de Perpinyà, los quals no·s puguen repartir sinó de quatre en quatre mesos, feta la declaració y proferida la sentència y no altrament. [Que sien donats competents salaris al governador y als de son consell].

Francès Cassademont. Honorat Coma. Galderich Ffarrer. Antoni Rius. Fransés Asa.

La present instructió és feta per dits magnífichs cònsols y Conçell de Corts y enviada en Montçó als honorables mossèn Luys Tarrena, Hierònym Baldó y Antoni Jolí, syndichs de la Universitat de Perpinyà a 5 de agost, 1585. Cònsols de la vila de Perpinyà.

14

1585, setembre, 5. Perpinyà

Resolucions dels cònsols i Dotzena de Corts de Perpinyà a la consulta realitzada pels seus síndics a la Cort General de Montsó

Arxiu Municipal de Perpinyà, AA14.

Resolucions fetes sobre la consulta enviada per los syndichs.

//16r// Resolucions fetes per los magnífichs cònsols y Dotzena de Corts sobre los advertiments enviats per los síndichs de la vila de Perpinyà, residents en Montsó, acerca de totes les instructions per dits magnífichs cònsols y Dotzena enviades en Montsó a dits syndichs.

Instrucció Primera

1. *Et primo* lo capítol primer se damanarà axí com està posat y la pena se ha de applicar al fisch.

2. Lo segon capítol se demanarà per capítol de Cort.

3. Lo tercer capítol se demanarà per privilegi

4. Lo quart capítol se demanarà per privilegi

5. Lo sinquè capítol se demanarà axí com en ell està posat, dempto que les peccúnies de la Generalitat se deposaran en la dita Taula comuna de la vila de Perpinyà se'n púgan traure per los senyors de diputats o colidors del General lisament y ha llur voluntat.

6. Lo sisè capítol se demanarà y proposarà *prout in eo continetur*.

7. Lo setè capítol convé se deman com en ell està posat y en ell se ha de incistir ab summa diligència. Quant en lo altre advertiment fet sobre dit setè capítol se respon que par molt bé y és cosa molt justa, emperò la universitat de la present vila té provisió sobre lo contengut en dit advertiment y per stil dels officials ordinaris no·s serv.

8. Lo VIII capítol se ha de demanar com està posat perquè sie lley per lo sdevenidor; que quant en los agravis ja fets e per lo passat y·s pot Y·s deu demanar per agravi. [Se apuntarà per via de Constitució]. //16v//

9. Lo novè capítol, que tinga lloch en los naturals y habitants en la present vila y terra y no en francesos qui no sien domiciliats en dita vila y altres persones vagabundes.

10. Lo 10 capítol *prout in octavo*.

11. Lo 11 capítol està ben demanat. Y quant en lo qu·és advertit que lo que se podrie fer demanar particular privilegi, atteses les qualitats dels burgesos de Perpinyà en les coses tocants a la confraria de Sent Jordi de poder justar, tornear y en les altres coses de la milícia puguen entrevenir ab los cavallers, serà bé se deman dit privilegi.

12. Lo 12 capítol està bé y se ha de incistir, per quant los militars ý són obligats en la contribució de la obra de les muralles y an de ésser compel·lits per lo senyor rey. [Ja s·és demanat per via de gràcia y privilegi].

13. Lo 13 capítol estaven advertit se deman per agravi per lo fet y també per Constitució per lo sdevenidor. [Se ha demanar ne insurgescha constitució per lo sdevenidor].

14. Lo 14 capítol que·s deman com està posat. [Convé ne insurgesca constitució].

15. Lo 15 capítol se demanarà per privilegi, per quant té solament respecte a les pastures arrenda lo procurador real y no té respecte a terres ni pastures de barons. [Ja s·és demanat per via de privilegi].

16. Lo 16 se demanarà segons està posat.[Ja s·és apuntat per constitució].

17. Lo 17 se ha de demanar per privilegi. [Ja s·és demanat per via de privilegi].

18. Lo 18 se ha de demanar com en ell se conté. [Per constitució s·és proveït lo possible].

19. Lo capítol 19 se deman *prout in illo positum est*. [Convé ne insurgesca constitució].

20. En lo capítol 20 se adverteix que tot lo que·s demana en los advertiments està ja justificat en lo procés de la causa que aporten los de la vila de Puigcerdà contra los de la vila de Perpinyà y altres Universitats de Rosselló. Y com sie matèria de priviloegis concedits per lo senyor rey a la universitat de Puigcerdà de fabricar dita moneda se ha de demanar per privilegi a sa magestat, explicant y declarant sa voluntat //17r// y sa intenció qual sie estada y quina és en dit privilegi concedit a la vila de Puigcerdà, com està deduyt en lo present capítol. Y açò ab expressa[2579] menció de la *lite* o de l'estat de aquella, o verament si·s podrie obtenir se portàs aquí lo procés, que per sa magestat se declaràs, ja que és article molt important per tot lo Comtat de Rosselló. [Ja s·és demanat per via de gràcia y privilegi].

21. Quant al 21 se respon que encara que sie donat per agravi se entén per lo passat, emperò per lo sdevenidor se ha de demanar e incistir com està demanat y deduyt. [Convé ne insurgescha constitució de l'agravi donat].

22. Lo capítol 22 se demanarà *prorut jacet*.[Fa a veure lo que se n'ha apuntat per constitució].

23. Lo capítol 23 se ha de demanar e incistir segons en el està posat. [Que no·s pach de dret.[2580] Veurem ab lo redrès del General que se n'haurà fet].

24. Lo capítol 24 se demanarà segons en ell està posat. [Ja està apuntat per constitució].

2579 *A continuació, ratllat,* protestació.
2580 *A continuació, repetit,* dret.

25. Lo capítol 25 està ben advertit que·s deman per agravi y per via de Constitució per lo sdevenidor ab adiectió de pena de privació *ipso facto*. [Ja està puntat per constitució].

26. Lo capítol 26 se proposarà segons en ell se conté. [Convé se'n fes constitució].

27. Lo capítol 27 se demanarà *prout in eo continetur*. [Deposar lo die en los fillets de instruccions].

28. Lo capítol 28 se demanarà y proposarà *prout in eo continetur*. [Ja està puntat per constitució].

29. Lo capítol 29 se proposarà *prout jacet*. [Ja està puntat per Constitució].

30. Lo capítol 30 se demanarà *prout jacet*. [De les represàlies, convé].

31. Lo capítol 31 se demanarà *prout jacet*, ço és per via de agravi y per lo sdevenidor per Constitució.[Sobre de March Forner convé ne insurgesca constitució y mir-se lo capítol de les instructions fetes en Barcelona tractant de asò mateix].

32. Lo capítol 32 se demanarà *prou jacet*. [Convé ne sia feta constitució que no sien encarcerats cònsols ni syndichs].

33. Lo capítol 33 que per descuyt no és estat nombrat se proposarà segons lo advertiment enviat per dits syndichs y segons estava ja advertit. [Ja se n'ha feta constitució y seria bé que s·i posas que cent ell malat asistís y presidís son assessor].

34. Lo capítol 33, que tracte dels fatals de les causes de apel·lació, se demanarà segons lo advertiment enviat per dits syndichs. [No convé perquè seria allargar los plets]. //17v//

35. Lo capítol 34 se proposarà *prout jacet*. [Convé se fassa constitució, o és ja feta, que los salaris de les sentències sien deposats en la Taula de la vila].

36. Lo capítol 35 se proposarà *prout jacet*. [Sobre dels jutges que no volen proveir informacions *ad naturam rei memoriam* se demanara per constitució y si no, per privilegi. Demanar-ho hem per privilegi].

37. Lo capítol 36 se proposarà *prout jacet*. [Sobre de visitador].

38. Lo capítol 37 se proposarà *prout jacet*. [Sobre del comerç de grans serà bé per constitució o per via de mercè se deman].

39. Lo capítol 38 se ha de demanar per privilegi. [Ja està demanat per via de privilegi].

40. Lo capítol 39 se demanarà per privilegi. [Que fill de francès no entre en lo consolat. Ja està demanat per privilegi].

41. Lo capítol 40 se demanarà *prout in eo continetur*. [Sobre la leuda de Mediona[2581] serà bé per via de mercè].

42. Lo capítol 41 se demanarà *prout in eo continetur*. [Diu-se està ja per constitució apuntat].

43. Lo capítol 42 se demanarà *prout in eo positum est*. [De Coplliure està ja demanat per privilegi].

44. Lo capítol 43 se demanarà per privilegi, com està apunctat. [Sobre del somatent està ja demanat per via de privilegi].

2581 *A continuació, ratllat,* Ja està apuntat segons està per Constitució.

45. Lo capítol 44, per conservar lo lloch y veu que té la vila de Perpinyà en lo estament per a quant sie[2582] ciutat és negoci pertanyent al Bras Real a ffi que en sdevenidor no ý hage competència. Y per ha conservar lo nom y títol de fidelíssima és negoci que toca proveyr a sa magestat. [Sobre la translació de la Seu està fet lo que convenia].

46. Lo capítol 45 se proposarà *prout jacet*. [Sobre del rech de les canals ja està demanat per privilegi].

47. Lo capítol 46 se proposarà *prout jacet*. [No ha paregut perquè han repost lo rey se'n refiaria y seria dany].

Segona instructió

1. Lo primer capítol se ha de demanar *prout jacet*, no obstant lo contrari fet ab la consulta, per quant a sola suplicació del Bras Real, contradient o no consentint lo Bras Militar, per Capítol de Cort se pot obtenir, com los militars obtingueren la extensió ab Capítol de Cort a sola suplicació del Bras Militar no entrevenint-hy lo Bras Real, del qual ere y és lo interès, hy *saltem* se provehirà en tant gran mal, ultra lo que·s demana és y proceheix de justícia hi són bé al cap del present capítol //18r// y fan diligències los syndichs en informar a sa magestat y als officials de sa magestat dels grans danys causats per la dita extensió ha esta terra y del poch remey s'í podrà donar no provehint-se en lo cap de dita extensió com és demanat o per altre millor via. [Se ha de demanar al Bras Real contra los militars de Rosselló].

2. En lo segon capítol se adverteix que està molt bé perquè la règia cort ho serve de confessió de dos confacios y assí se estén a que sien tres y que hagen patit lo últim suplici, entenent-ho emperò que los tals tres testimonis no fassen prova sinó contra los militars qui verament són los receptadors y amparo y capa de mals hòmens y lladres y homicidaris, perquè los altres plebeyos si per ventura acullen semblants mals hòmens ho fan per temor que no·ls maten o no·ls cremen llurs béns y·ls fassen altres agravis. [Se tractarà ab lo advent].

3. Lo capítol tercer se demanarà comforme lo advertiment enviat per los syndichs per via de privilegi o provisió real particular o per Constitució general, comprenent-hy totes les obres públiques. [Ja s·és demanat per via de mercè y privilegi].

4. Lo 4 capítol se demanarà per via de privilegi o provisió real particular y se anyadesca que no·s puga fer frau per interposades persones o altrament. [Convé se deman per via de privilegi. És sobre les imposicions de frau d'en los soldats].

5. Lo cinquè capítol per quant és duplicat presentarà lo capítol 12 de les instruccions de miçer Pere Aylla fetes en Barcelona si y segons en aquell trobaran advertit. [Convé se deman per via de privilegi y també demanar que los officials reals no tinguen bestiars per interposades persones].

6. Lo sisè capítol se ha de demanar que la cort ho deman y suplich a la magestat com fons servat en favor de la universitat del Studi de Lleyda ab lo Capítol de Cort 10 de les Corts de l'any 1542. [S·és suplicat a sa magestat per via de mercè. Seria bé procurar-ho per constitució com se féu per Lleyda l'any 1542].

2582 *A continuació, ratllat,* est.

7. Lo setè se ha de demanar *prout in eo positum est*. [Sobre de les galeres convé se fassa constitució]

8. Lo VIII capítol se ha de demanar com en ell se conté, excepto que la Dotzena ha desliberat que attès ab lo capítol 11 de les instructions de Barcelona se tracte molt bé lo negoci de somatents se //18v// deman segons lo dit onsè capítol ab lo advertyment enviat per los syndichs, ço és fora de fer mentió de somatents per no contradir al dit onsè capítol. [Convé se deman per via de privilegi y mercè].

Tercera instrucció

Estaven advertit en la consulta sobre los dos capítols de dita tercera instructió. [La erectió del consell de Perpinyà].

Suplament de instructions y advertiments, etcètera

1. Lo primer capítol és estat format sens la deguda derivació y sense la conclusió útil y necessària per quant lo Capítol de Cort que confirma lo privilegi militar és Capítol de Cort obtengut a sola suplicació del Bras Militar sens consentiment o sabuda del Bras Real. Y axí en la instructió primera estava bé derivat y ab conclusió corresponent ha térmens de justícia, y per tant se dexarà lo present capítol, pus lo contengut en ell s·és apunctat bé ab lo primer capítol de la segona instructió.

2. Lo segon capítol se demanarà per privilegi [Convé diuhen se deman per via de mercè y privilegi].

3. Lo tercer capítol està ben advertit ab la consulta, fassa-hi diligència. [Que los militars no entren al govern].

4. Lo quart capítol ídem.

5. Lo quint capítol ídem. [Sobre de llevar lo criminal de Barcelona].

6. Lo sisè capítol repugna ab lo capítol de les primeres instructions que tracte de les regalies y per tant servaran lo demanat ab les primeres instructions. [*Fiat*].

7. Lo setè capítol se demanarà segons està posat en los capítols de la tercera instructió. [De créixer lo salari al governador ja està fet per Constitució].

8. Lo vuytè ja està ben apunctat y demanat ab les primeres instructions y, en lo que toca al desenbarcador, la vila de Perpinyà ne té privilegi y sentències. [Sobre dels de Coplliure]. //19r//

9. Sobre lo novè capítol advertir-se ha segons en les instructions de micer Aylla y miraran per lo que més convindrà. [Que no se imposen fogatges].

10. Sobre lo 10 ja està ben advertit ab lo últim capítol de la segona instructió y proposar-se ha segons en ell se conté. [Estarà molt bé se deman per privilegi conforme lo capítol derrer de la segona instructió].

11. Lo 11 està ben advertit, se demanarà per via de suplicació. [Ja està demanat per via de mercè].

12. Lo 12 ja par ha tingut effecte. [A visitar, lo vicitador].

13. Lo 13 se farà com en ell se conté. [Afavorir los comonadors].

Instructions de micer Pere Aylla

1. Lo primer està ben apunctat, però ab les primeres instructions se donà certat forma de perseguir dits lladres y si lo present capítol se presenta és apartar-se del que està demanat ab dites primeres instructions. Mirarà lo que més convindrà per lo bé d'esta república y fer s'í ha tota diligència possible[2583] [Ja està fet per constitució. Que sien donades dàdives als qui pendran lladres].

2. Lo segon capítol està ben advertit. [Ja està apuntat ab un capítol de les primeres instruccions ab lo qual està insertada una provisió del lloctinent general sobre de les imposicions]

3. Lo tercer capítol ídem. [De la capitania general].

4. Lo quart capítol està ja vist segons la consulta se demanarà per via de suplicació y és duplicat. [Convé per via de privilegi se deman].

5. Lo 5 se demanarà *prout jacet*. [Ja n'í ha constitució sobre de la inquisició].

6. Lo sisè està ben advertit, és triplicat, mirar-í se ha qual més convé y s'í farà summa diligència. [Se tractarà ab lo advent sobre de la evocació de causes criminals].

7. Lo setè és duplicat y és ben advertit, fer s'í ha diligència. [Ja n'í ha constitució, que sia fora lo Consell Criminal].

8. Lo vuytè se demanarà *prout jacet*, és duplicat. [Sobre fogatges no se ni posen].

9. Lo novè és duplicat, fa a demanar per via de suplicació. [Ja s·és demanat per via de mercè].

10. Lo 10 és duplicat y ben advertit. [Sobre de les galeres està ben advertit]. //19v//

11. Lo 11 està ben advertit [Sobre del somatent ja està demanat per via de mercè. Serà bé fer-ne altro capítol].

12. Lo 12 està ben advertit y demanaran que non púgan tenir per interposades persones perquè no·s fassa frau. [Que·s fassa ab constitució no tinguen bestiars los officials].[2584]

13. Lo 13 és duplicat ab lo segon capítol de suplament de instruccions, proposar-lo han segons en ell se conté. [Està molt ben apuntat sobre dels familiars].

14. Lo 14 està ben advertit, demanar-se ha per agravi quant en lo fet y per Constitució per lo sdevenidor, segons està ja advertit en lo capítol 31 de les primeres instructions. [Convé ne insurgescha constitució del fet contra March Forner].

15. Lo 15 és duplicat en effecte y se demanarà segons les primeres instructions. [Sobre de la persequció dels mals hòmens].

16. Lo 16 capítol és different forma del que·s demana ab la erectió del consell y se ha de sobreseure en açò fins se veja la provisió se farà sobre dita erectió del consell y los senyors syndichs estaran advertits en lo que més convinga.

17. Lo 17 *idem ut in provisio superiori*. [Quede ja no í aja salari. Fa fer-ne constitució]

18. Lo 18 està ben advertit. [Ja se insta y se n'ha feta constitució].

19. Lo 19 és duplicat y està ben advertit. [Ab lo advent].

2583 *A continuació, ratllat,* que·s fassa.

2584 *A continuació, ratllat,* Lo present capítol és.

INSTRUCTIONS DE 5 DE SETEMBRE, 1585

1. Lo primer capítol està bé y se ha de incistir en què sien desensaculats los qui són ensaculats com ha burgesos que no tenen les dites qualitats per observansa del Capítol de Cort sobre de açò disposant. [Ja ab lo redrès s·és fet lo possible].

2. Lo segon demanaran y proposaran *prout jacet*. [*Jam fuit factum* que 5 mercaders entren a hoydors].

3. Lo tercer està bé advertit y és duplicat. [Sobre dels burgesos ja stà demanat per privilegi].

4. Lo quart és duplicat, faran segons és ja advertit ab les primeres instructions. [Que del General no·s donen als militars les escriptures per a la confraria si no ý entren burgesos ja està ab lo redrès apuntat].

Lo demés que resta tot està ben advertit excepto lo capítol de la evocació de les causes; en aqueix se seguirà lo advertiment del 16 capítol de les instruccions de micer Pere Aylla.

15

[*1585, setembre, Perpinyà*]

Resolucions del jurista Paulo Pla, advocat de la universitat de Perpinyà, a les instruccions dels cònsols i Dotzena de Corts als seus síndics a Montsó

Arxiu Municipal de Perpinyà, AA14.

//1r// Resolucions fetes per lo senyor micer Paulo Pla advocat nostre sobre de les instructions trameses per los senyors cònsols y Dotzena de les Corts de Perpinyà als syndichs de Perpinyà, vuy residents en Montsó.

Instructions primeres

1/2. Lo primer y segon capítols de dites instructions serà bé se demanen advertint com se ha de applichar la pena expresada en dit primer capítol.

3. Quant en lo capítol tercer no és cas de Constitució.

4. Lo quart capítol quant als salaris tochants als notaris, ja està disposat per la Constitució de l'any 1564, capítol 22 y ab assò se pot proveir al peu dels arrendaments, però par molt bé que·s deman que los notaris de dites corts sien examinats.

5. Quant al capítol quint de dites primeres instructions se ha de demanar a sa magestat la confirmació dels privilegis, així de la Taula de la vila de Perpinyà com altres. Quant emperò als depòsits que ab dit capítol se demana de les pecúnies del General, se demanarà en lo redrès del General, perhò que no·s puguen traure los diners de dita Taula sinó per los usos contenguts en dit capítol; no és cosa que·s dega demanar, que no apparria bé.

6. Lo capítol sisè que·s propose com a cosa justa sobre de la repulsió dels lladres.

7. En lo del capítol setè par que·s pot demanar que·s fins a summa de cent ducats Barcelonesos se haya de fer la exequció de la scriptura de ters en la ent del veguer de Rosselló y Vallespir, no obstant qualsevol submissió de for feta a la cort del veguer de Barcelona y si·s feiha sie nul·la y les dispeses vinguen a càrrech del creador y no les haya de paguar lo debitor, com prohibir als partichulars que no·s puguen obliguar al veguer de Barcelona sia impossible. Tantbé par que se haja de proveir per tota Cathalunya y Comptats que les

exequcions emanades de la Real Audiència o de la cort del veguer de Barcelona se hagen de fer per lletres dirigides als ordinaris y escusar se han tantes dispeses y salaris que·s fan en les exequcions y sobre assò veges lo concedit a la vila de Perpinyà per lo compte de Ytona essent lloctinent general perquè vista dita provisió se puga assí demanar lo que convinga. [Ja la universitat té provisió del contengut en lo present advertiment però no·s serve per culpa dels officials ordinaris].

8. Quant al vuytè se advertescha lo mateix que estarà advertit sobre lo dezè //1v//.

9. Lo novè capítol que·s deman com està advertit que sia quant als presos que són del present Principat y Comptats y no quant als francesos.

10. Quant al dezè capítol convé que·s tracte ab les XVIII persones y veure com se ha de demanar o per Constitució o per agravi, com sia cert que lo governador de Rosselló fa agravi als hòmens de Perpinyà y poblats en lo Comptat.

11. Quant al onzè capítol se ha de notar que lo privilegi del rey en Joan Primer, posat en lo llibre de les Constitucions velles, fòlio 271, lo bras dels cavallers par se poden juntar y congregar molt llargament; y lo que se podria fer seria demanar particular privilegi, atteses les qualitats dels burgesos de Perpinyà, en les coses tochants a la Confraria de Sent Jordi de poder justar, tornejar y que en les altres coses de milícia puguen entrevenir ab los cavallers.

12. Quant al capítol dotzè les Constitucions que se al·leguen del rey en Pere Segon y del rey Alfonso Segon, col·locades en lo títol «De obres públiques» par que més prest sien contràries al que·s demana ab dit capítol, majorment salvant en les dites Constitucions, privilegis y costums. Y així par que no convé demanar-ho com està expressat ab dit capítol, perhò has de notar que és interès de tota la terra de manar que·s pos orde en lo que concerneix la fortifichació de Perpinyà y lo acabar-la, vist lo gran pes que a tota la terra se és posat sens haver hagut lo effecte que devia y en asò és menester advertir ab los brassos quin camí se donaria.

13. Lo capítol tretzè concerneix agravi fet contra constitucions y assenyaladament contra la Constitució del rey en Martí que vol que a semblants lletres no·s do ffe y specialment anul·la tot lo que sa magestat y per consegüent son lloctinent general manarà per semblants lletres; de así convé a demanar-ho per agravi y també per Constitució, en exequció del capítol del rey en Martí, perquè de assí al devant no·s fassen semblants abusos y miren-se les constitucions de les quals en dit capítol tretzè se fa menció.

14. Lo Capítol quatorzè, que·s deman en effecte com està posat.

15. Lo quinzè capítol, no és possible obtenir-ho per Constitució ni Capítol de Cort perquè seria destruyr als senyors de les pastures //2r// sinó per lo que tocha als térmens dels patrimoni real se ha de demanar per via de mercè y de privilegi y en lo que tocha als ecclesiàstichs no í ha perquè tractar-ho así. Y en quant se al·lega consuetut ab dit capítol és menester provar-la y tenint aquella no és neccessitat demanar-ho per gràcia, y así se ha de consultar per a veure com se prova aqueixa consuetut. Nota que la Constitució allegada ab dit capítol XV del rey don Joan Segon, que és capítol XXII y primer posada en lo capítol «De alcayts», vol que no puguen los alchayts tenir més de 60 caps de bestiar y que sien tinguts paguar tales y bans, y lo lloctinent de capità general en lo castell major de Perpinyà ne té molt major suma y no paguen tales.

16. Lo capítol setzè, que·s tracte com està posat per a proveir al remey que convé.

17. Lo desasetè capítol, que concerneix privilegis concedits, se ha també de demanar per privilegi lo contengut en dit capítol.

18. Lo capítol dezavuyt està ja apuntat per les XVIII persones y quant se tractarà allí lo negoci se mirarà lo dit capítol.

19. Quant en lo capítol dezanou està ja apuntat per les XVIII persones y quant se tractarà allí lo negoci se mirarà lo dit capítol perquè·s fassa lo contengut en aquell.

20. Quant al vintè capítol és menester fer venir así alguna moneda de la vella y de la nova de billó de la fabrichada en Puigcerdà y també de la falsa y cada una vinga adepart y quant sia así se ordenarà lo que satisfà que ha de ésser recorrent al mateix rey y a mostrar-li lo desorde y lo danys y ruyna que causaria lo ús de la moneda que ara han fabrichat perquè lo contengut en lo present capítol no és cosa dels brassos.

21. Quant al vint-y-un capítol ja està donat per agravi com la matèria de ell requereix y de allí resultarà lo que se haurà de demanar.

22. Quant al capítol vint-y-dosè se ha de demanar per Constitució.

23. Quant al capítol XXIII concerneix lo redrès del General y allí se haurà de apuntar lo que convé. //2v//

24. Quant al capítol XXIIII és molt neccessari y és menester tractar-lo y assentar-lo generalment per tota Cathalunya per los grans danys que del joch ne resulten.

25. Quant al capítol XXV se ha molt de advertir y deduyr tots los agravis fets acerca de asò y que se ajuste pena de privació *ipso facto*.

26. Quant al XXVI capítol ja està apuntat lo contengut en aquell per les 18 persones, que·s pos una taula dels salaris que se han de paguar als notaris de cort, so és una a quiscuna cort y una altra en la casa del Consolat.

27. Quant al capítol XXVII que·s deman per ser cosa justa.

28. Quant al capítol XXVIII ja està apuntat per les 18 persones.

29. Quant al capítol XXVIIII que tracta de les marques ja està proveït ab les últimes Corts y par que per negligència dels qui han de instar dites causes no estan despatxades. En la erectió del tribunal y altres abussos narrats ab dit capítol és menester proveyr-ý per Constitució.

30. Quant al capítol trenta per molt convenient y podrà·s formar sens tant llarga narrativa, presupposat com se ha de presupposar que en semblant cas la principal qüestió és sobre de interpretació de privilegis, la qual per regalia y també per dret comú tocha al rey *quia ad eum spectat interpretari ad quem spectat condere*. Y així sobre asò mateix penja vuy plet en la Real Audiència entre la ciutat de Barcelona y la vila de Granollers; y és bé demanar lo temps precís per a finir semblants causes y lo demés avant que està expressat ab dit capítol.

31. Quant al capítol trenta-hu és notori agravi y dels més principals, se han de tractar en les Corts y és clar que tots los brassos lo insten y lo instaran en grandíssima manera. Y se haurà de demanar ab tot lo enchariment possible a instant y la chalitat de la crueltat y tirania fent que un criat seu mateix servis de botxí y·l escanyàs, y ha-se de demanar per agravi manifestíssim y dels cruels que mai se sia fet en Cathalunya. //s. f.//

32. Lo capítol XXXII se ha de demanar com està y justifichar lo més per rahó dels agravis fets a Perpinyà.

33. Lo capítol que està sens nombre, y hauria de ésser 33 de les primeres instruccions, és justíssim y se ha de demanar y és tant neccessari que en via de dret se pot dir que tots los actes fets fora del tribunal assignat són nul·les y de ningun valor.

Senyalat 33. Parquè al temps de ara no convé demanar lo contengut en dit capítol perquè tots los brassos seran contraris y és contra la intenció de tota Cathalunya, la qual és abreviar los plets y no·s pot dir que no sia culpa de l'appel·lant si no prevé en les diligències que ha de fer ab temps, puix sap que tots los terminis de les constitucions són precisos y lo contengut en lo present capítol no par sinó donar occasió de diffugis. Y així en ninguna manera convé demanar lo contengiut en dit capítol. [Senyalat].

34. És justíssim y és rahó se pas lo contengut en dit capítol per Constitució.

35. Lo capítol XXXV per demanar-ho per Constitució se ha de demanar generalment per tots los cònsols, consellers, jurats y paers, etcètera. Y partichularment se podria demanar per part de Perpinyà a sa magestat per via de privilegi o de provisió, emperò serà bé se deman en general per totes les universitats.

36. Al capítol XXXVI se diu que la visita proveyda per lo Capítol de Cort en aquest nomenat que fonch innovat en les Corts passades ha reixit tant mal y ha fet tant poch fruyt que los brassos no estan posats en demanar-la sinó que sa magestat provehesca de altra manera als grandíssims danys que ha rebuts y reb la terra dels rompiments de constitucions y altres agravis que han fet y poden fer los jutges y officials que no tenen taula y en asò se mirarà tot lo contengut en aquest capítol que bé par y haja coses apuntades de molta importància en dit capítol.

37. Lo capítol XXXVII ja per les 18 persones el·legides per ha ordenar lo que se ha de demanar a sa magestat per constitucions y capítols de Cort se ha feta advertència sobre lo contengut en dit capítol y specialment se tindrà consideració a la vila de Perpinyà y als Comptats de Rosselló y Çerdanya. //s.f.//.

38. Lo capítol XXXVIII par que sia introduyr nou vectigal, lo que és prohibit per moltes constitucions; tota via par molt bé se deman. Y quant per lley general no·s puga, demanar-ho partichularment per la vila de Perpinyà per Acte de Cort y si altrament no·s pot[2585] obtenir serà bé se deman per privilegi.

39. Lo capítol XXXVIIII ja està apuntat y se ha de demanar per privilegi.

40. Lo capítol XXXX és cosa que tocha de part a part y així no·s pot demanar per lley ni per Acte de Cort, ans és necessari demanar-ho per via de justícia y no altrament; y asò conforme a les constitucions y altres lleys de la terra.

41. Ja se'n ha fet apuntament per les dites 18 persones y han ordenat lo capítol com se ha de demanar al rey. Serà bé se mir lo deduyt en aquest capítol y se demanaran ab moltes penes contra los jutges y notaris qui faran lo contrari contra la post se posarà en quiscuna cort de vegueria y ballia.

42. Lo XXXXII és justíssim y ja se ha tractat de fer generalment en tots los hostals aranzel del que puguen exigir los hostalers com se fa en Castella. Y particularment és

2585 *A continuació, ratllat,* per privilegi.

bé se tracte de llevar tant gran abús y tirania se fa en Caplliure y que·n sien veadors los clavaris de Perpinyà.

43. Lo capítol XXXXIII ja està apuntat en lo marge, ço és que·s deman per via de privilegi.

44. No és cosa de Cort y ja se negocia per altra via y·s té speransa de bon èxito.

45. Que·s deman, màs que·s fassa ab molt bon prohemi.

46. Que·s deman per Capítol de Cort en lo redrès del General, com sia justíssima cosa lo contengut en dit capítol.

Segona Instructió

1. Lo primer capítol de dita segona instructió no sols és impossible poder-lo obtenir perquè presuposat que tots los tres brassos ý haurien de consentir en fer Constitució revocatòria dels dos privilegis en lo dit capítol contenguts, és cosa clara que lo Bras Militar no sols no ý consentirà, però en tot y per tot ý contradirà y de aquí podrie sens ningun fruyt nàixer dissencions molt noscives; y així com a cosa impossible de obtenir y contenir ab si impossibilitat, és millor dissimular lo contengut en dit capítol. Ni tampoch fora de Corts se podria obtenir perquè és clar que en Cathalunya y en los Comptats de Rosselló y Cerdanya lo rey no poder revocar privilegis.

2. Lo contengut en lo segon capítol apar molt danyós als qui viuhen pacífichament y assenyaladament als de Rosselló perquè los demés tenen cases y heretats de fora ahont, sens culpa llur ans en molt dany llur y pesar, se enclouhen lladres y per llur deposició podrien patir los senyors que tenen heretats y seria donar occasió als jutges del criminal y al fiscal per traure diners y destruyr los habitants en Rosselló sens culpa. Y així en ninguna manera convé demanar lo contengut en dit segon capítol.

3. Lo ters que sia demanat com està en dit capítol y no apar que·s deman per via de Constitució sinó partichularment a sa magestat y quant aparegua demanar-se per Constitució se podrà demanar ab paraules generals, perquè no comprenga tots y consemblants casos generalment y no en partichular per lo castell de Perpinyà; perhò en qualsevol manera par bé se deman.

4. Quant al quart capítol ajustant a ell lo segon capítol de les instruccions fetes en Barcelona és molt neccessari que·s deman lo contengut en dit dos capítols per observansa de les constitucións, capítols de Cort, sentència real, provisió feta per lo Príncep de Melito ab edicte y molta maduresa a 24 de febrer, 1570. Y ha-se de demanar ab temps perquè, concedint-se com està apuntat, se puga posar los dissentiments neccessaris. //3v//

5. Lo capítol sinquè que·s deman com està contra los officials reals tant solament, perquè en lo que tocha als capitans y gent de guerra ja està apuntat y fa advertir que no·n puguen tenir per interposades persones.

6. Lo sisè és sobre lo Studi; se ha de demanar a sa magestat.

7. Lo setè sobre de les galeres que·s deman com està en lo capítol.

8. Quant al capítol vuytè y darrer de dita segona instructió que·s deman fora de fer menció del somatent per no contradir al capítol onzè de les instructions fetes en Barcelona ajustant-ý a la demanda que los soldats artesans sien en coses tochants a pesos y mesures y al govern sien de for y jurisdictió e sotmesos als cònsols de Perpinyà.

Tercera instructió

Los dos capítols de la tercera instructió sobre de la erectió del consell en Barcelona veurem lo que en lo Consell Supremo se haurà fet sobre dit negoci, pus dit consell té ja còpia de dits dos capítols.

Suplement de instructions

1. Quant al primer capítol de les instructions intitulades «Suplement de instructions» se diu que és clar que en cas de regalia se proceheix contra los militars sens instància de part y bé·s veuhen los danys notoris contenguts en dit capítol, però pensar que lo Bras Militar consenta en què se·ls lleve ni altere ningú de sos privilegis specialment tant importants és cosa impossible. Y així no·s pot donar altre remey sinó significhar al rey de nou lo contengut en dit capítol perquè í provehescha, encara que cert o sap prou.

2. Lo segon capítol ésta ja apuntat per les 18 persones ab los altres abusos de la Inquisició; quant als altres qui perturben la jurisdictió dels sobreposats de la orta de Perpinyà que·s deman per via de agravi manifestíssim.

3. Quant al capítol tercer ja se ha fet lo que convenia en deduyr-ho a notícia de sa magestat y fins ara no se ha attemptat cosa alguna per los militars.

4. Lo contengut en dit 4 capítol s·és fet y·s guardarà com stà posat.

5. Quant al sinquè se diu lo mateix.

6. Tantbé·s dius lo mateix. //4r//

7. Par està molt bé.

8. Par que no se atreviran los de Coplliure a demanar lo contengut en dit capítol, perquè tampoch no serien hoyts.

9. Lo novè és molt bé se fassa y en això concorden los brassos, encara que en lo Bras Militar y ha alguna dissenció sobre lo[2586] paguar lo que dehuen al General.

10. Par que no convinga demanar que sien prohibits los de la terra de ésser soldats; mas en tot lo que tocha a les impossicions y ha altres càrrechs de la vila par hagen de contribuyr a les imposicions y als altres càrrehcs de la vila.

11. Lo onzè se ha de tractar partichularment ab sa magestat y convé molt se tracte.

12. Lo dotzè és molt ben advertit lo contengut en ell y així s·és fet ja, y se proseguirà com en dit capítol se conté.

13. Se farà com en ell se conté.

Instruccions fetes en Barcelona per micer Aylla

1. Lo primer capítol està ja apuntat y tots los brassos ho desigen y·s tractarà del modo està en dit capítol expressat.

2. Lo segon, sobre de les imposicions y gent de guerra, ja està apuntat ab un altro capítol que frisa ab aquest.

2586 *A continuació, ratllat,* contengut.

3. Lo tercer, lo mateix, y ja les 18 persones deputades per ordenar los capítols de les Constitucions ne tenen fet apuntament.

4. Lo quart capítol, que tracta sobre dels militars que no entren en lo govern de la vila se seguirà lo orde donat als syndichs.

5. Lo quint, que tocha a la Inquisició, és molt necessari y com a tal se ha apuntat per les 18 persones concordes. //4v//

6. Lo sisè, sobre de les regalies, és molt ben advertit y també està advertit per los brassos.

7. Lo setè, que tocha al Consell Criminal, tots los brassos són del mateix parer; perhò no·s té entesa la voluntat de sa magestat acerca de asò. En dit cas se farà per los brassos tot lo que·s podrà.

8. Lo vuytè, sobre la exactió dels deutors del General, ý ha diversos parers. Y vist lo gran mal, los Brassos Ecclesiàstich y Real treballen tot lo que poden tant en lo cobrar los deutes com en lo redès del General. Y és cosa de molta consideració, y així per los syndichs no·s perdrà de fer lo possible.

9. Lo novè, que tocha al paguar dels soldats de certa part del donatiu, se farà lo que·s podrà, bé que·s dupte perquè és voler donar forma al rey com paguarà sos soldats.

10. Lo dezè, de tenir galeres, entre·ls brassos y ha diversos parers y alguns volrien que a dyspeses del General se fessen les galeres y·s donassen a catalans. Fer-se ha en assò lo que·s puga com a cosa molt important.

11. Lo onzè capítol, que tracta de somatent, par bé se tracte y·s farà lo possible.

12. Lo dotzè ja està apuntat y convé molt instar.

13. Lo tretzè també està apuntat y convé molt.

14. Lo quatorzè, que tocha als agravis fets per Pedro Rodrígues, està ja apuntat per les persones que tenen càrrech dels agravis y s'í instarà com a cosa que tant convé.

15. Lo quinzè se seguirà com està apuntat.

16. Lo set[z]è, sobre la evochació de les causes, ja està apuntat per les 18 persones que tenen càrrech de trasar y apuntar les Constitucions y Capítols de Cort. //5r//

17. Lo desasetè capítol se advertirà ab lo que se ha de ordenar sobre de l'abreviar los poblats.

18. Lo XVIII se insistirà molt perquè tots los brassos estan en lo mateix parer.

19. Lo XVIIII y darrer capítol de dites instructions fetes en Barcelona que·s tracta dels jutges que contrafan a constitucions se considerarà ab les altres instructions y advertiments que uns y altres sobre asò han donats y donaran com a conformitat tots los tres brassos; desigen que en assò se pos bon remey, considerant que ningú dels que vuy té la terra y proveheix com és menester.

Instructions de 5 de setembre, 1585, nombrades quintes instructions

1. Lo primer capítol se ha de tractar ab los qui tenen lo càrrech del redrès del General.

2. Al segon capítol se diu lo mateix.

3. Lo tercer capítol conté gràcia y se ha de tractar ab sa magestat.

4. Al quart se diu lo mateix perquè són negocis de gràcia.

5. Lo quint sobre la provisió de la terra ja tenim la llicència.
6. Al sisè capítol se diu que concerneix lo nou redrès.

Capítols auctèntichs extrets del privilegi del nou Redrès

1. Los capítols 4, 12, 21, 58, 59, enviats auctèntichs ab les decretacions que en Madrit se feren, se diu lo següent: Quant a dit quint capítol que és lo primer y tocha //5v// a les evocacions de les causes de la Real Audiència no és cosa que lo rey asoles la puga concedir contra lo disposat per Constitucions y ara se tracta de reprimir la evocació de les causes. [Repugna a tot lo que és trassat y demanat per la erectió del consell del governador].

2. Lo 12, quant a les ternes dels officials, és mera gràcia y se ha de demanar a sa magestat.

3. Quant al 21 capítol, sols és menester la observansa y les penes que estan posades se exequten de la manera que està apuntat en lo capítol y specialment se ha de fundar lo que·s demanarà en assò a sa magestat perquè tota la llana se passa en Fransa y que sia prohibit expressament ab lo governador y altres officials que no puguen fer composició alguna sobre dites coses, com ja sa magestat ab la decretació feta en dit capítol en Madrit té scrit.

4. Lo 58 y 59, sobre del scrivà major y syndich, se ha de demanar a sa magestat. [Se ha de demanar e impetrar per privilegi].

5. Lo capítol 49 del nou redrès, nos han enviat auctèntich separat tochant al salari dels clavaris; és cosa mera de gràcia y així se ha de demanar a sa magestat. [Per via de privilegi].

6. Los derrers capítols que toquen a les[2587] insaculacions fahedores en la casa de la Diputació se han de tractar ab los qui tenen càrrech del redrès del General per lo que la vila de Perpinyà desija se[2588] do asiento, ab que per al devant sien ensaculats en la Diputació sinch mercaders de mà mitjana del consell de dita vila que sien o sien estats cònsols ters o quarts de dita vila, conforme està disposat ab los ciutadans de Gerona. [Ja està apunctat a les últimes instructions]. //6r//

7. Lo senyor Paulo Pla sobre del[2589] capítol dels tersos nos ha dit lo següent: en lo Capítol de Cort 25 de les Corts de l'any 1564 que comensa «Ítem per quant és vist» se dóna orde particular a la scriptura de ters de la cort del veguer de Rosselló y Vallespir que la scriptura de ters tinga la mateixa forsa que té la cort del veguer de Barcelona; que·s fassa ab la mateixa rigor que·s fa en dit capítol del veguer de Barcelona; en la decretació diu sa magestat plau a sa magestat se fassa com en Barcelona. Y per consegüent ninguna inhibició pot impedir dita exequció y si·s fa la contrari és mal proveït y directament contra dit Capítol de Cort. Y no·s pot donar altro remey millor que lo contengut en dit capítol. [Está ben assentat y ben demanat en les primeres instructions ab millor remey].

2587 *A continuació, ratllat,* instructions.
2588 *A continuació, ratllat,* guarde.
2589 *A continuació, ratllat,* negoci.

16

1585, octubre, 29. Montsó

Suplicacions presentades al rei pels síndics de la universitat de Perpinyà

Arxiu Municipal de Perpinyà, AA14.

Los síndicos de la villa de Perpinyan. *Magnificus regens Terça recognoscat supplicata provisa per spectabilem Symonem Frigola vicicancellarium die 29 octobris 1585, Montisoni*. Serra[2590]

Supplicacions presentades per los syndichs de Perpinyà

//30r// Sacra, catòlica, real magestat.

Los syndichs de la vila de Perpinyà que al present entrevenen en les Corts que vostra magestat celebra als catalans en esta vila, confiats que vostra magestat, considerada la innata y molt gran fidelitat que tot temps los poblats en dita vila han guardat no sols a vostra magestat però encara a tots sos predecessors de immortal memòria, los farà tota merçè, majorment vista la molta necessitat que al present aquella vila passa y lo molt que és agraviada axí per tenir tan prop de si los hereges del Regne de França qui molt la molesten fins a capturar los poblats en dita vila y portar-los en França y fer-los rescatar com si fossen detenguts per catius en terra de moros, com per les bandositats que ý ha en aquelles parts, les quals són causa que molts lladres, delats y altres criminosos tenen tot aquell Comtat de Rosselló opprimit com és notori, suppliquen humilment a vostra magestat que continuant les merçès que sempre han rebut de vostra magestat y dels altres reys de Aragó, de gloriosa memòria, los concedeixca per lo bon govern y augment de la dita vila, per via de privilegi, o com a vostra magestat més servey li sia, les coses següents, com no sols molt sien útils més encara necessàries per a què aquella vila fidelíssima a la Corona Real y tot lo Comtat de Rosselló estiga ab lo orde y bon govern que convé.

2590 *Als folis 56r-69v hi ha una còpia amb el títol de* Còpia de les suplicacions presentades per part de la vila de Perpinyà al Consell Supremo en les Corts de Montsó ded 1585. Ab còpia dels decrets al matge de quiscun capítol apposats y fets. Primeres suplicacions.

1. Primerament, per quant les càrcers comuns de la dita vila de Perpinyà són sots directe domini de vostra magestat y huy lo domini útil de aquelles és dels he//30v//reus de Jaume Traginer, quòndam, ab çens annual de vint-y-cinh lliures moneda de Rosselló y per culpa del dit Jaume Traginer o de sos passats al dia de huy les dites persones[2591] estan dirruydes de tal manera que en elles los pressos no estan ab custòdia segura, ans sovint se esdevé que los presoners axí los que són ja condempnats com los altres fugen y escapen de dites presons y la justícia resta frustrada y los que fugen tenen occasió de cometre majors delictes y los llochs ahon estan detenguts los presos en dites presons són molt malsans y mal accomodats. Per ço suppliquen los dits syndichs en nom de tots los poblats en aquella vila sia servit vostra magestat, puix de dret y justícia és que quant lo senyor útil abuse de la cosa quite sots domini directe de altri y la dexe deteriorar pot ésser privat de la tal cosa y molt millor ho pot fer vostra magestat, attesa la utilitat pública, manar al procurador real del dit Comtat que aprenga e incorpore al patrimoni real la casa de dites presons, donant als hereus del dit Traginer satisfactió equivalent y millore les dites presons y les pose en degut stament, a coneguda sua y dels cònsols de la dita vila de Perpinyà y lo mateix procurador real pose carceller qui guarde los presos arrendant-li los emoluments de les dites presons acostumats exigir y lo preu de l'arrendament pose en entrada ordinària del patrimoni real, com les altres rendes, y tinga càrrech de mantenir y conservar les dites presons. [Scrigas al procurador real ab relatió o còpia de aquest capítol per a què se informe del contengut en ell y avise de tot ab son parer].

2. Ítem, suppliquen a vostra magestat li plàcia fer merçè y concedir a la dita vila de Perpinyà que los burgesos d'ella tinguen los mateixos privilegis y llibertats, honors, prerrogatives y preminències que tenen los ciutadans de Barcelona per lo que no menys han servit y serveixen a la Corona Real de vostra magestat, posant sempre que occorre llur vida y béns en tot perill per servir com a fidelíssims vassalls a vostra magestat. [Sa magestat tindrà memòria dels serveys d'esta vila per a gratificar-los sa fidelitat com per ella ho merexen].

3. Ítem, per quant les garrigues y selves y los herminis en Catalunya y specialment en los Comtats de Rosselló y Cerdanya són empriu dels //31r// pobles sens tot contrats, segons està disposat per Usatge de Cathalunya, y així bé per consuetut y observança antiquíssima de les quals no és memòria en contrari, equivalent a privilegi en les universitats de les ciutats, viles y llochs de Cathalunya, per més fàcilment trobar carnicers y entretenir bestiars per aliments dels poblats en aquelles, y los bestiars tant grosos com menuts dels carnicers o altres arrendadors o proveydors de les carniceries tenen empriu franch y líbero dels dits erminis y de les pastures de llochs erms e incults. No res manco, en la vila de Perpinyà, la qual té annexos los térmens de Sanct Joan, Malloles, Vernet, Orla, Cabestany, Sent Genís de Tayneres, Bajules y altres, lo procurador real per medi de balles y de arrendadors de dits térmens prohibeix lo dit empriu dels bestiars de les carniceries de la dita vila de Perpinyà, fahent degollaments y penyoraments de dits bestiars y de capes y robes dels pastors guardians dels dits bestiars, cosa molt danyosa y molt contrària a la dita consuetut equivalent a privilegi, de la qual és feta expressa menció y aprobació en

2591 *Per* presons.

la Constitució del rey don Juan Segon que comença «Ítem senyor molt excel·lent», collocada en lo títol «De offici de alcayts». Que per ço suppliquen los dits syndichs a vostra magestat li sie de gràcia y merçè de concedir a la dita vila que los bestiars dels carnicers y altres arrendadors o proveydors de les carneceries públiques que seran per tallar en elles per provisió dels poblats en aquella tinguen lo ampriu de dits herminis líbero y sens contrast y sens pagar cosa alguna per drets de pasquer, emperò, que sien tenguts y obligats en les tales y danys que faran. [*Escrívase* al procurador real que se informe de lo que passa acerca lo contengut en aquest capítol y avise ab son parer del que·s podria fer en benefici del bestiar de avituallament d'esta vila].

4. Jatsia que per la Constitució del rey en Pere Segon començant «Ítem atorgam», etcètera, confirmada y ampliada ab altra Constitució del rey en Jaume Segon començant «Ítem statuïm que lo capítol de la dita Cort», etcètera, posades en lo títol «De vectigals» y per altres moltes Constitucions sia prohibida tota novetat y totes exactions de lleudes y se hajen y deguen reduhir //31v// al stament primer antich y axí bé sia prohibida exactió de lleuda de blat ab la Constitució del rey en Jaume Segon començant «Ítem que» al capítol y col·locada en lo mateix títol; no res manco lo procurador real dels Comtats de Rosselló y Cerdanya de poch temps ensà ha introduhida, eo los arrendadors de la lleuda real en los portals de la vila de Perpinyà sens permissió d'ella han introduïda, nova exactió de dret de lleuda del blat que pagesos y altres habitants de fora Perpinyà que forçats per guerres o per temor d'elles y algunes vegades per edictes y crides reals posen dins la vila de Perpinyà los dits blats y après lo'n trehuen per llur sustentació, cosa verament contrària a dites Constitucions y a altres drets de la pàtria y al dret comú, per quant les coses que dehuen de dret de exuda si per compulsió forçosa entren en lo lleudari segons bona justícia no són tingudes al dit dret de exida. Per tant, supplique la dita vila de Perpinyà a vostra magestat li sia de gràcia y merçè concedir-los per via de privilegi o com millor aparega que de forments o altres grans o vitualles que seran possades dins la vila de Perpinyà lo procurador real o altre official ni arrendador algú no exhigesca ni puga exigir en ninguna manera dret de exida de les persones habitants en lo Comtat de Rosselló. [*Scrívase al virrey con relatión de lo contenido en este capítulo porque se informe dello y avise con su parecer*].

5. Encara que ab lo capítol 9 dels Capítols y Actes de les Corts de l'any 1552, havent supplicat dita Cort que francessos o fills de aquells encara que sien casats no puguen tenir offici real en Catalunya, y los que tenien no fossen remoguts, y sia estat axí statuhit y ordenat en los qui no tindran son domicili per deu anys en Catalunya; no res manco en los officis de govern, administració y regiment de la dita vila de Perpinyà, com són los officis de cònsols, clavaris, mostaçaffs y altres officis del regiment y de la facultat de poder entrevenir en los consells de dita vila, per ésser aquella situada en frontera //32r// de França y de enemichs de la Corona de Aragó, tant per terra com per mar. Y axí bé per ésser estada dita vila ab diverses empreses de enemichs y ab poderosos exèrcits asitiada y conbatuda y ab diversos aguayts imfectada y podria succehir que si persona en alguna manera inspectés, com són francessos y fills de francessos, encara que nats en Espanya, obtenen dits officis ni entraven o entrevenien en los consells de la vila, revelassen los secrets y les providències y del·liberacions dels dits consells o altrament machinassen

contra la Corona Real en ruyna de dita vila, majorment que molts dells tenen parents y llur genealogia y béns en la terra de França y és versenblant los resta la affectió hereditària de llurs progenitors. Per tant, supplica la dita vila de Perpinyà a vostra magestat li sia de gràcia y mercè concedir-los per via de privilegi, o com millor parega, que en la dita vila de Perpinyà persona françesa de natió o que derive de persones o de persona francessa fins ab segon grau *inclusive* no puga ésser cònsol, mostaçaff, tauler o obrer ni puga obtenir offici algú de govern de la administració y regiment de dita vila ni puga, ans bé li sia prohibit, entrar o entrevenir en los consells de dita vila y que en açò no·s puga dispensar en manera ni forma alguna.[Plau a sa magestat que los qui seran domiciliats per deu anys ab muller y capmajor y los fills que seran nats en Perpinyà puguen tenir los officis que así se diu].

6. Ítem com sia molt gran dany per a la gent de guerra y per a tots los que negocien per les mars del Principat de Cathalunya y del Comtat de Rosselló e sia axí bé molt destorp de la negociatió de la mar que en la vila de Coplliure, la qual és situada en dita Comtat de Rosselló, lo pa, lo vi, lo oli, la carn y les altres vitualles sien venides als passagers y als negociants a preus duplicats y moltes vegades a triplicats y a quadriplicats preus, del que se venen en la vila de Perpinyà y en les altres terres del mateix comtat y que //32v// façen rescatar als negociants y als passatgers y als soldats de la armada de vostra magestat los manteniments de menjar y beure y les posades inhumanament, com fins assí de algun temps ensà ó han fet los habitants en Coplliure, en tal manera que moltes vegades fan pagar un ducat per persona de un llit per dormir quiscuna nit, sis reals de una gallina, un real de un ou y lo pa y lo vi y la carn com més poden sens tacha y sens fre o llimitació alguna, lo que és estat y és gran detriment de la negociació y de la contractatió dels mercaders de la vila de Perpinyà, de la ciutat de Barcelona, Gerona y de les altres terres de Catalunya, en Alexandria, en Trípol, en Nàpols, en Sicília y en altres isles y en les altres regions marítimes, en les quals solien y podrien negociar y comerciar, en gran dant de tots los pobles de Catalunya. Per tant, supplica la dita vila de Perpinyà a vostra magestat li sie de gràcia y merçè conçedir-los per via de privilegi o com millor aparegue que, attès la dita vila de Coplliure és situada en lo Comtat de Rosselló, del qual és lo cap y la terra més insigne la vila de Perpinyà y de aquella és molt propinqüe, sien los cònsols de dita vila de Perpinyà y per aquells los clavaris, mostaçaffs, reformadors de dits excessos y abusos y sien los aforadors de les vitualles y de les posades ab pleníssima jurisdicció. Y per quant, algunes vegades temeràriament de alguns vexells carregats de forments, aportats per la vila de Perpinyà de parts remotes en temps de caresties per mar, en los ports veure's o en altres parts del mar de Coplliure han pres per força dits hòmens de Coplliure dits forments, ab color de pròpria y precisa neçessitat de fam, y han parades botigues de dits forments, venent aquells a persones estranyes y fent-ne barates ab ferros y altres negociacions //33r// y albitres, en dany dels poblats en la vila de Perpinyà y dels presidis d'ella, y per fer pesar y donar dit dany a la dita vila ó han fet y se jacten de fer-ó com los plaurà, en tals casos o altres consemblants lo portant veus de governador de dit Comtat y lo veguer de Rosselló, requests per los cònsols o per lo syndich de la dita vila de Perpinyà, se conferesca ab dits cònsols en dita vila de Coplliure e inquiresca y los culpables prenga y castigar-los sia tingut, segons per justícia serà fahedor, y dits forments

abans de totes coses prenga en son poder y aquells y aquells ab inventari deslliure als dits cònsols de la vila de Perpinyà a qui llur poder tindrà en continent. [*Al virrey de Catalunya con relación de lo contenido en este capítulo y avise con su parecer de lo que se puede o deve hazer en ello*].

7. Ítem, per quant ab causes urgents concernents los stats del Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya, lo sereníssim rey don Joan, rey de Aragó, statuí, ordenà y declarà ab son real privilegi *dattum* en València al primer de mars, any 1394 ab les paraules següents al portantveus de governador dirigides: *Accepimus ut dum contingit exercitum dicte ville Perpinani mandato nostro vel aliis ab ea extraxi quavis ratione sive causa ipsa villa que in fronteria constituta est in magno remaneat periculo. Cum si (quos absit) casus occurreret ab inimicorum insultibus deffectu pugnancium non valeret commode se tueri. Volentes, igitur, honori et commodo nostris in salvacione dicte ville que inter alia loca dominii nostri per dei graciam notabilis est et insignis, et a cuius salvatione comitatum Rossilionis et Ceritanie, et etiam pro maiori parte Principatus Cathalonie dependet debite provideri, dicimus et districte percipiendo mandamus expresse et de certa sci*//33v//*encia quatenus cum contingerit exercitum dicte ville ab ea quavis ratione sive causa extrahi si et quando vobis videbitur faciendum qualitate occurrentis temporis circumspecta de qua quidem qualitate cum consulibus dicte ville habeatis colloquium ut juxtam ipsam qualitatem de numero personarum que dictam villam possint deffendere valeatis certifficari plenius, super eiusdem ville deffensione et custodia taliter providere curetis quod villa ipsa in tuto sit posita ut si casus sinister occurrerit debita remaneat defensione munita.* No res mancho, instant lo procurador fiscal de la règia cort, se ha intentada hi·s preté introduhir una novetat molt gran, de la qual se podrie succehir casos sinistres e irreparables en ruyna y total perdició de dita vila, çó és, que per executió dels edictes reals fets per lo excel·lentíssim lloctinent general per effecte dels processos de somatent y de pau y treva entre les altres universitats del Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya designades ab assignació de número çert per exir fora al somatent, és nomenada la dita vila de Perpinyà en número de cent hòmens, certs y sabuts, per los cònsols de dita vila deputadors; pretenent que lo sobre dit privilegi no comprèn los casos de la regalia del somatent y de pau y treva sinó lo cas tant solament de la regalia suprema de l'Usatge *Princeps namque*. La qual novetat fins ací may és estada passada en obra per ningú dels excel·lentíssims lloctinents generals de sa magestat, jatsia que per aquells dits edictes sien estats fets y manats publicar tenints respecte al grandíssim e irreparable dany que de dita nominació y de la dita extractió de cent hòmens se podria seguir per estar la dita vila en frontera de enemichs, axí per la mar com per la terra, los quals //34r// incessantment machinen ab aguayts y ab tots los medis danyossos a ells possibles com puguen invadir o assaltar la dita vila. Per ço, supplica a vostra magestat la dita vila de Perpinyà que per lo que convé a la segura guarda, tuyció y deffensa de aquella li sia de gràcia y merçè manar que dit privilegi sia servat y en declaració y explicació de aquell concedir y atorgar a la universitat de dita vila que en tot cap de host o de cavalcada o de adjutori per qualsevol de les regalies de vostra magestat, axí per lo Usatge *Princeps namque* com per procés de pau y treva o per somatent o per executió de justícia o per altre qualsevol cas, dit privilegi del rey don Juan y lo que en aquell està disposat sia observat per lo lloctinent

general, portant veus de governador o altres qualsevol officials reals als quals se specte. [*Al virrey y Audiencia de Catalunya que informe de lo que en esto passa con su parecer*].

8. Attenent que la gran admirable y sumptuosa obra de la fortificació del castell major de la vila de Perpinyà per la major part és estada feta a despeses y per la contribució dels pobles de la terra de Rosselló y de Catalunya y axí bé és estada feta a despeses de vostra magestat y en lo portal y en alguns baluarts de dit castell són estades posades les insignies y armes de la casa dels duchs de Alba y les insígnies y armes en consemblants llochs plantades importen senyal de senyoria, de domini y de possessió per als presents y per als sdevenidors qui les veuran, en gran e intol·lerable prejudici de dita vila y de tota la terra y de la Corona Real de Aragó. Per tant, supplica la dita vila a vostra magestat sia servit manar per via de privilegi o com millor aparega que en les obres públiques y en los edificis públichs de dita vila, la qual és la primera de Espanya de vostra magestat y objecte de França, no sien affixes, sculpides ni pintades altres algunes insígnies y armes sinó les de //34v// vostra magestat y les de la Corona de Aragó ab la mixtura del gloriós Sent Joan Batiste, patró de dita vila, y que los sobre dits scrits de les dites armes e insígnies de la dita casa de Alba ne sien arrencats y llevats de dita obra y de dits edifficis y sien posades les de vostra magestat encontinent dins terme de vint dies comptadors del dia de la conclusió de les presents Corts, y que altrament cesse y sia suspesa la dita contribució. [*Su magestat mandará que se quiten dichas armas e insignias*].

9. Per quant de la Taula comuna y asegurada de la vila de Perpinyà, la qual se té quiscun dia no feriat, ne resulta molt gran bé als poblats en dita vila y a tots los habitants en lo Comtat de Rosselló y ha altres moltes persones, universitats, col·legis y asenyaladament a les sglésies, a les vídues, pubils y altres com tinguen allí llurs pecúnies y joyes segures; per tant supplica dita vila a vostra magestat sia de són real servey confirmar tots y qualsevol privilegis reals, usos y consuetuts fins açí per vostra magestat y sos predecessors y per lo comte de Miranda son lloctinent general en lo Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya en favor de dita Taula atorgats y de nou, sens perjudici dels concedits, proveyr y condecir a dita vila que les partides que·s fan y faran en dita Taula sien hagudes per verdadera y real paga y solució, com si fossen fetes en la Taula de la ciutat de Barcelona. [*Fiat confirmatio supplicata*].

10. De alguns anys ensà la experiència ha mostrat que les quadrilles dels lladres y dels mals hòmens se són fetes tant poderoses y se entretenen hi·s conserven ab potència, matant, robant i cremant y fent tan grans, enormes y detestables delictes contra los habitants de la vila de Perpinyà com los apar, per ésser la dita vila propinga de montanyes, de boschs y del regne de França, en tant que los officials //35r// reals y los officials de prelats y barons ab los remeys ordinaris no són poderosos, no sols per a castigar més encara per a comprimir o reprimir les maldats que les dites quadrilles y los mals hòmens cometen y machinen y poden machinar ab adjutori de francesos, huganaus o altres enemichs de vostra magestat contra la universitat de la sua vila de Perpinyà y contra los habitadors de dita vila. Y com per la defensa de dita vila y dels habitadors de aquella y dels llurs béns sia estat ja antiquíssimament introduhit y ab privilegi real del sereníssim rey en Pere *datum* a 7 de les chalendas de maig, any 1196, statuït y ordenat ab les paraules següents: *Quod si aliqua persona que non sit villae nostrae Perpiniani aliquod for factum seu dampnum sive*

malum sive detrimentum sive injuriam fecerit de honore sive de havere sive de lesione sive de verberatione sive ullo alio modo alicui homini ville nostre Perpiniani sive femine, ille vell illa qui injuriam et dampnum acceperit vadat ad consules et ad meum[2592] *bajulum et vicarium, etcetera.* Donant certa forma als cònsols de dita vila y al balle y veguer de vostra magestat, la qual servada així bé està statuït y ordenat que dits cònsols ab dits balle o veguer virilment y poderosa ab tot lo poble de dita vila ab host formada perseguèscan los malfactor o malfactors en persona y en béns honsevulla que sia si y com més plenament ab dit real privilegi està expressat. E com dit privilegi sia estat per los successors reys no sols confirmat més encara declarat y ampliat fins en lo regnat de la sacra cesàrea y real magestat de l'emperador Carles Quint, rey de Aragó, de sempiterna memòria digne, com apar ab son real privilegi dat en la ciutat de Sevilla als 14 de abril, any 1526, e sia estat dit privilegi en viril observança y haja produhits molt grans y molt nobles effectes no tant solament //35v// contra bandolers y altres mals hòmens estranys de dita vila, més encara contra incursions de francessos o altres enemichs que en forma de hostilitat per terra o per mar hajen invadit lo Comtat de Rosselló y damnificat les persones de la dita vila o béns de aquelles fins en estos nostres dies, en los quals los bandolers han comesos cassos orrendos de homicidis en diverses persones de dita vila, contra dels quals, volent insurgir en deffensa de dita vila *vim vi repellendo,* los cònsols ab los dits veguer y balle ab la host segons en la disposició del dit real privilegi y les observànçes de aquell y segons les consuetuts de dita vila, alguns han pretès que per lo dit real privilegi intitulat «De la mà armada» no·s pot procehir per casos de mort ni per casos pertanyents a la jurisdicció del mer imperi, y ab dita pretensió han impedida la persequtió dels homicidis y la exequtió de dit privilegi, en gran deservey de vostra magestat y dany de la vila de Perpinyà y dels poblats en aquella, y contra la disposició general del dit privilegi en la qual per bona part consiste y resideix la deffensa y conservació de dita vila. Per tant, supplica la dita vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey confirmar e innovar los dits privilegis y declarar y en quant menester sia de nou conçedir a la dita vila, universitat de Perpinyà y a les singulars persones de aquella que sie lloch a la exequtió de dits privilegis de la mà armada contra los qui hauran comès homicidis, ferit, nafrat o offès algú, en persona, o en béns, cremant, o en altra manera injuriant als habitadors de dita vila de Perpinyà, y contra los saltejadors de camins, lladres, robadors, y contra los qui en camí o fora camí per cases, lochs, terres o masies o en qualsevol altres parts haurien comeses violènçies públiques o privades, devastacions //36r// y destructions de fruyts en camps, vinyes, de bestiars o de altres béns de les singulars persones dels habitants de Perpinyà y serà refreno y temorizar los mals hòmens y contentar en tranquillitat los bons y pacífichs. [*Scrívase al virrey y Consejo Criminal que informen de lo que en esto passa y avisen con su parecer*].

11. Com sia cosa molt verificada per experiències en lo Principat de Catalunya y en los Comptats de Rosselló y Cerdanya, y sia cosa approvada per la Constitució de la reyna dona Eleonor, comensant «Sanament jatsie», etcètera, y per la Constitució del rey Ferrando Primer, comensant «Experiència nos ha mostrat», etcètera, col·locades en lo títol «De moneda, de valor e forma de aquella»; que de la diminució de la valor intrín-

2592 *A continuació, repetit, meum.*

seca, que vulgarment és dita lley de la moneda de menuts, appel·lada moneda de billó, o de altres qualsevol monedes, és danyosa als drets patrimonials de vostra magestat y als drets del General de Catalunya, y és molt prejudicial universalment a les iglésies y a les ecclesiàstiques persones axí regulars com seculars, y a tots los poblats en dits Principat y Comtats. És més avant encara cosa certa que los privilegis reals de fabricar moneda de billó a les ciutats, viles o llochs, a supplicació de aquelles concedits, han lloch en moneda entre los de tal ciutat, vila o lloch y no fora de aquelles esmerçadora, com sien tals privilegis locals, y per ço que en la impetració y en la concessió de dits privilegis és necessari lo consentiment exprés dels pobles entre·ls quals se ha de esmerçar, en prejuhí dels quals tals privilegis no poden ésser impetrats. No res manco, de poch temps ençà la vila de Puigcerdà, per occasió de privilegi, pretén haver impetrat de fer batre y fabricar moneda de billó de ardits y menuts, ha pretès y preté que dita moneda de billó en número de millanars de ducats, segons llur fraudulent y deceptuós valor avaluats, ha de ésser rebuda y ha de haver ús y //36v// curs en la vila de Perpinyà y en totes les viles y llochs del Comtat de Rosselló y de la terra de Conflent. Y com la intervenció de vostra magestat en tota concessió de privilegis sia sens prejudici y sens dany de tercer no cridat ni oyt en la concessió de aquell; y com pertanyga y sia propi y peculiar a vostra magestat interpretar y declarar los privilegis per vostra magestat concedits y exprimir sa mente. Per tant y altrament la vila de Perpinyà per lo que convé al real servey de vostra magestat y a son real patrimoni y al beneffici de les sglésies y de tots los poblats en los present Principat de Catalunya y Comtat de Rosselló per lo que cessaria la contractatió entrant dites pecúnies per occasió de la menys valença y de la decepció de dits ardits, car del que en Catalunya costaria un ducat de dotze reals de argent en Rosselló no·n cobrarien sinó sinch reals, supplica sia de son real servey voler declarar los dits privilegis o privilegi, a supplicació de Puigcerdà concedit, ésser local y no estendre's més avant ni haver lloch fora de la terra de Cerdanya, en tal manera que, per la vigor de aquell o aquells ni altrament o de sentència o sentències o provisions en la Real Audiència, qualsevulla que sien, per executió del privilegi *in possessoria* o altrament en favor de dita vila de Puigcerdà contra la vila de Perpinyà o de altres viles o llochs de Rosselló o de la terra de Conflent obtingudes, la dita moneda de dits ardits y billó no tinga ús ni puga ésser esmerçada en la vila de Perpinyà ni en lo Comtat de Rosselló ni en la terra de Conflent. [Al virrey y Real Audiència de Cathalunya que facen justícia en asò ab convocatió de la part].

12. Ab providència molt singular y ab gran rahó los reys de Aragó, dignes de immortal recordació y la Sancta Sede Apostòlica, il·luminada del Sperit Sanct, presidints en ella los Sancts Pares Clement y Nicolau Quint fundaren en la vila de Perpinyà univer//37r// sitat de Studi General en lo qual se interpretassen hi·s llegissen públicament cànones, lleys, theologia, medecina y totes arts lliberals y totes bones divines y humanes lletres, començant dels primers rudiments de la grammàtica, per lo que dita vila és insigne y és situada en lo principi y en lo cap de Espanya, la qual des de l'imperi dels godos competeix ab França en armes y en sciències de lliberals disciplines y senyaladament en les divines lletres per les quals lo nom de la vera llum és il·luminat y les tenebres e ignoràncies y los errors són exclusos y la dita universitat dits prínceps ecclesiàstichs y seculars dotaren y decoraren de moltes gràcies y prerrogatives y de molts grans privilegis a la par e

ygualment del Studi General de la ciutat de Lleyda y del Studi General de la antiquíssima universitat que llavors floria de Monpeller en lo Regne de França. Y per los immensos treballs y multiplicats infortunis de guerres y de altres casos adversaris sobrevinguts de molts anys ençà a la dita vila se sien tant attenuades les facultats de aquella que no han bastat ni basten per pagar los salaris condignes als cathedràtichs, professors, mestres, doctors y lectors en dits studis de què se és seguit que les lectures de les dites sciències han cessat en la terra, en la qual són més necessàries que en tot lo restant de Espanya, ço és en Perpinyà, frontera de França, poblada de molts heretges, pol·luta ab diversitats de heregies, contaminada de varietat de festes; y jatsia que per instaurar dits studis, per la gran e inestimable utilitat que en tota Espanya resultarà de la restautació y la reformació de aquells, de poch temps ençà se són fundades en dits studis dues lectures e càthredes de theologia, emperò amb dotació tant exigua, ço és de vint-y-sinch ducats per quiscuna, que no se offereixen doctors ni lectors //37v// tant célebres quant importa al benefici de la república christiana; y com en lo sacro concili tridentí sia statuyt y ordenat ab special decret que en cada un dels bisbats per suppreció de dignitats o beneficis ecclesiàstichs y per applicació de les rendes de aquelles sia eregit y fundat seminari que sia planter de persones útils per servey de la sglésia y per exaltació de la sancta fe cathòlica. Y dit Studi General en dita vila de Perpinyà sia lo propri y verdader seminari ordenat per la Sancta Sede Apostòlica y per dit decret statuït, per tant la dita vila de Perpinyà supplica a vostra magestat sia de son real servey manar a son embaxador residint en la cort romana que sien per sa Sanctedad applicades rendes ecclesiàstigues fins en summa y quantitat de mil ducats per la sustentació del dit Studi General de Perpinyà, per suppressions y applicacions de rendes de les dignitats y benefficis regulars y seculars que a sa Sanctedat seran nomenats y designades que no sien de patronat real. [Sa magestat manarà scriure en son cars a son embaxador sobre açò explicat, que hagen les peces ded què açò se podrà fer].

13. Ítem attès que ha molts anys que la infanteria que resideix en la vila de Perpinyà y Comtat de Rosselló y los cavalls lleugers y los soldats dels castells de vostra magestat no han rebudes pagues íntegres ans bé los són deguts molts anys de paga y en les anyades tant estèrils passades si no haguessen trobat particulars del dit Comptat de Rosselló y vila de Perpinyà qui·ls socorregués haguera restat la terra sens presidi algú en gran deservey de vostra magestat y huy los qui han soccorreguts dits soldats estan per dita causa empenyats y arruhinats no podent los dits soldats per falta de paga restituhir lo que·ls és degut. Per ço la dita vila de Perpinyà supplica a vostra magestat que sia de son real servey manar consignar del servey líquit li farà la present Cort General una notable quantitat per a pagar los dits soldats y los hereus y deixes //38r// pies dels que són morts. [*Que por la via que se acostumbra de proveher este sueldo mandarà que se provea*].

14. Ítem per quant a dihuyt de octubre, 1573, essent vostra magestat en Madrid, entre altres merçès que per part de la vila de Perpinyà se supplicaren a vostra magestat foren presentades quatre capítols contenint en effecte lo següent: *Primo*, supplica la vila de Perpinyà a vostra magestat li plàcia per via de privilegi concedir que les causes dels Comtats de Rosselló, Conflent y Cerdanya en la primera instància e fins a sentència diffinitiva y real executió de aquella *inclusive* no puguen ésser evocades a la Real Audiència de Barcelona per qualitats de pobretat, miserabilitat, religió, viduïtat, pupillaritat o per altra qualitat

alguna no sols sia en quantitat de cent lliures però encara de mil lliures barceloneses, per quant de dites evocacions ve gran destructió a la terra per ésser dits Comptats situats en lo extrem de Catalunya. [*Guárdese acerca desto las constituciones de Catalunya*].

15. Ítem per quant de alguns anys ençà la experiència ha mostrat ésser estades proveydes en officials per vostra magestat moltes persones no sufficients y la causa és estada no tenir vostra magestat notícia de aquells, de hon se són seguits molts inconvenients; per tant, per la bona administració de la justícia supplica dita vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey provehir y concedir-li que quiscun trienni sols en la festa de la nativitat de nostre Senyor ans de les Carnestoltes inmediadament següents que se hauria de començar dit trienni los cònsols de Perpinyà qui lleshores se trobaran, fet solempne jurament en poder de llur secretari y ohida missa del Sperit Sant fassen terna de veguer, balle, sotveguer, sotballe, cap de guayta, jutge de veguer e jutges de balle y jutges de taula, la qual haguessen de enviar closa y sagellada del sagell de dita vila dins tres dies //38v// immediadament següents al llochtinent general de vostra magestat en lo Principal de Cathalunya y Comtat de Rosselló y Cerdanya, lo qual fes electió de dits officials, ço és hu de quiscuna terna o si no que remeti dita electió a vostra magestat y que fos provehit per vostra magestat ab real pragmàtica que qualsevol persona que fos elegida en dits càrrechs hagués de acceptar aquells a pena de dos-cents ducats de or, los quals ha de executar lo governador, veguer o balle o altre qualsevol official a peu de privació de son offici com request ne sia per part dels cònsols o syndichs de dita vila, applicadoras ditas penas per la terça part dels real còffrers de vostra magestat y altra terça part a l'official real y ministres que faran dita executió y per la restant terça part a la obra dels murs de dita vila. [*No ha lugar*].

16. Ítem per llevar tots abusos que acerca del traure de les llanes de dits Comptats de Rosselló y Cerdanya se són fets, supplica per tant dita Universitat de Perpinyà a vostra megestat li plàcia statuhir y provehir que qualsevol persona de qualsevol estat, grau o condició sia que tinga llana per vendre no puga vendre aquelles sinó a persona habitant en lo dit Comtat de Rosselló; y perquè se puga fer discussió quiscun any a qui·s seran venudes les llanes ni si serà comès frau algú en lo traure de aquelles supplica dita vila sia statuït y ordenat que qualsevol cabaner quiscun any en lo mes de maig haja de venir en la casa del Consolat de Perpinyà y migensant jurament en poder dels cònsols de Perpinyà prestador haja de denunciar lo número del bestiar qui té y la llana qui haurà trasquilada y lo lloch ahon té aquella y lo subseqüent any en lo mateix temps farà la denunciatió haja de donar rahó migensant jurament als dits cònsols què haurà fet de la llana de l'any precedent y si ha venuda aquella y la persona //39r// a qui la haurà venuda a fi que·s puga fer discussió per dits cònsols si en lo traure de dits llanes se haurà comès frau o no. Y fent lo contrari del dalt dit los dits cabaners o venedors per quiscuna vegada incorreguen en pena de dos-cents ducats de or y en confiscació de dita llana si·s podria haver y si no de la vàlua de aquella, de les quals penes sien fetes quatre parts applicadores la una al denunciant, l'altra a l'offici de perayres de Perpinyà, l'altra a l'official y cort executant y la restant quarta part als còffrens reals de vostra magestat. Supplica axí bé dita vila sia de son real servey manar a pena de cinch-çents florins de or de Aragó al veguer de Rosselló y a qualsevol altre official que request serà haja de fer dites executions, servat orde de justícia; y perquè de dites coses no·s

puga ignorància al·legar quiscun any sían fetes crides públiques en los caps de la vegueria de Rosselló y altres llochs acostumats. [*No conviene que se haga novedat en esto*].

17. Ítem per quant los clavaris, mostaçaffs de Perpinyà, tenen molt poch salari y grans treballs y tenint de pagar vuyt sous per lliura com paguen de les composicions y condempnacions que fan de fraus fàcilment se desganen en fer llur offici, lo qual moltes vegades no volen acceptar en molt gran dany de la república. Per ço supplica la universitat de Perpinyà a vostra magestat li plàcia statuhir y ordenar que dits clavaris qui són y per temps seran no hajen de respondre al procurador real de Rosselló de vostra magestat ni a son real patrimoni sinó quatre sous per lliura de les composicions y condempnacions que faran y d'esta manera serviran millor y acceptaran dits officis del que·n resultarà major utilitat al real patrimoni de vostra magestat y serà la policia de dita vila millor governada. Y per quant lo contengut en dits quatre capítols per vostra magestat fonch remès en les presents Corts, per tant suppliquen //39v// los syndichs de Perpinyà, que al present entrevenen en les Corts que vostra magestat celebre als cathalans en Monçó, sia de son real servey concedir a dita vila lo supplicat y expressat ab dits capítols. [*Scrívase al procurador real con relación de lo contenido en este capítulo para que avise de lo que en esto passa con su parecer*].

18. Ítem per quant lo offici de syndich y procurador de la Universitat de Perpinyà és necessari y utilós a la república y segons los molts negocis de dita universitat convé que sia persona apte, àbil y sufficient y de bons costums y havent vacat lo dit offici fonch feta per los cònsols y Consell General de dita universitat als 27 de febrer, 1584, electió de la persona de Antoni Jolí, notari públich y col·legiat de Perpinyà, en lo qual concorren les calitats necessaris per a dit offici, lo qual acceptà y ha servit y serveix aquell ab tota fidelitat y utilitat de dita universitat. Y per quant lo salari ordinari de aquell era molt pobre, ço és de trenta lliures, ha paregut convenient a dita universitat augmentar-li lo dit salari fins en sexanta lliures moneda de Perpinyà quiscun any pagadores de pecúnies de dita universitat del compte de salaris, supplica per tant dita universitat a vostra magestat li plàcia approvar dita electió ab la taxació de dit salari de sexanta lliures quiscun any feta y com a cosa convenient y utilosa a dita universitat, statuir y ordenar que la creació y constitució de dit syndich tostemps que vagarà se haja de fer per electió secreta, fahedora per los cònsols y Consell General de Perpinyà com està apuntat en la electió de scrivà major y no per extractió de bolsa com antigament se faya. [Plau a sa magestat ab que la extractió se faça de ací al davant[2593] tostemps que vagarà per mort com fins ací se és acostumat]

19. Ítem per quant lo offici de secretari y scrivà major de la casa //40r// del consolat de Perpinyà és lo més principal treballós y ponderós y al bon regimen de dita universitat convé que tal càrrech estiga en persona hàbil e sufficient y de bones pràctiques y costums, lo qual tinga intel·ligència de tots los privilegis y ordinacions de dita casa a fi que puga instruhir los nous officials que de quiscun dia entren en aquella, lo qual offici fins al present se era donat per extractió de bolsa y no per electió del que podrien venir alguns inconvenients a la república. Y havent vacat lo dit offici en lo any 1578 fonch feta electió per los cònsols de Perpinyà qui leshores eren de la persona de Joan Francés

2593 *A continuació, ratllat*, com fins ací se és acostumat.

Arles y Carrera, notari públic y col·legiat de Perpinyà, en lo qual concorren les calitats requirides per dit offici, lo qual deleshoresençà ha servit y servie ab tota fidelitat y utilitat de dita universitat. Per tant, supplica dita universitat que plàcia a vostra magestat aprovar la electió de dit Carrera en secretari y scrivà major predit feta y statuhir y ordenar per al devant que la creació de dit offici de scrivà major tostemps que vagarà se haja de fer no per extractió de bolsa com antigament se feya sinó per electió dels cònsols y Consell General de Perpinyà ab vots secrets, ço és scrivint quiscú en un billet lo nom del notari públich y col·legiat al qual voldrà donar la veu y après depossats tots los billets en una bolsa y, trets de aquella, ellegits en lo Consell General, lo notari que tindrà més veus serà lo secretari y scrivà major de dit consolotat, pus emperò tinga veus que excedesquen al nombre de la major part de les persones del Consell General de dita vila y d'esta manera quiscú purgarà sa consciència en fer electió de persona tal qual convé per al dit offici. [*Idem quod in proximo*] //40v//.

20. Ítem, per quant lo Comtat de Rosselló consisteix en terra plana y en frontera de França, circuyda de montanyes fragoses per la maior part, y per la restant part és circuyda de la mar, y per lo gran aparell que tenen los lladres y los bandolers y gent de mala vida de inquietar los habitants en dit Comtat, tan per la avinentesa tenen de salvar-se en dites montanyes com encara per la negligència dels officials reals, als quals specta purgar la província dels mals hòmens. Com se sia succehit en estos nostros temps que bandolers, lladres y persones de mala vida, enemichs de vostra magestat, han tractejat y tractejen molt sovint per la plana de Rosselló robant, matant y fent altres imnumerables maleficis, fins arribar molt prop a les portes de la vila de Perpinyà, sens ésser perseguits per los officials reals a qui specta, y han pres y cativades moltes persones dins lo mateix Comptat, y aprés les han transferides en França, compel·lint-les a força de turments y malstractes de rescatar llurs persones, molt pitjor del que·s rescaten en terra de moros. Y assenyaladament, en lo mes de juliol de l'any 1584 fonch pres y cativat Antoni Llucia en la plana de Rosselló, molt çerca de la vila de Argelés, y fonch aportat en la montanya de Albera, que és situada dins Rosselló, frontera de Empurdà, y aquí fonch detengut pres tres dies per los lladres, que no eren en número de sis fins en vuyt, essent-ne certificat lo portantveus de governador, lo veguer y los balles de Coplliure y de Argelés, y aprés lo transferiren de dita montanya en França. Y axí bé la mateixa captivació y transportació en França fonch feta de la persona de don Miquel de Vilanova del seu lloch de Molitg, y de Antoni Sirach, pagès, estant dins sa casa en lloch de Tautaull, y axí bé de la persona de Perot Bonafé, barber, lo qual fonch pres molt prop de Coplliure y transferit per la plana de Rosselló //41r// en França, y de un fill d'en Marià del lloch Ria, terra de Conflent, y de la persona del predicador de les indulgències de l'Hospital General de Barcelona, y de moltes altres persones y de molts bestiars. Y per quant, consemblants maldats se frenqüentaran si no ý és posat remey, supplica, per tant, la vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey concedir als cònsols de dita vila qui vuy són y per temps seran que puguen conduhir deu hòmens de a cavall y deu de peu, molt ben armats de convenients armes, naturals catalans o de la Corona de Aragó o de Castella, com millor apparrà a dits cònsols, los quals perseguissen los mals hòmens y tinguessen la terra purgada de aquells, trastejant y freqüentant ordinàriament lo dit Comptat ab lo veguer o

sotveguer, y entretenir los poblats en dit Comptat segurs y quiets en bona pau. Y fos lo capità d'elles lo veguer y lloctinent de capità lo sotveguer en Rosselló, y en Conflent lo veguer y sotveguer de Conflent, als quals stipendiaris los sia asignat per stipendi, ço és, als de cavall sis ducats valents dotze lliures moneda de Rosselló per mes a quiscun. Y als deu de peu quatre ducats valents vuyt lliures. Y per poder pagar dits stipendiaris sia imposat dret sobre del ferro que·s traurà del Comptat de Rosselló y de la terra de Conflent, tant per mar com per terra, un real per quiscun quintar de ferro, lo qual dret reba la Universitat de Perpinyà per medi dels col·lectors per los cònsols de dita vila deputadors, o per arrendadors del dit dret; y los dits cònsols sien pagadors y vehedors dels dits stipendiaris de cavall y de peu a fi no·s faça frau per dits veguers y subveguers. Y les pecúnies que se exigiran del dit dret sien depositades en la Taula comuna de Perpinyà per compte a part. Y, si sobrara cosa alguna, pagats dits stipendis, tot lo que sobrarà sia aplicat a la fàbrica del pont major de dita vila, nomenat lo Pont de la Pedra, y, aquell acabat, en la obra de la fortificació de les muralles de dita vila. Entès, emperò, que dits cònsols puguen augmentar y disminuhir lo número de dits stipendiaris y regular y conformar dit número, segons los emoluments que resultaran de dit dret. [Al virrey y Audiència que vean lo que aquí se representa y avisen de lo que les pareciere] //41v//

21. Per les Constitucions Generals de Catalunya del rey en Pere Segon y del rey Alfonso Segon, col·locades en lo títol «De obres públiques», etcètera, la contribució per les obres y fortificació del castell y de la vila de Perpinyà, la qual és muralla perpètua de Catalunya, és servitut y càrrech real en tal manera que totes les persones que per ocasió de guerra o sospita de aquella són de la recullida de Perpinyà per les terres que poseheixen són tingudes en contribuhir, sens exceptió y exemptió alguna, lo que és conforme a dret comú, en tant que los cavallers y totes les persones del stament militar són tingudes per occasió de llurs terres en dita contribució, lo que per special privilegi del rey en Pere, *dattum* en Perpinyà a 13 de les calendes de octubre del any 1207, està disposat en los cavallers de dita vila. No res manco, encara que ab real pragmàtica la dita contribució, per més fàcil exactió y prestació, sia estada reduïda en jornals personals los dits militars de Perpinyà fins ací no han contribuhit en dita obra, hont se és seguit que dita obra no és acabada y encara dura y durarà, y la contribució se és augmentada y se augmentaria més als altres contribuynts si los jornals cessats y no exhigits de dits militars des del principi de les obres de la fortificació de les muralles y del castell de dita vila, y contra la disposició de dites Constitucions y del dit real privilegi y del dret comú y contra tota equitat, no se exigien de dits militars. Per tant, supplica la vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey provehir, statuhir y ordenar que los militars de Perpinyà y del Comptat de Rosselló que són de la recullida de Perpinyà contribuèscan y paguen en dita fortificació y que ab effecte sia exigida de dits militars la dita contribució per tot lo temps cessat y tant quant durarà la obra y fortificació de dites muralles, com altrament sien gravats los altres vassalls de vostra magestat contribuhint-hi, y que en lo entretant cesse la llur contribució y la dita obra sia continuada ab la contribució resagada y deguda de dits militars, la qual és de tanta importància que, ab ella y ab lo que obra vostra magestat, dita fortificació se complirá. [*Véase la pramática de la fortificación y contribución de Perpinyà*].

17

1585, novembre, 12. Montsó

Segones suplicacions presentades al rei pels síndics de la universitat de Perpinyà

Arxiu Municipal de Perpinyà, AA14.

Los síndichs de la fidelísima vila de Perpinyà. *Magnificus regens Terça recognoscat supplicata provisa per spectabilem Simonem Frigola vicecancellarium die 12 novembris 1585. Montisoni. Serra*[2594]

//43r// Sacra, catòlica, real magestat.

1. Per quant lo bras dels burgesos honrrats de la vila de Perpinyà és par ygual al stament dels ciutadans de Barcelona e usen y usar poden de les preheminències y prerogatives que usen y usar poden los ciutadans honrrats de Barcelona y sempre són estats y són par yguals als militars en tots los actes de milítia; y altrament y en exa possessió de immemorial temps ençà són si y segons apar ab una informació per la cort del governador de Rosselló rebuda, la qual se presenta a vostra magestat. Lo que vehent y considerant y los molts serveys per los burgesos de dita vila a la Real Corona fets, la magestat del emperador y senyor nostre de digna memòria ab son real privilegi dat en Monçó als 19 de juliol, 1528, del qual se fa prompte fe a vostra magestat, conçedí privilegi militar, excepto de no entrevenir en Corts ni tenir vot en aquelles als burgesos de Perpinyà, que les hores eren en nombre dotze; y com sa magestat, los burgesos que huy són no han manco servit a vostra magestat que llurs passats, ans bé en tot lo que en aquella sua vila y Comptats, axí contra dels lutherans com altres enemichs de vostra magestat, se·s offerit sempre han fet y fan no menys que llurs antipassats, supplica per tant la vila de Perpinyà, eo per ella los síndichs de dita vila residents en les presents Corts Generals sia de son real servey voler concedir als burgesos honrrats de dita vila que huy són y per temps seran y a llurs descendents per línea masculina lo mateix y consemblant privilegi que per la predita cessàrea magestat fonch concedit als dits les hores burgesos de Perpinyà, //43v// que eren en nombre de dotze; y que en tots los actes de milícia y altrament per tals sien

2594 *Als folis 70r-71v hi ha una còpia titulada* Segona súpplica presentada a sa magestat.

tinguts y reputats, haguts y admessos per tots los regnes, dominis y senyories que vostra magestat ab la matexa clàusula de poder entrevenir ni tenir vot en Corts, lo que redundarà en servey de vostra magestat y en decoro y ornato del bon regiment y govern de aquella sua vila de Perpinyà y en conservació del dit stament y cessarà la gana que molts han tenguda y tenen de fer-se cavallers; serà axí bé animar-los més en totes les coses que concerneixquen lo servey de vostra magestat, pus ab esta favor y merçè los restarà major obligació. [*A consulta*].

2. Ítem, per quant per relació certa se ha entès que la fortalea de Salses no està proveyda dels bastiments y municions necessaris com convé al servici de vostra magestat y bona custòdia de dita fortalea, la qual està sita en la frontera y casi a la ralla de Francia y és de la més principal y necessària de tota Espanya, suppliquen, per tant, a vostra magestat sia servit manar que la dita fortalea sia proveyda de municions y bastiments y que en lo sdevenidor no estiga ab tanta falta d'ells, com és estada y està de alguns anys a esta part. [*Acudan al Consejo de Guerra*].

3. Ítem dihuen que lo sou dels soldats de la dita fortalea de Salses és tan tènue y curt que apenes se troba qui vulla servir y fer la residència que convé per a la bona custòdia de dita força, per lo qual, y ser també mal pagat lo dit poch sou, és forçat lo alcayt pendre per soldats persones inquietes y no tan pasífiques com seria menester. Suppliquen, per tant, a vostra magestat sia servit manar créxer lo dit sou y que los soldats sien pagats a son temps, que d'esta manera cessaran los dits inconvenients y serviran ab més cuydado y ab la residència que convé per a la bona custòdia de la fortalea que és tan principal e important per a la conservació d'estos regnes com està dit, que demés que convé axí a son real servey se rebrà en tot lo sobredit molt senyalada merçè de vostra magestat. [*Ídem*] //44r//.

4. Ítem per quant de la aygua del rech de la vila de Perpinyà, vulgarment dit lo Rech de les Canals, se proveheix la fortaleza de Castell Major y les fonts de la matexa vila y alguns molins per concessions reals són de dita vila ab plena potestat y total jurisdictió civil y ab imposició de bans y penes ab càrrech de donar aygua al dit castell real de vostra magestat; y per quant moltes persones molt soviny clandestinament rompen dit rech y roben la aygua discorrent per aquell, lo qual rech és estat fabricat y és sustentat ab grandíssimes despesses de dita vila y en tanta manera és robada la dita aygua que les fonts de dita vila ya estan seques y no emanen aygua, los molins no molen y la dita vila no pot provehir de dita aygua lo dit castell real ni les obres de la fortificació de aquell en molt gran deservey de vostra magestat y dany de dita fortificació per no tenir los cònsols de dita vila remeys opportuns per castigar corporalment los rompedors de dita sèquia y los robadors de dita aygua. Per tant, supplica la dita vila a vostra magestat sia de son real servey statuyr y ordenar que dit rech de dita vila de Perpinyà sia privilegiat y prerogativat ab los matexos privilegis y prerogatives de les cèquies de les ciutats de Barcelona y Lleyda y que contra les persones de qualsevol grau o condició sien encara que sien militars, barons o magnats o comunitats que rompen lo dit rech o roben la aygua de aquell se puga procehir virilitar y poderosa per dits cònsols de Perpinyà en la forma que·s pot procehir contra los qui rompen o prenen aygua de les cèquies de les dites ciutats de Barçelona y Lleyda. [*No ha lugar*].

5. Ítem per quant lo stament dels burgesos honrrats de Perpinyà //44v// és par, ygual al stament dels ciutadans honrrats de les ciutats de Cathalunya y per consegüent al stament militar en coses tocants als exercicis militars, com ho scrihuen tots los doctors pràtichs, y sempre se és usat que los burgesos de Perpinyà són exits ygualment ab los militars en tots los exercicis de la milícia, com són justes, torneos y altres festes de gales. Y de poch ençà ab molt gran novetat los militars de dita vila y de Rosselló, indignats de una provisió feta per vostra magestat en Madrid als deu de maig, 1580, ab la qual fonch provehit que los militars que estaven insaculats als officis de cònsols y altres del regiment de la casa del Consolat de dita vila fossen desensaculats de dits officis, se fan molt difficultossos y cerquen noves formes perquè los burgesos no ixquen en les festes de gales que se acostumen de fer en dita vila ni en la Confraria de Sent Jordi, en la qual per totes les ciutats de Catalunya entren los ciutadans de dites ciutats sens contradictió alguna. Y com de semblants novedats ne puguen resultar molts inconvenients, scandels e inquietuts entre los dits dos staments en molt gran deservey de vostra magestat, supplica per tant quant humilment pot la dita vila a vostra magestat sia de son real servey declarar com los burgesos honrrats de Perpinyà tenen los matexos privilegis, prerogatives y preheminències que tenen los ciutadans honrrats de Barcelona y los demés del Principat de Catalunya, pus és axí que·ls toca de dret comú y segons tots los doctors pràtichs que sobre les dites preheminències y prerogatives scrihuen, y per consegüent entren y hajen de ésser admessos en la dita confraria de Sent Jordi de Perpinyà y en tots los actes de milícia. Y, ultra que serà llevar tota occasió de qüestions se podrien succehir entre dits burgesos y militars y donar llustre al govern de la casa del Con//45r//solat de dita vila y conservar lo número dels burgessos que són necessaris per los consells y regir los officis de la casa del Consolat de dita vila, la dita universitat de Perpinyà ne rebrà a senyalada gràcia y merçè. [*A consulta*].

6. Ítem per quant lo senyor rey en Pere ab son real privilegi dat en la vila de Puigcerdà a onze de dehembre, 1374, concedí als cònsols y universitat de dita vila poder y facultat de ordenar y prohibir sots les penes pecuniàries a ells ben vistes que ninguna persona puga palesament ni occultament traure blat ni ordi de dita vila ni vegueria de Puigcerdà sens expressa llicència dels dits cònsols de Puigcerdà per ser terra de[2595] frontera y per altres serveys a la Real Corona fets. Y com les mateixes causes y calitats y moltes majors concorren en la vila de Perpinyà, com és notori a vostra real magestat, y per ésser Perpinyà la clau de tota Espanya y veyna de França té major necessitat de estar molt ben vituallada y proveïda com axí convinga al servey de vostra real magestat. Per tant y altrament la dita vila de Perpinyà presentant a vostra magestat lo precalendat real privilegi, eo còpia de aquell, quant humilment pot supplica li plàcia concedir als cònsols y Universitat de Perpinyà consemblant privilegi y donar-los plena facultat de usar del dit privilegi y de tot lo contengut en aquell del modo y forma poden usar dits cònsols y Universitat de Puigcerdà en virtut de dit privilegi. [*Fiat concessio con similis juxta supplicata*].

La vila de Perpinyà. *Relatori negotii provisa per spectabilem Simonem Frigola vicecancellarium die 23 novembris 1585. Montisoni. Serra*[2596]

2595 *A continuació, ratllat,* Puigcerdà.
2596 *Als folis 72r-74v hi ha una còpia titulada* Terceres súpliques.

//48r// Sacra, catòlica, real magestat.

1. Replichant los syndichs de la fidelíssima vila de Perepinyà a les decretacions les són estades fetes als capítols en altro memorial han suplichat a vostra magestat y tenint per cert que vostra magestat, considerant la sua grandíssima fidelitat y lo que sempre han servit a vostra magestat y a la Corona Real, los farà mercè de affavorir-los en concedir-los algunes gràcies y mercès de les que tenen suplichades y no permetrà que se'n vagen d'estes Corts tant desconsolats com se n'anirien no concedint-los res del que han suplichat, de nou supliquen a vostra magestat los fassa merçè del que en lo segon capítol de l'altro memorial tenen suplichat que los burgesos de dita vila de Perpinyà, pus en tot y per tot són tractats com a ciutadans de qualsevol ciutat així en los llochs de la Diputació com en tots los altres actes com se mostra per los testimonis *ad perpetuam rei memoriam* rebuts, dels quals ja han feta fe, tinguen los mateixos privilegis, honors, llibertats, prerogatives y preheminències que tenen los ciutadans de Barcelona, pus és cert que llurs serveys no mereixen mancho y cada die los occorre posar sa vida y béns en tot perill de servir com a fidelíssims vassalls de vostra magestat, tenint com tenen lo principal càrrech de aquella vila, govern y administració de ella. [A consulta].

2. Ítem suppliquen a vostra magestat los fassa mercè del que en lo 3 capítol de l'altro memorial tenen suplichat, que los bestiars dels carnisers o arrendadors y proveydors de les carniseries de //48v// avituallament de la vila de Perpinyà y dels poblats en aquella tinguen lo empriu dels erminis y pastures dels termens circunveynts de la vila de Perpinyà sens contrast ni paguar pasquer sinó sols les tales y estimes que faran. [Està ben proveït lo que convé].

3. Ítem suppliquen a vostra magestat los fassa mercè del que en lo 4 capítol del altro memorial tenen supplichat, so és que los pagesos y altros habitants fora de Perpinyà que per més seguretat o per edictes reals o per estar proveït Perpinyà de sitges posen llur blats, ordis y grans dins de la vila de Perpinyà y en aprés com lo han menester per menjar, sembrar o altrament lo·n trauhen i·ls fan indegudament paguar en lo portal lleuda, cosa verament contrària a constitucions generals y lleys de la pàtria, sia de son real servey manar al procurador real y a tots y qualsevol officials y arrendador no exigèschan en manera alguna lo dit dret o nou vectigal, contra lo benefici públich y poblats en dit Comptat de Rosselló. [Plau a sa magestat].

4. Ítem suppliquen a vostra magestat los fassa mercè del que en lo 5 capítol del dit memorial tenen supplichat, so és que fill de francès que no sia nat dins de la vila de Perpinyà o Comptat de Rosselló no puga ésser cònsol, mostasaf ni altro offici del regiment de dita vila. [Plau a sa magestat].

5. Ítem suppliquen a vostra magestat los fassa mercè del que en lo 8 capítol de dit memorial tenen supplichat, so és que de les obres públiques y edificis del castell major y altres de la fortifichació de la vila de Perpinyà ne sien llevades les armes de la casa de Alva y que no sien affixes altres armes ni insignies sinó sols les de vostra real magestat. [A consulta].

6. Ítem suppliquen a vostra magestat los fassa mercè del que en lo 9 capítol de dit memorial tenen supplicat, so és que sia de son real servey concedir a dita vila que les partides que fan y faran en la Taula comuna y assegurada de la vila de Perpinyà sien hagudes

per vertadera solució, intimades sien a la part en favor de la qual se faran dites partides y asò sens prejudici dels privilegis a dita vila y Taula concedits. [Pla a sa magestat per als habitants de Rosselló y Cerdanya]. //49r//

7. Ítem suppliquen a vostra magestat fassa mercè a dita vila de Perpinyà del que en lo capítol 11 de l'altro memorial tenen supplichat dits syndichs, so és no ésser obliguats Perpinyà ni los poblats en Rosselló ni Conflent en manera alguna pendre los ardits y moneda de billó novament fabrichada per la vila de Puigcerdà en virtut de un aser privilegi a ella concedit com aquell sia local. Y així se ha de pensar ésser estada la intenció de vostra magestat y no estendre's més avant ni haver lloch fora de la terra de Puigcerdà. Altrament seria molt danyós a les rendes del real patrimoni de vostra magestat y dels poblats en dita vila de Perpinyà y Comptats de Rosselló y causarie molts danys y plets entre·ls vassalls de vostra magestat perquè, corrent dita moneda de billó y ardits de Puigcerdà per lo Comptat de Rosselló y villa de Perpinyà, ahont té vostra magestat de son real patrimoni moltes rendes, no correria ni·s trobaria un real ab plata sens molt gran interès y notable dany de les persones que serveixen a vostra magestat y reben llur salari per medi de les rendes del dit patrimoni de vostra magestat. [Ja està ben proveyt en açò lo que convenia].

8. Ítem per quant lo stament dels burgesos honrats de Perpinyà és igual a l'estament dels ciutadans honrats de les ciutats de Cathalunya y sempre se és usat que los burgesos de Perpinyà són ixits igualment ab los militars en justes, torneixs, festes y altros exercicis de la milícia y de poch ensà ab molt gran novedat los militars de Rosselló, indignats de una provisió feta per vostra magestat en Madrit als 10 de maig, 1580, ab la qual fonch proveït que los militars que estaven ensaculats als officis de cònsols y altres del regiment de dita vila fossen desensaculats, çerquen noves formes a fi que los burgesos no isquen en dites festes ni en la Confraria de Sent Jordi, en la qual per totes les ciutats de Cathalunya entren los ciutadans sens contradictió alguna. Suplica per tant la vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey declarar sa real mente com los burgesos de Perpinyà //49v// tenen los mateixos privilegis, prerogatives y preheminències que tenen los ciutadans de Cathalunya, pus és així que·ls tocha de dret comú y segons tots los doctors pràtichs que sobre les dites prerogatives y preheminències scriuhen, y per consegüent hagen de ésser admesos en la dita Confraria de Sent Jordi de Perpinyà y en tots los actes de milícia. Y ultra que serà llevar tota occasió de qüestions se podrien succeir entre dits militars y burgesos y donar llustre al govern de la casa del Consolat de Perpinyà, la dita vila ne rebrà partichular gràcia y mercè. [Sa magestat mana que en lo entretant que proveesca sobre açò se guarde lo que té ja manat].

9. Ítem suppliquen a vostra magestat sia de son real servey concedir a dita vila que lo rech de Perpinyà, vulgarment dit de les canals, sia prerogativat y privilegiat com són les cèquies de Lleyda y altres del present Principat y que contra los qui rompen o roben la aigua de dit rech se puga proceir en la forma que·s pot proceir contra los qui rompen o roben la aigua de les dites cèquies y confirmar los privilegis per vostra magestat y sos predecessors en favor de dita vila de Perpinyà en y sobre dit rech de Perpinyà concedits. Y, ultra que·n resultarà servey a vostra magestat per proveir-se de dit rech lo castell de vostra magestat vulgarment dit lo castell maior de Perpinyà, dita vila ó reputarà a mercè. [Ja està proveyt lo que convenie].

10. Ítem suppliquen a vostra magestat sia de son real servey statuir y ordenar que los provincials com són sastres, calsaters, sabaters, fusters, revenadors, pagesos y altres qualsevol artesans que se asenten y·s fan soldats en Perpinyà y Comptats de Rosselló sien en totes coses de la policia y concernents lo govern polítich de dita vila de Perpinyà submesos al for, ordinacions y statuts dels cònsols de dita vila y dels mostasaphs de aquella. [Plau a sa magestat en lo que toca a los officis].

11. Ítem, essent prohibit per Constitucions de Cathalunya que los officials reals no puguen tenir ramades de bestiars sinó los alchayts dels castells fins en sinquanta moltons y de poch ensà alguns officials y lloctinents de capità general en Perpinyà y frontera han tingut bestiar en gran número, arruynant los fruyts dels habitants de Perpinyà y[2597] del Comptat de Rosselló y per no paguar los danys y malifetes moltes vegades amanassen de mal tractar los sobreposats de la orta //50r// de Perpinyà a l'offici dels quals per reals privilegis specta exequtar y fer paguar les estimas y danys. Per tant supplica la dita vila a vostra magestat sia de son real servey ordenar y manar algunes penes que de aquí al devant no puguen dits alchayts dels castells de Perpinyà ni altres qualsevol officials reals tenir per si ni per altres interposades persones major número de sinquanta moltons y que si tales o danys alguns faran hagen de paguar aquells, conforme per dits sobreposats de la orta seran judicades y estimades y així bé sia de son real servey manar servar lo que tant justament y santament fonch proveït per lo sereníssim rey en Pere y concedit a dita vila de Perpinyà ab son real privilegi dat en Barcelona als 3 de abril, 1368, còpia auctèntica del qual se presenta a vostra magestat. [Plau a sa magestat que sia guardat y confirmat dit privilegi y mana a son lloctinent y capità general de Cathalunya que per observança de dit privilegi faça justícia a la vila y syndic de Perpinyà en cars de contrafactió de dit privilegi].

2597 *A continuació ratllat* frontera.

18

1585, novembre, 26. Montsó

Quartes suplicacions presentades al rei pels síndics de la universitat de Perpinyà

Arxiu Municipal de Perpinyà, AA14.

La vila de Perpinyà Relatori negotii *provisa per spectabilem Simonem Frigola vicecancellarium die 26 novembris 1585. Montisoni. Serra*[2598]

//51r// Sacra, catòlica, real magestat

La vila de Perpinyà y per ella Luys Terrena, Hieònim Baldó y Antnoni Jolí, syndichs en les presents Corts que vostra magestat celebra en la vila de Montsó residents, suppliquen a vostra magestat sia de son real servey per via de gràcia y mercè concedir a dita vila les coses següents:

1. Primo per quant per Constitucions de Cathalunya los alchayts y lloctinents de les fortaleses té vostra magestat en aquest seu Principat de Cathalunya han de ésser naturals de la Corona de Aragó, y com molts anys ha que en la fortalesa y castell major de Perpinyà no í residescha la persona que està proveïda per vostra magestat en capità y alchayt de dit castell, ans bé ha molts anys que lo lloctinent qui està en dit castell és de nació castellana, repugnant a les Constitucions de Cathalunya; supplicha per tant la vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey manar al qui és proveït de alchayt del dit castell major vingue a residir en son càrrech y que dit alchayt nomin persona que sie natural d'estos regnes per tinent. La qual fortalesa, com vuy sie la més important de tota Spanya per ser terra de frontera, apar convindria al real servey de vostra magestat que lo dit alchayt ab son lloctinent residissen y fossen persones tals quals a uns càrrechs de tanta importància requeren, y, ultra que·n resultarà servey a vostra magestat, la dita vila ho tindrà a partichular mercè. [A consulta].

2. Ítem ab la Constitució de l'any 1564, capítol 39, és estada donada forma de fer les íntimes certes e indubitades y per quant per descuyt dels missatgés o porters, als quals són comanades les dites íntimes a effecte de intimar aquelles, se són fets molts abusos y se'n

2598 *Als folis 755-78r hi ha una còpia titulada* Quartes suplicacions.

poden fer si no·í és proveït, lo que redunda en irreparable dany de les parts littigants per no estar continuada en la //51v// íntima la jornada, die y any, de la provisió o sentència de la qual insurgeix dita íntima; per tant suplica la vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey statuir y ordenar que en dita vila de Perpinyà y Comptats de Rosselló y Cerdanya en totes les íntimes sie posat y scrit per los notaris en poder dels quals se aportaian les littes lo die y any y de qualsevol provisió o sentència, sots pena de cinch lliures moneda de Perpinyà per quiscuna vegada que serà trobat fer lo contrari, per dits notaris aplichadora per la tersa part a l'official real qui farà dita exequció y per l'altra tersa part a l'acusador y per la restant tersa part a la obra dels murs de Perpinyà. Y ultra que serà benefici públich la dita vila ó tindrà a particular mercè.[2599]

3. En algunes ciutats y viles de aquest Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya se són succeyts de algun temps ensà alguns proceyments de fet per mera potència, fets per alguns consellers jurats, paers, cònsols y altres regidors de dites universitats, ciutats y viles per occasió de drets de les imposicions de aquelles; pretenent les unes franquesa dels drets de les imposicions dels altres y per lo contrari, y pretenent los dits cònsols, jurats consellers o paers de aquelles spectar a ells la coneixensa y total jurisdictió en los fets de les imposicions y en los incidents deppendents y emergents de aquelles, com verament los specta, en tant que de fet se és proceït en represaliar y pendre béns y vendre aquells de fet y moltes vegades en capturar e incarcerar de fet y ab mera violència persones no obliguades y béns no obliguats contra la Constitució del sereníssim rey don Ferrando comensant «Per a obviar a alguns abusos», col·locada en lo títol «De marques, pignoracions», etcètera; contra la pragmàtica real del sereníssim rey en Jaume Primer dada en València a XII de les chalendas de dezembre, 1243; y en manifest perill de alguns scàndols y de algunes sedicions populars en deservey de Déu y de vostra magestat y en dany dels pobles. Y com sia cosa justa que en semblants contencions y debats tinga més lloch la via de dret que la de fet, suplica per tant la vila de Perpinyà a vostra magestat que, sens prejudici dels dits privilegis, Capítols y Actes de Cort y de les Constitucions //52r// Generals en favor de les imposicions disposants[2600] [...] a les dites universitats y als regidors de aquel[2601] [...] [sia de son] real servey statuir y ordenar que los casos de dits[2602] [...] [conten]cions de jurisdicció entre universitats y dels debats ab novacions de béns, captures de persones y altrament, seguits y seguidors, specten al lloctinent general de vostra magestat en tot cas que per alguna de dites universitats a ell se haja recors. Lo qual primàriament y verbalment ab intervenció y vot del canceller y del regent la Cancellaria, sens strèpit y figura de judici, dins termini de dos mesos, çitades e hoydes les parts, haja e sia tingut decidir y terminar la dita contenció de jurisdicció y los dits debats seguits, y que durant los dits dos mesos se seguiran, lo dret de imposició sobre del qual serà la contenció y se haurà recorregut sia exigit y aquell reba la universitat que recorregut y firmat de dret haurà idòneament, en nom y com ha seqüestre de dit lloctinent

2599 *Decretació il·legible.*
2600 *A continuació manca un tros de paper.*
2601 *A continuació manca un tros de paper.*
2602 *A continuació manca un tros de paper.*

general, a la determinació del qual ab dits vot del canceller y regent se haja de estar per dites parts; y que dits dos consellers per llur salari de aconsellar al dit lloctinent general de vostra magestat rèban fins en vint lliures entre tots dos y no més avant. [Sa magestat mana que·s guarden les Constitucions sobre açò disposants].

4. Ítem per quant molt soviny se esdevé en les terres fronteres de Fransa y assenyaladament en la vila de Perpinyà y en los Comptats de Rosselló y Cerdanya que·s segueixen casos repentins concernents lo bon govern, bon estat, deffensa y conservació de dita vila y Comptats y a les vegades són tant arduos que per descàrrech dels consols y regidors de les repúbliques y per bona providència en dits perillosos casos se ha de donar necessàriament rahó a vostra magestat o a son lloctinent general, e la dita rahó se donaria ab major cumpliment si ab proves fetes per testimonis per dits effectes en les corts dels ordinaris inferiors se donava, com fins así és estat acostumat fer en la vila de Perpinyà. Y de poch ensà //52v// sie estat introduït un abús en la cort del balle de Perpinyà y en la cort del portantveus de governador de Rosselló que, demanant lo syndich de Perpinyà ésser rebudes certes informacions a dits fins de informar a vostra magestat o a son lloctinent general en casos que requerien *promptis* d'una consulta y prompte remei, lo jutge de dita cort per sos indeguts respectes provey que *facto verbo in audientia gubernatoris* y proveiria, y aprés feta paraula en la dita audiència provehya que fos feta consulta ab lo lloctinent general si·s rebria dita informació o no, cosa de molt mal exemple per lo que se poden succeir molt grans e irreparables danys. Suplica per tant la dita vila de Perpinyà sie de son real servey statuir y ordenar que sia manat als jutges ordinaris de Perpinyà que requests per lo syndich de Perpinyà sien tinguts y obligats rebre les informacions concernents al bé y utilitat de dita vila que per dit syndich seran demanades rebre y de dites informacions sien tinguts y obligats fer lliurar còpies auctènticas al dit syndich; y en cas de recusació, per quant en tals casos la dilació de consultes pot causar danys irreparables en deservey de vostra magestat y dany dels poblats en dita vila, sia de son real servey statuir y ordenar que los cònsols de dita vila púgan rebre les dites informacions y adaquellas sie donada plena fe e los dits jutges ordinaris en cas de dita recusació incidèscan en privació *ipso facto* de llur offici y de cent duchats de or aplichadors als reals còfrens de vostra magestat. [*No ha lugar*].

5. Les extorsions fetes per los notaris y scrivans dels processos de les corts reals y assenyaladament del governador de Rosselló, del beguer del balle de appel·lacions y altres han causat molt grans danys als poblats en la vila de Perpinyà y Comptats de Rosselló y Cerdanya per no servar les tatxes fetes per lo dit governador, procurador rel y cònsols de Perpinyà, vulgarment dites tatxes de la post, confirmades ab real privilegi de l'invictíssim emperador //53r// Carles, rey de Aragó de immorta[l][2603] [...] en Molins de Reig a 21 de novembre [...] vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son [...] [...]nar e manar a l'assessor de dit Go[vernador)] [...] que fassa servar les dites tat[xes] [...] a tots y sengles notaris y scriva[ns] [...] [tri]bunal sien sens excepció ni[2604] [...] alguna sots pena de ésser tingut dit assessor de satisfer de sos béns propris a les parts les immoderades exactions

2603 *Manca un tros de paper a les sis primeres línies del foli.*
2604 *A continuació paraula il·legible.*

de dits notaris y scrivans. Y axí bé fassa servar lo que fou suplicat en lo capítol set dels Capítols y Actes de Cort de les Corts de l'any 1564, que los originals processos no poden ésser scrits sinó per notaris qui tinguen auctoritat real. [Sa magestat mana que·s guarden y observen dits privilegis y Constitució sots les penes en ells contengudes]

6. Ítem per evitar molts grans danys que·s són seguits en la vila de Perpinyà fent los jutges o comissaris de causes de posar en llur poder los salaris abans de la prolació de les sentències y pus tenien rebut y embolsat lo salari no·s curaven de decidir ni declarat en les causes, suplica per tant la vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey statuir y ordenar que los jutges als quals competirà salari de sentències diffinitives o interloqutòries no puguen rebre salari algú fins a tant hagen proferida o proferides llur sentències, ans bé dits salaris hagen de ésser deposats en la Taula comuna y assegurada de dita vila y de aquella no sien trets per dits jutges ni comissaris sinó primer feta fe als taulers de dita Taula de la prelació de la tal sentència o sentències. Y en cas que los dits jutges o comissaris fassan contrari incorrègan en pena de perdre dits salaris y de cent duchats de or, aplichadors per la mitat als reals cofrens y patrimoni de vostra magestat y per la restant mitat a les obres dels murs de dita vila. [Plau a sa magestat].

7. Ítem per quant los hòmens de Perpinyà, igualment ab los ciutadans de Barcelona, per reals privilegis són franchs de drets de lleudes y en tal possessió són de temps immemorial ensà, no res mancho los col·lectors de la lleuda nomenada de Mediona y de Cadaqués y de un dret de Mallorcha, nomenat dret fora //53v//[2605] [...] geix dins de Barcelona contravenint [...] [pri]vilegis y a diverses Constitucions de [...] xen de fet eho més verament extorquei[...] de Perpinyà per llurs merchaderies lo dit dret [...] e les altres abusant del dit dret. Per tant [...] de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey, revocats dits abusos, estatuir y ordenar que los dits privilegis reals, importants franqueses de lleudes per als hòmens de Perpinyà, sien igualment servats en la ciutat de Barcelona y en la dita lleuda de Mediona com són servats als ciutadans de Barcelona en la vila de Perpinyà y que altrament en Perpinyà no·ls competescha als ciutadans de Barcelona franquesa de lleudes, puix que abusen dels privilegis reals ab desigualtat. [*Fiat confirmatio dictorum privilegiorum quatenus sunt in possessione*].

8. Ítem per quant la difficultat de la prova contra los receptadors y fautors dels adelats, lladres, saltejadors de camins y de altres publichats per enemichs de vostra magestat causa impunitat y entreteniment y sustento a dits mals hòmens, suplica per tant la vila de Perpinyà a vostra magestat sia de son real servey statuir y ordenar que la confessió feta judicialment y separadament per tres adelats, lladres, saltejadors de camins o enemichs de vostra magestat publichats, condemnats a patir mort, fassa plena prova tant solament contra les persones militars que verament seran receptadors y empara dels mals hòmens y homicidiaris; per lo que los altres plebeyos, si per desgràcia acullen semblants hòmens, ó fan per forsa y per temor, que no·ls maten o no·ls cremen llurs béns. [*No ha lugar*].

2605 *Manca un tros de paper a les sis primeres línies del foli.*

19

1585, desembre, 14. Tarragona.

Inventari dels instruments lliurats a Lluís Liula, Rafel Jaques i Seràpio Bartomeu de Tarragona, els quals van ser utilitzats a la Cort General de Montsó per a reclamar lloc a Corts

Arxiu Històric Municipal de Tarragona (AHMT), Fons municipal, doc. 354.

1r// Memorial dels actes que de l'Archiu de la ciutat se'n porten a Monsó los magnífichs doctors Luís Liula, y micer Raphel Jaques y Seràpio Berthomeu.

1.[2606] Primo una carta de la donacçió, en pregamí, feta per lo compte de Barçelona dit Ramon Berenguer al bisbe de Barçelona Sant Auleguer.

2. Ítem, una altra carta en pregamí ab son sagell pendent, ab la qual conste com en Bernat Tort, archebisbe de Tarragona, no podent-se deffensar dels enemichs, tornà la çiutat de Tarragona al compte Ramon Berenguer dotzè [sic], hont se mostra que la çiutat de Tarragona y los hòmens de aquella són hòmens propis y solius del senyor rey, lo qual comensse «*Ad notiçiam*».

3. Ítem, una carta en pregamí ab la qual se mostra com entre lo rey Ildeffonso primer y lo archebisbe Guillem, immediat succçessor del Bernat Tort fonc feta serta transactió sobre lo exerçiçi de la jurisdictió com una corregint lo acte «*Ad notiçiam*», lo qual privilegi comensse «*Ad perennem rei memoriam*».

Comuns

4.[2607] Ítem, un plec de privilegis en pregamí ab los quals se mostra com la çiutat de Tarragona feye çenes al rey, les quals foren enfranquides per privilegis reals, y ay dos privilegis en paper, lo un del rey en Pere 3 donat a la ciutat de Tarragona, en què revoque qualsevol abusos fets contra la çiutat. Y l'altre del matex rey en Pere conçedit als çiutedans de Tarragona que no puguen ésser capturats per ninguns comissaris reals sinó en cas de regalia.

2606 *A continuació de la numeració aràbiga que precedeix cadascun dels paràgrafs apareix un †.*
2607 *Segueix, repetit,* 4.

1v// 4. Ítem, un trellat authèntic de pregamí de una lletra del rey en Martí ab lo qual conste com conçedeix les imposiçions a la ciutat de Tarragona y confirme tots los privilegis, pràtiques y consuetuts escrits y no escrits.

5. Ítem, una confirmaçió de privilegis feta per lo senyor rey don Ferrando.

Corts

6. Ítem, una carta de pregamí ab la qual apar com la çiutat de Tarragona y los hòmens de aquella són del senyor rey y an de prestar los homenatges al senyor rey, y que los homenatges que la çiutat presta a l'archebisbe[2608] són de *corpore et honore*, y axí ho mane lo[2609] senyor rey, junctament ab altres coses.

7. Ítem, un altre acte en pregamí del rey Alffonso quart, y és lo darrer y perpètuo de les imposiçions durant les[2610] lluycions y obres de las murallas.[2611]

8. Ítem, un privilegi de salvaguarda real conçedida per lo excel·lentíssimo senyor don Ferrando de Toledo, lloctinent y capità general del Prinçipat de Cathalunya.

9. Ítem, una confirmaçió feta per lo archebisbe de Tarragona a Roberto, príncep, sobre la donaçió de la çiutat de Tarragona.

10. Ítem, un privilegi en paper per a comprar forments.

11. Ítem, un acte en pregamí sobre unes protestaçions fetes entre los comissaris de la çiutat de Barçelona y los de Tarragona sobre les vitualles.

Corts

12. Ítem, un acte de pregamí ab lo qual los síndichs de la çiutat de Tarragona suppliquen al senyor rey que nomene persones que vegen si ells an de entrar en Corts y del que determinaren los brassos.

Corts

13. Ítem, un privilegi en pregamí del rey en Pere ab lo qual confirme y de nou conçedeix tots y qualsevol privilegis que la dita ciutat de Tarragona té y usos, y los que altres çiutats y viles reals gaudexen.

2r// 14. Ítem, lo privilegi de poder tenir la T[au]la de la çiutat, ara novament impetrat.

15. Ítem, lo privilegi de la enseculatió ara ultimadament impetrat.

16. Ítem, una lliçèntia en pregamí donada per lo senyor rey en Pere a la çiutat y cònsols de Tarragona de portar y tràurer del Regne de Valènsia sertes provisions.

17. Ítem, un acte en paper que és la creaçió del procurador real.

2608 *Tot seguit, ratllat,* et.

2609 *A continuació, una ratlladura*.

2610 *Segueix, ratllat,* inposiçions.

2611 *A continuació, ratllat i en línia apart,* 8. Ítem, un trellat authèntic de una provisió real en què.

VI

18. Ítem, un transumpto authèntic del privilegi del rey don Ferrando ab inserta de dos privilegis, lo un del rey don Joan, y l'altre del rey en Pere ab confirmació de la crida dels sobreposats.

VI

19. Ítem, un transumpto authèntic de unes provisions reals sobre la veda de posar vi fetes lo any 1389.

VI

20. Ítem, un privilegi conçedit per lo rey en Joan a la ciutat de Tarragona en l'any 1382 que pugue la çiutat en qualsevol temps, per suportar los càrrechs y deutes de la çiutat, imposar qualsevol dret en la mesa del vi y verema y fer qualsevol ordinaçions ab decret dels veguers.

21. Ítem, una còpia de una letra del rey en Pere que fa als veguers que fassen revocar al vicari general del senyor archebisbe un manament que havie fet a serts imposiçioners, y que la revocació la ý fes fer ab pública crida, y que ni lo senyor archebisbe ni sos offiçials no s'entremetessen en res de les imposiçions y si u volien fer que no·ls obeïssen. És la data a 10 de dezembre 1373.

22. Ítem, un transumpto autèntic de la provisió y privilegi real de l'emperador y rey don Carles ab confirmació dels privilegis de poder posar guardes y collidors de les lleudes en les parts marítimes de Tarragona, y portar armes.

CORTS

23. Ítem, un plec de lletres originals com la ciutat de Tarragona és estada convocada en moltes Corts, y també y és la sentènsia de la vila de Granollés com [entra] en Corts, y un privilegi com la siutat de Tarragona gaudeix de totes les preheminènsies y prerrogatives que las çiutats y viles reals gaudexen.

24. Ítem, un privilegi en pregamí ab sagell pendent, ab lo qual lo senyor rey en Pere conçedeix y promet de no alienar ni en ninguna manera empenyorar ni separar de la Corona real la çiutat de Tarragona ni la jurisdictió de aquella.

2v// 25. Ítem, un privilegi en pregamí[2612] del rey Alffonso sobre la electió del veguer real.

26. Ítem, una carta del senyor rey en pregamí ab la qual mane que no admeten en veguer a·n Duran Martí.

27. Ítem, un altre privilegi en pregamí del rey en Pere ab lo qual conçedeix lo pes de la farina.

2612 *Segueix, ratllat,* real.

28. Ítem, una carta en pregamí ab la qual lo governador de Catalunya absol als cònsols de Tarragona y als siutedans de moltes coses que estaven inculpats.

29. Ítem, una carta en pregamí ab la qual se mòstran los juraments que fan los cònsols y siutedans de Tarragona als archebisbes quant entren, lo qual jurament és de corpore et honore.

30. Ítem, un altre privilegi en pregamí del rey en Pere, ab lo qual lo dit senyor rey confirme los altres privilegis donats per lo senyor rey en Jaume, més antic.

Comuns

31. Ítem, altre privilegi en pregamí del rey en Pere ab lo qual conçedeix lo retorn de la fira.

32. Ítem, un transumpto autèntic en pregamí de una lletra del senyor rey en Pere que fa al veguer real en Bernat Manrresa, ab la qual li mane que prengue la persona d'en Duran Martí ab una cadena al coll, y grillons y manilles, y que penge los seus sequaços.

33. Ítem, una carta en pregamí intitulada sentènsia o declaració sobre la revocació del greuge de la sena.

34. Ítem, una carta en pregamí ab la qual apar que lo senyor rey en Pere y lo archebisbe En [...][2613] conçediren a la ciutat que los seus veguers ans del exerçiçi de son offici asseguren la taula y altres seguretats que han de prestar.

35. Ítem, altra carta de pregamí ab la qual en Berenguer de Vico, procurador del senyor rey, dóne una requesta al senyor archebisbe que lo veguer del rey ha de tenir tres parts dels emoluments de la jursidictió y lo veg[u]er del archebisbe dues.

Corts

36. Ítem, un plec de escriptures satisfents per lo[s] negoçis de entrar en les Corts.

Corts

37. Ítem, un plec de tot full dins lo qual hi ha moltes escriptures, axí de mà de misser Çiges, com de altres ab les quals se mostra lo dret que té la çiutat de Tarragona per a poder entrar en Corts.

38. Ítem, lo llibre del proçés de Duran Martí,[2614] veguer del archebisbe, ab un qüern de paper conçernent lo matex negoçi.

3r// 39. Ítem, una confirmació de ordinaçions y privilegis del rey en Pere en pregamí ab sagell pendent.[2615]

2613 *Lletres il·legibles*.

2614 *A continuació una ratlladura il·legible.*

2615 *A continuació s'aprecia un canvi en el redactor del document*.

Nosaltres, Luís Juan Lyula, misser Rafael Jaques [i] mossèn Seràpio Barthomeu, tenim rebuts los actes contenguts en lo present memorial, excepto la de la enseculació que l'havem tornat, y per ço fem lo present scrit de mà de misser Luís Joan Lyula y sotascrit.[2616]

Dic yo, Raphel Jeques ésser ver tot lo sobredit fet de pròpia mà, a 26 de joliol 1585.[2617]

Dic yo, Seràpio Berthomeu ésser vet[2618] tot lo sobredit fet de mà pròpia, a 26 de juliol 1585.[2619]

Jo, Phelip Monserrat, notari archiver, he rebut del senyor Seràpio Berthomeu tots los sobredits actes los quals en sa presència he posats en sos caxons y lochs un, y a 14 del mes de dezembre 1585.

2616 *A continuació s'aprecia un canvi en el redactor del document*.
2617 *A continuació s'aprecia un canvi en el redactor del document*.
2618 *En comptes de* ver.
2619 *A continuació s'aprecia un canvi en el redactor del document*.

20

1585, desembre, 15.

Instruccions per al síndic de Tàrrega a la Cort General de Montsó

Arxiu Comarcal de l'Urgell (ACU), *Llibres de Consell*, 19, fols. 108-111

Per les Corts de Monsó y Binèfar, 1585.

Die XV mensis decembris anno proxime dicto a nativitate domini MDLXXXV in aula domus paciarie fuit convocatus et congregatus consilius generale et particulare sub forma sequenti.

Primo, lo honorable mossèn Pons Portella, balle per la sacra, catòlica y real magestat; lo senyor Martí Joan de Aneto, mossèn Jaume Hieròn im Ponces y mossèn Joan Feliu, pahers; mossèn Perot Spígol, lo senyor Thomàs de Menargues, lo senyor Gaspar de Inova, micer Jaume Pau Texidor, mossèn Lloïs Moya, mossèn Perot Agramunt, mossèn Pere Tapioles, mossèn Baltesar Riera, mossèn Joan Thomàs Baget, mossèn Joan Alticen, mossèn Phelip Monsant, mossèn Francesc Cantons, mossèn Rafel Carreres, mossèn Gaspar Oriola, mossèn Joan Ayguamolsa, Joan de les Cases, Pau Petjada, Jaume Puig, Monserrat Pastoret, Francesc Arenes y Joan Jordà, notari.

Al qual Consell, axí ajustat y congregat, dix y deduí lo dit senyor paher mossèn Ponces com ell, mercè a Déu, ere tornat y arribat de Monsó ahont ab sindicats, axí bé per a assestir a les Cort[s] Generals que la magestat del rey nostre senyor ha manades convocar en la vila de Monsó, com encara per a jurar lo sereníssim príncep don Phelip fill de la dita sacra, catòlica y real magestat, y conforme al memorial e instructions li tenen donades, firmades de mà dels tres senyors pahers, sos companyons y del notari de la paheria y ab lo sagell de aquell sagellades, ell té fet y procurat, conforme hés estat possible. Y axí a cada una de dites instructions ell dirà y se offerex relatar conforme hoyran y les instructions són las següents;

Intructions

Instructions per al senyor paher Ponces, síndich de la vila de Tàrrega per a les Corts Generals congregades en Monsó.

1. Primo, que, ab tot bon modo y forma jurídica que pugue, procure que se defface la divisió de la sala del civil y criminal, prenent appellido que vuyt hòmens comprenen tota Cathalunya y en lo criminal ells ho manen tot.

2. Ítem, que en lo fet de *evocata causa* que se aniquil·le y no·s pugue fer de ací al devant, com sie destruir la jurisdictió dels ordinaris.

3. Ítem, que tingue compte en lo fet del *laudamentum curie,* si se podrà assiento que no sie ab tant perjudici com se fa dels jutges inferiors.

4. Ítem, que no consenta en la impositió del scusado, ans bé insistesque y demane los agravis y danys y recuperatió de fruyts que se són fets y occupats en lo quinquenni y temps que sa magestat se occupà la casa de la parròchia de la present vila.

5. Ítem, que procure que la Constitució feta per la magestat del rey nostre senyor, vuy benaventuradament regnant, en les últimes Corts tingué en Barcelona en què provehex que causes menors de deu liures puguen ésser executades prestada caució no obstant qualsevol inhibició y que ara se precure sie extesa fins a cent liures per rel·levar molts danys a les parts.

6. Ítem, que a lo que se tractarà en abreviar los plets prefigant-los cert tamany, que face conforme als qui seran de parer se abrevien.

7. Ítem, en lo agravi dels garrots se donà a lo castell de Perpenyà a mossèn Fornés per orde del procurador don Hernando, loctinent general en Cathalunya, insistesque en què sie desagraviada Cathalunya, usant de totes les forces que de justítia agen lloch ab tot acato e que tractant-se de l'agravi se féu a la terra per lo home sentenciaren en lo de ressona per manament del loctinent general, que se conforme ab lo que bé serà y útil de la terra, conforme los altres y ab tot acato.

8. Ítem, en lo de la pracmàtica de registrar los cavalls face per sa part que la Cort General sie desagraviada procurant ab lo millor assiento se pugue fer.

9. Ítem, en lo de los bomians que se face per sa part lo que de paraula se hés dit perquè lo regent Vilana despedie y firmave licènties.

10. Ítem, en lo de les muralles de Perpenyà procure que esta universitat sie desagraviada junctament ab les altres, y que se cobre lo molt se n'ha pagat per contribucions y gastos y altrament, axí en les presons de Barcelona, los síndichs y pahers a persona y los béns per executions, *et aliis*.

11. Ítem, procurar y fer que tot hòmens honrats del Consell de la universitat y persones hàbils e idònees per a semblant sien habilitades per a què aquelles puguen concórrer en oïdors de comptes y de la casa de la Deputatió de Barcelona per los anys venidors, com se fa en Balaguer, Cervera y altres parts e ciutats y viles reals.

12. Ítem, que aserca dels jutges de taula se pugue fer tres ternes, una de militar, altra de savis en dret y altra de hòmens de vila del gremi del Consell y no altrament, e que sien los militars de la vegueria.

13. Ítem, que procure ab tots los medis jurídichs que mane sa magestat tornar a la vegueria de Tàrrega les viles de Anglesola y Verdú, per ser ja antigament y per privilegis concedides a Tàrrega, y estan tant propinqües a ella, fan molta falta a temps de sometents y resten molt poques altres poblations en la dita vegueria per a poder millor fer la expulsió dels enemichs de sa magestat y altres actes necessaris.

14. Ítem, que per a què millor se pugue fer lo descàrrech de sa magestat, que per les vies millors possibles procure sien totes les compositions dels officials pagant lo real per liura sinó que sien anyadides als salaris tatxats als veguers y balles fins a cent liures a quiscú.

15. Ítem, que per més bé y salut de les persones, que sien visitades les botigues dels apotecaris de dita vila per los pahers, aplicant-hy les persones per a dit effecte a ses mercès ben vistes. Y que sien examinats també los qui voldran visitar malalts, axí bé los metges com los chirurgians y apothecaris respectivament, attès que les visites han de fer los prothofisichs.

16. Ítem, que se supplique y procure que los crehedors per qualsevol deutes puguen rebre en sort y pagar tota manera y gènero de grans y vitualles y provisions y no puguen ésser a manera alguna per dit effecte inquietats ni vexats.

17. Ítem, que se done assiento en lo abús de les despeses fan los qui van presentant-se lo procurador y notari sens precedèntia de corts alguna sinó que sie minjansant ministeri de cort y que les despeses sien limitades axí bé de reclams, fadigues, com totes lletres de cort, esforsant-se aserca de la scriptura de ters si se podrie obtenir algun llímit si provehix que fins a certa quantitat sie llimitada.

18. Ítem, que sien fets tots los contres necessaris que no sie admès síndic per part de Vilagrassa, per quant la vila de Tàrrega té obtingut cosa a contrari y li obste.

19. Ítem, que se adheresque al parer dels qui volen y demanen que tots los qui deuen al General de Cathalunya que no puguen y no se'ls differesque la paga, per quant convé al bé comú y que les Generalitats vagen sobrades y no aguessen a manllevar ni fer impòsits alguns de fogatges ni altrament.

20. Ítem, que no consente en manera alguna, ans bé hy dissente en cars se volgués procehir, que los bestiars dels qui tenen amprius ni altres prerogatives en tèrmens estranys aguessen tant solament de ésser pascuts de sol a sol ni poder tenir corrals ni cabanes en aquells, ans bé que se estigue a la possessió acostumada, per quant esta vila té molts tèrmens de les heubes y llenyas y altres drets dels quals és senyora y serie totalment acabar-la y arrohinar-la, que se vindrie a despoblar.

21. Ítem, en cas se proveesque cosa alguna per lo de les spigues, que procure que sempre sie la executió raservada als officials executants fins avuy com són en nostre territori y los mostasaffs, y que altre official no ý pugue posar la mà, que serie innovar y abdicar-nos lo poder y jurisdictió tenim, puix se salve los terços y drets al dret acostumats.

22. Ítem, que sie servit sa magestat corroborar-nos lo privilegi atorgat per la sereníssima princessa dona Isabel aserca de les quoranta-una persones fan lo Consell General y Particular, y que se procure de exampliar y declarar que tot lo fet y fahedor per aquells y major part de aquells sie com si tota la vila, casa per casa, ho feye y firmave, y que lo balle de sa magestat pugue posar sa auctoritat y decret en tots los actes fahedors per respecte de manlleutes y altrament y que tinguen la matexa forsa y valor que si per sa magestat o per sos loctinents generals y governadors fossen decretats.

23. Ítem, que procure privilegi per tenir massers que servesquen a la paheria y que tinguen les prerogatives dels altres massers de altres ciutats y viles reals.

Hierònym de Olivo, paher. Martí Joan de Aneto, paer. Joan Feliu, paer.

Sigillum. Scribanie paciarie ville Tarregue, Jos Jordà, notari.

21

1586, octubre, 6.

Sentència dels jutges de greuges referent a la petició de la vila de Tuïr, que volia cobrar la part corresponent a la seva indemnització sentenciada el 1552, pels greuges dels soldats alemanys

Arxiu Departamental dels Pirineus Orientals (ADPO), 167 EDT 6

6 octubre, 1586. Sentència per los greuges dels alemanys donada per los jutges de greuges lo any 1586.

Los noms de Nostre Senyor Déu Jesucrist y de la gloriosa Verge Maria, mare sua, humilment invocats, amen. Sia a tots cosa manifesta que nosaltres, micer Hierònim Managat, sacristà de la Seu de Tortosa, canceller y del Consell de sa magestat; micer Miquel Cordelles, regent la Real Cancellaria; don Joan Ycart, Balle General de Cathalunya, surrogat en lloc del magnífich micer Miquel Terça, regent la cancelleria del Supremo Consell de sa magestat; Gaspar de Vilanova y de Perves, loctinent en lo offici de Mestre Racional de la casa y cort de sa magestat, surrogat en lloc del magnífic micer Miquel Joan Quintana, regent la cancelleria en lo Supremo Consell de Aragó; micer Miquel Ferrer, doctor del Real Consell, surrogat en lloc del manífich mossèn Miquel Gort, secretari de sa magestat; micer Miquel Ferreró, doctor del matex Real Consell, surrogat en lloc del spectable don Henrich de Cardona, portantveus de general governador en Cathalunya; micer Francesc Puig, doctor del Real Consell y advocat fiscal patrimonial de sa magestat; micer don Lluïs de Peguera, doctor del Real Consell; micer Francesc Fort, doctor del Real Consell, surrogat en lloc del magnífich micer Martí Joan Franquesa, doctor del Real Consell y advocat fiscal de sa magestat, per part de la sacra, cathòlica y real magestat; Raphel d'Oms, doctor en theologia, canonge, ardiacha maior y syndich del Capítol de la Seu de Tarragona; micer Onofre Pau Cellés, canonge y syndic del Capítol de la Seu de Barcelona; Joan Vila, doctor en theologia, canonge de la Seu de Barcelona, surrogat en lloc de micer Ferrando Quintana, doctor en quiscun dret, procurador del bisbe de Urgell; don Pedro de Clariana, surrogat en lloc del noble don Berenguer de Peguera; Jaume de Çalba, donzell, en la ciutat de Barcelona domiciliat y Gismundo Ortiz de Cabrera, de Concabella, en la vegaria de Agramunt domiciliat; Pere Ferreres, ciutadà y syindic de Barcelona; Antoni Jolí, syndic de Perpinyà

y Joan Baptista Bordoll, syndic de la ciutat de Balaguer, part de la Cort General, jutges e proveïdors de greuges, anomenats axí per part de la cathòlica y real magestat com de la Cort General, respectivament, ultimadament celebrada en la vila de Monçó, elets en jutges y proveïdors de greuges e reparadors de greuges y de mandat donats y donades contra prefata real magestat a nosaltres donat e attribuït, ab consentiment e suplicacitió de la dita Cort General e la provisió e comissió a nosaltres feta a supplicació de la present Cort dins cert temps a nosaltres prefigit; vists los greuges e demandes devant nosaltres exhibits y exhibides y aquells quant en nosaltres són stats diligentment examinats y examinades y oïdes les parts qui aquells an exposats y exposades; vist y reconeguts los actes per dites parts devant nosaltres produïts, lo dia present a hoyr la present sentèntia, provisió o declaració per nosaltres assignat segons que ab la present assignam, los sancts quatre evangelis devant nosaltres posats y aquells reverentment sguardats, pronunciam, provehim y declaram per y en la forma següent: Quant al greuge o demanda donat per lo syndic de la Universitat de Tuhir, demanant la restant quantitat que no li serà stada paga[da] en virtut de la sentèntia dels proveïdors de greuges de les Corts de l'any mil cinc-cents[2620] [ ] cinquanta-dos al dit syndic de Tuhir adiudicada. Vista la dita demanda y sentèntia, los mèrits del procés attesos, sententiam, pronunciam y declaram y lo procurador fiscal patrimonial de sa magestat condemnam en donar y pagar al dit syndic la restant quantitat del que le resta a pagar en virtut de la sentèntia dels provehidors de greuges de les Corts de l'any mil sinc-cents cinquanta-dos, la qual paga li haie de ésser feta de les pecúnies per ça magestat per als agraviats dexades y reservades en les Corts de l'any mil sic-cents vuytanta-sinc celebrades en la vila de Monçó, segons li tocarà en lo compartiment fahedor, a sou y a lliura, ab los altres creadors als quals seran adiudicades quantitats algunes pagadores de e sobre dites pecúnies de dit servey de dita Cort del dit any mil sinc-cents vuytanta-sinc. *Lata fuit huismodi sententia per dictos reverendos nobiles et magnificos dominos provisores gravaminum prescriptos et prementionatos et de eorum mandato lecta et publicata per me, Michaelum Joannem Amat, militem, sacre, catolice et regie magestatis mandati scribam eiusque auctoritate per totam terram et ditionem regiam notarium publicum, Barcinone populatum, vice et nomine nobilis Michalis Climent, regii consiliarii et prothonotarii insignis Corone Aragonum, die videlicet lune, sexta mensis octobris anni a nativitate Domini millesimi quingentesimi octuagesimi sexti intitulata, in quadam aula domorum dicti reverendi Hieronymi Managat, regii consiliarii et cancellarii, situs in vico de Na Cucurella, vulgariter nuncupato, presente instante et dictam sententiam ferri supplicante Petro Alós, fisci procuratore, et presentibus pro testibus Bartholomeo Balle, notario publico, cive barcinone, Raymundo Badia, calligario, et Georgio Remus, familiaribus dicti Reverendi cancellarii et quamplurimus aliis in multitudine copiosa*.

A 24 de juliol 1587, en libre de apochas dels compartiments en cartes 25, rebé Bernat Vila, síndic de dita universitat de Tuyr, per lo primer compartiment 129 lliures, 3 sous 6 4/3. Y a 21 de gener 1588, lo dit en dit nom en cartes 101 hi a lo segon compartiment 42 lliures, 12 sous, 7. Pere Pau l'Ordal scrivà de dit General.

2620 *A continuació espai en blanc.*

Signum meum Michaelis Joannes Amat, sacre, catolice et regie magestatis mandati scriba eiusque auctoritate per totam terram et ditionem suarum notarii publici Barcinonae populati, qui huiusmodi sententiam in cuius prolatione praesens interfui vice et loco nobilis Michaelis Climent, regii consiliarii et prothonotarii in regnis Corone Aragonum in hanc publicam redigens formam scribi, feci et clausi.

22

Instruccions del Capítol de la Seu de Vic a l'ardiaca Jaume Coma, síndic a la Cort General de Montsó

Arxiu Episcopal de Vic (AEV), *Reg. Epistolarum Capituli*, 1570-1639, s.f.

1r// Instructions del reverent Capítol de la Seu de Vich per lo senyor ardiaca Jaume Coma, síndich elegit per dit Capítol per los negocis se han de tractar en las Corts de Monsó.

1. Primo, farà diligènties en que se alcansen de sa magestat letres de favor per lo papa y per son embaxador té en Roma per fer les [vistes] ja assenyalades a sa magestat per la fàbrica de la nostra yglésia.

1v// 2. Més que fasse instància que se pose en ús la Constitutió se féu en la Província de Tarragona en lo temps de la bona memòria de l'archabisbe Gaspar Cervantes, que comensa «*Quoniam divino humanoque jure*», etc, en la qual se dispon que los delmes se paguen en garbes y que paguen de tots fruyts.

3. <3º> Si a cars se proveyen les abadies y entre les altres la del Stany, si li parexerà haver-hy bona rahó, podrà demanar dels fruyts cessats alguna quantitat per la reparació, màxime com los delmes de dit monestir sien exits tots o bona part de la substància de aquesta iglésia.

4. Que si se tracta de imposar fogatges que no consenta, sinó que, pus lo General té prou pasta, que fasse pagar los que deuen, que prou bastarà per fer lo servey al rey.

5. Que fassa instància ab los altres Capítols que se moder lo stil aporte lo Consell Real sobre la executió del Breu contra les persones ecclesiàstiques.[2621]

6. Per lo que per experièntia se és vist y se veu de quadaldia que lo canceller declara les contentions ab vots dels del Real Consell en favor de la règia cort, los quals //2r// són suspectes per ésser part, per ço, procurarà ab los altres síndichs se provehesca en semblants abusos.

2621 *A continuació, ratllat,* per lo que per experièntia s'és vist.

7.[2622] Advertirà si a cars se tractave alguna cosa en favor dels notaris reals d'esta ciutat, volent[2623] exercir llur art[2624] y exercici en la ciutat y parròquia de Vich, com sia cosa abusants als privilegis d'esta yglésia y ja condempnats en Tarragona, en ninguna manera consentirà, màxime essent aprovats nostres privilegis per los reys passats.

8.[2625] En altres caps ocorreran a tractar per la utilitat dels Regnes, si seran graves y tindrà commoditat avisarà com no aderir-se ha ab la maior part dels síndichs dels altres Capítols, dexant-lo més avant a sa bona prudèntia.

2622 *Segueix, ratllat,* En altres caps.
2623 *A continuació, repetit,* volent.
2624 *Segueix, ratllat,* y exercici.
2625 *A continuació, repetit,* Advertirà.

Foli 6r

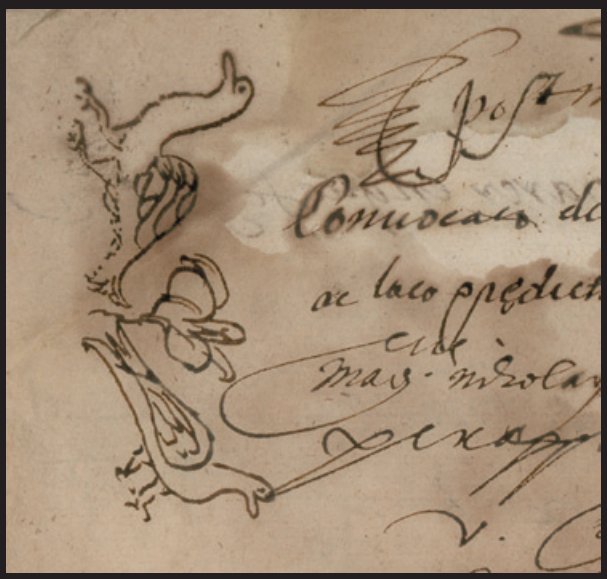

Foli 7v

Foli 8v

Foli 6v

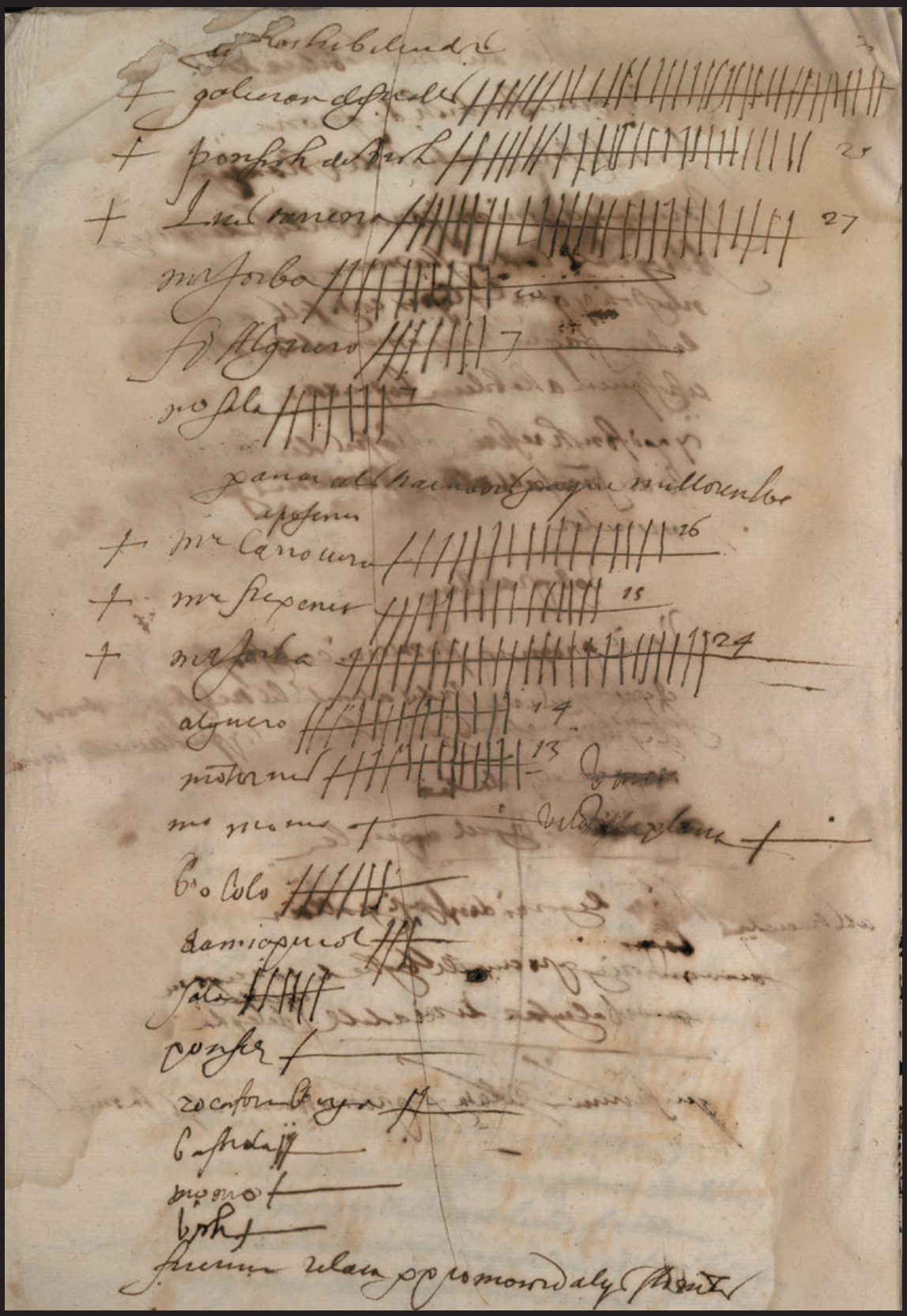

[illegible]

+ galeron [illegible] ////////////////////////////

+ ponsich [illegible] ////////////////////// 25

+ [illegible] ////////////////////////// 27

mr Jorba ////////////

[illegible] Alguero ////////// 7

mr Sala ////////

[illegible] millorenhos

aposenta

+ mr Carrouera ////////////////// 16

+ mr [illegible] ////////////// 15

+ mr Jorba ////////////////////// 24

alguero ////////////// 14

[illegible] ////////////// 13 [illegible]

mr [illegible] + [illegible] +

[illegible] ////////

[illegible] ////

Sala ////////

ponsel +

[illegible] //

[illegible] //

[illegible] +

[illegible] +

[illegible]

Foli 31 r

Foli 32 v

Foli 33 r

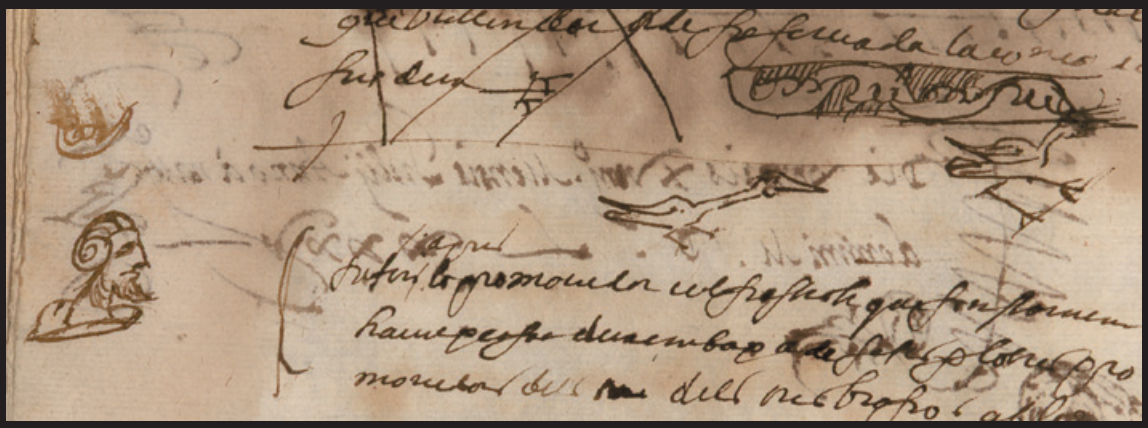

Foli 31 v

Foli 48v

Foli 46r

Foli 45r

Foli 49r

Post prandium dicta die

Venit prom.or Ecc.us refferes que lo ~~brac~~ flamet ecc.e
y via de pesamet hame determinat q lo promotor
de aquell juntamet ab lo del present bras
se conferisse al militar pera persuadirlos
volguesse alsar lo dissentimet pera que
passas avant lo progres de les prents
corts o al mancho pera tratar alguna
cosa.

Gideus — Que ad herex al pesamet ecc.e

terrena — Que nos ad herex al brac ecc.e porque tan pos
lo militar no volds allevar lo dissentimet
sino que es vaje al ecc.e donat ne rasso

carrovira — Que vage d. Junatexos perono d part del
flamet

molornes — Que ~~fasse embaxada a la mag.~~ ~~pq~~ porquant ja lo
dissentimet posat per lo militar durc.mente q lo pri
q hida vage al ecc.e pq aquest dita embaxada

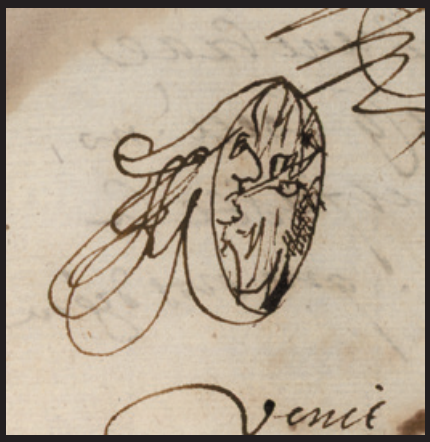

Foli 52r

Foli 50v

Foli 58r

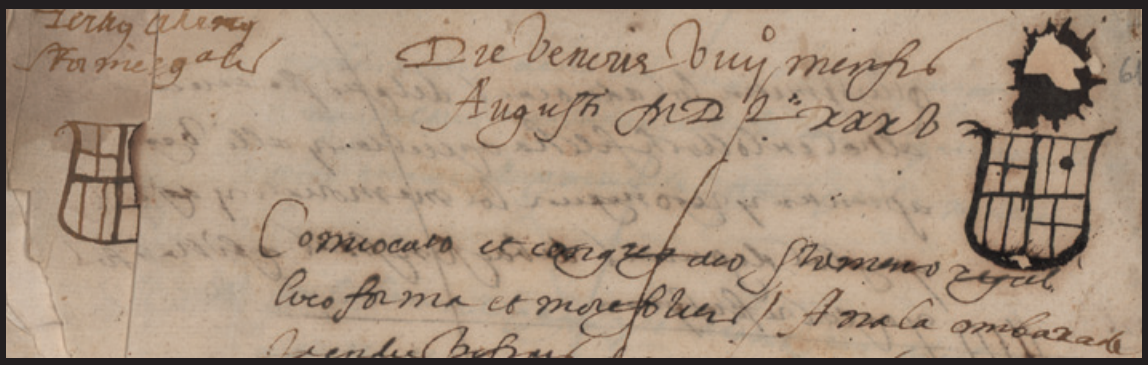

Foli 61r

Concedit — Que's responga al paper que ara s'on haurem de [illegible] lo habilitador

Responem — Que hagen los habilitadors

Lo promovedor [illegible] que a [illegible] la forma de la [illegible] y que [illegible] cada [illegible] habilitadors y [illegible] per [illegible] la habilitatio

[illegible] Diem [illegible] que [illegible] fer [illegible] en [illegible] y [illegible] dels habilitadors del [illegible]

[illegible] los habilitadors que los [illegible] lo que [illegible]

Concedeix — Que's [illegible] als altres [illegible]

Concorden — [illegible]

Lo que [illegible] diu.

Dixit [illegible] — Que's [illegible] lo que hauran fet [illegible] de [illegible] la forma [illegible] en los [illegible]

[illegible]

Concorden — [illegible] que [illegible] en lo habilitador

[illegible] — Que los [illegible] de la forma [illegible]

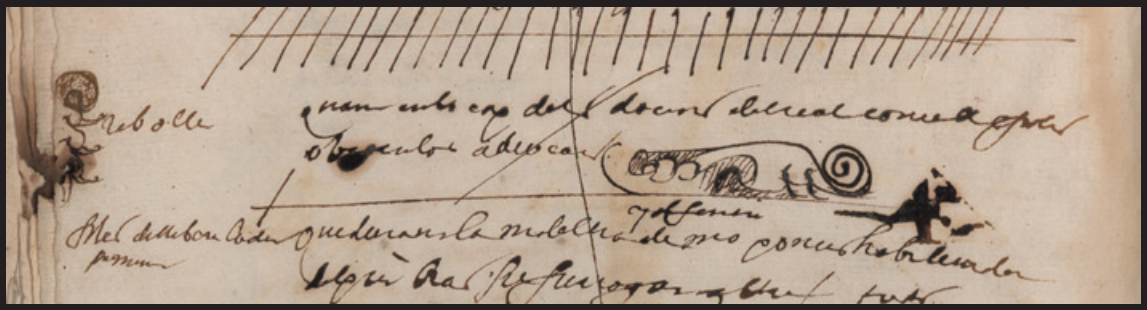

Foli 64v

Foli 67r

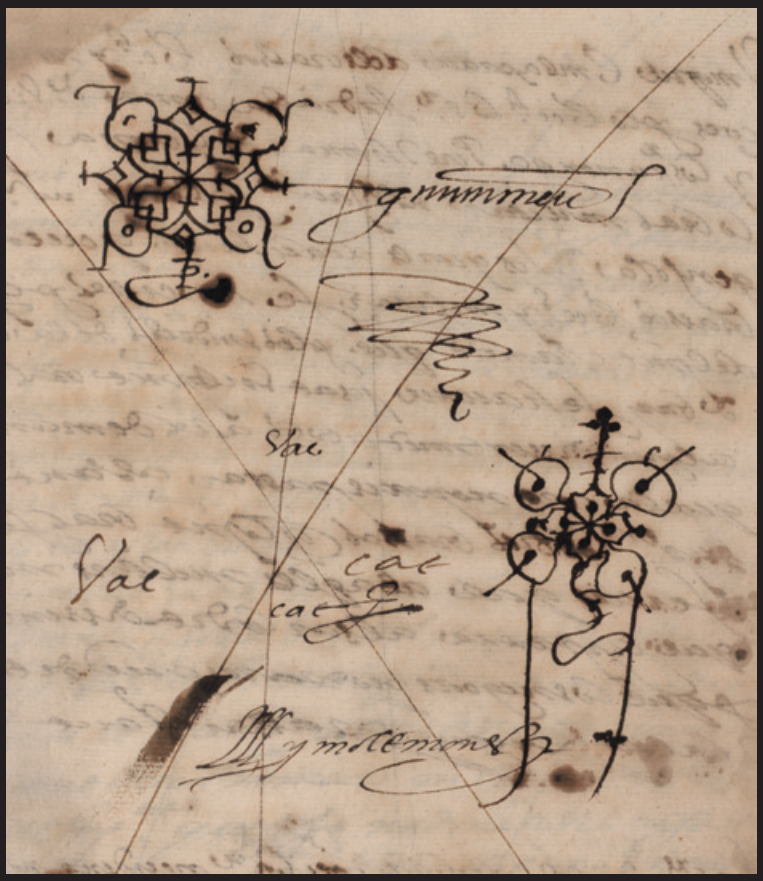

Foli 104r

mo baldo

fou referir glo promouedor als altres Regros
y als habilitadors

Post prandium

Que auiuen les personas elegides per tractar
ab los aragonesos la concordia fahedora sobre les
exacions dels drets de les entrades y pides
del gnal de aragos y aprimerem y traxen
la forma de dita concordia y aquella referesca
Del passar para no sendegue [illegible]

xiij

Alguero

del mes Empero que del passar pugnen tractar
conforme esacon los altres dos Regros

baldo

Que donen memorial quels bolaro dou
dits schaura pugar y en lo mes auant del pour
del presidem

xij

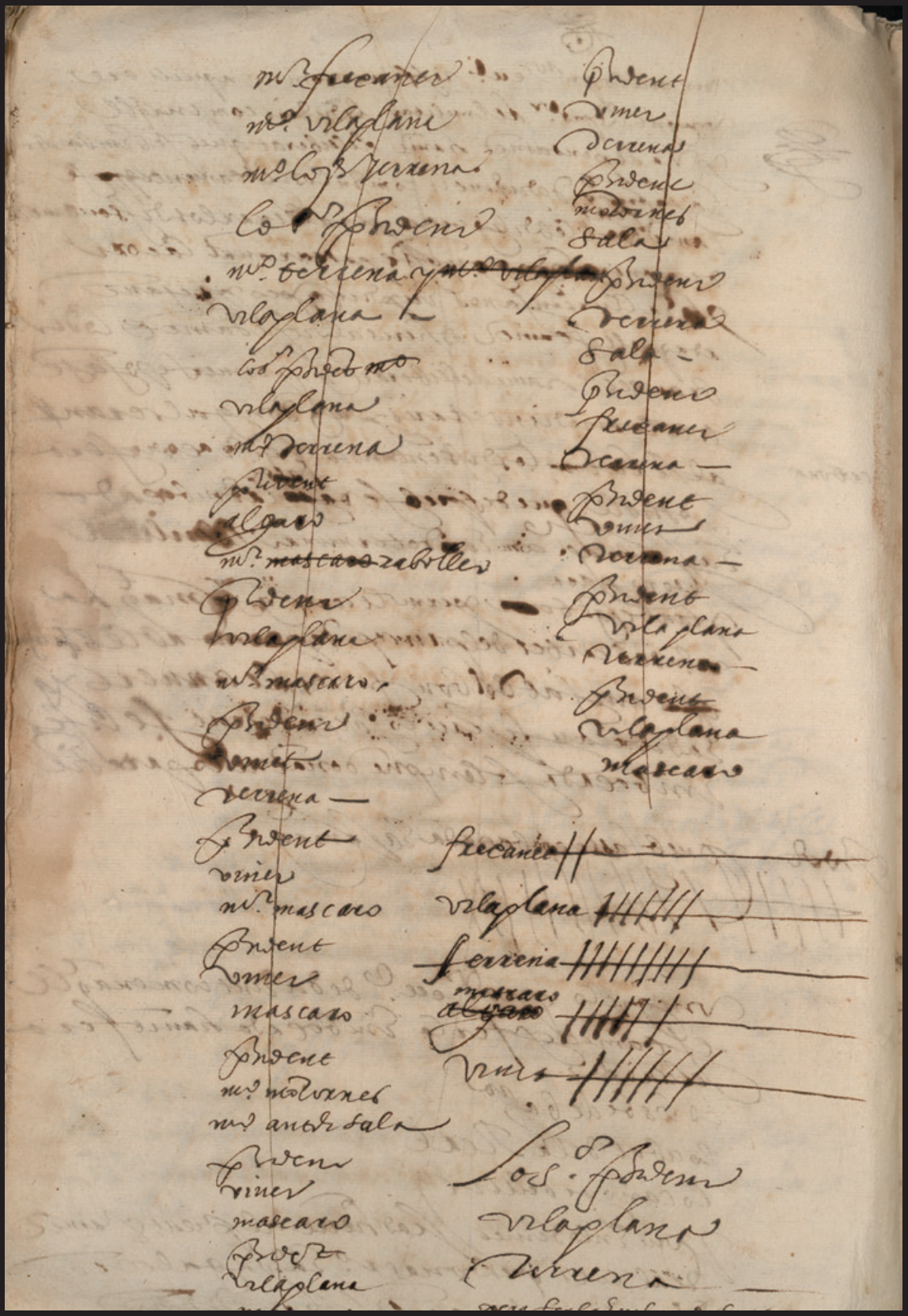

mr. frecaner
mr. vilaplana
mr. los terrena
los s. prudens
mr. terrena y ~~mr. vilaplana~~
vilaplana
los s. prudens mr.
vilaplana
mr. terrena
prudent
algaro
mr. ~~mascaro~~ zaboller
prudent
vilaplana
mr. mascaro
prudent
viner
terrena
prudent
viner
mr. mascaro
prudent
viner
mascaro
prudent
mr. molornes
mr. antdi sala
prudent
viner
mascaro
prudent
vilaplana

prudent
viner
terrena
prudent
molornes
sala
prudent
terrena
sala
prudent
frecaner
terrena
prudent
viner
terrena
prudent
vilaplana
terrena
prudent
vilaplana
mascaro

frecaner ||
vilaplana ||||||
terrena ||||||||
mascaro ~~algaro~~ |||||
viner ||||||

los s. prudens
vilaplana
terrena

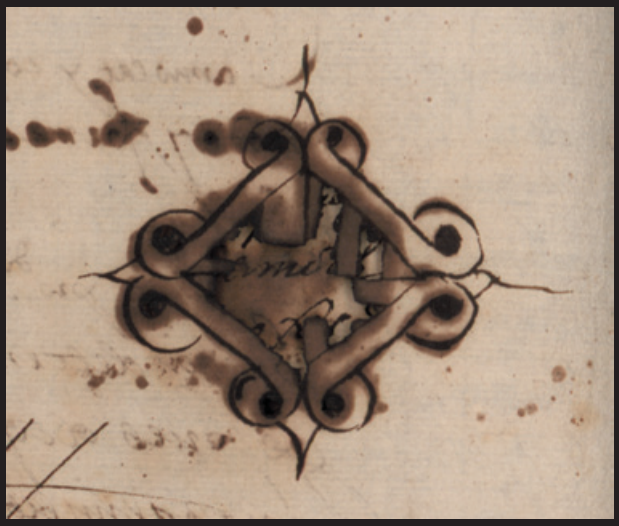

Foli 122v

Foli 132r

Foli 242v

Foli 243v

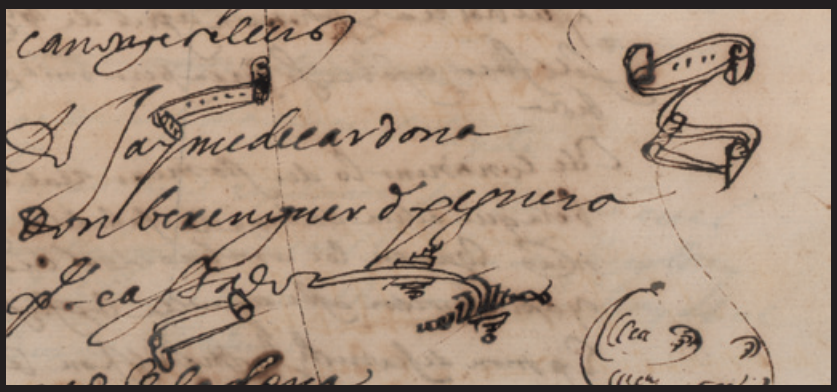

Foli 259r

[illegible] Nicholai [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Secunda Habilitatio

Du dominica xvij
Novembris Lxxxv

Cap C j

Placet ab que si affige que en
ninguna manera sien fetes regalies
generals ni Evocatio de causes generals

102

Placet salvat los privilegis de la Ciutats
de y Viles que y privilegi tenen altra
cosa forma com en la Ciutat de Barna
lo Privilegi del rey don ferrando los quals
privilegis se hacen de observar

Placet salvats los privilegis a les Ciutats
viles y llochs [illegible]

Foli 267 r

Foli 282 r

Foli 299 v

Foli 317 v

12.

Placet [illegible] affixe [illegible] general [illegible]
officiales no [illegible] donar lliuentia alguna

~~[illegible]~~

~~Placet [illegible]~~

13.

Placet

~~[illegible]~~

14.

Placet

~~[illegible]~~

15.

Placet

~~[illegible]~~

16.

Placet omnibus

17.

Placet omnibus

18.

Placet omnibus

19.

Placet

20.

Placet omnibus

21.

~~[illegible]~~
placet ab q. si a juste alli hont ho [illegible] a son real conseil / fosse
necessaries algunes [illegible] prohibitions y prudes se a juste en los casos
[illegible] y altres drets de [illegible] [illegible] —

Foli 313r

Foli 343r

Foli 344r

Foli 349r

V

ÍNDEX ONOMÀSTIC I DE MATÈRIES

Nota introductòria

L'ÍNDEX QUE ES PRESENTA AL LECTOR TOT SEGUIT agrupa en un de sol els índexs onomàstics (antroponímics i toponímics) habituals, i també un índex de matèries, sovint molt menys freqüent entre els treballs dels nostres estudiosos. Pensem que, més enllà de la seva utilitat general, indubtable en una obra d'aquestes característiques, la presentació conjunta dels tres índexs ajudarà a dur a terme les consultes amb més agilitat. A fi de conservar, però, una certa separació intel·lectual hem optat per presentar les entrades antroponímiques amb l'ús de versaletes, les veus toponímiques per mitjà de la cursiva i, finalment, les entrades de matèries mitjançant la lletra rodona convencional.

Darrere de cada entrada hi apareixen ordenadament totes les referències que el lector podrà trobar en els textos dels cinc volums, els quals comprenen la transcripció dels diferents processos i una documentació complementària de la Cort General de Montsó de 1585. Els volums, inclòs el present, han estat publicats des del 2001, amb els números 18 a 22 de la present col·lecció, «Textos Jurídics Catalans», dins la sèrie «Lleis i Costums». Pensem que la presentació conjunta del que podrien haver estat cinc índexs diferents en un de sol en multiplicarà l'eficiència com a instrument de recuperació de la informació. Indiquem el volum de què es tracta en cada cas mitjançant les inicials en negreta següents: **C** per al cinquè volum complementari, **E** en referir-nos al braç eclesiàstic, **M** per al militar, **P** en fer-ho al protonotari i, finalment, **R** per al reial.

A fi de remarcar millor la separació entre les referències que corresponen als diferents volums, hem situat el símbol ❖ abans de les dites inicials en negreta. Quan es tracta de referències incloses dins les parts dels textos que són comunes a tots tres braços (com ara els greuges generals i particulars o la legislació general i l'específica per a la Diputació del General) hem posat totes les mencions que serien reiteratives entre claudàtors i sense donar negreta a les lletres inicials que marquen el volum corresponent. D'aquesta manera, amb l'avantatge d'estalviar-li recerques infructuoses, el lector sabrà que es tracta, en realitat, d'una sola referència, repetida en els diversos volums. Els termes recollits a l'índex reprodueixen les formes originals, siguin o no normatives en el català actual.

Bona part de les entrades de l'índex inclouen subentrades que permeten aprofundir en la lectura dels rics conceptes que apareixen reflectits en la documentació transcrita. Hem marcat aquestes entrades subordinades a d'altres en negreta, a fi de ressaltar-ne la presència. Hem optat per agrupar les subentrades amb les entrades principals, a fi que el lector, tot resseguint un únic paràgraf en sentit ascendent, no perdi mai la constància de l'entrada principal. Tot i la complexitat de l'índex que segueix aquestes ratlles, esperem que esdevingui una eina útil de treball i que faciliti la recerca en aquest pou sense fons que és la documentació de la Cort General.

abadiats: **E** 797 [M 883; P 241; R 774]

abadies: **E** 362-363 i 407 **provisió d'**: **C** 304, 315, 317, 318, 331, 595 ❖ **E** 388, 389, 392-393, 432, 440, 441 ❖ **M** 368, 386, 421, 422, 758 [M 766; R 659] ❖ **R** 276, 291, 292, 298, 315, 318, 326 i 327

Abarca, Bernardino: **P** 5

Abarca, Francisco de: **P** 5

abats: **E** 381/383, 462, 795 [M 881; P 240; R 772] ❖ **M** 383/385, 403/406, 408, 455 ❖ **R** 236, 276, 291, 293, 295, 327, 329/333, 347, 371 i 372

abatuts: **C** 447

Abella i de Guimerà, Bernat d' (noble i senyor de Ciutadilla): **C** 229 ❖ **M** 7, 14, 22, 179, 197, 203, 204, 216, 234, 264, 432, 455, 463, 464, 466, 482, 489, 556, 562, 564, 575, 622 ❖ **P** 102, 131, 135, 160, 179 ❖ **R** 181

Abencomeig, Joan (d'Ascó): **C** 208, 217 ❖ **E** 183, 195 ❖ **M** 229 ❖ **R** 164, 171, 172

abillaments: **C** 294, 300, 301, 447 ❖ **R** 264, 265 i 268

Abizanda, Miquel (jurat de Montsó): **M** 147, 148, 152, 156/158, 161 ❖ **R** 91, 103 i 104

absència reial: **R** 3

absolució: **E** 776 [M 746; R 639] ❖ **M** 786 [R 679] **judici d'**: **M** 786 [R 679]

absoluta, voluntat: **E** 553-554

abusos: **C** 243, 351, 396, 431, 432, 433, 454, 457, 465, 466, 467, 468, 473, 477, 479, 480, 492, 494, 495, 497, 501, 505, 508, 511, 512, 513, 514, 518, 521, 523, 530, 533, 538, 550, 554, 560, 566, 577, 578, 580, 581, 595 ❖ **E** 554 ❖ **M** 864 [R 756] ❖ **R** 192, 277, 319 i 362

acaptar: **M** 802 [R 695] ❖ **R** 330

acaraments: **M** 826, 827 [R 719], 829 [R 721] i 831 [R 723] **judicials**: **M** 823 [R 716]

acato: **E** 414 ❖ **M** 379, 394, 408, 450, 626 ❖ **R** 63, 172, 295, 320, 334, 340, 343 i 377

acció popular: **E** 371, 603 ❖ **P** 272 ❖ **R** 462

acèmiles: **R** 331

Açores, Illes: **E** 4 ❖ **M** 4 ❖ **P** 66 ❖ **R** 5

actes: **C** 139, 413, 415, 466, 510, 589 ❖ **E** 20, 56, 398, 399, 431 ❖ **M** 428, 871 [R 763] ❖ **R** 356, 357, 379, 381, 391, 438, 452, 485 i 491 **apostòlics**: **C** 510 **autèntics**: **R** 425 ***coram auctenticis personis***: **M** 814 [R 707] **d'execució**: **R** 37 **de fe**: **M** 786 [R 679] **de resolució de comptes**: **M** 811 [R 704] **judicials (producta general)**: **E** 685 [M 662; R 551] ❖ **P** 203 **públics**: **R** 10 **voluntaris**: **R** 343

actes de Cort de Catalunya: **E** 461, 543, 649, 782 [M 751; R 644] ❖ **M** 532 ❖ **P** 31, 32, 33, 39, 47, 48, 52, 53, 172, 175, 276 i 280 **invocació**: **C** 404, 405, 441, 513, 515, 518, 532, 578 ❖ **E** 52, 191, 460, 606, 607, 689 [M 667; R 557], 712 [M 690, 691; R 583], 724 [M 702; R 595], 736 [M 715; R 608], 738 [M 716; R 609], 739 [M 718; R 611], 743 [M 722; R 615], 752 [M 731; R 624], 763 [M 732; R 625], 765 [M 735; R 628], 769 [M 738; R 631], 770 [M 740; R 633] ❖ **M** 145, 584, 587, 624, 772 [R 665], 774 [R 667], 776 [R 669], 811 [R 703], 852 [R 744], 853 [R 745], 860 [R 752], 870 [R 761, 762] ❖ **P** 206, 234, 262, 362, 413 i 425 **jurament**: **E** 459 ❖ **M** 451 i 452 ❖ **R** 344 i 345 **via d'**: **E** 381

actitats: **R** 47

actuació *per directum*: **M** 774 [R 667]

acusador: **C** 396, 398, 399, 578 ❖ **M** 151

Ademús (Racó), jurats d': **P** 13

Adet, Andrés (habitant de Montsó): **M** 147

adjutori divinal: **E** 3 i 4

administració: **C** 452, 512, 521, 559 **bona**: **E** 106 ❖ **M** 334 **mala**: **M** 405

administracions **de béns**: **E** 104 **causes d'**: **C** 478 **eclesiàstiques (provisió)**: **E** 758-759 [M 767; R 660]

ADRIÀ, Vicenç: **P** 12

adroguers: **C** 348 ❖ **E** 511

adveniment reial, preconització: **P** 56

advocar: **C** 475

advocat fiscal del Regne d'Aragó: **P** 4

advocat fiscal reial: **C** 468, 470, 480, 481, 483, 489, 512, 539, 540, 591 ❖ **E** 727 [M 706; R 599], 728 [M 706; R 600] ❖ **M** 163, 172, 317, 374 ❖ **P** 219 i 221

advocats: **C** 141, 151, 365, 366, 370, 384, 399, 400, 405, 431, 436, 469, 470, 475, 538 ❖ **E** 15, 94, 95, 214, 313, 390, 391, 399, 432, 504, 585, 663 [M 638; R 526], 674 [M 650; R 539], 710 [M 688; R 581], 786 [M 756; R 649], 799 [M 885; P 244; R 776] ❖ **M** 35, 120, 126, 132, 136, 257, 316, 324, 390, 396, 567, 578, 784 [R 677], 786 [R 679], 809 [R 701], 813 [R 705, 706], 823 [R 715], 827 [R 719], 830 [R 722], 832 [R 724], 833 [R 725], 839 [R 730], 840 [R 732], 844 [R 736], 847 [R 739], 848 [R 740], 849 [R 741], 850 [R 742], 852 [R 744], 856-857 [R 748] ❖ **P** 216 ❖ **R** 71, 99, 117/119, 124, 130, 322, 357, 468, 476, 478, 507 i 510 **de pobres**: **C** 399, 400, 470 ❖ **M** 285 i 584 **de pobres (salaris)**: **M** 431 i 441 **estudis d'**: **C** 351, 400, 469 ❖ **E** 439, 470, 471, 486 ❖ **M** 331, 335, 427, 498 ❖ **R** 242, 325, 476, 478 i 508 **persecució d'**: **M** 805 [R 698] **vots d'**: **E** 283

adzembles: **E** 291, 765 [M 734; R 627], 789 [M 759; R 652]; **M** 447, **R** 372

AFÁN DE RIBERA, Per (I duc d'Alcalá de los Gazules i lloctinent general de Catalunya): **E** 778 [M 748; R 641] ❖ **M** 859 [R 751]

aforadors: **C** 560

aforaments: **R** 360

Àfrica: **E** 4 ❖ **M** 4 ❖ **P** 65 ❖ **R** 4 i 248

agabelladors: **E** 590

agabellaments: **E** 675 [M 651; R 540], 678 [M 655; R 544], 699 [M 678; R 568] ❖ **P** 200

agabellar: **R** 362

agents: **M** 838 [R 730] i 848 [R 740] **a la cort**: **M** 812 [R 705]

Àger (Noguera): **P** 129 i 140 **abadiat d'**: **M** 347, 436, 543, 555, 557 ❖ **P** 131, 133 i 139 **abat d'**: **M** 204 i 237

ÀGER I GARCÉS, Maciana (resident a Barbastre): **C** 344

ÀGER, Josep d' (donzell de Lleida): **M** 337, 354, 436 D **P** 138

Agramunt (Urgell): **M** 771, 772 [R 664, 665] ❖ **P** 108 i 130 **senyoria d'**: vegeu FOLC, Francesc Ramon **veguer d'**: **M** 807 [R 700] **vegueria d'**: **E** 433 ❖ **M** 86, 418, 422, 423, 426, 547, 807 [R 700] ❖ **P** 112 i 135

AGRAMUNT, Perot: **C** 587

agricultures: **C** 502

AGUAZIL, *talis* (frare dominicà): **M** 822 [R 715] i 832 [R 724]

Aguilar de Segarra (Bages), terme de: **E** 746 [M 725; R 618]

AGUILAR, Alexandre d' (donzell de Barcelona): **M** 375, 439 ❖ **P** 141

AGUILAR, Francesc d' (donzell de Barcelona): **M** 375, 439 ❖ **P** 141

AGUILAR, marquès d'(lloctinent general de Catalunya): vegeu FERNÁNDEZ MANRIQUE DE LARA, Juan

AGUILAR-PERALTA I DE CAMPORRELLS, Jaume d'(donzell): **M** 13, 187 ❖ **P** 17, 79 i 110

AGULLANA I DE CALDERS, Francesc (donzell): **E** 531, 533, 557, 558, 569, 577, 578 ❖ **M** 190, 288, 411, 421, 424, 449, 455, 465, 515, 521, 540, 548, 566, 580, 582, 589, 598, 621, 623, 829 [R 721], 834 [R 726] ❖ **P** 17, 80, 113, 160, 181 ❖ **R** 313 i 400

AGULLANA, Antoni (síndic de Girona a la Cort General de 1414): **R** 24

AGULLANA, Enric (diputat militar): **E** 431, 557, 558 ❖ **M** 256, 428 ❖ **R** 379 i 381

AGULLANA, Joan (calceter de Montsó): **M** 147, 153 ❖ **R** 104

AGULLANA, Joan d'(cavaller de Girona): **E** 557 ❖ **M** 12, 48, 181 D **P** 18, 71, 80 i 104

agulles: **E** 669 [M 644; R 533] ❖ **M** 788 [R 681] ❖ **P** 194

AGULLÓ, Francesc d' (donzell, baró de Bellveí i habilitador pel braç militar): **C** 93, 94, 112, 158, 160, 284, 338 ❖ **E** 32, 34, 43, 61, 64, 142, 184, 305, 472, 619, 639 ❖ **M** 6, 8, 14, 16, 20, 23, 24, 38, 44, 67, 70, 73, 82, 98, 102, 117, 137, 144, 176, 177, 181, 188, 193, 200, 209/212, 217, 220, 222, 224, 230, 238/240, 244, 260, 262, 284, 292, 293, 317, 432, 552, 556, 612 ❖ **P** 18, 60, 72, 75, 90, 97, 100, 101, 105, 111, 116, 117, 121, 124, 128, 132, 134, 142, 144, 154 ❖ **R** 56, 64, 79, 136, 237, 338, 482 i 500

AGULLÓ, Joan d': **M** 6, 190 ❖ **P** 18, 61, 114

AGULLÓ, Miquel d' (senyor de les Sitges): **E** 627 ❖ **M** 8, 181, 493, 515, 525, 529, 548, 593, 606, 623 ❖ **P** 72, 105, 180 ❖ **R** 497

AGUSTÍ I ALBANELL, Antoni (arquebisbe de Tarragona): **E** 6, 7, 27, 143, 188, 223, 609, 648 ❖ **P** 14 i 123

AGUSTÍ I DE SISCAR, Antoni (vicecanceller): **R** 31

AGUSTÍ, Antoni (pagès síndic de Salses): **E** 622, 634 i 635 ❖ M 599 i 607

AGUSTÍ, Joan (de Salses): **E** 622

AGUSTÍ, Joan Josep (notari públic de Barcelona): **E** 404

AGUSTÍN, Jerónimo de (infançó): **P** 6

AGUSTÍN, Vicente (lloctinent de Batlle general d'Aragó): **P** 4

Agustins, orde dels: **C** 318 ❖ **E** 393 ❖ **R** 298 i 327

aigua: **C** 398, 402, 575

AIGUAMOLSA, Joan: **C** 587

Aiguaviva (Gironès), quadra d': **P** 73

AIGUAVIVA I DE TAMARIT, Joan d' (donzell de la vegueria de Vilafranca del Penedès): **M** 8, 188 ❖ **P** 73 i 111

aigües: **C** 525 ❖ **E** 291, 715 [M 693; R 586] **infectes**: **E** 664 [M 639; R 527], 669 [M 645; R 533] ❖ **P** 194 **represes**: **E** 669 [M 645; R 533] ❖ **P** 194 **crescudes d'**: **R** 372 **repartiment d'**; **E** 700 [M 678; R 569]

AILLÀ, Pere (doctor en drets de Perpinyà): **C** 544, 545, 546, 547, 554 ❖ **E** 283, 531, 596 ❖ **M** 518, 524, 784 [R 677] ❖ **R** 407 i 408

AIMAR, Pere: **E** 789 [M 758, 759; R 651] ❖ **M** 824 [R 716], 829 [R 721], 832 [R 724], 834 [R 726] i 837 [R 729]

AIMERIC I CRUÏLLES, Bernat d' (donzell de Manresa): **M** 11, 186, 517, 529, 554, 575, 576, 589, 596, 617, 623 ❖ **P** 17, 81, 109, 130 i 180

AIMERIC, Galceran (síndic de Terrassa): **C** 168

AIMERIC, Joan (donzell): **R** 13

AIMERIC, Miquel (abat de Lavaix i procurador del bisbe d'Urgell i promovedor del braç eclesiàstic): **C** 81, 304, 416 ❖ **E** 6, 7, 9, 11, 16/18, 22, 23, 25, 27, 30, 35, 44, 45, 47, 50/52, 56, 57, 59, 60, 65, 68/70, 74, 75, 78/81, 84, 87, 92, 97, 99, 101, 103, 110, 114, 116, 122, 126, 128, 131, 134, 136, 138, 139, 143, 146, 148, 150, 155, 158, 160, 165, 171, 177, 182, 184, 196, 199, 203, 207, 219, 223, 227, 229, 230, 232, 233, 237, 240, 242, 246, 248, 253, 256, 259, 262, 265, 267, 269/271, 274, 275, 278, 279, 283, 286/288, 295, 298, 301, 303, 306, 309, 310, 312, 317/319, 321, 327/329, 331, 333, 336, 337, 340, 342, 349, 354, 355, 361, 363, 373, 376, 379, 387, 394, 395, 403, 415, 418, 419, 422, 423, 426, 428, 430, 438, 441, 444, 450, 456, 457, 463, 476, 480, 483, 490, 498, 499, 504, 508, 510, 512, 522, 529, 535, 548, 564, 568, 575, 585, 596, 609, 611, 613, 620, 622, 628, 630, 637, 644, 646, 648, 651 ❖ **M** 16-17, 21, 382, 589, 599, 609, 611 ❖ **P** 60, 68, 87, 93, 122, 159, 178 ❖ **R** 35, 41, 45, 53, 277, 468, 488, 490, 497 i 499

AIMERIC, Pere: **P** 18

AIMERIC, Rafael: **M** 821 [R 714], 826 [R 718], 838 [R 730], 840 [R 732] i 853 [R 745]

AIMERIC, vídua: **M** 827 [R 719]

AITONA, comte d' (lloctinent general de Catalunya): vegeu MONTCADA I DE CARDONA, Francesc

aixarops: **C** 276, 283 ❖ **R** 226 i 236

ajudes de costa: **M** 477 ❖ **R** 265 i 494

alabarders: **E** 787-788 [M 757; R 650], 818 [R 710], 822 [R 715], 833 [R 725] ❖ **M** 552

Alacant (Alacantí), jurats d': **P** 13

aladres: **E** 89

Alagó (Aragó), jurats d': **P** 8

ALAGÓN, Artaldo de (comte de Sástago): **E** 500 ❖ **M** 1, 37 ❖ **P** 3, 57, 63, 87, 158 i 178

ALAGÓN, Blasco de: **P** 3

ALAGÓN, Martín de: **P** 3

ALAGÓN, Pedro de: **P** 4

alarma, tocar: **M** 795 [R 689]

ALBA, ducs d': **C** 531, 562, 574

ALBAIDA, comte d': **P** 9

Albalat dels Sorells (Horta), baronia d': **E** 87 vegeu DESPÉS, Alfonso

ALBANELL, Galceran: **P** 19

ALBANELL, Joan (notari públic): **P** 84

ALBANELL, misser: M 256

albarans: **C** 413 ❖ **M** 147, 778 [R 671] ❖ **R** 360 i 372 **de guia**: **E** 89, 632, 767 [M 736; R 629], 785 [M 755; R 648] ❖ **M** 95, 98, 101, 523 ❖ **R** 105 i 474

Albarrasí (Aragó), **bisbe d'**: **P** 2 **Capítol de Santa Maria**: **P** 2 **jurats d'**: **P** 8 **procuradors de la Comunitat d'aldees d'**: **P** 8

Albera (Vallespir), l': **C** 496, 568

albergues: **C** 526

ALBERT (família): **M** 772 [R 665]

ALBERT, Aleix (noble): **M** 13, 185, 400, 421, 482, 523, 525, 529, 565, 566, 573, 596, 617, 622 ❖ **P** 16, 80, 108 i 179

ALBERT, Felip (noble): **M** 182, 771 [R 664] ❖ **P** 75 i 106

ALBERT, Joan (noble): **M** 402 ❖ **P** 16 i 106

ALBERT, Miquel (cavaller): **M** 13, 185, 400, 466, 482, 525, 579, 580, 582, 584, 592, 593, 595/597, 616, 622 ❖ **P** 80 i 108

ALBERT, Pere (donzell): **P** 106

ALBERTÍ, Joan (donzell de Girona): **M** 9, 183 ❖ **P** 76

ALBERTÍ, Pau (comissari reial): **M** 800 [R 693]

ALBERTÍ, Pere (donzell de Girona): **M** 9, 183 ❖ **P** 76

albes: **E** 82 i 84

Albesa (Noguera), senyoria d': **M** 442 ❖ **P** 103 i 126 / vegeu TORRELLES, Joan de

Albiol (Baix Camp): **E** 188 i 190

ALBIOL, Narcís Joan (síndic de Borriana): **P** 59

ALBIÓN, Juan de (infançó): **P** 6 i 58

ALBIZU, Vicenç: **P** 12

Albons (Baix Empordà), senyoria d': **P** 111 / vegeu VALLGORNERA I DE FOXÀ, Jaume de

alborotaments: **M** 830 [R 722]

alcaids: **C** 502, 550, 559, 572, 576, 577 ❖ **M** 792 [R 685] i 794 [R 687-688]

Alcalá de Henares (Castella): **M** 849 [R 741]

ALCALÁ, duc d' (lloctinent general de Catalunya): vegeu AFÁN DE RIBERA, Per

alcaldes: **C** 347, 424, 498 ❖ **R** 295

ALÇAMORA, Francesc d' (síndic de Manresa a la Cort General de 1406-1410): **R** 18 i 19

Alcanar (Montsià), **síndic d'**: **M** 521 **vila d'**: **E** 524 ❖ **M** 521

Alcántara (Extremadura), senyor d': **E** 493

Alcanyís (Aragó): **P** 2 **jurats d'**: **P** 8

Alcarràs (Segrià): **E** 744, 745 [M 723, 724; R 617] **senyoria d'**: **E** 745 [M 724; R 617] ❖ **M** 332 ❖ **P** 103, 105 i 135 / vegeu SANTCLIMENT, Simó Joan Benet de

alcavots/es: **M** 149 ❖ **R** 91

Alcoi (Alcoià), jurats d': **P** 13

Alcolea de Cinca (Aragó): **P** 3

aldees: **E** 605, 606 ❖ **M** 477, 584, 587 ❖ **R** 465 i 470

Aldehuela (Aragó): **P** 5

ALDOBERA, Jaime de (diputat del Regne d'Aragó): **P** 29

alegria, demostracions d': **C** 294, 301, 303, 317, 323, 328 ❖ **M** 414 ❖ **R** 251, 264, 268, 270, 296, 304, 308 i 309

ALEMANY DESCATLLAR, Francesc (de Ripoll): **M** 7, 188 ❖ **P** 16, 73 i 111

ALEMANY, Jaume: **M** 7 ❖ **P** 80 i 110

Alemanya: **C** 438

Alentorn (a Artesa de Segre, Noguera): **M** 199, 200 ❖ **P** 125 i 135

ALENTORN, Alexandre d' (noble): **E** 541 ❖ **M** 416, 421, 440, 465, 482, 526, 529, 536, 537, 587, 596, 616 ❖ **P** 142 i 179

ALENTORN, Antoni d' (noble i senyor de Seró): **P** 142

ALENTORN, Galceran d' (noble): **M** 98

ALENTORN, Guerau d' (noble): **E** 141, 433 ❖ **M** 7, 12, 14, 20, 22, 23, 36, 67, 98, 105, 117, 175, 193, 209, 210, 213, 228, 229, 232, 239, 284, 288, 340, 802 [R 695], 874 [R 767] ❖ **P** 15, 61, 71 i 116

ALENTORN, Guillem d': **R** 11

ALENTORN, Isabel d' (vídua de Jaume de Sentmenat): **M** 874 [R 766]

ALENTORN, Jeroni d' (noble de la vegueria d'Agramunt): **M** 440, 444 ❖ **P** 142

ALENTORN, Lluís d' (noble): **M** 338, 440 ❖ **P** 142

ALENTORN, Onofre d' (noble de la vegueria d'Agramunt, menor): **M** 440 i 444

ALENTORN, Onofre d' (noble, senyor de Seró i habilitador pel braç militar): **C** 84, 85, 106, 111, 112, 118, 127, 175, 196, 197, 203, 217, 222, 229, 276, 336 ❖ **E** 18, 22, 51, 59, 62, 67, 68, 90, 154, 168, 170, 172, 177, 178, 186, 200, 206, 221, 292, 353, 446, 507, 541, 577, 582, 597, 599, 606, 614, 639 ❖ **M** 12, 17/20, 22, 24, 26, 36, 65, 67, 68, 73, 74, 94, 97, 105, 138, 187, 193, 199, 205, 209/211, 220, 221, 224, 228, 229, 232, 238, 239, 241, 242, 244, 247, 252, 274, 284, 286, 288, 289, 302, 304, 340, 377, 401, 416, 421, 434, 440, 444, 455, 463, 465, 477, 482, 512, 526, 571, 574, 582/586, 588, 590, 592, 596, 601, 612, 616, 619, 622 ❖ **P** 15, 78, 80, 97, 115, 116, 136, 142, 159, 179, 268 ❖ **R** 42, 44, 70, 78, 79, 83,

98, 108, 145, 156, 158, 161, 164, 171, 176, 181, 226, 336, 428, 447, 455, 459, 470 i 501

ALENYÀ I DE CADELL, Guerau (donzell): **M** 9, 286, 434 ❖ **P** 75 i 137

Alexandria (Egipte): **C** 522, 560

Alfacs, els (Montsià): **M** 797 [R 690]

Alfajarín (Aragó), baronia d': **P** 4

Alfarràs (Segrià), **lloc d'**: **M** 809 [R 702] **senyoria d'**: **P** 140 / vegeu BOIXADORS I DUSAI, Bernat de

ALFONS (comte de Barcelona): **C** 583

ALFONS I (comte de Barcelona): **C** 582

ALFONS II (comte de Barcelona): **C** 480, 500, 550, 569 ❖ **E** 744, 745 [M 723, 724; R 616, 617] ❖ **M** 799 [R 692] i 867 [R 759]

ALFONS III (comte de Barcelona): **E** 673 [M 649; R 537], 744 [M 723; R 616] ❖ **M** 123, 792, 793 [R 686], 802 [R 695] i 862 [R 754]

ALFONS IV (comte de Barcelona): **C** 396, 419, 426, 441, 452, 455, 507, 514, 532, 537, 582 ❖ **E** 190, 381, 409, 553, 752 [M 731; R 624], 758 [M 767; R 659] ❖ **M** 383, 403, 794 [R 687], 861 [R 753] ❖ **R** 11, 14, 23, 24, 27, 129 i 329

Algarve (Regne de Portugal): **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Alger, corsaris d': **R** 248

Algerri (Noguera): **P** 105 i 139

Algesires (Andalusia): **R** 1 i 29

Alguaire (Segrià): **E** 721 [M 699; R 592]

ALGUERÓ, Francesc (síndic de Lleida): **C** 79, 80, 82, 89, 90, 106, 110, 114, 117, 118, 132, 134, 137, 141, 142, 147, 161, 164, 169, 170, 175, 183, 187, 191, 194, 195, 196, 197, 199, 201, 208, 209, 220, 221, 224, 227, 235, 240, 245, 258, 263, 267, 278, 279, 280, 291, 293, 296, 302, 303, 305, 307, 308, 309, 314, 315, 318, 323, 325, 329, 334, 335, 340, 342, 345, 351, 360, 362, 366, 368, 371, 372, 374, 379, 380, 381, 384 ❖ **E** 100, 132, 162, 166, 170, 204/206, 385, 489, 491, 492, 502, 503, 534, 565, 582, 593, 594, 619, 639, 790 [M 760; R 653] ❖ **M** 103, 137, 141, 214, 221, 245, 247, 371, 381, 444, 475, 479, 481, 486, 530, 571, 592, 612 ❖ **P** 62, 82, 119, 161, 181 ❖ **R** 2, 6, 33, 34, 38, 40, 43, 49, 66, 75, 81, 107, 120, 133, 138, 140, 152, 154, 157, 158, 163, 174, 176, 180, 187, 229, 251, 255, 257, 270, 279, 281, 289, 291, 298, 326, 339, 340, 348, 363, 365, 366, 376, 377, 405, 410, 419, 423, 430, 431, 442, 451, 455, 458, 468, 480, 482, 486, 487 i 501

algutzirs: **C** 381, 388, 480, 507 ❖ **E** 39, 389, 704 [M 682; R 574] ❖ **M** 46, 787 [R 680], 818 [R 710], 826 [R 718], 833 [R 725], 841 [R 733], 857 [R 749] ❖ **P** 231 **reials**: **C** 466 ❖ **E** 708 [M 687; R 579], 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 301 i 395 **reials extraordinaris**: **C** 472 ❖ **E** 617, 680 [M 656, 657; R 545, 546] ❖ **P** 201 **reials ordinaris**: **C** 472 ❖ **E** 283, 666 [M 642; R 530], 667 [M 642; R 530], 680 [M 657; R 546], 680 [M 656, 657; R 545, 546], 704 [M 682; R 574], 764 [M 734; R 627] ❖ **P** 201 i 231 **reials ordinaris (resistències als)**: **E** 675 [M 651; R 540] **reials ordinaris (salaris d')**: **E** 617

ALICH, Arnau d': **R** 11

alimàries: **E** 322, 334-335, 353, 354, 357, 358 ❖ **R** 264

aliments: **C** 400, 502

ALIÓ, Joan (síndic de Sarral): **C** 99, 124, 142, 162, 166 ❖ **P** 85, 119 ❖ **R** 65, 67, 76, 120 i 138

ALMENARA, Diego de: **P** 7

ALMENARA, Joan (major, donzell de Sisquer): **M** 478, 553 ❖ **P** 129

ALMENARA, Joan (menor, donzell): **M** 478, 553 ❖ **P** 129

almirall del Regne d'Aragó: **P** 12

almoines: **C** 271, 275, 400, 417, 456 ❖ **E** 121, 380/382, 387, 406, 408/412, 414, 422, 536, 712 [M 690; R 583], 750 [M 729; R 622] ❖ **M** 118, 119, 382, 383, 402, 404, 405, 407/409, 475, 476, 535, 536, 829 [R 721] ❖ **R** 223, 232, 293, 294, 296, 328/332, 334 i 493

Almoster (Baix Camp): **E** 190

Almudévar (Aragó), jurats d': **P** 8

ALOET, Ponç (síndic de Vic a la Cort General de 1414): **R** 24

Alòs de Balaguer, vila d' (Noguera): **E** 88/90 ❖ **R** 105

ALÒS, Jaume (de Lleida): **E** 790 [M 760; R 653]

ALÒS, Pere: **C** 592

alous: **C** 396 ❖ **E** 191

Alpont (Serrans), jurats d': **P** 13

ALRES, Joan Pasqual de les (mercader de Barcelona): **M** 565 ❖ **R** 484

alsines: **E** 338

ALTARRIBA, Francesc d' (donzell): **E** 589 ❖ **M** 11, 186, 455, 577 ❖ **P** 17, 50, 81 i 109

ALTARRIBA, Francisco de (infançó i senyor de Huerto): **M** 153, 156 ❖ **P** 5, 23, 36 i 59

ALTARRIBA, Francisco: **P** 5

ALTARRIBA, Jaume (donzell de Barcelona): **M** 379

ALTARRIBA, Joan d' (donzell de Cervera): **C** 344 ❖ **E** 456 ❖ **M** 8, 188, 439, 455, 463, 464, 482, 587 ❖ **P** 72, 111, 142, 160 ❖ **R** 342

altars: **C** 278 ❖ **E** 82, 84, 337 i 338 **majors**: **M** 626 ❖ **R** 2

alteracions: **C** 420, 525; **E** 3; **M** 3, 830 [R 722]; **R** 3 i 333

altercacions o altercats: **C** 84, 306, 366, 369, 539

ALTISENT, Joan: **C** 587

ÁLVAREZ DE ARCE, Rodrigo: **M** 825 [R 717]

ALZINA, Bernat (cavaller): **P** 113

ALZINA, Bernat (donzell de Girona, doctor en drets i advocat del braç militar): **C** 85 ❖ **E** 22 ❖ **M** 24, 26, 30, 128, 129, 189, 280, 305, 439 ❖ **P** 141 ❖ **R** 45

ALZINA, Rafael: **E** 743 [M 722; R 615]

ALZINES, Sebastià d' (majordom de Montserrat): **E** 382, 384, 410 ❖ **M** 384, 385, 404, 406 ❖ **R** 330 i 331

Alzira (Ribera Alta), jurats d': **P** 13

allotjaments militars: **E** 768 [M 737-738; R 630-631]

AMAT, Bernat (síndic de Cabrera): **P** 60

AMAT, Joanot (ciutadà honrat i senyor de Castellbell): **E** 539 ❖ **M** 556

AMAT, Lluís (comissari reial): **M** 778 i 779 [R 671]

AMAT, Miquel (doctor en drets): **E** 89, 406, 491, 492 ❖ **M** 95, 101 ❖ **R** 102, 106 i 278

AMAT, Miquel Joan (cavaller de Barcelona i escrivà de manament reial): **C** 372, 592, 593 ❖ **E** 639, 766 [M 735; R 628] ❖ **M** 9, 190, 264, 368, 372, 375, 378, 395, 397, 410, 421, 438, 439, 468, 477, 479, 489, 553, 571, 596, 612, 617, 622-623 ❖ **P** 19, 76, 113, 129, 140, 141, 180 ❖ **R** 37, 410 i 501

ambaixades: **C** 450 ❖ **E** 695 [M 673; R 564], 736 [M 715; R 608] i 762 [M 770; R 663] **al lloctinent general de Catalunya**: **E** 767 [M 737; R 630], 772 [M 742; R 635], 788 [M 757; R 650], 819-820 [R 711-712], 831 [R 723] i 832 [R 724] **al rei**: **C** 514 ❖ **E** 773 [M 743; R 635], 787-788 [M 757-758; R 649] ❖ **M** 801 [R 694], 816 [R 708], 819 [R 711], 825 [R 717], 840 [R 732], 857 [R 748] i 872 [R 764] **a la Santa Seu**: **C** 514, 524

ambaixadors: **C** 422

ambiciosos: **E** 384

amenaces: **C** 530 ❖ **E** 212 ❖ **M** 322 i 830 [R 722]

Amer (Selva), Vall d': **C** 462

amics: **C** 397, 477 ❖ **E** 284 ❖ **M** 59, 574, 814 [R 706] ❖ **R** 259, 293, 294 i 332

AMICH, Pere (doctor en drets i canonge de Tortosa): **E** 172, 175 ❖ **M** 222 i 223

AMIGUET, Joan (síndic de l'Arboç): **C** 162, 169, 228, 261, 286, 324, 325, 346, 374 ❖ **E** 270, 416, 640 ❖ **M** 409, 613; P 85, 120, 161, 182 ❖ **R** 44, 49, 57, 67, 76, 120, 140, 180, 212, 239, 255, 304, 348, 502

amits: **C** 153 ❖ **E** 16, 82, 84, 268 ❖ **M** 112 ❖ **R** 131

amotinaments: **M** 773 [R 666]

amotinats: **M** 810 [R 703]

Ampolla, l' (Baix Ebre): **E** 777 [M 747; R 640] **platja de l'**: **E** 549 ❖ **M** 539 ❖ **R** 420

Amposta (Montsià), Castellania d': **C** 428 ❖ **E** 475 ❖ **M** 797 [R 690] ❖ **P** 2 **castellà d'**: E 482

ANABÁS, Joan de (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

ANAYA, Diego de: **E** 789 [M 758, 759; R 651] ❖ **M** 824 [R 717], 832 [R 724] i 837 [R 729]

àncores: **E** 777 [M 747; R 640]

Andalusia: **E** 3 ❖ **M** 3 ❖ **P** 65 ❖ **R** 4

ANDILLA, Jaume: **M** 789 [R 683]

ANDILLA, Pere: **M** 789 [R 683]

Andorra, Valls d': **C** 316 ❖ **E** 525, 526, 632 ❖ **M** 518/520, 607, 608 ❖ **R** 471/474 **síndics**: **E** 359 ❖ **M** 518

andorrans: **E** 526 ❖ **M** 518-520 ❖ **R** 472 i 474

ANDRÉS, Jerónimo (notari públic de Saragossa): **P** 27 i 30

ANDREU, Francesc (síndic de Salses): **C** 2291, 305, 339 ❖ **E** 363, 451, 479, 640 ❖ **M** 372, 496, 613 ❖ **P** 143 ❖ **R** 277, 278, 338, 438, 439 i 502

ANDREU, Guillem (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410): **R** 18/20

ANDREU, Honorat (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1495): **C** 493

ANDREU, Joan (àlies Blan de Ribera, donzell de Perpinyà i habilitador pel braç militar): **C** 85, 90, 158, 159, 181, 196, 203, 205, 207, 209, 222, 327, 338 ❖ **E** 22, 28, 43, 113, 142, 157, 172, 177, 180, 182, 185, 206, 375, 422, 472, 518, 533, 582, 620, 622, 639, 644 ❖ **M** 6, 8, 14, 20, 23, 24, 26, 33, 44, 67, 102, 113, 116, 176, 177, 182, 188/190, 200, 208/210, 227, 228, 232, 239, 244, 247, 253, 274, 286, 287, 302, 304, 352, 413, 421, 432, 434, 437, 442, 506, 521, 523, 526, 548, 552, 556, 571, 574, 596, 610, 612, 616, 622 ❖ **P** 61, 74, 90, 97, 100, 101, 105, 106, 111/113, 117, 121, 124, 126, 128, 132/134, 136, 137, 139, 142, 144, 180 ❖ **R** 44, 45, 53, 64, 136, 149, 158, 161, 163, 167, 177, 244, 338, 434, 447, 483, 484, 499 i 500

ANDREU, Joan (porter reial): **E** 742 [M 721; R 614]

ANDREU, Joan (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1493): **C** 493

ANDREU, Joan (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

ANDREU, Miquel Joan (àlies Blan de Ribera, donzell de Perpinyà): **M** 434 i 526

ANDREU, Vidal: **E** 751 [M 730; R 623]

androne: **M** 356 ❖ **R** 285 i 286

ANERO, Martí de (donzell): **P** 69

ANETO, Martí Joan (paer de Tàrrega): **C** 587, 589

ANGELFACH, Miquel: **P** 12

Àngels, monestir dels: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Anglesola (Urgell), vila d': **C** 588 **baronia de**: **M** 58

ANGLESOLA, Miquel Jeroni: **P** 13

ànima: **C** 153 ❖ **E** 16

animals: **C** 402

ànimes, cura d': **E** 579 ❖ **M** 580

antecambra: **M** 378

antenes: **E** 777 [M 747; R 640]

ANTIC, Joan: **E** 299

antics: **E** 213

ANTICH, Francesc (calceter i negociant de Barcelona): **C** 281, 300, 352, 375, 376 ❖ **E** 299, 349/351, 359, 360, 464, 471, 515, 524, 535 ❖ **M** 312, 313, 353, 354, 360, 362, 459, 514, 539 ❖ **R** 233, 234, 265, 266, 349, 350, 370, 371, 400/402, 422 i 423

antífones: **E** 740 [M 718; R 611]

Antillón (Aragó), baronia de: **P** 3

ANTIST, Joan (noble): **P** 58

Anvers (Flandes): **C** 198, 201, 202, 205 ❖ **E** 174, 181 ❖ **M** 224, 227, 841 [R 733] ❖ **R** 159 i 162

anyells: **C** 355, 470, 479 ❖ **R** 425

apel·lacions: **C** 402, 405, 458, 465, 475, 482, 532, 539, 579 ❖ **E** 555, 556, 747 [M 726; R 619], 748 [M 727; R 620], 773 [M 743; R 636] ❖ **M** 150, 353, 354, 359, 362, 459, 507, 619 ❖ **R** 93, 233-234, 265-266, 350, 370, 471 i 473 **causes d'**: **E** 661 [M 637; R 524], 714 [M 692; R 585] ❖ **P** 191 **judicials**: **E** 654 [M 629; R 516] ❖ **P** 184

APÍLIA, Berenguer d' (portantveus de governador en Catalunya): **E** 763, 764 [M 733; R 626] ❖ **R** 15

àpoques de rebuda: **C** 152, 179, 255, 267, 411, 413, 420, 424 ❖ **E** 398, 399, 444, 633, 637, 642, 643 ❖ **M** 71, 76, 112, 281, 283, 342, 349, 363, 366, 389, 416, 425, 442, 509, 608/611, 613/616 ❖ **R** 131, 202, 203, 220, 257, 322, 324, 336, 357, 478, 498, 501/506, 509 i 510

aposentador **de la Corona d'Aragó**: **E** 675 [M 651; R 540] **major reial**: **E** 128 ❖ **M** 327 ***mayor de Castilla***: **E** 675 [M 651; R 540]

apotecaries, visites d': **M** 469-470

apotecaris: **C** 490, 589; **E** 480-481, 511; **M** 469-470 **botigues d'**, **E** 653 [M 627; R 514], 729 [M 711; R 601], 674 [M 649; R 538] ❖ **P** 183 i 198

aprenents: **E** 387

aprisió: **M** 312

AQUILES, Francesc (notari públic): **P** 73

ARAGALL, Lluís d' (noble): **M** 23, 190, 209, 210, 347, 352, 378, 397, 421, 455, 463, 465, 482 ❖ **P** 113 i 160

ARAGALL, Miquel d' (noble): **M** 302

ARAGÓ I DE SICÍLIA, Enric (don): **M** 771 [R 664] i 776 [R 669]

ARAGÓ I TAGLIAVIA, Carles d': **C** 310 ❖ **E** 281, 390, 774 [M 744; R 637], 776, 777 [M 746; R 639], 789/791 [M 759, 760; R 652, 653] ❖ **M** 192, 301, 395, 778, 779 [R 671], 782, 783 [R 675, 676], 827 [R 720], 833, 834

[R 725, 726], 837 [R 729] ❖ P 115 i 150

Aragó, Corona d': **C** 316, 317, 322, 336, 364, 404, 444, 496, 519, 521, 524, 531, 559, 562, 568 ❖ **E** 675 [M 651; R 540], 703 [M 681; R 573], 711 [M 690; R 582-583], 725 [M 703; R 596], 729 [M 707; R 600] ❖ **P** 21, 30, 144, 163, 165, 277 i 280 ❖ **R** 8, 29, 73, 83, 105, 106, 109, 116, 151, 155, 202, 208, 218, 256, 257, 273, 275, 286, 292/296, 302, 303, 309, 321, 325, 328, 331/333, 335, 336, 344, 346, 380, 385, 398, 401, 408, 431, 436, 440, 443/445, 447, 453, 454, 457, 460, 469, 472, 475, 477, 492, 493, 497, 502, 506, 508, 510 i 511 **jurament d'unió**: **E** 459 ❖ **M** 441, 444 ❖ **P** 162 i 164 **regnes de la**: **E** 703 [M 681; R 573], 729 [M 707; R 600] ❖ **P** 220, 229, 230 i 269 **unió de la**: **E** 461 ❖ **M** 451 i 453

Aragó, Josep d' (noble): **E** 579

Aragó, Pedro de (bisbe de Jaca): **P** 57

Aragó: **C** 106, 123, 125, 127, 491 ❖ **E** 64, 76, 630; M 29, 60, 75, 78, 243, 452, 453, 471, 472, 619 ❖ **R** 47, 89, 108, 115, 345, 346, 364, 365 i 488 **florins d'**: **R** 31 **Regne d'**: **C** 77, 124, 314, 387, 484 ❖ **E** 385, 460, 461, 484, 549, 573, 579, 585, 614, 629, 697 [M 675; R 566], 765 [M 734; R 627], 804 [R 697] ❖ **M** 84, 87, 148, 151, 154, 156/159, 161/163, 165/167, 170/172, 381, 452, 453, 470, 474/476, 539, 545, 560, 578, 588, 617/619 ❖ **P** 1, 22, 23, 27, 30, 31, 33/35, 37, 39, 40, 43, 45, 47, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 158, 164, 165, 280 ❖ **R** 1, 11, 12, 14, 29, 90, 91, 173, 289, 298, 308, 345, 365, 420, 424, 431, 444, 467, 488 i 489 **Regne d' (furs del)**: **C** 124, 125 ❖ **M** 87, 138, 151, 212 ❖ P 28, 30-33, 37-38, 46, 47, 52, 53 ❖ **R** 94 **Regne d' (llibertats)**: **M** 87 ❖ **P** 28, 37-38 ❖ **R** 91 **Regne d' (privilegis)**: **P** 28, 37-38 ❖ **R** 91 **Regne d' (usos i costums)**: **M** 87, 158, 170, 617 ❖ **P** 28, 37-38 i 46 **regnes d'**: **E** 735 [M 709; R 607] ❖ **R** 31 i 374 **reis i reines d'**: **E** 409, 435, 785 [M 755; R 648] ❖ **M** 244, 479 ❖ **R** 16, 17, 29, 318 i 327

Aragón, Francisco de: **P** 4 i 58

Aragón, Juan de: **P** 3

Aragón, Pedro de: **P** 3

aragonès (llengua): **E** 82

Aragonès, Joan: **M** 869 i 870 [R 761]

aragonesos: **C** 107, 108, 123, 124, 126, 132, 137, 152, 231, 307, 314, 323, 368, 372, 445 ❖ **E** 51, 52, 53, 76, 227, 278, 368, 381, 581, 608, 620, 675 [M 651; R 540] ❖ **M** 2, 5, 59, 60, 84, 242, 371, 382, 402, 403, 416, 474, 571, 585, 592, 593, 617, 618 ❖ **R** 1, 5, 70, 90, 97, 98, 108, 124, 183, 279, 288, 303, 366, 482 i 488-490

Aragüés, Ambrosio de (infançó): **P** 6

Aragüés, Juan (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Aragüés, Juan de (infançó): **P** 6

Aran, Vall d': **M** 347, 472 ❖ **P** 139 ❖ **R** 283 **castlania de la**: vegeu Saportella, Lluís **Monestir de Sant Agustí**: **E** 562 i 564

Aranda, comte d': **E** 621 ❖ **P** 58

Aranjuez (Regne de Castella), Palau reial: **E** 283 ❖ **M** 300

Aranxapí, Bernardí (donzell de Barcelona): **M** 443 ❖ **P** 127

Araus, Martín de (diputat del Regne d'Aragó): **P** 29

Arbeca (Garrigues): **E** 804 [M 891; R 782] ❖ **P** 250

arbitres: **C** 432

àrbitres: **C** 468

Arboç (Baix Penedès), vila de l': **C** 80 ❖ **E** 784 [M 754; R 647] **síndic de l'**: **C** 84, 99, 162, 289 ❖ **R** 44 i 455 / vegeu Amiguet, Joan / Miquel, Bernat **jurats de l'**: **P** 21

Arbolea, Francisco de: **C** 123

arbres: **C** 457 ❖ **E** 656 [M 631; R 518] ❖ **P** 187

arcabussos: **C** 387, 406, 483 ❖ **E** 296, 366, 367, 725 [M 704; R 597], 726 [M 705; R 598], 727 [M 705, 706; R 598, 599] ❖ **M** 148, 308/310, 780 [R 673] ❖ **P** 217, 218, 235 ❖ **R** 91, 240, 241 i 419 **de metxa**: **E** 726 [M 705; R 598], 778 [M 748; R 641] ❖ **M** 472 **tretes d'**: **E** 751 [M 730; R 623]

Arcís, Francesc (síndic de Besalú): **C** 79, 130, 164, 168, 169, 212, 227, 256, 291, 326, 346 ❖ **E** 197, 523, 547, 548, 597, 640 ❖ **M** 515, 516, 517, 613 ❖ **P** 62, 84, 121, 161, 182 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 102, 121, 140, 141, 169, 180, 204, 255, 305, 348, 397/399 i 502

Arcos, Gaspar de los: **P** 94

Ardena, Francesc d': **P** 19

ARDÈVOL, Miquel: **C** 426

ardiaconats: **E** 741 [M 720; R 613]

ardiaques: **E** 20

ARDILLES, Sebastià (procurador de l'abat del monestir de Santes Creus): **C** 247, 252, 318, 353 ❖ **E** 7, 9, 12, 16, 17, 19, 22, 25, 26, 29, 31, 35, 44, 47, 50, 52, 61, 66, 68, 144, 642 ❖ **M** 615 ❖ **P** 68, 123 ❖ **R** 194, 195, 298, 481 i 504

ARENES, Francesc: **C** 587

ARENY, Antoni: **M** 438 ❖ **P** 140

ARENY, Francesc d' (donzell de Talarn): **M** 327, 400, 421, 435, 438, 596, 617 ❖ **P** 138 i 140

ARENYS, Felip d': **R** 10

Àreu (Pallars Sobirà), Vall d': **C** 461

Argavieso (Aragó): **P** 4

Argelers (Rosselló), vila d': **C** 496, 568 ❖ **E** 784 [M 754; R 647] ❖ **R** 36 **batlle de**: C 387, 451 **síndic d'**: **C** 101, 109, 163, 305 ❖ **R** 435, 438, 455 / vegeu PIFERRER, Joan / RIBES, Antoni

ARGEMIR, Antoni Joan (prevere i familiar del Sant Ofici): **E** 738 i 739 [M 717; R 610]

ARGENSOLA, Agustí d' (prior de Catalunya de l'orde de Sant Joan): **E** 6, 7, 76, 144, 433, 609 ❖ **P** 60, 68 ❖ **R** 254

ARGENSOLA, Francesc d' (donzell de Barcelona): **M** 10, 186, 456, 482, 529, 554, 623 ❖ **P** 19, 81, 109, 130 i 180

ARGENSOLA, Jeroni d' (donzell de Barcelona): **C** 191, 192, 194, 195, 197, 201, 203, 233, 245, 247, 253, 258, 292, 314, 336 ❖ **E** 147, 159, 166, 169, 170, 178, 240/242, 247, 248, 260, 262, 263, 384, 416, 446, 448, 452, 488, 506, 599 ❖ **M** 6, 10, 14, 16, 20, 22/24, 38, 67, 85, 88, 91, 98, 105, 117, 125, 131, 178, 185, 186, 190, 196, 197, 207, 208/210, 216, 217, 220/222, 229, 238, 239, 244, 252, 265, 267, 268, 270, 271, 274, 278/280, 284, 285, 293, 296, 298, 302/304, 335, 345, 352, 377, 397, 400, 414, 416, 420, 435, 436, 439 ❖ **P** 19, 61, 80, 101, 108, 109, 113, 114, 137, 138, 141, 142, 268 ❖ **R** 144, 149, 154, 156/161, 193, 197, 207, 289, 336 i 459

ARGENSOLA, Montserrat (donzell): **M** 100 i 137

ARGENSOLA, Onofre d' (senyor de les Pallargues): **C** 301, 330, 331, 337, 367 ❖ **E** 18, 258, 356, 593 ❖ **M** 6, 11, 14, 16, 20, 22/24, 26, 178, 180, 186, 352, 364, 378, 397, 409, 440, 444, 448, 455, 463, 465, 474, 482, 525, 529, 596, 616, 621, 623 ❖ **P** 18, 60, 69, 81, 101, 103, 109, 160, 180, 268, 314, 337 ❖ **R** 455

argent: **C** 87, 406

ARGENTERA (de Vilafranca del Penedès): **E** 572

argenters: **C** 490

ARGULLOL, Miquel (síndic de Prats de Rei): **C** 80, 142, 163, 166, 221, 228, 229, 333, 346 ❖ **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 84, 120 ❖ **R** 7, 33, 39, 41, 43, 49, 56, 57, 67, 76, 120, 139, 141, 180, 182, 255, 317 i 502

ARIÑO, Francisco de (noble): **P** 58

ARIÑO, Juan Francés de: **P** 3

ARLES (germans): **E** 104 ❖ **M** 108 ❖ **R** 110

Arles (Vallespir): **P** 116

ARLES I CARRERA, Joan Francesc (notari de Perpinyà): **C** 568 ❖ **P** 83

ARLES, Pere (cavaller i exactor del General de Catalunya): **C** 151, 180, 185 ❖ **E** 12, 20, 118, 119, 131, 139, 140, 209 ❖ **M** 14, 18, 20, 23, 28, 37, 41, 105, 112, 119, 120, 126, 192, 319 ❖ **P** 115 ❖ **R** 40, 47, 74, 117, 118 i 130

armada reial: **C** 522, 535, 560 ❖ **E** 2, 3 ❖ **M** 2/4 ❖ **P** 64 ❖ **R** 3 i 4

armades: **C** 456 ❖ **E** 3 ❖ **R** 425

armaris: **C** 403

ARMENGOL DE ROCAFORT, Ferran: **P** 18

ARMENGOL, Benet: **P** 12

ARMENGOL, Bernat (donzell): **M** 181

ARMENGOL, Ferran d' (donzell): **M** 12 ❖ **P** 70 i 104

ARMENGOL, Galceran d' (donzell): **M** 10, 185 ❖ **P** 17, 81 i 108

ARMENGOL, Hortensi d' (donzell): **M** 10, 185 ❖ **P** 81 i 108

ARMENGOL, Jeroni (notari públic): **P** 69 i 81

armeries públiques: **E** 367; **M** 310

armes: **C** 398, 405, 472, 483, 496, 526, 531, 534, 562, 564, 568, 574 ❖ **E** 238, 241, 296, 629, 656 [M 631; R 518], 703 [M 682; R 573], 725 [M 704; R 597], 747 [M 726; R 619] ❖ M 618, 795-796 [R 689], 799 [R 692], 809 [R 702], 810 [R 703] ❖ **R** 240 i 489 **confiscació d'**: **M** 779 [R 671] **gent d'**: **C** 292, 527 ❖ **R** 248 **llicències de port**: **E** 766 [M 736; R 629] ❖ **R** 391 **port d'**:

E 699 [M 677; R 568] i 751 [M 730; R 623] **prohibicions de port**: **E** 766 [M 736; R 629] **tretes d'**: **E** 751 [M 730; R 623]

Arnau, Francesc (mercader de Barcelona): **E** 589 ❖ **M** 577 i 578

Arnau, Joan Antoni (donzell de Clairà): **M** 9, 182 ❖ **P** 19, 75 i 106

Arnau, Miquel (receptor del General a Lleida): **E** 551 ❖ **M** 544 ❖ **R** 433

Arnosa, Francesc de l' (notari de Barcelona): **R** 17

Arquer, Antic (mercader de Girona): **C** 232 ❖ **E** 268, 465, 521, 583 ❖ **M** 291, 292, 499, 508 ❖ **R** 274, 275, 439 i 440

arquimeses: **E** 793 [M 879; P 237; R 770]

Arrencada Canet, Gabriel (síndic de Torroella de Montgrí): **C** 79, 164, 168, 169, 194, 213, 220, 221, 227, 259, 264, 268, 281, 292, 304, 320, 327, 344, 346, 362, 368, 379, 382 ❖ **E** 324, 422, 457, 488, 500, 505, 514, 520, 534, 640 ❖ **M** 475, 489, 506, 613 ❖ **P** 62, 84, 121, 161, 182 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 120, 140, 170, 180, 214, 220, 232, 248, 255, 262, 271, 272, 307, 348, 363, 365, 375, 378, 388, 405, 482 i 502

arrendadors: **E** 778 [M 748; R 640]

arrendaments: **E** 671 [M 647; R 536] ❖ **P** 197

arrests: **C** 183, 487, 515; **E** 12, 36; **M** 18, 48, 257, 323/325, 784 [R 677], 793 [R 686], 809 [R 702], 814 [R 706], 869 [R 761], 874 [R 766]; **R** 40, 60, 74, 150, 357 i 427 **domiciliaris**: **M** 852 [R 743]

arròs: **E** 38 **conreu d'**: **E** 664 [M 639; R 527], 714 [M 692; R 585] i 721 [M 699; R 592] **roigs**: **M** 45 i 46

arruelo: **C** 86 ❖ **R** 45

Arrufat, *talis* (col·lector dels drets d'entrades i eixides del General): **E** 768 [M 737; R 630]

art: **M** 412, 559 ❖ **R** 444 **marítim**: **E** 522 ❖ **M** 513 ❖ **R** 403 **mercantívol**: **E** 699 [M 677; R 568] **militar**: **C** 499

Artal, Antonio: **P** 59

Artal, Diego (infançó): **P** 6 i 58

Artasona (Aragó): **P** 5

Artés, Cristòfor: **P** 12

Artés, Jeroni: **P** 12

artesania: **C** 535

artesans: **C** 535, 553

articles: **C** 383, 384, 387, 522

artilleria: **C** 525, 527 **peces d'**: **M** 472

artillers: **C** 535 ❖ **E** 778 [M 747; R 640]

artistes: **C** 425, 452, 453 ❖ **E** 511 ❖ **M** 785 [R 678]

arts: **C** 452, 535 ❖ **M** 469 **doctors en**: **M** 785 [R 678] **liberals**: **C** 421 i 447 **mecàniques**: **E** 699 [M 677; R 568], 674 [M 649; R 538] ❖ **P** 198

Artús, Joan (donzell de Talarn): **M** 327, 435 ❖ **P** 138

arxius: **C** 403, 581 ❖ **E** 431, 440, 506 ❖ **M** 428, 429 ❖ **R** 9, 11/14, 17, 29, 32, 181, 356 i 379-380 **privats**: **E** 398 **reials**: **E** 725 [M 704; R 597] ❖ **P** 235

arxiver del Regne d'Aragó: **P** 6

arxivers: **C** 585 ❖ **E** 706 [M 684; R 576], 719 [M 698; R 591] ❖ **M** 264 ❖ **P** 231-232 **reials**: **R** 11, 13, 14 i 129

Ascó (Ribera d'Ebre): **E** 195 ❖ **M** 229 ❖ **R** 171 i 172 **comanda d'**: **M** 797 [R 690]

assassinats: **E** 728 [M 706; R 599] ❖ **P** 219

assassins: **C** 362, 529 ❖ **E** 655 [M 630; R 517], 713 [M 692; R 584], 656 [M 631; R 518], 676 [M 652; R 541] ❖ **P** 187 ❖ **R** 396

assessors jurídics: **C** 351, 467, 485, 487, 488 ❖ **E** 654 [M 629; R 516], 673 [M 649; R 538], 687 [M 665; R 554] ❖ **P** 184, 205 ❖ **R** 401

assientos [mobiliari]: **E** 29, 32 i 102

assientos: **C** 107, 119, 124, 143, 172, 186, 210, 244, 254, 295, 368, 419, 513, 588, 589 ❖ **E** 245, 339, 370, 380, 605, 786 [M 756; R 649]; M 811-812 [R 704-705], 815 [R 707], 840 [R 732], 844 [R 736], 845 [R 737], 846 [R 738], 853 [R 744, 745] ❖ **M** 213, 224, 225, 382, 403, 482, 513, 514, 584, 590, 619 ❖ **P** 269, 271 ❖ **R** 70, 83, 90, 121, 142, 143, 153, 156, 161, 167, 193, 200, 211, 214, 226, 250, 270, 292, 328, 404, 426, 428, 450, 460, 462, 465 i 468

Assió, Joan Onofre (síndic de València): **P** 24, 25, 32, 33, 36, 41, 44, 47, 48, 51, 54 i 59

assots, pena d': **C** 472, 510 ❖ **R** 93

Astor, Jeroni (doctor en drets): **E** 432, 451, 466, 469, 504, 511, 517, 594 ❖ **M** 538 i 567

Astúries, príncep d': **P** 279 ❖ **R** 29

Atenes, Ducat d': **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

atxes: **C** 193, 216 ❖ **E** 793 [M 879; P 237; R 769, 770] ❖ **M** 93, 233, 299 ❖ **R** 166, 223, 260 i 495

ATZAM, Jeroni (cavaller de Lleida): **E** 791 [M 761; R 654]

Audiència reial d'Aragó: **M** 152 ❖ **P** 57 **president de l'**: **R** 94

Audiència reial de Catalunya: **C** 365, 385, 396, 399, 400, 402, 403, 415, 434, 438, 458, 466, 468, 472, 478, 482, 485, 486, 487, 489, 532, 539, 540, 550, 551, 556, 562, 564, 565, 569 ❖ **E** 190, 192, 193, 310, 475, 482, 494, 552, 554-556, 663 [M 639; R 526], 688 [M 665; R 555], 700 [M 678; R 569], 708 [M 686; R 578] ❖ **M** 334, 533, 590, 603, 797 [R 690], 810 [R 703], 827 [R 719], 875 [R 768] ❖ **P** 90, 176, 193, 205, 209, 215 ❖ **R** 243, 319, 320, 384, 402, 417, 441, 442, 485 i 491 **advocat fiscal de l'**: **C** 363, 429, 432 ❖ **E** 731 [M 710; R 603] ❖ **M** 779-782 [R 672-675] i 857 [R 749] **agents a l'**: **E** 740 [M 719; R 612] **algutzirs de l'**: **E** 695 [M 673; R 563] ❖ **P** 229 **apellacions a l'**: **M** 865-866 [R 757-758] **audició d'advocats a l'**: **E** 693 [M 671; R 562] ❖ **P** 210 **avaries a l'**: **E** 428 **causes a l'**: **E** 695 [M 673; R 564], 702-703 [M 681; R 572], 741 [M 720; R 613] ❖ **P** 211 i 212 **causes a l' (demanda)**: **E** 684 [M 661; R 551] ❖ **P** 203 **causes a l' (expedició)**: **E** 682 [M 659; R 548] ❖ **P** 202 **causes a l' (immortalitat)**: **C** 466, 478, 489 ❖ **E** 681 [M 657; R 546] **causes a l' (progrés)**: **E** 689 [M 666-667; R 557] **causes civils a l'**: **C** 377 ❖ **E** 688 [M 665; R 555] ❖ **P** 227 **causes d'apel·lació a l'**: **E** 661 [M 636; R 523, 524], 713 [M 692; R 585], 714 [M 692; R 585], 721 [M 699; R 592] ❖ **P** 190 i 191 **causes de suplicació a l'**: **E** 683 [M 660; R 550] **causes principals a l'**: **P** 206 **compareixença a l'**: **E** 741 [M 720; R 613] **composicions a l'**: **E** 759-760 [M 768; R 661] **conclusions de l'**: **C** 273 ❖ **E** 280, 282, 390-391 ❖ **M** 299, 301, 396, 566, [R 756], 866 [R 757] ❖ **R** 223 **crides generals de l'**: **E** 656 [M 631; R 518] **decisions de l'**: **C** 430, 431 ❖ **E** 663 [M 638; R 526] i 721 [M 699; R 592] **decisions (estampació)**: **E** 390-391 ❖ **M** 396 **declaracions de l'**: **E** 692 [M 669-670; R 560] **declaracions de nullitat de l'**: **E** 780 [M 750; R 643] **deliberacions de l'**: **E** 773 [M 743; R 636] **doctors de l'**: **C** 136, 137, 286, 364, 400, 404, 405, 427, 446, 472, 476 ❖ **E** 15, 210/213, 238, 245, 282, 435-436, 556, 592, 654 [M 629; R 516], 674 [M 650; R 539], 680-681 [M 657-658; R 546, 547], 687 [M 665; R 555], 688 [M 665; R 555], 694 [M 671; R 562], 695 [M 673; R 564], 706 [M 685; R 576], 723 [M 702; R 595], 729 [M 707; R 600], 731-732 [M 710-711; R 603-604], 733 [M 713; R 605], 734 [M 708 i 714; R 606], 775 [M 745; R 638], 814 ❖ **M** 35, 320/323, 391, 481, 577, 776 [R 669], 777 [R 670], 845 [R 737], 901 ❖ **P** 199, 205, 220, 223, 227-228, 229, 232, 261 ❖ **R** 71, 114, 115, 200, 272, 363, 385, 441, 453, 507, 510, 511 i 792 **doctors de l' (admissió)**: **M** 785 [R 678] **doctors de l' (matèria civil)**: **E** 313, 803 [M 890; P 249; R 781] ❖ **M** 335, 465, 481, 813 [R 706] ❖ **R** 242 i 441 **doctors de l' (matèria criminal)**: **E** 803 [M 890; P 249; R 781] ❖ **M** 465 **doctors de l' (nomenament)**: **E** 682 [M 658-659; R 547] **doctors de l' (salari)**: **E** 571, 681 [M 658; R 547], 799 [M 885; P 244; R 776] ❖ **P** 220 **doctors de l' (vots en afers del General)**: **E** 109 **doctors de la sala del canceller de l'**: **E** 686 [M 663; R 553] ❖ **P** 227 **escrivans de l'**: **E** 389 ❖ **M** 785 [R 678] **escrivans de manament de l'**: **C** 388, 403, 510 ❖ **E** 666 [M 641; R 529] **escrivans de manament de l' (salari)**: **E** 571 **escrivans peticioners de l'**: **C** 403 **estil de l'**: **C** 458 ❖ **E** 656 [M 631; R 519], 691 [M 668; R 559], 705 [M 683; R 575] ❖ **P** 208, 213 i 223 **estil i ordre judiciari de l'**: **E** 684 [M 661; R 550], 685 [M 663; R 552], 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 566, M 775 [R 668] ❖ **P** 225 i 226 **evocacions a l'**: **C** 348, 402, 420, 429, 430, 466, 468, 478, 482, 485, 489, 497, 539, 546, 556, 565 ❖ **E** 555, 556, 653, 654 [M 628, 629; R 515], 656 [M 631; R 518], 713 [M 692; R 584], 682 [M 659; R 548], 683 [M 660; R 549], 684 [M 661; R 550, 551], 687 [M 665; R 555], 716 [M 695; R 588], 717 [M 695; R 588], 724 [M 703; R 596], 734 [M 708; R 606], 740 [M 719; R 612], 745 [M 724; R 617] ❖ **M** 785 [R 678] ❖ **P** 202, 203, 205,

221, 226 i 234 **execucions a l'**: **E** 740 [M 719; R 612] i 784 [M 754; R 647] **fermes de dret a l'**: **E** 657 [M 632; R 519], 775-776 [M 745-746; **R** 638-639] i 777 [M 747; R 640] **horari de l'**: **E** 723-724 [M 702; R 595] i 732-733 [M 710-711; R 603-604] **immobles de l'**: **E** 706 [M 684; R 576] ❖ **P** 231 i 232 **jurisdicció de l'**: **E** 437 **jutges de cort**: **E** 680-681 [M 657-658; R 546, 547]; 724 [M 702; R 595], 731-732 [M 710-711; R 603-604], 733 [M 713-714; R 605], 734 [M 714; R 606] ❖ **P** 221-222 **jutges de cort (salari)**: **E** 681 [M 658; R 547] ❖ **M** 474 **matèria civil a l'**: **C** 564, 588 ❖ **E** 682-683 [M 659-660; R 549], 687 [M 664-665; R 554], 706 [M 685; R 577] ❖ **M** 791 [R 685], 840 [R 732], 877 [R 762] ❖ **P** 205, 225 i 232 **matèria criminal a l'**: **C** 588 ❖ **P** 233 **notaris de l'**: **E** 683 [M 660; R 550], 685 [M 662; R 552], 695 [M 673; R 563], 803 [M 889; P 248; R 780] ❖ **M** 785 [R 678] ❖ **P** 204 i 229 **observances de l'**: **M** 396 **oficials de l'**: **E** 784 [M 754; R 647] **ordres de l'**: **M** 807 [R 700] **plets de l'**: **M** 481 **porcioner de l'**: **E** 389 **porters de l'**: **E** 803 [M 890; P 249; R 780] ❖ **P** 229 **presos de l'**: **E** 655 [M 630; R 517] **procurador fiscal de l'**: **E** 282, 390, 427-428, 445, 780 [M 750; R 643] ❖ **M** 395, 396, 772-773 [R 665-666] i 796 [R 690] **procuradors judicials de l'**: **M** 785 [R 678] **provisions de l'**: **E** 694 [M 672; R 563] ❖ **M** 873 [R 765] ❖ **P** 211 **recursos a l'**: **E** 734 [M 708; R 606] **relators de l'**: **E** 666 [M 641; R 529], 713 [M 691; R 584], 714 [M 693; R 585] **remissions a l'**: **E** 707 [M 685; R 577] ❖ **P** 214 **sala de la presó de l'**: **E** 389 **sala del canceller de l'**: **E** 389 ❖ **M** 855 [R 747] **sala del regent la cancelleria de l'**: **M** 853 [R 744-745] **sala del vicecanceller de l'**: **E** 389 **salaris de l'**: **E** 731-732 [M 710-711; R 603-604], 733 [M 714; R 605] i 734 [M 714; R 606] **sentència de 23 d'agost de 1555 a l'**: **M** 866 [R 758] **sentències de l'**: **C** 329, 403, 507 ❖ **E** 661 [M 636; R 524] ❖ **P** 190-191 ❖ **R** 310 **sentències de l' (execució)**: **E** 706 [M 685; R 576], 780-781 [M 750-751; R 643] ❖ **P** 232 **sentències definitives de l'**, **E** 684 [M 661; R 550]; **P** 202 **separació del civil i criminal a l'**: **M** 566 **taxes de l' (estampació)**: **E** 389-390 **tercera sala de l'**: **C** 449, 478 ❖ **E E** 680 [M 657-658; R 546], 686 [M 663; R 553], 731-732 [M 710-711; R 603-604], 733 [M 713; R 605], 734 [M 714; R 606] ❖ **P** 221-222 i 227 **tercera sala de l' (erecció)**: **C** 417, 434 **tercera sala de l' (salaris dels doctors)**: **E** 681 [M 658; R 547] **testimonis en defensa a l'**: **E** 667 [M 643; R 531], 714 [M 693; R 586] i 721 [M 700; R 592] **testimonis en ofensa a l'**: **E** 721 [M 700; R 592] **verguers de l'**: **C** 351, 430 ❖ **E** 661 [M 636; R 523] ❖ **P** 190 **votacions a l'**: **E** 654 [M 629; R 516] i 721 [M 699; R 592]

audiències: **C** 516

augment: **C** 493 ❖ **M** 513

Àustria, Arxiducat d': **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Auter, Joan: **E** 778 [M 748; R 641]

autoritat: **C** 204, 228, 234, 303, 423, 495, 508, 515, 519, 525 ❖ **E** 69 ❖ **M** 480 ❖ **R** 47, 228 i 491 **apostòlica**: **C** 439 ❖ **R** 471 i 473 **reial**: **C** 398, 511, 519, 580 ❖ **E** 759 [M 768; R 661] ❖ **M** 772 [R 665], 775 [R 668], 833 [R 725] ❖ **R** 181

auxili divinal: **E** 649

Ávalos i Maüll, Francesc d' (donzell): **M** 7, 181, 455, 463, 465 ❖ **P** 18, 72, 104 i 161

avalots: **E** 740 [M 718; R 611], 766 [M 736; R 629], 778 [M 747; R 640] ❖ **M** 799 [R 692], 817 [R 710], 822, 823 [R 715], 829 [R 721], 830 [R 722], 833 [R 725] i 873 [R 765]

avantpassats: **E** 189, 208 ❖ **M** 515

avarícia: **M** 825 [R 717]

avaries: **C** 489 ❖ **E** 793 [M 879; P 237; R 769, 770] ❖ **R** 223

Avellanas, Mauricio: **P** 58

Averó, Francesc d' (donzell de Cubells): **M** 345, 443 ❖ **P** 127

Averó, Martí (donzell de Tàrrega): **M** 180

Averó, Pau d' (donzell de Cubells): **M** 443

Averó, Pere d' (donzell de Cubells): **M** 345, 443 ❖ **P** 127

Averol, Martí (donzell): **M** 11 ❖ **P** 104

Avinent, Gabriel (síndic de València): **P** 59

Avinyó, Frederic d': **P** 16

avituallament: **C** 559

Axa, Francesc (cònsol de Perpinyà): **C** 527, 535, 540 ❖ **E** 556

Ayerbe (Aragó): **P** 5

Ayoza (Aragó), jurats d': **P** 8

azèmiles: **M** 406 ❖ **R** 293

Aznar, García (procurador del bisbe d'Elna a la Cort General de 1421-1423): **R** 10 i 11

Azpilcueta, Martín de (doctor en drets navarrès): **E** 376 ❖ **M** 124 ❖ **R** 130

Babau, Francesc Jeroni (donzell de Vilafranca del Penedès): **M** 280 i 433

Babot, Felip (pagès de Tarragona): **M** 494 ❖ **R** 393

Babot, Joan Gabriel: **M** 191 ❖ **P** 114

bacines: **R** 131

bacinetes: **C** 153 ❖ **E** 16

Badalona (Barcelonès), guarda del General: **C** 412

Badia, Ramon: **C** 592

Baena (Andalusia): **P** 72

Bafart, Bernabé (deutor de la bolla de Cervera): **R** 312

Bafart, Francesc (de Lleida): **E** 790 [M 760; R 653]

Bagà, vila de (Berguedà): **R** 135 **bolla de**: **E** 586 ❖ **R** 313

baga: **E** 120, 154 ❖ **M** 206 i 401

Bages (a *Sant Fruitós de Bages*, Bages) **Monestir de Sant Benet de**: **E** 352 ❖ **R** 277

Baget, Joan Tomàs: **C** 587

baguls: **E** 610 ❖ **M** 111

baieta: **C** 327 ❖ **E** 423, 424 ❖ **M** 414 ❖ **R** 308

Bajoles, Joan (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1537): **C** 493

Balaguer (Noguera), ciutat de: **C** 77, 78, 120, 131, 132, 172, 226, 258, 345, 352, 354, 355, 359, 360, 404, 588 ❖ **E** 89, 320, 447, 469, 494, 579, 750 [M 729; R 621, 622], 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 95, 101, 220, 359, 364, 481, 518, 806, 807[R 699, 700], 808 [R 701] ❖ **P** 70, 72, 102, 105, 114, 130, 131, 135, 139, 140, 169, 170 ❖ **R** 8, 9, 85, 103, 105, 106, 135, 143, 179, 207, 350, 351 i 441 **bolla de**: **R** 313 **col·lecta de**: **E** 89, 360 ❖ **M** 363; **R** 269 **diputat local de**: **E** 98 ❖ **M** 95, 100 ❖ **R** 101 **hospital de**: **E** 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Hospitalitat del Sant Crist**: **E** 561, 563, 626, 642 ❖ **M** 605, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **Monestir de Jesús**: **E** 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 616, 808 [R 701] ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de predicadors**: **E** 618 ❖ **M** 604 **paers de**: **E** 626, 643 ❖ **P** 20 **senyor de**: **R** 29 **sèquia de**: **C** 269 **síndics de**: **C** 77, 101, 109, 140, 150, 154, 157, 163, 169, 171, 173, 233, 258, 263, 264, 301, 322, 331, 334, 352, 374, 383, 389 ❖ **E** 377, 419, 469 ❖ **M** 236 ❖ **P** 169 ❖ **R** 8, 9, 133, 141, 142, 206, 316 i 350 / vegeu Bordoll, Baptista / Coll, Armengol / Montserrat, Gaspar / Pujol, Damià **territori de**: M 564 **vegueria de**: **C** 270 ❖ **E** 165, 254, 264, 277 ❖ **M** 276, 279, 297, 365, 368, 458, 472, 505, 557 ❖ **P** 130, 133, 140 ❖ **R** 155, 196, 207 i 231 **vila de**: **E** 481 ❖ **R** 342 i 361

Balaguer, Andreu (síndic de Balaguer): **P** 62

Balaguer, Coll de: **E** 470

Balaguer, Francesc Joan (donzell de Barcelona): **M** 442 ❖ **P** 126

Balaguer, Gabriel (notari públic): **P** 83

Baldo degli Ubaldi (jurista italià): **C** 426

Baldó, Jeroni (síndic de Perpinyà): **C** 78, 79, 82, 89, 116, 117, 128, 129, 132, 137, 146, 150, 152, 162, 165, 169, 175, 176, 187, 189, 194, 196, 201, 203, 208, 210, 211, 213, 215, 220, 221, 227, 248, 288, 302, 493, 527, 535, 540, 577 ❖ **E** 133, 206, 315, 317, 531, 541, 556, 639 ❖ **M** 136, 237, 238, 241, 246, 247, 272, 333, 518, 527, 612 ❖ **P** 62, 83, 119 ❖ **R** 2, 6, 32/34, 37, 38, 41, 43, 49, 57, 66, 75, 120, 127, 131, 138, 140, 160, 161, 168, 170, 176, 180, 241, 255, 270, 407, 408, 410 i 501

Baldrich, Gabriel (deutor de la bolla de Tàrrega): **R** 311

bales: **C** 299, 325 ❖ **E** 367 ❖ **M** 310

Bals, Pere Benet (deutor de la bolla de Girona): **R** 312

Balterra, Miquel (noble): **P** 11

baluards: **C** 562

Ballabriga, Pedro (notari públic de Montsó): **M** 147, 148, 152, 153, 156, 158/161, 166, 169, 170 ❖ **R** 91 i 103/105

Ballaró, Francesc (donzell de Perpinyà): **M** 286, 434 ❖ **P** 75 i 137

Ballaró, Guerau (donzell de Perpinyà): **M** 9, 286, 434 ❖ **P** 75 i 137

Ballester, Joan (síndic de Vilanova i la Geltrú): **C** 84, 163, 167, 169, 228 ❖ **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 85, 120 ❖ **R** 44, 49, 57, 67, 76, 120, 139, 140, 180 i 502

ballestes: **M** 148 ❖ **R** 91

BALLIA, Jaume (notari públic): **P** 70 i 84

balls: **R** 264

Banastón (Aragó): **P** 7

banco regio, compareixença *in*: **E** 698 [M 676; R 567]

bancs [mobiliari]: **E** 29 ❖ **R** 30

bancs: **C** 358 ❖ **E** 338, 653 [M 628; R 515], 674 [M 650; R 539] ❖ **M** 551, 847 [R 739] ❖ **P** 199 ❖ **R** 198

bandejaments: **M** 786 [R 679], 804 [R 697], 829 [R 721], 834 [R 726], 835 [R 727] i 877 [R 762]

bandolers: **C** 362, 496, 503, 504, 529, 538, 563, 568 ❖ **E** 282, 427, 428, 486, 528, 540, 549, 554, 558, 569/571, 676 [M 652; R 541], 713 [M 692; R 584], 715 [M 694; R 587], 721 [M 699; R 592], 728 [M 706; R 599], 729 [M 711; R 601], 742 [M 721; R 614], 748 [M 727; R 620], 749 [M 728; R 621], 750 [M 729; R 622], 751 [M 729; R 622] ❖ **M** 148, 149, 445, 498, 510, 512, 782 [R 675], 795 [R 688], 803 [R 696], 805 [R 698] ❖ **P** 219, 224 ❖ **R** 91, 248, 476 i 478 **crides contra**: **M** 301 **expulsió dels**: **M** 511, 512 i 548 ***motu proprio* dels**: **E** 571, 728 [M 706; R 599] ❖ **P** 219 **quadrilles de**: **E** 313, 470 ❖ **M** 335 ❖ **R** 242

bàndols: **C** 397, 402; **E** 412; **M** 407, 408, 472; **R** 294 i 332

bandositats: **C** 557; **E** 470 i 474

bans: **C** 525, 550, 572 ❖ **E** 776 [M 746; R 639] **municipals**: **E** 699 [M 678; R 569] **remissió**: **P** 274-275 **senyorials**: **E** 744 [M 723; R 616]

BANYOLES, Bernat de (síndic de Girona): **R** 12

BARAONA, Luis (secretari del comte de Chinchón): **E** 647 ❖ **M** 599, 620 i 621

BARBAFINA (bandoler): **E** 749 [M 728; R 621]

bàrbars: **M** 850 [R 742] i 863 [R 755] **pobles**: **C** 513 **terra de**: **M** 865 [R 756]

Barbastre (Aragó), ciutat de: **E** 146 ❖ **M** 75, 203 i 204 **bisbe de**: **P** 2 **Capítol de l'església Catedral**: **P** 2 **jurats de**: **P** 8

BARBERÀ, Joan: **P** 17

BARBERÀ, Onofre: **P** 13

BARBERÀ, Pere (monjo i procurador de Benifaçà): **E** 291

barbers: **E** 578; **M** 567; **R** 453 i 454

Bárboles (Aragó): **P** 6

barcatges: **M** 501, 502; **R** 390 i 391

BARCELÓ, Galceran de (major, donzell de Cervera): **M** 201, 463/465, 472, 482, 525, 529, 554, 574, 623 ❖ **P** 125, 129 i 181

BARCELÓ, Galceran de (menor, donzell de Cervera): **M** 472, 525, 529, 554, 623 ❖ **P** 129 i 181

Barcelona (Barcelonès): **C** 97, 133, 152, 171, 172, 211, 243, 255, 256, 259, 262, 264, 274, 275, 277, 279, 281, 300, 328, 361, 388, 409, 413, 420, 423, 426, 438, 445, 456, 457, 458, 477, 487, 492, 514, 532, 543, 544, 553, 554, 555, 558, 560, 573, 580, 588 ❖ **E** 55, 76, 92, 94, 101, 129, 133, 142, 178, 190, 192, 224, 234, 245, 259/261, 265, 267, 271, 273, 281, 284, 286, 287, 299, 301, 310, 322, 333, 350, 372, 385, 387, 392, 404, 405, 464, 469, 471, 481, 493, 499, 502, 504, 523, 524, 543/545, 551, 578, 583, 606, 617, 624, 630, 663 [M 639; R 526], 695 [M 673; R 563, 564], 707 [M 685; R 577], 728 [M 707; R 600], E 740 [M 718; R 611], 742 [M 721; R 614], 745/750 [M 724/729; R 617/622], 765 [M 734; R 627], 773/776 [M 742/746; R 635/639], 781 [M 751; R 644], 791 [M 760, 761; R 653, 654], 793 [M 879; R 770], 796 [M 882; R 773], 799 [M 885; R 776], 801 [M 888; R 778], 803 [M 890; R 781], 808 [M 895; R 786], 810 [M 897; R 788], 811 [M 898; R 789], 812, 813 [M 900, 901; R 791], 816 [M 904; R 795] ❖ **M** 29, 34, 35, 40, 48, 54, 75, 79, 80, 83, 92, 109, 121, 122, 125, 128, 139, 454, 457, 459, 467/470, 489, 492, 494/496, 501, 502, 504, 514, 528, 531, 533, 536, 539, 542, 544, 560, 561, 563, 564, 567, 595, 607, 618, 781, 782 [R 674, 675], 784/787 [R 677/680], 789 [R 682], 793, 794 [R 686, 687], 800 [R 693], 809 [R 702], 812 [R 704, 705], 818 [R 711], 829 [R 721], 835/837 [R 727/729], 839 [R 730], 844, 845 [R 736], 848, 849 [R 740, 741], 852 [R 744], 854/856 [R 746/748], 860 [R 751, 752], 862, 863 [R 753, 754], 865 [R 756], 870 [R 761], 874 [R 766] ❖ **P** 41, 68/82, 95, 96, 101/103, 105/111, 113, 114, 116, 117, 125/127, 129/133, 135/142, 154, 211, 229, 237, 240, 243, 246, 249, 254, 256/260, 263, 264, 271, 274 i 281 **Arxiu Reial de**: **C** 228, 234 ❖ **E** 220, 706 [M 684; R 576] ❖ **M** 123, 252, 264 ❖ **P** 231-232 ❖ **R** 11, 13, 14, 129 i 181 **bancs de**: **C** 358 **batlle de**: **C** 351 ❖ **E** 209 ❖ **M** 319 **bisbe de**:

E 8/10, 57, 58, 282 ❖ **M** 123 ❖ **P** 14 ❖ **R** 6 i 12 / vegeu LORIS, Joan Dimes **bolla de**: **C** 410, 412 ❖ **E** 118, 572, 586, 592, 603, 807 [M 894; R 785] ❖ **M** 119 ❖ **P** 253, 273 ❖ **R** 117 **Capítol de l'església Catedral**: **C** 301 ❖ **E** 343/345, 538, 539, 571, 587 ❖ **M** 105, 355, 356 ❖ **P** 14 ❖ **R** 284/287 **Capítol de l'església Catedral (síndics)**: vegeu CELLERS, Onofre Pau **càrcers reials de**: **C** 401, 588 ❖ **E** 719 [M 697; R 590], 728 [M 707; R 600], 764 [M 734; R 627], 776 [M 746; R 639], 779 [M 749; R 642], 790 [M 760; R 653] ❖ **M** 138, 778, 779 [R 671, 672], 783 [R 676], 796 [R 690], 803 [R 696], 808 [R 701], 812 [R 705], 824 [R 716], 873, 874 [R 766, 767] ❖ **P** 219 ❖ **R** 379 **càrcers reials (Gonguera)**: **M** 784 [R 677], 812, 813 [R 705, 706], 817, 818 [R 710, 711], 823 [R 715], 830 [R 721], 833 [R 725], 841 [R 732], 842, 843 [R 734, 735], 857 [R 748] **càrcers reials comuns**: **M** 395, 396 i 428 **càrcers comuns (deposadors)**: **E** 430-432 **carrer de la Font de Sant Honorat**: **E** 342 ❖ **M** 356 ❖ **R** 285 i 286 **carrer dels Canvis**: **E** 614 ❖ **M** 588 ❖ **R** 493 i 494 **carrer Montcada**: **E** 94 ❖ **R** 99 **Casa de les repenedides**: **M** 616 ❖ **R** 497 i 509 **ciutadans de**: **E** 494, 589 ❖ **M** 481, 791, 792 [R 684, 685] ❖ **R** 310, 441, 443 i 444 **ciutadans honrats de**: **C** 571, 573 **ciutat de**: **C** 96, 102, 138, 171, 173, 239, 262, 274, 291, 293, 305, 313, 316, 318, 341, 399, 400, 404, 411, 415, 420, 427, 449, 463, 468, 472, 490, 492, 507, 509, 514, 515, 518, 519, 521, 522, 525, 535, 551, 560, 580, 591 ❖ **E** 13, 24, 28, 32, 38, 40, 55, 71, 92, 106, 129, 133, 232, 233, 266, 270, 306, 322, 323, 343, 361, 364, 370, 392, 402, 405, 413, 420, 430, 439, 442, 452, 459, 460, 462, 463, 467, 481, 482, 494, 510, 514, 516, 529, 543, 545, 550, 573, 578/580, 585, 589, 602, 614, 630, 631, 654 [M 629; R 515], 676 [M 652; R 541], 678, 679 [M 655; R 544], 697, 698 [M 675, 676; R 566, 567], 702 [M 680; R 571], 704 [M 683; R 574, 575], 708 [M 686; R 578], 710 [M 688; R 580, 581], 723 [M 701; R 594], 727 [M 706; R 599], 741 [M 720; R 613], 744 [M 723; R 616], 755 [M 764; R 657], 762 [M 771; R 664], 782 [M 751; R 644], 785/789 [M 755, 756, 758, 759; R 647, 648, 650/652], 791 [M 761; R 653], 794, 795 [M 879, 880; R 770, 771], 798 [M 884; R 776], 811 [M 898; R 789], 815 [M 903, 904; R 794] ❖ **M** 37, 54, 79, 104, 138, 139, 196, 233, 259, 263, 264, 266, 267, 279, 280, 282, 283, 286, 289, 290, 292, 293, 299, 307, 313, 329, 330, 334, 338, 340, 344, 348, 349, 350, 355, 356, 358/360, 361, 363, 365, 374, 375, 387, 407, 412, 417, 427, 428, 451/454, 457, 461, 469, 477, 481, 503, 504, 513, 531, 533, 534, 550, 558, 559, 567/569, 577, 578, 588, 603, 619, 624, 779 [R 672], 782, 783 [R 675, 676], 785 [R 678], 786 [R 679], 790, 791 [R 683, 684], 797, 798 [R 691], 801, 802 [R 694, 695], 804 [R 697], 811 [R 704], 816 [R 708], 818 [R 711], 821/823 [R 714, 715], 825 [R 717], 828 [R 720], 830/833 [R 722/725], 838/841 [R 730/733], 846, 847 [R 738, 739], 857 [R 748], 859 [R 751], 861 [R 752, 753], 867 [R 758], 869, 870 [R 760, 761] ❖ **P** 162/165, 174, 176, 190, 193, 198, 201, 215, 216, 219, 238, 239, 258, 262, 263, 267, 271, 277, 279, 285 ❖ **R** 9, 13, 18, 22, 26/29, 48, 59, 60, 67, 72, 74, 87/89, 99, 109, 111, 116, 119, 128/130, 141/143, 147, 153, 155, 172, 185, 192, 200, 209/213, 223, 228, 232, 234, 235, 243, 244, 246, 247, 249, 252/255, 259, 264, 265, 272, 273, 275, 284, 286, 292, 294, 297, 306, 309, 321, 324, 326, 333, 340, 343/346, 348/350, 355, 370, 371, 379/381, 391, 394, 399, 401, 403, 409, 412, 414, 416, 417, 423, 424, 427, 438, 439, 441, 443/446, 448, 453, 454, 457, 462, 464, 469, 477, 484, 485, 487, 491/493, 497, 499, 500, 502/504, 506/508 i 510 **ciutat de (llibertats)**: **P** 42 **clavari de**: **C** 454 **col·lecta de**: **E** 314 **Col·legi d'apotecaris de**: **E** 480 i 481 **Col·legi de Betlem de la Companyia de Jesús**: **E** 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Col·legi dels doctors de medicina de**: **E** 323 **Col·legi de notaris de**: **E** 511 **Comtat de**: **C** 77, 172, 537 ❖ **E** 462, 553 ❖ **M** 451/453 ❖ **P** 1, 163/165 ❖ **R** 1, 12, 14/16, 29, 143 i 344/346 **comtes i comtesses de**: **E** 408, 435, 460/462 ❖ **M** 451/454 ❖ **P** 163 i 165 ❖ **R** 16, 17, 318, 327, 344 i 346 **Consell de Cent de**: **C** 452, 453 ❖ **E** 788 [M 757; R 650] ❖ **R** 328 **consellers de**: **C** 420, 426, 427, 526 ❖ **E** 101, 124, 134, 142, 380, 408, 414, 511 ❖ **M** 127, 128, 196, 267, 323, 382, 387, 403, 408, 475, 822 [R 714], 839 [R 731] ❖ **P** 20 ❖ **R** 122, 295, 327, 328, 334 **consellers de (extraccions)**:

E 212 **Consolat de Mar de**: **M** 816 [R 708] **Drassanes**: **C** 454, 457 ❖ **E** 770 [M 740; R 633], 773, 774 [M 743, 744; R 636, 637] **escrivà major de**: **C** 450 **església de Sant Agustí**: **E** 752 [M 731; R 624] **església de Sant Jaume**: **E** 518, 519, 536, 636 ❖ **M** 534/536 ❖ **R** 487, 488, 491 i 492 **església de Sant Just**: **M** 783 [R 676], 816, 817 [R 709, 710], 823 [R 716], 830, 831 [R 722, 723], 843 [R 735] **Església de**: **M** 355 ❖ **R** 284 **Estudi General de**: **E** 323 ❖ **M** 340-341 ❖ **R** 249 **Hospital de la Misericòrdia**: **E** 561, 563, 626, 642 ❖ **M** 605, 615 ❖ **R** 495, 504 i 509 **Hospital General de la Santa Creu de**: **C** 407, 417, 423, 456, 496, 568 ❖ **E** 323, 386, 561, 563, 590, 620, 623, 626, 642, 667 [M 642; R 531], 679 [M 655; R 544], 719 [M 698; R 591], 793 [M 879; P 238; R 770] ❖ **M** 340, 573, 574, 593, 597, 605, 615, 621 ❖ **P** 201, 222, 238, 249 ❖ **P** 201, 222 ❖ **R** 486, 487, 495, 504, 509 **Llotja de Mar de**: **C** 355, 377, 410 ❖ **E** 522, 523, 702 [M 681; R 572], 706 [M 685; R 577], 745 [M 724; R 617], 746 [M 725; R 618], 792 [M 878; P 236; R 769], 814 [M 902; P 261; R 793] ❖ **M** 512/514; P 212, 213-214, 236, 261 ❖ **R** 402 i 404 **Llotja de Mar de (cònsols i síndic)**: **C** 425 ❖ E 702 [M 681; R 572] ❖ P 212 **Llotja de Mar de (defenedors)**: **C** 425 **Llotja de Mar de (oficis)**: **E** 707 [M 685; R 577] ❖ **P** 213-214 **moneda de**: **C** 540 ❖ **E** 461, 555, 556 ❖ **M** 495, 611, 811 [R 704] ❖ **R** 16 **monestirs de**: **E** 300, 798 [M 884; R 775] ❖ **P** 243 ❖ **R** 232 **Monestir de Jesús**: **M** 824 [R 716], 828, 829 [R 720, 721], 836, 837 [R 728, 729] **Monestir de la Trinitat**: **E** 562 **Monestir de les Jerònimes**: **E** 561, 564, 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509 **Monestir de les Magdalenes**: **E** 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **Monestir de les monges de Conques**: **E** 563 **Monestir de les monges de Jerusalem**: **E** 561 i 564 **Monestir de Montsió**: **E** 562, 564, 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509 **Monestir de Nostra Senyora de la Mercè**: **M** 783, 784 [R 676, 677] i 802 [R 695] **Monestir de predicadors**: **R** 12 **Monestir de Sant Antoni**: **E** 562 **Monestir de Sant Francesc de Paula**: **E** 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509 **Monestir de Sant Francesc**: **E** 14, 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de Santa Anna**: **E** 461, 682 [M 659; R 548] ❖ **P** 202 ❖ **R** 29 i 345 **Monestir de Santa Caterina**: **E** 561 **Monestir de Santa Clara**: **E** 561 **Monestir de Santa Elisabet**: **E** 561, 563, 626, 642-643 ❖ **M** 605, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **Monestir de Santa Madrona de Montjuïc**: **E** 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509 **Monestir del Carme**: **M** 826 [R 718], 830 [R 721] **Monestir del Sant Sepulcre**: **E** 562, 564, 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509 **Monestir dels Àngels**: **E** 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **Monestir dels framenors**: **R** 12, 20, 29 i 345 **Palau del Lloctinent**: **M** 233 **Palau Reial**: **C** 403 ❖ **R** 19 **Palau Reial de (Sala gran)**: **C** 403, 519 **pesos i mesures de**: **C** 381 **Plaça del Rei**: **E** 431 ❖ **M** 428, 823 [R 716], 826 [R 718], 830, 831 [R 722, 723] ❖ **R** 379, 381 **platja de**: **E** 777 [M 746; R 639] **port de**: **E** 452 **Portal de l'Àngel**: **C** 412 **Portal de la Drassana**: **C** 412, 454 **Portal de Mar**: **C** 412 ❖ **P** 247 **Portal de Sant Antoni**: **C** 412 **Portal Nou**: **C** 412 **rec comtal**: **C** 354 **seca**: **E** 702 [M 681; R 572] **sèquies**: **C** 525, 572 **seu de**: **E** 809 [M 897; R 788] **síndics de**: **C** 78, 96, 130, 161, 170, 173, 174, 178, 257, 292, 293, 329, 342, 363, 364, 365, 366, 368, 369, 371, 376, 378, 421, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 452, 453 ❖ **E** 75, 116, 124, 128, 147, 368, 453, 487, 530, 781 [M 751; R 643] ❖ **M** 33, 127, 387, 393, 448, 605 ❖ **R** 10, 16, 21, 23, 25, 29, 32, 38, 58, 98, 101, 121, 137, 144, 146, 171, 174, 177, 178, 180, 183, 189, 190, 192/194, 196, 202, 204, 206, 248, 279, 296, 297, 310, 317, 340, 364, 365, 373, 375, 400, 402, 404, 455, 486, 490, 511 i 512 / vegeu Bastida, Miquel / Desvalls, Galceran / Ferreres, Pere / Magarola, Jeroni / Saragossa, Francesc / Sarrovira, Miquel / Vila, Jaume **sisè conseller de**: **C** 451 **Taula de Canvi de**: **C** 358, 562 ❖ **E** 94, 232, 244, 314, 371, 536, 636, 648, 650, 674 [M 650; R 539], 679 [M 655; R 544], 702 [M 681; R 572], 767 [M 736; R 629], 799 [M 885; P 244; R 776], 805 [M 891; P 250; R 782], 806 [M 893; P 252; R 784], 807 [M 894-895; P 253, 254; R 785], 816 [M 904; P 263; R 794] ❖ **M** 46, 535, 536 ❖ **P** 199,

201, 272, 277 i 492 **taula de**: **C** 412 ❖ **E** 816 [M 904; R 795], 818 [M 906, 907; R 797, 798] ❖ **M** 624 ❖ **P** 266, 267 ❖ **R** 198, 462 i 488 **territori de**: **E** 763 [M 732; R 625] ❖ **M** 786 [R 679] **Usatges de**: vegeu Usatges de Barcelona **veguer de**: **C** 103, 497, 549, 550, 556 ❖ **E** 209, 431, 662 [M 637; R 525], 687 [M 665; R 554], 763 [M 732; R 625], 779 [M 749; R 642], 787 [M 756; R 649] ❖ **M** 319, 428, 808 [R 701], 840 [R 732], 861 [R 753] ❖ **P** 192, 205 ❖ **R** 68, 379 i 381 **veguer de (arxiu)**: **M** 428-429 ❖ **R** 379 i 381 **veguer de (cort)**: **M** 428 **veguer de (advocat fiscal de la cort)**: **E** 209 **veguer de (escrivà major)**: **R** 380 **veguer de (jutge ordinari de la taula del testament de la cort)**: **E** 209 **veguer de (jutge ordinari dels reclams de la cort)**: **E** 209 **vegueria de**: **C** 172, 509 ❖ **E** 263, 744 [M 723; R 616] ❖ **M** 278 **Vintiquatrena de Corts**: **C** 421, 427, 443, 444, 445 ❖ **P** 279 ❖ **R** 248 i 297

Barch de Orriols, Pere: **P** 18

Bardaxí, Ferrando: **E** 749 [M 727; R 620]

Bardaxí, Godofredo de (infanço): **P** 7

Bardaxí, Juan de (noble i assessor ordinari del governador general del Regne d'Aragó): **E** 101 ❖ **P** 3, 145 ❖ **R** 108

Bardaxí, Luis de: **P** 4

Bardaxí, Martín de: **P** 4

baronies: **C** 365 ❖ **E** 319, 495, 750 [M 729; R 622] ❖ **M** 326, 336 ❖ **R** 198 **possessió de**: **M** 810 [R 703] **venda de**: **E** 190

barons: **C** 172, 350, 365, 430, 433, 465, 468, 469, 503, 515, 525, 526, 562, 572 ❖ **E** 191, 442, 461, 495, 556, 586, 651, 670 [M 645; R 534], 712 [M 690; R 583], 772 [M 741; R 634] ❖ **M** 452, 480, 625, 871, 872 [R 763, 764] ❖ **P** 195, 233, 234, 275 ❖ **R** 2, 143, 318/320 i 345 **corts de: C** 476 ❖ **E** 672 [M 648; R 537], 673 [M 648; R 537], 676 [M 652; R 541]; **P** 197 i 198 **crides de**: **E** 656 [M 631; R 518] **eclesiàstics**: **C** 493, 509 **jurisdicció de**: **C** 430, 433, 503 ❖ **E** 435, 437, 698 [M 676; R 567], 739 [M 718; R 611] ❖ **M** 803-804 [R 696-697] i 805 [R 698] **jutges de**: **C** 466, 476, 539 **oficials de**: **C** 373, 386, 465, 487, 503 ❖ **E** 366, 726 [M 705; R 598], 739 [M 718; R 611], 746 [M 725; R 618] ❖ **M** 309, 470, 502, 789 [R 682], 810 [R 703] ❖ **P** 217 ❖ **R** 391 **pastures de**: **C** 489 **seculars**: **C** 493, 503, 509 **terres de**: **C** 409, 489 ❖ **E** 608, 800 [M 886; P 245; R 777], 804 [M 891; P 250; R 782] ❖ **M** 788 [R 681] i 803 [R 696]

barraques: **C** 113 ❖ **R** 80

barres: **C** 526 ❖ **M** 501, 502 ❖ **R** 390 i 391

Bartomeu, Gaspar (notari públic): **P** 73

Bartomeu, Miquel (deutor de la bolla de Girona i Balaguer): **R** 312 i 313

Bartomeu, Miquel (notari públic): **P** 83

Bartomeu, Miquel de (cavaller de Barcelona i Vilafranca del Penedès i senyor de Florejacs): **E** 572 ❖ **M** 358 ❖ **P** 180

Bartomeu, Serapi Pau (síndic de Tarragona): **C** 328, 332, 581, 585 ❖ **P** 144 ❖ **R** 309

Bartrolà, Melcior (deutor de la bolla de Tortosa i Bagà): **R** 312 i 313

Barutell d'Oix, Joan (donzell de Besalú): **M** 6, 13, 181, 780 [R 673] ❖ **P** 17, 61, 72 i 104

Bas, Francesc de (donzell i diputat local de Tarragona): **E** 575 ❖ **M** 494, 495, 502, 563 ❖ **R** 392/394 i 439

Baset, Pere (batlle general de Catalunya): **R** 14

basques: **M** 832 [R 725]

Basset, Francesc (síndic de Lleida a la Cort General de 1406-1410): **R** 18 i 20

Basset, Jaume: **R** 12

Bassoles (a Perpinyà, Rosselló): **C** 502, 558

bassols: **C** 353

Bastart (bandoler): **E** 470

Bastida (Rosselló), castell de la: **P** 116

Bastida, Miquel (síndic de Barcelona i promovedor del braç reial): **C** 79, 80, 81, 89, 91, 94, 95, 97, 99, 100, 107, 108, 111, 118, 119, 120, 121, 125, 127, 128, 129, 133, 134, 139, 140, 143, 147, 148, 150, 154, 156, 161, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 178, 267, 421, 424, 444 ❖ **E** 11, 15, 17, 23/27, 30, 40, 41, 48, 52, 81, 87, 93/95, 97, 102, 122, 123, 129, 133, 142, 314, 637, 644 ❖ **M** 17, 27, 32/35, 47, 61, 80, 90, 91, 97, 103, 106, 127, 128, 142, 196, 244, 288, 609, 611, 819 [R 711], 828 [R 720] ❖ **P** 62, 87, 93, 118 ❖ **R** 2,

6, 33/35, 38, 40, 43, 48, 50, 51, 53, 54, 57/59, 62, 66, 69, 71/73, 75, 77, 82, 84, 85, 96/100, 109, 120/122, 125, 126, 133, 137, 140, 141, 144, 146, 164, 171, 219, 233, 497 i 499

bastida: **E** 338

bastiments: **C** 572 ❖ **E** 464

bastonades: **E** 754 [M 762; R 655]; **M** 780 [R 673]

bastons: **M** 806 [R 699] **llargs (port de)**: **E** 680 [M 657; R 546], 704 [M 682; R 574] ❖ **P** 201 i 231

batalles: **E** 3 ❖ **R** 3

Batea (Terra Alta), vila de: **E** 315, 325 ❖ **M** 333, 346 i 797 [R 690]

batiports: **E** 338

batlle general de Catalunya: **C** 508, 510 ❖ **E** 714, 715 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593] ❖ **P** 195 **llicències del**: **E** 725 [M 703; R 596] **lloctinent de**: **E** 714 [M 693; R 586], 715 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593] ❖ **P** 16

batlle general del Regne d'Aragó: **P** 4

Batlle, Bartomeu (notari públic de Barcelona): **C** 592

Batlle, Pere (doctor en drets de Perpinyà): **E** 190 ❖ **M** 805 i 806 [R 698]

batlles: **C** 425, 468, 485, 490, 496, 507, 510, 511, 516, 520, 566, 579, 589 ❖ **E** 475, 525, 708 [M 687; R 579], 710 [M 688; R 580], 739 [M 718; R 611], 765 [M 734; R 627], 802 [M 889; P 248; R 780] ❖ **M** 519, 875 [R 768] ❖ **P** 216, 233 ❖ **R** 306, 471 i 473 **assessors de**: **E** 710 [M 688; R 580] ❖ **P** 216 **corts dels**: **C** 351, 498 ❖ **E** 678 [M 655; R 544] ❖ **M** 319, 788 [R 681] ❖ **P** 201 **jurisdicció dels**: **C** 172 ❖ **R** 143 **jutges de**: **C** 566 **reials**: **E** 664 [M 639; R 527], 757 [M 766; R 659] ❖ **M** 807 [R 700] ❖ **P** 184 **reials (oficis de)**: **M** 792-793 [R 685-686] **remissions**: **M** 786 [R 679] **resistències**: **E** 675 [M 651; R 540] **senyorials**: **M** 771 [R 664] i 806 [R 699] **senyorials (lloctinents de)**: **M** 806 [R 699] **ternes de**: **C** 453

Batllia general de Catalunya: **C** 365 ❖ **E** 678 [M 655; R 544], 679 [M 655-656; R 544], 684 [M 661; R 550] ❖ **P** 201 i 202 / vegeu Icart, Joan d' **assessors de la**: **E** 210 ❖ **M** 308 i 320 **consistori de la**: **E** 706 [M 684-685; R 576] ❖ **P** 232 **escrivans de manament de la**: **C** 388 **lloctinència de la**: **E** 679 [M 655-656; R 544] **processos de la**: **C** 388 **redreç de la**: **C** 424

batllies: **C** 264, 461, 468, 484, 492, 494, 526, 552 ❖ **M** 875 [R 768] ❖ **R** 216 **reials**: **E** 292 **assessors de**: **C** 473 **caps de**: **P** 274 ❖ **R** 9 **causes de**: **E** 656 [M 631; R 518] **causes de (evocacions)**: **M** 778 [R 671] **jutges ordinaris**: **C** 473

batxiller, grau de: **E** 662 [M 637; R 524] ❖ **P** 191

bé **comú**: **C** 589 ❖ **E** 73, 148, 208, 305, 314, 523 ❖ **M** 16, 30, 75, 264, 317, 318, 353, 387, 483, 513, 514, 522 ❖ **R** 109, 236, 272 i 403 **de la terra**: **E** 62, 64, 68, 552 ❖ **M** 16 **públic de la terra**: **M** 144 **públic**: **C** 215, 493 ❖ **E** 5, 202, 313, 339, 341, 405, 480, 486, 501, 605, 743 [M 722; R 615], 787 [M 757; R 650], 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 5, 14, 243, 316, 335, 365, 456, 469, 482, 483, 498, 504, 505, 583, 597 ❖ **P** 66, 149 ❖ **R** 5, 7, 174, 242, 399, 452, 465 i 478 **universal**: **E** 523 ❖ **M** 513 i 624

Bearn, Àngel de (donzell): **M** 9 ❖ **P** 75

Bearn, príncep de: **C** 525

Beaumont, Antonio de (conestable de Navarra): **M** 438 ❖ **P** 141

Beaumont, Brianda (comtessa de Lerín i senyora de Pinós i de Mataplana): **M** 438 ❖ **P** 141

begudes: **C** 351

Belchite, comte de: **P** 3 i 58

belitre: **M** 822 [R 714]

Bellafilla, Josep de (donzell de Barcelona): **C** 327 ❖ **E** 621 ❖ **M** 9, 183, 331, 332, 340, 352, 369, 377, 387, 393, 394, 397, 421, 431, 455, 464, 466, 468, 482, 529, 540, 565, 579, 594, 596, 598, 616, 622 ❖ **P** 18, 77, 106, 160, 180 ❖ **R** 483

Bellarbre, Antic (notari públic): **P** 84

Bellesguard (a Barcelona, Barcelonès), casa del: **E** 763 [M 732; R 625] ❖ **R** 449

Belloch, Pau (donzell de Barcelona): M 190; P 77, 113

Bellpuig d'Urgell (Urgell), vila de: **E** 145, 790 [M 760; R 652] ❖ **M** 236 ❖ **P** 102 **baronia de**: **P** 72 / vegeu Folc de Cardona i Còrdova-Anglesola, Antoni

Bellpuig de les Avellanes (a Os de Balaguer, Noguera), abadiat de Santa Maria de: E 750 [M 729; R 621] **abats**: vegeu Gutiérrez, Ignasi

BELLPUIG, Alemany de: **P** 18

Bellvei del Penedès (Baix Penedès): **C** 112, 158 ❖ **P** 100, 101, 105, 128, 132, 134 i 154

BELLVEÍ, Gabriel (mercader de Barcelona): **E** 776 [M 746; R 639]

Bellver de Cerdanya (Cerdanya): **E** 742 [M 720; R 613]

BELLVER I MONRÓS, Pere de (de Tàrrega): **M** 11 ❖ **P** 69 i 103

BELLVER, Frederic: **M** 11, 186 ❖ **P** 82 i 109

BELLVER, Joan (prevere i comensal de Tarragona): **C** 80, 91 ❖ **E** 15, 34, 77, 91, 642 ❖ **M** 34, 40, 615 ❖ **R** 34, 53 i 504

BELLVÍS, Antoni (noble): **P** 10

BELLVÍS, Francesc (noble): **P** 10

BELLVÍS, Llorenç (noble): **P** 11

Benavarri (Aragó): **E** 447, 585, 614, 632 ❖ **M** 588, 595 ❖ **R** 493

Benavent de Segrià (Segrià): **C** 314 **senyoria de**: **M** 333 ❖ **P** 102 / vegeu BOTELLA, Andreu

BENEDETES, Jordán (infançó): **M** 153, 156 ❖ **P** 6, 23, 36, 44, 50 i 59

BENEDETTES, Francisco: **P** 23 i 59

Benedictins, orde dels: **C** 318 ❖ **E** 393, 409, 413, 499 ❖ **M** 383, 403, 407, 489 ❖ **R** 293-296, 298, 327 i 409 **Capítol general de la Congregació de Valladolid**: **E** 412 ❖ **R** 331 **cases claustrals**: **E** 413 **generals**: **E** 382 ❖ **R** 294, 295, 331 i 333 **província dels**: **E** 381 i 383 **regla dels**: **E** 413 **visitadors**: **R** 294, 295, 329, 331 i 333

benefactors: **E** 414 ❖ **M** 409 ❖ **R** 296 i 334

benefici **comú**: **M** 488 **del Principat**: **E** 106, 146 i 762 [M 732; R 625] **eclesiàstic**: **P** 141 **públic**: **C** 422, 430, 503, 535, 578 ❖ **E** 2, 40, 214, 208, 215, 420, 439, 707 [M 686; R 578] ❖ **M** 3, 29, 33, 257, 318, 324/326, 418, 427, 853 [R 745] ❖ **P** 168, 214 ❖ **R** 3, 48, 73, 375 i 508

beneficiats: **E** 375

beneficis: **M** 2 ❖ **R** 249 i 367 **eclesiàstics**: **C** 407, 471, 514, 534, 565 ❖ **E** 395, 407, 568, 580, 619, 703 [M 681; R 573], 771 [M 741; R 634], 797 [M 883; P 241; R 774] ❖ **M** 411, 438, 545, 546, 580, 589, 608, 849 [R 741] ❖ **P** 230 ❖ **R** 327, 424, 431 i 432 **eclesiàstics (provisió)**: **E** 758-759 [M 766-767; R 659-660] **forals**: **R** 92

BENET, sant: **M** 407

BENEYTO, Francesc: **P** 12

BENEYTO, Joan Baptista: **P** 12

BENEYTO, Miquel Joan: **P** 12

Benicarló (Baix Maestrat), vila de: **M** 550 ❖ **R** 443

Benifassà (Baix Maestrat), abadia de Santa Maria de: **C** 375 ❖ **E** 291, 446, 526, 817 [M 905; R 795, 796] ❖ **M** 446, 447 ❖ **P** 265 ❖ **R** 372 **abat de**: **P** 9

benignitat: **C** 186, 207, 342, 459 ❖ **R** 6, 264, 424, 426, 432 i 444

béns **comuns**: **R** 36 **immobles**: **M** 567-568 ❖ **R** 453 i 454 **litigiosos**: **M** 258 **lliberts**: **E** 602 ❖ **R** 461 **mobles**: **E** 39, 86, 94 i 95 **propis**: **C** 511 **temporals**: **M** 585 **inventaris de**: **M** 847 [R 739]

Berbegal (Aragó), jurats de: **P** 4 i 8

Berberia: **M** 818 [R 711], 834 [R 726] i 842 [R 733]

BERENGUER, Joan (notari públic): **P** 84

BERENGUER, Joan Guillem (notari públic): **P** 72

Berga (Berguedà), vila de: **C** 341, 342 ❖ **E** 470, 784 [M 754; R 647] **Hospital de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **jurats de**: **P** 21 **Monestir de Sant Francesc de**: **E** 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **síndic**: **C** 141, 152, 163, 263, 293, 353 / vegeu MAS, Pere / ROCAFORT, Salvador **vegueria de**: **M** 510, 553 ❖ **P** 129

BERGA, Bernat (capellà del braç militar): **M** 24 i 26

BERGA, Blai (donzell de Tortosa): **C** 374, 375 ❖ **E** 357, 358, 496, 526, 527 ❖ **M** 372, 373, 492, 543, 554 ❖ **P** 13, 130 ❖ **R** 367 i 368

BERGA, Pere (capellà del braç militar): **E** 22, 642; **M** 615; **R** 504

BERGADÀ, Jaume (canonge i procurador del bisbe de Vic): **E** 6, 7, 11, 16, 17, 19, 22, 24, 25, 68, 143 ❖ **P** 60, 67 i 123

BERNA, Jerónimo de (notari): **M** 159

BERNABEU, Joan Baptista (síndic de Xixona): **P** 60

BERNAD, Lorenzo (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

BERNAT, Andrés (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

BERTIS, Francesc (procurador de l'abat de Benifassà): **P** 36, 44 i 50

BERTRÓ, Lluís (correu del General): **E** 299 ❖ **M** 312, 780 [R 673] ❖ **R** 233

Besalú (Garrotxa): **C** 359, 360 ❖ **E** 311, 784 [M 754; R 647] **jurats de**: **P** 21 **síndic de**: **C** 142, 212, 278, 333, 374, 375 ❖ **M** 237, 455 / vegeu ARCÍS, Francesc **sotsvegueria de**: **C** 477, 484 ❖ **M** 200 ❖ **P** 102, 104, 125, 127 i 139 **vegueria de**: **M** 269, 277 **vila de**: **E** 547, 548 ❖ **R** 361

bestiar: **C** 402, 410, 491, 496, 502, 504, 533, 544, 546, 550, 558, 563, 566, 568, 574, 576, 589 ❖ **E** 525, 668 [M 644; R 532], 674 [M 650; R 539] ❖ **M** 519 ❖ **P** 193-194 i 199 **de llaurar**: **M** 781 [R 674] **gros**: **C** 502, 503, 533, 558 ❖ **R** 471 i 473 **menut**: **C** 502, 503, 533, 558 ❖ **R** 471 i 473 **cabanes de**: **R** 473 **tretes de**: **C** 471

bèsties: **C** 503 ❖ **E** 784 [M 754; R 647] **de tragí**: **E** 774 [M 744; R 637]

BEULÓ, Jaume (canonge de Vic): **E** 155 ❖ **M** 206

BEULÓ, Pere (canonge): **E** 213 ❖ **M** 323

beure: **C** 502, 522, 560 ❖ **M** 520, 608 i 619

Biar (Alt Vinalopó), jurats de: **P** 13

BICET, Joan (síndic de Barcelona a la Cort General de 1431-1434): **R** 27

Binèfar (Aragó): **C** 393, 446; **E** 593, 597, 598, 605/607, 631, 648 ❖ **M** 347, 579, 582, 584, 587, 592, 599, 600, 621 ❖ **P** 171, 172, 177, 178, 280, 464 ❖ **R** 454, 455, 457, 465, 470, 490 i 512 **església de Sant Pere de**: **E** 648, 651 ❖ **M** 622, 625 ❖ **R** 512

Bisbal d'Empordà (Baix Empordà), la: **C** 462 ❖ **P** 142

Bisbal del Penedès (Baix Penedès), la: **P** 110 **senyoria de la**: vegeu SALBÀ, Jaume

BISBAL, Alfons (donzell): **P** 70

BISBAL, Gabriel (militar): **R** 13

bisbats: **C** 526, 534, 565

bisbes: **C** 274, 482 ❖ **E** 462, 699 [M 677; R 568], 702 [M 680; R 572], 736 [M 709] i 754 [M 763; R 656] ❖ **M** 385, 454 ❖ **R** 9, 236, 258 i 347 **jurisdicció ordinària dels**: **E** 744 [M 723; R 616] i 755-756 [M 764-765; R 657]

Biscaia: **C** 405 ❖ **E** 367 ❖ **M** 310 ❖ **R** 29

bitllets: **M** 68, 70, 73, 818 [R 711], 834 [R 726], 848 [R 740] i 855 [R 747]

BIURE I DE CARAMANY, Joan de (donzell de Sant Pere Pescador i lloctinent de capità general al castell de Roses): **E** 768 [M 737, 738; R 630] ❖ **M** 12, 435, 437, 870 [R 761, 762] ❖ **P** 70, 137 i 139

BIURE, Andreu de (senyor de Sant Jordi): **E** 94 ❖ **M** 870 [R 761] ❖ **R** 99

BLAN, Miquel de (donzell): **P** 78

BLANCAS, Jerónimo de (infançó): **P** 6

BLANCH, Miquel: **M** 790 [R 683]

BLANES I CENTELLES, Enric (donzell): **M** 184 ❖ **P** 78 i 107

BLANES I CENTELLES, Joan (noble): **M** 12, 184 ❖ **P** 10, 78 i 107

BLANES I CENTELLES, Lluís (donzell): **M** 12, 184 ❖ **P** 107

BLANES I CENTELLES, Raimon de (noble): **M** 7, 12, 14, 20, 23, 180, 184, 189, 191, 437, 808, 809 [R 701, 702] ❖ **P** 17, 62, 70, 78, 104, 107, 113, 114 i 139

BLANES, Enric de: **M** 809 [R 701]

BLANES, Francesc: **P** 12

BLANES, Guillem Ramon: **P** 12

BLANES, Vidal de (donzell): **M** 783 [R 676, 677], 808 i 809 [R 701, 702]

blanquejar: **E** 38; **M** 45

BLANQUER, Joan Antoni (criat del promovedor reial): **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **R** 501

blanura: **M** 3

BLASCO, Francisco (prior de Santa Cristina): **E** 87

blasfèmies: **C** 509 ❖ **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 187

blat: **C** 318, 367, 371, 455, 456, 458, 491, 520, 521, 532, 559 ❖ **E** 89, 385 ❖ **M** 95, 98, 100, 470, 474, 476, 575, 804 [R 697], 844 [R 736], 853 [R 745] ❖ **R** 101, 105, 298 i 366 **manifest de**: **E** 750 [M 729; R 622] **tretes de**: **C** 573, 574 ❖ **E** 484 ❖ **M** 797 [R 690] i 807 [R 700]

Bocairent (Vall d'Albaida), jurats de: **P** 13

bocaram: **E** 337

BOERA, Miquel (notari de Barcelona): **E** 399 ❖ **M** 390, 858 [R 749] ❖ **R** 357

BOERA, Tomàs (procurador): **E** 399 ❖ **M** 389 ❖ **R** 357

BOFILL, Bertomeu (notari públic de Barcelona): **C** 449, 451 ❖ **E** 299, 350, 464 ❖ **M** 312, 354, 360 ❖ **P** 76, 82 ❖ **R** 233, 234, 266 i 350

BOFILL, Jordi: **E** 95 ❖ **R** 100

BOGATELL, Joan Pau (escrivà de Barcelona i porter del braç militar): **C** 255 ❖ **E** 10, 260, 505, 645 ❖ **M** 17, 27, 36, 62, 74/76, 86, 88, 102, 110, 116, 117, 146, 262, 283, 292, 303, 414, 430, 447, 586, 611 ❖ **R** 202, 203 i 500

BOGUET, Montserrat (notari reial): **M** 228

bohemians: **C** 588 **expulsió de**: **E** 674 [M 650; R 539] ❖ **P** 199

BOIX, Antoni (donzell): **M** 224, 433 ❖ **P** 135

BOIX, Francesc (donzell): **M** 224, 433 ❖ **P** 135

BOIX, Gaspar (donzell de Tremp): **M** 251, 433 ❖ **P** 135

BOIX, Lluís (donzell): **M** 224, 433 ❖ **P** 135

BOIX, Pere (síndic de Cervera a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

BOIXADORS I DUSAI, Bernat de (donzell i senyor d'Alfarràs): **E** 505, 533, 534, 591, 606, 631 ❖ **M** 10, 187, 438, 443, 449, 455, 463, 465, 482, 489, 522, 525, 529, 584, 586, 596, 599-600, 616, 622, 626, 809 [R 702] ❖ **P** 78, 110, 127, 140, 160, 179 ❖ **R** 378, 467 i 490

BOIXADORS, Dimes de (noble): **M** 12, 184 ❖ **P** 16, 79 i 108

BOIXADORS, Francesc de (donzell): **M** 10 ❖ **P** 78

BOIXADORS, Joan de (noble de Barcelona): **C** 383 ❖ **M** 12, 443 ❖ **P** 16, 73 i 127

BOIXADORS, Lluís de (donzell de Barcelona): **M** 8, 182 ❖ **P** 74 i 105

BOIXADORS, Onofre de: **M** 7, 14, 20, 23, 190, 378, 455, 463, 465, 525, 596, 617 ❖ **P** 61 i 160

BOIXADORS, Tomàs (donzell): **M** 23, 105, 190 ❖ **P** 113

Boldú (a la Fuliola, Urgell): **C** 108

Bolea (Aragó), jurats de: **P** 8

BOLEA, Bernardo de (vicecanceller de la Corona d'Aragó): **C** 229, 304 ❖ **E** 362, 776 [M 746; R 639] ❖ **M** 572 ❖ **R** 276

BOLEA, Damián Arnaldo de (porter del Consell d'Aragó): **E** 641 ❖ **M** 614 ❖ **P** 94, 96, 98, 99, 145, 152, 154, 157, 158, 166, 167 ❖ **R** 503

BOLEA, Martín de (senyoria de la baronia de Siétamo): **E** 82 ❖ **M** 87 ❖ **P** 4

BOLEA, Pedro: **P** 4

BOLET I VILAR, Bonaventura (donzell de Barcelona): **M** 9, 182, 186 ❖ **P** 75, 82, 106 i 109

BOLET, Antoni Joan (cavaller de Perpinyà): **E** 433 ❖ **M** 189, 287, 354, 434, 435, 563, 585, 593, 596, 617 ❖ **P** 112, 137 ❖ **R** 284

BOLET, Jaume (donzell de Barcelona): **M** 9, 182 ❖ **P** 75 i 106

BOLET, Joaquim: **M** 186 ❖ **P** 82 i 109

BOLET, Pere Pau Bonaventura (cavaller de Barcelona): **M** 9, 182, 186, 410, 421, 804 [R 697], 829 [R 721], 834 [R 726] ❖ **P** 76, 82, 106 i 109

bolla de plom i segell de cera, Casa de la: **E** 187, 815 [M 903; P 262; R 794], 816 [M 904, 905; P 263, 264; R 794, 795] ❖ **M** 233 ❖ **R** 166

bolletes: **C** 346

bollíssies públiques: **C** 328, 352 ❖ **R** 309

bollons: **C** 398

Bompàs (Rosselló): **M** 788 [R 681]

Bona (actualment *Annaba*, Algèria), corsaris d': **R** 248

BONAFÉ, Perot (mestre barber): **C** 496, 568

BONANAT, Raimon (síndic de Cervera a la Cort General de 1406-1410 i 1419-1420): **R** 21 i 26

BONANÇA, Joan Pascasi: **P** 13

Bondia, castlania del mas de: **P** 103 / vegeu FUSTER, Climent

BONELL, Jeroni (notari públic): **P** 70 i 71

BONET, Francesc (doctor en drets i advocat fiscal del General): **E** 19, 71 ❖ **M** 28, 79 ❖ **R** 46 i 88

BONET, Joan (escudeller de Barcelona): **E** 75

BONET, Nicolau (síndic de Tortosa a la Cort General de 1512): **R** 14

BONET, Nicolau (síndic de Tortosa al Parlament de 1416 i a la Cort General de 1419-1420): **R** 24/26

BOQUET, Jaume Bernat (notari públic de la Seu d'Urgell): **M** 296 ❖ **P** 68 i 152

BOQUET, Josep (comissari del Sant Ofici): **E** 747 [M 726; R 619] i 748 [M 727; R 620]

boquimànegues: **E** 82 i 84

Borax (Regne de Toledo): **E** 510 i 578

Bordils (Gironès): **C** 462

BORDOLL, Baptista (batlle, síndic de Balaguer i proveïdor de greuges): **C** 77, 78, 131, 150, 163, 167, 169, 194, 201, 211, 221, 226, 233, 329, 334, 339, 346, 376, 383, 592 ❖ **E** 193, 206, 229,

447, 469, 535, 544, 640 ❖ **M** 379, 524, 532, 613, 807, 808 [R 700, 701] ❖ **P** 99, 120, 143, 161, 175, 182 ❖ **R** 103, 121, 127, 139, 141, 160, 168, 175, 179, 185, 255, 324, 339, 348, 378, 407, 413 i 502

Borgonya, Ducat de: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Borja (Aragó) **Capítol de Santa Maria de**: **P** 2 **jurats de**: **P** 8

Borja, Alfons de (noble): **P** 10

Borja, Bertomeu de (noble): **P** 10

Borja, Frederic de (ardiaca i canonge, procurador del Capítol de la Catedral de València): **E** 5, 546 ❖ **M** 5 ❖ **P** 24, 30, 31, 36, 38, 39, 44/46, 50/52, 57, 67 ❖ **R** 5 i 6

Borja, Miquel de (noble): **P** 10

Borja, Roderic de (noble): **P** 11

Borlenga, Rafael (de Barcelona): **M** 870 [R 761]

Borrasques: **E** 232, 777 [M 746; R 639] ❖ **M** 289

Borrell, Bernat (collidor dels drets del General): **E** 768 [M 738; R 630]

Borriana (Plana Baixa) **jurats de**: **P** 13

boscar: **M** 418; **R** 307

Boscaròs, Ferriol (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1406-1410): **R** 18

boscatges: **M** 472

boscs: **C** 503, 562 ❖ **E** 291, 420 ❖ **M** 417, 447, 472 ❖ **R** 306 i 372

Bosch de Santvicenç, Frederic (donzell de Barcelona): **C** 362, 381 ❖ **E** 482, 503, 510, 511, 570, 593 ❖ **M** 9, 183, 443, 449, 455, 463, 465, 482, 487, 490, 529, 540, 549, 576, 596, 616, 622 ❖ **P** 16, 77, 106, 127, 160, 179 ❖ **R** 363, 383, 450 i 455

Bosch i de Vilagaià, Jeroni del (donzell de Barcelona): **M** 12, 189, 443 ❖ **P** 20, 71, 112 i 127

Bosch i de Vilarig, Pere: **P** 107

Bosch, Antoni (ciutadà i notari públic de Tortosa): **M** 286

Bosch, Bernat de (síndic de Tortosa a la Cort General de 1406-1410): **R** 18

Bosch, Bernat o Francesc (síndic de Girona a la Cort General de 1406-1410): **R** 18 i 20

Bosch, Francesc de (síndic de Lleida a la Cort General de 1406-1410): **R** 20 i 21

Bosch, Josep (ajudant del racional del General): **C** 411

Bosch, Martí (de Puigcerdà): **E** 742 [M 720, 721; R 613, 614]

Bosser (de Bordils): **C** 462

Botarell (Baix Camp) **senyoria del**: **P** 136, 138 / vegeu Ferrer, Joan Andreu

Botella, Andreu (donzell de Lleida i senyor de Benavent): **C** 314, 319, 320 ❖ E 319, 384, 385, 415 ❖ **M** 7, 13, 14, 20, 23, 36, 179, 181, 302, 333, 380, 381, 419, 420 ❖ **P** 18, 61, 72, 102, 105 ❖ **R** 289/291 i 299

Botella, Jeroni (donzell de Lleida): **M** 138, 193, 435, 537, 596, 616 ❖ **P** 116 i 137

Botella, Martí Joan (síndic de Lleida a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

Botella, Onofre: **P** 73

botes: **E** 89 ❖ **M** 95, 101 ❖ **R** 45 i 106

botiguers: **C** 402, 440, 441 ❖ **E** 404, 801 [M 887, 888; P 246; R 778] ❖ **M** 504 **fallides**: **E** 706-707 [M 685; R 577] ❖ **P** 213 **de draps**: **C** 488 **de teles**: **C** 488 ❖ **E** 740 [M 719; R 612]

botigues: **C** 523, 560, 589 ❖ **E** 573, 578 ❖ **M** 469-470, 560, 567, 782 [R 675] ❖ **R** 444, 453 i 454 **de forments**: **E** 653 [M 628; R 515]

botines: **E** 22

botó: **E** 120, 154 ❖ **M** 206 i 401

botxins: **C** 551 ❖ **E** 771 [M 741; R 634] ❖ **M** 826 [R 719]

Bou, Antoni (donzell): **M** 9, 194, 484, 485, 529, 578 ❖ **P** 116

Bou, Galceran (noble): **P** 11

Bou, Guerau (noble): **P** 12

Bou, Joan Antoni (donzell): **P** 76

bous: **C** 491

bovatge: **C** 526; **E** 461; **M** 451, 452; **P** 162, 164; **R** 344 i 345 **jurament reial del**: **E** 459

Brabant, Ducat de: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Braç de cavallers i infançons del Regne d'Aragó **promovedor**: **M** 146-147 **relació d'assistents al soli d'obertura**: **P** 58-59 **relació de convocats**: **P** 4-7 **relacions d'assistents a les prorrogacions**: **P** 23, 36, 44 i 50

Braç de nobles i titulats del Regne d'Aragó **relació d'assistents al soli d'obertura**: **P** 58 **relació de convocats**: **P** 3-4 **relacions d'assistents a les prorrogacions**: **P** 23, 36, 44 i 50

Braç eclesiàstic de Catalunya **abats**: **E** 202, 519 i 520 **actes de gràcia**: **E** 165, 172, 174-175, 176 i 236 **actes de justícia**: **E** 236 **advocats**: **C** 80, 111, 120 ❖ **E** 21, 27, 37, 52, 73, 115, 117, 124-125, 125, 127, 128, 148, 149, 164, 180, 181, 185, 220, 237, 259, 300, 304, 328, 334, 337, 351, 356, 364, 421, 429, 433, 451, 469, 471, 475, 477, 494, 504, 524, 537, 547, 549, 614 ❖ **M** 112, 114, 126, 128-129, 294, 326, 351, 409, 418, 427, 460, 463, 481, 484, 500, 507, 522, 537, 539, 540 ❖ **R** 48, 52, 203, 234, 253, 307, 315, 323, 352, 371, 389, 393, 396, 419, 420, 422, 423 i 441 **advocats (elecció)**: **R** 35 **advocats (nomenament de substitut)**: **E** 106 **advocats (recusació)**: **E** 47 **advocats (substitucions)**: **E** 117 **advocats (votació i jurament)**: **E** 10 **advocats (vots)**: **E** 32-33 i 35 **ambaixades**: **P** 86-87, 88-90 i 93-94 **ambaixades rebudes**: **E** 152, 157 i 159 **ambaixades trameses**: **C** 81, 87, 93, 106, 107, 113, 115, 123, 145, 149, 150, 151, 157, 173, 178, 179, 180, 181, 184, 189, 192, 195, 196, 205, 211, 212, 215, 222, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 263, 275, 301, 303, 306, 307, 317, 318, 323, 324, 328, 337, 361, 362, 367, 368, 370, 372, 377, 381 ❖ **E** 11, 23, 28, 51, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 125, 127-128, 130, 131, 133, 140-141, 147, 153, 154, 156, 157, 158, 160, 163, 164, 166, 167, 171, 172, 175, 194, 197-198, 199, 204, 207, 220, 221, 231, 241, 247, 248, 255, 328, 354, 365, 374, 377, 384, 385, 393, 415, 419, 422, 423, 425, 448, 453, 455, 456, 474, 478, 482, 483, 487/490, 502, 503, 505, 513, 528, 530, 533, 557/559, 565, 566, 569, 570, 572, 577, 582, 588, 590, 593, 597, 606, 614, 616, 617, 619/621, 628 ❖ **M** 16, 31-32, 34, 59, 66, 67, 68, 71, 72, 84, 130, 132, 135, 138, 175, 196, 197, 204, 205, 207, 212, 216, 221, 227, 234, 237, 238, 241, 245, 247, 261, 268, 269-270, 271, 273, 306, 359, 364, 370, 375, 379, 381, 413, 416, 440, 444, 464, 466-467, 474, 479, 487, 488, 510, 515, 544, 564, 566, 576, 582, 586, 588, 589, 592, 593 ❖ **R** 35, 52, 53, 63, 70, 78, 81, 82, 89, 124, 126, 131, 144, 147, 148, 150, 153, 154, 157/159, 162, 168/170, 174, 181, 187, 192/195, 212, 250, 268, 279/281, 287/289, 292, 297, 298, 303, 307, 309, 314, 334-335, 336-337, 339-340, 341, 362/364, 366, 374, 375, 387, 397, 400, 405, 420, 423, 429, 432, 434, 437, 449, 456, 470, 481 i 483 **assistents**: **E** 29 **assistents (jurament)**: **E** 8-9, 17, 24, 28, 31, 61 i 396-397 **assistents (malalties)**: **E** 144 **assistents (malalts)**: **E** 225, 257, 262, 265 i 279 **assistents (procuradors)**: **E** 143 i 144 **assistents (relacions)**: **E** 6, 7, 11-12, 16, 17, 18-19, 22, 23-24, 25, 27-28, 30-31, 35, 44, 45-46, 47, 50, 52, 56, 60-61, 65-66, 68, 69, 70, 74, 75-76, 78-79, 79, 79-80, 80, 81, 81-82, 83, 84-85, 85, 85-86, 90, 92, 93, 96-97, 98, 99, 100, 101-102, 102-103, 103, 110, 114-115, 116, 122, 126, 128-129, 131-132, 133-134, 136-137, 138, 138-139, 139-140, 146, 148, 150, 155-156, 158, 160, 164-165, 171, 176-177, 181-182, 184-185, 195-196, 199-200, 203, 207, 219, 222-223, 226-227, 229, 230, 231-232, 233, 237, 240, 242, 246-247, 248, 250, 253, 256, 259, 262, 265, 267-268, 269/271, 274, 275, 278, 279, 283, 286/288, 295, 298-299, 301-302, 303, 305-306, 309, 310, 312, 312-313, 316, 318, 319, 320-321, 321, 326-327, 331, 333, 336, 337, 340, 341-342, 349, 354, 357, 360-361, 373, 376, 378-379, 387-388, 389, 394, 403-404, 415, 417, 419, 421-422, 423, 426, 428-429, 430, 438, 441, 444-445, 450, 456, 463, 473-474, 480, 483, 490-491, 492, 497, 499, 503-504, 508-509, 512, 522, 529-530, 535-536, 548-549, 564-565, 568-569, 575-576, 584-585, 596-597, 613, 646 i 647-648 **aturades**: **E** 21 **atxes**: **E** 77 **Capítols**: **E** 218 **capitulars**: **E** 519 i 520 **cera**: **E** 77 **comissaris**: **E** 73 i 88 **conclusions**: **E** 166 **consentiment a la legislació de la Cort**: **P** 275 **convocatòria (carta de)**: **P** 14 **coses de gràcia**, **E** 120 i 137 **debats**: **C** 210 **decretacions**: **C** 95, 200, 208, 209, 232, 253, 256, 259, 266, 293, 305, 316, 320, 360 ❖ **E** 11, 12, 16, 18, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 31, 33, 35, 39, 40, 41, 48, 49, 50, 53, 57, 58, 59, 61, 63, 64, 66,67, 68, 69, 74, 75, 76, 79, 80, 83, 87, 88, 89, 91, 93, 95, 97, 98, 100, 102, 103, 106, 111, 112, 113, 115, 120, 121, 124, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 137, 139, 140, 146, 147, 148, 149, 152, 156, 161, 164, 165, 166, 170, 171, 174, 177, 178, 204, 226/230, 232, 233, 234, 240, 241,

243, 245, 249, 251, 252, 254, 257/259, 265/268, 273, 274, 283/285, 287, 291/293, 295, 300, 302, 303, 305, 308/310, 312/315, 317, 319/324, 327, 328, 331, 334, 335, 337, 341, 342, 344, 350/352, 354, 355, 357/359, 362, 363, 365, 373, 375/379, 384, 385, 388, 391, 392, 394/396, 402, 404, 405, 415, 417/419, 421, 422, 424, 426, 427, 429, 433, 434, 437, 439, 440, 445/447, 449/451, 453, 465, 469, 471, 475/477, 481, 482, 484, 485, 487/490, 492, 494, 496, 498, 500, 502/505, 509, 514, 515, 520, 524, 526, 531, 533, 535, 536, 538, 539, 547, 549/551, 557, 566, 569/573, 576/581, 585, 587/590, 592, 593, 597, 598, 608, 611, 614, 619/623, 627, 628, 646, 647 ❖ **M** 18, 30, 33, 35, 47, 49, 91, 95, 97, 110, 141, 222-223, 229, 268, 276, 280, 283, 290, 291, 294, 297, 307, 311, 313, 326, 329, 331, 332/334, 336, 339, 341, 343, 346, 351, 355-356, 360, 363, 365, 372, 373, 380, 386, 393, 397, 399, 411, 412, 415, 418, 422/424, 424-425, 426, 427, 429, 446, 447, 456, 459, 460, 463, 470, 481, 484, 487, 489, 494, 497/500, 505, 507, 511, 516, 518, 520, 522, 535, 537, 538-539, 539, 540, 544, 546, 547, 550, 551, 558/560, 565, 567/570, 573, 577, 578, 580, 581, 588, 590, 604, 621 ❖ **R** 40, 48, 58, 62, 72, 73, 80, 97, 101, 113, 133, 155, 159, 164, 176, 196, 197, 200, 201, 203, 204, 210-211, 216, 218, 228, 234, 243/246, 250, 253, 259, 265, 269, 274, 278, 285, 286, 290, 299, 301-302, 307, 315, 323, 325, 335, 352, 368/373, 380, 384-385, 389, 393, 397, 407, 409, 410, 419, 420, 422/424, 431, 433, 436, 440, 441, 443/446, 451/454, 456, 464, 467, 469, 472, 475, 477, 479, 484, 488, 493 i 512 **deliberacions**, **E** 8, 16, 16-17, 21, 28, 29, 34, 45, 51, 52,53, 54, 59, 60, 63, 65, 66, 73, 77, 81, 90, 97, 101, 102, 108, 110, 112, 113, 117, 124, 125, 127, 128, 133, 134, 135, 137, 139, 140, 141, 142, 151, 151-152, 153, 156, 157, 159, 160, 162/164, 166, 168, 170, 175, 180/185, 194, 196-197, 197/201, 204/207, 215-216, 217, 220, 227, 228, 234, 236, 237, 241, 246, 247, 249/251, 255, 257/259, 262, 263, 270, 279, 280, 285/287, 294, 296, 301, 302, 312, 318, 328, 336, 337, 339, 341, 345, 350/354, 356, 359, 361, 362, 367, 373, 374, 377, 378, 388, 393, 397, 407, 415, 417, 419, 421/423, 425, 432, 445, 446, 451, 452, 455, 479, 482, 483, 488, 491, 499/501, 513, 518, 527, 532, 537, 557, 562, 566/569, 573, 581, 582, 597, 598, 617/619, 628 ❖ **R** 459 **dissencions**: **E** 253 **dissentiments**: **C** 209, 210, 211, 220, 260, 417 ❖ **M** 236 ❖ **R** 168, 212, 432 i 433 **dissentiments (adhesions)**: **E** 112 **dissentiments (alçaments)**: **E** 113, 137, 141, 179, 181, 197, 200 i 226 **dissentiments (interposició)**: **E** 47, 91, 96, 98, 106-107, 113, 120, 137, 173-174, 180, 182, 192/194, 232, 233-234, 235, 236, 241, 246, 249-250, 257, 261, 262, 265, 270/272, 275, 294, 308, 311, 318, 329, 341, 350, 354, 355, 358, 359, 373, 385, 392, 397, 402, 428, 438, 448, 453, 476, 485, 509/511, 546, 570, 592, 598, 606, 622 i 646 **dissentiments (revocació)**: **E** 198, 266, 275, 279, 285, 362, 364, 418, 448, 586, 598, 624 i 648 **dissentiments (subsistència)**: **E** 355 **dissentiments (suspensió temporal)**: **E** 132, 150, 165, 173, 183, 194, 200, 203, 226, 252, 254, 257, 260, 262, 263, 265, 266, 268, 272, 274-275, 279, 285, 295, 297, 319, 323, 324, 327, 329, 332-333, 345, 351, 353, 354, 358, 362, 364, 373, 392, 415, 419, 421, 427, 429, 430, 435, 439, 440, 448, 449, 451, 453, 465, 494, 500, 503, 524, 526, 531, 572, 585, 586-587, 587, 588, 597, 606, 610, 614, 616, 622 i 624 **dissentiments a tots actes (alçament)**: **E** 235 **dissentiments als actes de gràcia**: **E** 226 i 266 **dissentiments als actes de gràcia (alçaments)**: **E** 228 **donatiu (proposta)**: **E** 591 i 620 **ecònoms**: **E** 9 **fil**: **E** 77 **fuster**: **E** 337-338 **habilitació**: **E** 102 **habilitació d'hores**: **C** 98, 155, 157, 178, 202, 217, 298, 306, 337, 344 ❖ **E** 9, 11, 22-23, 33, 40, 41, 113, 134, 137, 141, 152, 153, 201, 345, 359, 374, 375, 393, 402, 416, 442, 449, 455, 472, 479, 483, 489, 502, 511, 539, 559, 565, 570, 574, 576, 581, 582, 593, 598, 615, 619/622 ❖ **M** 36, 38, 42, 109, 142, 176, 202, 205, 241, 354, 370, 374, 376, 393, 400, 410, 444, 467, 469, 486, 490, 511, 524, 542, 543, 549, 561, 562, 564, 579, 591, 593, 594 ❖ **R** 35, 46, 134, 146, 337, 341 i 385 **habilitació de dies**:

C 92 ❖ **E** 29, 30, 34, 340 ❖ **R** 42 **habilitació de festes**: **C** 94, 361 ❖ **E** 339 ❖ **M** 468, 514, 549 ❖ **R** 53, 56, 362 i 397 **habilitació primera**: **E** 356 **habilitació segona**: **E** 456, 472-473 **habilitacions (estrangers)**: **E** 144 **habilitacions (publicació)**: **E** 142-145 ❖ **P** 121-124 **habilitacions (rebutjats)**: **E** 143 i 144 **habilitadors**: **C** 81, 133 ❖ **E** 45, 46, 66, 74, 145 ❖ **P** 90, 92 i 97 **habilitadors (elecció i jurament)**: **E** 10-11 **habilitadors (elecció)**: **M** 17, 550-551 ❖ **R** 35 **habilitadors (presentació al rei)**: **E** 43 **habilitadors (subrogacions)**: **E** 106, 108, 110, 112 ❖ **R** 113 i 136 **lletres**: **E** 13 **lletres rebudes de la Diputació del General**: **E** 223 **lletres trameses**: **E** 50 **llicències**: **E** 164 **llicències per abandonar la Cort**: **E** 78, 99, 103, 106, 108, 111, 183, 225, 279-280 i 353 **malalts**: **E** 128 **memorials**: **M** 40 **misses**: **E** 9, 68, 294, 642 ❖ **R** 504 **misses (ornaments)**: **E** 82/84 i 628 **notari**: **C** 80, 81, 105, 142, 179, 230, 261, 279, 416 ❖ **E** 51, 52, 70, 76, 78, 97, 100, 107, 108, 109, 113, 118, 121, 137, 138, 139, 145, 151, 153, 193, 196, 201, 207, 220, 221, 223, 225, 226, 232, 235, 236, 241, 243, 249, 254, 257, 265, 271, 273, 285, 293, 304, 308/310, 312, 315, 316, 319, 320, 322, 323, 328/330, 341, 343/345, 352, 355, 358, 363, 366, 384, 385, 387, 388, 391, 395, 397, 405, 406, 418, 419, 421, 426, 427, 432/434, 439, 440, 442, 447, 449, 453, 457, 463, 465, 469, 471, 475/477, 481, 483, 485, 487, 492, 494, 504, 505, 508, 514, 517, 524, 531, 536, 539, 547, 549/552, 566, 572, 573, 576, 578/581, 585/590, 593, 608, 609-610, 614, 617, 622, 623, 648 ❖ **M** 67, 72, 99, 121, 122, 204/206, 239, 299, 344, 361, 447, 473 ❖ **P** 100, 118, 122, 128, 268-269 ❖ **R** 69, 116, 123, 128, 147, 181, 212, 225 i 246 **notari (custòdia d'escriptures)**: **E** 119, 120, 205 i 206 **notari (elecció i jurament)**: **E** 8 ❖ **M** 16 ❖ **R** 35 **persones electes**: **E** 128 i 161 **porter**: **C** 81 ❖ **E** 47, 83, 128, 157, 160, 249 i 610 **porter (elecció i jurament)**: **E** 8 ❖ **M** 17 ❖ **R** 35 **porter (vestits)**: **R** 45 **preeminència**: **C** 178 **prelació entre els membres**: **E** 453 i 454 **prelats**: **E** 218 **presidència**: **E** 117 **president**: **C** 205, 229 ❖ **E** 62, 83, 138, 142, 154 ❖ **M** 73, 84 ❖ **R** 162, 258 i 347 **privilegis (invocació)**: **P** 275 **procés familiar**: **C** 332, 416 ❖ **E** 112, 113, 120, 121, 137, 193, 201, 203, 226, 235, 236, 249, 250, 271, 442, 453, 454, 462, 507, 648 ❖ **P** 268 ❖ **R** 95 i 459 **procuradors**: **C** 222 ❖ **E** 9 ❖ **M** 521 **procuradors (poders)**: **E** 433 **procuradors de bisbes**: **E** 519 **promovedor**: **C** 81, 83, 91, 92, 94, 96, 97, 98, 101, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 117, 118, 119, 120, 122, 123, 125, 126, 128, 133, 135, 136, 142, 145, 147, 150, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 169, 170, 171, 174, 175, 177, 178, 180, 181, 182, 183, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 201, 202, 206, 207, 209, 210, 211, 212, 213, 215, 216, 217, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 228, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 238, 241, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 259, 261, 264, 268, 269, 276, 288, 290, 292, 294, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 304, 307, 310, 313, 316, 321, 328, 329, 331, 335, 337, 344, 360, 361, 366, 368, 370, 372, 373, 377, 378, 381 ❖ **E** 17, 18, 25, 26, 29, 31, 34, 35, 40, 41, 45/47, 49/52, 54, 57/59, 63, 66/69, 73/75, 79, 83, 88, 90, 100, 101, 103, 108, 110, 112, 113, 115, 116, 125, 127/131, 133/135, 137, 139/141, 146, 148, 149, 151/153, 156, 161/171, 173, 175/179, 182/185, 194, 197-198, 200/202, 204, 205, 208, 215/217, 221, 225, 227, 229/232, 236, 237, 240, 247/249, 251, 252, 254, 273, 274, 276, 279, 284, 285, 287, 288, 291, 293, 297, 302, 304, 306, 317, 324, 329, 339/341, 345, 347, 351, 352, 361, 363, 368, 374, 377, 379, 385, 389, 402, 403, 415, 416, 430, 432, 433, 437, 441, 446, 448, 450, 451, 453, 455, 472, 478, 479, 482, 485, 504, 512, 513, 518, 532, 534, 539, 540, 558, 559, 566, 568/570, 592, 597, 598, 615, 621 ❖ **M** 21, 22, 27, 32, 36/39, 41, 49/52, 55, 56, 60/63, 65, 66, 69, 74/78, 80/85, 87/89, 92/94, 96, 98, 99, 103, 104, 107, 109, 111/116, 119, 121, 126, 129, 131, 133/136, 139/143, 174, 176, 194/196, 198, 199, 201/204, 207, 211, 212, 214, 215, 218, 219, 224, 227, 229, 231, 235, 236, 241, 242, 245, 246, 248/251, 254, 255, 260, 261, 266, 271, 274, 275, 278, 295, 298, 302, 304/306, 314, 317, 337, 341, 345, 352/354, 357/360, 362, 368, 370, 371, 374, 376/378, 381, 382, 393, 400, 401, 409, 410, 413, 421, 422, 440,

444, 449, 467, 469, 473, 474, 477/479, 482, 485/488, 490, 492, 506, 511, 512, 514, 515, 518, 521, 524, 526, 542, 545, 548, 549, 558, 561, 562, 564, 571/573, 579, 583/585, 588, 589, 591, 593, 595, 598/600 ❖ **R** 41, 42, 45, 46, 52, 53, 56, 59, 62, 67, 75/85, 89, 95, 97, 100, 108, 109, 111, 114, 116, 119, 125, 127, 132, 133, 135, 141, 144/150, 152, 154/157, 159, 160, 163, 164, 168, 170, 171, 175, 177, 178, 181, 183, 185/187, 189, 190, 193, 194, 208-209, 222, 224, 251, 258, 260, 261, 268, 270, 276, 280, 283, 289, 292, 300, 309, 314, 315, 334, 337, 341, 363/366, 374, 375, 377, 395, 397, 406, 410, 426, 432, 447, 450, 455, 458, 468, 480, 481, 483, 486 i 488 **promovedor (elecció)**: **M** 16-17 ❖ **R** 35 **promovedor (votació i jurament)**: **E** 9 **protestacions**: **E** 454 **provisions**: **E** 13 i 173 **relació d'assistents al jurament del príncep**: **P** 159 **relació d'assistents al soli d'obertura**: **P** 60 **relació d'assistents al soli de cloenda**: **P** 178-179 **relació de convocats**: **P** 14-15 **relacions d'assistents a les prorrogacions**: **P** 24, 36, 44 i 51 **síndics**: **E** 9, 425 i 454 **síndics (beneficiaris de gràcies)**: **E** 173 i 176 **síndics (consultes als principals)**: **C** 220, 227, 595 ❖ **E** 204, 205, 207 i 218 **síndics (instruccions)**: **E** 107 **síndics (memorials de greuges)**: **E** 437 **síndics (poders)**: **E** 433 **síndics i procuradors**: **P** 275 **síndics malalts**: **E** 110-111 **suplicacions presentades**: **E** 12, 15-16, 24, 28-29, 36-37, 37-39, 40, 49, 63, 75, 77, 86-87, 88-89, 93, 93-95, 96, 97, 102, 108-110, 111, 120-121, 132, 165, 172, 173, 183, 188-193, 196, 208-215, 216, 222, 225, 228, 232, 240, 242, 243-244, 254, 256, 258, 265, 266-267, 268, 271, 273, 274, 287, 288, 291, 292, 295, 299-300, 306-307, 309/311, 313-314, 314-315, 315, 316, 318, 319, 319-320, 321, 321-322, 322-323, 327, 328, 333, 340, 342, 342-343, 343-344, 346-347, 349-350, 351-352, 353, 354, 355-356, 358, 363, 380-384, 384-385, 385-386, 388, 389, 391, 393-394, 395-396, 397-402, 404-405, 405-406, 406, 417-418, 418, 418-419, 420, 424, 426, 426-427, 427, 427-428, 429, 430-432, 432, 433-434, 434, 434-435, 438-439, 439-440, 440, 446-447, 447, 449, 457, 465, 466-469, 469, 469-470, 470, 471, 474, 475, 475-476, 476, 477, 477-478, 480-481, 484-485, 485-486, 486-487, 487, 492/495, 499, 504, 505, 510, 511, 514, 515-517, 517, 518-519, 519-520, 522-523, 523, 524, 525-526, 526, 531, 536, 538-539, 547, 550, 551, 551-552, 552-553, 557-558, 566, 571, 572-573, 573, 576, 578, 578-579, 579, 579-580, 580, 581, 586/590, 592-593, 607, 608, 614, 615, 617/619, 622, 623 i 647 **veles**: **E** 77 **votacions**: **E** 8, 9, 234, 235, 253 i 318 **votacions per escrutini**: **E** 106, 117, 206 i 520

Braç eclesiàstic del Regne d'Aragó **relació d'assistents al soli d'obertura**: **P** 57-58 **relació de convocats**: **P** 2 **relacions d'assistents a les prorrogacions**: **P** 23, 36, 44 i 50

Braç eclesiàstic del Regne de València: **M** 352 **relació d'assistents al soli d'obertura**: **P** 57-58 **relació de convocats**: **P** 9 **relacions d'assistents a les prorrogacions**: **P** 24, 36, 44, 45-46 i 50 **síndic**: **P** 24-25, 38-39, 44, 50 i 51-52

Braç militar de Catalunya: **E** 680 [M 656; R 545] ❖ **M** 146 **advocats**: **C** 85, 113, 174, 209, 283 ❖ **E** 36, 64, 117, 164, 180, 181, 184, 256, 303-304, 317, 359, 375, 376, 482, 501, 577, 588, 620 ❖ **M** 26, 30, 33, 37, 40, 51, 55, 61, 65, 70, 71, 74, 81, 118, 119, 128/130, 132, 234, 235-236, 294, 308, 318, 351, 353, 367, 409, 418, 428, 447, 460, 468, 481, 484, 500, 507, 522, 537, 539, 540, 581-582, 600, 601, 620 ❖ **R** 48, 72, 73, 78, 80, 162, 203, 234, 253, 307, 315, 323, 352, 371, 389, 393, 396, 419, 420, 422, 423 i 441 **advocats (elecció)**: **E** 22 ❖ **M** 20-21, 24, 280, 285 ❖ **R** 45 **advocats (juntes d')**: **E** 146 **advocats (jurament)**: **M** 25 **advocats (relacions d')**: **E** 32 **altar**: **M** 37 i 60 **altercacions**: **C** 97, 328 **ambaixades**: **P** 86-87, 88-90, 93-94 i 268 **ambaixades trameses**: **C** 84, 86, 90, 92, 102, 106, 113, 118, 124, 146, 147, 148, 173, 178, 181, 182, 183, 184, 186, 193, 194, 196, 200, 203, 204, 205, 207, 208, 209, 213, 214, 215, 216, 245, 247, 250, 252, 275, 292, 301, 314, 327, 335, 370, 375, 377 ❖ **E** 28, 32, 51, 59, 61, 62, 64, 67, 68, 113, 125-126, 130, 131,

141, 147, 161, 168, 169, 172, 175, 177-178, 184, 185, 197, 198, 204, 221, 231, 242, 247, 248, 251, 254, 255, 327, 356, 365, 368, 375, 384, 385, 388, 415, 422, 423, 446, 455, 456, 474, 482, 483, 488, 489, 503, 505, 507, 512, 528, 532, 533, 557, 566, 573, 574, 577, 582, 593, 597, 599, 606, 614, 620/622, 628 ❖ **M** 22, 26, 33, 39, 43, 65, 67, 68, 70/73, 83, 84, 104, 113, 130, 175, 196, 197, 202, 203, 213, 224, 227, 241, 262, 271, 273, 274, 306, 346, 372, 375, 378, 379, 381, 386, 393, 394, 440, 444, 448, 464, 468, 474, 478, 485, 487, 506, 515, 520-521, 522, 540, 541, 548, 564, 565, 566, 574, 581, 582, 586, 588, 589, 600 ❖ **R** 42, 44, 53, 55, 56, 57, 63, 70, 78, 79, 83, 89, 114, 126, 144, 146, 149, 150, 156, 157/164, 167/170, 181, 188, 193, 195, 250, 268, 279/281, 287/289, 292, 297, 308, 314, 336, 337, 339-340, 364, 375, 377, 387, 397, 405, 420, 424, 429, 442, 449, 459, 470, 483 i 484 **assistents (absències)**: **E** 152 **assistents (jurament)**: **M** 14-15 **assistents (relacions)**: **M** 6-13, 14, 20, 22-23, 67, 105, 209, 238-239, 244, 252-253, 265, 279-280, 302-303, 304, 352, 377-378, 421-422, 455, 462-463, 481-482, 525, 529, 596, 616-617 i 622-623 **aturades**: **E** 16-17 **avalots**: **C** 182 **caixa i segell**: **C** 177 ❖ **M** 53 i 106 **capellà (elecció)**: **E** 22 **cavallers**: **E** 17 ❖ **M** 220, 221 **comissaris**: **E** 90 i 100 **consentiment a la legislació de la Cort**: **P** 275-276 **convocatòria (carta de)**: **P** 15 **coses de gràcia**: **M** 98, 239, 253, 255, 261/263, 267, 277, 280, 281, 284, 285, 288, 293, 296, 311, 314, 332, 333, 336, 343, 346, 347, 364, 369, 387, 397, 400, 423, 441, 456, 460, 466, 474, 493, 505, 538, 542, 543, 548, 549, 565, 572/574, 578, 583, 594, 597, 598, 600, 601 i 620 **coses de justícia**: **M** 239, 261, 280, 329, 456, 548, 594 i 601 **debats**: **C** 210 **decretacions**: **C** 95, 100, 200, 208, 224, 256, 266, 293, 305, 316, 320 ❖ **M** 18, 30, 33, 35, 47, 91, 95, 97, 110, 117, 119, 141, 222, 223, 229, 240, 268, 276, 280, 284, 290, 291, 294, 297, 303, 307, 311, 313, 326, 329, 331, 332/334, 336, 339, 341, 343, 346, 351, 356, 360, 363, 366, 372, 373, 380, 393, 397, 399, 411, 412, 415, 418, 422/430, 446/448, 456, 459, 460, 464, 470, 481, 484, 489, 494, 497/500, 505, 507, 511, 514, 516, 518, 520, 522, 527, 536, 537, 539, 540, 544, 546, 547, 550, 551, 551-552, 559, 560, 565, 567/570, 573, 577, 578, 580, 581, 586, 588, 604, 607, 621 ❖ **R** 40, 48, 58, 59, 62, 72, 73, 80, 97, 101, 113, 133, 155, 159, 164, 176, 196, 197, 201, 203, 204, 205, 211, 218, 228, 234, 243/246, 250, 253, 265, 269, 274, 278, 285, 286, 290, 300, 302, 307, 315, 321, 323, 325, 335, 352, 368/371, 373, 380, 385, 389, 393, 398, 407, 409, 410, 419, 420, 422/424, 431, 433, 436, 440, 441, 443/446, 451/454, 456, 467, 469, 472, 475, 477, 479, 484, 488, 493 i 512 **deliberacions**, **E** 22, 33, 91 ❖ **M** 15, 50, 55, 82, 303, 326, 618 ❖ **R** 458 i 460 **determinacions**: **E** 32 **dissencions**: **C** 192, 553 ❖ **E** 18 ❖ **R** 155 **dissentiments**: **C** 120, 122, 123, 125, 126, 155, 157, 158, 177, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 188, 189, 190, 191, 193, 195, 200, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 209, 213, 220, 231, 234, 235, 239, 244, 245, 246, 247, 248, 260, 264, 269, 324, 330, 338, 341, 346, 357, 376, 377, 380, 385 ❖ **E** 69, 75, 79, 80, 81, 83, 85, 88, 90, 133, 140, 141, 142, 161/164, 165-166, 167/172, 174, 175, 177, 180/182, 184/186, 194, 197/199, 227/230, 237, 242, 246, 257, 278, 287, 292, 297, 302/305, 406, 407, 415, 423, 425, 428, 432, 451, 453, 465, 478, 493, 494, 498, 500, 501, 503/507, 509, 512, 532, 558, 565, 566, 569, 570, 572, 576, 577, 589, 590, 597, 599, 608, 619, 621 ❖ **P** 145-147, 148, 153, 167, 168 ❖ **R** 84, 89/91, 94, 121, 134, 135, 148/154, 156/164, 167, 169, 186, 187, 190, 192/195, 211, 217, 235, 236, 304, 305, 310, 316, 341, 348, 360-361, 374, 377, 384, 424, 426, 427, 432, 433, 450 i 459 **dissentiments (adhesions)**: **M** 562 i 575 **dissentiments (anul·lació dels posats per absents)**: **M** 203 i 204 **dissentiments (declaració)**: **M** 224, 226 i 486 **dissentiments (escriptures presentades)**: **M** 419, 456-458, 458, 464, 486/488, 571-572, 575, 575-576 i 619-620 **dissentiments (interposició)**: **M** 16, 19, 23-24, 57, 58, 76, 78, 82, 84/86, 91/93, 97, 98, 106, 107, 125, 128-129, 130, 131, 137, 138, 142, 144, 175, 194, 197, 201, 203, 206-207, 207-208, 209/214,

216/222, 224/228, 232, 235/240, 250, 253, 255, 256-257, 260, 263/265, 269, 272/274, 277, 278, 285, 293, 303, 305, 310, 311, 316, 317, 327, 328, 330/333, 337/339, 346, 362, 364, 367/369, 372, 375, 382, 387, 394, 400, 401, 410, 416, 419, 420, 423, 424, 426, 430, 431, 441, 444, 448, 449, 459, 460, 464/466, 469, 473, 474, 478, 482/486, 488, 490/493, 505, 506, 508, 511, 515, 518, 520/522, 524, 526, 536/538, 540/543, 549, 552, 561, 562, 564, 565, 572/574, 576, 578/580, 582/587, 589/595, 597/599, 601 i 620 **dissentiments (revocació o supressió definitiva)**: **M** 20, 59-60, 89, 201, 210, 217, 224, 228, 250, 259, 261, 285, 302, 316, 317, 368, 372, 373, 375, 393, 394, 402, 420, 444, 449, 455, 456, 464/467, 473, 483, 484, 487, 488, 491, 510, 520, 537, 541, 542, 549, 558, 564, 565, 566, 573, 574, 582, 584, 585, 587, 591/595, 597, 599, 601, 620 i 621 **dissentiments (suspensió o alçament per dies)**: **M** 240, 241, 251, 419, 445, 455, 458, 464, 466, 472, 482, 484, 488, 492, 493, 540, 542, 548, 565 i 582 **dissentiments (suspensió o alçament puntual)**: **E** 126, 178, 184 ❖ **M** 16, 18, 19, 58, 76, 77, 82/84, 86, 98, 100, 117, 130/133, 135/141, 195, 197, 198, 208, 212, 216, 217, 221, 222, 228/231, 239, 242, 244, 261/263, 279/281, 284, 288, 293, 296, 298, 303, 311, 313/315, 328, 330, 336, 337, 339, 340, 343, 346, 347, 363, 367, 369, 373, 375, 393/395, 400, 402, 410, 411, 416, 419, 422, 424, 426, 440, 448, 449, 456, 466/468, 470, 483, 485, 490, 526, 538, 540, 541, 548, 551, 552, 563, 564, 574/576, 579, 582/585, 587, 589, 590, 594, 597, 598 i 600 **dissentiments a tots actes**: **E** 125, 126, 137, 151, 154, 156, 157, 158 i 393 **dissentiments a tots actes (alçament)**: **E** 231 **donatiu (proposta)**: **E** 622 i 630 **edat mínima**: **C** 137, 138 ❖ **R** 115 **escriptures presentades**: **M** 209-210, 211-212, 212, 494-496, 583-584 i 585 **habilitació d'hores**: **C** 93, 158, 183, 202, 298, 307, 337 ❖ **E** 22, 152, 154, 393, 402, 416, 442, 478, 483, 489, 494, 501, 520, 527, 558, 574, 581, 592, 593, 619/621 ❖ **M** 26, 27, 38, 113, 139, 176, 242, 347, 354, 362, 369/372, 374, 376, 377, 393, 409, 410, 415, 431, 444, 467, 469, 490, 511, 524, 541/543, 549, 561, 562, 564, 573, 578, 579, 589, 591, 593, 594 ❖ **R** 56, 337 i 396 **habilitació de dies**: **C** 92 ❖ **R** 43 **habilitació de festes**: **C** 94, 153 ❖ **E** 528, 570 ❖ **M** 39, 468, 514, 549 ❖ **R** 308-309, 362 i 397 **habilitació primera**: **M** 176-194, 364, 367, 368 i 374 **habilitació segona**: **M** 199-201 **habilitació tercera**: **M** 345 i 431-440 **habilitació quarta**: **M** 442-444 **habilitació cinquena**: **M** 552-556 **habilitació sisena**: **M** 556-558 **habilitacions**: **E** 146, 147, 148, 149, 531 i 546 **habilitacions (publicació)**: **P** 99-117, 124-126, 126-128, 128-131, 131-133 i 134-142 **habilitadors**: **C** 85, 93, 94, 97, 126, 127, 137 ❖ **E** 46, 115, 305 ❖ **P** 90, 92, 97 ❖ **R** 101 i 114 **habilitadors (arrest)**: **E** 782 [M 752; R 645] **habilitadors (elecció)**: **E** 22, 34 ❖ **M** 20-21, 24, 30 ❖ **R** 45, 56, 60 **habilitadors (presentació al rei)**: **E** 43 **habilitadors (subrogacions)**: **R** 97-98 i 136 **lletres de convocatòria (manca de)**: **M** 23, 25, 30, 36, 45, 59, 77, 96, 103, 109, 117, 129, 133, 138, 141, 144, 194, 195, 198, 199, 224, 227, 236, 240, 251, 252, 254, 259, 260, 265, 266, 268, 269, 277, 280, 281, 285/288, 293, 296, 302, 327, 330, 333, 345, 347, 352, 358 i 366 **llicències per abandonar la Cort**: **M** 22, 27, 62, 88, 116, 231, 262, 289, 295, 311-312, 312, 327, 328 i 579 **misses**: **E** 560, 642 ❖ **M** 24, 27, 37, 60, 112, 572 ❖ **R** 504 **notari**: **C** 181, 190, 192, 197, 204, 205, 305 ❖ **E** 120, 133, 141, 314, 491 ❖ **M** 25, 53, 57, 58, 60, 67, 72, 85, 99, 105-106, 112, 142, 145, 175, 201, 203, 208/213, 217, 221, 226, 230, 250-251, 257, 327, 432, 442, 446, 448, 458, 464, 483, 486, 488, 494, 500, 521, 540, 553, 557, 582, 586, 619 ❖ **P** 100, 118, 128, 131, 134, 268, 269 ❖ **R** 149, 158, 161 i 310 **notari (elecció i jurament)**: **C** 84 ❖ **E** 10 i 16-17 ❖ **M** 14 ❖ **R** 42-43 **obres**: **M** 551 i 593 **oficials (publicació de l'elecció)**: **M** 25 **oficials absents**: **M** 30-31 **papers i escriptures**: **M** 53, 298-302 i 598 **persones electes**: **E** 162 **porta**: **M** 419 **porter**: **C** 85, 152 ❖ **E** 157 ❖ **M** 62, 112, 116, 117, 204, 292, 333, 346, 394, 430, 447, 565 ❖ **R** 131 **porter (elecció)**: **E** 22 ❖ **M** 15, 20-21, 24, 117 ❖ **R** 44 **porter (jurament)**: **M** 25 i 117 **por-**

ter (vestits): **C** 86, 87, 90, 171 ❖ **M** 27, 32, 34 i 40 **president**: **C** 81, 181 ❖ **E** 782 [M 752; R 645] ❖ **M** 22, 32, 57, 58, 61, 67, 71, 87/89, 112, 131, 133, 289, 295, 311-312, 328, 397, 596, 603, 618, 621 ❖ **R** 149, 162 i 347 **privilegis (invocació)**: **P** 275-276 **procés familiar**: **E** 10, 183, 506 ❖ **M** 15, 26, 43, 54, 69, 116, 125, 126, 129, 144/146, 196, 209, 211, 213, 224, 230, 251, 253/255, 257, 264, 308, 315, 318, 327, 337, 387, 401, 419, 448, 458, 464, 465, 474, 483, 486/488, 500, 542, 571, 572, 574, 577, 582, 587, 588, 599, 619, 620, 626 ❖ **R** 302 i 458-459 **procuradors**: **E** 570 ❖ **M** 103, 109, 125, 130, 138, 139, 178/195, 200-201, 228, 229, 236, 239, 251, 265, 268, 270, 277, 280, 281, 284/288, 295, 296, 298, 316, 327, 330, 337/340, 345, 347, 348, 359, 364, 365, 367, 373/375, 379, 382, 400, 414, 420, 422, 425, 426, 433/440, 443, 444, 458, 467-468, 468, 492, 496, 518, 564, 572, 583, 591, 594 i 595 **procuradors (poders dels)**: **M** 15/20 **procures**: **M** 22, 26, 36, 41, 43, 48, 57, 58, 73, 74, 84/86, 88, 96, 102, 105, 110, 116, 125, 126, 130, 138, 139, 195, 208-209, 209, 213, 228/231, 234-235, 251, 252, 260, 262, 277, 279, 280, 285/288, 295, 296, 312, 327, 328, 330, 332, 338/340, 345, 347, 348, 359, 364, 365, 367, 374, 375, 401, 414, 422, 425, 426, 444, 467-468, 468, 472, 492, 496, 505, 515, 518, 540, 542, 543 i 564 **promovedor**: **C** 85, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 114, 119, 120, 121, 122, 126, 127, 128, 131, 143, 144, 146, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 169, 170, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 186, 187, 188, 190, 191, 192, 193, 196, 198, 201, 203, 204, 205, 206, 209, 210, 211, 220, 221, 222, 225, 226, 228, 229, 231, 232, 235, 236, 240, 244, 250, 260, 265, 268, 269, 272, 274, 284, 288, 292, 294, 295, 297, 302, 303, 305, 306, 307, 310, 311, 314, 315, 317, 321, 322, 323, 324, 330, 331, 335, 337, 341, 344, 346, 364, 367, 372, 373, 376, 385 ❖ **E** 22, 23, 25, 26, 30, 31, 33/37, 39, 41, 44/50, 52/54, 57, 58, 60, 64, 67/69, 73/76, 79, 80, 88/91, 97, 100, 101, 103, 106, 107, 110, 112, 113, 115/117, 120, 122, 124/135, 137/139, 141, 146/149, 151, 152, 154, 156, 158, 161/167, 171, 172, 174, 177, 180, 182/185, 194, 200, 202, 205/208, 216, 217, 219/221, 227, 229, 231, 237, 241, 248, 250/252, 254, 255, 257, 274/276, 278, 283, 285, 288, 293, 294, 297, 300, 302/306, 312, 316, 317, 319, 320, 324, 328, 331, 333, 335, 337, 339, 341, 344, 345, 347, 350/353, 356/359, 363/366, 368, 374, 375, 377/380, 384, 385, 388, 392, 393, 397, 402, 406, 407, 416, 417, 419, 421, 423/425, 428/430, 432, 433, 440, 442, 443, 445, 448, 451, 453, 455, 465, 471, 472, 474, 478, 481/484, 487, 489, 491, 493/495, 498, 500, 501, 503, 505, 509, 512, 514, 517/520, 527, 528, 530/534, 536, 538, 539, 541, 546, 558, 559, 565, 567, 569/572, 576, 578, 581, 582, 588/593, 597, 598, 606/608, 611, 614/623, 628, 630, 631 ❖ **M** 30/32, 37, 40, 50, 51, 52, 55, 57, 58, 60/66, 70, 72, 75, 76, 81, 82, 85, 92/94, 96, 98, 99, 102/104, 107, 112/116, 118, 119, 121, 122, 124, 125, 130/134, 136, 137, 139/141, 143, 175, 195/199, 201, 202, 204/206, 210, 213, 214, 216, 218, 225, 227, 228, 231, 234/236, 241, 247, 249, 254, 260, 262, 266, 269, 271, 273, 275, 277, 293, 295, 296, 298, 305, 306, 310, 314, 315, 337, 339, 345, 352, 353, 357/360, 362, 364, 367/372, 376/378, 386, 387, 393, 400, 409, 410, 413/415, 420, 421, 423, 431, 444, 449, 467, 469, 470, 473, 478, 490, 491, 511, 514, 515, 518, 521, 524, 541/543, 548, 549, 562, 571, 572, 575, 578, 579, 583, 589, 590, 592, 594, 599, 600 ❖ **R** 43, 54, 56, 58, 59, 62, 65, 66, 75, 77, 78, 83/85, 95, 98, 100, 101, 107, 117, 121, 123/125, 127, 128, 133, 134, 141, 142, 145, 146, 148, 149, 152/154, 158, 159, 162, 163, 168, 175, 177, 178, 180, 182, 187, 190, 211, 224, 225, 236, 237, 258, 260, 268, 270, 279, 280, 282, 283, 291, 292, 296, 300, 303, 304, 308, 310, 315, 336, 337, 340/342, 348, 361, 363, 364, 366, 367, 374, 383, 384, 400, 405, 406, 410, 419, 430, 437, 447, 450, 455, 467, 468, 481/483, 486, 488 i 490 **promovedor (elecció)**: **E** 22 ❖ **M** 20-21, 24, 263 ❖ **R** 44-45 **promovedor (jurament)**: **M** 25 **proposicions**: **M** 61 **protestacions**: **M** 58 i 70 **relació d'assistents al jurament del príncep**: **P** 159-161 **relació d'assistents al soli d'obertura**: **P** 60-62 **relació d'assis-**

tents al soli de cloenda: **P** 179-181 **relació de convocats**: **P** 15-20 **relacions d'assistents a les prorrogacions**: **P** 24, 36, 44 i 51 **reunions fora de Corts**: **M** 105 **suplicacions presentades**: **M** 18, 33, 34-35, 45, 89-91, 95-96, 97-98, 109-110, 116-117, 118-119, 137, 141, 143-144, 145, 146, 220, 222, 222-223, 229, 239, 255, 267-268, 275-276, 280, 289-290, 291, 293, 294, 296, 298, 303, 305, 306-307, 308, 308-310, 311, 312-313, 315-316, 318-326, 326, 328-330, 331/333, 333-334, 335-336, 336, 338, 340-341, 343, 346, 349-351, 354-356, 356, 360, 362-363, 365, 372, 373, 380, 382-386, 387, 395-397, 397-399, 402-409, 411, 411-412, 412, 415, 417, 418, 422/424, 424-425, 425-426, 426-427, 427/430, 445-446, 446-447, 447-448, 456, 458, 459, 460-462, 463-464, 469-470, 477-478, 479-480, 481, 483-484, 489, 493-494, 497, 497-498, 498-499, 499, 499-500, 503-504, 506-507, 507, 511, 512-514, 516, 518, 518-520, 521-522, 534-536, 536-537, 538, 539, 544, 545-546, 546-547, 550, 550-551, 551, 558/560, 566-567, 567, 567-568, 568, 568-569, 569, 573, 576-577, 577-578, 578, 580, 580-581, 586, 588, 589, 604 i 621-622 **ubicació de les reunions**: **M** 13-14 i 15-16 **vot**: **R** 181 **votacions**: **E** 528 ❖ **M** 24, 397, 416 ❖ **R** 149 **votacions (forma de les)**: **M** 15/20 **votacions per escrutini**: **M** 20 **vots**: **M** 254, 465, 470-472, 561 i 574 **vots consultius**: **M** 266

Braç militar del Regne d'Aragó: **R** 124

Braç militar del Regne de València **compareixença dels tractadors reials**: **P** 87-88 **relació d'assistents al soli d'obertura**: **P** 58 **relació de convocats**: **P** 9-13 **relacions d'assistents a les prorrogacions**: **P** 24, 36, 44 i 51 **síndic**: **P** 25, 31, 39-40, 44, 46-47, 51 i 52-54

Braç reial de Catalunya **actes**: **E** 37 **advocats**: **C** 83, 86, 91, 96, 97, 101, 102, 104, 105, 107, 111, 112, 113, 120, 127, 128, 130, 131, 133, 134, 138, 141, 142, 143, 144, 152, 156, 170, 204, 210, 211, 268, 288, 291, 293, 302, 325, 375, 377, 380, 383 ❖ **E** 58, 64, 107, 115, 117, 133, 164, 359, 482, 499 ❖ **M** 69, 71, 114, 129, 333, 484, 545, 576 ❖ **R** 42, 48, 50, 54, 68, 69, 71/73, 78/81, 84, 102, 110, 114, 121, 131, 162, 203, 234, 243, 251, 253, 270, 307, 315, 323, 337, 352, 355, 371, 374, 376, 389, 393, 396, 419, 420, 422, 423, 430, 448 i 480 **advocats (elecció)**: **C** 79, 80, 81, 82 ❖ **E** 17; **M** 21-22 ❖ **R** 32, 33 i 39 **advocats (jurament)**: **C** 82 ❖ **R** 39 **advocats (vots)**: **R** 59, 71 i 79-80 **ambaixades**: **P** 86-87, 88-90 i 93-94 **ambaixades trameses**: **C** 81, 86, 93, 98, 111, 112, 114, 123, 145, 148, 149, 151, 157, 180, 181, 183, 185, 186, 189, 192, 194, 195, 201, 204, 205, 210, 211, 213, 215, 219, 230, 236, 244, 245, 246, 247, 250, 252, 261, 264, 285, 292, 301, 306, 307, 308, 312, 313, 314, 317, 319, 325, 328, 341, 357, 361, 368, 377, 378, 379, 384 ❖ **E** 29, 32, 64, 128, 129, 131, 133, 140-141, 156, 157, 164, 166, 170, 171, 172, 175, 193, 194, 197, 198, 204, 205, 221, 231, 241, 248, 270, 271-272, 254, 290, 300, 302, 303, 365, 368, 375, 384, 385, 389, 393, 416, 422-423, 423, 425, 448, 453, 456, 478, 488, 489, 499, 500, 502, 503, 505, 513, 514, 520, 532, 534, 565, 570, 574, 591, 593, 594, 597, 614, 617, 629 ❖ **M** 17, 31, 32, 34, 71, 72, 81, 93, 135, 175, 202, 207, 213, 216, 221, 225, 227, 236, 237, 241, 245, 246, 262, 268, 269-270, 271/273, 304, 315, 342, 345, 364, 369, 375, 379, 381, 386, 393, 400, 409, 414, 444, 466-467, 474, 484, 486, 506, 512, 521, 544, 562, 570, 581, 586, 589, 593 ❖ **R** 35, 46, 52, 53, 63, 70, 81, 82-83, 85, 86, 89, 107, 127, 135, 146, 148, 150, 153, 154, 157/163, 167/170, 174, 181, 188, 193/195, 212, 215, 235, 248, 250, 268, 279/281, 287/289, 292, 297/299, 304, 305, 307/309, 314, 326, 336, 337, 339-340, 341, 347, 360, 363/366, 371, 374, 376, 377, 382, 387, 396, 405, 416, 420, 423, 426, 429 i 471 **aposentos o allotjaments**: **C** 80, 81, 89, 106, 114, 132, 142, 143, 223, 424 ❖ **E** 560, 562 i 624 ❖ **M** 17 ❖ **R** 35, 52, 81, 121 i 123 **assistents (consultes)**: **M** 103 **autoritat i potestat**: **C** 303 **balanç (comissaris)**: **E** 150 **balanç (lectura)**: **C** 209 **bancs o escons**: **C** 106 ❖ **R** 70 i 220 **caixa o bagul**: **C** 152, 154, 171 ❖ **R** 131, 142 i 220 **capellà**: **R** 34 **capellà (elecció)**: **C** 81 **cera (distribució de la)**: **R** 108 **cerer**: **C** 81, 131 **cerer (elecció i jurament)**: **R** 37 **comissaris**: **E** 90 **consentiment a la legislació de la Cort**: **P** 276 **consistori: C** 96; **R** 58 **consultes als principals**: **E** 100 i 101 **convocatòria (carta de)**: **P** 20 **convocats (relació)**: **P** 20-21 **debats**: **C** 96; **R** 58 **decretacions**: **C** 81, 87, 95, 100, 146, 154, 198, 200, 208, 221, 224, 253, 254, 256, 266, 277, 280, 291, 293, 294, 296, 297, 300, 302, 303,

305, 311, 316, 319, 320, 321, 324, 325, 333, 334, 335, 356, 375, 378, 384, 386 ❖ **M** 47, 91, 95, 97, 223, 268, 329, 330, 487 ❖ **R** 40, 48, 62, 72, 73, 77, 81, 97, 100, 101, 113, 133, 135, 159, 164, 176, 196, 197, 201, 203, 204, 205, 211, 216, 218, 228, 234, 239, 243/246, 250, 253, 259, 265, 269, 275, 278, 285, 286, 290, 300, 302, 304, 306, 307, 315, 321, 323, 325, 335, 352, 355, 368/371, 373, 380, 385, 389, 393, 398, 407, 409, 410, 419, 420, 422/424, 431, 434, 436, 440, 442, 443/446, 448, 451/454, 456, 464, 467, 469, 472, 475, 477, 479, 484, 488, 493 i 512 **deliberacions**: **C** 164, 215, 222, 223, 236, 255, 265, 279, 337, 383, 388; **E** 23 **dissencions**: **C** 219 **dissentiments**: **E** 32, 33, 37, 39, 147, 225, 229, 231, 356, 362, 364, 377, 407, 415, 416, 419, 428, 445, 453, 455, 456, 474, 478, 481, 487, 502, 503, 512, 517, 518, 520, 530, 533, 534, 558, 574, 576/578 ❖ **M** 41, 135, 196, 266, 376, 401, 448, 506, 517 i 562 **dissentiments (adhesions)**: **C** 352, 388, 389 ❖ **R** 350, 378, 386, 435, 438, 458, 483, 511 **dissentiments (alçament o revocació parcial)**: **C** 79, 81, 82, 83, 97, 99, 101, 108, 130, 144, 145, 152, 154, 173, 174, 177, 208, 227, 230, 235, 237, 240, 241, 254, 259, 260, 261, 264, 267, 269, 278, 283, 285, 287, 291, 293, 296, 300, 301, 304, 307, 309, 315, 319, 321, 322, 324, 329, 330, 332, 333, 343, 345, 349, 352, 353, 361, 368, 374, 378, 390 ❖ **R** 32, 40, 42, 59, 67, 71, 101, 113, 123, 133, 144, 145-146, 179, 182, 187, 188, 209, 216-217, 221, 235, 237, 245, 250, 256, 263, 267, 276, 282, 292, 299, 303, 304, 306, 314, 316, 317, 341, 342, 347, 348, 351, 360, 362/364, 367, 371, 376, 386, 470 i 479 **dissentiments (declaracions reials)**: **C** 302, 313 **dissentiments (escriptures presentades)**: **C** 171, 230; **R** 9-10, 142-143, 182, 186 i 271-272 **dissentiments (interposició)**: **C** 77, 81, 83, 85, 91, 97, 117, 120, 125, 127, 130, 134, 143, 144, 149, 150, 171, 173, 174, 180, 195, 201, 202, 208, 226, 230, 233, 236, 244, 252, 256, 258, 260, 264, 265, 267, 277, 279, 282, 285, 288, 290, 293, 296, 300, 302, 303, 304, 308, 309, 311, 313, 321, 326, 329, 330, 331, 333, 334, 338, 341, 342, 343, 356, 359, 360, 366, 375, 379, 380, 381, 383, 388, 389, 417, 444, 445, 446, 447, 462, 553, 589 **dissentiments (revocació definitiva)**: **C** 88, 147, 177, 203, 279, 302, 345, 357, 377, 379 ❖ **E** 368 ❖ **R** 42, 46, 51, 56, 62, 131, 144, 146, 148, 161, 179, 188, 213, 230, 240, 270, 305, 316, 341, 375, 376, 387, 388, 402, 406, 425, 437 **dissentiments del braç**: **C** 148, 149, 393 ❖ **E** 130, 131 ❖ **R** 126, 127 **escriptures presentades**: **C** 87, 230, 329, 330, 376 ❖ **R** 9-10, 37-38, 38, 54, 373-374, 404 i 490-491 **escrutini secret**: **R** 324 **exemplars antics**: **E** 204 i 205 **fuster**: **R** 237 **habilitació d'hores**: **C** 79, 81, 85, 87, 93, 98, 157, 178, 180, 202, 217, 278, 298, 301, 306, 309, 311, 321, 324, 337, 347, 350, 357, 377, 387 ❖ **E** 11, 41, 135, 137, 393, 402, 416, 513 ❖ **M** 17, 39, 42, 142-143, 203, 370, 374, 376, 393, 400, 410, 415, 445, 467, 486, 490, 542, 543, 562, 592/594 ❖ **R** 32, 45, 46, 56, 62, 114, 136, 146, 148, 171, 260, 267, 279, 280, 282, 283, 302, 304, 337, 349, 361, 374, 420, 423, 437, 447, 450, 453, 476, 479, 483 i 484 **habilitació de dies**: **C** 91, 111 ❖ **M** 36 ❖ **R** 42 i 258 **habilitació de festes**: **C** 111, 134, 153, 218, 260, 296, 306, 328, 361 ❖ **M** 514, 549 ❖ **R** 78, 132, 251, 258, 279, 308-309, 397, 434 i 480 **habilitació primera**: **C** 158, 302 ❖ **R** 136-140 **habilitació segona**: **C** 256 ❖ **R** 205 **habilitació tercera**: **C** 331, 338, 359 ❖ **R** 316 i 337-339 **habilitació quarta**: **R** 434-435 **habilitacions (publicació)**: **P** 117-121, 133-134, 142-143 i 144-145 **habilitadors**: **C** 84, 146, 147, 148, 149 ❖ **E** 46, 129, 130 ❖ **P** 90, 92, 97-98 ❖ **R** 98, 112, 120, 125, 126 i 134 **habilitadors (elecció)**: **C** 79, 82, 88, 89, 117 ❖ **E** 17, 25 ❖ **M** 22 ❖ **R** 41, 42, 50 i 51 **habilitadors (presentació al rei)**: **E** 43 **habilitadors (subrogacions)**: **E** 116 ❖ **R** 115 i 136 **invocació dels privilegis**: **P** 276 **jurament del príncep (relació d'assistents)**: **P** 161 **llibertats del**: **P** 42 **llicències per abandonar la Cort**: **C** 120, 153, 157, 158, 178, 213, 226, 227, 229, 263, 268 ❖ **E** 183 ❖ **R** 62, 85, 132, 135, 146, 169, 179, 180, 182, 214, 221 i 317 **massa**: **R** 205 **masses d'argent**: **C** 116, 188 **misses**: **C** 80, 87, 209 ❖ **E** 642 ❖ **M** 118 ❖ **R** 34, 130, 131, 153, 205 i 504 **misses (ornaments de)**: **C** 152 ❖ **R** 205 i 494 **notari**: **C** 78, 87, 95, 115, 116, 127, 141, 143, 150, 160, 170, 171, 173, 223, 230, 234, 330, 338, 339, 350, 360, 368, 389 ❖ **E** 392, 604 ❖ **M** 67, 72, 401 ❖ **P** 118 ❖ **R** 10, 32-33, 35, 38, 39, 49/51, 54, 55, 58, 65, 70, 86, 95, 98, 102, 103, 117, 120, 141, 143, 153, 182, 230, 235, 250, 271, 272,

283, 297, 311, 317, 337, 338, 340, 341, 349, 355, 365, 376, 386, 400, 402, 404/406, 435, 442, 465, 480 i 484 **notari (elecció i jurament)**: **C** 77 ❖ **E** 11 ❖ **M** 17 ❖ **R** 7 **obres**: **C** 257 **oficials (elecció)**: **C** 79 ❖ **R** 32 i 33 **persones electes**: **E** 162 **plata del**: **E** 624 ❖ **R** 205 i 494 **porter**: **C** 92, 147, 152, 171, 257, 355 ❖ **M** 394 ❖ **R** 55, 102, 125, 131, 142, 205, 225, 351, 384, 385 i 406 **porter (elecció i jurament)**: **E** 11 ❖ **M** 17 ❖ **R** 8 **porter (substitució)**: **C** 97, 128, 129, 130 ❖ **R** 62 **precedència o orde del seure**: **C** 78, 95, 112, 116, 169, 171, 172, 257, 258, 331, 345, 352, 355, 364, 368, 420 ❖ **E** 32, 377, 487, 781 [M 751; R 644] ❖ **M** 515 ❖ **R** 2, 8, 9-32, 33-34, 37-38, 38, 58, 141, 142-143, 206, 207, 316, 350, 351, 363, 364, 400, 402 i 404 **president**: **C** 86, 87, 92, 97, 99, 104, 105, 106, 107, 108, 112, 117, 118, 120, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 133, 137, 140, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 169, 173, 174, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 191, 192, 193, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 204, 205, 206, 207, 210, 213, 214, 215, 216, 218, 219, 221, 222, 223, 224, 227, 229, 230, 231, 232, 233, 235, 237, 239, 241, 244, 246, 247, 248, 251, 252, 254, 257, 259, 260, 261, 262, 266, 278, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 296, 298, 308, 309, 313, 323, 337, 342, 366, 386, 387, 390 ❖ **M** 448 ❖ **R** 44, 49, 50, 54, 55, 61, 69, 70, 79, 85, 86, 90, 108, 144, 153, 164, 167, 168, 170, 171, 173, 174, 177, 178, 183, 188, 190, 192/194, 196, 202, 204, 206, 208, 214, 219, 271, 281, 304, 340, 347, 386, 402, 406, 407, 418 i 480 **procés familiar**: **C** 77, 87, 115, 171, 172, 230, 289, 304, 312, 317, 334, 381, 443, 444, 446, 447, 448 ❖ **E** 56 ❖ **M** 551 ❖ **R** 9, 10, 33, 49, 50, 54, 58/60, 74, 81, 82, 85, 86, 101, 103, 113, 115/117, 142, 143, 151, 164, 176, 178, 182, 201, 205, 207, 208, 217, 220, 222, 224, 229, 230, 235, 236, 257, 262, 263, 267, 268, 270/272, 276, 282, 283, 287, 288, 297, 298, 303, 305/307, 311, 316, 317, 348, 363, 376, 400, 402, 404/406, 418, 422, 442, 448, 449, 480, 482 i 484 **procés familiar (quadern o *prima manus*)**: **R** 239 **procés familiar (quaderns de la minuta)**: **C** 96, 132, 179, 188, 229, 263, 281, 320, 343 **promovedor**: **C** 88, 100, 105, 111, 115, 118, 122, 123, 125, 126, 127, 131, 137, 144, 146, 147, 148, 157, 173, 178, 182, 183, 186, 187, 188, 189, 192, 195, 196, 197, 202, 207, 211, 216, 224, 225, 231, 234, 241, 249, 250, 254, 265, 267, 268, 277, 283, 288, 297, 298, 300, 302, 304, 307, 308, 313, 315, 317, 321, 323, 328, 332, 336, 338, 343, 357, 360, 376, 379, 380, 385, 393 ❖ **E** 17, 25, 26, 30, 33, 34, 37, 40, 41, 45, 46/48, 50, 53, 56/60, 62, 64/67, 69, 73, 75/77, 83, 88, 90/92, 97, 100, 103, 107, 108, 110, 112/117, 120, 124, 125, 127, 129/131, 135, 137, 140, 141, 147, 149, 151/153, 156, 161/164, 166, 167, 169/172, 174, 175, 177, 182/185, 197, 198, 200, 202, 204/208, 215-216, 218, 219, 221, 225/231, 233, 237, 238, 241, 247, 248, 250/255, 257, 258, 269, 273/276, 279, 280, 285/288, 291, 293, 295, 297, 300, 304, 306, 308, 312, 314/317, 320, 324, 328, 334/337, 340, 341, 345, 347, 351/354, 357, 359, 362/364, 366, 368, 374, 375, 377, 378, 392, 394, 397, 402, 407, 416, 417, 423, 424, 428, 429, 433, 441, 449/451, 453, 465, 478, 481, 482, 485, 488, 491/493, 500, 502, 509, 518/520, 527, 528, 530, 533/535, 541, 549, 558, 559, 566, 567, 569, 570, 572, 574, 578, 582, 586, 590, 591, 594, 597, 598, 606, 608, 614, 617/619, 621, 623, 628, 629 ❖ **M** 21, 22, 27, 31, 32, 36, 38, 39, 41, 42, 47, 49/52, 55, 60/66, 69, 71, 72, 74/77, 81, 83/85, 88, 92/94, 96, 103, 107, 109, 113/116, 118, 126, 132/136, 140, 142, 143, 176, 195, 196, 198, 199, 201/205, 211, 213, 214, 218, 228, 232, 235, 236, 241, 245/251, 254, 261, 262, 264, 266, 272, 274, 275, 277, 278, 293, 295, 298, 304/306, 308, 315, 333, 337, 339, 345, 351, 352, 354, 357, 359, 362, 367/371, 374/378, 381, 386, 400/402, 410, 414, 420/422, 440, 445, 447, 448, 467, 474, 475, 478, 479, 481, 482, 487, 489/492, 506, 512, 514, 515, 517, 521, 523, 524, 526, 541, 542, 545, 548, 549, 562, 571, 576, 579, 582, 583, 588/592, 598, 600 ❖ **R** 42, 46, 50/52, 55, 65, 69, 77, 78, 82, 83, 88, 89, 95, 98, 115, 117, 123/126, 133, 136, 144, 146, 150, 151, 153, 156, 158, 160, 162, 163, 170, 171, 177, 179, 182/184, 189, 211, 213, 221, 224/226, 236/238, 241, 251, 260, 265, 268, 270, 276, 279, 281/283, 292, 297, 300, 303/305, 309, 315, 317, 336, 337, 340, 341, 360, 361, 374, 376, 383, 384, 400, 402, 405, 413, 456, 458, 481 i 486 **promovedor (elecció i jurament)**: **C** 79, 80 ❖ **M** 17 ❖ **R** 32 i 35 **promovedor (subrogacions)**: **R** 219 i 233 **proposta de donatiu**: **E** 623 i 629 **prorrogacions (rela-**

cions d'assistents): **P** 24, 36, 44 i 51 **protestacions**: **C** 77, 78, 88, 158, 393 ❖ **R** 8-9, 140, 141 i 341 **provisions i deliberacions**: **R** 37, 44/46, 51, 52, 54, 55, 62, 65, 68/70, 73, 76, 78, 81, 83, 84, 117, 258, 351, 367, 382, 386, 396, 398, 402, 406, 424 i 435 **síndics assistents**, **C** 82, 84, 85, 92, 96, 449, 450, 451, 453 ❖ **E** 122-123, 465 ❖ **P** 279 ❖ **R** 54, 55, 425/429, 479, 491, 494 i 502 **síndics assistents (atxes)**: **C** 226, 231 ❖ **R** 112, 179 i 183 **síndics assistents (cera)**: **C** 231 ❖ **E** 16 **síndics assistents (comparicions i juraments)**: **C** 81, 95, 99, 131, 138, 162, 257, 300, 332, 342, 343 ❖ **R** 39, 43, 65, 103, 115, 120, 137-140, 141, 205, 206, 244, 260, 261, 317, 340 i 435 **síndics assistents (consultes als principals)**: **C** 132, 133, 219, 220, 222, 227, 257, 258, 279, 280, 289, 292, 305, 331, 342, 375, 378, 388, 422, 444, 447, 541 ❖ **E** 204, 205, 207, 216, 218 ❖ **R** 107-108, 109, 174, 177, 179, 180, 206, 230, 251, 279, 340, 351, 373, 375, 386, 388, 425-429, 438, 480, 486 i 511 **síndics assistents (instruccions)**: **C** 84, 173, 359, 360, 378, 390, 410, 419, 421, 427, 461, 493, 529, 537, 541, 549, 587, 595 ❖ **R** 320, 361, 425-429, 475 i 476 **síndics assistents (jurament)**: **C** 77 ❖ **R** 7 **síndics assistents (malalts)**: **C** 113, 114, 137, 153, 158, 162, 163, 165, 177, 258, 268, 274, 307, 333, 339, 444 ❖ **E** 59, 116 ❖ **R** 62, 81, 132, 137/139, 141, 145-146, 170-171, 171, 174, 177, 178, 183, 188, 190, 192/194, 196, 202, 204, 206, 207, 214, 219, 221, 225, 233, 270, 279, 317, 338, 340 i 435 **síndics assistents (mandat i poders)**: **C** 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168 ❖ **E** 433 **síndics assistents (memorials de greuges)**: **E** 437 **síndics assistents (privilegis)**: **C** 325, 334 **síndics assistents (relacions)**: **C** 79, 107, 108, 170, 227 ❖ **R** 2, 6-7, 33, 38-39, 40-41, 43, 44, 48-49, 56, 57, 66-67, 75-76, 140-141, 180, 214-215, 348 i 455 **síndics assistents (remuneracions i ajudes de costa)**: **C** 446 ❖ **E** 624, 640 ❖ **M** 613 **síndics que compareixen (relació)**: **P** 82-85 **síndics supernumeraris**: **C** 83, 85, 87, 117 ❖ **R** 38, 41, 42, 44, 45, 49/52, 54 i 81 **soli d'obertura (relació d'assistents)**: **P** 62 **soli de cloenda (relació d'assistents)**: **P** 181-182 **suplicacions presentades**: **C** 82, 89, 91, 95, 98, 126, 127, 129, 154, 156, 191, 198, 207, 208, 221, 232, 234, 238, 246, 252, 256, 259, 265, 277, 278, 280, 281, 286, 290, 293, 294, 297, 300, 303, 311, 314, 319, 324, 325, 328, 331, 333, 334, 349, 356, 359, 367, 368, 372, 384, 386, 557, 571, 577 ❖ **R** 36, 40, 62, 68, 71-73, 80, 95-97, 98-100, 101, 102, 112-113, 124, 133, 134-135, 154-155, 159, 164, 171, 196, 196-197, 197, 198-200, 201, 203, 204, 210-211, 215-216, 218, 227-228, 233-234, 242, 243-244, 245, 251-252, 264-265, 265, 269, 274, 277, 277-278, 283, 284-285, 285-286, 290, 299, 300-301, 306-307, 309-310, 314-315, 321/323, 324-325, 335, 351-352, 355-360, 364, 367-368, 368, 368-369, 370, 370-371, 371-372, 373, 379-380, 382-383, 384, 389, 392-393, 396, 397, 402, 407, 409, 409-410, 418-419, 420, 421-422/424, 431, 433, 435-436, 439, 441, 442-443, 444/446, 448, 451/453, 456, 465-467, 468-469, 471-472, 474-475, 476, 479, 493 i 511-512 **taula del**: **C** 143 ❖ **R** 55 i 220 **verguer**: **C** 226 **vot**: **R** 38, 50 **vot amb escrutini secret**: **C** 334 **votacions**: **C** 80, 97, 104, 169, 173, 200, 202, 210, 216, 229, 233, 238, 244, 246, 254, 256, 266, 306, 321, 330, 341, 343, 360, 387 ❖ **E** 53 ❖ **R** 51, 161, 316, 324, 375, 402, 404, 437, 438, 450 i 480

Braç reial del Regne d'Aragó: **M** 84 **convocats (relació)**: **P** 7-8 **prorrogacions (relacions d'assistents)**: **P** 23, 36, 44 i 50 **soli d'obertura (relació d'assistents)**: **P** 59

Braç reial del Regne de València **convocats (relació)**: **P** 13-14 **prorrogacions (relacions d'assistents)**: **P** 24, 36, 44, 51 **soli d'obertura (relació d'assistents)**: **P** 59-60

braç secular: **M** 786 [R 679] i 873 [R 765] **relaxació al**: **E** 699 [M 677-678; R 568]

bracals: **E** 664 [M 639; R 527]

braços **d'Aragó**: **C** 106, 123, 131, 132, 146, 151, 318, 367, 368, 370 ❖ **E** 51, 52, 53, 76, 77, 88, 100, 101, 128, 385, 393, 407, 484, 488, 489, 491, 566 ❖ **M** 59, 60, 75, 83, 84, 87, 103, 132, 133, 138, 140, 242, 243, 247, 381, 393, 394, 473/476, 478, 544, 617, 618 ❖ **R** 70, 90, 108, 115, 131, 173, 298, 364, 365 i 488-490 **d'Aragó (ambaixades rebudes dels)**: **E** 82-83 **d'Aragó (ambaixades trameses als)**: **E** 133 **d'Aragó (comissaris)**: **E** 101 **d'Aragó (promovedors)**: **E** 29 **de**

Catalunya (ambaixada al rei): **E** 201 **de Catalunya (estil i pràctica)**: **E** 165 **de València**: **E** 491 ❖ **M** 75, 534 ❖ **R** 418 **de València (ambaixades trameses)**: **E** 546

Bramon, Francesc (clergue i notari apostòlic de Lleida): **P** 68

Bramona, Miquel (deutor de la bolla de Vic): **R** 312

brasers: **M** 605 i 613

bregues: **C** 509 ❖ **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 188

Brescó, Nicolau (donzell de la Pobla del Corp): **M** 365, 437, 564, 594/597, 599, 601, 617, 621 ❖ **P** 140

Bret i de Darnius, Onofre (donzell i senyor del castell de la Bastida): **M** 139, 193 ❖ **P** 116

breu apostòlic: **C** 273, 373, 439, 595 ❖ **E** 191, 282, 416 ❖ **M** 300, 873 [R 765] i 876 [R 768] ❖ **R** 223

breu apostòlic, Tribunal del: **E** 700 [M 678-679; R 569-572], 701 [M 679; R 570], 719 [M 697; R 590], 755-756 [M 764; R 657] **advocat fiscal**: **E** 755 [M 764; R 657] **assessor**: **E** 755 [M 764; R 657] **comissaris**: **C** 514 ❖ **E** 755 [M 764; R 657], 771 [M 741; R 634] **condemnes**: **M** 822 [R 715] **consultors**: **E** 755 [M 764; R 657] **jutge**: **E** 756-757 [M 764-766; R 657-659] **notaris**: **E** 755 [M 764; R 657] **nuncis**: **E** 755 [M 764; R 657] **procuradors fiscals**: **E** 755 [M 764; R 657] **sentències interlocutòries**: E 701 [M 679; R 570], 719 [M 697; R 590]

breviaris: **M** 816 [R 708] i 876 [R 763]

brocadillo: **E** 628 ❖ **M** 111

brocats: **E** 457, 458, 651 ❖ **M** 625

Brufal, Bartomeu (mestre de cases de Barcelona): **M** 312

Buçot, Pere (síndic de Barcelona a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

Buendía, comte de: **C** 259, 269, 274, 281, 283 ❖ **E** 58, 262, 263, 265, 267 ❖ **M** 64, 288, 289 ❖ **P** 93 ❖ **R** 77, 209, 221, 226, 231, 234, 236 i 250

bufets: **E** 189 i 338

Bugia (Algèria), corsaris d': **R** 248

Buïl, Francesc (noble): **P** 11

Buil, Jaime (causídic de Montsó): **C** 185 ❖ **M** 162, 166 i 171

Buïl, Joan (noble): **P** 11

Buïl, Raimon (noble): **P** 11

Bureta (Aragó): **P** 6

Burgès, Pere: **R** 12

burgesos honrats: **C** 77, 333, 359, 360, 542, 547, 558, 571, 573 ❖ **E** 311, 391, 446, 461, 477, 795 [M 880; P 239; R 771], 804 [M 890, 891; P 249, 250; R 781] ❖ **M** 452 ❖ **R** 8, 345 i 361

Burgos (Castella), bisbat de: **E** 476 ❖ **M** 497 ❖ **R** 475

Burguès i de So, Joan (donzell de Barcelona i senyor de Talavera): **C** 94, 97, 183, 184, 188, 189, 193, 203, 211, 306, 315 ❖ **E** 34/36, 162, 163, 168, 170, 178, 193, 227, 297, 306, 307, 365, 388, 507, 533, 599, 631 ❖ **M** 8, 14, 16/20, 23, 24, 26, 38, 47, 48, 67, 77, 78, 83, 86, 88, 89, 105, 107, 126, 138, 140, 179, 182, 184, 185, 188, 191, 194, 201, 214, 216, 220/222, 229, 236, 238, 239, 244, 253, 255, 256, 259, 277, 285, 288, 293, 302, 304, 305, 311, 316, 340, 352, 369, 377, 386, 397, 416, 420, 421, 431, 434, 439, 455, 459, 482, 485, 486, 522, 523, 525, 529, 543, 573, 574, 578, 587, 590, 592, 596, 600, 601, 617, 621, 622, 626 ❖ **P** 17, 73, 78, 95, 102, 105, 107, 108, 111, 114, 116, 136, 142, 154, 160, 179, 268 ❖ **R** 45, 56, 60, 61, 152, 156, 161, 168, 279 i 490

Burguès, Francesc (donzell de Barcelona): **M** 8, 188, 439 ❖ **P** 73, 111 i 142

Burguès, Francesc (síndic de Barcelona a la Cort General de 1299): **R** 13

Burguès, Francesc (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410 i 1413): **R** 18, 20 i 23

Burguès, Francesc (síndic de Tortosa al Parlament de 1438-1439 i a la Cort General de 1440): **R** 28 i 29

Burguès, Joan (donzell): **E** 22 ❖ **P** 73, 79 i 80

Burguès, Raimon: **R** 12

burros: **E** 470

burses: **M** 112

Busquets, Antoni (criat): **E** 73

Busquets, Bertomeu (doctor en medicina de Tarragona): **M** 494 i **R** 393

Bussot, Pere (de Barcelona): **R** 17

butlles: **C** 273, 526 ❖ **E** 282, 283 ❖ **M** 299/301 ❖ **R** 223 **apostòliques**: **E** 190 i 764 [M 734; R 627] **de Santa Croada (publicació)**: **E** 760 [M 769; R **del papa Nicolau**: **M** 785 [R 678] ***In cena Domini***: **E** 282, 754 [M 763; R 655], 758 [M 766; R 659] ❖ **M** 300

butlletes: **R** 360

cabaners: **C** 566

cabanes: **C** 589; **M** 519

CABANILLES, Jeroni de (regent la governació general del Regne de València): **P** 10

CABANILLES, Lluís (notari de Móra d'Ebre): **M** 348

CABASÉS, Perot (de Flix): **E** 418 ❖ **M** 410 i 411

Cabdet (Regne de València) **jurats de**: **P** 14

CABEÇA, Joan (mercader i síndic de Salses): **C** 80, 139, 142, 162, 166, 169, 176, 227, 305, 339 ❖ **E** 363, 479 ❖ **M** 372, 496 ❖ **P** 62, 83, 120, 143 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 120, 139, 140, 180, 244, 277, 278 i 338

Cabestany (a Perpinyà, Rosselló): **C** 502, 558

CABESTANY, Julià (tintorer de seda de Barcelona): **R** 312

cabiscols: **E** 740 [M 718; R 611]

Cabra del Camp (Alt Camp) **jurats de**: **P** 21

CABRERA, Frederic de (noble): **M** 10, 187, 824 [R 716], 828 [R 720], 837 [R 729] ❖ **P** 15, 77 i 110

CABRERA, Jerònima de: **E** 518 ❖ **M** 535 ❖ **R** 487 i 492

CABRERA, Joan (noble): **P** 58

CABRERA, vescomte de: **R** 11

Cabres: **C** 491

cabrits: **C** 397, 491

caça: **C** 396, 397 **amb llaços**: **C** 396 **amb reclam**: **C** 396

caces: **C** 397

cadafals: **C** 345 ❖ **M** 786 [R 679]

Cadaqués (Alt Empordà): **C** 521, 580 ❖ **E** 292

CADELL, Joan (de la Pedragosa): **P** 17

CADELL, Joan: **M** 575, 593, 596, 617 ❖ **P** 19

CADENER, Teodoric: **M** 790 [R 682]

CADENER, Timoteu: **M** 790 [R 682]

cadenes: **C** 399, 468, 474, 487, 497, 584

cadira reial: **M** 626

cafissos: **M** 470, 474 i 476

CAHORS I DE SOLER, Galceran (donzell de Barcelona i Perpinyà): **C** 316, 317, 343, 367, 370 ❖ **E** 380, 388, 455, 488, 606 ❖ **M** 9, 188, 333, 377, 386, 387, 422, 443, 455, 462, 464, 474, 478, 482, 484, 492, 529, 582/584, 596, 617, 623 ❖ **P** 17, 75, 111, 127, 160, 181 ❖ **R** 292, 293, 341 i 365

CAHORS I DE SOLER, Jeroni (donzell): **M** 443 ❖ **P** 127

CAHORS, Alexandre (donzell): **M** 287, 434 ❖ **P** 137

caixes: **E** 135, 150, 205, 206, 338, 366 ❖ **M** 53, 140, 199, 309 ❖ **R** 133 i 145

caixons: **C** 585

Calàbria, duc de: **P** 279

Caladrones (Aragó): **P** 5

Calassanç (a Peralta de la Sal, Llitera): **E** 145

Calataiud (Aragó) **església de Santa María del Sepulcro**: **P** 2 **jurats de**: **P** 7 **procuradors de la Comunitat d'aldees de**: **P** 8

CALATAIUD, Lluís de (noble): **P** 10

CALATAIUD, Onofre (síndic de Bocairent): **P** 59

Calatrava, orde militar de: **P** 9 **prior**: **P** 9

CALBÓ, Joan (habitant de Montsó): **M** 148 i 152

CALÇA, Francesc (donzell de Barcelona): **M** 9, 183 ❖ **P** 19, 76 i 106

CÀLCER, Jaume (donzell de Perpinyà): **M** 296, 435 ❖ **P** 137

calcers: **C** 87

calces: **C** 86, 410 ❖ **E** 22, 812 ❖ **M** 829 [R 721], 836 [R 728], 899 ❖ **P** 259 ❖ **R** 45 i 790 **d'estam**: **E** 812 ❖ **M** 899 ❖ **P** 259 ❖ **R** 790

calceters: **C** 535, 576 ❖ **E** 801 [M 888; P 246; R 778]

calculadors: **E** 390 ❖ **M** 395, 850 [R 742] ❖ **R** 100

CALDERS, Carles de (donzell de Llanera): **M** 538, 555, 596, 617 ❖ **P** 130

CALDERS, Francesc de (donzell): **E** 765 [M 734; R 627] ❖ **M** 11, 180, 186 ❖ **P** 18, 69, 78, 103 i 109

CALDERS, Joan Francesc de (donzell i senyor de Segur): **E** 433 ❖ **M** 10, 187, 803, 804 [R 696, 697] ❖ **P** 18 i 110

CALDERS, Lluís de (donzell de Barcelona): **M** 557 ❖ **P** 132

CALDERS, Miquel Joan de (noble): **E** 329

CALDERS, Raimon Joan de (donzell de Segur): **C** 294, 314 ❖ **E** 385, 422 ❖ **M** 12, 181, 336, 345, 346, 378, 381, 393, 413, 416, 420, 421, 436, 455, 460, 463, 465, 482, 525, 529, 549, 596, 616, 804 [R 697] ❖ **P** 71, 104, 138, 161 ❖ **R** 250 i 289

Caldes de Montbui (Vallès Oriental) **jurats de**: **P** 21 **síndics de**: **C** 142 ❖ **R** 455 i 511 / vegeu LLUNES I ARBÓS, Francesc / SABATER I CASSANYES, Antic **vila de**:

C 96, 99 ❖ **E** 477, 478, 481 ❖ **P** 140

CALDES, Francesc de: **P** 81

CALDES, Raimon (donzell): **R** 13

Calella (Maresme): **P** 113

calendaris: **E** 284 ❖ **R** 129, 198 i 228

cales: **E** 538

CALOPA, Pau (notari públic): **P** 76 i 82

calors: **E** 29 i 110

calúmnies: **E** 212, 469, 756 [M 765; R 658] ❖ **M** 106, 227, 240 i 322

CALVET, Francesc (notari públic): **E** 279 ❖ **P** 68

CALVO, Joan (pregoner de Montsó): **P** 23, 35 ❖ **R** 94 i 105

CALVÓ, Pere (doctor en drets i assessor ordinari del General): **E** 15, 19/21, 36, 71, 93, 213/215 ❖ **M** 28, 30, 34, 35, 48, 323/325 ❖ **R** 46, 48, 60, 71, 88 i 98

calzes: **C** 152 ❖ **E** 16, 82, 84 ❖ **M** 112 ❖ **R** 132

Càller (Sardenya): **E** 550, 580 ❖ **M** 559, 569, 869 [R 761] ❖ **R** 446 i 447 **castell de**: **M** 139

CÀLLER, Miquel: **M** 191 ❖ **P** 114

camacurts: **E** 813 ❖ **M** 901 ❖ **P** 260 ❖ **R** 792

CAMACHO (regent): **R** 31

CAMADALL (bandoler): **E** 313 ❖ **M** 335 ❖ **R** 242

camarades: **M** 825 [R 717], 828 [R 720], 832 [R 724] i 837 [R 729]

Camarasa (Noguera) **marquesat de**: **M** 345, 443 ❖ **P** 127

camarlenc: **E** 775 [M 745; R 638] ❖ **M** 450

cambra del rei: **C** 268

cambrers: **E** 795 [M 881; P 240; R 772]

Cambrils (Baix Camp): **M** 810 [R 703]

camí ral: **E** 292 i 538

caminants: **E** 629, 660 [M 635; R 523] ❖ **M** 618 ❖ **P** 189 ❖ **R** 489

camins: **E** 296, 672 [M 648; R 537]; **M** 309 **neteja**: **E** 700 [M 678; R 569] **públics (reparació)**: **E** 669 [M 645; P 534], 670 [M 645, 646; R 534], 670-671 [M 646; R 535], 671 [M 647; R 535, 536] i 672 [M 647; R 536] ❖ **P** 194/197 **reials**: **E** 660 [M 635; R 523], 749 [M 728; R 621], 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 510, 873 [R 765] ❖ **P** 189 **saltejament**: **R** 91

camís: **E** 628 **de ruans**: **R** 131

camisos: **E** 16

camits: **C** 153 ❖ **M** 112 ❖ **R** 45

CAMP, Guillem (notari públic): **P** 84

CAMPAMAR, Domènec (credencer dels drets d'entrades i eixides del General): **C** 412

CAMPANA, Pau (mercader de Barcelona): **E** 776 i 777 [M 746, 747; R 639, 640]

campanes: **M** 810 [R 703] ❖ **R** 30

CAMPI, Joan (regent del Consell d'Aragó): **C** 219 ❖ **E** 202, 776 [M 746; R 639] ❖ **M** 1, 69, 243, 777 [R 670] ❖ **P** 23, 57, 85/88, 91, 94/96, 98, 145, 151, 156/158, 166/168, 170, 177 ❖ **R** 173

Campins (Vallès Oriental) **senyoria del castell i quadra de**: vegeu FLUVIÀ I DE TORRELLES, Benet Joan de

CAMPORRELLS, Bernat Miquel de: **M** 8, 141, 193, 244, 253, 263, 285, 288, 340 ❖ **P** 75 i 116

CAMPORRELLS, Joan de (noble de Barcelona): **M** 141, 193, 209, 235, 238, 244, 253, 263, 265, 285, 311, 312, 340 ❖ **P** 116

Camprodon (Ripollès) **bolla de**: **R** 312 **col·lecta de**: **E** 493, 627, 635 i 636 **diputat local de**: **E** 581, 635, 636 ❖ **M** 602, 603 ❖ **R** 479 **jurats de**: **P** 21 **monestir de (abat)**: **P** 14 **síndic de**: **C** 163, 234, 262, 389 ❖ **E** 259, 271, 277, 351 ❖ **M** 486 ❖ **R** 213 i 214 / vegeu NAVARRO, Joan **vegueria de**: **P** 112 **vila de**: **C** 96, 266, 270 ❖ **E** 222, 258, 439, 481, 635, 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 294, 427, 568 ❖ **R** 203 i 508

CAMPS, Felip (notari de Cervera): **M** 196

CAMPS, Jaume (donzell de Barcelona): **M** 11, 185, 339, 564 ❖ **P** 81 i 109

camps: **C** 489, 502, 504, 563 ❖ **M** 788 [R 681]

canadelles: **C** 87, 153 ❖ **E** 16, 82, 84 ❖ **R** 45 i 131

canadelletes: **M** 112

CANADER, Vicenç (donzell de Tortosa): **M** 286 i 434

canalars: **R** 23 i 26

canalobres: **C** 153

canals: **C** 575

Canàries, Illes: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

canceller reial de Catalunya: **C** 99, 111, 112, 115, 123, 147, 148, 193, 282, 285, 288, 294, 334, 350, 379, 393, 395, 399, 434, 435, 461, 463, 468, 510, 513, 578, 595 ❖ **E** 46, 59, 60, 64, 65, 113, 129, 130, 135, 138, 142, 168, 169, 171, 302, 303, 305, 306, 317, 318, 329, 389/391, 470, 514,

543/545, 605, 661 [M 637; R 524], 663 [M 639; R 526], 665 [M 640; R 528], 668 [M 643; R 531], 676 [M 652; R 542], 682 [M 659; R 548], 684 [M 661; R 550], 686 [M 663; R 552, 553], 694 [M 672; R 562, 563], 698 [M 676; R 567], 706 [M 684; R 576], 707 [M 686; R 578], 710 [M 688; R 581], 714 [M 692; R 585], 723 [M 702; R 594], 724 [M 703; R 596], 734 [M 708; R 606], 752 [M 731; R 624], 758 [M 767; R 660], 759 [M 768; R 661], 762 [M 771; R 664], 775 [M 744; R 637], 788 [M 758; R 651], 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 65, 66, 71, 97, 102, 115, 135, 145, 177, 219, 235, 269, 345, 395, 396, 457, 485, 505, 506, 531/533, 598, 599, 601, 620, 776 [R 669], 778 [R 671], 800 [R 694], M 802 [R 695], M 844 [R 735], M 864 [R 756], M 871 [R 764] ❖ **P** 91, 92, 97, 98, 124, 126, 128, 131, 144, 146, 147, 148, 150, 168, 174, 176, 177, 191, 193, 202, 211, 214, 220, 226, 227, 229, 231, 234, 235, 281 ❖ **R** 65, 78, 82, 89, 125, 136, 156, 164, 234, 238, 241, 250, 256, 259, 260, 270, 289, 300, 305, 317, 376, 412, 416, 417, 426 **llicències del**: **M** 778 [R 671] **nomenament**: **E** 682 [M 658-659; R 547] **porter**: **M** 605 **porter (salari)**: **E** 563, 625 i 640 **remuneracions i salari**: **E** 628, 646 i 732 [M 711; R 604] **sala del**: **M** 812 [R 705] **sentències del**: **M** 830 [R 721-722] **verguers del**: **M** 818 [R 710]

Cancelleria Reial de Catalunya: **E** 317, 663 [M 638; R 526], 710 [M 688, 689; R 581], 785 [M 754; R 647]; M 801 [R 694] ❖ **M** 264, 601 ❖ **P** 192, 233 ❖ **R** 29 **lletres de**: **M** 825 [R 717] **registre i segell**: **C** 403 **segell (empares)**: **C** 282, 288, 294, 298, 302, 313, 321, 334 ❖ **E** 302/304, 317, 318, 328, 329, 336, 337, 345, 384, 385, 397 ❖ **M** 314, 315, 333, 345, 346, 351, 352, 354 ❖ **R** 234, 235, 241, 250, 256, 259-260, 270, 289, 300 i 317

Càncer, Gaspar (infançó): **P** 7

candeleros: **C** 87, 152 ❖ **E** 16, 82, 84, 511 ❖ **M** 112 ❖ **R** 131

candeles: **C** 231, 273 ❖ **E** 793 [M 879; P 237; R 770] ❖ **M** 233, 299, 476 ❖ **R** 166, 183 i 223

Canells, Galceran de (militar): **R** 12

cànem: **E** 774 [M 744; R 637]

Canet de Rosselló (Rosselló) **vescomtat de**: **P** 16 / vegeu Pinós i de Fenollet, Pere Galceran de

Canet, Dalmau de (donzell): **R** 13

Canfranc (Aragó) **jurats de**: **P** 8

Canigó (a *Castell de Vernet*, Conflent) **Monestir de Sant Martí de**: **P** 14

canonges: **C** 524; **E** 538, 539, 704 [M 683; R 574], 740 [M 718; R 611] ❖ **M** 355 ❖ **P** 231 ❖ **R** 284

canonistes: **M** 845 [R 737] i 873 [R 765]

cànons: **C** 525, 534, 564 ❖ **E** 366 ❖ **M** 309 i 310 **graduats en**: **M** 785 [R 678]

Cànoves (a *Cànoves i Samalús*, Vallès Oriental) **castell i terme de**: **M** 435 ❖ **P** 137 **senyoria de**: vegeu Llaudes, Guerau Benet

cant coral: **E** 740 [M 718; R 611]

Canta, Pere (donzell de Perpinyà): **M** 287 i 434

cantars: **C** 398

cantatges: **C** 397

Cantavieja (Aragó): **P** 2

Cantons, Francesc: **C** 587

canvis: **M** 101, 289, 811 [R 704], 853 [R 745] ❖ **R** 210 **lletres de**: **E** 745 [M 724; R 617] **donar i prendre a**: **M** 844 [R 736] i 846-847 [R 738] **monetari**: **E** 740 [M 719; R 612]

Canyelles, Antoni (comissari i algutzir reial): **C** 466

Canyelles, Jeroni (de Barcelona): **E** 740 [M 719; R 612]

Canyelles, Jeroni Antic (escrivà major del Consell de Cent de Barcelona): **C** 450

Canyelles, misser (assessor del governador de Castellbò): **E** 747 i 748 [M 726, 727; R 619, 620]

Canyelles, vídua: **E** 740 [M 719; R 612]

capbreus: **C** 273 ❖ **E** 518 ❖ **M** 535 ❖ **R** 487 i 492

capbrevacions: **E** 744 [M 723; R 616] **jutges de**: **E** 683 [M 660; R 549, 550]

capdanys: **C** 397

Capdàsens (a *Sitges*, Garraf) **terme de**: **E** 538

capdeguaites: **C** 484, 507, 566

capellanies: **R** 450

capellans: **E** 26, 29, 698 [M 677; R 568]; **M** 799 [R 692]

capelles: **C** 86

capes: **E** 22 **de pastor**: **C** 502, 558 ❖ **M** 788 [R 681]

Capia, Jerónimo (porter ordinari de la Diputació d'Aragó): **M** 154

Capilla, Andreu (prior del monestir de Scala Dei i habilitador pel braç eclesiàs-

tic): **C** 133, 135, 159, 160, 213, 215, 268, 271, 272, 301, 309, 335, 344, 372 ❖ **E** 6, 7, 11, 16, 17, 21/25, 27, 31, 35, 41, 44, 45, 47, 50, 56, 61, 63, 66/70, 75, 78, 103, 106, 108, 110, 112/116, 118, 122, 126, 127, 131, 132, 134, 139, 140, 143, 146, 148, 156, 158, 160, 165, 171, 177, 181, 182, 185, 196, 197, 199, 200, 203, 219, 220, 223, 227, 229, 230, 232, 233, 262, 265, 268, 269, 271, 274, 276, 278/280, 283, 286/288, 295, 298, 302/304, 306, 309, 311, 312, 317/319, 321, 327, 331, 333, 336, 340/342, 349, 354, 361, 363, 373, 375, 376, 379, 387, 394, 395, 404, 415, 417, 422, 424, 426, 429, 430, 438, 441, 445, 450, 451, 453, 456, 458, 463, 473, 480, 483, 491, 497, 499, 504, 508/510, 528, 530, 535, 559, 565, 566, 568, 569, 576, 596, 597, 609, 613, 618, 620, 624, 627, 646, 648 ❖ **M** 31, 72, 107, 109, 112, 113, 115, 177, 236, 238, 298, 364, 375, 487, 548, 582, 591, 606 ❖ **P** 60, 88, 97, 100, 118, 122, 123, 159, 178 ❖ **R** 52, 111, 113, 114, 137, 170, 221, 222, 254, 268, 281, 334, 342, 366, 397, 405, 442, 456, 481, 482 i 497

capità general de Catalunya: **C** 514, 515 ❖ **E** 62, 542, 724 [M 703; R 596] ❖ **M** 72, 530 ❖ **P** 173 i 279 **jurisdicció**: **C** 396, 428 ❖ **E** 773-774 [M 743-744; R 636-637] **lloctinent de**: **C** 515, 531, 532, 533, 550, 576 ❖ **E** 778 [M 747; R 640], 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 860 [R 751] **lloctinent als comtats**: **E** 762 [M 771; R 664], 770 [M 740; R 633], 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 801 [R 694] **lloctinent a Tortosa**: **M** 792 [R 685] **lloctinent a Tortosa (procurador fiscal del)**: **M** 792 [R 685]

Capitania general de Catalunya: **C** 347, 349, 423, 428, 458, 546 ❖ **E** 210-211, 619, 726 [M 704; R 597], 767-768 [M 737; R 630] ❖ **M** 321, 464, 592 ❖ **P** 217 **advocat fical**: **E** 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 860 [R 751], 862 [R 754] i 865 [R 757] **assessors jurídics**: **E** 47, E 777 [M 747; R 640], 810 ❖ **M** 805 [R 698], 862 [R 754], 865 [R 756], 866 [R 757], 869 [R 760], 898 ❖ **P** 257 ❖ **R** 788 **causes de la**: **E** 777 [M 747; R 640]; **M** 864 [R 756] i 865-866 [R 757] **comissaris d'obres**: **E** 784 [M 754; R 647] **estipendiats**: **E** 771 [M 740; R 633] **fisc**: **E** 777 [M 747; R 640] **greuges fets per la**: **E** 324, 327, 339, 340, 344, 347, 770-781 [M 739-751; R 632-644] **jurisdicció**: **E** 656 [M 632; R 519], 721 [M 699; R 592] i 771 [M 741; R 633] **lloctinències**: **E** 656 [M 632; R 519] **oficials**: **C** 458 ❖ **E** 551, 776 [M 746; R 639], 785 [M 754; R 647], 786 [M 755; R 648] ❖ **M** 861-862 [R 753] **oficials (naturalesa)**: **E** 770 [M 739; R 632] i 779 [M 749; R 642] **oficials (visita)**: **E** 779 [M 748-749; R 641-642] **pagadors**: **E** 778 [M 748; R 641], 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 859 [R 751], 860 [R 752], 861 [R 752] i 868 [R 760] **procurador fiscal**: **M** 867 [R 758, 759] i 869 [R 760] **separació de la lloctinència**: **E** 770 [M 740; R 633] **tribunal**: **E** 734 [M 708; R 606] ❖ **M** 866 [R 757-758] **visita**: **M** 859-860 [R 751-752], 862 [R 754], 867 [R 759] i 870 [R 761-762]

capitanies: **C** 527

capitans: **C** 482, 496, 514, 527, 531, 553

capítols d'esglésies catedrals: **C** 275 ❖ **E** 795 [M 881; P 239-240; R 771-772] ❖ **M** 248, 251, 402 ❖ **P** 2-3, 9, 14, 151, 275 ❖ **R** 179 **distribucions**: **M** 355 ❖ **R** 284

capítols de Cort de Catalunya: **E** 283, 461, 566, 649 i 651 **de 1512**: **E** 282 **de 1520**: **E** 282 **estampacions**: **R** 86 i 110 **invocació**: **C** 104, 105, 178, 193, 217, 225, 249, 291, 403, 404, 405, 422, 440, 513, 515, 518, 578 ❖ **E** 15, 19, 20, 21, 52, 77, 93, 95, 146, 148, 191, 195, 210, 211, 213, 215, 243, 254, 287, 289, 299, 305, 307, 314, 333/336, 346, 359, 371, 397, 401, 432, 460, 466, 479, 505, 516, 517, 521, 522, 529, 542, 583, 603, 606, 607, 617, 635, 636, 681 [M 658; R 547], 689 [M 667; R 557], 712 [M 690, 691; R 583], 724 [M 702; R 595], 725 [M 704; R 597], 736 [M 715; R 608], 738 [M 716; R 609], 739 [M 718; R 611], 743 [M 722; R 615], 752, 753 [M 731, 732; R 624, 625], 763 [M 732; R 625], 765 [M 735; R 628], 767 [M 736; R 629], 769 [M 738; R 631], 770 [M 740; R 633], 781 [M 751; R 643] ❖ **M** 27, 34, 40, 54, 95, 98, 101, 110, 142, 145, 120, 292, 301, 322, 323, 325, 336, 342, 349, 350, 360, 388, 392, 461, 462, 498, 501, 508, 511, 517, 531, 541, 584,

587, 602, 607, 624, 772 [R 665], 774 [R 667], 776 [R 669], 787 [R 680], 811 [R 703], 852 [R 744], 853 [R 745], 860, 861 [R 752], 870 [R 761, 762] ❖ **P** 34, 42, 153, 162, 163, 171, 173, 177, 182, 206, 234/236, 280 ❖ **R** 46/48, 50, 71, 74, 118, 146, 156, 172, 195, 227, 233, 236, 241, 243, 247, 252, 253, 257, 262, 278, 326, 345, 355, 360, 362, 391, 399, 409, 411, 412, 421, 422, 425, 451, 458, 462, 465, 470, 476 i 477 **jurament reial**: **E** 459; **M** 451 i 452 **jurament**: **R** 344 **text final**: **P** 222-236 **de Ferran II de 2 de desembre de 1510**: **E** 753 [M 762; R 655] **del rei Martí**: **E** 710 [M 688; R 581] i 720 [M 698; R 591] **de Sant Cugat**: **M** 872 [R 764]

capítols del redreç del General de Catalunya: **E** 93 i 107 **Capítol 1**: **E** 792 [M 877-878; P 236-237; R 768-769] **Capítol 2**: **E** 792-793 [M 878; P 237; R 769] **Capítol 3**: **E** 793 [M 879; P 237-238; R 769-770] **Capítol 4**: **E** 793 [M 879; P 238; R 770] **Capítol 5**: **E** 793-794 [M 879-880; P 238-239; R 770-771] **Capítol 6**: **E** 794-795 [M 880-881; P 239-240; R 771-772] **Capítol 7**: **E** 796 [M 881-882; P 240-241; R 772-773] **Capítol 8**: **E** 796-797 [M 882-883; P 241-242; R 773-774] **Capítol 9**: **E** 797 [M 883; P 242; R 774] **Capítol 10**: **E** 797-798 [M 883-884; P 242; R 774] **Capítol 11**: **E** 798 [M 884; P 242-243; R 775] **Capítol 12**: **E** 798 [M 884; P 243; R 775] **Capítol 13**: **E** 798-799 [M 884-885; P 243-244; R 775-776] **Capítol 14**: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] **Capítol 15**: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] **Capítol 16**: **E** 811 [M 885; P 244; R 776] **Capítol 17**: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] **Capítol 18**: **E** 799 [M 886; P 244] **Capítol 19**: **E** 799 [M 886; P 244; R 776] **Capítol 20**: **E** 799-800 [M 886; P 245; R 776-777] **Capítol 21**: **E** 800 [M 886; P 245; R 777] **Capítol 22**: **E** 800 [M 886; P 245; R 777] **Capítol 23**: **E** 800 [M 887; P 245-246; R 777] **Capítol 24**: **E** 800-801 [M 887-888; P 245-246; R 778] **Capítol 26**: **E** 801 [M 888; P 247; R 778-779] **Capítol 27**: **E** 802 [M 888-889; P 247; R 779] **Capítol 28**: **E** 802 [M 889; P 248; R 780] **Capítol 29**: **E** 802-803 [M 889; P 248; R 780] **Capítol 30**: **E** 803 [M 889; P 248; R 780] **Capítol 31**: **E** 803 [M 889; P 248; R 780] **Capítol 32**: **E** 803 [M 889-890; P 248-249; R 780] **Capítol 33**: **E** 803 [M 890; P 249; R 780-781] **Capítol 34**: **E** 803 [M 890; P 249; R 781] **Capítol 35**: **E** 804 [M 890; P 249-250; R 781] **Capítol 36**: **E** 804 [M 891; P 250; R 781-782] **Capítol 37**: **E** 804 [M 891; P 250; R 782] **Capítol 38**: **E** 804-805 [M 891-892; P 250-251; R 782-783] **Capítol 39**: **E** 805-806 [M 892-893; P 251-252; R 783-784] **Capítol 40**: **E** 806 [M 893; P 252; R 784] **Capítol 41**: **E** 806-807 [M 893-894; P 252-253; R 784-785] **Capítol 42**: **E** 819 [M 894; P 253; R 785] **Capítol 43**: **E** 807 [M 894; P 253; R 785] **Capítol 44**: **E** 807-808 [M 894-895; P 254; R 785] **Capítol 45**: **E** 808 [M 895; P 254; R 786] **Capítol 46**: **E** 808 [M 895-896; P 254-255; R 786] **Capítol 47**: **E** 809 [M 896; P 255; R 787] **Capítol 48**: **E** 821 [M 896; P 255; R 787] **Capítol 49**: **E** 809 [M 896; P 255; R 787] **Capítol 50**: **E** 809 [M 896; P 255-256; R 787] **Capítol 51**: **E** 809 [M 897; P 256; R 787] **Capítol 52**: **E** 809 [M 897; P 256; R 787-788] **Capítol 53**: **E** 809-810 [M 897; P 256; R 788] **Capítol 54**: **E** 810 [M 897; P 256; R 788] **Capítol 55**: **E** 810 [M 897-898; P 257; R 788] **Capítol 56**: **E** 810 [M 898; P 257; R 788] **Capítol 57**: **E** 810 [M 898; P 257; R 789] **Capítol 58**: **E** 810-811 [M 898; P 257-258; R 789] **Capítol 59**: **E** 823 [M 898-899; P 258; R 789-790] **Capítol 60**: **E** 811 [M 899; P 258; R 790] **Capítol 61**: **E** 811-812 [M 899; P 258-259; R 790] **Capítol 62**: **E** 812 [M 899; P 259; R 790] **Capítol 63**: **E** 812 [M 900; P 259; R 791] **Capítol 64**: **E** 812 [M 900; P 259; R 791] **Capítol 65**: **E** 812 [M 900; P 259; R 791] **Capítol 66**: **E** 813 [M 900-901; P 260; R 791] **Capítol 67**: **E** 813 [M 901; P 260; R 792] **Capítol 68**: **E** 813 [M 901; P 260-261; R 792] **Capítol 69**: **E** 813-814 [M 901; P 261; R 792] **Capítol 70**: **E** 814 [M 902; P 261-262; R 792-793] **Capítol 71**: **E** 814 [M 902; P 262; R 793] **Capítol 72**: **E** 814 [M 902; P 262; R 793] **Capítol 73**: **E** 815 [M 903; P 262; R 793] **Capítol 74**: **E** 815 [M 903; P 262-263; R 793-

794] **Capítol 75**: **E** 815 [M 903; P 263; R 794] **Capítol 76**: **E** 815 [M 903; P 263; R 794] **Capítol 77**: **E** 815 [M 903; P 263; R 794] **Capítol 78**: **E** 815 [M 903; P 263; R 794] **Capítol 79**: **E** 815 [M 904; P 263; R 794] **Capítol 80**: **E** 816 [M 904; P 263-264; R 794-795] **Capítol 81**: **E** 816 [M 904; P 264; R 795] **Capítol 82**: **E** 816 [M 904; P 264; R 795] **Capítol 83**: **E** 816 [M 904; P 264; R 795] **Capítol 84**: **E** 816 [M 904; P 264; R 795] **Capítol 85**: **E** 816-817 [M 905; P 264; R 795] **Capítol 86**: **E** 817 [M 905; P 265; R 796] **Capítol 87**: **E** 817 [M 905-906; P 265; R 796] **Capítol 88**: **E** 817-818 [M 906; P 265-266; R 796-797] **Capítol 89**: **E** 818 [M 906; P 266; R 797] **Capítol 90**: **E** 818 [M 906; P 266; R 797] **Capítol 91**: **E** 818 [M 906; P 266; R 797] **Capítol 92**: **E** 818 [M 907; P 267; R 797] **Capítol 93**: **E** 818 [M 907; P 267; R 798] **Capítol 94**: **P** 267 **Capítol 95**: **P** 267 **Capítol 96**: **E** 819 [M 907; P 267; P 798] **estampacions**: **E** 49, 54, 72, 104 i 108 **interpretació**: **E** 803 [M 890; P 249; R 781] **invocació**: **E** 109, 119 ❖ **P** 182 **text final**: **P** 236-267

capítols del redreç del General de Catalunya (primer quadern) **Capítol 4**: **C** 407 **Capítol 5**: **C** 407 **Capítol 7**: **C** 408, 447 **Capítol 8**: **C** 408, 447 **Capítol 11**: **C** 408 **Capítol 12**: **C** 408 **Capítol 15**: **C** 408 **Capítol 17**: **C** 409 **Capítol 18**: **C** 409 **Capítol 23**: **C** 409 **Capítol 27**: **C** 409 **Capítol 30**: **C** 409 **Capítol 32**: **C** 409 **Capítol 33**: **C** 409 **Capítol 37**: **C** 409 **Capítol 38**: **C** 409 **Capítol 41**: **C** 410 **Capítol 43**: **C** 410 **Capítol 45**: **C** 410 **Capítol 47**: **C** 410 **Capítol 48**: **C** 410 **Capítol 51**: **C** 410 **Capítol 52**: **C** 410 **Capítol 56**: **C** 410 **Capítol 57**: **C** 410 **Capítol 60**: **C** 410 **Capítol 64**: **C** 410, 447 **Capítol 66**: **C** 411 **Capítol 69**: **C** 411 **Capítol 70**: **C** 411 **Capítol 65**: **C** 411 **Capítol 72**: **C** 411 **Capítol 73**: **C** 413 **Capítol 74**: **C** 413 **Capítol 75**: **C** 413 **Capítol 77**: **C** 413 **Capítol 78**: **C** 414 **Capítol 79**: **C** 414

capítols del redreç del General de Catalunya decretats pels braços **Capítol 1 (votació al braç militar)**: **M** 476 **Capítol 2 (votació al braç militar)**: **M** 477 **Capítol 5 (votació al braç militar)**: **M** 477 **Capítol 6 (votació al braç militar)**: **M** 477 **Capítol 46 (votació al braç militar)**: **M** 492 **Capítol 49 (votació al braç militar)**: **M** 493 **Capítol 54 (votació al braç reial)**: **R** 419 **Capítol 58 (votació al braç militar)**: **M** 493 **Capítol 75 (votació al braç reial)**: **R** 419 **Capítol 77 (votació al braç militar)**: **M** 512 **Capítol 77 (votació al braç reial)**: **R** 448

capítols del redreç del General de Catalunya suplicats al rei: **E** 49

capítols matrimonials: **M** 595

capitulacions: **C** 106, 107 ❖ **E** 40, 76, 87 ❖ **M** 793 [R 686], 812 [R 704], 813-815 [R 706-707], 840 [R 732], 841 [R 733], 845 [R 737], 853 [R 745], 854 [R 746], 855 [R 747] ❖ **P** 59, 60 ❖ **R** 70, 73, 96, 198 i 387

capitulars: **M** 257, 455 ❖ **R** 236, 284 i 347

capses: **C** 153 ❖ **M** 112 ❖ **R** 131

capsous: **C** 456

captius: **E** 627, 643 ❖ **R** 497

captures: **C** 139, 183, 185, 225, 237, 240, 309, 474, 477, 480, 484, 485, 486, 487, 494, 498, 501, 507, 513, 515, 543, 578, 581 ❖ **M** 149, 150, 258, 778 [R 671], 783 [R 677], 784 [R 677], 787 [R 680], 795-796 [R 689-690], 801 [R 694], 803 [R 696], 808 [R 701], 817 [R 710], 822 [R 715], 827 [R 719], 828 [R 720], 829 [R 721], 833 [R 725], 873 [R 766] ❖ **R** 130, 150, 184, 185, 189, 362, 382, 427, 428, 471 i 473 **males**: **E** 655 [M 630; R 517] ❖ **P** 186 **nul·litat de**: **E** 791 [M 760-761; R 653] ❖ **M** 779 [R 672] i 802-803 [R 695-696] **provisions de**: **M** 794 [R 687]

Caputxins: **E** 562 i 563 **monestir dels**: vegeu *Girona*, ciutat de / *Manresa*, ciutat de

CARAMANY, *talis*: **P** 18

CARBONELL, Francesc (donzell): **M** 8, 182 ❖ **P** 74 i 105

CARBONELL, Francesc (menor, escrivà i arxiver reial): **R** 13 i 14

CARBONELL, Francesc (notari públic, escrivà i arxiver reial): **R** 11, 13 i 14

CARBONELL, Miquel: **C** 169

CARCASSONA, Pere (de Lleida): **R** 17

carcellers: **C** 356, 400, 401, 468, 484, 494, 498, 558 ❖ **E** 390, 668 [M 643; R 531] ❖ **M** 395, 788 [R 681], 818

[R 710], 826 [R 718], 828 [R 720], 829 [R 721], 830 [R 722], 833 [R 725], 836 [R 728], 847 [R 739] ❖ **P** 193

CÀRCER, Gaspar (familiar del Sant Ofici): **E** 740 [M 719; R 612]

CÀRCER, *talis*: **M** 256

càrcers **reials**: **C** 450 ❖ **M** 860 [R 751] **visita de**: **E** 555

Cardedeu (Vallès Oriental), jurats de: **P** 21

cardenals: **R** 294 i 332

CÁRDENAS Y DE PORTUGAL, Bernardino (lloctinent de Catalunya, duc de Maqueda i marquès d'Elx): **P** 9

Cardona (Bages) **bolla de**: **E** 586, 804 [M 891; R 782] ❖ **P** 250

CARDONA I ARAGÓ, Àlvar de (noble de Montsó): **M** 302, 435, 443, 482 ❖ **P** 127 i 138

CARDONA I DE ROCABERTÍ, Galceran (noble): **M** 421, 422 i 529

CARDONA I DE ROCABERTÍ, Jaume de (noble): **C** 183, 201 ❖ **E** 92, 96, 99, 294 ❖ **M** 11, 14, 20, 23, 24, 67, 71, 93, 100, 102, 105, 178, 180, 190, 191, 209, 210, 212/214, 217, 218, 220/222, 224, 229, 238, 244, 246, 253, 285, 288, 302, 304, 308, 311, 328, 345, 352, 375, 379, 393, 394, 421, 449, 450, 462, 472, 482, 506, 525, 526, 529, 574, 596, 616, 622, 626, 873 [R 766] ❖ **P** 69, 101, 103, 104, 113, 114, 127, 179 ❖ **R** 106, 107, 150, 152, 154, 158, 159, 175, 228, 261, 287, 342, 343 i 410

CARDONA I DE SEGURIOLES, Jaume de (noble): **M** 11, 180 ❖ **P** 15, 69 i 103

CARDONA, Antoni de (noble): **R** 13

CARDONA, Climent de (noble i batxiller en dret canònic): **M** 36, 67, 180, 209, 210, 230 ❖ **P** 103

CARDONA, duc de: **E** 10, 17, 18 ❖ **M** 771 [R 664], 776 [R 669] ❖ **R** 490 **ducat de**: **C** 172 ❖ **R** 143 / vegeu FOLC-CARDONA, Jaume Ferran Ramon **duquessa de**: **C** 324 ❖ **E** 416, 586, 608, 719 [M 698; R 591] ❖ **M** 771 [R 664], 773, 774 [R 666, 667], 776 [R 669] i 810 [R 703]

CARDONA, Enric de (noble i governador de Catalunya): **C** 591 ❖ **E** 38, 544, 719 [M 698; R 591] ❖ **M** 45, 533, 789 [R 682], 791 [R 684] ❖ **P** 16, 175, 232 ❖ **R** 416

CARDONA, Felip de (noble): **P** 11

CARDONA, Francesc de (noble): **P** 16

CARDONA, Galceran de (noble de Barcelona): **C** 188, 190, 191, 192, 194, 195, 197, 198, 200, 201, 204, 205, 206, 207, 235, 269 ❖ **E** 157, 158, 165, 167, 170, 171, 174, 175, 180, 181, 184, 185, 242, 278 ❖ **M** 7, 16, 20, 24, 58, 105, 137, 142, 144, 179, 194, 208/210, 213, 216/222, 224, 230, 232, 238/240, 242, 244, 252, 260, 265, 268, 285, 288, 293, 298, 302, 340, 377, 397, 421, 425, 438, 455, 463, 465, 482, 525, 529, 578, 596, 616, 622 ❖ **P** 16, 62, 102, 141, 160, 179 ❖ **R** 153, 154, 156/160, 162, 163 i 187

CARDONA, Jaume de (noble): **C** 188, 191, 197, 201, 221, 299, 311, 367 ❖ **E** 160, 162, 166, 170, 175, 181, 206, 351, 455, 458, 488, 518, 606, 631, 639 ❖ **M** 239, 280, 340, 359, 377, 394, 397, 438, 439, 443, 455, 474, 530, 542, 553, 573, 579, 580, 582/584, 587, 598, 599, 612 ❖ **P** 16, 60, 69, 141, 142, 159 ❖ **R** 490 i 501

CARDONA, Jeroni de (donzell de Barcelona): **M** 7, 182, 296, 525, 529, 543, 582, 596, 617, 623 ❖ P 17, 73, 105 i 180

CARDONA, Joan Baptista (bisbe de Vic): **C** 175, 221, 233, 262, 299, 306, 311, 313, 357, 378 ❖ **E** 6, 7, 27, 28, 30, 31, 35, 40, 44, 45, 47, 48, 50, 52, 56, 60, 65, 68/70, 74, 75, 78/81, 83/85, 92, 97, 99, 101, 103, 110, 114, 116, 122, 126, 128, 129, 131, 134, 136, 138, 139, 143, 146, 148/150, 154, 155, 160, 163, 165, 171, 177, 179, 182, 184, 186, 196, 199, 202, 203, 206, 225/228, 233, 256, 257, 263, 267, 269, 270, 273, 275, 278, 279, 284, 287, 292, 301, 302, 308, 310/312, 314, 320, 321, 331, 336, 337, 339, 349, 351, 353, 354, 357, 361, 363/365, 373, 379, 380, 403, 422, 428, 430, 438, 441, 444, 450, 456, 457, 463, 473, 479, 480, 483, 490, 492, 502, 504, 508, 510/512, 522, 529, 531, 538, 545, 548, 565, 568, 575, 585, 596, 606, 609, 610, 613, 619, 620, 622, 624, 639, 646, 648 ❖ **M** 198, 205, 232, 247, 359, 370, 379, 413, 454, 490, 492, 526, 612 ❖ **P** 159, 178 ❖ **R** 164, 175, 185, 200, 212, 216, 261, 279, 287, 288, 347, 363, 375, 383, 410, 427 i 501

CARDONA, Joan de (noble de Barcelona): **E** 530, 539, 611

❖ **M** 515, 525, 526, 529, 553, 584, 585, 596, 597, 616, 622 ❖ **P** 129, 179 ❖ **R** 400, 467 i 468

CARDONA, Joan de (vescomte de Vilamur): **R** 13

CARDONA, Lluís de (noble): **P** 16

CARDONA, Mateu (cavaller): **R** 10

CARDONA, Onofre de (donzell): **M** 6, 14, 20, 23, 105, 190, 378, 394, 397, 416, 420, 422, 465, 466, 525, 529 ❖ **P** 61 i 113

CARDONA, Pere (de Batea): **C** 320 ❖ **E** 315, 325, 385 ❖ **M** 333, 346, 380, 381, 419 ❖ **R** 255, 290 i 299

CARDONA, Pere de (noble i governador de Catalunya): **P** 16, 232 ❖ **E** 719 [M 698; R 591], 779 [M 749; R 641] ❖ **M** 789 [R 682] i 860 [R 751]

CARDONA, Rafaela (vídua de Carles d'Oms): **M** 874 [R 766]

CARDONA, Raimon de (noble): **R** 13

Cares (Aragó): **P** 5

carestia: **C** 493, 520, 523, 560 ❖ **E** 386 ❖ **R** 362 **temps de**: **E** 678 [M 655; R 543]

carícies: **M** 829 [R 721]

caritat: **E** 386 i 387 **obres de**: **M** 573

caritats: **C** 275, 277, 401, 491 ❖ **E** 283, 292/294, 300, 380, 381, 406, 408, 409, 536, 590, 712 [M 690; R 583] ❖ **M** 119, 382, 383, 402, 405, 475, 476, 535, 536 ❖ **R** 224, 232, 327/329 i 493

Carladès (Alvèrnia) **vescomtat de**: **E** 461 ❖ **M** 453 ❖ **P** 164 ❖ **R** 345

CARLES I, comte de Barcelona: **C** 172, 469, 504, 511, 524, 563, 579, 583 ❖ **E** 14, 436, 480, 495, 653 [M 628; R 514], 686 [M 663; R 553], 697 [M 675; R 566], 700 [M 678; R 569], 729 [M 707; R 600], 743 [M 722; R 615], 758 [M 767; R 659], 761 [M 769; R 662] ❖ **M** 264, 469, 480, 862, 863 [R 753, 754], 867 [R 758], 872 [R 764] ❖ **P** 183, 220, 226 ❖ **R** 9, 29, 143 i 320

CARLES IX, rei de França: **P** 64

CARLES, Joan (caputxer de Barcelona): **M** 870 [R 761]

CARLOS, Francisco: **C** 457

Carme, monestir del: vegeu *Barcelona*, ciutat de

carmesí: **R** 132

CARMONA, Martí Joan (notari reial de Barcelona): **E** 517 ❖ **M** 500 ❖ **R** 389

carn **rostida**: **C** 398 **venda de**: **E** 658 [M 633; R 521]

carnestoltes: **C** 396, 566 ❖ **E** 677 [M 653; R 542]

carniceries: **C** 470, 502, 532, 558, 559, 574 ❖ **E** 700 [M 678; R 569] **públiques**: **C** 393 **públiques (regulació)**: **E** 665 [M 641; R 529] ❖ **P** 185

carnicers: **C** 502, 558, 574

carns: **C** 397, 477, 493, 522, 532, 560

càrrecs: **M** 577, 602 **R** 48

carrer: **E** 598

CARRERAS (algutzir reial extraordinari): **M** 808 [R 701]

CARRERES, Rafael: **C** 464

carrerons: **M** 356 ❖ **R** 285-286

carrers: **C** 462

carreters: **C** 456

carretes: **C** 456

CARRÒS DE VILARAGUT, Pere (noble): **P** 58

CARRÒS I DE CENTELLES, Joaquim (noble de Barcelona): **E** 558 ❖ **M** 12, 189, 443, 449, 472, 525, 529, 541, 587, 622 ❖ **P** 70, 113, 127 i 179

CARRÒS I DE CENTELLES, Lluís (comte de Quirra i baró de Centelles): **M** 139, 193 ❖ **P** 116

CARRÒS I DE CENTELLES, Ramon (comte de Quirra i baró de Centelles): **C** 309, 312, 313 ❖ **E** 376 i 512

CARRÒS I VILADESRIU, Joan (noble): **M** 58

CARRÒS, Baltasar: **P** 58

CARRÒS, Raimon (noble): **P** 12

CARRÒS, Villaric (noble): **P** 10

carros: **E** 789 [M 759; R 652]

Cartagena, bisbe de: **E** 738 [M 717; R 610]

CARTELLÀ, Alexandre de (donzell i senyor dels castells de Granollers i de Falgons): **M** 189 ❖ **P** 113

CARTELLÀ, Galceran de (donzell i senyor de Vilarnadal): **M** 277, 288, 433 ❖ **P** 18 i 136

CARTELLÀ, Pere Galceran de (senyor del castell i terme de Falgons): **E** 38 ❖ **M** 45

cartelles: **C** 498

cartes: **E** 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 778 [R 671] **joc de**: **C** 400 **de població**: **E** 420 ❖ **R** 306 **de poblament**: **M** 417 **públiques**: **E** 461 ❖ **R** 345, 472 i 474 **reials**: **M** 875 [R 767]

casa **de la Ciutat (oficis)**: **E** 707 [M 685; R 577] ❖ **P** 213 **parada**: **R** 446 i 447 **reial**: **C** 205 ❖ **R** 162

CASADEMUNT, Francesc (deutor de la bolla de Vilafranca del Penedès): **R** 313

CASAMITJANA, Montserrat (cavaller): **M** 192, 817 [R 709] ❖ **P** 78, 115 ❖ **R** 311

CASANOVA, Joan (síndic de Xàtiva): **P** 36, 44, 51 i 59

CASANOVA, Joan: **E** 746 [M 725; R 618]

casaques: **C** 86; **R** 45

CASAS, Pere (notari del Sant Ofici): **E** 740 [M 718; R 611]

CASCAVELL (bandoler): **E** 313 ❖ **M** 335 ❖ **R** 242

CASELLES, Pere Pau de (donzell): **P** 80

CASES, Joan de les: **C** 587

cases: **M** 510 **d'armes**: **E** 367 **claustrals**: **R** 294 i 332 **enderrrocaments**: **M** 804 [R 697] **particulars**: **C** 516 **pies**: **C** 276 **solitàries**: **E** 676 [M 652; R 541], 721 [M 700; R 593] ❖ **P** 224 **de vicis**: **C** 491 ❖ **E** 660 [M 635; R 523] ❖ **P** 189

casos **atroços**: **M** 812 [R 705], 815 [R 707] i 839 [R 731] **horrrendos**: **M** 830 [R 722]

Casp (Aragó): **M** 824 [R 716] i 829 [R 721]

CASSADOR (germans): **C** 425 ❖ **E** 787, 788 [M 757, 758; R 650]; M 818 [R 711], 821/823 [R 714, 715], 826 [R 718], 830 [R 722], 832/836 [R 724/728], 839/841 [R 731, 732], 843 [R 735], 846 [R 738], 848 [R 739] i 852/858 [R 744/750]

CASSADOR, Baptista (donzell): **M** 286, 434 ❖ **P** 136

CASSADOR, Francesc (cavaller de Barcelona): **E** 361, 786/788 [M 756/758; R 649/651]; M 804 [R 697], 811/813 [R 704/706], 815/818 [R 708/711], 825/829 [R 718/721], 831/833 [R 722/725], 836 [R 728], 838/843 [R 730/735] i 845/858 [R 737/750]

CASSADOR, Gabriel (donzell): **M** 6, 10, 178, 838 [R 730], 857 [R 748] ❖ **P** 20, 61, 80 i 101

CASSADOR, Jaume (bisbe de Girona): **C** 98, 383 ❖ **E** 6, 7, 11, 16/18, 22, 23, 25, 27, 30, 35, 41, 44, 45, 47, 50, 52, 56, 60, 65, 68/70, 74, 75, 78/81, 84, 85, 92, 97, 99, 101, 103, 108, 143, 438, 444, 450, 456, 457, 463, 473, 480, 490, 492, 499, 503/505, 508, 510, 513, 522, 529, 535, 539, 541, 548, 564, 568, 575, 596, 609, 613, 620, 646, 648 ❖ **M** 31, 454, 487, 488, 506 ❖ **P** 60, 88, 89, 122, 159, 161, 178 ❖ **R** 52, 63, 347, 378, 387 i 410

CASSADOR, Jeroni (donzell): **C** 94 ❖ **E** 34 ❖ **M** 6, 10, 14, 20, 23, 39, 67, 86, 103, 178, 482, 525, 529, 623 ❖ **P** 19, 61, 80, 101 ❖ **R** 57

CASSADOR, Joan Bonaventura (donzell de Barcelona): **C** 221 ❖ **E** 205, 216 ❖ **M** 10, 77, 88, 178, 244, 246, 249, 252-253, 254, 263, 265, 285, 288, 311, 337, 339, 341, 347, 352, 368, 375, 378, 387, 394, 397, 583, 594, 595 ❖ **P** 78 i 101

CASSADOR, Pere (cavaller de Barcelona): **C** 175, 221, 259, 276, 277, 299, 304, 305, 311, 313, 324, 332, 394, 415, 425, 457 ❖ **E** 100, 154, 186, 206, 208, 292, 293, 351, 353, 361, 364, 407, 432, 451, 620, 631, 639, 778/780 [M 748/750; R 641, 642], 786 [M 756; R 649], 788, 789 [M 758, 759; R 650/652] ❖ **M** 6, 9, 10, 12, 73, 77, 86, 105, 178, 183, 199, 205, 209, 222, 229, 232, 238, 239, 246, 253, 254, 285, 286, 288, 302, 304, 306, 311, 312, 333, 337, 339, 340, 347, 352, 359, 367, 368, 375, 378, 379, 393, 394, 401, 402, 410, 411, 416, 422, 424, 433, 434, 439, 440, 445, 455, 463, 465, 466, 472, 473, 477, 484, 488, 491, 493, 525, 526, 529, 530, 542, 583, 594/596, 599, 601, 603, 612, 616, 621, 623, 783 [R 676], 804 [R 697], 811 [R 704], 813 [R 706], 815/818 [R 708/711], 821/823 [R 714/716], 825/840 [R 717/732], 843/845 [R 735/737], 848/855 [R 740/745, 747], 857/861 [R 748/753], 863, 864 [R 754, 756], 867, 868 [R 758/760], 870 [R 761, 762] ❖ **P** 61, 70, 77, 78, 101, 106, 136, 137, 141, 160, 180 ❖ **R** 145, 154, 175, 209, 226, 261, 279, 287, 304, 316, 410, 428, 483, 485, 491 i 501

CASSADOR, Serafí (donzell de Barcelona): **M** 286, 433 ❖ **P** 136

CASSADOR, Vicenç (donzell): **P** 136

CASSADOR, vídua: **M** 833 [R 725]

CASTELL, Antoni de: **P** 161

CASTELL, Miquel Marc: **P** 19

castellà (llengua): **E** 414 ❖ **M** 409 ❖ **R** 334

Castella i Lleó, Regne de: **M** 289

CASTELLA, Joan (donzell): **P** 70

Castella: **C** 372, 438, 496, 552, 568 ❖ **E** 233, 266, 380/384, 408/414, 529, 741 [M 719; R 612], 745 [M 724; R 617], 758 [M 767; R 660], 768 [M 738; R 631] ❖ **M** 4,

289/291, 403/409, 452, 453, 812 [R 704], 817 [R 710], 822 [R 715], 827 [R 719], 832 [R 724], 859/861 [R 751, 752], 869, 870 [R 760, 761] ❖ **R** 326, 328/334, 345 i 346 **Corona de**: **C** 316, 317 ❖ **E** 412/414 ❖ **M** 383, 408 ❖ **R** 292/296, 303 i 332/334 **inquisidors de**: **C** 439 **província benedictina de**: **M** 382, 383, 385, 402, 403, 406, 475 ❖ **R** 328, 329, 331, 366 i 418 **Regne de**: **C** 238, 439, 525 ❖ **E** 4, 13, 232, 315, 408, 460, 461, 619, 759 [M 767; R 660], 779 [M 749; R 641, 642] ❖ **M** 384, 385, 497, 854 [R 746], 859 [R 750], 868 [R 759], 875 [R 768] ❖ **P** 1, 66, 158, 164, 165 ❖ **R** 1, 5, 14, 29, 210, 211 i 327 **rei de**: **R** 16 i 29

castellana, nació: **M** 859 [R 751]

castellans: **C** 439, 513 ❖ **E** 227, 381, 383, 384, 407, 408, 410/412, 414 ❖ **M** 383/386, 403, 405, 407/409 ❖ **R** 295, 296, 327 i 330/334

Castellar de Vilanova, Lluís (noble): **P** 10

Castellar, el (Aragó): **P** 5

Castellar, Francesc (procurador de la duquessa de Cardona): **E** 586

Castellarnau, Antoni de (donzell de Puigcerdà i Barcelona): **M** 125, 192, 328, 359, 397, 437, 455, 463, 465, 466, 576, 597, 623 ❖ **P** 115, 139, 181

Castellarnau, Francesc de (donzell de Balaguer): **M** 359, 437, 543, 555 ❖ **P** 131 i 139

Castellarnau, Joan de (senyor d'Enveig): **M** 543, 555 ❖ **P** 131

Castellbell (a *Castellbell i el Vilar*, Bages) **senyoria de**: **P** 131

Castellbell, Josep de (donzell de la vegueria de Lleida i senyor de Maials): **M** 339, 352, 436, 455, 590, 596, 599, 601, 616 ❖ **P** 139 i 161

Castellbisbal, Alfons de (noble): **M** 181 ❖ **P** 104

Castellblanc, Túbal: **P** 23, 36, 44 i 50

Castellbò (Alt Urgell) **vescomtat de**: **E** 525, 747 [M 726; R 619] ❖ **M** 518 ❖ **R** 471 i 473

Castellcir (Vallès Oriental) **senyoria de**: **P** 131 / vegeu Planella, Francesc de

Castellfabib (Racó) **jurats de**: **P** 13

Castellnou (Vallespir) **vescomtat de**: vegeu Castellnou, Gispert

Castellnou, Gispert (vescomte de Castellnou): **R** 12

Castelló d'Empúries (Alt Empordà) **bolla de**: **E** 586 ❖ **R** 312 i 313

Castelló de Farfanya (Noguera): **M** 364, 365, 438 ❖ **P** 130, 140 i 141

Castelló de la Plana (Plana Alta) **jurats de**: **P** 13 **taxa de**: **M** 853 [R 745]

Castelló i de Guardiola, Miquel (donzell): **M** 12, 180, 596, 617 ❖ **P** 70 i 104

Castelló, Climent (senyor de les Puelles): **E** 572 ❖ **M** 438, 455, 463, 465, 482, 552, 563, 565, 589, 596, 617 ❖ **P** 140 i 160

Castelló, Cristòfol (síndic de Tortosa): **C** 78, 79, 84, 85, 87, 92, 161, 164, 167 ❖ **R** 2, 7, 9, 10, 33, 38, 41, 43, 44, 49/51, 54, 121 i 137

Castelló, Francesc (mestre de lleis o medicina): **C** 135, 293 ❖ **E** 108-109, 114, 323 ❖ **M** 111, 340 ❖ **R** 112, 116 i 249

Castelló, Galceran (donzell de la vegueria d'Agramunt i senyor de les Puelles i d'Espolla): **M** 418, 459, 557 ❖ **P** 133

Castelló, Jaume (cirugià de Barcelona): **E** 322 ❖ **M** 340 ❖ **R** 249

Castelló, Joan: **M** 109

Castelló, Lucrècia: **E** 322 ❖ **M** 340; **R** 249

Castelló, Macià (notari reial de Barcelona): **E** 323 ❖ **M** 340 ❖ **R** 249

Castelló, Miquel (boter de Barcelona): **E** 323 ❖ **M** 340 ❖ **R** 249

Castelló, Miquel (prevere beneficiat de la seu de Barcelona): **M** 340

Castelló, Nadal (notari públic de Barcelona): **E** 432 ❖ **M** 130 ❖ **P** 69 i 70

Castelló, Pere (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1421-1423 i 1431-1434 i al Parlament de 1438-1439): **R** 26/28

Castelló, Sebastià (donzell d'Agramunt): **M** 109

Castelló, Vicenç (doctor en medicina de Barcelona): **E** 322/324, 421 ❖ **M** 340, 341, 344, 412 ❖ **R** 248/250, 282 i 505

Castellonet (Safor) **baronia de**: **M** 252

Castells, Bernat Joan de (donzell de Tartareu): **E** 597, 750 [M 729; R 621, 622] ❖ **M** 414, 421, 445, 529, 582 i 598

Castells, Bernat Joan de (donzell de Tartareu): **M** 438,

525, 574, 579, 584, 594, 596, 617 ❖ **P** 140

CASTELLS, Felip Josep (donzell de Tartareu): **M** 414, 438, 589 ❖ **P** 140

CASTELLS, Gaspar (notari de Tremp): **M** 327 i 328

CASTELLS, Guillem (donzell): **M** 421

CASTELLS, Joan (donzell de Tartareu): **M** 11, 180, 440, 574, 595 ❖ **P** 104 i 142

CASTELLS, Josep de: **M** 623 ❖ **P** 180

castells: **C** 500, 525, 532, 565, 574, 575 ❖ **E** 39, 191, 525, 650, 747-748 [M 726, 727; R 619, 620] ❖ **M** 46, 519, 625, 794 [R 687] ❖ **P** 278 ❖ **R** 471 i 473 **capitans de**: **M** 792-793 [R 685-686]

Castellvell del Camp (Baix Camp): **E** 188 i 190

CASTELLVELL, Vicenç: **P** 16

CASTELLVÍ, Francesc de (noble): **P** 11

CASTELLVÍ, Francesc de: **P** 16

CASTELLVÍ, Jeroni (noble): **P** 11

CASTELLVÍ, Jordan de (noble): **P** 11

CASTELLVÍ, Lluís (noble): **P** 12

CASTELLVÍ, Miquel de (noble): **P** 11

càstig: **M** 148

càstigs corporals: **C** 347

castlanies: **M** 442

CASTRE, Francesc de (noble): **P** 10

CASTRO I DE CERVELLÓ, Felip de (noble i baró de la Llacuna): **M** 12, 189, 443, 824 [R 716] ❖ **P** 3, 71, 112 i 127

CASTRO, Jeroni de (donzell de Lleida): **E** 512, 790, 791 [M 760; R 653] ❖ **M** 6, 7, 14, 181, 191, 371, 438, 466, 482, 529 ❖ **P** 18, 61, 72, 104, 140, 142 i 181

CASTRO, Joan (procurador dels canonges de Sant Esteve de Montsó): **P** 23

CASTRO, Josep (cirurgià de Barcelona d'origen valencià): **E** 578, 579, 595, 614 ❖ **M** 567, 568, 570 ❖ **R** 453 i 454

CASTRO, Josep de (donzell de Lleida): **E** 791 [M 761; R 654] ❖ **M** 426, 442 ❖ **P** 126

CASTRO, Pasqual de (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

CASTRO, *talis* (noble): **P** 16

casulles: **C** 153 ❖ **E** 16, 82, 84, 628 ❖ **M** 111 ❖ **R** 45 i 132

català (llengua): **E** 2, 414 ❖ **M** 2, 409 ❖ **R** 2, 5, 296 i 334

CATALÀ, Francesc: **P** 12

catalans: **C** 107, 120, 124, 222, 232, 239, 293, 303, 304, 305, 316, 386, 388, 429, 445, 511, 519, 526, 535, 538, 555, 557, 567, 568 ❖ **E** 51, 52, 76, 159, 227, 322, 407, 408, 414, 421, 436, 449, 496, 514, 542, 550, 568, 573, 578/580, 584, 587, 589, 595, 606, 611/614, 616, 632/634, 647, 649, 675 [M 651; R 540] ❖ **M** 2, 5, 59, 60, 75, 81, 84, 85, 87, 103, 144, 212, 244, 289, 290, 310, 314, 341, 344, 371, 373, 383, 403, 404, 406, 409, 412, 413, 473, 475, 510, 513, 515, 530, 546, 550, 558/561, 565, 567/570, 577, 581, 585, 587, 588, 595, 600, 608, 617, 618, 621, 622, 624, 852 [R 744] ❖ **R** 1, 13, 29, 70, 85, 89, 90, 97, 183, 210, 248/250, 276, 279, 282, 293, 296, 319, 327/329, 332, 334, 367, 403, 406, 411, 443/447, 453, 454, 469, 476, 484, 488, 493, 494, 507, 508, 511 i 512 **antics**: **E** 208 ❖ **M** 318

Catalunya: **C** 107, 119, 121, 123, 124, 125, 126, 132, 133, 183, 219, 249, 257, 259, 276, 280, 285, 292, 309, 316, 328, 351, 353, 354, 371, 373, 385, 387, 393, 409, 423, 425, 429, 431, 435, 451, 471, 477, 478, 479, 482, 483, 486, 493, 499, 500, 501, 502, 506, 509, 512, 519, 521, 522, 525, 526, 531, 549, 551, 552, 553, 558, 559, 560, 562, 564, 566, 569, 573, 575, 588, 591 ❖ **E** 20, 64, 100, 101, 187, 190/192, 232, 242, 292, 302, 308, 311, 313, 318, 322, 324, 358, 367, 371, 381, 383, 386, 387, 408/410, 414, 435, 437, 452, 460, 462, 469, 477, 481, 494, 523, 525/527, 530, 552, 553, 579, 585, 586, 589, 603, 630, 656 [M 631; R 518], 660 [M 635; R 522], 664 [M 639; R 527], 668 [M 644; R 533], 678 [M 654; R 543], 680, 681 [M 657, 658; R 546, 547], 699 [M 677; R 568], 708 [M 686; R 578], 711 [M 689; R 581], 718 [M 697; R 590], 723 [M 701; R 594], 725 [M 703; R 596], 726 [M 705; R 598], 742 [M 721; R 614], 748 [M 727; R 620], 750/752 [M 729/731; R 622/624], 758 [M 767; R 660], 761 [M 769; R 662], 768, 769 [M 738; R 631], 787 [M 756; R 650], 797 [M 883; R 774], 800 [M 886; R 777], 812 [M 899; R 790], 815 [M 903; R 793], 818 [M 906; R 797] ❖ **M** 60, 104, 125, 212, 227, 234, 235, 240, 242, 245, 247, 273, 290, 310, 333, 373, 382/384, 402, 403, 405, 409, 433, 438, 452, 454,

460, 465, 470/472, 481, 511, 513, 519, 520, 523, 535, 548/550, 568, 569, 577, 578, 580, 584, 593, 602, 608, 619, 621, 772 [R 665], 779 [R 672], 782 [R 675], 787 [R 680], 791 [R 684], 796 [R 690], 805 [R 698], 812 [R 704], 817, 818 [R 710, 711], 827, 828 [R 719, 720], 833 [R 725], 843 [R 734, 735], 847 [R 739], 851/854 [R 743/746], 857, 858 [R 749, 750], 862, 863, 864 [R 754, 755], 866, 867 [R 757/759], 869 [R 760], 875 [R 768] ❖ **P** 135, 141, 153, 159, 165, 171, 178, 184, 219, 241, 245, 259, 261, 272 ❖ **R** 47, 70, 85, 89, 90, 98, 107/109, 115, 149, 162, 173, 195, 206, 209, 215, 231, 235, 237, 238, 240, 248, 281, 282, 296, 303, 319, 320, 328, 330, 334, 343, 345, 346, 355, 362, 366, 367, 377, 384, 403, 406, 416, 423, 432, 441, 443, 450, 453, 454, 456, 462, 465/468, 471, 472, 474, 487, 492 **Cap de**: **M** 104 **conquesta de**: **E** 411, 414 ❖ **M** 385, 406, 408 ❖ **R** 295, 331 i 334 **costes de**: **R** 248 i 486 **costums de (invocació)**: **E** 208, 214 i 215 **Crònica de**: **E** 530, 534 ❖ **M** 515, 520, 522/524 ❖ **R** 400 i 406 **drets de**: **C** 349 ❖ **E** 207, 695 [M 673; R 564] ❖ **M** 816 [R 709] **furs de**: **C** 451, 458 **història de**: **E** 530 i 532 **lleis de**: **C** 228 ❖ **E** 711 [M 689; R 582] ❖ 783 [M 753; R 646] ❖ M 322, 325, 843 [R 735], M 863 [R 754], 874 [R 767] ❖ **P** 173 i 233 **llibertat de**: **E** 785 [M 755; R 648] i 790 [M 760; R 653] **llibertats de**: **E** 69, 208, 215 ❖ **M** 322, 325, 550 ❖ **P** 162, 163, 164 i 165 **Mare de**: **M** 104 **monestirs de**: **E** 352 ❖ **R** 277 i 327 **preeminència**: **C** 142, 145 i 146 **Principat de**: **C** 77, 87, 116, 119, 121, 124, 125, 136, 158, 159, 160, 179, 184, 185, 186, 206, 217, 222, 223, 226, 227, 228, 230, 234, 237, 238, 239, 243, 244, 249, 255, 259, 265, 267, 269, 271, 273, 274, 280, 303, 316, 318, 335, 338, 339, 342, 358, 366, 367, 372, 384, 386, 389, 393, 396, 397, 398, 399, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 409, 410, 414, 416, 420, 424, 428, 430, 436, 439, 461, 462, 465, 466, 467, 472, 473, 476, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 486, 487, 488, 490, 491, 492, 495, 501, 505, 506, 509, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 521, 522, 523, 526, 527, 533, 534, 535, 539, 540, 550, 560, 561, 562, 563, 564, 573, 575, 577, 578 ❖ **E** 1, 10, 11/13, 55, 58, 68, 69, 82, 83, 106, 118, 146, 168, 190, 196, 214, 219, 222, 232, 238, 239, 259, 266, 285, 291, 292, 313, 339, 352, 362, 372, 381, 395, 409, 417, 430, 440, 446, 449, 453, 465, 470, 505, 507, 510, 522, 524, 527, 529, 539, 542, 544, 546, 549, 550, 555, 578, 579, 587, 590, 592, 596, 600, 604, 628, 629, 652/654 [M 627/629; R 513/516], 656 [M 631; R 518], 658, 659 [M 633, 634; R 521, 522], 663 [M 638; R 525], 665, 666 [M 640, 641; R 528, 529], 669 [M 645; R 533], 676 [M 652; R 541], 678 [M 654; R 543], 680 [M 656; R 545], 687, 688 [M 665; R 554, 555], 696 [M 674; R 564], 698 [M 677; R 567], 700 [M 679; R 570], 702 [M 680, 681; R 572], 704 [M 683; R 574], 707 [M 685; R 577], 708 [M 686, 687; R 578, 579], 712 [M 690, 691; R 583, 584], 720 [M 699; R 592], 723 [M 701; R 594], 725 [M 704; R 597], 727, 728 [M 706; R 599], 733 [M 713; R 605], 734 [M 708; R 607], 736 [M 715; R 608], 737 [M 716; R 609], 751 [M 730; R 623], 758 [M 766, 767; R 659], 760 [M 769; R 661], 761, 762 [M 770, 771; R 664], 762 [M 732; R 625], 764 [M 733; R 626], 769/771 [M 740, 741; R 632, 633], 772 [M 742; R 635], 778 [M 748; R 641], 780, 781 [M 750, 751; R 643, 644], 817 [M 905; R 795] ❖ **M** 25, 60, 77/79, 84, 87, 92, 102, 176, 252, 264, 284, 289/292, 297/299, 301/303, 306/310, 317, 335, 345, 353, 357, 368, 369, 371, 383, 385, 403, 411, 419, 428, 442, 443, 446/448, 452, 453, 456, 471, 475, 476, 478, 480, 494, 506, 510/513, 520/522, 530, 539, 545/547, 559, 568, 573, 581, 583, 584, 589, 604, 607, 608, 617/619, 621/624, 773 [R 666], 778, 779 [R 670, 672], 790 [R 683], 803 [R 696], 810 [R 703], 833 [R 725], 852 [R 744], 863 [R 755], 871 [R 763], 873 [R 765], 875, 876 [R 768] ❖ **P** 1, 22, 23, 27, 30, 31, 33/35, 39, 40, 43, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 67, 89/91, 93, 95, 100, 115, 118, 121, 122, 124, 126/128, 132, 134, 144, 150, 161, 162, 164, 171/173, 182/185, 187/189, 192/194, 200, 201, 205, 211, 212, 214/219, 224, 236, 239, 265, 268, 269, 274/277, 279, 280 ❖ **R** 5, 6, 9, 14/16, 29, 34, 36, 39, 40, 52, 61, 84, 86, 87, 106, 109,

110, 116, 117, 119, 136, 147, 150, 151, 171, 173, 175, 177, 181, 188, 192, 201, 202, 208, 210, 211, 217, 222, 227, 228, 233, 236, 238, 240, 242, 244, 254, 255, 257, 262/264, 269, 273, 277, 286, 298, 302, 315, 318/321, 325/327, 335, 338, 340, 342, 343, 345, 349, 352, 362, 369, 372, 379/382, 385, 386, 389, 393, 394, 398, 401, 403, 408, 409, 411, 414, 416, 420, 423/425, 431, 432, 434, 436, 438/440, 443/447, 451, 454, 457/460, 464, 465, 469, 472, 475, 477, 486, 488, 489, 491, 493, 497/499, 502, 504, 506/508 i 510/512 **Principat de (bé i utilitat del)**: **M** 251 i 253 **Principat de (benefici del)**: **M** 253 **Principat de (costums)**: **E** 213 **Principat de (drets del)**: **E** 606 i 607 **Principat de (franquesa)**: **E** 790 [M 760; R 653] **Principat de (lleis)**: **E** 213, 220, 737 [M 716; R 609], 783 [M 752; R 645], 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 531, 774 [R 667], 779 [R 672], 790 [R 683], 860, 861 [R 752], 868 [R 760] ❖ **R** 181 **Principat de (llibertats)**: **E** 213 **Principat de (privilegis)**: **M** 811 [R 703], 860 i 861 [R 752] **Principat de (privilegis, usos i costums)**: **R** 262, 344, 345, 412, 443, 465, 470 **Principat de (república del)**: **E** 54 i 55 **Principat de (usos)**: **E** 213 **Principat de (usos, costums i estil)**: **M** 775 [R 668] **Principat de (usos, pràctiques i estils)**: **E** 739 [M 718; R 611] **privilegis de**: **C** 486 ❖ **E** 208, 736 [M 715; R 608], 752 [M 731; R 624], 763 [M 732; R 625] ❖ **M** 30, 78, 550, 874 [R 767] ❖ **P** 162, 163, 164, 172, 212 i 276 **privilegis reials de (invocació)**: **E** 767 [M 736; R 629] **regne de**: **E** 28, 805 [M 892; R 783] ❖ **M** 411, 458 ❖ **P** 251 **república de**: **E** 390, 391 ❖ **M** 396 **universitats de**: **M** 591 ❖ **R** 232, 238, 240 i 242 **ús i estil de**: **M** 787 [R 680] **usos de**: **E** 208, 214, 215 ❖ **M** 53 **usos i costums de**: **E** 712 [M 690; R 583], 736 [M 715; R 608], 743 [M 722; R 615], 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 322, 325, 584, 587, 774 [R 667], 776 [R 669], 811 [R 703] ❖ **P** 212, 234 i 276

catedràtics universitaris: **C** 534, 565; **E** 703 [M 681, 682; R 573]; **P** 230; **R** 133

càtedres: **C** 565

Caterina Micaela, infanta: **E** 4, 623, 649, 650 ❖ **M** 5, 623 ❖ **P** 66, 277 ❖ **R** 5 i 486

Catllar, Lluís: **P** 19

Catllar, Miquel (donzell de Prullans): **M** 12, 443 ❖ **P** 17 i 127

catòlics: **M** 118 **fidels**: **E** 121

caucions: **C** 96, 102, 131, 140, 396, 408, 485, 489, 539, 588 ❖ **E** 32, 36, 97, 98, 99, 725 [M 703; R 596] ❖ **M** 37, 48, 51, 54, 120, 496, 508, 517, 607, 783 [R 676] ❖ **R** 59, 60, 67-68, 74, 105, 118, 171, 275, 278, 390, 399 i 440 ***De iudicato solvendo***: **M** 813 [R 706] i 842-843 [R 734-735] **fideiussòries**: **E** 55

cauquillar: **E** 815 [M 903; P 263; R 794]

causes **civils**: **C** 384, 395, 399, 401, 403, 434, 478, 483, 490, 494, 515, 538, 540 ❖ **E** 15, 93, 697 [M 675; R 566], 734 [M 708; R 606], 739-740 [M 718; R 611], 774 [M 744; R 637] ❖ **M** 465, 789 [R 682], 794 [R 687], 826 [R 718], 840 [R 732], 852 [R 744], 853 [R 745], 858 [R 750] ❖ **P** 213 ❖ **R** 98, 319, 355, 382, 476 i 477 **civils (evocacions)**: **M** 778 [R 671] **civils (excés de testimonis)**: **E** 705 [M 684; R 575] **civils (processos originals)**: **E** 685 [M 662; R 552] ❖ **P** 204 **civils (tercera instància)**: **E** 681 [M 657; R 546], 716 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 731-732 [M 710-711; R 603-604] ❖ **P** 221-222 **cognició de**: **C** 514 **criminals**: **C** 384, 395, 399, 401, 403, 404, 431, 470, 477, 479, 483, 487, 490, 494, 497, 501, 515, 530, 538, 546 ❖ **E** 554, 676 [M 652; R 542], 681 [M 657, 658; R 546, 547], 697 [M 675; R 566], 722 [M 700; R 593], 731-732 [M 710-711; R 603-604], 734 [M 708; R 606], 739-740 [M 718; R 611], 791 [M 760; R 653] ❖ **M** 465, 538, 786 [R 679], 789 [R 682], 816 [R 708], 830 [R 722], 838 [R 730], 840 [R 732], 842 [R 734], 852 [R 744], 853 [R 745], 858 [R 750] ❖ **P** 221 ❖ **R** 382 **criminals (evocacions)**: **M** 778 [R 671] **criminals (immortalitat)**: **M** 851 [R 743] **criminals (processos originals)**: **E** 685 [M 662; R 552] ❖ **P** 204 **criminals (relació dels processos)**: **E** 724 [M 702; R 595] **criminals (sentències)**: **M** 851 [R 743] **criminals (votació de les)**: **C** 475; **E** 723-724 [M 702; R 595] ❖ **M** 787 [R 680] **de fe**: **E** 697 [M 675; R 566] **feudals**: **E** 717 [M 695; R 588] i 744 [M 722; R 616] **gratificacions de les**: **R** 452 **ju-**

dicials: **C** 437 ❖ **M** 316 ❖ **R** 442 **judicials d'aliments**: **E** 690 [M 668; R 558] i 691 [M 669; R 559] **judicials d'apel·lacions**: **C** 388, 466, 471, 494, 512, 516, 543 ❖ **E** 189, 435, 679 [M 656; R 544-545], 686-687 [M 664; R 553-554], E 694 [M 671, 672; R 562, 563] ❖ **M** 873 [R 765] ❖ **P** 201, 204, 205, 211 i 229 **judicials d'esglésies**: **E** 744 [M 723; R 616] **judicials d'execució**: **R** 462 **judicials d'extraccions d'oficis**: **E** 734 [M 708; R 606] ❖ **P** 221 **judicials d'obres**: **E** 734 [M 708; R 606] ❖ **P** 221 **judicials de botigues de forments**: **E** 734 [M 708; R 606] ❖ **P** 221 **judicials de capbrevació**: **E** 683 [M 660; R 549-550] i 717 [M 695; R 588] **judicials de comandes**: **E** 690 [M 668; R 558] ❖ **P** 207 **judicials de conspiració**: **M** 850 [R 742] **judicials de contractes**: **M** 817 [R 709-710] i 843 [R 735] **judicials de forasters**: **E** 690 [M 668; R 558] ❖ **P** 207 **judicials de graduació dels acreedors**: **E** 700 [M 678; R 569] **judicials de nul·litat**: **M** 873 [R 765] **judicials de suplicació**: **C** 516 ❖ **E** 468, 687 [M 664; R 554], 692 [M 670; R 560] ❖ **P** 205, 209 ❖ **R** 359 **judicials eclesiàstiques**: **E** 757 [M 766; R 659] **judicials emfiteoticals**: **E** 683 [M 660; R 549-550], 717 [M 695; R 588] i 744 [M 723; R 616] **judicials executives**: **E** 690 [M 668; R 558] ❖ **P** 207 **judicials fiscals patrimonials**: **C** 539 ❖ **E** 555 **judicials immortals**: **E** 87, 661 [M 636; R 523] ❖ **P** 190 ❖ **R** 96 **judicials ordinàries**: **P** 207 **judicials plenàries**: **E** 690 [M 668; R 558], 717 [M 696; R 589] ❖ **P** 207 **judicials possessòries**: **E** 690 [M 668; R 558] ❖ **P** 207 **judicials principals**: **E** 691 [M 669; R 559] i 705 [M 684; R 576] **judicials sobre aliments**: **P** 208 **judicials sobre atemptats**: **E** 691 [M 669; R 559] ❖ **P** 208 **judicials sobre espolis**: **E** 691 [M 669; R 559] ❖ **P** 208 **judicials sobre falsedats**: **E** 691 [M 669; R 559] ❖ **P** 208 **judicials sumàries**: **C** 438 ❖ **E** 678 [M 655; R 544], 690 [M 668; R 558], 705 [M 683; R 575], 717 [M 696; R 589] ❖ **P** 213 i 201 **judicials (actors)**: **C** 399 ❖ **E** 682-683 [M 659-660; R 549], 690 [M 667; R 557], 691 [M 668; R 558], 692 [M 670; R 560], 705 [M 684; R 576], 739 [M 718; R 611] ❖ **P** 206, 207, 209, 213 i 225 **judicials (advocats)**: **E** 683 [M 660; R 549], 688 [M 665, 666; R 555, 556], 693 [M 671; R 561] ❖ **P** 210, 225, 227 i 228 **judicials (articles)**: **E** 691 [M 668; R 558] ❖ **P** 207 **judicials (articles objectatoris)**: **E** 705 [M 684; R 576] ❖ **P** 213 **judicials (breu expedició)**: **E** 682 [M 659; R 548-564], 688 [M 665, 666; R 555, 556], 705 [M 684; R 576] ❖ **P** 202-212, 227 i 228 **judicials (causa principal)**: **E** 690 [M 667; R 557] ❖ **P** 206 **judicials (comunicació del procés)**: **E** 693 [M 671; R 561] ❖ **P** 210 **judicials (decisions)**: **E** 693 [M 671; R 562] ❖ **P** 228 **judicials (decisions verbals)**: **E** 688 [M 665; R 555] ❖ **P** 227 **judicials (declaració)**: **R** 96 **judicials (deliberacions)**: **E** 717 [M 696; R 589] ❖ **P** 227 **judicials (denúncia dels processos)**: **E** 693 [M 671; R 561], 705 [M 683; R 575] ❖ **P** 213 i 228 **judicials (dilació ultramarina)**: **E** 691 [M 669; R 559] ❖ **P** 208 **judicials (dilacions)**: **E** 692 [M 670; R 561] ❖ **P** 210 **judicials (dispendis de les parts)**: **E** 686 [M 663; R 553] ❖ **P** 227 **judicials (dubtes)**: **E** 693-694 [M 671; R 562] ❖ **P** 210 **judicials (escriptures del procés)**: **E** 692 [M 670; R 560] **judicials (excepcions declinatòries)**: **E** 689 [M 666; R 556] ❖ **P** 205 **judicials (execucions)**: **E** 695 [M 673; R 563], 717 [M 696; R 589] ❖ **P** 227 i 229 **judicials (expedició)**: **C** 399, 438, 472 ❖ **E** 683 [M 661; R 550], 685-686 [M 663; R 552], 722 [M 700; R 593] ❖ **P** 213, 225 i 226 **judicials (instrucció)**; E 691 [M 669; R 559] ❖ **P** 208 **judicials (llibres registre o dietaris)**: **E** 688 [M 666; R 556] ❖ **P** 228 **judicials (notaris)**: **E** 683 [M 660; R 549], 688 [M 665; R 555], 690 [M 668; R 558], 691 [M 668; R 558], 692 [M 670; R 561], 705 [M 684; R 575], 717 [M 696; R 589], 724 [M 703; R 596] ❖ **P** 207, 209, 213, 225, 227 i 234-235 **judicials (parts condemnades)**: **E** 695 [M 673; R 563] ❖ **P** 229 **judicials (pliques)**: **E** 705 [M 684; R 575] ❖ **P** 213 **judicials (primera instància)**: **E** 684 [M 661; R 550], 687 [M 664; R 554], 694 [M 672; R 562], 717 [M 695; R 588], 718 [M 696; R 589] ❖ **P** 204-205, 226 i 229 **judicials (procés principal)**: **E** 684 [M 662; R 551], 685 [M 662; R 551] ❖ **P** 203 **judicials (processos**

de liquidacions): **P** 227 **judicials (processos originals)**: **E** 817 [M 905; P 265; R 796] **judicials (progrés)**: **E** 555, 689 [M 666; R 556] ❖ **P** 205 **judicials (proves)**: **E** 690 [M 667; R 557] ❖ **P** 206 **judicials (provisions interlocutòries)**: **E** 694 [M 672; R 563] ❖ **P** 211 **judicials (provisions verbals)**: **E** 688 [M 666; R 556] ❖ **P** 228 **judicials (relators)**: **E** 683 [M 660; R 549], 686 [M 663; R 552, 553], 688 [M 666; R 556], 689 [M 667; R 557], 690 [M 667, 668; R 558], 693 [M 671; R 561], 694 [M 672; R 562], 716 [M 695; R 588] ❖ **P** 206, 207, 210, 225, 226, 228 i 229 **judicials (reus)**: **C** 399 ❖ **E** 682-683 [M 659-660; R 549], 689 [M 666; R 556], 690 [M 667; R 557], 691 [M 668; R 558], 692 [M 670; R 560], 705 [M 684; R 576], 739 [M 718; R 611] ❖ **M** 851 [R 743] ❖ **P** 205/207, 209, 213 i 225 **judicials (sentències)**: **E** 690 [M 668; R 558], 705 [M 684; R 575], 724 [M 703; R 596] ❖ **P** 212, 213 i 234 **judicials (sentències definitives)**: **E** 686-687 [M 663, 664; R 553-554], 687 [M 664; R 554], 689 [M 667; R 557], 693 [M 671; R 561], 718 [M 696; R 589], 694-695 [M 672; R 563], 695 [M 673; R 563] ❖ **P** 204/206, 211, 227 i 229 **judicials (sentències interlocutòries)**: **E** 695 [M 673; R 563] ❖ **P** 229 **judicials (suplicacions contra imperi)**: **E** 694 [M 672; R 562-563] ❖ **P** 210 **judicials (suplicacions *in forma*)**: **E** 694 [M 672; R 562-563] ❖ **P** 210 **judicials (tercer oposant)**: **E** 693 [M 670-671; R 561] **judicials (terminis)**: **E** 690 [M 668; R 558] i 743 [M 722; R 615] **judicials (terminis d'instrucció)**: **E** 684 [M 661; R 550] ❖ **P** 226 **judicials (terminis provatoris)**: **E** 684 [M 661; R 550], 690 [M 668; R 558], 691 [M 669; R 559] ❖ **P** 207 i 225 **judicials (votacions)**: **R** 359 **mercantívoles**: **E** 745 [M 724; R 617] **mixtes**: **C** 494 ***parte inaudita***: **M** 843 [R 735], 844 [R 736] i 850 [R 742] **patrimonials**: **E** 555 ❖ **M** 863 [R 755] **pies**: **C** 407, 446 ❖ **R** 494 **plenàries**: **E** 690 [M 667; R 557] ❖ **P** 206 **plenàries de propietat i petitori**: **M** 775-777 [R 668-670] **possessòries**: **M** 775-777 [R 668-670] **principals**: **E** 691 [M 669; R 559] ❖ **P** 208 i 213 **principals (processos)**: **P** 203 **profanes**: **C** 510 **públiques**: **E** 3 ❖ **R** 3 i 4 **relators**: **C** 377, 437, 487

causídics: **C** 497; **M** 555

cautela: **M** 35

cauteles: **C** 285, 343, 461, 477 ❖ **E** 29 ❖ **M** 326-327, 459, 608, 614, 621 ❖ **R** 37, 71, 119, 385, 452, 462, 478, 499-500, 502/504 i 506

cavalcades: **C** 524, 535, 561

cavalcadures: **E** 412, 629, 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 406, 618 ❖ **R** 293, 331 i 489

CAVALLER, Francesc: **E** 740 [M 719; R 612]

CAVALLERÍA, Francisco de la: **P** 4 i 58

cavallerís reial: **E** 768 [M 738; R 631]

cavallers: **C** 77, 124, 238, 272, 278, 363, 386, 397, 399, 413, 474, 500, 526, 527, 542, 550, 569, 572 ❖ **E** 90, 115, 159, 162, 164, 166, 168, 170, 178, 191, 212, 224, 280, 297, 316, 322, 324, 358, 375, 381, 382, 398, 409, 410, 414, 423, 442, 449, 458, 461, 474, 495, 496, 507, 510, 531, 546, 557, 576, 578, 599, 621, 658 [M 634; R 521], 710 [M 689; R 581], 761 [M 770; R 663], 766 [M 736; R 629], 772 [M 741; R 634], 805 [M 892; P 251; R 783] ❖ **M** 16, 73, 87, 115, 125, 146, 147, 243, 258, 289, 322, 373, 383, 384, 389, 402, 403, 405, 408, 452, 456, 465, 471, 477, 480, 488, 515, 522, 523, 538, 540, 541, 558, 621, 818 [R 711], 845 [R 737], 860 [R 752], 871 [R 763], 872, 873 [R 765], 874 [R 767], 876 [R 768] ❖ **P** 187, 233, 268, 275 ❖ **R** 8, 19, 90, 114, 128, 184, 224, 227, 264, 295, 329, 330, 334, 345, 357, 459 i 469 **creats per la lloctinència**: **E** 680 [M 656; R 545] ❖ **M** 125, 131 i 192 **greuges fets als**: **E** 791 [M 761; R 654] **principals**: **M** 784 [R 677] **privilegis dels**: **M** 212 **privilegis processals dels**: **E** 772 [M 742; R 635]

cavalls: **C** 527 ❖ **E** 211, 282, 296, 374, 618, 629 ❖ **M** 121, 123, 618 ❖ **R** 489 **confiscació de**: **M** 779 [R 671] **lleugers**: **C** 535, 565 **manifest de**: **E** 785 [M 755; R 647] **treta de**: **C** 273, 416 ❖ **E** 734-735 [M 708; R 607], 751 [M 730; R 623], 785 [M 755; R 648] ❖ **M** 520/523 i 590

cavil·lacions: **C** 468 ❖ **E** 87, 95, 591, 678 [M 655; R 544] ❖ **M** 91, 834 [R 726] ❖ **P** 201 ❖ **R** 96, 97 i 100

Cebó, Baltasar (notari públic): **P** 99

Cebrián, Pedro Jerónimo (notari i causídic de Saragossa): **M** 153, 156 i 157

cecs: **E** 387

cèdules: **C** 464 ❖ **M** 316 ❖ **P** 26, 31, 33, 38, 40, 42, 45-46, 47, 48, 51, 53, 55, 93, 149, 151, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 161-163, 164, 165, 166, 167, 168-169, 170, 171, 172, 178, 279 ❖ **R** 460

cel·les: **E** 383 ❖ **R** 330

Cella i Tafurer, Joan (donzell, doctor en drets de Girona i promovedor del braç militar): **C** 94, 101, 108, 111, 131, 139, 141, 205, 222, 229, 279, 284, 307, 373 ❖ **E** 34, 36/39, 49, 53, 59, 70, 73, 125, 152, 180, 206, 221, 224, 268, 296, 305, 368, 472, 492, 517, 521, 539, 567, 582, 639, 644, 725 [M 704; R 597] ❖ **M** 18/20, 23, 39/41, 45/47, 61, 65, 81, 85, 105, 112, 116, 130, 191, 202, 209, 210, 222, 227, 229, 238, 239, 244, 247, 253, 254, 285, 288, 291, 292, 302, 304, 308, 317, 318, 326, 372, 378, 416, 420, 422, 442, 479, 526, 529, 545, 552, 555, 556, 571, 596, 600, 610, 612, 617 ❖ **P** 114, 126, 128, 130, 132, 134, 144, 235 ❖ **R** 57, 68, 73, 78, 177, 181, 198, 199, 237, 275, 280, 367, 410, 430, 434, 447 i 499/501

Cella, Joan Rafael (donzell de Ripoll): **M** 555 ❖ **P** 130

Cellers, Miquel Joan (notari de Barcelona, escrivà major de la ciutat i escrivà del braç reial): **C** 77, 125, 127, 138, 151, 160, 200, 209, 230, 253, 254, 256, 266, 268, 305, 312, 316, 317, 321, 322, 325, 338, 342, 343, 355, 416 ❖ **E** 55, 154, 205, 259, 392, 453, 605, 645 ❖ **M** 17, 30, 40, 47, 54, 84, 91, 96, 98, 205, 223, 268, 282, 431, 552, 611 ❖ **P** 69, 73, 76, 95, 118, 128, 133, 134, 142, 274 ❖ **R** 7, 34, 37, 39, 44, 50, 51, 61, 67, 72/74, 81, 91, 97, 110, 113, 115, 120, 137, 155, 159, 164, 175, 196, 197, 201/206, 216, 218, 228, 234, 243/246, 250, 253, 269, 275, 278, 285, 286, 288, 290, 297, 300, 302, 307, 311, 315, 320, 323, 325, 335, 338, 340, 341, 351, 352, 368/371, 373, 380, 383, 385, 389, 393, 396, 398, 407, 409, 410, 419, 420, 422/424, 431, 434/436, 440, 442/446, 451/454, 456, 464, 467, 469, 472, 475, 477, 479, 482, 484, 488, 491, 493, 500 i 512

Cellers, Miquel Josep (síndic de Barcelona): **C** 422, 423, 444 ❖ **P** 24, 33, 36 i 41

Cellers, Onofre Pau (canonge i síndic del Capítol de la Catedral de Barcelona, advocat del braç eclesiàstic i proveïdor de greuges): **C** 80, 123, 126, 198, 212, 221, 228, 261, 299, 311, 326, 330, 331, 344, 357, 367, 591 ❖ **E** 6, 7, 10, 12, 16, 17, 19, 22, 25, 27, 31, 32, 35, 36, 44/47, 49, 50, 56, 61, 63, 66, 68, 70, 76/81, 85, 88/90, 93, 97/99, 102, 103, 108, 110/112, 115, 116, 122, 124, 125, 127, 129, 130, 134, 144, 146, 148, 150, 151, 156/158, 161, 163/165, 169, 175, 177, 181, 182, 184/186, 194, 196, 200, 203, 206, 219, 220, 223, 225, 227, 230, 233, 236, 237, 240, 243, 247, 249, 250, 252, 253, 254, 256, 260, 266, 268, 270, 271, 275, 280, 295, 299, 302, 306, 310/312, 314, 317/321, 323, 327, 329, 331, 337, 342, 351/353, 355/357, 359, 361, 362, 364, 373, 374, 379, 380, 387, 388, 415, 416, 422, 423, 425, 426, 429, 430, 433, 435, 441, 442, 445, 448, 449, 451, 454, 456/458, 478, 479, 483, 484, 488, 491, 494, 500, 502, 503, 509, 510, 512, 521, 535, 537, 538, 544, 545, 548, 565, 571, 576, 577, 585/588, 596, 597, 609/611, 613, 614, 616, 617, 620, 621, 638, 644, 646, 648, 725 [M 704; R 597] ❖ **M** 92, 130, 234, 237, 247, 254, 331, 354, 357, 359, 370, 379, 413, 466, 474, 511, 526, 527, 532, 566, 588, 589, 609, 611 ❖ **P** 60, 67, 123, 159, 175, 179, 235 ❖ **R** 35, 89, 97, 108, 159, 168, 169, 181, 212, 255, 261, 266, 283, 286, 287, 307, 314, 342, 364, 396, 401, 410, 413, 414, 442, 468, 470, 480, 498 i 499

cenes: **C** 581

censalistes: **C** 408

censals: **C** 311, 419, 426, 485, 488 ❖ **E** 118, 414, 461, 519, 671 [M 647; R 535-536], 688 [M 665; R 555], 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 45, 120, 409, 535, 780 [R 673], 810 [R 703] ❖ **P** 196, 197, 274, 278 ❖ **R** 118, 265, 284, 296, 334, 345 i 493 **consignacions de**: **E** 38 **lluïcions de**: **E** 670-671 [M 646; R 535], 671 [M 647; R 536] ❖ **M** 451, 453 ❖ **P** 196 i 197 **manlleutes de**: **E** 671 [M 647; R 535, 536] ❖ **P** 197 **morts**: **E** 536, 636, 670 [M 646; R 534, 535] ❖ **M** 535, 536 ❖ **P** 195 **pensions de**: **M** 233

censos: **C** 396, 456, 494 ❖ **E** 39, 744 [M 723; R 616]

❖ **M** 46, 104, 875 [R 767] ❖ **R** 109 i 492 **pensions de**: **C** 455

censures: **C** 361, 518 ❖ **E** 750 [M 729; R 622] **comminació de**: **M** 872 [R 765] **eclesiàstiques**: **E** 677 [M 654; R 542], 728 [M 706; R 599], 738 [M 717; R 610], 754-755 [M 763; R 656], 758 [M 766; R 659], 760 [M 769; R 662] ❖ **P** 200 i 219

Centelles (noble): **P** 11

Centelles (Osona) **baronia de**: P 116 / vegeu Carròs i de Centelles, Lluís i Ramon **priorat de**: **M** 809 [R 701]

Centelles, Gilabert de (procurador del comte d'Urgell): **R** 17

Centelles, Joaquim (noble): **P** 15

Centoll, Pedro (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

ceps: **C** 399, 468, 474, 4879 ❖ **E** 778 [M 748; R 641]

ceptre: **R** 329

ceques: **E** 652 [M 627; R 514] ❖ **P** 182

cera: **C** 346 ❖ **E** 560, 793 [M 879; P 237; R 770] ❖ **M** 406 ❖ **R** 293 i 331

cèrcols: **E** 89 ❖ **M** 95, 101 ❖ **R** 106

Cerdà i de Rajadell, Francesc (donzell de Barcelona): **M** 553 ❖ **P** 129

Cerdà, Raimon (de Perpinyà): **R** 17

Cerdán y de Urrea, Baltasar (infançó): **P** 5

Cerdán, Alfonso (escrivà de mestre racional d'Aragó): **P** 4

Cerdán, Martín: **P** 5

Cerdán, Miguel: **P** 7

Cerdanya: **C** 285, 353, 386, 387, 507, 563, 575 ❖ **E** 742 [M 720; R 613] ❖ **M** 621, 797 [R 690] ❖ **R** 238 **bolla de**: **E** 551 **Comtat de**: **C** 257, 259, 280, 318, 342, 372, 381, 396, 397, 399, 401, 402, 403, 404, 405, 416, 449, 483, 488, 491, 493, 495, 498, 501, 502, 504, 507, 508, 509, 510, 512, 514, 515, 516, 517, 518, 520, 521, 523, 526, 527, 529, 533, 535, 537, 540, 552, 553, 558, 559, 561, 562, 563, 565, 566, 578, 579 ❖ **E** 101, 391, 461, 525, 553, 556, 652/654 [M 627/629; R 513/516], 656 [M 631; R 518], 658/660 [M 633/635; R 521, 522], 662 [M 637; R 525], 665, 666 [M 640, 641; R 528, 529], 668, 669 [M 643/645; R 532, 533], 675 [M 651; R 540], 676 [M 652; R 541], 678/681 [M 654/658; R 543/547], 684 [M 661; R 550], 687, 688 [M 665; R 554, 555], 695/700 [M 673/675, 677/679; R 564/568, 570], 702 [M 680, 681; R 572], 704 [M 683; R 574], 707 [M 685; R 577], 708 [M 686, 687; R 578, 579], 709 [M 688; R 580], 711 [M 689; R 581], 712 [M 691; R 584], 720 [M 699; R 592], 723 [M 701; R 594], 725/728 [M 704/706; R 597/599], 733 [M 713; R 605], 736 [M 715; R 608], 737 [M 716; R 609], 739 [M 718; R 611], 750 [M 729; R 622], 752 [M 731; R 624], 758 [M 766; R 659, 660], 761 [M 770; R 663], 762 [M 732; R 625], 764 [M 733; R 626], 770 [M 740; R 632, 633], 772 [M 742; R 635], 778 [M 748; R 641], 780, 781 [M 750; R 643] ❖ **M** 301, 302, 308/310, 368, 369, 371, 411, 419, 442, 451/453, 464, 480, 507, 518, 520, 522, 530, 531, 545, 546, 561, 583, 590, 604, 608, 617/619, 621, 623, 624, 778 [R 670], 787 [R 680], 803 [R 696], 871 [R 763], 874/876 [R 767, 768] ❖ **P** 1, 22, 35, 43, 49, 50, 55, 56, 90, 93, 115, 124, 126, 128, 132, 144, 161, 163/165, 171/173, 182/185, 187/189, 192/194, 200/202, 205, 211, 212, 214/219, 224, 236, 239, 257, 274, 276, 277, 279, 280 ❖ **R** 1, 14, 29, 109, 150, 206, 209, 240, 262/264, 271, 298, 315, 318, 319, 327, 340, 344, 345, 362, 377, 406, 411, 424, 431, 432, 464, 465, 471, 473, 486, 488, 489, 491 i 512 **comtes i comtesses** de: **E** 460, 462 ❖ **M** 451, 453 ❖ **R** 16 i 346 **vegueria de**: **E** 784 [M 754; R 647]

cerimònia: **E** 382, 410 ❖ **R** 288

certificatòries: **C** 97, 121 ❖ **R** 60 i 243

Cervantes, Gaspar (arquebisbe de Tarragona): **C** 595

Cervelló, Felip de (noble): **E** 189

Cervelló, Guerau Alemany de (governador de Catalunya): **R** 22

Cervelló, Guerau de: **R** 11

Cervelló, Pere (noble): **P** 11

Cervera (Segarra): **C** 77, 78, 81, 171, 172, 307, 345, 352, 355, 360, 489, 588 ❖ **E** 311, 752 [M 731; R 624], 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 196, 807 [R 700] ❖ **P** 69, 71, 72, 81, 129, 133, 142, 169, 170, 250 ❖ **R** 8 i 9 **bolla de**: **R** 312 **hospital**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de Jesús**: **E** 563 ❖ **M** 606 **monestirs de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 615 ❖

R 496, 505 i 509 **paers de**: **E** 626, 643 ❖ **P** 20 **síndics de**: **C** 78, 142, 162, 173, 258, 264, 267, 285, 289, 319, 324, 330, 333, 374 ❖ **E** 362, 377, 407, 419, 477 ❖ **P** 169 ❖ **R** 8, 9, 142, 143, 305 i 316 / vegeu Jorba, Jeroni / Vallbona, Joan **vegueria de**: **M** 280, 433, 440, 491, 538 ❖ **P** 104, 129, 135, 136 i 140/142 **vila de**: **C** 404 ❖ **E** 477, 481 ❖ **R** 15, 27, 143, 146, 342, 350, 351 i 361

Cervera, Arnau de (militar): **R** 12

Cervera, Bernat de: R 11

Cervera, Pau (assessor de la paeria de Tortosa): **M** 790 [R 684]

Cervera, Pere (deutor de la bolla de Puigcerdà): **R** 312

Cerveró, Jaume (ardiaca i canonge de Tortosa): **E** 332 ❖ **M** 347 i 348

Cerveró, Nicolau (ardiaca de Tortosa): **C** 200, 253 ❖ **E** 172, 173, 175, 176, 256, 261, 288/290, 294, 299, 332, 333, 430, 466, 468, 471, 515, 557, 594 ❖ **M** 222, 280, 282, 306, 307, 312, 349, 428, 461 ❖ **R** 159, 197, 227, 228, 233, 251, 322, 352, 354, 355, 370, 379, 381, 401, 421, 507 i 511

Cerveró, Onofre de (cavaller de Lleida): **E** 343, 791 [M 761; R 654] ❖ **M** 13, 181, 355 ❖ **P** 18, 73, 105 ❖ **R** 284

cesters: **M** 807 [R 700]

Cesvilles, Miquel (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1493): **C** 493

Cetina (Aragó): **P** 5

Cevallos, *talis* (capità reial): **M** 795 [R 689]

Ciceró, Marc Tul·li: **M** 325

ciència: **E** 481

ciències: **C** 534, 564, 565

Cifré, Serafí: **E** 546

Ciges, *talis* (doctor en drets): **C** 584

cinyells: **C** 153 ❖ **E** 16, 628 ❖ **M** 112 ❖ **R** 131

ciris: **M** 476

cirurgians: **C** 589 ❖ **E** 322, 511, 573 ❖ **M** 340 ❖ **R** 249 i 444

Ciscar, Raimon de (donzell i castlà d'Os de Balaguer): **M** 458, 472, 554, 557 ❖ **P** 130 i 133

Cistella (Alt Empordà) **lloc de**: **E** 768 [M 737; R 630]

Cister, orde del: **M** 115 ❖ **P** 100, 118, 121 i 128

citacions: **C** 522 ❖ **M** 151

Ciurana, Jaume Cèsar: **C** 185

Ciurana, Jaume: **P** 18

Ciurana, Joan Pau (cavaller i regent los comptes del General de Catalunya): **C** 87, 116, 128, 131, 133, 134, 136, 137, 138, 139, 143, 151, 152, 153, 154, 155, 177, 179, 185, 253, 254, 257, 279, 280, 354, 374 ❖ **E** 12, 13, 19, 21, 28, 29, 49, 55, 70, 77, 82/84, 90, 91, 100, 104, 105, 108, 110, 113, 115, 117/120, 124/126, 132, 134, 135, 137, 138, 150, 151, 153, 157, 160, 178, 223, 228, 259, 271, 280, 285, 305, 309, 338, 345, 463/465, 477, 499, 563, 584, 610, 617, 618, 625, 628, 640 ❖ **M** 7, 9, 14, 16, 17, 19, 27, 29, 40, 41, 48, 53, 54, 57, 60, 71, 76, 78, 79, 82, 84, 88, 91, 94, 96, 98, 102, 107/109, 111, 112, 114, 117/119, 122, 126, 129, 130, 136/138, 139, 141, 142, 145, 179/184, 187/190, 193, 204, 222, 225, 239, 257, 259, 279/281, 285, 288, 302/305, 317, 327, 328, 331, 332, 339-340, 366, 378, 397, 415, 422, 430, 433, 435, 437, 439, 448, 455, 459, 465, 477, 484, 508, 551, 593, 596, 605, 613, 617, 622 ❖ **P** 62, 69, 75, 76, 102/104, 106, 107, 110, 111, 113, 116, 136, 137, 139, 141, 161, 180 ❖ **R** 37, 46, 48, 74, 86, 101, 108, 110, 111, 114/117, 121, 123, 127, 128, 131/134, 146, 201, 205, 220, 236/238, 273, 349, 373, 495 i 501

Ciurana, Miquel (donzell i regent los comptes del General): **E** 13, 15, 228 ❖ **M** 9, 183, 332 ❖ **P** 76, 77, 106 ❖ **R** 201

Ciurana, Onofre (cavaller i sobrecollidor de llevant del General): **E** 118, 119 ❖ **M** 120, 121, 179 ❖ **P** 103 ❖ **R** 118

Ciurana, Pere Miquel (donzell): **M** 9, 183 ❖ **P** 77 i 106

ciutadans: **C** 413, 573 ❖ **E** 420 ❖ **M** 417 **forans**: **C** 492 **honrats**: **C** 452, 474, 492, 573, 575 ❖ **E** 461, 511, 795 [M 880; P 239; R 771] ❖ **M** 452 ❖ **R** 38 i 345

Ciutadilla (Urgell) **senyoria de**: **P** 102 i 135

ciutats: **C** 77, 86, 227, 258, 341, 348, 349, 350, 355, 365, 376, 387, 390, 396, 398, 401, 405, 415, 461, 466, 478, 481, 483, 491, 492, 499, 502, 506, 510, 512, 513, 515, 518, 526, 558, 578, 588 ❖ **R** 8, 9, 18, 31, 207, 232, 254, 264, 282, 306, 309, 310, 345, 382, 386, 402, 412, 441, 485 i 491

civades: **C** 520 ❖ **E** 86, 658 [M 633; R 521], 699 [M 678; R 568] ❖ **M** 90, 470, 575 ❖ **R** 96 **delmes de**: **E** 735 [M 709]

CIVERA, Andrés (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Clairà (Rosselló): **P** 75 i 106

clamors: **E** 669 [M 644; R 533]; **P** 194

clams: **C** 505

CLARÀ, Benet (de Camprodon): **E** 493 i 531

Claramunt (a la *Pobla de Claramunt*, Anoia) **senyoria de**: **P** 129

CLARAMUNT, Baltasar de (donzell de Lleida): **M** 190 ❖ **P** 113

CLARAMUNT, Cristòfor Onofre: **P** 12

CLARAMUNT, Francisco (infançó): **P** 5

CLARAMUNT, Joan de: **P** 17

CLARAMUNT, Lluís de (donzell de Barcelona): **E** 533 ❖ **M** 443, 444, 449, 455, 463, 464, 482, 522, 525, 529, 596, 600, 616, 623 ❖ **P** 127, 160 i 180

Claravalls (a *Tàrrega*, Urgell) **senyoria de**: vegeu FERRER, Joan / PELEGRÍ, Miquel de

Claret (a Oliola, Noguera) **castell de**: **M** 467

CLARIANA I DE SEVA, Pere de: **P** 73, 74 i 110

CLARIANA, Pere de (noble): **C** 94, 353, 372 ❖ **E** 34, 474, 491, 621 ❖ **M** 6, 7, 14, 20, 23, 24, 26, 38, 39, 67, 74, 104, 178, 180, 186, 188, 189, 295, 422, 455, 460, 464, 478, 525, 529, 584, 585, 594, 596, 616, 622 ❖ **P** 15, 60, 69, 80, 101, 103, 110, 111, 113, 179 ❖ **R** 57, 481 i 483

CLARIMON, Antoni Joan (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

CLARIS, Francesc (doctor en drets): **C** 291 ❖ **E** 15, 87, 93, 95, 310 ❖ **M** 34, 35, 91, 334 ❖ **R** 71, 97, 98, 100 i 243

claus: **C** 154, 177, 225, 400, 403, 454, 490 ❖ **E** 135, 150, 205, 337, 338, 382, 410, 431 ❖ **M** 384, 404, 429, 551 ❖ **R** 133, 145, 330, 356, 380 i 381

claustrals: **E** 381 ❖ **M** 383, 403, 407 ❖ **R** 328 i 332

claustres: **E** 29 ❖ **M** 604 ❖ **R** 63

clàusula *donech aliter sit provisum*: **E** 657 [M 633; R 520] ❖ **P** 223

clausura: **E** 414 ❖ **R** 296 i 334 **vot de**: **M** 409

clavaris: **C** 355, 402, 508, 521, 523, 559, 560, 567 ❖ **E** 653 [M 628; R 515], 660 [M 635; R 523], 665 [M 640; R 528], 671 [M 647; R 536], 743 [M 722; R 615] ❖ **M** 147 ❖ **P** 185, 189, 197 ❖ **R** 36 i 105 **causes de**: **E** 734 [M 708; R 606] ❖ **P** 221

CLAVEROL, Jeroni de: **M** 582

CLAVEROL, Martí Joan de (donzell de la vegueria de Lleida): **M** 464, 467, 554, 570, 574 ❖ **P** 130

clemència: **C** 186, 193, 207, 342, 451, 459 ❖ **E** 203, 335, 402 ❖ **R** 6, 264, 424, 426, 432 i 444

clergat: **E** 652 [M 627; R 513] **beneficiat**: **E** 772 [M 742; R 635] **privilegis del**: **E** 652 [M 627; R 514], 657 [M 632; R 519] i 729 [M 711; R 601]

clergues: **C** 514 ❖ **E** 461 ❖ **M** 452, 875 [R 767] ❖ **R** 1 i 345

CLIMENT VII, papa: **C** 273, 526 ❖ **E** 189, 280, 282, 738 [M 717; R 610] ❖ **M** 299, 300 ❖ **R** 223

CLIMENT, Cristòfol (notari públic de València): **M** 252

CLIMENT, Miguel: **P** 8 i 9

CLIMENT, Miquel (protonotari reial): **C** 110, 210, 219, 303, 592 ❖ **E** 1, 2, 42/44, 48, 58, 167, 202, 221, 361, 362, 393, 424, 459, 462, 501, 559, 607, 619, 628, 631, 651 ❖ **M** 2, 44, 45, 53, 64, 219, 235, 243, 393, 453, 485, 591, 603, 626 ❖ **P** 1/3, 13/15, 23, 24, 62, 63, 85, 86, 90/95, 97, 98, 146, 148, 164/167, 169, 177, 182, 280 ❖ **R** 2, 6, 63/65, 68, 77, 156, 167, 173, 276 i 346

CLOS, Joan (sastre de Barcelona): **E** 614, 632 ❖ **M** 588, 595 ❖ **R** 493 i 494

CO, Onofre (verguer): **C** 91, 102, 171, 174, 179 ❖ **R** 53, 62, 67, 68, 71, 84, 141, 142 i 148

cobertes: **C** 274 ❖ **E** 105 ❖ **M** 206, 299, 301, 302 ❖ **R** 130 i 225

cobrecalzes: **E** 82, 84 i 112

cobrialtars: **E** 338

Cocentàina (Comtat) **comtat de**: vegeu CORELLA, Jeroni

Codalet (Conflent): **M** 83 ❖ **P** 114

CODINA, *talis* (notari): **M** 806 [R 699]

CÒDOL, Joan Pau (donzell): **P** 76

CÒDOL, Pere o Perot (donzell i lloctinent de veguer de Puigcerdà): **E** 742 [M 720, 721; R 613, 614] ❖ **M** 9, 133, 183, 228, 229, 239, 253, 262, 265, 285, 288, 302, 304, 311, 346 ❖ **P** 106

cofres reials: **C** 566, 579 ❖ **E** 656 [M 631; R 518] ❖ **M** 847 [R 739]

Cogul (Garrigues), el: **E** 188 i 190

coixinets: **C** 153 ❖ **M** 112 ❖ **R** 132

coixins: **E** 157, 628 ❖ **M** 112

col·lacions: **E** 793 [M 879; P 237; R 769, 770]

col·lectes: **M** 477 **caps de**: **E** 604

col·lectors: **C** 496, 512, 569, 580

col·legials: **E** 412; **R** 293, 294, 332

col·legis: **C** 358, 404, 438, 440, 447, 495, 510, 562 ❖ **E** 404, 561 ❖ **M** 469-470, 785 [R 678] ❖ **P** 275 **de doctors**: **E** 704 [M 683; R 574] **de notaris**: **C** 354, 355, 505 ❖ **E** 663 [M 638; R 526] ❖ **P** 192 **d'oficis i arts (dret de reunió)**: **E** 709 [M 687-688; R 580] ❖ **P** 215 **majors**: **M** 406-407

col·loquis: **M** 617 ❖ **R** 101

col·lusions: **R** 96

Colom, Berenguer (síndic de Lleida a la Cort General de 1299): **R** 13

Colom, Berenguer (síndic de Lleida a la Cort General de 1406-1410, 1413 i 1414): **R** 20 i 22/24

Coloma i de Cardona, Antoni de (II comte d'Elda): **P** 9

Coloma, Pedro: **P** 4

Colomer (notari familiar del Sant Ofici): **E** 741 [M 720; R 613]

coloms: **C** 350, 396

coltellades: **E** 750 [M 729; R 622] ❖ **M** 790 [R 682]

coltells: **C** 529

coltxes: **C** 86

Coll, Armengol (síndic de Balaguer): **C** 77, 93, 95, 99, 117, 165 ❖ **P** 62, 83 ❖ **R** 2, 7, 8, 33, 39, 41, 43, 49 i 56

Coll, Joan (de Roses): **M** 870 [R 761]

Coll, Rafael (de Puigcerdà): **E** 776 [M 746; R 639]

Coll, Salvador (notari públic de Barcelona): **M** 286, 293 ❖ **P** 69, 72, 75, 76, 82 i 154

Collegats (Pallars): **E** 145

Colles, Miquel (mossèn): **E** 34

Coma, Honorat (cònsol de Perpinyà): **C** 527, 535, 540 ❖ **E** 556

Coma, Jaume (ardiaca i síndic del Capítol de la Catedral de Vic): **C** 80, 119, 173, 180, 181, 183, 189, 194, 211, 216, 229, 318, 326, 353, 378, 390, 595 ❖ **E** 7, 9, 11, 12, 17, 19, 23, 24, 26, 27, 31, 35, 44, 46, 47, 50, 52, 56, 66/70, 74, 76, 78, 80, 81, 85, 93, 97, 99, 100, 102, 103, 111, 112, 114, 116, 120, 122, 126, 137/140, 144, 146/148, 150, 154, 156/160, 163, 165, 168, 171, 177, 185, 194, 196, 200, 201, 203, 204, 207, 219, 220, 225, 227, 229, 230, 232, 233, 236/238, 240, 243, 246/250, 252, 253, 256/259, 262, 265, 266, 268, 269, 280, 302, 310, 311, 320, 323, 329, 331, 337, 349, 351, 354, 358, 361, 362, 364, 373, 379, 387, 392/394, 404, 415, 418, 419, 421/423, 428/430, 438, 441, 445, 449, 450, 453, 454, 456/458, 463, 474, 480, 484, 491, 492, 500, 501, 503, 504, 509, 512/514, 522, 524, 527, 528, 530, 531, 546, 548, 565, 568, 570, 576, 577, 586, 588, 597, 598, 609, 610, 613, 614, 616, 628, 639, 646, 648 ❖ **M** 16, 17, 74, 113, 196, 205, 207, 212, 215, 236, 241, 242, 254, 413, 506, 521, 526, 530, 566, 600, 612 ❖ **P** 68, 123, 159, 178 ❖ **R** 35, 83, 144, 148, 150, 153, 157, 168, 171, 181, 255, 298, 307, 375, 387, 397, 405, 427, 432, 433 i 501

Comalonga, Joan (noble): **P** 15

Comallonga, Caterina (vídua): **E** 740 [M 719; R 612]

comanadors: **E** 413 ❖ **M** 407, 526 ❖ **R** 332

comarques: **R** 277

Comelles, Francesc (donzell): **M** 288

Comelles, Josep de (donzell de Girona): **M** 7, 14, 57, 67, 179, 622 ❖ **P** 62 i 102

Comelles, Onofre (donzell d'Arles): **C** 236 ❖ **E** 231 ❖ **M** 133, 193, 236, 239, 250, 251, 253, 254, 259, 261, 262, 265, 285, 302, 304, 311, 340, 367, 378, 466, 473, 596, 617 ❖ **P** 116, 180 ❖ **R** 188

Comenge (Gascunya, Occitània) **cardenal de**: **E** 753, 754 [M 762, 763; R 655, 656] ❖ **M** 872 [R 764]

comerç: **C** 316, 560 ❖ **E** 494 ❖ **M** 477, 481 ❖ **R** 109, 310, 362, 441 **lliure**: **C** 447 ❖ **E** 190, 678 [M 654; R 543], 724 [M 703; R 596], 751 [M 729; R 622], 776 [M 746; R 639], 785 [M 755; R 648] ❖ **M** 783 [R 676], 798 [R 692] i 804 [R 697]

comerços: **R** 210

Comes (cardenal i doctor en drets): **E** 608 ❖ **R** 130

Comes (tresorer general): **E** 776 [M 746; R 639]

Comiols **bosc de**: **E** 749 [M 728; R 621]

comisos: **C** 348

comissaris: **C** 433, 434, 463, 466, 472, 476, 487, 512, 516, 517, 518, 580, 582 ❖ **M** 830 [R 722] ❖ **P** 201 **apostòlics**: **M** 872, 873 [R 765] i 875 [R 767] **reials**: 494, 507, 581 ❖ **E** 666 [M 642; R 530], 667 [M 642; R 530], 679-680 [M 656; R 545-546], 680 [M 656-657; R 545, 546], 774-775 [M 744-745; R 637-638] ❖ **M** 778 [R 671], 780 [R 673], 781 [R 674], 787 [R 680], 790 [R 683], 791 [R 684], 794 [R 687], 799 [R 692], 800 [R 693], 813 [R 705], 835 [R 727], 873 [R 765] i 877 [R 762]

comissions: **E** 406 **apostòliques**: **R** 319 **generals**: **E** 680 [M 657; R 545] **reials**: **R** 37

companatge: **C** 401

companyies: **C** 527, 535 ❖ **E** 38 ❖ **M** 824 [R 716] **d'arrendament**: **M** 45

componedors (amigables): **E** 705 [M 684; R 575] ❖ **P** 213

composicions: **C** 373, 386, 429, 433, 464, 468, 470, 473, 479, 483, 486, 487, 488, 503, 556, 567, 589 ❖ **E** 676 [M 652; R 541], 726 [M 705; R 598], 742 [M 720; R 613], 746 [M 725; R 618], 753 [M 762; R 655], 756 [M 765; R 657-658], 777 [M 747; R 640] ❖ **M** 148, 445, 471, 780-782 [R 673-675], 790 [R 683], 791 [R 684], 798-799 [R 692], 800 [R 693], 807 [R 700], 808 [R 701], 818 [R 710] ❖ **P** 217, 224 ❖ **R** 419 **de delictes**: **E** 655 [M 631; R 518] ❖ **P** 187 **prohibició de**: **E** 702 [M 680; R 571], 735 [M 708; R 607] ❖ **M** 522

compostos: **M** 469

compres: **M** 791 [R 684]

Comptes, Guillem de (de Montsó): **C** 267 ❖ **E** 272 ❖ **M** 281 ❖ **R** 220

comtats, caps de: **C** 77; **R** 8

Comte, Pere (doctor en lleis): **R** 12

comú, cosa de: **M** 256

comunió: **C** 91, 285 ❖ **R** 42 **sagrament de la**: **E** 30

comunitat (alçar-se en): **M** 773 [R 666]

comunitats: **C** 525

comuns: **E** 367

Conca de Barberà: **E** 392 ❖ **M** 387, 393, 798 i 799 [R 691, 692]

concerts: **M** 812 [R 704], 849 [R 741] ❖ **P** 270/274

concessions reials: **C** 525

concilis provincials de la Tarraconense: **E** 8, 677 [M 653; R 542] ❖ **P** 122 i 200 **constitucions dels**: **E** 754-755 [M 763-764; R 655-657]

concòrdia: **C** 124 ❖ **R** 90

concòrdies: **C** 137 ❖ **E** 51, 52, 53, 76, 190, 191, 192, 368, 786 [M 756; R 649] ❖ **M** 371, 519, 548, 585, 592, 617, 618, 793 [R 686], 812 [R 704], 813 [R 706] ❖ **R** 20, 70, 90, 108, 115, 200, 279, 467, 471, 473, 482 i 488-490 **de la reina Eleonor i el cardenal de Comenge**: **E** 753 [M 762; R 655], 754 [M 763; R 656] ❖ **M** 872 [R 764]

condemnació **eterna (pena de)**: **E** 386 **judici de**: **M** 786 [R 679]

condemnats (alimentació): **E** 708 [M 686; R 578] ❖ **P** 215

condemnes: **C** 567 ❖ **M** 827 [R 719] **a mort**: **E** 676 [M 651; R 541] ❖ **M** 830 [R 722]

condició: **M** 153, 155 ❖ **R** 91, 92 i 489

Conesa, Jaume (protonotari reial): **R** 17

confederació: **C** 152 ❖ **M** 375

confessió: **C** 91 ❖ **E** 18 ❖ **R** 42 i 356 **sagrament de la**: **E** 398, 674 [M 650; R 539] ❖ **M** 389

confessors: **E** 17, 414 ❖ **M** 409, 823 [R 715] ❖ **R** 296 i 334

confins: **C** 508

confirmacions: **C** 282

confiscacions: **C** 77 ❖ **M** 790 [R 682] **de béns**: **M** 798 [R 692]

confitures: **C** 274 ❖ **R** 226

Conflent: **C** 410, 496, 506, 529, 564, 568 ❖ **E** 810 [M 898; R 788] ❖ **M** 453, 472, 796 [R 689] ❖ **P** 164, 257 ❖ **R** 345 **sotsveguer de**: **C** 496, 569 **veguer de**: **C** 496, 568 **vegueria de**: **C** 501 ❖ **M** 506 ❖ **P** 114

confraries: **C** 358, 402, 420, 429, 440, 447, 482, 499, 508, 535 ❖ **E** 404, 405, 653 [M 628; R 515], 734 [M 708; R 606] ❖ **M** 476, 503-504, 785 [R 678] ❖ **P** 221 **causes de**: **C** 429 **coses de**: **M** 784 [R 678] **dret de reunió**: **E** 709 [M 687-688; R 580] ❖ **P** 215-216

confusions: **M** 787 [R 680] i 794 [R 687]

congregacions: **C** 499, 500, 509, 514, 524, 550 ❖ **E** 794 [M 880; P 238; R 771] ❖ **M** 47 ❖ **R** 294 i 332 **il·lícites**: **E** 709 [M 687-688; R 580] ❖ **P** 215-216

Conill, Adam (comissari reial): **M** 799 [R 692]

conills: **C** 396

conjectures: **R** 93

conquesta: **E** 384 ❖ **M** 872 [R 764]

conreus: **C** 502, 503 ❖ **E** 525 ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 473

Consell d'Itàlia: **C** 456

Consell de Guerra: **C** 572 ❖ **E** 779 [M 748; R 641] ❖ **M** 801 [R 694], 825 [R 717], 859 [R 751], 861 [R 752] **secretaris del**: **E** 779 [M 749; R 641]

Consell de la Governació dels Comtats o Audiència del governador general: **E** 679 [M 656; R 545] i 715 [M 694; R 587] ❖ **P** 224-225

Consell de Portugal **president del**: **C** 270, 287

Consell Reial d'Aragó, doctors: **M** 1

Consell Reial de Castella, doctors (salari): **M** 578

Consell Reial de Catalunya: **C** 349, 399, 402, 403, 450, 451, 464, 469, 484, 487, 494, 508, 538, 539 ❖ **E** 94, 168, 169, 171, 347, 666 [M 641, 642; R 529, 530], 667 [M 642, 643; R 530, 531], 675 [M 651; R 540], 678 [M 654; R 543], 714 [M 693; R 586], 733 [M 714; R 605] ❖ **M** 219, 465, 598, 601, 794 [R 687], 795 [R 689], 826 [R 719], 828 [R 721], 831-832 [R 723], 869 [R 760] ❖ **R** 29, 360 i 455 **advocat fiscal**: **M** 538 **apel·lacions**: **M** 798 [R 691] **candeles**: **M** 357, 358 **conclusions**: **C** 512 ❖ **E** 340, 552, 788 [M 758; R 651] ❖ **M** 301, 365, 827 [R 720], 834 [R 726] i 837 [R 729] **contencions de jurisdicció**: **E** 759-760 [M 768; R 660-661] **decisions criminals**: **R** 324 i 452 **deliberacions**: **M** 850 [R 742] **doctors**: **C** 242, 243, 286, 298, 309, 350, 403, 404, 409, 423, 427, 429, 434, 436, 472, 473, 476, 485, 486, 494, 501, 513 ❖ **E** 115, 307, 348, 376, 389, 390, 400, 606, 695 [M 673, 674; R 564, 565], 710 [M 689; R 581], 736 [M 715; R 608], 755 [M 764; R 657], 757 [M 765; R 658], 762 [M 771; R 664] ❖ **M** 28, 29, 109-110, 114, 118, 256, 266, 300, 320, 321, 329, 357, 395, 426, 599, 786 [R 679], 827 [R 719] ❖ **R** 112, 190, 191, 260, 262, 319, 349, 358, 466-467 i 508 **doctors (salari)**: **E** 590 ❖ **M** 567, 577, 578, 582, 597 i 598 **escrivans**: **E** 552 **estil del**: **C** 595 **fermes de dret**: **E** 754-755 [M 763-764; R 656] **intervenció a la Cort General**: **M** 357 **juntes del**: **M** 825 [R 717] **porters**: **R** 495 **provisions**: **M** 842 [R 734] i 852 [R 744] **provisions *supplicata non procedere***: **M** 822 [R 714] **remuneracions**: **E** 628 **salaris**: **E** 617 ❖ **M** 856 [R 748] **verguers**: **M** 102 i 134

Consell Reial Civil de Catalunya: **C** 434, 435 ❖ **E** 390, 577 ❖ **M** 234 i 779 [R 672] **doctors**: **C** 67, 373 ❖ **E** 20, 21, 94, 439 ❖ **M** 395, 396, 426, 784 [R 678] ❖ **R** 47, 48 i 99 **salaris**: **E** 187 ❖ **R** 166

Consell Reial criminal de Catalunya: **C** 434, 435, 478, 555, 563 ❖ **E** 390, 483, 577, 666 [M 642; R 530], 680-681 [M 657-658; R 546], 710 [M 689; R 581], 716 [M 694-695; R 587-588], 722 [M 700; R 593]; 731-732 [M 710-711; R 603-604], 733 [M 713; R 605], 734 [M 714; R 606], 757 [M 765; R 658], 759 [M 768; R 661]; M 781 [R 674], 790 [R 683], 794 [R 687], 799 [M 885; P 244; R 776] ❖ **M** 234, 583, 810 [R 702], 812 [R 705], 813 [R 706], 815 [R 707], 820 [R 712], 821-822 [R 714], 829 [R 721], 830 [R 722], 832 [R 724], 838-840 [R 730-732], 841 [R 733], 842 [R 734], M 843 [R 735], 852 [R 744], 856 [R 747] ❖ **P** 221 ❖ **R** 360 **advocat fiscal**: **C** 480 **doctors**: **C** 138, 480, 501 ❖ **E** 15, 20, 21, 93, 282, 400, 667 [M 642; R 530], 764-765 [M 733, 734; R 626, 627] ❖ **M** 34, 35, 299, 391, 395, 396, 576, 779-782 [R 672-675], 784 [R 678], 785 [R 678], 787 [R 680], 791 [R 684], 800 [R 693], 803 [R 696], 807 [R 700], 811 [R 704], 849 [R 741], 853 [R 745] ❖ **R** 47, 48, 71, 98 i 359 **doctors (excessos)**: **M** 815-870 [R 708-768] **evocacions**: M 789 [R 683] i 791 [R 684] **extinció**: **C** 416, 417 **greuges del**: **E** 709 [M 687; R 579] **interrogació dels testimonis**: **E** 667 [M 642; R 530] **manaments del**: **M** 796 [R 689] **negocis del**: **M** 848 [R 740] **ordres**: **M** 783 [R 676] **procurador fiscal**: **M** 803 [R 696] **provisions**: **E** 764 [M 734; R 627] ❖ **M** 877 [R 762] **relator**: **E** 667 [M 642; R 530] **salaris**: **E** 187, 681 [M 658; R 547] ❖ **R** 166

Consell Suprem d'Aragó: **C** 100, 282, 288, 364, 515, 525, 554 ❖ **E** 190, 302, 303, 482, 494, 541, 605 ❖ **M** 314, 345, 457, 517, 579, 598, 601, 620, 811-813 [R 704-706], 815 [R 708], 822 [R 714], 839 [R 730-731], 840 [R 732], 841 [R 733], 847

[R 739], 848 [R 740], 855 [R 747], 856 [R 748], 857 [R 749], M 858 [R 749] ❖ **P** 90 ❖ **R** 65, 235, 241, 250 i 441 **cancelleria**: **E** 775 [M 745; R 638] **causes**: **M** 481 **conclusions**: **M** 864 [R 756] i 866 [R 757] **declaracions**: **M** 867 [R 758] **doctors**: **E** 192 ❖ **R** 65 **fiscals**: **M** 69 **porters**: **M** 605, 614 ❖ **P** 26, 34, 49, 55, 86, 152, 170, 177 ❖ **R** 495 i 503 **porters (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 641 **provisions**: **M** 858 [R 750] ❖ **R** 363 **regents**: **C** 355, 377, 379, 427 ❖ **M** 50, 243, 333, 800 [R 693], 824 [R 716] ❖ **R** 351, 374, 376 i 402 **remuneracions**: **E** 646

Consell Suprem de la Inquisició: **E** 741 [M 719; R 612]

consell, deure de: **E** 10 i 10-11

consellers: **C** 348, 349, 350, 365, 384, 388, 402, 419, 420, 443, 451, 471, 478, 482, 490, 499, 501, 510, 513, 515, 517, 519, 552 ❖ **E** 480, 627, 643, 652 [M 627; R 514], 653 [M 628; R 515], 662 [M 637; R 525], 664 [M 639; R 527], 665 [M 641; R 529], 699 [M 678; R 569], 705 [M 683; R 575], 708 [M 686; R 578], 710 [M 688; R 581], 712, 713 [M 691, 692; R 584, 585], 729 [M 711; R 601], 734 [M 708; R 606], 743 [M 721; R 614], 795 [M 881; P 239; R 771] ❖ **M** 146, 469, 504, 606, 615, 616, 782 [R 675], 799 [R 692] ❖ **P** 183/185, 191, 212, 215, 216, 221 ❖ **R** 382, 496, 497, 505 i 509 **extracció de**: **E** 790 [M 760; R 653]

consells **generals**: **R** 36 **municipals**: **C** 399 ❖ **E** 669 [M 645; R 533-534], 670 [M 646; R 534], 671 [M 646; R 535], 672 [M 648; R 536], 752 [M 731; R 624] ❖ **P** 194/196

conservació: **C** 238, 370, 403, 483, 493, 504, 517, 563, 572, 579 ❖ **E** 2, 4, 20, 106, 208, 210, 222, 232, 234, 381, 408, 420, 427-428, 495, 649 ❖ **M** 2, 4, 307, 317, 318, 353, 382, 403, 417, 428, 445, 446, 452, 479, 619, 624, 872 [R 764] ❖ **P** 64, 277 ❖ **R** 3, 5, 42, 210, 228, 232, 236, 265, 272, 277, 306, 328, 344 i 365 **de la pau**: **E** 305 **del Principat**: **E** 762 [M 732; R 625] i 764 [M 733; R 626]

consistoris: **C** 351, 483, 510 ❖ **M** 47 **reials**: **C** 478

cònsols: **C** 349, 384, 388, 401, 402, 471, 482, 490, 497, 498, 501, 510, 511, 512, 513, 515, 517, 518, 520, 521, 523, 525, 526, 527, 531, 535, 552, 559, 575, 576, 578, 579 ❖ **E** 652 [M 627; R 514], 653 [M 628; R 515], 659 [M 634; R 521], 662 [M 637; R 525], 665 [M 641; R 529], 669 [M 645; R 533, 534], 670 [M 646; R 534, 535], 671 [M 646, 647; R 535], 672 [M 647, 648; R 536, 537], 699 [M 678; R 569], 705 [M 683; R 575], 708 [M 686; R 578], 712 [M 691; R 584], 713 [M 692; R 585], 734 [M 708; R 606], 743 [M 722; R 615], 804 [M 891; P 250; R 781] ❖ **M** 606, 615, 616, 787 [R 680], 799 [R 692] ❖ **P** 183, 185, 188, 191, 194/196, 197, 212, 215, 221 ❖ **R** 47, 382, 496, 504 i 509 **[no municipals]**: **M** 28 **immunitat**: **C** 543 **de Llotja**: **E** 664 [M 639; R 527] ❖ **P** 184 **de mar**: **C** 348, 355 ❖ **E** 531 i 653 [M 628; R 515]

conspiracions: **M** 834 [R 726] i 836-837 [R 728-729]

Constantinoble: **E** 121

constitució, via de: **E** 381

Constitucions de Catalunya: **E** 461, 649, 651 ❖ **M** 806 [R 699] ❖ **P** 198 ❖ **R** 448 **cambra on s'elaboren**: **P** 128, 131, 134-135 i 144 **compilació o recopilació de les**: **C** 92, 96, 105, 108, 141, 144, 228, 234, 236, 238, 268, 277, 285 ❖ **E** 31, 37, 48, 53, 54, 72, 104, 105, 108, 111, 112, 124, 127, 178, 219-220, 221, 230, 231, 233, 257, 258, 293, 306, 571,725 [M 703-704; R 596-597] ❖ **M** 36, 37, 41, 56, 60, 80, 108, 111, 125, 132, 137, 225, 252, 254, 261, 264, 277, 278, 304, 306, 600 ❖ **P** 235 ❖ **R** 54, 58, 59, 61, 73, 86, 110, 111, 119, 180-181, 187/189, 226, 238, 273 i 491 **conservadors**: **C** 404 **contrafaccions**: **C** 423, 427, 438, 439 ❖ **E** 280 **d'Alfons IV sots títol "Dels bisbes, prelats, clergues"**: **E** 381, 409 ❖ **R** 328 **de l'Observança**: **E** 554, 754 [M 763; R 656], 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 778 [R 671] i 864 [R 755] **del rei Martí**: **M** 800 [R 694] **de la reina Maria (invocació)**: **E** 704 [M 682; R 574] ❖ **P** 231 **de la reina Maria en les Corts de Barcelona, Capítol 30**: **M** 144 **decretacions**: **P** 279 **defensa**: **M** 318 **estampacions**: **E** 49, 54, 72, 104, 108, 646 ❖ **M** 600 ❖ **R** 86, 110 **"Hac nostra"**: **E** 86 ❖ **M** 89 **interpretació**: **C** 423, 438 ❖ **E** 695 [M 673; R 564] ❖ **M** 782 [R 675] **invocació**: **C** 104, 105, 107, 125, 127, 185, 249, 280, 291, 349, 403, 404, 405, 429, 457, 458, 466, 474, 476, 477, 480, 484, 485, 487, 493, 494, 507, 509, 510, 512, 513, 514, 515, 518, 520, 521, 526,

532, 538, 549, 574, 578 ❖ **E** 15, 39, 42, 52, 86, 92, 93, 95, 110, 114, 133, 159, 161, 190, 191, 192, 208, 213/215, 305, 314, 335, 336, 355, 395, 397, 398, 401, 402, 407, 436, 460, 516, 542, 547, 551/553, 605/607, 646, 653 [M 628; R 515], 662 [M 637; R 525], 673 [M 648; R 537], 675 [M 650; R 539], 676 [M 652; R 541], 679 [M 656; R 545], 680 [M 657; R 546], 681 [M 658; R 547], 682 [M 659; R 548], 686 [M 663; R 552], 687 [M 664, 665; R 554], 688 [M 665; R 555], 689 [M 666, 667; R 557], 690 [M 668; R 558], 691 [M 669; R 559], 692 [M 670; R 560], 693 [M 671; R 562], 695 [M 673, 674; R 564], 697 [M 675; R 566], 699 [M 677; R 568], 704 [M 682; R 574], 705 [M 684; R 575], 706 [M 685; R 576, 577], 709 [R 580], 710 [M 688; R 581], 711 [M 689; R 582], 712 [M 690, 691; R 583], 716 [M 695; R 588], 717 [M 696; R 588], 720 [M 698; R 591], 724 [M 702, 703; R 595, 596], 725 [M 703, 704; R 596, 597], 732 [M 713; R 604], 736 [M 715; R 608], 738 [M 716; R 609], 739 [M 718; R 611], 740 [M 719; R 612], 743 [M 722; R 615], 744 [M 723; R 616], 747 [M 726; R 619], 748 [M 727; R 620], 749 [M 728; R 621], 750 [M 729; R 622], 751 [M 730; R 623], 752, 753 [M 731, 732; R 624, 625], 760 [M 769; R 662], 763 [M 732; R 625], 765 [M 735; R 628], 767 [M 736; R 629], 770 [M 740; R 633], 771 [M 741; R 634], 772 [M 742; R 635], 773 [M 743; R 636], 774 [M 744; R 637], 776 [M 746; R 639], 778 [M 747, 748; R 640, 641], 783 [M 752; R 645], 785 [M 754; R 647], 787 [M 756; R 649], 789 [M 759; R 652], 790 [M 760; R 652] ❖ **M** 19, 35, 43, 77, 78, 90, 93, 111, 212, 323/325, 336, 342, 349, 388, 392, 393, 460, 461, 465, 470, 483, 498, 531, 537, 550, 561, 562, 584, 587, 602, 624, 772 [R 665], 774 [R 667], 776 [R 669], 778 [R 671], 779 [R 672], 784 [R 678], 785 [R 678], 787 [R 680], 788 [R 681], 792 [R 685], 793 [R 686, 687], 794 [R 688], 796 [R 689], 798 [R 691, 692], 802 [R 695], 804 [R 697], 805 [R 698], 808 [R 701], 809 [R 702], 811 [R 703], 812 [R 705], 816 [R 709], 834 [R 726], 843 [R 735], 850 [R 741], 852 [R 744], 853 [R 745], 855 [R 747], 856 [R 747], 860 [R 751, 752], 861 [R 752], M 862 [R 753], 863 [R 754], 864 [R 756], 866 [R 757, 758], 868 [R 759], 869 [R 760], 870 [R 761, 762], 872, 873 [R 764], 874, 875 [R 767] ❖ **P** 34, 42, 89, 153, 162, 163, 164, 170, 171, 173, 177, 182, 191, 200/202, 204/210, 213, 215, 224, 226, 231/236, 276, 277, 280 ❖ **R** 38, 63, 71, 96, 116, 150, 195, 236, 241, 243, 257, 262, 307, 327, 333, 355, 360, 362, 411, 412, 419, 424/426, 431, 442, 457, 465, 470, 476 i 477 **jurament reial**: **E** 459 ❖ **M** 451/453 **jurament**: **R** 344, 345 **llibre primer**: **E** 191 **llibre segon**: **E** 192 **llibre tercer**: **E** 192 **observança**: **C** 427, 435, 437, 438, 486, 507, 518 ❖ **E** 15, 691 [M 668; R 559], 737 [M 716; R 609], 762 [M 771; R 664], 770 [M 740; R 633], 780 [M 750; R 643], 782 [M 752; R 645], 786 [M 756; R 648]; M 775 [R 668], 779 [R 672], 782 [R 675], 798 [R 691], 807 [R 699], 810-811 [R 703], 867 [R 759] ❖ **M** 53, 144, 213, 273, 299, 324, 391, 452, 456, 471 ❖ **P** 208 ❖ **R** 263 i 345 **proposta dels braços (1585) (capítol 205)**: **E** 448 **proposta dels braços (1585) (capítol 208)**: **E** 511 **renovació de**: **E** 651-652 [M 626-627; R 513], 712 [M 691; R 583] ❖ **P** 182 **rompiments**: **E** 189 **sots títol "Que los officials en Cattalunya sian catalans"**: **E** 770 [M 739; R 632] **text final**: **P** 182-222 **volums de les**: **M** 53 i 56

Constitucions de Catalunya aprovades **Capítol de Cort 1**: **P** 223 **Capítol de Cort 2**: **P** 223 **Capítol de Cort 3**: **P** 223-224 **Capítol de Cort 4**: **P** 224 **Capítol de Cort 5**: **P** 224-225 **Capítol de Cort 6**: **P** 225 **Capítol de Cort 7**: **P** 225-226 **Capítol de Cort 8**: **P** 226 **Capítol de Cort 9**: **P** 226-227 **Capítol de Cort 10**: **P** 227 **Capítol de Cort 11**: **P** 227-228 **Capítol de Cort 12**: **P** 228-229 **Capítol de Cort 13**: **P** 229 **Capítol de Cort 14**: **P** 229 **Capítol de Cort 15**: **P** 229-230 **Capítol de Cort 16**: **P** 230-231 **Capítol de Cort 17**: **P** 231 **Capítol de Cort 18**: **P** 231-232 **Capítol de Cort 19**: **P** 232 **Capítol de Cort 20**: **P** 232-233 **Capítol de Cort 21**: **P** 233-234 **Capítol de Cort 22**: **P** 234 **Capítol de Cort 23**: **P** 234-235 **Capítol de Cort 24**: **P** 235 **Capítol de Cort 25**: **P** 235-236 **Capítol de Cort 26**: **P** 236

Constitucions de Catalunya aprovades **Constitució 1**: **P** 182 **Constitució 2**: **P** 182-183 **Constitució 3**: **P** 183 **Constitució 4**: **P** 183 **Constitució 5**: **P** 183-184 **Constitució 6**: **P** 184 **Constitució 7**: **P** 184 **Constitució 8**: **P** 184 **Constitució 9**: **P** 185 **Constitució 10**: **P** 185 **Constitució 11**: **P** 185 **Constitució 12**: **P** 186 **Constitució 13**: **P** 186-187 **Constitució 14**: **P** 187 **Constitució 15**: **P** 187-189 **Constitució 16**: **P** 189 **Constitució 17**: **P** 189-190 **Constitució 18**: **P** 190 **Constitució 19**: **P** 190-191 **Constitució 20**: **P** 191 **Constitució 21**: **P** 191 **Constitució 22**: **P** 192 **Constitució 23**: **P** 192 **Constitució 24**: **P** 192-193 **Constitució 25**: **P** 193 **Constitució 26**: **P** 193-194 **Constitució 27**: **P** 194 **Constitució 28**: **P** 194-195 **Constitució 29**: **P** 195 **Constitució 30**: **P** 195-196 **Constitució 31**: **P** 196 **Constitució 32**: **P** 196 **Constitució 33**: **P** 196-197 **Constitució 34**: **P** 197 **Constitució 35**: **P** 197 **Constitució 36**: **P** 197 **Constitució 37**: **P** 197 **Constitució 38**: **P** 198 **Constitució 39**: **P** 198 **Constitució 40**: **P** 198 **Constitució 41**: **P** 198 **Constitució 42**: **P** 198 **Constitució 43**: **P** 199 **Constitució 44**: **P** 199 **Constitució 45**: **P** 199-200 **Constitució 46**: **P** 200 **Constitució 47**: **P** 200-201 **Constitució 48**: **P** 201 **Constitució 49**: **P** 201 **Constitució 50**: **P** 201 **Constitució 51**: **P** 202 **Constitució 52**: **P** 202 **Constitució 53**: **P** 202 **Constitució 54**: **P** 202-203 **Constitució 55**: **P** 203 **Constitució 56**: **P** 203 **Constitució 57**: **P** 203 **Constitució 58**: **P** 203 **Constitució 59**: **P** 203 **Constitució 60**: **P** 203 **Constitució 61**: **P** 204 **Constitució 62**: **P** 204 **Constitució 63**: **P** 204 **Constitució 64**: **P** 204 **Constitució 65**: **P** 204-205 **Constitució 66**: **P** 205 **Constitució 67**: **P** 205 **Constitució 68**: **P** 205 **Constitució 69**: **P** 205 **Constitució 70**: **P** 205-206 **Constitució 71**: **P** 206 **Constitució 72**: **P** 206-207 **Constitució 73**: **P** 207 **Constitució 74**: **P** 207 **Constitució 75**: **P** 207-208 **Constitució 76**: **P** 208 **Constitució 77**: **P** 208 **Constitució 78**: **P** 209 **Constitució 79**: **P** 209 **Constitució 80**: **P** 209 **Constitució 81**: **P** 209-210 **Constitució 82**: **P** 210 **Constitució 83**: **P** 210 **Constitució 84**: **P** 210 **Constitució 85**: **P** 210-211 **Constitució 86**: **P** 211 **Constitució 87**: **P** 211 **Constitució 88**: **P** 211-212 **Constitució 89**: **P** 212 **Constitució 90**: **P** 212 **Constitució 91**: **P** 213 **Constitució 92**: **P** 213 **Constitució 93**: **P** 213-214 **Constitució 94**: **P** 214 **Constitució 95**: **P** 214 **Constitució 96**: **P** 214-215 **Constitució 97**: **P** 215 **Constitució 98**: **P** 215 **Constitució 99**: **P** 215 **Constitució 100**: **P** 215-216 **Constitució 101**: **P** 216 **Constitució 102**: **P** 216 **Constitució 103**: **P** 217 **Constitució 104**: **P** 217 **Constitució 105**: **P** 218 **Constitució 106**: **P** 218 **Constitució 107**: **P** 218 **Constitució 108**: **P** 218-219 **Constitució 109**: **P** 219 **Constitució 110**: **P** 219-220 **Constitució 111**: **P** 220 **Constitució 112**: **P** 220 **Constitució 113**: **P** 220-221 **Constitució 114**: **P** 221 **Constitució 115**: **P** 221 **Constitució 116**: **P** 221-222 **Constitució 117**: **P** 222

Constitucions de Catalunya decretades als braços (lectura i votació al braç reial) **Constitució 1**: **C** 345 **Constitució 2**: **C** 347 **Constitució 3**: **C** 347, 389 **Constitució 4**: **C** 347 **Constitució 5**: **C** 347, 441 **Constitució 6**: **C** 347, 428 **Constitució 7**: **C** 348 **Constitució 8**: **C** 348 **Constitució 9**: **C** 348 **Constitució 10**: **C** 348 **Constitució 11**: **C** 348, 349 **Constitució 12**: **C** 349 **Constitució 13**: **C** 349 **Constitució 14**: **C** 349 **Constitució 15**: **C** 349, 429 **Constitució 16**: **C** 349, 429 **Constitució 17**: **C** 349 **Constitució 18**: **C** 349 **Constitució 19**: **C** 349 **Constitució 20**: **C** 349 **Constitució 21**: **C** 349, 430 **Constitució 22**: **C** 349 **Constitució 23**: **C** 349, 430 **Constitució 24**: **C** 350, 430 **Constitució 25**: **C** 350 **Constitució 26**: **C** 350 **Constitució 27**: **C** 350, 430 **Constitució 28**: **C** 351 **Constitució 29**: **C** 351 **Constitució 30**: **C** 351 **Constitució 31**: **C** 351 **Constitució 32**: **C** 351, 430 **Constitució 33**: **C** 351 **Constitució 34**: **C** 352 **Constitució 35**: **C** 352 **Constitució 36**: **C** 352 **Constitució 37**: **C** 353 **Constitució 38**: **C** 353 **Constitució 39**: **C** 353, 430 **Constitució 40**:

C 353 **Constitució 41**: **C** 354 **Constitució 42**: **C** 354 **Constitució 43**: **C** 354 **Constitució 44**: **C** 354 **Constitució 45**: **C** 355 **Constitució 46**: **C** 355 **Constitució 47**: **C** 355 **Constitució 48**: **C** 355 **Constitució 49**: **C** 355 **Constitució 50**: **C** 355 **Constitució 51**: **C** 355 **Constitució 52**: **C** 356, 431 **Constitució 53**: **C** 356, 431 **Constitució 54**: **C** 356, 431 **Constitució 55**: **C** 356, 431 **Constitució 56**: **C** 356 **Constitució 57**: **C** 356 **Constitució 58**: **C** 356 **Constitució 59**: **C** 356 **Constitució 60**: **C** 357 **Constitució 61**: **C** 357 **Constitució 62**: **C** 357 **Constitució 63**: **C** 357 **Constitució 64**: **C** 357 **Constitució 65**: **C** 357 **Constitució 66**: **C** 357 **Constitució 67**: **C** 357 **Constitució 68**: **C** 357 **Constitució 69**: **C** 357 **Constitució 70**: **C** 357 **Constitució 71**: **C** 357 **Constitució 72**: **C** 357 **Constitució 73**: **C** 357 **Constitució 74**: **C** 357 **Constitució 75**: **C** 357 **Constitució 76**: **C** 357 **Constitució 77**: **C** 357 **Constitució 78**: **C** 357 **Constitució 79**: **C** 357 **Constitució 80**: **C** 357 **Constitució 81**: **C** 357 **Constitució 82**: **C** 357 **Constitució 83**: **C** 357 **Constitució 84**: **C** 357 **Constitució 85**: **C** 358 **Constitució 86**: **C** 358 **Constitució 87**: **C** 358 **Constitució 88**: **C** 358 **Constitució 89**: **C** 358, 432 **Constitució 90**: **C** 358 **Constitució 91**: **C** 358 **Constitució 92**: **C** 358 **Constitució 93**: **C** 358 **Constitució 94**: **C** 358, 432 **Constitució 95**: **C** 358 **Constitució 96**: **C** 358 **Constitució 97**: **C** 358 **Constitució 98**: **C** 358 **Constitució 99**: **C** 359, 432 **Constitució 100**: **C** 359, 432 **Constitució 101**: **C** 359, 433 **Constitució 102**: **C** 360, 433 **Constitució 103**: **C** 359 **Constitució 104**: **C** 361, 447 **Constitució 105**: **C** 361, 433 **Constitució 106**: **C** 361 **Constitució 107**: **C** 362 **Constitució 108**: **C** 362 **Constitució 109**: **C** 362 **Constitució 110**: **C** 363 **Constitució 111**: **C** 363 **Constitució 112**: **C** 363, 434 **Constitució 113**: **C** 363 **Constitució 114**: **C** 363 **Constitució 115**: **C** 363 **Constitució 116**: **C** 363, 434, 436 **Constitució 117**: **C** 363 **Constitució 118**: **C** 363, 435, 436 **Constitució 119**: **C** 363 **Constitució 120**: **C** 363 **Constitució 121**: **C** 364 **Constitució 122**: **C** 364, 436 **Constitució 123**: **C** 364 **Constitució 124**: **C** 364 **Constitució 125**: **C** 364, 437 **Constitució 126**: **C** 365 **Constitució 127**: **C** 365 **Constitució 128**: **C** 365 **Constitució 129**: **C** 365 **Constitució 130**: **C** 365 **Constitució 131**: **C** 365 **Constitució 132**: **C** 365 **Constitució 133**: **C** 365 **Constitució 134**: **C** 365 **Constitució 135**: **C** 365 **Constitució 136**: **C** 365 **Constitució 137**: **C** 366 **Constitució 138**: **C** 366 **Constitució 139**: **C** 366 **Constitució 140**: **C** 366, 437 **Constitució 141**: **C** 366 **Constitució 142**: **C** 366 **Constitució 143**: **C** 366 **Constitució 144**: **C** 366 **Constitució 145**: **C** 366 **Constitució 146**: **C** 366 **Constitució 147**: **C** 368 **Constitució 148**: **C** 369 **Constitució 149**: **C** 369 **Constitució 150**: **C** 369 **Constitució 151**: **C** 369 **Constitució 152**: **C** 369 **Constitució 153**: **C** 369 **Constitució 154**: **C** 369 **Constitució 155**: **C** 369, 438 **Constitució 156**: **C** 369 **Constitució 157**: **C** 369 **Constitució 158**: **C** 369 **Constitució 159**: **C** 370 **Constitució 160**: **C** 370 **Constitució 161**: **C** 370 **Constitució 162**: **C** 370 **Constitució 163**: **C** 370 **Constitució 164**: **C** 370 **Constitució 165**: **C** 370 **Constitució 166**: **C** 371 **Constitució 167**: **C** 371 **Constitució 168**: **C** 371 **Constitució 169**: **C** 371 **Constitució 170**: **C** 371 **Constitució 171**: **C** 371 **Constitució 172**: **C** 371 **Constitució 173**: **C** 371 **Constitució 174**: **C** 372, 438 **Constitució 175**: **C** 372 **Constitució 176**: **C** 372, 439 **Constitució 177**: **C** 372, 439 **Constitució 178**: **C** 372, 439 **Constitució 179**: **C** 372, 439 **Constitució 180**: **C** 372, 439 **Constitució 181**: **C** 372, 439 **Constitució 182**: **C** 372, 439 **Constitució 183**: **C** 372, 439 **Constitució 184**: **C** 372, 439 **Constitució 185**: **C** 372, 439 **Constitució 186**: **C** 373, 439 **Constitució 187**: **C** 373, 439 **Constitució 188**: **C** 373, 439 **Constitució 189**: **C** 373, 439 **Constitució 190**: **C** 373, 439 **Constitució 191**: **C** 373, 439 **Cons-**

tució 192: **C** 373, 439 **Constitució 193**: **C** 373, 439 **Constitució 194**: **C** 373, 439 **Constitució 195**: **C** 373, 386, 440 **Constitució 196**: **C** 373, 387, 440 **Constitució 197**: **C** 373, 387, 440 **Constitució 198**: **C** 373, 387, 440 **Constitució 199**: **C** 373, 387, 440 **Constitució 200**: **C** 373, 387, 440 **Constitució 201**: **C** 373, 387, 440 **Constitució 202**: **C** 373, 387, 440 **Constitució 203**: **C** 376, 388, 440 **Constitució 204**: **C** 377, 388 **Constitució 205**: **C** 377, 379, 388 ❖ **R** 376, 377 **Constitució 206**: **C** 379, 381, 388 **Constitució 207**: **C** 381, 388 **Constitució 208**: **C** 381, 388 **Constitució 209**: **C** 382, 388 **Constitució 210**: **C** 382, 388 **Constitució 211**: **C** 382, 388 **Constitució 212**: **C** 382, 388 **Constitució 213**: **C** 382, 388, 440, 447 **Constitució 214**: **C** 382, 389 **Constitució 215**: **C** 382, 389 **Constitució 216**: **C** 383, 389 **Constitució 217**: **C** 383, 389 ❖ **R** 385 **Constitució 218**: **C** 383 **Constitució 219**: **C** 383, 447 **Constitució 220**: **C** 383 **Constitució 221**: **C** 383 **Constitució 222**: **C** 383, 440, 502 ❖ **R** 378 **Constitució 223**: **C** 383, 440, 447 **Constitució 224**: **C** 384 **Constitució 225**: **C** 384, 447

Constitucions de Catalunya decretades pels braços (votació al braç militar) **Constitució 61**: **M** 441, 444 **Constitució 62**: **M** 441, 444 **Constitució 63**: **M** 441, 444 **Constitució 64**: **M** 444 **Constitució 65**: **M** 444 **Constitució 87**: **M** 445 **Constitució 98**: **M** 445 **Constitució 99**: **M** 445 **Constitució 159**: **M** 460 **Constitució 191**: **M** 466 **Constitució 196**: **M** 470 **Constitució 208**: **M** 467 **Constitució 223**: **M** 464

Constitucions de Catalunya no decretades pel rei: **E** 54 i 72

Constitucions de Catalunya no presentades al rei **Constitució 2**: **C** 395 **Constitució 3**: **C** 395 **Constitució 7**: **C** 396 **Constitució 13**: **C** 396 **Constitució 25**: **C** 396 **Constitució 27**: **C** 396 **Constitució 28**: **C** 397 **Constitució 29**: **C** 397 **Constitució 30**: **C** 398 **Constitució 41**: **C** 398 **Constitució 42**: **C** 398 **Constitució 51**: **C** 399 **Constitució 60**: **C** 399 **Constitució 61**: **C** 399 **Constitució 62**: **C** 400 **Constitució 63**: **C** 400 **Constitució 64**: **C** 401 **Constitució 65**: **C** 401 **Constitució 66**: **C** 401 **Constitució 81**: **C** 402 **Constitució 87**: **C** 402 **Constitució 129**: **C** 402 **Constitució 173**: **C** 403 **Constitució 174**: **C** 403 **Constitució 175**: **C** 405 **Constitució 202**: **C** 405 **Constitució 203**: **C** 405

Constitucions de Catalunya presentades al rei: **E** 651-712 [M 626-691; R 513-583], 723-729 [M 702-709; R 595-601] i 734-736 [M 710-711; R 606-607] **Capítol de cort 27**: **E** 735-736 [M 709] **Constitució 1**: **E** 651-652 [M 626-627; R 513], 712 [M 691; R 583], 720 [M 699; R 592] **Constitució 2**: **E** 652 [M 627; R 513-514], 712 [M 691; R 584], 720 [M 699; R 592], 729 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 3**: **E** 652 [M 627; R 514], 712 [M 691; R 584], 720 [M 699; R 592] **Constitució 4**: **E** 652 [M 627; R 514], 712 [M 691; R 584], E 723 [M 702; R 595], 731 [M 713; R 603] **Constitució 5**: **E** 652-653 [M 627-628; R 514], 712-713 [M 691; R 584], 720 [M 699; R 592], 729 [M 711; R 601], 733 [M 713; R 605] **Constitució 6**: **E** 653 [M 628; R 514], 713 [M 691; R 584], 720 [M 699; R 592] **Constitució 7**: **E** 653 [M 628; R 515], 713 [M 691; R 584] **Constitució 8**: **E** 653-654 [M 628-629; R 515], 713 [M 691; R 584], 721 [M 699; R 592], 729 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 9**: **E** 654 [M 629; R 515-516], 713 [M 691; R 584], 720 [M 699; R 592] **Constitució 10**: **E** 654 [M 629; R 516], 713 [M 691; R 584], 720 [M 699; R 592] **Constitució 11**: **E** 654 [M 629; R 516], 713 [M 691; R 584], 721 [M 699; R 592], 729 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 12**: **E** 654 [M 629; R 516], 713 [M 691; R 584], 721 [M 699; R 592], 729 [M 711; R 601], 733 [M 713; R 605] **Constitució 13**: **E** 654-655 [M 629-630; R 516-517], 713 [M 692; R 584], 720 [M 699; R 592] **Constitució 14**: **E** 655 [M 630; R 517], 713 [M 692; R 584], 721 [M 699; R 592], 729 [M 711; R 601], 733

[M 714; R 605] **Constitució 15**: **E** 655 [M 630; R 517-518], 713 [M 692; R 584], 721 [M 699; R 592], 729 [M 711; R 601], 733 [M 713; R 605] **Constitució 16**: **E** 655-656 [M 631; R 518], 713 [M 692; R 584], 720 [M 699; R 592] **Constitució 17**: **E** 656 [M 631; R 518], 713 [M 692; R 584], E 723 [M 702; R 595], 731 [M 713; R 603] **Constitució 18**: **E** 656 [M 631; R 519], 713 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 19**: **E** 656-657 [M 632; R 519-520], 713 [M 692; R 585], 721 [M 699; R 592], 729 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 20**: **E** 657-658 [M 632-633; R 520], 713 [M 692; R 585], 721 [M 699; R 592], 730 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 21**: **E** 658 [M 633; R 520], 713 [M 692; R 585], 723 [M 702; R 595], 731 [M 713; R 603] **Constitució 22**: **E** 658-660 [M 633-635; R 521-522], 713 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 23**: **E** 660 [M 635; R 522], 713 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 24**: **E** 660-661 [R 523; M 635-636], 713 [M 692; R 585], 721 [M 699; R 592], 730 [M 711; R 601], 733 [M 713; R 605] **Constitució 25**: **E** 661 [M 636; R 523-524], 713 [M 692; R 585], 721 [M 699; R 592], 730 [M 711; R 601], 733 [M 713; R 605] **Constitució 26**: **E** 661 [M 636-637; R 524], 714 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 27**: **E** 662 [M 637; R 524], 714 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 28**: **E** 662 [M 637; R 524-525], 714 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 29**: **E** 662 [M 637-638; R 525], 714 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 30**: **E** 663 [M 638; R 525-526], 714 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 31**: **E** 663 [M 638; R 526], 714 [M 692; R 585], 721 [M 699; R 592], 730 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 32**: **E** 663 [M 638-639; R 526], 714 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 33**: **E** 664 [M 639; R 527], 714 [M 692; R 585], 721 [M 699; R 592], 730 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 34**: **E** 664 [M 639; R 527], 714 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 35**: **E** 664 [M 639-640; R 527], 714 [M 692; R 585] **Constitució 36**: **E** 664-665 [M 640; R 527-528], 714 [M 692; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 37**: **E** 665 [M 640; R 528], 714 [M 692; R 585], E 723 [M 702; R 595], 731 [M 713; R 603] **Constitució 38**: **E** 665 [M 640-641; R 528-529], 714 [M 693; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 39**: **E** 665-666 [M 641; R 529], 714 [M 693; R 585], 720 [M 699; R 592] **Constitució 40**: **E** 666 [M 641; R 529], 714 [M 693; R 585], 721 [M 699; R 592], 730 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 41**: **E** 666 [M 641; R 529-530], 714 [M 693; R 585], 721 [M 699; R 592] **Constitució 42**: **E** 666 [M 642; R 530], 714 [M 693; R 585], 721 [M 699; R 592] **Constitució 43**: **E** 667 [M 642; R 530], 714 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 592], 730 [M 711; R 601], 733 [M 713; R 605] **Constitució 44**: **E** 667 [M 642; R 530-531], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 45**: **E** 667 [M 643; R 531], 714 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 592], 730 [M 711; R 601], 733 [M 714; R 605] **Constitució 46**: **E** 667-668 [M 643; R 531], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 47**: **E** 668 [M 643-644; R 531-532], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 48**: **E** 668 [M 644; R 532], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 49**: **E** 668-669 [M 644; R 532-533] 714 [M 693; R 586], E 723 [M 702; R 595], 731 [M 713; R 603] **Constitució 50**: **E** 669 [M 644-645; R 533], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 51**: **E** 669-670 [M 645; R 533-534], 714 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593], 730 [M 711; R 602], 733 [M 713; R 605] **Constitució 52**: **E** 670 [M 645-646; R 534], 714 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593], 730 [M 711; R 602], 733 [M 713; R 605] **Constitució 53**: **E** 670 [M 646; R 534-535], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 54**: **E** 670-671 [M 646; R 535], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 55**: **E** 671 [M 647;

R 535], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 56**: **E** 671 [M 647; R 535-536], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 57**: **E** 671-672 [M 647; R 536], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 58**: **E** 672 [M 647-648; R 536], 714 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 59**: **E** 672 [M 648; R 536], 715 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593] **Constitució 60**: **E** 672 [M 648; R 537], 715 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593] **Constitució 61**: **E** 672 [M 648; R 537], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 62**: **E** 672 [M 648; R 537], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 63**: **E** 673 [M 648; R 537], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 64**: **E** 673 [M 648-649; R 537], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 65**: **E** 673 [M 649; R 537-538], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 66**: **E** 673 [M 649; R 538], 715 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593], 730 [M 711; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 67**: **E** 673 [M 649; R 538], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 68**: **E** 673-674 [M 649; R 538], 715 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593], 730 [M 711; R 602], 733 [M 713; R 605] **Constitució 69**: **E** 674 [M 649; R 538], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592], 730 [M 711; R 602], 733 [M 713; R 605] **Constitució 70**: **E** 674 [M 650; R 539], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 71**: **E** 674 [M 650; R 539], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 72**: **E** 674-675 [M 650; R 539], 715 [M 693; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 73**: **E** 675 [M 651; R 540], 715 [M 694; R 586], 721 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605-606] **Constitució 74**: **E** 675 [M 651; R 540], 715 [M 694; R 586], 720 [M 699; R 592] **Constitució 75**: **E** 675 [M 651; R 540], 715 [M 694; R 587] **Constitució 76**: **E** 676 [M 651-652; R 541], 715 [M 694; R 587], 721 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605], 734 [M 714; R 606] **Constitució 77**: **E** 676 [M 652; R 541], 715 [M 694; R 587], 721 [M 700; R 593], 733 [M 713; R 605] **Constitució 78**: **E** 676-677 [M 652; R 541-542], 715 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605], 734 [M 714; R 606] **Constitució 79**: **E** 677 [M 653; R 542], 715 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 80**: **E** 677-678 [M 653-654; R 542-543], 715 [M 694; R 587], 720 [M 699; R 592] **Constitució 81**: **E** 678 [M 654-655; R 543-544], 715 [M 694; R 587], E 723 [M 702; R 595], 731 [M 713; R 603] **Constitució 82**: **E** 678-679 [M 655; R 544], 715 [M 694; R 587], 720 [M 699; R 592] **Constitució 83**: **E** 679 [M 655-656; R 544], 715 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 84**: **E** 679 [M 656; R 544-545], 715 [M 694; R 587], 720 [M 699; R 592] **Constitució 85**: **E** 679 [M 656; R 545], 715 [M 694; R 587], 720 [M 699; R 592] **Constitució 86**: **E** 679-680 [M 656; R 545], 716 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605], 734 [M 714; R 606] **Constitució 87**: **E** 680 [M 656-657; R 545], 716 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605], 734 [M 714; R 606] **Constitució 88**: **E** 680 [M 657; R 545-546], 716 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 89**: **E** 680 [M 657; R 546], 716 [M 694; R 587], 720 [M 699; R 592] **Constitució 90**: **E** 680 [M 657; R 546], 716 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 91**: **E** 680-681 [M 657-658; R 546-547], 716 [M 694-695; R 587-588], 722 [M 700; R 593]; E 730, 731-732 [M 710-711; 602, 603-604], 733 [M 713; R 605], 734 [M 714; R 606] **Constitució 92**: **E** 681 [M 658; R 547], 716 [M 695; R 588], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 713; R 605] **Constitució 93**: **E** 681 [M 658; R 547], 716 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 94**: **E** 682 [M 658-659; R 547-548], 716

[M 695; R 588], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605], 734 [M 714; R 606] **Constitució 95**: **E** 682 [M 659; R 548], 716 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 96**: **E** 682 [M 659; R 548], 716 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 97**: **E** 682-683 [M 659-660; R 549], 716 [M 695; R 588], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 98**: **E** 683 [M 660; R 549], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 99**: **E** 683 [M 660-661; R 549-550], 717 [M 695; R 588] **Constitució 100**: **E** 683-684 [M 661; R 550], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 101**: **E** 684 [M 661; R 550], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 102**: **E** 684 [M 661; R 551], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 103**: **E** 684 [M 661-662; R 551], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 104**: **E** 684 [M 662; R 551], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 105**: **E** 685 [M 662; R 551], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 106**: **E** 685 [M 662; R 551], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 107**: **E** 685 [M 662; R 551-552], 717 [M 695; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 108**: **E** 685 [M 662; R 552], 717 [M 696; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 109**: **E** 685 [M 662-663; R 552], 717 [M 696; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 110**: **E** 685-686 [M 663; R 552-553], 717 [M 696; R 588], 722 [M 700; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 111**: **C** 416, 417; **E** 686 [M 663-664; R 553], 717 [M 696; R 588], 722 [M 701; R 593], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 112**: **C** 416, 417; **E** 686 [M 664; R 553], 717 [M 696; R 588], 720 [M 699; R 592] **Constitució 113**: **E** 686-687 [M 664; R 553-554], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 114**: **E** 687 [M 664; R 554], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 115**: **C** 416, 417; **E** 687 [M 664; R 554], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 116**: **C** 416, 417; **E** 687 [M 664-665; R 554], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 117**: **C** 416, 417; **E** 687 [M 665; R 555], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 118**: **E** 687-688 [M 665; R 555], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 119**: **E** 688 [M 665; R 555], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 120**: **E** 688-689 [M 665-666; R 555-556], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 121**: **E** 689 [M 666; R 556-557], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 122**: **E** 689 [M 666-667; R 557], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 123**: **E** 689-690 [M 667; R 557], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 124**: **E** 690 [M 667-668; R 558], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 125**: **E** 690 [M 668; R 558], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 126**: **E** 690 [M 668; R 558], 717 [M 696; R 589], 722 [M 701; R 594], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 127**: **E** 691 [M 668; R 558-559], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 128**: **E** 691 [M 669; R 559], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 129**: **E** 691 [M 669; R 559-560], 717 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 130**: **E** 692 [M 669; R 560], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 131**: **E** 692 [M 669-670; R 560], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 132**: **E** 692 [M 670; R 560], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 133**: **E** 692-693 [M 670; R 560-561], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 134**: **E** 693 [M 670-671; R 561], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 135**: **E** 693 [M 671; R 561], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 136**: **E** 693 [M 671; R 561-562], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 137**: **E** 693-694 [M 671; R 562], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 138**: **E** 694 [M 671-672; R 562], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Cons-**

titució 139: **E** 694 [M 672; R 562-563], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 140**: **E** 694 [M 672; R 563], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 141**: **E** 694-695 [M 672; R 563], 718 [M 696; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 142**: **E** 695 [M 673; R 563], 718 [M 696; R 589], 722 [M 701; R 594], 730 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 143**: **E** 695 [M 673; R 563], 718 [M 697; R 589], 720 [M 699; R 592] **Constitució 144**: **E** 695-697 [M 673-675; R 564-566], 718 [M 697; R 589], 722 [M 701; R 594], 730 [M 712; R 602] **Constitució 145**: **E** 697-698 [M 675-676; R 566-567], 718-719 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 146**: **E** 698 [M 676; R 567], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 147**: **E** 698 [M 676; R 567], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 148**: **E** 698 [M 677; R 567], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 149**: **E** 698-699 [M 677; R 568], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 150**: **E** 699 [M 677; R 568], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 151**: **E** 699 [M 677; R 568], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 152**: **E** 699 [M 677; R 568], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 153**: **E** 699-700 [M 678; R 568-569], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 154**: **E** 700 [M 678; R 569], 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] **Constitució 155**: **E** 700-701 [M 678-679; R 569-570], 719 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602] **Constitució 156**: **E** 701 [M 679; R 570], 719 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 157**: **E** 701 [M 679; R 570], 719 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 158**: **E** 701 [M 679-680; R 571], 719 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 159**: **E** 701 [M 680; R 571], 719 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 160**: **E** 701-702 [M 680; R 571], 719 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 161**: **E** 702 [M 680; R 571], 719 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 162**: **E** 702 [M 680; R 571-572], 719 [M 698; R 590], 722 [M 701; R 594], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 163**: **E** 702 [M 680; R 572], 719 [M 698; R 591], E 723 [M 702; R 595], 731 [M 712, 713; R 602, 603] **Constitució 164**: **E** 702-703 [M 681; R 572], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 165**: **E** 703 [M 681-682; R 573], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 166**: **E** 703-704 [M 682; R 573-574], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592], E 731 [M 712; R 602] **Constitució 167**: **E** 704 [M 682-683; R 574], 719 [M 698; R 591], E 723 [M 702; R 595], E 731 [M 712; R 602-603] **Constitució 168**: **E** 704-705 [M 683; R 574-575], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 169**: **E** 705 [M 683-684; R 575], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 170**: **E** 705 [M 684; R 575-576], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 171**: **E** 705-706 [M 684-685; R 576], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 172**: **E** 706 [M 685; R 576-577], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 173**: **E** 706-707 [M 685; R 577], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 174**: **E** 707 [M 685-686; R 577], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 175**: **E** 707 [M 686; R 578], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 176**: **E** 707-708 [M 686; R 578], 719 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 177**: **E** 708 [M 686; R 578], 719 [M 698; R 591],

720 [M 699; R 592] **Constitució 178**: **E** 708 [M 686-687; R 578-579], 720 [M 698; R 591], E 723 [M 702; R 595], E 731 [M 712; R 603] **Constitució 179**: **E** 709 [M 687; R 579], 720 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 180**: **E** 709 [M 687; R 579-580], 720 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 181**: **E** 709 [M 687-688; R 580], 720 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 182**: **E** 710 [M 688; R 580-581], 720 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 183**: **E** 710 [M 688-689; R 581], 720 [M 698; R 591], E 723 [M 702; R 595], 731 [M 712; R 603], 733 [M 714; R 605] **Constitució 184**: **E** 710-711 [M 689; R 581-582], 720 [M 698; R 591], E 723 [M 702; R 595], 731 [M 712; R 603] **Constitució 185**: **E** 711 [M 689; R 582], 720 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 186**: **E** 711 [M 690; R 582], 720 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 187**: **E** 711-712 [M 690; R 582-583], 720 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 188**: **E** 712 [M 690-691; R 583], 720 [M 698; R 591], 720 [M 699; R 592] **Constitució 189**: **E** 723-724 [M 702; R 595] **Constitució 190**: **E** 724 [M 703; R 595-596], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 191**: **E** 724-725 [M 703; R 596], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 192**: **E** 725 [M 703-704; R 596-597], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 193**: **E** 725-726 [M 704-705; R 597-598], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 194**: **E** 726 [M 705; R 598], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 195**: **E** 726 [M 705; R 598], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 196**: **E** 478, 727 [M 705; R 598], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 197**: **E** 727 [M 706; R 599], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 198**: **E** 727 [M 706; R 599], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 199**: **E** 727 [M 706; R 599], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 200**: **E** 728 [M 706-707; R 599-600], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 201**: **E** 729 [M 707; R 600], 732 [M 713; R 604], 733 [M 714; R 605] **Constitució 202**: **E** 729 [M 707-708; R 600-601], 732 [M 713; R 604] **Constitució 203**: **E** 734 [M 708; R 606] **Constitució 204**: **E** 734 [M 708; R 606-607] **Constitució 205**: **E** 734-735 [M 708; R 607] **Constitució 206**: **E** 733 [M 714; R 605], 735 [M 709; R 607]

Constitucions de Catalunya suplicades al rei: **E** 49

consuetud: **C** 178, 179, 203, 393, 402, 474, 476, 487, 488, 489, 491, 502, 504, 550, 558, 562, 563, 582 ❖ **E** 467 ❖ **M** 793 [R 686], 795 [R 688] ❖ **R** 9 i 426 **via de**: **M** 851 [R 743]

consultors: **M** 316 i 321

contagio: **C** 119

Contamina, Francisco de (infançó): **M** 155, 157/163, 165/167, 170/172 ❖ **P** 6

contencions: **C** 468, 490, 513, 531, 532, 578 ❖ **E** 5 ❖ **M** 5, 820 [R 713], 821 [R 714] ❖ **R** 5 i 29 **d'immunitat**: **E** 712 [M 691; R 584] **de jurisdicció**: **E** 707 [M 686; R 578], 712 [M 691; R 584], 723 [M 701; R 594], 759 [M 767-768; R 660] ❖ **M** 871 [R 764]

Contijoc, Jeroni (abat del monestir de Santes Creus): **E** 7, 21, 61, 144, 223, 473, 610 ❖ **P** 123 ❖ **R** 255

contractació: **C** 506 ❖ **M** 791 [R 684] **llibertat de**: **E** 751 [M 730; R 623]

contractes: **C** 145, 354, 475, 497 ❖ **E** 664 [M 639; R 527], 786-787 [M 756-757; R 649] ❖ **M** 811 [R 704], 815 [R 708], 826 [R 718], 840 [R 732], 871 [R 764] ❖ **P** 184, 275 ❖ **R** 102 i 124 **usuraris**: **M** 812 [R 705], 841 [R 732], 843-844 [R 735] i 845 [R 737]

contrafaccions: **C** 405, 576 ❖ **E** 86, 95, 107, 133, 653 [M 628; R 514], 695 [M 673, 674; R 564, 565], 710 [M 689; R 581], 732 [M 713; R 604] ❖ **M** 55, 61, 90, 299, 300, 471 ❖ **P** 183 ❖ **R** 87, 100 i 223

contrafaents: **C** 432, 470, 487, 493, 555 ❖ **E** 366, 791 [M 761; R 653] ❖ **M** 210, 309 ❖ **R** 442

contrafurs: **M** 149 ❖ **R** 92

contribucions: **C** 500, 569, 588 ❖ **E** 783 [M 752; R 645] i 786 [M 755; R 648]

controvèrsies: **M** 871 [R 764]

contumaces: **E** 677 [M 654; R 542] ❖ **P** 200

contumàcia: **E** 474, 547 ❖ **M** 151, 295 i 537

convalecents: **E** 387

convents: **C** 239 ❖ **E** 121 ❖ **R** 325, 326, 334, 371 i 372

conversos: **C** 347 ❖ **E** 3 ❖ **M** 3 ❖ **R** 4

còpies autèntiques: **C** 518, 576, 579 ❖ **E** 290 i 758 [M 766; R 659] ❖ **M** 799-800 [R 693]

Copons (cavaller): **P** 7

Copons de la Manresana, Francesc: **M** 12, 184, 616 ❖ **P** 18, 79 i 108

Copons, Diego (comanador d'Orta i Tronchón): **M** 154-155, 157/162, 165/167, 170 i 171

Copons, Felip de (donzell de Vilafranca del Penedès): **M** 6, 14, 23, 191, 265, 279, 280, 303, 304, 346, 352, 378, 416, 419, 420, 465, 467, 585, 596, 617, 620, 621, 623 ❖ **P** 61, 114 i 181

Copons, Joan Francesc de (donzell de la vegueria de Cervera i senyor de la Manresana): **E** 530 ❖ **M** 467, 482, 525, 529, 554, 596, 829 [R 721], 834, 835 [R 726, 727] ❖ **P** 79 i 129

Copons, Jordi Joan de (donzell de Vilafranca del Penedès): **M** 265, 280, 289, 303, 378, 433, 601, 620 ❖ **P** 135

Copons, Lluís de (ardiaca i inquisidor de Sevilla): **M** 123, 823, 824 [R 716], 828 [R 720] ❖ **R** 129

Copons, Miquel Joan (donzell): **M** 285

Copons, Ug de (procurador del prior de Catalunya de l'orde de Sant Joan): **C** 157, 239 ❖ **E** 6, 7, 11, 12, 76/78, 103, 112, 115, 117, 124/126, 128, 129, 132, 134, 139, 140, 144, 146, 149, 185, 197, 200, 203, 206, 229, 231/235, 237, 238, 241, 242, 246, 248, 250, 254, 255, 257, 259, 260, 262, 263, 265, 266, 321, 327, 328, 331, 351, 354, 358, 361, 363, 364, 373, 376, 387, 392, 394, 402, 404, 415, 417/420, 422, 423, 426, 427, 429, 430, 438, 441, 457, 458, 463, 469, 483, 487, 490, 512, 522, 529, 530, 533, 535, 541, 565, 568, 570, 576, 585/588, 597, 607, 609/611, 614, 616, 620, 648 ❖ **M** 175, 290, 474; P 60, 68, 123, 159, 178, 210, 255, 325 ❖ **R** 468

cor: **R** 2

Corb, el (a *Balaguer*, Noguera): **P** 140

Corbera de Llobregat (Baix Llobregat): **M** 287 ❖ **P** 136

Corbera i Gualbes, Francesc de (donzell de Barcelona): **M** 10, 187 ❖ **P** 19, 78 i 110

Corbera, Joan Baptista (donzell): **M** 11, 190 ❖ **P** 81 i 113

Corbins (Segrià) **castlania de**: P 102 / vegeu Ivorra, Guillem d'

Corçà (Baix Empordà): **E** 86

Cordelles, Jaume (canonge de Barcelona): **E** 34 ❖ **M** 40

Cordelles, Miquel (ciutadà honrat de Barcelona, regent la cancelleria de Catalunya, habilitador reial i proveïdor de greuges): **C** 100, 116, 158, 159, 219, 338, 369, 377, 591 ❖ **E** 42, 58, 65, 142, 167, 338, 391, 472, 501, 544, 628, 638, 644 ❖ **M** 2, 43, 64, 70, 73, 102, 116, 176, 199, 219, 396, 431, 442, 448, 505, 506, 533, 552, 556, 583, 598, 599, 610, 612, 773 [R 666], 813 [R 706], 845 [R 737] ❖ **P** 57, 89, 92/94, 97/99, 117, 121, 124, 126, 128, 131, 134, 144, 146, 167, 175, 177 ❖ **R** 64, 77, 82, 136, 256, 338, 341, 365, 374, 387, 416, 434, 465, 499 i 500

cordes: **E** 337

Còrdova, Regne de: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Corella, Hèctor (noble): **P** 10

Corella, Jeroni (comte de Cocentaina): **C** 284, 310, 317, 347, 369 ❖ **E** 304, 441, 442, 466, 521, 590, 597, 648 ❖ **M** 578 ❖ **R** 237, 282, 297, 336, 341, 348 i 365

Cornel, Juan (infançó): **P** 6

Cornet (doctor en drets i receptor dels salaris del General): **C** 412

Cornet, Frederic (doctors en drets i advocat del braç militar): **C** 91, 92, 209, 210, 211, 265, 325 ❖ **E** 22, 36, 125, 147, 180, 181, 184, 185, 193, 194, 356, 359, 375, 376, 416, 495, 537, 577, 614, 622, 638, 644 ❖ **M** 24/26, 34, 55, 61, 69, 78, 118, 128, 130, 197, 232, 235, 236, 305, 318, 326, 374, 409, 527, 566, 571, 585, 588, 590, 600, 601, 609/611, 620 ❖ **R** 45, 167, 168, 218, 314, 401, 414, 442, 470, 482, 484, 498 i 500

Cornet, Joan Lluís (doctor en drets): **C** 330

Cornet, Lluís (mossèn): **R** 167

Coromines, Joan Pere (mercader de Barcelona): **E** 776 [M 746; R 639]

corona reial: **C** 77, 172, 264, 483, 521, 558, 560, 562, 571, 573, 583 ❖ **E** 311 ❖ **M** 801 [R 694], 872 [R 764] ❖ **R** 8, 22, 142 i 216

coronacions: **E** 796 [M 882; P 240; R 773]

CORONAT, Joan (de Perpinyà): **E** 531 ❖ **M** 518 ❖ **R** 407 i 408

corporals: **C** 153 ❖ **M** 112 ❖ **R** 132 **panys**: **E** 16, 82 i 84

corrals: **C** 400, 589

corredors: **C** 492 ❖ **E** 390 ❖ **M** 395

correus: **C** 277 ❖ **E** 142 i 288 **de cavall**: **E** 357 ❖ **R** 267 **de peu**: **E** 768-769 [M 738; R 631]

corrupció: **C** 494, 511 ❖ **E** 47 ❖ **M** 834 [R 726] **excepcions de**: **M** 852 [R 744]

corsaris: **C** 535 ❖ **E** 2, 522, 523, 538 ❖ **M** 2, 513 ❖ **P** 64 ❖ **R** 3, 248 i 403

Còrsega, illa de: **E** 647 ❖ **M** 621 ❖ **R** 511 **Regne de**: **P** 1 ❖ **R** 1, 14, 29 **reis i reines de**: **R** 16

Cort: **C** 352 **civil**: **M** 794 [R 687] **eclesiàstica**: **C** 395, 467, 490, 529 ❖ **E** 754 [M 762-763; R 655-656], 759-760 [M 767-769; R 660-661] ❖ **M** 805 [R 698] i 809 [R 701] **dret i estil**: **E** 757 [M 765; R 658] **ordinària**: **C** 352, 467, 470, 498, 517, 522, 529, 538, 540, 579 ❖ **E** 435, 662 [M 638; R 525], 673 [M 649; R 538], 676 [M 652; R 541] ❖ **P** 192 i 198 **ordinària (advocats)**: **E** 662 [M 637; R 524] ❖ **P** 191 **ordinària (escrivania)**: **E** 662 [M 637; R 525] ❖ **P** 191 **ordinària (jutges)**: **E** 662 [M 637; R 524] ❖ **P** 191 **ordinària (reial)**: **E** 554, 556, 687 [M 665; R 554] ❖ **P** 205 **ordinària (salaris)**: **E** 662 [M 637; R 525] ❖ **P** 191 **règia**: **C** 494, 507, 523, 529, 544, 579, 595 **règia (avaries de la)**: **R** 165 **règia (salaris dels oficials de la)**: **R** 166 **reial**: **C** 469, 474, 476, 478, 480, 488, 504, 511, 538 ❖ **E** 86, 672 [M 648; R 537], 673 [M 648; R 537] ❖ **M** 837 [R 729], 838 [R 730], 839 [R 731], 847 [R 739], 848 [R 740], 852 [R 744], 855 [R 747], 856-857 [R 748], 869 [R 761] i 876 [R 763] ❖ **P** 197 i 198 **reial (enquestes a la)**: **M** 391 **reial (de justícia)**: **E** 654 [M 629; R 516] ❖ **P** 186 **reial ordinària (notaris)**: **E** 685 [M 662; R 552] ❖ **P** 204 **romana**: **C** 524, 534, 565 ❖ **E** 191 ❖ **M** 123 **secular**: **C** 395, 490, 529 ❖ **E** 759 [M 767, 768; R 660, 661] ❖ **M** 871, 872 [R 764]

Cort General d'Aragó **convocatòria de les universitats (carta de)**: **P** 7 **convocatòria del braç eclesiàstic (carta de)**: **P** 1-2 **convocatòria dels braços** (cartes de): **P** 1-8 **convocatòria dels capítols eclesiàstics (carta de)**: **P** 2-3 **convocatòria dels cavallers i infançons (carta de)**: **P** 3 **convocatòria dels nobles i titulats (carta de)**: **P** 3 **processos dels braços**: **R** 488

Cort General de Catalunya: **E** 675 [M 651; R 540] **i** 753 [M 732; R 625] **actes de gràcia**: **E** 183 **actes**: **C** 88, 223, 300, 324, 333, 376, 417 ❖ **E** 42, 43, 48, 65, 196, 487 ❖ **R** 49, 50, 58, 82, 186, 207, 316, 464, 465 i 470 **acusació de contumàcia als absents**: **E** 5-6 ❖ **M** 5-6 ❖ **R** 6 **advocats**: **E** 48, 49, 59, 69, 98, 126-127, 147, 148, 149, 303, 305, 318, 378, 510, 511 ❖ **M** 204 i 602 **advocats (juntes)**: **E** 164 **advocats dels braços**: **C** 102, 104, 105, 110, 111, 113, 120, 128, 133, 134, 137, 141, 143, 145, 147, 169, 174, 205, 210, 211, 212, 221, 222, 225, 252, 257, 267, 282, 283, 294, 296, 299, 303, 308, 310, 325, 330, 337, 341, 357, 362 ❖ **E** 33, 50, 52, 55, 103, 106, 107, 108, 110, 113, 135, 193, 194, 207, 225-226, 237, 272, 277, 307, 308, 317, 349, 350, 356/358, 362, 363, 368, 374, 490, 501, 502, 519, 540, 567, 568, 586, 592, 597, 608, 617, 627, 635, 647, 649 ❖ **M** 34, 47, 51, 53/56, 65, 66, 69, 70, 72, 76/78, 80, 104, 107, 109, 112/115, 117, 129, 130, 132, 137, 140, 195/198, 225, 234/236, 246, 248, 249, 265, 266, 281, 295, 305, 308, 314, 315, 317, 318, 329, 331, 351, 357, 358, 360, 362, 364, 367, 371, 374, 376, 377, 410, 468, 475, 479, 492, 527, 528, 577, 581, 582, 623 ❖ **R** 74, 84/86, 100, 101, 112, 115, 119, 120, 123, 124, 141, 145, 167/169, 177, 178, 205, 218, 219, 220, 235, 236, 241, 253, 257, 260, 262, 265, 268, 276, 283, 314, 361, 363, 373, 378, 383, 414, 419, 449, 450, 453, 455, 466, 479 i 482 **advocats dels braços (memorials)**: **M** 56 **advocats dels braços (remuneracions)**: **E** 428 ❖ **M** 331, 604, 609-610 i 611 **advocats dels braços (salari)**: **C** 296 ❖ **E** 453, 559, 562, 624, 637-638 ❖ **R** 305-306, 324-325, 363, 494, 498-499 i 499 **advocats dels braços (vots)**: **C** 138 ❖ **R** 55, 67, 383, 400-401 i 413-414 **ajudants dels notaris dels braços (salari)**: **E** 559, 562 i 624 **ajudes de costa**: **E** 335 ❖ **M** 372 i 402 **alimàries**: **E** 356 **almoines i caritats (súpliques)**: **M** 121-122 i 126 **almoines i caritats**: **E** 121, 427, 618 ❖ **M** 592, 593, 604 i 615-616 **altercacions**: **R** 154, 156, 195, 214, 232, 279, 280, 308 i 309 **ambai-**

xades al rei (a peu i a cavall): **E** 177 i 178 **ambaixades al rei**: **C** 124, 125, 198, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 213, 220, 335, 337, 341, 370 ❖ **E** 181, 441 i 452 **ambaixades als braços**: **E** 474 **ambaixades dels braços**: **E** 34, 44, 48, 51, 52, 53, 54, 73, 74, 76, 77, 81, 100, 102, 329, 380 ❖ **P** 86-87, 92, 93-94, 145-146, 151 i 153 **apel·lacions i evocacions de causes**: **E** 39, 55-56, 70 ❖ **R** 40, 59, 67, 71, 72, 74, 75, 87, 100, 229, 239, 265-266, 322, 351-352, 352-355, 356, 378, 383, 393, 396, 401 i 414 **aposentador major**: **C** 146 ❖ **E** 102 ❖ **M** 104 ❖ **R** 124 **aposentadors**: **C** 132 ❖ **R** 108 **aposentament**: **E** 715 [M 694; R 587] **aposentos o posades**: **C** 99, 101, 104, 128, 132, 140, 142, 144, 145, 150, 221, 225, 267, 284, 285 ❖ **E** 11, 25, 26, 28, 34, 44, 45, 48, 91, 100, 102, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 149, 151, 153, 196, 205, 206, 216, 226, 259, 272, 285, 293, 309, 624 ❖ **M** 31, 32, 52, 94, 100, 103, 104, 125, 126, 129, 131, 132, 134, 136, 203, 204, 239, 246, 249, 279, 281, 305, 327, 328, 333, 379, 605 ❖ **R** 56, 57, 101, 107, 108, 121, 123, 124, 127, 175, 178, 205, 220, 238 i 494 **aposentos (comissió sobre)**: **R** 12 **arribada del rei**: **M** 1 **assistents (malalts)**: **E** 337 i 539 **assistents (poders)**: **M** 402 **atropellar los negocis**: **E** 566-567 **autoritat**: **E** 53 ❖ **M** 307 **avalots**: **R** 149 **balanç del General**: **E** 178 i 184/186-188 **balanç del General (comissió d'obertura)**: **C** 174, 175, 233 ❖ **E** 150, 228-229, 230, 292, 353, 493, 560, 562, 624, 639 ❖ **M** 198-199, 203/207, 230, 232, 304, 509, 605 ❖ **R** 145, 146, 164-165, 213, 385 i 495 **balanç del General (obertura)**: **C** 169, 174, 175, 178, 179, 209 ❖ **E** 31, 37, 54-55, 72, 91, 146/154-155, 173-174 ❖ **M** 142, 144, 194, 195, 197, 198, 201/206, 231, 612 ❖ **R** 50, 144, 145, 147, 148 i 164-167 **brassers**: **R** 495 i 501 **brassers (salari)**: **E** 560, 562, 625 i 640 **breu expedició**: **E** 60 **cadira reial**: **E** 458 **caixes**: **R** 133 i 145 **candelers (salari)**: **E** 560 **capellans**: **M** 32 **capellans dels braços (salari)**: **E** 559, 562, 624 ❖ **M** 605, 615 ❖ **R** 494 **capelles**: **C** 86 **Capítol de les lluïcions**: **E** 591 **capítols de Cort**: **E** 566 **capítols de Cort (presentació al rei)**: **M** 578 **capítols dels agabelladors**: **E** 590 i 592 **capítols no decretats ni admesos**: **E** 178 **caritats, almoines i obres pies (suplicacions de)**: **C** 140 ❖ **E** 642 ❖ **R** 117, 468, 482 i 483 **causes d'apel·lació**: **E** 24 i 475-476 **cauteles**: **E** 309 **cauteles expedides**: **M** 508-509, 514, 542 ❖ **R** 176, 202, 220, 238, 321-322, 324, 325 i 385 **cera**: **M** 91, 93 i 279 **cera (distribució)**: **E** 16, 77, 90, 91 i 150 **cerer**: **R** 495 i 501 **cerer (remuneració)**: **E** 625 ❖ **M** 605 i 613 **cerimonial**: **C** 345 ❖ **E** 53-54, 54, 57, 150 ❖ **M** 62 i 63 **Cerimonial o Llibre de cerimònies**: **C** 108 ❖ **R** 75 i 76 **cerimònies**: **M** 61-62 **cloenda**: **C** 377 **comissaris**: **E** 112 i 510 **comissions**: **E** 107 **comissions reduïdes**: **E** 148, 149 i 152 **comissions reduïdes (secret)**: **E** 337 **concert o capitulació de deutors**: **E** 284, 355, 369-372 ❖ **R** 257/259, 280, 281, 291-292, 310, 314, 434, 435, 437, 450, 451, 458-464, 465, 480 i 482 **concertació**: **E** 166 **concòrdia amb els aragonesos**: **E** 581, 628 i 629-630 **concòrdia amb els aragonesos (comissió)**: **E** 368 i 619 **consens**: **E** 498 **Constitucions**: **E** 393 i 623 **Constitucions (combinació)**: **C** 366, 367, 372, 382, 384❖ **E** 532, 533, 538, 546, 549, 557, 569, 625 ❖ **M** 489-490, 526, 538, 548, 564, 605, 612-613 ❖ **R** 364/367, 405, 432, 433, 495 i 501 **Constitucions (comissió)**: **C** 150, 217, 220, 225, 232, 235, 244, 252, 257, 259, 266, 285, 292, 297, 299, 322, 386, 422, 444, 511, 513, 515, 519, 522, 530, 533, 535, 551, 554, 555 ❖ **E** 204/206, 229/231, 235, 236, 238, 241, 249, 259, 261, 272, 296-297, 309, 317, 323, 324, 324-325, 337, 341, 350, 368, 384, 388, 416, 428, 430, 457, 489, 499, 532, 560, 562, 624, 639 ❖ **M** 207, 240, 241, 245, 247, 271, 279, 296, 305, 308, 327, 339, 342, 345, 352, 371, 374, 402, 432, 473, 477, 483, 484, 488, 498-499, 509, 553, 557, 605, 612 ❖ **R** 127, 171, 175/178, 185, 187, 193, 205, 206, 220, 238, 247, 248, 258, 261, 272, 280, 363, 365, 373, 384, 385, 388, 494 i 501 **Constitucions (decretacions reials a les rèpliques)**: **R** 481 **Constitucions (decretacions reials)**: **C** 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440 ❖ **E** 482, 488, 489, 491-492, 504, 524, 558, 559, 565, 567, 568, 577 ❖ **M** 542, 545, 583, 590 ❖ **R** 363/365, 419-420, 422, 430, 437, 442, 448, 449, 453, 455, 479 i 483 **Constitucions (jurament reial)**: **M** 626 **Constitucions (lectura i votació als braços)**:

C 299, 301, 324, 328, 329, 331, 341, 342, 343, 345, 357, 359, 360, 364, 367, 372, 376, 378, 388 ❖ **E** 474, 478, 549 ❖ **M** 358, 359, 387, 402, 414, 420, 421, 431, 441, 448, 456, 466, 474, 477, 479, 481, 583 ❖ **R** 261, 266, 308, 309, 315, 340, 341, 348, 349, 361, 362, 364, 366, 373, 375/377, 379, 405/407, 442 i 449 **Constitucions (memorial)**: **E** 521, 527-528, 530 i 539 **Constitucions (presentació al rei)**: **C** 372, 379, 446 ❖ **E** 540, 541, 606 ❖ **M** 521, 526, 527, 530, 542, 545, 572, 573, 586 ❖ **R** 376, 378, 405, 406, 410, 417-418, 433, 448 i 512 **Constitucions (quaderns)**: **C** 371, 384 ❖ **E** 424, 425, 453 i 477 **Constitucions (rèpliques a la decretacions)**: **E** 581, 582, 588, 592, 614, 619 ❖ **R** 442, 447, 448 i 450 **Constitucions (primeres decretacions reials)**: **E** 712-720 [M 691-698; R 583-591] **Constitucions (rèpliques a les primeres decretacions reials)**: **M** 561, 565, 566, 571, 572 i 574 **Constitucions (segones decretacions reials)**: **E** 589, 620, 621, 729-733 [M 711-713; R 601-604] ❖ **M** 577 i 589 **Constitucions (rèpliques a les segones decretacions reials)**: **M** 588 **Constitucions (terceres decretacions reials)**: **E** 733-734 [M 714-716; R 605-606] **Constitucions aprovades**: **M** 261 **Constitucions del Sant Ofici**: **C** 373, 415, 416, 423, 439 ❖ **E** 569, 570, 574, 576, 577, 631 ❖ **M** 571 ❖ **R** 432-433, 442, 485 i 490 **Constitucions no aprovades**: **C** 105 **Constitucions no presentades al rei**: **C** 395 **constitució 91 (debat al braç militar)**: **M** 566 **constitució de capbrevar**: **C** 416 **Constitució de l'Observança**: **C** 366, 367, 372, 377, 382, 383, 384, 385, 403, 437, 447, 519, 538 ❖ **E** 483/485, 504, 509, 530, 614, 619, 620, 622 ❖ **M** 473, 488, 515, 543, 588/590, 593, 594 ❖ **R** 363, 378, 384, 399, 400, 470 i 483 **Constitució de l'Observança (comissió)**: **M** 488-489 i 492 **Constitució de la Capitania general**: **C** 415, 416, 423, 428 ❖ **E** 619, 620 i 631 **Constitució del delmar en garba**: **C** 393, 595 ❖ **M** 512, 520-521, 521, 522, 526, 561, 562, 564, 575, 585 ❖ **R** 397, 405, 432, 437, 438 i 441 **Constitució dels agabelladors**: **M** 585, 586 i 589 **convocatòria dels braços (cartes de)**: **P** 14-21 **convocatòria dels Capítols eclesiàstics (cartes de)**: **P** 14 **convocatòria**: **C** 583 **correus**: **E** 392 **cortesia**: **M** 59 **cos i braços**: **E** 141 **cos místic**: **E** 782 [M 752; R 645] **coses de gràcia**: **C** 198, 256, 265, 282, 321, 326, 334, 380, 421, 422, 444, 445, 446 ❖ **E** 98 ❖ **R** 204, 217, 250, 256, 303, 305/307, 317, 352, 424, 435, 439, 470 i 480 **coses de justícia**: **C** 280, 282, 431 ❖ **R** 352 i 387 **costum i estil**: **E** 63 i 117 **creiximoni de salaris**: **C** 364, 383, 389, 462 ❖ **M** 538, 543, 548, 558, 564, 565, 586, 597, 598, 601, 620 ❖ **R** 127, 176, 305, 351, 363, 378, 385, 407, 425 i 488 **criats**: **C** 223 ❖ **M** 32, 478, 592 i 613 **crida del desaforament**: **R** 83-84, 84, 85, 89/91-94, 95, 97 i 103 **crida del desaforament (revocació)**: **R** 103-105 i 124 **crides de compareixença**: **E** 277-278 **declaracions del rei sense els braços**: **E** 781-782 [M 751-752; R 644-645] ❖ **R** 270 i 279 **declaracions reials**: **E** 58, 59, 64 i 65 **decretacions dels braços**: **C** 104, 127, 128, 157, 265, 286, 367, 368, 375, 378 ❖ **R** 98, 151, 171, 245, 257, 305, 364, 365 i 451 **decretacions reials**: **C** 112, 364, 416, 417, 447 **decretacions reials a les suplicacions dels braços**: **E** 60 **decrets**: **C** 203 **determinacions**: **E** 57 **dies de gràcia als absents**: **R** 37 dietes: **R** 494 **dissentiments**: **E** 161, 193, 248, 273, 274, 278, 502, 514 i 782 [M 751; R 644] ❖ **P** 24-26, 27-30, 32, 33, 34, 41, 42, 46, 47, 48, 52, 54, 55 i 169 **dissentiments (anul·lacions per absència)**: **E** 152-153 **dissentiments (comissions de componedors)**: **C** 187, 240 ❖ **M** 214, 216/219 ❖ **R** 152/154 **dissentiments (declaracions reials de)**: **M** 368 **documentació rebuda**: **E** 119, 120, 124, 132, 133, 135, 139, 140, 150, 155 i 178 **documentació rebuda de la Diputació del General**: **C** 97, 134, 139, 143, 150, 154, 211, 231, 234, 236, 274, 280, 352 ❖ **E** 103-105, 106, 281, 285 i 464 **escriptures**: **C** 77, 113, 206, 219, 222, 227, 228, 229, 235, 236, 248, 249, 250, 258, 261, 271, 295, 299, 302, 310, 321, 329, 330, 335, 336, 344, 376, 388, 417, 439 ❖ **R** 86-87, 110-111, 457, 467 i 486-487 **escriptures (conservació)**: **E** 463 **escriptures i llibres**: **R** 61, 111, 117, 119, 123, 127, 128-130, 133, 145, 146, 183, 184-185, 188, 225, 236, 260, 272, 273-274, 296-297, 309, 349 i 351 **escriptures i llibres (custòdia)**: **M** 107, 109, 140, 199 i 302 **escriptures i llibres (inventari)**:

M 121, 122-124, 126, 136-137, 137 i 302 **estil**: **C** 116, 224, 299, 367, 375 ❖ **E** 75, 140, 161, 175, 197/199, 350, 379, 501 i 513 **estil antic**: **E** 57, 65, 152 ❖ **M** 70 **estil i forma**: **M** 42, 240, 270, 397 i 487 ❖ **P** 30, 33, 37-38, 39, 41, 46, 47, 52, 53 i 93 **evocacions de causes**: **C** 97, 102, 120, 243, 279, 321 ❖ **E** 78 ❖ **M** 35 **evocació de causes de la Diputació**: **E** 16 **exacció dels deutes del General**: **M** 207, 209, 221, 293, 299, 303, 605 i 612 **exacció dels deutes del General (comissió)**: **E** 269-270, 284, 302, 320, 336, 340, 368, 389, 428, 560, 562, 625 ❖ **R** 211, 212, 215, 216, 233, 272, 291, 298-299, 303, 310, 311, 387, 426, 428, 429, 433, 458-464 i 495 **exclusió de deutors**: **M** 96, 97, 142, 194, 207, 209 i 210 **exemplars**, **C** 104, 105, 128, 134, 139, 147, 179, 203, 204, 206, 219, 220, 241, 248, 298, 299, 306, 323, 341 ❖ **E** 112, 206, 276, 329 ❖ **M** 53, 55, 71, 109, 112, 113, 118, 354, 357, 397, 409, 420, 422, 423, 440, 541, 582 ❖ **R** 69, 100, 112, 114, 147, 181, 195, 260, 263, 304, 348, 361, 419 i 437 **expulsió de bandolers (comissió)**, **E** 528, 540, 549, 558, 569/571 ❖ **M** 512 **festes**: **E** 388 **forma de l'exacció (concòrdia)**: **E** 507, 508, 513, 514, 517, 533, 546, 569, 570, 572, 572-573, 578, 592, 598, 598-604 i 606 **forma de l'exacció (memorial)**: **E** 379, 393, 394, 407, 417 i 485 **galeres (comissió)**: **E** 487, 488, 530 ❖ **M** 585, 586, 590, 619-620 ❖ **R** 365, 400, 437 i 468 **galeres (negoci)**: **M** 473/475, 601 **gràcies i mercès**: **E** 132 **greuges**: **E** 109, 356, 361, 397, 622, 623 ❖ **M** 26, 81, 323, 382, 530-534 i 604 **greuges (memorials rebuts)**: **C** 96, 105, 133, 220, 225, 244, 297, 299, 305, 312, 326, 327, 331, 350, 419, 423, 425, 492 ❖ **E** 201, 204/207, 249, 280, 331, 335, 336, 339, 345, 347, 348, 350, 351, 353, 354, 358, 359, 361, 363, 373/380, 385, 392, 402, 403, 416, 417, 419, 421/423, 425, 433, 435-437, 451, 471-472, 478, 484, 490, 500, 512, 536, 558, 559 i 567 ❖ **M** 104, 245/247, 271, 279, 354, 357, 359, 367, 374/378, 387, 388-393, 393, 394, 402, 413, 415, 467, 483, 526, 581, 582, 612 ❖ **R** 59, 61, 86, 110, 111, 171, 175, 178, 185, 195, 238, 258, 260, 272, 288, 289, 296, 297, 348, 379, 430 i 431 **greuges (quaderns de)**: **E** 477 i 557/559 **greuges (reparació)**: **E** 592, 649 i 650 **greuges de la Capitania general**: **C** 273, 287, 297, 303, 312, 415, 423, 445, 457 ❖ **M** 357, 603 ❖ **R** 275, 485 i 490 **greuges de la Inquisició**: **C** 273, 287, 295, 297, 303, 312, 334, 415, 423, 445 ❖ **M** 121, 249, 263, 300, 357, 603 ❖ **R** 275, 485 i 490 **greuges dels oficials reials**: **M** 357 **greuges generals**: **E** 393, 608 **greuges generals i particulars**: **R** 61 **greuges generals i particulars (comissió)**: **C** 220, 221, 225, 233, 249, 252, 257, 267, 274, 287, 297, 299, 304, 317, 323, 350, 422 ❖ **E** 200-201, 206, 216, 229, 235, 236, 249, 256, 259, 272, 302, 309, 317, 319, 320, 324, 327, 339/341, 344, 345, 350, 351, 353, 359, 361/365, 385, 397, 422-423, 457, 489, 499, 560, 562, 608, 625, 639 ❖ **M** 207, 240, 245/247, 271, 279, 281, 296, 298-299, 305, 327, 337, 368, 374, 432, 477, 484, 498-499, 509, 553, 557, 605, 612 ❖ **R** 127, 171, 175, 178, 185, 205, 223, 238, 240, 304, 307, 308, 373, 384, 385, 495 i 501 **greuges generals i particulars (lectura i votació als braços)**: **C** 299, 303, 310, 317, 321, 322, 323, 331, 350 ❖ **M** 358, 387, 402 **greuges generals i particulars (necessitat d'esmena)**: **M** 586 **greuges generals i particulars (presentació al rei)**: **C** 299, 301, 307, 309, 310, 311, 312, 313, 316, 322, 353, 357, 362, 367, 385 ❖ **E** 380, 478, 479, 482, 487, 539 i 545-546 **greuges generals i particulars (resposta reial)**: **C** 415 ❖ **E** 557/559, 567, 572, 573, 622 i 631 **guiatges atorgats**: **E** 349-350 i 351 **habilitació**: **C** 93, 115, 122, 127, 136, 142, 143, 148, 149, 150, 153, 154, 155, 169, 170, 285, 288, 293, 294, 298, 303, 308, 313, 326, 327, 328, 330, 347 ❖ **E** 26, 28, 33/35, 40/42, 59, 60, 73/75, 80, 88, 110, 120, 134, 137, 141, 164, 306, 316, 317, 324, 328, 329, 368, 374-375, 384, 385, 393, 423, 453, 476 ❖ **M** 41, 76, 78, 81, 82, 86, 89, 92, 94, 97, 116, 129, 130, 133, 135, 137, 138, 143/145, 195/198, 209, 211, 213, 245, 311, 339, 371, 387, 394, 419, 444, 448, 456, 482, 483, 540, 572 ❖ **R** 120, 123, 126, 127, 131, 134, 136, 141, 142, 145, 238, 241, 247, 260, 270, 276, 281 i 308 **habilitació (edat mínima)**: **E** 115/117 ❖ **M** 115, 118 i 119 **habilitació (exclusió dels deutors)**: **E** 125 i 126 **habilitació d'hores**: **E** 138, 141, 162, 312, 333, 353, 365, 366, 368, 377, 378, 520 ❖ **R** 348 **habilitació d'oficials reials**: **E** 115, 117, 134, 135, 138, 139, 147, 356, 361 i 364 **habilitació de deutors**: **E** 138 **habilitació de dies**: **E** 59 **habilitació de festius**:

E 110, 363, 364-365, 424, 482 ❖ **M** 39, 109, 140 **habilitació del protonotari reial**: **E** 424 **habilitació (actes de publicació)**: **P** 99-117, 117-121, 121-124, 124-126, 126-128, 128-131, 131-133, 133-134, 134-142, 142-143 i 144-145 **habilitacions (jurament i homenatge)**: **E** 64 i 65 **habilitacions**: **E** 107 i 493 **habilitadors**: **C** 84, 85, 86, 88, 89, 93, 97, 98, 99, 114, 122, 126, 127, 128, 137, 138, 141, 146, 147, 148, 149, 153, 154, 155, 156, 302, 306, 308, 313, 462 ❖ **E** 65, 68, 69, 89-90, 91, 93, 112, 113, 117, 129, 130, 131, 137-138, 139, 141, 199, 271, 322, 355-356, 358, 365, 368, 374, 781 [M 751; R 644] ❖ **M** 31, 32, 34, 35, 37/40, 42/44, 65, 66, 81, 82, 89, 102, 112, 113, 115, 117/119, 129, 130, 134, 135, 137, 139, 141/145, 175, 176, 250, 264, 308, 317, 341-342, 364, 367, 374, 448, 540, 552-553, 556-557, 595 ❖ **P** 89, 90, 91, 94, 97 ❖ **R** 37, 44, 45, 49/52, 57, 62, 63, 66, 81, 88, 95, 101, 111, 115, 117, 120, 125, 126, 132/134, 205, 238, 241, 260, 268, 270, 279, 281, 288, 289 i 316 **habilitadors (elecció)**: **R** 32 i 55 **habilitadors (jurament)**: **C** 99, 104, 105, 109, 116 ❖ **E** 46, 48, 48-49, 49, 57, 58 ❖ **M** 50, 52, 53, 55, 63, 64, 66, 69/71, 102, 113, 115-116 ❖ **P** 91-92, 93-94, 100, 118, 122 ❖ **R** 52, 76, 77 i 82 **habilitadors (memorials presentats als)**: **E** 145-146 **habilitadors (remuneracions i salari)**: **C** 335 ❖ **E** 559, 560, 562, 624, 638-640, 644 ❖ **M** 604, 610, 611-612 ❖ **R** 334, 494, 499 i 500 **habilitadors (sagrament i homenatge)**: **E** 91 **habilitadors (subrogacions)**: **E** 143 ❖ **M** 112, 113, 115 **habilitadors (suplicacions rebudes)**: **E** 125, 126, 134, 135, 137 i 138 **habilitadors escollits pel rei**: **C** 98, 100, 122, 123, 146, 149, 159, 160, 313, 331, 338 ❖ **E** 42, 46, 47, 59, 74, 75, 142, 356, 472 ❖ **M** 43-44, 49, 50, 82, 94, 96, 102, 109, 114, 118, 131, 135, 145, 176, 199-200, 431-432, 442 ❖ **P** 92, 94, 100, 117, 122, 124, 126, 128, 131, 134, 144, 150 ❖ **R** 53, 55, 61-62/65, 68, 78, 82, 89, 125, 136, 205, 289, 338, 434 i 500 **habilitadors escollits pels braços**: **C** 99, 111, 115, 122, 158, 160, 313, 331, 339 ❖ **E** 142, 472-473 ❖ **M** 43-44, 50, 92, 94, 96/98, 102, 107, 109, 118, 131, 133-134, 145, 176, 199-200, 293, 431-432, 442 ❖ **P** 97-98, 100, 117-118, 121-122, 124, 126, 128, 131, 134, 144 ❖ **R** 65, 68, 78, 82, 88, 89, 136, 205, 289, 338, 434 i 500 **hospital**: **C** 119, 121 ❖ **M** 75, 84 ❖ **R** 83 **innovacions**: **M** 50, 51 i 72 **insaculacions**: **E** 570 **intervenció de l'Audiència reial**: **E** 593 **intimes**: **E** 474; **R** 389, 393 i 419 **Judicis de Cort**: **C** 188, 193, 194, 197, 201, 203, 206, 208, 209, 210, 212, 213, 244, 245, 246, 247, 250, 251, 377, 378, 380 ❖ **E** 162, 172, 174, 177, 182, 186, 197, 198, 500/503, 512/514, 517/520, 532, 533 ❖ **M** 209, 214, 215, 228, 235, 268, 270, 485, 487, 490, 505-506 ❖ **R** 38, 153, 156/158, 160, 161, 163, 164, 167, 169, 170, 193, 194, 374/376, 387, 388, 406, 426 i 442 **Judicis de Cort (comissió)**: **E** 501 **Judicis de Cort (monicions)**: **C** 379 ❖ **M** 485, 506 ❖ **R** 376 i 387 **jurisdicció**: **E** 591 **jutges de greuges**: **C** 415, 419, 455, 591, 592 ❖ **E** 436, 489, 509, 519-520, 521, 527, 534, 535, 538, 539, 541-545, 631, 650 ❖ **M** 477, 591, 603, 604, 625 ❖ **R** 319, 365, 485, 490 i 491 **jutges de greuges (elecció)**: **C** 370 ❖ **M** 511, 524 ❖ **R** 395-396, 407 i 416 **jutges de greuges (presentació al rei)**: **M** 526, 527, 530-534 ❖ **R** 406, 410, 411-413 i 416 **jutges de greuges (sentències)**: **C** 591, 592 **jutges de greuges (subrogacions)**: **R** 416 **lletres citatòries**: **E** 348-349, 403, 429, 474, 54 ❖ **M** 294-295, 351, 399, 463, 536 ❖ **R** 71, 218-219, 253-254, 301, 302, 315, 351 i 418 **lletres convocatòries**: **E** 4, 311 ❖ **M** 4 ❖ **R** 4 **lletres d'insaculació**: **E** 595-596 **lletres de cautela**: **E** 360 **lletres de comissió de causes**: **E** 594 **lletres de gràcia**: **R** 484 **lletres de guiatge**: **E** 359-360 i 464 **lletres de naturalització**: **E** 589, 595, 611/613, 616, 632, 633-634, 634, 647 ❖ **M** 373, 412-413, 509-510, 546, 559/561, 570, 595, 608 i 622 **lletres executòries**: **E** 540 **lletres inhibitòries**: **R** 71 **lletres rebudes**: **C** 80, 143, 231 ❖ **E** 32, 70-71, 72-73, 122-124 ❖ **R** 34, 121-122, 399, 402-404 i 425 **lletres rebudes de la Diputació**: **C** 87, 121, 132, 178, 231, 234, 241, 242, 273, 274, 284 ❖ **E** 104-105, 151, 238, 239, 280-281, 463-464, 574-575 ❖ **M** 78-79, 80, 107-108, 202-203, 257-259, 298-302, 347-348, 494-495, 562 ❖ **R** 46, 74, 86-87, 87, 110, 117-118, 146-147, 191-192, 192, 222-223, 225, 349, 349-350 i 438-439 **lletres trameses**: **C** 218, 259 ❖ **E** 52, 54-55, 55-56, 91-92, 96, 98-99, 421, 496, 521, 568, 583, 584, 615 ❖ **M** 292, 343-344, 344-345, 346, 351, 358, 466, 473,

508, 607 ❖ **R** 105, 171-172, 275, 278, 302, 388-389 i 440-441 **lletres trameses a la Diputació**: **C** 105, 107, 144, 184, 205, 236, 237, 254, 256, 258, 269, 270, 274, 280, 281, 282, 294, 296, 301, 352 ❖ **E** 109, 114, 135-136, 176, 178/181, 184, 218, 259-260, 261, 263-264, 268-269, 272, 276-277, 294, 298, 301, 305, 325, 326, 331, 335, 345-346, 357, 359, 360, 443, 443-444, 444, 449-450, 497, 506, 528, 535, 547-548, 587, 594, 611-612, 632, 633, 635/646 ❖ **M** 53-55, 56-57, 92-93, 99-100, 111, 119-121, 122, 131, 215, 223-224, 263, 276-277, 278-279, 281-282, 282-283, 283, 284, 290-291, 306, 307-308, 313-314, 317, 334, 338, 339, 342-343, 348-349, 356-357, 360-362, 362, 363, 366, 380-381, 415-416, 419-420, 425, 430, 441-442, 460, 491, 509, 514, 516-517, 524-525, 528, 536, 547, 561, 602-603, 607-608, 608-609, 609 ❖ **R** 61, 74-75, 116-117, 155, 188, 202-203, 207-208, 208, 217, 228, 230-231, 232-233, 235-236, 244, 245, 253-254, 254, 255-256, 257, 266, 267-268, 269-270, 272, 273, 273-274, 286-287, 290-291. 321-322, 324, 325-326, 335-336, 369-370, 380-382, 398, 401-402, 408, 436-437, 457, 472-474, 477-478, 491-492, 497, 498-499/507 i 510-511 **llibertat dels braços**: **E** 129 i 130 ***Llibres Ferrando paga* (obertura)**: **E** 150, 154 **llicència definitiva per abandonar la Cort**: **M** 626 **llicència per absentar-se**: **E** 74 **llicenciament**: **C** 342 ❖ **P** 171, 279 ❖ **R** 260, 340 i 465 **llicències de propi ús**: **E** 267 ❖ **R** 209 **llicències reials per abandonar la**: **P** 96-97 i 154 **llicències reials per actes de la**: **P** 152 **llicències reials per intervenir a la**: **P** 113 i 114 **malalties**: **E** 62, 63, 64 i 380 **malalts**: **C** 113, 119, 120, 160 ❖ **E** 68, 69 ❖ **M** 40, 66, 73, 75, 76, 81, 84, 86, 100, 128, 213, 288, 305, 311, 312, 313-314, 315, 316, 346, 352, 353, 357, 359, 377, 424, 447, 477, 583 ❖ **R** 80, 83, 84, 219, 220 i 321 **massers**: **E** 379 **masses**: **E** 26, 28, 42, 52, 77, 380, 631 ❖ **M** 32, 34, 60, 242, 378, 379 i 394 **masses altes**: **E** 221 i 231 **masses d'argent**: **E** 12 **masses dels braços**: **E** 441 i 452 **masses grans**: **E** 201 **memorial de remuneracions**: **R** 437, 450, 452, 468, 480, 494-497, 504-505 i 509 **memorials de greuges (presentació al rei)**: **M** 379, 473, 490, 526, 530 ❖ **R** 261, 262, 262-263, 266, 267, 275, 281/283, 287, 288, 349, 363, 410, 416, 418 i 420 **memorials de greuges (resposta reial)**: **M** 541, 542, 545, 558, 603-604 ❖ **R** 485-486, 490-491 **memorials i apuntaments (comissió de)**: **C** 150, 267, 386 **memorials presentats**: **R** 259, 272 i 293-296 **memorials rebuts**: **E** 104 **ministres**: **C** 335 **minutes**: **C** 223, 230, 238 **misses**: **C** 87 ❖ **E** 16, 23, 294, 312 ❖ **R** 45, 494 i 504 **naturalitzacions o habilitacions de naturalitat**, **C** 293, 303, 304, 305, 326, 374, 422, 462 ❖ **E** 315, 322-323, 358, 361, 362, 395, 421, 449, 476, 493, 496, 510, 514, 539, 550, 568, 573, 578/580, 583, 585, 587, 589, 595, 611/614, 616, 647 ❖ **R** 276, 279, 307/309, 431, 443-444, 444-445, 445-446, 446-447, 454, 469, 475-476, 493 i 507-508 **notaris dels braços**: **C** 117, 144, 150, 223, 312, 334, 368, 372, 375, 417 ❖ **E** 60, 132, 207, 259, 260, 322, 356, 451, 474, 499, 517 ❖ **M** 80, 126, 131, 137, 175, 205, 248, 463, 474, 493-494, 620 ❖ **R** 82, 86, 123, 177, 178, 182, 288, 351, 366, 373 i 393 **notaris dels braços (ajudants)**: **E** 449-450, 477 ❖ **R** 494 i 500 **notaris dels braços (remuneracions i salaris)**: **C** 223, 224, 255 ❖ **E** 196, 197, 426-427, 428, 559, 562, 624 ❖ **M** 239, 240, 282-283, 424-425, 483, 484, 604, 611 ❖ **R** 175-176, 202-203, 321, 494 i 500 **notaris o escrivans**: **C** 223, 375 ❖ **E** 64, 65, 125 ❖ **M** 57, 204, 483 i 592 **novetats**: **E** 199 **obres pies**: **E** 560-562, 563-564 i 625-627 **observança (comissió)**: **E** 484 **oficials**: **C** 237, 422, 446 **oficials (abillaments i vestits)**: **R** 251, 268 i 270 **oficials (creiximoni de salaris)**: **C** 223, 356 **oficials (memorial de remuneracions)**: **M** 598-599, 601 i 604-606 **oficials (remuneracions i salaris)**: **E** 445, 491, 637-638 ❖ **M** 479, 538, 543, 548, 552, 558, 570, 574, 591, 592, 598, 599 ❖ **R** 334, 366, 378, 482, 483 i 494 **oficials reials**: **E** 304 **oficials reials (rebuig)**: **E** 781 [M 751; R 644] **oficials reials (remuneracions)**: **E** 648 **oficis dels braços**: **E** 150 **oficis**: **C** 128, 129, 130 **oficis (subrogacions)**: **P** 118 i 122 **ornaments de capella**: **E** 72 ❖ **M** 27, 80, 83, 112 ❖ **R** 86, 130, 131 i 153 **ornaments de missa**: **E** 76, 559, 562 i 624 **palau reial**: **C** 202, 269, 270, 272, 273, 274, 276, 278, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 295, 299, 310, 317 ❖ **E** 181, 276, 278, 304, 347, 379, 380, 441, 452 ❖ **M** 64, 357, 377, 379, 394 ❖ **R** 77, 221, 222, 224/226, 228, 231, 234, 236,

238, 239, 250, 261, 262, 283, 287, 288, 297 i 326 **participació dels deutors**: **E** 90, 91, 93 i 107 **persecució de lladres (comissió)**: **R** 396 **persones electes**: **E** 116 **pesos, mides i mesures (reducció de)**: **C** 132, 133, 381, 477 ❖ **E** 511 ❖ **R** 107, 109, 251 i 377 **peticions de naturalització**: **C** 374 ❖ **M** 340-341, 344-345, 368, 369, 373, 411, 456, 497, 545-546, 550, 558/560, 565, 567-568, 568, 569, 572, 577-578, 578, 580-581, 581, 588, 589, 621-622 ❖ **R** 248-250, 367-368, 424, 431, 443/446, 451, 453, 468-469, 474-475, 484 i 493 **pobres**: **E** 62, 63, 64, 68, 69, 79 ❖ **M** 76, 81, 84, 85 ❖ **R** 80, 81 i 83/85 **pobres (suplicacions)**: **E** 124 **poders**: **C** 227, 233, 274, 365, 371 ❖ **E** 52, 77, 201, 221 ❖ **M** 32, 34, 35, 40, 83, 259, 260, 463, 477, 586 i 592 **porters de les comissions (salari)**: **E** 560, 562, 625 i 640 **porters de les comissions**: **E** 584 **porters de sala i capella (salari)**: **E** 560 **porters dels braços**, **E** 42, 181, 231, 259, 260, 322, 328, 355, 356, 441, 452, 547 ❖ **R** 63, 288, 308, 351-352, 365 i 419 **porters dels braços (salaris)**: **C** 223, 224, 255 ❖ **E** 196, 197, 559, 562, 624 ❖ **M** 239, 240, 283, 303, 498-499, 509, 604 i 613 ❖ **R** 175-176, 202-203, 494 i 500 **porters dels braços (vestits)**: **C** 86, 90, 294, 327 ❖ **E** 21-22, 22-23, 26, 28, 29, 422/424 ❖ **M** 17, 346, 414 i 415 ❖ **R** 53 **potestat dels braços**: **M** 316 i 317 **precedència o prelació**: **E** 51, 206, 207 ❖ **M** 247, 248 ❖ **R** 146 **pregàries**: **M** 304 **premis**: **M** 538, 543 i 548 **presidents dels braços**: **C** 105, 184, 218, 255, 259, 265, 268, 270, 336, 417 ❖ **M** 55, 57, 93, 100, 102, 111, 140, 224, 278, 282/284, 291, 292, 308, 327, 335, 338, 342-343, 344, 345, 364, 366, 373, 381, 413, 420, 425, 430, 442, 450, 491, 497, 508/510, 514, 517, 525, 528, 546, 547, 559/561, 570, 595, 603, 607, 609, 610, 622 ❖ **R** 61, 75, 107, 116, 145, 151, 152, 155, 172, 202, 203, 208, 209, 217, 220, 228, 231, 238, 244, 247, 254, 257, 266, 269, 273, 275, 291, 322, 326, 336, 342, 370, 382, 402, 408, 415, 437, 440, 444/447, 454, 469, 474, 476, 478, 493, 494, 498 i 505/511 **presons**: **C** 145, 151, 182 ❖ **E** 127, 131, 133 ❖ **M** 126, 136, 138 ❖ **R** 123, 124, 130 i 463 **presons (incomunicació)**: **E** 124 **privilegis (memorials de)**: **E** 531 **procés comú de la**: **P** 163 **procés comú o del protonotari**: **C** 114, 115, 117, 138, 139, 447 ❖ **E** 1, 42, 43, 44, 65, 66, 460 ❖ **M** 71, 118, 137, 452, 587 ❖ **R** 1, 64, 65, 77, 81, 82, 116, 117, 345, 346, 470 i 512 **procés de la**: **P** 31, 32, 33, 34, 39, 47, 52, 53, 89, 90, 91, 93, 94, 172, 275, 276 i 279 **procés original dels actes de la**: **P** 117, 280 **processos**: **C** 85, 105, 115, 241, 383 ❖ **E** 13-15, 58, 487, 607 ❖ **R** 17, 37, 38, 42, 69, 334, 361, 364, 378, 404 i 419 **processos antics**: **E** 41 **processos familiars (coherència)**: **E** 125 i 126-127 **processos familiars**: **P** 94 i 170 **processos familiars del braç eclesiàstic**: **E** 599 **processos familiars del braç militar**: **C** 172 ❖ **R** 143 **processos familiars dels braços**: **C** 111, 114, 115, 117, 241, 311, 335, 341, 416, 417 ❖ **E** 60, 64, 65, 378, 560 ❖ **M** 53, 66, 70, 71, 118, 126, 354, 357, 377 ❖ **R** 78, 81, 82, 123, 190, 283 i 288 **processos originals de la**: **E** 817 [M 905; P 265; R 796] **C** 139, 146, 156, 223, 230, 238 ❖ **E** 42 ❖ **M** 43 ❖ **R** 63 i 125 **progrés**: **C** 83, 88, 93, 96, 125, 157, 182, 185, 202, 207, 210, 213, 222, 226, 227, 234, 236, 240, 248, 304, 327, 343, 359, 369, 377 ❖ **E** 21, 66, 73, 81, 88, 140, 147, 156, 158, 159, 163, 167, 168, 172, 174, 192/194, 198/200, 203, 207, 217, 218, 241, 246/248, 273, 279, 297, 312, 319, 347, 350, 356, 365, 377, 453, 481, 498, 501/503, 534, 566, 577, 593 ❖ **M** 62, 210, 221, 224, 247, 248, 251, 255, 263, 270, 272, 273, 295, 305, 413, 456, 482, 486, 515, 566 ❖ **P** 146, 151, 153, 164 ❖ **R** 41, 50, 53, 56, 58, 75, 115, 123, 135, 149, 150, 154, 161, 163, 167, 169, 170, 177, 179, 188, 190, 194, 195, 221, 266, 272, 276, 307, 308, 361, 365, 374, 387, 424, 426 i 480 **promovedors dels braços**: **C** 84, 94, 100, 104, 105, 107, 108, 109, 115, 119, 122, 126, 127, 128, 139, 140, 144, 146, 147, 154, 155, 156, 158, 182, 187, 190, 191, 202, 216, 232, 268, 269, 272, 280, 282, 288, 295, 296, 297, 298, 300, 302, 311, 312, 314, 325, 327, 332, 338, 346, 360, 361, 376, 385, 415 ❖ **E** 34, 35, 50, 52, 53, 54, 57, 59, 63, 66, 91, 92-93, 138, 139, 140, 141, 147, 159, 162, 182, 305, 306, 315/317, 322, 324, 329, 337, 339, 348, 355, 368, 375, 397, 407, 582, 590, 608, 614, 615, 619, 631 ❖ **M** 39, 40, 42, 60, 62, 63, 68, 75, 112, 121, 124-125, 126, 131/134, 139, 141/143, 210, 215, 216, 218, 270, 277, 316, 357, 359, 362, 371, 374, 377, 378, 447, 491, 524, 544, 572, 583, 593, 604 ❖ **P** 146 ❖ **R** 56, 57,

65, 66, 68/70, 82, 83, 88, 89, 101, 123, 124, 126, 132, 134, 136, 146, 149, 152/154, 171, 183, 195, 217, 221, 224, 232, 235/237, 241, 247, 256, 258, 260, 264, 270, 281, 287/289, 308, 316, 321, 337, 348, 374, 384, 402, 437, 448, 450, 455, 485, 491 i 495 **promovedors dels braços (atxes dels)**: **E** 625 ❖ **M** 605 i 613 **promovedors dels braços (criats)**: **E** 563 i 640 **promovedors dels braços (remuneracions i salari)**: **C** 335 ❖ **E** 428, 559, 562, 624, 637 ❖ **M** 574, 604, 609, 611 ❖ **R** 334, 494, 497-498 i 499 **proposició reial**: **C** 462 ❖ **E** 1-5, 145, 197, 308 ❖ **M** 2-5, 240, 331, 337, 623, 624 ❖ **P** 63-67, 276 ❖ **R** 2-5, 176 i 325 **proposició reial (cèdula)**: **P** 62-63 **proposició reial (resposta)**: **E** 5 ❖ **M** 5 ❖ **P** 67 ❖ **R** 6 **prorrogació de l'obertura (cèdules)**: **P** 24, 27, 36-37, 45 i 51 **prorrogació de l'obertura (comissions)**: **P** 22-23 **prorrogació de l'obertura (preconitzacions)**: **P** 23, 34-35, 43-44, 49, 50 i 55-56 **prorrogació de l'obertura (protestes i dissentiments dels estaments)**: **P** 24-34, 37-42, 45-49 i 51-55 **prorrogació de l'obertura (relacions d'assistents)**: **P** 23-24, 36, 44 i 50-51 **prorrogació de les sessions (cèdules)**: **P** 86, 91, 95, 96, 98, 99, 145, 148, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 166, 167, 169, 170 i 178 **prorrogació de les sessions (comissió)**: **P** 85 **prorrogació de les sessions a Binèfar**: **P** 171-178 **prorrogacions**: **C** 84, 445 ❖ **E** 1, 6, 593, 594, 598, 605, 606-607 ❖ **M** 5-6, 21, 22, 584, 586-587, 594 ❖ **R** 1, 6, 442, 455, 465 i 470 **protestacions**: **E** 6, 64, 65, 66, 591, 592, 606-607 ❖ **M** 71, 72 ❖ **R** 262-263 **provisió d'oficis de la Diputació**: **E** 583 **provisions**: **E** 195 **provisions d'oficis**: **E** 395-396, 479 ❖ **M** 527 i 547 **recursos judicials a la**: **E** 32 i 33 **redreç de la justícia**: **E** 107 i 201 **redreç del General**: **C** 129, 210, 211, 212, 226, 230, 289, 309, 315, 321, 329, 345, 352, 375, 389, 407, 458, 495, 500, 509, 527, 542, 547, 551, 555, 556 ❖ **E** 623 ❖ **M** 207, 210/212, 221, 224, 225, 230, 240, 244, 255, 260, 261, 263, 266, 268, 293, 308, 317, 387, 447, 456, 473/475, 483, 490, 589, 590 ❖ **R** 101, 157, 167/169, 179, 182, 193, 200, 212, 219, 236, 272/274, 281, 303, 347, 370, 386, 388 i 409 **redreç del General (combinació)**: **E** 539, 540, 567, 569, 577 ❖ **M** 526, 545, 548, 549, 564 ❖ **R** 410, 430, 431, 433, 434 i 450 **redreç del General (comissió)**: **C** 230, 231, 233, 234, 235, 241, 244, 245, 259, 260, 262, 264, 266, 274, 281, 422 ❖ **E** 149, 204/206, 229, 230, 235, 237, 240/242, 257, 261, 269-270, 272, 275, 287, 291/293, 295, 309, 350, 351, 433, 446, 457, 463, 489, 493, 499, 551, 560, 562, 591, 623, 624, 639 ❖ **M** 302, 304, 305-306, 327, 337, 374, 477, 484, 489, 498-499, 509, 544, 576, 605, 612 ❖ **R** 182, 183, 185/187, 190, 193, 209, 211, 213, 214, 216, 226, 233, 238, 349, 372, 373, 384, 385, 388, 410, 423, 427, 433, 495 i 501 **redreç del General (decretacions reials)**: **E** 581, 586, 588, 590, 591, 592, 598, 619 ❖ **M** 591 ❖ **R** 449, 450 i 482 **redreç del General (lectura i votació als braços)**: **E** 484, 493, 533, 534 ❖ **M** 477, 478 ❖ **R** 404 i 406 **redreç del General (presentació al rei)**: **E** 606, 615 ❖ **M** 571, 575, 576, 586 ❖ **R** 449 i 512 **redreç del General (quaderns dels)**: **E** 472, 477, 489, 499 i 586 **registres**: **C** 295 ❖ **P** 93 ❖ **R** 256 i 479 **rehabilitació**: **E** 697 [M 674; R 566] **reis d'armes (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 641 **remuneracions (suplicacions)**: **C** 372, 446 **remuneracions i almoines (comissió)**: **C** 383 ❖ **E** 509, 618, 619 i 624 **remuneracions i almoines (memorial)**: **E** 572, 590, 620, 623, 624-627 ❖ **M** 551, 573, 574, 604-606 i 621 **repartidor de la cera (remuneració)**: **E** 640 **secret**: **M** 475 **segell major**: **C** 184, 218, 255, 259, 265, 268, 270 ❖ **E** 55, 114, 136, 195, 260, 261, 264, 267, 269, 272, 277, 298, 326, 336, 360, 421,443, 444, 450, 479,496, 497, 506, 522, 529, 535, 541, 548, 568, 583, 584, 587, 594/596, 611/613, 616, 632/637, 643, 647 ❖ **M** 55, 57, 93, 100, 102, 111, 224, 278, 282/284, 291, 292, 308, 327, 335, 338, 343/345, 349, 357, 362, 364, 366, 373, 381, 413, 416, 420, 425, 430, 442, 497, 508/510, 514, 517, 525, 528, 546, 547, 559/561, 570, 595, 603, 607, 609, 622 ❖ **R** 61, 75, 107, 116, 152, 155, 172, 202, 203, 208, 209, 217, 220, 228, 231, 238, 244, 247, 257, 266, 269, 273, 275, 291, 322, 326, 336, 370, 382, 385, 402, 408, 415, 437, 440, 444/447, 454, 469, 474, 476, 478, 493, 494, 498 i 505/511 **segell menor**: **E** 309, 326 ❖ **M** 281, 509 ❖ **R** 254 **segells d'argent**: **E** 12-13 **servei o donatiu**: **C** 411, 445, 452, 495, 555, 564 ❖ **M** 542-543, 572, 583, 585, 587, 591, 592, 594, 595, 596-597, 598, 623, 858 [R 750] ❖ **P** 277-

278, 279 ❖ **R** 441, 468, 481, 483, 486, 488 i 490 **servei o donatiu (acceptació reial)**: **P** 278-279 **servei o donatiu (comissió)**: **E** 623 **servei o donatiu (dissentiments)**: **P** 279 **servei o donatiu (oferta)**: **C** 271, 308, 446 ❖ **E** 647, 648-651 ❖ **M** 599, 600, 623-625, 626 ❖ **P** 276-278 ❖ **R** 490 i 512 **sindicats**: **C** 141, 142, 144, 162, 163, 168, 339, 340, 426, 444, 462, 463, 587 ❖ **E** 4 ❖ **M** 43, 422 ❖ **R** 63, 103, 120, 137-140, 174, 180, 182, 316, 338-339 i 429 **síndics**: **C** 133, 227 ❖ **E** 5-6, 462 ❖ **M** 5, 245, 248, 787 [R 680] ❖ **P** 97, 100, 118, 123 i 143 ❖ **R** 6, 70, 112, 168, 177, 224, 236, 254-255, 271, 277, 298, 337, 351, 388 i 494 **síndics (compareixences)**: **P** 152 i 153 **síndics (deficiències als instruments de procuració)**: **P** 120, 121 i 143 **síndics (elecció de)**: **R** 36 i 37 **síndics (immunitat dels)**: **C** 543 **síndics (poders atorgats per les universitats)**: **P** 143 **síndics (morts)**: **P** 143 i 144 **sollicitador reial**: **M** 378 **soli reial**: **C** 159, 160, 339, 446 ❖ **E** 5, 46, 59, 74, 75, 91, 137, 141, 142, 454, 455, 457, 458, 460, 461, 593, 597, 598, 605, 607, 621, 628, 630, 651 ❖ **M** 1, 5, 115, 177, 200, 449, 450, 453, 454, 526, 564, 579, 582, 584, 587, 599, 600, 621, 622 i 625-626 ❖ **P** 36, 44, 45, 50, 51, 57, 62-63, 67, 86, 88, 91, 92, 94, 95, 96, 97, 98, 125, 133, 142, 147, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 162, 163, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 177, 178-280 ❖ **R** 1, 2, 6, 20, 338, 343, 346, 347, 416, 435, 454, 455, 465, 470, 483, 490 i 512 **suborns**: **R** 426 **superioritat**: **E** 303 i 304 **suplicacions presentades al rei**: **C** 112, 279, 280, 317, 334 ❖ **E** 26, 42, 42-43, 43, 46, 60, 407-415; M 50 i 530-534 ❖ **R** 63-65, 65-66, 240-241, 298, 318-321 i 326-334 **suplicacions presentades**: **E** 55 i 114 **suplicacions primeres (rèpliques dels estaments)**: **E** 720-723 [M 698-702; R 591-595] **suplicacions segones (rèpliques dels estaments)**: **E** 733 [M 713-714; R 605] **suplicacions rebudes**: **E** 139 **suplicacions**: **E** 509 **súpliques presentades al rei**: **P** 89, 90, 91, 96, 118, 172-177, 278 i 279 **súpliques presentades als estaments**: **P** 24-26 i 30-32 **taxadors de cases (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 639 **terminis de cloenda**: **E** 339 **tractadors**: **C** 89, 94, 97, 98, 104, 105, 106, 108, 109, 115, 120, 121, 124, 126, 132, 140, 144, 146, 147, 148, 157, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 201, 206, 207, 208, 213, 214, 215, 216, 218, 220, 222, 223, 224, 227, 228, 229, 230, 232, 234, 235, 236, 237, 238, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 257, 261, 264, 268, 269, 271, 272, 275, 277, 281, 282, 283, 284, 288, 292, 294, 295, 298, 299, 300, 302, 303, 306, 308, 310, 311, 313, 321, 325, 327, 328, 332, 334, 338, 343, 344, 345, 346, 347, 360, 361, 362, 369, 375, 376, 377, 380, 381, 384, 385, 390, 444 ❖ **E** 26, 28, 33, 34, 35, 40, 41, 46, 48, 48-49, 49, 50, 51, 54, 56-57, 57, 73, 74, 79, 80, 81, 88, 100, 102, 115, 122, 124, 127, 128, 140, 141, 152, 158, 159, 160, 161/164, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 175, 177, 183, 184, 186, 206, 207, 216, 217, 219/221, 227/232, 241, 246/254, 257, 270, 273/276, 278/280, 284/286, 293, 294, 297, 300, 302/304, 316/319, 324, 328, 329, 336, 337, 339, 345, 347, 348, 350, 352, 353, 363/366, 368, 375, 378, 384, 419, 423, 424, 430, 432, 433, 440/443, 449/451, 455, 465, 472, 478, 479, 482, 487, 489, 494, 498, 500, 503, 505, 509, 512, 520, 531, 533, 534, 536, 546, 557/559, 567, 569, 570, 572, 573, 577, 578, 582, 590, 591, 593, 594, 597, 614/619, 621, 622, 628, 630 ❖ **M** 32, 39, 78, 80, 81, 104, 125, 126, 226, 237, 248, 249, 251/254, 261, 268/272, 275, 277, 278, 295, 296, 298, 305, 306, 315, 316, 333, 345, 351, 352, 354, 357, 359, 362, 368, 370, 371, 376, 377, 387, 401, 447/449, 466, 467, 477, 485/491, 496, 505, 517, 521, 522, 524, 526, 541, 542, 545, 558, 565, 571, 572, 578, 579, 582, 584, 585, 588/595, 598/601, 620 ❖ **P** 92 ❖ **R** 123, 127, 150/154, 156, 158/160, 163, 164, 170, 172/174, 177, 181, 182, 186/188, 194, 195, 206, 212, 217, 221, 222, 224, 226, 235/237, 241, 247, 256, 258, 260, 261, 264, 270, 271, 279, 281, 287/289, 300, 308, 309, 316, 317, 324, 337, 340/342, 361, 363, 364, 371, 374, 377, 379, 383, 384, 386, 388, 402, 406, 413, 419, 420, 426, 430, 432, 433, 437, 447, 453, 455, 468, 470, 479/481, 483, 484 i 490 **tractadors (remuneració)**: **C** 446 **tractadors (tractament)**: **C** 99, 100, 101, 108, 109, 112, 113, 115, 117, 118 ❖ **E** 44, 45, 47, 48, 51, 54, 56, 57, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 73, 77, 81 ❖ **M** 51/53, 59, 62, 63, 67-68, 70, 72, 74, 81 ❖ **R** 62, 66, 67, 70, 75, 76, 79, 82, 83 i 85-86 **tractadors reials**: **C** 93, 368, 377, 451 ❖ **E** 194, 197/200, 202, 207,

208, 338, 340, 365, 366, 378, 379, 385, 392, 397, 407, 415, 441, 452, 466, 513, 521, 597 ❖ **M** 38/40, 42, 49/52, 55/57, 62, 63, 67, 68, 71, 85, 89, 103, 114, 132, 133, 136, 175, 210-211, 212, 213, 215/220, 225, 229, 238, 241/243, 247, 315, 485 ❖ **P** 87-88, 145-147, 148, 151, 152, 153, 167, 168 ❖ **R** 52, 55, 56, 61, 65, 66, 68, 69, 76, 77, 85, 95, 107, 108, 124, 126, 135, 136, 149, 150, 152, 157, 160, 163, 167, 170, 171, 177/179, 181, 183, 187, 189, 193, 223, 260, 305, 347, 348 i 365 **tractar avalotadament**: **E** 160-161 **ús de la**: **M** 562 **ús i costum**: **R** 44 i 287 **ús i estil antic**: **E** 53 **ús i estil**: **E** 355, 782 [M 752; R 644-645] ❖ **R** 82, 86, 109, 176, 256, 260 i 364 **via de concert**: **E** 158 i 162 **via de gràcia**: **M** 99 **via de judici**: **E** 161 **via de justícia**: **E** 167, 168, 170, 172, 182 i 186 ❖ **M** 99 **visites dels braços al rei**: **E** 275 i 276 **vot decisiu**: **E** 618 i 619 ❖ **M** 593 **votacions**: **E** 57

Cort General de Catalunya d'Alfons IV **a Barcelona (Constitució 3)**: **C** 396 **constitució començant "Les causes de pubills, etc."**: **E** 553 ❖ **M** 863 [R 755] **constitució sots títol "Dels bisbes, prelats y clergues"**: **M** 403

Cort General de Catalunya de Jaume II **capítol "Ordenam que quiscun"**: **E** 785 [M 755; R 648]

Cort General de Catalunya de 1251 **capítol "Encara, statuhim"**: **M** 867 [R 759]

Cort General de Catalunya de 1283 **capítol 1**: **M** 875 [R 767] **capítol 2**: **E** 762 [M 770; R 663] ❖ **M** 863 [R 755] **capítol 3**: **E** 739 [M 718; R 611] **capítol 6**: **M** 863 [R 755] **capítol 7**: **E** 783 [M 752; R 645] **capítol 11**: **E** 741 [M 719; R 612-613] ❖ **M** 777 [R 670] **capítol 12**: **E** 739 [M 718; R 611], 741 [M 719; R 613], 791 [M 760; R 653] **capítol 14**: **E** 751 [M 730; R 623] ❖ **M** 483 **capítol 15**: **E** 739 [M 718; R 611] **capítol 19**: **E** 741 [M 720; R 613] **capítol 23**: **E** 782 [M 752; R 644] **capítol 24**: **E** 780 [M 750; R 642] ❖ **M** 775 [R 668], 868 [R 760] **capítol 26**: **P** 221 **capítol 31**: **E** 783 [M 753; R 646] ❖ **M** 796 [R 689] **capítol 41**: **E** 748 [M 727; R 620] **capítol 44**: **C** 402 **capítol 45**: **P** 221 **capítol 46**: **E** 745 [M 724; R 617] **capítol 54**: **E** 191 **capítol 57**: **E** 744 [M 722; R 616] **constitució "Ítem, que nós"**: **M** 772 [R 665] **constitucions sots títol "De violèntia y restitució dels despullats"**: **M** 774 [R 667] **orde del seure**: **C** 172

Cort General de Catalunya de 1289 **capítol 7**: **E** 783 [M 753; R 646] **capítol 10**: **C** 480 **capítol 12**: **E** 745 [M 724; R 617] **capítol 13**: **M** 799 [R 692] **capítol 15**: **M** 867 [R 759] **capítol 16**: **M** 777 [R 670] **capítol 23**: **E** 777 [M 747; R 639-640] **capítol 26**: **E** 744 [M 723; R 616] **capítol 28**: **E** 785 [M 755; R 648] **capítol 33**: **M** 867 [R 759] **capítol 34**: **E** 777 [M 747; R 640]

Cort General de Catalunya de 1291-1292 **capítol 2**: **E** 748 [M 727; R 620] **capítol 10**: **E** 785 [M 755; R 648] **capítol 14**: **E** 783 [M 753; R 646] ❖ **M** 874 [R 767] **capítol 19**: **M** 796 [R 689-690] **capítol 20**: **M** 873 [R 765] **capítol 24**: **E** 777 [M 747; R 640] **capítol 30**: **E** 744 [M 723; R 616] **capítol 31**: **E** 783 [M 753; R 646] **capítol 32**: **E** 791 [M 761; R 654] **capítol 35**: **E** 744 [M 723; R 616]

Cort General de Catalunya de 1300 **capítol 3**: **M** 792 [R 685-686] **capítol 5**: **E** 777 [M 747; R 640] **capítol 10**: **E** 734 [M 708; R 607], 750 [M 729; R 622], 783 [M 752-753; R 645] **capítol 13**: **M** 793 [R 686] **capítol 14**: **E** 741 [M 720; R 613] **capítol 16**: **E** 744 [M 722-723; R 616], 783 [M 753; R 646] **capítol 19**: **C** 468 **capítol 25**: **M** 865 [R 756] **capítol 28**: **E** 785 [M 755; R 648] **capítol 29**: **E** 770 [M 740; R 633] ❖ **M** 861 [R 753] **capítol 31**: **E** 695 [M 673; R 564] ❖ **M** 782 [R 675] **capítol 34**: **E** 782 [M 752; R 644, 645] **capítol 38**: **E** 770 [M 740; R 633] ❖ **M** 861 [R 753] i 868 [R 759] **ordre del seure**: **R** 11-12

Cort General de Catalunya de 1301 **capítol 2**: **E** 782 [M 752; R 645] **capítol 4**: **E** 673 [M 649; R 537] ❖ **P** 198 **capítol 20**: **E** 783 [M 753; R 646]

Cort General de Catalunya de 1311 **capítol 4**: **E** 677 [M 653; R 542] i 748 [M 727; R 620] **capítol 8**: **E** 739 [M 718; R 611] ❖ **M** 777 [R 670] i 863 [R 755] **capítol 14**: **E** 783 [M 753; R 646]

Cort General de Catalunya de 1321 **capítol 10**: **E** 783 [M 753; R 646] ❖ **M** 782 [R 675] **capítol 12**: **M** 868 [R 759] **capítol 29**: **M** 868

[R 759] **capítol 50**: **E** 695 [M 673; R 564]

Cort General de Catalunya de 1333 **capítol 11**: **E** 673 [M 649; R 538] **capítol 14**: **M** 792-793 [R 686] **capítol 17**: **M** 793 [R 686] **capítol 20**: **M** 862 [R 754] **constitució "De offici de porters"**: **M** 778 [R 671]

Cort General de Catalunya de 1350-1351 **capítol 14**: **E** 771 [M 741; R 634] **capítol 30**: **E** 783 [M 753; R 646] **capítol 31**: **E** 785 [M 755; R 648] **capítol 37**: **E** 783 [M 753; R 646]

Cort General de Catalunya de 1358-1359 **capítol 1**: **E** 771 [M 741; R 634] ❖ **M** 773 [R 666] i 774 [R 667] **capítol 3**: **E** 340, 653 [M 628; R 515] ❖ **M** 365; **R** 452 **Capítol 7**: **C** 489 **capítol 10**: **M** 862 [R 754]

Cort General de Catalunya de 1362-1363 **capítol 1**: **E** 707 [M 686; R 578] ❖ **P** 214 **capítol 3**: **E** 192 **capítol 13**: **C** 511

Cort General de Catalunya de 1365 **capítol "Ítem, que lo senyor rey"**: **E** 763 [M 733; R 626] **capítol de Cort "Ítem, que tots oficials"**: **E** 763 [M 733; R 626]

Cort General de Catalunya de 1368-1369 **capítol de Cort "Ítem, que tots y sengles oficials"**: **E** 764 [M 733; R 626] **constitució "Ítem, com en molts e diversos llochs"**: **E** 790 [M 759-760; R 652]

Cort General de Catalunya de 1376-1377 **capítol "E per cessar fraus"**: **E** 763 [M 732; R 625] **capítol de Cort, "Ítem, que vos, senyor o lo senyor duch"**: **E** 763 [M 732, 733; R 625, 626]

Cort General de Catalunya de 1405-1410 **ordre del seure**: **R** 18/22 **procés**: **R** 18, 19, 21 i 22

Cort General de Catalunya de 1409 **capítol "Primerament"**: **M** 802-803 [R 696] **capítol 1**: **E** 775 [M 745; R 638] ❖ **M** 863 [R 754] **capítol 2**: **E** 191, 752 [M 731; R 624], 776 [M 746; R 639] ❖ **M** 775 [R 668-669] i 777 [R 670] **capítol 4**: **E** 789-790 [M 759; R 652]

Cort General de Catalunya de 1413 **capítol 3**: **E** 658 [M 633; R 521] ❖ **P** 187 **capítol 4**: **E** 738 [M 716; R 610] i 769 [M 738; R 631] **capítol 9**: **M** 793 [R 686] i 868 [R 759] **capítol 11**: **E** 770 [M 740; R 633] ❖ **M** 861 [R 753], 862 [R 754] i 868 [R 759] **capítol 14**: **E** 659 [M 634; R 521-522], 791 [M 761; R 654] ❖ **P** 188 **capítol 17**: **M** 868 [R 759] **ordre del seure**: **R** 22-23 **procés comú**: **R** 22 i 23 **procés familiar**: **R** 23

Cort General de Catalunya de 1414 **ordre del seure**: **R** 24 **procés comú**: **R** 24

Cort General de Catalunya de 1419-1420 **capítol "Com per los nostres predecessors"**: **E** 758 [M 767; R 659] **capítol "Ítem, per tolrre vexations"**: **M** 861-862 [R 753] **ordre del seure**: **R** 13-14 i 24-26 **procés comú**: **R** 25 i 26 **procés familiar**: **R** 26

Cort General de Catalunya de 1421-1423 (dites de la reina Maria) **capítol 1**: **E** 739 [M 718; R 611] **capítol 2**: **E** 791 [M 760; R 653] ❖ **M** 863 [R 755] **capítol 15**: **E** 749 [M 728; R 621] **capítol 16**: **E** 744 [M 723; R 616] **capítol 18**: **E** 783 [M 753; R 646] i 785 [M 755; R 648] **capítol 19**: **E** 652 [M 627; R 514] ❖ **P** 182 **capítol 27**: **M** 868 [R 759] **capítol 30**: **E** 770 [M 739; R 632] **capítol de cort "Ítem, senyor, com sia notori"**: **M** 772 [R 665] **ordre del seure**: **R** 10-11 i 26-27 **procés**: **R** 26

Cort General de Catalunya de 1429-1430, **ordre del seure**: **R** 27 **procés**: **R** 27

Cort General de Catalunya de 1431-1434 **capítol 3**: **M** 774 [R 667] **capítol 12**: **E** 752 [M 731; R 624]

Cort General de Catalunya de 1431-1434 **ordre del seure**: **R** 27-28 **procés**: **R** 27 i 28

Cort General de Catalunya de 1436-1437 **ordre del seure**: **R** 28 **procés**: **R** 28

Cort General de Catalunya de 1440 **ordre del seure**: **R** 29

Cort General de Catalunya de 1446-1448 **capítol 32**: **M** 873 [R 766]

Cort General de Catalunya de 1470 **capítol 11**: **E** 769 [M 738; R 631] **capítol 15**: **E** 738 [M 716; R 610] **capítol 24**: **E** 774 [M 744; R 637] **capítol 29**: **C** 482 ❖ **E** 743 [M 721; R 614-615] **capítol 31**: **E** 789 [M 759; R 652] **capítol 52**: **E** 760 [M 769; R 662] **capítol 53**: **E** 770 [M 740; R 633] ❖ **M** 777 [R 670], 861 [R 753] i 868 [R 759]

Cort General de Catalunya de 1481 **M** 776 [R 669] **capítol "Ítem com per tràurer"**: **E** 745 [M 724; R 617] **capítol "Senyor,**

plàcia a vostra reial alteza”: **M** 875 [R 767] **capítol 2**: **E** 191 **capítol 3**: **E** 192, 741 [M 719; R 612] ❖ **M** 777 [R 670] **capítol 8**: **M** 777 [R 670] **capítol 10**: **E** 747 [M 726; R 619] i 751 [M 730; R 623] **capítol 11**: **E** 668 [M 644; R 532] i 751 [M 730; R 623], 783 [M 753; R 646] **capítol 12**: **E** 760-761 [M 769; R 662] ❖ **M** 777 [R 670] i 862-863 [R 754] **capítol 14**: **M** 810 [R 703] **capítol 18**: **M** 868 [R 759] **capítol 19**: **E** 770 [M 739; R 632] ❖ **M** 144 **capítol 22**: **C** 438, 447 ❖ **E** 754 [M 763; R 656] **capítol 26**: **E** 769 [M 738; R 631] **capítol 44**: **E** 738 [M 717; R 610] **confirmació de privilegis**: **E** 782 [M 752; R 645]

Cort General de Catalunya de 1493: **C** 493, 509 ❖ **E** 459, 461 ❖ **M** 451, 453 ❖ **R** 10, 29-30 i 345 **capítol 1**: **E** 705 [M 683; R 575] ❖ **P** 213 **capítol 2**: **C** 522 **capítol 4**: **E** 775 [M 745; R 638] **capítol 12**: **M** 775 [R 668] **capítol 13**: **E** 689 [M 666; R 557] ❖ **P** 206 **capítol 14**: **M** 775 [R 668] **capítol 17**: **E** 685 [M 662; R 551], 691 [M 669; R 559]; **P** 203 i 208 **capítol 18**: **E** 692 [M 670; R 561]; **P** 210 **capítol 24**: **E** 690 [M 668; R 558] ❖ **P** 207 **capítol 27**: **C** 516 **capítol 32**: **C** 469 **capítol 40**: **E** 662 [M 637; R 525] ❖ **P** 191 **capítol 43**: **E** 775 [M 745; R 638] i 790 [M 759; R 652] **capítol 50**: **C** 488 **capítol 57**: **C** 488 **capítol 59**: **M** 794 [R 687] **capítol 67**: **M** 868 [R 759] **orde del seure**: **C** 172 **procés**: **R** 29-30 **“constitucions de Santa Anna”**: **C** 489 ❖ **E** 682 [M 659; R 548], 685 [M 662; R 551], 689 [M 667; R 557], 690 [M 668; R 558], 691 [M 669; R 559], 692 [M 670; R 560] ❖ **P** 202, 203 i 206/209

Cort General de Catalunya de 1495: **C** 493; **M** 480

Cort General de Catalunya de 1503: **E** 459, 461 ❖ **M** 451, 453 ❖ **R** 344 i 345 **capítol 4**: **C** 487, 497 ❖ **M** 794 [R 687] i 796 [R 689] **capítol 5**: **M** 796 [R 689] **capítol 6**: **C** 498 **capítol 10**: **E** 695 [M 673; R 563] ❖ **P** 211 **capítol 11**: **E** 655 [M 630; R 517] ❖ **P** 186 **capítol 19**: **E** 685 [M 663; R 552] ❖ **P** 226 **capítol 21**: **E** 695 [M 673; R 563], 718 [M 696; R 589] ❖ **P** 229 **capítol 25**: **M** 778 [R 671] **capítol 33**: **E** 673 [M 649; R 538] **capítol 53**: **E** 706 [M 685; R 577] **capítol 58**: **P** 213 **capítol 61**: **E** 704 [M 682; R 574] ❖ **P** 231 **constitució “Més avant, statuhim y ordenam”**: **M** 868 [R 759]

Cort General de Catalunya de 1510: **C** 531 ❖ **E** 772 [M 742; R 635] ❖ **M** 118 **actes de Cort**: **C** 530 **capítol “Com los reys de Aragó”**: **C** 482 ❖ **E** 743 [M 721-722; R 615] **capítol 2**: **C** 487 **capítol 6**: **E** 738 [M 716; R 609] **capítol 11**: **E** 553 **capítol 15**: **E** 817 [M 905; P 265; R 796] **capítol 17**: **E** 745 [M 724; R 617] **capítol 20**: **M** 775 [R 668] **capítol 21**: **C** 537 **capítol 29**: **C** 504 **capítol 44**: **C** 498 ❖ **M** 788 [R 681] **capítol 57**: **E** 664 [M 639; R 527] **capítol 60**: **M** 864 [R 755] **capítol 65**: **M** 864 [R 755] **capítols atorgats a l’estament eclesiàstic**: **E** 654, 655 [M 629-630; R 516] ❖ **P** 186 **constitució “Més avant, statuhim”**: **M** 868 [R 759]

Cort General de Catalunya de 1512: **C** 527 ❖ **E** 697 [M 675; R 566] i 737 [M 716; R 609] **capítol 9**: **M** 864 [R 755] **capítol 13**: **C** 537 ❖ **E** 553 i 745 [M 724; R 617] **capítol 16**: **E** 655 [M 630; R 517] ❖ **P** 186-187 **Constitucions sobre la Inquisició**: **C** 538 **ordre del seure**: **R** 12-13 **procés comú**: **E** 14 **procés familiar del braç militar**: **E** 14 i 15 **processos**: **E** 14

Cort General de Catalunya de 1519-1520: **C** 273, 279 ❖ **E** 281, 697 [M 675; R 566], 737 [M 716; R 609] ❖ **R** 9, 143, i 223 **capítol “Ítem excel·lentíssim senyor, com la religió”**: **E** 653 [M 628; R 514] ❖ **P** 183 **capítol 2**: **C** 498, 508 ❖ **M** 788 [R 681] **capítol 6**: **M** 862 [R 754] **capítol 9**: **E** 667 [M 643; R 531] ❖ **P** 193 **capítol 10**: **C** 537 **capítol 15**: **E** 776 [M 746; R 639] **capítol 20**: **M** 868 [R 759] **capítol 28**: **E** 793 [M 879; P 238; R 770] **capítol 37**: **E** 817 [M 905; P 265; R 796] **capítol 57**: **P** 184 **capítol de Cort “Ítem, a vostra cathòlica magestat”**: **E** 775 [M 744; R 637] **capítols del redreç**: **M** 299 **capítols sobre el Sant Ofici**: **C** 439 ❖ **E** 569 **orde del seure**: **C** 172 ❖ **R** 29 **processos familiars dels braços**: **E** 14 **redreç del General (comissió)**: **M** 301

Cort General de Catalunya de 1528: **C** 134 ❖ **M** 109, 112, 113 ❖ **R** 114 **capítol 10**: **E** 553 **capítol 13**: **E** 761

[M 769; R 662] **processos familiars dels braços**: **E** 14

Cort General de Catalunya de 1533: **C** 228, 234 **capítol 1**: **E** 654 [M 629; R 516] ❖ **P** 186 **capítol 2**: **C** 413, 514 ❖ **E** 771 [M 740; R 633] **capítol 4**: **C** 510 ❖ **M** 501, 502 ❖ **R** 391 **capítol 6**: **E** 389 ❖ **M** 395 **capítol 8**: **E** 687 [M 664; R 554] ❖ **P** 205 **capítol 9**: **C** 498 **capítol 10**: **E** 174 **capítol 11**: **C** 471 **capítol 15**: **C** 505 **capítol 16**: **E** 758 [M 767; R 659] **capítol 17**: **E** 761 [M 769; R 662], 770 [M 739; R 632] ❖ **M** 863 [R 754] **capítol 18**: **E** 655 [M 630; R 517], 713 [M 692; R 584], 721 [M 699; R 592] **capítol 20**: **M** 864 [R 755] **capítol 22**: **C** 499; **E** 743 [M 722; R 615] **capítol 24**: **C** 511 **capítol 26**: **C** 470 **capítol 29**: **C** 346, 471 **capítols del redreç**: **E** 588 **dissentiments**: **C** 450 **processos familiars dels braços**: **E** 14

Cort General de Catalunya de 1537: **C** 493 **capítol 12**: **E** 666 [M 642; R 530] **capítol 17**: **E** 758 [M 767; R 659] **capítol 23**: **C** 482 ❖ **E** 743 [M 722; R 615] **capítols del redreç**: **E** 588 **procés familiar del braç eclesiàstic**: **E** 14 **procés familiar del braç militar**: **E** 14 **procés familiar del braç reial**: **C** 355 ❖ **E** 14 i 205 **procés**: **E** 14 ❖ **R** 351

Cort General de Catalunya de 1542: **C** 294, 462, 493 ❖ **M** 233, 264, 332, 503, 861 [R 753] ❖ **R** 143, 165 i 201 **capítol 1**: **C** 518 **capítol 2**: **E** 694 [M 671; R 562] ❖ **P** 210 **capítol 3**: **E** 663 [M 638; R 526] **capítol 6**: **C** 519 **capítol 7**: **E** 653 [M 628; R 514] ❖ **P** 183 **capítol 9**: **C** 481, 501, 515 **capítol 10**: **C** 544 **capítol 11**: **E** 654 [M 629; R 516] ❖ **P** 186 **capítol 13**: **E** 372, 668 [M 644; R 532] ❖ **P** 194 **capítol 14**: **C** 510, 512 ❖ **E** 762 [M 771; R 664] ❖ **M** 786 [R 679] **capítol 15**: **E** 739 [M 717; R 610], 785 [M 755; R 648] ❖ **M** 256, 316, 318 i 319 **capítol 18**: **E** 686 [M 663; R 553], 804 [M 890; P 250; R 781] ❖ **P** 226 **capítol 19**: **E** 804 [M 891; P 250; R 782] **capítol 22**: **C** 469 **capítol 27**: **E** 695 [M 673; R 564] ❖ **P** 211 **capítol 50**: **M** 868 [R 760] **capítol 111**: **C** 484 **capítol de Cort 8**: **E** 758 [M 767; R 659] **capítol del redreç 15**: **E** 208 i 209 **capítols del redreç**: **E** 588 **constitució 33**: **E** 744 [M 723; R 616] **constitució 50**: **E** 780 [M 749; R 642] **constitució 54**: **E** 783-784 [M 753; R 646] **constitucions**: **E** 770 [M 740; R 633] i 779 [M 749; R 642] **procés comú**: **E** 13 **procés familiar del braç eclesiàstic**: **E** 14 **procés familiar del braç militar**: **E** 14 **procés familiar del braç reial**: **C** 322, 332 ❖ **E** 14

Cort General de Catalunya de 1547: **C** 291, 499 ❖ **E** 381, 404, 409 ❖ **M** 383, 804 [R 697], 861 [R 753] ❖ **R** 329 **balanç del General**: **E** 187, 188 ❖ **M** 233, 234 ❖ **R** 165 i 166 **capítol "Ítem, per quant"**: **P** 198 **capítol 1**: **M** 864 [R 755] **capítol 2**: **C** 347, 402, 428, 430, 514 ❖ **E** 653, 654 [M 628, 629; R 515], 689 [M 666; R 556], 734 [M 708; R 606], 775 [M 744; R 637] ❖ **P** 206 i 221 **capítol 3**: **E** 684 [M 662; R 551] ❖ **P** 203 **capítol 4**: **E** 400, 401, 468, 471, 688 [M 666; R 556], 689 [M 667; R 557], 813 ❖ **M** 312, 390/392, 459, 901 ❖ **P** 206, 228, 261 ❖ **R** 233-234, 354, 358, 359, 371 i 792 **capítol 5**: **E** 693 [M 670; R 561] ❖ **P** 210 **capítol 6**: **C** 535 ❖ **E** 685 [M 663; R 552] ❖ **P** 226 **capítol 7**: **E** 738 [M 716; R 609] **capítol 10**: **E** 667 [M 642; R 530], 694 [M 671; R 562], 810 [M 898; P 257; R 788] ❖ **P** 210 **capítol 13**: **E** 389 ❖ **M** 395 **capítol 17**: **C** 403 **capítol 34**: **E** 684 [M 661; R 551] ❖ **P** 203 **capítol 35**: **E** 15 ❖ **M** 35 ❖ **R** 71 **capítol 36**: **C** 537 ❖ **E** 553 **capítol 37**: **C** 482, 513 **capítol 46**: **E** 687 [M 664; R 554] ❖ **P** 205 **capítol 48**: **C** 501 ❖ **M** 787 [R 680] **capítol 51**: **E** 684 [M 661; R 550] ❖ **P** 203 **capítol 52**: **M** 868 [R 760] **capítol 53**: **M** 868 [R 760] **capítol 58**: **C** 346, 471 ❖ **E** 652 [M 626; R 513], 712 [M 691; R 583] ❖ **P** 182 **capítol 59**: **C** 403 **capítol 62**: **C** 481, 501 ❖ **E** 743 [M 722; R 615] **capítol 71**: **C** 512 ❖ **E** 702 [M 681; R 572] ❖ **P** 212 **capítol de Cort 1**: **E** 733 [M 714; R 605], 735 [M 709; R 607] **capítol de Cort 2**: **E** 652, 713 [M 692; R 585], 771 [M 740; R 633] **capítol de Cort 3**: **E** 663 [M 638; R 526] **capítol de Cort 16**: **E** 673 [M 649; R 538] **capítol de cort 24**: **E** 758 [M 767; R 659] **capítol de la visita**: **C** 447 ❖ **E** 730 [M 712; R 602] **capítol del redreç 4**: **C** 421 **capítols de Cort**: **E** 299 **capítols del redreç**: **E** 588 **cons-**

titució 34: **E** 740 [M 719; R 612] **constitució 52**: **E** 780 [M 749; R 642] **constitució 53**: **E** 780 [M 749; R 642] **constitucions**: **E** 770 [M 740; R 633], 779 [M 749; R 642] **dissentiments**: **C** 450 **habilitació**: **M** 37 **processos familiars dels braços**: **E** 13 **processos**: **E** 13

Cort General de Catalunya de 1552: **C** 133, 298, 447 ❖ **E** 31, 219, 390, 391 ❖ **M** 97, 112, 113, 252, 264, 395, 396; 861 [R 753] ❖ **R** 111, 180 i 425 **balanç del General (obertura)**: **C** 179 ❖ **E** 152 i 153 **capítol 1**: **E** 744 [M 723; R 616] **capítol 2**: **E** 725 [M 703; R 597] ❖ **P** 235 **capítol 6**: **C** 410 **capítol 9**: **C** 521, 559 ❖ **M** 788 [R 681] **capítol 10**: **E** 389 **capítol 12**: **E** 389 ❖ **M** 395 **capítol 13**: **E** 783 [M 753; R 645] i 817 [M 905; P 265; R 796] **capítol 15**: **E** 775 [M 744; R 637] i 777 [M 746-747; R 639] **capítol 17**: **E** 662 [M 637; R 525] ❖ **P** 191 ❖ **R** 61 **capítol 18**: **E** 174 **capítol 19**: **E** 54, 173 ❖ **M** 56 i 195 **capítol 20**: E 746 [M 725; R 618] i 797 [M 883; P 242; R 774] **capítol 24**: **E** 664 [M 639; R 527], 674 [M 650; R 539] ❖ **P** 184 i 199 **capítol 26**: **C** 493 ❖ **E** 665 [M 641; R 529] ❖ **P** 185 **capítol 28**: **E** 758 [M 767; R 659-660], 775 [M 744; R 637] i 783 [M 753; R 645] **capítol 29**: **E** 652 [M 626; R 513], 712 [M 691; R 583] ❖ **P** 182 **capítol 31**: **E** 652 [M 627; R 513] **capítol 33**: **C** 509 **capítol 110**: **M** 395 **capítol final**: **E** 759 [M 767; R 660] **capítols del redreç**: **E** 588 **constitució 15**: **E** 749 [M 728; R 621] **constitució 25**: **E** 741 [M 720; R 613] **constitucions**: **E** 770 [M 740; R 633] i 779 [M 749; R 642] **dissentiments**: **C** 450 **fogatges**: **R** 487 **habilitació**: **M** 37 **jutges de greuges (sentències)**: **C** 591, 592 ❖ **E** 780-781 [M 750; R 643] **orde del seure**: **C** 172 **presentació dels greuges**: **R** 260 **procés comú o del protonotari**: **M** 97 **procés familiar del braç eclesiàstic**: **E** 13 i 520 **procés familiar del braç militar**: **E** 13, 39 ❖ **M** 97 **procés familiar del braç reial**: **C** 172, 355 ❖ **E** 13 ❖ **R** 143 **procés familiar**: **E** 152 ❖ **R** 351 **processos**: **E** 13 **soli reial**: **R** 512

Cort General de Catalunya de 1563-1564: **C** 85, 228, 234, 236, 580 ❖ **E** 2, 31, 86, 95, 219, 225, 230, 275, 306, 313, 356, 361, 362, 428, 471, 486, 551, 552 ❖ **M** 2, 36, 81, 90, 94, 96, 225, 252, 261, 264, 335, 445, 498, 566, 617, 618, 861 [R 753], 864 [R 755] ❖ **P** 222 ❖ **R** 3, 95, 100, 114, 165, 177, 180, 242, 273, 425, 477 i 478 **capítol 1**: **C** 470, 471, 493 **capítol 2**: **C** 430, 471, 472 ❖ **E** 657 [M 632; R 520], 713 [M 692; R 585] ❖ **P** 223 **capítol 3**: **C** 346 ❖ **E** 15, 93, 652 [M 626; R 513], 712 [M 691; R 583]; M 35, 794 [R 687] ❖ **P** 182 ❖ **R** 71 i 98 **capítol 7**: **C** 511 **capítol 9**: **C** 512 ❖ **E** 702 [M 681; R 572] ❖ **P** 212 **capítol 11**: **E** 667 [M 642; R 530] **capítol 12**: **C** 400, 470 **capítol 13**: **C** 472 **capítol 14**: **C** 473 ❖ **E** 682 [M 659; R 548] ❖ **P** 202 **capítol 17**: **E** 661 [M 636; R 523-524] ❖ **P** 190 **capítol 18**: **E** 661 [M 636; R 523-524] ❖ **P** 190 **capítol 19**: **E** 662 [M 637; R 524] ❖ **P** 191 **capítol 20**: **C** 399 **capítol 21**: **E** 673 [M 648; R 537] ❖ **P** 198 **capítol 22**: **C** 465, 549 **capítol 23**: **C** 495 **capítol 24**: **E** 725 [M 703; R 596] ❖ **P** 235 **capítol 25**: **C** 497, 556 ❖ **E** 662 [M 637-638; R 525], 744 [M 723; R 616] ❖ **P** 192 **capítol 28**: **E** 663 [M 638; R 525] ❖ **P** 192 **capítol 29**: **C** 489 ❖ **E** 743-744 [M 722; R 615-616] i 784 [M 753; R 646] **capítol 37**: **E** 666 [M 641; R 529] **capítol 39**: C 469, 511, 577 **capítol 107**: **R** 143 **capítol de Cort 10**: **E** 652 [M 627; R 513] i 712 [M 691; R 583] **capítols de Cort no decretats**: **M** 56, 80, 108 i 225 **capítols de Cort presentats al rei**: **R** 61, 86 i 273 **capítols no decretats**: **E** 104 **concòrdia entre aragonesos i catalans**: **M** 618-619 **constitució 2**: **E** 735 [M 709; R 607] **constitució 3**: **E** 680 [M 657; R 546], 716 [M 694; R 587], 731-732 [M 710-711; R 603-604] **constitució 6**: **E** 742-743 [M 721; R 614] **constitució 107**: **C** 172 **constitucions no decretades**: **M** 56, 80 i 108 **constitucions presentades al rei**: **R** 61, 86 i 273 **constitucions**: **E** 770 [M 740; R 633] i 779 [M 749; R 642] **declaracions sobre prelació**: **E** 781 [M 751; R 644] **decretacions dels braços**: **E** 308 **dissentiments**: **C** 450 **fogatge**: **E** 186 **greuges (sentències)**: **M** 876 [R 762-763] **habilitació**: **M** 37 **orde del seure**: **C** 172 **procés familiar del braç reial**: **C** 179, 325, 355 ❖ **E** 13 ❖ **R** 38, 147 i 173 **procés familiar del braç militar**: **E** 13 ❖ **M** 30

i 618 **procés familiar del braç eclesiàstic**: **E** 13 **procés familiar**: **E** 152 ❖ **R** 351 **processos**: **E** 13 **redreç del General**: **E** 769 [M 739; R 632] **servei o donatiu**: **E** 463, 464 ❖ **R** 349

Cort General de València **convocatòria del braç eclesiàstic (carta de)**: **P** 8 **convocatòria del braç militar (carta de)**: **P** 9 **convocatòria del braç reial (carta de)**: **P** 13 **convocatòria dels braços (cartes de)**: **P** 8-14 **convocatòria dels capítols eclesiàstics (carta de)**: **P** 9

Cortés de Velasco, Francisco (sergent de la Guarda espanyola): **E** 641 ❖ **M** 614 ❖ **R** 503

Cortés, Fernando: **P** 58

cortesia: **M** 49, 51, 274 ❖ **R** 124

Cortey, Joan (llibreter de Barcelona i porter del braç militar): **C** 85 ❖ **E** 10, 22 ❖ **M** 15, 24/26, 62, 116, 117 ❖ **R** 44

Cortit, Jeroni: **E** 765 [M 734; R 627]

Cortit, Pere (de Berga): **R** 17

corves: **E** 89 ❖ **M** 95, 101 ❖ **R** 106

cos místic: **E** 782 [M 752; R 645]

cosa pública: **C** 300, 489 ❖ **E** 215, 292, 431, 789 [M 759; R 652], 790 [M 760; R 653]; **M** 25, 74, 325, 428, 429, 483, 542, 875 [R 767] ❖ **R** 277, 354, 380/382 i 425 **interès de**: **R** 262 **utilitat de la**: **R** 39 i 110

Coscón, Juan: **P** 4

Coscuviela (Aragó): **P** 3

coses **de fe**: **E** 435, 437 ❖ **R** 318 **de manteniment**: **E** 629 **espirituals**: **M** 871 [R 764] **particulars**: **R** 3 **patrimonials**: **M** 871 [R 764] i 875 [R 767] **pies**: **E** 405 ❖ **M** 504 **profanes**: **M** 875[R 767] **públiques**: **C** 490 ❖ **E** 2, 5 ❖ **M** 2 ❖ **R** 3 i 309 **seculars**: **M** 871 [R 764]

cossos: **M** 153 i 155

Costa, Bartomeu (notari públic): **P** 84

Costa, Joan (de Montsó): **M** 327

Costa, Josep (noble): **P** 15

Costa, Sebastià (escrivà de manament i secretari virregnal): **C** 99, 101, 102, 103 ❖ **E** 766 [M 735; R 628], 788 [M 758; R 651] ❖ **M** 49, 823 [R 715], 828 [R 720], 833/835 [R 725/727], 837 [R 728, 729], 849 [R 740] ❖ **P** 92 ❖ **R** 67 i 68

Costa: **C** 292, 353, 534 ❖ **E** 538-539, 620, 725 [M 703; R 596] ❖ **M** 2, 513, 597, 623, 624 ❖ **R** 248, 403, 407, 468 i 486 **de mar**: **E** 331

costell: **M** 800 [R 693-694]

coster: **E** 338

costum: **C** 183, 393, 550 ❖ **M** 53 i 785 [R 678] ❖ **R** 50 **antic**: **E** 42 ❖ **R** 64 **bon**: **C** 567 ❖ **M** 875 [R 768] **jurament reial**: **M** 451 i 453 **local**: **E** 475 **municipal**: **M** 790 [R 683], 791 [R 684] i 792 [R 685]

cotes: **C** 90, 327 ❖ **E** 28 ❖ **M** 27 ❖ **R** 45, 53, 90 i 308

Cotlliure (Rosselló): **C** 522, 523, 543, 545, 553, 560; **E** 421, 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 792 [R 685], 794 [R 687, 688] ❖ **R** 479 **batlle de**: **C** 496, 568 ❖ **M** 793 [R 686] **cònsols de**: **E** 626, 643 ❖ **P** 21 **esglésies de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **hospital de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **monestir de predicadors**: **E** 561 i 564 **pescadors de**: **M** 793 i 794 [R 687] **síndics de**: **C** 83, 84, 101, 142, 162, 305, 315, 320, 355, 381 ❖ **R** 44, 45, 377, 455, 479 i 511 / vegeu Pi, Joan / Puignau, Jaume

Cotos: **M** 148, 151/153 i 157

Coulort (vicari de Santa Maria de Montsó): **E** 145

credencers: **E** 664 [M 639; R 527] ❖ **P** 184

creditors (o acreedors): **C** 424, 465, 467, 497, 505, 549, 589, 592 ❖ **E** 245, 667 [M 643; R 531], 707 [M 685; R 577], 740-741 [M 719; R 612], 744 [M 723; R 616], 745 [M 724; R 617, 618], 787 [M 757; R 649], 798 [M 884; P 242; R 774 ❖ **M** 780 [R 673], 813 [R 705, 706], 845 [R 736], 847 [R 738], 851 [R 743] ❖ **P** 193, 212, 213 ❖ **R** 184 i 200

crèdits: **C** 512 ❖ **E** 740 [M 719; R 612] ❖ **M** 90

creix: **E** 86 ❖ **M** 89, 90 ❖ **R** 95

cremats: **M** 786 [R 679]

Crespí de Valldaura, Ausiàs (noble): **P** 10

creu: **C** 345

Creus, Francesc (deutor de la bolla de Girona): **R** 312

criats: **C** 507, 516, 551 ❖ **E** 26, 29, 68, 196, 387, 395, 399, 630, 771 [M 741; R 634], 779 [M 748; R 641] ❖ **M** 239, 390, 619, 779 [R 671], 787 [R 680], 795 [R 688], 830 [R 722], 859 [R 751], 860 [R 752], 870 [R 761] ❖ **R** 175, 357, 490 i 501

crides: **C** 119, 349, 387, 487, 492, 520, 521, 559, 567, 583 ❖ **E** 79, 88, 283, 398, 677 [M 653; R 542], 678 [M 654; R 543], 726 [M 705; R 598], 728 [M 707; R 599], 778 [M 748; R 641], 783 [M 753; R 646], 788 [M 757; R 650]; M 783 [R 676], 819 [R 711], 820-821 [R 712-714], 828 [R 720], 831 [R 723], 841 [R 733], 845 [R 737], 857 [R 749], 877 [R 762] ❖ **M** 301, 302, 319 ❖ **R** 83-84, 85, 86, 223, 356 i 464 **contravenció de**: **M** 790 [R 683] **del desafuero**: **C** 119, 120, 122, 126, 127, 130, 146, 152 ❖ **M** 75/78, 80, 81, 85/87, 89, 92, 132, 133, 141, 146-174 i 247 **generals**: **C** 273, 404, 430 ❖ **E** 656 [M 631; R 518], 713 [M 692; R 584], 785 [M 755; R 647-648] **penes**: **M** 844 [R 736] **públiques**: **E** 68, 73, 74, 372, 604 ❖ **M** 838 [R 730] **C** 273 ❖ **E** 280/282, 741 [M 720; R 613] ❖ **M** 471 **reials generals**: **M** 299, 301 **reials particulars**: **M** 299

criminal: **C** 429

criminosos: **M** 148, 150 ❖ **R** 91/93

crims: **C** 384, 486 ❖ **R** 91 i 382 **atroços**: **E** 700 [M 678; R 569] i 701 [M 679; R 570] **flagrants**: **C** 432, 369, 389 ❖ **E** 673 [M 649; R 538], 704 [M 682; R 574], 719 [M 698; R 591] ❖ **M** 523 ❖ **P** 231 **de lesa majestat**: **M** 322, 790 [R 682], 851 [R 743] ❖ **R** 382

cristiana (religió): **E** 590 ❖ **M** 573

cristiandat: **C** 239, 271 ❖ **E** 2/5, 181, 193, 203, 233, 280, 283, 286, 294, 301, 335, 357, 386, 402, 405, 413, 649, 737 [M 715; R 608] ❖ **M** 3/5, 118, 290, 298, 314, 392, 407, 624 ❖ **P** 63, 66, 277 ❖ **R** 3/5, 210, 222, 224, 232, 233, 240, 263, 267, 294 i 332

cristians: **E** 3 ❖ **M** 3, 781 [R 674] ❖ **R** 3 i 328

Croàcia, Regne de: **P** 1 ❖ **R** 1

croada, dret de: **E** 726 [M 704; R 597] ❖ **P** 217

crueltat: **C** 551

Cruellas, Cosme Macià de: **P** 12

Cruïlles (a *Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura*, Baix Empordà): **C** 108 ❖ **E** 784 [M 754; R 647] ❖ **P** 83 **síndic de**: **C** 131, 142, 163, 305, 320, 334, 335, 375, 462 ❖ **R** 435 i 511 / vegeu Molinés, Antoni

Cruïlles, Guerau de (noble): **E** 425

Cruïlles, Miquel: **P** 18

Cubelles (Garraf) **lloc de**: **P** 85 ❖ **R** 139

Cubelles de Ribas, Joan (conseller de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Cubells (Noguera) **vila de**: **M** 345 ❖ **P** 127

Cubells i de Rebàs, Joan (jurista de Montsó): **M** 170

Cubial, Juan de (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Cucurull, Joan (síndic del Voló): **C** 81, 124, 129, 131, 162, 165, 169, 227, 253, 256, 263, 265, 278, 280, 291, 305, 325, 329, 345, 346, 374, 378 ❖ **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 85, 119, 161, 181 ❖ **R** 39, 41, 49, 57, 67, 76, 102, 120, 138, 140, 180, 214, 255, 272, 310, 314, 347, 348, 375 i 502

Cueva, Juan de la (lloctinent de capità general a la frontera dels Comtats): **C** 531

cuir: **E** 29, 105, 281 ❖ **M** 299

culte divinal: **C** 500, 524 ❖ **E** 362

Cullera (Ribera Baixa) **jurats de**: **P** 13

culleres: **C** 406

cunyats: **C** 358

cura d'ànimes: **R** 471 i 473

cúria romana, estil de la: **E** 677 [M 654; R 542] ❖ **P** 200

Curto, Esteve (donzell de Tortosa): **M** 192 ❖ **P** 16 i 115

Curto, Mateu (síndic de Tortosa a la Cort General de 1552): **R** 31

Chinchón, comte de: vegeu Fernández de Bobadilla, Diego

dàdives: **C** 546

Dalmàcia, Regne de: **P** 1 ❖ **R** 1

Dalmau, Antoni (síndic de Tortosa a la Cort General de 1552): **R** 31

Dalza, Joan (porter extraordinari de la Diputació d'Aragó): **M** 154

Dançà i de Bellera, Joan (noble): **M** 8 ❖ P 15 i 72

dany emergent: **M** 845 [R 737] i 854 [R 746]

Daroca (Aragó) **batlle de**: **P** 6 **jurats de**: **P** 8 **procuradors de la Comunitat d'aldees de**: **P** 8

daus, jocs de: **C** 430, 509

Daví, Joan Antoni: **E** 572 ❖ **M** 11, 186, 467, 522, 525, 529, 552, 558, 592, 596, 601, 616, 620, 622 ❖ **P** 19, 109, 180 ❖ **R** 437

Daví, Rafael Antoni (donzell de Perpinyà): **M** 422, 438, 465 ❖ **P** 141

debats: **C** 578; **R** 310

debitoris: **M** 831 [R 723] **actes de**: **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 188

dèbits: **C** 396

dècimes: **M** 46

decisions **criminals**: **E** 340 ❖ **M** 365 **estampació de**: **E** 663 [M 638; R 526]

declaració reial: **P** 93 **de Jaume I de 2 de les kalendes de maig de 1228**: **M** 790 [R 683] **de l'infant Martí de 20 de juny de 1391**: **E** 763 [M 732; R 625] **de dissentiments de 22 de febrer de 1564**: **E** 782 [M 751; R 644]

declaracions: **R** 417 i 421 **per escutini**: **E** 696 [M 674; R 565]

decoro: **C** 524

decretació de súpliques: **M** 783 [R 677]

decrets: **C** 228, 234 ❖ **R** 181, 442 i 459 **de nul·litat**: **M** 843 [R 735]

defectes de citació: **E** 780 [M 750; R 643]

defensa: **C** 292, 399, 400, 404, 405, 486, 504, 517, 523, 526, 561, 562, 579 ❖ **E** 2, 367 ❖ **M** 2, 310 i 513 ❖ **R** 3, 210, 241, 248, 356, 357, 403 i 468 **jurídica**: **M** 828 [R 720] i 857 [R 749] **del Principat**: **E** 726 [M 705; R 598] **procés de la**: **C** 488, 494 **de la terra**: **E** 726 [M 705; R 598] ❖ **P** 218

defenses: **C** 470, 514; **M** 864 [R 756]

definició de comptes: **M** 845 [R 737]

deixes pies: **C** 565

delats: **C** 489, 531, 557, 580 ❖ **E** 212, 427, 540, 558, 676 [M 652; R 541] ❖ **M** 148, 149, 322, 445, 873 [R 765] ❖ **P** 224 ❖ **R** 91

delegats: **C** 476 **apostòlics**: **E** 741 [M 720; R 613]

Delfinat **tribunals del**: **C** 431

Delgado, Juan (secretari del Consell de Guerra): **E** 779 [M 749; R 641] ❖ **M** 860 [R 751]

deliberacions: **C** 413, 443 ❖ **M** 785 [R 678]

delictes: **C** 449, 474, 486, 487, 494, 503, 508, 530, 558, 562 ❖ **E** 189 ❖ **M** 148, 789 [R 682], 792 [R 685], 798 [R 691], 844 [R 736], 851 [R 743] ❖ **R** 46, 47, 91/93 i 359 **atroços**: **E** 655 [M 631; R 518], 755-756 [M 764-765; R 657-658] ❖ **P** 187 **comuns**: **C** 428 ❖ **E** 435, 773-774 [M 743-744; R 636-637] ❖ **M** 805 [R 698] ❖ **R** 318 **graves i enormes**: **E** 702 [M 680; R 571] **militars**: **E** 773-774 [M 743-744; R 636]

delinqüents: **C** 487 ❖ **E** 189, 486, 699 [M 677; R 568], 756 [M 764; R 657] ❖ **M** 77, 148/151, 803 [R 696], 873 [R 765] ❖ **R** 91, 92, 94, 476 i 478

delmar en garba: **E** 571, 574, 576, 589, 608, 616 i 735-736 [M 709] **constitució del**: **E** 527-528, 528, 532, 533 i 536

delmes: **C** 307, 309, 358, 402, 595 ❖ **E** 37, 39, 525, 671 [M 646; R 535] ❖ **M** 519, 575, 871 [R 764], 872 [R 764], 873, 874, [R 766], 876 [R 768] ❖ **P** 196 ❖ **R** 280, 281, 471 i 473 **fraus en el pagament**: **E** 735 [M 709] **senyors dels**: **E** 669 [M 645; R 533] ❖ **P** 194

Delopico, Martín (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Delorde i Sallent, Francesc (donzell d'Igualada): **M** 564

Delpàs (canonge d'Elna): **E** 759 [M 768; R 660]

Delpàs, Jaume (burgès de Perpinyà): **E** 403, 761 i 762 [M 771; R 664]

demandes: **C** 522 ❖ **E** 650 ❖ **M** 153 i 155 **criminals**: **M** 151

Dena, Miguel (infançó): **P** 6

denegació de justícia (recursos per): **E** 554

Dénia, Marquès de: **C** 269, 270, 272, 276, 278, 285, 286, 293 ❖ **E** 58, 278 ❖ **M** 64 ❖ **P** 9, 58, 93 ❖ **R** 77, 221, 222, 224, 226 i 239

denunciacions: **C** 437 **falses**: **M** 820 [R 712]

deposadors: **C** 400 ❖ **M** 428

deposicions: **M** 28, 390, 445, 781 [R 674], 817 [R 710], 822 [R 714], 826 [R 718], 831 [R 723], 832 [R 724], 849 [R 741], 859 [R 751], 865 [R 756] ❖ **R** 46, 191, 357 **falses**: **M** 829 [R 721]

depòsits: **C** 433

desacato: **E** 20 ❖ **M** 28, 307, 349, 841 [R 732, 733] ❖ **R** 47, 227, 251 i 421

desafiaments: **E** 94 **cartells de**: **E** 765 [M 735; R 628]

desafuero: **E** 68, 69, 70, 73, 75 i 76 **negoci del**: **E** 79, 80, 81, 88 i 128

Desbac, Pere: **M** 10

Desbosc, Pere (donzell de la vegueria de Girona): **M** 184 ❖ **P** 78

DESBOSCH, Joan (síndic de Lleida a la Cort General de 1431-1434): **R** 27

descàrrecs: **M** 832 [R 724] **judicials**: **M** 824 [R 716-717], 828 [R 720] i 829 [R 721]

DESCART, Joan (donzell): **E** 231

DESCATLLAR, Jeroni (donzell de Barcelona): **M** 510, 529, 553 ❖ **P** 129

DESCLAPÉS, Pau: **M** 869 i 870 [R 760, 761]

DESCOLL, Roger (síndic de Tortosa a la Cort General de 1414): **R** 24

desenes: **C** 526

desinsaculació (pena de): **E** 808 [M 895; P 254; R 786]

DESJOAN, Bernat (de Manresa): **R** 17

DESLLOR, Jeroni (donzell de Tarroja): **M** 8, 184, 426, 455, 463, 465, 482, 505 ❖ **P** 78, 79, 107 i 160

DESLLOR, Miquel (donzell de Tarroja): **M** 8, 184 ❖ **P** 107

desobediència: **M** 307

DESPALAU, Antoni (noble de Barcelona): **M** 9, 187, 489, 543 ❖ **P** 15, 77, 110 i 179

DESPALAU, Frederic (noble): **M** 9, 188, 489, 506, 511, 529, 622 ❖ **P** 75, 111 ❖ **R** 377 i 387

DESPALAU, Miquel Joan (donzell de Tremp i Conques): **M** 537, 555, 557 ❖ **P** 130 i 133

DESPÉS, Alfonso (senyor de la baronia de Selga i Albalat): **E** 82 ❖ **M** 87 ❖ **P** 3

DESPÉS, Felip (noble de Lleida): **M** 6, 14, 20, 23, 200, 265, 303, 304, 352, 378, 394, 397, 422, 437, 455, 463, 505, 524, 526, 596, 617, 620, 622 ❖ **P** 61, 125, 139, 160 i 179

DESPÉS, Francesc (noble de Lleida): **M** 12, 14, 179, 181, 229, 265, 347, 352, 397, 421, 436, 437 ❖ **P** 15, 61, 70, 72, 102, 104 i 139

DESPÉS, Onofre (noble de Lleida): **E** 791 [M 761; R 654] ❖ **M** 6

DESPÉS, Pere (noble de Lleida): **M** 6, 179, 433 ❖ **P** 61, 102 i 135

DESPÍ, Miquel (de Girona): **E** 465, 583 ❖ **M** 499, 508 ❖ **R** 439 i 440

DESPLÀ, Francesc (noble): **P** 105

DESPLÀ, Francí (porter del braç reial a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

DESPLÀ, Raimon (síndic de Barcelona a la Cort General de 1414 i 1419-1420): **R** 24/26

despoblació: **C** 589

DESPUIG, Joan (tresorer de l'església de Tortosa): **R** 17

DESPUIG, Joan Baptista (donzell de Girona): **M** 555 ❖ **P** 131

DESPUJOL I DE MARZÀ, Francesc (donzell d'Elna): **M** 12, 191, 443 ❖ **P** 71, 114 i 127

DESPUJOL, Gabriel (donzell): **M** 9, 12, 183 ❖ **P** 76, 79, 106 i 108

DESPUJOL, Joan (notari): **R** 22

desterrament: **E** 413, 726 [M 704; R 597] ❖ **M** 150, 403, 470, 471, 522, 523, 790 [R 684] ❖ **P** 217 ❖ **R** 92, 333 i 435 **pena de**: **C** 373, 386 ❖ **E** 660 [M 635; R 521], 742 [M 721; R 614], 747 [M 726; R 619] ❖ **P** 188

desterrats: **E** 384 i 411 ❖ **M** 385, 405, 408 ❖ **R** 331

DESTORRENT, Alexandre (donzell): **M** 11 ❖ **P** 81

DESTORRENT, Joan Francesc (donzell de Barcelona): **M** 10, 185 ❖ **P** 81 i 108

destresa: **E** 481

desvagats: **R** 91

DESVALL, Joan (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410): **R** 20 i 21

DESVALLS, Galceran (doctor en drets i síndic de Barcelona): **C** 79, 82, 89, 90, 111, 114, 117, 118, 138 ❖ **E** 26, 64, 66, 123 ❖ **M** 32, 65, 128; P 62, 89 ❖ **R** 2, 6, 33, 34, 38, 40, 43, 48, 52, 57, 66, 75, 78, 81, 83, 84, 115 i 122

DESVALLS, Jeroni (donzell de Lleida): **E** 791 [M 761; R 654] ❖ **M** 12, 181 ❖ **P** 72 i 105

DESVALLS, Josep: **P** 18

DESVALLS, Lluís (donzell de Lleida): **E** 791 [M 761; R 654] ❖ **M** 260, 433, 525, 529 ❖ **P** 135 i 181

DET, Joan: **E** 750 [M 729; R 621, 622]

déu **servei de**: **E** 775 [M 745; R 638]

deutes: **C** 397, 467, 488, 508, 583, 589 ❖ **E** 650, 740 [M 719; R 612], 786-787 [M 756-757; R 649] ❖ **M** 780 [R 673], 825-826 [R 718] i 858 [R 749] **civils**: **E** 667 [M 643; R 531] ❖ **M** 538, 779 [R 672] ❖ **P** 193 **civils (captures per)**: **E** 777 [M 747; R 640] **fiscals**: **M** 132 i 558 **procediments per**: **E** 39

deutors: **C** 464, 479, 488, 497 ❖ **E** 743 [M 722; R 615] ❖ **M** 46, 811 [R 704], 813 [R 706], 841 [R 733], 842 [R 734] i 847 [R 738,

739] **inhabilitació dels**: **E** 665 [M 640; R 528] ❖ **P** 185

DEVANTCENS, Pere (de Tortosa): **M** 789 [R 682]

devastacions: **C** 504

devoció: **E** 380, 382, 384, 408, 411, 760 [M 769; R 662] ❖ **M** 382, 386, 403/405, 409, 475 i 476

devocions: **C** 272, 281, 283 ❖ **E** 283, 286, 301 ❖ **M** 314/316, 405 ❖ **R** 224, 232, 233, 236, 296, 327, 328, 331 i 334

dies **feriats**: **C** 83 ❖ **E** 334, 621 ❖ **M** 32 ❖ **R** 252, 353, 413, 417, 421 i 422 **jurídics**: **M** 322 ❖ **R** 252 **no feriats**: **E** 6 i 555

dietes: **C** 463, 480, 485 ❖ **E** 388, 721 [M 700; R 593], 724 [M 703; R 596], 784 [M 754; R 647], 799 [M 885; P 244; R 776], 808 [M 895; P 255; R 786] ❖ **M** 787 [R 680], 794 [R 687], 807 [R 700], 847 [R 739] ❖ **P** 234

DÍEZ SECORÚN, Juan: **P** 5

difamació: **E** 400 ❖ **M** 391 ❖ **R** 358 i 359

diferències: **M** 153 i 155

difugis: **M** 91

difunts: **C** 397

dignitats: **E** 395, 499 ❖ **M** 446, 546, 608 ❖ **R** 48, 410, 424, 431 i 432 **eclesiàstiques**: **C** 564 ❖ **E** 568, 613 ❖ **M** 411 **eclesiàstiques (provisions)**: **E** 758 [M 766-767; R 659-660]

dilacions: **R** 401 i 415

diligències de dret: **E** 399

dimoni: **C** 398

diners: **C** 239, 259, 401, 414, 474, 490, 530, 553 ❖ **E** 232, 233, 529 ❖ **M** 289 ❖ **R** 81, 92, 118, 210, 326, 329, 330, 332 i 349

dipòsits: **C** 464 **bancaris**: **E** 678 [M 655; R 544] ❖ **P** 201

Diputació del General d'Aragó **diputats**: **E** 590 ❖ **M** 573 **porters**: **P** 30

Diputació del General de Catalunya: vegeu General de Catalunya / Generalitat de Catalunya / Generalitat **actes d'apel·lació**: **E** 464 **advocats**: **E** 117 **advocat fiscal**: **C** 405 ❖ **E** 209, 283 ❖ **M** 28, 79, 300, 319 ❖ **R** 166 i 430 **advocat fiscal (salari)**: **C** 412 **advocat fiscal de la visita**: **E** 798 [M 885; P 243; R 776] **advocats fiscals dels diputats locals (salaris)**: **E** 187 **ajudant comú**: **E** 799 [M 886; P 244] **ajudant de racional**: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] **ajudant del regent los comptes**: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] **albaraner**: **E** 805 [M 892; P 251; R 783] **albarans**: **E** 810 ❖ **M** 897 ❖ **P** 257 ❖ **R** 788 **ambaixades**: **E** 103, 104, 216, 218, 344, 796 [M 882; P 240; R 772] **ambaixades al rei**: **C** 96, 225, 237, 408 ❖ **E** 54, 72 ❖ **M** 56, 80, 108 ❖ **R** 61, 86, 111, 129, 178, 188 i 272 **ambaixades (instruccions)**: **E** 105 **ambaixades (memorials)**: **E** 104-105 i 106 **ambaixades trameses**: **E** 37 **andador de la Confraria de Sant Jordi (salari)**: **C** 412 **apel·lacions**: **E** 94 **arrendadors**: **E** 804 [M 891; P 250; R 782] **arrendadors de drets**: **E** 809 [M 896; P 255; R 787] **arrendaments de drets**: **E** 806 [M 893; P 252; R 784], 808 [M 895; P 254; R 786], 809 [M 897; P 256; R 787], 814 [M 902; P 261, 262; R 792, 793] ❖ **P** 270 i 271 **arxiu**: **C** 228, 234 ❖ **E** 220, 800 [M 887; P 246; R 777] ❖ **M** 252 ❖ **R** 181 **assessors**: **E** 20, 21, 24, 109, 111, 808 [M 895; P 254; R 786] i 810 [M 897; P 256; R 788] **assessors jurídics**: **E** 15 i 810 [M 897; P 257; R 788] **assessors ordinaris**: **C** 103, 242, 243, 289, 409, 411 ❖ **E** 36, 71, 86, 87, 92, 95, 208/215, 238, 239, 245, 283, 313, 333, 371, 372, 397/401, 603, 604, 802 [M 888; P 247; R 779], 803 [M 890; P 249; R 781], 812 [M 900; P 259; R 791], 813 [M 901; P 261; R 792] ❖ **M** 27/29, 48, 79, 90/93, 110, 145, 256, 266, 300, 318/325, 330, 350, 388/392, 535, 820-821 [R 712-713], 831 [R 723] ❖ **P** 273 ❖ **R** 46/48, 60, 67, 71, 72, 87, 96, 97, 99, 100, 113, 166, 190-191, 192, 200, 252, 355/359, 421, 462/464, 467, 487 i 492 **assessors ordinaris (salari)**: **C** 411 ❖ **R** 419 i 430 **atxes**: **E** 187 **avaries**: **C** 273 ❖ **E** 281 **balanç**: **C** 96, 121, 129, 133, 134, 174, 175, 177, 178, 273, 308 ❖ **E** 104, 105, 107, 108, 228, 281 ❖ **M** 41, 56, 80, 108, 142, 225, 226, 232-234 i 299 **bolles**: **E** 804 [M 891; P 250; R 782], 806 [M 893; P 252; R 784], 807 [M 894; P 253; R 785], 808 [M 895; P 254; R 786], 813 [M 900; P 260; R 791], 814 [M 902; P 261, 262; R 792, 793], 815 [M 903; P 263; R 794] ❖ **P** 270 **bon govern i administració**: **E** 229 **candeles**: **E** 187 i 281 **capbreus**: **E** 797-798 [M 883-884; P 242; R 774] i 799 [M 886; P 244] **carceller**: **C** 412 ❖ **E** 398 ❖ **M** 389 ❖ **R** 356 **càrcers o presons**: **C** 238 ❖

E 212, 316, 371 ❖ **P** 272, 273 ❖ **R** 99, 118, 189, 234, 356, 357, 359, 451, 462 i 463 **Casa de la**: **C** 96, 102, 242, 389, 408, 509 ❖ **E** 36, 187, 518, 696 [M 674; R 565], 764 [M 734; R 627],792 [M 878; P 237; R 769], 793 [M 879; P 237-238; R 769-770], 794 [M 879-880, P 238-239; R 770-771], 796 [M 882; P 240; R 773], 797 [M 883; P 241; R 774], 798 [M 884; P 243; R 775], 800 [M 887; P 246; R 777], 803 [M 890; P 249; R 781], 805 [M 891; P 251; R 782], 808 [M 895; P 254; R 786], 809 [M 897; P 256; R 787], 810 [M 898; P 257; R 789], 813 [M 901; P 261; R 792], 815 [M 903; P 262; R 794], 816 [M 904; P 263; R 795] ❖ **M** 37, 233, 535 ❖ **P** 267, 272, 273 ❖ **R** 59, 60, 147, 166, 167, 190, 285, 286, 386, 425, 487 i 492 **Casa de la (capella)**: **C** 412 ❖ **E** 798 [M 884; P 243; R 775] **Casa de la (càrcers o presons)**: **E** 119, 398, 603 ❖ **M** 120, 121, 300, 322 i 388/390 **Casa de la (dosser)**: **M** 60 **Casa de la (ordinacions)**: **E** 211 ❖ **M** 299 i 322 **Casa de la (porters)**: **E** 20 **Casa de la (ús i costum)**: **E** 209, 210, 213, 214 i 490 **Casa de la (ús i estil)**: **E** 432, 467, 468 i 517 **Casa de la (ús, estil i pràctica)**: **E** 234, 299, 332, 346, 557 ❖ **M** 29, 110, 142, 312, 320, 323, 462 ❖ **R** 47, 112, 189, 233, 322, 353, 354 i 401 **causes**: **E** 92, 95, 109, 129, 133, 139 i 142 **causes (declaracions)**: **E** 123 **causes civils**: **E** 111 i 397 **causes d'apel·lacions**: **E** 813 [M 901; P 261; R 792] **causes de suplicació**: **E** 15 i 810 [M 897-898; P 257; R 788] **causes de suplicació de sentències**: **C** 421 **censals**: **E** 234, 697 [M 676; R 566], 698 [M 676; R 567], 793 [M 879; P 238; R 770], 797-798 [M 883-884; P 242; R 774] ❖ **M** 233 i 234 ❖ **R** 458, 468, 486, 487 i 492 **censals (lluïcions)**: **C** 417, 419, 495 ❖ **E** 187 i 344 **censals (pensions)**: **E** 187, 188 ❖ **R** 165 **collectes**: **E** 222, 372, 794 [M 880; P 239; R 771], 800 [M 886; P 245; R 777], 810 [M 898; P 257; R 789], 813 [M 900; P 260; R 791], 815 [M 904; P 263; R 794], 818 [M 906; P 266, 267; R 796, 798] ❖ **R** 433 **collidors o receptors dels drets**: **E** 118, 739 [M 718; R 611], 810 [M 898; P 257; R 789] ❖ **R** 166, 171, 277, 278, 433 i 463 **collidors o receptors dels drets (provisió)**: **E** 363 **collidors o receptors dels drets (salaris)**: **E** 187 **compte de correu i menut**: **E** 805 [M 891; P 250; R 782] **consistori general**: **E** 19, 20, 55, 70, 71, 78, 111, 118, 119, 151, 208, 211/215, 238, 245, 289, 306, 332, 334, 463, 466, 467, 515, 516, 728 [M 707; R 600], 765 [M 735; R 628], 792 [M 878; P 237; R 769], 794 [M 879-880; P 238-239; R 770-771], 799 [M 885; P 244; R 776], 800 [M 887; P 246; R 777], 802 [M 888; P 247; R 779], 806 [M 893; P 252; R 784], 810 [M 897; P 257; R 788], 812 [M 900; P 259; R 791], 817 [M 905; P 264; R 795] ❖ **M** 27/29, 48, 78, 79, 109, 110, 120, 122, 123, 124, 307, 318, 321/325, 329, 334, 347, 350, 461, 462, 563 ❖ **P** 219 ❖ **R** 46, 47, 60, 72, 74, 87, 88, 99, 112, 113, 117-119, 128, 129, 147, 191, 199, 227, 228, 233, 244, 252, 349, 350, 352/355, 438 i 466 **consistori general (causes davant del)**: **E** 24 ❖ **R** 112-113, 121-122, 141, 144, 191, 191-192, 243-244, 266, 271-272, 350, 354, 355-360, 370-371, 389, 396, 401, 423, 456, 457, 463, 466 i 490 **consistori general (cort)**: **E** 109 **consistori general (deliberacions)**: **E** 104, 766 [M 735; R 628], 812 [M 900; P 259; R 791], 813-814 [M 901; P 261; R 792] ❖ **M** 821 [R 713] i 822 [R 714] **consistori general (sentències)**: **E** 326 **corredors o trompetes**: **E** 28 ❖ **R** 99 **correus**: **M** 780 [R 673] **correu (salari)**: **C** 412 **credencers**: **E** 815 [M 903; P 263; R 794], 816 [M 904; P 264; R 795], 818 [M 906, 907; P 266, 267; R 797, 798] ❖ **R** 274 i 275 **credencer dels salaris dels doctors del Consell reial (salari)**: **C** 412 **credencers dels draps i les sedes**: **E** 807 [M 894; P 253; R 785] **crides**: **E** 209 ❖ **M** 504 **declaracions**: **E** 813-814 [M 901; P 261; R 792] **defenedor**: **E** 816 [M 905; P 264; R 795] **despeses**: **E** 797 [M 883; P 242; R 774] **despeses extraordinàries**: **C** 408 ❖ **E** 173-174, 187, 796 [M 881-882; P 240; R 772] **deutes**: **E** 104, 107, 118-119, 161, 173-174, 175, 177-178, 179, 180, 188 i 809 [M 897; P 256; R 787] **deutes (acomodament)**: **E** 104-105 **deutes (captures)**: **E** 234 i 316 **deutes (concòrdies)**: **E** 245 i 329 **deutes (exacció)**: **E** 124, 127, 233, 234, 237, 240/242, 258, 265, 269-270, 271-272, 281, 284, 287, 308 i 316 **deutes (execucions)**: **E** 168, 171, 236, 237, 243, 245, 273, 281, 369, 739 [M 717, 718; R 610], 811 [M 898-899;

P 258; R 789] i 812 [M 899; P 258; R 790] **deutes (fermances d'arrendaments)**: **E** 105 **deutes (fermances)**: **E** 118 i 119 **deutes (gestió dels)**: **P** 145-146 i 182 **deutes (principals d'arrendaments)**: **E** 105 **deutors (captures)**: **E** 224 **deutors**: **E** 168, 170, 178, 212, 223-224 i 809 [M 896; P 255; R 787] **deutors (concert)**: **P** 268-274 **deutors (execució)**: **E** 224, 225, 370/372, 397-402 i 806 [M 893; P 252; R 784] **Dietaris**: **C** 228, 234 ❖ **E** 100, 219 ❖ **M** 80, 252, 819 [R 712] ❖ **R** 86 i 180 **dietes**: **E** 798 [M 884; P 243; R 775], 811 [M 899; P 258; R 789] i 814 [M 902; P 261; R 792] **diputacions locals**: **E** 811 [M 899; P 258; R 789], 811-812 [M 899; P 258; R 790] ❖ **M** 528 ❖ **R** 391 **diputacions locals (llibres i segells)**: **E** 540-541 ❖ **R** 415 **diputats**: **C** 91, 96, 97, 102, 103, 121, 123, 126, 133, 134, 136, 137, 139, 144, 147, 150, 151, 152, 154, 155, 170, 173, 177, 178, 179, 205, 211, 217, 219, 225, 226, 231, 232, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 254, 255, 256, 259, 261, 262, 267, 271, 274, 275, 279, 281, 284, 286, 289, 290, 291, 296, 301, 308, 318, 319, 322, 349, 356, 362, 374, 386, 387, 403, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 417, 439, 457, 458, 482, 483, 485, 486, 495, 510, 515, 519, 526, 527, 540, 541; **E** 26, 31, 32, 38, 39, 48, 77, 78, 86, 87, 93, 94, 95, 96, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 115, 119, 123, 124, 126, 127, 131, 133, 135, 136, 142, 146, 149, 153, 155, 157, 165, 174, 178, 186, 195, 208/215, 218, 220, 221, 231, 234, 235, 237/240, 244, 245, 266, 268, 270, 272, 273, 276, 281, 283, 285, 287, 288, 290, 292, 293, 297, 301, 306, 307, 309, 310, 313, 314, 329, 330, 332/334, 350, 352, 353, 367, 370/372, 380, 382, 383, 386, 387, 390, 393, 394, 396/402, 408, 419, 420, 424, 426, 430, 431, 440, 461, 475, 479, 485, 490, 498, 513/515, 518, 519, 521, 524, 531, 536/538, 540, 548, 556, 557, 572, 583, 584, 588, 590, 596, 601/604, 607, 611, 617, 623, 630, 634/636, 645, 649, 650, 696 [M 674; R 565], 698 [M 676; R 567], 702 [M 681; R 572], 705 [M 683; R 575], 706 [M 684; R 576], 708 [M 687; R 579], 725 [M 704; R 597], 726 [M 704; R 597], 732 [M 713; R 604], 738-739 [M 717, 718; R 610], 761 [M 770; R 663], 767-768 [M 736-737; R 629-630], 772 [M 742; R 635], 775 [M 745; R 638], 778 [M 748; R 641], 792 [M 878; P 237; R 769], 793 [M 879; P 238; R 770], 793-794 [M 879-880; P 238-239; R 770-771], 795 [M 881; P 240; R 772], 796 [M 882; P 240, 241; R 772, 773], 796-797 [M 882-883; P 241; R 774], 797 [M 883; P 242; R 774], 798 [M 884; P 242, 243; R 775], 799 [M 885; P 244; R 776], 800 [M 886; P 245; R 777], 801 [M 887, 888; P 246, 247; R 778], 802 [M 888, 889; P 247, 248; R 779, 780], 803 [M 889, 890; P 248, 249; R 780, 781], 804 [M 890, 891; P 249, 250; R 781, 782], 804, 805 [M 891; P 250, 251; R 782, 783], 805, 806 [M 892, 893; P 251, 252; R 783, 784], 806, 807 [M 893, 894; P 252, 253; R 784, 785], 808 [M 895, 896; P 254, 255; R 785, 786], 809 [M 896, 897; P 255, 256; R 787], 810 [M 897; P 256, 257; R 788], 811 [M 898; P 257; R 789], 812 [M 900; P 259; R 791], 813 [M 900, 901; P 260, 261; R 791, 792], 814 [M 901, 902; P 261, 262; R 792, 793], 815 [M 903; P 262, 263; R 794], 816 [M 904; P 263; R 795], 817 [M 905, 906; P 264, 265; R 795, 796], 819 [M 907; P 267; P 798] ❖ **M** 18, 27, 33, 34, 36, 40, 45/47, 49, 53-55, 56, 60, 61, 78/80, 83, 90/92, 99, 106, 108/111, 114, 118, 121, 123, 125/127, 130/132, 136/138, 140, 142, 145, 194, 195, 198, 199, 202, 203, 205/208, 210, 211, 215, 221, 225/227, 230/232, 249, 252, 254/257, 259, 260, 265, 266, 267, 281, 290, 292, 304, 305/307, 310, 312, 313, 316, 318, 319, 321/327, 329, 330, 332, 333-334, 337, 339, 343, 344, 348/350, 354/356, 360, 382, 384, 385, 387/393, 396, 398, 403, 404, 412, 417, 428, 429, 453, 457/463, 475, 477, 491, 493/496, 499/501, 503, 504, 507/509, 511, 512, 517, 527, 531, 533, 535, 536, 539, 573, 580, 581, 585, 603, 607, 618, 619, 624, 625, 776 [R 669], 779 [R 671], 803 [R 696], 813 [R 706], 831 [R 723], 838 [R 730], 839 [R 731], 857 [R 749] ❖ **P** 183, 212, 217, 231, 233, 235, 267, 271, 272, 273, 274 ❖ **R** 40, 45, 46, 48, 54, 55, 58/60, 67/69, 71/74, 86/89, 95/100, 109/117, 119, 121/124, 126, 127, 129/131, 133, 134, 141, 144, 145, 151, 155, 172, 176, 178, 179, 181, 183, 184, 188/191, 198/200,

204, 211/213, 215, 220, 223/225, 227, 228, 232/234, 236/239, 244/247, 251, 253, 258, 265, 266, 275, 278, 284/287, 298/301, 303, 306, 307, 326, 327, 329, 335, 346, 349/360, 367, 371, 379/381, 385, 392/396, 399, 401, 409, 412, 414, 415, 421/423, 427, 428, 430, 438, 440, 451, 461/464, 466/468, 479 i 487/492 **diputats ("Capítols del poder dels diputats de Cathalunya")**: **M** 299 **diputats (actes d'apel·lació)**: **E** 471 **diputats (àpoques)**: **E** 15 **diputats (autoritat i jurisdicció)**: **E** 20 ❖ **M** 477 i 603 **diputats (bosses)**: **C** 265, 333, 359, 360, 379, 390, 509, 588 ❖ **E** 391, 447, 469, 470, 477, 478, 481, 533, 615 ❖ **M** 507 ❖ **R** 216, 361, 376, 386 i 434 **diputats (captura)**: **C** 415 ❖ **E** 210, 216, 218, 282, 283, 631, 764-765 [M 733-734; R 626-627], 769 [M 738; R 631] ❖ **M** 249, 263, 300, 301, 321, 603 ❖ **R** 178, 188, 272, 485 i 491 **diputats (causes)**: **E** 40 **diputats (comissions)**: **E** 12 **diputats (crides)**: **E** 405 **diputats (exercici i jurisdicció en temps de Corts)**: **E** 466 **diputats (extraccions)**: **C** 408, 409 ❖ **P** 184 **diputats (insaculacions)**: **C** 200, 205, 225, 226, 231, 236, 254, 256, 258, 261, 265, 266, 269, 273, 276, 278, 280, 292, 294, 301, 314, 320, 409, 413, 421, 422, 425, 444, 509, 556 ❖ **E** 216/218, 221, 222, 226, 227, 228, 231, 240, 241, 254, 256, 261, 263, 264, 267, 269, 274, 277, 281, 287, 288, 289-290, 294, 295, 298, 309, 311, 315, 318/320, 324/326, 332/334, 341, 345, 346, 348, 385, 432/435, 442, 445, 466-469, 497, 499, 515-517, 531, 594, 596 ❖ **M** 222, 223-224, 228, 250, 263, 267-268, 276, 278, 280, 282/284, 296, 297, 299, 301, 306, 307, 311, 326, 333, 336, 337, 341, 346, 347-348, 349, 358, 380, 381, 419-420, 422/424, 427, 430, 461, 462, 489, 518, 524 ❖ **R** 159, 178, 179, 183, 188, 196, 197, 201, 204, 207, 208, 211, 217, 218, 223, 227/231, 247, 251-253, 254, 254-255, 255, 267, 272, 273, 289/291, 299, 352, 353, 355, 368/370, 407/410, 421, 422, 507 i 511 **diputats (jurisdicció)**: **C** 319 ❖ **E** 95 ❖ **M** 819-821 [R 711-714] ❖ **R** 100, 352, 485 i 491 **diputats (lletres trameses a la Cort)**: **E** 19, 32, 35-36, 70-71 i 72-73 **diputats (lletres)**: **M** 780 [R 672-673] **diputats (poders)**: **E** 762-764 [M 732-734; R 625-627] **diputats (salari)**: **E** 187, 792-793 [M 878; P 237; R 769] ❖ **M** 233, 355, 541 ❖ **R** 166, 406, 420, 448, 462 i 463 **diputats (sentències)**: **E** 15, 299, 308, 310 ❖ **M** 549, 550 ❖ **R** 71, 233, 455 i 456 **diputats (vacants a les bosses)**: **E** 132, 172, 173, 174-175, 176 i 385 **diputats eclesiàstics**: **E** 19, 151, 399 i 515 **diputats eclesiàstics (insaculació)**: **E** 418 **diputats eclesiàstics (privilegis)**: **E** 343 **diputats militars**: **E** 515 **diputats reials**: **E** 515 **diputats i oïdors de comptes**: **E** 653 [M 628; R 514], 686 [M 663; R 552, 553] ❖ **P** 164, 174, 176, 226, 275, 277 i 278 **diputats i oïdors de comptes (extraccions)**: **E** 654 [M 629; R 515] **diputats locals**: **C** 217, 405, 410, 462, 482 ❖ **E** 89, 292, 330, 479, 493, 521, 524, 536, 548, 583, 654 [M 628; R 515], 739 [M 717; R 610], 768-769 [M 738; R 631], 801 [M 888; P 246; R 778], 802 [M 889; P 248; R 780], 811 [M 899; P 258; R 789], 816 [M 904; P 264; R 795] ❖ **M** 95, 99, 100-102, 292, 344, 361, 398, 496, 501/503, 508, 517, 521, 527, 562, 563, 603, 607, 618 ❖ **P** 267 ❖ **R** 105, 166, 172, 275, 278, 301, 391/393, 395, 399, 414, 415, 438 i 440 **diputats locals (advocats fiscals dels)**: **C** 483 **diputats locals (assessors dels)**: **C** 401, 483 ❖ **E** 89, 187, 258, 277-278, 320, 360, 486, 547, 551, 581, 635-636, 811, 812 ❖ **M** 95, 98, 100, 294, 363, 536-537, 568-569, 599, 602, 899 ❖ **P** 258 ❖ **R** 105, 203, 269, 418, 419, 479 i 790 **diputats locals (escrivans o notaris dels)**: **C** 401, 483 ❖ **E** 187, 258, 321, 325, 327, 330, 395-396, 418, 424, 439, 447, 474, 484-485, 498, 537, 538, 540, 574-575, 627, 816 [M 904; P 264; R 795] ❖ **M** 294, 338, 339, 343, 344, 360-362, 397-399, 412, 415, 425-426, 429, 463, 493, 494-496, 499-500, 501-503, 507, 527, 528, 562-563, 602 ❖ **R** 166, 203, 218, 245, 246, 300, 323, 335, 351, 389, 390, 392, 394, 395, 413, 414, 419, 438-439, 439, 506 i 510 **diputats locals (procuradors fiscals dels)**: **C** 401, 483 **diputats locals (salaris)**: **E** 187 ❖ **R** 419 **drets**: **E** 728 [M 706; R 599] ❖ **P** 219 **dret dels safrans**: **E** 814 [M 902; P 261; 792] **drets d'entrades i eixides**: **E** 769 [M 739; R 632], 806 [M 893; P 252;

R 784], 807 [M 894; P 253; R 785], 818 [M 906-907; P 266; R 797], 819 [M 907; P 267; R 798] **drets d'entrades i eixides (encunys falsos)**: **E** 768 [M 737; R 630] **drets de bolla**: **E** 803 [M 889; P 248: R 780], 818 [M 907; P 267; R 797] **drets de bolla (arrendament)**: **E** 792 [M 878; P 236-237; R 769] **emoluments**: **C** 511 **emoluments excessius**: **E** 810-811 [M 898; P 257; R 789] **enquestes criminals**: **E** 399 **escriptures**: **M** 56, 263 i 298-302 **escrivà de les àpoques**: **E** 808 [M 895; P 254; R 786] **escrivà major**: **C** 413 ❖ **E** 109, 111, 257, 289, 333, 401, 464, 467, 517, 792 [M 878; P 237; R 769], 794 [M 880; P 238; R 770], 797 [M 883; P 242; R 774], 800-801 [M 887; P 245, 246; R 778], 808 [M 895; P 254; R 786], 810, 811 [M 898; P 257; R 789], 813 [M 901; P 260; R 791, 792], 814 [M 902; P 262; R 793] ❖ **M** 109, 307, 319, 321, 350, 392, 462 ❖ **R** 112-113, 227, 252, 350, 353, 359, 360, 421 i 438 **escrivà major (ajudant de l')**: **C** 411 ❖ **E** 475 ❖ **R** 396 **escrivà major (escrivans de l')**: **C** 411 **escrivà major (salari)**: **C** 411 **escrivania major**: **E** 15, 78, 209, 211 i 574 **escrivania major (regent los capbreus)**: **E** 406 **estimador**: **E** 815 [M 903; P 263; R 794] **estrenes i avaries**: **E** 187, 793 [M 879; P 237-238; R 769-770], 799 [M 885; P 244; R 776] ❖ **M** 233 ❖ **R** 166 i 223 **exacció**: **P** 268 **exactor**: **C** 152 ❖ **E** 133, 806 [M 893; P 252; R 784], 807 [M 894, 895; P 253, 254; R 785], 808 [M 896; P 255; R 786] ❖ **M** 28, 120 ❖ **R** 118 i 131 **exactor (salari)**: **C** 411 **execucions**: **E** 808 [M 895-896; P 254-255; R 786], 809 [M 896; P 255; R 787] **execucions en béns**: **E** 119, 765 [M 735; R 628] ❖ **P** 271, 272, 273 **expropiacions**: **E** 342-343 **fermances**: **E** 809 [M 896, 897; P 255, 256; R 787] ❖ **P** 270/273 **fraus**: **E** 20, 419, 800 [M 886; P 245; R 777], 801 [M 888; P 246; R 778], 803 [M 889; P 248; R 780], 805, 806 [M 892, 893; P 251, 252; R 783], 807 [M 894; P 253; R 785], 811 [M 899; P 258; R 790], 812 [M 899; P 259; R 790], 815 [M 904; P 263; R 794], 816 [M 904; P 263-264; R 794-795] i 818 [M 906; P 266; R 797] **gramalles**: **E** 281 **gramatges**: **E** 76 **greuges**: **E** 631 **greuges (memorials)**: **E** 37, 72, 100, 104-105, 106, 108, 119, 120 ❖ **M** 41, 80, 104, 108, 249, 250, 296, 357, 359, 362 i 368/370 **guants**: **E** 187 **guardes**: **C** 409, 413 ❖ **E** 89 **guardes de la bolla**: **E** 815 [M 903; P 263; R 794], 816 [M 904-905; P 264; R 795] **guardes del General**: **E** 815 [M 903; P 263; R 794], 816 [M 904-905; P 264; R 795] **guardes extraordinàries o mosquetes**: **C** 409 ❖ **E** 800 [M 886; P 245; R 777], 802 [M 889; P 248; R 780], 813 [M 900-901; P 260; R 791] **guardes ordinàries**: **E** 765 [M 734; R 627], 768 [M 738; R 631], 800 [M 886; P 245; R 777], 802 [M 889; P 248; R 780], 809-810 [M 897; P 256; R 788], 811 [M 899; P 258; R 789-790], 813 [M 901; P 260; R 792], 814 [M 902; P 261; R 792] ❖ **R** 433 **insaculacions**: **E** 107, 132, 136, 165, 172, 173, 176, 793-794 [M 879-880; P 238-239; R 770-771], 794-795 [M 880-881; P 239-240; R 771-772], 796-797 [M 882-883; P 241-242; R 773-774], 803 [M 890; P 249; R 781], 804 [M 890, 891; P 249, 250; R 781], 811 [M 899; P 258; R 790], 814 [M 902; P 262; R 793], 815 [M 903; P 263; R 794] **jurisdicció**: **E** 739 [M 717; R 611], 764-765 [M 734-735; R 627-628], 766-769 [M 736-738; R 629-631] **justícia**: **E** 310 **lletres rebudes de la Cort General**: **E** 54-55, 55-56, 91-92, 96 i 98-99 **lletres trameses a la Cort General**: **E** 117 i 118-120 **llibres**: **C** 408, 413 ❖ **E** 119, 536, 636 ❖ **M** 121 ❖ **R** 488 i 493 ***Llibre blau***: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] ***Llibre comú***: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] ***Llibre de dites*** **(dit de la creu)**: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] ***Llibre de l'Ànima***: **C** 211 ***Llibre de la Creueta***: **E** 806 [M 893; P 252; R 784] **Llibre de les àpoques**: **E** 799 [M 886; P 244] ***Llibre de manifest***: **E** 818 [M 906; P 266; R 797] **Llibre de notes**: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] ***Llibre de vàlues i de fogatges***: **E** 799 [M 885; P 244; R 776] ***Llibre del balanç***: **R** 58, 59, 61, 86, 110, 111, 145, 146, 165, 223 i 273 ***Llibre dels Quatre Senyals***: **C** 237, 273, 279 ❖ **E** 218, 281, 305, 346, 467 ❖ **M** 263, 299, 317 ❖ **R** 188, 223, 225, 236, 272 i 353 ***Llibre Ferrando Paga***: **C** 96, 97, 121, 129, 133, 134, 177 ❖ **E** 37, 54, 72, 104, 105, 107, 108, 110, 178, 808 [M 895; P 254; R 785] ❖

M 41, 56, 80, 107/109, 201, 205, 225 ❖ **R** 59, 61, 86, 110, 111, 146 i 273 ***Llibres de deliberacions***: **E** 800-801 [M 887; P 245, 246; R 778] ❖ **M** 500, 535, 536 ❖ **R** 395 i 493 ***Llibres de Vàlues***: **C** 154, 155; **E** 135, 137, 799 [M 885, 886; P 244; R 776], 799-800 [M 886; P 245; R 776, 777], 808 [M 895; P 254; R 785, 786] ❖ **M** 140, 142, 143 ❖ **R** 133 i 134 ***Llibres dels originals comptes***: **E** 799 [M 886; P 244] **massa de plata**: **E** 617 **masses altes**: **E** 764 [M 734; R 627] **masses grans**: **E** 181 ❖ **M** 17 **ministres de la**: **R** 284 **notaris**: **E** 803 [M 889; P 248-249; R 780], 812 [M 900; P 259; R 791] **novena d'insaculació**: **E** 794 [M 879-880; P 238-239; R 770-771], 795 [M 881; P 239-240; R 771-772] **obres**: **E** 800 [M 887; P 245; R 777], 805 [M 892; P 251; R 782] **oficials**: **C** 240, 259, 373 ❖ **E** 20, 86, 87, 111, 212, 519, 526, 803 [M 889; P 248; R 780], 810 [M 897; P 256; R 788], 811 [M 898; P 257; R 789], 812 [M 900; P 259; R 791], 814 [M 902; P 262; R 793] ❖ **M** 233, 388, 462 ❖ **R** 40, 46, 47, 60, 74, 87, 99, 100, 115, 166, 178, 179, 183, 209, 229, 247, 254, 272, 355, 358, 360, 367, 391, 420, 433, 487 i 492 **oficials (captures)**: **E** 738 [M 717; R 610] **oficials (creació)**: **E** 107 **oficials (dret al port d'armes)**: **E** 766 [M 736; R 629] ❖ **M** 501, 502 **oficials (exempció d'allotjaments)**: **E** 768 [M 737-738; R 630-631] **oficials (francs de drets)**: **M** 501 i 502 **oficials (franqueses)**: **E** 551 **oficials (provisions)**: **E** 342 **oficials (queixes)**: **E** 94 **oficials (salaris)**: **E** 107, 187, 558 ❖ **R** 126, 127, 165, 166, 269, 274, 323, 406, 420, 430, 448 i 449 **oficials (taulers)**: **E** 526 i 527 **oficials (visites)**: **E** 371 **oficials ordinaris**: **E** 71 **oficials pecuniaris**: **C** 169, 175, 231, 319 ❖ **E** 225, 226, 372, 598 ❖ **M** 194-195, 226, 258 ❖ **P** 273 ❖ **R** 145, 185, 274, 450, 451, 458 i 462/465 **oficials pecuniaris (deutes)**: **E** 146, 149 i 178-179 **oficis**: **E** 281, 707 [M 685; R 577], 802 [M 889; P 248; R 780], 812 [M 900; P 259; R 791], 815 [M 903; P 262-263; R 793-794], 819 [M 907; P 267; P 798] ❖ **M** 301, 321 ❖ **P** 213, 267 ❖ **R** 204, 211 i 462 **oficis (adjuncions)**: **C** 414 ❖ **E** 397, 406, 426, 492 ❖ **M** 332 **oficis (albaraner)**: **E** 583 **oficis (albaraners de la bolla)**: **E** 465 **oficis (collidor d'entrades i eixides)**: **E** 523 **oficis (collidors)**: **E** 479, 603 ❖ **M** 234, 372, 496-497 i 544 **oficis (creació)**: **C** 147, 150, 273, 279, 411 **oficis (credencer de la bolla)**: **E** 521 **oficis (credencer)**: **M** 291 i 292 **oficis (creiximoni de salaris)**: **C** 147, 150, 273, 279, 411, 422 **oficis (duaners)**: **R** 80 **oficis (escudeller)**: **E** 75 **oficis (exclusió)**: **E** 603 **oficis (guardes)**: **E** 486 ❖ **M** 95, 100, 544 i 599 **oficis (inflació)**: **E** 131, 179, 210 **oficis (insaculació i provisió)**: **M** 250, 260, 332, 341, 358, 411, 460, 461 **oficis (manifest de la bolla)**: **E** 465 i 583 **oficis (patrimonalització)**: **E** 307, 815 [M 903; P 262; R 794] **oficis (portalers)**: **M** 233 **oficis (privació per deutes)**: **E** 119 **oficis (provisions)**: **C** 226, 232, 261, 265, 301, 412, 421, 444 ❖ **E** 63, 217, 227, 228, 320, 327, 345, 347, 348 i 465 **oficis (receptor de la bolla de Barcelona)**: **E** 572 **oficis (receptor dels drets del General)**: **E** 551 **oficis (receptors d'entrades i eixides)**: **E** 492 i 548 **oficis (receptors)**: **M** 516, 544 ❖ **R** 80, 119, 123, 189, 215, 216, 398 i 433 **oficis (renunciacions)**: **C** 414 ❖ **M** 329 ❖ **R** 448 i 466 **oficis (salaris i estrenes)**: **E** 179, 187 ❖ **M** 136, 233, 299, 325, 329, 363, 415, 425-426, 429, 512, 515, 541, 544 i 548 **oficis (sobrecollidors)**: **M** 521 **oficis (sobreguardes)**: **E** 622, 634 ❖ **M** 607 **oficis (subrogacions)**: **C** 408, 413 ❖ **E** 798 [M 884; P 242-243; R 775], 803 [M 890; P 249; R 780-781] ❖ **P** 267 **oficis (tauler dels drets del General)**: **E** 551 **oficis (taulers)**: **E** 418, 426, 446, 447, 607, 623 ❖ **M** 229, 411, 447, 520 i 544 **oficis (vendes d')**: **C** 290, 482 ❖ **E** 371 ❖ **M** 512 ❖ **R** 189 **oficis mecànics**: **C** 411 ❖ **E** 800 [M 887; P 246; R 777] i 819 [M 907; P 267; P 798] **oficis nous**: **R** 126, 127, 223, 274 i 448 **oficis pecuniaris**: **E** 316 i 371 **oïdors de comptes**: **C** 255, 262, 267, 289, 290, 407, 409, 413, 414 ❖ **E** 155, 208, 211, 213, 270, 272, 276, 309, 370/372, 432, 443, 444, 468, 584, 596, 601/604, 611, 616, 633, 636, 637, 641, 643, 650, 764 [M 733-734; R 626-627], 792 [M 878; P 237; R 769], 793-794 [M 879-880, P 238-239; R 770-771], 795 [M 881; P 240; R 772], 796-797

[M 882-883; P 241; R 773, 774], 797 [M 883; P 242; R 774], 798 [M 884; P 243; R 775], 799 [M 885, 886; P 244; R 776], 802 [M 889; P 248; R 780], 803 [M 889; P 248; R 780], 804 [M 890, 891; P 249, 250; R 781, 782], 805 [M 892; P 251; R 783], 806, 807 [M 893, 894; P 252, 253; R 784, 785], 809 [M 896, 897; P 255, 256; R 787], 810 [M 897; P 256; R 788], 812 [M 900; P 259; R 791], 813 [M 901; P 261; R 792], 814 [M 902; P 261; R 792, 793], 815 [M 903; P 262, 263; R 794], 819 [M 907; P 267; P 798] ❖ **M** 40, 48, 79, 99, 145, 206, 208, 281, 283, 318, 321, 327, 332, 348/350, 355, 356, 366, 416, 425, 441, 460/462, 501, 509, 512, 585, 603, 609, 614, 615, 625 ❖ **P** 183, 271/274 ❖ **R** 60, 87, 115, 151, 202, 203, 212, 220, 227, 257, 269, 284/287, 324, 336, 352, 354, 385, 395, 421, 461, 462, 464, 468, 478, 502, 506, 509 i 510 **oïdors de comptes (bosses)**: **C** 172, 264, 333, 359, 360, 379, 390, 509, 588 ❖ **E** 93, 96, 132, 136, 165, 391, 447, 469, 470, 477, 478, 481, 511, 533, 615 ❖ **M** 507 ❖ **R** 143, 216, 361, 386 i 434 **oïdors de comptes (extraccions)**: **C** 409 ❖ **P** 184 **oïdors de comptes (insaculacions)**: **C** 130, 132, 184, 187, 225, 226, 231, 237, 253, 256, 261, 265, 266, 269, 273, 274, 278, 280, 292, 294, 301, 314, 320, 409, 413, 422, 444, 509, 547, 556 ❖ **E** 217, 218, 221, 222, 228, 231, 240, 241, 254, 258, 263, 264, 267, 274, 277, 281, 287, 289-290, 292, 298, 311, 319, 320, 324, 326, 333, 341, 342, 346, 348, 385, 433/435, 442, 445, 466-469, 531, 547-548, 571, 611-612 ❖ **M** 97-98, 100, 137, 141, 215, 220, 250, 263, 267-268, 276, 278, 296, 297, 299, 301, 307, 311, 341, 348, 349, 358, 380, 381, 419-420, 423, 489, 516, 546-547, 547 ❖ **R** 101, 106-107, 133, 151-152, 155, 178, 179, 183, 188, 196, 197, 201, 204, 207, 208, 211, 218, 223, 229/231, 238, 247, 252, 254, 254-255, 267, 272, 273, 290, 291, 299, 352, 353, 368, 397, 398, 407/410 i 435/437 **oïdors de comptes (salaris)**: **E** 187, 792-793 [M 878; P 237; R 769] ❖ **M** 233, 355, 541 ❖ **R** 166, 354, 406, 420, 462 i 463 **oïdors de comptes eclesiàstics (privilegis)**: **E** 343 **pecúnies**: **E** 728 [M 707; R 600] ❖ **P** 219-220 i 220 **plata**: **E** 809 [M 897; P 256; R 787] **ploms**: **C** 411 ❖ **E** 813 [M 901; P 260; R 792] **portalers**: **E** 801 [M 888; P 247; R 778-779] ❖ **R** 166 i 380 **porters**: **C** 413 ❖ **E** 187, 344, 398, 764 [M 734; R 627], 803 [M 889; P 248-249; R 780], 808 [M 895, 896; P 254, 255; R 786], 811 [M 898; P 258; R 789], 812 [M 899; P 258; R 790] ❖ **M** 28, 389 ❖ **R** 47, 284 i 356 **porters (salari)**: **C** 412 **potestat**: **E** 185 **presentació dels capítols de comptes**: **E** 809 [M 896; P 255; R 787] **presoners**: **E** 117 **procurador fiscal**: **C** 95, 144, 238, 405 ❖ **E** 15, 87, 94, 111, 122, 126, 209, 224, 234, 240, 299, 307, 371, 397, 398, 401, 603 ❖ **M** 35, 91, 106, 127, 258, 312, 319, 329, 387/389, 392 ❖ **P** 272, 273 ❖ **R** 58, 71, 97, 99-100, 121, 123, 184, 189, 233, 355, 356, 360, 428, 462, 463 i 466 **procurador fiscal (salari)**: **C** 411 **propi ús (llicències)**: **E** 107, 266, 463, 464 i 526 **provisions**: **R** 358, 359, 392, 394, 421, 422 i 439 **racional**: **E** 372, 493, 536, 565-566, 566, 604, 799 [M 885, 886; P 244; R 776], 799-800 [M 886; P 245, R 776, 777], 800 [M 887; P 246; R 777], 804-805 [M 891; P 250-251; R 782-783], 808 [M 895; P 254; R 786], 809 [M 896; P 255; R 787], 812 [M 899; P 258; R 790], 813 [M 901; P 260; R 792], 814 [M 902; P 262; R 793] ❖ **M** 535 ❖ **P** 274 ❖ **R** 463 i 464 **racional (ajudants)**: **C** 411 **racional (salari)**: **C** 411 **receptors**: **E** 807 [M 894; P 253; R 785], 816 [M 904; P 264; R 795] i 818 [M 906, 907; P 266; R 797] **receptor de les avaries de les composicions de la règia cort (salari)**: **C** 412 ❖ **E** 807 [M 894, 895; P 254; R 785] **receptor dels salaris dels doctors del Reial Consell**: **E** 807 [M 894, 895; P 254; R 785] **receptors dels fraus**: **E** 767 [M 736; R 629], 815 [M 904; P 263; R 794] **redreç**: **E** 178 **regent los comptes**: **C** 413 ❖ **E** 228, 372, 584, 604, 610, 617, 618, 628, 799 [M 885, 886; P 244, 245; R 776], 805 [M 892; P 251; R 782, 783], 808 [M 895; P 254; R 786], 809 [M 897; P 256; R 788], 814 [M 902; P 262; R 793] ❖ **M** 27, 332, 367, 484 ❖ **P** 273 ❖ **R** 201 i 463 **regent los comptes (ajudant)**: **C** 411, 413 **regent los comptes (salari)**: **C** 411 **registres**: **E** 469, 504 ❖ **M** 80 ❖ **R** 86 i 355 **remu-**

neracions: **E** 797 [M 883; P 242; R 774] **salaris**: **E** 798 [M 884; P 243; R 775], 803 [M 889; P 248; R 780], 814 [M 902; P 262; R 793], 816 [M 904; P 264; R 795], 817 [M 905, 906; P 264, 265; R 795, 796], 818 [M 906, 907; P 266, 267; R 797, 798] ❖ **P** 267 i 273 **segell**: **E** 36, 155 i 225 **segell major**: **E** 55, 56, 104, 117, 238, 281 ❖ **M** 47, 48, 54, 79, 257, 297, 399, 501 ❖ **R** 60, 74, 88, 391 i 392 **segell menor**: **M** 27 i 341 **segells grans**: **E** 105 **sentències**: **E** 89 ❖ **M** 109, 312, 329 i 459 **síndic**: **C** 415, 515 ❖ **E** 696 [M 674; R 565] ❖ **M** 145, 603 ❖ **R** 485 i 491 **síndic (salari)**: **C** 411 **sobrecollidors de Llevant**: **E** 306 **sobrecollidors**: **C** 290, 495 ❖ **E** 102, 118, 119, 187, 371, 592, 603, 806-807 [M 893; P 252; R 784], 807 [M 894; P 253; R 785], 818 [M 906; P 266; R 796] ❖ **M** 120, 121, 233, 328 ❖ **P** 273 ❖ **R** 118, 166, 463 i 466 **suplicacions**: **E** 813 [M 901; P 260; R 792] **suplicacions rebudes**: **E** 36 **tapiceria**: **E** 809 [M 897; P 256; R 787] **taulers**: **C** 208, 217❖ **E** 183, 243, 739 [M 717; R 610], 817 [M 905; P 265; R 796] ❖ **R** 171, 216, 372, 433, 472 i 474 **taulers de les entrades i eixides**: **E** 817 [M 906; P 265; R 796] **taulers o collidors (ofici)**: **E** 195 **taules foranes**: **E** 818 [M 906, 907; P 266, 267; R 797] **taules**: **E** 311 **tribunal de la**: **C** 242 **ús i estil**: **E** 20, 77 i 109 **visita**: **C** 96, 102, 137, 179, 240, 241, 242, 243, 279, 286, 287, 288, 374 ❖ **E** 32, 33, 36, 55, 70, 71, 77, 151, 208-215, 224, 238/240, 397, 399, 402, 535, 739 [M 717; R 610], 798-799 [M 884-885; P 243-244; R 775-776], 803 [M 890; P 249; R 781], 810 [M 897; P 256; R 788], 811 [M 898; P 258; R 789], 812 [M 900; P 259; R 791], 813 [M 901; P 260; R 791] ❖ **M** 18, 27, 29, 37, 40, 48, 54, 79, 130, 139, 145, 202, 255/259, 266, 316, 318, 319, 321, 323/325, 388, 390, 392, 457, 479 ❖ **P** 272 ❖ **R** 40, 46/48, 59, 60, 74, 87, 114, 115, 121, 132, 134, 147, 185, 190, 229, 239, 271, 356, 358, 360, 367 i 462 **visita (assessors)**: **E** 798 [M 885; P 243; R 776] **visita (notari)**: **E** 798 [M 885; P 243; R 776] **visita (processos)**: **E** 12 i 19-21 **visitadors**: **E** 603

Diputació del General de València **diputats**: **E** 590 ❖ **M** 573

diputats del Regne d'Aragó: **P** 27-30 i 37

disciplina escolàstica: **E** 703 [M 682; R 573]

discòrdies: **C** 499, 532 ❖ **E** 5 ❖ **M** 5 ❖ **R** 5

disposicions canòniques: **M** 872 [R 764] i 876 [R 768]

dissabte de Rams: **E** 119

dissensions: **C** 402, 499, 530, 553 ❖ **E** 383, 413 ❖ **M** 407 ❖ **R** 4, 294, 331 i 332 **de Gènova**: **P** 65

dissentiments: **E** 675 [M 651; R 540] ❖ **P** 268

dissimulació: **C** 479, 495, 510, 511, 516, 518, 538, 553 ❖ **E** 39, 167, 291, 297, 382, 410, 437, 679 [M 656; R 545], 699 [M 677; R 568] ❖ **M** 46, 59, 836 [R 728] ❖ **R** 320 i 329

dissolució: **C** 535

divinal **adjutori**: **M** 3, 4 ❖ **R** 4 **auxili**: **M** 624

divines **lletres**: **C** 534, 564

divuitenes: **C** 408 ❖ **E** 796 [M 882; P 241; R 773], 797 [M 883; P 242; R 774], 798 [M 885; P 243; R 776], 804 [M 890; P 249; R 781], 810 [M 897; P 256; R 788], 811 [M 898; P 257; R 789], 814 [M 902; P 262; R 793] ❖ **M** 819 [R 711]

dobladilla o quarentí (joc de cartes): **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 188

doctor **graus de**: **C** 469

doctorat **privilegis de**: **C** 469

doctors: **C** 289, 351, 408, 411, 422, 438, 472, 475, 491, 516, 519, 534, 537, 538, 565, 573, 575, 581 ❖ **E** 553/556 ❖ **M** 123, 324, 334, 338, 350, 507, 845 [R 737] ❖ **R** 122, 129, 243, 244, 249, 252, 319, 359 i 456 **cèlebres**: **E** 376 **en cànons**: **C** 469 **en drets o lleis**: **C** 469, 489 ❖ **E** 59, 333, 446, 477, 717 [M 695; R 588] ❖ **M** 785 [R 678] **en medicina**: **C** 488 ❖ **M** 340 **subrogacions de**: **C** 466 **vots de**: **C** 273, 538 ❖ **M** 299, 300 ❖ **R** 223 i 421

doctrina: **C** 534 ❖ **M** 334 ❖ **R** 243 i 327 **suficiència de**: **C** 472

documentació **conservació de la**: **E** 674 [M 649; R 538]

dogal: **C** 514

dol: **C** 239, 471 ❖ **M** 291 **cessant**: **R** 326 **demostracions de**: **E** 796 [M 882; P 240; R 773] **excepcions de**: **M** 852 [R 744]

domàs: **C** 86, 90, 327 ❖ **E** 423, 424 ❖ **M** 34, 40, 414 ❖ **R** 45 i 308 **cota de**: **E** 22

domasos: **E** 404, 405, 815 [M 903; P 262; R 793] ❖ **M** 504

domasquillos: **C** 153 ❖ **E** 82, 84 ❖ **M** 111, 112 ❖ **R** 132 **verds**: **E** 628

Domènech, Àngel Francesc (de Perpinyà): **M** 870 [R 761]

Domènech, Guillem (notari públic de Perpinyà): **M** 286/288, 296, 425 ❖ **P** 75

Domènech, Joan (notari públic de Lleida): **M** 427 i 496

Domenge, Guillem (síndic de Girona al Parlament de 1410): **R** 22

domini: **C** 396, 531, 534, 561, 572 **de justícia**: **M** 782 [R 675] **directe**: **E** 188 i 191 **útil**: **C** 558; **E** 191

Don Lope, Manuel (infançó): **P** 7

donatius: **R** 264 i 425

dones: **C** 401 ❖ **E** 470 ❖ **M** 151, 830 [R 722] ❖ **R** 91 i 93

Doniel, Joan (de Torroella de Fluvià): **M** 785 [R 678]

donzells: **M** 264

dossers: **E** 337, 458 ❖ **M** 60, 111, 242, 450, 453, 454 ❖ **R** 343 i 346

Dot, Miquel Baltasar (cavaller, notari de Barcelona, escrivà de la cort del veguer i escrovà major del General): **C** 135, 138, 384 ❖ **E** 108, 109, 114, 211, 430, 431, 440, 506, 516, 645, 646 ❖ **M** 10, 109/111, 192, 321, 428, 462, 491, 549, 550, 561, 783 [R 677], M 842 [R 734] ❖ **P** 77, 115 ❖ **R** 112, 113, 116, 379/381, 456 i 457

dots: **C** 464; **E** 86; **M** 89, 90; **R** 95

draperia: **E** 523 ❖ **M** 513 ❖ **R** 403

draps: **C** 86, 294 ❖ **E** 328, 522, 651, 801 [M 887, 888; P 246; R 778] ❖ **M** 346, 414, 513, 625 ❖ **R** 403 **fins**: **E** 412 ❖ **M** 406 ❖ **R** 293 i 331

Drest, Joan (infançó de Canfranc): **M** 156 i 159

dret: **E** 4; **M** 531; **R** 9 i 426 **canònic**: **C** 404, 506 ❖ **E** 192, 662 [M 637; R 524], 666 [M 642; R 530], 697 [M 675; R 566], 747 [M 726; R 619], 748 [M 727; R 620] ❖ **M** 78, 654, 843 [R 735], 870 [R 761] ❖ **P** 191 **civil**: **C** 404, 458, 477 ❖ **E** 192, 662 [M 637; R 524] ❖ **M** 78 ❖ **P** 191 **comú**: **C** 266, 500, 515, 516, 521, 526, 551, 559, 569, 573, 575 ❖ **E** 258, 436, 467, 656 [M 631; R 518], 705 [M 684; R 575], 739 [M 718; R 611], 740 [M 719; R 612], 756 [M 764; R 657], 773 [M 743; R 636], 774 [M 744; R 637], 778 [M 748; R 641] ❖ **M** 294, 295, 465, 774 [R 667], 847 [R 738], 861 [R 753], 864 [R 755-756], 868 [R 760], 870 [R 761] ❖ **P** 187, 213 ❖ **R** 203, 319 i 353 **de compte**: **E** 784 [M 754; R 647] **coneguda de**: **R** 465 **conforme a**: **E** 736 [M 709] **de dret**: **C** 509 **de marques**: **E** 282 ❖ **M** 301 i 506 **de marques (causa sobre el)**: **E** 702-703 [M 681; R 572] **de mesa**: **C** 498 **de mig**: **C** 410 **de palau**: **E** 190 **de pasquer**: **C** 502, 559, 574 **de quint**: **E** 744 [M 723; R 617] **de registre**: **E** 390 ❖ **M** 395, 532 ❖ **P** 174 ❖ **R** 413 **de reunió**: **E** 709 [M 687-688; R 580] **de segell**: **E** 390 ❖ **M** 395, 532, 534 ❖ **P** 174, 275 ❖ **R** 413, 417 i 479 **del maneig del peix**: **M** 793-794 [R 686-687] **disposicions de**: **M** 483 **diví**: **E** 786 [M 756; R 649] ❖ **M** 850 [R 742] i 870 [R 761] **divinal**: **E** 667 [M 643; R 531], 668 [M 643; R 531], 779 [M 749; R 641] ❖ **M** 860 [R 751] ❖ **P** 193 **forà**: **C** 521 **humà**: **E** 786 [M 756; R 649] ❖ **M** 850 [R 742] **municipal**: **C** 266, 458, 477 ❖ **E** 258 ❖ **M** 294, 295 ❖ **R** 203 **natural**: **C** 458 ❖ **E** 667 [M 643; R 531] ❖ **M** 78 **notori**: **E** 467 **orde de**: **E** 707 [M 686; R 578] ❖ **M** 864 [R 756] ❖ **P** 214 **positiu**: **E** 667 [M 643; R 531], 709 [M 687; R 579], 779 [M 749; R 641] ❖ **M** 860 [R 751] **regla de**: **M** 370 i 865 [R 757] **romà**: **E** 707 [M 686; R 578] **via de**: **M** 851 [R 743]

drets: **E** 386, 762 [M 732; R 625] ❖ **R** 344, 412 i 420 **de cops**: **C** 455 **de la propietat**: **M** 775 [R 668] **de parroquiatge**: **M** 535 ❖ **R** 487 i 492 **dominicals**: **E** 340, 526, 744 [M 723; R 616] ❖ **M** 365 ❖ **R** 452, 472 i 474 **municipals**: **M** 791 [R 684] **ordinaris**: **M** 476 **reials**: **C** 505 ❖ **R** 310 **senyorials**: **E** 653 [M 628; R 515]

drets d'entrades i eixides del General d'Aragó: **C** 106, 107, 124, 137 ❖ **R** 115 i 366

drets d'entrades i eixides del General de Catalunya: **C** 371, 410, 483 ❖ **E** 186, 222, 266-267, 446, 469, 526 ❖ **M** 232, 328, 470, 474, 476 ❖ **R** 165, 279 i 489 **albaraner (salari)**: **C** 412 **arrendament**: **C** 414 **bastaix (salari)**: **C** 412 **credencer (salari)**: **C** 412 **deutes**: **E** 104-105 **enfranquiment**: **M** 519 **guardes (salari)**: **C** 412 **llibres**: **C** 280 **oficials**: **R** 80 **receptors**: **C** 113, 410, 412, 495, 540 ❖ **E** 63 **receptor (salari)**: **C** 412 **taules dels**: **R** 409

drets de la bolla de plom i segell de cera del General de Catalunya: **C** 409, 483, 506, 509, 526 ❖ **E** 222, 266-267, 292, 342, 386, 391, 405, 446, 469, 477, 526, 578, 583, 586 ❖ **M** 232, 291, 507, 519, 539 ❖ **R** 165, 458-464, 472 i 474 **albaraner**: **R** 439 i 440 **arrendaments**: **C** 144, 169, 333, 407, 408, 409, 445, 479 ❖ **E** 38, 40, 234, 242-243, 243-245, 265, 268, 284, 369-372, 394, 591 ❖ **M** 33, 45, 46 ❖ **R** 71, 73, 198, 216, 259, 311-313, 435 i 462 **arrendaments (capitulacions)**: **M** 90-91 **arrendaments (deutes)**: **E** 15 i 95 **arrendaments (fermances)**: **C** 5129, 144, 169, 171, 175, 231, 237, 238, 319, 410 ❖ **E** 15, 135, 146, 149, 150, 178-179, 224, 225, 234, 235, 243, 245, 265, 273, 284, 369, 370, 601/603 ❖ **M** 34, 108, 120, 121, 131, 132, 140, 142, 194, 195, 198, 199, 207, 208, 210, 212, 221, 226, 258 ❖ **R** 123, 124, 133, 142, 145, 157, 184, 185, 189, 200, 216, 259, 274, 311, 451 i 460/462 **arrendaments (porcioners o partíceps)**: **C** 144, 154, 170, 171, 231, 319 ❖ **E** 224, 225 ❖ **M** 90, 106, 131, 140, 194, 195, 198, 199, 212, 226, 258 ❖ **P** 270, 271, 272 ❖ **R** 96, 123, 124, 133, 142, 185, 198/200, 274, 299, 313 i 460/462 **arrendaments (principals)**: **C** 144, 175, 231, 238, 240 ❖ **E** 135, 146, 149, 150, 178-179, 224, 225, 243/245, 369, 370, 601, 602 ❖ **M** 90, 108, 131, 132, 140, 142, 194, 210, 212, 221, 226 ❖ **P** 270, 271, 272 ❖ **R** 123, 124, 133, 142, 145, 184, 185, 189, 198/200, 274, 311-313 i 460/462 **arrendataris**: **E** 86, 87, 118, 188, 546, 551, 552, 600, 601, 607 ❖ **R** 110, 167, 215, 257, 265, 450, 451 i 460 **arrendats**: **E** 186 **bastaix (salari)**: **C** 412 **credencer de les sedes (salari)**: **C** 412 **credencer dels draps (salari)**: **C** 412 **credencers**: **C** 232 ❖ **E** 268 ❖ **R** 274 i 275 **deutes**: **E** 104-105 **deutors**: **E** 602/604 **deutors (concòrdia)**: **E** 598-604 **diners dels**: **R** 96 i 100 **guardes (salari)**: **C** 412 **jurisdicció privativa**: **E** 394 **llibres**: **C** 280 **manifest**: **R** 439 i 440 **manifest dels draps (salari)**: **C** 412 **manifests i albaraners (provisió)**: **M** 499 i 508 **no arrendats**: **E** 186 **oficials pecuniaris**: **E** 224 **oficials**: **M** 504 **receptor (salari)**: **C** 412 **tenallers o collidors**: **E** 284 **tenalles**: **E** 243

drets de les Generalitats: **E** 697 [M 676; R 566], 698 [M 676; R 567] ❖ **M** 96, 513, 593 ❖ **R** 403

drets de les Generalitats d'Aragó, col·lectors: **M** 476

drets del General d'Aragó: **M** 60 **arrendataris**: **M** 59

drets del General de Catalunya: **E** 342, 386, 391, 405, 418, 469, 477, 526, 527, 549, 608 ❖ **M** 446, 447 i 519 **arrendaments**: **E** 127 **arrendataris**: **E** 417 **collectes**: **E** 556 **concòrdia**: **E** 608 **exacció dels**: **E** 708 [M 687; R 579] **greuges**: **E** 347 **jurisdicció privativa**: **E** 394 **propi ús**: **E** 629-630/632 **taules**: **M** 511 i 608

drogues: **C** 348 ❖ **E** 653 [M 627; R 514] ❖ **P** 183

duaner: **E** 63

Duart, Francesc: **M** 804 [R 697]

dubtes: **C** 432

ducats: **C** 564; **M** 70 **d'or**: **C** 566

Dull, Marc (notari de Tarragona): **M** 379

Duran Martí (veguer de l'arquebisbe de Tarragona): **C** 583

Duran, Bernat (síndic de Cotlliure a la Cort General de 1299): **R** 13

Duran, Jaume: **M** 824 [R 717], 835 [R 727] i 837 [R 729]

Duran, Pere (doctor en drets): **M** 123 ❖ **R** 129

Dusai, Galceran (donzell de Barcelona): **M** 13, 186 ❖ **P** 80 i 109

Dusai, Gaspar (òlim Aguilar, donzell de Barcelona): **M** 13, 184, 510, 525, 565, 596, 599, 600, 617, 620, 838 [R 730], 857 [R 748] ❖ **P** 108

Dusai, Guillem Pere: **R** 12

Dusai, Jaume (donzell de Barcelona): **M** 13, 129, 186 ❖ **P** 80 i 109

Dusai, Joan (òlim Aguilar, donzell): **P** 79

Dutart, *talis* (àlies Pollaguardí, ferrer): **M** 795 [R 689]

eclesiàstics: **C** 398, 564 ❖ **E** 671 [M 646; R 535], 698 [M 677; R 568] ❖ **M** 47 **persones**: **E** 704 [M 683; R 574], 712 [M 690; R 583], 738 [M 717; R 610], 747-748 [M 727; R 619], 796-797 [M 882-883; P 241; R 773], 802 [M 889; P 248; R 780] ❖ **P** 231 i 234 **privilegis dels**: **E** 654-655 [M 629-630; R 516-517] ❖ **P** 186 **terres d'**: **E** 672 [M 647; R 536]

ecònoms: **M** 248 ❖ **R** 8 i 40

edictes: **C** 521, 533, 553, 559 ❖ **E** 88, 211, 656 [M 631; R 518], 678 [M 654; R 543], 713 [M 692; R 584], 783 [M 753; R 646] ❖ **M** 86, 89, 146, 301, 302, 784 [R 678] i 843 [R 735] **generals**: **E** 668 [M 644; R 532-533] i 751 [M 730; R 623] **penes**: **M** 844 [R 736] **reials**: **C** 523, 561, 574 ❖ **E** 281, 282 ❖ **M** 781 [R 673]

edificis públics: **C** 531

efusió de sang: **E** 748 [M 727; R 620]

Eivissa, illa de: **C** 521 ❖ **E** 681 [M 658; R 547], 761 [M 770; R 662] ❖ **P** 236

Eixarc, Miquel (noble): **P** 10

Ejea de los Caballeros (Aragó) **Consell d'**: **P** 8

Elda, Comte d': vegeu Coloma i de Cardona, Antoni de

Elionor de Castella, comtessa de Barcelona: **C** 506 ❖ **E** 753, 754 [M 762, 763; R 655, 656], 872 [R 764] ❖ **R** 14 i 16

Elna (Rosselló): **P** 127 **bisbat d'**: **M** 425 **bisbe d'**: **C** 81 ❖ **E** 57, 759 [M 768; R 660], 771 [M 741; R 634] ❖ **M** 574, 608, 805 [R 698] ❖ **P** 14 / vegeu Terès i Borrull, Joan **Capítol de l'església Catedral**: **P** 15 **Capítol de l'església catedral (síndic)**: vegeu Masdemunt, Onofre **catedral d'**: **C** 524 **diòcesi d'**: **M** 543, 555 ❖ **P** 119, 130, 131 i 137

Elx, Marquès d': vegeu Cárdenas y de Portugal, Bernardino

embarcaments: **E** 291 ❖ **R** 420

embargaments: **E** 777 [M 746-747; R 639-640]

emfiteutes: **E** 744 [M 723; R 616]

emfitèutiques (matèries): **E** 340, 365; **R** 324 i 452

emmetzinaments: **M** 832 i 833 [R 725]

emoluments: **C** 584

empacho foral: **M** 150; **R** 92 i 93

empares: **C** 461 ❖ **M** 779 [R 672] **de feus**: **E** 340 **reials**: **E** 653 [M 628; R 515]

empenyoraments: **C** 583

emperador: **E** 3 ❖ **M** 3 i 864 [R 756]

empletar: **C** 402

empobriment: **R** 403

Empordà: **C** 496, 568

empreses bèl·liques: **C** 518

empresonaments: **E** 673 [M 649; R 538], 776 [M 746; R 639] ❖ **M** 781 [R 674], 787 [R 680], 795 [R 688], 816 [R 708], 822 [R 714], 825 [R 717], 828 [R 720], 834 [R 726], 838 [R 730], 843 [R 735], 856 [R 748], 860 [R 752], 873, 874 [R 766], 876-877 [R 762] ❖ **R** 149 **per deutes**: **M** 812 [R 704]

emprius: **C** 402, 502, 558, 574, 589

Empúries, comtat d': **M** 773, 774 [R 666, 667], 776, 777 [R 669, 670] i 785 [R 678] **comte d'**: **R** 11

emulacions: **M** 840 [R 732]

èmulos: **M** 322

encants: **M** 46 **de béns**: **E** 39 **públics**: **C** 424, 482 ❖ **E** 94, 105, 224, 265, 370, 371, 670 [M 645; R 534] ❖ **M** 108, 258, 780 [R 673], 873 [R 766] ❖ **P** 195 ❖ **R** 99, 111, 184, 428 i 461

encarceraments: **M** 796 [R 690]

encobridors: **M** 149

encomandes (ordes militars): **P** 21

Encontra, Jaume (notari públic de Barcelona): **E** 13 ❖ **M** 105, 106, 251, 468, 515, 870 [R 762] ❖ **P** 70/73, 76, 81 i 82

enemics: **M** 3, 794 [R 687] ❖ **R** 4 i 241 **de la fe**: **E** 751 [M 730; R 623] **del rei**: **E** 749 [M 728; R 621] ❖ **M** 806 [R 699]

enfranquiments: **C** 581 ❖ **E** 526 ❖ **R** 309, 472 i 474

enginyers reials: **E** 538

enquadernacions: **M** 876 [R 763]

enquestats: **R** 134

enquestes: **C** 139, 400, 404, 424, 465, 470, 485, 486, 488, 489, 494, 497, 498, 508, 512, 515, 519 ❖ **E** 788-789 [M 758-759; R 650-651], 790 [M 760; R 652] ❖ **M** 502, 789 [R 683], 816 [R 708], 827 [R 719], 833 [R 725], 834 [R 726], 857 [R 749] ❖ **R** 40, 47, 99 i 357/359 **criminals**: M 390 **judicials**: **E** 680 [M 657; R 546] i 715 [M 694; R 587] ❖ **M** 823 [R 715], 851 [R 743], 859 [R 751] i 870 [R 761] **ordinàries**: **P** 224

Enric II, rei de Portugal: **E** 4 ❖ **M** 4 ❖ **P** 66 ❖ **R** 5

Enrique, Antón (pagador): **M** 861 [R 752] i 863 [R 754]

encerats: **E** 338

Entença, Guillem d': **R** 11

entrades i eixides: **M** 60

entrades reials: **E** 322

Enveig, senyoria d': **P** 131 / vegeu Castellarnau, Joan de

equitat: **C** 500, 530, 569 ❖ **E** 215, 369, 601, 721 [M 699; R 592], 740 [M 719; R 612],

776 [M 746; R 639] ❖ **M** 326, 379, 531, 845 [R 736] ❖ **R** 285 i 412

Era i Espanyol, Jerónimo de la (infançó): **M** 165, 169, 174 ❖ **P** 7

Erill (a *Erillcastell*, Alta Ribagorça) **baronia d'**: **E** 58 / vegeu Erill-Orcau i Anglesola, Felip d'

Erill i de Cardona, Pere (noble): **M** 13, 186 ❖ **P** 16, 80 i 109

Erill, Francesc d' (noble de Barcelona): **C** 314 ❖ **E** 385, 415 ❖ **M** 13, 184, 296, 304, 327, 352, 377, 381, 393, 394, 397, 402, 416, 420, 421, 435, 462, 464, 482, 525, 529, 585, 596, 600, 617, 622 ❖ **P** 16, 79, 108, 138, 159, 160, 179 ❖ **R** 289

Erill, Joan d' (noble): **E** 244 ❖ **M** 13, 188 ❖ **P** 16, 71, 111 ❖ **R** 198 i 199

Erill-Orcau i Anglesola, Felip d' (baró d'Erill i habilitador pel braç militar): **C** 85, 127, 128, 158, 159, 338 ❖ **E** 22, 43, 88/91, 93, 142, 472 ❖ **M** 7, 13, 14, 16, 20, 22, 24, 26, 30, 44, 57/59, 92, 94, 96, 102, 112, 176, 177, 184, 188, 200, 296, 302, 432, 552, 556, 805 [R 698] ❖ **P** 16, 61, 71, 79, 90, 97, 100, 101, 108, 111, 117, 118, 121, 122, 124, 128, 132, 134, 142, 143 ❖ **R** 45, 64, 97, 101, 114, 136, 137 i 338

erminis: **C** 502, 558, 574

erms: **C** 502

Eroles (a *Tremp*, Pallars Jussà) **senyoria d'**: vegeu Queralt, Alemany de

errors: **C** 534, 564

Esbert, Jaume (notari públic): **P** 84

Esbert, Miquel: **E** 406 i 407

escàndols: **C** 182, 501, 506, 510, 513, 531, 573, 578 ❖ **E** 191, 193, 381, 383, 408, 411, 413, 414, 494, 496, 641 ❖ **M** 403, 405, 407, 408, 475, 480, 481, 614 ❖ **R** 294, 295, 310, 328, 330, 332/334, 441, 503 **públic**: **M** 322

escanyament: **M** 786 [R 679]

escarcellatge: **C** 356, 498

Escardó, Joan (síndic de Vilanova i la Geltrú): **C** 167 ❖ **P** 85

Escatrón, Juan de: **P** 7

escites (terra d'): **M** 865 [R 756]

Escolà, Francesc: **E** 119 ❖ **M** 121 ❖ **R** 119

escolars: **C** 534

escoles: **C** 491

escombres: **C** 399

escons: **E** 5 ❖ **M** 2, 5 ❖ **R** 1, 2, 5 i 33

escopetes: **M** 148 ❖ **R** 91

escorcolls: **E** 448, 790 [M 760; R 652] i 802 [M 889; P 248; R 780]

Escorial, monestir de San Lorenzo el Real de l': **E** 190 i 767 [M 737; R 630]

Escorigüela, Juan Jerónimo de (infançó): **P** 6

Escorigüela, Luis Juan de (infançó): **P** 6, 59

escriptures: **C** 584 ❖ **E** 56, 58, 398, 506 ❖ **M** 146, 389, 483, 528 ❖ **R** 356, 357, 380, 382, 391 i 415 **antigues**: **R** 8 **compulses**: **M** 841 [R 733] **custòdia d'**: **E** 440 **de terç (execució)**: **E** 744 [M 723; R 616] **de terç**: **C** 353, 366, 417, 488, 497, 549, 556, 589 ❖ **E** 39, 659-660 [M 634-635; R 521-522], 786 [M 756; R 649], 787 [M 756-757; R 649]; M 813 [R 706], 826 [R 718], 840 [R 732] ❖ **M** 46 ❖ **P** 188 i 221 **en paper volant**: **M** 64, 211 i 232 **judicials (taxació de salaris d')**: **M** 395 **judicials**: **E** 389, 390, 662 [M 637; R 525] ❖ **P** 191 **privades**: **E** 692 [M 670; R 560] ❖ **P** 209 **públiques**: **C** 413 ❖ **E** 431 ❖ **M** 428, 429, 456, 824 [R 717] ❖ **R** 379, 381 i 460 **subsidiàries**: **M** 841 [R 733]

Escrivà, Bernat d': **R** 12

Escrivà, Guillem (de València): **R** 12

Escrivà, Onofre (noble): **P** 11 i 58

escrivanies: **C** 223, 518 ❖ **E** 196 ❖ **M** 239 ❖ **R** 176 **arrendaments d'**: **C** 495, 504 **públiques**: **C** 355 **senyors útils**: **M** 428 ❖ **R** 380 i 381

escrivans: **C** 464, 465, 467, 476, 480, 484, 488, 516, 522, 579 ❖ **M** 239, 395, 780 [R 673], 783 [R 676], 784 [R 677] ❖ **R** 175 i 413 **cobdícia dels**: **E** 662 [M 637; R 524] ❖ **P** 191 **de manament**: **C** 510, 511 ❖ **E** 543, 655 [M 630; R 517], 724 [M 703; R 595], 761 [M 769; R 662] ❖ **M** 786 [R 679] **de manament (remuneracions)**: **M** 532 i 566-567 **de ració**: **M** 857 [R 749] **de registre**: **M** 566 **dels estaments**: **E** 817 [M 905; P 265; R 796] **majors**: **C** 517

escrivents: **E** 196

escrúpols: **C** 204

escrutini: **C** 413

església **coses de l'**: **E** 376 **immunitat de la**: **E** 788 [M 758; R 651]

Església Catòlica: **E** 331, 674 [M 650; R 539], 753 [M 761; R 654] ❖ **M** 871 [R 763] ❖

P 199 **béns immobles (vendes i alienacions)**: **E** 191 i 192 Romana: **E** 3

Església Romana: **P** 64 **santa**: **E** 2

Esglésies, Antic (bandoler): **E** 470

esglésies: **C** 272, 274, 397, 446, 495, 506, 515, 518, 530, 562, 564, 595 ❖ **E** 301, 357, 374, 405, 495, 758 [M 767; R 660], 760 [M 769; R 661] ❖ **M** 314, 355, 504, 510, 535, 536, 551, 598, 604, 605, 615, 616, 625, 871 [R 763] ❖ **R** 232, 233, 236, 254, 267, 494, 495, 504, 505 i 509 **cerimonial**: M 793 [R 686], 794 [R 687], 796 [R 690] **immunitat**: **M** 783 [R 676], 799 [R 692], 827 [R 719] i 830 [R 722] **parroquials**: **C** 397, 402 **regulars**: **E** 407 ❖ **R** 327 **robatoris**: **R** 419 **seculars**: **E** 407 ❖ **R** 327

esmerç: **R** 198 i 493

esmerços: **M** 45

Espanya: **C** 521, 531, 534, 559, 562, 564, 565, 572, 573 ❖ **E** 525, 703 [M 682; R 573] ❖ **M** 519, 823 [R 715], 850 [R 742] ❖ **P** 230 ❖ **R** 471, 473 i 474 **Crònica d'**: **R** 400 **Grandes d'**: **E** 62 **ratlla d'**: **M** 519 ❖ **R** 471 **Regnes d'**: **C** 529 ❖ **E** 3, 4, 697 [M 675; R 566] ❖ **M** 3, 4 ❖ **P** 65, 66 ❖ **R** 4 i 5 **rei d'**: **E** 525 ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 473

espasa mesa: **M** 450 i 453

Espasa, Antoni (clergue beneficiat): **M** 795 [R 689]

espases: **E** 738 [M 717; R 610]

especiers: **E** 712 [M 691; R 584]

Espígol, Perot: **C** 587

espigolar (dret d'): **E** 668 [M 643-644; R 531-532] ❖ **P** 193

espigues: **C** 589

Espinosa (Cardenal): **E** 574

Espinosa, Gaspar (infançó i jurisperit de Montsó): **C** 185 ❖ **M** 153, 156 ❖ **P** 23, 44 i 59

Espinosa, Joan (porter del Consell d'Aragó): **E** 641 ❖ **M** 614 ❖ **P** 26, 34, 49, 88, 91, 95, 155, 156 ❖ **R** 363 i 503

Espinosa, Miquel Àngel: **M** 790 [R 682]

esplets: **C** 533

Esplugues, Gaspar Andreu: **P** 12

espoliar: **M** 90 ❖ **R** 96 i 465

espolis: **E** 86

Espolla (Alt Empordà) **senyoria de**: vegeu Castelló, Galceran

esposalles: **C** 397

Espot (Pallrs Sobirà): **E** 759 [M 768; R 660]

Espuny (cavaller): **E** 532

Espuny (doctor en drets): **E** 491

Espuny, Francesc: **M** 14

Espuny, Jaume d' (donzell de Barcelona): **M** 7, 186 ❖ **P** 80 i 110

Espuny, Jaume Joan (donzell): **C** 372 ❖ **M** 7 ❖ **P** 17 i 73

Espuny, Martí Joan (donzell de Barcelona): **M** 194, 200, 201, 209, 210, 222, 229, 231, 239, 284, 288, 298, 311, 339, 476/478, 493, 529, 580, 582, 586, 596, 598, 617, 620, 621, 623 ❖ **P** 125 i 180

esquarterar: **M** 445

Esquerdo, Nicolau (síndic de Manresa a la Cort General de 1414): **R** 24

Esquerrer, Lluís (prior de Sant Pere de Burgal, vicari general i procurador del bisbe d'Urgell): **E** 31, 35, 45, 47, 50, 52, 56, 61, 62, 66, 69, 70, 75, 76, 78/81, 83, 85, 88, 90, 92, 93, 95, 97, 99, 102, 112, 144 ❖ **M** 67, 68 ❖ **P** 88 i 123

establiments: **M** 417, 418, 871 [R 764] ❖ **R** 306 i 307

estació: **P** 195

Estagell (Rosselló): **C** 508

estam: **C** 410

estament **eclesiàstic**: **E** 753 [M 762; R 655] i 772 [M 742; R 635] **militar de Catalunya**: **C** 500, 569 ❖ **E** 791 [M 760; R 653] ❖ **P** 221

estaments: **M** 47 ❖ **R** 411 **en Corts**: **E** 725 [M 704; R 597] ❖ **P** 217

estampacions: **C** 491 ❖ **M** 396 i 876 [R 763]

estampers: **E** 391

estany (mineral): **E** 738 [M 717; R 610]

Estany, abadia de Santa Maria de l' (a *l'Estany*, Bages): **C** 595 **abat de l'**: **R** 13

Estanyol de Manso, Joan (síndic de Cruïlles): **P** 83

Estaràs (Segarra) **castell d'**: **P** 136

estat: **M** 153, 155, 618 ❖ **R** 91, 92 i 489

estats: **C** 202, 205, 561 ❖ **E** 3, 703 [M 681; R 573], 737 [M 715; R 608] ❖ **M** 3, 75, 771 [R 664] ❖ **P** 230 ❖ **R** 4, 48 i 263

estatuts: **C** 130, 492, 508, 531, 532, 535, 576 ❖ **E** 461, 783 [M 753; R 646] ❖ **M** 146, 148, 150/153, 157, 158, 160, 170, 172, 173, 452, 520, 872 [R 764] ❖ **R** 91/94, 103, 104 i 345

esterces: **R** 106

Estercuel (Aragó) **baronia d'**: **P** 3

esterilitats: **C** 565 ❖ **E** 234, 242, 244 ❖ **R** 198 i 215

Esteve, Antoni (notari públic): **P** 84

esteves: **E** 89 ❖ **M** 95 i 101

estil: **C** 393, 436, 476, 485, 492, 541

estimacions: **R** 100

estimadors: **C** 402 ❖ **E** 390 ❖ **M** 395 ❖ **R** 100

estimes: **C** 574, 576 ❖ **E** 95 i 630

estipendiaris: **C** 428, 514, 533, 569 ❖ **E** 773 [M 743; R 636] i 774 [M 744; R 637]

estipendis: **C** 496, 569

estocs: **M** 450 ❖ **R** 342

Estoigs: **E** 412 ❖ **M** 406 ❖ **R** 293 i 331

estoles: **C** 153 ❖ **E** 16, 82, 84 ❖ **M** 112 ❖ **R** 132

estores: **M** 406 i 818 [R 710]

Estrader, Joan (mallorquí): **E** 76

estrangers: **C** 373, 386, 409, 462, 543 ❖ **E** 381, 404, 409, 727 [M 706; R 599], 769 [M 739; R 632], 800 [M 886; P 245; R 777], 816 [M 904; P 263-264; R 794-795], 822 [M 897; P 256; R 788] ❖ **M** 383, 403, 470, 471, 522, 523, 780 [R 673], 863 [R 754], 870 [R 761] ❖ **P** 218 ❖ **R** 5, 282 i 328 **exclusió**: **E** 758-759 [M 766-767; R 659-660]

estrenes: **E** 793 [M 879; P 237; R 769, 770] ❖ **M** 233, 299 ❖ **R** 166

estruendos: **M** 830 [R 722] i 833 [R 725]

estudiants universitaris: **E** 703 [M 681, 682; R 573], 704 [M 683; R 574] ❖ **P** 230 i 231

estudis: **C** 403 ❖ **R** 249 **d'advocats i jutges**: **P** 221-222 **jurídics**: **E** 688 [M 665; R 555] ❖ **P** 228

Eulàlia, santa: **E** 343 i 344

Europa: **E** 408 ❖ **M** 402

evangelis: **E** 8, 10, 71, 461, 462 ❖ **M** 626

evocacions de causes: **C** 341, 365, 431, 468, 477, 483, 484, 487, 546, 555, 588 ❖ **E** 676 [M 652; R 542] ❖ **M** 150 ❖ **R** 93 i 319

Évol (a *Oleta*, Conflent) **vescomtat d'**: vegeu Pinós i de Castro, Felip Galceran

exaccions: **C** 495, 505, 511, 512, 520, 579 ❖ **E** 762 [M 732; R 625], 783 [M 752; R 645] i 786 [M 755; R 648] **franquesa d'**: **P** 277 **immoderades**: **E** 785 [M 754; R 647]

Exarch, Vicenç (noble): **P** 12

exaucs: **E** 669 [M 644, 645; R 533], 670 [M 645, 646; R 534], 670-671 [M 646; R 535], 671 [M 647; R 535-536], 672 [M 647; R 536] ❖ **P** 194-195/197

excepcions (declaració d'): **C** 429

excomunicació: **E** 282, 289, 739 [M 717; R 610], 754-755 [M 763; R 656], 758 [M 766; R 659] ❖ **M** 812 [R 704] i 873 [R 765] **pena d'**: **E** 382, 677 [M 653; R 542], 743 [M 722; R 615], 760 [M 769; R 661] ❖ **M** 384, 404 ❖ **P** 200 ❖ **R** 330 **sentències d'**: **E** 266 ❖ **M** 290, 291, 306, 350, 531/533 ❖ **R** 252, 326, 353, 412, 416 i 421

excusat **comissaris de l'**: **M** 874 [R 766] **dret de l'**: **C** 303, 307, 308, 310, 317, 415, 535, 588 ❖ **E** 119, 120, 211, 282, 356, 359, 364, 368, 373, 375/380, 559, 622, 631 ❖ **M** 121, 123, 300, 321, 370, 371, 374/376, 379, 382, 393, 394, 595, 604, 802-803 [R 695-696], 870-876 [R 763-768] ❖ **R** 119, 129, 275, 279/283, 288, 297, 485 i 491

execucions: **C** 96, 237, 239, 254, 296, 319, 349, 355, 371, 396, 402, 405, 415, 465, 478, 488, 507, 532, 537, 549, 566, 578, 588, 589 ❖ **M** 108, 257, 395, 445 ❖ **R** 417, 460, 462 i 463 **en béns**: **E** 24, 39, 86, 94, 105, 601/604, 677 [M 654; R 542], 730 [M 711; R 601], 744 [M 723; R 616], 787 [M 757; R 649], 791 [M 761; R 653] ❖ **M** 34, 258, 780-781 [R 673-674], 781 [R 674], 795 [R 689], 797 [R 690], 805 [R 698], 812 [R 704], 847 [R 739], 852 [R 744], 856 [R 748], 873 [R 766] ❖ **P** 200 ❖ **R** 71, 72, 96, 99, 111, 184, 185, 189, 200, 216, 258, 274, 299, 314, 388, 427, 428 i 461/463

executorials: **M** 534 ❖ **R** 417 i 442

exempcions **eclesiàstiques**: **E** 753 [M 762; R 654] ***Ex justis et rationabilis causis***: **M** 838 [R 730], 841 [R 732], 843 [R 735] i 856 [R 747]

exemplars: **C** 526, 530 ❖ **E** 782 [M 752; R 645]

exemple: **R** 327

exercici públic de tirar: **E** 367

exercicis espirituals: **E** 286

exèrcit: **C** 526, 532, 559 ❖ **E** 2, 3, 780-781 [M 750; R 643] ❖ **M** 3 ❖ **P** 64, 65 ❖ **R** 3 i 4

Exerrat, Joan (doctor en drets): **E** 15, 93, 208/210,

212, 213 ❖ **M** 34, 35, 318/321, 323 ❖ **R** 71 i 98

exili: **P** 216 **perpetu**: **E** 709 [M 688; R 580] **perpetu (pena d')**: **R** 93 **temporal (pena d')**: **R** 93

expoli: **M** 772 [R 665]

extorsions: **C** 429, 474, 477, 495, 507, 511 ❖ **E** 212, 721 [M 700; R 593], 786 [M 756; R 649]; M 780 [R 673], 782 [R 675], 794 [R 687], 799 [R 692], 814 [R 707] ❖ **M** 322

extraccions: **M** 816 [R 708]

extradicions judicials (prohibició d'): **E** 779 [M 749; R 642]

Ezmir, Joan (notari): **P** 42 i 55

Fabre, Esteve (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1406-1410): **R** 19 i 20

Fabre, Joan (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1406-1410, 1421-1423 i 1429-1430): **R** 20, 21, 26 i 27

Fabre, Pere de (síndic de Girona a la Cort General de 1406-1410): **R** 19

fàbriques: **M** 513 ❖ **R** 403

facinerosos: **C** 440, 538 ❖ **E** 212, 313, 427, 428, 486, 554, 701 [M 680; R 571] ❖ **M** 322, 335, 445, 498, 805 [R 698], 812 [R 705], 818 [R 710], 827 [R 719], 873 [R 765], 877 [R 762] ❖ **R** 476 i 478

factors: **E** 630 ❖ **M** 619 ❖ **R** 490

facultats **i ciències**: **E** 703 [M 681; R 573] ❖ **P** 230 **universitàries**: **C** 534, 565

fadigues: **C** 589 ❖ **E** 190, 340 ❖ **M** 365 ❖ **R** 452

fadrins: **M** 780 [R 673]

Fages, Llorenç (notari públic): **P** 83

faisans: **C** 350, 396

Falcó, Miquel Baptista (donzell de Barcelona): **M** 9, 84, 102, 180, 521, 523, 525, 529, 536, 557, 565, 594, 596, 597, 616, 622 ❖ **P** 19, 69, 103, 132 i 180

Falcó, Pere (síndic de Líria): **P** 24, 36, 44, 51 i 59

falcons: **E** 629 ❖ **M** 618

Falgons, Castell de (a *Sant Miquel de Campmajor*, Pla de l'Estany): **E** 38 ❖ **M** 45 / vegeu Cartellà, Alexandre i Pere Galceran de

Falguera (doctor en drets de Balaguer): **E** 165 ❖ **M** 220 ❖ **R** 155

falsedats: **M** 322 i 877 [R 762]

Falset (Priorat): **P** 135

falsificadors de moneda: **E** 676 [M 652; R 541]

fallides: **C** 440 ❖ **E** 706-707 [M 685; R 577] ❖ **P** 213

fallits: **C** 447

fam: **C** 518, 560 ❖ **M** 90, 780 [R 673], 781 [R 674] ❖ **R** 96

fama: **E** 481 i 758 [M 766; R 659]

família (caps de): **E** 736 [M 709]

fangs: **M** 132

Farga de l'Anc (a *Mosset*, Conflent): **M** 795 [R 689]

farina: **C** 532 **pes de la**: **C** 583

faristols: **E** 16

faules: **M** 831 [R 723]

fautories: **C** 432, 473, 474 **processos de**: **E** 676 [M 652; R 541] ❖ **P** 224

fautors: **C** 529, 580 ❖ **E** 676 [M 652; R 541], 715 [M 694; R 587] ❖ **P** 224

Fava, Joan (de Montcortés): **M** 799 [R 692]

favejar: **E** 696 [M 674; R 565]

faves (delmes de): **E** 735 [M 709]

fe **catòlica**: **C** 238, 534, 565 ❖ **E** 2/4, 232, 296, 406, 699 [M 677; R 568] ❖ **M** 2/4, 119, 309 ❖ **P** 64, 65, 66 ❖ **R** 3/5, 42, 210, 240 i 241 **causes de: E** 748 [M 727; R 620] **coses de**: **E** 737-739 [M 716, 718; R 609, 611] i 746 [M 725; R 618]

febres: **C** 269, 270, 271, 273, 274, 276, 278, 281, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 291, 292, 293, 295, 299 ❖ **E** 278, 286, 304 ❖ **M** 313, 477, 841 [R 733] ❖ **R** 221, 222, 225/227, 229, 231, 232, 234, 236/239, 251, 256 i 260

Fecet, Diego (infançó): **P** 7

Felices, Francesc (veguer d'Agramunt): **M** 807 [R 700]

Felip (príncep, II comte de Barcelona): **C** 340, 587 ❖ **E** 4, 322, 458/461 ❖ **M** 4, 409, 440, 449-450, 451/453, 582, 596, 626 ❖ **P** 56, 66, 143, 158, 162/165, 279 ❖ **R** 5, 264, 339 i 342/346

Felip I (comte de Barcelona): **E** 1, 13, 58, 83, 404, 460, 506, 599, 604/606, 609, 610, 630, 792 [M 877] ❖ **M** 64, 153, 450, 452, 503, 586 ❖ **P** 1/3, 34, 42, 56, 93, 150, 164, 268, 274, 280 ❖ **R** 1, 6, 29, 77, 103, 342, 345, 346, 425 i 464 **cambra de (porters)**: R 495 i 503 **capella de (porters)**: **R** 495 i 503 **malaltia**: **C** 268, 271, 281, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 299, 300, 301, 310 ❖ **M** 304 ❖ **P** 162 ❖ **R** 219, 220, 222/229,

231, 234, 236/238, 250-251, 256, 260/263, 267-268, 283, 287, 349 i 465 **massers de**: **R** 495 i 503 **massers de (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 641 **porters de cadena de**: **R** 495 i 503 **porters de cadena (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 641 **porters de cambra (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 642 **porters de la capella de (salari)**: **E** 563, 625 i 642 **porters de la sala de sa magestat (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 642 **sala de (porters)**: **R** 495 i 503 **trompetes de**: **R** 495 i 503 **trompetes de (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 641

Feliu, Joan (paer de Tàrrega): **C** 587, 589

fems: **E** 89 ❖ **M** 95, 101 ❖ **R** 106

Fenollet, Esteve (noble): **P** 11

Fenollet, Francesc (noble): **P** 10

Feos, Francesc (notari públic): **P** 83

feriats (dies): **E** 289, 467 ❖ **M** 844 [R 736]

ferits: **C** 504

fermances: **C** 87, 98, 101, 239, 431 ❖ **E** 12, 20, 34, 35, 41, 77, 94, 95, 485, 657, 658 [M 633; R 520], 661 [M 636; R 523], 721 [M 699; R 592], 730 [M 711; R 601], 746 [M 725; R 618], 752 [M 731; R 624], 776 [M 746; R 639], 788 [M 758; R 651], 792 [M 878; P 237; R 769], 807 [M 894; P 253; R 785] ❖ **M** 18, 29, 40, 47, 51, 258, 782 [R 674], 792 [R 685], 793 [R 686], 803 [R 696], 807 [R 699], 817 [R 709], 818 [R 711], 827 [R 719], 842 [R 734], 847 [R 739], 861 [R 752], 869 [R 760] ❖ **P** 190, 223 ❖ **R** 40, 47, 62, 67-68, 71, 99, 100, 111, 118 i 463 **eclesiàstiques**: **C** 87 i 98

fermes de dret: **C** 350, 395, 458, 468, 490, 578 ❖ **E** 657 [M 632; R 519], 665 [M 640; R 528], 698 [M 676; R 567], 734 [M 708; R 606], 748 [M 727; R 620] ❖ **M** 150 ❖ **R** 93

Fernández de Bobadilla, Diego (comte de Chinchón i tresorer general de la Corona d'Aragó): **C** 98, 119, 121, 122, 187, 190, 197, 202, 216, 219, 298, 312, 338, 369, 370, 456, 463 ❖ **E** 51, 68, 79, 161, 162, 171, 172, 198, 200, 202, 221, 317, 379, 453, 457, 489, 500, 559, 597, 598, 628, 647, 649 ❖ **M** 1, 37, 50, 69, 75, 81, 84, 243, 378, 448, 598, 620, 621, 624, 848 [R 740], 856 [R 748], 858 [R 749] ❖ **P** 57, 87, 277, 280 ❖ **R** 65-66, 83, 152, 154, 158, 162, 173, 260, 288, 337, 341, 365 i 457

Fernández de Heredia y Liñán, Juan: **P** 5

Fernández de Heredia, Jorge (noble): **M** 154, 155, 157/162, 165/167, 170, 171 ❖ **P** 58

Fernández Manrique de Lara, Juan (III marquès d'Aguilar i lloctinent general de Catalunya): **M** 827 [R 719], 834 [R 726] i 864 [R 756]

Ferradell, Mateu (síndic de Vilafranca del Penedès a la Cort General de 1299): **R** 13

Ferran I (comte de Barcelona): **C** 506, 507, 509, 514, 563 ❖ **E** 658, 659 [M 633, 634; R 521, 522], 738 [M 716; R 610] ❖ **M** 793 [R 686], 861, 862 [R 753, 754], 868 [R 759], 872 [R 764], 875 [R 767] ❖ **P** 187, 188 ❖ **R** 22/24 i 328

Ferran II (comte de Barcelona): **C** 172, 341, 403, 438, 447, 452, 454, 469, 486, 488, 501, 507, 509, 513, 516, 522, 527, 530, 532, 538, 578, 582, 583 ❖ **E** 14, 191, 192, 287, 381, 409, 459, 461, 480, 495, 499, 554, 654, 655 [M 629, 630; R 516, 517], E 662 [M 637; 525], 664 [M 639; R 527], 668, 669 [M 644; R 532, 533], 673 [M 649; R 538], 682 [M 659; R 548], 685 [M 663; R 552], 695 [M 673; R 563, 564], 697 [M 675; R 566], 705 [M 683; R 575], 706 [M 685; R 577], 718 [M 697; R 589], 738 [M 716, 717; R 609, 610], 741 [M 719; R 612], 743 [M 721; R 615], 745 [M 724; R 617], 747 [M 726; R 619], 751 [M 730; R 623], 753/755 [M 762/764; R 655/657], 766 [M 736; R 629], 768 [M 738; R 631], 772 [M 742; R 635] ❖ **M** 144, 383, 403, 451, 453, 469, 480, 489, 778 [R 671], 782 [R 675], 787 [R 680], 789 [R 682], 794 [R 687], 796 [R 689], 798 [R 691], 810 [R 703], 859 [R 750], 862, 863 [R 754], 865 [R 756], 868 [R 759], 872 [R 764], 875 [R 767] ❖ **P** 162-163, 164, 184, 186, 191, 202, 211, 213, 226, 231 ❖ **R** 10, 13, 29, 142, 344, 345 i 409

Ferran, Benet (doctor en drets): **E** 518 ❖ **M** 535 ❖ **R** 487 i 492

Ferran, infant: **R** 17

Ferran, Joan Antoni (donzell de Barcelona): **C** 385 ❖ **M** 13, 186 ❖ **P** 19, 79 i 110

FERRAN, *talis* (de Perpinyà): **R** 479

FERRÀS, Joan (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

FERRER DE BUSQUETS, Jaume (de Barcelona): **E** 550 ❖ **M** 559 ❖ **R** 446 i 447

FERRER DE LA MÓRA, Joan Baptista (donzell de Tàrrega): **M** 201, 253, 397, 444, 529, 623 ❖ **P** 125 i 180

FERRER DE LUNA, Miquel Joan (donzell): **M** 11, 185 ❖ **P** 80 i 108

FERRER, Andreu (doctor en drets): **E** 283 ❖ **M** 300

FERRER, Andreu (donzell): **M** 12, 185 ❖ **P** 80 i 108

FERRER, Baptista (donzell): **P** 138

FERRER, Benet (notari públic): **P** 71

FERRER, Enric (noble): **P** 10

FERRER, Gabriel (mercader de Barcelona): **E** 776 i 777 [M 746, 747; R 639, 640]

FERRER, Galceran (algutzir extraordinari): **M** 621

FERRER, Galceran (donzell de Barcelona i oïdor militar): **E** 155 ❖ **M** 206, 501 ❖ **R** 390

FERRER, Galceran (donzell i senyor de la Móra): **M** 144, 260, 433, 436 ❖ **P** 17, 135 i 138

FERRER, Galderic (cònsol de Perpinyà): **C** 527, 535, 540 ❖ **E** 556

FERRER, Gaspar (doctor en medicina de Barcelona): **E** 514, 583, 584 ❖ **M** 555 ❖ **R** 442 i 443

FERRER, Jaume (donzell de Torroella de Fluvià): **E** 509 ❖ **M** 269, 277, 302, 304, 332, 352, 378, 410, 443, 448, 449, 455, 463, 465, 482, 488, 491/493, 505, 525, 529, 593, 594, 596, 601, 617 i 623

FERRER, Jaume Joan (donzell de la vegueria de Cervera): **E** 472 ❖ **M** 375, 438, 439 ❖ **P** 127, 140 i 141

FERRER, Jeroni (ajudant del racional del General): **C** 411

FERRER, Jeroni: **E** 789 [M 758; R 651] ❖ **M** 824 [R 717] i 837 [R 729]

FERRER, Jerónimo (infançó): **P** 6

FERRER, Joan (de Torroella de Fluvià): **P** 161, 180 ❖ **R** 384

FERRER, Joan (senyor de Claravalls): **E** 344 ❖ **M** 355 ❖ **R** 284 i 285

FERRER, Joan Andreu (donzell de Tarragona i senyor del Botarell): **E** 416 ❖ **M** 304, 330, 378, 379, 433, 436, 439, 529, 556, 623, 806 [R 699] ❖ **P** 131, 136, 138, 141 i 181

FERRER, Joan Baptista (donzell): **M** 45, 378, 436 i 460

FERRER, Josep (ciutadà de Barcelona, doctor en drets, advocat de pobres i del braç militar): **C** 283 ❖ **M** 280, 285, 315, 783 [R 676] ❖ **R** 236

FERRER, Josep (donzell i senyor del Rourell): **M** 8, 182 ❖ **P** 74 i 106

FERRER, Marc Antoni (de Besalú): **E** 472 i 631

FERRER, Melcior (apotecari de Barcelona): **E** 513, 514, 571, 583, 584, 588 ❖ M 550 ❖ **R** 442 i 443

FERRER, Miquel (doctor de l'Audiència Reial i proveïdor de greuges): **C** 431, 591 ❖ **E** 389/392 ❖ **M** 395/397, 791 [R 684, 685] i 866 [R 757]

FERRER, Miquel (doctor en medicina de Lleida): **C** 184 ❖ **E** 132, 136 ❖ **M** 137, 141, 215 ❖ **R** 133, 151 i 152

FERRER, Miquel (donzell): **M** 10, 184 ❖ **P** 17, 77 i 107

FERRER, Miquel (noble): **E** 765 [M 734; R 627] ❖ **P** 10

FERRER, Miquel: **P** 19

FERRER, Montserrat (notari públic): **P** 83

FERRER, Onofre (donzell i algutzir reial extraordinari): **C** 101, 102 ❖ **E** 41, 617 ❖ **M** 599 ❖ **R** 68

FERRER, Pere (mercader): **E** 244, 245 ❖ **R** 198 i 199

FERRER, Pere (notari públic de Barcelona): **E** 306 ❖ **M** 125, 542 ❖ **P** 71 i 73

FERRER, Pere: **E** 751 [M 730; R 623]

FERRER, Serafí (donzell i algutzir reial extraordinari): **E** 617

FERRER, *talis* (doctor en drets i advocat de pobres): **E** 303

FERRER, *talis* (lloctinent del governador general de València): (noble): **P** 11

FERRER, Tomàs (síndic de Manresa a la Cort General de 1413): **R** 22

FERRER, Vicent (Sant): **E** 189

FERRERA, Josep de (ciutadà honrat de Barcelona i senyor de Vallseròs): **M** 440, 449, 465, 482, 525, 529, 537, 586, 587, 596, 617, 623 ❖ **P** 142 i 181

FERRERES, Jaume (síndic de l'Arboç a la Cort General de 1421-1423): **R** 11

FERRERES, Onofre (ciutadà honrat de Barcelona i algutzir reial ordinari): **C** 103 ❖ **E** 764 [M 734; R 627],

765, 766 [M 735; R 628] ❖ **M** 795 [R 688], 802 [R 695], 850 [R 742], 873 [R 766] ❖ **R** 67

FERRERES, Pere (ciutadà honrat, síndic de Barcelona i proveïdor de greuges): **C** 257, 259, 260, 261, 263, 268, 270, 277, 279, 294, 304, 305, 309, 314, 319, 325, 329, 333, 340, 342, 344, 345, 376, 378, 422, 425, 445, 448, 449, 591 ❖ **E** 264, 267, 269, 272, 277, 278, 294, 301, 305, 309, 325, 326, 330, 331, 336, 348, 349, 357, 360, 403, 421, 443, 444, 450, 452, 455, 458, 485, 496, 497, 506, 522, 535, 541, 544, 548, 606, 614, 629, 646 ❖ **M** 277, 279, 281, 289, 292, 295, 297, 308, 314, 317, 327, 335, 338, 339, 343/345, 349, 351, 358, 362, 373, 399, 413, 425, 430, 450, 491, 510, 514, 517, 524, 528, 532, 559, 561 ❖ **P** 133, 161, 175, 181 ❖ **R** 205, 206, 208, 209, 214, 217, 219, 220, 228, 231, 233, 236, 238, 244, 245, 247, 254, 256, 257, 266, 268, 275, 302, 310, 322, 336, 339, 340, 342, 343, 347, 348, 370, 373, 375, 382, 388, 399, 404, 407, 408, 413, 415, 457, 467, 468, 476, 486, 506 i 510

FERRERÓ, Miquel (doctor del Consell reial i proveïdor de greuges): **C** 591 ❖ **M** 820 [R 712] i 849 [R 741]

FERRERÓS, Bernat (síndic de Montblanc a la Cort General de 1406-1410): **R** 18, 20

ferrers: **C** 535

FERRIOL, Jaume (porter de la Casa de la Diputació): **E** 20 ❖ **M** 28 ❖ **R** 47

FERRIZ DE LIZANA, Antonio: **P** 4

FERRIZ, Pedro (infançó): **P** 6

ferro: **C** 560 ❖ **E** 338, 367 ❖ **M** 310 **tretes de**: **C** 496, 569 ❖ **E** 724-725 [M 703; R 596] ❖ **M** 783 [R 676]

fertilitat: **C** 529 ❖ **E** 242

festes: **C** 294, 315, 534, 575 ❖ **E** 354, 358 ❖ **M** 310 ❖ **R** 251, 265 i 292 **de gales**: **C** 573 **de precepte**: **E** 312 **majors**: **C** 397

feudals (matèries): **E** 340 ❖ **M** 365 ❖ **R** 324 i 452

feudataris: **E** 744 [M 723; R 616]

feus (empara de): **M** 365

fiadors: **M** 846 [R 738]

fiances: **M** 833 [R 725], 857 [R 748] i 874 [R 766]

fideicomissaris: **E** 245 ❖ **R** 200

fidelitat: **C** 78, 206, 227, 416, 459, 499, 526, 557, 558, 567, 574 ❖ **E** 5, 218, 452, 487, 649, 736 [M 715; R 608], 759 [M 767; R 660], 772 [M 742; R 635], 789 [M 759; R 651] ❖ **M** 5, 106, 227, 244, 251, 379, 451, 473, 604, 624, 795 [R 688], 819 [R 711], 820 [R 712-713], 827 [R 719], 839 [R 731], 852 [R 744], 857 [R 749] ❖ **P** 66, 151, 162, 163, 172, 277 ❖ **R** 5, 8, 9, 151, 162, 179, 262, 264, 295, 310, 334, 340, 343, 344, 348, 470, 486 i 491 **homenatges de**: **M** 773 [R 666] **jurament dels estaments**: **P** 165 i 166

FIERRO, Mateo (habitant de Montsó): **M** 170

Figueres (Alt Empordà): **C** 277 ❖ **E** 292, 425, 481, 494, 768 [M 737; R 630], 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 277, 481, 796 [R 689] ❖ **P** 127 ❖ **R** 441 **jurats de**: **P** 21 **síndic de**: **C** 142, 145, 147, 162, 229, 302, 305, 320 ❖ **R** 511 / vegeu OLIVERES, Francesc

Figuerola d'Orcau (a *Isona*, Pallars Jussà): **M** 327 ❖ **P** 138

FIGUEROLA, Miquel Àngel: **P** 12

filats: **C** 353

filosella: **C** 86 ❖ **R** 45

fils: **E** 338 i 793 [M 879; P 237; R 770]

FILLOL, Antíogo (mercader de Càller establert a Barcelona): **E** 550, 587, 614, 616 ❖ **M** 559, 560 ❖ **R** 446 i 447

filloles: **E** 82 i 84

fills: **C** 533, 574

fires: **C** 584 ❖ **M** 844 [R 736], 846 [R 738] i 854 [R 746] **i aplecs**: **E** 675 [M 650; R 539] ❖ **P** 199

fisc: **C** 240, 290, 357, 365, 387, 498, 530, 541 ❖ **E** 709 [R 580], 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 842 [R 734], 868 [R 760], 877 [R 762] ❖ **P** 215 **reial**: **E** 404 ❖ **M** 504, 771 [R 664], 776 [R 669] i 781 [R 674] **reial (drets del)**: **E** 668 [M 644; R 532]

FITA, Narcís (cònsol de Figueres): **M** 796 [R 690]

FITOR, Pere (notari públic de Barcelona): **E** 38, 244 ❖ **M** 45, 359, 375; P 70, 71, 75, 81 ❖ **R** 199

FIVALLER, Cristòfol (doctor en drets i donzell de Barcelona): **M** 8, 185, 543, 617, 620 ❖ **P** 80 i 108

FIVALLER, Francesc Cosme: **P** 18

FIVALLER, Joan (síndic de Barcelona a la Cort General de 1299): **R** 13

FIVALLER, Joan (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410, 1413, 1419-1420, 1421-1423 i 1431-1434 i al Parlament de 1410): **R** 20/23 i 25/27

FIVALLER, Joan Cristòfol (doctor en drets de Barcelona): **M** 555, 579, 582/585, 623 ❖ **P** 131 i 180

FIVALLER-MARCH I DE PALOU, Joan Ug (noble): **M** 11, 191 ❖ **P** 69 i 114

Flandes: **E** 178, 181, 182, 379 ❖ **M** 3 ❖ **R** 4, 159 i 162 **alteracions de**: **P** 64 i 65 **comtats de**: **P** 1, 64, 65 ❖ **R** 1 i 29 **estats de**: **C** 202, 205 ❖ **E** 3, 174, 175 ❖ **M** 3, 227 ❖ **R** 3 i 162

flascons: **C** 387, 405 ❖ **E** 367 ❖ **M** 310

flasquillos: **C** 387

flassades: **E** 157 ❖ **M** 112

flemons: **E** 145 ❖ **M** 70

fleques: **C** 532

Flix (Ribera d'Ebre): **E** 315, 418 ❖ **M** 410 i 411

Florejacs (a *Torrefeta*, Segarra) **senyoria de**: **M** 358

florentins: **C** 483

florins d'or: **C** 566

FLUVIÀ I DE TORRELLES, Benet Joan de (donzell de Barcelona i la vegueria del Vallès i senyor del castell i quadra de Campins): **M** 9, 183, 517, 525, 529, 585, 623 ❖ **P** 77 i 107

FLUVIÀ I DE TORRELLES, Bernat Joan: **P** 181

FLUVIÀ, Llorenç de: **M** 6, 178 ❖ **P** 61 i 102

FLUVIÀ, Montserrat de (donzell de Castelló de Farfanya): **M** 364, 365, 437 ❖ **P** 140

FLUVIÀ, Pau de (militar de Barcelona): **M** 13, 188 ❖ **P** 18, 72 i 111

FLUVIÀ, Pere de (donzell de Castelló de Farfanya): **M** 364, 365, 437, 441, 554 ❖ **P** 130 i 140

FLUVIÀ, Pere Joan de (donzell de Castelló de Farfanya): **M** 364, 365, 437, 441, 554 ❖ **P** 130 i 140

FLUVIÀ, Tomàs de (donzell de Castelló de Farfanya): **M** 364, 365, 437 ❖ **P** 140

FOCES, Diego de: **P** 4

FOGASSOT (escrivà de manament): **E** 282 ❖ **M** 299 i 300

FOGASSOT, Beatriu (de Barcelona): **E** 580 ❖ **M** 569

fogatges: **C** 420, 479, 526, 545, 546, 589, 595 ❖ **E** 186, 222, 311, 367, 446, 477 ❖ **M** 232, 310 ❖ **R** 165, 265, 458, 468 i 486

Foix, comtat de: **E** 525 ❖ **M** 519 ❖ **R** 471, 472 i 474 **comte de**: **E** 525 ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 473

Foixà (Baix Empordà): **E** 189

FOLC DE CARDONA I CÒRDOVA-ANGLESOLA, Antoni (duc de Sessa i de Soma, comte d'Oliveto i de Palamós, senyor de les baronies de Bellpuig i Linyola): **M** 8, 181 ❖ **P** 72 i 104

FOLC DE CARDONA, Galceran: **M** 96

FOLC DE CARDONA, Joana (dona): **M** 771 [R 664]

FOLC, Francesc Ramon (òlim d'Aragó, senyor d'Agramunt): **M** 771 i 772 [R 664, 665]

FOLC-CARDONA, Jaume Ferran Ramon (duc de Cardona i marquès de Comares): **C** 81, 255, 260, 265, 268, 270, 337, 344 ❖ **E** 261, 264, 267, 269, 272, 277, 278, 305, 336, 349, 425, 443, 444, 448, 450, 452, 455, 458, 462, 480, 496, 497, 506, 522, 529, 535, 541, 548, 568, 583, 584, 587, 594, 595, 611, 612, 616, 630, 633, 634, 637, 638, 640/646, 719 [M 698; R 591] ❖ **M** 6, 14, 16, 17, 19/25, 30, 37, 57, 128, 177, 265, 277, 279/284, 289, 291, 292, 295, 297, 302, 317, 343, 349, 351/353, 357, 366, 373, 377, 400, 421, 425, 430, 442, 444, 448/450, 455, 462, 464, 465, 481-482, 491, 497, 508/510, 514, 517, 525, 528, 529, 546, 547, 559/561, 579, 595, 596, 599, 609, 616, 621, 622, 626 ❖ **P** 15, 60, 97, 101, 159, 166, 179 ❖ **R** 202, 203, 208, 209, 217, 219, 220, 231, 233, 236, 254, 257, 275, 287, 322, 326, 336, 337, 342, 343, 347, 370, 382, 399, 402, 408, 415, 432, 437, 441, 444/447, 454, 457, 474, 476, 498/504 i 506/511

Fondarella (Pla d'Urgell) **senyoria de la**: **M** 347

fondes: **R** 293

FONT I PASTOR, Frederic: **P** 19

FONT, Antoni (botiguer de teles): **E** 740 [M 719; R 612]

FONT, Pere (síndic de Forès): **M** 798 [R 691]

FONTANILLES, Joan (familiar del Sant Ofici): **E** 745 [M 724; R 617]

FONTARNAU, Martí (síndic de Vic a la Cort General de 1421-1423): **R** 26 i 27

FONTCOBERTA, Joan de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1419-1420): **R** 25

FONTCOBERTA, Joan de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1421-1423): **R** 11

fonts: **C** 525

for: **C** 535, 553, 576 **renúncia al propi**: **C** 465, 497 ❖ **E** 673 [M 648; R 537], 687 [M 665; R 555] ❖ **P** 198 i 205

forasters: **E** 805 [M 892; P 251; R 783] ❖ **M** 471 i 572

Forcat, Bernat (bandoler): **E** 470

Forès (Conca de Barberà) **lloc de**: **E** 392, 393 ❖ **M** 798 [R 691]

foriscapis: **C** 489 ❖ **E** 526, 653 [M 628; R 515] ❖ **M** 519 ❖ **R** 472 i 474

forments: **C** 314, 402, 419, 447, 491, 520, 521, 523, 559, 560, 582 ❖ **E** 86, 608, 699 [M 678; R 568], 704 [M 683; R 575], 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 90, 381 ❖ **P** 212 ❖ **R** 96, 289 i 360 **aforament**: **E** 678 [M 654; R 543] **delmes de**: **E** 735 [M 709] **tretes de**: **M** 804 [R 697]

Forn, Gabriel (notari públic): **P** 70

Forna (a l'Atzúvia, Marina Alta) **baronia de**: **M** 252

Forner, Àngela: **E** 773 [M 743; R 636]

Forner, Jerònima: **E** 773 [M 743; R 636]

Forner, Marc Antoni (donzell): **C** 415, 514, 515, 543, 546, 588 ❖ **E** 119, 120, 211, 592, 607, 611, 771/773 [M 741/743; R 633/636] ❖ **M** 121, 124, 321, 465, 593, 603, 805 [R 698] ❖ **R** 119, 130, 450, 485 i 491

Forner, Margarida: **E** 773 [M 743; R 636]

Forners, Frederic de: **P** 18

Fornés (doctor en drets): **E** 402

forns senyorials: **M** 806 [R 699]

forques: **C** 131, 132 ❖ **E** 89, 90, 97, 99 ❖ **M** 95, 98, 100 ❖ **R** 101, 105, 106

forrellat: **M** 112

Fort, Francesc (doctor del Consell Reial i proveïdor de greuges): **C** 591 ❖ **M** 791 [R 684] i 795 [R 688]

fortaleses: **C** 572, 577 ❖ **E** 525, 747-748 [M 726, 727; R 619, 620]; M 801 [R 694] ❖ **M** 4, 519, 623/625 ❖ **P** 278 ❖ **R** 4, 471, 473, 481 i 486 **capitans de**: **M** 792-794 [R 685-688] **fàbrica de**: **M** 797 [R 690] **reparació de**: **E** 784 [M 754; R 646-647]

fortificació: **C** 497, 500, 525, 531, 550, 562, 569, 572, 574 ❖ **E** 729 [M 707; R 600] ❖ **P** 220 i 277

fortificacions: **E** 2, 3, 374, 593, 620, 622, 623, 631, 649, 650 ❖ **M** 623, 624 i 797 [R 690]

Fortunyo, Jaume (de Xerta): **E** 420 ❖ **M** 417 ❖ **R** 306

Foxà, Galceran de: **P** 18

Fradera, Antoni (guarda del General): **E** 766 [M 736; R 629]

Fraga (Baix Cinca) **jurats de**: **P** 8

Fragua, Guillem de (síndic de Lleida): **R** 12

framenors, monestir dels: vegeu *Barcelona*, ciutat de

França: **C** 316, 333, 415, 416, 484, 495, 496, 503, 508, 517, 521, 525, 526, 531, 534, 556, 557, 559, 560, 562, 564, 565, 568, 572, 573, 579 ❖ **E** 3, 241, 526, 631, 703 [M 682; R 573], 735 [M 708; R 607], 738 [M 717; R 610], 742 [M 720; R 613], 747 [M 726; R 619], 751 [M 730; R 623], 768 [M 738; R 631], 776 [M 746; R 639], 805 [M 892; R 783], 813 [M 901; R 791], 816 [M 904; R 794] ❖ **M** 471, 472, 519, 523, 603 ❖ **P** 64, 230, 251, 260, 263, 264 ❖ **R** 3, 230, 472, 474, 485 i 491 **frontera de**: **M** 523 **regne de**: **E** 579 ❖ **M** 580 **rei de**: **E** 525 ❖ **M** 519 ❖ **R** 473

Francavila, duc de (lloctinent general de Catalunya): vegeu Mendoza y de la Cerda, Diego Hurtado de

francesos: **C** 373, 386, 498, 503, 504, 520, 521, 541, 550, 559, 560, 562, 563, 574 ❖ **E** 384, 411, 414, 608, 726 [M 704; R 597], 727 [M 706; R 599] ❖ **M** 385, 406, 409, 470, 471 ❖ **R** 296, 331 i 334

Francia, Juan de: **P** 6 i 58

Franciscans, orde dels: **E** 120-121, 405, 422 ❖ **M** 118 i 119 **provincial dels**: **E** 561

Francolí (diputat local): **C** 266

Francolí, Bernat (notari de Camprodon): **E** 258, 271, 277, 547, 581, 615, 627, 635, 636 ❖ **M** 294, 295, 536, 537, 568, 602 ❖ **R** 203, 218, 219, 418 i 479

Francolí, Joan (notari públic de Camprodon): **E** 258, 635 ❖ **M** 294 ❖ **P** 84 ❖ **R** 203

francolins: **C** 350, 396

Franch, Mafí (de la Planella): **P** 17

Frandell, Mateu (síndic a la Cort General de 1406-1410): **R** 21

Franquesa, Jaume Pau (donzell d'Igualada): **M** 11, 189, 822 [R 714] ❖ **P** 18, 70, 112 ❖ **R** 312

Franquesa, Joan Pau (d'Igualada, deutor de la bolla de Girona): **R** 312

Franquesa, Martí Joan (donzell, advocat fiscal reial, doctor del Consell reial, ha-

bilitador reial i proveïdor de greuges): **C** 93, 98, 100, 109, 112, 121, 158, 159, 193, 210, 218, 219, 237, 295, 317, 323, 338, 377, 424, 591 ❖ **E** 33/35, 40/42, 56, 57, 63, 73, 115, 142, 167, 201, 202, 338, 392, 402, 416, 472, 501, 544, 628, 638, 644, 759, 760 [M 768; R 660], 787 [M 757; R 650] ❖ **M** 2, 37/39, 42, 43, 63, 69, 81, 176, 199, 219, 235, 242, 243, 432, 442, 485, 505, 533, 552, 556, 583, 599, 610, 612, 779/782 [R 672/675], 790 [R 682, 683], 798/800 [R 691/693], 815 [R 707], 817 [R 709], 823 [R 716], 826 [R 718], 828 [R 720], 830/832 [R 722/724], 837/840 [R 729/732], 843 [R 735], 848, 849 [R 739, 740], 852 [R 744], 856/859 [R 748/750] ❖ **P** 19, 57, 89, 97, 99, 117, 121, 124, 126, 128, 132, 134, 144, 146, 148, 160, 167, 175 ❖ **R** 55, 61, 64, 76, 79, 85, 86, 136, 156, 167, 172, 173, 189, 256, 296, 297, 304, 338, 341, 374, 387, 416, 426, 434, 465, 499 i 500

Franquesa, Pere (donzell i lloctinent de protonotari reial): **C** 148, 160, 210, 295, 321, 393, 416 ❖ **E** 143, 167, 339, 375, 473, 508, 545, 647 ❖ **M** 7, 115, 135, 177, 191, 194, 219, 235, 431, 440, 505, 534, 599, 621 ❖ **P** 1, 19, 56, 62, 86/88, 90/100, 114, 118, 122, 133, 134, 142, 144/146, 148, 150/158, 160, 166/171, 177, 178, 280 ❖ **R** 125, 137, 156, 167, 256 i 417

franqueses: **C** 522, 524, 580 ❖ **E** 459, 460, 525, 526 ❖ **M** 520 ❖ **R** 344, 472 i 474 **jurament reial**: **M** 451

Franquet, Pau: **M** 829 [R 721] i 834 [R 726]

frares: **E** 380, 382, 408/410, 562 ❖ **M** 118, 119, 382, 384, 386, 402, 404, 405 ❖ **R** 327/330 i 409 **claustrals**: **E** 409 **reformats**: **E** 381, 409 ❖ **M** 383 i 403

fraternitat: **C** 214

fraus: **C** 243, 398, 402, 409, 413, 484, 496, 498, 506, 507, 512, 520, 532, 544, 546, 566, 567, 569 ❖ **E** 382, 383, 630, 705 [M 683; R 575] ❖ **M** 232, 291, 405, 504, 520, 619, 844 [R 736] ❖ **P** 212 ❖ **R** 109, 210, 330, 474 i 490 **cessants**: **R** 326 **d'oficis**: **E** 699 [M 677; R 568]

Freixenet, Nicolau (doctor en drets, síndic de Lleida i advocat del braç reial): **C** 79, 81, 82, 83, 85, 89, 91, 93, 99, 105, 107, 108, 109, 117, 121, 124, 126, 128, 129, 130, 131, 132, 135, 138, 140, 143, 146, 149, 151, 153, 154, 155, 156, 157, 161, 164, 169, 178, 180, 183, 184, 185, 187, 189, 194, 196, 197, 198, 199, 200, 204, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 214, 219, 221, 223, 224, 227, 229, 230, 233, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 244, 246, 247, 249, 251, 254, 256, 263, 266, 277, 278, 279, 290, 291, 292, 297, 304, 307, 308, 315, 316, 317, 318, 319, 322, 324, 325, 326, 330, 331, 334, 336, 340, 342, 345, 348, 352, 353, 355, 357, 361, 363, 366, 380, 381, 382, 388, 444 ❖ **E** 11, 26, 32, 53, 93, 96, 100, 141, 152, 160, 170, 193, 197, 218, 221, 233, 260, 261, 293, 295, 297, 298, 318, 324, 368, 388, 389, 416, 429, 448, 478, 502, 505, 513, 514, 518, 520, 532, 537, 539, 574, 591, 608, 614, 617, 629, 638, 645, 725 [M 704; R 597] ❖ **M** 17, 22, 32, 61, 97, 99, 100, 103, 175, 202, 213, 237, 254, 263, 264, 282, 311, 331, 342, 386, 409, 420, 466, 489, 506, 521, 526-527, 562, 570, 589, 590, 609/611 ❖ **P** 62, 82, 119, 161, 181, 235, 279 ❖ **R** 2, 6, 33/35, 38/41, 43, 49, 52, 55, 57, 66, 73, 101, 106, 107, 120, 130, 133, 135, 138, 140, 146, 148, 150, 157, 163, 167/169, 174, 176/178, 180/183, 188/190, 192/194, 196, 201, 202/204, 214, 218, 229, 248, 255, 272, 280, 281, 292, 304, 305, 307, 314, 336, 339, 340, 348, 361, 376/378, 387, 388, 401, 405, 407, 410, 414, 419, 442, 448, 468, 471, 479, 480, 482, 483, 490, 498 i 500

fresades: **E** 82 i 84

Frescano (Aragó): **P** 3

freteries: **M** 822 [R 715]

Frías (Burgos): **E** 315 ❖ **M** 497 ❖ **R** 475

Frías (monjo de Montserrat): **E** 384, 411 ❖ **M** 385, 406 ❖ **R** 331

Frigola, Cristòfol (noble): **E** 587, 594, 595 ❖ **M** 581; **R** 451, 507 i 511

Frigola, Simó Joan (vicecanceller del Consell d'Aragó): **C** 219, 303, 304, 305, 326, 374, 557, 571, 573, 577 ❖ **E** 202, 361, 362, 493, 587, 595 ❖ **M** 1, 243, 369, 457, 482, 572, 581 ❖ **P** 21/23, 27, 30/33, 35/37, 39/51, 53/55, 57, 85/88, 91, 94/96, 98, 99, 145, 147, 151/158, 166/170, 177, 223/236, 269/276 ❖ **R** 6, 42, 43, 63, 65, 173, 276, 279, 307, 367, 507 i 511

frontera: **C** 333, 361, 495, 496, 520, 521, 524, 531, 534, 559, 561, 565, 568, 572, 573, 576, 577 ❖ **E** 310, 367, 495, 747 [M 726; R 619], 768 [M 738; R 631] ❖ **M** 471,

472, 480, 523, 781 [R 674], 813 [M 901; P 260; R 791] ❖ **R** 362

fruites seques: **C** 397

fruits: **C** 504, 527, 552, 553, 563, 576, 588, 595 ❖ **E** 291, 526, 551, 668 [M 643; R 531], 669 [M 645; R 533], 671 [M 647; R 536], 703 [M 681; R 573], 817 [M 905; P 265; R 796] ❖ **M** 90, 446, 519, 575, 771 [R 664], 774 [R 667], 871 [R 763] ❖ **P** 194, 230 ❖ **R** 96, 372, 471 i 473

FUENTES, comte de: **P** 3 i 58

fugides: M 852 [R 744]

fugitius: **E** 118 ❖ **R** 117

FULLÀ, Francesc (donzell de la sotsvegueria del Pallars): **M** 293

FULLÀ, Joan (donzell de la sotsvegueria del Pallars): **M** 293

FUMÀS, Baltasar (doctor en drets de Benavarri): **E** 585 ❖ **M** 578

FUNES, Joan de (vicecanceller reial): **R** 10 i 14

FUNES, Martín de (infançó): **P** 5

furs: **M** 153, 156/158, 162, 164, 166/168, 170/173 **d'Aragó**: vegeu Aragó, Regne d' (furs) **de Catalunya**: vegeu Catalunya, furs de **del Regne de València**: vegeu València, Regne de (furs)

furts: **C** 472, 512 ❖ **M** 148, 149, 803 [R 696] ❖ **R** 91 **encobridors**: **R** 91 **receptors**: **R** 91

fussell: **E** 84

fusta: **C** 457 ❖ **E** 337, 338, 464, 774 [M 744; R 637], 775 [M 745; R 638], 817 [M 905; P 265; R 796] ❖ **M** 95, 101, 366 ❖ **R** 106 i 372 **grossa**: **E** 291 ❖ **M** 447

FUSTER, Climent de (donzell i castlà de Bondia): **M** 59, 84, 180 ❖ **P** 103

fusters: **C** 283, 535, 576 ❖ **E** 390, 800 [M 887; P 246; R 777], 805 [M 892; P 251; R 782] ❖ **M** 396, 551, 780 [R 673]

fustes: **C** 534 ❖ **E** 89, 292 ❖ **M** 551

gabelles: **E** 526 ❖ **M** 519 ❖ **R** 472 i 474 **de la sal**: **C** 526

GADEA, Juan Francisco de (infançó): **P** 7 i 36

Gaeta (Itàlia): **C** 532

gafets: **E** 281 ❖ **M** 299

gala (coses de): **E** 386

galeres: **C** 238, 292, 293, 330, 368, 425, 457, 493 ❖ **E** 3, 232, 452, 485, 487, 523, 618, 619, 774 [M 744; R 637], 801 [M 888; P 247; R 778-779] ❖ **M** 3, 289, 419, 513, 515 ❖ **P** 232-233 ❖ **R** 4, 21, 210, 248, 310 i 403 **assientos de**: **E** 611 **condemnats a**: **E** 708 [M 686-687; R 579], 709 [M 687; R 579] ❖ **M** 822 [R 715] ❖ **P** 215 **coses de**: **E** 769-770 [M 739; R 632] **fàbrica de**: **E** 775 [M 745; R 638], 778 [M 748; R 641] ❖ **M** 859 [R 751] i 863 [R 754] **forçats**: **E** 708 [M 687; R 579] **menjar de**: **M** 818 [R 710] **pena de**: **C** 346, 373, 471 ❖ **E** 366 ❖ **M** 470, 471 i 538 **proveïdors**: **C** 535

gales: **E** 425 ❖ **M** 414 **de ciris**: **C** 397

Galícia, Regne de: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

GALÍNDEZ DE TERREROS, Antoni (noble de Codolet): **M** 8, 83, 105, 191, 208/210 ❖ **P** 74 i 114

galiots: **C** 534 ❖ **P** 233 **pa dels**: **M** 830 [R 722]

GALLART, Agustí (abat del monestir de Gerri i procurador de l'abat de Serrateix): **C** 89, 90, 118, 119, 123, 126, 150, 157, 179, 194, 212, 217, 220, 222, 279, 307, 314, 316, 323, 328, 330, 337, 344, 362, 367, 370, 378, 390 ❖ **E** 16/18, 22, 23, 25/28, 30, 35, 44, 45, 47, 50/52, 56, 60, 65/70, 75, 76, 78/81, 85, 88, 92, 97, 99, 102, 103, 110, 114, 116, 122, 126, 129/131, 134, 136, 138, 140, 144/146, 148, 150, 153, 155, 158, 160, 165, 167, 168, 171, 177, 182, 184, 194, 196, 199, 200-201, 203, 204, 207, 219, 223, 227, 229, 230, 233, 236/238, 240, 243, 247, 249, 252, 254, 256, 258, 261, 262, 266, 268, 270, 275, 280, 295/297, 301, 303, 310, 311, 314, 316, 317, 319, 320, 323, 329, 337, 342, 349, 351, 358, 361, 364, 373, 374, 379, 385, 389, 392, 402, 404, 415/417, 419, 422, 423, 425/428, 433, 435, 442, 444, 448, 450, 452, 455, 456, 458, 463, 469, 471, 476, 480, 482/484, 488, 490, 492, 497, 500/502, 504, 508, 510, 512/514, 522, 527, 529, 535, 541, 546, 548, 558, 564/569, 572, 576, 582, 585, 586, 588, 591, 596, 597, 606, 608, 609, 613, 617, 620, 628, 639, 646, 648 ❖ **M** 32, 34, 59, 71, 74, 84, 92, 113, 136, 175, 219, 241, 245, 247, 308, 333, 368, 381, 382, 402, 409, 416, 417, 444, 449, 450, 468, 474, 486, 506, 510, 526, 529, 544, 558, 571, 585, 589,

592, 593, 612 ❖ **P** 68, 123, 124, 159, 178 ❖ **R** 52, 53, 83, 89, 97, 108, 127, 147, 157, 168, 169, 171, 174, 254, 289, 292, 303, 309, 314, 337, 341, 343, 363, 365, 375, 420, 423, 427, 429, 432, 437, 447, 455, 480, 483 i 501

Gallart, Antoni (síndic de Puigcerdà a la Cort General de 1299): **R** 13

Gallego, Joan (doctor en drets): **E** 429 ❖ **M** 313, 418 ❖ **R** 315

Gallén, Andrés (jurat de Montsó): **M** 147, 148, 152, 156/158, 161 ❖ **R** 91, 103 i 104

Galligants (a *Girona*, Gironès) **Monestir de Sant Pere de (abat)**: vegeu Pla, Paulo

Galliners, Raimon de: **R** 11

Gallinés, Pere (militar): **R** 13

gallines: **C** 522, 560

Gamis, Francesc (notari de Barcelona): **E** 511 ❖ **R** 427

Gamis, Francesc (procurador de l'abat de Sant Llorenç del Munt): **E** 473

Gan, Carlos: **P** 23

Gandesa (Terra Alta): **M** 797 [R 690]

Gandia (Safor) **duc de**: **P** 9

ganivets: **E** 793 [M 879; P 237; R 770]

garanties jurídiques: **E** 673-674 [M 649; R 538]

Garcés de Marzella, Gaspar (infançó): **P** 5

Garcés, *talis* (canonge): **E** 478

Garcia, Joan Baptista: **P** 12

Garcia, Maria (dona de Barcelona): **E** 774 [M 744; R 637]

Garcia, Pasqual (de Montsó): **R** 94

Garidell, Gonçal (síndic de Tortosa a la Cort General de 1299): **R** 13

Garidell, Gonçal (síndic de Tortosa a la Cort General de 1406-1410 i 1413 i al Parlament de 1410): **R** 18/23

Garidell, Raimon (síndic de Tortosa): **R** 12

Garna, Pasqual (habitant de Montsó): **M** 152

Garossa, Melcior (sotsveguer de Tortosa): **M** 790 [R 683]

Garraf **costes de**: **E** 538

Garret, Elies de (síndic de Tortosa a la Cort General de 1419-1420 i 1421-1423): **R** 11 i 25/27

Garriguella, Joan (síndic de Cotlliure a la Cort General de 1299): **R** 13

garrigues: **C** 502, 558

garrofes: **E** 524 **tretes de**: **M** 521-522

garrot: **C** 514, 588 ❖ **E** 771 [M 741; R 634] ❖ **M** 465

Gascó d'Arcs (bandoler): **E** 749 [M 728; R 621]

Gascón, Alfonso (canonge del San Sepulcre de Calataiud): **P** 29

gascons: **C** 373, 386 ❖ **E** 726 [M 704; R 597], 727 [M 706; R 599] ❖ **M** 470

Gassol, Damià (notari de Lleida): **M** 347

Gassol, Galceran (donzell): **M** 557 ❖ **P** 133

Gassol, Jeroni (donzell, secretari reial i habilitador reial): **C** 100, 108, 158, 159, 219, 338, 341 ❖ **E** 42, 48, 53, 142, 190, 202, 220, 375, 472, 628, 638, 644 ❖ **M** 2, 43, 60, 61, 89, 176, 190, 200, 243, 432, 552, 556, 598, 610, 612, 621, 777 [R 670], 858 [R 749] ❖ **P** 57, 86, 89, 98, 99, 113, 117, 121, 124, 128, 132, 134, 142, 159 ❖ **R** 64, 73, 136, 173, 338, 499 i 500

Gassol, Joan (donzell de Tremp): **M** 557 ❖ **P** 133

Gastó i de Serres, Isabel (de Perpinyà): **E** 476 ❖ **M** 497 ❖ **R** 475 i 476

Gastó i de Serres, Joaquim (donzell de Perpinyà): **E** 315, 476 ❖ **M** 497 ❖ **R** 475 i 476

Gatuelles, Jerónimo (notari de Montsó): **P** 26, 42 i 90

Gavaldà, Nicolau (notari públic): **P** 70

Gavaldà, *talis*: **M** 791 [R 684]

Gavara, Bernabé (de Montsó): **C** 285

Gavella, Guillem (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1414): **R** 24

Gavín (Aragó): **P** 5

Gay, Joan (cònsol de Figueres): **M** 796 [R 690]

Gay, Miquel (donzell d'Àger): **M** 368, 378, 394, 397, 437 ❖ **P** 140

Gay, Tomàs (donzell d'Àger): **M** 505, 525, 529, 553 ❖ **P** 129

Gebellí, *talis*: **E** 751 [M 730; R 623]

Gelida (Alt Penedès) **baronia de**: **M** 778 [R 671] / vegeu Salbà i de Vallseca, Francesc

Geltrú (a *Vilanova i la Geltrú*, Garraf) **lloc de la**: **P** 85 ❖ **R** 139

Gencet, Pere (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1406-1410 i al Parlament de 1410): **R** 20/22

Gendre, Bernat (notari públic de Tarragona): **P** 68

genealogia: **C** 521, 560

Gener, Guillem: **R** 12

Gener, Joan (donzell): **R** 13

Gener, Joan (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1542): **C** 493

General d'Aragó: **C** 106 ❖ **E** 51, 116 ❖ **M** 92, 93, 116 **collectors del**: **M** 84 **diputats del**: **C** 106 **drets del**: **E** 76 ❖ **R** 70 i 89 **drets del (arrendadors)**: **C** 125, 126 ❖ **E** 82-83 ❖ **M** 87 i 103 **drets del (arrendaments)**: **R** 90, 98 i 108 **exacció del**: **M** 83 i 103 **guardes del**: **C** 106, 123, 126 ❖ **M** 59 ❖ **R** 89 i 97 **ministres del**: **M** 618 **oficials del**: **C** 123 ❖ **E** 88, 90, 100 ❖ **R** 70 i 89

General de Catalunya: **C** 363, 420, 423, 438, 479, 483, 512, 514 ❖ **E** 13, 117, 214, 222, 690 [M 668; R 558], 719 [M 697; R 590], 727 [M 706; R 599], 731 [M 712; R 602], 732 [M 711; R 604], 734 [M 714; R 606] ❖ **M** 445, 521, 539, 819 [R 712] ❖ **P** 219 ❖ **R** 248, 264 i 265 **a costa del**: **R** 419 **a despeses del**: **M** 112, 396, 585 i 601 **administració del**: **E** 511, 792 [M 877; P 236; R 768] i 801 [M 887; P 246; R 778] ❖ **M** 202, 208 ❖ **R** 147 i 354 **administració (abusos)**: **E** 151 **albarans del**: **E** 527, 801 [M 888; P 247; R 779] ❖ **M** 447 **armes del**: **C** 153 ❖ **E** 82, 84, 154, 559 ❖ **M** 111, 206 ❖ **R** 132 **arrendadors**: **E** 234 **augment**: **R** 491 **avaries del**: **E** 742 [M 721; R 614] **bé del**: **E** 591 **bé i útil del**: **R** 112 **benefici del**: **E** 21, 70, 118, 440, 464 ❖ **M** 28, 29, 78 ❖ **R** 47, 48, 87, 117, 147, 349, 350, 506 i 510 **béns del**: **C** 294 **capbreus del**: **C** 408, 413 **capítols del**: **C** 265 **càrrecs del**: **C** 388 ❖ **R** 164 i 492 **càrrecs ordinaris**: **M** 535 **Casa del**: **E** 187, 815 [M 903; P 262; R 794], 816 [M 904; P 264; R 795], 816-817 [M 905; P 264; R 795] ❖ **M** 233 ❖ **R** 166 **cofres**: **R** 415 **conservació del**: **C** 415 ❖ **M** 29, 320, 603 ❖ **R** 47, 485 i 491 **corredors**: **E** 94 **coses del**: **C** 193 ❖ **E** 72, 87, 111 ❖ **M** 474 ❖ **R** 87, 142, 156, 193, 349 i 449 **crèdits del**: **R** 480 **danys al**: **C** 243 ❖ **R** 284 **despatx del**: **M** 446, 447 ❖ **R** 372 **despeses del**: **C** 272, 323, 428, 439, 520, 527, 555 ❖ **E** 390, 695 [M 673; R 564] ❖ **M** 856 [R 748] ❖ **R** 111, 224, 251 i 284 **deutes**: **E** 802 [M 889; P 247; R 779] ❖ **M** 126, 210, 212, 219, 234 ❖ **P** 268-273 **deutes (exacció dels)**: **C** 129, 140, 141, 194, 195, 197, 201, 203, 204, 205, 206, 210, 211, 212, 244, 245, 254, 260, 261, 262, 264, 273, 274, 280, 281, 288, 289, 307, 308, 318, 321, 324, 329, 330, 345, 390, 410, 555 ❖ **E** 169, 170, 171, 175, 177-178, 179, 180, 197 ❖ **R** 119, 153, 154, 157, 160/162, 166, 167/169, 184, 185, 193, 201, 211/213, 223, 226, 240, 258, 259, 265, 310, 311, 314, 347, 386/388, 425, 427, 442, 459, 460 i 464 **deutes reials**: E 623 **deutors del**: **C** 128, 129, 133, 139, 145, 154, 171, 188, 201, 203, 205, 225, 231, 238, 239, 246, 273, 289, 308, 410, 479, 555, 589, 595 ❖ **E** 39, 90, 91, 93, 102 ❖ **M** 96, 97, 119-121, 140, 194, 224, 257-259, 313, 322, 360, 478, 486 ❖ **R** 50, 100, 101, 117, 123, 124, 142, 145, 153, 156, 157, 160, 161, 184, 189, 215, 223, 234, 259, 265, 299, 314, 387, 388, 426/429, 459/464 i 480 **deutors (concert o assiento)**: **C** 193, 195, 203, 244, 254, 259, 261, 264, 280, 287, 289, 296, 308, 318, 323, 329, 345, 445 **deutors (execucions)**: **M** 131, 142, 258, 259 i 299 **diners del**: **C** 388, 403, 405 ❖ **E** 119, 366, 369, 807 [M 894, 895; P 253, 254; R 785] ❖ **M** 16, 27, 53, 71, 91, 112, 120, 305, 309, 329, 366, 367, 375, 382, 402, 415, 548, 574, 586, 620 ❖ **P** 222, 270 ❖ **R** 99, 118, 257, 314, 461, 466 i 481 **drets del**: **C** 316, 410, 483, 484, 490, 495, 509, 540, 564 ❖ **E** 211, 233, 291, 292, 308, 738-739 [M 717, 718; R 610, 611], 766 [M 736; R 629], 769 [M 738; R 631], 792 [M 878; P 236; R 769], 801 [M 887, 888; P 246, 247; R 779], 805-806 [M 892-893; P 251-252; R 783-784], 810 [M 898; P 257; R 788], 815 [M 903; P 262; R 793], 817 [M 905; P 265; R 796] ❖ **M** 290, 321, 371, 504, 506-507, 585 ❖ **P** 233 ❖ **R** 372, 449, 472 i 474 **dret i autoritat**: **E** 796 [M 882; P 240; R 773] ❖ **M** 571 **drets (fraus)**: **E** 765 [M 734,735; R 627, 628], 767 [M 736; R 629], 768-769 [M 738; R 631] **drets (perturbants els)**: **E** 764-765 [M 734-735; R 627-628] **drets del (collidors)**: **C** 139, 217, 305, 495, 541 **drets del (origen)**: **E** 762-763 [M 732-733; R 625-626] **emoluments del**: **E** 590 ❖ **M** 573 **estil i pràctica del**: **C** 240 **fraus al**: **E** 233, 239 ❖ **M** 28, 267 ❖ **R** 47 i 192 **gasto del**:

C 280, 281, 518 ❖ **M** 355 **govern del**: **M** 208 **greuges**: E 280 **guardes del**: **E** 566 **honres del**: **E** 348 ❖ **M** 358 ❖ **R** 254 **indemnitat del**: **E** 809 [M 897; P 256; R 787] ❖ **P** 270 ❖ **R** 199, 216, 388 i 460 **interès del**: **C** 203, 506, 520 ❖ **E** 15 ❖ **M** 35 ❖ **R** 71, 100 i 161 **jurisdicció del**: **E** 94 ❖ **E** 211 ❖ **M** 321 ❖ **R** 99 **justícia del**: **M** 79, 334 ❖ **R** 87 i 244 **ministres del**: **E** 629, 630 ❖ **M** 618 ❖ **R** 489 i 490 **obligacions al**: **E** 86 ❖ **M** 90 ❖ **R** 96 **obligats al**: **M** 257 **oficials del**: **C** 489 ❖ **E** 565 ❖ **M** 90, 418, 520, 601, 607 ❖ **R** 96, 147, 472 i 474 **oficis del**: **C** 128, 219 ❖ **E** 366 ❖ **M** 310 **ordinacions del**: **C** 265, 273, 279, 526 ❖ **R** 208, 217, 223 i 449 **pecúnies del**: **C** 144, 224, 255, 267, 400, 495, 499, 509, 515, 519, 526, 540, 541, 549 ❖ **E** 29, 197, 307/309, 314, 335, 336, 338, 351, 354, 360, 383, 388, 391, 416, 417, 419, 424, 425, 431, 439, 443/445, 449, 450, 489, 556, 584, 588, 590, 615, 618, 637/642, 644, 649, 796 [M 882; P 240; R 772], 808 [M 895; P 254; R 786] ❖ **M** 131, 240, 279, 281/283, 327, 329, 331, 336, 342, 349, 363, 365/367, 372, 385, 396, 397, 415, 416, 419, 425, 427, 428, 441, 446, 448, 459, 499, 508, 512, 515, 536, 538, 543, 548, 573, 574, 580, 597, 609/616, 619, 620 ❖ **P** 222 ❖ R 176, 202, 220, 238, 243, 257, 265, 269, 322/325, 336, 380, 385, 452, 466, 497/504, 506 i 508/510 **perjudici del**: **C** 145 ❖ **E** 765 [M 734; R 627] **processos**: R 98-100 **procurador**: E 780 [M 750; R 643] **profit del**: **C** 240 ❖ **E** 348 ❖ **M** 358 ❖ **R** 102, 323, 506 i 510 **redreç**: **E** 225, 228 i 305 **redreç (necessitat de)**: **E** 792 [M 878; P 236; R 768] **rendes i emoluments**: **E** 106 **taules del**: **C** 208, 405 **utilitat del**: **C** 140, 483 ❖ **M** 257 ❖ **R** 189 i 200

Generalitat: **C** 209, 211, 237, 400, 410 ❖ **E** 68, 94, 133, 134, 219, 229, 234, 245, 738 [M 717; R 610], 763 [M 732; R 625], 764 [M 734; R 627], 767 [M 737; R 630], 810 [M 898; P 257; R 789] i 819 [M 907; P 267; P 798] ❖ **R** 58, 99, 167, 168, 188, 193, 200, 272, 274 **administració de la**: **E** 107 **coses de la**: **M** 130, 256 i 575 **dany de la**: **C** 95, 244 **despeses de la**: **C** 512 **deutes**: **E** 228 **gastos de la**: **C** 228, 234, 280 ❖ **R** 180 **hisenda de la**: **M** 431 **patrimoni**: **E** 106

Generalitat de Catalunya: **C** 499, 506, 509 ❖ **E** 186, 728 [M 706; R 599] ❖ **M** 99, 867 [R 758, 759] ❖ **P** 219 **benefici de la**: **E** 353 **greuges**: **E** 339, 344 i 347 **llibertats e immunitats**: **M** 458 **oficials de la**: E 356 **pecúnies de la**: **C** 515, 541

Generalitat de València: **R** 372

generalitats: **E** 109, 154, 155, 173, 188, 802 [M 889; P 248; R 780] ❖ **M** 75, 110, 234, 252, 573 ❖ R 113 i 265 **diners de les**: **M** 597 i 598 **drets de les**: **C** 401, 589 ❖ **E** 210 i 523 **drets de les (lliure exacció)**: **M** 320 **pecúnies de les**: **M** 597 **redreç de les**: **E** 173-174 **vàlua de les**: **R** 167

Generalitats del Regne d'Aragó: **M** 87 **drets (exacció)**: **M** 617

generosos: **M** 480

Gènova, República de: **C** 259, 458 ❖ **E** 4, 777 [M 747; R 640] ❖ **M** 4, 289, 804 [R 697] ❖ **P** 65 ❖ **R** 4 i 209 **tribunals de**: **C** 431

Genovart, Francesc: **E** 580

Genovart, Guillem (prevere de Mallorca): **E** 539

Genovès, Pau: **C** 273 ❖ **E** 104, 119, 280 ❖ **M** 108, 121, 299 ❖ **R** 110, 119 i 223

genovesos: **C** 483

gent **armada**: **M** 806 [R 699] i 808 [R 701] **de guerra**: **M** 3, 4 **de mala vida**: **C** 496 **marítima**: **E** 523 ❖ **R** 403 **mísera**: **E** 608 **miserable**: **C** 113 **pobra**: **E** 608 **populosa**: **R** 8

gentilhomes: **E** 667 [M 643; R 531] ❖ **P** 193, 275 ❖ **R** 471 i 473 **cases de**: **M** 519

Gerard, Raimon: **R** 12

Gerb (a *Os de Balaguer*, Noguera): **E** 750 [M 729; R 622]

Germana de Foix (comtessa de Barcelona): **E** 14, 697 [M 675; R 566] ❖ **P** 186 ❖ **R** 14

Germanal, Ramón Juan (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

germandat: **E** 82

germania: **M** 84

Gerri (a *Gerri de la Sal*, Pallars Sobirà), abadiat de Santa Maria de: **E** 760 [M 769; R 662] **abat de**: **P** 14 / vegeu Gallart, Agustí

Gibraltar: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Giginta (regent): **R** 31

Giginta, Anton (noble de Perpinyà): **M** 6, 11, 14, 20, 23, 178, 186, 287, 434 ❖ **P** 15, 61, 82, 102 i 109

GIGINTA, Francesc (síndic de Barcelona a la Cort General de 1414): **R** 24

GIGINTA, Joan (donzell): **P** 136

GIGINTA, Miquel (canonge): **E** 385

GIL DE VILLORO, Cristòfol (síndic de Tortosa): **C** 78, 79, 85, 87, 91, 92, 95, 96, 129, 161, 164, 167, 169, 213, 220, 221, 227, 251, 262, 263, 268, 300, 304, 319, 333, 340, 345, 384 ❖ **E** 204, 205, 229, 269, 393, 420, 421, 487, 539-540, 619, 640 ❖ **M** 245, 417, 527, 592, 613 ❖ **P** 62, 82, 119, 143, 161, 181 ❖ **R** 2, 7, 9, 10, 33, 38, 41, 43, 45, 46, 49/51, 54, 55, 57, 58, 66, 76, 121, 137, 138, 140, 174, 180, 214, 221, 255, 261, 299, 307, 339, 347, 348, 364, 382, 410, 455, 482 i 502

GIL, Francesc (síndic de Xèrica): **P** 36, 44, 51 i 60

GIL, Jaume (síndic de Bear): **P** 84

GIL, Joan (síndic de Biar): **P** 59

GILABERT I DE POU, Francesc de (donzell de Lleida i Tamarit de Llitera): **C** 258, 266, 269, 280 ❖ **E** 254, 260, 262/264, 274/277 ❖ **M** 7, 12, 21, 23, 36, 179, 181, 184, 200, 213, 228, 276, 281, 284, 293, 296/298, 311, 337, 338, 352, 436, 440, 455, 463, 465, 482, 525, 529, 549, 587, 596, 616, 623 ❖ **P** 71, 102, 104, 108, 125, 138, 142, 160, 180 ❖ **R** 196, 207, 218, 230 i 231

GILABERT, Francesc de (cavaller): **P** 18, 61, 71, 79 i 80

GILI, Damià (notari de Tarragona): **E** 321, 325, 327, 330, 395, 396, 537, 574, 575 ❖ **M** 338, 339, 343, 344, 361, 397, 398, 412, 494, 501/503, 527, 562, 563 ❖ **R** 245/247, 300, 301, 390/392, 394, 395, 414, 415, 438 i 439

Gimenells (Segrià) **lloc de**: **M** 330 **senyoria de**: vegeu SOLDEVILA, Francesc de

GINER, Joan (síndic de Tortosa a la Cort General de 1429-1430): **R** 27

Ginestar d'Ebre (Ribera d'Ebre): **M** 797 [R 690]

ginets: **C** 527

gipons: **E** 22 ❖ **R** 45

Girona (Gironès): **C** 78, 404, 474, 491, 556 ❖ **E** 189, 741 [M 720; R 613] ❖ **M** 782 [R 675] ❖ **P** 73, 83, 104, 112/114, 127, 128, 130, 131, 133, 141, 250, 280 **bisbat de**: **C** 469, 470, 489, 491 ❖ **E** 579, 580 ❖ **M** 86, 277 i 580 **bisbe de**: **E** 700, 701 [M 678, 679; R 569, 570], 719 [M 697; R 590] ❖ **P** 14 / vegeu CASSADOR, Jaume / TOCCO, Benet de **bolla de**: **C** 407 ❖ **E** 38, 104, 243, 265, 394, 521 ❖ **M** 45, 46, 108 ❖ **R** 110, 198, 275 i 312 **Capítol de l'església Catedral**: **P** 14 **Capítol de l'església Catedral (síndic)**: vegeu TOMÀS, Pere **càrcers reials de**: **C** 481, 484 ❖ **E** 551 **ciutadans de**: **E** 804 [M 890; R 781] **ciutat de**: **C** 142, 461, 463, 468, 469, 470, 475, 479, 480, 481, 483, 484, 486, 488, 489, 511, 519 ❖ **E** 39, 439, 465, 470, 520, 583, 785 [M 755; R 648], 804 [M 891; R 782] ❖ **M** 46, 291, 292, 427, 508, 587, 764 [R 657] ❖ **R** 309, 388, 424, 425, 427, 428, 432, 439, 440, 480 i 508 **collecta de**: **C** 113, 232, 462 ❖ **E** 63, 813 [M 900; R 791] ❖ **P** 260 ❖ **R** 275 **Col·legi de la Companyia de Jesús**: **E** 561 **cònsol de mar de**: **E** 711 [M 690; R 582] ❖ **P** 217 **cort reial de**: **C** 480 **diòcesi de**: **P** 105, 106, 127, 137 i 142 **diputat local de**: **E** 521 i 583 **hospitals de**: **E** 643 ❖ **M** 615 ❖ **R** 505 i 509 **jurats de**: **C** 476, 491 ❖ **P** 20 ❖ **R** 34, 388 i 425 **jutge ordinari de**: **C** 469, 481 **Monestir de Sant Agustí**: **E** 562 i 564 **Monestir de Santa Clara**: **E** 561 i 563 **Monestir dels Caputxins**: **E** 561 i 563 **monestirs de**: **E** 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **príncep de**: **P** 279 ❖ **R** 29 **síndics de**: **C** 80, 160, 164, 233, 234, 257, 262, 335, 383, 389, 446 ❖ **E** 512/514, 517, 518 ❖ **M** 506 ❖ **R** 10, 21, 25, 32, 34, 186, 206, 214, 378, 386, 387, 402, 404, 455 i 511 / vegeu VILAPLANA, Andreu / VIVET, Rafael **sotsveguer de**: **C** 474 **Taula de Canvi de**: **C** 482 ❖ **E** 38 ❖ **M** 45 **taula o estació del General de**: **C** 483, 484, 511 ❖ **E** 818 [M 906; R 797] ❖ **P** 266 **vegueria de**: **C** 462, 463, 475, 476, 484 ❖ **E** 434, 497 ❖ **M** 277, 352, 423 ❖ **P** 103, 106, 107, 111, 129, 136, 137, 139, 141 ❖ **R** 369

Gironella (Berguedà): **P** 129

GISPERT (de la Bisbal d'Empordà): **C** 462

gitanos, vegeu bohemians

GLEU, Bernabé de (donzell de Perpinyà): **M** 23, 179 ❖ **P** 103

GLEU, Francesc de: **M** 189 ❖ **P** 112

GLEU, Joan de: **M** 189 ❖ **P** 112

GOCIANO, Marquesat de: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

godos (imperi dels): **C** 564

GOMAR, Gaspar (ciutadà de Lleida): **E** 790 [M 760; R 653]

GOMAR, Jaume (deutor de la bolla de Tàrrega): **R** 311

GOMAR, Jeroni (donzell de Lleida): **M** 496, 555, 623 ❖ **P** 130 i 181

GOMAR, Lluís (donzell de Lleida): **M** 466, 496, 525, 529, 554, 555 ❖ **P** 130

GOMAR, Miquel: **E** 104 ❖ **M** 108 ❖ **R** 110

GÓMEZ, Juan (infançó): **P** 5

GOMIS (vídua): **E** 104, 178 ❖ **M** 225 ❖ **R** 273

GOMIS, Bernat Joan: **E** 104, 178 ❖ **M** 108, 226 ❖ **R** 110 i 273

GOMIS, Francesc: **E** 104, 178 ❖ **M** 226 ❖ **R** 273

GOMIS, Joan: **M** 226 ❖ **R** 273

GOMIS, Rafael (ardiaca major i procurador del Capítol de l'església Catedral d'Urgell): **C** 250 ❖ **E** 232, 233, 237, 240, 242, 246, 248, 250, 251, 253, 256, 259, 262, 265, 268/271, 274, 275, 278/280 ❖ **M** 273 ❖ **P** 152 ❖ **R** 255

GONÇALBO, Joan (síndic de Tortosa a la Cort General de 1406-1410): **R** 19 i 20

GONÇALES GANTE, Martín (secretari reial): **E** 775 [M 744; R 637]

GONSALVO, Onofre (notari públic): **P** 85

GONZÁLEZ DE ARGUMÁNEZ, Juan (infançó): **P** 7

GONZÁLEZ, Jeroni (secretari): **M** 849 [R 740]

GORCS, Joan (burgès honrat de Perpinyà i oïdor reial): **E** 155 ❖ **M** 206

gorres: **C** 86, 402, 410 ❖ **E** 22, 812 [M 899; P 259; R 790] ❖ **R** 45

GORT, Francesc (donzell de Barcelona, doctor en drets i assessor del governador): **E** 134, 135, 138, 139, 486, 487, 498, 499, 624, 633 ❖ **M** 9, 139, 140, 143, 188, 497, 498, 509, 608 ❖ **P** 17, 76, 111 ❖ **R** 132, 134 i 476/478

GORT, Miquel (donzell, secretari extraordinari, membre del Consell reial i habilitador reial): **C** 100, 153, 154, 156, 158, 159, 338, 341, 369, 591 ❖ **E** 42, 142, 472, 544, 638-639, 644 ❖ **M** 43, 176, 190, 200, 432, 442, 533, 552, 556, 610, 612 ❖ **P** 90, 98, 99, 113, 117, 121, 124, 126, 128, 132, 134, 142, 175 ❖ **R** 64, 136, 338, 365, 416, 499 i 500

GORT, Pere: **P** 18

gossos: **E** 629 ❖ **M** 618 **de caça**: **M** 618 **de mostra**: **M** 618

gota: **E** 286 ❖ **R** 232

GOTOR, Martín de (infançó): **P** 6

govern: **C** 452, 521, 559 ❖ **E** 470 ❖ **M** 830 [R 722] **bon**: **C** 215, 405, 425, 431, 452, 499, 517, 557, 572, 579 ❖ **E** 2, 5, 106, 168, 190, 387 ❖ **M** 2, 5, 30, 465, 483, 785 [R 679] ❖ **P** 64, 66, 149 ❖ **R** 3, 5, 174, 264 i 329 **causes de**: **C** 478 **polític**: **C** 535, 576

governació (bona): **E** 202

governació de Catalunya **assessor**: **E** 617 i 633 **compendi dels casos**: **E** 391 **tribunal de la**: **M** 396

governador: **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 207 i 232

governador d'Aragó: **M** 212 ❖ **R** 149

governador de Catalunya: **C** 486, 487, 493, 584, 589 ❖ **E** 282, 706 [M 685; R 577], 763 [M 733; R 626] ❖ **M** 300, 498, 869 [R 760] ❖ **P** 173, 188 ❖ **R** 22 **advocat fiscal del**: **M** 285 **assessor del**: **M** 786 [R 679] **consell del**: **M** 786 [R 679] **crides del**: **M** 301 **lloctinent de (assessors)**: **R** 132, 134, 242, 243 i 257 **lloctinent de general**: **P** 16, 174 i 279 **lloctinent de portantveus de**: **C** 475 ❖ M 787 [R 680] ❖ **R** 411 **portantveus de general**: **C**291, 293, 373, 386, 396, 401, 404, 474, 475, 476, 480, 481, 482, 486, 487, 494, 501, 502, 507, 510, 511, 515, 522, 523, 524, 537 ❖ **E** 439, 543, 545, 655 [M 630; R 517], 666 [M 641; R 529], 675 [M 650, 651; R 539], 677 [M 653; R 542], 678 [M 655; R 543], 695 [M 673; R 563], 698 [M 676; R 567], 706 [M 685; R 577], 710 [M 689; R 581], 712 [M 690; R 583], 719 [M 698; R 591], 726 [M 705; R 598], 727 [M 705; R 598], 735 [M 709; R 607], 763-764 [M 733; R 626], 778 [M 747; R 640] ❖ **M** 470, 471, 530, 532, 533, 620, 784 [R 677], 786 [R 679], 787 [R 680], 788 [R 681], 789 [R 682], 795 [R 688], 796 [R 689], 797-798 [R 691], 817 [R 710] ❖ **P** 175, 176, 200, 217, 218, 224, 229, 232, 234 ❖ **R** 362, 411, 412, 417, 476, 477 i 508 **portantveus de general (algutzirs)**: **C** 480 i 377 **portantveus de general (assessor ordinari)**: **E** 313, 314 i 335 **portantveus de general (assessors)**: **C** 291, 293, 364, 481, 488, 494 ❖ **E** 439, 470, 477, 486-

487, 682 [M 659; R 548] ❖ **M** 139, 143, 335-336, 342-343, 349, 426-427, 497-498, 509, 608, 620 ❖ **R** 476/478 i 508 **portantveus de general (audiència)**: **C** 488, 518, 537, 538 **portantveus de general (cort)**: **E** 653 [M 628; R 515], 687 [M 665; R 554] ❖ **P** 205 **portantveus de general (ferma de dret al)**: **E** 657 [M 632; R 519] **portantveus de general (governació vicerègia)**: **E** 780 [M 750; R 643] **portantveus de general (remissions)**: **M** 786 [R 679] **portantveus de general (sentències)**: **C** 396 **portantveus de general (tribunal)**: **E** 554 i 555 **portantveus de general (vots i conclusions)**: **M** 786 [R 679] **salari**: **E** 187, 483 ❖ **M** 234 ❖ **R** 166 i 363

governador del Regne de València, lloctinent de general: **P** 10 i 11

governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya: **E** 74, 763 [M 732; R 625] ❖ **M** 81, 82 **lloctinent de (escrivans majors de la cort)**: **C** 494 **portantveus**: C 495, 497, 498, 501, 507, 508, 510, 511, 515, 516, 537, 550, 561, 568, 571, 579 ❖ **E** 555, 679 [M 656; R 545] **portantveus (advocat fiscal)**: **C** 540 ❖ **E** 554/556 **portantveus (algutzirs)**: **C** 507 **portantveus (assessors)**: **C** 497, 498, 507, 511, 516, 537, 538, 539 ❖ **E** 554/556 **portantveus (audiència)**: **C** 516, 537, 538, 539, 540, 556 **portantveus (cort del)**: **C** 517 **portantveus (salari)**: **C** 540, 545 **portantveus (tribunal del)**: **E** 553-556

gràcia **via de**: **M** 871 [R 764] **negocis de**: **E** 468

Gràcia, Miquel (rector de Passanant): **C** 267 ❖ **E** 272, 628 ❖ **M** 281 ❖ **R** 220

gràcies: **C** 500 ❖ **M** 480 ❖ **R** 284, 344, 345 i 402

Gralla, Nicolau (síndic de Lleida a la Cort General de 1299): **R** 13

Gralla, Nicolau (síndic de Lleida a la Cort General de 1413 i 1419-1420): **R** 22, 23, 25 i 26

Gralla, Nicolau (síndic de Lleida a la Cort General de 1512): **R** 14

gramalles: **C** 273 ❖ **E** 328, 422/424, 793 [M 879; P 237; R 770] ❖ **M** 34, 35, 83, 299, 346, 787 [R 680] ❖ **R** 223

gramàtica: **C** 534, 564

grana: **C** 124

Granada, Francesc de (donzell de Barcelona): **M** 444 ❖ **P** 127

Granada, Pere de (donzell de Barcelona): **M** 7, 182 ❖ **P** 73 i 105

Granada, Regne de: **C** 525 ❖ **E** 3 ❖ **M** 3 ❖ **P** 1, 65 ❖ **R** 1, 4 i 29

Granadella (Garrigues), senyoria de la: vegeu Moliner, Joan Baptista

grandes: **M** 71 i 72

grandesa: **M** 4

Granell, Jaume (síndic de Tortosa al Parlament de 1410): **R** 22

Granell, Miquel (donzell de Balaguer): **M** 8, 181 ❖ **P** 18, 72 i 105

Graner, Joan (mercader deutor de la bolla de Bagà): **R** 313

grangeries: **C** 499

granges: **E** 412 ❖ **M** 406, 476 ❖ **R** 293 i 331

Granollacs, Antoni (receptor de la bolla de Barcelona): **C** 412 ❖ **R** 312

Granollacs, Bernardí (deutor de la bolla de Manresa): **R** 311

Granollacs, *talis*: **M** 821 [R 714], 838 [R 730], 840 [R 731] i 853 [R 745]

Granollers (Vallès Oriental): **C** 108, 162, 551, 583 ❖ **E** 314, 494 ❖ **M** 481 ❖ **R** 309 i 441 **consellers de**: **E** 627 ❖ **P** 21 **hospital de**: **E** 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de**: **E** 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **síndic de**: **C** 114, 305, 374 ❖ **E** 334 ❖ **R** 455 / vegeu Puig, Jaume **taula del General de**: **E** 818 [M 907; R 798] ❖ **P** 267

Granollers de Rocacorba (a *Sant Martí de Llémena*, Gironès) **castell de** (senyoria del): vegeu Cartellà, Alexandre de

grans: **C** 402, 458, 491, 520 ❖ **E** 704 [M 683; R 575] ❖ **M** 575 ❖ **P** 212 **delmes de**: **E** 735 [M 709]

gratificacions: **E** 340

Grau, Berenguer: **R** 12

Grau, Francesc Joan (donzell): **P** 133

Grau, Sebastià (prevere): **E** 145

grau: **M** 153 i 155

graus: **M** 75 i 146

Gravalosa, Galceran: **E** 500

Gregori XIII (papa): **E** 190, 343 ❖ **M** 355 ❖ **R** 284

gresca (joc de cartes): **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 188

greuges: **C** 126, 420, 432, 478, 507, 514, 519, 539, 541, 584, 588 ❖ **E** 103, 104, 106, 108, 147, 187, 208, 212, 215, 384, 399, 736 [M 715;

R 608] ❖ **M** 173, 233, 318, 322, 325, 349, 356, 625 ❖ **R** 70, 129, 142, 165, 331, 383, 411, 413, 416, 417, 421, 481, 482, 491 **generals**: **E** 54 **generals i particulars**: **P** 153, 177 i 277 **jutges proveïdors**: **P** 173, 174, 175, 176, 177 i 278 **jutges proveïdors (jurament)**: **P** 177 **memorials de**: **E** 698 [M 676; R 567], 722 [M 701; R 594] i 736-737 [M 715-716; R 608-609] **particulars**: **E** 54 **presentats al rei**: **E** 736-792 [M 716-877; R 608-768] **sentències dels**: **P** 174

grillons: **C** 399, 474, 487, 584 ❖ **M** 389, 808 [R 701] ❖ **R** 357

Grimaldi, Francesc: **M** 9

Grimau, Francesc (donzell): **M** 9 ❖ **P** 74 i 75

Grimau, Francesc (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1406-1410): **R** 20/22

Grimau, Francesc Joan (donzell de Perpinyà): **M** 552

Grimau, Pere (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1299): **R** 13

Grimau, Pere (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1512): **R** 14

Grimau, Pere (síndic de Perpinyà al Parlament de 1410 i a la Cort General de 1413 i 1419-1420): **R** 22, 23, 25 i 26

gros (compra en): **E** 386

Grosset, Nicolau: **E** 746 [M 725; R 618]

guadamassils: **E** 629 ❖ **M** 618 ❖ **R** 489

guaites (cap de): **M** 793 [R 686]

Gual, Jaume (mercader de Girona): **C** 113, 232, 260 ❖ **E** 63, 268, 521 ❖ **M** 291, 292 ❖ **R** 80, 274 i 275

Gual, Joan (de Girona): **E** 63

Gualbes, Agustí de (noble): **M** 816 [R 708]

Gualbes, Bernat de (mestre racional): **R** 14

Gualbes, Ferran de (conseller de Barcelona): **R** 13

Gualbes, Ferrer de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410 i 1413): **R** 18/21 i 23

Gualbes, Joan de (donzell de Barcelona i sobrecollidor de ponent del General): **C** 139 ❖ **P** 17, 77, 110 ❖ **E** 118, 119, 316, 346 ❖ **M** 9, 120, 121, 187 ❖ **R** 118

Gualbes, Lluís de (donzell de Barcelona): **M** 9, 187, 430, 623 ❖ **P** 20, 77, 110 i 181

Gualbes, Lluís de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1414 i 1421-1423): **R** 24, 26 i 27

Gualter (a la *Baronia de Rialb*, Noguera) **Monestir de Santa Maria de (prior de)**: vegeu Oluja, Onofre

Guamis i Abellà, Francesc (escrivà jurat del Consell de Cent de Barcelona): **C** 422, 425, 443

Guaner, Rafael Onofre: **P** 17

guants: **E** 793 [M 879; P 237; R 770], 799 [M 885; P 244; R 776] ❖ **M** 233 ❖ **R** 166

guarda espanyola: **E** 560, 563, 625, 641 ❖ **M** 605, 614 ❖ **R** 495 i 502-503

guardes: **C** 454 **dels termes**: **E** 700 [M 678; R 569]

Guàrdia, Gabriel (notari de Barcelona): **M** 500, 528 ❖ **R** 389, 390 i 393

Guàrdia, Jaume (de Salses): **E** 622, 634 ❖ **M** 607

guardians: **C** 424 **de monestirs (provisió de)**: **E** 758 [M 766; R 659]

guàrdies **de la marina**: **E** 699 [M 677; R 568] **de lleudes**: **E** 679 [M 655; R 544] **de ports**: **E** 679 [M 655; R 544]

Guardiola, Guerau (donzell): **M** 7, 180 ❖ **P** 17, 69 i 103

Guardiola, Montserrat (doctor en drets): **E** 399, 759 [M 768; R 660] ❖ **P** 19

Guardiolada (a *Montoliu de Segarra*, Segarra), la: **P** 127 i 140

guarets: **C** 402

guarnicions: **C** 535 ❖ **E** 82 i 84

Guerau, Bernat Joan: **P** 12

Guerau, Felip: **P** 13

Guerau, *talis* (doctor en drets): **M** 784 [R 677]

guerra: **C** 428, 482, 483, 500, 514, 520, 569 ❖ **E** 367, 551, 668 [M 644; R 533], 725 [M 704; R 597], 775 [M 745; R 638], 783 [M 753; R 646] ❖ **M** 308, 310, 519 ❖ **R** 230, 240, 471 i 473 **aparells de**: **E** 2 ❖ **M** 3 ❖ **R** 3 **capitans de**: **E** 777 [M 747; R 639] ❖ **M** 793 [R 686], 795 [R 688] **coses de**: **E** 769-770 [M 739; R 632], 772-773 [M 742; R 635] ❖ **M** 863 [R 754, 755] **gent de**: **C** 482, 522, 531, 532, 553, 554, 560 ❖ **E** 2 ❖ **R** 3 **de Granada**: **P** 65 **oficials de**: **M** 793 [R 686] i 862 [R 754] **temps de**: **C** 520 ❖ **E** 776 [M 746; R 639]

guerres: **C** 405, 527, 534, 559, 565 **de Religió**: **P** 64

Gués, Felip de (de Montsó): **M** 399

GUEVARA, Bernabé de (resident a Montsó): **E** 285, 309 ❖ **M** 326, 327 ❖ **R** 238

guiatges: **E** 654 [M 629; R 516], 710-711 [M 689; R 581-582], 713 [M 691; R 584], 731 [M 712; R 603], 762 [M 770; R 663], 788-789 [M 758-759; R 651] ❖ **M** 150, 353, 360, 362, 459, 785 [R 678], 794 [R 687], 828 [R 720], 832 [R 724], 875 [R 767] ❖ **P** 223, 233-234 ❖ **R** 93, 265, 266, 401, 423 i 428 **declaració de**: **C** 429

GUIDO: **C** 173 ❖ **M** 143

GUILLA, Frederic: **P** 16

GUILLEM (arquebisbe de Tarragona): **C** 581

GUILLEMOTA, Francesc de (donzell d'Àger): **M** 364, 437 ❖ **P** 140

GUILLEMOTA, Guillem (donzell de Balaguer): **M** 254

GUILLEMOTA, Miquel de (donzell de Balaguer): **E** 434 ❖ **M** 259, 262, 364, 365, 378, 397, 433, 437, 444, 455 ❖ **P** 135, 140 i 161

Guimerà (Urgell) **baronies de**: **P** 103

GUIMERÀ I DESPAPIOL, Gispert de (noble): **C** 367, 378 ❖ **E** 488, 500, 501, 628 ❖ **M** 6, 13, 14, 73, 178, 181, 184/188, 264, 352, 359, 378, 397, 400, 410, 421, 437, 445, 463, 465, 474, 482, 485, 521, 523, 525, 529, 538, 540, 541, 558, 561, 562, 564, 565, 573, 575, 576, 585, 587, 591, 595, 600, 601, 620, 622 ❖ **P** 15, 61, 71, 72, 78/80, 102, 107/111, 139, 179 ❖ **R** 364 i 375

GUIMERÀ, Bartomeu de (noble): **M** 264

GUIMERÀ, Bernat de (noble): **E** 221, 532, 749 [M 728; R 621] ❖ **M** 20, 142, 238, 244, 252/255, 260, 264, 421, 426, 431, 483, 505, 520, 522, 523, 525, 529, 565, 596, 617 ❖ **P** 16 i 61

GUIMERÀ, Francesc de (noble): **M** 8, 13, 181 ❖ **P** 15, 71 i 104

GUIMERÀ, Jaume de (donzell i castlà major de Tamarit): **M** 8, 189 ❖ **P** 74

GUIMERÀ, Pau Ug de (donzell de Nàlec): **M** 240, 244, 253, 260, 557 ❖ **P** 132

GUINART, Jeroni (de Puigcerdà): **M** 190 i 870 [R 761]

GUINART, Melcior (donzell): **M** 21, 23, 67, 303 ❖ **P** 113

GUINEYA, Gregorio de (cavallerís reial): **E** 768 [M 738; R 631]

GUINOVART, Guillem (de Mallorca): **M** 565 ❖ **R** 484

GUIRZES, Guillem: **M** 859 [R 751] i 863 [R 754]

GUITART, Francesc: **E** 743 [M 722; R 615]

GUITERES, Rafael (notari públic): **P** 74

GURREA, Francisco Luis (infançó): **P** 4

GURREA, Juan (governador general del Regne d'Aragó): **M** 1 ❖ **P** 4, 57 i 145

GURREA, Juan de (infançó): **P** 5

GURREA, Miguel de (senyor de Gurrea): **M** 153 i 156

GURREA, Pedro de (infançó): **P** 6

GUTIÉRREZ, Ignasi (abat del monestir de Bellpuig de les Avellanes): **E** 60, 61, 66, 68, 144, 445, 446, 448, 450, 451, 453, 456, 458, 463, 469, 473, 483, 491, 512, 513 ❖ **P** 123 i 159

GUZMÁN (monjo de Montserrat): **E** 384, 411 ❖ **M** 385, 406 ❖ **R** 331

Habsburg, Comtat d': **P** 1 ❖ **R** 1

herbatge: **C** 526 ❖ **E** 461 ❖ **M** 451, 452 ❖ **P** 162, 164 ❖ **R** 345 **jurament reial del**: **E** 459

herbejar: **C** 402

herbes: **C** 502 ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 473

HEREDIA, Diego de: **P** 3

HEREDIA, Jeroni d' (donzell de Tortosa): **M** 485, 505, 554, 557 ❖ **P** 130 i 132

HEREDIA, Jerónimo de (infançó): **P** 5

HEREDIA, Jorge de: **P** 3

HEREDIA, Miguel de (infançó): **P** 5

heretats: **C** 398, 553 ❖ **E** 86, 315, 526, 551, 579 ❖ M 90, 780 [R 673] ❖ **R** 95

heretges: **C** 525, 534, 557, 565 ❖ **E** 3, 296, 384, 411, 746 [M 725; R 618], 751 [M 730; R 623]; M 786 [R 679] ❖ **M** 3, 309, 385, 406, 408 ❖ **P** 64 ❖ **R** 3, 241, 331 **conversió dels**: **R** 42

heretgia: **C** 491, 534, 565 ❖ **E** 729 [M 707; R 601] ❖ **P** 220 ❖ **R** 382 **crim d'**: **E** 699 [M 677; R 568]

hereus: **C** 464, 565 ❖ E 86, 707 [M 685; R 577] ❖ **M** 90, 852 [R 744], 854 [R 746], 855 [R 747], 876 [R 762, 763] ❖ **P** 214

HERMAN, Bernat (causídic de Perpinyà): **E** 778 [M 748; R 641]

HERRERA, Jerónimo de (noble): **P** 58

heubes: **C** 589

HIDALGO, Dídac (prior de l'orde de Calatrava a la ciutat de València): **E** 546 ❖ **P** 58

hidalgos: **E** 476 ❖ **M** 87, 146, 147 ❖ **R** 475

hijosdalgos: **M** 497

hipoteques: **C** 464

hisendes: **E** 358, 772 [M 742; R 635], 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 91, 373, 822 [R 714], 835 [R 727], 853 [R 745], 858 [R 750], 865 [R 757], 871 [R 763],874 [R 766] ❖ **R** 97 i 367

historiadors: **E** 532 ❖ **M** 871 [R 763]

històries: **E** 189

Híxar (Aragó): **P** 3

homenatge: **C** 518, 582 ❖ **E** 289, 542, 543 ❖ **M** 531, 532, 563 **prestació d'**: **P** 92, 93-94, 100, 118 i 121

homes **d'armes**: **M** 824 [R 716] **de bàndol**: **E** 750 [M 728; R 621] **de negoci**: **R** 109 **de paratge**: **E** 461, 772 [M 741; R 634] ❖ **M** 452 ❖ **P** 164, 275 ❖ **R** 19 i 345 **doctes**: **E** 381, 409 ❖ **R** 329 **perduts**: **M** 826 [R 718]

homicides: **C** 515, 529 ❖ **E** 701 [M 680; R 571] ❖ **M** 780 [R 673] ❖ **P** 187 i 217

homicidis: **C** 504, 544, 563 ❖ **E** 655 [M 630; R 517], 713 [M 692; R 584], 721 [M 699; R 592], E 725 [M 704; R 597], 729 [M 711; R 601], 749 [M 728; R 621] ❖ **M** 148, 810 [R 703] ❖ **R** 91

Hongria, Regne d': **P** 1 ❖ **R** 1

honors: **C** 558, 574 ❖ **E** 496 ❖ **M** 413, 510, 559/561, 569, 570, 577, 595, 622 ❖ **R** 249, 445, 447, 454, 469, 476, 494, 508 i 511

honra: **C** 224, 524, 525 ❖ **E** 2, 3, 69, 227, 380, 440, 481, 758 [M 766; R 659], 779 [M 749; R 642], 789 [M 759; R 651] ❖ **M** 3, 416, 507, 822 [R 714], 828 [R 720], 830 [R 722], 835 [R 727], 842 [R 734], 847 [R 739], 857 [R 749], 860 [R 751], 865 [R 757] ❖ **R** 3, 176, 292, 309 i 333 **gent d'**: **C** 77 **negoci d'**: **M** 869 [R 761]

Hora, Jerónimo: **P** 21

horrescència (recursos per): **C** 538

Horta de Sant Joan (Terra Alta) **comanda d'**: **M** 797 [R 690]

hortes: **C** 489 ❖ **E** 653 [M 628; R 515]

Hortolà, Andreu (de Barcelona): **E** 580 ❖ **M** 569

Hortolà, Jeroni (de Càller): **M** 569

Hortolà, Pere Joan (ajudant de l'escrivà major del General): **C** 411 ❖ **E** 71, 580 ❖ **M** 569, 576, 820 [R 712] ❖ **R** 88

hortolans: **C** 535

hospederies: **M** 409 ❖ **R** 296 i 334

Hospitalet de Llobregat, l' (Barcelonès): **E** 774 [M 744; R 637]

hospitals: **C** 275, 276, 277, 456 ❖ **E** 386-387, 561-562, 563-564, 590, 623, 626, 642-643, 659 [M 634; R 521], 693 [M 671; R 562] ❖ **M** 69, 305, 570, 573, 592, 593, 598, 605, 606, 615, 616, 621 ❖ **P** 188, 229 ❖ **R** 232, 486, 487, 496, 497, 504-505 i 509

hostalers: **C** 552

Hostalric, Berenguer d' (militar): **R** 13

hostals: **C** 131, 145, 351, 552 ❖ **E** 414, 493, 658 [M 633; R 521], 660 [M 635; R 522-523], 712 [M 690; R 583] ❖ **M** 409 ❖ **P** 189 ❖ **R** 124, 296 i 429

hòsties: **C** 153 ❖ **E** 16, 82, 84 ❖ **M** 112 ❖ **R** 131

Hostoles (Garrotxa): **C** 462

hosts: **C** 503, 504, 524, 527, 535, 561, 563

Huerto (Aragó): **P** 5

hugonots: **C** 503, 525, 562

Huguet, Joan (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Huguet, Pere (noble): **R** 11

Icart, Dionísia d' (deutora de la bolla de Torredembarra): **R** 313

Icart, Joan d' (noble de Barcelona, batlle general de Catalunya i proveïdor de greuges): **C** 236, 247, 250, 268, 272, 308, 315, 591 ❖ **E** 204, 248, 251, 276, 375, 388 ❖ **M** 8, 14, 20, 22, 23, 67, 105, 182, 200, 209, 210, 222, 229, 238, 239, 244, 248, 252, 262, 265, 271, 273, 285, 302, 304, 352, 369, 374, 375, 377, 386, 387, 397, 421, 455, 463, 465 ❖ **P** 15, 73, 105, 125, 160 ❖ **R** 188, 221 i 281

Icart, Raimon (donzell): **R** 10

ignomínia: **M** 779 [R 672] i 841 [R 733]

ignoràncies: **C** 534, 564

Igualada (Anoia): **E** 762 [M 771; R 664] ❖ **M** 564 ❖ **P** 70 i 112

igualtat: **E** 381, 711 [M 690; R 582] ❖ **M** 383, 403 ❖ **R** 183 **legal**: **M** 846 [R 738]

Illa (Rosselló) **vescomtat d'**: vegeu Pinós i de Fenollet, Pere Galceran de

immunitats: **E** 449, 526 ❖ **M** 162, 166, 172, 456, 520, 875 [R 767] ❖ **R** 472 i 474 **eclesiàstiques**: **E** 191, 652 [M 627; R 514], 754 [M 763; R 656] i 759 [M 768; R 661]

imperi: **E** 414 ❖ **R** 333

importacions: **E** 308

imposicions: **C** 328, 455, 482, 497, 509, 512, 513, 531, 532, 546, 554, 578, 582, 588 ❖ **E** 762 [M 732; R 625], 783 [M 752; R 645] ❖ **M** 519 ❖ **R** 310, 441, 472 i 474 **causes d'**: **C** 478, 482 **forçoses**: **M** 624 **locals**: **E** 494 **municipals**: **E** 671 [M 646; R 535], 699 [M 678; R 569], 743 [M 721; R 614], 745 [M 724; R 617] ❖ **M** 481, 791 [R 684] ❖ **P** 196 **senyorials**: **E** 744 [M 723; R 616]

impòsits: **C** 419, 447

impunitat: **C** 531

incendiaris: **C** 362 ❖ **E** 655 [M 630; R 517], 656 [M 631; R 518], 713 [M 692; R 584] ❖ **P** 187 ❖ **R** 396 i 419

incendis: **C** 487 ❖ **M** 149

incursions: **C** 563

indicis: **R** 93

Índies: **E** 4 ❖ **M** 4, 404 ❖ **P** 66 ❖ **R** 5, 29, 293 i 329

Índies Occidentals: **P** 1 ❖ **R** 1

Índies Orientals: **P** 1 ❖ **R** 1

indulgències: **C** 496 ❖ **P** 87

indústria: **M** 871 [R 763]

infàmies: **C** 393, 529 ❖ **E** 631, 758 [M 766; R 659], 789 [M 759; R 651]; M 835 [R 727], 837 [R 729], 839 [R 731] ❖ **M** 603, 818-819 [R 711] i 833 [R 725]

infançons: **C** 124 ❖ **M** 153, 156, 161, 167, 172 ❖ **R** 90

infanteria: **C** 565

infantes: **R** 240 i 468

infants: **E** 642

infecció: **C** 113 ❖ **M** 69 i 84

infeccions: **E** 776 [M 746; R 639] ❖ **M** 782 [R 675] ❖ **R** 80

infermeries: **E** 386

infidels: **C** 535 ❖ **E** 406 ❖ **M** 119, 871 [R 763] ❖ **R** 42

informacions: **E** 788 [M 757; R 650] ❖ **M** 502 **judicials**: M 778 [R 671], 781 [R 673], 783-784 [R 677] i 784 [R 677]

inhabilitacions: **C** 475

inhibicions: **C** 489, 505, 520

injuriar: **R** 92

injúries: **C** 503, 563 ❖ **E** 199 ❖ **M** 149, 388, 389, 391, 392, 840 [R 731], 855 [R 747] ❖ **R** 58 i 360

injustícies: **M** 787 [R 680]

innovació: **C** 100, 170, 174 ❖ **E** 41, 73 ❖ **M** 318

inobediència: **E** 20 ❖ **M** 28 ❖ **R** 47

inquisició (casos d'): **M** 859 [R 751]

inquisicions generals (prohibició d'): **E** 790 [M 759; R 652]

Inquisició: vegeu Sant Ofici de la Inquisició, Tribunal del

insaculacions: **C** 547, 573, 575 ❖ **E** 96, 707 [M 685; R 577] ❖ **M** 806 [R 699] ❖ **P** 214

insígnies: **C** 531, 562, 574 ❖ **E** 752 [M 730; R 623] ❖ **M** 808 [R 701] i 873 [R 765] **consulars**: **M** 787 [R 680] ❖ **R** 382 **reials**: **M** 450 ❖ **R** 342

instruccions, M 816 [R 708]

instruments: **C** 475 **judicials**: **E** 685 [M 662; R 551] ❖ **P** 203 **públics**: **M** 148, 152 i 153 **públic de poders per pledejar**: **P** 153-154 i 154-156 **públic de presentació de ferma de dret**: **P** 161-165 i 165-169 **públic de presentació de forma**: M 170-174 **públic de protest i requesta**: **P** 156-157, 157-159 i 159-160

interessos: **E** 786 [M 756; R 649]; M 811-812 [R 704-705] i 858 [R 749] **financers**: **E** 38 ❖ **M** 842 [R 733], 845 [R 737], 846 [R 738], 847 [R 739], 853 [R 745] i 854 [R 746] **particulars**: **E** 111 ❖ **M** 16 i 144 **públics**: **M** 833 [R 725]

interpel·lacions: **C** 498

interrogatoris: **C** 489 ❖ **M** 150 i 808 [R 701] **judicials**: **E** 690 [M 667; R 557, 558] ❖ **P** 207

intimar al fisc, E 375

intimes: **C** 464, 469, 511, 517, 577 ❖ **E** 803 [M 890; P 249; R 780]

intitulació reial: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

inundacions: **C** 492

invasions: **C** 524, 525, 527, 561

inventaris: **C** 139, 143, 151, 464, 523, 561 ❖ **E** 398, 706 [M 684; R 576] ❖ **M** 121, 122-124, 126, 389 ❖ **P** 232 ❖ **R** 96, 111, 117, 123, 127, 128-130, 356 i 357 **de béns**: **E** 86, 87, 105 ❖ **M** 860 [R 751] i 873 [R 766] **d'escriptures**: **E** 120 i 124

Íñigo, Joan (ciutadà de Saragossa): **P** 22

Isabel Clara Eugènia, infanta: **M** 596 ❖ **P** 56

Isabel I, reina de Castella: **E** 381, 409 ❖ **M** 383, 403 ❖ **R** 328

Itàlia: **C** 259, 373, 386 ❖ **E** 4, 262, 412, 413, 805 [M 892; R 783] ❖ **M** 4, 383, 404, 407, 522, 523 ❖ **P** 65, 217, 251 ❖ **R** 4, 294 i 329

ius luendi: **C** 479 ❖ **M** 810 [R 703]

Ivanyes, Rafael (notari públic): **P** 72

IVORRA DE LA GUÀRDIA, Guillem Joan d' (donzell de Barcelona i la Guardiolada): **C** 381 ❖ **E** 503 ❖ **M** 6, 12, 14, 20, 23, 27, 178, 184, 185, 188, 189, 191, 438, 443, 455, 463, 464, 482, 487, 515, 529, 596, 617, 622 ❖ **P** 17, 60, 71, 73, 79, 101, 108, 112, 114, 127, 140, 160, 180 ❖ **R** 377 i 481

IVORRA, Francesc (donzell): **M** 345, 464, 554 ❖ **P** 130

IVORRA, Gaspar Josep d' (donzell de Tàrrega): **C** 587 ❖ **M** 364, 435 ❖ **P** 61 i 137

IVORRA, Guillem d' (donzell i castlà de Corbins): **C** 252, 258, 265, 266, 269, 280, 320, 353, 390 ❖ **E** 254, 260, 262/264, 274/277, 384, 385, 474, 512 ❖ **M** 6, 14, 179, 276, 281, 284, 293, 296/298, 311, 336, 345, 377, 378, 380, 416, 420, 423, 426, 442, 443, 464, 472, 482, 490, 491, 525, 529, 574, 596, 616, 622 ❖ **P** 61, 71, 73, 102, 126, 130, 180 ❖ **R** 196, 207, 218, 230, 231, 289, 290, 299 i 387

ÍXAR, Alfonso d': **P** 58

ÍXAR, Antonio de: **P** 4 i 58

ÍXAR, Gonçal d' (noble): **P** 11

ÍXAR, Juan d': **P** 4 i 58

ÍXAR, Pedro de: **P** 3 i 29

IZQUIERDO, Juan (bisbe de Tortosa): **E** 27, 143 ❖ **P** 123

Jaca (Aragó) **bisbe de**: **P** 2 **Capítol de la Catedral**: **P** 2 **jurats de**: **P** 7

JACOB: **E** 383 ❖ **M** 385, 405 ❖ **R** 331

Jaén, Regne de: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

JAQUES, Rafael (doctor en drets de Tarragona): **C** 581, 585

JARRA, Juan de (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

JAUME (comte de Barcelona): **C** 584

JAUME I (comte de Barcelona): **C** 452, 513, 514, 578 ❖ **E** 420 ❖ **M** 417, 453, 867 [R 759]; **P** 164 i 230

JAUME II (comte de Barcelona): **C** 222, 435, 468, 510, 514, 519, 520, 559 ❖ **E** 673 [M 649; R 537], 677 [M 653; R 542], 695 [M 673; R 564], 734 [M 708; R 607], 739 [M 718; R 611], 744 [M 722, 723; R 616], 748 [M 727; R 620], 750 [M 729; R 622] ❖ **M** 782 [R 675], 792, 793 [R 685, 686], 796 [R 689], 861 [R 753], 863 [R 755], 865 [R 756], 873 [R 765], 874 [R 767] ❖ **P** 198 ❖ **R** 11 i 12

Jerònimes, monestir de les: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Jerusalem: **E** 120, 121, 405, 406 ❖ **M** 118 i 119 **Regne de**: **P** 1, 280 ❖ **R** 1 i 29

Jesuites, col·legis de: **E** 561

Jesús, monestir de: vegeu *Balaguer*, ciutat de / *Barcelona*, ciutat de / *Cervera*, vila de / *Lleida*, ciutat de / *Reus*, vila de

JOAN D'ÀUSTRIA: **E** 3 ❖ **M** 3, 49 ❖ **P** 65 ❖ **R** 4

JOAN I (comte de Barcelona): **C** 523, 583 ❖ **E** 189, 442, 743 [M 722; R 615], 766 [M 736; R 629] ❖ **M** 520 ❖ **R** 472 i 474

JOAN II (comte de Barcelona): **C** 396, 419, 482, 502, 507, 524, 530, 550, 559, 561, 583 ❖ **E** 526, 668 [M 644; R 532], 695 [M 673; R 564], 738 [M 716; R 610], 743 [M 721; R 614] ❖ **M** 794 [R 687], 861 [R 753], 868 [R 759] ❖ **P** 164 ❖ **R** 346

JOAN, August (ciutadà i notari públic de Tortosa): **P** 82 ❖ **R** 11/14, 17, 29 i 32

JOAN, Francesc: **M** 623 ❖ **P** 180 i 181

JOAN, Jeroni (donzell i doctor en drets de Girona): **C** 175, 209, 374, 386, 495 ❖ **E** 149, 159, 185, 434, 497, 503 ❖ **M** 7, 14, 20, 23, 48, 67, 85, 105, 144, 179, 188, 198, 209, 210, 222, 229, 232, 239, 244, 252, 281, 285, 311, 340, 421, 423, 430, 444, 455, 463, 464, 482, 525, 529, 543, 593, 594, 596, 617, 623 ❖ **P** 61, 72, 111, 160, 181 ❖ **R** 167, 368 i 369

JOAN, Jeroni (notari públic): **P** 70

JOAN, Pere (notari): **R** 31

JOAN, Pere Jeroni: **C** 375

JOAN, Rafael: **C** 182 ❖ **R** 149

JOANA DE CASTELLA: **M** 29

Jóc (Conflent) **baronia de**: vegeu PERAPERTUSA, Jaume de

joc: **E** 658-660 [M 633-635; R 521-522] ❖ **P** 187-189 **de cartes o naips**: **E** 659-660 [M 634-635; R 521-522] ❖ **P** 187-188 **de daus**: **E** 658-660 [M 633-635; R 521-522] ❖ **P** 187-188 **de la cartilla**: **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 188 **de taules**: **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 188 **cases de**: **C** 510 **prohibició del**: **C** 350, 430, 510, 551 ❖ **M** 301 **taules de**: **C** 510

JOFRE, Guillem (procurador del bisbe de Barcelona): **R** 19

JOFRE, Jeroni (noble): **P** 11

JOFRE, Pere (noble): **P** 11

joglars: **C** 351, 397

joies: **C** 406, 483, 562 ❖ **E** 232, 367, 629, 768 [M 738; R 631] ❖ **M** 289, 310 ❖

R 489 **d'or**: **C** 238 ❖ **R** 210 **de plata**: **R** 210

Jolí, Antoni (notari, síndic de Perpinyà i proveïdor de greuges): **C** 131, 141, 162, 165, 169, 183, 185, 187, 196, 197, 221, 227, 249, 250, 252, 263, 264, 267, 268, 275, 276, 277, 278, 280, 281, 282, 283, 284, 286, 287, 290, 292, 293, 294, 296, 302, 304, 320, 323, 324, 325, 326, 327, 333, 334, 335, 336, 344, 346, 355, 361, 368, 374, 379, 381, 384, 387, 393, 493, 540, 567, 577, 591 ❖ **E** 160, 172, 271, 300, 302, 303, 355, 488, 531, 535, 544, 556, 595, 596, 629, 637, 644 ❖ **M** 213, 315, 475, 518, 524, 532, 609, 611 ❖ **P** 83, 119, 161, 175, 181 ❖ **R** 103, 120, 138, 140, 158, 180, 215, 231, 233, 234, 235, 237, 239, 255, 317, 326, 348, 362, 365, 376, 404, 407, 408, 413, 438, 449, 497 i 499

Jolí, Jeroni (notari públic de Balaguer): **M** 359, 414 ❖ **P** 72

Jorba, Jeroni (doctor en drets, síndic de Cervera i advocat del braç reial): **C** 77, 79, 81, 82, 85, 86, 89, 99, 101, 114, 118, 119, 121, 125, 130, 138, 144, 162, 166, 169, 170, 171, 173, 174, 177, 178, 229, 253, 258 ❖ **E** 26, 67, 73, 638 ❖ **M** 22, 32, 58, 74, 81, 315, 346, 401, 609, 610 ❖ **P** 62, 84, 120 ❖ **R** 2, 7, 8, 33, 39, 41, 43, 49, 52, 57, 66, 76, 83, 85, 121, 139, 140/146, 206 i 498

Jorba, Lluís (notari públic de Barcelona): **E** 36 ❖ **M** 48, 374 ❖ **P** 68, 71, 73 ❖ **R** 60

Jordà i Sassala, Onofre (ciutadà honrat de Tortosa i senyor de la Fondorrella): **M** 347, 436 ❖ **P** 139

Jordà, Jeroni (ardiaca de Tortosa): **C** 253, 277 ❖ **R** 227

Jordà, Joan (notari públic de Tàrrega): **C** 587, 589 ❖ **P** 83

Jordà, Joan (síndic de Tortosa a la Cort General de 1493 i 1519-1520): **R** 10 i 30

Jordà, Ramon (síndic de Tortosa a la Cort General de 1429-1430 i 1431-1434): **R** 27 i 28

jornals: **C** 569

Josa, Bernat de (noble): **M** 20, 23, 105, 190 ❖ **P** 113

Josa, Jeroni de (noble de la Segarra): **M** 277, 302, 352, 433 ❖ **P** 136

Josa, Joan de (noble): **M** 10, 186 ❖ **P** 81 i 109

Jou, Coll de: **E** 742 [M 720; R 613]

Jover, Josep (donzell i oïdor militar): **M** 11, 145, 193 ❖ **P** 80 i 115

jubileu: **C** 83, 91 ❖ **E** 17, 18, 30 ❖ **M** 21, 22, 36 ❖ **R** 42

jucunditats: **C** 328 ❖ **R** 309

judicants: **E** 390, 391 ❖ **M** 396

judici: **C** 511, 578 **de Déu**: **E** 386 ***in Curia datum***: **E** 193, 241, 242, 246, 247, 251, 543 ❖ **M** 532 ❖ **P** 146-147, 148 i 167-168 ***per directum***: **E** 771 [M 741; R 634] ❖ **M** 875 [R 768] **de nul·litat**: **E** 780 [M 750; R 643] **de taula**: **E** 673 [M 649; R 538], 715 [M 693; R 586] i 721 [M 700; R 593]

jueus: **C** 347, 423 **exclusió dels**: **E** 652 [M 627; R 514] i 712 [M 691; R 584]

juí de prohoms: **M** 786 [R 679]

Julià, Pere (síndic de Girona a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

juntes de braços: **C** 407, 509 ❖ **E** 696 [M 674; R 565], 794 [M 880; P 238; R 771], 796 [M 882; P 240-241; R 772-773], 797 [M 883; P 242; R 774], 798-799 [M 884-885; P 243; R 776], 803-804 [M 890; P 249; R 781] i 811 [M 898; P 257; R 789]

Junyent i de Rovira, Jerònima: **C** 246, 254, 259, 264 ❖ **E** 243, 245/247, 258, 265, 273, 394 ❖ **R** 198, 200 i 209

Junyent i de Rovira, Miquel Joan de (ciutadà de Barcelona): **E** 38, 39, 104, 243, 245, 254 ❖ **M** 45, 46, 108 ❖ **R** 110, 198/200 i 299

Junyent, Joan Berenguer de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

Junyent, Llorenç (donzell, doctor en drets i advocat del braç militar): **C** 85 ❖ **E** 22, 36, 375, 376, 537, 638, 644 ❖ **M** 14, 24/26, 37, 40, 74, 128, 129, 191, 353, 439, 527, 609/611 ❖ **P** 114, 141 ❖ **R** 45, 401, 414, 498 i 500

juraments: **E** 289, 334 i 467 **del rei**: **P** 164 i 165 **de calúmnia**: **R** 355 **extrajudicials**: **R** 353

jurats: **C** 122, 125, 126, 131, 350, 365, 388, 401, 402, 420, 443, 444, 445, 461, 462, 463, 468, 469, 471, 476, 478, 479, 480, 482, 485, 490, 492, 499, 501, 512, 513, 515, 518, 520, 552 ❖ **E** 74, 88, 480, 627, 643, 652 [M 627; R 514], 653 [M 628; R 515], 659 [M 634; R 521], 664 [M 639; R 527], 665 [M 641; R 529], 669 [M 645; R 533], 670 [M 645, 646; R 534, 535], 671 [M 646, 647; R 535], 672 [M 647; R 536], 677 [M 653; R 542], 679 [M 655; R 544], 699 [M 678; R 569], 705 [M 683; R 575], 708 [M 686; R 578], 712, 713

[M 691, 692; R 584, 585], 729 [M 711; R 601], 734 [M 708; R 606], E 743 [M 721, 722; R 614, 615], 752 [M 730; R 623], 786 [M 755; R 648], 795 [M 881; P 239; R 771] ❖ **M** 146, 147, 152, 156, 159, 161, 166, 169, 170, 469, 606, 615, 616, 787 [R 680] ❖ **P** 183/185, 188, 194/197, 201, 212, 215, 221 ❖ **R** 36, 91, 94, 95, 103, 104, 424/429, 496, 497, 505 i 509 **captura de**: **E** 776 [M 746; R 639]

jurídic (dia): **E** 289

jurisdicció: **C** 469, 477, 497, 513, 514, 553, 560, 581 ❖ **E** 598, 605, 607 ❖ **M** 130, 144, 452, 584, 587 ❖ **R** 8, 47, 143, 320, 465 i 470 **civil**: **C** 525, 572 ❖ **M** 800 [R 693] **civil i criminal**: **E** 703 [M 682; R 573] ❖ **M** 438, 553, 556 ❖ **P** 230 **civil (contencions)**: **E** 707 [M 686; R 578] ❖ **P** 214 **contencions de**: **C** 395, 578, 595 **contenciosa**: **E** 468 ❖ **R** 354 **criminal**: **C** 172, 449 **eclesiàstica**: **C** 479 ❖ **E** 657 [M 632; R 519], 665 [M 640; R 528], 713 [M 692; R 585], 739 [M 718; R 611], 757 [M 766; R 658], 771 [M 741; R 634] ❖ **M** 871 [R 764] **eclesiàstica (contencions)**: **E** 707 [M 686; R 578] ❖ **P** 214 **eclesiàstica (fiscal)**: **E** 652 [M 627; R 513] i 712 [M 691; R 584] **exercici de la**: **P** 165 **lluïcions de**: **E** 495-496, 578 ❖ **M** 480 **municipal**: **M** 789 [R 682] **oficis de**: **C** 466, 484, 498 ❖ **E** 711 [M 690; R 582] ❖ **P** 217 **ordinària**: **C** 433, 487, 507, 508, 535, 588 ❖ **E** 654 [M 629; R 516], 699 [M 677; R 568] ❖ **M** 803 [R 696] ❖ **P** 184 **ordinària (exempció de la)**: **E** 652 [M 627; R 514], 679 [M 655-656; R 544] ❖ **P** 182-183 **reial**: **C** 439, 479, 493 ❖ **E** 435, 698 [M 676; R 567], 718 [M 697; R 590], 740 [M 719; R 612], 741 [M 720; R 613], 742-743 [M 721; R 614], 750 [M 729; R 622], 751 [M 730; R 623], 752 [M 731; R 624] ❖ **R** 318 **reial (emulació de la)**: **E** 747 [M 726; R 619] **reial (perjudici de la)**: **E** 761 [M 770; R 663] **secular**: **E** 652 [M 627; R 514], 712 [M 691; R 584] ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 473 **segrestaments de**: **M** 809 [R 702] **senyorial**: **E** 188, 191, 653 [M 628; R 515] ❖ **M** 772 [R 665] i 773 [R 667] **temporal**: **E** 525 ❖ **M** 519 ❖ **R** 471, 473 **voluntària**: **E** 468 ❖ **R** 353 i 354

juristes: **C** 77, 466, 519, 537, 538 ❖ **E** 391, 553, 554 ❖ **M** 316 ❖ **R** 8 **pràctica**: **E** 710 [M 688; R 581] ❖ **P** 216 **vots de**: **E** 673 [M 648; R 537] ❖ **P** 198

Just, Jeroni (donzell): **P** 102

Just, Miguel (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Just, Pere (notari de Perpinyà): **M** 422

justes: **C** 542, 550, 573, 575

justícia: **C** 530 ❖ **E** 5, 721 [M 699; R 592] ❖ **M** 5, 326, 379, 531, 624 ❖ **R** 5, 9, 412 i 415 **administració de la**: **C** 215, 342, 425, 427, 428, 429, 431, 432, 449, 450, 451, 465, 476, 489, 490, 494, 501, 507, 509, 516, 517, 529, 530, 537, 538, 539, 540, 566 ❖ **E** 2, 73, 202, 305, 313, 486, 553, 554, 556, 639, 660 [M 635; R 523], 669 [M 644; R 533], 695 [M 673; R 564], 703 [M 681; R 573], 714 [M 693; R 586], 716 [M 694; R 587], 722 [M 700; R 593], 724 [M 702; R 595], 736 [M 715; R 608], 787 [M 757; R 650], 802 [M 888; P 247; R 779], 803 [M 890; P 249; R 781] ❖ **M** 2, 77, 317, 335, 445, 482, 483, 498, 613, 784 [R 678], 792 [R 685], 796 [R 689], 864 [R 755] ❖ **P** 64, 66, 149, 172, 175, 189, 230 ❖ **R** 3, 174, 236, 242, 243, 262, 265, 340, 416, 419, 456, 457, 466, 467, 477, 478 **compliment de**: **E** 12, 16, 24, 78, 109, 737 [M 716; R 609] i 791 [M 761; R 654] **conforme a**: **E** 736 [M 709] **denegació de**: **C** 538 ❖ **M** 307 i 582 **desigual**: **E** 87 **exercici de la**: **M** 110 **frustració de la**: **C** 494 ❖ **E** 109 **lletres de**: **E** 111 **negocis de**: **E** 208 **redreç de la**: **C** 529, 537 **reformació de la**: **C** 493, 537 ❖ **R** 425 **terminis de**: **M** 872 [R 765] **via de**: **M** 871 [R 764]

justícia del Regne d'Aragó (jutge de la Cort General): **C** 197 ❖ **E** 6 ❖ **M** 138, 161, 162, 165/167, 171 ❖ **P** 28, 37, 41, 48, 54, 86, 87, 88, 91, 95, 96, 98, 99, 145, 148, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 166, 167, 169, 170, 178 ❖ **R** 6 / vegeu Lanuça i de Perellós, Joan de **lloctinent de**: **P** 30-33, 39, 45-46, 47, 52 i 53

jutges: **C** 144, 266, 347, 351, 355, 358, 364, 365, 369, 370, 382, 401, 405, 428, 429, 431, 432, 436, 466, 467, 476, 483, 484, 485, 487, 488, 489, 490, 492, 510, 516, 517, 522, 552, 553, 555, 579 ❖ **R** 203, 243, 354, 455, 471 i 473 **apostòlics**: **E** 435 ❖ **M** 875 [R 767] ❖ **R** 318 **comissaris**: **M** 855 [R 747] **competents**: **M** 550 **d'apel·lacions**: **C** 355, 425, 454, 466, 474, 478, 512, 517, 522,

538 ❖ **E** 554, 661 [M 637; R 524], 664 [M 639; R 527] ❖ **P** 184 i 191 **de barons**: **E** 708 [M 687; R 579] i 713 [M 692; R 584] **de corts**: **C** 363 **de reclams**: **C** 358 ❖ **E** 674 [M 650; R 539], 678 [M 655; R 544] ❖ **M** 139, 143, 319 ❖ **P** 199, 201 ❖ **R** 132 i 134 **de taula**: **C** 341, 425, 433, 454, 466, 484, 492, 566, 588 ❖ **E** 475, 677 [M 653; R 542], 708 [M 686; R 578], 730 [M 711; R 602], 748 [M 727; R 620] ❖ **P** 215 **de taula (subrogacions)**: **E** 673 [M 649; R 537-538] ❖ **P** 198 **del Breu apostòlic**: **E** 701 [M 679, 680; R 570, 571], 702 [M 680; R 571, 572] i 719 [M 697; R 590] **del Breu apostòlic (jurisdicció del)**: **E** 700 [M 678; R 570] **delegats**: **E** 702 [M 680; R 571] **discrecionalitat**: **C** 431 **eclesiàstics**: **E** 655 [M 629, 630; R 517], 677, 678 [M 653, 654; R 542, 543], 698 [M 676; R 567], 708 [M 687; R 579], 723 [M 702; R 595], 753 [M 762; R 655], 754 [M 763; R 656] ❖ **M** 48, 843-844 [R 735-736], 871 [R 764] ❖ **P** 186 i 200 **emfiteuticaris**: **C** 465, 466 ❖ **E** 672 [M 648; R 537] ❖ **P** 197 **executors**: **R** 413 **inferiors**: **C** 588 **locals**: **E** 630 ❖ **M** 619 ❖ **R** 490 **lliberts i desapassionats**: **M** 841 [R 733] **ordinaris**: **C** 396, 402, 433, 465, 466, 468, 469, 473, 474, 477, 478, 481, 485, 489, 505, 510, 539 ❖ **E** 630, 657 [M 632; R 519], 666 [M 641; R 529], 667 [M 642; R 531], 669 [M 644; R 533], 671 [M 646, 647; R 535], 672 [M 647; R 536], 673 [M 648, 649; R 537, 538], 680 [M 657; R 546], 683-684 [M 661; R 550], 684 [M 661; R 551], 687 [M 665; R 554], 688 [M 665; R 555], 699 [M 677, 678; R 568, 569], 701 [M 679, 680; R 570, 571], 704 [M 683; R 574], 717 [M 695; R 588], 728 [M 707; R 600], 729 [M 707; R 600], 743 [M 722; R 615], 748 [M 727; R 620], 756 [M 764-765; R 657], 779 [M 749; R 642], 785 [M 754; R 647], 791 [M 760; R 653] ❖ **M** 152, 619, 791 [R 684], 798 [R 691] ❖ **P** 196/198, 203, 205, 219, 220, 225, 226, 231 ❖ **R** 490 **ordinaris (informacions)**: **M** 809 [R 702] **ordinaris (provisions)**: **E** 715 [M 694; R 587] ❖ **M** 802 [R 695], 808 [R 701] i 809 [R 702] **ordinaris (sentències)**: **E** 661 [M 636; R 523] ❖ **P** 190 **ordinaris (sentències en primera instància)**: **E** 683 [M 660; R 549] ❖ **P** 202 **ordinaris de barons**: **E** 695 [M 673; R 563] ❖ **P** 229 **ordinaris delegats**: **M** 154 i 155 **ordinaris reials**: **E** 555-556, 695 [M 673; R 563], 713 [M 692; R 584], 757 [M 766; R 659] ❖ **P** 229 **ordinaris subdelegats**: **M** 154 i 155 **primitius**: **C** 466 **provisions de**: **C** 432, 479, 485, 488 ❖ **E** 673 [M 649; R 538] **reials**: **E** 655 [M 629, 630; R 517], 699 [M 677; R 568], 708 [M 687; R 579] ❖ **P** 186 **seculars**: **E** 708 [M 687; R 579] ❖ **M** 48, 843-844 [R 735-736] i 871 [R 764]

Laban: **E** 383 ❖ **M** 385, 405 ❖ **R** 331

Labata, Antonio (infançó): **E** 87

Labau, Jeroni (donzell): **P** 136

lacais: **C** 231, 232 ❖ **E** 29 ❖ **R** 183

Lacci, Francesco (escrivà del tresor de la religió de Sant Joan): **E** 322 ❖ **M** 340 ❖ **R** 249

laics: **E** 542, 543 ❖ **M** 47, 531, 794 [R 687], 871 [R 764], 872, 873 [R 765], 875 [R 767], 876 [R 768] ❖ **R** 1 i 412

Lanaja, Francisco Antonio de (infançó): **P** 5

Lançol, Francesc (noble): **P** 11

Lanuça i de Montbui, Francesc de (noble de Perpinyà): **M** 432 ❖ **P** 135

Lanuça i de Perellós, Joan de (vescomte de Perellós i de Roda i Justícia d'Aragó): **C** 188, 197, 240 ❖ **E** 162, 237 ❖ **M** 161, 162, 165, 166, 169, 171, 174, 191, 198, 214, 238, 244, 265, 377, 438, 455 ❖ **P** 4, 57, 86/88, 91, 95, 96, 98, 99, 114, 141, 145, 147, 151/159, 166/168, 170, 281 ❖ **R** 6, 152, 158 i 190

Lanuça, Claudi de (noble): **P** 15

Lanuça, Joan Benet de (donzell): **M** 438, 455 ❖ **P** 141 i 159

Lanuza, Juan de (infançó): **P** 6

Lanuza, Martín Bautista de (scutifero i lloctinent del Justícia d'Aragó): **P** 6, 23, 27, 36, 37, 44, 45, 50 i 51

Lanuza, Pedro de (infançó): **P** 6

Laora, Jerónimo: **P** 23

Lapata, Jerónimo (porter de la Diputació del Regne d'Aragó): **M** 161

Lara, Jerónimo (infançó): **P** 5

LASTANOSA, Jerónimo (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Latrás (Aragó): **P** 5

LATRÁS, Pedro de: **P** 5

LATZARO, Fabricio (doctor en drets): **M** 124 ❖ **R** 130

laudamentum curie: **C** 432, 588 ❖ **E** 343, 656 [M 631; R 519], 675 [M 651; R 540], 709 [M 687; R 579], 713 [M 692; R 585], 715 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593], 733 [M 714; R 605-606], 760 [M 768; R 661] ❖ **M** 355, 790 [R 682],799 [R 692], 800 [R 693] ❖ **P** 223 ❖ **R** 284

Lavaix (a *Pont de Suert*, Alta Ribagorça) **Monestir de Santa Maria (abat)**: **P** 14

LAVATA, Antonio: **P** 5

LAVATA, Jerónimo (infançó): **P** 6

LAYETO, Juan de (notari reial): **M** 170 ❖ **P** 59

lectors: **C** 534, 565

lectures: **C** 565

legítima: **C** 382, 440 ❖ **E** 707 [M 685; R 577], 709 [M 687; R 580] ❖ **M** 781 [R 674] ❖ **P** 214, 215

lenyams: **R** 306

lesa magestat: **M** 798 [R 692]

letanies: **E** 294

LEVÓ, Baltasar (notari públic): **P** 83

LIBAT, mossèn (de Sant Cugat del Vallès): **R** 19

liberalitat: **M** 480 ❖ **R** 418

LINARES, Pere (síndic de Vilajoiosa): **P** 51 i 60

Linyola (Pla d'Urgell) **baronia de**: **P** 72 / vegeu FOLC DE CARDONA I CÒRDOVA-ANGLESOLA, Antoni

LIÑÁN, Gabriel de: **P** 5

LIÑÁN, Gonzalo de (infançó): **E** 101 ❖ **P** 6 ❖ **R** 108

Lió: **M** 841 [R 733] **fires de**: **M** 854 [R 746]

LIORI, Dionís de: **P** 16

liquidacions: **C** 512

Lisboa: **M** 776, 777 [R 669, 670] i 847 [R 739]

litigació: **C** 429, 489 ❖ **E** 87, 661 [M 636; R 524], 693 [M 670-671; R 561] ❖ **M** 810 [R 703] ❖ **P** 190 i 210

litigants: **C** 403, 466, 469, 473, 495, 511, 516, 522, 538, 578 ❖ **E** 439, 554, 662 [M 637; R 525], 668 [M 644; R 532], 674 [M 650; R 539], 679 [M 656; R 545], 684 [M 661; R 551], 685 [M 662, 663; R 551, 552], 686 [M 663; R 553], 694 [M 672; R 562], 705 [M 684; R 576], 803 [M 889; P 248; R 780] ❖ **M** 151, 427, 772 [R 665] ❖ **P** 191, 194, 199, 203, 213, 224, 226, 227 ❖ **R** 93 i 508 despeses dels: **E** 681 [M 658; R 547]

litigis: **E** 224 ❖ **R** 97

littibus abreviandis: **E** 687 [M 664; R 554]

LIULA, Lluís (doctor en drets de Tarragona): **C** 581, 585

Lizán (Aragó): **P** 5

Loarre (Aragó) **jurats de**: **P** 8

LOAZES, Roderic de: **P** 13

LÓPEZ DE ACOMUER, Pedro (infançó): **P** 6

LÓPEZ DE AMEZQUETA: **P** 59

LÓPEZ DE CÉSAR, Gabriel (notari públic de Madrid): **M** 376

LÓPEZ DE TOLOSA, Miguel (diputat del Regne d'Aragó): **P** 29

LÓPEZ, Miquel (porter del Consell d'Aragó): **E** 641 ❖ **M** 614 ❖ **P** 26, 34, 49, 55, 86, 87, 88, 91, 95, 96, 98, 99, 145, 148, 152, 154/156, 169, 170, 177, 178 ❖ **R** 503

LORIS, Joan Dimes (bisbe de Barcelona): **C** 186, 194, 198, 205, 216, 218, 229, 237, 255, 260, 265, 268, 270, 297, 337, 344 ❖ **E** 5/7, 11/13, 15/18, 22, 23, 25, 27, 30, 33, 35, 44, 45, 47, 50, 52, 55, 56, 60, 63, 65, 68/70, 75, 78/85, 92, 96, 97, 99, 101, 103, 110, 114, 116, 122, 126, 128, 131, 134, 136, 138, 139, 143, 146, 148, 150, 154, 156, 158, 160, 165, 166, 168, 169, 171, 175, 176, 179, 181, 186, 195, 199, 200, 201, 203, 207, 218, 219, 220/222, 227, 229/233, 237, 240, 242, 246, 248/250, 253, 256, 259/262, 264, 265, 267, 269/272, 274, 275, 277/279, 283, 286/288, 294, 295, 298, 301, 303, 305, 306, 309/312, 317/319, 321, 325/327, 330, 331, 333, 336, 337, 340, 342, 348, 349, 354, 357, 360, 363, 373, 376, 378, 387, 394, 395, 403, 415, 417, 420, 421, 423, 424, 426, 428, 430, 438, 443, 444, 448, 450, 452, 455, 456, 458, 462, 463, 473, 480, 483, 490, 492, 496, 497, 499, 501, 503, 506, 508/510, 512, 520, 522, 529, 534, 535, 541, 548, 564, 568, 576, 583/585, 587, 594/596, 609, 611/613, 616, 617, 620, 628, 633, 634, 637, 638, 640/648, 651, 776 [M 746; R 639] ❖ **M** 5, 13, 55, 57, 69, 73, 81, 84, 93, 100, 102, 111, 205, 215, 219, 223, 226, 227, 241, 242, 254, 260, 263, 276, 279, 281/284, 289, 291, 292, 295, 297, 300, 308, 314, 317, 327, 335, 338, 339, 341, 343/346,

349, 351, 357, 358, 362, 364, 366, 373, 399, 413, 420, 425, 430, 442, 444, 448/450, 454, 457, 486, 487, 491, 497, 508/510, 514, 517, 525, 528, 546, 547, 559/561, 595, 599, 607/609, 622 ❖ **P** 60, 67, 122, 147/149, 159, 161, 168, 178, 182, 184 ❖ **R** 5, 61, 75, 106, 107, 116, 150, 157, 159, 162, 171, 172, 181, 188, 202, 203, 208, 209, 217, 219, 220, 228, 231, 233, 236, 238, 244, 245, 247, 254, 256, 257, 266, 268, 272, 274, 275, 287, 302, 322, 326, 336, 337, 341/343, 347, 370, 382, 399, 402, 408, 415, 427, 432, 437, 441, 444/447, 454, 457, 468, 474, 476, 490 i 498/511

Loscos, Joan (donzell de Barcelona): **M** 259

Lozano, Baltasar (escrivà de Tamarit de Llitera): **M** 228

Lucas, Josep (notari i síndic d'Alzira): **P** 36, 44, 51 i 59

lucro cessante: **M** 812 [R 705], 845 [R 737], 846 [R 738] i 854 [R 746]

Luna, Alfons (major, noble): **M** 327, 435 ❖ **P** 138

Luna, Alfons (menor, noble): **M** 327, 435 ❖ **P** 138

Luna, Jerónimo de (conseller de Montsó): **M** 147, 148, 152, 156, 170 i 174

Luna, Jerónimo de (habitant de Montsó): **M** 147, 158, 160, 161, 166, 170 ❖ **R** 91, 103 i 104

Luna, Juan de (noble): **P** 58

Luna, marquès de: vegeu Zúñiga y Córdoba, Alonso de

lustre (coses de): **E** 386

luterans: **C** 571 ❖ **E** 413, 414 ❖ **M** 407, 408, 471, 523 ❖ **R** 230, 294, 295, 332 i 334

Llacuna (Anoia) **baronia de la**: **P** 127 / vegeu Castro i de Cervelló, Felip de

lladres: **C** 292, 346, 362, 424, 440, 472, 487, 490, 496, 503, 504, 529, 531, 544, 546, 549, 553, 557, 562, 563, 568, 580 ❖ **E** 189, 427, 428, 524, 540, 549, 655 [M 630; R 517], 656 [M 631; R 518], 660 [M 635; R 523], 676 [M 652; R 541], 701 [M 680; R 571], 713 [M 692; R 584], 742 [M 720; R 613], 748 [M 727; R 620], 749-750 [M 728-729; R 621-622], 751 [M 729; R 622], 755 [M 764; R 657] ❖ **M** 445, 512, 548, 781 [R 674], 786 [R 679], 803 [R 696], 826 [R 718], 841 [R 733] ❖ **P** 187, 189 ❖ **R** 248 i 442 **aquadrillats**: **E** 728 [M 706-707; R 599-600] ❖ **P** 219 **de cases**: **E** 440 **de pas**: **E** 486, 676 [M 652; R 541] ❖ **M** 498, 510 ❖ **P** 224 ❖ **R** 396, 419, 476 i 478 **expulsió de**: **R** 432 **marcatge de**: **C** 472

lladrocinis: **M** 90 ❖ **R** 91

llancers: **C** 527

llançols: **M** 112

Llanera (a *Torà de Riubregós*, Segarra), la: **P** 130

llanes: **C** 409, 483, 556, 566 ❖ **E** 470, 549, 777 [M 747; R 640], 803 [M 889; P 248; R 780] ❖ **M** 539 ❖ **R** 420 **netes**: **E** 338

Llardecans (Segrià): **P** 107 **senyoria de**: vegeu Santcliment de Prunera, *talis*

Llassera i d'Ivorra, Gaspar: **M** 410

Llassera, Miquel de (cavaller de Barcelona): **M** 6, 14, 67, 86, 88, 105, 117, 146, 178, 225, 229, 239, 244, 253, 265, 285, 288, 302, 304, 311, 340, 352, 378, 397, 421, 442, 482, 525, 529, 596, 617, 620, 623 ❖ **P** 61, 101, 126 i 180

Llaudes, Guerau Benet (mercader i senyor de Cànoves i de Samalús): **M** 435 ❖ **P** 137 ❖ **R** 312

Llebrés, Miquel (trinitari captiu): **E** 564, 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509

llebres: **C** 396

Lledó, Francesc (notari públic de Balaguer): **M** 518

Lledó, Tomàs (cuirer de Barcelona): **R** 30

llegats: **C** 464

lleialtat: **C** 78

Lleida (Segrià): **C** 259, 404, 420 ❖ **E** 29, 267, 470, 585, 721 [M 699; R 592], 784 [M 754; R 647] ❖ **P** 70, 72, 73, 88, 102, 103, 105, 113, 116, 125, 126, 129, 130, 135/138, 140, 142 i 231 **bisbe de**: **C** 242 ❖ **E** 239, 383, 413, 559 ❖ **M** 267, 385, 407 ❖ **P** 177 / vegeu Tocco, Benet de **bolla de**: **E** 804 [M 891; R 782] ❖ **P** 250 ❖ **R** 313 **Capítol de l'església Catedral (síndic)**: vegeu Rajadell, Baltasar de **ciutadans de**: **E** 790 [M 760; R 653] **ciutat de**: **C** 313, 326, 404, 519 ❖ **E** 93, 377, 551, 664 [M 639; R 527], 703, 704 [M 682, 683; R 573, 574], 723 [M 702; R 595], 789/791 [M 759/761; R 652/654] ❖ **M** 74, 141, 288, 289, 337, 544, 578, 787 [R 680] ❖ **R** 28, 29, 107, 209, 348 i 433 **col·lecta de**: **E** 551, 623, 813 [M 900; R 791] ❖ **P** 260 ❖ **R** 433 i 448 **diòcesi de**: **M** 500, 556 i 622 **diputat local de**:

E 768 [M 738; R 631] **Estudi general de**: **C** 380, 491 ❖ **E** 438, 448, 703 [M 681; R 573] ❖ **M** 141 ❖ **P** 229, 230 ❖ **R** 133, 376 i 377 **hospital dels orfes del Sant Esperit**: **E** 626, 643 ❖ **M** 570, 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de Jesús**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de Sant Francesc**: **E** 561, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de Sant Hilari**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **monestirs de**: **M** 570 **paers de**: **C** 515 ❖ **E** 626, 643 ❖ **P** 20 **parròquia de Santa Magdalena**: **M** 802 [R 695] **sèquies de**: **C** 354, 525, 572, 575 ❖ **E** 711 [M 689; R 582] ❖ **P** 216 **síndics de**: **C** 142, 164, 185, 290, 331, 343, 381 ❖ **M** 97 ❖ **R** 10, 21, 23, 25, 28, 32, 107, 171, 335, 341, 348, 377, 402, 455 i 511 / vegeu ALGUERÓ, Francesc / FREIXENET, Nicolau **taula del General de**: **E** 818 [M 906; R 797] ❖ **M** 544 ❖ **P** 266 **veguer de**: **E** 282, 763 [M 732; R 625] i 769 [M 738; R 631] **vegueria de**: **C** 270, 294, 314, 320 ❖ **E** 93, 264, 277, 295, 309, 318, 319, 325, 385, 791 [M 760; R 653] ❖ **M** 97, 276, 297, 311, 326, 337, 346, 380, 381, 414, 419, 420 ❖ **P** 126, 130, 139, 140 ❖ **R** 107, 196, 207, 231, 255, 290, 291 i 299

lleis: **C** 405, 533, 564 ❖ **E** 783 [M 753; R 646] ❖ **M** 252, 321, 322, 520 i 843 [R 735] ❖ **R** 91 i 92 **canònica**: **E** 747 [M 727; R 619] **comunes**: **M** 861 [R 752] **cristiana**: **C** 398 **divines**: **E** 213, 747 [M 727; R 619], 772 [M 742; R 635] ❖ **M** 324 i 864 [R 756] **evangèlica**: **C** 399 **força de**: **E** 782 [M 752; R 645] **general**: **E** 669 [M 644; R 533] ❖ **M** 861 [R 752] **graduats en**: **M** 785 [R 678] **humanes**: **E** 213, 772 [M 742; R 635] ❖ **M** 324, 864 [R 756] **locals**: **E** 707 [M 685; R 577] ❖ **P** 214 **municipals**: **E** 787 [M 756; R 649] **natural**: **E** 776 [M 746; R 639] i 780 [M 750; R 642] **paccionada**: **C** 509 **positiva**: **E** 780 [M 750; R 642] **universals**: **M** 784 [R 678] **de Catalunya**: vegeu Catalunya, Lleis de **de la pàtria**: vegeu Pàtria, lleis de la **de la terra**: vegeu Terra, lleis de la **del Principat de Catalunya**: vegeu Catalunya, Principat de (lleis)

llençols: **E** 157 i 160

llengua **catalana**: vegeu català (llengua) **natural**: **E** 414 ❖ **M** 409 ❖ **R** 296 i 334

LLENTES, Marc Antoni (donzell de Claret i Manresa): **M** 467

llenyams: **E** 420 ❖ **M** 417

llenyar: **C** 402

llenyes: **C** 589 ❖ **E** 89, 420, 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 95, 101, 417, 418 ❖ **R** 106, 306 i 307

LLEÓ X, papa: **C** 273, 526 ❖ **E** 280, 282, 697, 698 [M 675, 676; R 566, 567], 737 [M 716; R 609] ❖ **M** 299, 300 ❖ **R** 223

Lleó: **M** 453 ❖ **R** 345 i 346 **Regne de**: **C** 238 ❖ **E** 232, 460, 461 ❖ **P** 1, 158, 164, 165 ❖ **R** 1, 29 i 210

lletanies: **C** 278

lletres: **C** 461 ❖ **E** 543, 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 778 [R 671] i 805 [R 698] **al rei**: **M** 872 [R 764] **citatòries**: **C** 266, 270, 321 ❖ **E** 16, 277, 661 [M 636; R 524], 682 [M 659; R 548], 683 [M 661; R 550], 685 [M 662; R 551], 687-688 [M 665; R 555], 734 [M 708; R 607] ❖ **P** 191, 202, 203, 205 i 225 **closes**: **M** 54 **compulsòries**: **E** 469, 504, 689 [M 666; R 556], 690 [M 667; R 557] ❖ **P** 206 i 207 **de comissió**: **P** 22 **de contenció**: **E** 759 [M 767-768; R 660-661] **de creença**: **C** 501 ❖ **M** 300 **de fadigues**: **E** 673 [M 648; R 537] ❖ **P** 198 **de fautoria**: **M** 805 [R 698] **de fe i creença**: **M** 787 [R 680] **de *nihil innovando***: **M** 798 [R 691] i 806 [R 699] **de reclam**: **E** 724 [M 703; R 596] ❖ **P** 234 **de reclam executives**: **M** 797-798 [R 691] **de reclam requisitòries**: **M** 797-798 [R 691] **de repetició**: **E** 712 [M 691; R 584] **executorials**: **E** 695 [M 673; R 563] ❖ **M** 776 [R 669] ❖ **P** 229 **inhibitòries**: **E** 661 [M 636; R 524], 683 [M 661; R 550], 734 [M 708; R 607] ❖ **M** 170, 171, 174 ❖ **P** 191 i 225 **missives**: **E** 710 [M 689; R 581] ❖ **M** 877 [R 762] ❖ **P** 233 **originals**: **M** 122 **patents**: **C** 107 ❖ **M** 27-28 **reials**: **E** 120 ❖ **M** 299, 833 [R 725], 875 [R 767] ❖ **R** 29-31, 128, 129 i 223 **reials simples**: **E** 779 [M 749; R 641] **requisitòries**: **E** 662 [M 637; R 525] ❖ **P** 191 **subsidiàries**: **C** 242, 465 ❖ **E** 672 [M 648; R 537] ❖ **P** 197

lleudaris: **C** 559

lleudes: **C** 285, 288, 479, 520, 521, 526, 543, 559, 574, 580, 583 ❖ **E** 308, 312, 316, 324, 336 ❖ **R** 238 i 309

llibertat: **C** 245, 361, 436 ❖ **E** 9, 413, 431, 436, 462, 711 [M 689; R 582], 752 [M 731; R 624], 762 [M 770; R 663] ❖ **M** 253-254, 320, 779 [R 672], 834 [R 726] ❖ **P** 233 ❖ **R** 193, 319 i 333 **de Catalunya**: vegeu Catalunya, llibertat de **eclesiàstica**: **E** 720 [M 699; R 592] ❖ **M** 784 [R 677] **privació de**: **M** 779 [R 672] **promeses de**: **M** 823 [R 715]

llibertats: **C** 88, 183, 185, 500, 524, 526, 558, 574 ❖ **E** 106, 159, 449, 460, 514 ❖ **M** 148, 157, 158, 162, 166/168, 171/173, 456, 789 [R 682], 792 [R 685] ❖ **R** 50, 150, 344, 345, 443 **de Catalunya**: Catalunya, llibertats de **de la ciutat de Barcelona**: vegeu Barcelona, ciutat de (llibertats) **de la pàtria**: vegeu Pàtria, llibertats de la **del braç reial**: vegeu Braç reial, llibertats del **del Regne d'Aragó**: vegeu Aragó, Regne d' (llibertats) **defensa de les**: **M** 318 **eclesiàstiques**: **C** 515 ❖ **E** 191, 753 [M 762; R 654], 754 [M 763; R 656], 760 [M 769; R 661-662] ❖ M 802 [R 695] i 808 [R 701] **jurament reial**: **M** 451 i 452 **municipals**: **M** 785 [R 678] i 790 [R 683]

llibreria: **E** 412 ❖ **M** 407 ❖ **R** 294 i 332

llibres: **C** 403 ❖ **E** 120, 412, 431, 629 ❖ **M** 299/302, 401, 406, 428, 429, 502, 528, 618 ❖ **R** 118, 225, 293, 324, 331, 379, 380, 381, 391, 415 i 489 **de comptes**: **M** 406 ❖ **R** 332 **edició de**: **M** 365 **segellats**: **M** 107

Lliçà de Vall (Vallès Oriental): **M** 824 [R 716], 836 i 837 [R 728, 729]

llicència: **E** 413

llicències: **C** 2349, 356, 371, 396, 490, 582, 588 ❖ **E** 406 ❖ **M** 783 [R 676] ❖ **R** 362 **de propi ús**: **E** 262 **de treta**: **E** 678 [M 655; R 543], 715 [M 694; R 587], 724-735 [M 703; R 596] ❖ **M** 797 [R 690] **reials**: **M** 799 [R 692] **senyorials**: **E** 668 [M 644; R 532] ❖ **M** 806 [R 699] ❖ **P** 193

Lliga Santa: **E** 3 ❖ **P** 65 ❖ **R** 4

llinatge: **E** 481 ❖ **R** 296 i 334 **bon**: **M** 408 **fama del**: **E** 748 [M 727; R 620]

Llíria (Camp de Túria) **jurats de**: **P** 13

llistes **demandes de supressió**: **E** 654 [M 629; R 515-516] ❖ **P** 183-184

llits: **C** 226, 257, 522, 560 ❖ **E** 386 i 752 [M 731; R 624]

lliurees: **R** 264

LLOAZES, Ferran de (arquebisbe de València i inquisidor): **C** 273 ❖ **E** 280, 282, 697 [M 676; R 566], 737 [M 716; R 609] ❖ **M** 299, 300 i 862 [R 753]

LLOBERA, Francisco (de la Almunia, Aragó): **E** 745 [M 723, 724; R 617]

LLOBREGAT I MARCH, Joan de (donzell de Girona): **M** 542, 555 ❖ **P** 131

LLOBREGAT, Pere (doctor de la Reial Audiència): **M** 797 [R 690]

Llobregat (riu): **C** 425 **torre del**: **M** 782 [R 675]

llocs: **C** 348, 349, 350, 355, 357, 358, 365, 376, 387, 396, 398, 402, 415, 462, 484, 491, 499, 501, 506, 509, 512, 515, 524, 535, 558, 562 ❖ **R** 232, 345, 382, 386, 412, 485 i 491 **de barons**: **E** 743 [M 722; R 615] ❖ **M** 798 [R 691] **pius**: **R** 486, 504-505 i 510 **públics**: **M** 793 [R 686] i 812 [R 704] **reials**: **C** 384, 390, 478 ❖ **E** 743 [M 722; R 615] **sagrats**: **E** 406

Lloctinència General de Catalunya: **E** 390 ❖ **M** 566 **oficials**: **M** 862 [R 753]

lloctinent general de Catalunya: **C** 273, 297, 350, 372, 373, 386, 396, 399, 400, 401, 419, 433, 437, 449, 454, 455, 458, 464, 481, 482, 486, 487, 492, 494, 495, 500, 501, 508, 510, 512, 513, 515, 517, 518, 519, 520, 523, 533, 539, 546, 550, 561, 562, 566, 578, 588, 589 ❖ **E** 190, 280, 282, 283, 376, 405, 439, 542, 545, 552, 555, 654 [M 629; R 515], 655 [M 630; R 517], 656 [M 631; R 519], 660 [M 635; R 522],666 [M 641, 642; R 529, 530], 667 [M 642; R 530], 669 [M 644; R 533], 675 [M 650; R 539], 677 [M 653; R 542], 678 [M 654; R 543], 679 [M 656; R 545], 682 [M 659; R 547], 686 [M 663; R 552, 553], 695 [M 673; R 563], 696 [M 674; R 565], 698 [M 676; R 567], 699 [M 677; R 568], 704 [M 683; R 574, 575], 706 [M 685; R 577], 708 [M 686; R 578], 710, 711 [M 689; R 581, 582], 712 [M 690; R 583], 713 [M 692; R 585], 714 [M 693; R 585], 715 [M 694; R 587], 716 [M 694; R 587], 717 [M 696; R 588], 720 [M 698; R 591], 723 [M 702; R 595], 724 [M 702, 703; R 595, 596], 725 [M 704; R 597], 726 [M 705; R 598], 727 [M 705; R 598], 730 [M 712; R 602], 731 [M 712; R 603], 734 [M 708; R 606], 735 [M 708, 709; R 607], 736 [M 715; R 608], 741 [M 720; R 613],

762 [M 771; R 664], 764-765 [M 733, 734, 735; R 626, 627, 628], 766-767 [M 736-737; R 629-630], 769 [M 738; R 631], 772 [M 742; R 635], 773 [M 743; R 636], 775 [M 745; R 638], 776-777 [M 746; R 639], 778 [M 748; R 641], 783 [M 753; R 646], 786 [M 756; R 648] ❖ **M** 72, 470, 471, 504, 530, 532, 533, 776 [R 669], 777 [R 670], 778 [R 671], 783 [R 676], 786 [R 679], 794 [R 687], 795 [R 688], 800 [R 693], 803 [R 696], 804 [R 697], 805 [R 698], 820 [R 712], 859 [R 751], 861 [R 752], 869 [R 760] ❖ **P** 173, 174, 176, 183, 189, 200, 212, 215, 217, 218, 223, 225/227, 229, 232/235, 279 ❖ **R** 99, 128, 223, 262, 320, 349, 360, 411, 412, 417 i 508 / vegeu també Virrei de Catalunya **apel·lacions davant el**: **E** 94 **casa del**: **E** 732 [M 710; R 603], 764 [M 734; R 627], 765-766 [M 735; R 628] ❖ **P** 221 **comissions del**: **E** 790 [M 760; R 652] **crides generals**: **E** 656 [M 631; R 518] **crides publicades**: **M** 301 **deutes**: **M** 843 [R 735] **excessos**: **M** 815-870 [R 708-768] **ferma de dret al**: **E** 657 [M 632; R 519] **greuges del**: **E** 361 **guarda personal**: **M** 822 [R 715] **jurisdicció**: **E** 437 **lletres de cambra dels**: **E** 710 [M 689; R 581] **lletres de convocació**: **E** 761 [M 770; R 663] **lletres en blanc**: **E** 791 [M 761; R 654] **llicències**: **M** 797 [R 690], 807 [R 700] **manaments**: **M** 396 **palau del**: **M** 233 ❖ **R** 165 **poders d'evocació**: **E** 653 i 654 [M 628, 629; R 515] **potestat**: **M** 865-866 [R 757] **suplicacions presentades**: **M** 299 i 300 **votacions del**: **C** 429 **votació en causes civils i criminals**: **E** 654 [M 629; R 516]

llogarrets: **M** 477

lloguers: **E** 743 [M 722; R 615] i 744 [M 723; R 616] **causes de**: **C** 478

Llombai, marquès de: **P** 9

Llombart, Antoni (escrivà major del General): **M** 776 [R 669]

Llopis, Martí (subdiaca de Girona aragonès): **E** 395, 568, 613; M 411, 545, 546 ❖ **R** 308, 423, 424, 431 i 432

Llorac, Lluís Pau de (donzell de Barcelona): **M** 556 ❖ **P** 131

Llorac, Miquel Joan de (donzell): **M** 11, 185 ❖ **P** 80 i 108

Llordat, Dimes (noble): **P** 15

Llosada, *talis* (ajudant comú del General): **C** 411

Llosselles, Pere Pau (donzell de Barcelona): **M** 13, 185 ❖ **P** 108

Llotja de Mar de Barcelona: vegeu Barcelona, Llotja de Mar

Llúcia, Antoni: **C** 496, 568

Llucià, Jeroni (familiar del Sant Ofici): **E** 745 [M 724; R 617]

lluïcions: **C** 582 ❖ **E** 192, 495, 591 ❖ **M** 355, 479 ❖ **R** 165, 284 i 345 **causes de**: **M** 480 i 810 [R 703]

Lluís, Francesc: **C** 169

lluïsmes: **C** 489 ❖ **E** 94, 224, 340, 526 ❖ **M** 258, 365, 519 ❖ **R** 99, 184, 452, 472 i 474

Llull, Joan (donzell de Barcelona): **M** 9, 187, 482, 529, 565, 576, 591, 593, 623 ❖ **P** 17, 76, 111 i 180

Llull, Joan (síndic de Barcelona a la Cort General de 1431-1434): **R** 27

llums: **C** 299

Lluna, Pere de: **E** 759 [M 768; R 660]

Llunell, Miquel (deutor de la bolla de Girona i Vic): **R** 312

Llunell, *talis*: **M** 256

Llunes i Arbós, Francesc (mercader i síndic de Caldes de Montbui): **C** 80, 168, 320, 324, 339, 374 ❖ **P** 62, 84, 121 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 121, 140 i 338

Llupià, Carles de (lloctinent de castellà de Salses): **E** 771 [M 741; R 634]

Llupià, Francesc de (donzell i senyor de Corbera): **M** 287, 434 ❖ **P** 136

Llupià, Gabriel de: **M** 252, 352, 416, 420, 421, 525 i 529

Llupià, Galceran de (donzell): **M** 30, 67, 190, 525, 596, 617 ❖ **P** 113

Llupià, Joan (noble): **M** 287

Llupià, Lluís de (noble i procurador reial dels Comtats): **C** 499 ❖ **M** 287 i 788 [R 681]

mà **armada**: **C** 504, 563 ❖ **E** 3 **menor**: **C** 492 **mitjana**: **C** 492 **morta**: **C** 240

Maça, Joan (noble): **P** 11 i 58

Maça, Pere (noble): **P** 11

Maçalladio, Pere (noble): **P** 9

Macià, Miquel: **E** 560

Macip, Bernat (escrivà de manament): **C** 100, 101, 102, 103 ❖ **E** 34, 41, 46 ❖ **M** 40 ❖ **R** 65, 67 i 68

madrals: **E** 669 [M 644, 645; R 533, 534], 672 [M 647, 648; R 536] ❖ **P** 194 i 197

Madremanya (Gironès): **M** 352 ❖ **P** 139 i 141

Madrid, vila de: **C** 108, 416, 556, 565, 573, 575 ❖ **E** 190, 192, 718 [M 697; R 590], 731 [M 712; R 602], 766 [M 736; R 629], 784 [M 753; R 646] ❖ **M** 254, 376, 813, 814 [R 705/707], 816 [R 708], 838 [R 730], 840, 841 [R 732, 733], 843 [R 735], 845, 846 [R 737, 738], 848, 849 [R 740, 741], 853/856 [R 745/748], 858 [R 749], 860 [R 751] ❖ **R** 59 i 73

Madrigal, Joan de (donzell de Perpinyà): **M** 565

Magallón (Aragó) **jurats de**: **P** 8

Magarola, Jeroni (doctor en medicina i síndic de Barcelona): **C** 138, 145, 150, 161, 168, 169, 170, 173, 174, 183, 187, 189, 195, 202, 206, 221, 233, 235 ❖ **E** 122, 128, 131, 133, 136, 142, 170, 175, 176, 179, 181 ❖ **M** 126, 135, 213, 223 ❖ **P** 118, 147, 168 ❖ **R** 115, 120, 127, 137, 140, 141, 144, 150, 171, 185/187 i 274

Magdalenes, monestir de les: vegeu *Barcelona*, ciutat de

magnats: **C** 172, 515, 518, 525, 526, 572 ❖ **E** 442, 461, 495 ❖ **M** 452, 480, 871 [R 763] ❖ **P** 275 ❖ **R** 2 i 345

mahometans: **C** 534

Mahories, Marco: **P** 124

Maià, Francesc de (donzell de Barcelona i Cervera): **M** 554, 557, 596, 617 ❖ **P** 129

Maials (Segrià) **senyoria de**: **M** 455 / vegeu Castellbell, Josep de

Maimó, Ferran (noble i lloctinent de batlle general de Catalunya): **P** 16

Maiol, Pere (síndic de Lleida a la Cort General de 1406-1410): **R** 19

Maiques, Josep (prior de Valldecrist): **E** 546

Majones (Aragó): **P** 5

majorals: **E** 405 ❖ **M** 504

majordoms: **C** 424 ❖ **E** 381/383, 440 ❖ **M** 383/385, 403/406, 475 ❖ **R** 293 i 329/332

mal recapte: **C** 113

malalties: **C** 516 ❖ **E** 306, 307, 386, 537, 664 [M 639; R 527] ❖ **M** 782 [R 675] i 874 [R 766] **corporals**: **M** 790 [R 683]

malalts: **C** 401, 456, 524, 589 ❖ **E** 383, 590 ❖ **M** 69, 573, 814 [R 706], 817 [R 710] ❖ **P** 222 ❖ **R** 330

Malars, Bernat (donzell de Besalú): **M** 7, 14, 20, 23, 105, 144, 179, 387, 422, 482, 542, 543, 579, 585, 594/597, 617, 623 ❖ **P** 62, 102 i 181

Malars, Jeroni Joan: **P** 20

Malendric, Joan Pau (cavaller): **E** 415 ❖ **M** 6, 11, 14, 20, 23, 105, 178, 186, 352, 377, 397, 401, 402, 421, 432, 482, 525, 596, 617 ❖ **P** 17, 61, 81, 82, 101, 109 i 135

Malendric, Maria de: **M** 105

males **captures**: **E** 654 [M 629; R 516], 713 [M 691; R 584] ❖ **P** 223 **voluntats**: **E** 5 ❖ **M** 5

Malet, Gaspar (donzell de Barcelona): **M** 33, 436 ❖ **P** 139

Malet, Jaume (donzell de Barcelona): **M** 436, 623 ❖ **P** 139

Malet, Jeroni: **P** 181

malfactors: **C** 503, 563 ❖ **E** 189, 398, 656 [M 631; R 518] ❖ **M** 148, 389 ❖ **P** 187 ❖ **R** 91, 94 i 356

malícia: **C** 494 ❖ M **3**

Malo, Agustí (secretari de la Inquisició): **E** 283 ❖ **M** 300

Malo, Bartolomé (escrivà de Saragossa): **M** 157 i 165

mals: **R** 3 **cristians**: **E** 752 [M 731; R 624] **homes**: **C** 496, 501, 502, 531, 544, 546, 562, 563, 568, 580 ❖ **E** 486 ❖ **M** 498, 510, 512 ❖ **R** 476 i 478 **tractes**: **C** 474, 496, 568

Malta, illa de: **E** 2, 232, 322, 323 ❖ **M** 3, 289, 340, 341 ❖ **P** 64 ❖ **R** 3, 210, 248 i 249 **gran mestre de**: **C** 260, 324 ❖ **R** 210, 304 i 305

Maluquer, Joan (doctor en drets de Balaguer): **E** 320, 360 ❖ **M** 363 ❖ **R** 269

Malla, *talis* (notari de Barcelona): **E** 516 ❖ **M** 462

Mallol, Berenguer (conseller de la ciutat de Barcelona): **R** 12

Mallol, Pau (notari públic de Barcelona): **E** 406 ❖ **M** 492

Mallol, Pere: **R** 12

Malloles (a Perpinyà, Rosselló): **C** 502, 558

Mallorca **ciutat de**: **M** 565 ❖ **R** 484 **dret de**: **C** 521, 580 **illa de**: **C** 521 ❖ **E** 589, 681 [M 658; R 547], 761 [M 770; R 662] ❖ **M** 471, 522, 523, 57 ❖ **P** 236 **Regne de**: **C** 336, 521 ❖ **E** 448, 761 [M 769; R 662] ❖ **M** 444 ❖ **P** 1 ❖ **R** 1, 14 i 336 **reis i reines de**: **R** 16

Mallorques: **E** 461 ❖ **M** 453 ❖ **P** 164 ❖ **R** 29 i 345

Mambla, Pere (notari de Barcelona): **C** 344 ❖ **M** 564

manaments: **C** 450 ❖ **M** 807 [R 700] **i provisions judi-**

cials: **E** 677 [M 654; R 542] ❖ **P** 200 **penals**: **C** 501 ❖ **M** 787 [R 680]

mancos: **E** 387

mando: **R** 329

MANEGAT (família de Puigcerdà): **E** 742 [M 721; R 614]

MANEGAT, Jeroni (canceller de Catalunya, habilitador reial i proveïdor de greuges): **C** 158, 159, 219, 338, 377, 591, 592 ❖ **E** 42, 142, 167, 185, 202, 317, 338, 472, 501, 513, 544, 638, 644 ❖ **M** 1, 43, 176, 199, 219, 235, 243, 431, 442, 448, 533, 552, 556, 610, 611, 809 [R 702] ❖ **P** 57, 89, 99, 117, 121, 124, 126, 128, 131, 134, 144, 146, 148, 150, 151, 175 ❖ **R** 64, 136, 156, 167, 173, 256, 338, 374, 416, 434, 465, 499 i 500

MANERARIO O MANARCA, Marco (obrer de Saragossa): **M** 165, 170 i 199

manifestació: **M** 150 ❖ **R** 93

manilles: **C** 399, 584 ❖ **E** 746 [M 725; R 618]

maniples: **C** 153 ❖ **E** 16, 82, 84 ❖ **M** 112 ❖ **R** 132

manípules: **R** 45

manlleutes: **C** 430, 472, 486, 487, 488, 589 ❖ **E** 400, 657, 658 [M 632-633; R 520], 730 [M 711; R 601], 756 [M 765; R 657-658], 790-791 [M 760-761; R 653] ❖ **M** 391, 781 [R 674], 793 [R 686], 794 [R 687], 796 [R 690], 803 [R 696], 805 [R 698], 809 [R 702], 813 [R 706], 817 [R 709], 827 [R 719], 833 [R 725], 852 [R 744], 869 [R 760], 874 [R 767] ❖ **P** 223 ❖ **R** 358 i 359

manobres: **E** 805 [M 892; P 251; R 782] ❖ **M** 366 i 551

Manresa (Bages): **C** 78, 96, 172, 341, 359, 360 ❖ **E** 494, 746 [M 725; R 618], 784 [M 754; R 647], 804 [M 891; R 782] ❖ **P** 82, 109, 117, 250 ❖ **R** 9 **bolla de**: **E** 586, 804 [M 891; R 782] ❖ **R** 311 **ciutat de**: **E** 612 ❖ **M** 481, 547 ❖ **R** 143, 361, 436 i 441 **collecta de**: **E** 418, 607 ❖ **M** 415 ❖ **R** 323 **consellers de**: **E** 626, 643 ❖ **P** 20 **esglésies de**: **E** 626 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **hospital de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de predicadors de**: **E** 562 i 564 **Monestir dels caputxins de**: **E** 562 i 564 **paborde de**: **E** 746 [M 725; R 618] **síndics de**: **C** 161, 171, 185, 258, 304 ❖ **E** 362, 388, 392, 530 ❖ **M** 515 ❖ **R** 142, 206, 207, 276 i 400 / vegeu SALA, Antic **vegueria de**: **M** 556 ❖ **P** 131

MANRESA, Bernat (veguer reial de Tarragona): **C** 584

Manresana (a *Sant Ramon de Portell*, Segarra) **castell de la**: **M** 835 [R 727] **senyoria de la**: vegeu COPONS, Joan Francesc de

mans: **E** 337, 338 ❖ **M** 551

manteniments: **E** 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 446 **coses de**: **R** 489

MANUEL, Atanasio (porter del Consell d'Aragó): **P** 26, 34, 86, 87, 98, 154, 155, 157, 158, 166, 167, 169, 170, 177 i 178

MANUEL, Francisco (porter del Consell d'Aragó): **E** 641 ❖ **M** 614 ❖ **R** 503

manyans: **E** 800 [M 887; P 246; R 777]

manyes: **R** 100

maquinacions: **C** 505, 518 ❖ **M** 830 [R 722]

mar: **C** 520, 522, 523, 534, 560, 561, 563, 569 ❖ **E** 291

MARÇAL, Joan (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

mares: **C** 533

MARGALEF, Pere (canonge de la seu de Lleida): **E** 34 ❖ **M** 40

MARGARIT, Leandre de (noble i senyor de Castell d'Empordà): **M** 11, 180, 262, 439 ❖ **P** 15, 69, 103 i 142

MARGARIT, Pere de (noble de la Bisbal d'Empordà i senyor del castell d'Empúries): **M** 439 ❖ **P** 142

MARÍ, *talis* (candeler de seu): **M** 870 [R 761]

MARIA DE CASTELLA (comtessa de Barcelona): **C** 507, 508 ❖ **E** 652 [M 627; R 514], 704 [M 682; R 574], 739 [M 718; R 611], 744 [M 723; R 616], 749 [M 728; R 621], 751 [M 729; R 622] ❖ **M** 124, 144, 787 [R 680], 863 [R 755], 868 [R 759], 873 [R 765] ❖ **P** 182, 231 ❖ **R** 11, 26/29 i 130

MARIA (infanta): **R** 17

maridatge (dret del): **E** 623, 648, 650 ❖ **M** 623, 624 ❖ **P** 277 ❖ **R** 486

MARIMON I DE JAFER, Francesc de (noble de Girona): **M** 529, 554, 574, 598, 620, 622 ❖ **P** 130 i 179

MARIMON, Andreu de (donzell de Barcelona): **M** 420, 438 ❖ **P** 140

MARIMON, Francesc de (donzell de Caldes de Montbui i Barcelona): **E** 244 ❖ **M** 368, 420, 437, 438, 455, 462, 464, 466, 469, 482, 506, 555, 596, 600, 617, 620, 623 ❖ **P** 131, 140, 159, 180, 198 i 199

MARIMON, Guerau de (noble de Barcelona): **C** 149 ❖ **M** 13, 185, 472, 482, 529, 554 ❖ **P** 79, 108, 129 i 179

MARIMON, Jeroni de (donzell de Barcelona): **M** 288, 555 ❖ **P** 131

MARIMON, Joan (donzell): **M** 288

MARIMON, Plegamans de (noble i senyor de Sant Marçal): **C** 109, 112, 194, 200, 203, 211, 213, 214, 222, 245, 256, 261, 265, 301, 307, 314, 331, 337, 343, 421 ❖ **E** 54, 61, 130, 169, 172, 174, 175, 177, 184, 193, 197, 198, 216, 226, 242, 244, 245, 247, 266, 268, 269, 297, 317, 356, 368, 384, 416, 433, 448, 452, 455, 489, 507, 557, 566, 599, 628, 639 ❖ **M** 13, 62, 67, 73, 76/78, 82/84, 89, 102, 105, 188, 221, 222, 236/238, 244, 247, 253, 261, 270, 281, 283/285, 288, 293, 298, 302, 311, 333, 340, 352, 364, 372, 377, 409, 422, 444, 448, 455, 482, 525, 526, 529, 540, 543, 600, 612, 622 ❖ **P** 16, 72, 111, 160, 179, 268 ❖ **R** 75, 79, 126, 157, 160, 161, 168, 170, 176-177, 193, 198/200, 204, 208, 212, 217, 268, 280, 289, 314, 337, 341, 424, 459 i 501

marina: **C** 535 ❖ **E** 296, 524, 620 ❖ **M** 522 ❖ **R** 486

mariners: **E** 805 [M 892; P 251; R 783]

MARNI, Francisco: **C** 457

marques: **C** 385, 490, 551, 578 ❖ **E** 494 ❖ **M** 791 [R 684] ❖ **P** 212, 275 ❖ **R** 384 **advocat fiscal**: **C** 512 **assessor de les**: **C** 512 **conservadors de les**: **C** 512 **declaració de**: **M** 481 **guardes de les**: **C** 512 **jutge de les**: **C** 512 **procurador fiscal**: **C** 512

MARQUET, Francesc (síndic de Lleida a la Cort General de 1406-1410): **R** 20

MARQUET, Miquel: **R** 12

MARRADES, Francesc (noble): **P** 58

MARRADES, Gaspar (lloctinent la tresoreria del Regne de València) (noble): **P** 10

MARRUFET, Jaume (pagès de Vilallonga): **E** 743 [M 722; R 615]

MARRUGAT, Antoni (notari públic): **P** 85

MARRUGAT, Francesc (síndic de l'Arboç): **C** 142

MARSILLA, Pere (comissari reial): **M** 794 [R 687]

MARTES, Diego (escuder de Montsó): **M** 156

MARTÍ I (comte de Barcelona): **C** 209, 210, 211, 212, 501, 550, 582 ❖ **E** 189, 191, 194, 442, 710 [M 688; R 581], 741 [M 720; R 613], 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 232, 235, 236, 778 [R 671], 788 [R 681], 800 [R 694], 803 [R 696], 863 [R 754], 872 [R 764], 875 [R 767] ❖ **R** 18, 22, 167/169 i 449

MARTÍ, Dalmau (notari i síndic de Lleida a la Cort General de 1406-1410): **R** 19

MARTÍ, Ermengau (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1495): **C** 493

MARTÍ, Francesc (donzell de Barcelona): **M** 9, 182, 401, 430 ❖ **P** 76, 106 i 141

MARTÍ, Francesc (síndic de Tortosa a la Cort General de 1431-1434): **R** 27

MARTÍ, Galderic (cavaller de la vegueria de Camprodon): **M** 189, 287, 434 ❖ **P** 112 i 136

MARTÍ, Jeroni (donzell i doctor en drets de Barcelona): **E** 316, 346 ❖ **M** 401, 422, 482 i 529

MARTÍ, Lluís (peller de Barcelona i porter del braç eclesiàstic): **C** 81, 255 ❖ **E** 8, 84, 102, 160, 163, 260, 505, 594, 604, 609, 610, 617, 630, 645 ❖ **M** 17, 283, 528, 537, 611 ❖ **P** 274 ❖ **R** 35, 202, 203, 393, 464 i 500

MARTÍ, Lluís Joan (síndic d'Alcoi): **P** 59

MARTÍ, Miquel (noble): **P** 10

MARTÍ, Miquel (notari públic de Tortosa): **P** 68

MARTÍ, Pierres (habitant de Montsó): **M** 148, 153 ❖ **R** 104 i 105

MARTÍNEZ DE INSAUSTI, Pedro (infançó de Saragossa): **E** 82, 101 ❖ **M** 87 ❖ **P** 5, 59 ❖ **R** 108

MARTÍNEZ DE LA RAGA, Miquel (doctor en drets i síndic d'Alpont): **P** 36, 44, 51 i 60

MARTINOT (àlies lo Malfrare): **E** 751 [M 730; R 622]

Martorell (Baix Llobregat): **E** 739 [M 717; R 610] **baronia de**: **E** 803 [R 696]

MARULL, Benigne (escrivà i síndic de Girona a la Cort General de 1406-1410): **R** 20

MARZILLA, Gaspar Vicente: **P** 36, 44, 50 i 59

MARZILLA, Juan Vicente (regent del Consell d'Aragó): **E** 202, 563, 625, 641 ❖ **M** 1, 243, 605, 614 ❖ **P** 22/24, 27, 30/33, 35/37, 39/46, 48/55, 57, 85/88, 91, 95, 96, 98, 99, 145, 147, 151, 152, 157, 158, 166, 167, 170, 177 ❖ **R** 495 i 503

MAS, Antoni Joan (de Mataró): **M** 798 [R 691]

MAS, Arnau de (síndic de Manresa a la Cort General de 1413 i 1414): **R** 22 i 24

MAS, Bartomeu: **E** 789 [M 758, 759; R 651] ❖ **M** 822/824 [R 714/717], 828 [R 720], 832 [R 724], 834 [R 726], 837 [R 729], 856 i 857 [R 748, 749]

MAS, Joan (algutzir reial extraordinari): **E** 762 [M 771; R 664] ❖ **M** 818 [R 710]

MAS, Joan (rector i notari públic de Sarral): **P** 85

MAS, Joan Montserrat: **M** 799 [R 693]

MAS, Pere (notari i síndic de Berga): **C** 342, 346, 375 ❖ **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 84, 144 ❖ **R** 255, 340, 348, 371, 435, 484 i 502

MASCARELL I DE SANTCLIMENT, Francesc (donzell): **M** 189 ❖ **P** 70 i 112

MASCARELL I DE SANTCLIMENT, Jeroni (donzell): **M** 7, 189 ❖ **P** 70 i 112

MASCARELL, Francesc (notari públic): **P** 88

MASCARÓ, Guerau (síndic de Vilafranca del Penedès): **C** 79, 112, 114, 117, 120, 123, 127, 128, 129, 130, 132, 141, 142, 146, 153, 156, 158, 163, 167, 169, 174, 175, 176, 194, 199, 200, 203, 210, 218, 221, 227, 229, 238, 240, 247, 252, 286, 289, 290, 301, 302, 307, 314, 315, 326, 327, 330, 336, 337, 341, 344, 346, 352, 359, 360, 361, 362, 368, 374, 379, 380, 389 ❖ **E** 77, 90, 193, 206, 221, 248, 254, 311, 384, 389, 452, 455, 458, 481, 502, 533, 582, 639, 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 84, 93, 247, 254, 275, 386, 521, 530, 571, 612 ❖ **P** 83, 120, 161, 182 ❖ **R** 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 84, 89, 98, 108, 120, 139/141, 145, 161, 167, 176, 180, 181, 195, 239, 255, 266, 270, 279, 289, 292, 307, 308, 337, 342, 343, 348, 361/364, 367, 376, 386, 405, 410, 434 i 501

MASDEMONT, Francesc (burgès de Perpinyà): **C** 526 ❖ **E** 556

MASDEMUNT, Onofre (canonge i síndic del Capítol de la Catedral d'Elna): **C** 106, 175, 181, 213, 233, 244, 245, 246, 247, 252, 314, 343, 380, 383 ❖ **E** 6, 7, 12, 17, 19, 22, 24, 25, 27, 31, 35, 44, 46, 47, 50/52, 56, 61, 66/70, 74, 76, 78, 79, 81, 82, 85, 86, 92, 97/100, 102, 103, 110, 114, 116, 118, 122, 126, 128, 129, 132, 134, 136, 138/140, 144, 146, 148/150, 154, 156/160, 163, 165, 171, 177, 181, 182, 185, 186, 197, 200, 203, 207, 219, 223, 227/229, 232, 237, 240/242, 246/248, 250, 253, 256, 268/271, 274, 275, 278, 279, 284, 286/288, 302, 308, 310, 311, 313, 314, 320, 321, 327, 328, 331, 333, 337, 349/351, 353, 354, 358, 364, 373, 379, 384, 385, 389, 392, 394/396, 415, 417, 419, 422, 423, 426, 427, 429, 438, 445, 449, 450, 453/456, 458, 463, 469, 473, 490, 492, 498/500, 503, 505, 509, 510, 512, 527, 535, 539, 541, 549, 565/567, 569, 576, 585/588, 597, 606, 609, 610, 613, 614, 616, 621, 628, 639, 646, 648 ❖ **M** 59, 132, 198, 207, 232, 237, 260, 268/271, 399, 488, 494, 526, 544, 593, 612 ❖ **P** 36, 51, 60, 68, 123, 159, 178 ❖ **R** 70, 145, 148, 164, 170, 185, 192/195, 200, 212, 216, 255, 289, 302, 341, 377, 378, 393, 423, 427, 429 i 501

masies: **C** 504, 563

MASNOVELL, Jerònim (cirurgià de Barcelona): **E** 322 ❖ **M** 340 ❖ **R** 249

MASRÓS, Antoni (prevere): **E** 579 ❖ **M** 580

MASSAGUER, Gaspar (cirurgià de Barcelona): **C** 425 ❖ **M** 500 ❖ **R** 390

MASSAGUER, Jaume (notari públic de Barcelona): **P** 67 i 71

MASSANET, Antoni de (de Lleida): **R** 17

massers: **C** 589 ❖ **M** 450 ❖ **R** 90, 297 i 342 **del rei**: **M** 605 i 614

masses: **C** 124, 312 ❖ **M** 87 **altes**: **C** 107, 218 ❖ **R** 63, 70, 162, 172, 288, 416 i 418 **d'argent**: **R** 90 i 153

MASSOT, *talis*: **M** 790 [R 683]

MATA, Montserrat: **E** 630

matadors: **E** 749 [M 728; R 621] ❖ **M** 830 [R 722] **de bestiar**: **E** 656 [M 631; R 518] ❖ **P** 187

matalafets: **E** 338

matalassos: **E** 157 ❖ **M** 112

Mataró (Maresme): **M** 797, 798 [R 691] **batllia de**: **M** 798 [R 691] **guarda del General de**: **C** 412 **taula del General de**: **E** 818 [M 906, 907; R 797, 798] ❖ **P** 266

MATES, Francesc (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1537): **C** 493

MATES, Jaume (donzell de Sant Cebrià de Vallalta): **M** 183 ❖ **P** 106

MATES, Pere (cavaller): **M** 183 ❖ **P** 106

matrícules: **E** 707 [M 685; R 577] ❖ **P** 214

matrimoni: **M** 89 ❖ **R** 95 i 249

matxos: **E** 629 ❖ **M** 618 ❖ **R** 489

Maüll, Berenguer (de Lleida): **M** 440, 465, 554 ❖ **P** 130

Maüll, Jaume Joan (donzell de Lleida): **C** 385 ❖ **E** 539, 573, 791 [M 761; R 654] ❖ **M** 7, 14, 20, 23, 48, 179, 482, 490, 525, 526, 529, 530, 541, 596, 616, 623 ❖ **P** 7, 61, 102, 180 ❖ **R** 383 i 410

Maureig, Jaume: **E** 759 [M 768; R 660]

Mayorazgos: **E** 382, 410 ❖ **M** 384, 404 ❖ **R** 330

Mayques, Francesc Joan (àlies Ares): **P** 13

Meca i de Clasquerí, Elisabet: **E** 558

Meca i de Clasquerí, Miquel de (noble de Barcelona): **M** 293, 434, 469, 525, 529, 564, 572, 591, 594, 596, 601, 617, 622 ❖ **P** 15, 136, 154 i 179

Meca, Alfons (noble i senyor de Montfalcó): **C** 390 ❖ **E** 512, 588 ❖ **M** 7, 179, 426, 482, 525, 529, 536, 552, 558, 566, 807 [R 700] ❖ **P** 15, 61, 102 ❖ **R** 387

Meca, Anton de (noble de Barcelona): **M** 11, 180, 186, 571, 620/622 ❖ **P** 16, 69, 81, 103, 109 i 179

Meca, Galceran (noble): **E** 244, 245 ❖ **R** 198/200

Meca, Gaspar (noble): **M** 807 [R 700]

Meca, Jeroni (veguer de Barcelona): **E** 766 [M 736; R 629]

medicaments compostos: **E** 481

medicina: **C** 534, 564 ❖ **E** 323 ❖ **R** 249 **doctors en**: **E** 446, 477 ❖ **M** 785 [R 678]

medicines: **C** 290, 348 ❖ **E** 652 [M 627; R 514] ❖ **M** 469 ❖ **P** 183 **simples**: **E** 480-481

Medina de Ríoseco, duc de (almirall de Castella): **M** 846 i 847 [R 737, 738]

Medina del Campo (Valladolid) **fires de**: **M** 844 [R 736]

Medina, Raimundo de (infançó): **P** 5

Mediolani, Ducat de: **P** 1 ❖ **R** 1

Mediona (Alt Penedès) **lleuda de**: **C** 285, 521, 543, 580

Mediona, Simó: **E** 751 [M 730; R 623]

Meià, Francesc de (donzell de Barcelona i Cervera): **M** 468 ❖ **P** 133

Melgar, Nicolau de (donzell d'Algerri): **M** 7, 182, 347, 436 ❖ **P** 73, 105 i 139

Mélito, príncep de (lloctinent general de Catalunya): **C** 526, 553 ❖ **E** 470 ❖ **M** 862 [R 753]

Melo de Ferreira, Jerónimo: **P** 3

memòria: **M** 626

memorials: **E** 331 ❖ **M** 848 [R 740], 852 [R 744], 856 [R 748] i 858 [R 749] **al rei**: **M** 850 [R 742] i 855 [R 747] **en dret**: **C** 237 ❖ **E** 398, 683 [M 660; R 549] ❖ **M** 850 [R 741] ❖ **P** 225 ❖ **R** 356 **en fet**: **C** 237 ❖ **E** 398 ❖ R 356

memòries: **M** 389 i 396

Mena, Joan de (de Borax, Regne de Toledo): **E** 510, 578, 611, 622 ❖ **M** 568, 570 ❖ **R** 468 i 469

Mena, Pere de (prior de Sant Joan les Fonts): **E** 566 ❖ **M** 543, 544 i 619

Menàrguens (Noguera): **C** 354

Menargues, Tomàs Joaquim de (donzell i doctor en drets de Tàrrega): **C** 587 ❖ **E** 485, 486, 498, 536 ❖ **M** 472, 554 ❖ **P** 129

mendicants: **C** 119, 399 ❖ **M** 69 ❖ **R** 81 i 84

Mendive, Juan de (notari): **M** 165, 169, 174 ❖ **P** 59

Mendoza y de la Cerda, Diego Hurtado de (I duc de Francavila): **C** 531, 533 ❖ **E** 764 [M 733; R 626] i 768 [M 738; R 631]

Mendoza, Diego de (don): **E** 648 ❖ **R** 454

Mendoza, Francisco (noble i almirall d'Aragó): **P** 12

Mendoza, García de: **C** 312 ❖ **E** 365, 379 ❖ **M** 369, 370, 378 ❖ **R** 288

Mendoza, Pedro de: **P** 4

menestrals: **C** 413, 425, 451, 452, 504, 508 ❖ **E** 296, 311, 387, 511, 654 [M 629; R 515] ❖ **M** 309, 785 [R 678] ❖ **P** 184 ❖ **R** 240

menjar: **C** 397, 401, 434, 502, 522, 560, 574 ❖ **M** 520, 608, 617 i 619

Menorca (illa de): **C** 521 ❖ **E** 589, 681 [M 658; R 547], 761 [M 770; R 662] ❖ **M** 471, 522, 523, 577 ❖ **P** 236

Mensa, Nicolau (notari de Tarragona i escrivà ajudant del braç eclesiàstic): **E** 145, 449, 604, 610, 617, 630, 645 ❖ **M** 399, 425, 505, 611 ❖ P 274 ❖ **R** 322, 464 i 500

menut (compra per): **E** 386

Mequinensa (Baix Cinca): **P** 126 **baronia de**: **P** 3

mer i mixt imperi: **E** 703 [M 682; R 573] ❖ **M** 436, 438, 440, 553, 556 ❖ **P** 21 i 230

mer imperi: **C** 504, 563

MERCADER, Gaspar (noble): **P** 10

MERCADER, Joan (noble): **P** 11

mercaderies: **C** 316, 414, 513, 521, 580 ❖ **E** 89, 308, 630 ❖ **M** 95, 99, 476, 513, 519, 520, 619 ❖ **R** 105, 106, 403, 472, 474 i 490 **estrangeres**: **E** 675 [M 651; R 540] ❖ **P** 200

mercaders: **C** 113, 232, 239, 377, 409, 413, 440, 441, 452, 509, 522, 547, 556, 560 ❖ **E** 212, 222, 232, 311, 391, 404, 446, 477, 522, 549, 550, 608, 769 [M 739; R 632], 804 [M 891; P 250; R 781], 805 [M 892; P 251; R 783] ❖ **M** 289, 322, 504, 539, 559 ❖ **R** 80, 210, 314, 403 i 420 **art de**: **R** 446 i 447 **fallides de**: **E** 700 [M 678; R 569], 706-707 [M 685; R 577] ❖ **P** 213 **matrícula de**: **E** 707 [M 685; R 577] ❖ **P** 214 **tracte de**: **R** 109

mercantívols (coses): **E** 778 [M 747; R 640]

mercè **comanador de la**: **P** 9 **frares de la**: **M** 802 [R 695]

mercenaris: **M** 441

MERCER DE JORBA, Adrià (donzell): **M** 10, 145, 183 ❖ **P** 77 i 107

mercès reials: **M** 839 [R 731]

MERCET, Raimon (de Puigcedà): **R** 17

MERLÈS, Andreu de (donzell): **M** 7, 145, 192 ❖ **P** 115

MERLÈS, Benet de (donzell): **M** 7, 192 ❖ **P** 73 i 115

MERLÈS, Francesc de (donzell): **M** 13 ❖ **P** 72

MERLÈS, Onofre de (donzell): **M** 13 ❖ **P** 72

MERLÈS, Pau: **M** 191 ❖ **P** 95 i 114

MERLÈS, Simó Benet de (donzell i senyor de Sant Guim de la Rabassa): **M** 7, 145, 192; **P** 73 i 115

mesa: **E** 389

Messina (Sicília): **M** 841 [R 733]

MESSINA, Arnau de (de Cervera): **R** 17

mestre **dels ports**: **C** 508 **escola**: **C** 381, 388 ❖ **E** 703, 704 [M 682; R 573-574] ❖ **P** 230-231 i 231

mestre racional de Catalunya: **C** 510 ❖ **E** 708 [M 686; R 578] ❖ **M** 866 [R 757] ❖ **P** 215

MESTRE, Jaume (de Vilafranca del Penedès): **E** 572

mestres: **C** 387, 534, 565 ❖ **E** 366, 367 ❖ **M** 472 **de cases**: **C** 424 ❖ **E** 747 [M 726; R 619]; M 780 [R 673] i 805 [M 892; P 251; R 782]

mesuratges: **C** 526

mesures: **C** 535, 553 ❖ **E** 699 [M 677; R 568], 704-705 [M 683; R 574-575] ❖ **P** 212 **falses**: **E** 746 [M 725; R 618] **reducció**: **E** 100 i 101

METALLER, Francesc Jeroni (notari públic de València): **M** 285

metges: **C** 77, 114, 269, 287, 295, 491, 589 ❖ **E** 111, 314, 339, 398, 480, 653 [M 627; R 514], 712 [M 691; R 584], 729 [M 711; R 601] ❖ **M** 353, 389, 469, 833 [R 725] ❖ **P** 183 ❖ **R** 8, 81, 221, 239, 256 i 356

metxes: **E** 367

metzines: **M** 818 [R 710]

MICAUET, Pere Joan (escrivà peticioner): **M** 347

MICÓ, Pere (procurador de l'abat de la Valldigna): **P** 36

mides: **E** 704-705 [M 683; R 574-575] ❖ **P** 212 **reducció**: **E** 100 i 101

Milà (Llombardia): **E** 789 [M 758; R 651] ❖ **M** 823, 824 [R 715, 716], 828 [R 720] i 850 [R 742]

MILÀ, Cristòfol del (noble): **P** 10

MILÀ, Pere del (noble): **P** 11

MILÀ, Vicenç (noble): **P** 11

milícia: **C** 500, 535, 542, 550, 571, 573, 575 **actes de**: **C** 454 **exercici de la**: **M** 515

militars: **C** 373, 386, 387, 409, 417, 433, 446, 499, 500, 525, 535, 542, 544, 545, 547, 554, 555, 569, 571, 572, 573, 575, 580, 588 ❖ **E** 116, 391, 791 [M 760; R 653] ❖ **M** 257, 455, 470, 471, 538, 558, 566, 806-807 [R 699], 809 [R 702], 872 [R 764], 875 [R 767] ❖ **R** 2, 143, 151, 156, 161, 194 i 347 **condició**: **E** 667 [M 643; R 531], 671 [M 646; R 535], 680 [M 656; R 545] ❖ **P** 193 **creats pels lloctinents generals**: **P** 115 i 150 **exigència de residència al país**: **P** 126 **persones**: **E** 712 [M 690; R 583] ❖ **P** 234 **privilegis dels**: **E** 726 [M 704; R 597] ❖ **M** 833 [R 725] ❖ **P** 217 i 221 **terres de**: **E** 672 [M 647; R 536]

Millà (a Àger, Noguera) **senyoria de**: **P** 113

Millars (Rosselló): **P** 115

MILLARS, Pere de (donzell de Millars): **M** 125, 192 ❖ **P** 19 i 115

mills: **C** 520

ministres: **C** 512, 535, 566 ❖ **M** 581 **de guerra**: **C** 532 **reials**: **C** 209, 451 ❖ E 191 ❖ R 167

minutes: **C** 355 ❖ **R** 177, 178, 182, 189 i 232

minyons: **C** 491 ❖ **E** 470, 580 ❖ **M** 823 [R 716] i 831 [R 722]

MIQUEL, Bernat (síndic de l'Arboç): **C** 166 ❖ **P** 85 ❖ **R** 138

MIQUEL, Galceran: **P** 18

MIQUEL, Guerau de (donzell i senyor de Palau-sator): **M** 8, 23, 182 ❖ **P** 73 i 105

MIQUEL, Joan (ciutadà honrat de Tortosa): **E** 580 ❖ **M** 569

MIQUEL, Martí (notari de Tortosa): **M** 790 [R 684]

MIQUEL, Serafí: **P** 12

MIR, Jaume (doctor en drets): **C** 421 ❖ **E** 87, 310 ❖ **M** 91, 129, 285, 308, 315, 334 ❖ **R** 97, 243 i 244

MIR, Jeroni Miquel (donzell de Torroella de Montgrí): **M** 12, 180, 437 ❖ **P** 70, 104 i 139

MIR, Joan Esteve (notari públic): **P** 81

MIR, Pere (notari públic): **P** 153

MIR, Salvador (notari públic de Tàrrega i escrivà ajudant del braç reial): **C** 79, 83, 86, 87, 88, 97, 99, 102, 116, 120, 123, 127, 130, 143, 150, 151, 153, 158, 169, 171, 173, 174, 178, 180, 191, 196, 198, 200, 202, 203, 209, 219, 224, 226, 234, 235, 237, 244, 252, 256, 261, 264, 265, 267, 291, 300, 301, 302, 304, 305, 309, 311, 321, 326, 327, 329, 330, 332, 333, 334, 335, 338, 343, 344, 350, 356, 360, 366, 374, 375, 389, 390 ❖ **E** 450, 605, 645 ❖ **M** 223, 345, 425, 611 ❖ **P** 69, 274 ❖ **R** 32, 33, 38, 44, 45, 50, 59, 62, 67, 68, 71, 84, 85, 98, 102, 112, 123, 127, 130, 132, 140/144, 148, 155, 158/161, 164, 176, 178, 179, 186, 188, 192, 196, 212, 216, 218, 219, 247, 250, 251, 258, 322, 338, 340, 349, 351, 361, 371, 386, 387, 399, 400, 402, 404, 439, 464, 465, 491 i 500

miracles: **E** 380 ❖ **M** 382 i 403

MIRALLES, Arnau de: **R** 11

MIRALLES, *talis* (doctor de la Reial Audiència): **C** 423 ❖ **E** 780 i 781 [M 750, 751; R 643, 644]

MIRANDA, comte de: vegeu ZÚÑIGA, Juan de

Miravet (Ribera d'Ebre) **batllia de**: **E** 475 ❖ **M** 797 [R 690] **síndic de**: **E** 475 **universitat de**: **E** 482

MIRAVET, Pere Joan (ciutadà de Lleida): **M** 807 i 808 [R 700, 701]

MIRET, Miquel (de Vilafranca del Penedès): **E** 572

MIRÓ, Antoni: **M** 789 [R 683]

MIRÓ, Josep (donzell de Girona): **E** 434, 497 ❖ **M** 423, 430 ❖ **R** 368 i 369

MIRÓ, Mateu (canonge de Tortosa i oïdor eclesiàstic): **E** 155, 289, 332/334, 337, 348, 349, 429, 432, 451, 466/468, 482, 499, 502, 504, 510, 511, 515, 517, 550, 576, 594; **C** 331, 334, 338, 357, 362, 383, 384, 387 ❖ **M** 206, 306, 348/351, 418, 427, 447, 460/462, 468, 484, 488, 490, 492, 501, 538, 567 ❖ **R** 227, 252, 253, 315, 322, 337, 352, 353, 355, 378, 383, 390, 421, 422, 507 i 511

miserabilitat (qualitat jurídica de): **C** 348, 565 ❖ **E** 555

miserables: **E** 386

Miserere: **C** 278

misericòrdies: **E** 380

misèries humanes: **E** 590

missals: **C** 153 ❖ **E** 16, 461, 628 ❖ **M** 102, 112, 115 ❖ **R** 132 **romà**: **E** 82 i 84

missatgeries: **R** 21

missatgers: **C** 461, 464, 469, 484, 511, 577

misses: **E** 414, 674 [M 650; R 539] ❖ **M** 27, 409, 793 [R 686] ❖ **R** 296 i 334 **cantades**: **C** 278 **d'Esperit Sant**: **C** 566 **ornaments de**: **E** 610 ❖ **R** 45 i 494

mitgeres: **M** 807 [R 700]

mitges: **C** 86 ❖ **R** 45

MITJAVILA, Jaume de (noble de Barcelona): **E** 532 ❖ **M** 422, 438, 455, 462, 464, 521, 596, 617, 622 ❖ **P** 140, 159, 179 ❖ **R** 405

MITJAVILA, Jaume de (noble de Barcelona, fill de l'anterior): **M** 422 i 438

MITJAVILA, Miquel Àngel (noble): **P** 15

mobles: **E** 119 ❖ **M** 46, 90, 120, 333 ❖ **R** 100 i 118

moderació: **E** 199

MOIÀ, Lluís (síndic de Tàrrega): **C** 587 ❖ **P** 83

Moià (Bages) **sotsvegueria de**: **M** 541 ❖ **P** 131

MOJA, Francesc de: **P** 181

MOLES, Bartomeu (comissari del Sant Ofici a la Seu d'Urgell): **E** 740 [M 718; R 611], 747 [M 726; R 619] i 749 [M 728; R 620, 621]

MOLES, Sebastià (doctor en drets, canonge i síndic del Capítol de la Catedral d'Urgell): **C** 89, 330, 331 ❖ **E** 6, 9, 12, 16, 17, 19, 21/25, 28, 35, 41, 46, 47, 56, 61, 66, 68, 70, 79/81, 83, 85, 86, 90, 92, 93, 97/100, 110, 111,

144, 740 [M 718; R 611] ❖ **P** 60, 68, 88, 123 ❖ **R** 52

Moles, Sebastián (notari públic de Saragossa): **M** 153 i 156

Molig (Conflent) **senyoria de**: **C** 496, 568

Molina (Múrcia) **senyoria de**: **R** 29

Moliner, Joan Baptista (cavaller de Lleida i senyor de la Granadella): **C** 314, 320 ❖ **E** 309, 318/320, 325, 385, 791 [M 761; R 654] ❖ **M** 326, 336, 346, 380, 381, 419, 420 ❖ **P** 18 ❖ **R** 255, 290, 291 i 299

Molinés, Antoni (síndic de Cruïlles): **C** 80, 102, 163, 168, 264, 280, 346, 353, 378 ❖ **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 62, 83, 120 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 67, 68, 76, 120, 139, 215, 230, 255, 348, 350, 375 i 502

Molins de Rei (Baix Llobregat): **E** 495 ❖ **M** 480 ❖ **R** 31 **castell de**: **C** 511, 579

molins: **C** 402, 426, 455, 525, 572 ❖ **E** 39 ❖ **M** 46 i 802 [R 695] **arrendaments de**: **E** 38 ❖ **M** 45

Molner, Nicolau (notari públic): **C** 412 ❖ **P** 70

moltons: **C** 397, 491, 493, 576

Mollet, Joan Bonaventura: **P** 180

monarquia catòlica: **E** 753 [M 761; R 654]

Monárriz, Miquel de: **E** 579

monàstica (vida): **R** 333

Moncayo, Francisco de: **P** 4 i 22

Moncayo, Joan Alfonso de: **P** 3

moneda: **C** 239, 410, 551, 563 ❖ **E** 266, 529, 810 [M 898; P 257; R 788, 789] ❖ **M** 290, 291, 619 ❖ **R** 242, 326 i 425 **batuda de**: **E** 702 [M 680; R 572] **blanca (tretes de)**: **E** 702 [M 680; R 572] **d'ardits**: **C** 507, 564, 575 **d'argent**: **C** 509 **d'or**: **E** 629, 630 ❖ **M** 618 ❖ **R** 489 **de billó**: **C** 506, 551, 564, 575 **de billó (tretes de)**: **E** 769 [M 738; R 631] **de menuts**: **C** 506, 564 **de plata**: **E** 630 ❖ **R** 489 **fabricació de**: **C** 506, 542 **falsa**: **C** 551 **falsa (fabricació de)**: **R** 382 **falsificadors de**: **M** 445 **tretes de**: **E** 20, 767 [M 736; R 629], 768 [M 737; R 630], 769-770 [M 739; R 632], 805-806 [M 892-893; P 251-252; R 783-784] ❖ **M** 28 ❖ **R** 47, 211 i 304

monestirs: **C** 272, 274, 275, 276, 277, 278, 280, 304, 317, 446, 595 ❖ **E** 286, 291/294, 300, 301, 357, 381, 393, 409, 441, 453, 561, 563, 588, 623, 626, 643, 753 [M 761; R 654], 758 [M 766, 767; R 659, 660] ❖ **M** 305, 314, 382, 383, 403/405, 409, 446, 447, 475, 476, 478, 570, 606, 615, 616, 871 [R 763] ❖ **P** 275 ❖ **R** 232, 233, 267, 276, 292, 296, 298, 327/330, 334, 365, 366, 372, 418, 486, 487, 494, 496, 497, 504-505 i 509 **diners**: **E** 382 **patrimonis i rendes**: **E** 352 **visites de**: E 352, 382/384 i 409/412

monetària (unificació): **C** 132

monges: **E** 301, 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 314, 570, 605, 606, 615 ❖ **R** 233, 496, 504, 505 i 509

Monjo, Antoni (síndic de Talarn): **C** 162, 166 ❖ **P** 84 i 119

Monjo, Benet (cònsol i síndic de Talarn): **C** 80, 81, 89, 90, 99, 162, 166 ❖ **M** 799 [R 692] ❖ **P** 119 ❖ **R** 7, 33, 39, 41, 43, 49, 53, 57 i 62

monjos: **E** 382, 383, 408, 410, 414 ❖ **M** 384, 405, 407, 475 ❖ **R** 294/296, 327, 330 i 332/334 **predicadors**: **E** 412-413

monopolis: **R** 36

Montagut de Vallgornera i Desvalls, Joan Josep de (donzell de Besalú i senyor de Vilanova de la Muga): **M** 13, 181, 492, 515, 525, 540/542, 555, 564, 574/576, 590, 592, 596, 617, 623 ❖ **P** 72, 104, 130 i 181

Montagut de Vallgornera, Joan de: **M** 6 ❖ **P** 61

Montagut de Vallgornera, Miquel Joan de (donzell de la vegueria de Vilafranca del Penedès): **C** 150, 182, 183, 185, 205, 221, 250, 327, 378 ❖ **E** 131, 159, 180, 205, 216, 251, 440, 489, 501, 559, 560, 563, 625, 639 ❖ **M** 6, 13, 15, 20, 23, 67, 84, 86, 89, 105, 128, 129, 131/139, 141, 144, 146, 175, 178, 181, 197, 207, 209, 210, 212, 216, 217, 221, 224, 227, 231, 238/241, 244, 246, 249, 259, 273, 288, 295, 328, 352, 364, 372, 375, 377-378, 382, 397, 401, 402, 418, 419, 421, 455, 456, 463, 464, 482, 484, 485, 520, 525, 529, 536, 537, 542, 564, 573, 574, 590, 601, 605, 613, 623 ❖ **P** 61, 72, 101, 104, 145, 160, 181 ❖ **R** 127, 149, 150, 375, 443, 495 i 501

Montalbán (Aragó): **P** 2 **jurats de**: P 8

Montaner, Francesc (regent la cancelleria): **C** 423, 436 ❖ **E** 401, 780 [M 750; R 643] ❖ **M** 123, 391, 866 [R 757] ❖ **R** 129 i 359

MONTANER, Ug (doctor en drets i advocat del braç militar): **C** 85 ❖ **E** 22 ❖ **M** 24, 26, 30, 305 ❖ **R** 45

MONTAÑÉS, Juan (escrivà de la general Governació d'Aragó): **M** 174 ❖ **P** 59

MONTARNAU, Antoni de (donzell): **M** 378

Montblanc (Conca de Barberà): **E** 470, 751 [M 730; R 623] **bolla de**: **R** 312 **duc de**: **E** 752 [M 731; R 624] ❖ **P** 279 ❖ **R** 29 **Monestir de Sant Francesc de**: **E** 563 **vegueria de**: **M** 260 **vila de**: **R** 22 i 24

MONTBUI, Francesc de (donzell): **R** 13

MONTBUI, Guerau de (ardiaca de Culla): **R** 17

MONTCADA I DE CARDONA, Francesc (II comte d'Aitona i lloctinent general de Catalunya): **C** 550 ❖ **E** 282, 788 [M 758; R 651] ❖ **M** 192, 301, 792 [R 685], 800, 801 [R 693, 694], 817 [R 710], 827/829 [R 719/721], 832 [R 724], 834 [R 726], 837 [R 729], 846 [R 737], 857 [R 749], 868 [R 760] ❖ **P** 16 i 115

MONTCADA, Ambrós Ug de (bisbe d'Urgell): **E** 31, 144, 473, 609 ❖ **P** 68, 123 ❖ **R** 178

MONTCADA, Miquel de (lloctinent reial de Sardenya): **P** 42, 49 i 55

MONTCADA, Pere de (noble): **P** 11

MONTCADA, Roger de (noble): **R** 13

MONTCADA, Ug de (noble): **P** 15

Montclar (a *Agramunt*, Urgell): **P** 70, 71 i 131 **senyoria de**: **P** 102 i 145 / vegeu PONS, Miquel Joan

MONTCORP, Gabriel de (òlim Despujol): **M** 185

Montcortés (a les *Pallargues*, Segarra) **lloc de**: **M** 799 [R 692]

MONTELLÀ, Guillem (síndic de Puigcerdà a la Cort General de 1414): **R** 24

MONTELLÀ, Rafael Joan (notari públic): **P** 85

Montesa, orde militar de Santa Maria de (mestre): **P** 9

Montfalcó (a *Ossó de Sió*, Urgell) **senyoria de**: **M** 807 [R 700] ❖ **P** 102 / vegeu MECA, Alfons

MONTFAR, Montserrat (doctor en drets de Barcelona): **E** 119, 343 ❖ **M** 120, 355 ❖ **R** 118 i 284

MONTGAI, Francesc (cavaller de Lleida): **M** 96

MONTGAI, Manuel (escrivà i clergue de Barcelona): **E** 406 ❖ **M** 442 ❖ **P** 126

MONTGAI, Miquel (donzell): **M** 445

MONTGAI, Miquel (notari de Barcelona): **M** 834 i 835 [R 726, 727]

Montmaneu (Anoia): **P** 95

MONTOLIU, Onofre de (senyor de Renau): **P** 16

MONTORNÈS, Joan (síndic de Tortosa): **C** 78, 79, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 106, 108, 109, 110, 117, 120, 121, 123, 125, 127, 130, 131, 132, 133, 134, 138, 139, 145, 146, 148, 149, 150, 161, 164, 167, 169, 170, 173, 176, 177, 179, 185, 187, 194, 197, 199, 208, 213, 219, 220, 221, 223, 226, 227, 239, 240, 241, 245, 253, 257, 263, 267, 307, 340 ❖ **E** 29, 77, 90, 161, 163, 206, 237, 314, 597, 637, 644 ❖ **M** 34, 80, 84, 93, 103, 142, 371, 530, 582, 609, 611 ❖ **P** 62, 82, 119, 143, 161, 181, 247 ❖ **R** 2, 7, 9, 10, 33, 34, 38, 41, 43, 49, 51, 53/57, 66, 76, 84, 85, 89, 98, 103, 108, 121, 137, 138, 140, 176, 180, 206, 214, 219, 233, 255, 261, 279, 339, 400, 402, 404, 410, 455, 497 i 499

MONTPALAU, Gaspar de (noble): **P** 11

MONTPALAU, Narcís (racional i síndic de València): **P** 59

Montpeller (Llenguadoc): **C** 534, 565

MONTRODON, Francesc de (donzell de Barcelona): **M** 30, 105, 110, 190, 525, 596, 617 ❖ **P** 113

MONTRODON, Francesc Joan de (donzell de Vic): **M** 11, 23, 181 ❖ P 70 i 104

MONTSANT, Felip: **C** 587

MONTSERRAT, Blai: **E** 447

MONTSERRAT, Felip (notari arxiver de Tarragona): **C** 585 ❖ **E** 242 ❖ **R** 215

MONTSERRAT, Francesc de (donzell de Tàrrega): **M** 543, 555 ❖ **P** 19 i 131

MONTSERRAT, Gaspar (doctor en drets, assessor del diputat local i síndic de Balaguer): **C** 131, 141, 146, 152, 157, 163, 167, 221, 229, 233, 241, 245, 246, 247, 250, 252, 253, 258 ❖ **E** 89, 165, 206, 229, 241, 247, 248, 254, 299, 319, 320, 351, 353, 354, 360, 423, 456, 469, 491, 502, 509, 518, 528, 567, 569, 591, 619 ❖ **M** 95, 100-101, 220, 247, 268/270, 273, 275, 304, 362/364, 414, 479, 487, 506, 512, 530, 545, 549, 576, 613 ❖ **P** 99, 120, 143 ❖ **R** 103, 105, 121, 135, 139, 154, 155, 176, 185, 193/196, 207, 214, 268, 269, 308,

316, 324, 339, 342, 348, 350, 366, 376, 385, 397, 430, 441, 450, 465 i 502

Montserrat, monestir de de Santa Maria de: **C** 241, 242, 243, 272, 316, 317, 322, 331, 334, 335, 367, 370, 372 ❖ **E** 216, 239, 285, 305, 380, 382, 388, 407, 408, 410/417, 441, 484, 488, 491, 527, 530, 546, 588, 711 [M 690; R 582-583], 816 [M 904; R 794] ❖ **M** 267, 317, 382/384, 386, 402, 404/409, 421, 422, 470, 474/476, 478, 534, 580 ❖ **P** 263 ❖ **R** 191, 192, 224, 235, 292/296, 303, 315, 318, 326/328, 330/332, 334, 364/366 i 418 **visita**: **M** 267, 384, 385, 404/406, 475 ❖ R 330, 331, 333 i 418

Montsió, monestir de: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Montsó (Aragó): **C** 139, 179, 184, 217, 218, 237, 242, 243, 255, 256, 260, 265, 267, 268, 270, 273, 295, 342, 415, 419, 420, 421, 427, 443, 444, 445, 449, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 461, 463, 469, 482, 493, 511, 527, 529, 535, 537, 540, 541, 549, 557, 567, 571, 577, 581, 587, 592, 595 ❖ **E** 1, 12/15, 17, 19, 20, 28, 33, 42, 43, 47, 48, 54, 55, 56, 58, 64, 68, 72, 83, 91, 92, 96, 98, 104, 105, 108, 114, 118, 122, 135, 142, 144, 145, 151, 154, 176, 190, 192, 195, 218, 223, 228, 238, 239, 259/264, 267/269, 271, 276/281, 286, 289, 294, 298, 299, 301, 305, 309, 318, 323, 325, 326, 329/331, 335, 336, 338, 345, 348, 349, 357, 359, 360, 362, 371, 389, 391, 403, 404, 421, 443, 444, 450, 459/461, 463, 464, 473, 479, 496, 497, 506/508, 510, 521, 522, 529, 535, 540/542, 544, 545, 548, 556, 566, 568, 583, 584, 587, 594/596, 598/600, 603/605, 607, 609/613, 615, 616, 630, 632/637, 640/643, 645/647, 649, 662, 663 [M 637, 638; R 524, 525], 675 [M 651; R 540], 768 [M 738; R 631], 792 [M 877] ❖ **M** 18, 27/29, 43, 44, 53, 54, 56, 57, 64, 76/80, 87, 89, 92, 93, 99, 100, 102, 106, 108, 110, 111, 119, 123, 127, 132, 133, 146/168, 170/174, 176, 194, 200/202, 206, 215, 223, 224, 226, 247, 257, 263, 264, 266, 267, 276/278, 281/284, 289/292, 295, 297, 298, 307, 308, 313, 314, 317, 326/328, 332, 334, 335, 338, 339, 341/349, 351, 356/358, 361/364, 366, 373, 380, 396, 399, 401, 412, 413, 415, 419, 420, 425, 430, 432, 435, 440/442, 450, 452, 453, 478, 480, 483, 491, 494/497, 500, 503, 508/510, 512, 514, 516, 517, 524, 525, 527, 528, 530, 533, 534, 536, 546, 547, 553, 556/562, 570, 575, 583, 584, 587, 595, 602, 603, 607/609, 613, 614, 617, 622, 623, 782 [R 675], 857 [R 749], 871 [R 763] ❖ **P** 1, 21/23, 25/27, 30/32, 34, 35, 39, 40, 43/46, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 85, 86, 88/91, 93/96, 98/100, 117, 118, 121, 123, 125, 128, 132, 134, 138, 144, 145, 150, 151, 154, 162/164, 169, 171, 172, 176, 177, 191, 192, 198, 199, 212, 236, 268, 269, 273, 274, 280 ❖ **R** 1, 9, 15, 28, 29, 31, 34, 40, 46, 47, 60, 61, 63, 64, 74, 75, 83, 86, 87, 91/94, 103/107, 110, 116, 117, 121, 129, 135, 136, 147, 151, 152, 155, 171, 172, 188, 191, 192, 201, 202, 208, 209, 217/220, 222, 225, 228, 231, 233, 234, 236, 238, 244, 245, 247, 249, 254/257, 266, 268, 269, 272/275, 278, 286, 287, 291, 302, 320, 322, 324/326, 335/338, 340, 342/345, 349, 370, 374, 378, 380, 382, 385, 388/390, 393/395, 398, 399, 401, 402, 404, 408, 411, 414/417, 426/428, 431, 432, 435/440, 443/447, 454, 455, 457/460, 463, 465, 466, 469, 470, 472, 474/478, 491, 493, 494, 497, 498, 502, 503 i 505/512 **càrcers de**: **E** 603 ❖ **M** 138 **comanda de**: **P** 22 **església de Sant Esteve**: **E** 560, 563, 625, 642 ❖ **M** 605, 615 ❖ **R** 495, 504 i 509 **església de Sant Joan**: **E** 560, 563, 625, 628, 642 ❖ **M** 605, 615 ❖ **R** 495, 504 i 509 **església de Santa Maria del Romeral**: **C** 87, 102, 120, 136, 158, 159, 160, 339 ❖ **E** 2, 7, 9/11, 16, 18, 23, 27, 30, 35, 41, 42, 44, 45, 50, 56, 65, 68, 70, 75, 78/81, 84, 85, 92, 96-97, 99, 101, 103, 110, 114, 126, 128, 136, 139, 142, 145/148, 150, 153, 155, 158, 160, 165, 171, 176, 181, 184, 195, 199, 203, 207, 222, 225, 227, 229, 231, 233, 237, 240, 246, 250, 253, 256, 259, 262, 265, 267, 271, 274, 278, 279, 288, 295, 298, 303, 306, 310, 318, 326, 336, 342, 360, 376, 378, 387, 394, 417, 421, 427, 430, 438, 441, 444, 450, 456, 457, 463, 473, 475, 483, 497, 503, 512, 522, 529, 535, 541, 545, 548, 559, 562, 564, 568, 575, 584, 596, 605, 606, 609, 613, 624, 639, 646, 736 [M 715; R 608], 782 [M 752; R 645] ❖ **M** 1, 145, 177, 200, 432, 464, 499, 553, 557, 605, 613 ❖ **P** 23, 35, 36, 44, 50, 56, 57, 87, 88, 93, 94, 97/100, 118, 122, 124, 125, 128,

132, 133, 135, 142, 144, 145, 147, 149, 151/158, 165, 167, 168, 170/172, 177, 219 ❖ **R** 1, 6, 38, 40, 43, 68, 75, 85, 136, 205, 262, 275, 277, 280, 282, 283, 291, 316, 336, 338, 352, 385, 416, 435, 448, 465, 484, 494 i 501 **església de Santa Maria del Romeral (vicari)**: **E** 560 i 562 **hospital de**: **E** 561, 564, 627, 643 ❖ **M** 606 ❖ **R** 497, 505 i 509 **jurats de**: **E** 88 ❖ **P** 8 ❖ **R** 91 **jurisdicció reial a**: **P** 21-22 **Monestir de la Trinitat**: **E** 561, 564 ❖ **M** 249 ❖ **R** 178 **Monestir de Sant Miquel**: **E** 561, 564 ❖ **M** 327 **monestirs de**: **E** 627, 643 ❖ **M** 606 ❖ **R** 497, 505 i 509 **palau reial de**: **P** 56, 85, 92, 93 i 149 ❖ **R** 77 **Portal de Lleida**: **M** 292 **territori de**: **P** 178 i 280

Montsonís (a *Foradada*, Noguera) **senyoria de**: vegeu Pons, Joan Baptista de

Montsuar i Arinyó, Guerau de: **P** 20

Montsuar, Marc Antoni: **P** 18

Monzón, Mauricio: **P** 59

Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre): **E** 765 [M 734; R 627] ❖ **M** 348 ❖ **P** 139 **batlle de**: **E** 765 [M 734, 735; R 627, 628]

Mora, Cristóbal de (president del Consell de Portugal): **C** 270, 288, 294 ❖ **R** 222

Mora, Joan de (síndic de Viladrau): **P** 83

Móra, Montserrat (notari de Barcelona): **R** 198

morabatins: **C** 480 ❖ **E** 389

Moras, Luis de (síndic de Calataiud): **E** 82, 101 ❖ **M** 87 ❖ **R** 108

Morata, comte de: **P** 3

Morató, Montserrat (comissari reial): **M** 795 [R 689]

morbo: **E** 282 **administració del**: M 782-783 [R 675-676] **crides del**: **M** 301

Morell (Tarragonès), senyoria del: **P** 105 i 139 / vegeu Terré, Lluís

Morella (Ports): **E** 358, 496, 526, 527 ❖ **M** 373 ❖ **R** 367 **jurats de**: **P** 13

Moreno, Juan Luis: **P** 6

Morer, Raimon de (síndic de Manresa): **R** 12

Mores, Montserrat (notari de Barcelona): **E** 244

Moretó, Francesc (canonge de Barcelona): **M** 124 ❖ **R** 129

Moretó, Montserrat: **E** 789 [M 759; R 652]

Morgadella, Antoni (donzell de l'Esparra): **M** 9, 183 ❖ **P** 77 i 106

Morgat, Bernat (síndic de Vilafranca de Conflent a la Cort General de 1406-1410): **R** 19

moriscos ("conversos" de Granada): **P** 65

Moriscot, Montserrat (notari públic de Tarragona): **M** 502 ❖ **R** 390

moros: **C** 238, 347, 423, 534, 557, 568 ❖ **E** 232, 296, 331, 522/524, 538, 564, 698 [M 676; R 567], 708 [M 687; R 579] ❖ **M** 289, 309, 513, 522, 871 [R 763] ❖ **P** 233 ❖ **R** 124, 210, 241 i 403

Morrano, Sebastián (infançó): **P** 6

mort **pena de**: **C** 373, 386, 387 ❖ **R** 92 i 93 **sobtada**: **E** 189

mortalitat: **R** 22

morts: **C** 397, 402

mosquets: **M** 472

Mosset (Conflent) **castell de**: **M** 795 i 796 [R 689] **vall de**: **M** 795 [R 689]

Mosset, Rafel (prevere): **E** 642 ❖ **M** 615 ❖ **R** 504

mossos: **E** 412 ❖ **M** 406, 788 [R 681], 817 [R 710] ❖ **R** 293 i 331

mostassafs: **C** 348, 350, 355, 356, 485, 508, 521, 523, 559, 560, 567, 574, 576, 589 ❖ **E** 653 [M 628; R 515], 664 [M 639; R 527], 700 [M 678; R 569], 705 [M 683; R 575], 743 [M 722; R 615] ❖ **P** 184 i 212 **causes del**: **E** 734 [M 708; R 606] ❖ **P** 221

motu proprio dels bandolers: vegeu bandolers, *motu proprio* dels

moviments: **E** 3 ❖ **M** 3 ❖ **P** 64 ❖ **R** 3

mules: **E** 566, 629 ❖ **M** 99, 544, 618 ❖ **R** 489

Mulet, Jaume (notari públic): **P** 95

multituds: **M** 794 [R 687]

Mullet, Pere: **E** 789 [M 759; R 651]

Mullola, Joan Baptista (notari públic de Lleida i escrivà del braç eclesiàstic): **C** 81, 101, 160, 200, 208, 232, 239, 253, 254, 255, 266, 291, 293, 305, 316, 320, 321, 332, 356, 359, 382 ❖ **E** 1, 8/10, 12, 13, 16, 17, 19, 21, 24, 28, 29, 39, 41, 48, 58, 61, 75, 77, 87, 89, 105, 106, 108, 111, 137, 143, 145, 153/155, 165, 178, 186, 188, 203, 221, 228, 231, 233, 258, 259, 268, 281, 290, 292, 295, 321, 327, 330, 333, 369, 395, 396, 403, 462, 473, 474, 484, 485, 498, 507, 518, 519, 537, 538, 540, 541, 574, 599, 604,

605, 609, 610, 630, 645, 791-792 [M 877] ❖ **M** 14, 16, 30, 35, 47, 51, 91, 95, 98, 110, 141, 177, 229, 268, 276, 280, 282, 290, 291, 294, 297, 307, 311, 313, 331, 333, 334, 336, 338, 341, 343, 344, 351, 356, 360, 361, 363, 365, 372, 373, 380, 386, 397/399, 411, 412, 415, 418, 422/427, 429, 446, 447, 456, 459, 460, 463, 470, 481, 484, 489, 493/495, 497/499, 505, 507, 511, 518, 522, 527, 528, 535, 537, 539, 540, 544, 546, 547, 550/552, 558/560, 562, 565, 567/570, 577, 578, 580, 581, 588, 590, 602, 604, 611, 621 ❖ **P** 67, 100, 118, 122, 124, 128, 133, 268, 274 ❖ **R** 35, 48, 61, 67, 72, 73, 80, 97, 133, 137, 155, 159, 164, 196, 197, 202/204, 211, 216, 218, 228, 234, 237, 243/246, 250, 253, 266, 269, 274, 278, 285, 286, 290, 299/303, 307, 315, 320, 323, 325, 335, 351, 368/373, 380, 383, 385, 389, 392/394, 396, 397, 407, 409, 410, 413/415, 419, 420, 422/424, 431, 433, 434, 436, 438, 440, 441, 443/446, 451/454, 456, 459, 464, 467, 469, 472, 475, 477, 479, 484, 488, 493, 500 i 512

Múnia (Alt Penedès), la: **M** 346

municions: **C** 483, 572 ❖ **E** 2, 3, 464, 538 ❖ **M** 3, 4 ❖ **P** 64, 65 ❖ **R** 3 i 4

municipis **Consell general dels**: **R** 103-105 **jurisdicció**: **E** 653 [M 628; R 515]

Muntaner, Joan (notari públic): **P** 72

muntanyes: **C** 495, 503, 562, 568 ❖ **M** 472 i 519

Muñoz de Morlanes, Juan (infançó): **P** 5

Muñoz de Pamplona y de Marsilla, Alfonso (infançó): **P** 6

Muñoz de Pamplona, Tristán (infançó): **P** 7

Muñoz, Jerónimo (infançó): **P** 5

Muñoz, Roderic (noble): **P** 11

Mur, Dalmau de (conseller reial): **E** 763 [M 732; R 625]

Mur, Guillem Josep (doctor en drets i assessor de la Batllia general): **E** 303, 594 ❖ **M** 308, 315 ❖ **R** 507 i 511

Mur, Lope de: **P** 5

Mur, Pedro de (infançó): **P** 7

Mur, *talis* (escrivà): **E** 290 ❖ **M** 857 [R 749]

muralles: **C** 497, 500, 508, 542, 566, 569, 582 ❖ **M** 784 [R 677] **obres de**: **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 187-188 **reparació de**: **E** 784 [M 754; R 646-647]

Múrcia, Regne de: **P** 1 ❖ **R** 1, 11, 12 i 29

Murgui, Juan: **P** 21

Murillo (Aragó): **P** 4 **jurats de**: P 8

Muro, "Acardeto" de: **R** 11

Murtra (a *Barcelona*, Barcelonès) **Monestir de Sant Jeroni de la**: **M** 782 [R 675]

Museros (Horta), comanador de: **P** 9

músics: **C** 352 ❖ **R** 350

Musset, Rafael (prevere): **E** 68

mutilació de membre: **R** 92 i 93

nació: **C** 425, 521, 560, 577 ❖ **E** 381, 407, 703 [M 682; R 573], 758 [M 766; R 659], 759 [M 767; R 660], 771 [M 741; R 634] ❖ **M** 75, 383 ❖ **P** 230 ❖ **R** 327 **castellana**: **E** 779 [M 748; R 641] **catalana**: **C** 529 ❖ **E** 315, 358, 647 ❖ **M** 373, 621 ❖ **R** 367, 368 i 511 **francesa**: **E** 20 ❖ **M** 28 ❖ **R** 47

nacions: **C** 534 ❖ **E** 4, 413, 590, 608, 630 ❖ **M** 4, 407, 573, 619, 871 [R 763] ❖ **R** 5, 294, 332 i 489

Nadal, Bernat (síndic de Lleida): **R** 12

nadal: **M** 325 **festes de**: **E** 695 [M 673; R 564] ❖ **M** 813 [R 706] ❖ **P** 211

nadius: **M** 143 ❖ **R** 368

nafrats: **C** 504

Nagera, Galceran de: **R** 12

Nàpols: **C** 335, 336, 522, 560 ❖ **E** 448, 725 [M 703; R 596] ❖ **M** 441, 444, 841 [R 733] ❖ **R** 336 **almirall de (president del braç militar)**: **E** 782 [M 752; R 645] **Castell Nou de**: **C** 452 **Regne de**: **C** 444 ❖ **E** 461 ❖ **M** 453 ❖ **P** 164 ❖ **R** 345 **tribunals de**: **C** 431

naturalesa: **E** 395, 514, 703 [M 682; R 573], 711 [M 690; R 582], 726 [M 704; R 597], 727 [M 706; R 599] ❖ **M** 443, 550, 569, 576, 578, 589, 624, 861 [R 752] ❖ **P** 217, 218, 230 ❖ **R** 367 i 443 **catalana**: **M** 860 [R 752], 862 [R 753, 754], 867 [R 759] i 869 [R 760] **exigència de**: **E** 681 [M 658; R 547], 758-759 [M 767; R 659-660], 761 [M 769-770; R 662], 770 [M 739; R 632], 779 [M 749; R 642] i 797 [M 883; P 241; R 774] ❖ **P** 127, 129, 138 i 236 **privilegis de**: **P** 28, 37, 95, 114 i 276

naturalitat: **C** 293 ❖ **M** 497, 568, 569 ❖ **R** 249, 250, 453, 475 i 476

naturals: **C** 163, 167, 208, 373, 386, 414, 457, 472, 496, 504, 519, 541, 568, 577 ❖ **E** 381/383, 387, 407, 409/411, 413, 414, 421, 424, 449, 469, 476, 496, 510, 539, 550, 573, 578/580, 584, 585, 587, 589, 595, 605, 611/614, 616, 632/634, 647, 731 [M 712; R 602] ❖ **M** 4, 143, 340, 341, 344, 373, 383/385, 403/405, 407/409, 411, 413, 456, 470, 471, 475/477, 497, 510, 545, 558/561, 567/570, 572, 577, 578, 581, 583, 588, 589, 595, 621, 622 ❖ **R** 5, 84, 164, 249, 294/296, 327, 329/331, 333, 334, 424, 431, 432, 443/447, 451, 453, 454, 465, 469, 475, 476, 493, 494, 508, 511 i 512

naus: **E** 523 ❖ **M** 513, 782 [R 676] ❖ **R** 403 **incautacions de**: **E** 776-777 [M 746-747; R 639-640]

Navarra, conestable de: **P** 3

Navarra, Jaume (síndic de Lleida a la Cort General de 1419-1420 i 1421-1423): **R** 25 i 26

Navarra, Regne de: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Navarro de Meharu, Cristóbal (infançó): **P** 7

Navarro, Jaume (síndic de Lleida a la Cort General de 1421-1423): **R** 11

Navarro, Joan (síndic de Camprodon): **C** 79, 86, 146, 163, 167, 169, 174, 176, 177, 221, 226, 227, 230, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 253, 256, 262, 263, 266, 267, 268, 270, 278, 281, 289, 291, 293, 296, 298, 302, 305, 307, 314, 315, 316, 318, 325, 328, 329, 332, 334, 335, 337, 339, 346, 360, 362, 374, 375, 378, 379, 387 ❖ **E** 150, 154, 186, 222, 230, 231, 258, 271, 300, 351, 353, 368, 385, 425, 502, 532, 546, 547, 581, 615, 627, 635, 636, 639 ❖ **M** 199, 205, 232, 262, 284, 285, 293, 294, 298, 381, 393, 394, 417, 450, 521, 536, 568, 569, 599, 602, 603, 612 ❖ **P** 62, 84, 120, 143, 161, 182 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 120, 139, 141, 145, 165, 179, 180, 182, 186/188, 203, 213/215, 218/220, 222, 255, 256, 257, 270, 280, 289, 292, 298, 309, 326, 337, 338, 348, 370, 371, 376, 405/407, 418, 419, 442, 455, 470, 479, 482 i 501

Navarro, Pedro: **P** 59

Navarro, Pere (escrivà de la cort reial): **P** 92

Navasa (Aragó): **P** 6

Navel, Galceran de (de Barcelona): **E** 500

Nebot, Raimon (conseller reial): **R** 17

negligències: **C** 471, 510 ❖ R 50

negociants: **C** 403, 512, 522, 560 ❖ **E** 389 ❖ **M** 395 ❖ **R** 295 i 314

negocis: **C** 450 ❖ **M** 153, 155 ❖ **R** 210 i 285 **particulars**: **E** 196 ❖ **M** 239 **ultramarins**: **R** 403

Negrell, Antoni (doctor de la Reial Audiència): **C** 423 ❖ **E** 781 [M 750; R 643] ❖ **M** 867 [R 758]

nemine discrepante: **C** 435 ❖ **E** 510

Neopàtria (Grècia), Ducat de: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

neu: **M** 427

neutralitat: **E** 525 ❖ **M** 519

Nicolau, papa: **M** 785 [R 678]

nobles: **C** 124, 130, 256, 421 ❖ **E** 461, 495, 651 ❖ **M** 87, 146, 167, 171, 172, 264, 452, 480, 625 ❖ **P** 275 ❖ **R** 90, 204 i 345

Nogués, Gabriel: **E** 610

Nogués, Guillem (doctor en medicina de Lleida): **E** 295, 298 ❖ **M** 311 ❖ **R** 229

notaria (art de): **C** 398 ❖ **E** 663 [M 638; R 526] ❖ **P** 192

notaris: **C** 265, 266, 267, 268, 279, 305, 312, 354, 355, 360, 368, 372, 389, 396, 398, 401, 402, 408, 413, 416, 417, 461, 465, 469, 475, 476, 480, 483, 491, 495, 504, 505, 510, 511, 516, 517, 518, 519, 522, 549, 551, 552, 568, 578, 579, 580, 587, 589, 592, 596 ❖ **E** 39, 299, 391, 399, 464, 664 [M 639; R 527], 670 [M 645; R 534], 671 [M 647; R 536], 678 [M 655; R 544], 680 [M 657; R 545], 685 [M 662; R 552], 704 [M 682; R 574], 706 [M 685; R 576], 709 [M 688; R 580], 741 [M 720; R 613], E 795 [M 881; P 239; R 771], 797 [M 883; P 242; R 774], 800 [M 887; P 246; R 777], 811 [M 898; P 257; R 789] ❖ **M** 46, 390, 567, 783 [R 676], 786 [R 679], 799 [R 692], 809 [R 701], 811 [R 704] ❖ **P** 184, 195, 197, 201, 204, 216, 221, 231, 232 ❖ **R** 92, 105, 203, 215, 229, 350, 360, 471 i 473 **apostòlics**: **C** 398, 511 **col·legis de**: **E** 511 **del civil**: **M** 395 **del criminal**: **E** 389, 390 ❖ **M** 395 **dietes de**: **E** 389, 390 ❖ **M** 395 **o escrivans dels estaments**: **P** 94 **examen**: **C** 354 ❖ **E** 663 [M 638-639; R 526] ❖ **P** 192 **públics**: **C** 475 ❖ **M** 844 [R 736] **reials**: **C** 398, 596 **substituts de**: **E** 664 [M 640; R 527-528] ❖ **P** 185

nous vectigals: **E** 211, 678 [M 654; R 543], 725 [M 703; R 596], 774 [M 744;

R 637], 783 [M 752; R 645] ❖ **M** 321 **prohibició de**: **M** 783 [R 676]

novenes: **C** 397, 398

novetats: **E** 215

noviciats: **E** 381, 409 ❖ **M** 383, 404 ❖ **R** 329

novicis: **E** 412 ❖ **M** 407 ❖ **R** 294 i 332

Nueros, Diego de (infançó): **P** 5

nul·litats: **R** 421

nuncis: **C** 464 ❖ **R** 130

núpcies: **C** 397

obediència: **E** 736 [M 715; R 608] ❖ **R** 4 i 277 **homenatges d'**: **M** 773 [R 666]

obrers: **C** 521, 560 ❖ **E** 653 [M 628; R 515] ❖ **M** 859 [R 751]

obres: **E** 785 [M 755; R 648] **pies**: **E** 301, 590 ❖ **M** 314, 605-606, 871 [R 763] ❖ **R** 232 i 495-497 **públiques**: **C** 500, 531, 535, 544, 550, 562, 574 ❖ **E** 620 ❖ **R** 483

observança: **C** 248, 273, 489, 493, 502, 504, 508, 518, 553, 558, 563, 576 ❖ **E** 214, 282, 333, 334, 712 [M 691; R 583] ❖ **R** 9, 36, 71, 295, 223, 252 i 277 **de Capítols de Cort**: **R** 352 i 353 **de la llei (invocació)**: **P** 153, 163, 279 i 280 **de les Constitucions (invocació)**: **M** 776 [R 669] / vegeu Constitucions de Catalunya, observança **capítol de l'(invocació)**: **E** 683 [M 660; R 549] ❖ **P** 225 **constitució de l' (invocació)**: **E** 664 [M 640; R 527], 695-697 [M 673-675; R 564-566], 718 [M 697; R 589], 722 [M 701; R 594], 686 [M 663; R 552] ❖ **P** 184 i 226

observants: **R** 332

ocells de caça: **E** 629 ❖ **M** 618

ociosos: **R** 91

odis: **C** 490 ❖ **E** 553

ofensa (procés de l'): **C** 488, 494

ofici pastoral: **M** 457

oficials: **C** 405, 479, 510, 511 ❖ **E** 387 ❖ **M** 47 i 472 **bastoners**: **E** 680 [M 657; R 546] ❖ **M** 782 [R 675] ❖ **P** 201 **de barons**: vegeu Barons, oficials de **eclesiàstics**: **C** 490 ❖ **E** 739 [M 718; R 611] **nous**: **M** 861-862 [R 753] i 873 [R 765] **nous (prohibició d')**: **E** 779 [M 749; R 642] **ordinaris**: **C** 464, 470, 479, 481, 484, 494, 508, 541, 550 ❖ **E** 667 [M 642; R 530], 739 [M 718; R 611], 744 [M 723; R 616], 802 [M 889; P 248; R 780], 809 [M 896; P 255; R 787] ❖ **M** 532, 793 [R 686] **ordinaris (jurisdicció dels)**: **E** 771 [M 741; R 633] **reials**: **C** 122, 153, 154, 156, 209, 350, 373, 386, 398, 431, 446, 465, 468, 470, 473, 474, 475, 485, 487, 496, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 510, 515, 518, 521, 524, 525, 531, 533, 544, 553, 562, 566, 568, 576 ❖ **E** 366, 509, 555, 659 [M 634; R 521], 664 [M 639; R 527], 726 [M 704, 705; R 597, 598], 738 [M 717; R 610], 739 [M 718; R 611], 741 [M 720; R 613], 746 [M 725; R 618], E 753 [M 762; R 654], 761 [M 769; R 662], 766 [M 736; R 629], 787 [M 757; R 650], 810 [M 898; P 257; R 788] ❖ **M** 130, 162, 171, 172, 178, 309, 310, 315, 319/321, 433, 470, 502, 572, 581, 774 [R 667], 787 [R 680], 793 [R 686], 795 [R 688], 798 [R 691], 799 [R 692], 806 [R 699], 807 [R 700], 808 [R 701], 810 [R 703], 863, 864 [R 755] ❖ **P** 184, 188, 217 ❖ **R** 2, 88, 132, 134, 156, 167, 236, 320, 349, 355, 382, 391, 411, 425, 485 i 491 **reials (incompatibilitats)**: **E** 210 **reials (remuneracions)**: **E** 592 **reials (salaris)**: **E** 402 ❖ **M** 431 i 474 **reials amb jurisdicció**: **M** 139, 140 i 143 **reials ordinaris**: **E** 660 [M 635; R 523], 677 [M 653; R 542], 704 [M 682; R 574], 774 [M 744; R 637] ❖ **P** 189 i 231 **reials (contrafaccions)**: **M** 794 [R 688] **reials (excessos)**: **M** 783 [R 676] **reials (greuges dels)**: **E** 361, 376, 791 [M 761; R 654] **reials, llicències dels**: **E** 674 [M 650; R 539] ❖ **P** 199 **reials, resistències als**: **E** 675 [M 651; R 540] **reials (visita dels)**: **C** 518, 552 ❖ **M** 621, 852 [R 744], 856 [R 748] i 864 [R 755] **reials (nomenament de visitador)**: **E** 733 [M 714; R 605] **reials (sentències de visita)**: **E** 735 [M 709; R 607] **reials (terminis provatoris de visita)**: **E** 733 [M 714; R 605] i 735 [M 709; R 607] **reials (testimonis de visita)**: **E** 735 [M 709; R 607] **seculars**: **C** 490 **visita dels**: **M** 862 [R 753]

oficis: **C** 451, 535 ❖ **M** 413, 510, 559/561, 570, 577, 595 i 622 **cantats**: **C** 278 **de jurisdicció**: **C** 423 **divinals**: **E** 344 ❖ **R** 284 **divins**: **E** 740 [M 718; R 611] **eclesiàstics (provisió)**: **E** 758-759 [M 767; R 660] **municipals (privació)**: **M** 791 [R 684] **ordinaris**: **C** 398 **públics**: **C** 482 ❖ **E** 40 ❖ **M** 33

❖ **R** 73, 444/447, 454, 469, 476, 494, 508 i 511 **públics (exclusió dels)**: **E** 652 [M 627; R 514] i 712 [M 691; R 584] **públics (extraccions)**: **E** 665 [M 640-641; R 528-529] ❖ **P** 185 **reials**: **C** 467, 521, 559 **reials (incompatibilitat)**: **M** 779-782 [R 672-675] **reials (privació)**: **M** 791 [R 684] **extraccions i eleccions**: **C** 348, 568 **subrogacions**: **C** 474, 591

OLEGUER, sant (bisbe de Barcelona): **C** 581

oli: **C** 522, 560 ❖ **E** 704 [M 683; R 575] ❖ **P** 212 ❖ **R** 360 **tretes d'**: **E** 765 [M 734; R 627] **aforament d'**: **E** 678 [M 654; R 543]

OLIBA, Antoni (doctor en drets): **C** 170, 174, 421 ❖ **E** 15, 87, 93, 142, 310, 623 ❖ **M** 34, 35, 91, 195, 196, 334, 505, 599, 806 [R 699] ❖ **R** 71, 97, 98, 141, 144, 243, 244, 341 i 387

OLIVA, Galceran: **P** 18

OLIVA, Joan (síndic de Barcelona a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

OLIVÁN, Juan Francisco de (infançó): **P** 6

olivars: **C** 502 ❖ **E** 668 [M 644; R 532] ❖ **P** 194

OLIVER DE BOTELLER, Francesc (abat de Poblet i habilitador pel braç eclesiàstic): **C** 111, 133, 134, 135, 136, 158, 159, 180, 183, 187, 191, 195, 216, 221, 229, 252, 261, 269, 299, 311, 335, 339, 357 ❖ **E** 7, 10, 11, 16, 17, 19, 21/23, 25, 27, 30, 43/47, 49, 52, 56, 59, 60, 66, 67, 74, 80, 83, 85, 88, 90, 97, 98, 102, 103, 106, 108, 112, 142, 143, 145, 146, 148, 154, 156/161, 166, 170, 177, 179, 180, 182, 183, 185, 196, 199/201, 203, 206, 207, 219, 220, 223, 229, 233, 235, 236, 238, 240, 243, 247, 249, 253, 254, 256, 257, 262, 265, 266, 270, 271, 275, 278/280, 286/288, 295, 297, 300, 302, 303, 306, 310, 312, 316, 318, 320, 321, 327, 328, 331, 340, 349, 351, 354, 361, 363, 373, 374, 376, 380, 388, 389, 392, 395, 404, 415, 418, 422, 428, 445, 450, 456/458, 472, 473, 476, 479, 483, 484, 491, 499, 504, 522, 528, 530, 531, 538, 541, 545, 548, 549, 576, 577, 585, 590, 596, 609, 614, 639, 644, 648 ❖ **M** 17, 44, 66, 107, 109, 112-113, 115, 176, 177, 200, 205, 212, 214, 221, 224, 241, 242, 247, 254, 298, 359, 379, 427, 432, 440, 512, 526, 552, 556, 576, 588, 610, 612 ❖ **P** 90, 97, 100, 117, 118, 121, 122, 125, 128, 132, 134, 159, 178 ❖ **R** 35, 64, 78, 111, 113, 114, 136, 137, 148, 150, 152, 154, 157, 171, 175, 181, 212, 221, 254, 261, 287, 334, 338, 397, 410, 427, 428, 442, 449, 470, 499 i 500

OLIVER DE BOTELLER, Pere (cabíscol i canonge de Tortosa i diputat eclesiàstic): **C** 243, 273 ❖ **E** 21, 36, 71, 72, 105, 119, 151, 155, 224, 225, 239, 281, 332, 345, 464, 575 ❖ **M** 29, 48, 79, 80, 109, 206, 259, 267, 299, 348, 495, 501, 502, 563 ❖ **R** 48, 60, 87, 111, 119, 147, 185, 192, 223, 349, 350, 390, 391, 394, 438 i 439

OLIVER I BOTELLA, Francesc (noble): **P** 15

OLIVER, Ferran (donzell de Barcelona): **M** 13, 186 ❖ **P** 17, 79 i 110

OLIVER, Guillem (síndic de Barcelona a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

OLIVER, Guillem (síndic de Barcelona al Parlament de 1410): **R** 22

OLIVER, Joan (de Vilafranca del Penedès): **E** 572

OLIVER, Miquel (capità de nau): **E** 776 [M 746; R 639]

OLIVER, Miquel (ciutadà de Lleida): **C** 279 ❖ **E** 295, 297, 298 ❖ **M** 311 ❖ **R** 229

OLIVER, Rafael: **E** 747 [M 726; R 619]

OLIVER, *talis* (doctor en drets i assessor de la Diputació del General): **E** 123 ❖ **R** 129

OLIVERES, Francesc (fuster i síndic de Figueres): **C** 79, 143, 144, 162, 165, 169, 227, 229, 263, 268, 277, 280, 282, 286, 300, 340, 346, 352, 378 ❖ **E** 292, 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 83, 119, 143 ❖ **R** 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 120, 123, 125, 138, 140, 180, 182, 214, 220, 235, 239, 255, 264, 265, 268, 270, 272, 339, 348, 350, 375, 438, 482 i 502

OLIVERES, Pere (síndic de Tortosa a la Cort General de 1406-1410): **R** 18

oliveres: **M** 788 [R 681]

OLIVETO (Nàpols), comtat d': vegeu FOLC DE CARDONA I CÒRDOVA-ANGLESOLA, Antoni

OLIVÓ, Francesc: **M** 253

OLIVÓ, Gaspar (donzell de Tàrrega): **M** 7, 10, 14, 23, 179, 187, 374 ❖ **P** 61, 78, 102 i 110

OLIVÓ, Jeroni d' (donzell, paer de Tàrrega i promovedor del braç militar): **C** 85, 266, 280, 589 ❖ **E** 22, 23, 25, 26, 30, 36, 44, 48, 180, 254, 274, 355, 637, 644 ❖ **M** 7, 14, 20, 23/26, 59, 67, 74, 84, 88, 105, 146, 179, 180, 190, 196, 201, 227, 231,

239/241, 244, 252, 262, 263, 275, 276, 280, 285, 288, 295, 296, 311, 327, 328, 339, 352, 364, 374, 397, 421, 435, 439, 445, 455, 463/465, 481, 484, 493, 525, 529, 536, 537, 542, 579, 609, 611 ❖ **P** 62, 93, 102, 103, 113, 125, 137, 141, 160 ❖ **R** 44-45, 196, 218, 497 i 499

Olot (Garrotxa): **E** 222 **bolla d'**: **E** 586 ❖ **R** 313

Oluges (Segarra), les: **P** 131 **senyoria de les**: vegeu Oluja, Galceran d'

Oluja, Galceran d' (donzell i senyor de les Oluges): **E** 528 ❖ **M** 11, 180, 186, 491, 511, 512, 529, 538, 555, 587, 591, 601, 623 ❖ **P** 69, 81, 103, 109, 131, 181 ❖ **R** 397

Oluja, Gaspar d' (donzell de Tàrrega): **M** 439 ❖ **P** 141

Oluja, Jeroni d' (donzell): **M** 484

Oluja, Joan: **P** 18

Oluja, Onofre (prior de Gualter): **C** 382 ❖ **E** 287, 499, 505 ❖ **M** 489

Olzina, Gabriel (notari públic i arxiver de l'Arxiu Reial de Barcelona): **C** 101, 103 ❖ **E** 34, 41 ❖ **M** 40, 123 ❖ **R** 67, 68 i 129

Olzinelles, Bernat d' (síndic de Lleida al Parlament de 1410): **R** 22

Olzinelles, Gaspar d' (donzell de Santa Linya): **M** 414

Olzinelles, Jerónimo (donzell i síndic de Barbastre): **C** 344 ❖ **P** 59

Olzinelles, Joan d' (donzell de Santa Linya i Tamarit de Llitera): **M** 381, 397, 401, 442 ❖ **P** 126

Olzinelles, Miquel d' (donzell de Cubells): **M** 12, 181, 401, 422, 443 ❖ **P** 105 i 127

Olzinelles, Miquel Joan d' (donzell de Lleida i senyor de Torre-serona): **M** 25, 180, 190, 397, 529, 623 ❖ **P** 18, 72, 113 i 180

Oller, Miquel: **M** 834 [R 726]

Ollers, Jeroni (notari públic): **P** 71 i 81

Omeladès, vescomtat d': **E** 461 ❖ **M** 453 ❖ **P** 164 ❖ **R** 345

Omedes, Aparici d' (donzell de Tarragona): **M** 330, 436 ❖ **P** 138

Omedes, Cristòfor (donzell d'Ulldecona): **M** 366, 437, 482 ❖ **P** 140

Omedes, Miguel (cavaller): **P** 6

Oms (família): **M** 792 [R 685]

Oms de Sentmenat, Anna d': **C** 457

Oms, Antoni o Anton d' (noble): **C** 457 ❖ **M** 793, 794 [R 686, 687], 870 [R 761] ❖ **P** 82

Oms, Baltasar d' (noble): **M** 6, 14, 23, 143, 144, 179, 209, 238, 244, 265, 303, 304, 378, 422, 438, 483, 525, 529, 596, 617, 622 ❖ **P** 61, 102, 114, 141 i 179

Oms, Berenguer d': **C** 248, 275

Oms, Carles d' (governador del Rosselló): **M** 804 [R 697] i 874 [R 766]

Oms, Enric d': **E** 407

Oms, Gaspar d' (noble): **M** 191

Oms, Miquel d' (ajudant comú del General): **C** 411 ❖ **E** 20, 78, 94, 765 [M 734; R 627] ❖ **M** 28, 123, 181 ❖ **P** 70, 81, 104 ❖ **R** 47, 99 i 129

Oms, Rafael (doctor en teologia, canonge, ardiaca major, síndic del Capítol de la Catedral de Tarragona i proveïdor de greuges): **C** 82, 87, 91, 92, 97, 98, 101, 102, 108, 121, 138, 139, 144, 220, 236, 277, 301, 328, 335, 337, 344, 591 ❖ **E** 6, 7, 11, 12, 16, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 27, 31/37, 40, 41, 44, 45, 47/52, 54/56, 58, 59, 61, 64, 66, 68, 70, 71, 73, 77, 78, 91, 97, 117, 125/127, 132, 138, 139, 144, 151, 161, 165, 171, 182, 183, 185, 188, 194, 196/198, 200, 203, 204, 207, 219, 220, 223, 224, 227, 229/233, 235, 237, 240, 242, 246, 248, 250, 252, 253, 255, 256, 259, 262, 265, 269/271, 274, 275, 278, 279, 283, 286/288, 295, 298, 300, 302, 303, 306, 309, 312, 316, 318, 321, 327, 331, 333, 336, 337, 340, 345, 349, 354, 359, 361, 363/365, 373, 376, 377, 387, 392, 394, 395, 404, 415, 417, 419, 420, 422, 423, 425, 427/430, 438, 441, 445, 446, 448/450, 452, 454/456, 458, 464, 473, 480, 484, 490, 494, 498/500, 503, 504, 508, 509, 512, 520, 522, 524, 527, 530, 535, 544, 549, 565, 568, 576, 585/588, 592, 596, 597, 609, 611, 613, 614, 616, 620, 623, 646 ❖ **M** 18, 27, 28, 34, 37, 40, 41, 47, 51, 52, 54, 59, 71, 78, 79, 174, 175, 202, 236, 245, 247, 258, 259, 261, 364, 370, 416, 417, 440, 444, 449, 450, 474, 511, 532, 599 ❖ **P** 60, 67, 124, 159, 175, 178 ❖ **R** 40, 46, 55, 59, 62, 67, 68, 73/75, 87, 88, 115, 117, 121, 132, 147, 168, 174, 185, 187, 212, 268, 279, 309, 334, 337, 341, 343, 396, 410, 413, 468 i 490

Oms, Ramon d' (donzell de Barcelona): **M** 10, 185, 387, 439, 482, 525, 529, 587, 596, 617, 622 ❖ P 16, 81, 108, 141 i 179

Onda (Plana Baixa) **jurats d'**: **P** 13

Ontinyent (Vall d'Albaida) **jurats d'**: **P** 13

Òpol (Rosselló): **C** 514 ❖ **E** 771 [M 741; R 633]

opressió (recursos per): **C** 538

opressions: **C** 106, 429, 507 ❖ **E** 208, 212 ❖ **M** 173, 318, 322, 389, 784 [R 677], 801 [R 694], 838 [R 730], 839 [R 731], 840 [R 732], 841 [R 733], 842 [R 733-734], 856 [R 748], 858 [R 749] ❖ **R** 248

or: **C** 153, 409 ❖ **E** 232, 461, 629, 805 [M 892; P 251; R 783] ❖ **M** 289 ❖ **R** 132 **tela d'**: **M** 112 **vasos d'**: **R** 489

oracions: **C** 271, 278, 284, 300 ❖ **E** 357, 414 ❖ **M** 314, 409 ❖ **R** 223, 224, 233, 236, 237, 263, 264, 267, 296 i 334 **públiques**: **E** 736 [M 715; R 608]

oradures: **M** 825 [R 718]

Orcau (a *Isona*, Pallars Jussà) **baronia d'**: **M** 58 ❖ **P** 138

Orcau, Gaspar (doctor en medicina i habitant i síndic de Montsó): **M** 147, 148, 152, 156, 158/161, 166, 170 ❖ **P** 44, 50, 59 ❖ **R** 91, 103 i 104

Ordal, Pere Pau (escrivà de manament): **C** 592

orde **antic**: **M** 507 **cartoixà**: **P** 100, 118 i 122 **cistercenc**: vegeu Cister, orde del **clerical**: **E** 754 [M 762; R 655] ❖ **M** 808 [R 701] **de dret**: **M** 793 [R 687] **insòlit**: **M** 787 [R 680] **judiciari**: **E** 560

Orde, Jeroni (notari de Càller): **M** 139

ordes: **C** 107, 113, 119, 120, 172, 205, 219, 241, 257 ❖ **M** 785 [R 678] ❖ R 70, 83, 90, 121, 142, 143 i 153 **sagrats**: **E** 579 ❖ **M** 580

ordinacions: **C** 265, 273, 279, 354, 398, 420, 423, 479, 492, 508, 526, 535, 567, 576, 583, 584 ❖ **E** 404, 405, 420, 461 ❖ **M** 417, 418, 446, 447, 452, 504, 505, 784 [R 678] ❖ **R** 91, 94, 103, 104, 306, 307, 345, 372 i 425 **criminals**: **M** 148, 151/153 i 157 **generals**: **E** 783 [M 753; R 646] **municipals**: **E** 743 [M 722; R 615] **execució d'**: **E** 727 [M 706; R 599] ❖ **P** 219

ordinaris: **R** 319 **eclesiàstics**: **C** 440 ❖ **E** 757 [M 766; R 659]

ordis: **C** 367, 371, 456, 520, 573, 574 ❖ **E** 86, 608, 704 [M 683; R 575] ❖ **M** 90, 470, 474, 476, 575, 807 [R 700] ❖ **P** 212 ❖ **R** 96 i 366 **delmes d'**: E 735 [M 709] **tretes d'**: E 484

ordre judiciari: **E** 552, 682 [M 659; R 548], 687 [M 665; R 554], 690 [M 667; R 557] ❖ **M** 772-773 [R 665-666] ❖ **P** 202, 205 i 206

Orelles, Jaume (lloctinent de procurador reial dels Comtats): **M** 788 [R 681]

orfes: **E** 563, 626, 642 ❖ **M** 605 i 615 **infants**: **R** 495, 504 i 509

orgull: **R** 333

Oriol, Bernat: **E** 418 ❖ **M** 411

Oriola (Baix Segura) **bisbe d'**: **P** 9 **Capítol de l'església Catedral d'**: **P** 9 **jurats d'**: **P** 13

Oriola, Gaspar: **C** 587

Orís (Osona) **castell d'**: **M** 286 ❖ **P** 137

Orís, Francesc d' (donzell): **M** 287

Orís, Macià d' (senyor d'Orís): **M** 286, 287, 434 ❖ **P** 137

Oristany (Sardenya), marquesat d': **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Orla (a Perpinyà, Rosselló): **C** 558

Ormassa, Alonso de (cambrer): **M** 817 [R 709], 822 [R 714] i 847 [R 739]

ornaments: **M** 504, 605 ❖ **R** 343

Orós, Martí Joan d' (donzell de Mequinensa): **M** 138, 146, 442, 448, 449 ❖ **P** 126

Òrrit, Vicent (síndic de Lleida a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

Ortafà, Francesc d' (noble): **C** 277 ❖ **E** 293 ❖ **M** 6, 14, 23, 105, 178, 238, 244, 252, 303, 304, 306, 352, 421, 596, 616, 622 ❖ **P** 179

Ortafà, Lluís d' (noble): **M** 7, 14, 190, 422, 622 ❖ **P** 61, 113 i 179

Ortafà, Miquel Francesc d' (noble): **P** 15, 61 i 101

Ortafà, Pere d' (militar): **R** 13

Ortiga, Josep (de Lleida): **E** 790 [M 760; R 653]

Ortís de Cabrera, Gismund (de Concabella, donzell de Barcelona, proveïdor de greuges): **C** 591 ❖ **E** 527, 544, 557 ❖ **M** 187, 280, 288, 511, 529, 532, 540, 596, 617, 623 ❖ **P** 18, 110, 175, 180 ❖ **R** 396 i 413

Ortiz, Francesc (donzell): **P** 78

Ortiz, Juan (sergent major del castell de Salses): **E** 771 [M 741; R 634]

Ortiz, Miguel: **P** 59

Ortodó, Joan Onofre (síndic de Puigcerdà i habilitador pel braç reial): **C** 95, 124,

137, 159, 160, 163, 167, 233, 237, 262, 263, 264, 265, 278, 280, 282, 283, 290, 291, 304, 309, 316, 321, 324, 325, 327, 330, 333, 335, 346, 357, 361, 374, 378, 379, 380, 381, 384, 387 ❖ **E** 116, 143, 271, 302, 391, 499, 502, 540, 593, 594, 619, 640 ❖ **M** 115, 177, 386, 484, 486, 490, 527, 550, 551, 613 ❖ **P** 85, 97, 100, 118, 120, 122, 161, 182 ❖ **R** 66, 76, 115, 137, 139, 188, 211, 213, 215, 217, 235, 255, 281, 303, 311, 348, 360, 362, 375/377, 379, 410, 420, 442, 451, 455 i 502

Os de Balaguer (Noguera): **P** 131, 133 **castlania de**: vegeu Ciscar, Raimon de

Osca (Aragó) **bisbe d'**: **P** 2 **Capítol de l'església Catedral d'**: **P** 2 **jurats de**: **P** 7

Osera (Aragó) **baronia d'**: **P** 3

Osona, comtes d': **M** 801 [R 694]

Osset, Damià (doctor del Reial Consell): **E** 788 [M 758; R 651], 790, 791 [M 760, 761; R 652/654]; M 796 [R 689], 823 [R 715], 828 [R 720], 832/838 [R 724/730], 843 [R 735], 851 [R 743], 856 i 857 [R 748, 749]

ous: **C** 522, 560

ovelles: **C** 355, 470, 491 **prenyades**: **R** 425

pa: **C** 401, 522, 532, 560 ❖ **E** 390 ❖ **M** 396

pacificació: **E** 552

pacífics: **E** 428

pactes: **R** 102

Padrissa, Vicent (síndic de Barcelona a la Cort General de 1414, 1421-1423 i 1431-1434): **R** 24 i 26, 27

paers: **C** 172, 348, 349, 350, 365, 384, 388, 401, 402, 499, 501, 512, 513, 515, 518, 520, 552, 578, 587, 588, 589 ❖ **E** 480, 627, 643, 652 [M 627; R 514], 653 [M 628; R 515], 659 [M 634; R 521], 662 [M 637; R 525], 664 [M 639; R 527], 665 [M 641; R 529], 669 [M 645, 678; R 533, 569], 705 [M 683; R 575], 708 [M 686; R 578], 712 [M 691; R 584], 713 [M 692; R 585], 729 [M 711; R 601], 734 [M 708; R 606], 743 [M 721; R 614], 752 [M 730; R 623], 795 [M 881; P 239; R 771] ❖ **M** 469, 606, 615, 616, 787 [R 680], 799 [R 692], 806 [R 699] ❖ **P** 183/185, 188, 191, 194, 212, 215, 221 ❖ **R** 143, 382, 496, 497, 505 i 509

Pagès, Galderic (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1431-1434): **R** 28

Pagès, Joan Francesc (donzell de Perpinyà): **M** 8, 182, 506, 529, 594, 596, 617, 623 ❖ **P** 75, 105 i 181

Pagès, Joan: **P** 19

pagesos: **C** 462, 476, 521, 535, 559, 574, 576 ❖ **E** 525, 774-775 [M 744-745; R 637-638], 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 95, 100, 519, 781 [R 674] ❖ **R** 105, 471 i 473

Palacín, Gaspar (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Palacio, Domingo (cavaller): **P** 5

Palacio, Juan (escrivà de manament, notari públic i arxiver reial d'Aragó): **P** 21, 23/26, 30, 32, 34/38, 40/42, 45/51, 53/56 i 91

Palacio, Juan (infançó): **P** 6 i 59

Palafox, Enrique de (noble aragonès): **E** 101 ❖ **P** 4 ❖ **R** 108

Palamós (Baix Empordà): **E** 767 [M 736; R 629] ❖ **M** 352, 437 ❖ **P** 139 i 141 **comtat de**: vegeu Folc de Cardona i Còrdova-Anglesola, Antoni

Palau, Francesc (mercader de Barcelona): **E** 777 [M 747; R 640]

Palau, Frederic (noble): **P** 15

Palau, Joan (cavaller de Barcelona): **E** 38 ❖ **M** 9, 45, 188 ❖ **P** 19, 75 i 111

Palau, Miquel (donzell de Barcelona): **E** 38 ❖ **M** 45

Palau, *talis*: **M** 806 [R 699]

Palau, Ug (donzell de Tremp): **M** 537, 555, 557 ❖ **P** 16, 130 i 133

palaus: **M** 822 [R 715]

Palau-sator (Baix Empordà) **castell i lloc de**: **P** 105 **senyoria de**: vegeu Miquel, Guerau de

Palerm (Sicília): **E** 232 ❖ **M** 289 i 841 [R 733]

pàlits: **C** 153 ❖ **E** 16 ❖ M 111 ❖ **R** 132

Paloma, Francesc (cirurgià de Barcelona): **E** 573, 612, 614, 622 ❖ **M** 560, 561 ❖ **R** 444 i 445

Palomar, Joan Miguel: **M** 157

Palou, Galceran de (militar): **R** 13

Palou, Guerau de (doctor en drets): **M** 789 [R 682] i 791 [R 684]

Pals (Baix Empordà) **jurats de**: **P** 21 **molins de**: **E** 38 ❖ **M** 45 **síndic de**: **C** 151, 154, 162, 305, 320 ❖ **R** 133, 438 i 511 / vegeu Rofí, Jaume **vila de**: **E** 342 i 481

palla (control de la): **E** 658 [M 633; R 521]

Pallà, Joan (bandoler): **M** 805 [R 698]

PALLARÈS, Antic (de Besalú): **E** 523, 547, 548 ❖ **M** 516 ❖ **R** 397 i 398

PALLARÈS, Martí (síndic de Talarn): **C** 80, 130, 162, 166, 169, 187, 213, 267, 278, 280, 291, 320, 323, 325, 344, 374, 375 ❖ **E** 456, 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 84, 119, 120 ❖ **R** 7, 33, 39, 41, 102, 120, 138, 140, 169, 219, 255, 304, 305, 348 i 502

Pallargues (Segarra), les: **P** 101

PALLARS, Bernat de (comte de Pallars): **R** 13

PALLARS, Guillem de (vescomte de Pallars): **R** 11

Pallars: **E** 309 ❖ **M** 443, 472, 782 [R 675] ❖ **P** 127 **comte de**: **R** 11 **Monestir de Sant Jaume de**: **E** 562 i 564 **sotsvegueria de**: **M** 326, 419, 505, 553 ❖ **P** 102, 117, 129, 130, 140 ❖ **R** 290

PALLÀS, Jaume (noble): **P** 10

pallisses: **C** 113 ❖ **R** 80

pal·lis: vegeu *pàlits*

PALLÓN, Montserrat (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

panys: **E** 338, 366 ❖ **M** 309

papa: **C** 422, 428 ❖ **E** 408, 411, 413, 571, 704 [M 682; R 574], 711 [M 690; R 583], 702 [M 680; R 571], 720 [M 698; R 591], 722 [M 701; R 594], 755 [M 764; R 657] i 758 [M 767; R 660] ❖ **M** 355, 385, 474, 476, 478, 580 ❖ **P** 230 ❖ **R** 42, 130 i 365

paper: **E** 793 [M 879; P 237; R 770]

papers: **C** 298, 314 ❖ **M** 389 ❖ **R** 357 **encant de**: **M** 848 [R 740] **volants**: **M** 97

PARACOLS, Antoni (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1406-1410): **R** 18

PARAGE, Martín: **C** 174 ❖ **P** 36 i 59

PARAGE, Salvador: **P** 59

paraires: **C** 535 i 566

paraments: **E** 82 i 84

PARATGE, Martí (pagès de Montsó): **R** 144

parcialitats: **C** 537 ❖ **E** 553, 747 [M 726; R 619] ❖ **R** 36

PARDINA, Baltasar (cavaller de Barcelona i senyor de Vernet): **M** 9, 187, 259, 265, 302, 304, 328, 455, 463, 465, 467, 482, 525, 529, 562, 596, 617, 623 ❖ **P** 17, 76, 110, 161 i 180

Pardo (a Madrid), Palau del: **E** 231 i 776 [M 745; R 638]

PARDO DE LA CASTA, Joan (noble): **P** 10, 24, 25, 31, 32, 36, 39, 40, 44, 46, 47 i 51/53

PARDO DE LA CASTA, Luis (noble): **P** 58

PAREDES, *talis* (criat): **R** 47

parentius: **M** 803 [R 696]

parents: **C** 397, 436, 470, 477, 519, 521, 560 ❖ **E** 284 ❖ **M** 59, 814 [R 706], 831 [R 723], 838 [R 730], 841 [R 733], 847 [R 739], 857 [R 748] ❖ **R** 259, 293, 294, 322 i 332

pares: **C** 382, 440, 533

PARETA, Joan (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1421-1423): **R** 11 i 26

PARIA, Gabriel (notari públic): **P** 70 i 88

París: **M** 841 [R 733] **tribunals de**: **C** 431

Parlament de Catalunya: **C** 524 **convocat després de la mort del rei Martí**: **R** 22 **del rei Alfons de 1416, ordre del seure**: **R** 24

parlaments: **R** 134

parlar en cristià: **E** 414

PARMA, príncep de: **C** 198 ❖ **R** 159

PARRA, Montserrat (causídic de Barcelona i porter del braç militar): **C** 257, 267 ❖ **E** 259, 272 ❖ **M** 15, 279, 281 ❖ **R** 205 i 220

Parra, senyoria de la: **P** 110 / vegeu VERGÓS, Onofre de

PARRÍ, Pere (síndic de Figueres): **P** 83

parroquials: **R** 471 i 473

parroquiatge, drets de: **E** 518 i 519

parròquies: **C** 387, 402, 492, 588 ❖ **E** 292, 672 [M 647, 648; R 536], 736 [M 709], 760 [M 769; R 661] ❖ **M** 535 ❖ **P** 197 ❖ **R** 471 i 473

parts instants: **M** 816 [R 708]

Pasqua: **E** 119 **de Resurrecció**: **E** 215 ❖ **M** 325

PASQUAL (família de Puigcerdà): **E** 742 [M 721; R 614]

PASQUAL, misser (de la Seu d'Urgell): **E** 748 [M 727; R 620]

PASQUAL, Pau (criat): **M** 288

passamaners, E 550

Passanant (Conca de Barberà): E 272

passatgers: **C** 522, 560 ❖ **E** 538, 539, 660 [M 635; R 523] ❖ **M** 407, 409 ❖ **P** 189 ❖ **R** 294, 296, 332 i 334

passatges: **C** 526

passions: **C** 215, 494, 529 ❖ **E** 209 i 553

passos: **C** 509

PASTOR, Felipe (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

PASTOR, Francesc (doctor en drets de Lleida): **E** 790 [M 760; R 653]

PASTORET, Montserrat: **C** 587

pastors: **C** 346 ❖ **E** 760 [M 769; R 661]

pastures: **C** 502, 542, 550, 574

patenes: **C** 152 ❖ **E** 16, 82 ❖ **M** 112 ❖ **R** 45

patents certificatòries: **M** 47

paternalisme: **E** 5

patges: **C** 231, 232 ❖ **E** 29, 227, 387, 399 ❖ **M** 390 ❖ **R** 183 i 357

pàtria: **C** 515 ❖ **M** 318, 325 i 445 **catalana**: **E** 340, 341 ❖ **R** 452 **catalana (drets de la)**: **M** 365 **comuna**: **E** 431 ❖ **M** 428 ❖ **R** 379 i 381 **natural**: **E** 413 ❖ **M** 408 ❖ **R** 294, 333 i 367 **bé de la**: **M** 221 **defensa de la**: **C** 525 **drets de la**: **C** 521, 559 ❖ **E** 340 ❖ **M** 562, 866 [R 758] ❖ **R** 452 **lleis de la**: **C** 501, 514, 519, 574 ❖ **E** 208, 210, 211, 215, 675 [M 650; R 539] ❖ **M** 318, 322, 776 [R 669], 777 [R 670] ❖ **P** 200 **llibertats de la**: **E** 210 i 211 **servei a la**: **M** 321 i 472

patrimoni: **E** 476, 495 ❖ **M** 480, 497 i 871 [R 763] **reial**: **C** 436, 474, 494, 516, 521, 550, 558, 564, 567, 580 ❖ **E** 190/192, 495, 496 ❖ **M** 480, 481 i 772 [R 665] **reial (benefici del)**: **C** 388 **reial (drets del)**: **C** 564 **reial (jutges del)**: **C** 511, 538, 540 ❖ **E** 554/556 **reial (rendes del)**: **C** 575

patrimonis: **C** 401, 408, 490, 497, 499, 509 ❖ **E** 431 ❖ **M** 258, 428, 825 [R 718], 844 [R 736], 873, 874 [R 766], 875 [R 768] ❖ **R** 184, 242, 379, 381, 475 i 476

patrocinar: **M** 784 [R 677]

patronat reial: **C** 370, 402, 534, 565

Pau II (papa): **E** 192

Pau III (papa): **E** 189

Pau IV (papa): **E** 192

Pau, Francesc de (noble): **P** 16

pau: **C** 124, 249, 424, 482, 525, 532, 569 ❖ **E** 2/5, 525, 649, 722 [M 701; R 594] ❖ **M** 2, 4, 5, 273, 317, 353, 379, 385, 407, 519, 624 ❖ **P** 277 ❖ **R** 3/5, 90, 195, 236, 240, 294, 328, 331, 332, 365, 471 i 473 **temps de**: **E** 780-781 [M 750; R 643] **i treva**: **C** 474, 523, 524, 561 ❖ **P** 145 i 275 **i treva (constitucions de)**: **E** 785 [M 755; R 648] ❖ **M** 779 [R 671] **i treva (signatures de)**: **E** 666 [M 642; R 530], 667 [M 642; R 530] i 714 [M 693; R 586]

Paulet, Francesc (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1537): **C** 493

Paüls (Baix Ebre): **P** 129 **senyoria de**: vegeu Sebil de Canyissar, Montserrat

peanya: **E** 337

peatges: **C** 485

pecado nefando: **E** 729 [M 707-708; R 600-601] i 732 [M 713; R 604]

pecats: **C** 491 **mortals**: **E** 414 **venials**: **E** 414

peces de terra: **M** 788 [R 681]

pecúnies: **C** 496, 512, 562, 564, 567, 569, 592

Pedralbes, Francesc (notari públic de Barcelona): **M** 125, 330 ❖ **P** 75

pedrenyals: **C** 398, 440, 483, 490 ❖ **E** 282, 478, 524, 725-726 [M 704-705; R 597-598], 766 [M 736; R 629], 778 [M 748; R 641] i 800 [M 886; P 245; R 777] ❖ **M** 561, 781 [R 674], 791 [R 684] ❖ **P** 217, 218, 235 **curts**: **E** 742 [M 721; R 614] ❖ **M** 799 [R 692] **crides contra**: **M** 301 **incautació**: **E** 741 [M 720; R 613] **prohibició de**: **C** 257, 258, 279, 280, 287, 302, 307, 309, 357, 373, 376, 386, 387, 405, 490 ❖ **E** 238, 241, 261, 263, 296, 297, 315, 317, 366/368, 726 [M 705; R 598], 727 [M 705, 706; R 598, 599] ❖ **M** 308-310, 333, 371, 420, 466, 467, 470-472, 538, 540, 541, 558 ❖ **R** 206, 230, 231, 240, 241, 270, 280, 361, 374 i 435 **tirs de**: **M** 796 [R 689]

Pedró, Gaspar de (cavaller): **E** 449 ❖ **M** 378 i 456

Pedró, Lluís Gabriel (donzell d'Ulldecona): **M** 360, 397, 437, 455, 456, 463, 464 ❖ **P** 139 i 160

Pedrol, *talis* (escrivà de manament): **E** 282 ❖ **M** 300

Peguera, Berenguer de (noble, habilitador pel braç militar i proveïdor de greuges): **C** 84, 90, 123, 127, 128, 135, 159, 160, 181, 207, 221, 299, 311, 338, 344, 367, 370, 591 ❖ **E** 18, 28, 32, 64, 76, 90, 91, 93, 112, 113, 143, 157, 206, 255, 288, 297, 327, 456, 472, 488, 527, 528, 544, 570, 574, 577, 608, 639, 644 ❖ **M** 6, 10, 14, 16, 20, 23, 24, 33, 67, 70, 73, 77, 83, 92, 94, 96, 97, 102, 112, 113, 177, 178, 183, 184, 186, 187, 200, 208, 210, 228, 229, 238, 239, 244, 246, 252, 285, 302, 304, 311, 313, 314, 340, 359, 379, 393, 394, 397, 421, 432, 442, 455, 463, 465, 466, 472, 474, 478, 482, 490, 491, 511, 512, 525, 526, 530, 532, 548, 552, 556, 565, 571, 585, 590, 596, 610, 612, 617, 622 ❖ **P** 16, 61, 78/80,

82, 87, 97, 100, 102, 107, 109, 110, 118, 122, 124, 126, 128, 132/134, 142, 160, 175, 179 ❖ **R** 43, 89, 98, 101, 114, 137, 149, 163, 175, 261, 287, 338, 342, 365, 396, 397, 413, 434, 437, 442, 499 i 500

PEGUERA, Bernat de (noble): **M** 10, 183 ❖ **P** 78 i 107

PEGUERA, Galceran de (noble): **M** 10, 183 ❖ **P** 78, 107 ❖ **R** 53

PEGUERA, Jeroni de (donzell de Manresa): **M** 467, 482, 529, 622 ❖ **P** 131 i 179

PEGUERA, Lluís de (noble, doctor del Consell criminal de Catalunya, habilitador reial i proveïdor de greuges): **C** 100, 126, 132, 158, 159, 186, 193, 210, 219, 295, 302, 325, 334, 338, 343, 349, 369, 377, 591 ❖ **E** 42, 88, 115, 142, 167, 202, 338, 340, 341, 351, 354, 373, 415, 438, 439, 472, 499, 534, 544, 615, 628, 633, 638, 644, 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 39, 43, 44, 89, 105, 176, 199-200, 219, 235, 243, 365, 366, 426, 427, 432, 442, 485, 498, 505, 509, 533, 552, 556, 583, 598, 608, 610, 612, 790 [R 683], 809 [R 702], 815 [R 707], 828 [R 720], 832 [R 724], 838 [R 730], 840 [R 732], 849, 850 [R 740/742], 853 [R 745], 857, 858 [R 749, 750], 860 [R 751] ❖ **P** 15, 19, 89, 99, 117, 121, 124, 126, 128, 132/134, 144, 146, 148, 160, 167, 175, 281 ❖ **R** 64, 95, 136, 150, 156, 167, 173, 205, 256, 270, 324, 338, 341, 348, 365, 374, 387, 406, 416, 426, 434, 452, 465, 478, 499, 500, 508 i 509

PEGUERA, Raimon de (militar i majordom de la reina Elionor): **R** 17

peix: **C** 397 ❖ **E** 291, 526, 817 [M 905; P 265; R 796] ❖ **M** 446, 447, 511 ❖ **R** 372 i 409 **menut**: **C** 353 **venda de**: **E** 658 [M 633; R 521]

PEIXAU, *talis*: **M** 256

péixer: **C** 402

peixateries: **E** 700 [M 678; R 569]

PEJOAN, Macià (d'Alòs): **C** 129 ❖ **E** 88/90, 97/99 ❖ **M** 94, 95, 98/101 ❖ **R** 101, 105 i 106

PELEGRÍ, Magí (doctor en drets, ciutadà de Barcelona i diputat reial): **E** 155 ❖ **M** 206, 501 ❖ **R** 390

PELEGRÍ, Miquel (notari públic): **P** 73

PELEGRÍ, Miquel de (donzell de Lleida i senyor de Claravalls): **E** 318, 319, 791 [M 760, 761; R 653] ❖ **M** 442, 467, 482, 554 ❖ **P** 126

pelegrins: **C** 272

PELLADIE, Enric (noble): **P** 11

PELLICER, Bernat (donzell de Barcelona): **E** 580 ❖ **M** 569

PELLICER, Cristòfol (advocat fiscal del Consell d'Aragó): **M** 2 ❖ **M** 69 ❖ **P** 57 i 86

PELLICER, Francesc (donzell de Barcelona): **M** 130, 193 ❖ **P** 116

PELLICER, Josep (noble): **P** 11 i 58

PELLICER, Marc (collidor del General a Lleida): **E** 551 ❖ **M** 544 ❖ **R** 433

PELLICER, Pascasi (síndic de Cotlliure a la Cort General de 1421-1423): **R** 11

pells: **E** 338

Penàguila (Alcoià) **jurats de**: **P** 13

PENAROJA, Bernat Lluís: **P** 12

PENAROJA, Marc Antoni: **P** 12

Penedès: **E** 118; **M** 120; **R** 118 **vegueria del**: P 101

penes: **C** 572 ❖ **E** 750 [M 729; R 622], 776 [M 746; R 639] **comminació de**: **M** 872 [R 765] **corporals**: **C** 471, 477, 505, 512, 514, 531 ❖ **E** 77, 662 [M 637; R 524] ❖ **M** 150, 813 [R 706], 826 [R 718], 842 [R 734] ❖ **P** 191 ❖ **R** 92 i 93 **d'açots**: **M** 150 **d'excomunicació**: **E** 410 **d'exili perpetu**: **M** 150 **d'exili temporal**: **M** 150 **de desterrament**: **E** 366, 727 [M 706; R 599], 735 [M 708; R 607] ❖ **M** 309, 538 ❖ **P** 219 **de galeres**: **C** 470, 503 ❖ **E** 726 [M 704; R 597], 727 [M 706; R 599], 729 [M 708; R 601] ❖ **M** 309, 522, 523 ❖ **P** 217/220 **imposició de**: **R** 449 **de mort**: **C** 515 ❖ **E** 726 [M 704-705; R 597], 727 [M 706; R 599] ❖ **P** 217 i 218 **de mort natural**: **E** 366 ❖ **M** 150, 309, 520, 522 i 523 **de mutilació de membre**: **M** 150 **pecuniàries**: **C** 354, 355, 484, 573 ❖ **E** 77 **de terç**: **C** 467, 505

Peníscola (Baix Maestrat) **jurats de**: **P** 13

penitències: **E** 414 ❖ **M** 409 ❖ **R** 296 i 334 **pública**: **M** 790 [R 683]

penjaments: **M** 822 [R 714], 826 [R 719], 829 [R 721], 831 [R 723], 832 [R 724], 835 [R 727] i 850 [R 742]

pensions eclesiàstiques (provisió de): **E** 758-759 [M 767; R 660]

penyoraments: **C** 502, 503, 558

penyores: **C** 351, 485, 488 ❖ **E** 660-661 [M 635-636; R 523], 743 [M 722; R 615] ❖ **P** 189-190

Peralada (Alt Empordà): **C** 462

PERALADA, vescomte de: **C** 181 ❖ **E** 141 i 237

PERALTA, Pere de: **P** 12

Peramola (Alt Urgell) **baronia de**: vegeu SORITA I DE PERAMOLA, Francesc

PERAMOLA I DE VALLTERRA, Ponç de (donzell de Vilafranca del Penedès i Agramunt): **M** 12, 185 ❖ **P** 16, 80 i 108

PERAPERTUSA I ERILL, Maria (dona): **M** 778 [R 671]

PERAPERTUSA, Jaume de (noble baró de Jóc): **M** 266, 377, 397, 420, 444, 445, 466, 467, 493, 523, 536, 537, 541, 558, 561, 591, 593, 595, 596, 601, 616, 622 ❖ **P** 136, 159 i 179

Peratallada (a *Vulpellac*, Baix Empordà): **P** 109

perdius: **C** 350, 396

PERE (comte de Barcelona): **C** 582, 583

PERE (infant): **R** 11

PERE I (comte de Barcelona): **C** 503, 562

PERE II (comte de Barcelona): **C** 402, 500, 509, 514, 520, 550, 559, 569 ❖ **E** 191, 739 [M 718; R 611], 741 [M 719, 720; R 612, 613], 744 [M 722; R 616], 745 [M 724; R 617], 748 [M 727; R 620], 751 [M 730; R 623] ❖ **M** 483, 863 [R 755], 868 [R 759, 760], 875 [R 767] ❖ **P** 221

PERE III (comte de Barcelona): **C** 489, 502, 503, 505, 507, 508, 511, 514, 519, 530, 532, 533, 573, 576, 581, 583 ❖ **E** 189, 192, 340, 442, 459, 462, 653 [M 628; R 515], 707 [M 686; R 578], 751 [M 729; R 622], 772 [M 741; R 634] ❖ M 123, 124, 365, 454, 557, 787, 788 [R 680, 681], 793 [R 686], 797 [R 690], 862 [R 754], 865 [R 756], 867 [R 758], 875 [R 767] ❖ **P** 133, 162, 165, 214 ❖ **R** 129, 177, 346 i 452

PERE, Bonanat (síndic de Barcelona a la Cort General de 1512): **R** 13

PERE, Bonanat (síndic de Barcelona al Parlament de 1410 i a la Cort General de 1414 i 1419-1420): **R** 22 i 24/26

PERE, Simó de (síndic de Prats de Rei): **C** 163, 166 ❖ **P** 84, 120 ❖ **R** 139

peregrins: **E** 285, 382, 410 ❖ **M** 384, 405, 476 ❖ **R** 224 i 330

PERELLÓ, Raimon de (noble): **R** 13

Perellós (a *Òpol i Perellós*, Rosselló), vescomtat de: vegeu LANUÇA I DE PERELLÓS, Joan de

PERELLÓS, Ginés de (noble): **E** 546 ❖ **P** 10

PÉREZ DE ALMAZÁN, Blasco (noble): **P** 58

PÉREZ DE ALMAZÁN, Juan (noble): **P** 58

PÉREZ DE ALMUNIA, Jimeno: **P** 12

PÉREZ DE ARTIEDA, Juan (infançó): **P** 5

PÉREZ DE CALATAYUD, Jimeno (noble): **P** 10

PÉREZ DE ESTELLA, Jaime: **P** 58

PÉREZ DE NUEROS, García (infançó): **P** 7

PÉREZ DE NUEROS, Jaime (cavaller): **P** 6

PÉREZ DE NUEROS, Juan (advocat fiscal reial): **P** 4

PÉREZ DE NUEROS, Miguel Pedro (infançó): **P** 6

PÉREZ DE OLIVÁN, Francisco (infançó): **P** 7

PÉREZ DE OLIVÁN, Jerónimo (infançó): **P** 6

PÉREZ DE POMAR I MENDOZA, Bernardino de (senyor de Sigüés): **M** 146 ❖ **P** 4

PÉREZ FLÓREZ, Jimeno (noble): **P** 11

PÉREZ, Martín (familiar del Sant Ofici): **E** 745 [M 725; R 618]

pergamí: **C** 274, 413, 581, 582, 583, 584 ❖ **E** 120, 281 ❖ **M** 123, 206, 299, 301 ❖ **R** 128/130 i 225

perjuri: **C** 509 ❖ **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 188

Perpinyà (Rosselló): **C** 78, 172, 410, 483, 511, 527, 529, 537, 544, 549, 552, 556, 562, 565, 568, 569, 572 ❖ **E** 403, 494, 554, 759 [M 768; R 660], 766 [M 736; R 629], 771 [M 741; R 633] ❖ **M** 862 [R 753], 865 [R 756] ❖ **P** 75, 98, 103, 105, 107, 112, 115, 133, 135/139, 141, 224, 249, 250, 257, 275 ❖ **R** 10 **batlle de**: **C** 505, 507, 517, 579 **bolla de**: **C** 407 ❖ **E** 40, 95, 104 ❖ **M** 33, 108 ❖ **R** 110 i 311 **burgesos honrats de**: **C** 571, 573, 574, 575, 580 ❖ **E** 804 [M 891; R 781] **càrcers comuns de**: **C** 494 ❖ **M** 805 [R 698] **carnissers de**: **C** 502 **castell major de**: **C** 500, 550, 553, 562, 572, 575, 576, 588 **collecta de**: **E** 813 [M 900; R 791] ❖ **P** 260 **Consell general de**: **C** 567 **Consolat de**: **C** 575 **cònsols de**: **C** 494, 535, 540, 553, 560, 566, 567, 572, 579 ❖ **E** 626, 643 ❖ **P** 21 **diputat local de**: **E** 479, 635, 739 [M 717; R 610] ❖ **M** 496, 607 ❖ **R** 278 **escrivà major**: **C** 567 **estació de**: **E** 492 **Estudi General de**: **C** 379, 380, 534, 565 ❖ **R** 376 i 377 **fortificació**

de: **C** 300, 312, 416, 550, 569, 574, 588 ❖ **E** 374, 593, 618, 620, 631, 729 [M 707; R 600], 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 590, 597, 604 ❖ **P** 220 ❖ **R** 263, 267, 433, 453, 455, 470, 479, 481, 483, 486 i 491 **frontera de**: **M** 781 [R 674] **hospital de**: **E** 564 ❖ **M** 615 ❖ **R** 504 i 509 **instruccions als síndics (primeres)**: Capítol 1: **C** 493, 541, 549 / Capítol 2: **C** 494, 541, 549 / Capítol 3: **C** 494, 541, 549 / Capítol 4: **C** 494, 541, 549 / Capítol 5: **C** 495, 541, 549 / Capítol 6: **C** 495, 541, 549 / Capítol 7: **C** 497, 541, 549 / Capítol 8: **C** 497, 541, 550 / Capítol 9: **C** 498, 541, 550 / Capítol 10: **C** 498, 542, 550 / Capítol 11: **C** 499, 542, 550 / Capítol 12: **C** 500, 542, 550 / Capítol 13: **C** 500, 542, 550 / Capítol 14: **C** 501, 542, 550 / Capítol 15: **C** 502, 542, 550 / Capítol 16: **C** 502, 542, 551 / Capítol 17: **C** 503, 542, 551 / Capítol 18: **C** 504, 542, 551 / Capítol 19: **C** 505, 542, 551 / Capítol 20: **C** 505, 542, 551 / Capítol 21: **C** 507, 542, 551 / Capítol 22: **C** 508, 542, 551 / Capítol 23: **C** 509, 542, 551 / Capítol 24: **C** 509, 542, 551 / Capítol 25: **C** 510, 543, 551 / Capítol 26: **C** 511, 543, 551 / Capítol 27: **C** 511, 543, 551 / Capítol 28: **C** 511, 543, 551 / Capítol 29: **C** 512, 543, 551 / Capítol 30: **C** 512, 543, 551 / Capítol 31: **C** 513, 543, 551 / Capítol 32: **C** 515, 543, 552 / Capítol 33: **C** 515, 543, 552 / Capítol 34: **C** 516, 543, 552 / Capítol 35: **C** 517, 543, 552 / Capítol 36: **C** 517, 543, 552 / Capítol 37: **C** 518, 543, 552 / Capítol 38: **C** 519, 543, 552 / Capítol 39: **C** 520, 543, 552 / Capítol 40: **C** 521, 543, 552 / Capítol 41: **C** 521, 543, 552 / Capítol 42: **C** 522, 543, 552 / Capítol 43: **C** 522, 543, 553 / Capítol 44: **C** 523, 543, 553 / Capítol 45: **C** 524, 544, 553 / Capítol 46: **C** 525, 544, 553 / Capítol 47: **C** 525, 544 **instruccions als síndics (segones)**: Capítol 1: **C** 529, 544, 553 / Capítol 2: **C** 531, 544, 553 / Capítol 3: **C** 531, 544, 553 / Capítol 4: **C** 531, 544, 553 / Capítol 5: **C** 533, 544, 553 / Capítol 6: **C** 533, 544, 553 / Capítol 7: **C** 534, 545, 553 / Capítol 8: **C** 535, 545, 553 **instruccions als síndics (terceres)**: Capítol 1: **C** 537, 545 / Capítol 2: **C** 540, 545 **instruccions als síndics (cinquenes)**: Capítol 1: **C** 547, 555 / Capítol 2: **C** 547, 555 / Capítol 3: **C** 547, 555 / Capítol 4: **C** 547, 555 **instruccions als síndics (suplement)**: Capítol 1: **C** 545, 554 / Capítol 2: **C** 545, 554 / Capítol 3: **C** 545, 554 / Capítol 4: **C** 545, 554 / Capítol 5: **C** 545, 554 / Capítol 6: **C** 545, 554 / Capítol 7: **C** 545, 554 / Capítol 8: **C** 545, 554 / Capítol 9: **C** 545, 554 / Capítol 10: **C** 545, 554 / Capítol 11: **C** 545, 554 / Capítol 12: **C** 545, 554 / Capítol 13: **C** 545, 554 **instruccions de misser Aillà**: Capítol 1: **C** 546, 554 / Capítol 2: **C** 546, 554 / Capítol 3: **C** 546, 555 / Capítol 4: **C** 546, 555 / Capítol 5: **C** 546, 555 / Capítol 6: **C** 546, 555 / Capítol 7: **C** 546, 555 / Capítol 8: **C** 546, 555 / Capítol 9: **C** 546, 555 / Capítol 10: **C** 546, 555 / Capítol 11: **C** 546, 555 / Capítol 12: **C** 546, 555 / Capítol 13: C 546, 555 / Capítol 14: **C** 546, 555 / Capítol 15: **C** 546, 555 / Capítol 16: **C** 546, 555 / Capítol 17: **C** 546, 555 / Capítol 18: **C** 546, 555 / Capítol 19: **C** 546, 555 **jutges ordinaris de**: **C** 579 **moneda de**: **C** 567, 578 **Monestir de Sant Domènec**: **E** 561 i 564 **Monestir de Santa Clara**: **E** 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **monestirs de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **mostassaf de**: **C** 567 **Pont de Pedra de**: **C** 497, 569 **privilegis de**: **M** 787 [R 680] **rec de**: **C** 575 **recollida de**: **C** 500, 569 **segell de la vila**: **C** 566 **sèquies de**: **C** 354, 572 **síndics de**: **C** 78, 81, 116, 144, 162, 185, 368, 380, 381, 493, 549, 557, 567, 571, 577 ❖ **E** 32, 128, 131, 356, 476, 487, 530, 531, 553, 781, 782 [M 751; R 643, 644], 810 [M 898; R 788] ❖ **M** 236, 497, 518 ❖ **R** 9, 17, 21/23, 25, 27, 28, 30, 37, 364, 377, 400, 402, 404, 408, 438, 455, 476 i 511 / vegeu Baldó, Jeroni / Terrena, Lluís / Jolí, Antoni **sobreposats de l'horta**: **C** 533, 554, 576 **Taula de Canvi de**: **C** 495, 496, 517, 540, 541, 549, 562, 569, 574, 580 ❖ **E** 556 **taula del General de**: **E** 818 [M 906; R 797] ❖ **P** 266 **universitat de**: **R** 21, 22, 25 i 26 **vegueria de**: **E** 531 ❖ **M** 518 ❖ **R** 407 **vila de**: **C** 78, 321, 404, 409, 410, 415, 472, 493, 495, 496, 497, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 511, 512, 514, 515, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 544, 545, 549, 550, 552, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 563, 564, 565, 566, 568, 569, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580 ❖ **E** 315, 439, 476, 492, 552, 553, 556, 596, 631, 679

[M 656; R 545], 722 [M 701; R 594], 743 [M 722; R 615], 762 [M 771; R 664], 773 [M 743; R 635, 636], 778 [M 747, 748; R 640, 641], 804 [M 890; R 781], 810 [M 898; R 788, 789] ❖ **M** 286/288, 422, 425, 481, 497, 518, 588, 590, 603, 787, 788 [R 680, 681], 792 [R 685], 797 [R 690], 801 [R 694, 695], 825 [R 717], 859 [R 751] ❖ **R** 9, 15, 18, 24, 28, 30, 32, 143, 309, 441, 475, 476, 485, 491 i 508

Perpinyà, Carles (doctor en drets i canonge de Girona): **E** 475, 477 ❖ **M** 507 ❖ **R** 396

persones: **M** 153 i 155 **d'honor**: **C** 474 **eclesiàstiques**: **C** 514, 518, 595 ❖ **E** 191 i 753-758 [M 761-766; R 654-659] **eclesiàstiques (privilegis)**: **E** 771 [M 741; R 634] i 772 [M 742; R 635] **generoses**: **E** 495, 496 ❖ **M** 871 i 872 [R 763, 764] **honrades**: **E** 409 ❖ **R** 329 **laiques**: **R** 318 **militars**: **E** 375 i 782 [M 752; R 645] **militars (privilegis)**: **M** 775 [R 668] **principals**: **E** 766 [M 736; R 629] ❖ **M** 874 [R 767] **privades**: **M** 62 i 63 **públiques**: **M** 835 [R 727] **reials**: **C** 429 ❖ **E** 192 ❖ **M** 379, 450, 789 [R 682] ❖ **R** 320 i 343 **seculars**: **M** 871 [R 764]

pertinàcia: **M** 3

Pertús (Vallespir) **Coll del**: **E** 292

Pertusa, Jaume: **P** 12

Pertusa, Miquel: **E** 788, 789 [M 758; R 650, 651] ❖ **M** 823, 824 [R 715, 716], 826/829 [R 718/721], 831, 832 [R 723, 724], 834, 835 [R 726, 727] i 837 [R 729]

Perves (al *Pont de Suert*, Alta Ribagorça): **P** 102

pes del rei: **E** 813 [M 901; P 260; R 792] ❖ **R** 309

pesca: **C** 353, 389, 398, 479 ❖ **E** 663 [M 638; R 526] ❖ **P** 192 ❖ **R** 386, 407 i 432

pescadors: **C** 389 ❖ **E** 505 ❖ **M** 511, 793-794 [R 687] ❖ **R** 386 i 409

pesos: **C** 535, 553 ❖ **E** 699 [M 677; R 568], 704-705 [M 683; R 574-575] ❖ **P** 212 **i mesures (reducció dels)**: **E** 100, 101, 331 ❖ **M** 103, 104, 347 i 467

pesqueres: **E** 505 ❖ **M** 511 ❖ **R** 409

pesta: **E** 699 [M 678; R 568] ❖ **M** 531 ❖ **P** 174, 281 ❖ **R** 412

pestilència: **M** 784 [R 677]

peticioners: **M** 395

Petjada, Pau: **C** 587

Pi, Francesc (de Lleida): **E** 790 [M 760; R 653]

Pi, Joan (síndic de Cotlliure): **C** 80, 162, 166, 169, 227, 263, 346 ❖ **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 62, 84, 120, 161, 182 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 120, 138, 139, 140, 180, 214, 255, 348, 438, 479 i 502

Picaire, Jeroni (doctor en medicina de Montblanc): **E** 752 [M 731; R 624]

Piedra (Aragó), Monestir de: **P** 2

pietat (obres de): **M** 573

pífanos: **E** 465 **reials**: **M** 458 i 459

Piferrer, Joan (síndic d'Argelers): **C** 81, 163, 167, 169, 228, 263, 320, 325, 340 ❖ **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 83, 120, 143, 182 ❖ **R** 36, 139/141, 180, 214, 255, 339, 451, 458 i 502

pignoracions de béns: **C** 513, 578

pilotes: **C** 405 ❖ **E** 367 ❖ **M** 310

Pimorent (a *Portè*, Cerdanya) **Coll de**: **E** 525 ❖ **M** 519 ❖ **R** 471

pinars: **E** 291 ❖ **M** 447 ❖ **R** 372

Pinós i de Castro, Felip Galceran (vescomte d'Évol i del Quer Foradat i senyor de les baronies de Guimerà): **E** 343 ❖ **M** 7, 180, 314, 354, 435, 455, 622 ❖ **P** 15, 69, 103, 138, 159, 179 ❖ **R** 284

Pinós i de Fenollet, Pere Galceran de (vescomte d'Illa i de Canet): **C** 175, 183, 205, 222, 237, 276 ❖ **E** 154, 160, 180, 185, 186, 206, 218, 292, 353, 539, 631, 639, 750 [M 729; R 622] ❖ **M** 7, 133, 139, 188, 193, 199, 209, 213, 232, 238, 240, 241, 244, 247, 252, 263, 268, 279, 302, 304, 346, 433, 477, 482, 526, 596, 599, 612, 616, 622, 626 ❖ **P** 74, 111, 116, 117, 136, 179, 288 ❖ **R** 145, 150, 164, 176, 188, 226, 272, 410, 428 i 490

Pinós i de Vilanova, Gaspar (donzell): **M** 400

Pinós i Mataplana (Solsonès) **baronia de**: **P** 141

Pinós, Bernat de (donzell de Gironella): **E** 531 ❖ **M** 6, 10, 178, 205, 210, 211, 455, 459, 482, 515, 525, 541, 553, 596, 617, 622 ❖ **P** 16, 61, 80, 101, 129, 160, 179 ❖ **R** 10 i 400

Pinós, Frances de (noble): **P** 16

Pinós, Jaume de (noble): **C** 327, 346 ❖ **E** 465, 498, 558,

623 ❖ **M** 268, 302, 304, 311, 352, 367, 369, 372, 375, 377, 387, 393, 397, 400, 421, 430, 431, 433, 445, 449, 455, 458, 460, 463/467, 470/472, 474, 478, 484, 485, 487, 490, 491, 493, 508, 510, 512, 523/526, 536, 537, 541, 543, 548, 551, 552, 558, 562, 564, 572, 574, 580, 582/585, 594, 596, 601, 617, 622 ❖ **P** 136, 160, 179 ❖ **R** 348 i 488

Pinós, Joan de (donzell de Gironella): **M** 526, 553 ❖ **P** 129

Pinosa, Diego de (aposentador reial): **M** 327

Pinyol, Bernat (síndic de Tortosa a la Cort General de 1419-1420 i 1421-1423): **R** 11, 25 i 26

Pinyol, Bernat (síndic de Tortosa): **R** 12

Pinyol, Guillem (de Tortosa): **R** 17

Piquer, Joan (notari de Ribes de Freser): **M** 330

pistoles: **E** 296

pistolets: **E** 725 [M 704; R 597] ❖ **M** 148, 308 ❖ **P** 217 ❖ **R** 91, 240 i 435

Pius (papa): **E** 368 ❖ **M** 872 [R 764]

Pla, Paulo (abat comendatari del monestir de Sant Pere de Galligants): **C** 108, 141, 217, 228, 373, 549, 556 ❖ **E** 27, 28, 30, 35, 44, 46, 47, 49, 52, 53, 56, 60, 66, 69, 70, 74, 78/81, 85, 92, 97, 99, 102, 103, 110, 115, 116, 122, 126, 127, 129, 131, 134, 136, 138, 140, 144, 146, 148, 150, 155, 157, 158, 160, 163, 165, 171, 175, 177, 182, 185, 196, 200, 201, 203, 208, 219, 220, 223, 227, 229, 230, 233, 236/238, 240, 243, 247, 249, 253, 254, 256, 261, 266, 268, 275, 280, 295, 302, 318/320, 323, 332, 333, 337, 349, 351, 354, 358, 359, 361, 364, 373, 379, 387, 392, 394, 402, 404, 415, 417, 420, 422, 423, 426/428, 430, 438, 441, 444, 449, 451, 456, 458, 463, 473, 480, 483, 491, 492, 497, 500, 503, 504, 508, 513, 514, 530, 531, 546, 548, 549, 557, 562, 565, 576, 585/588, 596, 597, 609, 610, 613, 616, 622, 624, 639, 646, 648 ❖ **M** 62, 196, 241, 254, 474, 479, 526, 529, 548, 605, 612 ❖ **P** 123, 159, 178 ❖ **R** 75, 171, 181, 254 i 501

Pla, Raimon (síndic de Barcelona a la Cort General de 1512): **R** 13

places: **M** 807 [R 700] **administradors de**: **C** 348, 355 ❖ **E** 664 [M 639; R 527] ❖ **P** 184 **nordafricanes**: **E** 2

plagiaris: **C** 529

Planella, Bernat de: **M** 617

Planella, Francesc de (donzell i senyor de Castellcir): **M** 541, 555, 562, 564, 565, 576, 585, 591, 593, 596, 617 ❖ **P** 131

Planelles, Francesc (de Castellcir): **P** 17

Planes, Jeroni (doctor del Reial Consell Criminal i donzell): **E** 470, 471, 477 ❖ **M** 10, 183, 620, 783 [R 676], 857 [R 749] ❖ **P** 19, 77 i 107

Planes, *talis* (doctor en drets, menor): **P** 19

Planisoles, Josep de (donzell de Pallars): **M** 588

Planisoles, *talis* (rector de Malmercat): **E** 749 i 750 [M 729; R 621]

plata: **C** 152, 153, 238, 239, 409, 410 ❖ **E** 16, 82, 84, 232, 266, 529, 629, 805 [M 892; P 251; R 783] ❖ **M** 112, 289/291, 605, 619 ❖ **R** 131, 132, 211 i 326 **coses de**: **E** 628 **vasos de**: **R** 489

plats: **E** 82 ❖ **M** 112 ❖ **R** 131

plebeus: **C** 373, 386, 530, 544 ❖ **E** 496 ❖ **M** 470, 480, 522, 523 i 538

plecs: **C** 273, 583 ❖ **M** 299, 301, 317 ❖ **R** 225

pledejar: **E** 475 ❖ **M** 153-154, 154-156 i 841 [R 733]

plegues: **E** 382

plets: **C** 173, 329, 385, 408, 473, 488, 490, 517, 543, 551, 588 ❖ **E** 191, 192, 495-496, 526 ❖ **M** 153, 155, 316, 480, 520, 809 [R 702], 871 [R 764], 877 [R 762] ❖ **R** 310, 322, 384, 389, 441, 472 i 474 **civils**: **M** 793 [R 687] **de dret**: **M** 843 [R 735] **senyorials**: **M** 771-772 [R 664-665]

pliques: **C** 274 ❖ **E** 104, 117, 118, 120, 504 ❖ **M** 122 ❖ **R** 225 **judicials**: **E** 690 [M 667, 668; R 557, 558] ❖ **P** 207

plomes d'escriure: **E** 793 [M 879; P 237; R 770]

ploms: **E** 405, 803 [M 889; P 248; R 780], 813 [M 901; P 260; R 792] ❖ **M** 504

pluges: **M** 132

Pobla de Segur (Pallars Jussà), la: **P** 129

població: **C** 534 ❖ **E** 649 **augment de**: **M** 624 **foment de la**: **P** 277

poble: **C** 453, 499, 562, 563, 564, 578 ❖ **E** 413, 414, 740 [M 719; R 612], 754 [M 762; R 655], 766 [M 736; R 629] ❖ **M** 355, 408, 871 [R 764] ❖ **R** 284,

295, 334 i 382 **del Principat i Comtats**: **E** 762 [M 732; R 625] **escàndol del**: **E** 748 [M 727; R 620] **franc**: **E** 649 ❖ **M** 624 **llibert**: **E** 649

Poblet (a *Vimbodí*, Conca de Barberà) **Monestir de Santa Maria de (abat)**: **C** 81 ❖ **P** 14 i 122 / vegeu Oliver de Boteller, Francesc

Poblet, Antoni (procurador del bisbe de Tortosa a la Cort General de 1421-1423): **R** 10

Pobleta de Bellveí (Pallars Jussà), la: **E** 760 [M 769; R 662]

pobra gent: **E** 784 [M 754; R 647] ❖ **R** 80, 81 i 109

pobres: **C** 113, 119, 120, 121, 208, 397, 399, 400, 401, 416, 433, 456 ❖ **E** 89, 90, 97, 99, 242, 245, 386-387, 412, 509, 563, 626, 642, 654 [M 629; R 515], 659 [M 634; R 521], 667 [M 643; R 531], 668 [M 643; R 531], 676 [M 652; R 541], 685 [M 663; R 552], 693 [M 671; R 562], 722 [M 700; R 593], 803 [M 889; P 248; R 780], 809 [M 896; P 255; R 787] ❖ **M** 69, 75, 95, 100, 407, 780 [R 673], 781-782 [R 674], 794 [R 687], 831 [R 723] ❖ **P** 184, 188, 193, 224, 226, 229 ❖ **R** 105, 106, 215, 265, 472, 474, 495, 504 i 509 **advocats de**: **R** 236 **benefici dels**: **C** 119 ❖ **R** 83 i 200 **sang de**: **R** 294 i 332

pobresa: **E** 636 ❖ **M** 535 i 536 ❖ **R** 200, 488 i 492 **qualitat jurídica de**: **C** 539, 565 ❖ **E** 555, 682 [M 659; R 548], 684 [M 661; R 550], 716 [M 695; R 588], 717 [M 695; R 588], 734 [M 708; R 606] ❖ **P** 202, 221, 226

poder **absolut**: **R** 411 i 416 **consultiu**: **M** 592 **decisiu**: **M** 592

poderosos: **E** 495

poders: **E** 542 ❖ **R** 179

Pol, Francesc: **P** 17

Pol, Frederic (donzell de Barcelona): **C** 362 ❖ **E** 332, 482, 533, 566, 569, 614 ❖ **M** 10, 184, 348, 443, 449, 455, 463, 465, 482, 522, 529, 548, 549, 576, 588, 596, 616, 623 ❖ **P** 20, 77, 107, 127, 161, 180 ❖ **R** 363, 450 i 470

Pol, Galceran (donzell de Barcelona): **M** 8, 182 ❖ **P** 19 i 74

Pol, Joan Baptista: **P** 20

Pol, Miquel (donzell de Barcelona): **M** 10, 184, 401, 421, 482, 505, 529, 623 ❖ **P** 78, 107 i 180

Pol, Miquel Bernat (donzell): **P** 105

Polanco, Isabel de (de Frías, bisbat de Burgos): **E** 476 ❖ **M** 497 ❖ **R** 475

policia: **C** 492, 535, 567, 576 ❖ **E** 703 [M 681; R 573] ❖ **P** 230 ❖ **R** 109 **causes de**: **C** 478

pòlisses: **R** 482

política cristiana: **E** 386

pólvora (tretes de): **E** 751 [M 730; R 623]

Pomar, Lluís (donzell de Lleida i senyor de Millà): **M** 459 ❖ **P** 113

Pomar, Martí de (senyor de Milla, Tragó, Salavert i Canelles): **M** 77, 88, 190 ❖ **P** 5

Ponces, Jaume Jeroni (notari públic, síndic de Tàrrega i habilitador pel braç reial): **C** 79, 86, 88, 91, 112, 114, 117, 137, 138, 153, 158, 159, 160, 161, 164, 169, 298, 300, 301, 302, 303, 304, 307, 310, 319, 320, 321, 324, 327, 328, 330, 332, 333, 334, 335, 336, 339, 343, 346, 349, 353, 355, 356, 372, 378, 587 ❖ **E** 25, 43, 116, 142, 143, 423, 424, 440, 443, 446/448, 472, 478, 485, 491, 513, 566, 570, 629, 639, 644 ❖ **M** 31, 44, 46, 115, 176, 177, 200, 364, 374, 413, 429, 432, 441, 444, 479, 544, 551, 553, 557, 610, 612 ❖ **P** 62, 83, 90, 97, 100, 117/119, 121, 122, 125, 128, 132, 134, 144, 161, 181 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 51, 57, 64, 66, 76, 81, 115, 132, 136, 137, 140, 255, 260, 262, 263, 267, 276, 280, 282, 299, 303, 304, 306, 308, 314, 316, 317, 324, 335, 336, 338, 341, 348, 351, 366, 375, 387, 407, 420, 423, 429, 434, 448, 499 i 500

Pons i de Montsonís, Gaspar de: **M** 125, 192 i 340

Pons i de Ribelles, Gaspar (donzell de Barcelona): **M** 9, 187 ❖ **P** 76, 89 i 110

Pons, Felip: **P** 12

Pons, Francesc (de de Vilafranca del Penedès): **E** 572

Pons, Francesc (donzell de Barcelona): **M** 8, 185 ❖ **P** 19, 80 i 108

Pons, Gaspar de (donzell de Vic): **C** 94, 205, 375 ❖ **E** 34, 141, 182, 327, 433/435, 570, 574, 577 ❖ **M** 21, 23, 39, 43, 67, 175, 179, 209, 228, 253, 265, 302, 304, 330, 336, 340, 352, 377, 400, 421, 424, 431, 512, 525, 548-549, 575 ❖ **P** 103 ❖ **R** 56, 163 i 370

Pons, Guillem Ramon de (donzell de la vegueria d'Agramunt): **M** 12, 189, 510, 525, 596, 597, 616, 621 ❖ **P** 18, 70, 112 i 180

Pons, Jeroni de (donzell de Montclar): **M** 12, 201, 518, 547, 554, 555 ❖ **P** 70, 125, 130 i 131

Pons, Joan Baptista de (donzell i senyor de Montsonís): **M** 12, 200, 340 ❖ **P** 71 i 125

Pons, Josep de (donzell de la vegueria de Vic): **M** 6, 12, 14, 20, 23, 105, 110, 179, 189, 194, 195, 198, 200, 201, 208/210, 231, 239, 244, 596, 617 ❖ **P** 61, 70, 71, 102, 112 i 125

Pons, Miquel Joan (donzell i senyor de Montclar): **C** 182, 183, 185, 193, 201, 203, 275, 336, 344, 383 ❖ **E** 70, 73, 125, 152, 159, 168, 170, 175, 178, 181, 288, 300, 319, 446, 455, 458, 505, 507, 577, 597, 599, 631 ❖ **M** 7, 11, 14, 20, 23, 24, 41, 57, 58, 67, 74, 77, 81, 105, 125, 130, 140, 179/181, 185, 189, 192, 193, 201, 202, 209, 210, 220, 221, 224, 231, 265, 277, 280, 288, 302, 304, 311, 330, 347, 352, 421, 436, 440, 449, 450, 455, 462-463/465, 482, 489, 510, 523, 525, 562, 564, 574, 575, 582, 596, 598, 600, 601, 617, 623, 626 ❖ **P** 19, 61, 70, 80, 102, 104, 108, 112, 115, 116, 125, 139, 145, 160, 180, 268 ❖ **R** 149, 150, 156, 159, 161, 336, 342, 343, 378, 442, 455, 459 i 490

Pons, Rafael de (sagristà, canonge i síndic del Capítol de l'església catedral d'Urgell): **C** 323 ❖ **E** 396, 404, 415/417, 419, 422, 423, 426, 429, 438, 441, 442, 445, 450, 454, 456, 458, 463, 473, 476, 480, 483, 491, 492, 499, 501, 504, 508, 509, 512, 522, 530, 536, 549, 566, 570, 576, 585, 596, 597, 609-610, 613, 619, 620, 646, 648 ❖ **M** 402, 409, 510, 515, 582 ❖ **P** 159, 178 ❖ **R** 303, 400 i 456

Ponsic, Joan (mercader i síndic de Vic): **C** 179, 82, 86, 87, 88, 89, 117, 134, 139, 147, 161, 165, 169, 175, 176, 177, 183, 186, 216, 217, 221, 226, 227, 229, 230, 233, 248, 263, 286, 300, 312, 325, 347, 357, 368, 370 ❖ **E** 26, 150, 154, 160, 186, 200, 221, 229, 230, 271, 351, 353, 478, 488, 528, 591, 608, 639 ❖ **M** 32, 199, 205, 213, 232, 241, 242, 272, 393, 394, 474, 512, 612, 874 [R 767] ❖ **P** 62, 82, 89, 119, 161, 181 ❖ **R** 2, 7, 33, 34, 39, 41, 43, 49, 52, 57, 66, 76, 112, 121, 138, 140, 145, 150, 165, 171, 180, 181, 185, 214, 215, 239, 255, 261, 287, 360, 364, 365, 396, 397, 410, 435, 451, 468, 490 i 501

Pont, Berenguer de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410): **R** 20

Pont, Bernat de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410 i 1413): **R** 18/20, 22 i 23

Pont, Joan de (doctor en lleis i síndic de Barcelona a la Cort General de 1299): **R** 13

pontatges: **M** 501, 502 ❖ **R** 309, 390 i 391

porcells: **C** 397

porcs: **C** 491

Porquet, Pedro (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Porta, Jaume (síndic de Lleida a la Cort General de 1406-1410): **R** 18

Portaceli (a *Serra de la Calderona*, Camp de Túria), prior de: **P** 9

portalers: **M** 795 [R 688]

portals: **C** 562 ❖ **M** 551 i 784 [R 677] **claus dels**: **M** 795 [R 688]

Portell, Jaume de (síndic de Cervera): **R** 12

Portella (a *la Quar*, Berguedà) **Monestir de Sant Pere de la (abat)**: **P** 14

Portella, Ponç (batlle de Tàrrega): **C** 587

portells: **C** 398

porters: **C** 464, 469, 484, 507, 509, 511, 577 ❖ **E** 39, 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 46, 795 [R 689] i 818 [R 710] **de cadena del rei**: **M** 605 i 614 **de la cambra reial**: **M** 605 i 614 **de la capella reial**: **M** 605 i 614 **de la sala reial**: **M** 605 i 614 **reials**: **E** 388, 390, 742 [M 721; R 614] ❖ **M** 395

portins (claus dels): **M** 795 [R 688]

Portolés, Pedro (síndic d'Alcanyís): **P** 59

ports: **C** 523 ❖ **E** 4 ❖ **M** 4, 289 ❖ **R** 4

Portugal: **E** 381, 409 ❖ **M** 383, 403, 407, 452 ❖ **R** 345 **Regne de**: **E** 4, 460 ❖ **M** 4, 777 [R 670], 841 [R 733] ❖ **P** 1, 65, 66, 164, 280 ❖ **R** 1, 4, 5 i 328

posades: **C** 80, 522, 560 ❖ **E** 560, 749 [M 728; R 621], 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 333 i 613

possessió: **C** 562 ❖ **M** 788 [R 681] **senyorial**: **M** 772 [R 665]

possessori: **M** 773-774 [R 666-667]

postes: **R** 224

potents (persones): **E** 554

potestat: **R** 51, 167, 417 i 464 **paterna**: **C** 355 ❖ **E** 664 [M 639; R 527] ❖ **P** 184 **plena**: **E** 114 **reial**: **C** 209 ❖ **E** 191

Pous, Pere (de Vilafranca del Penedès): **R** 17

pràctiques, **C** 393 ❖ R 50 **jurament reial**: M 451

Prada (Conflent): **C** 404

Prades, comte de: **R** 10

Prado i de Tovar, Cristòfor de (noble): **M** 8, 190 ❖ **P** 74 i 113

Prado, Pedro (infançó i notari causídic de Saragossa, procurador dels diputats d'Aragó): **P** 23, 27, 29, 36/38 i 42

pragmàtica reial **d'Alfons IV**: **E** 190 **de Carles I a Molins de Rei el 25 de novembre de 1529**: **E** 480 i 495 **de Felip I a Montsó el 26 de desembre de 1552**: **E** 480 i 495 **de Ferran I de 6 de gener de 1413**: **M** 875 [R 767] **de Ferran I de 20 de juny de 1413**: **M** 872 [R 764] **de Ferran II a Tortosa el 19 de març de 1496**: **E** 480 i 495 **de Joan I, de 15 d'octubre de 1387**: **E** 743 [M 722; R 615] **de Martí I de 20 de març de 1407**: **M** 875 [R 767] **de Martí I de 19 de març de 1409**: **E** 741 [M 720; R 613] **de Martí I de 28 de març de 1409**: **M** 872 [R 764] **de Pere III de 28 de setembre de 1367**: **M** 875 [R 767]

pragmàtiques: **E** 191, 211, 608, 618, 628, 629, 631 **de fortificació**: **C** 300, 312, 416, 569, 588 ❖ **E** 119, 120, 631 ❖ **M** 588, 590, 591, 597, 604 ❖ **R** 263, 267, 433, 447, 453, 455, 470, 479, 481/483 i 486 **dels cavalls**: **C** 300, 312, 415, 588 ❖ **M** 121, 123, 299, 301, 321, 588, 590, 591, 597, 603 ❖ **R** 119, 128, 223, 263, 481, 483, 485 i 491 **generals**: **E** 783-786 [M 753-756; R 646-648] **reials**: **C** 273, 303, 483, 487, 489, 533, 566 ❖ **E** 221, 280, 282, 374, 785 [M 755; R 648]; M 872 [R 764], 875 [R 767] ❖ **M** 255, 299, 470, 471, 575, 585 ❖ **P** 220 ❖ **R** 223 i 275 **reials (revocació de)**: **E** 729 [M 707; R 600] ❖ **M** 522, 523, 597 i 604

Prat, Baldiri (de Sant Feliu de Pallerols, deutor de la bolla de Camprodon): **R** 312

Prat, Baltasar de (menor, donzell de Vic): **M** 286, 434 ❖ **P** 136

Prat, Joan de (menor, donzell de Vic): **M** 286, 434 ❖ **P** 136 ❖ **R** 312

Prats de Molló (Vallespir): **M** 555 ❖ **P** 130

Prats de Rei (Anoia) **jurats dels**: **P** 21 **síndic dels**: **C** 93, 163 ❖ **R** 455 / vegeu Argullol, Miquel / Pere, Simó de

Prats, Arnau de (procurador del comte d'Empúries): **R** 17

Prats, Berenguer (doctor en lleis): **R** 17

Prats, Joan (apotecari de la Seu d'Urgell): **R** 313

prats: **C** 503

prebostes (provisió de): **E** 758 [M 766; R 659]

precedència: **C** 524 ❖ **P** 169

Predicadors, monestir de: vegeu *Balaguer*, ciutat de / *Barcelona*, ciutat de / *Cotlliure*, vila de / *Manresa*, ciutat de

predicadors: **C** 496 ❖ **M** 407 ❖ **R** 293, 294 i 332

preeminència: **C** 524, 558, 571, 573, 574, 575, 583 ❖ **M** 153, 155, 569 i 796 [R 690] ❖ **R** 142, 173, 177 i 230 **reial**: **M** 793 [R 686]

pregàries: **C** 272, 274, 275, 276, 277, 280, 281, 282, 284, 300 ❖ **E** 297, 300, 301, 304, 357 ❖ **M** 313-314, 315, 316, 359 ❖ **R** 224, 232, 233, 236, 237, 263, 264 i 267

pregó públic: **M** 147 i 157

prelats: **C** 222, 227, 274, 398, 468, 503, 562 ❖ **E** 283, 300, 352, 411, 414, 461, 462, 699 [M 677; R 568], 701 [M 680; R 571], 764 [M 733; R 626] ❖ **M** 115, 251, 385, 402, 408, 452, 481, 526 ❖ **P** 275 ❖ **R** 2, 179, 277, 295, 315, 331, 333, 345 i 441 **jurisdicció dels**: **E** 700, 701 [M 679; R 570] **terra de**: **M** 788 [R 681]

prelatures: **E** 395, 407, 568, 613, 758 [M 767; R 659] ❖ **M** 411, 546, 608 ❖ R 327, 424, 431 i 432

premis: **C** 362 ❖ **E** 367, 558 ❖ **M** 310

prerrogatives: **C** 485, 500, 524, 534, 558, 571, 572, 573, 574, 575, 583 ❖ **E** 496, 579 ❖ **M** 413, 510, 559/561, 568, 569, 570, 595, 602, 622 ❖ **R** 288, 444/447, 453, 454, 469, 476, 494, 508 i 511

presència reial: **M** 5 ❖ **P** 65/67

presidents: **C** 510, 515, 538

presidis: **C** 499, 535, 560, 565

presó injusta: **E** 376

presons: **C** 356, 399, 400, 423, 429, 431, 468, 474, 477, 480, 486, 487, 497, 508, 558, 588 ❖ **E** 299, 390, 431, 655 [M 630; R 517], 656 [M 631; R 519], 657 [M 632-633; R 520], 668 [M 644; R 532], 701 [M 680; R 571], 704 [M 682; R 574], 708 [M 686; R 578], 710, 711 [M 689; R 581, 582], 713 [M 692; R 585], 719 [M 697; R 590],

728 [M 707; R 600], 732 [M 710; R 603], 742 [M 721; R 614], 753 [M 762; R 654], 786 [M 755, 756; R 648, 649], 787 [M 757; R 649, 650], 808 [M 895; P 255; R 786], 811 [M 899; P 258; R 789] ❖ **M** 172, 173, 519, 779 [R 672], 788 [R 681], 793 [R 686], 804 [R 697], 805 [R 698], 817 [R 709] ❖ **P** 193, 215, 219, 221, 223, 231, 233 ❖ **R** 471 i 473 **alimentació a les**: **E** 667 [M 643; R 531] ❖ **P** 193 **comunes**: **E** 655 [M 629; R 517], 657 [M 632; R 519], 658 [M 634; R 521], 676 [M 652; R 541], 715 [M 694; R 587] ❖ **P** 186, 187 i 224 **comunes (carceller)**: **E** 666 [M 641; R 529-530] **comunes (guàrdies)**: **E** 666 [M 641; R 529] **condicions de les**: E 776 [M 746; R 639] **eclesiàstiques**: **C** 440 ❖ **E** 755 [M 764; R 657] **guardes**: **C** 400, 401, 431 ❖ **M** 818 [R 710] i 847 [R 739] **incomunicació a les**: **E** 779 [M 749; R 642] **maltractaments a les**: **E** 778 [M 748; R 641] ❖ **M** 781 [R 674], 796 [R 689], 808 [R 701], 813 [R 705], 818 [R 710-711], 833 [R 725], 834 [R 726], 835 [R 727], 845 [R 737], 852 [R 744] i 874 [R 766] **reials**: **E** 712 [M 691; R 584], 733 [M 714; R 605] i 757 [M 765-766; R 658] **reials (carceller)**: **E** 757 [M 766; R 658] **visites a les**: **C** 400, 481 ❖ **M** 786 [R 679]

presos: **C** 431, 433, 468, 470, 480, 484, 494, 498, 508, 558 ❖ **E** 657 [M 632; R 519], 667 [M 643; R 531], 676 [M 652; R 541] ❖ **M** 150 ❖ **R** 419 **alliberament de**: **M** 813 [R 706] **llibres dels**: **E** 656 [M 631; R 519], 713 [M 692; R 585] ❖ **P** 223 **sofriment dels**: **E** 759 [M 768; R 661]

prestatges: **E** 431 ❖ **M** 428, 429 ❖ **R** 379/381

préstecs: **C** 396

presumpció: **M** 78 ❖ **R** 93

pretensió de nul·litat: **M** 106

preu **de serveis**: **E** 658 [M 633; R 521] **fet**: **E** 670 [M 646; R 535], 800 [M 887; P 246; R 777] ❖ **P** 195

preus: **E** 608 **alça dels**: **C** 499 ❖ **P** 220

primera instància: **C** 565

primícies: **C** 358 ❖ **E** 525, 669 [M 645; R 533], 671 [M 646; R 535] ❖ **M** 519, 575 ❖ **P** 194, 196 ❖ **R** 471 i 473

primogènit reial: **P** 66 i 165

prínceps: **E** 384, 651 ❖ **M** 5, 624, 845 [R 737] ❖ **R** 240, 262 i 468 **catòlic**: **E** 3 ❖ **R** 4 **cristians**: **E** 2 ❖ **M** 3, 385, 406 ❖ **R** 3 i 331 **eclesiàstics**: **C** 534, 564 **habilitació per celebrar Corts**: **E** 597, 606 ❖ **M** 582/584 ❖ **R** 456 **jurament del**: **C** 215, 220, 222, 223, 224, 226, 227, 230, 238, 294, 301, 302, 303, 314, 317, 323, 328, 330, 331, 332, 335, 336, 337, 338, 341, 344, 345, 426, 587 ❖ **E** 4, 202, 204, 205, 207, 216, 217-218, 322, 335, 353, 354, 356/358, 388, 389, 415, 416, 423, 425, 429, 432, 433, 441-442, 445-446, 448, 449, 452/456, 457-462, 465, 606 ❖ **M** 4, 244/249, 251, 253, 254, 364, 367, 372, 375, 382, 387, 394, 402, 409, 414, 416, 420, 422, 423, 440, 441, 444, 448, 449-455, 458, 551 ❖ **P** 149-150, 151, 158-164 ❖ **R** 5, 173, 174, 177, 179, 180, 182, 189, 251, 264, 268, 270, 291, 292, 296, 303, 304, 308, 309, 314, 317, 335/337, 339-340, 341, 342, 342-347, 348 i 429 **jurament del (comissió)**: **E** 416, 429 i 433 **jurament del (jurament dels braços a l'acte de)**: **M** 453-454 **jurament del (jurament reial a l'acte de)**: **M** 452-453 **jurament del (oferta dels braços)**: **M** 450-452 **porters de cadena del**: **M** 605, 614 ❖ **R** 495 **porters de cadena del (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 641 **porters de la sala del (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 641 **sala del (porters de la)**: **M** 605 ❖ **R** 495, 503 **salut del**: **R** 457 i 465 **seculars**: **C** 534, 564 **uixers del**: **M** 605, 614 ❖ **R** 495, 503 **uixers (salari)**: **E** 560, 563, 625 i 641 **vinguda del**: **E** 796 [M 882; P 240; R 773]

priorats: **E** 797 [M 883; P 241; R 774] **rurals**: **E** 287

priors: **E** 462, 795 [M 881; P 240; R 772] ❖ **R** 327 **comendataris**: **E** 287 i 418 **provisió de**: **E** 758 [M 766; R 659]

PRIVAT, Joan (mercader de Barcelona): **E** 776 i 777 [M 746, 747; R 639, 640]

privilegi **clerical**: **E** 759 [M 768; R 661] **d'escriptura de terç**: **E** 662 [M 637; R 525], 687 [M 665; R 555] ❖ **P** 192 i 205 **de la reina Maria dat a Barcelona el 7 de setembre de 1551**: **R** 130 **del rei Alfons dat a Barcelona els idus de novembre de 1335**: **R** 129 **del rei Martí**: **C** 209, 210, 211 ❖ **E** 185, 193 i 194 **del rei Martí de 3 de maig de 1410**: **R** 167/169 i 449 **del rei Pere dat a Barcelona a**

15 de les calendes de novembre de 1339: **R** 343 i 346 **del rei Pere dat a Barcelona el 6 d'abril de 1373**: **R** 129 **del rei Pere dat a Monçó el 30 de maig de 1383**: **R** 129 ***in possessoria***: **C** 564 **militar**: **E** 668 [M 643; R 531] ❖ **P** 193 **reial d'Alfons IV, dat a Nàpols el 12 de desembre de 1445**: **C** 441 **reial de Carles I, dat a Sevilla el 14 d'abril de 1526**: **C** 504, 563 **reial de Carles I, dat a Montsó el 19 de juliol de 1528**: **C** 571 **reial de Ferran II de 31 de juliol de 1480**: **M** 798 [R 691] **reial de Ferran II de 8 d'octubre de 1481**: **E** 772 [M 742; R 634-635] **reial de Ferran II de 26 de febrer de 1495**: **E** 766 [M 736; R 629] **reial de Ferran II de 2 de setembre de 1510**: **E** 772 [M 742; R 635] **reial de Ferran II *In nomine Domini***: **M** 865 [R 756] **reial de l'emperador Carles, dat a Molins de Rei el 21 de novembre de 1519**: **C** 511, 579 **reial de l'infant don Alfons, a 4 de les calendes de maig de 1320**: **E** 744 [M 723; R 616] **reial de la reina Maria dat a Barcelona el 7 de setembre de 1451**: **M** 123 i 873 [R 765-766] **reial de Martí I de 7 de setembre de 1397**: **M** 788 [R 681] **reial de Martí I de 30 de maig de 1410**: **M** 788 [R 681] **reial de Pere III de 5 de febrer de 1357**: **M** 788 [R 681] **reial de Pere III de 3 de juliol de 1369**: **M** 788 [R 681] **reial de Pere III d'11 de setembre de 1374**: **M** 797 [R 690] **reial de Pere III de 9 de maig de 1380**: **E** 772 [M 741; R 634] **reial de Pere III de 19 de maig de 1380**: **E** 772 [M 742; R 634] i 782 [M 752; R 645] **reial de Pere III *Sit notum cunctis***: **M** 865 [R 756] **reial del rei Alfons**: **M** 785 [R 678] **reial del rei Alfons dat a Barcelona els idus de novembre de 1331**: **M** 123 **reial del rei Alfons, dat a Gaeta el 27 de març de 1437**: **C** 532 **reial del rei Felip dat a Madrid el 10 de maig de 1580**: **C** 575 **reial del rei Jaume I, dat a València el 12 de les calendes de desembre de 1243**: **C** 513, 578 **reial del rei Joan, dat a València l'1 de març de 1344**: **C** 523 **reial del rei Martí**: **M** 232 i 234/236 **reial del rei Pere dat a 7 de les calendes de maig de 1196**: **C** 503, 569 **reial del rei Pere dat a Perpinyà el 13 de calendes d'octubre de 1207**: **C** 500, 569 **reial del rei Pere a 14 de les kalendes de novembre de 1339**: **E** 462 ❖ **M** 451 i 454 **reial del rei Pere dat a Girona el 9 de juny de 1358**: **C** 502 **reial del rei Pere dat a Barcelona el 14 de juny de 1370**: **C** 514 **reial del rei Pere dat a Barcelona el 6 d'abril de 1373**: **M** 123 **reial del rei Pere dat a Puigcerdà l'11 de desembre de 1374**: **C** 573 **reial del rei Pere dat a Barcelona el 8 de maig de 1378**: **C** 503 **reial del rei Pere dat a Tortosa el 27 de febrer de 1383**: **C** 508 **reial del rei Pere dat a Montsó el 30 de maig de 1383**: **M** 123

privilegis: **C** 88, 348, 350, 353, 355, 357, 358, 361, 419, 429, 440, 444, 450, 451, 452, 459, 461, 462, 467, 485, 491, 500, 501, 504, 506, 513, 515, 518, 521, 523, 532, 541, 546, 547, 558, 561, 572, 573, 574, 575, 576, 578, 581, 582 ❖ **E** 459, 460, 514, 579, 650 ❖ **M** 148, 158, 162, 164, 166, 167, 171, 172, 480, 568, 871 [R 763], 875 [R 767] ❖ **R** 367, 453, 454, 465 i 479 **confirmació de**: **C** 420 **defensa**: **M** 318 **derogació de**: **C** 348 **d'impressió**: **E** 341 **d'universitats**: **E** 553 **de Catalunya**: vegeu Catalunya, privilegis de **de les universitats reials**: **M** 787 [R 680] **eclesiàstics**: **E** 37, 753 [M 762; R 654] i 754 [M 763; R 656] **forals**: **R** 92 **generals**: **E** 606, 607 ❖ **M** 587, 816 [R 709], 852 [R 744], 853 [R 745] i 870 [R 761, 762] **invocació**: **E** 397, 401 ❖ **M** 388 i 392 **jurament reial**: **M** 451 i 452 **locals**: **E** 475, 482, 707 [M 685; R 577] ❖ **P** 214 **militars**: **C** 273, 363, 373, 386, 397, 399, 529, 545, 571 ❖ **E** 209, 212, 281, 283, 398, 557, 785 [M 755; R 648], 791 [M 760; R 653] ❖ M 299, 300, 322, 388, 471, 522, 523, 538, 540, 778 [R 671], 802 [R 695] ❖ **R** 223 i 356 **municipals**: **E** 785 [M 755; R 648], 787 [M 756; R 649] ❖ **M** 785 [R 678],787 [R 680], 788 [R 681], 789 [R 682], 790 [R 682, 683], 791 [R 684], 792 [R 685] i 794 [R 688] **municipals (observança)**: **M** 786 [R 679] **observança dels**: **M** 322 i 797 [R 690] **paccionats**: **C** 530 **particulars**: **C** 500, 537 ❖ **E** 606, 607 ❖ **M** 587, 792 [R 685], 816 [R 709], 852 [R 744], 853 [R 745] i 870 [R 761, 762] **reials**: **C** 282, 341, 398, 402, 449, 450, 452, 476, 480, 482, 491, 495, 499, 500, 506, 507, 508, 509, 511, 513,

514, 521, 526, 532, 560, 561, 563, 581, 582 ❖ **E** 311, 404, 420, 480, 481 ❖ **M** 320, 469, 470, 501, 504, 517, 601, 788 [R 681], 789 [R 682], 797 [R 690], 798 [R 691], 800 [R 694], 875 [R 767] ❖ **R** 36, 37, 44, 50, 234-235, 256, 260, 305/307, 309, 310, 324, 344, 345, 355, 362, 391, 402, 411 i 435 **reials (expedició de)**: **C** 295, 298 **reials (invocació)**: **E** 765 [M 735; R 628], 778 [M 747; R 640] ❖ **M** 785 [R 678] **revocació de**: **E** 542/544 ❖ **M** 530, 625 ❖ **R** 411 i 416

procediments **de fet**: **C** 512, 578 **judicials civils**: **E** 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 785 [R 678] **judicials criminals**: **E** 780 [M 749; R 642] ❖ **M** 785 [R 678]

procés en ofensa: **M** 877 [R 762]

processons: **E** 285, 286, 297 ❖ **M** 794 [R 687] ❖ **R** 223

processos: **C** 139, 242, 243, 365, 370, 403, 413, 476, 490, 491, 494, 515, 517, 518, 522, 579 ❖ **E** 506 ❖ **M** 151, 316, 502, 528, 789 [R 683] ❖ **P** 198 ❖ **R** 40, 93, 94, 113, 191, 192, 382, 391, 415, 417, 485 i 491 **civils**: **C** 480 ❖ **E** 706 [M 684; R 576] ❖ **P** 231 **criminals**: **C** 480, 512 ❖ **E** 706 [M 684; R 576] ❖ **P** 231 **de liquidacions**: **E** 717 [M 696; R 589] **de regalia**: **M** 778 [R 671] **denunciacions dels**: **C** 437 **judicials**: **E** 674 [M 649; R 538], 685 [M 662; R 551-552] ❖ **P** 203, 204 ❖ **R** 442 **judicials originals**: **E** 683 [M 660; R 549] ❖ **P** 225 **judicials (assignació a sentència)**: **E** 686 [M 664; R 553] **judicials (conservació)**: **E** 705 [M 684; R 576] ❖ **P** 231-232 **judicials (denunciació)**: **E** 685 [M 662-663; R 552] ❖ **P** 204 **judicials (sentències)**: **P** 204 **originals**: **C** 511 **notaris dels**: **M** 837 [R 729] **votacions de**: **C** 466

procuració reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya: **C** 539, 540 ❖ **E** 679 [M 655-656; R 544], 684 [M 661; R 550] ❖ **P** 202 **consitori**: **E** 555 **lloctinència**: **E** 679 [M 655-656; R 544]

procurador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya: **C** 494, 497, 498, 499, 502, 504, 508, 509, 510, 520, 523, 542, 558, 559, 567, 574, 579 ❖ **E** 555 ❖ **M** 788 [R 681] **llicències**: **E** 725 [M 703; R 596] **lloctinent**: **C** 539 ❖ **M** 788 [R 681]

procuradors: **C** 140, 141, 144, 151, 338, 344, 359, 384, 399, 400, 401, 402, 465, 467, 470, 471, 482, 498, 520, 588 ❖ **E** 399, 403, 432, 493, 511, 652 [M 627; R 514], 653 [M 628; R 515], 659 [M 634; R 521], 662 [M 637; R 525], 664 [M 639; R 527], 665 [M 641; R 529], 669 [M 645, 678; R 533, 569], 708 [M 686; R 578], 712 [M 691; R 584], 713 [M 692; R 585], 734 [M 708; R 606], 795 [M 881; P 239; R 771] ❖ **M** 126, 132, 136, 153/155, 164, 162/165, 167/169, 171/173, 344, 361, 389, 399, 390, 406, 447, 460, 462, 507, 528, 563 ❖ **P** 183/185, 188, 191, 194, 215, 221 ❖ **R** 60, 116, 117, 119, 124, 130, 134, 219, 228, 247, 254, 284, 293, 302, 315, 331, 357, 382, 383, 389, 390, 415, 438, 467, 496, 504 i 509 **de les universitats**: **E** 480 ❖ **M** 469, 606 i 615 **de membres del braç militar (relació dels compareixents)**: **P** 69-82 **de persones eclesiàstiques (relació dels compareixents)**: **P** 67-68 **de pobres**: **C** 399, 400, 401, 470 ❖ **M** 584 **de pobres (salaris)**: **M** 431 **fiscals patrimonials**: **M** 793 [R 687] **fiscals reials**: **C** 481, 489, 561, 582, 592 ❖ **E** 676 [M 652; R 541], 728 [M 706; R 600], 766 [M 735; R 628]; M 809 [R 702] ❖ **P** 219 i 224 **judicials**: **E** 36, 685 [M 662; R 551], 692 [M 670; R 560], 786 [M 756; R 649] ❖ **M** 783 [R 676], 793 [R 687], 812 [R 705], 833 [R 725], 844 [R 736], 848 [R 739], 855 [R 747], 857 [R 748], 870 [R 761] ❖ **P** 203 i 209 **judicials (examen)**: **E** 673 [M 649; R 538] ❖ **P** 198 **patrimonial reial**: **M** 773 [R 666], 776 [R 669] i 810 [R 703]

procures: **C** 465 ❖ **M** 389, 847 [R 739] ❖ **R** 134 i 177

proditors: **M** 445

profanes: **M** 871 [R 764]

professió: **R** 333

professors: **C** 534, 565

prohibicions: **C** 491, 520 **execució**: **E** 727 [M 706; R 599] ❖ **P** 219

prohomenies: **E** 439 ❖ **M** 427

prohoms: **C** 386, 402 ❖ **E** 404, 405, 420, 670 [M 645, 646; R 534], 671 [M 646, 647; R 535], 672 [M 647; R 536] ❖ **M** 504, 819 [R 711] ❖ **P** 195/197 ❖ **R** 306 **consells de**: **M** 808 [R 700]

propi **for (renúncia al)**: **E** 665 [M 640; R 528] **ús**: **C** 106, 107, 259, 414, 491 ❖ **E** 51, 51-52, 76, 803 [M 889; P 248; R 780], 805 [M 892; P 251; R 783], 812 [M 899; P 259; R 790] ❖ **M** 59, 87, 288, 289, 476, 520, 603, 608, 618, 619 ❖ **R** 70, 349, 472, 474, 485 i 488/490 **ús del rei**: **E** 769-770 [M 739; R 632]

propietaris de terres: **E** 672 [M 647; R 536] ❖ **P** 197

propietats: **C** 238, 240, 290, 382 ❖ **E** 118, 119 ❖ **M** 90 ❖ **R** 99, 118, 189, 200, 368, 428, 461 i 463 **segrestament de**: **R** 96

prosperitat: **E** 523 ❖ **R** 403

protestes: **P** 26, 27-30, 34, 37-42, 46, 47, 48, 52, 54, 55, 163, 165, 172 i 279

protofísic: **C** 589 ❖ **E** 481, 712 [M 691; R 584] ❖ **M** 470

protomèdic: **E** 653 [M 627; R 514], 712, 713 [M 691; R 584], 729 [M 711; R 601] ❖ **P** 183

protonotari reial (notari de la Cort General): **C** 99, 104, 105, 109, 110, 112, 114, 115, 193, 215, 223, 230, 303, 328, 332, 403, 415, 447 ❖ **E** 6, 48, 49, 51, 54, 57, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 113, 202, 204, 207, 364, 425, 433, 459/462, 543, 605, 607, 650, 651, 681 [M 658; R 547], 686 [M 663; R 553], 761 [M 769; R 662], 782 [M 751; R 644] ❖ **M** 6, 50, 56/58, 62, 63, 65/68, 70/73, 145, 191, 243, 245, 248, 250, 251, 253, 264, 367, 368, 393, 423, 448, 450, 453, 454, 532, 583, 587, 598, 603, 625, 626 ❖ **P** 28, 31, 38, 41, 44, 48, 49, 50, 54, 55, 56, 63, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 114, 145, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 162, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 172, 174, 178, 226, 236, 275, 278, 279 ❖ **R** 1, 6, 50, 63, 69, 77/82, 173, 177, 276, 309, 317, 343, 346, 347, 412, 422, 426, 449, 464, 465, 470, 482, 490 i 512 **habilitació**: **E** 393 i 622 **lloctinent de**: **C** 148, 393, 394, 403 ❖ **E** 355, 650, 761 [M 769; R 662] ❖ **M** 625 ❖ **P** 19 ❖ **R** 126

provances: **R** 93

proves: **C** 404, 519 **en defensa**: **M** 831 [R 723] **en ofensa**: **M** 831 [R 723]

provincials: **C** 428, 499, 514, 533, 535, 576 ❖ **E** 657 [M 632; R 519], 771 [M 740; R 633], 773-774 [M 743-744; R 636-637], 777 [M 747; R 639], 778 [M 748; R 641], 779 [M 749; R 642], 781 [M 751; R 643], 785 [M 754; R 647] ❖ **M** 843 [R 735], 856 [R 747] **d'ordes (provisió de)**: **E** 758 [M 766; R 659]

províncies: **C** 238, 459, 506, 529, 568 ❖ **E** 499, 523, 555, 704 [M 683; R 574] ❖ **M** 382, 384, 385, 403/405, 853 [R 745], 864 [R 756] ❖ **P** 212 ❖ **R** 329, 330, 403, 409 i 410

provisió **del Reial Consell de 17 de setembre de 1563**: **E** 781 [M 751; R 644] **reial**: **R** 29 **reial d'Alfons IV de 6 de juny de 1436**: **E** 764 [M 734; R 627] **reial de Joan I de 29 de maig de 1389**: **E** 763 [M 732; R 625] **reial de Joan I de 22 de juny de 1389**: **E** 763 [M 733; R 626] **reial de Joan I de 17 de setembre de 1389**: **E** 763 [M 733; R 626] **reial de Joan I de 12 de març de 1396**: **E** 766 [M 736; R 629] **reial de Martí I de 3 de maig de 1410**: **E** 763 [M 732; R 625] **reial de Pere III de 18 de desembre de 1359**: **E** 763 [M 733; R 626] **reial de Pere III de 27 de juny de 1362**: **E** 763 [M 733; R 626] **reial de Pere III de 8 de febrer de 1369**: **E** 764 [M 733; R 626] **reial de Pere III de 15 de febrer de 1369**: **E** 764 [M 733; R 626] **reial de Pere III de 12 de desembre de 1370**: **E** 763 [M 732; R 625] i 764 [M 733; R 626] **reial de Pere III de 25 de gener de 1371**: **E** 763 [M 732; R 625] **reial de Pere III de 22 de febrer de 1375**: **M** 787 [R 680] **reial de Pere III de 22 de novembre de 1376**: **E** 763 [M 732; R 625] **reial del rei Pere, dada en Barcelona a 3 d'abril de 1368**: **C** 533, 576 **reial del rei Pere, dada a Barcelona el 23 de setembre de 1372**: **C** 514 **reial del rei Pere, dada a Lleida el 22 de febrer de 1375**: **C** 507

provisions: **C** 106, 123, 316, 432, 449, 461, 476, 490, 498, 501, 511, 533, 538, 539, 582, 589 ❖ **E** 526, 527, 543, 777 [M 746-747; R 639-640], 778 [M 748; R 640], 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 446, 447, 474, 476, 534, 787 [R 680] ❖ **R** 70, 89, 108, 360 i 372 **de captura**: **M** 849 [R 741] **de jutge**: **M** 778 [R 671] **gravatòries**: **E** 400 **interlocutòries**: **E** 555 i 556 **reials**: **C** 509 ❖ **E** 710 [M 688; R 581], 724 [M 703; R 596] ❖ **M** 501, 875 [R 767] ❖ **P** 89-90, 91, 92-93, 234 ❖ **R** 31, 77, 391 i 442 *supplicata non procedere*: **M** 831 [R 723] i 832 [R 724] **revocacions de**: **E** 542/544 ❖ **M** 834 [R 726] ❖ **R** 411 i 416 **salaris de**: **C** 517 **tretes de**: **M** 804 [R 697]

prudència: **E** 21

Prullans (Cerdanya): **P** 17 i 127

Pubill Vallmanyà (bandoler): **E** 313 ❖ **M** 325 ❖ **R** 242

pubills: **C** 495, 562 ❖ **E** 245 **benefici de**: **R** 200

públic encant: **E** 601

pública **alegria**: **E** 425 **forma**: **M** 165 **utilitat**: **E** 196

Puelles (a *Agramunt*, Urgell) **senyoria de les**: vegeu Castelló, Climent i Galceran

Puig, Esteve (doctor en drets i abat de la Real): **C** 106, 175, 198, 233, 250, 262, 275, 277, 331, 343, 362, 380, 383 ❖ **E** 6, 7, 9, 11, 16/18, 23, 26, 27, 30, 35, 44, 45, 47, 50/52, 56, 66, 68/70, 73/75, 78, 79, 81, 83/85, 92, 93, 97/101, 103, 111/116, 122, 126, 129, 131, 134, 136, 140, 141, 143, 148/150, 154, 155, 159, 160, 163, 165, 171, 175, 177, 180/182, 184, 186, 194, 196, 198, 199, 207, 219, 225/228, 232, 233, 235/237, 240, 242, 246, 248 250, 251, 256, 257, 259, 262, 263, 265, 269/271, 274, 275, 278, 279, 284, 287, 288, 293, 297, 301, 302, 308, 310, 320, 321, 323, 329, 331, 333, 337, 341, 349, 351, 353, 354, 357, 361, 363/365, 373, 379, 384, 389, 392, 394, 395, 403, 405, 415, 420, 422, 423, 428/430, 432, 438, 441, 446, 449/451, 453, 455/457, 463, 469, 476, 480, 483, 485, 490, 492, 494, 498, 503/505, 508, 509, 511, 512, 519, 520, 522, 530, 533, 535, 539, 541, 548, 564, 568, 569, 576, 585/588, 591, 593, 596/598, 607, 609, 610, 613, 614, 616, 620/623, 639, 646, 648, 651 ❖ **M** 16, 59, 77, 81, 198, 205, 232, 260, 273, 306, 427, 447, 488, 505, 515, 526, 599, 612 ❖ **P** 36, 51, 60, 122, 159, 178 ❖ **R** 35, 70, 145, 159, 164, 185, 200, 212, 216, 289, 322, 341, 363, 377, 378, 400, 410, 450, 455, 481, 488, 490 i 501

Puig, Francesc (donzell de Corçà i Girona): **E** 751 [M 730; R 623] ❖ **M** 2, 23, 86, 105, 200, 443, 455, 463, 465, 482, 555, 596, 617 ❖ **P** 62, 125, 127, 131 i 160

Puig, Francesc (donzell, advocat fiscal patrimonial, doctor del Consell reial, habilitador reial i proveïdor de greuges): **C** 93, 100, 158, 193, 210, 218, 219, 290, 293, 295, 338, 354, 591 ❖ **E** 33/35, 42, 115, 142, 167, 201, 202, 313, 314, 329, 333, 335, 338, 391, 439, 471, 472, 486, 499, 544, 628, 633, 638, 644, 788 [M 758; R 651] ❖ **M** 7, 38, 39, 43, 123, 176, 191, 199, 219, 235, 242, 243, 335, 336, 342, 349, 396, 426, 432, 442, 497, 509, 533, 552, 556, 599, 608, 610, 612, 812/815 [R 705/707], 818 [R 710], 823/825 [R 715/717], 827, 828 [R 719, 720], 832/838 [R 724/730], 840 [R 732], 847/851 [R 739/743], 853 [R 745], 855/858 [R 747/750], 863 [R 754] ❖ **P** 19, 57, 89, 97, 99, 114, 121, 124, 128, 132, 134, 144, 146, 148, 160, 175 ❖ **R** 55, 64, 129, 136, 156, 167, 172, 173, 242, 243, 256, 257, 338, 341, 387, 426, 434, 465, 477, 478, 499, 500 i 508

Puig, Jaume (síndic de Granollers): **C** 80, 86, 141, 162, 166, 169, 213, 227, 252, 253, 263, 311, 314, 346, 353, 378 ❖ **E** 198, 321, 528, 640 ❖ **M** 270, 512, 613 ❖ **P** 62, 84, 119, 161, 182 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 67, 81, 120, 138, 140, 170, 180, 196, 214, 255, 287, 348, 350, 375, 397 i 502

Puig, Jaume: **C** 587

Puig, Joanot: **E** 751 [M 730; R 623]

Puig, Miquel: **P** 19

Puig, Pere (cavaller): **P** 137

Puig, talis (cirurgià de Lleida): **E** 132 i 451

Puigcerdà (Cerdanya): **C** 80, 333, 359, 360, 404, 506, 551, 564 ❖ **E** 425, 494, 742 [M 720, 721; R 613, 614], 776 [M 746; R 639], 789 [M 758; R 651] ❖ **M** 828 [R 720], 832 [R 724], 870 [R 761] ❖ **P** 106, 107 i 115 **bolla de**: **R** 312 **collecta de**: **E** 813 [M 900; R 791] ❖ **P** 260 **cònsols de**: **C** 573 ❖ **E** 627 ❖ **P** 21 **hospital de**: **E** 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **moneda de**: **C** 575 **monestirs de**: **E** 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **sèquia de**: **C** 354 ❖ **E** 711 [M 689; R 582] ❖ **P** 216 **síndic de**: **C** 96, 99, 101, 129, 163, 263, 276, 293, 333 ❖ **E** 356, 560, 782 [M 751; R 644] ❖ **R** 314 / vegeu Ortodó, Joan Onofre **taula del General de**: **E** 818 [M 906; R 797] ❖ **P** 266 **vegueria de**: **C** 573 ❖ **M** 438, 443 ❖ **P** 127 i 140 **vila de**: **C** 506, 542, 564, 573, 575 ❖ **E** 306, 311, 391, 481 ❖ **M** 329, 427, 472, 481, 797 [R 690] ❖ **R** 361, 441 i 466

Puigjaner, Baltasar (notari de Barcelona): **M** 139, 812 [R 704] i 814 [R 707]

Puigjaner, Damià (mercader de Barcelona): **E** 786 [M 756; R 649] ❖ **M** 811/815 [R 704/708], 840/842 [R 732/734], 844/846 [R 736/738], 849 [R 741], 851/856 [R 743, 744, 746/748], 858 [R 749, 750] ❖ **R** 311/313

PUIGJANER, Pau (financer): **E** 745 [M 724; R 617] i 789 [M 759; R 652]

PUIGJANER, *talis* (mossèn): **C** 304

PUIGMARÍ, Gaspar: **P** 19

PUIGMARTÍ, Joan (cònsol segon de Cotlliure): **M** 793 [R 686]

PUIGMITJÀ, Jaume (doctor en drets): **M** 788 [R 681]

PUIGNAU, Jaume (cònsol i síndic de Cotlliure): **C** 80, 85, 88, 93, 95, 162, 166, 332 ❖ **M** 794 [R 687] ❖ **P** 62, 120 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 44, 49, 51, 120, 138 i 316

PUIGNERÓ, *talis* (assessor de la Capitania General): **M** 805 [R 698]

PUIGVENTÓS, *talis* (doctor en drets): **M** 821 [R 714], 834 [R 726], 838 [R 730], 840 [R 731], 853 [R 745] ❖ **R** 312

Puigverd d'Agramunt (Urgell) **castell de**: **M** 338

PUIGVERT DE GRAVALOSA, Pere (donzell de Balaguer): **C** 327, 374, 375 ❖ **E** 434 ❖ **M** 360, 364, 365, 372, 378, 397, 421/423, 437, 445, 455, 463, 465, 466, 493, 525, 529, 556, 623 ❖ **P** 131, 140, 160, 181 ❖ **R** 368

PUIGVERT, Joan (doctor en drets de Barcelona i advocat del braç eclesiàstic): **C** 139 ❖ **E** 10, 32, 47, 106, 117, 614, 638, 644 ❖ **M** 119, 129, 609, 611 ❖ **R** 35, 498 i 499

PUIGVERT, Joan (notari públic de Tortosa): **P** 67

PUIGVERT, Pere Miquel (donzell de Santa Maria de Palautordera): **M** 9, 183, 435 ❖ **P** 76, 106 i 137

PUJADES DE SANTCLIMENT, Jaume (donzell de Barcelona): **M** 557 ❖ **P** 132

PUJADES, Joan (notari de Figueres): **M** 277

PUJOL, Bernardí (deutor de la bolla de Manresa): **R** 311

PUJOL, Damià (síndic de Balaguer): **C** 79, 89, 120, 165 ❖ **P** 62, 83 ❖ **R** 2, 7, 8, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76 i 85

PUJOL, Joan (cònsol de Figueres): **M** 796 [R 690]

punició: **M** 148

puntapeu: **E** 337

PUNTER, Francesc (síndic de Morella): **P** 36, 44, 51 i 59

PUOT, Joan (notari públic de Castelló de Farfanya): **M** 364

pupil·lar (substitució): **E** 707 [M 686; R 578] ❖ **P** 214

pupil·laritat (qualitat jurídica de): **C** 348, 539, 565 ❖ **E** 555, 682 [M 659; R 548], 684 [M 661; R 550], 716 [M 695; R 588], 717 [M 695; R 588] ❖ **P** 202 i 226

puresa de sang: **E** 652 [M 627; R 514] i 712 [M 691; R 584]

purgues: **C** 290, 291, 292 ❖ **E** 380, 736 [M 715; R 608] ❖ **M** 782 [R 676] ❖ **R** 263 **de taula**: **E** 711 [M 690; R 582] ❖ **M** 806-807 [R 699] ❖ **P** 217

PUYAL, Jaime de (conseller de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

quaderns: **R** 128, 129 i 288

quadrilles: **C** 501, 503, 562 ❖ **E** 749 [M 728; R 621] ❖ **M** 472 ❖ **R** 242 **caps de**: **C** 362 ❖ **R** 419 i 442

quarantens (imposicions): **E** 671 [M 646, 647; R 535] ❖ **P** 196

quarantí o dobladilla (joc de cartes): **E** 659 [M 634; R 521] ❖ **P** 188

Quaresma: **M** 120 **temps de**: **E** 119

quartanes: **E** 306 ❖ **M** 329 ❖ **R** 466

Quer Coronat: **E** 525 ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 474

Quer Foradat (a *Cava*, Alt Urgell), vescomtat de: vegeu PINÓS I DE CASTRO, Felip Galceran

QUERALT, Alemany de (donzell i senyor d'Eroles): **M** 517, 525, 529, 543, 554 ❖ **P** 130

QUERALT, Felip de (donzell de la Pobla de Segur): **M** 505, 525, 553, 596, 617, 623 ❖ **P** 129 i 181

QUERALT, Guerau de (noble): **P** 15 ❖ **R** 313

QUERALT, Jaume (diputat local de Balaguer): **E** 89 ❖ **M** 95, 100 i 105

QUERALT, Joan de (noble de Santa Coloma de Queralt i diputat militar del General): **C** 385 ❖ **E** 71, 155, 517, 539, 573, 581, 622 ❖ **M** 79, 206, 477, 482, 490, 492, 501, 525, 526, 529, 530, 541, 568, 596, 616, 622 ❖ **P** 129, 179 ❖ **R** 88, 383, 390, 410, 420, 479 i 484

QUERALT, Lluís Alemany (donzell de Santa Coloma de Queralt): **M** 517, 554 ❖ **P** 130 i 181

QUERALT, Lluís de (noble de la sotsvegueria de Pallars): **M** 467, 529, 543, 596, 601, 617, 620, 623 ❖ **P** 16

QUERALT, Pere de (noble): **M** 11, 180 ❖ **P** 15, 69 i 104

quereles: **C** 404, 405, 471, 474, 519, 529, 538

qüerns: **C** 584 ❖ **M** 123

Querol (Cerdanya), Vall de: **E** 525, 747 [M 726; R 619] ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 474

qüestions: **C** 173, 408, 420, 428, 479, 485, 509, 573, 575 ❖ **E** 526 ❖ **M** 153, 155, 520, 793-794 [R 687], 799 [R 692], 871 [R 764] ❖ **R** 472 i 474

queviures cars: **E** 388

quietud: **C** 215, 249, 361, 402, 416, 509, 532 ❖ **E** 2, 3, 5, 202, 384, 552, 722 [M 701; R 594] ❖ **M** 2, 5, 245, 253, 273, 353, 405, 482, 604, 785 [R 679] ❖ **P** 64, 65, 66, 153 ❖ **R** 3/5, 174, 195, 362, 382, 485 i 491

Quintà, Jaume (síndic de Vilafranca de Conflent a la Cort General de 1299): **R** 13

Quintana, Ferran (doctor en drets, procurador del bisbe de Tortosa i d'Urgell i proveïdor de greuges): **C** 111, 139, 151, 377, 417, 440, 591 ❖ **E** 24, 25, 27, 29, 31, 35, 40, 44, 45, 47, 49/51, 53, 56, 58, 59, 62, 73, 75, 78/81, 83, 85, 90, 92, 95, 97, 99, 100, 102, 103, 108, 110, 114/117, 122, 124-125/129, 132/134, 136, 139/141, 143, 146, 147, 225, 430, 432, 433, 440, 441, 446, 450, 454, 456, 458, 464, 469, 473, 476, 483, 485, 491, 492, 500/502, 509, 514, 520, 532, 537, 541, 544, 548, 565, 576, 585, 588, 596, 598, 606, 607, 609/611, 613, 614, 616, 621/623, 638, 644, 646 ❖ **M** 66, 81, 119, 129, 130, 132, 138, 511, 521, 527, 532, 609, 610 ❖ **P** 68, 123, 159, 175 ❖ **R** 78, 131, 374, 375, 396, 401, 405, 413, 414, 468, 498 i 499

Quintana, Francesc (noble): **P** 11

Quintana, Jaume (notari públic): **P** 83

Quintana, Joan (noble): **P** 10

Quintana, Miquel Joan (doctor del Reial Consell Criminal, regent del Consell d'Aragó i habilitador reial): **C** 100, 159, 219, 338, 369, 377, 436, 591 ❖ **E** 42, 115, 142, 202, 391, 472, 501, 513, 544, 605, 628, 638, 644, 764 [M 734; R 627], 766 [M 735; R 628] ❖ **M** 2, 43, 123, 176, 199, 243, 269, 396, 432, 485, 505, 506, 533, 552, 556, 583, 598, 610, 611-612, 779 [R 672], 789 [R 683], 803 [R 696], 809 [R 702], 815 [R 707], 828 [R 720], 839, 840 [R 731, 732], 849, 850 [R 741], 853 [R 745], 857, 858 [R 749, 750] ❖ **P** 19, 20, 57, 85/89, 91, 95, 96, 98, 99, 117, 121, 124, 128, 132, 134, 151/159, 166/170, 175, 177 ❖ **R** 64, 129, 136, 173, 338, 365, 374, 387, 416, 465, 499 i 500

Quinto (Aragó) **baronia de**: **P** 4

quints: **M** 790 [R 682]

Quirra (Sardenya), comte de: vegeu Carròs i de Centelles, Lluís i Ramon

quísties: **E** 525, 745 [M 724; R 617] ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 473

Rabassa (bandoler): **E** 313 ❖ **M** 325 ❖ **R** 242

racional del Regne d'Aragó: **P** 4

racional del Regne de València: **P** 10

Rafel, Pau (llaurador i batlle de Vilafranca del Penedès): **E** 572 i 754 [M 762; R 655]

Rafeques, Simeó (notari públic): **P** 73

Raimat, Baltasar (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

Raimat, Francisco (habitant de Montsó): **M** 147, 148, 152, 156, 158/161 ❖ **R** 91, 103 i 104

raïms (robatoris de): **M** 780 [R 673]

raixa: **C** 86 ❖ **M** 27

Rajadell, Baltasar de (canonge i síndic del Capítol de la Catedral de Lleida i habilitador pel braç eclesiàstic): **C** 81, 89, 158, 159, 187, 191, 195, 294, 335, 338, 361, 367 ❖ **E** 6, 7, 10, 12, 17, 19, 22, 24/27, 31, 35, 43/47, 50/52, 58, 61, 63, 66, 67, 73, 74, 106, 107, 110, 112/116, 118, 122, 126, 127, 132, 142, 144/146, 148, 150, 156/158, 160, 161, 165, 166, 170, 171, 173/175, 177, 179, 180, 182, 183, 185, 196, 197, 200, 206, 207, 219, 220, 223, 226, 229, 232, 233, 235/237, 240, 242, 246, 248/250, 253, 254, 256, 257, 259, 262, 263, 265, 266, 268, 270, 271, 274, 275, 279, 306, 309, 311, 312, 318, 324, 327, 329, 331, 333, 336, 338, 340, 345, 349, 351, 353, 354, 362, 428, 438, 440, 445, 446, 448/450, 454, 456, 458, 463, 469, 472, 474, 483, 484, 488, 490, 492, 494, 497, 499, 500, 503, 504, 509, 522, 524, 528, 530, 535, 549, 569, 577, 585/588, 590, 591, 597, 609, 610, 613, 614, 616, 617, 620, 639, 644, 646, 648 ❖ **M** 17, 32, 44, 176, 200, 214, 219, 221, 345, 426, 427, 429, 432, 440, 442, 474, 486, 548, 552, 556, 576, 588, 589, 592, 610, 612, 838 [R 730], 848 [R 739], 857 [R 748] ❖ **P** 60, 68, 90, 100, 117, 121, 123, 124, 126, 128, 132, 134, 142, 144, 159, 178 ❖ **R** 35,

52, 64, 136, 152, 154, 157, 250, 255, 334, 338, 362, 364, 397, 432, 434, 442, 449, 450, 470, 480, 483, 499 i 500

RAJADELL, Emmanuel de (donzell de Barcelona): **M** 14, 20, 23, 67, 73, 81, 186, 191 ❖ **P** 20, 82, 109 i 114

RAJADELL, Joan (paraire d'Igualada): **M** 500 ❖ **R** 390

RAJADELL, Joan de (donzell de Peratallada): **M** 33, 186 ❖ **P** 82 i 109

RAJADELL, Manuel de (militar): **R** 13

rals: **C** 564, 575

RALLA, Domingo (notari causídic): **M** 155 i 157/161

RAM, Juan (conseller reial): **P** 96

ramades: **C** 576

RAMÍREZ, Antic Miquel (donzell de Barcelona): **M** 11, 185 ❖ **P** 81 i 109

RAMON BERENGUER II (comte de Barcelona): **C** 581

RAMON BERENGUER IV (comte de Barcelona): **E** 420 ❖ **M** 417 ❖ **R** 306

RAMONEDA, Joan (porter reial): **E** 388

RAMONS, Antonio: **P** 58

raó: **M** 531 ❖ **R** 412 **natural**: **E** 386

raptes: **M** 149 ❖ **R** 91

RASET, Joan de (donzell de Tresserres): **M** 12, 189, 438 ❖ **P** 17, 71, 112 i 140

RATERA I D'IVORRA, Gaspar de (donzell): **M** 6, 14, 20, 23, 378, 437, 455, 463, 465, 466, 484, 493, 525, 529, 536/538, 548, 564, 587, 601, 623 ❖ **P** 139 i 160

ratlla: **E** 735 [M 708; R 607]

raval: **M** 795 [R 688]

RAYMAD, Domingo (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

RAYMAD, Pedro (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

RE, Pere de la (mercader d'Olot): **R** 313

Real (a *Perpinyà*, Rosselló) **monestir de Santa Maria de la (abat)**: **E** 792 [M 877] ❖ **P** 14 / vegeu PUIG, Esteve

reals: **E** 702 [M 681; R 572]

rebel·lia: **P** 64

rebel·lions: **C** 77, 78 ❖ **E** 3 ❖ **M** 810 [R 703] ❖ **R** 8 i 9

rebels: **C** 525, 529 ❖ **E** 3 ❖ **M** 3 ❖ **R** 3

REBOLLEDO, Rodrigo de: **P** 4 i 58

REBOLLET, Galderic de (síndic de Vilafranca de Conflent): **C** 80, 129, 130, 137, 141, 147, 162, 165, 169, 177, 187, 199, 202, 221, 226, 227, 233, 253, 260, 261, 262, 264, 265, 273, 274, 276, 278, 279, 280, 281, 289, 291, 300, 301, 312, 325, 330, 331, 335, 339, 350, 354, 362, 370, 374, 390 ❖ **E** 206, 266, 267, 354, 429, 453, 478, 488, 528, 533, 639 ❖ **M** 246, 364, 379, 420, 464, 474, 507, 512, 612 ❖ **P** 62, 83, 119, 143, 161, 182 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 67, 76, 102, 120, 133, 138, 140, 175, 178, 180, 212, 215, 225, 230, 255, 261, 268, 287, 305, 314, 339, 341, 348, 360, 364, 365, 386, 396, 397, 410, 450, 451, 483, 484 i 501

recambres: **M** 845 [R 736]

receptadors: **C** 529, 531, 544 ❖ **M** 149

receptors: **R** 36 **de furts**: **E** 660 [M 635; R 523] ❖ **P** 189

reclams: **C** 505, 589

recognoverunt proceres: **E** 744 [M 723; R 616], 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 861 [R 753]

recompenses: **E** 728 [M 706-707; R 599-600] ❖ **R** 419 i 442

reconvenció judicial: **E** 684 [M 662; R 551] ❖ **P** 203

recs: **C** 398, 402, 525, 544, 572, 575 ❖ **E** 669 [M 644, 645; R 533, 534], 672 [E 672 [M 647, 648; R 536, 537] ❖ **M** 788 [R 681] ❖ **P** 194 i 197

rectitud: **M** 334 ❖ **R** 243

rectories: **M** 535, 536 ❖ **R** 488 i 492

rectors: **C** 398 ❖ **E** 536 ❖ **R** 492 i 493 **provisió de**: **E** 758 [M 766; R 659]

recursos: **C** 405, 450, 475, 538

recusació: **C** 516, 518, 579 ❖ **E** 674 [M 650; R 539] ❖ **P** 199

redelmes: **E** 244 ❖ **M** 46 ❖ **R** 198 **senyorials (administració)**: **E** 38

rèdits: **M** 814 [R 706]

redreç: **C** 493 ❖ **E** 553 ❖ **M** 334 **bon**: **R** 135

redreçar: **E** 107

reducció: **C** 205 **a la Corona**: **M** 772 [R 665]

reforma monàstica: **E** 352

reformació: **C** 518, 534, 538, 565 ❖ **E** 174, 553 ❖ **M** 407

reformar: **E** 107

reformats: **R** 328

regalia (processos de): **C** 486 ❖ **E** 676-677 [M 652; R 541-542], 715 [M 694; R 587], 728 [M 707; R 600] ❖ **M** 793 [R 687], 834 [R 726], 851 [R 743], 877 [R 762] ❖ **P** 220

regaliats: **E** 765 [M 735; R 628]

regalies: **C** 212, 341, 430, 433, 473, 477, 484, 487, 494, 501, 519, 524, 545, 551, 554, 555, 561, 581 ❖ **E** 435, 656 [M 631; R 518], 666 [M 642; R 530], 668 [M 644; R 532], 698 [M 676; R 567], 714 [M 693; R 586], 715 [M 694; R 587], 741 [M 720; R 613] ❖ **M** 321, 790 [R 683], 791 [R 684], 803 [R 696], 806 [R 699], 807 [R 700], 863 [R 754, 755] ❖ **R** 169 i 319 **no comunicables**: **E** 761 [M 770; R 663]

regalos: **M** 829 [R 721]

regent la Cancelleria de Catalunya: **C** 99, 104, 158, 193, 350, 399, 434, 435, 461, 463, 501, 510, 513, 578 ❖ **E** 46, 142, 389, 390, 543/545, 661 [M 637; R 524], 663 [M 639; R 526], 676 [M 652; R 542], 682 [M 659; R 548], 684 [M 661; R 550], 686 [M 663; R 552, 553], 694 [M 672; R 562, 563], 698 [M 676; R 567], 706 [M 684; R 576], 707 [M 686; R 578], 710 [M 688, 689; R 581], 714 [M 692; R 585], 716 [M 694; R 587], 718 [M 697; R 590], 723 [M 701; R 594], 724 [M 702, 703; R 595], 758 [M 767; R 660], 767 [M 737; R 630], 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 52, 53, 64, 70, 102, 177, 314, 345, 395, 396, 457, 531/533, 548, 549, 598, 601, 620, 621, 625, 778 [R 671], 787 [R 680], 800 [R 694], 802 [R 696]; 820-821 [R 712-713], 822 [R 714], 823 [R 715], 831 [R 723], 843 [R 735], 845 [R 737], 852 [R 744], 864 [R 756] ❖ **P** 92, 94, 118, 144, 202, 214, 220, 221, 226, 227, 229, 231, 233, 235 ❖ **R** 65, 66, 68, 69, 136, 305, 324, 412, 416, 417 i 426 **excessos**: **M** 783 [R 676] **llicències del**: **M** 778 [R 671] **nomenament de**: **E** 682 [M 658-659; R 547] **salari**: **E** 646 i 732 [M 711; R 604]

regent la Cancelleria del Consell Suprem d'Aragó, **P** 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 33, 35, 36, 37, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 117, 121, 124, 126, 128, 131, 134, 144, 145, 146, 147, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 166, 167, 168, 169, 170, 174, 175, 176, 177, 191, 193, 202 i 211

regent la Cancelleria del Regne d'Aragó: **M** 153 ❖ **R** 103

regent la Governació del Regne d'Aragó: **M** 162, 167 i 171

regent la Tresoreria reial de Catalunya: **C** 363, 431, 477 ❖ **E** 666, 667 [M 642; R 530], 708 [M 686; R 578] ❖ **M** 471, 779-782 [R 672-675], 857 [R 749] ❖ **P** 215

regents: **M** 532

règia cort: **M** 322, 804 [R 697], 817 [R 710], 819 [R 712], 822 [R 714], 826 [R 718], 828 [R 720], 837 [R 729] i 838 [R 730] **avaries de la**: **E** 186 ❖ **M** 232, 445 i 446 **crides de la**: **M** 830 [R 722] **oficials de la**: **M** 234 **oficials de la (salaris)**: **E** 187 **procurador fiscal de la**: **M** 300, 445-446 i 851 [R 743] **ús i estil de la**: **M** 829 [R 721]

regidors: **C** 353, 499, 513, 517, 520, 578, 579 ❖ **E** 627, 643 ❖ **R** 497, 505 i 509

regiment: **C** 521, 559, 574 **bon**: **C** 567, 572 **municipal**: **M** 787 [R 680]

registres: **C** 403

regnes: **C** 534, 572 ❖ **E** 460

regosijos: **C** 301, 314 ❖ **E** 356, 358, 425 ❖ **R** 268, 270, 291, 292, 296 i 308

Reguer, Francesc (cavaller): **M** 103, 192 ❖ **P** 115 ❖ **R** 312

Regués, Antoni: **E** 75

Regués, Joan (escudeller de Barcelona): **E** 75

regulars: **E** 499 ❖ **M** 489 ❖ **R** 410

rei: **C** 422 ❖ **M** 445 **d'armes**: **M** 450, 605, 614 ❖ **R** 342, 495 i 503 **cristià**: **E** 384 i 411 **endeutament del**: **P** 164 **intervenció del**: **E** 193 **natural**: **E** 5 ❖ **M** 5 ❖ **R** 5 i 346 **ofici**: **E** 193

Reig, Benet (notari públic): **P** 68 i 71

Reig, Jaume (vicari general i procurador de l'arquebisbe de Tarragona): **C** 89, 196, 211, 217, 244, 246, 247, 252, 307, 309, 362, 374, 381 ❖ **E** 6, 7, 11, 16, 19, 22, 23, 26, 27, 31, 35, 45, 47, 53, 59, 64, 66/69, 85, 92, 102, 116, 124, 128, 133, 134, 136, 138/141, 143, 146, 148, 153, 156, 157, 165, 171, 172, 175, 177, 182, 184, 188, 194, 196/200, 203, 207, 216, 219, 223, 227, 229, 230, 233, 235/238, 240, 243, 247, 248, 252/256, 258, 302, 310, 311, 320, 327, 328, 337, 349, 354, 359, 361, 364, 373/375, 379, 395, 415, 418, 422, 423, 428, 429, 440, 445, 451, 453, 454, 456, 458, 463, 473, 480, 482, 484, 490, 498, 500, 502/504, 512, 520, 522, 532, 533, 546, 548, 549, 557, 566, 567, 576, 585, 596, 597, 607, 608, 610, 616, 619, 639, 646, 648 ❖ **M** 32, 71, 77, 236, 238, 241, 268/271, 375, 468, 479, 488, 521, 526, 529, 564, 585, 600, 612 ❖ **P** 60, 67, 123, 159, 178 ❖ **R** 52, 158, 168, 170, 171, 192/195,

254, 280, 281, 363, 367, 377, 430, 455 i 501

REIG, Pere (doctor en drets): **M** 197

relaxació al braç secular: **E** 729 [M 708; R 601] ❖ **P** 220 i 221

relaxacions: **C** 485 ❖ **M** 786 [R 679]

religió: **C** 238, 239 ❖ **M** 2, 3, 291, 409 ❖ **R** 3, 277 i 296 **catòlica**: **E** 2 i 697 [M 675; R 566] **cristiana**: **M** 871 [R 763] **cristiana (benefici de la)**: **E** 775 [M 745; R 638] **coses de**: **E** 3 ❖ **R** 3 i 4 **qualitat de**: **C** 539, 565 ❖ **E** 682 [M 659; R 548], 716 [M 695; R 588] ❖ **P** 202

religions: **C** 318, 325 ❖ **E** 352, 410, 418 ❖ **M** 289, 290, 383, 384, 404, 802 [R 695] ❖ **R** 210, 298, 304, 325/328 i 334 **cases de**: **E** 441 **reformació de les**: **E** 381, 382, 409 ❖ **M** 403

religiosos: **C** 468 ❖ **E** 121, 287, 301, 406, 409, 412, 413, 461, 499, 671 [M 646; R 535], 711 [M 690; R 582], 723 [M 701; R 594], 758 [M 767; R 660], 798 [M 884; P 243; R 775], 817 [M 905; P 265; R 796] ❖ **M** 118, 314, 327, 385, 404/408, 452, 475, 489, 844 [R 736] ❖ **R** 233, 277, 291, 293, 294, 296, 329, 331/334, 345 i 409 **persones**: **E** 796-797 [M 882-883; P 241; R 773]

RELLÓ, Pau: **M** 10, 184 ❖ **P** 107

remeses: **R** 210

remissions: **C** 473, 479 ❖ **E** 726 [M 705; R 598] ❖ **M** 148, 150, 470, 786 [R 679], 832 [R 724], 835 [R 727], 841 [R 733], 844 [R 736], 845 [R 737], 850 [R 742], 856 [R 748] ❖ **P** 217 **de penes**: **M** 822 [R 715] i 824 [R 716]

REMUS, Jordi: **C** 592

rendes: **C** 238, 526, 534, 558, 565 ❖ **E** 192, 284, 381, 382, 386, 410, 417 ❖ **M** 118, 289, 383, 384, 404, 405, 446, 475, 480, 598, 771-772 [R 664-665], 807 [R 700], 857 [R 749], 872 [R 764] ❖ **R** 36, 109, 200, 210, 259, 291, 294, 330, 332, 372 i 461 **de béns**: **E** 370 i 602 **eclesiàstiques**: **C** 534, 565 ❖ **E** 291 **reials (arrendadors)**: **C** 509 **senyorials**: **E** 671 [M 646; R 535] ❖ **M** 774 [R 667] **senyorials (usurpació)**: **M** 806 [R 699] **lluïcions de**: **E** 495-496 ❖ **M** 480

renitència: **M** 307

reparo: **M** 513

repenedides: **E** 627

repòs: **C** 215, 402, 509 ❖ **E** 5, 649 ❖ **M** 5, 624 ❖ **R** 5

represàlies: **C** 493, 513, 543 ❖ **R** 310

república: **C** 451, 453, 455, 499, 515, 517, 518, 525, 526, 530, 534, 535, 546, 567, 579 ❖ **E** 10, 11, 72, 123, 386, 404, 511, 649, 655 [M 631; R 518], 665 [M 640; R 528], 675 [M 651; R 540] ❖ **M** 57, 80, 127, 148, 337, 504, 624, 784 [R 677] ❖ **P** 185, 187, 200, 277 ❖ **R** 61, 87, 91 i 122 **de Catalunya**: vegeu Catalunya, república de **cristiana**: **C** 565 **utilitat de la**: **E** 8

reputació: **E** 2, 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 3, 822 [R 714], 860 [R 751], 873 [R 766] ❖ **R** 3 i 403

requestes: **C** 401, 465, 475, 510, 518, 579 ❖ **M** 390, 502, 786 [R 679], 803 [R 696], 822 [R 714], 831 [R 723], 833 [R 725], 842 [R 734], 851 [R 742], 852 [R 744] ❖ **R** 357, 391, 393 i 404

requisicions: **P** 26, 34, 42, 48 i 55

rescats: **C** 496, 568

rescrits: **E** 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 778 [R 671]

RESENDE, Joan de (donzell): **C** 194 ❖ **E** 169, 177, 204, 507, 599 ❖ **M** 200, 209, 210, 221, 238, 244, 250, 352, 549, 597, 623 ❖ **P** 125, 181, 268 ❖ **R** 157 i 459

residència: **M** 793 [R 686]

respalleres: **C** 106

responsions: **M** 104

restauració: **C** 565

restitucions *in integrum*: **E** 689 [M 666; R 556], 692 [M 669, 670; R 560, 561], 693 [M 671; R 562] ❖ **P** 206, 209, 209-210 i 228

reu: **C** 486 ❖ **M** 151 i 390

Reus (Baix Camp): **E** 188/191 i 193 **Monestir de Jesús**: **E** 563

REUS, Dionisio de (infançó): **E** 82 ❖ **P** 4

REUS, Pau (de Vilafranca del Penedès): **E** 572 i 573

revenedors: **C** 576 **botigues de**: **E** 674 [M 649; R 538] ❖ **P** 198

reverències: **C** 345 ❖ **M** 454, 455, 626 ❖ **R** 63, 172 i 347

REVERTER, Francesc (notari públic de Tarragona): **M** 494, 496 ❖ **R** 393 i 395

REVÉS, Marco Antonio (canonge i procurador de l'església metropolitana de Saragossa): **P** 58

revoltes: **E** 414 ❖ **M** 408 ❖ **R** 295 i 334

revoltosos: **E** 4 ❖ **M** 4 ❖ **R** 5

revolucions: **E** 413 ❖ **M** 407 ❖ **R** 294 i 332

Rià (Conflent): **P** 131

RIÀ, Marià de: **C** 496, 568

RIAL, Pere (mercader de Barcelona): **R** 198

RIALP, Onofre (notari públic de Barcelona): **P** 68

RIALP, *talis* (mercader de Barcelona): **E** 244

RIAMBAU, Bernat (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1440): **R** 29

RIAMBAU, Joan (donzell de Barcelona): **M** 489

RIANÓN, Cristóbal (notari de Madrid): **M** 858 [R 749]

RIBELLES, Miquel de (noble): **P** 10

RIBER, Agustí (notari públic de Tarragona): **E** 396, 403, 474, 484, 485, 498, 537, 538, 540, 574, 575 ❖ **M** 398, 399, 412, 463, 493/495, 499/503, 527, 528, 562, 563 ❖ **P** 145 ❖ **R** 301, 302, 303, 351, 389/395, 413/415, 438 i 439

ribera de mar: **R** 409

RIBERA, Juan (pregoner de Montsó): **M** 147 ❖ **P** 35, 43, 44, 49, 50, 56 ❖ **R** 104

Ribes de Freser (Ripollès): **M** 330 ❖ **P** 138

RIBES, Andreu (donzell de Barcelona i Palamós): **M** 373, 439 ❖ **P** 141

RIBES, Antoni (síndic d'Argelers): **C** 80, 85, 88, 93, 95, 142, 163, 167, 340 ❖ **P** 62, 83, 120, 143, 161 ❖ **R** 2, 7, 33, 36, 37, 39, 41, 43, 44, 49, 51, 56, 120, 139 i 339

RIBES, Joan (mercader de Girona): **C** 113 ❖ **E** 63 ❖ **R** 80

RIBES, Miquel (doctor en drets i donzell de Puigcerdà): **M** 10, 184 ❖ **P** 77 i 107

RIBES, Pere de (procurador del vescomte de Castellbou): **R** 17

RIBESALTES, Joan de (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1299): **R** 13

RIBESALTES, Joan de (síndic de Perpinyà al Parlament de 1410 i a la Cort General dee 1413): **R** 22 i 23

RIBES-SALAZAR I DE TERRADES, Felip (donzell de Madremanya): **M** 352, 373, 378, 397, 437, 439, 482, 525, 529, 542, 555, 596, 617, 623 ❖ **P** 131, 139, 141 i 181

RIBÓ, *talis* (de Bassella): **E** 746 [M 725; R 618]

RIBOT DE PALMEROLA, Antic (donzell de Barcelona i racional del General): **C** 411 ❖ **E** 558, 565/567, 570 ❖ **M** 10, 187, 455, 463/466, 482, 484, 488, 491, 522, 524/526, 529, 538, 543, 544, 548, 551, 584, 592, 593, 596, 597, 599, 601, 617, 621, 623 ❖ **P** 19, 77, 110, 160, 181 ❖ **R** 423, 424, 429, 430, 432 i 433

RICO, Gaspar (notari públic): **P** 84

rics: **E** 242, 495 ❖ **R** 215 **homes**: **C** 468 ❖ **E** 461, 764 [M 733; R 626] ❖ **M** 452 ❖ **R** 345

RIEMBAU (bandoler): **M** 804 [R 697]

RIEMBAU DE CORBERA I DE SANTACOLOMA, Miquel (donzell de Barcelona): **M** 10, 186, 190 ❖ **P** 80, 109 i 113

RIERA I D'OLZINELLES, Francesc (doctor en drets i donzell de Barcelona): **M** 10, 184 ❖ **P** 77 i 107

RIERA, Baltasar: **C** 587

RIERA, Gaspar: **M** 829 [R 721]

RIERA, Joan (porter del canceller i ciutadà de Barcelona): **C** 147, 160, 299 ❖ **E** 129, 143, 347, 560, 562, 625, 640 ❖ **M** 102, 134, 177, 199, 358, 431, 442, 605, 613 ❖ **P** 100, 118, 122, 124, 126, 134 ❖ **R** 125, 137, 260, 495 i 501

RIERA, Joan (revenedor de Mataró captiu): **E** 561, 564, 627, 643 ❖ **M** 606, 616, 798 [R 691] ❖ **R** 497, 505 i 509

RIERA, Miquel Salvador: **M** 834 [R 726], 856 i 857 [R 748]

rieres: **E** 669 [M 644, 645; R 533, 534], 670-671 [M 646; R 535], 672 [M 647, 648; R 536, 537] ❖ **P** 194, 196 i 197

Ripoll (Ripollès): **E** 222 ❖ **P** 73, 111 i 130 **bolla de**: **E** 586 **Monestir de Santa Maria de**: **E** 381, 408 ❖ **M** 383, 403, 475 ❖ **R** 328 **Monestir de Santa Maria de (abat de)**: **P** 14 ❖ **R** 13

RIPOLL, Berenguer (síndic a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

RIPOLL, Mateu de (síndic de Cervera): **R** 12

RIPOLL, *talis* (infançó): **P** 7

RIQUER, Felip (cavaller de Lleida): **E** 791 [M 761; R 654]

RIQUERA (madó): **M** 834 [R 726]

ris: **E** 22

risso: **C** 86 ❖ **R** 45

RIU, Antoni (familiar del Sant Ofici): **E** 743 [M 722; R 615]

RIU, Joan (tauler del General a Tuïr): **E** 426

RIU, Miquel del (mercader): **C** 475

RIU, Montserrat (criat del promovedor militar): **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **R** 501

RIU, Pau (collidor de la Casa del General de Barcelona): **C** 139, 140, 144, 151, 152, 179, 185, 239, 240, 290 ❖ **E** 102, 118, 119, 124, 126, 127, 131, 133, 235, 371, 603 ❖ **M** 119, 120, 126, 131, 136, 138; P 273 ❖ **R** 117/119, 123, 124, 130, 131, 189, 213, 451, 458, 463/465 i 480

RIUS, Antoni (cònsol de Perpinyà): **C** 527, 535, 540 ❖ **E** 556

rius: **C** 492

RIUSEC, Esteve (doctor de la Reial Audiència): **E** 740 [M 719; R 612] ❖ **M** 800 [R 693]

rixes: **C** 397, 398, 402, 477 ❖ **E** 747 [M 726; R 619]; M 773 [R 666], 799 [R 692] ❖ **R** 310

roba: **C** 107, 123, 316, 483 ❖ **E** 28, 338, 738 [M 717; R 610], 809 [M 896; P 255; R 787], 812 [M 899; P 259; R 790], 815 [M 903; P 263; R 794] ❖ **M** 873 [R 766] ❖ **R** 70, 89, 472 i 474 **de drap**: **E** 422 **de pastor**: **C** 502, 558 **de raixa**: **E** 22 **estrangera**: **C** 410 **infecta**: **M** 782 [R 676] i 784 [R 677]

robadors: **C** 487, 504, 563, 572

robatoris: **E** 2, 538, 674 [M 650; R 539], 728 [M 706; R 599], 749 [M 728; R 621] ❖ **M** 148 ❖ **P** 199, 219 ❖ **R** 3, 91 i 419

ROBERT II (rei de França): **C** 582

ROBLES, Rafael de: **M** 870 [R 761]

Roca d'Albera (Rosselló), la: **M** 781 [R 674]

ROCA, Antoni (bandoler): **E** 470

ROCA, Felip de: **C** 122

ROCA, Jaume (síndic de Santpedor): **C** 79, 130, 134, 162, 166, 263, 264, 289, 291, 319, 326, 334, 346, 368 ❖ **E** 470, 489, 607, 640 ❖ **M** 475, 613 ❖ **P** 84, 119 ❖ **R** 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 112, 120, 138, 214, 216, 305, 348, 361, 365, 378, 419 i 447

ROCA, Jaume: **P** 12

ROCA, Pere Inveni (síndic de Tuïr): **C** 80, 142, 163, 167, 169, 171, 173, 174, 227, 245, 246, 247, 250, 252, 253, 264, 277, 278, 279, 280, 301, 306, 326, 346, 357, 380 ❖ **E** 241, 247, 248, 254, 293, 365, 393, 426, 473, 503, 640 ❖ **M** 268, 269, 273, 275, 369, 613 ❖ **P** 83, 120, 161, 182 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 67, 76, 120, 139, 140, 142, 144, 170, 180, 193/195, 215, 230, 255, 267, 279, 299, 305, 348, 377, 433 i 502

ROCA, Pere Joan (donzell de Figueres): **M** 277, 443 ❖ **P** 127

ROCA, *talis*: **E** 751 [M 730; R 623]

ROCABERTÍ I DE PAU, Francesc (noble): **M** 200, 238, 248, 253, 265, 622 ❖ **P** 125 i 179

ROCABERTÍ, Dalmau de (noble de Barcelona): **M** 8, 182, 455, 462, 464, 466, 467, 529, 554 ❖ **P** 16, 73, 105, 130, 159 ❖ **R** 11

ROCABERTÍ, Francesc Dalmau de (vescomte de Rocabertí): **C** 94, 96, 102, 201, 205, 217, 218, 224, 228, 234, 240, 269, 306, 315, 383 ❖ **M** 6, 12, 33, 36, 39, 43, 48, 55, 57, 58, 61, 111, 116, 178, 181, 188, 207, 209/211, 213, 215, 221, 223, 224, 226, 228, 231, 238, 239, 241/244, 252, 262, 265, 280, 298, 302, 311-312, 314, 327, 335, 338, 339, 341, 344/346, 358, 362, 364, 367, 369, 372, 376, 377, 386, 397, 399, 400, 413, 420, 421, 441, 444, 455, 462, 465, 482, 489, 506, 512, 520, 522, 523, 526, 529, 530, 596, 622 ❖ **P** 60, 71, 89, 101, 104, 112, 147, 148, 159, 168, 179 ❖ **R** 56, 61, 75, 116, 159, 162, 163, 171, 172, 176, 180, 181, 190, 221, 238, 244, 245, 247, 254, 256, 266, 268, 274, 279, 302, 378, 410, 505 i 510

ROCABERTÍ, vescomtat de: vegeu ROCABERTÍ, Francesc Dalmau de

ROCABRUNA, Miquel: **E** 759 [M 768; R 660]

Rocafort de Llitera (a Sant Esteve de Llitera, la Llitera): **P** 5

Rocafort de Queralt (Conca de Barberà): **P** 70

ROCAFORT I D'ORÍS, Rafael (donzell): **M** 10, 186 ❖ **P** 109

ROCAFORT, Miquel (donzell): **P** 81

ROCAFORT, Salvador (síndic de Berga): **C** 79, 89, 137, 140, 144, 146, 157, 163, 167, 169, 174, 176, 264, 282, 291, 293, 342 ❖ **E** 133, 141, 337 ❖ **M** 270, 352 ❖ **P** 84, 120, 144 ❖ **R** 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 120, 131, 135, 139, 140, 215, 340 i 435

ROCAFULL, Enric de (noble): **P** 11

ROCAFULL, Joan de (noble): **P** 11

ROCAMORA, Jaume (noble): **P** 12

ROCAMORA, Pau (de Tortosa): **M** 790 [R 683]

ROCANDOLF, Guillem de (capità general): **M** 867 [R 758]

Roda (Aragó), vescomtat de: vegeu Lanuça i de Perellós, Joan de

rodamons: **M** 148

Rodó, Jaume (procurador fiscal de la cort eclesiàstica del Penedès): **E** 754 [M 762; R 655]

rodolins: **C** 492 ❖ **E** 454 i 795 [M 881; P 240; R 772]

Rodon, Llorenç (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1419-1420 i 1429-1430): **R** 25/27

Rodonyà (Alt Camp) **senyoria de**: **P** 102 / vegeu Tamarit, Francesc Joan de

Rodríguez de las Varillas, Pedro (lloctinent de capità general a Perpinyà): **C** 513, 514, 555 ❖ **E** 768 [M 738; R 631], 771/773 [M 741/743; R 633/636], 778 [M 747, 748; R 640, 641] ❖ **M** 801 [R 694], 825 [R 717], 833 [R 725] ❖ **P** 59

Rodríguez de Villanueva, Andrés: **P** 94

Rofí, Jaume (negociant i síndic de Pals): **C** 80, 142, 166, 169, 227, 263, 278, 291, 346, 353, 389 ❖ **E** 342, 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 62, 84, 120 ❖ **R** 2, 7, 33, 39, 41, 43, 49, 57, 66, 76, 120, 130, 139, 140, 180, 214, 255, 348, 386, 432, 438 i 502

rogatòries: **M** 460

Roger, Felip (donzell de Calella): **M** 11, 190 ❖ **P** 17, 69 i 113

Roger, Joan (d'Agramunt): **E** 433

Roig, Francesc (notari públic): **P** 74

Roig, Gaspar (notari públic d'Elna): **P** 68

Roig, Jeroni (notari públic): **P** 72, 73 i 82

Rolf, Esteve (notari de Granollers): **E** 314

Rollana, Antoni (notari públic): **P** 83

Roma: **C** 322, 595 ❖ **E** 344, 412 ❖ **M** 355, 407, 841 [R 733] ❖ **R** 284, 285, 294, 303 i 332 **Castel Sant'Angelo**: **E** 189 **Hospitalitat de la Mare de Déu de Montserrat**: **E** 561 i 563 **Rota de**: **C** 431

Romaguera, Salvador (pagès i síndic de Pals): **C** 162, 166 ❖ **P** 120 ❖ **R** 139

Romana, Joan: **M** 793 [R 686]

Romaní, Joaquim de (racional): **P** 10

Romaní, Pere de (noble): **P** 10

Romeu, Guillem (síndic de Barcelona a la Cort General de 1431-1434): **R** 27

Romeu, Jeroni (síndic de Cervera a la Cort General de 1563-1564): **C** 173 ❖ **R** 143

Rondó, Jaume (fuster de Barcelona i porter del braç reial): **C** 88, 92, 98, 116, 128, 129, 130, 171, 174, 178, 230, 252, 255, 256, 261, 267, 283, 300, 301, 302, 304, 309, 311, 326, 327, 329, 330, 332, 333, 334, 335, 366 ❖ **E** 84, 260, 337, 338, 605, 645 ❖ **M** 17, 283, 337, 366, 447, 551, 593, 611 ❖ **P** 274 ❖ **R** 8, 32, 33, 38, 44, 50, 55, 59, 62, 101, 102, 142, 158, 182, 196, 202, 203, 212, 219, 220, 230, 237, 258, 464, 465, 482 i 500

Ronís i Segura, Joan (mercader de Barcelona): **E** 740 [M 719; R 612]

Ros, Antoni (major, donzell de Perpinyà i Barcelona): **M** 436, 441, 482 ❖ **P** 138

Ros, Antoni (menor, donzell Perpinyà i Barcelona): **M** 436, 441 ❖ **P** 138

Ros, Dalmau (mercader i racional del Consell de Cent de Barcelona): **C** 419, 420 ❖ **E** 299 ❖ **M** 312 ❖ **R** 233

Ros, Francesc (notari públic): **P** 70 i 76

Ros, Jaume (donzell de Perpinyà): **M** 425, 438 ❖ **P** 141

Ros, Joan (conseller de Barcelona): **R** 13

Ros, Joan (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410, 1413, 1419-1420 i 1431-1434): **R** 20, 23 i 25/27

Ros, Joan (síndic de Barcelona a la Cort General de 1512): **R** 13

Ros, Joan (síndic de Girona a la Cort General de 1421-1423): **R** 11

Ros, Joan (síndic de Tortosa a la Cort General de 1431-1434): **R** 28

Ros, Miquel (donzell de Perpinyà): **M** 287

Ros, Sebastià (cavaller de Perpinyà): **M** 189, 287, 434 ❖ **P** 112 i 137

Ros, *talis* (mestre sabater): **E** 745 [M 724; R 617]

Rosat, Tomàs (velluter de Barcelona): **E** 404

Roses (Alt Empordà): **E** 292, 768 [M 738; R 630] ❖ **M** 865 [R 756] i 870 [R 761] **castell de**: **E** 768 [M 737; R 630] i 786 [M 755; R 648] **fortificació de**: **C** 416, 492 ❖ **E** 620, 631, 729 [M 707; R 600], 785 [M 755; R 648] ❖ **M** 590, 597, 604 ❖ **P** 220 ❖ **R** 481, 483, 486 i 491

Roset, Joan (donzell de Puigcerdà): **E** 433 ❖ **M** 804 i 805 [R 697, 698]

Roset, Tomàs (notari de Barcelona): **R** 17

Rossell i d'Omedes, Onofre (donzell de Tarragona i procurador reial al Camp de Tarragona): **M** 439 ❖ **P** 141

Rossell, Jaume (donzell de Tarragona): **M** 11, 185, 330, 436 ❖ **P** 80, 108 i 138

Rosselló, Jaume (corder de Tarragona): **M** 502 ❖ **R** 391

Rosselló: **C** 285, 353, 386, 387, 496, 530, 542, 544, 562, 564, 568, 573, 575 ❖ **E** 292, 662 [M 637; R 525] ❖ **M** 472, 621 ❖ **P** 137, 192 ❖ **R** 238 **cana de**: **M** 467 **Comtat de**: **C** 185, 257, 259, 280, 318, 338, 342, 372, 381, 396, 397, 399, 401, 402, 403, 404, 405, 416, 449, 483, 484, 488, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 512, 514, 515, 516, 517, 518, 520, 521, 522, 523, 525, 526, 527, 529, 533, 534, 535, 537, 540, 542, 553, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 568, 569, 574, 575, 576, 578, 579 ❖ **E** 101, 461, 553, 556, 652/654 [M 627/629; R 513/516], 656 [M 631; R 518], 658/660 [M 633/635; R 521, 522], 662 [M 637; R 525], 665, 666 [M 640, 641; R 528, 529], 668, 669 [M 643/645; R 532, 533], 675 [M 651; R 540], 676 [M 652; R 541], 678/681 [M 654/658; R 543/547], 684 [M 661; R 550], 687, 688 [M 665; R 554, 555], 695/700 [M 673/675, 677/679; R 564/568, 570], 702 [M 680, 681; R 572], 704 [M 683; R 574], 707 [M 685; R 577], 708 [M 686, 687; R 578, 579], 709 [M 688; R 580], 711 [M 689; R 581], 712 [M 691; R 584], 720 [M 699; R 592], 723 [M 701; R 594], 725/728 [M 704/706; R 597/599], 733 [M 713; R 605], 736 [M 715; R 608], 737 [M 716; R 609], 739 [M 718; R 611], 750 [M 729; R 622], 752 [M 731; R 624], 758 [M 766; R 659, 660], 761 [M 770; R 663], 762 [M 732; R 625], 764 [M 733; R 626], 770 [M 740; R 632, 633], 772 [M 742; R 635], 778 [M 748; R 641], 780, 781 [M 750; R 643] ❖ **M** 301, 302, 308/310, 368, 369, 371, 411, 419, 442, 451/453, 464, 480, 507, 520, 522, 530, 531, 545, 546, 561, 583, 590, 604, 608, 617/619, 621, 623, 624, 778 [R 670], 787, 788 [R 680, 681], 795 [R 688], 803, 804 [R 696, 697], 871 [R 763], 874/876 [R 767, 768] ❖ **P** 1, 22, 35, 43, 49, 50, 55, 56, 90, 93, 115, 116, 124, 126, 128, 132, 144, 161, 163/165, 171/173, 182/185, 187/189, 192/194, 200/202, 205, 211, 212, 214/219, 224, 236, 239, 257, 274, 276, 277, 279, 280 ❖ **R** 1, 14, 29, 109, 150, 206, 209, 240, 262/264, 271, 298, 315, 318, 319, 327, 340, 344, 345, 362, 377, 406, 411, 424, 431, 432, 464, 465, 486, 488, 489, 491 i 512 **comtes i comtesses de**: **E** 460, 462 ❖ **M** 451, 453 ❖ **R** 16 i 346 **hospital general de**: **M** 592 **moneda de**: **C** 558, 569 **sotsveguer de**: **C** 496, 569 **veguer de**: **C** 505, 523, 549, 556, 560, 566 ❖ **M** 787 [R 680] **vegueria de**: **C** 539, 567 ❖ **E** 555, 784 [M 754; R 647] ❖ **P** 127 i 137

rossins: **E** 629 ❖ **M** 618, 805 [R 698] ❖ **R** 489 **manifest de**: **E** 785 [M 755; R 647]

rota (decisions de la): **R** 130

Roure, Pere (notari i procurador fiscal): **E** 427, 428 ❖ **M** 445 i 620

Roure, Pere (procurador fiscal, fill de l'anterior): **E** 427, 428 ❖ **M** 445

Rourell (Alt Camp), el: **P** 106 **senyoria del**: vegeu Ferrer, Josep

Rovira, Gaspar (doctor en drets de Barcelona): **E** 594 ❖ **R** 507 i 511

Rovira, Gaspar (donzell): **M** 6, 14, 20, 23, 190, 265, 455, 463, 465 ❖ **P** 61, 113 i 161

Rovira, Joan: **E** 789 [M 759; R 651]

Rovira, Melcior (carceller i porter del General): **E** 398 ❖ **M** 389 ❖ **R** 356

Rovira, Raimon (conseller de la ciutat de Barcelona): **R** 12

Roviralta, Bernat (de Manresa): **E** 571, 612 ❖ **M** 546, 547 ❖ **R** 435 i 436

Roviralta, Josep (de Manresa): **M** 547 ❖ **R** 436

Rovirola, banc: **R** 199

Rovirola, Josep (cònsol de la Llotja de Mar de Barcelona): **E** 523 ❖ **M** 513, 514, 846, 847 [R 738] ❖ **R** 403

Rovirola, Pere de: **M** 816 i 817 [R 709]

Rovirosa, *talis* (mossèn): **C** 425

ruans: **C** 153

Rubí (família de Puigcerdà): **E** 743 [M 721; R 614]

Rubí, Jaume: **E** 742 [M 721; R 614]

Rubinat (a *Sant Antolí i Vilanova*, Segarra) **baronia de**: **M** 58

RUDELLA, Juan de: **P** 59

Rueda (Aragó) **monestir de**: **P** 2

RUFET, Francesc (notari públic de Tarragona): **M** 502, 503 ❖ **R** 391 i 392

RUFET, Lluís (escrivà major del General): **C** 138 ❖ **E** 15, 71, 72, 109, 111, 139, 225, 257, 401, 468, 519, 575, 766 [M 735; R 628] ❖ **M** 79, 109, 110, 392, 500, 501, 563 ❖ **R** 87, 88, 112, 113, 355, 359, 395 i 439

ruïna: **C** 397

RUIXENT, Rafael (donzell d'Agramunt): **M** 440

RUIZ DE ORIOLA, Jaume: **P** 13

RUIZ, Francisco (de Saragossa): **M** 174

RUIZ, Pedro: **E** 788 [M 758; R 650] ❖ **M** 822, 823 [R 714, 715], 826 [R 718], 831, 832 [R 723, 724], 837, 838 [R 729, 730] i 856 [R 748]

RUJADIZ, Francisco: **P** 17

RULL, Marc (notari de Tarragona): **M** 330

runes: **C** 399

Sabadell (Vallès Occidental): **M** 781 [R 674]

SABATA, Macià (doctor en medicina i catedràtic de la Universitat de Lleida): **C** 154, 184, 187 ❖ **E** 132, 135, 136 ❖ **M** 137, 141, 215 ❖ **R** 133, 151 i 152

SABATA, Pere (notari públic): **P** 71

SABATER I CASSANYES, Antic (síndic de Caldes de Montbui): **C** 332, 339, 346, 353, 378 ❖ **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 143 ❖ **R** 317, 338, 348, 350, 375, 488 i 502

SABATER, Joan (de Castellfollit): **M** 7, 14, 23, 191 ❖ **P** 16, 62 i 114

SABATER, Joan (doctor del Consell reial): **C** 295 ❖ **E** 283, 338-339, 401, 623 ❖ **M** 300, 391, 599, 791 [R 684] ❖ **R** 256 i 359

sabaters: **C** 535, 576 ❖ **M** 782 [R 675]

sacerdotal (estament): **E** 395 ❖ **R** 424 i 432

sacerdots: **C** 397

SACIRERA, Francesc de (notari públic): **P** 84

SACOMA, Joan (deutor de la bolla d'Olot): **R** 313

SACOSTA, Andreu: **P** 20

SACOSTA, Antoni (donzell d'Agramunt): **C** 219 ❖ **E** 433, 434 ❖ **M** 7, 8, 14, 179, 181, 236, 422, 423 ❖ **P** 62, 72, 102, 104 ❖ **R** 368

SACOSTA, Felip (donzell d'Alentorn): **M** 199, 230, 432 ❖ **P** 135

SACOSTA, Galceran (donzell): **M** 236 i 352

SACOSTA, Gaspar de (donzell d'Alentorn): **M** 14, 20, 23, 86, 200, 230, 260, 265 ❖ **P** 125

SACOSTA, Pere (donzell de Barcelona): **M** 190 ❖ **P** 20 i 113

sacres: **E** 16, 82 i 84

sacrílegs: **C** 529 ❖ **E** 655 [M 630; R 517], 713 [M 692; R 584] ❖ **P** 187

Sádaba (Aragó) **jurats de**: **P** 8

SAFONT, Antic (notari públic): **P** 85

safrans: **E** 814 [M 902; P 261; R 793]

SAGARRIGA, Carles (ardiaca de Benasc a la Seu de Lleida): **E** 741 [M 720; R 613]

sagnar: **M** 313

sagnies: **C** 271, 281, 283, 284 ❖ **E** 286, 301, 304, 380, 736 [M 715; R 608] ❖ **R** 222, 232, 234, 236, 237 i 263

Sagrades Escriptures: **E** 8 i 10

sagrament: **C** 278 ❖ **E** 542, 543 ❖ **M** 531, 532 i 563

sagrats **cànons**: **E** 753 [M 762; R 655] **ordes**: **C** 398 ❖ **R** 431

sagreres: **E** 292

saies: **E** 404 ❖ **M** 504

saigs: **C** 511

SAIOL, Guerau de (donzell): **M** 13, 186, 802 [R 695] ❖ **P** 19, 79 i 110

SALA, Antic (notari, síndic de Manresa i habilitador pel braç reial): **C** 78, 79, 81, 88, 89, 90, 111, 114, 117, 134, 135, 141, 158, 160, 161, 164, 169, 176, 177, 178, 185, 187, 189, 194, 198, 199, 204, 221, 227, 229, 230, 233, 241, 249, 253, 279, 285, 290, 301, 325, 327, 328, 333, 334, 337, 339, 346, 353, 384, 390 ❖ **E** 25, 43, 142, 164, 180, 229, 296, 351, 352, 418, 419, 444, 472, 533, 565, 569/571, 574, 591, 612, 617, 618, 639, 644, 746 [M 725; R 618] ❖ **M** 31, 44, 144, 546, 547 ❖ **P** 62, 82, 90, 100, 117, 119, 121, 124, 126, 128, 132, 134, 142, 144, 161, 181, 200, 216, 225, 308, 368, 414/416, 432, 442, 521, 548/550, 552, 556, 562, 570-571, 576, 590, 610, 612 ❖ **R** 2, 7, 9, 33, 39, 41, 43, 49, 51, 57, 64, 66, 76, 81, 112, 113, 136, 137, 153, 162, 180, 182, 185, 250, 255, 277, 323, 324, 338, 348, 351, 382, 387, 399, 405, 406, 410, 423, 432, 434/436, 442, 449, 450, 479, 480, 484, 486, 499, 500 i 511

SALA, Francesc (botiguer de Barcelona): **R** 311 i 312

SALA, Francesc (doctor de la Reial Audiència civil): **E** 401, 813 [R 706] ❖ **M** 123, 391 ❖ **R** 359

SALA, Joan (notari públic de Barcelona i escrivà del braç militar): **C** 101, 102, 103, 159, 160, 161, 196, 200, 209, 232, 239, 254, 255, 256, 264, 266, 305, 316, 320, 449, 451 ❖ **E** 1, 8, 10, 34, 41, 141, 143, 154, 157, 167, 169, 225/227, 259, 285, 465, 506, 507, 532, 599, 600, 610, 645 ❖ **M** 14, 18, 25, 27, 30, 35, 40, 43, 47, 53, 56, 70, 76, 79, 91, 92, 96/98, 100, 106, 110, 111, 115, 119, 127, 129, 141, 143/146, 175/177, 194, 199, 201, 202, 205, 207, 209, 210, 212, 216, 217, 222, 223, 229, 230, 251, 255, 264, 267, 268, 276, 280, 282, 284, 290, 291, 294, 297, 303, 305, 307, 308, 311, 313, 315, 318, 326, 327, 331/334, 336, 339, 341, 343, 346, 351, 356, 360, 363, 366, 372, 373, 380, 387, 397, 399, 401, 411, 412, 416, 418, 422/424, 426/431, 440, 442, 446/448, 456, 458/460, 464, 466, 470, 477, 481, 484, 486, 487, 489, 493, 494, 497/500, 505, 507, 511, 514, 516, 518, 520, 522, 527, 536, 537, 539, 540, 544, 546, 547, 550/552, 556, 558/560, 565, 567/575, 578, 580, 581, 586, 588, 598, 602/604, 611, 618, 619, 621, 622 ❖ **P** 76, 100, 117, 118, 122, 124/126, 128, 131, 133, 134, 268, 269 ❖ **R** 42, 48, 60, 67, 68, 72, 73, 80, 97, 113, 133, 137, 155, 159, 164, 196, 202/205, 211, 216, 218, 228, 234, 243/246, 250, 253, 266, 269, 274, 278, 285, 286, 290, 300, 302, 307, 315, 320, 323, 325, 335, 352, 368/371, 373, 380, 383, 385, 389, 393, 396, 398, 407, 409, 410, 419, 420, 422/424, 431, 433, 434, 436, 440, 441, 443/446, 451/454, 456, 459, 467, 469, 472, 475, 477, 479, 484, 488, 493, 500 i 512

SALA, Joan de la (donzell de Cubells): **C** 279 ❖ **M** 345, 443 ❖ **P** 127

SALA, Juan de (infançó): **P** 6

SALA, Miquel (de Mataró): **M** 798 [R 691]

SALA, Miquel (síndic de Vic a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

SALA, Segimon (notari públic de Girona): **C** 463

SALABLANCA, Francisco de (visitador reial): **C** 457 ❖ **E** 779 [M 748; R 641] ❖ **M** 816 [R 708], 859, 860 [R 751/753], 862/865 [R 754/756], 867 [R 759], 869 i 870 [R 760, 761]

Salamanca: **E** 412 ❖ **M** 406, 407, 849 [R 741] ❖ **R** 293, 294 i 332

SALANT, Bernat de (síndic de Vic a la Cort General de 1413): **R** 23

SALANT, Guillem (síndic de Vic a la Cort General de 1299): **R** 13

salaris: **E** 388 **immoderats**: **E** 724 [M 703; R 596], 732 [M 713; R 604] ❖ **P** 234 **indeguts**: **M** 794 [R 687]

SALART, Miquel Vicent: **P** 12

Salas Altas (Aragó): **P** 4

SALAS, Jeroni (fra): **E** 789 [M 758, 759; R 651] ❖ **M** 837 [R 729]

SALAVERDENYA, Perot (algutzir reial ordinari): **E** 282, 764 [M 734; R 627], 765 [M 735; R 628] ❖ **M** 300 i 874 [R 767]

SALBÀ, Benet: **M** 8

SALBÀ, Francesc (donzell): **C** 149 ❖ **M** 10, 185, 421, 439, 444 ❖ **P** 81, 109, 141 ❖ **R** 126

SALBÀ, Jaume (donzell de Barcelona): **M** 433 ❖ **P** 135

SALBÀ, Jaume (donzell de Barcelona, senyor de la Bisbal del Penedès i proveïdor de greuges): **C** 123, 173, 183, 217, 222, 229, 248, 591 ❖ **E** 76, 130, 147, 160, 200, 206, 221, 255, 527, 544, 569, 570, 639 ❖ **M** 9, 74, 83, 85, 88, 105, 123, 187, 196, 197, 209, 210, 213, 234, 238, 241, 242, 244, 247, 251, 253, 285, 288, 289, 302, 340, 414, 422, 433, 482, 511, 525, 529, 532, 548, 549, 612, 623 ❖ **P** 17, 77, 110, 135, 175, 180 ❖ **R** 89, 129, 144, 150, 171, 177, 181, 396, 410, 413, 467 i 501

SALBÀ, Joan (donzell): **M** 197

SALBÀ, Onofre: **M** 185, 439 ❖ **P** 108 i 141

SALBÀ, Pau (donzell de Barcelona): **M** 251

SALBÀ, Pere (donzell de Barcelona): **M** 13, 181, 186 ❖ **P** 17, 79, 105 i 110

SALBÀ, Sever (donzell de Barcelona): **M** 181 ❖ **P** 73 i 105

SALBÀ DE RAJADELL, Francesc (donzell de Barcelona): **M** 514

SALBÀ I DE VALLSECA, Francesc (baró de Gelida): **E** 421 ❖ **M** 525, 778 i 779 [R 671, 672]

SALBÀ I DE VALLSECA, Miquel (doctor en drets i donzell de Barcelona): **M** 13, 184, 824 [R 716], 827 [R 719], 838 [R 729] ❖ **P** 79 i 107

SALBÀ I DESPALAU, Francesc (donzell de Barcelona): **M** 410, 482, 554, 591, 596, 617, 623 ❖ **P** 130 i 180

SALBÀ I DESPALAU, *talis* (dona): **M** 874 [R 767]

SALERNO, Mateo de (frare franciscà, comissari i procurador dels sants llocs de Terra

Santa): **E** 120, 121, 405 ❖ **M** 118

sales d'armes: **E** 367 ❖ **M** 310

SALGUEDA, Lluís (ciutadà de Barcelona): **E** 38, 39, 244, 245 ❖ **M** 45, 46 ❖ **R** 198 i 199

Salillas (Aragó): **P** 5

SALINÓS, Baltasar (mestre): **M** 790 [R 684]

salitres: **M** 802 [R 695]

SALMURRI, Joan (doctor en drets de Puigcerdà): **E** 551

SALMURRI, Joan Cristòfol (de Puigcerdà): **E** 551

Salou (Tarragonès) **port de**: **M** 797 [R 690]

Salses (Rosselló): **C** 508 ❖ **E** 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 496 ❖ **R** 180 **alcaid de**: **M** 801 [R 694] i 825 [R 717] **castell de**: **C** 514, 572 ❖ **E** 771 [M 741; R 634] **cònsols de**: **P** 21 **síndic de**: **C** 162, 304, 320, 325, 381 ❖ **E** 364, 421 ❖ **M** 606; **R** 378, 455 i 511 / vegeu CABEÇA, Joan / ANDREU, Francesc **taula del General de**: **E** 363, 622, 634 ❖ **M** 372, 607 ❖ **R** 278

saltejadors de camins: **C** 504, 529, 531, 563, 580 ❖ **E** 656 [M 631; R 518], 676 [M 651-652; R 541], 749 [M 728; R 621] ❖ **M** 148, 806 [R 699], 826 [R 718] ❖ **P** 187, 224 ❖ **R** 419

salut (mala): **M** 69

SALVADOR, Bartomeu (d'Ascó): **C** 208, 217 ❖ **E** 183, 195 ❖ **M** 229 ❖ **R** 164, 171 i 172

SALVADOR, Onofre (síndic de Penyàguila): **P** 51 i 59

SALVATIERRA, Martín de (bisbe de Sogorb): **P** 57

Samalús (Vallès Oriental) **castell i terme de**: **M** 435 ❖ **P** 137 **senyoria de**: vegeu LLAUDES, Guerau Benet

SAMARRA, Pere Carles (criat del promovedor eclesiàstic): **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **R** 501

SAMPSÓ, Gabriel (síndic de Barcelona a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

SAMSÓ, Leandre (donzell de Girona): **M** 557 ❖ **P** 133

San Juan de la Peña (Aragó) **Monestir de**: **P** 2

Sanaüja (Segarra): **P** 68, 75 i 88

sancions: **C** 531

SANÇÓ, Ramon (síndic de Girona a la Cort General de 1431-1434): **R** 27

SÁNCHEZ DEL CASTELLAR, Juan Martín: **M** 154, 156, 157, 159, 161, 165, 166, 170 i 174

SÁNCHEZ, Luis (infançó): **E** 82 ❖ **M** 87 ❖ **P** 6

SÁNCHEZ, *talis* (monjo benedictí português): **E** 384, 411 ❖ **M** 385, 405 ❖ **R** 331

SANCHÍS, Luis (tresorer general): **R** 31

SANCHO, Gaspar Joan (síndic d'Ontinyent): **P** 59

sang: **E** 3 ❖ **M** 871 [R 763]

SANGÜESA, Gaspar de (infançó): **P** 6

SANOGUERA, Alfons (noble): **P** 11

SANOGUERA, Pau (noble): **P** 11

SANS (família de Puigcerdà): **E** 742 [M 721; R 614]

SANS, Cosme (noble): **P** 11

SANS, Francesc (doctor en drets, assessor del General i doctor de la Reial Audiència): **E** 765 [M 734; R 627]; M 792 [R 685], 809 [R 702], 857 [R 749] ❖ **P** 150

SANS, Guerau (noble): **P** 12

Sant Agustí, monestir de: vegeu *Aran*, Vall d' / *Girona*, ciutat de / *Seu d'Urgell*, ciutat de la

Sant Antoni de Vilamajor (Vallès Oriental) **jurats de**: **P** 21

Sant Antoni, monestir de: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Sant Benet **orde de**: **R** 409 **regla de**: **M** 408 ❖ **R** 295 i 333

Sant Bernat, orde de: **M** 327

Sant Blai, monestir de: vegeu *Tortosa*, ciutat de

Sant Boi de Llobregat (Baix Llobregat): **E** 774/776 [M 744/746; R 637/639]

Sant Cebrià de Vallalta (Maresme): **P** 106

Sant Celoni (Vallès Oriental) **taula del General de**: **E** 818 [M 907; R 798] ❖ **P** 267

Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental), **Monestir de**: **E** 758 [M 767; R 659] ❖ **R** 18, 19 i 24 **vila de**: **R** 14 i 26

Sant Domènec, monestir de: vegeu *Perpinyà*, vila de

Sant Esteve de Llitera (Llitera) **jurats de**: **P** 8

Sant Feliu d'Amunt (Rosselló): **M** 296 ❖ **P** 137

Sant Feliu de Guíxols (Baix Empordà): **C** 461, 491 **monestir de (abat)**: **C** 196 ❖ **P** 14 / vegeu SOBRARIES, Miquel

Sant Feliu de Pallerols (Garrotxa): **E** 222

Sant Francesc de Paula, monestir de: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Sant Francesc, monestir de: vegeu *Barcelona*, ciutat de / *Berga*, vila de / *Lleida*, ciutat de / *Montblanc*, vila de / *Vilafranca del Penedès*, vila de

Sant Genís de Taineres (a *Perpinyà*, Rosselló): **C** 502, 558

Sant Guim de la Rabassa (a *Sant Guim de Freixenet*, Segarra): **P** 115 **senyoria de**: vegeu MERLÈS, Simó Benet de

Sant Hilari, monestir de: vegeu *Lleida*, ciutat de

Sant Jaume de l'Espasa, orde militar de: **P** 9

Sant Joan (a *Perpinyà*, Rosselló): **C** 502, 558

Sant Joan de Jerusalem, orde militar de: **C** 325 ❖ **E** 232, 266, 419, 787 [M 757; R 649], 795 [M 881; P 240; R 772] ❖ **M** 3, 289, 290, 302 ❖ **P** 21-22, 60, 68 ❖ **R** 3, 210, 211, 304 i 325 **comanadors**: **E** 417 ❖ **M** 155, 157, 160, 161, 166 i 170 **comandes**: **C** 428 ❖ **E** 417, 653 [M 628; R 514] ❖ **M** 797 [R 690], 802 [R 695] ❖ **P** 183 **escrivà del tresorer**: **E** 322 **gran mestre**: **C** 239, 260, 324 ❖ **E** 2, 233, 266, 482, 529 ❖ **M** 3, 290, 291 ❖ **R** 3, 210, 211, 305, 325 i 326 / vegeu també Malta, gran mestre de **priorat de Catalunya**: **E** 417 **tresor comú**: **C** 239 ❖ **R** 326 **tresorer**: **C** 239 ❖ **R** 211

Sant Joan de les Abadesses (Ripollès): **E** 222 **bolla de**: **E** 586

Sant Joan les Fonts (a *Sant Joan les Fonts*, Garrotxa) **Monestir de (prior)**: vegeu MENA, Pere de

Sant Jordi: **E** 82 **Confraria de**: **C** 483, 499, 500, 542, 550, 573, 575 **veneració de**: C 499

Sant Marçal (a *Cerdanyola del Vallès*, Vallès Occidental) **senyoria de**: **P** 111 / vegeu MARIMON, Plegamans de

Sant Mateu del Maestrat (Baix Maestrat): **E** 580 ❖ **M** 569

Sant Miquel, monestir de: vegeu *Montsó*, vila de

Sant Ofici de la Inquisició, Tribunal del: **C** 529, 546, 554, 555 ❖ **E** 697-698 [M 675-676; R 566-567], 730-731 [M 712; R 602], 748 [M 727; R 620] ❖ **M** 873 [R 765] **algutzirs**: **E** 738 [M 717; R 610] **assessors jurídics**: **E** 810 [M 898; P 257; R 788] **causes civils**: **E** 747 [M 726; R 619] **causes criminals**: **E** 747 [M 726; R 619] **comissaris**: **C** 479 **comissaris eclesiàstics**: **E** 739 [M 718; R 611], 742 [M 721; R 614], 743 [M 722; R 615], 746 [M 725; R 618], 747 [M 726; R 619], 749 [M 728; R 620-621] i 750 [M 729; R 622] **Concòrdia de 1512**: **E** 697 [M 675-676; R 566-567], 698 [M 676; R 567], 700 [M 678; R 569], 737 [M 716; R 609] ❖ **M** 300 ❖ **R** 432 **Concòrdia de 1520**: **M** 300 ❖ **R** 432 **Concòrdia de 1568**: **C** 439 ❖ **E** 569, 718 [M 697; R 590], 723 [M 701; R 594], 730 [M 712; R 602] **confiscacions de béns**: **E** 747 [M 726; R 619] **consultors**: **E** 729 [M 707; R 601] ❖ **P** 220 **contencions**: **E** 280 ❖ **M** 299 **crides i edictes públics**: **E** 739 [M 718; R 611], 748 [M 727; R 620], 751 [M 730; R 623] **districte de Barcelona**: **E** 525 **districte de Catalunya**: **M** 519 ❖ **R** 471 i 473 **evocacions**: **E** 739-740 [M 718, 719; R 611, 612] i 745-746 [M 724-725; R 617-618] **excomunicacions**: **E** 748 [M 727; R 620] **execucions en béns**: **E** 748 [M 727; R 620] i 751 [M 730; R 623] **familiars**: **C** 396, 478 ❖ E 435/437, 664 [M 639-640; R 527], 726 [M 704; R 597], 698 [M 677; R 567], 698-699 [M 677; R 568], 699 [M 677; R 568], 699-700 [M 678; R 568], 723 [M 701; R 594], 738-747 [M 717-726; R 610-619], 749-752 [M 728-731; R 621-624] ❖ **P** 184 i 217 ❖ **R** 318/320 **fermes de dret**: **E** 740-741 [M 719-720; R 612-613], 750 [M 729; R 622] **fisc i ofici**: **E** 436 **greuges del**: **E** 119, 435-437 i 737-753 [M 715-732; R 609-625] **inquisidor general**: **C** 439 ❖ **E** 436, 697 [M 675; R 566], 700 [M 678; R 569], 718 [M 697; R 590], 723 [M 701; R 594], 730-731 [M 712; R 602], 733 [M 714; R 605] ❖ **R** 319 **inquisidors**: **C** 225, 237, 273, 445, 479 ❖ **E** 218, 282, 283, 331, 335, 336, 344, 347, 435, 436, 729 [M 707; R 600] ❖ **M** 548, 549 ❖ **P** 220 ❖ **R** 178 i 318/321 **inquisidors (memorials dels)**: **R** 119, 188, 223, 240, 272 i 318 **inquisidors de Barcelona**: **E** 654 [M 628; R 515], 697 [M 675-676; R 566-567], 698 [M 676, 677; R 567], 699 [M 677-678; R 568], 699-700 [M 678; R 568], 718 [M 697; R 590] i 737-752 [M 716-731; R 609-624] **jurisdicció**: **E** 435, 697 [M 675-676; R 566-567], 699 [M 677; R 568], 737 i 738 [M 716; R 609] ❖ **R** 318 **notaris**: **E** 740 [M 718; R 611] **nunci**: **E** 738 [M 717; R 610] **oficials**: **E** 803 [M 889; P 248; R 780] **presons secretes**: **E** 746 [M 725; R 618], 748 [M 727; R 620], 750 [M 729; R 622] i 752 [M 731; R 624] **receptor**:

E 697 [M 676; R 566], 698 [M 676; R 567] i 740 [M 718; R 611] **visita**: **E** 718 [M 697; R 590], 722 [M 701; R 594] i 730 [M 712; R 602]

sant pare: **E** 383

Sant Pere de Riudebitlles (Alt Penedès): **M** 800 [R 693]

Sant Pere Pescador (Alt Empordà): **M** 870 [R 761] ❖ **P** 137 i 139

Sant Romà d'Abella (a *Isona*, Pallars Jussà): **E** 749 [M 728; R 621]

Sant Sepulcre, monestir del: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Santa Anna, monestir de: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Santa Caterina, monestir de: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Santa Clara, monestir de: vegeu *Barcelona*, ciutat de / *Girona*, ciutat de / *Perpinyà*, vila de / *Tarragona*, ciutat de / *Tortosa*, ciutat de

Santa Coloma de Gramenet (Barcelonès): **E** 86 ❖ **M** 90 ❖ **R** 96 i 100

Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà): **P** 129 **bolla de**: **E** 804 [M 891; R 781]; **P** 250 ❖ **R** 313

Santa Elisabet, monestir de: vegeu *Barcelona*, ciutat de

Santa Església Catòlica Romana: **M** 2 i 3 **obediència**: **R** 3 i 4

Santa Fe (Aragó), monestir de: **P** 2

Santa Linya (a *les Avellanes*, Noguera): **E** 750 [M 729; R 621, 622] ❖ **P** 126

Santa Lliga: **M** 3 i 4

Santa Maria d'Alaó (a *Sopeira*, Alta Ribagorça), monestir de: **P** 2

Santa Maria de Montesa, orde militar de: **P** 9

Santa Maria de Palautordera (Vallès Oriental): **P** 106 i 137

Santa Seu apostòlica: **C** 533, 564, 565 ❖ **E** 335, 753 [M 732, 762; R 625, 655] ❖ **M** 118

santa Tecla: **E** 189, 191, 203 i 271 **patrimoni de**: **E** 189

Santafé, Miquel de (de Falset): **M** 251, 433 ❖ **P** 135

Santamaria, *talis* (doctor de Barcelona): **E** 530 ❖ **M** 515, 520 ❖ **R** 400

Santandreu, Pere (collidor del General a Lleida): **E** 551 ❖ **M** 544 ❖ **R** 433

Santángel, Jerónimo (síndic de Barbastre): **P** 59

Santceloni, Francesc (síndic de Girona a la Cort General de 1299): **R** 13

Santceloni, Francesc (síndic de Lleida a la Cort General de 1413): **R** 22 i 23

Santcliment de Prunera, *talis* (senyor de Sarroca i de Llardecans): **C** 258, 266, 270 ❖ **E** 254, 264, 274, 277 ❖ **M** 10, 184, 276, 296, 297, 348 ❖ **P** 17, 78, 79, 107 ❖ **R** 196, 207, 218 i 231

Santcliment, Francesc (militar): **R** 17

Santcliment, Pere de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1421-1423): **R** 26

Santcliment, Pere Joan: **P** 20

Santcliment, Raimon de: **R** 12

Santcliment, Simó Joan Benet de (senyor d'Alcarràs): **M** 7, 14, 19, 20, 23, 57, 180, 182, 189, 190, 192, 302, 304, 332, 432, 435, 478, 484, 525, 529, 596, 617 ❖ **P** 18, 61, 69, 70, 73, 88, 103, 105, 112, 113, 115, 135 i 138

Santdionís, Galceran de (donzell de Girona): **M** 265, 433 ❖ **P** 136

Santdionís, Jeroni (donzell de Girona): **M** 265, 378, 419, 420, 422, 433, 455, 463, 465 ❖ **P** 136 i 160

Santdionís, Narcís (doctor en lleis de Girona): **R** 17

Santes Creus (a *Aiguamúrcia*, Alt Camp) **lloc de**: **R** 392 **monestir de (abat de)**: **P** 14 / vegeu Contijoc, Jeroni **procurador de l'abat**: vegeu Ardilles, Sebàstià / Torrents, Blai

Santes Creus, Francesc Joan: **P** 13

Santfelip, Lluís de: **P** 12

Santgenís, Joan (cinter de Barcelona i porter del braç reial): **C** 98, 102, 120, 129, 130, 134, 143, 151, 153, 169, 171, 173, 226, 230, 234, 235, 237, 244, 255, 286, 291, 338, 343, 350, 356, 360, 375, 389, 390 ❖ **E** 260, 645 ❖ **M** 283, 337, 611 ❖ **R** 62, 68, 85, 98, 101, 102, 112, 123, 130, 132, 141/144, 160, 161, 178, 179, 182, 186, 188, 192, 202, 203, 230, 239, 247, 250, 251, 338, 340, 349, 351, 361, 371, 386, 387, 399, 400, 402, 404, 439 i 500

Santirs i Castre, Jeroni (donzell de Barcelona): **M** 372 i 378

Santjoan, Pere de (abat de Sant Llorenç del Munt): **E** 473

Santjust, Enric (donzell de Barcelona): **M** 492, 518, 556, 572, 591 ❖ **P** 131

Santjust, Francesc (abat de Santa Maria de Serrateix): **E** 144 ❖ **P** 68 i 124

SANTJUST I DE CASTRO, Jeroni (donzell): **M** 397, 421, 466, 492, 518, 529, 556, 572, 591, 623 ❖ **P** 131, 142 i 181

SANTJUST I DE GUIXAR, *talis* (cavaller de Barcelona): **E** 510, 578 ❖ **M** 568 ❖ **R** 469

SANTMARTÍ, Gabriel de (donzell): **M** 14, 20, 23, 190 ❖ **P** 113

SANTMARTÍ, Jaume (donzell): **P** 19 i 115

SANTMARTÍ, Jeroni (donzell de Perpinyà): **M** 23, 30, 105, 192, 244, 253, 295, 302, 304, 352, 378, 422, 465, 482, 529, 622 ❖ **P** 180

SANTMARTÍ, Rafael de (donzell de la vegueria de Girona): **M** 510, 525, 529, 553 ❖ **P** 129

SANTOS, Andrés (arquebisbe de Saragossa): **C** 123 ❖ **E** 5 ❖ **M** 5 ❖ **P** 57, 67 ❖ **R** 5

SANTPAU, Ponç de: R 11

Santpedor (Bages) **jurats de**: **P** 21 **monestir de**: **E** 561 i 564 **síndic de**: **C** 158, 162, 305 ❖ **E** 469 / vegeu ROCA, Jaume **vila de**: **E** 470 i 481 ❖ **M** 800 [R 693] ❖ **R** 216

SANTRAMON, Jaume: **P** 12

santuaris: **E** 384, 411 ❖ **M** 382, 386, 402, 403, 405, 475 ❖ **R** 330 i 331

SANTVICENÇ, Berenguer de: **R** 11

SANZ, Pere (noble): **P** 11

Sapeira (a *Tremp*, Pallars Jussà) **senyoria de**: **P** 127 / vegeu SULLA, Francesc

SAPENA, Gaspar (regent del Consell d'Aragó): **C** 219, 284 ❖ **E** 202, 776 [M 746; R 639] ❖ **M** 2, 243, 777 [R 670], 855 [R 747] ❖ **P** 23, 57, 85/88, 91, 94/96, 98, 145, 151/158, 166/170, 177 ❖ **R** 173

SAPORTA, Jeroni (cònsol de la nació francesa): **E** 20 ❖ **M** 28 ❖ **R** 47

SAPORTELLA, Lluís (donzell i castlà de la Vall d'Aran): **M** 347, 422, 436 ❖ **P** 23, 59 i 139

SAPTA, Antoni (cònsol de mar de Perpinyà): **E** 778 [M 747, 748; R 640, 641]

saquejos (perill de): **M** 794 [R 687]

Saragossa **arquebisbat de**: **E** 703 [M 681; R 573] ❖ **P** 230 **arquebisbe de**: vegeu SANTOS, Andrés **Capítol de l'església de Sant Salvador**: **P** 2 **Capítol de Santa Maria del Pilar**: **P** 2 **ciutat de**: **E** 190, 192, 579, 788 [M 758; R 651] ❖ **M** 124, 154/163, 166, 167, 169/172, 174, 788 [R 681] ❖ **P** 1, 21, 23, 30 ❖ **R** 129 i 130 **església de Sant Salvador**: **P** 2 **església de Santa Maria del Pilar**: **P** 2 **hospitals de**: **E** 590 ❖ **M** 573 **jurats de**: **P** 7 **parròquia de la Magdalena**: **P** 21

SARAGOSSA, Francesc (doctor en drets i síndic de Barcelona): **C** 257, 261, 262, 263, 267, 275, 281, 285, 291, 293, 330, 333, 340, 342, 344, 345, 378, 380, 422, 445, 446, 448, 449 ❖ **E** 273, 331, 480, 485, 502, 518, 529, 567/569, 583, 584, 587, 594, 595, 611, 612, 616, 629, 633, 634, 637/645, 647 ❖ **M** 366, 487, 506, 508, 509, 545/547, 549, 561, 570, 612 ❖ **P** 133, 161, 181, 279 ❖ **R** 186, 205, 214, 219, 233, 255, 287, 310, 326, 339, 340, 348, 375, 402, 404, 410, 430/432, 436, 437, 441, 444/447, 454, 474, 486, 490, 498/504 i 507/511

SARAGÜELO (bandoler): **E** 749 [M 728; R 621]

Sardenya: **C** 419 **illa de**: **M** 471 **Regne de**: **E** 461, 550, 580 ❖ **M** 139, 453 ❖ **P** 1, 164 ❖ **R** 1, 14, 29 i 345 **reis i reines de**: **R** 16

sardinals: **C** 353, 389, 479 **prohibició de**: **R** 386, 407 i 432

Sariñena (Aragó) **jurats de**: **P** 8

sarraïns: **C** 423

Sarral (Conca de Barberà) **jurats de**: **P** 21 **síndic de**: **C** 99, 101, 142, 162 / vegeu ALIÓ, Joan

SARRIÀ, Galceran de (donzell de Barcelona): **M** 13, 185 ❖ **P** 20, 79 i 108

SARRIERA I DE GURB, Joan de (cavaller de Girona): **M** 12, 48-49, 188 ❖ **P** 18, 71 i 112

Sarroca de Bellera (Pallars Jussà): **P** 107 **senyoria de**: vegeu SANTCLIMENT DE PRUNERA, *talis*

SARROVIRA, Miquel (doctor en drets, síndic de Barcelona i advocat del braç reial): **C** 79, 82, 86, 89, 94, 96, 109, 117, 119, 120, 125, 126, 127, 128, 129, 133, 146, 147, 148, 161, 168, 209, 210, 211, 214, 216, 221, 271, 282, 285, 291, 305, 306, 308, 319, 327, 329, 330, 337, 342, 345, 348, 362, 368, 373, 378, 422, 423, 444, 448 ❖ **E** 26, 57, 67, 122, 129, 206, 302, 365, 488, 492, 511, 537, 570, 582, 638, 639, 645 ❖ **M** 22, 32, 63, 74, 126, 247, 369, 475, 481, 527, 530, 544, 549, 571, 609/612 ❖ **P** 62, 118, 148, 161, 181 ❖ **R** 2, 6, 33, 34, 38/40, 43, 48, 52, 57, 58, 66, 75, 76, 83, 84, 120, 137, 141, 164, 167, 168, 171, 176, 235, 279, 310, 340, 348, 365, 367, 375, 376, 404,

414, 429, 437, 441, 442, 482, 486, 498, 500 i 501

SARTA, Pere (síndic de Manresa a la Cort General de 1406-1410 i al Parlament de 1410): **R** 20 i 22

SASTRE, *talis* (de Castellbò): **E** 750 [M 729; R 621, 622]

sastre: **C** 535, 576 ❖ **R** 493 **art de**: **E** 614

SAURA, Felip (de Lleida): **E** 790 [M 760; R 653]

SAURÍ (germans): **C** 424

SAURÍ, Joan (financer de Barcelona): **E** 94 ❖ **R** 99

SAVALL, Joan (síndic de Girona a la Cort General de 1419-1420 i 1421-1423): **R** 25/27

SAVALL, Joan (síndic de Girona a la Cort General de 1512): **R** 14

SAVILA, Andreu (síndic de Vic a la Cort General de 1299): **R** 13

SAVILA, Andreu (síndic de Vic a la Cort General de 1413): **R** 23

Savoia, duc de: **E** 4, 623, 650 ❖ **M** 5, 623, 624 ❖ **P** 66, 277 ❖ **R** 5, 468 i 486 **duquessa de**: **E** 322

SAYDIA, Lluís: **P** 12

Scala Dei (a la *Morera de Montsant*, Priorat) **cartoixa de Santa Maria de**: **C** 272 ❖ **E** 285 ❖ **R** 224 **prior de**: **P** 14 / vegeu CAPILLA, Andreu

SEBASTIÀ I (rei de Portugal): **E** 4 ❖ **M** 4 ❖ **P** 65 ❖ **R** 4

SEBIL DE CANYISSAR, Montserrat (ciutadà honrat de Tortosa i senyor de Paüls): **M** 517, 540, 553 ❖ **P** 129

Seca **alcaldes de la**: **E** 726 [M 704; R 597] ❖ **P** 217

Secorún (Aragó): **P** 5

secret: **C** 516, 521, 559, 567, 568 ❖ **E** 146 ❖ **M** 15 i 25 **deure de**: **E** 8-9, 10, 11 ❖ **R** 7, 8 i 39

secretaris: **M** 532 ❖ **P** 174 ❖ **R** 412 **reials**: **E** 761 [M 769; R 662]

sedes: **C** 86, 90, 153, 328, 423 ❖ **E** 28, 82, 84, 404-405, 457, 461, 801 [M 887, 888; P 246; R 778], 815 [M 903; P 262, 263; R 793, 794] ❖ **M** 504, 625 ❖ **R** 132 i 308 **bosses de**: **E** 16 **teixides (peces de)**: **M** 504

sedicions populars: **C** 513

sedicions: **C** 506, 578 ❖ **E** 191 ❖ **M** 771 [R 665] i 810 [R 703]

Segarra **vegueria de la**: **M** 277 i 433

segells: **M** 528 **dret de registre de**: **E** 543 **pendents**: **C** 581, 583, 584 **reials**: **E** 725 [M 703; R 596] **reials (comú)**: **R** 31

seglars: **M** 409 ❖ **R** 295, 296 i 332

Segre, riu: **E** 525, 664 [M 639; R 527], 721 [M 699; R 592] ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 473

segrest reial: **M** 773-774 [R 666-667], 776 [R 669] i 778 [R 671]

segrestadors reials: **M** 810 [R 703]

segrestaments: **M** 460 i 810 [R 703] **de béns**: **E** 87, 779 [M 749; R 642] ❖ **M** 807 [R 700], 860 [R 751-752] i 868-870 [R 759-761]

segrests: **C** 370, 568, 578

Segur (a *Veciana*, Anoia) **baronia de**: **M** 803 [R 696] **lloc de**: **M** 803 [R 696] ❖ **P** 104, 110 i 138

seguretat: **E** 2, 3, 4 ❖ **M** 2, 4 ❖ **R** 3 i 4

SEGURIOLES, Francesc de (síndic de Girona a la Cort General de 1406-1410): **R** 19 i 20

Selgua (Aragó): **P** 3 **baronia de**: vegeu DESPÉS, Alfonso

SELVA, Montserrat (familiar del Sant Ofici): **E** 746 [M 725; R 618]

selves: **C** 502, 558

sembrar: **C** 574

sembrats: **C** 402 ❖ **M** 788 [R 681]

sementer (temps del): **E** 789 [M 759; R 652]

seminaris: **C** 565

senescal major d'Aragó: **P** 3

sentència **arbitral de micer Guerau de Palou**: **M** 789 [R 682] i 791 [R 684] **de Jaume II**: **C** 222 **del rei en Pere**: **E** 206

sentències: **C** 366, 522, 532, 533, 538, 580 ❖ **E** 543 ❖ **M** 534 i 625 **absolutòries**: **C** 498 ❖ **E** 400 ❖ **M** 391, 833 [R 725] ❖ **R** 93 i 359 **arbitrals**: **E** 38-39, 244, 705 [M 683-684; R 575] ❖ **M** 45, 46 ❖ **P** 213 ❖ **R** 199 **condemnatòries**: **C** 498 ❖ **R** 93 **conformes**: **E** 191 **d'excomunicació**: **C** 485 ❖ **E** 334, 467, 529 i 542/544 **de mort**: **M** 823 [R 715], 829 [R 721] i 837 [R 729] **definitives**: **C** 404, 405, 488, 517, 539, 540, 565, 580 ❖ **E** 555, 556 ❖ **M** 149/152, 163, 164, 172 ❖ **R** 92/94, 254, 302, 412, 456, 457, 466, 507 i 511 **execució de**: **C** 359 ❖ **M** 800 [R 693] **executorials**: **E** 191 **interlocutòries**: **C** 517, 540, 580 ❖ **M** 149/152, 163, 164, 172 ❖ **R** 92/94 **judicials**: **E** 654 [M 629; R 516] ❖ **M** 841 [R 733] ❖ **P** 184 **prelació de**: **C** 580 **reials**: **E** 405 ❖ **M** 504 ❖ **R** 442 **salaris de**: **C** 517

SENTINYÀ, *talis* (veguer del canceller reial): **M** 818 [R 710]

SENTÍS, *talis* (regent la cancelleria): **E** 776 [M 746; R 639]

Sentmenat (Vallès Occidental) **castell de**: **M** 874 [R 766]

SENTMENAT, Enric de (don): **M** 794 [R 687]

SENTMENAT, Galceran de (noble): **P** 15

SENTMENAT, Jaume de (noble): **M** 874 [R 766] ❖ **P** 125

SENTMENAT, Joan Baptista (noble): **P** 15 i 71

SENTMENAT, Joan de (noble): **M** 12, 200 ❖ **P** 125

SENTMENAT, Miquel de (donzell de Barcelona): **M** 11, 185 ❖ **P** 81 i 109

SENTMENAT, Raimon Vicenç de: **P** 20

senyoria: **C** 531, 562 **directa**: **C** 396 ❖ **E** 653 [M 628; R 515] *lite pendente*: **M** 771 [R 664] **natural**: **E** 5, 462 ❖ **M** 458

senyorial (llicències): **E** 800 [M 886; P 245; R 777]

senyories: **C** 572 ❖ **E** 460

senyors: **E** 743-744 [M 722; R 615] ❖ **R** 471 i 473 **alodials**: **C** 396 ❖ **M** 365 ❖ **R** 452 **de termes i castells**: **E** 744 [M 723; R 616] **de vassalls**: **M** 162, 167 i 171 **directes**: **C** 489 ❖ **M** 365 ❖ **R** 452 **directes (poders dels)**: **E** 744 [M 723; R 616] **directes i alodials**: **E** 340 **eclesiàstics**: **E** 735 [M 709] **feudals**: **C** 396 **jurisdiccions dels**: **M** 809 [R 702] **seculars**: **E** 735 [M 709] **útils**: **C** 504 ❖ **E** 744 [M 723; R 616]

sepultures: **C** 397

seques (oficials de les): **C** 441

sèquia imperial d'Aragó: **P** 4

sèquies: **C** 354, 398, 525, 572, 575 ❖ **E** 452, 620, 653 [M 628; R 515], 664 [M 639; R 527], 711 [M 689; R 582] ❖ **M** 420 ❖ **P** 216 / vegeu *Barcelona*, ciutat de / *Lleida*, ciutat de / *Perpinyà*, vila de / *Puigcerdà*, vila de / *Tuïr*, vila de **neteja de**: **E** 700 [M 678; R 569]

sermons: **E** 760 [M 769; R 661]

Seró (a *Artesa de Segre*, Noguera) **senyoria de**: vegeu ALENTORN, Onofre d'

Seròs (Segrià): **R** 455

SERRA ARNAU, Jeroni (síndic de Mataró): **E** 640 ❖ **M** 613 ❖ **P** 144 ❖ **R** 435, 437 i 502

SERRA, Antic (doctor en drets): **E** 227 i 228

SERRA, Bernabé (donzell i doctor en drets): **M** 11, 193, 308 ❖ **P** 70 i 116

SERRA, Bernat (síndic de Lleida a la Cort General de 1406-1410): **R** 20

SERRA, Enric (donzell i doctor en drets de Barcelona): **C** 284, 286, 338, 376, 378 ❖ **E** 451, 465 ❖ **M** 11, 145, 193, 227, 238, 244, 252, 254, 256, 257, 262, 265, 277, 285, 288, 302, 316/318, 336, 340, 442, 448, 449, 456/458, 464, 467, 486, 487, 576 ❖ **P** 116, 126 ❖ **R** 190, 229, 239, 271, 337 i 374/376

SERRA, Felipe (jurat de Montsó): **M** 147, 148, 152, 156/158, 161 ❖ **R** 91, 103 i 104

SERRA, Francesc (donzell, doctor en drets de Barcelona i assessor ordinari del General): **C** 136, 137, 138, 139, 241, 242, 243, 279, 286, 303, 346, 378, 436 ❖ **E** 113, 117, 208, 209, 211/213, 215, 220, 227, 238/240, 283, 297, 304, 305, 498, 501, 502 ❖ **M** 11, 123, 145, 193, 254/257, 261, 265, 266, 300, 316/323, 325, 326, 458, 485 ❖ **P** 70, 116 ❖ **R** 114, 115, 117, 121, 129, 132, 190, 191, 229, 235, 239, 262, 271, 272, 276 i 348

SERRA, Gaspar (deutor de la bolla de Girona): **R** 312

SERRA, Joan Maria (escrivà de manament): **E** 20 ❖ **M** 29 ❖ **P** 42, 49, 55 ❖ **R** 47

SERRA, Joan Miquel (cavaller): **M** 557 ❖ **P** 133

SERRA, Montserrat Joan (donzell d'Os de Balaguer): **M** 543, 557 ❖ **P** 131 i 133

SERRA, *talis* (canonge aragonès): **E** 101 ❖ **R** 108

SERRA, Tomàs (mercader de Ponts): **R** 313

SERRA, Vicenç (corredor de coll de Barcelona): **E** 28

serradors: **C** 457

SERRALLER, *talis*: **E** 751 [M 730; R 623]

serrallers: **C** 490

Serrateix (a *Serrateix*, Berguedà) **Monestir de Santa Maria de (abat)**: **P** 14 / vegeu GALLART, Agustí

Sersell (Algèria) **corsaris d'**: **R** 248

SERVIÀ, Macià (passamaner de Barcelona): **E** 550, 614, 634 ❖ **M** 558, 559 ❖ **R** 445 i 446

servituds: **C** 535 **personals**: **E** 800 [M 886; P 245; R 777]

SESCASES, Francesc (doctor en drets i donzell): **E** 307 ❖ **M** 13, 330, 492, 783 [R 677] ❖ **P** 78, 107 ❖ **R** 467

SESCASES, Jeroni (receptor de les taules de bolla): **C** 412

SESCASES, Joan Ponç (doctor del Reial Consell Criminal): **E** 211, 306, 307 ❖ **M** 321, 328/330, 807 [R 700] ❖ **R** 465/467

SESCASES, Josep (doctor en drets): **M** 184, 596, 617, 623 ❖ **P** 19, 107 i 181

SESCASES, Josep Ponç: **P** 19

SESÉ, Galaciano de (infançó): **P** 6

SESÉ, Rodrigo de (infançó): **P** 5

SESPIGUES, *talis* (arrendador de la bolla de Puigcerdà): **E** 551

Sessa (Nàpols), ducat de: vegeu FOLC DE CARDONA I CÒRDOVA-ANGLESOLA, Antoni

SESSÉ, Manuel (Batlle general d'Aragó): **P** 4

SESSÉ, Miguel (cavaller): **P** 4

SESSÉ, Pedro de (cavaller): **P** 4

SESVILES, Miquel (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

set: **M** 781 [R 674]

SETANTÍ (família): **E** 765 [M 735; R 628]

SETANTÍ, Carles: **E** 765 [M 735; R 628]

SETANTÍ, Francesc: **E** 15, 24, 86, 92, 94, 765 [M 735; R 628] ❖ **M** 34, 89, 90, 92 ❖ **R** 71, 72, 95, 96 i 99

SETANTÍ, Frederic: **E** 765 [M 735; R 628]

SETANTÍ, Jerònima: **E** 86, 95 ❖ **M** 89, 90 ❖ **R** 95 i 100

SETANTÍ, Joan de (donzell): **C** 126, 127, 128, 133, 143, 170, 173, 291, 332, 357, 368, 374, 385, 412, 421 ❖ **E** 15, 16, 86, 87, 91, 92, 94, 95, 97, 102, 111, 122, 123, 129, 142, 282, 310, 313, 323, 326, 393, 397/402, 404, 419, 421, 489, 490, 493, 504, 505, 509, 512, 536, 557, 558, 765 [M 735; R 628] ❖ **M** 12, 34, 35, 90, 91, 105, 106, 126/128, 188, 196, 293, 300, 302, 304, 311, 333, 334, 338, 340, 352, 387/393, 395, 400, 410, 455, 459, 463, 465, 468, 470, 473, 475, 479, 482, 483, 488, 490, 491, 493, 496, 505, 538, 540, 541, 581, 582, 596, 617, 623 ❖ **P** 71, 112, 160, 181 ❖ **R** 71, 95/100, 109, 121, 122, 141, 144, 243, 244, 355/360, 365, 367, 383 i 384

SETCASTELLA, Joan de (procurador del bisbe de Lleida a la Cort General de 1421-1423): **R** 10

setges: **E** 2 ❖ **M** 3 ❖ **R** 3

setglós: **C** 520

setins: **E** 22, 28, 404, 405, 815 [M 903; P 262; R 793] ❖ **M** 34, 35, 504 ❖ **R** 45

Setmana Santa: **E** 215 ❖ **M** 325

setmaners: **E** 710 [M 688; R 581] ❖ **P** 216

seu apostòlica: **E** 376

Seu d'Urgell (Alt Urgell), la: **E** 747/749 [M 726/728; R 619/621] ❖ **M** 472 **bolla de la**: **E** 586 ❖ **R** 313 **collecta de la**: **E** 813 [M 900; R 791] ❖ **P** 260 **hospital de la**: **E** 562 **Monestir de Sant Agustí de la**: **E** 562 **taula del General de la**: **E** 818 [M 906; R 797] ❖ **P** 266

Sevilla: C 563 **ciutat de**: **M** 565 i 841 [R 733] **Regne de**: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

SIBIL·LA, Francesc: **M** 823 [R 715], 832 [R 724], 836 i 837 [R 728, 729]

SICART, Raimon: **R** 12

Sicília: **C** 335, 336, 419, 447, 522, 560 ❖ **E** 448, 461, 522, 725 [M 703; R 596] ❖ **M** 441, 444, 513, 782 [R 675], 859 [R 750] ❖ **R** 336, 403 i 484 **Regne de**: **M** 301, 453 ❖ **R** 345

Sicílies (Regne de les Dues): **C** 336 ❖ **E** 448 ❖ **M** 444 ❖ **P** 1, 164, 280 ❖ **R** 1, 29 i 336

SIERRA, Juan de la (infançó): P 5

Siétamo (Aragó): **M** 87 ❖ **P** 4

signes notarials: **R** 459

Sigüés (Aragó): **P** 4

SIMON, Dionís (de Bompàs): **M** 788 [R 681]

simonies: **E** 287

sindicats (signatura de): **E** 670 [M 646; R 534] ❖ **P** 195

síndics: **E** ❖ **P** 197 ❖ **R** 198 i 372

SINISTERRA I DE SANTAEUGÈNIA, Guillem de (governador del Rosselló): **C** 122, 499 ❖ **E** 73, 74 ❖ **M** 6, 11, 178, 787 [R 680], 795 [R 688] ❖ **P** 61, 82, 101 ❖ **R** 88

SINISTERRA I DE SANTAEUGÈNIA, Joan de (noble): **M** 189, 287, 434 ❖ **P** 112 i 136

SINISTERRA I DE SANTAEUGÈNIA, Lluís de (noble): **M** 287, 434 ❖ **P** 136

SIÓ, Jerónimo de (infançó): **P** 5

Siquer (port de): **M** 519 ❖ **R** 471 i 474

SIRAC, Antoni (pagès de Tautaüll): **C** 496, 568

sises: **C** 482, 513, 531, 532

sitges: **M** 807 [R 700]

Sitges (Garraf) **vila i castell de**: **E** 538 i 571

sitials: **E** 338

sitis: **E** 337

SIURANA, Miquel: **P** 19

SIURANA, Pau (cerer del braç reial): **C** 81

SO I CASTRE-PINÓS, Felip de: **P** 3

sobergueries: **E** 413 ❖ **M** 407, 792 [R 685], 799 [R 692] ❖ **R** 294 i 333

Sobradiel (Aragó): **P** 7

SOBRARIES, Miquel (abat del monestir de Sant Feliu de Guíxols): **C** 149 ❖ **E** 6, 7, 11, 17, 19, 22, 23, 25, 27, 30, 35, 44, 47, 50, 52, 56, 60/62, 85, 97, 99, 102, 103, 110, 114, 116, 122, 126, 128/130, 134, 136, 138/140, 144, 146, 148, 150, 156, 158, 160, 165, 171, 172, 175, 177, 179, 181/183 ❖ **M** 67, 68, 135 ❖ **P** 60, 124 ❖ **R** 126 i 158

sobreposats: **E** 653 [M 628; R 515]

socors: **R** 3

sodomia: **E** 729 [M 707-708; R 600-601] ❖ **P** 220

Sogorb (Alt Palància): **M** 788 [R 681] **bisbe de**: **P** 9 **Capítol de l'església Catedral de**: **P** 9 i 58 **duc de**: **M** 771 [R 664] **duquessa de**: **M** 771 [R 664]

sogres: **M** 800 [R 693]

SOLÀ, Enric (donzell i doctor en medicina): **M** 8 ❖ **P** 19, 72 i 105

SOLA, Jerónimo (infançó): **P** 7

SOLÀ, Lluís (donzell): **M** 181

SOLÀ, Segimon (notari públic de Girona): **C** 142 ❖ **P** 83 ❖ **R** 425, 426 i 429

SOLÁN, Jerónimo: **P** 59

SOLANELL, Pere de (donzell de Ribes de Freser): **M** 330, 436 ❖ **P** 138

SOLANO, Martín (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

soldats: **C** 292, 396, 514, 522, 535, 544, 553, 554, 555, 560, 565, 572, 576, 591 ❖ **E** 325, 742 [M 720; R 613], 773 [M 743; R 636], 778 [M 748; R 640] ❖ M 625, 793 [R 686], 794 [R 687], 795 [R 689], 859 [R 751] ❖ **P** 278 ❖ **R** 248 **estipendiaris**: E 768 [M 737; R 630] i 774 [M 743-744; R 636]

SOLDEVILA, Francesc (notari públic de Lleida): **M** 138 i 337

SOLDEVILA, Francesc de (senyor de Vilafortuny i Gimenelles): **M** 330, 436 ❖ **P** 138

SOLDEVILA, Joan de (donzell de Balaguer): **M** 8, 14, 20, 23, 26, 41, 181, 191 ❖ **P** 18, 61, 72, 105 i 114

solemnitats forals: **R** 92

SOLER, Felip (notari de Barcelona): **C** 101, 102, 103 ❖ **E** 48, 70 ❖ **M** 47, 51, 76, 619 ❖ **R** 60, 67, 68 i 73

SOLER, Francesc (notari públic): **P** 71 i 73

SOLER, Gostanço de: **P** 12

SOLER, Joan Pere (síndic de Vilafranca de Conflent): **C** 165 ❖ **P** 83

Solsona (Solsonès) **abadiat de**: **C** 172 ❖ **R** 143

SOLZINA, Jaume (síndic de Girona a la Cort General de 1406-1410): **R** 18 i 19

sombreros: **E** 23

sometent: **C** 523, 524, 535, 543, 545, 553, 555, 561, 588 ❖ **E** 699 [M 677; R 568], 753 [M 762; R 655] ❖ **M** 830 [R 722] i 873 [R 765] **declaració de**: **M** 807-808 [R 700-701] i 830 [R 722]

Somma (Nàpols), ducat de: vegeu FOLC DE CARDONA I CÒRDOVA-ANGLESOLA, Antoni

SOQUET, Francesc (escrivà reial): **R** 17

SORITA I DE PERAMOLA, Francesc (baró de Peramola): **M** 138, 193 ❖ **P** 116

SORRIBES (família de Berga): **E** 470

SORRIBES, Felip de: **P** 17

SORRIBES, Galceran Jeroni Serapi de (donzell de Barcelona): **E** 244, 245 ❖ **M** 9, 88, 94, 97, 105, 187, 231, 238, 263, 265, 275, 284, 298, 302, 328, 352, 375, 377, 422, 423, 438, 529, 584, 586, 596, 617, 623 ❖ **P** 17, 141, 181 ❖ **R** 198 i 199

SORRIBES, Jeroni Galceran de (donzell): **C** 252, 308 ❖ **E** 90, 237, 241, 254, 306, 307, 375, 606 ❖ **M** 201, 222, 229, 239, 288, 311, 339, 346, 397, 506 ❖ **P** 76, 110 ❖ **R** 98, 108, 281 i 387

SORRIBES, Joan Ricart: **P** 17

SORRIBES, Macià de (donzell de Barcelona): **M** 10, 184 ❖ **P** 79 i 107

SORRIBES, Nuri Joan: **P** 17

SORRIBES, *talis* (canceller): **M** 866 [R 757]

SORTS, Lluís (doctor en drets): **E** 313, 471, 486 ❖ **M** 335, 498 ❖ **R** 477 i 478

Sos del Rei Catòlic (Aragó) **jurats de**: **P** 8

sostres: **E** 338

SOTERES, Antonio (àlies lo Ballester de Sant Martí): **M** 803 [R 696]

SOTO, Ferran de: **P** 12

sotsbatlles: **C** 485, 490, 507, 566 ❖ **M** 793 [R 686]

sotsdiaques: **R** 431

sotsvegueries: **E** 677 [M 653; R 542] i 704 [M 682; R 574] **caps de**: **C** 353

sotsveguers: **C** 474, 490, 496,

507, 566, 569 ❖ **E** 741 [M 720; R 613] ❖ **P** 231 **assessors dels**: **E** 742 [M 721; R 614] **resistències als**: **E** 675 [M 651; R 540]

SUASCH, Pere (procurador del bisbe de Barcelona): **R** 17

subdiaconat: **E** 797 [M 882; P 241; R 773] **orde de**: **E** 395 ❖ **M** 545

subdiaques: **C** 412

súbdits: **E** 3, 414, 541 ❖ **M** 4, 5, 379, 408, 530 ❖ **R** 4, 6, 295, 333, 399 i 411

subornació: **C** 471, 509

subornadors: **E** 668 [M 644; R 532] ❖ **P** 194

suborns: **E** 212 ❖ **M** 322

subsidis: **C** 456, 535

successió: **E** 707 [M 685, 686; R 577, 578] ❖ **M** 871 [R 764] ❖ **P** 163, 214 i 279 **reial**: **E** 4, 459-462 ❖ **M** 4 ❖ **R** 5, 22 i 344

sufragis: **C** 397

SULLA, Francesc (donzell i senyor de Sapeira): **M** 443 ❖ **P** 127

summos pontífices: **M** 871 [R 764]

SUNYER, Guillem (donzell de Girona): **M** 444 ❖ **P** 19, 128 ❖ **R** 17

SUNYER, Jeroni (doctor de l'Audiència reial): **E** 94, 741 [M 720; R 613] ❖ **R** 99

SUNYER, Pere (notari públic): **P** 83

SUNYER, Serafí (donzell): **M** 444 ❖ **P** 128

SUNYER, Simó (síndic de Lleida a la Cort General de 1419-1420 i 1431-1434): **R** 25/27

SUPERB QUEROLÀ (bandoler): **E** 747 [M 726; R 619] ❖ **M** 808 [R 701]

supèrbia: **M** 825 [R 717]

superbs: **E** 384

superstició: **C** 398

suplicacions: **C** 475, 509

suplicis: **M** 829 [R 721] i 836-837 [R 728] **estil i pràctica**: **M** 837 [R 729]

SURO, Francesc: **E** 738 [M 717; R 610]

sustento: **M** 513

tabalers reials: **M** 458 i 459

tabes o albarans: **E** 670 [M 645, 646; R 534] ❖ **P** 195

tacany: **E** 528 ❖ **M** 826 [R 718]

tafetà: **C** 90, 153 ❖ **E** 28, 82, 84, 328, 404, 405, 422, 815 [M 903; P 263; R 794] ❖ **M** 34, 35, 40, 112, 346, 504 ❖ **R** 53, 132 i 308

tafureria: **C** 509 ❖ **E** 659-660 [M 634-635; R 521-522] ❖ **P** 188-189

Talarn (Pallars Jussà): **C** 99, 108, 176 ❖ **E** 749 [M 727, 728; R 620, 621] ❖ **M** 327, 328 ❖ **P** 138 ❖ **R** 62 **cònsols de**: **M** 799 [R 692] **església parroquial de**: **M** 799 [R 692] **síndics de**: **C** 83, 84, 101, 108, 142, 162, 305 ❖ **E** 416 ❖ **R** 44, 45 i 511 / vegeu MONJO, Antoni / MONJO, Benet / PALLARÈS, Martí

Talavera (Segarra) **senyoria de**: **P** 102 / vegeu BURGUÈS I DE SO, Joan

TALAVERA, Jeroni (notari de Barcelona): **C** 135 ❖ **E** 109 ❖ **R** 112

tales: **C** 502, 503, 533, 550, 559, 574, 576 **d'heretats**: **E** 700 [M 678; R 569] **de fusta**: **M** 417 i 418

Talteüll (Rosselló): **C** 496, 568

TALLADA, Miquel Joan: **P** 12

talles: **E** 526, 671 [M 647; R 536], 672 [M 648; R 536] ❖ **M** 788 [R 681] ❖ **P** 196, 197 ❖ **R** 472, 474 **senyorials**: **E** 744 [M 723; R 616]

talls: **E** 386

Tamarit (a *Tarragona*, Tarragonès) **castlania de**: vegeu GUIMERÀ, Jaume de

Tamarit de Llitera (Llitera): **M** 228, 229, 804 [R 697], 824 [R 716], 828 [R 720], 829 [R 721], 834/838 [R 726/730], 850 [R 742] ❖ **P** 102 i 114 **jurats de**: **P** 8

TAMARIT, Benet de (síndic de Tortosa a la Cort General de 1419-1420): **R** 25

TAMARIT, Francesc Joan de (donzell senyor de Rodonyà): **C** 94, 106, 112, 118, 246, 253, 258, 264, 272 ❖ **E** 34, 51, 62, 67, 68, 240, 242, 243, 246, 247, 258, 273, 284, 285 ❖ **M** 7, 8, 14, 20, 22, 23, 39, 43, 48, 67, 68, 73, 74, 85, 88, 179, 181, 188, 265, 267, 268, 278, 293, 302, 304, 312, 328, 338, 340, 352, 377, 397, 421, 482, 525, 529, 596, 597, 599, 617, 623 ❖ **P** 17, 61, 73, 89, 102, 105, 111, 180 ❖ **R** 56, 70, 79, 83, 197, 207, 215, 216, 224, 259 i 487

TAMARIT, Miquel de (doctor en drets, donzell i jutge de l'Audiència reial): **C** 506 ❖ **P** 19 i 73

TAMARIT, Miquel Joan de (donzell de Barcelona): **E** 518 i 519

TAMARIT, Pere de (donzell de Barcelona): **M** 8, 188 ❖ **P** 20, 73 i 111

TAMARIT, Ug de: **C** 254 ❖ **E** 258, 260, 262, 263 ❖ **M** 278, 284, 285, 298 ❖ **R** 197

tambors: **E** 465

tapets: **E** 461

TAPIOLES, Pere: **C** 587

tapisseria: **C** 410 ❖ **E** 629 ❖ **M** 450, 618, 818 [R 710], 873 [R 766] ❖ **R** 343 i 489

TAQUÍ, Francesc (donzell): **M** 8 ❖ **P** 74 i 105

TAQUÍ, Joan: **M** 189 ❖ **P** 112

Tarassona (Aragó) **Capítol de l'església Catedral**: **P** 2 **degà de l'església Catedral de**: **E** 82 **església de Santa Cristina**: **E** 82 ❖ **P** 2 **jurats de**: **P** 7

tarifes: **C** 131 ❖ **R** 108

Tarragona (Tarragonès): **C** 259, 356, 581 ❖ **E** 19, 20, 189, 267, 494, 538, 777 [M 747; R 640] ❖ **M** 28 ❖ **P** 112, 131, 136, 138, 141 i 250 **arquebisbat de**: **E** 703 [M 681; R 573] ❖ **P** 230 **arquebisbe de**: **C** 581 ❖ **E** 192, 494, 507, 525 ❖ **M** 481, 519, 526, 530, 612 ❖ **R** 12, 17, 441 i 471 / vegeu CERVANTES, Gaspar **arquebisbe (procurador de l')**: vegeu REIG, Jaume **bolla de**: **C** 407 ❖ **E** 242, 284, 586, 804 [M 891; R 782] ❖ **R** 215 i 259 **Camp de**: **E** 188/191, 242 ❖ **M** 330, 437, 810 [R 703] ❖ **P** 139 i 141 ❖ **R** 215 **Capítol de l'església Catedral de**: **E** 20, 189, 192 ❖ **M** 18, 28 ❖ **P** 14 ❖ **R** 47 **Capítol de l'església Catedral (síndic)**: vegeu OMS, Rafael / TOMÀS, Rafael **ciutat de**: **C** 156, 581, 582 ❖ **E** 139, 188, 271, 321, 325, 327, 330, 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 28, 289, 330, 361, 397, 398, 495, 503 ❖ **R** 46, 47, 134, 135, 209, 309, 392, 395, 414 i 441 **col·lecta de**: **E** 325, 327, 330, 395 ❖ **M** 339, 343, 344, 397, 398, 493, 495, 527 ❖ **R** 245/247 **Col·legi de la Companyia de Jesús**: **E** 561 **Concili Provincial de**: **P** 200 **cònsols de**: **C** 582, 584 **constitucions de**: **E** 755 [M 764; R 656] **cort eclesiàstica de**: **M** 809 [R 701] **diputació local de**: **E** 321 ❖ **M** 339, 503 i 517 ❖ **R** 245 **diputat local de**: **E** 474, 485, 498, 537, 538, 540, 574, 575 ❖ **M** 360, 361, 412, 463, 494, 499, 501, 502, 527, 528, 562 ❖ **R** 300, 301, 351, 389/393, 395, 413/415 i 438 **Església metropolitana de**: **E** 188, 189, 191/193, 203, 232 i 271 **hospital de**: **E** 561, 564, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **Monestir de la Trinitat**: **E** 564 **Monestir de Santa Clara**: **E** 561 i 564 **port de**: **M** 28 **província de**: **E** 287 **síndics de**: **C** 328, 582 ❖ **M** 480 ❖ **P** 144 ❖ **R** 310 i 435 / vegeu BARTOMEU, Serapi Pau **taula del General de**: **E** 818 [M 906; R 797] ❖ **P** 266 **vegueria de**: **E** 188 ❖ **P** 106, 138 i 141

Tàrrega (Urgell): **C** 96, 114 ❖ **E** 447, 752 [M 731; R 624], 784 [M 754; R 647] ❖ **P** 69, 102/104, 107, 110, 113, 117, 125, 131, 137, 141 **bolla de**: **R** 311 **collecta de**: **E** 424 ❖ **M** 429 ❖ **R** 335 **diputació local de**: **E** 486 **hospital de**: **E** 561, 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509 **monestirs de**: **E** 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509 **paers de**: **E** 627 ❖ **P** 21 **síndic de**: **C** 160, 324, 587 ❖ **E** 362 ❖ **R** 305 i 455 / vegeu PONCES, Jaume Jeroni **vegueria de**: **C** 588 ❖ **P** 129 **vila de**: **E** 481 ❖ **M** 364, 374 ❖ **R** 260 **vila de (segell de la)**: **C** 587

TARRÓS, Francesc (ciutadà de Lleida): **C** 130 ❖ **M** 97 i 100

Tartareu (a les *Avellanes*, Noguera): **P** 140 i 142

tasques: **E** 39, 671 [M 646; R 535] ❖ **M** 46 ❖ **P** 196

tatxes: **C** 579 ❖ **M** 844 [R 736] i 853 [R 745] **de preus**: **E** 789 [M 759; R 652]

taula **judicis de**: **M** 792 [R 685] **purgues de**: **M** 808 [R 701]

taula de Canvi: vegeu *Barcelona*, ciutat de / *Girona*, ciutat de / *Perpinyà*, vila de

taulades: **M** 15-16

taulers: **C** 521, 560, 580

taules: **C** 358, 403, 464 ❖ **M** 551 **comunes**: **E** 810 [M 898; P 257; R 789] **de canvi municipals**: **E** 670 [M 646; R 535]

Tauste (Aragó) **Consell de**: **P** 8

taverners: **M** 848 [R 740]

tavernes: **C** 351

taxació: **E** 389 i 390

taxadors de cases: **M** 605, 613 i 614

Te Deum: **C** 300 ❖ **R** 264

TEIXIDOR, Jaume Pau (doctor en drets): **C** 587

TEIXIDOR, Pere (procurador de l'abat del monestir de Santes Creus): **P** 68

TEIXIDOR, Pere (sotsveguer de Girona): **E** 741 [M 720; R 613]

teixidors: **C** 535

tela d'or: **C** 153

telers: **E** 405

teles: **E** 338 i 801 [M 888; P 246; R 778]

tenuta: **E** 86 ❖ **M** 89-90 ❖ **R** 95

teòlegs: **M** 845 [R 737] i 873 [R 765]

teologia: **C** 534, 564, 565 **doctors en**: **M** 785 [R 678]

Ter, riu: **C** 492

Terça, Enric (donzell): **E** 231, 432 ❖ **M** 6, 14, 20, 23, 26, 105, 126, 142, 178, 192, 194, 208/210, 217, 221, 222, 224, 229, 238, 239, 244, 265, 285, 286, 288, 293, 302, 304, 308, 311, 341, 352, 378, 397, 421, 434, 447, 455, 462, 464, 467, 477, 482, 505, 525, 540, 543, 576, 601, 623 ❖ **P** 61, 101, 136, 159, 181 ❖ **R** 322

Terça, Jeroni (canonge, ardiaca de Culla i síndic del Capítol de la Catedral de Tortosa): **C** 108, 149, 179, 189, 198, 200, 205, 211, 222, 236, 253, 275, 277, 294, 304, 331, 335, 338, 362, 370, 372, 377, 381, 383, 384, 417 ❖ **E** 6, 7, 24, 26, 27, 31, 44, 46/48, 50, 52, 56, 61, 65, 66, 68, 70, 74, 76, 78/81, 85, 91/93, 96/99, 102, 103, 110, 113/116, 122, 126, 129, 130, 132, 134, 137, 139, 140, 144, 146, 148/151, 153, 156, 158, 160, 163, 165, 171, 173, 175/177, 182, 185, 194, 196/198, 200, 203, 204, 207, 219/221, 223, 226/228, 230/233, 235/237, 240, 242, 246, 248, 250, 253, 254, 256, 257, 259, 261/263, 265, 266, 269, 270, 274, 275, 278, 279, 283, 285/290, 293, 294, 302, 303, 306, 310, 312, 313, 316, 318/321, 323, 327, 329, 331/334, 336, 337, 340, 345, 346, 348, 349, 351, 354, 358, 361, 363, 364, 374, 376, 377, 385, 388, 392, 394, 395, 397, 402, 404, 415, 418, 420, 429, 430, 432, 438, 441, 442, 445, 449/451, 454, 456, 458, 466, 468, 482, 483, 491, 492, 499, 500, 502, 503, 509, 510, 515/517, 520, 533, 549, 557/559, 565, 569, 570, 572, 576, 577, 582, 585/588, 592/594, 596, 597, 609, 610, 613, 614, 616, 621, 628, 646, 648, 651 ❖ **M** 60, 61, 71, 135, 197, 204, 216, 223, 228, 236, 245, 247, 261, 280/282, 284, 285, 293, 306, 307, 339, 343, 345, 347/351, 368, 381, 382, 418, 427, 440, 447, 460/462, 468, 484, 487, 488, 490, 492, 543, 558, 571, 576, 599 ❖ **P** 36, 51, 60, 67, 68, 123, 159, 178 ❖ **R** 73, 126, 147, 153, 159, 168, 174, 187, 196, 197, 227, 228, 246, 250/255, 258, 277, 314, 315, 322, 334, 337, 352, 353, 354, 363, 365, 366, 377, 378, 383, 420/422, 434, 437, 442, 447, 453, 455, 465, 507, 510 i 511

Terça, Miquel (regent del Consell d'Aragó i habilitador reial): **C** 99, 104, 110, 116, 158, 159, 219, 297, 338, 369, 557, 571, 591 ❖ **E** 42, 44, 46, 57, 58, 64, 65, 142, 202; P 22/24, 27, 30/33, 35/37, 39/46, 48/55, 85/89, 91/96, 98, 99, 117, 121, 124, 128, 132, 134, 144, 145, 147, 151/158, 166/170, 175, 177, 472, 501, 508, 513, 605, 628, 638, 644 ❖ **M** 43, 45, 50, 52, 53, 64, 69, 70, 176, 199, 243, 432, 505, 506, 533, 552, 556, 598, 610, 611, 777 [R 670], 815 [R 707], 822, 823 [R 714, 715], 828, 829 [R 720], 839, 840 [R 731, 732], 847, 848 [R 739, 740], 850 [R 742], 852, 853 [R 744, 745], 856, 857/859 [R 748/750] ❖ **R** 31, 64, 65, 66, 68, 76, 77, 82, 136, 173, 338, 351, 365, 374, 387, 416, 434, 499 i 500

terçanes: **C** 295 ❖ **E** 301, 736 [M 715; R 608] ❖ **M** 313 ❖ **R** 232, 256 i 263

Tercera, illa: **E** 777 [M 746; R 639]

Terès i Borrull, Joan (bisbe d'Elna i habilitador pel braç eclesiàstic): **C** 158, 159, 183, 185, 186, 217, 304, 327, 339 ❖ **E** 6, 7, 10, 11, 17, 18, 22, 23, 25, 27, 30, 35, 43/47, 50, 52, 56, 60, 65/68, 74, 81, 83, 85, 88, 90, 97, 98, 101, 102, 106/108, 110/113, 115, 116, 118, 122, 126, 127, 131, 132, 142, 143, 145, 146, 148, 150, 155, 158/160, 165, 171, 176, 182, 184, 195, 199, 200, 203, 207, 219, 223, 227, 230, 233, 236/238, 240, 243, 247, 252, 254, 256, 258, 260, 266, 267, 270, 275, 280, 301, 311, 320, 323, 338, 339, 349, 354, 357, 361, 363, 364, 373, 374, 378, 387, 389, 394, 395, 402, 403, 415, 417/419, 422, 423, 428, 438, 441, 444, 450, 457, 463, 469, 471/473, 480, 483, 492, 497, 500, 503, 508, 512, 522, 529, 534, 535, 545, 546, 548, 564, 568, 575, 582, 585, 596, 609, 613, 620, 628, 639, 644, 646, 648, 651 ❖ **M** 17, 44, 102, 176, 200, 212, 368, 382, 411, 432, 442, 454, 524, 526, 529, 545, 546, 552, 556, 571, 599, 610, 612 ❖ **P** 60, 90, 100, 117, 121, 122, 125, 126, 128, 132, 134, 144, 150, 151, 159, 161, 178, 241 ❖ **R** 35, 64, 136, 145, 150, 151, 171, 277, 308, 338, 347, 424, 431, 432, 434, 447, 490, 499 i 500

termes: **C** 387 ❖ **E** 736 [M 709] ❖ **M** 587 **definició de**: **E** 672 [M 648; R 536] **qüestions de**: **E** 743 [M 722; R 615]

terminis provatoris: **E** 685 [M 662; R 551] ❖ **M** 877 [R 762] ❖ **P** 203 i 208

ternes: **C** 470, 485, 490, 556, 566, 588 ❖ **E** 715 [M 694; R 587] i 722 [M 700; R 593]

Terol (Aragó) **bisbe de**: **P** 2 **Capítol de l'església Catedral**: **P** 2 **jurats de**: **P** 8 **procuradors de la Comunitat d'aldees de**: **P** 8

Terra Santa: **E** 120, 121, 405, 406 ❖ **M** 118

terra: **C** 177, 303, 313, 361, 380, 385, 423, 496, 500, 505, 518, 520, 526, 534, 541, 550, 552, 555, 560, 565, 588 ❖ **E** 58, 147, 383, 384, 413, 486, 566 ❖ **M** 385, 386, 548, 568, 594, 819 [R 712] ❖ **R** 44, 242, 288, 295, 329/331, 333, 362, 399, 450, 469, 475, 476, 478 i 481 **apassiguar la**: **M** 510 **bé de la**: **C** 237, 588 ❖ **E** 201, 205, 218, 221, 236, 246, 247, 326, 348, 350, 732 [M 713; R 604] ❖ **M** 64, 119, 246, 358, 567 ❖ **R** 254, 430 i 442 **benefici de la**: **C** 111, 248 ❖ **E** 46, 60, 168, 176, 179, 203, 204, 217, 226, 248, 339, 617, 737 [M 716; R 609] ❖ **M** 58, 66, 81, 82, 208, 226, 236, 272, 298 ❖ **R** 78, 195, 325, 388, 427 i 448 **defensa de la**: **E** 326 ❖ **M** 358 ❖ R 254 **desarmada**: **C** 257, 279, 280, 287, 405 ❖ **E** 241, 261, 263, 296, 367 ❖ **M** 309, 471 ❖ **R** 206, 230, 231, 240 i 241 **desgreuge de la**: **M** 488 i 543 **drets de la**: **E** 460 ❖ **M** 452 ❖ **P** 163 ❖ **R** 344 **drets i llibertats de la terra**: **E** 796 [M 882; P 240; R 773] **escàndol de la**: **M** 510 **govern de la**: **C** 237 ❖ **E** 218 ❖ **R** 188 i 272 **infàmia de la**: **C** 351 **lleis de la**: **C** 403, 404, 405, 552 ❖ **E** 161, 189, 212/215, 656 [M 631; R 518], 676 [M 652; R 541], 689 [M 667; R 557], 695, 696, 697 [M 673, 674, 675; R 564, 565], 697 [M 675; R 566], 699 [M 677; R 568], 709 [R 580], 710 [M 688; R 581], 724 [M 702; R 595], 770 [M 740; R 633], 780 [M 750; R 643] ❖ **M** 20, 318, 321/324, 326, 465, 773 [R 666], 869 [R 760], 870 [R 761] ❖ **P** 187, 206, 215 ❖ **R** 86 **llibertats de la**: **M** 321 **misèria de la**: **C** 397 **natural**: **E** 550 ❖ **M** 559 ❖ **R** 446 i 447 **pacificació**: **M** 566 **perjudici de la**: **C** 111, 113, 292 ❖ **R** 77, 78 i 80 **privilegis de la**: **E** 460 ❖ **R** 344 **quietud de la**: **E** 474 ❖ **M** 566 **redreç de la**: **C** 237 ❖ **E** 218 ❖ **M** 78, 81, 82, 207-208 ❖ **R** 188, 272 i 388 **senyors de la**: **C** 402 **utilitat de la**: **C** 237 ❖ **E** 62, 68, 100, 198, 218, 221, 246, 326, 348 ❖ **M** 64, 119, 246, 358, 545, 567 ❖ **R** 188, 254 i 272

Terrades, Pere (síndic de Girona a la Cort General de 1519-1520): **R** 30

Terrades, Rafael Lluís (donzell de Girona): **M** 386, 482 i 529

Terranova, duc de (lloctinent general de Catalunya): vegeu Aragó i Tagliavia, Carles d'

Terrassa (Vallès Occidental) **síndics de**: **C** 168 ❖ **M** 807 [R 700]

terratge: **E** 461 ❖ **M** 451, 452 ❖ **P** 162, 164 ❖ **R** 345 **jurament reial del**: **E** 459

terratinents: **E** 669 [M 645; R 533], 671 [M 646; R 535], 744-745 [M 723-724; R 617] ❖ **P** 194

Terré (pubills): **C** 384 ❖ **E** 430, 440, 506 ❖ **M** 428

Terré, Joan Baptista (noble): **E** 431, 506 ❖ **M** 428 ❖ **R** 379/381

Terré, Lluís (donzell i senyor del Morell): **M** 8, 182, 437 ❖ **P** 74, 105 i 139

Terrena, Guillem (nunci del Sant Ofici a Perpinyà): **E** 738 [M 717; R 610]

Terrena, Lluís (síndic de Perpinyà): **C** 78, 79, 81, 82, 87, 88, 89, 90, 91, 108, 111, 112, 116, 117, 118, 121, 125, 126, 127, 137, 141, 145, 146, 151, 162, 165, 169, 170, 175, 176, 177, 178, 181, 193, 194, 198, 199, 200, 206, 216, 217, 227, 229, 230, 233, 236, 261, 262, 263, 268, 269, 270, 272, 273, 274, 276, 277, 278, 280, 281, 283, 285, 287, 288, 290, 293, 294, 314, 325, 328, 334, 337, 344, 345, 347, 354, 361, 366, 379, 380, 384, 394, 527, 535, 577 ❖ **E** 26, 66, 150, 154, 156, 170, 175, 181, 186, 193, 200, 221, 230, 231, 276, 353, 384, 453, 456, 531, 541, 556, 606, 618, 627, 629, 639 ❖ **M** 32, 65, 68, 72, 199, 205, 207, 232, 242, 262, 490, 518, 527, 530, 589, 606, 612 ❖ **P** 62, 83, 89, 119, 161, 181 ❖ **R** 2, 6, 32/34, 37, 38, 41, 43, 49, 51, 52, 57, 66, 75, 78, 79, 83, 120, 138, 140, 145, 148, 150, 157, 159, 164, 171, 180, 181, 186, 188, 214, 221, 222, 224/226, 228, 231, 234, 236, 238, 239, 250, 255, 289, 341, 348, 362, 376, 377, 379, 404, 407, 408, 420, 427, 437, 467, 468, 471, 481, 482, 490, 497 i 501

Terrena, Pere (doctor en lleis): **R** 17

Terreros, Pere (donzell de Rià): **M** 543, 555 ❖ **P** 131

terres: **E** 94, 460 ❖ **M** 871 [R 764] **conreades**: **E** 672 [M 648; R 536] ❖ **P** 197 **ermes**: **E** 672 [M 648; R 536] ❖ **P** 197 **marítimes**: **E** 4

territoris: **M** 584

testificacions: **M** 790 [R 683]

testimonis: **C** 400, 404, 431, 434, 467, 471, 517, 522, 544 ❖ **E** 469, 580 ❖ **M** 256, 315-316, 322, 567, 784 [R 677] i

857 [R 748] ***Ad futuram rei memoriam***: **E** 757 [M 766; R 659] ❖ **M** 783 [R 676] i 808 [R 701] **en defensa**: **M** 823 [R 715] **en ofensa**: **M** 859 [R 751] **falsos**: **C** 494 ❖ **E** 668 [M 644; R 532], 788 [M 758; R 650] ❖ **M** 817 [R 710-711], 820 [R 712-713], 822-823 [R 715], 824 [R 716], 825 [R 717], 827 [R 719], 830 [R 722], 832 [R 724], 834 [R 726], 837 [R 729], 838 [R 730] ❖ **P** 194 **judicials**: **E** 685 [M 662; R 551], 689 [M 666; R 556], 690 [M 667, 668; R 557, 558], 691 [M 669; R 559], 692 [M 670; R 560], 705 [M 684; R 575] ❖ **P** 203, 206/209 i 213 **judicials (deposicions)**: **P** 221 **publicació de**: M 864 [R 756] **recepció de**: **E** 680 [M 657; R 546]

testons: **E** 702 [M 681; R 572]

Tet, riu: **C** 525

teulada: **E** 338

Tienda, Jerónimo (notari reial de Montsó): **M** 147, 148, 152, 158/161, 166, 170 ❖ **R** 91, 103 i 104

tinta: **R** 102

tinters: **E** 793 [M 879; P 237; R 770]

tirania: **C** 551, 553 ❖ **M** 813 [R 705], 814 [R 707], 838 [R 730] i 842 [R 734]

tirànic: **C** 113, 513, 514

tiranies: **E** 380 ❖ **M** 382, 402, 799 [R 693], 852 [R 744] i 858 [R 749]

tiranitzar: **E** 381 i 409

Tirol, Comtat del: **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

tisores: **E** 793 [M 879; P 237; R 770]

títols: **C** 112 ❖ **E** 499 ❖ **R** 410 **persones de**: **M** 626

Tiurana (Noguera): **C** 158 ❖ **P** 100, 101, 128, 132, 134 i 144

Tocco, Benet de (bisbe de Lleida i Girona): **C** 242, 243 ❖ **E** 343, 383, 410 ❖ **M** 354, 385, 405, 475 ❖ **R** 191, 192, 284 i 330

Togores, Honorat: **P** 13

Toledo, Antonio de (inquisidor): **E** 752 [M 730; R 623]

Toledo, García de (lloctinent general de Catalunya): **C** 309 ❖ **E** 376, 778 [M 748; R 641] ❖ **M** 301, 784 [R 677] i 859 [R 751]

Toledo, Hernando de (lloctinent general de Catalunya): **C** 321, 582, 588 ❖ **E** 282, 403, 761, 762 [M 770, 771; R 663, 664], 765/767 [M 735, 736; R 628, 629], 772/775 [M 742/745; R 635/638], 778, 779 [M 748, 749; R 641, 642], 785/788 [M 755/758; R 647/651] ❖ **M** 302, 401, 465, 783, 784 [R 676, 677], 787 [R 680], 792 [R 685], 801/803 [R 694/696], 805, 806 [R 698], 811 [R 704], 815/818 [R 708/710], 822 [R 714], 824 [R 716], 827, 828 [R 719, 720], 831 [R 723], 834, 835 [R 726, 727], 839, 840 [R 731, 732], 848/850 [R 740/742], 852 [R 744], 854/857 [R 746/749], 860 [R 752] ❖ **R** 450

Toledo: **M** 854 [R 746] i 867 [R 758] **arquebisbat de**: **M** 589 **ciutat de**: **E** 784 [M 754; R 647] **Regne de**: **E** 510, 578 ❖ **P** 1 ❖ **R** 1 i 29

Tolosa de Llenguadoc **tribunals de**: **C** 431

Tolosa, Jaques de (brasser): **E** 560, 562, 625, 640 ❖ **M** 605, 613 ❖ **R** 495 i 501

Tolsa, Pere (noble): **P** 11

Tomàs, Andreu: **M** 444

Tomàs, Francesc (notari d'Agramunt): **M** 338

Tomàs, Pere (canonge i síndic del Capítol de la Catedral de Girona): **C** 90, 151, 173, 217, 224, 314, 361, 367, 373, 378 ❖ **E** 6, 7, 12, 17, 19, 22, 24, 25, 27, 28, 31, 35, 44, 46, 47, 50, 52, 56, 68, 69, 73, 74, 76, 79/81, 83/85, 92, 97, 99, 102, 112, 114, 116, 122, 126, 128, 129, 132/134, 136, 138, 139, 144, 146/148, 150, 153, 156, 161, 165, 167, 171, 175, 177, 185, 196/198, 200, 201, 203, 207, 219, 223, 226/229, 233, 236/238, 240, 243, 247, 249, 250, 252, 253, 255, 257, 262, 265, 268, 269, 275, 279, 357, 361, 373, 379, 385, 388, 402, 415, 419, 422, 423, 426, 429, 430, 438, 441, 450, 454, 456/458, 463, 465, 474, 475, 478, 480, 483, 485, 488, 490, 492, 500, 504, 509, 512, 530, 531, 546, 549, 557, 565, 569, 570, 585, 597, 610, 613, 620, 628, 639, 646, 648 ❖ **M** 34, 138, 196, 234, 240, 241, 381, 464, 466, 474, 479, 487, 500, 526, 530, 548, 564, 612 ❖ **P** 60, 68, 123, 159, 179 ❖ **R** 53, 131, 144, 171, 176, 255, 289, 352, 362, 367, 375, 389, 434 i 501

Tomàs, Rafael (ardiaca major, canonge i síndic del Capítol de la Catedral de Tarragona): **E** 648 i 651

tonsures: **E** 771 [M 741; R 634]

Torà, Àngel: **P** 180

Torà, Felip: **P** 181

Toralla (al *Pont de Claverol*, Pallars Jussà) **varvassoria de**: **E** 760 [M 769; R 662]

TORALLA, Alemany (donzell de Tremp): **M** 411 i 421

TORALLA, Alexandre (donzell de Tremp): **M** 439 ❖ **P** 142

TORALLA, Gaspar: **P** 18

TORALLA, Lluís (varvessor de la sotsvegueria de Pallars): **M** 9, 183, 517, 525, 529 i 554

torbacions: **E** 3 ❖ **M** 3 ❖ **P** 64 ❖ **R** 3

TORELLA, Joan Antoni: **P** 13

TORELLA, Luis (infançó): **P** 5

TORME I DE LIORI, Josep de (donzell de Móra d'Ebre): **M** 348, 400, 436, 455, 589, 590, 596, 598, 599, 601, 616, 620 ❖ **P** 139, 161 i 180

TORMÉ, Joan (donzell): **M** 421

TORMO, *talis* (abat): **E** 551

tornejos: **C** 542, 550, 573, 575

TORNER, Jaume (guarda de la col·lecta de Balaguer): **E** 89 ❖ **M** 95, 98, 100 i 105

TORNER, Macià (ciutadà de Lleida i oïdor reial): **E** 155 ❖ **M** 206, 501 ❖ **R** 390

TORRA, Joan (notari episcopal de Vic): **P** 68 i 82

TORRAS O TARRÒS, Francesc (ciutadà de Lleida): **E** 93, 96 ❖ **M** 378 ❖ **R** 101 i 107

Torrecilla (Aragó): **P** 7

Torredembarra (Tarragonès) **bolla de**: **E** 804 [M 891; R 781] ❖ **P** 250 ❖ **R** 313

TORRELLA, Lluís (varvessor): **P** 16, 77, 106 i 130

TORRELLAS, Juan de: **P** 3

TORRELLAS, Luis: **P** 4

TORRELLAS, Miguel (cavaller): **P** 6

TORRELLAS, Pedro (uixer d'armes i governador de la vila de Montsó): **C** 179 ❖ **E** 457 ❖ **P** 6, 23, 36, 44, 50, 63 i 162

TORRELLES, Bernardí de (senyor d'Albesa): **P** 126

TORRELLES, Francisco (monjo benedictí): **E** 382, 384, 410, 411 ❖ **M** 384, 385, 404, 405 ❖ **R** 329 i 331

TORRELLES, Joan de (noble i senyor d'Albesa): **M** 82, 180, 438, 442 ❖ **P** 103 i 141

TORRELLES, Raimon de (noble): **C** 495 ❖ **M** 6, 10, 178, 455 ❖ **P** 16, 61, 80, 101 i 159

Torrent de l'Horta (Horta) **comanador de**: **P** 9

TORRENTS, Blai (procurador de l'abat del monestir de Santes Creus): **E** 223, 227, 229, 230, 232, 237, 240, 242, 246, 248, 250, 253, 257, 259, 262, 265, 269/271, 275, 278, 279, 284, 286, 288, 295, 300, 302, 303, 306, 309, 310, 312, 313, 316, 318, 320, 321, 327, 328, 331, 336, 337, 340, 342, 349, 351, 352, 354, 361, 364, 373, 376, 379, 388, 393, 395, 402, 404, 415, 418, 419, 422, 426, 429, 430, 438, 441, 445, 450, 456/458, 463, 473, 474, 480, 483, 484, 491, 498, 499, 504, 509, 512, 530, 536, 541, 549, 565, 569, 576, 585, 610, 613, 646, 648 ❖ **M** 270, 271, 412 ❖ **P** 159 i 178

TORRES, García de (conseller reial): **R** 14

TORRES, Joan Baptista: **M** 491

TORRES, Lluís (notari públic): **P** 74 i 75

TORRES, Miguel de (infançó): **P** 7

TORRES, Pere (notari públic): **P** 82 i 84

TORRES, *talis* (comptador): **M** 860 [R 752]

torres: **C** 330, 424 ❖ **E** 86, 94, 95, 538, 620, 778 [M 748; R 640] ❖ **M** 90, 419, 780 [R 673], 786 [R 679] ❖ **R** 99, 100 i 310 **enderrocaments**: **M** 804 [R 697]

Torre-serona (Segrià) **senyoria de**: **P** 103 / vegeu OLZINELLES, Miquel Joan d'

Torroella de Fluvià (Alt Empordà): **M** 785 [R 678] ❖ **P** 127

Torroella de Montgrí (Baix Empordà) **cònsols de**: **P** 21 **síndic de**: **C** 142 ❖ **E** 502 ❖ **M** 486 ❖ **R** 435 / vegeu ARRENCADA CANET, Gabriel **vila de**: **C** 86, 359, 360 ❖ **E** 311, 494, 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 481 ❖ **P** 70, 139 ❖ **R** 309, 361 i 441

TORT, Àngel (burgès de Perpinyà): **M** 623, 801 [R 694] i 825 [R 717]

TORT, Bernat (arquebisbe de Tarragona): **C** 581

TORT, Felip: **M** 623

TORT, Francesc (donzell): **M** 6, 14, 20, 23, 191, 303, 304, 455, 463, 465, 549, 596, 617 ❖ **P** 61, 114 i 160

TORT, Josep de: **M** 623

TORT, Llorenç (síndic de Perpinyà al Parlament de 1438-1439): **R** 28

TORT, Lluís (de Casserres): **P** 17

Tortosa (Baix Ebre) **C** 78, 83, 87, 95, 263, 268, 314, 445 ❖ **E** 385, 470, 494, 527, 538, 558, 580, 738 [M 717; R 610], 743 [M 721; R 615], 751 [M 729; R 622], 763 [M 732; R 625], 781 [M 751; R 644] ❖ **M** 540, 541; P 68, 115, 119, 129, 130, 132, 136, 265 ❖ **R** 9 **arxiu de la Casa del Consell**: **R** 12/14, 17, 29 i 32 **bisbat de**: **M** 348 ❖ **P** 230 **bisbe de**: **E** 291 ❖ **M** 446, 790 [R 683] ❖ **P** 9, 14 ❖ **R** 372 /

vegeu IZQUIERDO, Juan **bisbe de (procurador del)**: **E** 11, 17, 19 i 22 / vegeu QUINTANA, Ferran **bolla de**: **R** 312 **Capítol de l'església Catedral**: **C** 200 ❖ **E** 38 ❖ **M** 349-350, 381 ❖ **P** 9, 15, 16, 25 ❖ **R** 289 **Capítol de l'església Catedral (síndic)**: vegeu TERÇA, Jeroni **ciutadans de**: **E** 420 ❖ **M** 417, 790 [R 683], 791 [R 685] ❖ **R** 38 **ciutat de**: **C** 257, 404, 519 ❖ **E** 32, 291, 358, 417, 420, 487, 495, 496, 505, 526, 551, 608, 817 [M 905; R 795] ❖ **M** 286, 347, 373, 417, 446, 468, 480, 544, 569, 789 [R 682], 791, 792 [R 684, 685] ❖ **R** 12, 14/17, 22, 24, 26/28, 30, 31, 44, 50, 58, 214, 221, 306, 309, 364, 367, 372, 409, 433, 441, 454 i 455 **col·lecta de**: **C** 217 ❖ **E** 551, 623, 765 [M 734; R 627], 813 [M 900; R 791] ❖ **P** 260 ❖ **R** 433 **diòcesi de**: **C** 318, 325 **diputat local de**: **E** 195, 524 ❖ **M** 521 **Església de**: **E** 393 ❖ **R** 298 **Estudi general de**: **C** 491 ❖ **E** 703 [M 681; R 573] **hospital de**: **E** 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **Monestir de Sant Blai**: **E** 561 i 564 **Monestir de Santa Clara**: **E** 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 605-606, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **monestirs de**: **E** 561, 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 504 i 509 **paers de**: **M** 789 [R 682], 791 i 792 [R 684, 685] **pescadors de**: **E** 505 ❖ **M** 511 ❖ **R** 409 **procuradors de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606 ❖ **P** 20 ❖ **R** 32 i 496 **síndics de**: **C** 78, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 91, 92, 93, 95, 97, 101, 108, 109, 113, 116, 117, 141, 161, 185, 189, 257, 291, 326, 367, 368, 374 ❖ **E** 32, 33, 37, 39, 356, 487, 530 ❖ **M** 41, 468, 480, 515 ❖ **R** 9, 10, 17, 21/23, 25, 27, 29/32, 37, 38, 41, 44/46, 49, 54/56, 58, 59, 71, 101, 113, 206, 225, 306, 364, 400, 402, 404, 419, 442 i 455 / vegeu GIL DE VILLORO, Cristòfol / MONTORNÈS, Joan **sotsveguer de**: **M** 790 [R 682] **taula del General de**: **E** 818 [M 906; R 797] ❖ **M** 544 ❖ **P** 266 **universitat de**: **E** 482 ❖ **R** 21, 22, 25 i 26 **veguer de**: **M** 789 i 790 [R 682] **vegueria de**: **C** 294, 320 ❖ **E** 315, 320, 325, 385 ❖ **M** 333, 337, 346, 380, 381, 419 ❖ **P** 102, 117 ❖ **R** 172, 255, 290 i 299

Tortosa, costums de (invocació): **M** 790 [R 682]

tortura: **C** 432, 497, 530 ❖ **E** 657 [M 632; R 519], 662 [M 637; R 524] ❖ **M** 445, 823 [R 715] ❖ **P** 191 **judicial**: **E** 676 [M 651; R 541] i 715 [M 694; R 587]

torxes: **C** 231

TOST, Jaume (de Montblanc, deutor de la bolla de Balaguer): **R** 313

tovalles: **E** 82, 84 ❖ **M** 112 **de ruans**: **R** 132

tovalloles: **C** 153 ❖ **E** 16, 82 i 84

tovalloletes: **M** 112

traces: **E** 331

tractants: **E** 523, 629 ❖ **M** 618 ❖ **R** 403 i 489

tractats: **M** 617

tractes: **C** 451

tradicions: **E** 189

traents: **E** 672 [M 647; R 536] ❖ **P** 197

TRAGINER, Jaume: **C** 558 ❖ **P** 18 i 82

TRAGINER, Josep (burgès de Perpinyà): **M** 788 [R 681]

traginers: **E** 291, 446, 630, 760 [M 769; R 662], 765 [M 734; R 627] ❖ **M** 446, 447, 619 ❖ **R** 372 i 490

Tragó (a *Os de Balaguer*, Noguera) **lloc de**: **E** 313 ❖ **M** 335 ❖ **R** 242

TRAGÓ, Alemany (governador del vescomtat de Castellbò): **E** 747 [M 726; R 619] ❖ **M** 579

traïció: **E** 789 [M 759; R 652] ❖ M 149, 836 [R 728] i 840 [R 731]

traïdors: **E** 772 [M 741, 742; R 634, 635]

tranquil·litat: **E** 649 ❖ **M** 624

trànsit: **R** 433

trasllats: **E** 398, 399, 401 ❖ **M** 389, 390 ❖ **R** 356 i 358/360 **autèntics**: **C** 582

Trasmós (Aragó): **P** 3

traspontinets: **E** 29

traspontins: **C** 106 ❖ **R** 70 i 220

trassumptos autèntics: **C** 583

treballadors: **C** 424 ❖ **E** 387 ❖ **E** 760 [M 769; R 662]

tremall o filat coser: **E** 663 [M 638; R 526] ❖ **P** 192

Tremp (Pallars Jussà): **P** 130, 133, 135 i 142 **hospital de**: **E** 561, 564, 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 497, 505 i 509

Tremp i Pallars **bolla de**: **E** 586 **col·lecta de**: **E** 813 [M 900; R 791] ❖ **P** 260 **taula del General de**: **E** 818 [M 906; R 797] ❖ **P** 266

trenta per forca (joc de): **C** 350

Trento, Concili de: **C** 534, 565 ❖ **E** 383, 408, 411, 677 [M 653; R 542], 700 [M 679; R 570], 757 [M 766; R 658] ❖ **M** 385, 405, 476 ❖ **P** 200 ❖ **R** 328 i 330 **14ª sessió**: **E** 702

[M 680; R 571] i 757 [M 766; R 658-659]

tresor: **M** 290 i 291

tresorer general del Regne de València (lloctinent de): **P** 10

Tresoreria general de Catalunya: **C** 363, 494 ❖ **E** 388, 676 [M 652; R 541] ❖ **M** 799 [R 692], 827 [R 719], 829 [R 721] ❖ **P** 224

Tresoreria general de la Corona d'Aragó: **M** 858 [R 749]

tresorers: **E** 440

Tresserres (Cerdanya): **P** 140

treta (llicències de): **C** 259, 423, 447, 458 ❖ **E** 385 ❖ **R** 362 i 365

treves: **C** 431, 463, 477 ❖ **E** 742 [M 721; R 614] **signatura de**: **M** 799 [R 692-693]

tribunals: **C** 400, 431, 516, 517 ❖ **E** 15 ❖ **M** 47, 785 [R 678], 786 [R 679] ❖ **R** 71, 321 i 359 **porters dels**: **C** 351 **seculars**: **M** 875 [R 767]

Trinitat, monestir de la: vegeu *Barcelona*, ciutat de / *Montsó*, vila de / *Tarragona*, ciutat de

Trinyac, Antoni (cònsol en cap de Perpinyà): **M** 787 [R 680]

Trípoli: **C** 522, 560

Tristany, Jaume (notari de Granollers i escrivà ajudant del braç militar): **C** 224 ❖ **E** 141, 262, 314, 315, 450, 610, 645 ❖ **M** 17, 74, 75, 88, 96, 102, 110, 117, 126, 144, 146, 209, 213, 230, 235, 240, 262, 279, 289, 312, 328, 332, 399, 401, 425, 444, 472, 586, 611, 622 ❖ **R** 176, 322 i 500

trompetes: **E** 465 ❖ **M** 146 **reials**: **C** 352 ❖ **M** 458, 459, 605, 614 ❖ **R** 350

trones: **E** 748 [M 727; R 620] ❖ **M** 654

truans: **M** 826 [R 718]

Trullols, Jeroni (notari de Balaguer): **E** 447

Tuïr (Rosselló) **cònsols de**: **P** 20 **greuges de**: **C** 591 **sèquia de**: **C** 354 ❖ **E** 711 [M 689; R 582] ❖ **P** 216 **síndic de**: **C** 163, 176, 215, 305, 320, 381 ❖ **M** 467 ❖ **R** 378 i 455 / vegeu Roca, Pere Inveni **vila de**: **E** 426

Tuixent, Rafael (donzell d'Agramunt): **M** 525, 540, 542, 548, 549, 554, 623 ❖ **P** 130 i 180

tullits: **E** 387

turcs: **C** 534 ❖ **E** 2, 3, 232, 296, 549 ❖ **M** 2, 3, 289, 309, 539 ❖ **P** 64, 65 ❖ **R** 3, 4, 210, 241 i 421 **Gran**: **E** 121 ❖ **M** 119

Turell, Lluís: **M** 8, 185 ❖ **P** 80, 108 i 117

Turell, Marc (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410 i al Parlament de 1410): **R** 20/22

turments: **C** 496, 568

tutors: **E** 431, 506, 557 ❖ **R** 380 i 381

Ubach, Francesc (cavaller, doctor en drets, assessor ordinari del General i jutge de reclams): **C** 153, 154, 156, 241, 242, 243, 279, 450 ❖ **E** 21, 36, 134, 135, 138, 139, 209, 213/215, 238/240, 287, 305 ❖ **M** 30, 48, 139, 140, 143, 194, 256, 266, 267, 317, 319, 323/325 ❖ **P** 95, 116 ❖ **R** 48, 60, 132, 134, 190/192, 229, 235 i 271

Ubach, Pere de (donzell): **P** 107

uixer d'armes: **E** 457

ultramarí (negoci): **M** 513

Ulldecona (Montsià): **E** 449, 514 ❖ **M** 456, 550, 789 [R 682], 792 [R 685] ❖ **P** 139, 140 ❖ **R** 443

Umbert, Antic (captiu de Montgat): **C** 146 ❖ **E** 561, 564, 627, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 124, 497, 505 i 509

Uncastillo (Aragó) **jurats d'**: **P** 8

unió: **C** 152 ❖ **M** 407 ❖ **R** 294, 332

unions: **C** 424 ❖ **E** 790 [M 760; R 652-653]

universal: **C** 285

universitats **institució docent**: **C** 379, 380, 469, 533, 557, 563 ❖ **E** 662 [M 637; R 524], 703 [M 681; R 573], 703-704 [M 682; R 573-574], 704 [M 683; R 574], 710 [M 688; R 581] ❖ **P** 191, 216, 229-230 i 230-231 ❖ **R** 376 i 377 **municipis**: **C** 78, 82, 124, 132, 207, 223, 227, 238, 257, 272, 274, 275, 276, 277, 279, 285, 292, 297, 331, 350, 353, 355, 357, 358, 359, 363, 365, 371, 375, 388, 393, 403, 404, 417, 433, 461, 462, 471, 479, 482, 486, 490, 491, 495, 499, 500, 501, 504, 509, 510, 513, 515, 520, 523, 524, 532, 533, 552, 558, 561, 562, 567, 577, 578 ❖ **E** 420, 511, 618, 627, 643, 721 [M 699; R 592], 752 [M 731; R 624] ❖ **M** 46, 87, 103, 153, 155, 245, 251, 257, 305, 335, 417, 517, 518, 521, 591, M 787 [R 680] ❖ **P** 13, 20 ❖ **R** 2, 18, 34, 42, 90, 94, 108, 120, 135, 163, 179, 206, 213, 219, 224, 230, 232, 236, 238, 240, 242, 248, 250, 251, 271, 305, 306, 317, 345, 348, 351,

361, 371, 373, 386, 387, 405, 411, 419, 438, 441, 479/483, 486, 497, 505 i 511 **municipis (consells de les)**: **C** 520, 559 **municipis (custòdia de les)**: **M** 795 [R 688] **municipis (despeses)**: **E** 183 **municipis (extraccions d'oficis)**: **M** 588 **municipis (pobres)**: **E** 720 [M 699; R 592] **municipis (reials)**: **C** 408 ❖ **E** 794-795 [M 880-881; P 239-240; R 771-772] **municipis (síndics d')**: **E** 38 **municipis (síndics i ambaixadors de les)**: **C** 515, 517 **municipis (usos i costums)**: **C** 350

Urgell: **C** 491 ❖ **E** 814 [M 902; R 792, 793] ❖ **P** 261 **bisbat d'**: **E** 525 ❖ **M** 327, 338, 345, 414, 537, 771 [R 664] ❖ **R** 471 i 473 **bisbe d'**: **C** 172, 225, 316 ❖ **M** 519, 521 ❖ **P** 14 ❖ **R** 471 i 473 / vegeu MONTCADA, Ambrós Ug de **bisbe d' (procurador del)**: vegeu ESQUERRER, Lluís / QUINTANA, Ferran **Capítol de l'església Catedral**: **E** 740 [M 718; R 611], 746 [M 725; R 618] ❖ **M** 32 ❖ **P** 15 **Capítol de l'església Catedral (síndic)**: vegeu GOMIS, Rafael / MOLES, Sebastià / PONS, Rafael de **ciutat d'**: **E** 525 ❖ **M** 296, 519, 520 ❖ **R** 471/474 **comte d'**: **C** 77 ❖ **R** 8 i 11 **cort eclesiàstica d'**: **E** 759 [M 768; R 660] **diòcesi d'**: **M** 443, 557 ❖ **P** 127, 133, 138 i 142 **església d'**: **M** 519 ❖ **R** 473 **Mensa capitular d'**: **E** 525 **plana d'**: **E** 747 [M 726; R 619] ❖ **M** 519 ❖ **R** 471 i 473 **sèquia d'**: **E** 452 i 620 **vegueria d'**: **M** 358, 771 [R 664] ❖ **P** 103, 125 i 135

URGELLÉS, Joaquim: **P** 12

URGELLÈS, *talis* (regent): **R** 31

URREA, Gregorio de: **P** 148

URREA, Luis de: **P** 4

URREA, Lupercio de: **P** 4 i 58

URREA, Miguel de: **P** 3

URRIES, Carlos de: **P** 5

URRIÉS, Francisco de (cavaller): **P** 7

URRIÉS, Hugo de: **P** 5

URRIÉS, Juan de: **P** 5

URRIÉS, Pedro de (cavaller): **P** 7

URRIÉS, Raimundo de: **P** 23

ús i costum: **E** 762 [M 770; R 663] i 768 [M 737; R 630]

usances noves: **E** 208

Usatges de Barcelona: **C** 404, 432, 494, 502, 518, 558 ❖ **E** 42, 191, 208, 460, 461, 542, 605, 607, 653 [M 628; R 515], 675 [M 651; R 540], 695 [M 673, 674; R 564, 565], 712 [M 690, 691; R 583], 715 [M 693; R 586], 721 [M 700; R 593], 724 [M 702; R 595], 736 [M 715; R 608], 770 [M 740; R 633], 781 [M 751; R 643], 783 [M 753; R 646], 787 [M 756; R 649] ❖ **M** 43, 531, 584, 587, 772 [R 665], 774 [R 667], 776 [R 669], 779 [R 672], 790 [R 682, 683], 802 [R 695], 805 [R 698], 811 [R 703], 852 [R 744], 853 [R 745], 860, 861 [R 752], 863 [R 754], 870 [R 761, 762] ❖ **P** 34, 42, 89, 162, 163, 164, 171, 172, 173, 177, 234 ❖ **R** 63, 262, 411, 412, 465 i 470 **defensa dels**: **M** 318 **jurament dels**: **E** 459 ❖ **M** 451 i 452 ❖ **R** 344 i 345 **"*Alium namque*"**: **E** 771 [M 741; R 634] ❖ **M** 774 [R 667] **"*Altre noble*"**: **M** 865 [R 756] **"*Altre notable*"**: **M** 773 [R 666] **"*Auctoritate et rogatu*"**: **E** 656 [M 631; R 519], 762 [M 770; R 663] ❖ **P** 223 **"*Ex magnatibus*"**: **E** 751 [M 730; R 623] **"*Hoc quod iuris est santorum*"**: **E** 191 **"*Judicium in Curia datum*" (invocació)**: **M** 209 i 210 **"*Los cristians*"**: **E** 785 [M 755; R 648] **"*Ningú presumesca*"**: **M** 865 [R 756] **"*Omnes homines*"**: **E** 748 [M 727; R 620] **"*Plet sia manat*"**: **M** 775 [R 668] **"*Princeps namque*"**: **C** 273, 524, 527, 561 ❖ **E** 281, 283, 668 [M 644; R 533], 761 [M 770; R 663], 783 [M 753; R 646] ❖ **M** 299, 301 ❖ **R** 223 **"*Qui violentment*"**: **M** 772 [R 665], 774 [R 667] i 810 [R 703] **"*Si algú en Cort*"**: **E** 772 [M 742; R 635] **"*Si quis dixerit*"**: **E** 748 [M 727; R 620] **"*Sin auttem*" (invocació)**: **M** 483 **"*Statuïm que algun clergue*"**: **E** 191

usos: **R** 50 **jurament reial**: **M** 451 i 453 **i costums**: **C** 88, 562 ❖ **E** 606, 607 ❖ **M** 318, 324, 531, 789 [R 682], 870 [R 761] i 875 [R 767] **i costums de Catalunya**: vegeu Catalunya, usos i costums de **i costums (defensa)**: **M** 318 **i costums municipals**: **M** 794 [R 688]

usures: **M** 791 [R 684]

utilitat: **R** 4, 403 i 461 **C** 223 ❖ **E** 341, 471 ❖ **M** 29, 353, 365, 370, 483, 548 ❖ **R** 48, 176 i 452

UTROLIS, Miquel: **C** 415 ❖ **E** 631, 788, 789 [M 758; R 650, 651] ❖ **M** 603, 804 [R 697], 822/824 [R 714/716], 826/832 [R 718, 720/724], 835/838 [R 726/730], 849, 850 [R 741, 742], 856 [R 748] ❖ **R** 485 i 491

VACIANA (bandoler): **E** 313 ❖ **M** 325 ❖ **R** 242

vagabundos: **C** 472, 480, 541 ❖ **M** 786 [R 679]

VAGUER, Miguel: **P** 5

vaixells: **C** 238, 491, 534, 560 ❖ **E** 3, 420, 522-523, 538, 539 ❖ **M** 3, 417, 539 ❖ **R** 4, 210, 306, 403 i 420 **fabricació de**: **M** 513

València: **C** 483, 491, 513, 523, 561, 578 ❖ **E** 38, 538, 549, 578, 580 ❖ **M** 45, 75, 123, 124, 471, 472, 539, 567, 569, 788 [R 681] ❖ **P** 135 ❖ **R** 129 **arquebisbat de**: **E** 703 [M 681; R 573] ❖ **P** 230 **arquebisbe de**: **E** 62 ❖ **M** 69 ❖ **P** 8 / vegeu LLOAZES, Ferran de **Capítol de l'església Catedral de**: **P** 9, 24-25, 31 i 58 **ciutat de**: **E** 550 ❖ **M** 252, 285, 286, 433, 558, 790 [R 683] ❖ **R** 445, 453 i 454 **estaments de**: **C** 219 **hospitals de**: **E** 590 ❖ **M** 573 **jurats de**: **P** 13, 25, 32 i 33 **Monestir de Sant Bernat de l'Horta (abat de)**: **P** 9 **Regne de**: **C** 420, 484, 521, 582 ❖ **E** 291, 292, 358, 449, 461, 484, 526, 546, 579, 815 [M 903; R 793], 817 [M 905; R 795] ❖ **M** 144, 247, 248, 285, 286, 373 ❖ **P** 1, 22, 23, 25/27, 30/35, 38/40, 43, 45, 47, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 164, 265, 280, 446, 447, 453, 456, 534 ❖ **R** 1, 11, 12, 14, 16, 29, 173, 177, 345, 367, 372 i 418 **Regne de (furs)**: **P** 25, 30-32, 39, 41, 46, 47, 48, 52/53-54 **Regne de (privilegis)**: **P** 30-32, 39, 41, 46, 47, 48, 52 i 53-54 **Regne de (usos i costums)**: **P** 39, 40, 41, 48, 52 i 53-54 **reis i reines de**: **R** 16 **Sant Miquel el Reial de**: **P** 58

valencians: **C** 222, 231, 323, 372, 374, 445 ❖ **E** 206, 207, 227, 358, 381, 557, 620, 675 [M 651; R 540] ❖ **M** 2, 5, 247, 373, 382, 402, 403, 406, 475, 526, 540 ❖ **R** 1, 5, 173, 177, 183, 293, 303, 329, 332, 366, 367, 416 i 418

VALERI MÀXIM: **M** 859 [R 750]

valor: **M** 871 [R 763]

VALL, Joan (donzell de Barcelona): **M** 473

VALL, Raimon de (síndic de Barcelona a la Cort General de 1406-1410): **R** 18/20

Valladolid: **C** 367 ❖ **M** 406 ❖ **R** 331 **congregació benedictina de**: **C** 322, 371 ❖ **E** 381, 407/409, 413, 416, 417, 484, 488, 491, 527, 588, 711 [M 690; R 583] ❖ **M** 383, 402, 403, 407, 474/476, 478, 534, 580 ❖ **R** 293, 294, 303, 327, 328, 333, 365 i 418

VALLBONA, Joan (apotecari i síndic de Cervera): **C** 258, 263, 269, 278, 282, 283, 287, 291, 294, 300, 301, 302, 303, 304, 307, 309, 315, 319, 321, 322, 324, 325, 326, 330, 331, 332, 333, 340, 343, 345, 352, 356 ❖ **E** 329, 375, 477, 640 ❖ **M** 375, 613; P 134, 153, 161 ❖ **R** 205, 206, 214, 216, 221, 235, 237, 240, 245, 250, 255, 263, 267, 276, 280/282, 299, 303, 304, 306, 314/317, 339, 341, 342, 350 i 502

VALLBONA, Joan de (donzell de Tarragona): **M** 556 ❖ **P** 131

Valldecrist (a *Altura*, Alt Palància) **Monestir cartoixà de (prior de)**: **P** 9

VALLDERAMA I POLANCO, Cristòfol (hidalgo de Frías, bisbat de Burgos, resident a Perpinyà): **E** 315, 476, 616, 624, 633 ❖ **M** 497, 509, 510 ❖ **R** 474/476

VALLDERAMA, Joan (de Frías, bisbat de Burgos): **E** 476 ❖ **M** 497 ❖ **R** 475

VALLDEROLA, Andreu: **E** 546

VALLEBRERA, Francesc: **P** 13

VALLEDARES, *talis* (alcalde): **C** 284

VALLERIOLA, Andreu (síndic de València): **P** 59

Vallès **comarca del**: **E** 314 ❖ **P** 107 **vegueria del**: **M** 515

VALLÈS, Joan (de Vilafranca del Penedès): **E** 572

VALLÈS, Josep (noble): **P** 10

Vallespir: **C** 549, 556 ❖ **E** 662 [M 637; R 525] ❖ **M** 453 ❖ **P** 164, 192 ❖ **R** 345 **sotsvegueria del**: **E** 784 [M 754; R 647] **terra de**: **M** 788 [R 681]

VALLET O VAILET DE COMIOLS (bandoler): **E** 313 ❖ **M** 335 ❖ **R** 242

Vallfogona de Ripollès (Ripollès) **castell de**: **P** 74

Vallgornera (a *Peralada*, Alt Empordà): **C** 375

VALLGORNERA I DE FOXÀ, Jaume de (senyor d'Albons): **M** 9, 188 ❖ **P** 75 i 111

VALLGORNERA I DE FOXÀ, Rafael de: **P** 19

VALLGORNERA, Benet de (donzell): **E** 40 ❖ **M** 33 ❖ **R** 73

VALLGORNERA, Escipió de (donzell de Perpinyà): **E** 40 ❖ **M** 8, 33, 182 ❖ **P** 74, 105 ❖ **R** 73

VALLGORNERA, Galceran de (donzell): **C** 495, 540 ❖ **E** 492 ❖ **M** 287, 434, 435 ❖ **P** 75 i 137

VALLGORNERA, Joan Josep (senyor de Vilanova de la Muga): **M** 382

VALLS, Guillem (síndic del Capítol de Barcelona): **R** 19

VALLS, Jaume (ciutadà de Vic): **R** 313

VALLS, Joan (notari públic d'Igualada): **M** 564

VALLS, Lluís (veguer de Vic): **E** 754 [M 762; R 655]

VALLS, Miquel (de Granollers): **E** 314

VALLS, Pascasi o Pasqual (cavaller de Barcelona): **M** 285, 553 ❖ **P** 129

vaquers: **E** 760 [M 769; R 662]

vares llargues: **E** 742 [M 721; R 614] ❖ **M** 873 [R 765]

VARGAS, Joan de (clergue de Vic): **E** 619 ❖ **M** 589 i 592

vasos: **E** 629 **d'or**: **M** 618 **de plata**: **M** 618

vassalls: **C** 367, 386, 439, 484, 500, 518, 524, 534, 569, 574 ❖ **E** 3, 5, 204, 397, 412, 417, 435, 436, 495, 525, 541, 607, 669 [M 644; R 533], 698 [M 676; R 567], 718 [M 697; R 590], 731 [M 712; R 602], 736 [M 715; R 608], 742 [M 721; R 614], 744 [M 723; R 616], 790 [M 760; R 653], 800 [M 886; P 245; R 777] ❖ **M** 4, 5, 143, 245, 248, 379, 388, 407, 438, 440, 473, 480, 519, 530, 587, 773 [R 666], 799 [R 692], 803 [R 696], 806 [R 699], 810 [R 703], 819 [R 711], 821 [R 713], 871 [R 764], 877 [R 762] ❖ **R** 4/6, 262, 264, 294, 318/320, 332, 348, 355, 363, 411, 430, 469, 470, 471 i 473 **drets dels**: **E** 653 [M 628; R 515]

VAYA, Ramon (notari de Tamarit de Llitera): **M** 834 [R 726]

VÁZQUEZ DE LECCA, Mateo (secretari reial): **E** 647 ❖ **M** 621, 622 ❖ **R** 511

vectigals: **R** 360 **nous**: **C** 457, 520, 526, 552, 559, 574

vedelles, C 491

vedes: **C** 492 ❖ **M** 797 [R 690]

VEDRENYA, Miquel (donzell de Talarn): **M** 327, 435 ❖ **P** 138

veedors: **C** 402 ❖ **E** 653 [M 628; R 515] **causes**: **E** 734 [M 708; R 606] ❖ **P** 221

VEGA, Ferran de (noble de Balaguer): **M** 7, 10, 14, 20, 23, 37, 41, 73, 88, 179, 209, 262, 265, 279, 455, 463, 465, 482, 493, 518, 554, 596, 617, 622 ❖ **P** 61, 78, 102, 130, 160 i 179

VEGA, Onofre de (donzell de Balaguer): **M** 547, 555 ❖ **P** 131

veguer **cort del (escriptura de terç)**: **E** 662 [M 637; R 525] ❖ P 192 **cort ordinària del (advocat fiscal)**: **M** 319 **prior de la cort**: **M** 783 [R 676]

vegueries: **C** 172, 366, 409, 466, 467, 481, 484, 493, 501, 509, 526, 552, 588 ❖ **E** 222, 266-267, 311, 372, 511, 669 [M 644; R 533], 677 [M 653; R 542], 687 [M 665; R 555], 734 [M 708; R 606], 794 [M 880; P 239; R 771], 800 [M 886; P 245; R 777], 814 [M 902; P 262; R 793] ❖ **M** 498, 507, 803 [R 696], 875 [R 768] ❖ **P** 205 ❖ **R** 143, 368, 476 i 477 **assessors de les**: **C** 473 **caps de**: **C** 77, 353, 386, 401, 405, 462, 478, 489, 567 ❖ **E** 469, 477, 604, 660 [M 635; R 522], 661 [M 636; R 523], 705 [M 683; R 575], 726 [M 705; R 598], 727 [M 705; R 598] ❖ **M** 467, 507 ❖ **P** 189, 190, 212, 218, 274 ❖ **R** 8, 9 i 134 **causes de les**: **E** 656 [M 631; R 518] **causes de les (evocacions)**: **E** 791 [M 760; R 653] ❖ **M** 778 [R 671] **Consell de capítol**: **E** 677 [M 653; R 542]

veguers: **C** 355, 399, 490, 493, 496, 502, 507, 511, 516, 520, 563, 566, 568, 569, 583, 584, 589 ❖ **E** 282, 525, 662 [M 638; R 525], 664 [M 639; R 527], 680 [M 657; R 546], 704 [M 682; R 574], 708 [M 687; R 579], 710 [M 688; R 580], 727 [M 705; R 598], 739 [M 718; R 611], 769 [M 738; R 631] ❖ **M** 395, 519, 806 [R 699], 807 [R 700], 875 [R 768] ❖ **P** 184, 192, 201, 216, 218, 231, 233 ❖ **R** 429, 471 i 473 **assessors de**: **E** 710 [M 688; R 580] 769 [M 738; R 631] ❖ **P** 216 **cort dels (jutges ordinaris)**: **C** 473, 566 ❖ **E** 710 [M 688; R 580] ❖ **P** 216 **corts dels**: **C** 351, 366, 384, 424, 497 ❖ **E** 678 [M 655; R 544], 687 [M 665; R 555], 740 [M 719; R 612] ❖ **M** 788 [R 681], 809 [R 702] ❖ **P** 201 i 205 **jurisdicció dels**: **C** 172, 497 ❖ **M** 787 [R 680] ❖ **R** 143 **lloctinents de**: **E** 742 [M 720; R 613] **notaris dels**: **E** 769 [M 738; R 631] **priors de**: **E** 710 [M 688; R 580] ❖ **P** 216 **priors de (consellers de)**: **E** 710 [M 688; R 580] ❖ **P** 216 **reials**: **E** 188 i 757 [M 766; R 659] **remissions**: **M** 786 [R 679] **resistències als**: **E** 675 [M 651; R 540] **visita dels**: **M** 256

veïns: **M** 147, 618 i 619

VELASCO, García de: **E** 767 [M 736; R 629]

VELASCO, Pedro (notari de Madrid): **M** 840 [R 732]

veles: **C** 299 ❖ **M** 93

Vélez **Peñón de**: **E** 2 ❖ **M** 2 ❖ **R** 3 **Reino de**: **P** 64

vellacos: **E** 486 ❖ **M** 472, 498, 826 [R 718], 828 [R 720] ❖ **R** 476 i 478

vellaqueries: **M** 830 [R 722]

vells: **E** 387 ❖ **M** 813 [R 706]

vellut: **C** 86, 153 ❖ **E** 22, 405, 815 [M 903; P 262, 263; R 793, 794] ❖ **M** 504 ❖ **R** 45 i 132 **tela de**: **M** 112 i 242

velluters: **E** 404-405, 801 [M 888; P 246; R 778] i 815 [M 903; P 263; R 794] **confraria dels**: **M** 503-504

vendes: **M** 101, 791 [R 684] i 871 [R 764] **per execucions**: **E** 390

Vendrell, Miquel Joan: **P** 58

Venècia: **E** 3 ❖ **M** 3 ❖ **P** 65 ❖ **R** 4

venedors: **C** 566

venjança: **E** 757 [M 765; R 658]; M 825 [R 717] ❖ **M** 822 [R 714]

Ventallol, Antoni Joan (notari públic de Tarragona): **M** 502 ❖ **R** 390

Ventallol, Onofre (escrivà de Tarragona): **M** 502 ❖ **R** 391

ventalls: **C** 87 ❖ **E** 23, 338 ❖ **M** 27

vera creu: **E** 461, 462 ❖ **M** 450, 453, 454 ❖ **R** 343, 346 i 347

Vera, Indalecio de: **P** 5

Vera, Juan de (infançó): **P** 5

Verdú (Urgell): **C** 588

veremes: **C** 532, 583

Verges (Baix Empordà) **baronia de**: **E** 38, 244 ❖ **M** 46 ❖ **R** 198

Vergès, Baldiri: **M** 832 [R 724]

Vergès, Esteve (procurador): **E** 399 ❖ **M** 389 ❖ **R** 357

Vergós de la Parra, Onofre (donzell): **M** 10 ❖ **P** 16 i 78

Vergós, Marc Antoni de (donzell de Vic): **E** 433, 434 ❖ **M** 424 ❖ **R** 370

Vergós, Onofre de (donzell i senyor de la Parra): **M** 187 ❖ **P** 110 ❖ **R** 312

verguers: **E** 389 ❖ **M** 378 i 379

Vernet (Conflent): **C** 502, 558 ❖ **P** 110 **senyoria de**: vegeu Pardina, Baltasar

Vernet, Pere (ajudant del regent los comptes del General): **C** 411

Vernuez, Domingo (infançó): **P** 5

Veruela (a *Vera de Moncayo*, Aragó) **Monestir de Santa Maria de**: **P** 2

vestiments: **C** 86, 151, 188 ❖ **E** 338 ❖ **M** 605

vestits: **E** 629 ❖ **M** 27, 87, 617, 618 ❖ **R** 264, 489

vetes: **E** 338

vexacions: **C** 465, 473, 478, 486, 487, 490, 497, 507, 535 ❖ **E** 192, 208 ❖ **M** 318, 322, 796 [R 689], 800 [R 693], 808 [R 701], 813 [R 705], 814, 815 [R 707], 816 [R 709], 817 [R 709], 818 [R 710], 828 [R 720], 838 [R 730], 839 [R 731], 840 [R 732], 842 [R 734], 856 [R 748], 869 [R 761]

vi: **C** 401, 522, 560, 583 ❖ **E** 86, 390, 571, 704 [M 683; R 575] ❖ **M** 90, 396 ❖ **P** 212 ❖ **R** 362 **blanc**: **E** 571 **càrregues de**: **R** 96 **claret**: **E** 571 **comerç**: **E** 678 [M 655; R 543] **negre**: **E** 571

via **de dret**: **C** 513 **de fet**: **C** 513, 514 **de gràcia**: **E** 98 **de justícia**: **E** 98 **executiva**: **M** 46 **fora**: M 808 [R 701] i 873 [R 765] **fora (crides)**: **M** 781 [R 674]

Via, Narcís de la (síndic de Girona a la Cort General de 1406-1410): **R** 20 i 21

viandes: **C** 397

Vic (Osona): **E** 494 **bisbat de**: **M** 347, 364 i 564 **bisbe de**: **M** 589, 592 ❖ **P** 14 ❖ **R** 12 i 13 / vegeu Cardona, Joan Baptista **bisbe de (procurador)**: vegeu Bergadà, Jaume **bolla de**: **C** 407 ❖ **R** 312 **Capítol de l'església Catedral**: **C** 595 ❖ **P** 15 **Capítol de l'església Catedral (síndic)**: vegeu Coma, Jaume **càrcers episcopals**: **E** 759 [M 768; R 661] **ciutadans de**: **E** 615 **ciutat de**: **C** 78, 89, 90, 595 ❖ **E** 470, 615 ❖ **M** 481, 797 [R 690], 801 [R 694], 874 [R 767] ❖ **P** 104, 115, 136 ❖ **R** 441 **consellers de**: **E** 626, 643 ❖ **P** 20 **diòcesi de**: **M** 555 ❖ **P** 127, 130, 137, 140 i 141 **esglésies de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **hospital de**: **E** 562, 626 i 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **síndic de**: **C** 129, 165, 171, 185, 186 ❖ **E** 578, 615 ❖ **R** 142, 143, 207 i 511 / vegeu Ponsic, Joan **vegueria de**: **E** 433 ❖ **P** 102

Vic, Jeroni (noble): **P** 10

Vic, Lluís (noble): **P** 10

vicaris: **C** 398 ❖ **R** 471 i 473 **generals**: **E** 736 [M 709]

vicecanceller de Catalunya: **E** 18, 62, 73, 220, 302, 318, 361, 362, 364, 425, 476, 510, 539, 543/545, 622, 762 [M 771; R 664], 775 [M 744; R 637], 789 [M 759; R 652] ❖ **M** 778 [R 671], 787 [R 680], 802 [R 695-696], 812 [R 704],

848 [R 740], 849 [R 741] i 855 [R 747] **llicències del**: **M** 778 [R 671]

vicecanceller del Consell Suprem d'Aragó: **C** 83, 84, 86, 99, 100, 188, 192, 303, 330, 334, 350, 374, 399, 461, 501, 510 ❖ **E** 661 [M 637; R 524], 663 [M 639; R 526], 682 [M 659; R 548], 686 [M 663; R 552], 694 [M 672; R 562, 563], 698 [M 676; R 567], 706 [M 684; R 576], 710 [M 688; R 581] ❖ **M** 22, 69, 243, 367, 369, 395, 457, 482, 483, 531/533, 572, 581, 598, 621 ❖ **P** 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 33, 35, 36, 37, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 63, 85, 86, 87, 88, 91, 94, 95, 96, 98, 99, 145, 147, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 166, 167, 168, 169, 170, 174, 176, 177, 191, 193, 202, 211, 226, 227, 229 i 231 ❖ **R** 12, 42, 43, 45, 63, 65, 152, 250, 276, 311, 317, 412, 416 i 417 **habilitació**: **P** 276 **nomenament de**: **E** 682 [M 658-659; R 547]

Vicenç, "Arbinto" de: **R** 11

Vicens, Benet (síndic de Tortosa a la Cort General de 1419-1420): **R** 25

vicerègia (governació): **C** 396 ❖ **E** 706 [M 685; R 576-577], 707 [M 686; R 578] ❖ **P** 214 i 232

Vico, Berenguer de (procurador reial de Tarragona): **C** 584

Víctor, Ramon (procurador fiscal de la cort del bisbe de Vic): **E** 754 [M 762; R 655]

victòries: **E** 3

Vich, Joan (noble): **P** 12

Vidal Descamps, Francesc (doctor en drets i advocat fiscal i patrimonial de les corts reials dels Comtats): **C** 499 ❖ **R** 36 i 37

Vidal, Antoni (de Vic): **R** 154 i 158

Vidal, Antoni Joan (donzell de Barcelona): **C** 191, 197 ❖ **M** 482, 549, 553, 623 ❖ **P** 129 i 180

Vidal, Enric: **E** 406

Vidal, Francesc (peller de Barcelona i porter dels constitucioners): **C** 309, 386 ❖ **E** 457, 489, 560, 562, 584, 625, 640 ❖ **M** 498, 499, 508, 509, 605, 613 ❖ **R** 384, 385, 495 i 501

Vidal, Joan (verguer de Barcelona): **C** 86, 102, 150, 179 ❖ **E** 560 ❖ **R** 45, 68 i 127

Vidal, Pau (notari de Barcelona): **E** 406 i 493

vidres: **E** 412 ❖ **M** 406 ❖ **R** 293 i 331

vídues: **C** 464, 495, 562 ❖ **E** 245 i 740 [M 719; R 612] **benefici de**: **R** 200

viduïtat (qualitat jurídica de): **C** 348, 539, 565 ❖ **E** 555, 682 [M 659; R 548], 684 [M 661; R 550], 717 [M 695; R 588], 734 [M 708; R 606] ❖ P 202, 221 i 226

vies indirectes: **E** 190

Vila i de Savassona, Antoni (donzell de Vic): **C** 191, 214, 245, 247, 252, 367 ❖ **E** 166, 170, 175, 198, 204, 242, 247, 248, 254, 304, 305, 488, 759, 760 [M 768; R 661] ❖ **M** 117, 192, 209, 217/220, 232, 237/239, 244, 253, 260, 262, 265, 271, 275, 279, 284, 288, 302, 304, 315/317, 330, 341, 352, 397, 436, 455, 463, 465, 474, 482, 596, 617, 623 ❖ **P** 115, 138, 161 ❖ **R** 170, 193 i 364

Vila Joiosa (Marina Baixa) **jurats de la**: **P** 13

Vila, Bernat (síndic de Tuïr): **C** 592

Vila, Jaume (conseller en cap i síndic de Barcelona): **C** 79, 120, 161, 168, 174, 444 ❖ **E** 55, 56, 92, 96, 99, 114 ❖ **M** 55, 93, 100, 102, 111 ❖ **P** 62, 118 ❖ **R** 2, 6, 33, 34, 38, 40, 43, 48/50, 57, 66, 75, 84, 106, 107, 116, 120, 131, 137, 141 i 144

Vila, Joan (doctor en teologia, canonge de la seu de Barcelona i proveïdor de greuges): **C** 591 ❖ **E** 343 ❖ **M** 355 ❖ **R** 284

Vila, *talis* (criat): **M** 780 [R 673]

Viladamor, Antoni (cavaller de Barcelona i escrivà de manament): **C** 253 ❖ **E** 240, 241, 263, 282; M 9, 187, 267, 268, 278, 300, 437, 834 [R 726], 849 [R 740] ❖ **P** 17, 76, 111, 139 ❖ **R** 197

Viladamor, Antoni Joan (donzell de Barcelona): **E** 375 ❖ **M** 187, 436 ❖ **P** 17, 111 i 139

Viladasens (Gironès): **C** 462

Vilaforniu (família de Berga): **E** 470

Vilafortuny (a *Cambrils*, Baix Camp) **senyoria de**: **M** 330 ❖ **P** 138 / vegeu Soldevila, Francesc de

Vilafranca de Conflent (Conflent): **C** 112, 404 ❖ **E** 425, 451, 481 i 784 [M 754; R 647] **col·lecta de**: **E** 813 [M 900; R 791] ❖ **P** 260 **cònsols de**: **E** 626, 643 ❖ **P** 21 **hospital de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **monestir de**: **E** 626, 643 ❖ **M** 606, 616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **síndic de**: **C** 142, 154, 157, 162, 187, 223, 337, 368, 381, 390 ❖ **E** 474, 593 ❖ **M** 506 ❖ **R** 337, 378, 386, 405

i 455 / vegeu REBOLLET, Galderic de

Vilafranca del Penedès (Alt Penedès): **C** 91, 96, 359, 360, 404, 407 ❖ **E** 752 [M 731; R 624], 784 [M 754; R 647] ❖ **M** 77 ❖ **P** 108, 111, 135 i 136 **bolla de**: **R** 313 **hospital de**: **E** 643 ❖ **M** 606, 615 ❖ **R** 496, 505 i 509 **jurats de**: **E** 626, 643 ❖ **P** 20 **Monestir de Sant Francesc de**: **E** 563, 626, 643 ❖ **M** 606, 615-616 ❖ **R** 496, 505 i 509 **síndic de**: **C** 163, 366, 389, 446 ❖ **E** 534 ❖ **M** 486 ❖ **R** 386, 405, 455 / vegeu MASCARÓ, Guerau **veguer de**: **M** 620 **vegueria de**: **M** 330, 778 [R 671] ❖ **P** 138 **vila de**: **E** 311, 481 ❖ **M** 800 [R 693, 694]

VILAFRANCA, Ferrer de: **R** 11

VILAFRANCA, Guerau de: **R** 11

VILAFRANCA, Pere de: **R** 12

VILAGRASSA, Jaume (síndic d'Onda): **P** 59

Vilalba dels Arcs (Terra Alta) **comanda de**: **M** 797 [R 690]

VILALLONGA, Joan de (donzell i senyor del castell d'Estaràs): **M** 13, 185, 280, 433 ❖ **P** 80, 108 i 136

VILALLONGA, Marc de: **E** 743 [M 722; R 615]

Vilamur (Pallars), vescomte de: vegeu CARDONA, Joan de

VILAMUR, Raimon de (vescomte de Vilamur): **R** 11

VILANA I DE MONTRODON, Jerònima: **E** 518 ❖ **M** 535 ❖ **R** 487 i 492

VILANA, Adrià (regent la cancelleria de Catalunya): **E** 390 ❖ **M** 396, 820, 821 [R 712, 713], 832 [R 724], 834 [R 726], 842 [R 734] i 849 [R 741]

VILANA, Bernat (donzell de Barcelona): **C** 588 ❖ **M** 190, 436 ❖ **P** 114

VILANA, Guerau (doctor en drets i canonge de Barcelona): **E** 37

Vilanova de Cubelles (a *Vilanova i la Geltrú*, Garraf): **C** 80 ❖ **P** 85 **síndics de**: **C** 85, 142, 163 ❖ **R** 44 i 511

Vilanova de la Muga (a *Peralada*, Alt Empordà) **senyoria de**: vegeu MONTAGUT DE VALLGORNERA I DESVALLS, Joan Josep de

Vilanova de Meià (Noguera) **castlania de**: **P** 103 / vegeu VILANOVA, Lluís Jeroni

VILANOVA I DE CAMPMANY, Antoni de (donzell de Besalú): **M** 437 ❖ **P** 139

Vilanova i la Geltrú (Garraf) **jurats de**: **P** 21 **vila de (síndic de)**: vegeu BALLESTER, Joan

VILANOVA, Àngel de (noble): **P** 10

VILANOVA, Arnau de (donzell de Perpinyà): **E** 492

VILANOVA, Enric de (noble): **M** 352

VILANOVA, Galceran de (noble de Perpinyà): **M** 189, 287, 434 ❖ **P** 112 i 137

VILANOVA, Gaspar de (donzell i doctor en drets de Perpinyà): **E** 492

VILANOVA, Gaspar de (donzell òlim de Perves, lloctinent de mestre racional i proveïdor de greuges): **C** 200, 213, 217, 252, 314, 320, 591 ❖ **E** 183, 195, 197, 254, 265, 300, 309, 315, 319, 320, 385 ❖ **M** 6, 14, 23, 36, 48, 57, 175, 178, 189, 222, 229, 238, 244, 255, 259, 265, 275, 285, 288, 302, 304, 305, 311, 315, 326, 330, 332, 333, 336, 340, 348, 380, 381, 419, 436, 525, 529, 543, 623 ❖ **P** 20, 61, 102, 112, 139, 180 ❖ **R** 160, 171, 290 i 299

VILANOVA, Jaume de (de la sotavegueria de Besalú): **M** 200 ❖ **P** 125

VILANOVA, Jeroni (donzell de Lleida): **E** 100, 384, 415, 488 ❖ **M** 59, 331, 352, 380, 419, 482 ❖ **R** 289/291 i 299

VILANOVA, Jeroni de (donzell de Vilanova de Meià): **C** 314, 320, 367 ❖ **M** 33, 103, 104, 180, 239, 244, 265, 340, 377, 420, 455, 473, 474, 515 ❖ **P** 103 i 160

VILANOVA, Joan de (donzell de Sant Feliu de Rosselló): **E** 530 ❖ **M** 8, 435 ❖ **P** 74 i 137

VILANOVA, Lluís Jeroni (castlà de Vilanova de Meià): **M** 180 ❖ **P** 103

VILANOVA, Miquel de (noble i senyor de Molig): **C** 496, 568

VILANOVA, Pere (donzell de Besalú): **M** 436 ❖ **P** 139

VILANOVA, Ramon de (cavaller de Perpinyà): **C** 294 ❖ **E** 329 ❖ **M** 104, 105, 116, 183, 296, 302, 304, 327, 346, 378, 397, 416, 420, 421, 435, 463, 465, 467, 482, 484, 524/526, 529, 537, 542, 562, 564, 596, 616, 622 ❖ **P** 107, 137, 179 ❖ **R** 12 i 250

VILANOVA, Valentí: **P** 18

VILANYA, *talis* (doctor d'Alacant): **E** 546

Vilaplana (a la *Baronia de Rialb*, Noguera): **C** 158 ❖ **P** 100, 101, 128, 132, 134 i 144

VILAPLANA I DE COPONS, Antoni (donzell de Perpinyà): **M** 359, 437 ❖ **P** 139

VILAPLANA, Andreu (notari públic i síndic de Girona): **C** 79, 80, 85, 87, 89, 90, 93, 97, 109, 114, 115, 118, 121, 127, 128, 130, 131, 133, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 151, 152, 156, 161, 164, 169, 174, 186, 187, 191, 194, 195, 197, 198, 199, 200, 204, 208, 213, 216, 217, 221, 227, 233, 241, 249, 259, 260, 261, 262, 263, 266, 267, 271, 280, 281, 290, 291, 293, 294, 296, 300, 301, 302, 304, 306, 308, 309, 311, 313, 315, 318, 319, 320, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 330, 331, 332, 333, 334, 336, 343, 345, 348, 362, 375, 376, 389, 390, 461, 463 ❖ **E** 32, 73, 131, 154, 162, 166, 170, 175, 180, 181, 198, 206, 270, 271, 300, 329, 351, 375, 389, 422, 425, 429, 439, 440, 443, 448, 499, 500, 569, 570, 639 ❖ **M** 81, 135, 205, 214, 221, 225, 246, 346, 375, 379, 386, 393, 394, 413, 417, 420, 425, 426, 444, 484, 548, 612 ❖ **P** 62, 73, 83, 118, 161, 181 ❖ **R** 2, 6, 33, 34, 38, 41, 43, 49, 55, 57, 66, 75, 80, 81, 85, 120, 127, 130, 131, 137, 140, 150, 152, 154, 157, 159, 162, 170, 175, 180, 186, 212/215, 232, 247, 250, 255, 261, 281, 287, 292, 307, 309, 314, 316, 336, 341, 348, 371, 386/388, 406, 407, 410, 425, 426, 432, 464, 480, 482, 483, 501, 506 i 510

VILAR, Bernardí (oficial de la Capitania general): **E** 786 [M 755; R 648]

VILAR, Pere de: **R** 12

VILAR, Roc (criat aragonès): **E** 395, 613 ❖ **M** 411, 545, 546, 608 ❖ **R** 431 i 432

VILAR, *talis* (canonge): **E** 518 ❖ **M** 535 ❖ **R** 487 i 492

VILARAGUT, Joan (noble): **P** 11

VILARDAGA, Francesc (deutor de la bolla de Bagà): **R** 313

VILARDAGA, Pere: **E** 789 [M 758; R 651] ❖ **M** 824 [R 717] i 837 [R 729]

Vila-real (Plana Baixa) **jurats de**: **P** 14

VILARIG I DE BIURE, Francesc de (donzell de la vegueria de Girona): **M** 10, 184 ❖ **P** 18, 78 i 107

Vilarnadal (a *Masarac*, Alt Empordà) **senyoria de**: **P** 136 / vegeu CARTELLÀ, Galceran de

VILARRASSA, Dídac (noble): **P** 11

VILARRASSA, Francesc de (noble): **P** 58

VILARRASSA, Jeroni de (noble): **P** 10

VILARRASSA, Joan de (noble): **P** 10

VILASECA I DE POMPADOR, Francesc de (donzell de Perpinyà): **M** 116, 119, 192 ❖ **P** 115

VILASECA, Francès (síndic de Perpinyà a la Cort General de 1542): **C** 493

VILELLA, Francesc (notari públic): **P** 68, 75 i 88

VILELLA, Joan (síndic de Manresa a la Cort General de 1406-1410): **R** 18

viles: **C** 86, 258, 276, 341, 348, 349, 350, 351, 353, 355, 358, 365, 376, 384, 387, 388, 390, 397, 398, 399, 401, 402, 405, 415, 462, 472, 478, 484, 486, 487, 491, 499, 502, 506, 507, 508, 510, 512, 513, 515, 516, 518, 520, 523, 526, 527, 535, 558, 578 ❖ **M** 477, 507, 521 ❖ **R** 18, 31, 34, 143, 207, 216, 232, 254, 282, 309, 310, 345, 382, 386, 402, 441, 485 i 491 **reials**: **C** 384, 390, 478, 589

VILLALPANDO, Antonio de: **P** 4

VILLANORIA, Pedro de (infançó): **P** 7

VILLANUEVA, Agustín (infançó): **P** 6 i 59

VILLANUEVA, Juan […] (infançó): **P** 7

VILLANUEVA, Pedro de (infançó): **P** 6

VILLANUEVA, Tomás de (infançó): **P** 5 i 59

VILLAREAL, Diego (de Montsó): **M** 170

VILLENA I D'HORTA, Pere de (donzell de Barcelona): **M** 515, 555 ❖ **P** 130

vímens: **E** 89 ❖ **M** 95, 101 ❖ **R** 106

Vingrau (Rosselló): **C** 508

vintens (imposicions): **E** 671 [M 646, 647; R 535] ❖ **P** 196

VINYALS, Antoni (corredor del General): **E** 28

VINYALS, Joan (síndic de Camprodon): **P** 84

VINYES, Joan (notari públic de Vic): **P** 67

vinyes: **C** 424, 489, 502, 504, 563 ❖ **E** 656 [M 631; R 518], 668 [M 644; R 532], 700 [M 678; R 569] ❖ **M** 780 [R 673], 788 [R 681] ❖ **P** 187 i 194

VINYOLES, *talis*: **E** 742 [M 721; R 614]

violacions: **M** 149

violaris: **C** 485, 488 ❖ **E** 688 [M 665; R 555] ❖ **M** 792 [R 685] ❖ **P** 274 **censals de**: **P** 205

virguletes: **E** 187

virrei de Catalunya: **C** 476, 561, 562, 563, 564, 569 ❖ **E** 731 [M 712; R 603] ❖ **M** 465, 815 [R 707], 853 [R 745],

856 [R 747], 860 [R 752] ❖ **R** 129

visitadors: **C** 545 ❖ **R** 191 i 192 **apostòlics**: **E** 413 ❖ **R** 294 i 333

visites: **C** 518

visures: **C** 473 ❖ **E** 672 [M 648; R 536, 537]

vitualles: **C** 107, 401, 471, 491, 521, 522, 532, 559, 560, 582, 589 ❖ **E** 2, 3, 211, 608, 656 [M 631; R 518], 667 [M 643; R 531], 699 [M 678; R 568], 713 [M 692; R 584], 749 [M 728; R 621], 752 [M 731; R 624] ❖ M 3, 4, 87, 321, 617, 783 [R 676], 785 [R 678], 790 [R 683] ❖ **P** 65, 193 ❖ **R** 3, 4 i 362 **comerç de**: **C** 430, 499 ❖ **E** 678 [M 655; R 543] i 715 [M 694; R 587] **control de les**: **E** 658 [M 633; R 521] **manifest de**: **E** 750 [M 729; R 622] **tretes de**: **C** 471, 520

Viver, Serafí de (donzell de Perpinyà): **M** 8, 182 ❖ **P** 74 i 105

Vives de Canyamàs, Juan (noble): **P** 10

Vives i Paulet, Bernat (donzell de Perpinyà): **M** 189, 287, 434, 435 ❖ **P** 112 i 137

Vives, Francesc (noble): **P** 10

Vives, Jeroni: **P** 12

Vives, Marc (deutor de la bolla de Manresa): **R** 311

Vivet, Rafael (síndic de Girona i habilitador pel braç reial): **C** 79, 82, 83, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 99, 108, 110, 112, 114, 117, 141, 142, 149, 153, 156, 158, 160, 161, 164, 169, 170, 175, 176, 177, 178, 181, 183, 187, 189, 196, 197, 199, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 214, 216, 217, 220, 221, 225, 227, 229, 233, 235, 239, 246, 249, 252, 258, 262, 263, 273, 274, 275, 276, 278, 279, 282, 286, 293, 294, 329, 333, 334, 337, 338, 344, 345, 347, 351, 353, 354, 356, 357, 363, 366, 381, 382, 384, 389, 390, 461, 463 ❖ **E** 25, 29, 43, 64, 142, 152, 156, 164, 172, 193, 195, 290, 452, 458, 472, 510, 511, 597, 606, 614, 617, 629, 639, 644 ❖ **M** 31, 34, 44, 68, 176, 200, 207, 241, 242, 304, 432, 442, 450, 489, 490, 492, 552, 557, 582, 589, 590, 598, 610, 612 ❖ **P** 62, 83, 90, 100, 117, 118, 121, 124, 126, 128, 132, 134, 142, 144, 161, 181, 202, 213, 216 ❖ **R** 2, 6, 33, 34, 38, 41, 43, 49, 51, 53, 57, 64, 66, 75, 79, 81, 120, 134, 136, 137, 140, 146, 148, 150, 153, 158, 167, 170/172, 180, 186, 213, 214, 225, 235, 250, 255, 337, 338, 342, 343, 348, 351, 378, 383, 386/388, 426, 434, 455, 467, 471, 477, 480, 488, 490, 499 i 500

volateria: **C** 397

Voló (Rosselló), el: **C** 80, 114, 117 ❖ **E** 784 [M 754; R 647] **síndic de**: **C** 142, 154, 162, 320, 334, 353, 375 ❖ **R** 133, 435, 455 i 511 / vegeu Cucurull, Joan

voluntats parcials: **M** 472

vot: **R** 329 **actiu**: **E** 382 i 409 **consultiu**: **C** 211 ❖ **E** 799 [M 885; P 244; R 776] **decisiu**: **C** 211 ❖ **E** 799 [M 885; P 244; R 776] ❖ **R** 468 i 481 **passiu**: **E** 382 i 409 **per escrutini**: **E** 520, 794 [M 880; P 238, 239; R 770, 771], 799 [M 885; P 243; R 776], 804 [M 890; P 249; R 781] ❖ **M** 816 [R 708] **secret**: **C** 568

votacions: **E** 696 [M 674; R 565] **amb rodolins**: **E** 798 [M 885; P 243; R 776]

vots **consultius**: **E** 193 i 220 **decisius**: **E** 193

Xammar, Joan (donzell de Barcelona): **M** 12, 14, 20, 23, 88, 179, 180 ❖ **P** 17, 69, 96, 103 i 104

Xammar, Pau (notari públic de Vilafranca del Penedès): **M** 280

Xammar, Raimon: **P** 18

Xanxó, Joan: **E** 471 ❖ **M** 459 ❖ **R** 371 i 401

xarxes: **C** 353

Xàtiva (Costera) **jurats de**: **P** 13

xeres: **M** 831 [R 723]

Xèrica (Alt Palància) **jurats de**: **P** 13

Xerta (Baix Ebre): **E** 420 ❖ **M** 417

xics: **E** 387

Ximénez Cerdán, Juan: **P** 4

Ximénez de Aragüés, Pedro (infançó): **P** 7

Ximénez de Aragüés, Urbano (regent la cancelleria del Regne d'Aragó): **M** 1 ❖ **P** 57, 96 i 153/155

Ximénez de Embún, Jerónimo (senyor de Bárboles): **E** 101 ❖ **P** 6 ❖ **R** 108

Ximénez de Lanies, Miguel (degà i canonge de Tarassona): **E** 87

Ximénez de Murillo, Pedro (infançó): **P** 7

Ximénez de Urrea, Luis: **P** 3 i 58

Ximénez de Urrea, Pedro (noble): **P** 58

Ximeno, Bartolomé (abat del monestir de Santa Fe): **E** 101 ❖ **P** 58 ❖ **R** 108

Ximeno, Jaime (bisbe de Terol): **P** 57

xiques: **E** 387

Xixona (Alacantí) **jurats de**: **P** 13

ZAPATA, Manuel (infançó): **P** 6

ZAPATA, Martín (infançó): **P** 5

ZAPATER, Francisco (habitant de Montsó): **M** 147 ❖ **R** 104

ZAYAS, Gaspar de (infançó): **P** 6

ZÚÑIGA Y CÓRDOBA, Alonso de (marquès de Luna): **C** 278, 284, 287, 288 ❖ **R** 228, 237 i 239

ZÚÑIGA, Cristóbal de: **C** 273 ❖ **R** 225

ZÚÑIGA, Juan de (comte de Miranda i comanador major de Castella): **C** 98, 109, 112, 122, 146, 182, 186, 218, 219, 230, 236, 288, 295, 296, 297, 298, 299, 321, 325, 342, 463, 562 ❖ **E** 40, 62, 74, 80, 102, 128, 140, 141, 160, 201, 202, 221, 276, 285, 317, 338, 339, 341, 347, 352, 377, 385, 459, 500, 506/508, 593, 599, 600, 605, 608, 621, 628, 747 [M 726; R 619], 750 [M 729; R 622], 777 [M 747; R 640] ❖ **M** 37, 42, 51, 63, 68, 71, 72, 81, 82, 104, 210, 242/244, 303, 316, 352, 353, 358, 376, 439, 450, 455, 471, 528, 529, 579, 582, 583, 598, 621, 809 [R 702] ❖ **P** 87, 142, 149, 150, 160, 162, 268, 269, 280 ❖

Fe d'errades, omissions i addicions dels volums I al IV de la Cort General de Montsó (1585)

Amb aquesta fe d'errades, omissions i addicions volem fer constar els errors i les mancances observats en els volums anteriors.

Al volum *Cort General de Montsó (1585), Montsó-Binèfar. Procés familiar del braç reial* (Textos Jurídics Catalans, 18. Lleis i Costums, II/5. Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 2001), a la nota 42 de la p. XI, allà on diu «dels segles xvii i xviii» ha de dir «dels segles xvi i xvii»; a la nota 51 de la p. XII, allà on diu «Joan Dimes Loris» ha de dir «Joan Dimes Lloris»; a la p. XXXV, allà on diu «empares reials» ha de dir «empares reals»; a la p. 775, després de «Capítol de la visita», hi manca el text següent: «E perdonar forma a que la visita dels diputats y oydors y assessors y officials del general sien vistats com convé, de consentiment de la present Cort que lodia primer jurídich aprés del jurament dels nous deputats hagen de juntar les persones dels tres staments que·s trobaran en la ciutat de Barcelona ab pública crida y, allí congregats, hagen fer nominatió de divuyt persones, sis de cada stament; y elegides dites divuyt persones, posades en redolí y per los diputats sien tretes tres persones, una de cada sta [...]».

Al volum *Cort General de Montsó (1585), Montsó-Binèfar. Procés familiar del braç eclesiàstic* (Textos Jurídics Catalans, 21. Lleis i Costums, II/8. Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia i Interior, 2003), a la p. VIII, on diu «Joan Cassador» ha de dir «Jaume Cassador».

També volem advertir l'existència de la tesi de llicenciatura inèdita de Maria del Carme Costa Vila (*Las cortes de 1585 a través del brazo militar de Cataluña*. Bellaterra, Facultat de Filosofia i Lletres, UAB, 1975), dirigida pel doctor Ernest Belenguer.